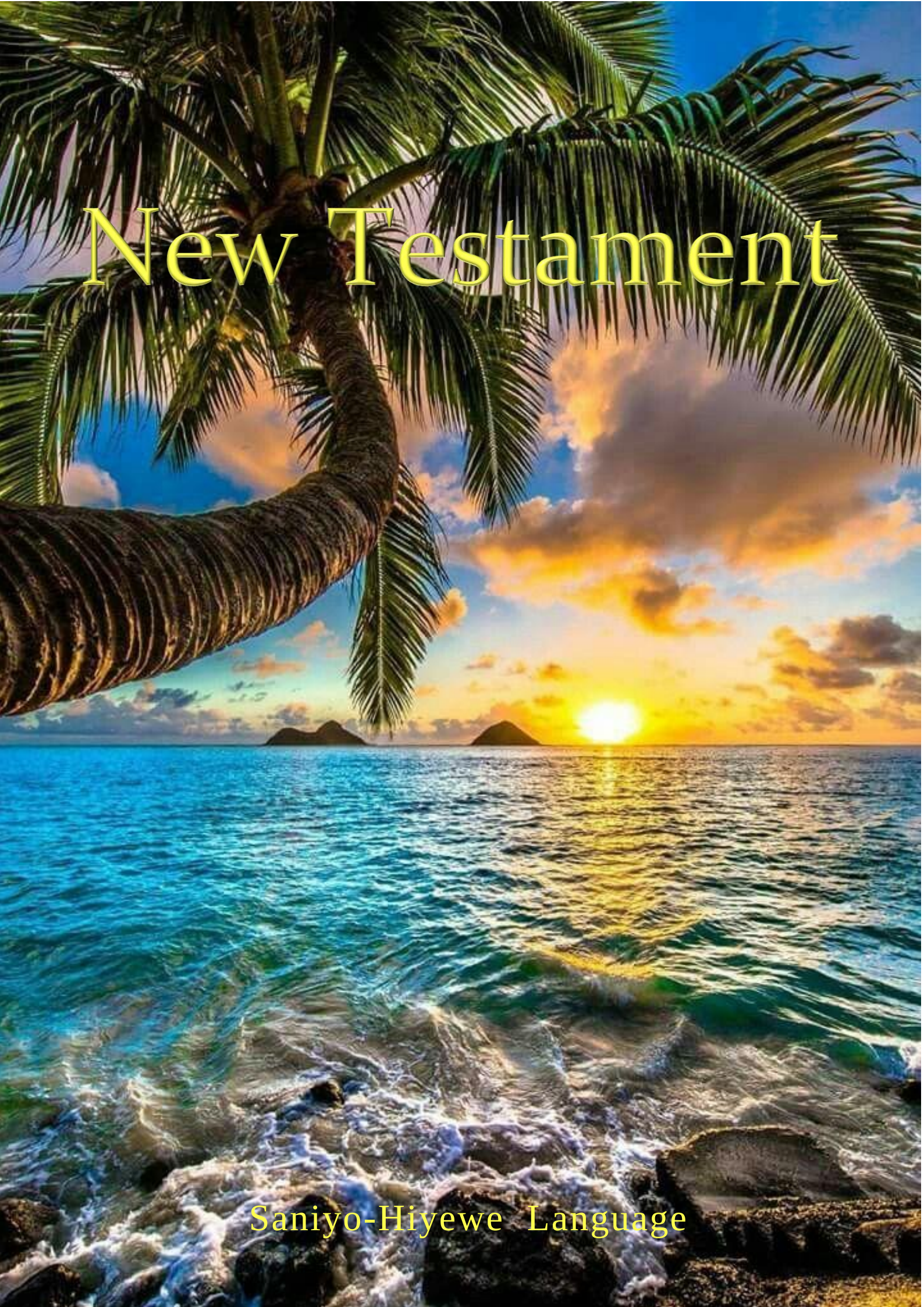
New Testament
Saniyo-Hiyewe Language

Saniyo-Hiyewe - Bible - New Testament

Matyu	3
Mak	135
Luk	216
Jon	363
Aposel	467
Rom	585
1 Korin	651
2 Korin	717
Galesia	756
Efesus	777
Filipai	799
Kolosi	815
1 Tesalonaika	831
2 Tesalonaika	844
1 Timoti	851
2 Timoti	869
Taitus	881
Filemon	889
Hibru	893
Jems	943
1 Pita	961
2 Pita	980
1 Jon	992
2 Jon	1.007
3 Jon	1.009
Juts	1.011
Kamapim Tok Hait	1.016

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Saniyo-Hiyewe - Bible - New Testament

Matyu

Matyu 1

Jisas lo ya'ariyei lo lu tewi werese.
(Luk 3:23-38)

1Ane, iyape ano Matyu, peri ape ne Jisas lo ya'ariyei lo lu tewi werese au lesesiya. Jisas Krais lo ya'ariyei sitewi aiwawe a'i Devit. Devit lo ya'ariyei sitewi aiwawe a'i Abraham.

2Abraham lo meni eime Aisak. Aisak lo meni eime Jekop. Jekop lo meni eime Juda. Jekop eimane tomu ne'ese iroteye.

3Juda lo tani, iyape Tamar, eimane hesi auteiye. Lowesi iyape Peres, sosu Sera. Peres lo meni eime Hesron. Hesron lo meni eime Ram. *Stt* 38:29-30; *Rut* 4:18-22

4Ram lo meni eime Aminadap. Aminadap lo meni eime Nason. Nason lo meni eime Salmon.

5Salmon lo meni eime Boas. Boas lo mai Rahap. Boas menitani Rut naituwe. Sosu Rut meni eime Obet auteiye. Obet lo meni eime Jesi. *Rut* 4:13-17

6Jesi lo meni eime Devit. Devit pani Israel lo meni owane tutawe henerai. Menitani ape meni eime Solomon auteiye. Menitani ape ne tu meni Uria lai naituwe. 2 *Sml* 12:24

7Sosu Solomon lo meni eime Rehoboam. Sosu Rehoboam lo meni eime Abiya. Sosu Abiya lo meni eime Asa. 1 *Sto* 3:10-16

8Sosu Asa lo meni eime Jehosafat. Jehosafat lo meni eime Johoram. Sosu Johoram lo meni eime Usia.

9Usia lo meni eime Jotam. Sosu Jotam lo meni eime Ahas. Sosu Ahas lo meni eime Hesekia.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[10]Sosu Hesekia lo meni eime Manase. Sosu Manase lo meni eime Emon. Sosu Emon lo meni eime Josaia.

[11]Sosu Josaia lai Jekonia, sosu nairipi werese lo aite. Nowe ape se ai lu tamo lai lowe Juda lo lu tewi werese omo pani Babilon ma'e wiyawi yahowa'i ta'aneyei ne heneti. 2 *Kin* 24:14-15; 2 *Sto* 36:10

[12]Sosu lowe omo Babilon ma'e heneti. Jekonia lo Tani meni eime Sealtiel auteiye. Sosu Sealtiel lo meni eime Serubabel. *Esr* 3:2

[13]Sosu Serubabel lo meni eime Abiut. Sosu Abiut lo meni eime Eliakim. Sosu Eliakim lo meni eime Asor.

[14]Sosu Asor lo meni eime Sadok. Sosu Sadok lo meni eime Akim. Sosu Akim lo meni eime Eliut.

[15]Sosu Eliut lo meni eime Eleasar. Sosu Eleasar lo meni eime Matan. Sosu Matan lo meni eime Jekop.

[16]Sosu Jekop lo meni eime Josep. Sosu Josep lai menitani ta iyape Maria naituwe. Maria meni eime Jisas auteiye. Owane Sitewi lai tu naifa weriyei weriyei meni eime Jisas lu taune werese ne si tame ete hene aniyei ne ariariyeye. Serai meni ape Krais henerai.

[17]Sosu a'i pe Abraham lo lu tewi werese i tepa'asiye su, meni owane tutawe Devit henerai. Lu tewi werese ereti feni hesi, lowe hesiyo hesiyo (14) iroteye. Sosu aiwawe a'i Devit lo lu tewi ereti werese i tepa'asiye su, omo pani Babilon ma'e wiyawi yahowa'i a'i henetiyei ape, henerai. Lu tewi ereti feni hesi, lowe hesiyo hesiyo (14) iroteye. Sosu lu tewi kalabus sahe iroteye ape, lu tewi werese i tepa'asiye su, Krais ma'e henerai. Lu tewi werese ereti feni hesi, lowe hesiyo hesiyo (14) iroteye.

Menitani, Maria, Jisas Krais auteiye.

[18]Nowe ape se Maria meni eime Jisas auteiye. Peri ape apou te'eteye. Meni ape Josep lai menitani Maria naituwei ne ariariyeye. Maria meni Josep ma'e fai ta'ama. Menitani wati'are ape farere a'i iroteye. Ahowa, lowesi wesi tere'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tere'e sahe howeiteye. Nowe ape se Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai menitani Maria ma'e eine tahe se au irowe. Serene Maria tahe se henerai.

19Sosu Josep Maria eine tahe se wanuwe su, le marepi erasi a'i toteye. Le lu taune werese lo nihe se menitani lo eine tahe se ne au te'e areiyerowata. Le meni aseyaro a'i ne. Le tani lo au neritaseye wou ta'ame. Serene le menitani lo tai mai ma'e eresene a'i se si tame eimawesawiyei ne toteye.

20Le marepi ape toteye su, Owane Sitewi lai ipari wisere a'i lo Josep ma'e eimawe arosai. Sosu Josep nihe howeiteye su, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) lai Josep ma'e suwou se au te'eye. Le Josep ma'e apou te'eye, "Josep Devit lo lu tewi, Wanure! Ne menitani wati'are, Maria, naituwei ne owe ape atoweiyere. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai Maria eine tahe se au irowe.

21Nowe me'iye su, le meni eime auteiyei. Ne iyape lo Jisas au paporowa. Owane Sitewi lai meni eime ape lu taune werese lo yo seni luwaru a'i au sasariyei ne ariariyeye. Serai le lu taune werese si tame ete hene anirowa."

22Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) Josep ma'e suwou se henerai su, Owane Sitewi lai peri ta lo au te'e siye meni lo ahi leseye ape, wiyeme a'i henerai. Tu naifa Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni apou leseye.

23"Wanure! Menitani wati'are ta, meni ta se howei ta'ame ape, eime tahe se henerairowa. Le me'iye su meni eime ta auteirowa. Lowe iyape paporowa, 'Emanuel.' Iyape ape lo sitewi apou a'i 'Owane Sitewi nomo mase ironamirowa.'" *Ais 7:14*

24Sosu Josep Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) lo peri wanuwe su, le nihe howei sineyewe, Owane Sitewi lo peri werese umasiteye. Le menitani Maria naituwe.

25Sosu Josep lai menitani Maria wesi lo henetaiyewe, lowesi ironamiteye. Le tani lo mase howeiye ta'ama. Ahowa, Maria meni eime auteiye su, le tani lo mase howeinamiteye. Serai Josep meni eime ape au papowe, Jisas.

Matyu 2

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Awei lo lu tamo meni eime Jisas siyenari.

1-2Nowe ape se awei meni owane erasi a'i iyape Herot, pani tewi Judia au noweinoweiteye. Sosu Maria lai Owane Sitewi lo meni eime omo Betlehem sahe auteiye. Meni eime auteiye su, eiwariyemi erasi yaru poweiye itori siye ma'e teiteye. Sosu awei lo marepi so'oruwe wisere a'i siye lu tamo, omo pani poweiye wirai ape, ma'e fai. Lowe eiwariyemi erasi ape siyeye. Lowe apou a'i toteye. “Meni Owane erasi a'i henerai tepa'asiye.” Serai lowe pani tewi lowe lo arunatiyewe, eiwariyemi erasi ape siye umasiti. Sosu omo Jerusalem ma'e henerai. Omo Jerusalem ma'e henerai su, lowe apou te'e toweriye, “Meni eime ape ate Juda lo meni owane tutawe ne, eiwerou ma'e irosiya awere? Nomo eiwariyemi lo ape poweiye yaru itori siye ma'e siyeyewe, serene nomo meni eime ne au te'e wisereyeyei ne fai.”

3Meni owane Herot peri ape wanuwe su, marepi lo erasi a'i auseriyeye. Sosu lu taune werese, omo Jerusalem sahe iroteye ape, aiwawe a'i meni eime ma'e marepi luwaru erasi a'i totenamiteye.

4Sosu a'i pe awei meni owane tutawe Herot lai Owane Sitewi lo wesi lu owane, Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo ei ta'uwe aniye. Lowe ta'uwerai su, le lowe ma'e ei toweriye, “Meni ape Krais piye omo ma'e henerairowa awere?”

5Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Krais nomo lo omo Betlehem pani tewi Judia sahe henerairowa. Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni apou leseye,

6‘Fene lu taune werese omo Betlehem pani tewi Judia sahe irosiya. Omo Betlehem fene iyape erasi irosiya. Fene omo tomu ne'ese fene ma'e hi ani ararowe. Wanure! Meni ta, meni owane tutawe fene ma'e aiyerowa ape, henerairowa su, le Israel lo lu taune werese au noweinoweirowa.’”*Mai* 5:2

7Sosu meni owane lai awei lo marepi wisere a'i siye lu ma'e eiwariyemi mo'o fai ape, eresene a'i ei ta'uwe aniye. Sosu le lowe ma'e ei toweriye, “Eiwerou su eiwariyemi erasi a'i siyeye awere?” Lowe itiya'u eiye, “Tu naifa nomo eiwariyemi erasi a'i ape siyeye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu le lowe omo Betlehem ma'e eimawesawi. Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene meni eime ape nehi etire. Fene meni eime ape siyeyei su, peri heneruwe ape ane ma'e au te'esaire. Serai ane aiwawe a'i meni eime ape au te'e wisereyeyei.

9-10Sosu lowe meni owane lo peri wanuwe su, lowe omo Jerusalem arunatiyewe fi. Lowe fi su, eiwariyemi erasi a'i lowe tu siyeteye ape, tame siyeye. Lowe siyeye su, lowe marepi wisere a'i teriteye. Eiwariyemi ape meni eime yaru hire ma'e teiteye.”

11Sosu lowe wesi papu wiye su, lowe meni eime oso, mai lo, Maria, mase iroteye ape siyeye. Sosu lowe ape'i onuwe su, lowe meni eime ma'e etiri tamo neri a'i auwe. Etiri neriya'i a'i ape apou a'i ne, ma'aru gol tamo, sa'i heneri wisere a'i tamo, sosu tuwai wisere a'i tamo le ma'e auwe.

12Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e suwou se au te'eye. Apou au te'eye, “Fene pani tewi fene lo ma'e yo tere'e se si tame ire. Meni owane ape awera'iyenatire!” Sosu lowe omo Betlehem arunatiyewe, yo tere'e se si tame fi.

13Sosu a'i pe meni owane Herot lai meni eime oso a'i ape aine tera'eyei ne toteye. Serene Owane Sitewi lai ipari wisere a'i (ensel) lo ta meni Josep ma'e eimawe arosai. Le Josep ma'e suwou se apou au te'eye, “Josep, Ne sinere! Tani no, meni eime oso a'i aiwawe a'i pani tewi Isip ma'e hene iterotire. Fene pani tewi ape saro ahe irote. Nowe me'iye su, etiri fara'u a'i heneraiyei su, ane si tame itoraiyei fene ma'e au te'esairowa. Sosu fene pani tewi Judia ma'e fara'u si tame aiyerowa.”

14Sosu nowe pasi a'i se le meni eime mai lo aiwawe a'i pani tewi Isip ma'e hene iteroti.

15Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeyei siye meni apou leseye, “Ane meni eime ano pani tewi Isip ma'e si ei aniyei.” *Hos* 11:1 Sosu Josep, Maria, meni eime oso lowesi lo, lowe pani tewi Isip sahe iroteye. Nowe me'iye su meni Owane Herot temeniyeye su, lowe pani tewi Judia si tame fai. Sosu lowe pani tewi Isip arunatiyewe, pani tewi Judia ma'e si tame fi su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lo peri ape, Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni au te'eye ape, wiyeme a'i henerai.

Herot mitaru eimane oso omo Betlehem sahe aine tera'eteye.

16Sosu a'i pe awei lo marepi wisere a'i siye lu ape, Jisas ma'e au te'e wisereyeye ape, lowe meni owane Herot awera'iyenati. Sosu Herot lu ape le ne areareye ape, wanuwe su, le ai marepi erasi a'i toteye. Le apou toteye, "Marepi wisere a'i siye lu, lowe eiwariyemi erasi tu iyu menei hesi a'i siyeteye. Serai mitaru eimane oso a'i ape mo iyu menei hesi a'i irosiya." Le ai atu siye lu tamo omo Betlehem ma'e lu wenei eimane oso werese aine tera'eyei ne eimawesawi. Le lowe ma'e eiye, "Fene omo Betlehem, omo tere'e tere'e atahe a'i sahe lu wenei mitaru eimane oso iyu menei hesi a'i irosiya ape, sosu mitaru eimane he'i a'i auteiye ape mo, aiwawe a'i aine tera'ere."

17Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo au te'e siye meni tere'e iyape Jeremaia apou leseye,

18"Peri ahi ta omo Rama sahe wanuwe. Mai tomu ne'ese luwei erasi irowei. Resel lo lu tewi eimane lo ne urunoruwei erasi iroteye. Lu taune tamo le ne marepi fetane a'i au irowei ne toteyei su, ahowa. Le urunoruwei erasi a'i ironamiteyei. Piyene awere? Eimane werese lowe lo temeniyeye." *Jer* 31:15

19Nowe me'iye su, meni owane Herot temeniyeye. Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere a'i Josep ma'e suwou se au te'eye. Le apou te'eye,

20"Josep, ne sinere! Meni eime no tani no aiwawe a'i omo pani tewi Israel ma'e si tame henetire. Meni owane Herot meni eime ape aine tera'eyei ne toteye ape, temeniye tepa'asiye."

21Sosu Josep, meni eime lo, mai mase omo pani Israel ma'e si tame heneti.

22Herot temeniyeye su, meni eime lo iyape Arkelaus, Herot lo yaru aniyewe, awei meni owane tutawe henerai. Le meni luwaru a'i ne. Sosu Josep peri heneruwe ape wanuwe su, le atoweiye marepi tote henerai. Serai Owane Sitewi Josep ma'e suwou se apou au te'eye. Fene pani tewi Judia awera'iyenatire. Pani tewi Galili ma'e henetire.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Lowe pani tewi Galili ma'e henerai su, lowe omo Nasaret sahe iroteye. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo au te'e siye meni ta apou leseye, “Lowe le ne apou te'eyei, ‘Le omo Nasaret lo meni pefine a'i ne’.” Serai Owane Sitewi lo peri ape pefine wiyeme a'i henerai.

Matyu 3

Jon sa'i au hu siye meni, Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye.
(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

1Sosu a'i pe meni ta iyape Jon sa'i au hu siye meni Juda lo pani tewi ariye a'i sahe Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarirai. Le apou au te'eye.

2“Fene werese yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunatite! Wanure! Nowe ape Owane Sitewi lu taune werese au noweinoweinamirowa ape ataheyewa.”

3Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni iyape, Aisaia, meni ape ne, apou leseye, “Meni ta pani tewi ariye a'i sahe peri erasi a'i uterowa, fene Meni Owane Pefine a'i lo yo wisere a'i au ta'anere. Yo lo ape au ta'ane fareraiyere.” *Ais* 40:3

4Meni ape Jon, le ipari tahe fe kamel lo towe se ani asi ti tawesiye. Le fe kamel lo tahe lire ponei sahe ti tawesiye. Le ya'e luwaru werese, watetaiye lo mo'u fi ateye.

5Jon pani tewi ariye a'i sahe Owane Sitewi lo peri au te'eteye su, lu taune tomu ne'ese le ma'e Owane Sitewi lo peri wanuwei ne ta'uwerai. Lu taune omo Jerusalem ma'e omo omo pani tewi Judia sahe, sosu omo omo pani tewi Sa'i Mai Jordan feni eire ma'e Jon ma'e ta'uwerai.

6Lowe Jon lo peri wanuwe su, lowe yo seni luwaru ta'i ta'i a'i towafi lowe lo Owane Sitewi ma'e au te'e areiyeye. Sosu Jon Sa'i Jordan sahe lowe sa'i au huteye.

7Sosu lu Farisi tamo, lu tewi tere'e tamo iyape Sadyusi, lowe aiwawe Jon ma'e sa'i ani huwei ne ta'uwerai. Jon lowe siye aniye su, le lowe ma'e au te'eye, “Tahe fene lo aseyaro pamowe irosiya. Ahowa, marepi fene lo yo seni luwaru a'i papu ironamisiya. Fene haru aimesi aiwawe a'i ne. Eiwerai fene ma'e apou

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

te'eye awere? ‘Weiyai! Owane Sitewi lo ai marepi fene ma'e henerairowa.’ Serene fene ane ma'e iterotai.

8Fene marepi luwaru werese a'i arunatite. Sosu marepi wisere a'i lu taune ma'e au te'e atuatunamite.

9Fene marepi apou owe ape totere, ‘Ya'ariyei nomo lo meni owane Abraham. Serai Owane Sitewi lai nomo ma'e fofowei luwaru a'i itiya'u au irorowata.’ Ei! Meni owane Abraham ya'ariyei fene lo tene! Ahowa, marepi fene lo Abraham lo marepi wou ta'ama. Fene werese Owane Sitewi lo lu tewi ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lai lu tewi he'i a'i topo lo, lu taune yahowa'i apou au iro heneraiyei. Serai fene marepi ape owe ape totete, ‘Owane Sitewi lai nomo ma'e fofowei luwaru a'i itiya'u au irorowata.’

10Owane Sitewi lo ai marepi ipari howe wou a'i me si sahe ironamisiya. Serai me ta lo'u wisere a'i ta'eye ta'ame su, le me ape orowawe, yehe ma'e fu arosawiyei. Aiwawe lu taune yo seni luwaru a'i irowei su, le lowe ma'e eimawe arosairowa.

11Wanure! Lu taune tamo yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati aruwei su, ane a'i lai sa'i se lowe ma'e au huwei. Ahowa, meni ta ane mo'o aiyerowa. Le meni owane pefine a'i. Le ane ne ani fu aronamisiya. Ane meni yahowa'i ne. Ane meni ape lo lowe tahe ani tahe furowata. Le aiyeyei su, le lu taune ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se au huwei. Owane Sitewi lai yo seni werese lowe lo aseyaro au iro heneraiyei. Apou ape aiwawe a'i le yo seni luwaru a'i yehe ma'e ani fu arosawiyei. Serai marepi hepene lowe lo wara'i a'i heneraiyei.

12Kewi so aseyaro a'i anireme. Le kewi oro'oru werese ani fusawirowawe, kewi so wisere a'i ani ta'uwe asiyei. Le kewi so wisere a'i wesi lo ma'e ani fuwei. Kewi oro'oru werese ape mo yehe ma'e ani fu arowei. Yehe ape weriyei weriyei tisero'onamitorowa.”

Jon lai Jisas sa'i au huwe.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu a'i pe Jisas pani tewi Galili arunatiyewe, Sa'i Mai Jordan ma'e henerai. Le Jon ma'e sa'i ani huwei ne fai.

14Ahowa, Jon peri ape lo wanuwe su, le Jisas ma'e eiye, “Ahowa! Ane ne sa'i au hurowata. Ne lai ereti no se ane sa'i au hure. Ne ane ma'e sa'i ani huwei ne fai awere? Ahowa!”

15Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ei! Ane ereti no se sa'i ani huwei ne fai. Ne marepi ano fa umasire. Serai ne ane sa'i au hure. Ne ane sa'i au huwei su, ne yo seni aseyaro a'i umasiyei.” Sosu Jon Jisas lo peri wanuwe su, le Jisas sa'i au huwe.

16Jon Jisas sa'i au hu tepa'asiye su, Jisas pereye a'i sa'i papu si sineye. Sineye su, Jon ni'arawe hire ma'e ponei peratiye ape, siyeye. Le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i irowe sapuwe aiwawe a'i Jisas ma'e itorai.

17Sosu peri no'u erasi uteye, “Meni ape meni eime ano ne. Ane le ne tote wawesiyesiya. Ane le ne marepi wisere a'i totenamisiya.”

Matyu 4

Sepei luwaru a'i Satan Jisas areareyei ne toteye.

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

1Sosu a'i pe Jisas Sa'i Mai Jordan arunatiyewe, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i omo pani tewi ariye a'i ma'e heneti. Saro ahe sepei Satan luwaru a'i Jisas areareyei ne toteye.

2Omo pani tewi ariye a'i sahe, le mi pasi lu hesi lo ereti lowe werese ironamiteye. Le ayei werese a ta'ame. Serene Jisas lau erasi a'i iroteye.

3Sosu sepei Satan luwaru a'i Jisas ma'e henerai apou eiye, “Ne Owane Sitewi lo meni eime ta'ame. Ne Owane Sitewi lo meni eime su, ne fara'u tapiye eite ma'e au te'ere, ‘Tapiye, nau ta'ase wou heneraire.’”

4Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, ‘Lu taune werese nau ta'ase a'i ene ateyei su, lowe marepi hepene se mi mi pasi pasi irorowata. Ahowa, lu taune hepene se mi mi pasi pasi ironamitereme su, lowe Owane Sitewi lo peri werese fa wanu umasite.’” *Lo* 8:3

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Sosu sepei luwaru a'i Satan Jisas ma'e eiye, “Notosi omo Jerusalem ma'e wiyei.” Sosu le Jisas Owane Sitewi lo wesi me'iye ma'e hene teiteye.

6Le Jisas ma'e eiye, “Ne Owane Sitewi lo meni eime ta'ame! Ne Owane Sitewi lo meni eime su, ne fara'u wesi me'iye hi awei ma'e ye'i arore. Ne hi ma'e ye'i arowei su, Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, ‘Owane Sitewi lai le ne ipari wisere tomu ne'ese lo au noweinoweiyei ne eimawe arosaiyei. Lowe le ne ereti lowe lo se au noweinowei kairefiyeyei. Serai le tapiye sahe lowe lo ninapune winetairowata.’ Serai ne hi ma'e ye'i arore. Ne fofowei erasi teriterowata.” *Sng* 91:11-12

7Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Wanure! Owane Sitewi lo peri tere'e one towe sahe apou leseye, ‘Ne Owane Sitewi Meni Owane Pefine a'i ma'e owe ape arearete.’” *Lo* 6:16

8Sosu sepei luwaru a'i Satan Jisas ma'e eiye, “Notosi omo erasi hire ma'e yaneyei.” Le Jisas ma'e eiye, “Ne omo pani werese werese siyere! Omo pani werese ape mo ano ne.

9Ne ane ma'e lowe uporo ape'i onurowawe, sosu ane ma'e au te'e wisereyeyei su, ane omo pani werese ano ne ma'e auwei. Omo pani werese wisere a'i ne!”

10Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Satan, Ne ire! Ane marepi no umasirowata. Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, ‘Ne Owane Sitewi Meni Owane Pefine a'i no ne au te'e wisereyete. Ne le ne a'i wiyawi au irote.’” *Lo* 6:13

11Sosu sepei luwaru a'i Satan le arunatiyewe, fi. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i le ma'e au pati ani kairefiyeyei ne itorai.

Jisas lai wiyawi tutawe erasi a'i irowe.
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

12Sosu a'i pe lu tamo apou eiye, “Jon sa'i au hu siye meni, lowe le kalabus wesi ma'e heneti.” Sosu Jisas peri ape wanuwe su, le pani tewi Galili ma'e si tame fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Le omo Nasaret arunatiyewe, omo Kaperneam sahe iroteye. Omo Kaperneam, pani tewi Sebulun, sosu pani tewi Naptali atahe a'i iroteye. Omo ape hare ite tewiye sahe iroteye.

14Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni, Aisaia, peri ta leseye, Peri ape wiyeme a'i henerai tepa'asiye. Le apou eiye,

15“Lu taune pani tewi Sebulun sahe iroteye ape, lu taune pani tewi Naptali sahe iroteye ape, lu taune hare ite tewiye sahe iroteye ape, lu taune Sa'i Mai Jordan feni eire ma'e iroteye ape, lu tewi tere'e Moses lo yo peri umasi ta'ame ape, lowe omo pani tewi Galili sahe iroteye ape. *Ais* 9:1-2

16Lu taune werese ape mo yo pasi a'i wou ironamiteye. Nowe me'iye su, lowe mi erasi wou siyeye. Lu taune ape mo yo pasi a'i ironamiteye su, lowe hepene lowe lo temeniyeye. Lowe mi erasi siyeye su, hepene lowe lo si tame sineteye.”

17Nowe ape se Jisas lai nowe tutawe peri lo lu taune ma'e au te'e fiyari areiyeteye. Le apou au te'eteye, “Fene werese yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunatite. Piyene awere? Nowe ape se Owane Sitewi lai, lu taune lo yo seni werese au hese ereirowa ape, ataheye heneraiwa.”

Jisas lu feni pefine a'i lo ei aniye.
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18Sosu a'i pe Jisas hare ite Galili tewiye sahe iteye su, le lu nairi hesi a'i siyeye. Lowesi lo iyape Saimon iyape tere'e, Pita, sosu pa'ise lo Andru. Lowesi hare honaiye sa'i papu fu arosawiteye. Wiyawi lowesi lo hare ani siye lu ne.

19Sosu le lowesi ma'e eiye, “Fenesi ane mo'o umasire. Serai ane fenesi lu taune Owane Sitewi ma'e hene aniyei lo yo atuaturowa.”

20Sosu lowesi pereye a'i hare honaiye awei sahe fu arowewe, Jisas mo'o umasiti.

21Sosu le lu nairi hesi aiwawe iteye. Le lu nairi tere'e hesi a'i siyeye. Lowesi lo tai iyape Sebedi. Lowesi lo iyape Jems, sosu pa'ise Jon. Lowesi tai mase wai erasi papu hare honaiye lo yo iwisiteye. Jisas lowesi ei aniye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Sosu lowesi pereye a'i tai lowesi lo wai sahe arunatiyewe, Jisas mo'o umasiti.

Jisas peri lo lu taune tomu ne'ese au te'e fiyariye.
(Luk 6:17-19)

23Sosu a'i pe Jisas omo pani tewi Galili sahe iteye. Le Owane Sitewi lo peri ta'uwe wesi sahe au te'e fiyariteye. Le Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariye. Le apou au te'eye, “Nowe ape se Owane Sitewi lu taune lo yo seni au hese ereirowa ape ataheye henerairowa.” Le lu taune lo u tahe apou ape mo au ta'ane fara'uweye.

24Lu taune Jisas lo wiyawi siyeye su, lowe peri heneruwe lo ne omo pani tewi Siria ma'e au te'e fiyariteye. Serai lowe Jisas ma'e lu taune tomu ne'ese u tahe se henetai. Lowe lu taune u tahe apou ape se, sepei luwaru a'i se, tahe auseriyeyei se, ereti lowe haroharo a'i se, serai Jisas lowe werese au ta'ane fara'uweye.

25Lu taune tomu ne'ese Jisas mo'o umasiteye. Lowe omo pani tewi Galili omo pani tewi Dekapolis, omo Jerusalem, omo pani tewi Judia, sosu pani tewi feni ma'e Sa'i Mai Jordan ma'e mo'o umasiteye.

Matyu 5

Jisas Owane Sitewi lo peri omo hire ma'e au te'e fiyariteye.
(Luk 6:20-23)

1Sosu a'i pe Jisas lu taune tomu ne'ese le ma'e mo'o umasiteye ape, siyeyei su, le omo hire ma'e yaneye. Sosu le omo hire sahe onuwe su, lu disaipel lo le ma'e ei ta'uwerai.

2Sosu le lowe ma'e Owane Sitewi lo peri apou au te'e atuatuteye.

3“Peri ano wanure! Fene marepi apou totesiya su, ‘Ane Owane Sitewi lo nihe se meni yahowa'i a'i ne.’ Owane Sitewi lai fene au noweinoweiteyei. Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa. *Ais* 57:15

4Lu taune uruwei irosiya ape, Owane Sitewi lai fene marepi fetane a'i au te'eyei. Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Fene marepi fetane a'i lu taune ma'e au irosiya ape, Owane Sitewi lai fene ma'e etiri tomu ne'ese au noweinoweiyei ne auwei. Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa. *Sng* 37:11

6Fene yo seni aseyaro wara'i a'i iro tohoteteye ape, Owane Sitewi lai marepi hepene fene lo au kairefiyerowa. Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa. *Ais* 55:1-2

7Fene lu taune ma'e marepi au seremareyesiya ape, Owane Sitewi lai fene ma'e marepiau seremareyerowa. Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa.

8Fene marepi aseyaro wara'i a'i totenamisiya ape, fene Owane Sitewi lo yo seni siyerowa. Serene fene marepi wisere a'i totenamitorowa.

9Fene lu taune lo ai marepi einami siye lu ape, Owane Sitewi lai fene ne apou eiyei, 'Fene eimane ano ne.' Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa.

10Fene yo seni aseyaro a'i ironamisiya ape, lu tamo lai fene au luwaruweyei. Serai Owane Sitewi fene mi mi pasi pasi au noweinoweirowa. Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa.

11Fene yo seni wara'i a'i ano umasinamisiya ape, lu tamo fene ne ai marepi totenamiyei. Sosu lowe fene au luwaruweyei. Sosu lowe peri luwaru a'i fene ma'e au te'e areareyei. Serene fene marepi papu tote nine'inamitorowa.

12Lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene marepi wisere a'i fu tote nine'inamite. Piyene awere? Tu naifa weriyei lu tamo lai Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese aiwawe a'i au luwaruweteye. Serai omo hire sahe Owane Sitewi lai fene ma'e etiri wisere a'i aurowa.

Jisas ipari sei ape ne au te'e atuatuteye.
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

13Sosu fene lu taune mase ironamisiya. Fene awei lo ipari sei wou a'i ne. Ipari sei lo fi wisere a'i ne. Ahowa, ipari sei lo fi po'uteyei su, fene eiwerou irowei awere? Fene fara'u fi lo si tame fuwei awere? Ahowa, fene ipari sei ape awei sahe ani fusawire. Sosu lu taune ipari sei ape hire sahe atorowa. Serai fene lu taune ma'e au ferafereite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Fene mi erasi wou a'i ne. Fene lo mi awei pani werese tewi fiyarite. Fene wesi ta omo hire ma'e ta'aneyei su, fene wesi ape fareyarerowata. Lu taune werese wesi no ape amerame a'i siyerowa.

15Lu taune tamo yehe erei taiso aniteyei su, lowe omoto unahi fu fareyarerowata. Ahowa, lowe yehe erei ape ereti se taiso anite mitaiye titorowa. Serai lu taune werese yehe erei mi fara'u siyerowa.

16Fene mi erasi ape aiwawe a'i ne. Fene yo seni aseyaro a'i irowei su, lu taune yo seni fene lo siyeteyei. Sosu lowe lai tai fene lo omo hire ma'e irosiya ape, lowe iyape lo ei ani aroweyei."

Moses lo yo peri umasiteyei lo peri.

17"Fene ane ne apou owe ape totere, 'Jisas lai Moses lo yo peri werese ani fu arowei.' Ahowa, ane Moses lo yo peri werese au luwaruwe po'uteyei ne fai ta'ama. Aiwawe, ane Owane Sitewi lo au te'e siye lu lo peri au luwaruwe po'uteyei ne fai ta'ama. Ahowa, ane Moses lo yo peri werese umasinamiyei ne fai.

18Peri ano wiyeme a'i ne. Ane fene ma'e eisiya, Wanure! Owane Sitewi lo peri werese Moses leseye ape, mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Yo peri lo tewi oso oso a'i ape po'uterowata. Yo peri lo tewi werese werese pefine henerairowa. Awei pani werese, ni'arawe etiri werese hire ma'e irosiya ape, po'uterowa. Ahowa, Owane Sitewi lo yo peri werese po'uterowata.

19Meni ta Owane Sitewi lo peri, Moses leseye ape, tewi a'i ne apou toteyei su, 'Owane Sitewi lo peri tewi oso a'i ape peri yahowa'i ne. Ane fara'u peri ape arisiyei.' Sosu le lu taune ma'e peri tewi a'i ape arisiyei ne au te'e atuatuwei su, le weiyai! Owane Sitewi lai omo lo hire sahe le iyape lo hi ani ararowei. Ahowa, weiyai! Meni ta Owane Sitewi lo peri werese umasiyei su, sosu lu taune ma'e peri pefine a'i au te'e atuatuwei su, Owane Sitewi lai omo lo sahe iyape lo ei ani aroweyei.

20Marepi sitewi ano apou a'i totesiya, ane fene ma'e eisiya. Lu tewi iyape Farisi, sosu Owane Sitewi lo peri ani so'oruwe siye lu, lowe ahi a'i se yo seni aseyaro a'i ironamiyei. Marepi lowe lo ne, lowe Owane Sitewi lo peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

arisinamisiya. Meni ta yo seni eito eite irowei su, le Owane Sitewi lo omo papu wirowata."

Meni ta aine tera'eyei lo peri.
(Luk 12:57-59)

21"Peri ape ya'ariyei fene lo ma'e, te'eteye ape, wanu tepa'asiye. Lowe apou te'eye, 'Fene meni ta owe ape aine tera'ere.' *Kis* 20:13; *Lo* 5:17 Meni ta meni tere'e aine tera'eyei su, awei lo meni owane lai meni ape etirowa.

22Ahowa, ane fene ma'e apou au te'esiya. Lu taune ta meni tere'e ma'e ai marepi toteyei su, awei lo meni owane lai le etiyei. Aiwawe a'i meni ta meni tere'e ma'e apou eiyei su, 'Ne ipo meni luwaru poto a'i ne.' Awei lo meni owane tutawe lai le etiyei. Sosu aiwawe a'i, meni ta meni tere'e ma'e apou eiyei su, 'Ne meni meremereye a'i ne.' Meni ape weiyai! Le ma'e atahe a'i irowa.

23-24Nowe ta se fene Owane Sitewi ma'e etiri neri a'i ta aitaiyei ne toteyei su, fene tu marepi fene lo au hese eti ereire! Fene meni tere'e ne ai marepi toteye su, fene etiri neri a'i fene lo arunatirowawe, meni ape ma'e ai marepi ape si tame au fareraiyeyei ne ire. Fene ai marepi fene lo ape au fareraiyeyei su, fene fara'u etiri neri a'i ape Owane Sitewi ma'e aure!

25Meni ta fene ma'e apou eiyei su, 'Ne ane ma'e au luwaruweye. Serai ne ane ma'e ma'aru tamo itiya'u fu aure.' Ne le mase yo sahe iteye su, ne yo seni luwaru a'i ape witane a'i se au fareraiyere. Ne yo seni luwaru a'i ape au fareraiyeyei ta'ama su, le fene meni owane ta ma'e au hese ereiyei ne henetiyei. Le au hese erei tepa'asiyei su, le fene ai lu tamo ma'e henetirowawe, fene kalabus wesi ma'e eimawesawiyei.

26Peri ano wiyeme a'i ne. Ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Ne kalabus wesi sato mi mi weriyei ironamitorowa. Fene ma'aru werese werese si itiya'u ete fetaneyere. Fene orese a'i ape ete fetaneyeyei su, fene kalabus wesi ma'e henerairowa."

Tafa'e yo seni luwaru a'i lo peri.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27“Sosu a'i pe Owane Sitewi lo yo peri Moses leseye ape, apou te'eye, ‘Fene tafa'e yo seni owe ape irote.’ *Kis* 20:14; *Lo* 5:18 Fene peri ape mi mi weriyei wanu tepa'asiye.

28Ahowa, ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene menitani ta nihe se siye wisereyeyei su, serai fene menitani ape ma'e tafa'e yo sene luwaru a'i irowei ne toteyei su, fene Moses lo yo peri marepi fene lo sahe arisiye.

29Aiwawe a'i fene nihe se menitani ta tafa'e yo seni luwaru a'i siye wisereyeyei su, fene nihe fene lo ani tahe ani fusawire. Fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei su, fene nihe ta'i se a'i wirowa. Etiri ape wisere a'i ne. Nihe fene lo yo seni luwaru a'i au irowei ape, ironamiteyei su, fene ma'e irowa. Etiri ape luwaru a'i ne.

30Aiwawe a'i fene ereti fene lo se seni luwaru a'i irowei su, fene ereti ape aine to fusawire. Fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei su, fene ereti ta'i se a'i wirowa. Etiri ape wisere a'i ne. Ereti fene lo yo seni luwaru au irowei ape ironamiteye su, fene yehe omo ma'e irowa. Etiri ape luwaru a'i ne.

Jisas lo naituwei erauwiyei lo peri.
(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

31Tu naifa weriyei Moses apou leseye, ‘Meni ta tani lo si omo lo ma'e si eimawesawiyei ne toteyei su, meni ape tani lo ma'e one towe ta fa aure.’ *Lo* 24:1-4 One towe ape apou te'eyei, ‘Ane, menitani ape lo meni, ane lai tani ano si omo lo ma'e eimawesawi.’

32Ahowa, ane fene ma'e te'e areiyesiya. Meni ta tani lo yahowa'i a'i si omo lo ma'e eimawesawiyei su, meni ape yo seni luwaru a'i irowei. Menitani ape meni tere'e naitu ene ayei su, menitani ape tafa'e yo seni luwaru a'i irowei. Meni tere'e ta menitani ape naituwei su, meni ape aiwawe a'i tafa'e yo seni luwaru a'i irowei. Tani fene lo lai meni tere'e tafa'e yo sene luwaru a'i irowei su, fene tani fene lo fara'u si omo lo ma'e eimawesawire.”

Peri te'e naneiyei ta au te'eye.

33“Sosu a'i pe ane peri tere'e fene ma'e au te'e areiyesiya. Ya'ariyei fene lo apou au te'eye, ‘Fene peri yahowa'i a'i owe ape te'e nanei arearete! Fene peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wiyeme te'e naneiyei su, fene peri wiyeme a'i ape Meni Owane Pefine a'i lo nihe se fa umasire!' *Wkp* 19:12; *Nam* 30:2

34Ahowa, ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene peri wiyeme a'i owe ape te'e naneite. Fene peri wiyeme a'i apou au te'e naneiyei su, 'Ni'arawe hire ape peri wiyeme a'i ano ne au kairefiyeyei.' Fene peri eito eite owe ape te'e naneite. Piyene awere? Ni'arawe hire werese ape sahe Owane Sitewi lai onunamisiya.

35Aiwawe a'i fene peri ta owe ape te'e naneite. 'Ane peri wiyeme a'i ta awei lo kairefi se au te'e naneisiya.' Ahowa, fene peri apou owe ape te'e naneite. Piyene awere? Awei werese sahe Owane Sitewi Pefine a'i lai lowe lo hesi fa aro ato fetaneyenamisiya. Aiwawe a'i fene peri ta owe ape te'e naneite, 'Ane peri wiyeme a'i ta omo Jerusalem lo kairefiyeyei se au te'e naneisiya.' Ahowa, fene peri apou owe ape te'e naneite. Piyene awere? Omo Jerusalem sahe meni owane tutawe Owane Sitewi lai onunamisiya.

36Aiwawe a'i fene mato fene lo se peri wiyeme a'i ta owe ape te'e naneite! Piyene awere? Fene fara'u mato towe fene lo wapo a'i heneraiyei ne irowei awere? Fene mato towe wapo a'i irowei su, fene fara'u mato towe fene lo iwise a'i heneraiyei ne irowei awere? Ahowa! Fene wiyawi eito eite au irorowata. Serai fene mato fene lo se peri wiyeme a'i ta owe ape te'e naneite.

37Ahowa, fene peri ta apou toteyei su, 'Nomo wiyawi ape irowei.' Sosu fene apou fu eire, 'Ei! Nomo wiyawi ape au irorowa!' Aiwawe a'i fene peri ta apou toteyei su, 'Nomo wiyawi ape irowei ta'ama.' Sosu fene apou fu eire, 'Nomo wiyawi ape irorowata.' Fene peri wiyeme a'i ta au te'e naneiyei su, sosu mo'o fene peri wiyeme a'i ape arisiyei. Yo seni fene lo sepei luwaru a'i Satan lo marepi ma'e fai."

Meni ta nihe no aine taheyei su, ne nihe lo itiya'u anine tahere.
(Luk 6:29-30)

38"Tu naifa weriyei Moses peri ta apou leseye, 'Fene meni ta lo nihe ani tahe aniyei su, meni tere'e ta nihe fene lo pei ani tahe aniyei! Aiwawe a'i fene meni ta lo pi aine towesiyei su, meni owane lai pi fene lo fa aine towesiyei.' *Kis* 21:24; *Wkp* 24:20 Fene peri ape mi mi weriyei wanunamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Ahowa, ane fene ma'e peri he'i a'i au te'e areiyesiya. Meni ta ahi si ma'e ereti se aineyei su, fene le itiya'u owe ape ainere. Ahowa, meni ta ahi si fene lo aineyei su, fene nihari feni fene lo atati tei awetore! Serai le fara'u ahi si feni ma'e ereti se aineyei.

40Sosu meni ta fene etiyei su, sosu peri etiyei siye meni owane fene ma'e apou eiyei, 'Ne meni ape ma'e ipari tahe fene lo itiya'u fa aure. Ei fene ipari tahe siot itiya'u fu aure. Aiwawe a'i fene ipari tahe trauses le ma'e aure.'

41Sosu meni owane ta fene ma'e peri kairefi a'i apou eiyei su, 'Ne etiri ano yo mai tewi oso eyeri ma'e sutaitetire.' Ei, fene pani eyeri tewi oso etiri lo fa sutaitetire. Ahowa, fene pani eyeri tewi erasi fara'u sutaitetire.

42Sosu meni ta fene ma'e etiri ta ne ei toweriyei su, fene etiri ape le ma'e fu aure! Meni ta fene ma'e etiri neri a'i fa au ne ei toweriyei su, fene le ma'e etiri neri a'i fa aure!"

Marepi tote wawesiyenamite.
(Luk 6:27-28; 6:32-36)

43"Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, 'Fene kaiyemo fene lo ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Sosu aiwawe a'i lu tamo fene ma'e au luwaruweyei ape, fene ai marepi erasi a'i lowe ne totenamite.' *Wkp* 19:18

44Ahowa, ane peri he'i a'i fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene airame fene lo marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Aiwawe lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene lowe ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerite.

45Piyene awere? Fene lowe ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriyei su, lowe fene ne apou toteyei, 'Lu ape mo lowe Owane Sitewi ma'e fai.' Owane Sitewi ape lai hire ma'e ironamisiya ape, le poweiye ne, sa'i ne apou te'esiya awere? 'Ane lu taune aseyaro a'i ma'e poweiye, sa'i au ei ito arosairowa.' Ahowa, Owane Sitewi lai poweiye sa'i lu taune werese werese a'i ma'e au ei ito arosairowa. Serai fene Owane Sitewi lo marepi aiwawe a'i fu totete.

46Lu taune fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya ape, fene marepi lowe ne erasi a'i itiya'u tote wawesiyenamiyei su, yo seni eito eite fene irowei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, fene ne eiwerou irowei awere? Takis ma'aru ani siye lu, lowe lu tewi towafi lowe lo, lowe ne aiwawe a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Lowe takis ma'aru fene lo yahowa'i ta'arei aniteye. Lowe lu luwaru a'i tene! Serai fene yo seni eito eite irowei su, Owane Sitewi fene ma'e etiri wisere a'i aurowa awere? Ahowa.

47Sosu fene lu tewi fene lo a'i ma'e none isafiyeyei su, fene wiyawi erasi a'i iro ta'ame. Ahowa, lu taune werese Owane Sitewi lo peri umasi ta'ame ape, yo seni eito eite aiwawe a'i lu tewi lowe lo ma'e none isafiyenamisiya.

48Serai fene marepi eito eite owe ape totete! Ahowa, tai fene lo hire ma'e ironamisiya ape, marepi lo aseyaro a'i totenamisiya. Serai fene marepi wara'i lo fu umasinamite."

Matyu 6

Lu taune etiri ma'aru ariye a'i ne, fene etiri ma'aru fene lo au nonete.

1Fene weiyai! Ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene lu taune tamo, ma'e au ferafereiyei su, fene marepi apou owe ape totete, 'Ane lu tamo au ferafereiyei su, lu taune tere'e werese ane ma'e au te'e wisereyeyei.' Fene apou toteyei su, Tai fene lo ni'arawe hire ma'e irosiya ape, le fene ma'e etiri wisere a'i ta aurowata.

2Fene lu taune tamo etiri ma'aru ariye a'i ape ma'e etiri ma'aru auwei ne toteyei su, fene meni ta tu wau aineyei ne owe ape eimawesawire. Ahowa, lu taune tomu ne'ese yo seni apou ape tote umasinamisiya. Lowe Owane Sitewi lo wesi sahe yo seni apou ape umasisiya. Aiwawe a'i lowe yo mai sahe peri ne'ese au te'e utesiya. 'Fene ane siyere! Ane etiri ma'aru tomu ne'ese lu ma'aru ariye a'i ape ma'e aunamisiya.' Lowe lu taune werese lowe ne au siye wisereyereme. Wiyeme a'i! Ane peri pefine a'i fene ma'e au te'e areiyesiya. Wanure! Lu taune ape yo seni apou ape tote umasisiya ape, lowe lu taune werese ma'e areareyei ne totesiya. Lu taune lowe ma'e au te'e wisereyeye. Ahowa, Owane Sitewi lai lowe au te'e wisereyerowata.

3-4Fene etiri ma'aru fene lo lu taune ma'aru ariye a'i ape ma'e auwei ne toteyei su, fene lowe ma'e etiri ma'aru eresene a'i aure. Lu taune tere'e fene owe ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siyere. Ahowa, fene etiri ma'aru fene lo eresene a'i aunamite. Serai Owane Sitewi lai fene siye tepa'asiye. Sosu le lu taune werese ma'e fene ne au te'e wisereyeyei. Le a'i lai fene ma'e etiri wisere a'i itiya'u aurowa."

Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei ne.
(Luk 11:2-4)

5"Aiwawe a'i fene Owane Sitewi ma'e au te'eyei ne toteyei su, fene lu marepi hesi a'i totesiya ape, yo seni owe ape umasite. Lowe Owane Sitewi lo wesi ponei sahe teinamisiya. Lowe peri erasi a'i Owane Sitewi ma'e au te'esiya. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, lu taune werese peri lowe lo wanuwei. Lowe nowe amerame sahe teisiya. Peri erasi se Owane Sitewi ma'e au te'eyei. Lu taune werese peri lowe lo wanuwei su, lu tewi ape apou toteyei, 'Ane Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, lu taune werese ane ne au te'e wisereyeyei.' Wiyeme a'i ane peri pefine fene ma'e au te'e areiyesiya. Wanure! Lu tewi ape lowe Owane Sitewi lo etiri neri a'i anirowata. Owane Sitewi lai peri lowe lo wanurowata.

6Ahowa, fene Owane Sitewi ma'e, tai fene lo, au te'eyei ne toteyei su, fene tewi wesi papu wire. Yo anitiyei su, fene Owane Sitewi, Tai fene lo, ma'e lu le ne siye ta'ame ape, au te'ete. Serai Owane Sitewi lai fene eresene a'i tewi wesi papu siyeyei. Fene peri au te'eyei su, Owane Sitewi lai Tai fene lo etiri ta fene ma'e aurowa.

7Sosu fene Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, fene peri yahowa'i owe ape au te'e te'enamite. Lu taune, Moses lo yo peri umasi ta'ame ape, yo seni ape umasinamisiya. Lowe apou totesiya, 'Nomo Owane Sitewi ma'e peri tomu ne'ese au te'e te'eyei su, Owane Sitewi lai peri nomo lo ape wanuwei.' Ahowa, Owane Sitewi lai peri lowe lo wanurowata.

8Serai fene yo seni lowe lo owe ape umasire. Tai fene lo le marepi fene lo siye so'oruwe tepa'asiye. Tu fene marepi fene lo Owane Sitewi ma'e au te'e ta'ame su, Owane Sitewi lai etiri fene lo po'utesiya ape, siye so'oruwe tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Serai fene Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, fene apou eire, ‘Tai nomo lo, ne hire ma'e onunamisiya. Nomo ne ma'e au te'esiya, Iyape no mi mi weriyei wara'i a'i fa ironamite.’

10Nowe ye'ewi su, ne lu taune werese au noweinoweirowa ape, nowe ape se witane a'i fa henera. Marepi werese no hi awei sato fa henera. Aiwawe a'i omo hire ma'e marepi werese no wou umasi tepa'asiye.

11Ne pereye nowe eite se nomo ma'e ayei etiri nomo lo fa aute.

12Lu taune tere'e nomo ma'e yo seni luwaru a'i irowei su, nomo yo seni luwaru a'i lowe lo i'ane tepa'asiye. Serai Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, ne yo seni luwaru a'i nomo lo ani pamowete.

13Ne nomo yo seni luwaru a'i owe ape henetire. Nomo yo seni luwaru a'i umasiyei ne toteyei su, ne fara'u nomo ma'e yo seni wara'i a'i au atuatute. Sosu ne nomo yo seni luwaru a'i hene aro anire. {Ne lu taune werese au noweinoweirowa su, ne lai mi mi pasi pasi fa ironamite. Kairefi no weriyei weriyei fa ironamite. Sosu nomo iyape no mi mi pasi pasi se te'e ani arowete. Peri wiyeme a'i ne.}

14Wanure! Lu taune yo seni luwaru a'i fene ma'e au irowei su, fene yo seni luwaru a'i lowe lo fa i'anete. Fene yo seni luwaru a'i lowe lo i'aneyei su, Tai fene lo, omo hire ma'e ironamisiya ape, aiwawe a'i yo seni luwaru a'i fene lo i'anerowa.

15Aiwawe a'i fene yo seni luwaru a'i lowe lo i'ane ta'ame su, Tai fene lo yo seni luwaru a'i fene lo ani pamowerowata.”

Jisas ayei siyenamiyei ape ne au te'e areiyesiya.

16“Sosu a'i pe fene, Owane Sitewi ma'e te'e towerirowawe, sosu ayei ta fene lo siyenamiyei su, fene ereme se owe ape irote. Ahowa, lu tamo, marepi hesi a'i totesiya ape, lowe yo seni ape umasisiya. Lowe nihari lowe lo ereme se au atuatuwei su, lowe apou totesiya. ‘Lu taune yo seni wisere a'i ano siyeyei. Serai lowe ane ne siye te'e wisereyeyei.’ Ahowa, Owane Sitewi lai lowe yo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

seni lowe lo siye wisereyerowata. Owane Sitewi lai etiri ta lowe ma'e neri a'i aurowata.

17Ahowa, fene ayei ta siyenamiyei su, fene mato towe fene lo asi noweinoweire. Nihari fene lo sa'i se au hure. Serene lu taune werese ereme se fene lo siyerowata.

18Fene mato towe fene lo asi noweinoweiyei su, lu taune werese fene ayei siyenamiyei ape siyerowata. Ahowa, Tai fene lo lai lu le ne siye ta'ame ape, marepi fene lo eresene a'i siye tepa'asiye. Owane Sitewi lai marepi wisere a'i fene lo siyeyei su, le etiri ta fene ma'e neri a'i itiya'u aurowa."

Etiri tomu ne'ese ta'uwe ani fuwei lo peri.
(Luk 12:33-34)

19"Fene awei lo etiri ne marepi erasi a'i totenamiyei su, fene awei lo marepi tote umasinamiyei. Aiwawe a'i fene etiri werese, Owane Sitewi ma'e fai ape, marepi erasi a'i totenamirowa su, fene Owane Sitewi lo marepi tote umasinamirowa.

20Ahowa, fene etiri aseyaro wisere a'i Owane Sitewi lo omo hire yaro ta'uwe ani fure. Fene Owane Sitewi lo omo hire yaro etiri werese fene lo ta'uwe ani fuwei su, ya'e werese a po'uterowata. Aiwawe a'i etiri werese uwaserowata. Sosu ta'arei lu werese aine apeti wirowata. Etiri werese ta'arei anirowata.

21Fene awei sahe etiri tomu ne'ese ta'uwe ani fuwei su, marepi fene lo aiwawe a'i awei lo etiri ape a'i toteyei. Fene etiri fene lo Owane Sitewi lo omo hire ma'e ta'uwe ani fuwei su, marepi fene lo Owane Sitewi ne totenamirowa."

Nihe fene lo yehe erei wou a'i lo peri.
(Luk 11:34-36)

22"Nihe fene lo yehe erei wou a'i ne. Nihe fene lo amerame a'i siyeyei su, tahe pa'are werese fene lo mitaiyeyei a'i ironamirowa.

23Ahowa, nihe fene lo pokoweyei su, tahe pa'are werese fene lo pasi a'i irorowa. Tahe pa'are fene lo pasi a'i iroteyei su, pasi ape pefine a'i tene. Fene etiri werese siyerowata."

Fene wiyawi lu owane hesi lo wiyawi owe ape ta'anerowata.
(Luk 16:13)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24“Meni ta wiyawi lu owane hesi lo wiyawi anirowata. Meni ape meni owane ta'i a'i ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamirowa. Sosu meni owane tere'e ne ai marepi erasi a'i totenamirowa. Le meni owane ta'i lo marepi werese wanu umasirowa. Sosu meni owane tere'e, le peri werese lo wanu arisirowa. Fene werese etiri totenamirowa su, fene Owane Sitewi ne marepi erasi a'i toterowata. Serai fene awei lo ma'aru ne erasi a'i toteyei su, fene Owane Sitewi ne toterowata.

Fene etiri ayei werese marepio erasi a'i owe ape totete.
(Luk 12:22-31)

25Serene ane marepi sitewi fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene etiri werese fene lo marepi erasi owe ape totatote ewitete. Fene ayei fene lo, sa'i ayei fene lo, ipari tahe fene lo ape ne owe ape totenamite. Ayei tamo, sa'i ayei tamo, ipari tahe werese tamo, etiri ape mo lowe witane a'i uwaserowa. Marepi hepene fene lo mi mi pasi pasi ironamitorowa. Serai fene marepi erasi a'i marepi hepene fene lo ne fa totenamite.

26Fene irowe werese ne totere. Lowe werese sahe me so ta'aneyei awei yehe same ta'ame. Lowe me so tamo ani tou anirowawe, wesi ta sahe ani ta'uwe furowata. Ahowa, Owane Sitewi Tai fene lo hire ma'e irosiya ape, le irowe werese mi mi werese au ene anamisiya. Owane Sitewi lai lowe werese au noweinoweinamisiya su, le lu feni lo aiwawe a'i au noweinoweinamisiya. Owane Sitewi lo nihe se fene werese irowe werese hi ani ararosiya.

27Fene marepi tote ewiteyei su, fene fara'u nowe mi tere'e ta tei irorowa awere? Ahowa, fene marepi orese a'i owe ape totere.

28Fene piyene marepi orese a'i ipari tahe ne tote ewitesiya awere? Fene mesu ape siyere. Lowe wafei irirowata. Lowe wiyawi ta ta'anerowata. Sosu siyere! Owane Sitewi lai mesu werese au lese tepa'asiye.

29Peri ape wiyeme a'i ne. Wanure! Meni ta, iyape Solomon le ipari tahe wisere a'i ani asiteye. Ahowa, mesu werese Owane Sitewi lai lowe au lese tepa'asiye. Mesu lo leseyei lu lo leseyei ape wou ta'ama. Mesu lo leseyei tutawe a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Sosu Owane Sitewi lai senarepe su ma'e au leseye su, fene apou owe ape totere. ‘Le ane ipari tahe au ani asirowata.’ Ahowa, Owane Sitewi lai fene werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Le lai fene ma'e ipari tahe wisere a'i au ani asinamirowa. Mesu werese, senarepe su werese pereye nowe eite se lowe norohu a'i irosiya. Nowe me'iye su, nomo lowe yehe ma'e ani fu arosawiyei. Fene werese Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo oso a'i ne.

31Serai fene marepi orese a'i owe ape totete, ‘Nomo ayei eiwerou ma'e aniyei awere? Nomo piye sa'i ayei awere? Nomo piye ipari tahe ani asiyei awere?’

32Etiri werese ape mo lu taune Owane Sitewi lo peri umasi ta'ame ape, lowe etiri ape mo siyeyei ne nehi tohotesiya. Tai fene lo hire ma'e irosiya ape, etiri ape mo fene po'utesiya ape, le so'oruwe a'i ne. Fene etiri ape anirowa. Serai fene marepi orese a'i owe ape totete.

33Ahowa, fene tu Owane Sitewi lo marepi tote umasinamite. Sosu Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i fu umasinamite. Sosu fene etiri ape mo umasinamirowa su, le a'i lai etiri werese ape mo fene ma'e aurowa.

34Serai fene nowe me'iye su marepi orese a'i owe ape totete. Ahowa, nowe me'iye ape, fa henera. Etiri orese tamo nowe pereye a'i heneraiyei ape, etiri orese ape lai nowe pereye a'i lo ne.”

Matyu 7

Lu tere'e werese lo yo seni owe ape hese siye eti ereire.

(Luk 6:37-38; 6:41-42)

1“Fene lu tere'e lo yo seni owe ape hese ereite. Serai Owane Sitewi lai yo seni fene lo hese ereirowata.

2Aiwawe a'i fene lu tere'e lo yo seni marepi luwaru a'i se au hese siye eti ereiye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo ape marepi luwaru a'i aiwawe a'i se itiya'u hese siye eti ereirowa. Fene lu tere'e lo yo seni luwaru a'i nawiteyei su, Owane Sitewi aiwawe a'i yo seni fene lo itiya'u nawiterowa.

3Fene me meni erasi ta nihe fene lo sahe irosiya ape, piyene fene meni tere'e ta oro'oru tewi oso a'i nihe lo sahe irosiya ape, ani tahe fusawiyei ne totesiya awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Ahowa, fene me meni erasi nihe fene lo sahe irosiya ape, fene meni tere'e ma'e apou owe ape eire. ‘Kaiyemo, ane fara'u oro'oru tewi oso a'i, nihe no sahe irosiya ape, ani tahe fusawiyei.’ Fene me meni erasi nihe fene lo sahe irosiya ape, fene oro'oru tewi a'i meni tere'e lo nihe sahe siyerowata.

5Fene marepi hesi a'i siye lu. Fene me meni erasi nihe fene lo sahe irosiya ape, tu ani tahe fusawire. Sosu fene me meni erasi, nihe fene lo sahe irosiya ape, ani tahe fusawi tepa'asiyei su, fene fara'u kaiyemo lo oro'oru tewi oso a'i nihe sahe irosiya ape, siye ani tahe fusawirowawe, siye etirowa.

6Fene Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i werese lu taune luwaru a'i ma'e owe ape au te'ere. Lowe you erawe wou a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i wanuwei su, lowe fene ma'e atati teirowawe, sosu fene ma'e au luwaruwerowa. Aiwawe a'i fene nokoro wisere a'i lu taune luwaru a'i tamo awei sahe owe ape ani fu arore. Lowe fe erawe wou a'i ne. Nokoro fene lo awei sahe wiyeineyei su, lowe hire ato tawesitiyei. Sosu lowe fene ma'e atati teirowawe, fene ma'e itiya'u au luwaruweyei.”

Fene Owane Sitewi ma'e etiri ta te'e toweriyei su, le fene ma'e aurowa.
(Luk 11:9-13)

7“Fene etiri ta aniyei ne toteyei su, fene Owane Sitewi ma'e te'e towerirowawe, le fene ma'e etiri ape aurowa. Fene Owane Sitewi lo marepi siye so'oruweyei ne toteyei su, le a'i lai fene ma'e marepi lo ne au atuatu areiyerowa. Fene yo sahe ereti se aine ta'aruwei su, yo ape fene ma'e au tosorowa.

8Lu taune werese etiri ta Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e etiri ape aurowa. Lu taune werese etiri ta ani nehitiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au atuaturowa. Lu taune werese yo sahe ereti se aine ta'aruwei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e yo ape au tosorowa.

9Meni eime ta tai lo ma'e nau ta'ase ne ei toweriyei su, le meni eime lo ma'e tapiye auwei awere? Ahowa!

10Sosu le tai lo hare ta ei toweriyei su, tai lo le ma'e haru aimesi ta auwei awere? Ahowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Serai fene yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, fene werese etiri wisere a'i eimane fene lo ma'e auwei. Owane Sitewi, Tai fene lo hire ma'e irosiya ape, fene le ma'e te'e toweriyei su, le etiri wisere a'i fene ma'e aurowa awere? Ei, wiyeme a'i. Le etiri wisere a'i fene ma'e aurowa.

12Serai fene apou totesiya su, 'Lu taune tere'e tamo lowe nomo ma'e yo seni wisere a'i au ironamite.' Sosu fene lowe ma'e yo seni apou ape aiwawe a'i au ironamite. Peri eite lo sitewi Moses leseye. Sosu Owane Sitewi lo peri au te'e se lu lai leseye."

Fene Owane Sitewi lo yo oso a'i fu umasite.
(Luk 13:24)

13Sosu Jisas apou a'i te'eteye, "Yo hesi irosiya. Fene yo oso a'i papu wire. Fene yo erasi a'i papu wiyei su, fene yo luwaru a'i umasiyei. Lu taune tomu ne'ese yo erasi ape umasinamisiya. Sosu lowe ma'e irowa.

14Fene yo oso a'i papu wiyei su, fene marepi hepene he'i a'i anirowa. Yo ape oso a'i ne. Lu taune ta'i ta'i a'i lai yo oso ape umasirowa."

Fene lu areareyei a'i ape mo ne, weiyaiya!
(Luk 6:43-44; 13:25-27)

15Sosu Jisas apou eiye, "Weiyai! Lu taune tomu ne'ese fene ma'e peri areareyei ne aiyerowa. Lowe apou te'esiya, 'Nomo fene ma'e peri wisere a'i au te'eyei ne aiyerowa.' Ahowa, peri werese lowe lo wawero a'i ne. Fene peri wawero lowe lo owe ape wanu umasite.

16Fene lu taune lo yo seni ape siyeyei su, fene yo seni lowe lo siye so'oruwerowa. Lowe yo seni luwaru a'i ironamirowa. Lu taune werese Owane Sitewi lo wiyawi anisiya ape, lowe yo seni aseyaro a'i ironamisiya. Fene iyu sepau lo lo'u fiyarowe sahe anirowata. Aiwawe a'i, fene unere lo lo'u wafei tohu sahe anirowata.

17Peri ape wiyeme a'i ne. Wanure! Me wisere a'i ta so wisere a'i ta'esiya. Aiwawe a'i me luwaru a'i ta so luwaru a'i ta'esiya.

18Me wisere a'i ta so luwaru a'i ta'erowata. Aiwawe a'i me luwaru a'i ta so wisere a'i ta'erowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Me ta so luwaru a'i ta'eyei su, meni ta me ape aine ou ani ererowa. Sosu yehe ma'e ani fu arosawirowa.

20Serai lu taune tamo yo seni luwaru a'i irowei su, fene lowe ne siye so'oruwe tepa'asiyei. Lowe yo peri ano umasi se ta'ama.

21Fene apou owe ape totete, ‘Lu taune werese iyape ano ei ani arowesiya ape, lowe Tai ano lo omo hire ma'e wirowa.’ Ahowa, lu taune tamo Tai ano lo marepi tote umasinamiyei su, lowe a'i lai Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowa.

22Nowe ye'ewi su, lu taune tomu ne'ese ane ma'e apou te'erowa, ‘Owane, Owane! Nomo peri no lu taune werese ma'e au te'e fiyariteye. Sosu nomo iyape no se sepei luwaru a'i tomu ne'ese pefine au ta'ane sasari arosawiteye. Sosu nomo iyape no se wiyawi erasi a'i iroteye.’

23Ane peri lowe lo wanurowa su, ane lowe ma'e apou eirowa. ‘Ane fene werese so'oru ta'ama. Fene ane arunatire. Fene yo seni luwaru a'i ironamiteye.’”

Meni ta marepi wisere a'i wesi ta ta'aneye.
(Luk 6:47-49)

24“Sosu a'i pe lu taune werese peri ano wanu tote umasinamisiya ape, lowe meni ta marepi wisere a'i wou a'i ne. Meni ta marepi wisere a'i totesiya ape, le wesi lo tapiye hire ma'e ta'anesiya.

25Sosu me'iye su sa'i erasi itorairowa. Fiyaru erasi wesi ape aine narowa. Sa'i ei ape wesi lo ma'e aine towesiyei ne totesiya. Ahowa, sa'i ei wesi ape tewi apetirowata. Wesi ape tapiye erasi sahe kairefi se teinamiteye.”

Meni tere'e ta marepi meremereye a'i wesi ta ta'aneye.

26“Sosu aiwawe a'i lu taune tere'e tamo peri ano wanu arisisiya ape lowe meni marepi meremereye a'i wou a'i ne. Meni ta marepi meremereye a'i totesiya ape, le wesi lo yo'u eneri sahe ta'aneye.

27Sosu me'iye su sa'i erasi itorairowa. Fiyaru erasi wesi ape aine towesi apetirowa. Sa'i ei ape wesi lo ma'e aine towesiyei ne totesiya. Sa'i ei ape eneri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

werese wesi unahi iroteye ape, tewi koruwe aiti. Sa'i ei ape wesi lo tewi towesi aniri.”

28Sosu a'i pe Jisas peri werese au te'e fiyari tepa'asiye su, lu taune werese peri werese lo ne hepene se su'ariye.

29Piyene awere? Jisas peri lo au te'e areiyeye su, le meni iyape erasi se wou a'i ne. Yo peri te'e siye lu lowe peri au te'eye su, lowe marepi luwaru a'i se au te'eteye. Jisas lu ape mo wou ta'ama.

Matyu 8

Jisas meni ta enite kairefi a'i au ta'ane niyemaiyeyei.

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

1Sosu a'i pe Jisas peri au te'e tepa'asiye su, le omo hire ma'e itorai. Lu taune tomu ne'ese le mo'o itorai.

2Omo hire ma'e itorai su, Jisas meni ta enite kairefi a'i se siyeye. Meni ape Jisas ma'e faiyewe, lowe uporo hi ape'i onurai. Le Jisas ma'e eiye, “Meni Owane, Ne ane ne marepi erasi a'i ferafereiyei su, ne enite werese ano au ani ta'ane niyemaiyere.”

3Sosu Jisas ereti lo tesisawiyewe, meni ape isawe aniteye. Sosu le meni ape ma'e apou eiye, “Ane apou totesiya, Ei! Ane fara'u enite werese no au ta'ane niyemaiyeyei.” Sosu Jisas peri te'eye su, pereye a'i meni ape lo enite werese foro'owe tepa'asiye.

4Sosu Jisas le ma'e eiye. “Ne lu taune werese ma'e owe ape te'e fiyarite. Ahowa, ne au heseyei meni owane ma'e ire. Ne witane a'i au heseyei meni owane ape ma'e tahe no au atuature. Sosu mo'o ne Owane Sitewi ma'e ayei ta au hesere. Ne Moses lo yo peri umasire. Tu naifa weriyei Moses apou leseye, ‘Enite kairefi no au niyemaiyeyei su, ne au heseyei meni owane ma'e enite werese au atuatuwei ne ire. Sosu mo'o ne ayei ta Owane Sitewi ma'e au hesere. Au heseyei meni owane ape tahe no siyeye su, le apou eiyei, ane ne ma'e eisiya, tahe werese no aseyarowe tepa'asiye.’”

Jisas lai meni owane lo wiyawi meni au ta'ane fara'uweye.

(Luk 7:1-10)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Sosu a'i pe Jisas omo Kaperneam ma'e fi. Sosu ai atu siye meni owane ta le ma'e ei toweriyei ne fai.

6Le apou ei toweriye, “Meni Owane, Wiyawi yahowa'i meni ano wesi ano howeisiya. Ereti lowe werese lo luwaru afofo a'i ne. Le fofowei erasi a'i teritenamisiya.”

7Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ei, ane wesi no ma'e wiyawi yahowa'i meni no au ani ta'ane fara'uweyei ne aiyerowa.”

8Ahowa, ai atu siye meni owane le ma'e itiya'u apou eiye, “Ahowa, ne meni erasi a'i ne. Ane meni yahowa'i. Ne wesi ano papu wirairowata. Wesi ano luwaru a'i ne. Ahowa, ne peri ta apou eire. Sosu wiyawi yahowa'i meni ano wisere a'i henerairowa.

9Wanure. Ane meni owane unahi irosiya. Sosu ai atu siye lu tomu ne'ese ane unahi irosiya. Ane ai atu siye meni ta apou eiyei su, ‘Ne fu ire!’ Meni ape peri ano wanu umasiyewe, serai le iyei. Sosu ane meni tere'e ma'e apou eiyei su, ‘Ne aiya!’ Meni ape peri ano wanu umasiyewe, serai le aiyeyei. Sosu ane wiyawi meni yahowa'i ano ma'e apou eiyei su, ‘Ne wiyawi ape ta'anere!’ Sosu wiyawi meni yahowa'i ano peri ano wanuwe. Serai le wiyawi ano ta'ane tepa'asirowa.”

10Sosu Jisas peri lo ape wanuwe su, le marepi erasi a'i toteye. Sosu le lu taune werese, umasiteye ape, ma'e apou eiye, “Peri wiyeme ano wanure. Israel lo omo pani werese sahe meni ape lo tote tawesiyei lo erasi a'i ne. Tote tawesiyei lo lu taune tere'e ani ararowe.

11Sosu ane fene ma'e eisiya. Lu taune tomu ne'ese omo pani poweiye itoriyei ape, sosu omo pani poweiye wirairowa ape, lowe omo hire ma'e lu Abraham, Aisak, Jekop mase ene ayei ne ta'uwerowa.

12Juda lo lu taune feni tewi Owane Sitewi tu naifa ariariyeye ape, lowe Owane Sitewi lai ani fusawirowa. Le lowe yehe omo pasi a'i ma'e eimawesawirowa. Lowe omo pasi a'i ape ma'e irowa su, lowe luwei erasi irotorowa. Mato pi lowe lo ta'ani tawesirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu Jisas ai atu siye meni owane ma'e eiye, “Wesi no ire! Tote tawesiyei no kairefi a'i ne. Ane marepi no tote umasiyei. Wiyawi meni yahowa'i no wisere a'i heneraiyei.” Sosu a'i pe nowe ape se, wiyawi meni yahowa'i lo ape kairefi a'i henerai.

Jisas Pita lo mai pape au ta'ane fara'uweye.
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

14Sosu a'i pe Jisas Pita lo wesi papu wiye. Le Pita lo mai pape u tahe se wari sahe howeiteye ape, siyeye. Tahe werese lo umeri a'i ne. Serai le wari sahe howeiteye.

15Le menitani ape lo ereti sahe isawe aniteye. U tahe lo arunati tepa'asiye. Serai le sineyewe, Jisas lo ayei ta ta'uwe naneiyewe, lowe ma'e au ene aye.

Jisas sepei luwaru a'i au ta'ane sasarisawi.
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

16Nowe neriwei henerai su, lowe lu taune tomu ne'ese sepei luwaru a'i iroteye ape, Jisas ma'e fa au ta'ane sasariyei ne henetai. Sosu Jisas peri ta au te'eyewe, sepei luwaru a'i werese lowe lo au ta'ane sasariteye. Le lu taune tomu ne'ese, u tahe iroteye ape, au ta'ane fara'uweteye.

17Jisas wiyawi ape iroteye su, le Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni Aisaia lo peri umasiteye. Tu naifa weriyei, meni ape Aisaia Jisas ne apou leseye, “Le enite werese nomo lo au ta'ane sasarisawi. Le u tahe werese nomo lo au ta'ane fara'uweteye.” *Ais* 53:4

Jisas lo yo seni umasiyei lo peri.
(Luk 9:57-60)

18Sosu a'i pe lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e ta'uwerai. Jisas lu taune werese siyeye su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Nomo sa'i feni eire ma'e pei tonere.”

19Sosu yo peri so'oruwe siye meni ta Jisas ma'e eiyei ne fai. “Atuatu siye meni, ane lai ne eiwerou ma'e iyei ape, mi mi werese ane ne mase umasinamirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20Sosu Jisas le ma'e itiya'u apou eiye, “You erawe awei yo papu howeisiya. Irowe werese uri towafi lowe lo papu howeisiya. Ahowa, ane, meni omo hire ma'e itorai ape, ane yaru howeiyei se ta'ama.”

21Sosu meni tere'e le aiwawe umasiyei ne toteye. Le Jisas ma'e apou eiye, “Owane tai ano temeniyeyei su, ane le fisiye yo papu furowa. Sosu mo'o ane ne me'iye umasirowa.”

22Ahowa, Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Pereye a'i ne ane umasitaire. Lu ape mo Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame ape, lowe fara'u lu taune, temeniyeye ape, fisiye yo sahe fuwei.”

Jisas lai fiyaru erasi einamiye.
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

23Sosu a'i pe Jisas hare ite ma'e itori. Le wai erasi papu wi atowe. Lu disaipel lo ape mase wai papu aiwawe wi atowe.

24Sosu lowe wai hare ite ponei sahe iyatu heneri. Hare ite ponei sahe heneri su, fiyaru, sa'i ei erasi henerai. Sa'i ei erasi lai wai si lowe lo ani awetu awetowe. Lu feni werese lo atoweiye erasi irowe. Ahowa, Jisas wai papu nihe howeiteye.

25Lu disaipel lo le ma'e faiyewe, eisowerai. Lowe peri erasi te'eye, “Meni Owane, ne nomo ne ferafereire. Nomo werese temeniyeyei ne ataheyewa.”

26Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene piyene atoweiyesiya awere? Tote tawesiyei fene lo oso a'i ne.” Sosu le sineyewe, fiyaru, sa'i ei ma'e peri erasi se einamiye. Serai fiyaru, sa'i ei ape titaneye.

27Lu disaipel lo le ne hepene se su'ariye. Meni ape piye meni awere? Fiyaru, sa'i ei peri lo wanuwe su, sosu sa'i ei erasi ape titaneye.

Jisas sepei luwaru a'i tomu ne'ese au sasarisawi.
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

28Sosu a'i pe lowe hare ite Galili sa'i feni ma'e iyatu toneri. Wai eneri sahe furi. Lowe omo pani tewi iyape Gadara heneri. Sosu lowe wai seni tewi arunati su, lowe lu hesi sepei luwaru a'i papu iroteye ape, fisiye yo tomo papu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

henerai ape, siyeye. Lu erawe hesi ape lowesi yo mai tei tawesiteye. Serai lu taune werese ape yo mai ape se eiwerou irowata.

29Lowesi Jisas siyeye su, lowesi le ma'e apou hare uteye, “Owane Sitewi lo meni eime, ne notosi ma'e eiwerou irowei ne totesiya awere? Ne notosi ma'e au luwaruweyei ne fai awere? Nowe notosi lo henerai se ta'ame ne.”

30Omo to'u feni ma'e, fe tomu ne'ese awei peperi ene ateye.

31Sosu sepei luwaru a'i ape lowesi Jisas ma'e peri kairefi a'i uteye. “Ne notosi au eimawesawiyei su, ne fara'u fe ape mo papu, omo to'u feni ma'e irosiya ape, papu wiyei ne eimawesawire.”

32Sosu Jisas lowesi ma'e itiya'u eiye, “Ei, fe ape mo papu wiyei ne ire.” Sepei luwaru a'i ape mo lowe lu hesi arunatiyewe, fe werese papu wiye. Pereye a'i fe werese omo to'u iterotiyewe, hare ite ma'e atenise itowe.

33Fe werese sa'i papu atenise itowe su, lu werese fe ape noweinoweiteye ape, lowe omo towafi lowe lo ma'e itape iteroti. Lowe lu taune werese ma'e etiri werese ape ne au te'e fiyariteye. Lowe sepei luwaru a'i ne aiwawe au te'e fiyariteye.

34Lu taune werese peri lowe lo wanuwe su, lowe werese Jisas ma'e siyeyei ne fai. Lowe le siyeye su, lowe le ma'e ai marepi toteye. Serene lowe le ma'e apou te'eye, “Ne omo pani nomo lo arunatire.”

Matyu 9

Jisas meni lowe nono'oweyei a'i ape au ta'ane fareraiyeye.

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase wai papu wi atowe. Lowe hare ite sa'i feni ma'e iyatu toneri. Le omo sitewi lo ma'e heneri.

2Lowe omo ape henerai su, lu tamo meni ta lowe nono'oweyei a'i Jisas ma'e me wari se sutaitetai. Jisas tote tawesiyei lowe lo siyeye su, le meni lowe nono'oweye ape ma'e apou eiye, “Meni eime, marepi no fetane wisere a'i irote. Yo seni luwaru a'i no ane lai au sasarisawi pamowe tepa'asiye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Sosu Owane Sitewi lo yo peri ani so'oruwe siye lu tamo Jisas lo peri wanuwe su, lowe a'i lai te'e tiyatiteye. “Sawi amou! Meni ape Owane Sitewi ma'e te'e naruwe. Owane Sitewi ta'i a'i yo seni luwaru a'i au ta'ane sasarisawirowa.”

4Sosu Jisas marepi lowe lo siye so'oruwe tepa'asiye. Le lowe ma'e apou eiye, “Fene piyene marepi luwaru a'i totesiya awere?

5Fene ane ma'e au te'ere, ane meni ape ma'e au te'eyei su, ‘Yo seni luwaru werese a'i no ane lai au sasarisawirowa.’ Peri eite wiyawi erasi awere? Ahowa, peri ape etiri yahowa'i ne. Sosu ane meni ape au te'eyei su, ‘Meni, Ne sinere! Wesi no ma'e ire.’ Peri eite wiyawi erasi awere? Ahowa, peri ape etiri yahowa'i ne.

6Ane fene ma'e etiri ta au atuaturowa. Ane, meni hire ma'e itorai ape, ane kairefi erasi a'i ne. Ane fara'u yo seni luwaru a'i au sasarirowa. Serai ane fene ma'e kairefi ano au atuaturowa. Ane meni ape ma'e ereti lowe nono'oweye a'i ape eirowa. ‘Meni, ne sine teire! Wari no ape anirowawe, wesi no sutetire.’”

7Sosu pereye a'i meni ape sine teiyewe, wari lo ape aniyewe, wesi lo ma'e suteti.

8Lu taune werese iroteye ape, lowe marepi hepene se su'ariye. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Lowe apou toteye, “Owane Sitewi lai kairefiyeyei erasi ape meni ape ma'e au tepa'asiye.”

Jisas meni Matyu ei aniye.
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9Sosu a'i pe Jisas omo ape arunatiyewe, yo mai sahe iteye. Le meni ta siyeye, iyape Matyu. Le wesi oso a'i sahe takis ma'aru aniteye ape, papu onuteye. Sosu Jisas le ma'e eiye, “Meni! Ne ane mo'o umasita.” Serai meni ape Jisas lo peri wanuwe su, le, le mo'o umasiti.

10Sosu Jisas lu disaipel lo aiwawe, lowe Matyu lo wesi ma'e fi. Lowe metei sahe onuri. Lu tomu ne'ese takis ma'aru aniteye ape, lu tere'e Juda lo yo peri arisiteye ape lowe, metei sahe Jisas mase ene ayei ne onuwe.

11Lu Farisi tamo lowe siyeye su, lowe Jisas lo lu disaipel ma'e apou te'e toweriye, “Piyene meni owane fene lo ape lu luwaru a'i ape ponei onu ene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

asiya awere? Lu ape mo ma'aru tomu ne'ese nomo lo ta'arei aniteye ne. Lowe yo peri nomo lo arisiteye."

12Ahowa, Jisas peri lowe lo wanuwe su, le apou te'eye, "Meni ta u tahe ta'ame su, le dokta ei anirowata. Ahowa, meni ta u tahe se, le dokta fara'u ei anirowa.

13Ane fene ma'e eisiya, Owane Sitewi lo peri sitewi wanu so'oruwerire! Ane ayei ta fene lo au heseye ape, ani wou ta'ama. Ahowa, fene lu taune ma'e au atuatu seremareyete. Ane yo seni apou ape siyereme. Ane lu taune yo seni aseyaro a'i irosiya ape, ei aniyei ne fai ta'ama. Ahowa, ane lu taune werese yo seni luwaru a'i irosiya ape mase, hene ta'uwe aniyei ne fai." *Hos* 6:6

Jisas ayei siyenamiyei lo peri au te'eye.
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

14Sosu a'i pe Jon sa'i au hu siye meni, le lu feni lo Jisas ma'e peri ta ei toweriyei ne eimawesai. Lowe apou te'e toweriye, "Piyene lu disaipel no ayei werese siyenami ta'ame awere? Nomo ayei werese siyenamiteye. Etiri wisere a'i tene! Sosu lu Farisi ayei werese siyenamiteye. Etiri wisere a'i tene! Serai lu disaipel no siyenami ta'ame. Piyene awere?"

15Sosu Jisas peri anowe ta lowe ma'e itiya'u eiye, "Meni ta menitani naituwei ne toteyei su, le lu tewi lo ei ta'uwe anirowa. Lowe mase saro aiwawe ta'uwerowa su, nowe ape se lowe werese nine'inamirowa. Meni ape iroteyei su, lu feni werese lo lu ewiterowata. Ahowa, lu tamo meni ape kalabus wesi ma'e henetiyei su, lu taune werese meni ape ne, lu ewite irorowa. Nowe me'iye su, lowe meni ape henetirowa. Nowe ape henerairowa su, lu feni ano lowe ayei amouweyei ne ewiterowa.

16Meni ta ipari tahe papa'u a'i irosiya su, meni ape ipari tahe he'i a'i yo ape se iwisirowata. Le ipari tahe he'i a'i ipari tahe papa'u a'i sahe iwisirowa su, ipari tahe he'i a'i lai ipari tahe papa'u a'i ma'e au luwaruwerowa.

17Aiwawe a'i meni ta wain sa'i he'i a'i kaukau seni papa'u a'i papu ani terosorowata. Ahowa, le wain sa'i he'i a'i kaukau seni papa'u a'i papu ani terosowei su, wain sa'i he'i a'i meirowawe, kaukau seni papa'u a'i peratiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sosu wain sa'i werese awei sahe winetai terosorowa. Sosu wain sa'i, kaukau seni aiwawe a'i, lowesi luwaruwe po'uterowa. Ahowa, lu werese wain sa'i he'i a'i kaukau seni he'i a'i se ani terosorowa. Wain sa'i he'i a'i kaukau seni he'i a'i papu ani terosorowa su, wain sa'i kaukau seni aiwawe lowesi weriyei irorowa."

Jisas menitani ta temeniyeye ape, au ta'ane sineye.
(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

18 Jisas peri ape te'eye su, Owane Sitewi lo wesi meni owane ta Jisas ma'e ei toweriyei ne fai. Le apou eiye, "Eime taune ano he'i temeniyeye. Ne fara'u ereti no tahe lo ma'e isawe hetesiyere. Serai le si tame norohuwe sineyei."

19 Jisas peri ape wanuwe su, le sineyewe, meni owane ape mase aiwawe fi. Lu feni lo aiwawe a'i fi.

20 Lowe meni ape lo yo ape iteye su, menitani ta u fisa'i nowe weriyei iroteye. Iyu menei ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) fisa'i heneraiteye. Menitani ape Jisas me'iyeni ma'e faiyewe, ipari tahe lo weniwe isawe hetesiyeye.

21 Menitani ape apou toteye, "Ane ipari tahe lo isawe hetesiyeyei su, u fisa'i ano tepa'asirowa."

22 Serai menitani ape Jisas lo ipari tahe lo weniwe isawe hetesiyeye su, Jisas atati teiyewe, menitani ape siye etiye. Le menitani ape ma'e apou eiye, "Menitani, marepi hepene no fetane wisere a'i irote. Tote tawesiyei no ape lai u fisa'i no po'uteye." Jisas peri tepa'asiye su, menitani lo u fisa'i po'uteye.

23 Sosu Jisas lu feni lo mase meni owane lo wesi ma'e henerai. Le lu tomu ne'ese mene'e faseteye ape siyeye. Lu taune tomu ne'ese lu ewiteteye ape siyeye. No'u erasi a'i ape wanuteye.

24 Sosu Jisas lowe werese ma'e eiye, "Fene werese sato arunatire. Meni owane lo eime taune ape temeniye ta'ame. Le nihe howeisiya." Lowe werese peri lo wanuwe su, lowe le ne niyeyei erasi iroteye.

25 Jisas lowe werese wesi nowe ma'e eimawe fiyarisawi su, le wesi ape tewi wesi papu eime tani howeiteye ape ma'e wiye. Le eime taune lo ereti aniteyewe, meni owane ape lo eime taune ape au ani sine onuwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26Menitani ape sine teiye su, peri ape ne omo omo werese te'e fiyarisawi.

Jisas lu hesi nihe pokowe tawesiye ape, au ta'ane ani peteneye.

27Sosu a'i pe Jisas lu feni aiwawe a'i wesi ape arunatiyewe, fi. Yo mai sahe itiye su, lu hesi, nihe pokowe iroteye ape, Jisas mo'o umasiti. Lowesi apou hare uteye, “Ya'ariyei owane Devit lo meni eime, ne notosi au ferafereire.”

28Sosu Jisas wesi papu wiye su, lu hesi ape nihe pokowe iroteye ape, lowesi Jisas ma'e tame te'e toweriyei ne fai. Jisas lowesi ma'e itiya'u ei toweriye, “Fenesi piye totesiya awere? Ane fara'u nihe fenesi lo au ani peteneyei awere? Piye tote tawesisiya awere?” Lowesi le ma'e itiya'u eiye, “Ei, ne fara'u nihe notosi lo au ani iro peteneyei.”

29Jisas tote tawesiyei lowesi lo siyeye su, le nihe lowesi lo ereti se isawe hetesiyeyewe, lowesi ma'e eiye, “Ane tote tawesiyei fenesi lo umasiyei. Ane nihe fenesi lo au ani peteneyei.”

30Pereye a'i nihe lowesi lo peteneye. Serai lowesi etiri werese amerame a'i siyeye. Sosu Jisas lowesi ma'e peri kairefi a'i se eiye, “Fenesi lu taune werese wiyawi erasi pefine a'i ape ne owe ape te'ete.”

31Ahowa, lowesi wesi ape arunati su, lowesi omo omo werese sahe lu taune werese ma'e au te'e fiyariteye.

32Sosu a'i pe Jisas lu feni ma'e eiye, “Nomo wesi ape arunatiyei.” Lowe wesi ape arunati su, lu taune tamo meni ta ahi tomo'ute tawesiye ape Jisas ma'e henetai. Sepei luwaru a'i lai meni ape lo ahi einamiteye.

33Sosu Jisas sepei luwaru a'i ape eimawesawi. Sepei luwaru a'i ape meni ape arunati su, meni ape fara'u te'e areiyeteye. Lu taune werese wiyawi ape siyeye su, lowe hepene se su'ariye, apou te'e tiyatiteye, “Siyere! Tu omo omo werese sahe nomo wiyawi eito eite siye ta'ame.”

34Ahowa, lu Farisi tamo apou eiye, “Fene werese Jisas lo peri owe ape wanu tote umasite. Le sepei luwaru a'i lo owane lo kairefiyeyei se sepei luwaru a'i au ta'ane eimawesawi.”

Jisas lu taune werese ne ewiteteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35Serai Jisas lu disaipel lo mase omo omo werese sahe Owane Sitewi lo marepi lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariteye. Le ta'uweyei wesi sahe au te'eteye. Lu taune werese u tahe se ape, le u tahe lowe lo au ta'ane fara'uweye. Lu taune enite se iroteye ape, le enite werese au ta'ane niyemaiyeye.

36Le lu taune tomu ne'ese siyeye. Serai le lowe ne ewiteyei erasi iroteye. Piyene awere? Lowe marepi orese a'i iroteye. Lowe fe sipsip meni owane ta se ta'ama ape wou a'i ne.

37Sosu le lu disaipel lo ma'e apou eiye. “Lu taune werese siyere! Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e aiyeyei ne ta'uwesiya. Ahowa, lu ta'i ta'i a'i lai lowe ma'e Owane Sitewi ne au atuatusiya.

38Serai fene Owane Sitewi ma'e wiyawi siye lu taune tomu ne'ese eimawesaiyei ne te'e towerire. Piyene awere? Lowe lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e henetirowa.”

Matyu 10

Jisas lo lu disaipel lo iyape ei aniye.

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel werese lo ei aniye. Jisas lo lu disaipel ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) Jisas ma'e ta'uwerai. Le lowe ma'e kairefi erasi a'i auwe. Lowe kairefi ape se sepei luwaru a'i au ta'ane sasari eimawesawiyei. U tahe werese lowe lai fara'u au ta'ane fara'uweyei. Sosu lowe u werese a'i fara'u au ta'ane fareraiyeyei.

2Lu feni ereti feni hesi lowe hesi a'i (12 aposel) lo iyape apou te'eye. Tutawe Saimon, iyape tere'e Pita. Pita lo pa'ise Andru. Jems, Sebedi lo meni eime. Sosu Jems lo pa'ise iyape Jon.

3Filip, meni tere'e Bartolomyu, sosu Tomas, sosu Matyu, meni ape takis ma'aru ani se meni. Meni tere'e iyape Jems, Alfius lo meni eime, sosu meni tere'e Tadius.

4Meni tere'e Saimon Selot. Sosu meni ye'ewi Judas Iskariot. Meni ape nowe me'iye su, le ai atu siye lu Jisas ma'e henetirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas lu disaipel lo Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne eimawesawi.
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

5Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo (12) le ma'e aiyeyei ne ei aniye. Le lowe ma'e eiye, “Ane fene omo omo ma'e eimawesawiyei. Fene lu tewi tere'e ma'e owe ape ire. Ahowa, aiwawe a'i fene Samaria lo pani tewi ma'e owe ape ire.

6Ahowa, fene Israel lo lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne ire. Lowe fe sipsip owane se ta'ama wou a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo yo peri werese i'aneye. Serai fene lowe Owane Sitewi ma'e si tame henetaire.

7Fene iyei su, fene lu taune werese ma'e peri apou au te'e fiyarire. Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e au noweinoweirowa ape ataheyewa.

8Fene lu taune tamo u tahe se siyeyei su, fene fara'u u tahe lowe lo au ta'ane fara'uwere. Lu taune tamo, temeniyeye ape, fene fara'u lowe si tame hene ani sinere. Lu taune tamo enite kairefi a'i se, fene fara'u enite werese lowe lo au ta'ane niyemaiyere. Lu taune tamo sepei luwaru a'i iroteye ape, fene sepei luwaru a'i ape au eimawesawire. Ane fene ma'e kairefiyeyei ape neri a'i auwei. Serai fene wiyawi ano ape irowei su, fene ma'aru ta owe ape anire.

9Fene iyei su, fene ma'aru niye fene lo papu owe ape ani asitire.

10Fene Owane Sitewi lo peri au te'eyei su, lu taune tamo fene ma'e etiri ayei ta aurowa. Serai fene niye ta owe ape aiti. Fene apou owe ape totere, ‘Ane lowe tahe hesi a'i fara'u aitiyei. Ane ipari tahe hesi a'i aiwawe a'i aitirowa.’ Ahowa, fene iyei su, ipari tahe ta'i ani asire. Sosu ire! Fene me epi owe ape aiti. Wiyawi meni ta wiyawi aniyei su, lu tamo etiri lo le ma'e fa aure.

11Fene omo ta heneriyei su, fene apou te'e toweriyei, ‘Eiwerai nomo au isafiyerowa awere?’ Meni ta fene au isafiyeyei su, fene meni ape lo wesi sahe irowei. Fene wesi tere'e tere'e sahe owe ape irote. Fene omo ape arunatiyei ne toterowa su, fene wesi ape aiwawe arunatirowa.

12Fene wesi ape papu wiyei su, fene lu taune wesi sahe irowei ape, eriteyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Lu ape mo fene ma'e isafiyeyei su, fene lowe ma'e marepi fetane a'i au te'ere. Ahowa, lu ape mo fene ma'e isafiye ta'ame su, fene marepi fetane a'i owe ape te'ere.

14Lu tamo fene ma'e isafiye ta'ame su, sosu peri fene lo wanu arisiyei su, fene wesi ape, omo ape arunatire. Fene wesi omo ape arunatiyei su, fene awei peperi lowe tahe irosiya ape, ato periperenatire.

15Ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Wanure! Omo ta ape fene ma'e au luwaruweyei su, nowe ye'ewi su, lu taune omo ape sahe iroteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi luwaru a'i aurowa. Lu taune, omo Sodom, omo Gomora sahe iroteye ape, nowe ye'ewi su, lowe fofowei oso a'i teritetorowa."

Jisas apou te'eye, "Orese erasi a'i nowe mo'o henerairowa."
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e apou au te'eye, "Fene weiyai! Ane fene lu taune ma'e ai marepi Owane Sitewi se totesiya ape, au te'e fiyariyei ne eimawesawiyei. Fene fe sipsip wou a'i ne. Fene tahe pere'e a'i ne. Fene marepi wisere a'i totere. Marepi fene lo fetane a'i totesiya. Lu taune ape mo, lowe you erawe wou a'i ne. Lowe fene ma'e atati teirowawe, ai erasi aturowa. Serai fene lowe ma'e au te'eyei ne iyei su, fene marepi fetane a'i lowe ma'e totere. Aiwawe a'i fene marepi wisere a'i totere. Fene lowe ma'e iyei su, fene marepi momotei a'i totere. Fene yo seni luwaru a'i lowe ma'e owe ape irote.

17Fene weiyai! Lu tamo peri fene lo wanuwei su, lowe fene etiyei ne henetirowa. Lowe fene ta'uweyei wesi ma'e henetirowawe, me'iyeni fene lo sahe wafei se ainerowa.

18Lowe fene lu owane tamo ma'e etiyei ne henetirowa. Lowe fene meni owane tutawe ma'e henetirowawe, fene ne apou au fu te'erowa, 'Lu tewi ape, lowe Jisas lo peri au te'e fiyari areiyesiya.' Fene lowe ma'e henerairowa su, fene peri ano lowe ma'e au te'ere. Fene peri ano lu tewi tere'e ma'e aiwawe aurowawe, au te'ere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Ahowa, lowe fene etiyei ne henetirowa su, fene marepi fene lo auseriyeyei sawa. Fene peri te'eyei su, atoweiye sawa. Nowe ape se, Owane Sitewi lai fene ma'e peri wiyeme a'i lo au te'erowa. Serai fene lowe ma'e Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au te'e areiyerowa.

20Lowe fene etirowa su, fene lai peri fene lo ape au te'eyei ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi Tai fene lo, lo Hepene Wara'i a'i ape lai peri wiyeme a'i lo ape au te'erowa.

21Nowe me'iye su, meni ta lai pa'ise meni lo etiyei ne henetirowa. Le lu owane ma'e apou au te'erowa, ‘Fene pa'ise ano eite fu aine tera'ere.’ Aiwawe aite ta lai meni eime lo etiyei ne henetirowa. Sosu eimane tamo lai tai mai lowe lo etiyei ne henetirowa. Lowe tai mai lowe lo ape aine tera'eyei ne toterowa.

22Fene peri ano au te'e fiyarirowa su, lu taune werese fene ne ai marepi totenamirowa. Ahowa, lu taune tamo kairefi a'i teinamirowa su, Owane Sitewi lai lowe mo mi mi pasi pasi au ferafereirowa.

23Sosu lu tamo omo ape sahe fene ma'e au luwaruweyei su, fene omo tere'e ma'e atoweiye iteroti. Peri pefine a'i ano wanure. Fene Israel lo omo pani werese ma'e au te'eyei ne iyei su, fene wiyawi ape tepa'asiye ta'ama. Serai fene wiyawi ape ironamitorowa. Sosu ane, meni hire ma'e itorai ape, si tame itorairowa su, sosu fene wiyawi ape iro tepa'asirowa.

24Eimane ta lai atuatu siye meni lo ani fu ararorowata. Aiwawe a'i wiyawi yahowa'i siye meni lai meni owane lo ani fu ararowata.

25Eimane ape lai atuatu siye meni lo wou henerairowa. Sosu wiyawi yahowa'i siye meni lai meni owane lo aiwawe a'i henerairowa. Etiri ape mo wisere a'i ne. Ne apou eisiya su, ‘Ne lai sepei luwaru a'i tutawe, Belsebul.

Fene lu tamo ne owe ape atoweiyete.
(Luk 12:2-7)

26Serai ane fene ma'e peri pefine a'i ape au te'esiya, fene lowe ne owe ape atoweiyete. Lowe fene ma'e etiri ta au luwaruweyei su, etiri ape amerame a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

henerairowa. Etiri werese lowe fareyareye iroteyei ape, Owane Sitewi lai etiri ape mo lu taune ma'e au te'e atuatu areiye fiyarirowa.

27Ane fene ma'e eresene a'i peri ta au te'erowa su, fene lu taune werese ma'e i au te'e areiyere. Sosu ane peri eresene a'i fene ma'e au te'erowa su, fene peri ahi erasi a'i se lu taune werese ma'e au te'e ute areiye fiyarire.

28Lu tamo fene aine tera'eyei ne toterowa su, fene lowe ne owe ape atoweiyete. Lowe hepene fene lo ape mase aine tera'erowata. Ahowa, meni ape tahe pa'are, hepene mase aine tera'erowa ape, sosu yehe omo ma'e fu arosawirowa ape, fene meni ape fu atoweiyete. Meni ape Owane Sitewi pefine a'i tene.

29Meni ta irowe mawe hesi a'i ma'aru tau ta'i a'i eterowa. Sosu irowe mawe ta'i awei sahe wiyeinerowa su, tai fene lo, hire ma'e irosiya ape, le marepi erasi a'i irowe mawe ne totenamirowa.

30Aiwawe a'i Owane Sitewi tai fene lo le lai mato towe fene lo ape werese werese nawite tepa'asiye. Serai le fene marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

31Serai fene owe ape atoweiyete! Owane Sitewi lo nihe se fene iyape erasi se ironamisiya. Fene irowe mawe tomu ne'ese ani fu ararowe."

Fene Jisas ne au te'eyei su, fene le ne owe ape neritaseyete.
(Luk 12:8-9)

32"Fene iyape ane ne lu taune werese ma'e au te'e fiyariyei su, ane lai fene ne tai ano ma'e omo hire ma'e ironamisiya ape, au te'e areiyerowa.

33Meni ta ane ne amerame a'i sahe apou te'erowa su, 'Ane Jisas so'oru ta'ama.' Ane le ne aiwawe a'i tai ano ma'e omo hire ma'e ironamisiya ape, apou te'erowa, 'Ane meni ape so'oru ta'ama.'"

Lu taune werese Jisas ne marepi erasi a'i fa tote wawesiyete.
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

34Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e apou eiye, "Fene apou owe ape totere, 'Jisas lu taune werese ma'e marepi fetane a'i auwei ne fai.' Ahowa, ane marepi fetane a'i auwei ne fai ta'ama. Ane lu taune ma'e ai atuwei erasi au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irowei ne fai. Ane lu taune lo ai marepi au ani atuwei ne fai. Ane hi awei ma'e itorai su, peri wiyeme a'i ano lai lu taune ai atu tiyati au irorowa.

35Ane ai marepi au ani atuwei ne fai. ‘Meni ta lai eimane lo mase ai atu tiyatirowa. Eime taune ta lai mai lo mase ai atu tiyatirowa. Ewite ta lai mai pape mase ai atu tiyatirowa.

36Lu airame lowe lo ne, lowe lu tewi topo lo ne.’ *Mai 7:6*

37Meni ta aite mai lo ne marepi erasi tote wawesiyeyei su, sosu ane ne marepi oso a'i tote wawesiyeyei su, ane le ne marepi erasi a'i tote wawesiyerowata. Aiwawe a'i meni ta eimane lo ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, sosu le ane ne marepi oso a'i tote wawesiyeyei su, ane lai meni ape marepi erasi a'i tote wawesiyerowata.

38Meni ta me tape'i sahe temeniyeyei ne tote ta'ame su, sosu ane mo'o umasi ta'ame su, le lu feni ano ta'ama.

39Meni ta apou a'i toteyei su, ‘Ane marepi hepene wisere a'i ironamisiya.’ Meni ape marepi hepene topo lo po'uterowa. Sosu meni ta iyape ano se wiyawi ano anitiyei ape, le temeniyeyei su, le marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa.”

Fene lu feni ano au ferafereiyei su, Owane Sitewi fene au ferafereirowa.
(Mak 9:41)

40“Lu taune tamo lai fene ma'e au sewiye isafiyerowa su, lowe lai ane ma'e aiwawe a'i au sewiye isafiyerowa. Sosu lu taune tamo ane ma'e au sewiye isafiyenarairowa su, lowe tai ano, ane hi awei sato eimawe arosai ape, lowe le ma'e au sewiye isafiyerowa.

41Meni ta apou toteyei su, ‘Meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni pefine a'i ne.’ Serai ane meni ape wesi ano papu hene wirowawe, le ma'e au isafiye arowa. Fene apou wou a'i toteyei su, fene etiri wisere a'i Owane Sitewi lai au te'e siye lu ma'e aurowa ape, fene etiri apou ape wou anirowa. Meni ta apou toteyei su, ‘Meni ape yo seni aseyaro a'i ironamisiya. Ane meni ape wesi ano hene wirowawe, le ma'e au isafiye arowa. Fene apou toteyei su, Owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sitewi lai etiri wisere a'i fene ma'e aurowa. Etiri ape mo Owane Sitewi lai lu taune ma'e, yo seni aseyaro iroteye ape, aurowa.

42Peri ano wiyeme a'i ne, wanure! Meni ta sa'i wara'i a'i eimane ta peri ano umasiteye ape, ma'e au arowa su, Owane Sitewi lai meni ape ma'e etiri wisere a'i aurowa. Etiri wisere a'i le aurowa ape, etiri wisere a'i po'uterowata.'"

Matyu 11

Jon sa'i au hu siye meni lu tamo Jisas ma'e eimawesawi.

(Luk 7:18-35)

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo (12) ma'e au te'e atuatu tepa'asiye su, le omo ape arunatiyewe, omo tere'e tere'e Galili sahe Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye.

2Jon sa'i au hu siye meni kalabus wesi iroteye ape, le Krais lo wiyawi ne wanuwe su, le lu disaipel lo tamo le ma'e ei toweriyei ne eimawesawi.

3Lowe le ma'e apou te'e toweriye, "Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai peri ta lu tewi Israel ma'e au te'e naneiye. Le apou eiye, 'Nowe me'iye su, ane meni eime ano fene ma'e au pati aniyei ne eimawe arosairowa. Ne meni ape Owane Sitewi lai, hi awei sato eimawe arosairowa ape, ne meni ape awere? Nomo meni tere'e ninawe teirowa awere?'"

4Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Fene Jon ma'e si tame ire! Fene etiri werese ape mo, fene siyeteye ape, fene wanuteye ape, le ma'e au te'e areiyere.

5Ane lu taune nihe pokowe tawesiye ape, nihe lowe lo au petaneye. Ane lu taune tamo lowe luwaruweye ape, ane lowe lowe lo au ani ta'ane fareraiyeye. Lu taune tamo enite kairefi a'i iroteye ape mo, ane enite werese au ta'ane niyemaiyeteye. Lu taune tamo apaniye te'eniye tawesiye ape, ane apaniye lowe lo ani tosowe. Lu taune tamo temeniyeye ape, ane lowe hene ani sineye. Sosu ane Owane Sitewi lo peri lu taune ma'aru ariye a'i ape, au te'e fiyariteye.

6Meni ta ane ne marepi hesi se tote ta'ame su, marepi lo wisereye nine'inamisiya."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Sosu a'i pe Jon lo lu feni Jisas arunati su, Jisas lu taune werese ma'e Jon ne au te'e areiyeteye. Le lowe ma'e au ei toweriye, “Fene pani ariye a'i ma'e piye siyeyei ne fi awere? Fene menei towe wou a'i au nareyeyei siyeyei ne fi awere? Ahowa, fene meni ta marepi ta'i a'i totesiya ape, siyeyei ne fi.

8Fene pani ariye a'i ma'e piye siyeyei ne fi awere? Meni ta ipari tahe wisere a'i ani asiteye ape, awere? Wanure! Lu werese ipari tahe wisere a'i ani asisiya ape, lowe lu owane tutawe lo wesi sato howeisiya.

9Sosu ane fene ma'e tame ei towerisiya, fene piyene pani ariye a'i ma'e fi awere? Fene Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta siyeyei ne fi awere? Ei, pefine! Ane fene ma'e au te'esiya, meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese ani ararowe.

10Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, ‘Wanure! Ane peri au te'e siye meni ano nihari no ma'e eimawesawiyei. Meni ape aiyerowa su, le yo no au ta'uwe naneirowa.’ *Mal* 3:1

11Ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Lu werese awei sato irosiya ape, meni ape Jon sa'i au hu siye meni lowe werese ani ararowe. Ahowa, fene werese Owane Sitewi lo marepi ne tote tawesi umasisiya ape, fene Owane Sitewi lo omo sahe fene iyape erasi a'i irosiya. Iyape fene lo Jon lo iyape ani ararosiya. Piyene awere? Fene Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye.

12Jon Owane Sitewi lo marepi lu taune ma'e au te'e fiyariyei ne fai su, lu taune Owane Sitewi lo marepi umasisiya ape, ai atu siye lu tamo lai, lowe ma'e fofowei erasi au luwaruwerowawe, apou toteteye, ‘Nomo Owane Sitewi lo au noweinoweiyei unahi ironamirowata. Nowe ape henerairowa su, nomo ai atu kairefiyerowa.’ Pereye nowe eite se lowe ai atunamisiya.

13Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari se lu werese sosu aiwawe a'i yo peri ape, Moses leseye ape, lowe etiri werese, me'iye su henerairowa ape, au te'eye. Jon henerai su, lowe peri lowe lo au te'e tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Lowe peri ape au te'eye su, lowe meni Elaija ne toteye. Fene peri ape wanuwei su, fene meni ape ne wanu tote tawesirowa. Fene peri ape wanu ani ta'ame su, fene marepi towafi fene lo umasirowa.

15Lu taune werese apaniye se, fene peri ape wanute.

16Lu taune ape pereye nowe eite se irosiya ape, ane yo seni lowe lo ne au te'eyei su, ane peri anowe ta piye au te'erowa awere? Ei! Lowe eimane wou omo nepawe amerame sahe onuteye. Lowe eimane tere'e ma'e uteyei.

17Lowe apou uteyei, ‘Nomo mene'e fateye su, fene ure'i wou unei ta'ame. Nomo lu ewiteye su, fene lu ewite ta'ame.’

18Jon fai su, le ayei a ta'ame, wain sa'i a ta'ame. Sosu lu taune ape mo le ne apou au te'eye, ‘Meni ape sepei luwaru a'i papu irosiya.’

19Wanure! Ane, meni hire ma'e itorai ape, ayei, wain sa'i arai. Sosu lowe ane ne apou te'esiya, ‘Siyere! Meni ape ayei ahi a'i meni. Aiwawe a'i le wain sa'i meremereyeyei. Le takis ma'aru ani siye lu werese mase onunamisiya. Le lu taune yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, le lowe lo kaiyemo mo irosiya.’ Etiri werese, ane irosiya ape, etiri ape mo lai ane meni pefine a'i ne au atuatusiya.”

Anelu taune marepi lowe lo aresaiye ta'ame ape mo ne tote wirepuweyei.
(Luk 10:13-15)

20Sosu a'i pe Jisas omo tere'e tere'e sahe wiyawi erasi pefine a'i irowe ape, lu taune tomu ne'ese yo seni luwaru a'i towafi lowe lo arunati ta'ame. Serai Jisas lowe werese ne ai marepi tote te'eye.

21Le lu taune ma'e ai marepi lo apou au te'e areiyeye, “Lu taune omo Korasin sahe irosiya ape, Weiyai! Lu taune omo Betsaida sahe irosiya ape, Weiyai! Wiyawi erasi pefine a'i ane omo fene lo sahe irowe ape, ane omo Tair, omo Saidon sahe aiwawe irorowa su, lowe witane se a'i yo seni luwaru a'i towafi lowe lo arunatirowa. Sosu lowe ipari tahe luwaru a'i ani asirowa su, lowe yesi yehe sahe onurowa. Ahowa, fene wiyawi erasi pefine a'i ano siyeye su, fene yo seni luwaru a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame.

22Ahowa, ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Wanure! Nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai lu taune werese yo seni luwaru a'i lowe lo ani hese ereirowa su, le

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lu taune ma'e omo Saidon, omo Tair, iroteye ape, le fofowei erasi a'i au hese ereirowa. Fene yo seni luwaru a'i ironamisiya su, fene nowe ape se Owane Sitewi lai fene ma'e fofowei luwaru erasi a'i fene ma'e aurowa.

23Ane lu taune omo Kaperneam sahe fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene apou totesiya, 'Nomo Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowa.' Ahowa, fene werese papu itorirowa. Meni ta wiyawi erasi pefine a'i, apou ape aiwawe a'i ane omo fene lo sahe irowe ape, omo Sodom sahe irowe su, omo ape weriyei ironamitorowa.

24Ahowa, ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Wanure! Nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i au hese ereirowa su, lu taune omo Sodom iroteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei oso a'i aurowa. Fene Owane Sitewi lai fofowei luwaru erasi a'i fene ma'e aurowa."

Jisas apou eiye, "Wiyawi ano fetane a'i ne."
(Luk 10:21-22)

25Nowe ape se Jisas Owane Sitewi tai lo ma'e au te'e tiyatiteye. Le apou eiye, "Tai ano, ane ne ma'e au te'e wisereyesiya. Ne omo hire ma'e irosiya ape, ne meni owane tutawe ne. Ne hi awei sato meni owane tutawe ne. Ne peri no lu taune marepi wisere a'i toteye ape fareyareye a'i irowe. Ahowa, ne peri no lu taune ma'e marepi eimane oso a'i wou au atuatu areiyeteye.

26Ei! Tai ano, ne peri no fareyareye a'i irowe su, sosu lu taune ma'e eimane lo marepi wou au te'e atuatu areiyeye su, ne marepi wisere erasi a'i totenamisiya.

27Tai ano, ne etiri werese ane ma'e au tepa'asiye. Ne a'i lai meni eime no so'oruwe tepa'asiye. Lu taune werese werese lowe ane so'oru ta'ama. Aiwawe a'i lu taune werese werese lai ne, tai ano, so'oru ta'ama. Ane a'i lai ne so'oruwe tepa'asiye. Ane marepi no umasitereme. Ane lu taune ma'e tai ano ne au atuatu areiyerowa su, lowe ne siye so'oruwerowa.

28Fene werese ane ma'e aiyere. Fene, tahe onota'ano a'i irosiya ape, fene, marepi orese a'i totenamisiya ape, fene ane ma'e aiyeyei su, ane marepi fetane a'i au irorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[29]Fene wiyawi ano ta'anere. Yo seni ano siye etire. Sosu yo seni ano tote umasite. Ane marepi momotei a'i irosiya. Fene marepi ano ani tote tawesiyei su, sosu peri ano wanu tote umasiyei su, ane fene ma'e marepi fetane a'i au irorowa.

[30]Wiyawi ape ane fene ma'e aurowa ape, wiyawi ape orese se ta'ama. Fene wiyawi ape suterowa ape, fene fetane a'i suterowa."

Matyu 12

Lu tamo nowe amou ne Jisas ne te'e toweriyei ne fai.

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

[1]Sosu a'i pe Jisas peri tepa'asiye su, le lu disaipel lo aiwawe a'i nowe amou (Sabat) se ta'aneyei awei ta sahe tei uwei a'i iroteye. Lu disaipel lo lau mase iroteye su, lowe kewi so ani to'ote aniyewe, ene ateye.

[2]Sosu lu Farisi lowe kewi so ani to'ote aniyewe, ene ateye ape, siyeye su, lowe Jisas ma'e apou eiye, "Siyere! Lu disaipel no Moses lo yo peri arisisiya. Moses apou leseye, 'Fene werese nowe amou (Sabat) se wiyawi werese owe ape ta'anere.'"

[3]Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye. "Ya'ariyei meni owane nomo lo Devit, le lu feni mase lau mase iroteye su, le piye irowe awere? Fene piye Owane Sitewi lo one towe sahe siye te'eye awere?

[4]Wanure! Le lu feni lo mase Owane Sitewi lo wesi papu wiyewe, nau ta'ase amou a'i, Owane Sitewi ma'e auwe ape, aniyewe, ene ateye. Le lu feni lo mase, lowe nau ta'ase amou ape ene ateye su, le Owane Sitewi lo yo peri arisiye. Au hesere meni owane tutawe, le a'i lai nau ta'ase amou ape anamiteye.

[5]Owane Sitewi lo yo peri Moses leseye ape, fene yo peri lo sitewi wanu so'oru ta'ama. Owane Sitewi lo wesi lu owane lowe nowe amou (Sabat) arisinamiteye. Owane Sitewi lo nihe se yo seni lowe lo aseyaro a'i ne.

[6]Ahowa, ane fene ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Owane Sitewi lo wesi lo wiyawi erasi a'i ne. Au heseyei lu owane, lowe Owane Sitewi lo wesi Owane Sitewi lo nowe amou (Sabat) se fara'u wiyawi ta'anerowa. Etiri oso a'i ne. Ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i lai Owane Sitewi lo wesi ape ani araronamisiya. Ane Owane Sitewi lo nihe se erasi a'i ne.

7Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta apou leseye, ‘Ane, Owane Sitewi Pefine a'i fene ma'e te'esiya, ane ayei fene lo ape au hesesiya ape, ane aniyei wou ta'ama. Ahowa, fene lu taune werese ma'e au seremareyere.’ *Hos* 6:6 Fene peri lo sitewi ape wanu tote umasisiya su, fene lu feni ano ne peri te'e narurowata. Owane Sitewi lo nihe se lowe yo seni luwaru a'i irote ta'ame.

8Ane, meni hire ma'e itorai ape, ane nowe amou (Sabat) lo meni owane ne.”

Nowe Sabat se Jisas meni ta ereti afofo a'i se au ta'ane fareraiyeye.
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9Sosu a'i pe Jisas awei ape arunatiyewe, ta'uweyei wesi lowe lo papu wiye.

10Ta'uweyei wesi papu wiye su, le meni ta ereti nono'owe a'i se siyeye. Lu Farisi ape mo, lowe Jisas ma'e te'e toweriye, “Nowe amou (Sabat) se ne fara'u meni ape ereti nono'owe a'i au ta'ane fara'uweye awere? Piyete awere?” Lowe apou toteye. “Jisas meni ape lo ereti au ta'ane fara'uweyei su, nomo le etirowa.”

11Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ne fe sipsip ta'i ta iroteyei su, nowe amou (Sabat) se fe sipsip no awei fisiye yo papu itori winetaiyei su, ne nowe amou (Sabat) se fe sipsip no, awei fisiye yo papu itori winetaiye ape, fene aro aniyei awere?

12Fene marepi erasi totere! Meni ape fe sipsip ani ararowe. Ei! Owane Sitewi lo nowe wara'i a'i se fene wiyawi wisere a'i fara'u ani irorowa.”

13Sosu le meni ape ma'e apou eiye, “Meni! Ne ereti no tesi fareraiyere.” Meni ape Jisas lo peri wanuwe su, le ereti lo tesi fareraiyeye. Sosu ereti lo wisere a'i ereti tere'e lo wou a'i henerai.

14Ahowa, lu Farisi etiri ape siyeye su, lowe wesi nowe ma'e fi. Lowe wesi tere'e ma'e te'e eti naneiyei ne fi. Lowe Jisas aine tera'eyei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Jisas lu Farisi lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye. Serai le lu disaipel lo mase ta'uwe wesi nowe ma'e arunati. Lu taune tomu ne'ese Jisas mo'o umasiti. Le lu taune tomu ne'ese u tahe se ape au ta'ane fara'uweteye.

16Le lowe lo u tahe au ta'ane tepa'asiye su, le lowe ma'e eiye, “Fene ane ne lu taune werese ma'e owe ape au te'e fiyarire!”

17Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta, iyape Aisaia, le apou leseye. Jisas peri ape au te'eye su, peri ape wiyeme a'i henerai tepa'asiye.

18“Wanure! Wiyawi meni ano, ane le ariariye tepa'asiye. Ane le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Ane marepi hepene lo marepi wisere a'i totenamisiya. Ane Hepene Wara'i a'i ano le ma'e eimawe arosawi. Le lu taune Moses lo yo peri umasi ta'ame ape ma'e apou au te'e areiyerowa. ‘Marepi ano wisere farere a'i ironamisiya.’

19Le peri lo au te'e fiyarirowa su, le ai marepi se au te'erowata. Le peri erasi a'i yo mai sahe lu taune, peri ta wanuwei ne ta'uwerairowa ape, le peri erasi a'i owe ape uterowata.

20Lu taune tamo marepi lowe lo pere'e a'i irotorowa, menei lo lo'u pere'e aiwawe a'i. Le lowe ma'e au luwaruwerowata. Lu taune yehe mi oso wou a'i irotorowa su, le lowe lo mi ape aine noruwerowata. Meni ape aiyerowa su, le lai ferafereiyei lo lowe ma'e au atuatunamirowa. Sosu marepi wara'i a'i yo seni luwaru a'i ani fu aro po'uterowa. Serai yo seni luwaru a'i po'uterowa su, yo seni wara'i a'i ape lai weriyei weriyei ironamirowa.

21Lu taune omo omo werese peri lo wanu tote tawesi umasirowa su, meni ape lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i au ironamitorowa.” *Ais* 42:1-4

Jisas sepei luwaru a'i, meni ta papu iroteye ape, au ani ta'ane sasarisawi.
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23; 12:10)

22Sosu a'i pe Jisas peri tepa'asiye su, lu tamo meni ta sepei luwaru a'i papu iroteye ape, le ma'e henetai. Sepei luwaru a'i ape lai meni ape lo ahi au tomo'uteye, nihe au pokoweye. Jisas meni ape siyeye su, le ahi lo aneye, nihe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo petaneye. Serai meni ape fara'u etiri werese siye areiyeye. Sosu fara'u peri te'eteye.

23Lu taune werese meni ape siyeye su, lowe hepene se su'ariye. Sosu lowe apou te'eye, “Siyere! Meni ape Devit lo meni eime awere? Piyete awere?”

24Ahowa, lu Farisi tamo meni ahi, nihe luwaru a'i ape wisere a'i wanuwe su, lowe apou areare te'eye, “Meni ape, Jisas, le sepei luwaru a'i Belsebul lo kairefiyeyei se au ta'ane sasarisawi.” Belsebul sepei luwaru a'i tutawe ne, iyape tere'e Satan.

25Jisas lu Farisi lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye su, le lowe ma'e eiye, “Wanure! Ai atu siye lu weneri ponei erauwirowawe, ai atu siye lu tewi a'i tewi a'i lowe ai atu tiyatiyei su, lowe kairefiyeyei teirowata. Aiwawe a'i omo nepawe tewi a'i tewi a'i ponei sahe erauwiyei su, lowe ai atu tiyatiyei su, lowe kairefiyeyei se teirowata. Lu tewi ta ponei sahe tewi a'i tewi a'i erauwirowawe, lowe ai atu tiyatiyei su, lu tewi ape kairefiyeyei se teirowata.

26Serai sepei luwaru a'i, Satan, le sepei luwaru a'i ape au ani ta'ane sasarisawirowa su, wiyawi lo ape ani sasarirowa su, wiyawi lo ape kairefiyeyei se teirowata.

27Sosu ane Belsebul lo kairefi se sepei luwaru a'i au ani ta'ane sasarisawiyei su, ane fene ma'e peri ta ei towerisiya. Eiwerou lo kairefiyeyei se, lu tewi fene lo sepei luwaru a'i au ani ta'ane sasarisawirowa awere? Lowe lai peri fene lo, areareye ape, au te'e atuatu areiyesiya.

28Ahowa, ane sepei luwaru a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo kairefiyeyei se au ani ta'ane sasarisawiyei su, fene apou siye so'oruwe tepa'asiye. nowe amou (Sabat) lu taune ma'e au noweinoweirowa ape, henerai tepa'asiye.

29Ta'arei irosiya meni ta meni kairefi a'i lo wesi ta ani apeti wiyei ne toteyei su, le tu wesi ape lo meni kairefi a'i ape wafei se ti tawesirowa. Meni ape wafei se ti tawesiyei su, le fara'u wesi lo ape ani apeti wirowawe, etiri werese lo ta'arei anirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Lu taune tamo peri ano arisiyei su, lowe ane umasirowata. Aiwawe a'i lu taune tamo wiyawi ano ani ta'ame su, lowe lu feni ano eimawe fiyarisawirowa.

31Serai ane fene ma'e au te'esiya. Yo seni luwaru werese a'i Owane Sitewi lai fara'u ani sasarirowa. Ahowa, yo seni luwaru ta'i a'i irosiya ape, Owane Sitewi lai ani sasarirowata. Yo seni luwaru a'i ape apou a'i fene Hepene Wara'i a'i lo ma'e owe ape te'e narute ape, Owane Sitewi lai meni ape lo yo seni luwaru a'i ape ani sasarirowata.

32Meni ta, menitani ta ane ma'e, meni hire ma'e itorai ape, te'e naruwei su, Owane Sitewi fara'u yo seni luwaru a'i lo ape ani sasarirowa. Ahowa, meni ta, menitani ta Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ma'e te'e naruwei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i ape, ani sasarirowata. Ei, yo seni luwaru a'i ape mi mi pasi pasi weriyei weriyei ironamitorowa."

Me luwaru a'i so luwaru a'i ta'eyei.
(Luk 6:43-45)

33"Iyu ta lo'u wisere a'i ta'eyei su, meni ta apou totesiya, 'Iyu ape wisere a'i ne.' Ahowa, iyu ta lo'u luwaru a'i ta'eyei su, meni ape apou totesiya, 'Iyu ape luwaru a'i ne.' Apou wou a'i meni ta, yo seni aseyaro irowei ape, fene apou totesiya, 'Meni ape meni wisere a'i ne.'

34Fene werese haru aimesi wou aiwawe a'i ne. Yo seni werese fene lo luwaru a'i tene. Fene piyene peri wara'i a'i au te'esiya awere? Peri werese fene lo wawero a'i tene! Fene peri ta au te'eyei su, peri ape marepi papu ma'e henerai.

35Meni wisere a'i ta marepi wisere a'i totenamirowa su, le yo seni wara'i a'i ironamirowa. Sosu aiwawe a'i meni luwaru a'i marepi luwaru a'i totenamirowa su, le yo seni luwaru a'i ironamirowa.

36Ane fene ma'e au te'esiya. Lu taune tamo peri luwaru a'i au te'eteyei su, nowe Owane Sitewi yo seni werese au hese ereirowa ape, peri luwaru a'i lowe lo ape Owane Sitewi lai au hese eti ereirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37Peri werese, fene au te'esiya ape, Owane Sitewi lai fene ma'e au hese etirowa. Lu taune tamo Owane Sitewi lai lowe ma'e lu taune aseyaro a'i au eirowa. Lu taune tere'e tamo Owane Sitewi lai lowe ma'e ani fu arorowa."

Jisas lai Jona lo yaru ape ne au te'e atuatuwe.
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

38Sosu a'i pe lu Farisi, ani so'oruwe siye lu tamo Jisas ma'e itiya'u apou eiye, "Atuatu siye meni, Ne wiyawi erasi pefine a'i nomo ma'e fa au atuature. Wiyawi erasi ne atuatuwei ape, nomo siye so'oruwerowawe, ne Owane Sitewi wiyeme a'i ma'e itorai."

39Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Ane fene werese ma'e wiyawi erasi pefine a'i au atuaturowata. Fene lu taune, yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, tafa'e yo seni ironamisiya ape, fene wiyawi erasi pefine a'i siyeyei ne nehinamireme. Ei, ane etiri ta'i a'i fene ma'e au atuaturowa. Etiri ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni Jona, le fene ma'e au atuatu tepa'asiye.

40Meni ape Jona, le nowe mi pasi hesi heta hare erasi a'i lo lire papu iroteye. Aiwawe a'i ane, meni hire ma'e itorai ape, ane awei papu wiyeme a'i ma'e nowe mi pasi hesi heta iroteyei.

41Nowe ape se Owane Sitewi lai yo seni au hese ereirowa ape, lu taune werese omo Ninive sahe iroteye ape, lowe fene mase teirowawe, lowe aiwawe a'i yo seni luwaru a'i fene lo au hese ereirowa. Piyene awere? Meni Jona Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye su, lowe yo seni luwaru werese a'i me'iyeni ma'e atati arunati. Fene werese yo seni luwaru a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame. Sosu ane, sato irosiya ape, ane meni Jona ani araro tepa'asiye.

42Fene werese peri ape wanu tepa'asiye. Menitani owane tutawe tu naifa weriyei omo tere'e tere'e iyape Siba, tamo a'i noweinoweiteye ape, menitani ape Israel lo meni owane tutawe Solomon ma'e peri lo wanuwei ne fai. Nowe ape Owane Sitewi lai yo seni au hese ereirowa ape, menitani ape fene mase teirowawe. Le yo seni luwaru a'i fene lo au hese ereirowa, le fene werese

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yehe omo ma'e eimawe arosawirowa. Ane, sato irosiya ape, meni owane Solomon hi ani araro tepa'asiye.

Sepei luwaru a'i ta lai meni ape papu si tame wiye.
(Luk 11:24-27)

43Sosu sepei luwaru a'i meni ta nowe ma'e arunatiyei su, le awei pani foro'o a'i nehiyei ne uweitiye. Le onu fetaneyereme. Ahowa, le onu fetaneyerowata.

44Sosu sepei luwaru a'i ape apou toteye, ‘Ane meni ano ape si tame wiyei ne totesiya.’ Sosu sepei luwaru a'i ape meni ape si tame fi. Meni ape ma'e si tame wiyei ne fai su, le lirewawe lo ape wisere a'i iroteye ape siyeye. Etiri tere'e tamo meni ape ma'e wi ta'ame.

45Sosu sepei luwaru a'i ape meni ape arunatiyewe, sepei ape le pinasu lo tamo nehiyei ne fi. Le sepei pinasu luwaru a'i ereti feni werese feni hesi a'i meni ape papu hene wiye. Sosu meni ape lo lirewawe papu weriyei ironamiteye. Sepei luwaru a'i ape mo lowe lai meni ape au ani luwaruweteye. Serai meni ape yo seni luwaru werese werese a'i ironamiteye. Tu meni ape yo seni luwaru oso a'i iroteye.” Sosu aiwawe a'i lu taune pereye nowe eite se, yo seni luwaru erasi a'i marepi hepene lowe lo au luwaruwerowa.

Jisas lo mai, lu pa'ise ape mo eiwerai awere?
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46Jisas lu taune ma'e au te'e atuatuteye su, Jisas lo mai, pa'ise lu tamo, lowe wesi nowe ma'e le se peri ta au te'eyei ne fai.

47{Sosu meni ta Jisas ma'e apou eiye, “Wanure! Mai no pa'ise no wesi nowe sato irosiya. Peri ta ne ma'e au te'eyei ne fai.”}

48Ahowa, Jisas meni ape ma'e itiya'u eiye, “Mai ano, pa'ise ano. Eiwerai awere?”

49Sosu Jisas ereti lo lu feni ma'e tesi fareraiyesawi, apou eiye, “Siyere! Lu taune ape mo lowe mai ano, pa'ise ano sato irosiya.

50Tai ano, omo hire ma'e ironamisiya ape, lu taune tamo lai tai ano lo marepi tote umasi irorowa su, lowe mai ano, einei ano, lowe pa'ise ano ne.”

Matyu 13

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Meni ta kewi so ani teroso fiyariteye.
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1Nowe ape se Jisas wesi ape arunatiyewe, hare ite yo'u tewiye sahe onuteye.

2Lu taune tomu ne'ese le ma'e peri lo wanuwei ne ta'uwerai. Jisas lu taune werese siyeye su, le lu disaipel lo ape mase wai papu arowatowe. Le wai pihatu sahe onuwe. Lu taune werese hare ite yo'u tewiye sahe teiteye.

3Le lowe ma'e peri anowe tomu ne'ese au te'e atuatuteye. Le lowe ma'e apou au te'eye, “Wanure! Meni ta ta'aneyei awei lo ma'e kewi so sameyei ne fi.

4Le kewi so ta'aneyei awei sahe sameye fiyariye su, kewi so tamo yo mai yo'u tewiye sahe wiyeineye. Irowe tamo me'iye faiyewe, kewi so ape so aye.

5Kewi so tere'e tamo ta'aneyei awei tapiye a'i ape sahe wiyeineye. Ta'aneyei awei ape peperi oso a'i iroteye. Serai kewi so ape saro ahe witane a'i perati wirai. Kewi so ape napi awei papu ito ta'ame.

6Poweiye wirai su, kewi so ape lo wamu, poweiye ai lai kewi so ape lo wamu ti haroharoweye. Kewi so ape poweiye lai ti haroharoweye su, napi lo awei papu ito ta'ame. Serai kewi so ape haroharowe foro'oweye.

7Kewi so tere'e tamo wafei ni'ari a'i ape sahe wiyeineye. Kewi so ape wafei ni'ari a'i ape mase perati wirai. Wafei ni'ari a'i ape lai kewi so ape ani napetu tawesiye. Serai kewi wamu ape erasiye ta'ame.

8Kewi so tamo awei wisere a'i sahe wiyeineye ape, lowe mo wisere a'i perati wirai. Nowe me'iye ta se kewi ape mo so tomu ne'ese (100) ta'eye. Kewi ape tamo so erasi, (60) ta'eye. Kewi ape tamo so oso a'i, 30, ta'eye.

9Lu taune tamo apaniye se fene irosiya ape peri ape fu wanu etite!”

Jisas piyene peri anowe lu taune ma'e au te'eteye awere?
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel le ma'e te'e toweriyei ne fai. Lowe apou te'e toweriye, “Piyene ne lu taune ma'e peri anowe ape au te'esiya awere?”

11Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lai marepi werese lo peri fareyare a'i fene ma'e au atuatu areiyeyei ne totesiya. Owane Sitewi lo marepi sitewi lo ape lu taune ape ma'e au te'e areiye se ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Meni ta apou toteyei su, ‘Ane Owane Sitewi lo peri wanu tote umasirowa.’ Owane Sitewi lai le ma'e peri tere'e tamo au te'e areiyerowa. Meni ape lo so'oruweyei erasi a'i henerairowa. Ahowa, meni ta Owane Sitewi lo peri arisiyei su, Owane Sitewi lai meni ape lo so'oruweyei lo ape si ani sasarirowa.

13Serai ane peri anowe ape lowe ma'e au te'e fiyarisiya. Ane lowe ma'e peri anowe au te'esiya su, lowe peri a'i wanusiya. Lowe peri ape lo eti wanu so'oruwerowata. Lowe Owane Sitewi lo peri sitewi siye so'oruwerowata.

14Fene lu taune tewi a'i ne totere. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni, Aisaia apou leseye, ‘Fene peri ape wanuwei su, ahowa, fene peri lo sitewi ani so'oru ta'ama. Fene peri anowe siyeyei su, ahowa, fene marepi sitewi ape tote areiyerowata.

15Lu taune ape lo marepi sa'i moro wou a'i iroteye. Apaniye lowe lo te'ene tawesiye. Nihe lowe lo niso'uwe tawesiye. Lowe nihe se siyeyei su, lowe, etiri siyeyei ape, so'oru ta'ama. Lowe peri ta apaniye lowe lo se wanuwei su, lowe, peri ape wanuwei ape, so'oru ta'ama. Lowe Owane Sitewi lo marepi tote umasi ta'ame su, serai yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame su, ane lowe ma'e ferafereiyei au irorowata.’ *Ais* 6:9-10 Peri lo ape wiyeme a'i henerai tepa'asiye.”

16Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e tame eiye, “Ahowa, fene Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye. Fene Owane Sitewi lo peri wanu tote umasi tepa'asiye. Serai Owane Sitewi lai fene ma'e marepi hepene wisere a'i auwe.

17Ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Wanure! Lu tomu ne'ese, Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tomu ne'ese, lu yo seni aseyaro a'i ironamiteye ape, lowe etiri werese ape, fene siye tepa'asiye ape, siyereme. Ahowa, lowe etiri ape siye ta'ame. Aiwawe lowe peri werese ape, fene wanu tepa'asiye ape, wanureme. Ahowa, lowe peri ape wanu ta'ame.

Kewi so lo peri anowe lo sitewi.
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18Fene peri anowe lo sitewi eite wanure.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Meni ta kewi so ta'aneyei awei sahe sameyei ne fi. Kewi so tewi a'i yo mai tewiye sahe wiyeineye. Peri ape lo sitewi apou a'i te'esiya. Meni ta, menitani ta Owane Sitewi lo marepi lo peri wanuwe su, sosu lowe peri ape lo sitewi so'oru ta'ama su, sepei luwaru a'i tutawe lai le ma'e Owane Sitewi lo peri, marepi lowe lo sahe iroteye ape, tote aniye aiti.

20Kewi so tewi a'i awei tapiye a'i ape sahe wiyeineye. Peri ape lo sitewi apou a'i te'esiya. Meni ape, Owane Sitewi lo peri wanuwe su, witane a'i le marepi wisere a'i tote nine'iye.

21Meni ape marepi kairefi se ta'ama. Ahowa, nowe oso a'i su, le Owane Sitewi lo peri arunatiyei. Lu tamo Owane Sitewi lo peri ani fu arowei ne toteyei su, lowe meni ape ma'e au luwaruweyei. Serai meni ape Owane Sitewi lo peri witane a'i arunatiyei.

22Kewi so tamo wafei ni'ari se ape ponei sahe wiyeineye. Peri ape lo sitewi apou a'i te'esiya. Meni ape Owane Sitewi lo peri wanuwe su, awei lo etiri luwaru a'i werese meni ape lo marepi papu wiye. Awei lo etiri orese werese, ma'aru lo marepi, marepi arearesiya ape, papu wiyewe, Owane Sitewi lo peri ani ti terate tawesinamiteyei. Serai meni ape lo yo seni luwaru a'i henerai.

23Kewi so tamo awei wisere a'i sahe wiyeineye. Peri ape lo sitewi apou a'i te'esiya. Meni ape Owane Sitewi lo peri wanuwe su, le Owane Sitewi lo peri lo eti wanu so'oruwe tepa'asiye. Meni ape lo marepi kairefi a'i henerai. Serai le Owane Sitewi lo wiyawi erasi poto a'i (100) au ta'aneye. Lu tere'e tamo Owane Sitewi lo wiyawi erasi (60) au ta'aneye. Lu tere'e tamo Owane Sitewi lo wiyawi oso a'i (30) au ta'aneye."

Senarepe luwaru a'i ta'aneyei awei ape sahe napetu tawesiye.

24Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e peri anowe ta au te'eye, le apou te'eye, "Nowe ape se Owane Sitewi lu taune au noweinoweirowa ape apou wou aiwawe a'i te'esiya. Meni ta ta'aneyei awei ma'e kewi so wisere a'i yehe sameyei ne fi.

25Pasi su lu werese, nihe teiteye ape, airame tamo ta'aneyei awei lo ma'e au luwaruweyei ne toteyewe fai. Serai lowe wafei tohu ni'ari a'i ape lo so

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ta'aneyei awei sahe ponei ma'e ani teroso fiyari arowe. Wafei tohu lo so ani teroso fiyarisawi su, lowe eresene a'i fi.

26Nowe me'iye su, kewi so lo wamu wafei tohu lo wamu aiwawe a'i perati wirai.

27Sosu wiyawi yahowa'i ani siye lu tamo lowe meni owane lowe lo ma'e eirai, ‘Owane ne kewi so wisere a'i ta'aneyei awei sahe ani teroso fiyarisawi awere? Piyene wafei tohu lo wamu luwaru a'i aiwawe a'i wirai awere?’

28Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, ‘Siyere! Airame tamo wafei tohu so ta'aneyei awei ano sahe ani teroso fiyarisawi.’ Wiyawi yahowa'i ani siye lu mo le ma'e apou te'e toweriye, ‘Nomo fara'u wafei tohu ani tahe ani fusawiyei awere?’

29-30Meni owane ape lowe ma'e itiya'u eiye, ‘Ahowa, lowesi aiwawe a'i fa irote. Fene wafei tohu lo wamu ani tahe anirowata. Fene wafei tohu lo wamu ape ani tahe aniyei su, fene kewi so lo wamu mase ani tahe aniyei. Nowe me'iye su, ane wiyawi yahowa'i ani siye lu ano ma'e apou te'eyei, fene tu wafei tohu lo lo'u ani tahe anirowawe, wafei se ti tawesirowawe, yehe ma'e fu arore. Yehe ma'e fu arowei su, fene kewi so foro'o a'i wesi ano papu ani fu ta'uwere.’”

Saiyoho so lo peri anowe.
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

31Sosu a'i pe Jisas peri anowe tere'e au te'eteye. Le apou eiye, “Nowe ape se Owane Sitewi lu taune, au noweinoweirowa ape, saiyoho so apou wou a'i ne. Meni ta saiyoho so ta'aneyei awei lo ape sahe sameyei ne fi.

32Saiyoho so ape so oso pefine a'i ne. So tere'e tere'e erasi a'i. Saiyoho so lo wamu peratiyei su, lo'owe erasi a'i henerairowa. Me ta wou a'i ne. Saiyoho lo'owe erasi ape haiye werese ani ararowe. Saiyoho lo lo'owe erasi a'i heneraiyei su, irowe hire ma'e sinesiya ape, lai saiyoho nei sahe uri lowe lo ta'aneyei.”

Nau meiyei lo peri anowe.
(Luk 13:20-21)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e peri anowe tere'e ta au te'eye. Le apou eiye, “Nowe ape se Owane Sitewi lu taune, au noweinoweirowa ape, apou wou a'i ne. Nau ti meiyei irowe ape, menitani ta siye fi nau papu fuwe. Me'iye su, siye fi, nau werese fiyariyewe. Serai nau erasi a'i ti meiyei.”

Jisas peri anowe au te'eteye.
(Mak 4:33-34)

34Jisas peri anowe tamo lu taune tomu ne'ese ma'e au te'eteye. Le lowe ma'e au te'e fiyariteye su, le peri amerame a'i au te'e areiye ta'ame. Ahowa, le lowe ma'e peri anowe a'i au te'e fiyariteye.

35Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta apou leseye. Peri ape le leseye ape, wiyeme a'i henerai tepa'asiye. Le apou leseye, “Ane lu taune ma'e au te'e fiyarirowa su, ane peri anowe a'i au te'erowa. Etiri werese tu naifa weriyei fareyareye iroteye ape, pereye ane lu taune ma'e au te'e areiyerowa.” *Sng* 78:2

Jisas wafei tohu lo sitewi au te'e areiyeye.

36Sosu a'i pe Jisas lu taune werese arunatiyewe, le lu disaipel lo mase wesi papu wiye. Wesi papu wiye su, lu disaipel lo le ma'e apou te'e toweriyei ne fai, “Ne wafei tohu lo peri sitewi nomo ma'e fara'u au te'e areiyere.”

37Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Meni ape kewi so ta'aneyei awei sahe sameyei ne fi ape, le, ane, meni hire ma'e itorai ne.

38Ta'aneyei awei ape wou a'i lu taune omo omo werese sahe irosiya. Kewi so wisere a'i ape apou wou a'i, lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasisiya. Wafei tohu so ape apou wou a'i ne. Lowe lu taune werese sepei luwaru pefine a'i lo peri wanu umasisiya.

39Meni ape wafei tohu so ta'aneyei awei sahe pasi a'i se ani teroso fiyariye ape, le sepei luwaru a'i iyape Satan. Nowe ape se wiyawi yahowa'i ani siye lu lo'u ani une aniyei ape, nowe ape se nowe ye'ewi, wiyawi yahowa'i ani siye lu apou wou a'i, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) ne.

40Serai wiyawi yahowa'i ani siye lu, lowe wafei tohu aine tou ta'uwe anirowawe, yehe ma'e ani fu arosawirowa. Apou wou a'i, nowe ye'ewi se,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lo ipari wisere a'i, lowe lu taune werese sepei luwaru a'i Satan lo peri wanu umasisiya ape, lowe lu tewi ape mo ma'e eimawesawirowa.

41Nowe ye'ewi se ane, meni hire ma'e itorai ape, ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i omo omo werese ma'e lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, ane lowe lu tewi ape mo ta'uweyei ne eimawesairowa. Le etiri werese lu taune yo seni luwaru a'i irowei ne ani ta'uwe sasarisawirowa.

42Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) lai lowe ma'e ani fu arosawirowa. Yehe omo sahe lu taune werese luwei erasi irorowa. Fofowei erasi yehe omo ma'e irorowa. Serai pi lowe lo ta'ani tawesirowa.

43Sosu lu taune werese yo seni aseyaro a'i ironamisiya ape, lowe Owane Sitewi tai lowe lo omo sahe mitaiyeyei erasi mase iro fiyarinamitorowa. Poweiye mi wou a'i tewi mitaiye fiyarinamitorowa. Lu taune werese apaniye se fene peri ape wanu tawesire.

Meni ta lai ma'aru pa'are awei papu nehiyewe siyeye.

44Nowe ape se Owane Sitewi lu taune, au noweinoweirowa ape, apou wou a'i. Meni ta ta'aneyei awei sahe ma'aru pa'are nehiyewe, siyeye. Meni tere'e tu naifa weriyei ma'aru pa'are awei fisiye yo papu fu fareyareye. Sosu meni ape nehiyewe, siyeye su, marepi lo erasi nine'iye. Le wesi lo ma'e si tame fiyewe, etiri lo werese lu lai eteye. Ma'aru werese ani ta'uweye su, le awei tewi ape eteye.”

45Sosu a'i pe Jisas peri anowe tere'e au te'eye. Le apou eiye, “Ane fene ma'e tame eisiya. Nowe ape se Owane Sitewi lu taune, au noweinoweirowa ape, apou a'i. Meni ta ni'aripe wisere erasi a'i eteyei ne toteye. Le omo omo werese sahe ni'aripe ape siye nehiteye. Nowe me'iye se le ni'aripe wisere erasi a'i siyeye.

46Le ni'aripe erasi wisere a'i siyeye su, le etiri lo werese lu lai eteye. Ma'aru werese ani ta'uweye su, le ni'aripe ape eteye.”

Hare honaiye lo peri anowe.

47Sosu a'i pe Jisas peri anowe tere'e apou au te'eye. Le apou eiye, “Nowe ape se Owane Sitewi lu taune, au noweinoweirowa ape, apou a'i. Meni ta hare

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

honaiye sa'i papu fu arowe. Le hare honaiye si tame tore ani wirai su, hare apou ape tomu ne'ese aiwawe aniye.

48Hare honaiye teme'eriyerowa su, le sa'i tewiye ma'e tore ani wirairowa. Hare werese ape le lai ani fu ereirowa. Hare tewi wisere a'i le lowe ani fu ta'uwerowa. Hare tewi luwaru a'i werese ape, le lowe werese ipo sahe ani fu eresawirowa."

49Sosu le peri anowe lo sitewi au te'eye. Le apou eiye, "Nowe ye'ewi se, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) hi awei ma'e itorairowawe, lu taune werese werese ani ta'uwerowa.

50Lowe lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, yehe omo ma'e ani fu arorowa. Lu taune werese ape mo luwei erasi irorowa. Lowe fofowei erasi teriterowawe, sosu pi lowe lo ta'ani tawesirowa."

51Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e apou ei toweriye, "Peri werese ano fene so'oruwesiya awere?" Lowe le ma'e itiya'u eiye, "Ei, nomo peri sitewi werese so'oruwe tepa'asiye."

52Sosu le lowe ma'e eiye, "Owane Sitewi lo yo peri ani so'oruwe siye meni ta, le Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesiyei su, le apou wou a'i ne. Meni owane ta etiri tomu ne'ese ta'uwe aniye. Le wesi lo papu wiyei su, le etiri weriyei ape aiwawe etiri he'i a'i ani aitairowa."

Lu tamo Jisas ne ai marepi totenamiteye.

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53Sosu a'i pe Jisas peri anowe werese au te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo mase wesi arunatiyewe, fi.

54Le lu disaipel lo mase omo topo lo ma'e heneri. Le ta'uweyei wesi papu wiyewe, Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye. Lu taune tomu ne'ese peri lo ape wanuwe su, lowe meni ape ne hepene se su'ariye. Lowe apou te'e tiyatiteye. "So'oruweyei lo ape eiwerou ma'e aniye awere? Kairefiyeyei lo ape eiwerou ma'e aniye awere? Piye kairefiyeyei se le wiyawi erasi pefine a'i eite irosiya awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

55Meni ape wesi ta'ane siye meni lo meni eime awere? Mai ape lo iyape Maria awere? Pa'ise werese mo lo iyape Jems, Josep, Saimon, sosu Judas, wiyeme awere?

56Einei lo mo lowe nomo mase irosiya awere? Meni eiwerou ma'e kairefiyeyei lo aniye awere?”

57Sosu lowe ai marepi le ne totenamiteye. Lowe le ne me'iyeni ma'e atati aruwe. Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese ape ne, lu taune werese lai lowe ma'e iyape erasi a'i ei ani arowesiya. Ahowa, lu taune omo sitewi lowe lo sahe, lowe Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese iyape lowe lo ani fu ararosiya. Lu tewi lowe lo aiwawe a'i lowe Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu lo iyape ani fu ararosiya.”

58Serai Jisas omo sitewi topo lo sahe wiyawi erasi pefine a'i ta'anerowata. Piyene awere? Lowe le ne wanu tote tawesi se ta'ame.

Matyu 14

Herot lai Jon, Sa'i au hu siye meni ape, lo mato aine tou arowe.

(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)

1Nowe ape se pani Galili pani tewi hesiyo hesiyo iroteye. Meni owane tutawe, iyape Herot, le pani tewi ta'i a'i au noweinoweiteye. Le peri heneruwe ape Jisas lo wanuwe su,

2Le wiyawi yahowa'i siye lu ma'e apou eiye, “Meni ape Jon sa'i au hu siye meni. Ane ai lu tamo Jon lo pere'i mato aine tousawiyei ne eimawesawi. Le fisiye yo sahe si tame sineye. Meni ape, temeniyeye ape, si tame sineye su, Owane Sitewi lai le ma'e kairefiyeyei auwe. Serai le wiyawi erasi pefine a'i kairefiyeyei se fara'u ta'anesiya.”

3-4Tu naifa meni owane Herot lai ai lu tamo Jon ereti aniteyei ne eimawesawiyewe, ereti lowe wafei se ti tawesiyewe, kalabus wesi ma'e eimawesawi. Piyene awere? Jon le ma'e apou eiye, “Ne pa'ise no Filip lo tani Herotias naituwe. Yo seni no luwaru a'i ne.” Serai Herot ai lu tamo Jon ereti aniteyei ne eimawesawiyewe, kalabus wesi ma'e hene ani fu arowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Jon peri ape le ma'e te'eye su, Herot ai marepi erasi le ne toteye. Le Jon aine tera'eyei ne toteye. Ahowa, le lu taune werese ne atoweiye iroteye. Lu taune werese Jon ne apou toteye. “Jon le Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni pefine a'i ne.”

6Nowe me'iye ta se Herot lu tamo ene ayei ne ei aniye. Nowe ape se tu naifa Herot lo mai le auteiye. Serai lowe Herot lo wesi ma'e faiyewe, nowe ape toteteye. Sosu lowe metei sahe onuwe su, Herotias lo eime taune lowe ma'e uma'iye irowe. Herot menitani ape siyeye su, le marepi erasi a'i tote nine'iye.

7Le menitani ape siyeye su, Herot le ma'e peri te'e naneiteye, le apou eiye, “Ne piye etiri ta ne ane ma'e ei toweriyei su, ane ne ma'e fara'u aurowa.”

8Menitani ape mai lo ma'e ei toweriyei ne fi. Le apou ei toweriye. “Etiri ta, ane piye ei toweriyei awere?” Sosu mai le ma'e apou eiye, “Ne Herot ma'e ei towerire, ‘Ne ane ma'e apou aure, Jon lo mato wahu papu aita. Ane etiri ape anireme.’”

9Sosu Herot peri ape wanuwe su, le marepi orese erasi a'i toteye. Sosu toteye, “Ane menitani ape peri te'e naneiye, lu werese metei sahe onuteye ape lowe peri te'e naneiyei ano wanuwe su, ane peri ano fu umasirowa. Ane nihe lowe lo se neritase a'i irorowata.” Serai le ai atu siye lu tamo ma'e eiye, “Fene Jon sa'i au hu siye meni aine tera'erirowawe, mato lo ane ma'e wahu papu aita.”

10Serai le ai atu siye lu Jon sa'i au hu siye meni lo pere'i aine touwei ne eimawesawi.

11Lowe Jon lo pere'i aine tou tepa'asiye su, lowe mato lo wahu sahe fuwewe, menitani wati'are ape ma'e auri. Sosu wati'are ape Jon lo mato mai lo ma'e auri. Serai mai lo apou eiye, “Wisere a'i tene! Ane pereye etiri eite siye so'oruwesiya. Jon sa'i au hu siye meni temeniyeye.”

12Jon lo lu feni peri ape wanuwe su, lowe Jon lo tahe pa'are fisiye yo papu fuwe. Sosu lowe Jisas ma'e peri heneruwe ape au te'eri.

Jisas lu taune tomu ne'ese (5,000) ma'e au ene ateye.
(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu a'i pe Jisas peri heneruwe ape wanuwe su, le lu taune werese arunatiyewe, wai papu arowatowe. Le lu disaipel lo mase pani lu ta'ame ape ma'e fi. Lu taune werese Jisas wai sahe siyesawi su, lowe omo towafi lowe lo arunatiyewe, yo mai me'iye atati umasiti.

14Sosu Jisas sa'i tewiye sahe wai furi su, le lu taune werese siyeye. Le lowe werese marepi au tote ewiteye. Sosu le lu taune lo u tahe werese se ape au ta'ane fara'uweye.

15Nowe neriwei su, Jisas lo lu disaipel le ma'e au te'eyei ne fai. Lowe le ma'e te'eye, “Meni Owane, pani eite ariye a'i ne. Nowe pasi ataheyewa. Ne lu taune werese omo tere'e ma'e eimawesawire! Serai lowe fara'u ayei ta omo nepawe eteyei ne iyei.”

16Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Lowe omo lowe lo ma'e owe ape eimawe fiyarisawire. Fene ayei tamo lowe werese ma'e au isafiye nonere.”

17Sosu lowe le ma'e eiye, “Nomo nau ta'ase ereti feni werese irosiya, hare hesi a'i.”

18Sosu le lowe ma'e eiye, “Nau ta'ase werese, hare hesi ane ausa!”

19Sosu le lu taune werese ma'e eiye, “Fene senarepe sahe onure.” Le nau ta'ase ereti feni werese hare hesi ereti aniteyewe, Owane Sitewi lo omo hire ma'e nihe hire siye aroweyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le nau ta'ase tewi pa tewi a'i towesiye. Le lu disaipel lo ma'e auwe. Sosu eiye, “Fene lu taune werese ma'e au nonetire.” Lowe lu taune werese ma'e au nonoti, nonetai tepa'asiye.

20Lu taune werese nau ta'ase, hare ene a tepa'asiye su, lire lowe lo teme'eriyeye. Lowe marepi wisere a'i toteye. Jisas lo lu disaipel nau ta'ase tewi a'i hare tewi a'i werese ipi sahe ani asiye. Lowe ipi ereti feni hesi werese lowe hesi a'i ipi papu ani asi teme'eriyeye.

21Lu tomu ne'ese (5,000) nau ta'ase ene ateye. Taune eimane tomu ne'ese aiwawe a'i ene ateye.

Jisas hare ite hire ma'e awesetaiteye.
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Sosu a'i pe Jisas pereye a'i lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Fene wai papu aratore. Hare ite feni eire ma'e tonerire. Ane lu taune werese omo towafi lowe lo ma'e eimawesawiyei. Sosu ane fene mo'o umasiyei.”

23Le lu taune werese eimawesawi su, le woto a'i omo hire ma'e Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei ne yaneye. Nowe neriwei su, le woto a'i saro iroteye.

24Lu disaipel lo hare ite wai iyatutinauwe, iyatutinauwe ponei sahe heneri. Lowe hare ite ponei sahe heneri su, fiyaru, sa'i ei erasi a'i henerai. Sa'i ei wai lowe lo ma'e ani awetu awetowe. Fiyaru erasi wai lo pihatu aine torutorowe.

25Nowe mitaiyeye su, Jisas hare ite hire awesetaiteye. Sosu le lu disaipel lo ma'e heneri.

26Jisas lo lu disaipel meni ape, sa'i hire awesetaiteye ape, siyeye su, lowe atoweiye erasi irowe apou uteye, “Sawi amou! Sepei luwaru a'i nomo ma'e fai.”

27Ahowa, pereye a'i Jisas lowe ma'e apou eiye, “Atoweiye sawa! Marepi fene lo momotei a'i irote. Ane lai ne.”

28Sosu Pita le ma'e itiya'u apou eiye, “Meni Owane, ne meni ape lai su, ne ane ei anire. Serai ane sa'i hire ma'e ne ma'e awesetairowa.”

29Sosu Jisas Pita ma'e eiye, “Ne aiya!” Pita peri ape wanuwe su, le wai ape arunatiyewe, sa'i hire ma'e fi, Jisas ma'e heneri.

30Ahowa, Pita fiyaru erasi siyeye su, le atoweiye erasi irowe. Le sa'i papu wiye. Sosu le Jisas ma'e apou uteye, “Meni Owane, ne ane mase pati anire.”

31Sosu Jisas ereti lo tesiye su, le Pita ereti lo se aniteye. Le ma'e eiye, “Tote tawesiyei no oso a'i ne. Piyene ne marepi hesi a'i totesiya awere?”

32Lowesi wai papu arowatowe su, fiyaru werese titaneye.

33Lu werese wai sahe iroteye ape, lowe le ma'e au nine'iteye. Sosu le ma'e eiye, “Wiyeme a'i ne Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i tene!”

Jisas u tahe eito eite au ta'ane fara'uweye.
(Mak 6:53-56)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Sosu a'i pe lowe wai iyatutinauwe, iyatutinauwe pani Genesaret lo wai senitewi sahe furi.

35Lu tamo Jisas siye so'oruweye su, lowe Jisas omo omo lowe lo fai ape ne au te'e fiyariteye. Lu taune tomu ne'ese lai lu taune u tahe se Jisas ma'e au ta'ane fara'uweyei ne henetai.

36Lu taune werese u tahe se ape lowe le ma'e kairefiyeyei se apou te'e toweriye, “Nomo ipari tahe weniwe no fara'u isawe hetesiyeyei awere? Sosu lu taune werese ipari tahe weniwe isawe hetesiteye su, u tahe lowe lo fara'u henerai.” Lu taune ipari tahe weniwe lo isawe hetesiyeye su, u tahe lowe lo fara'u a'i henerai.

Matyu 15

Owane Sitewi lo yo peri lai ya'ariyei lo yo peri ani ararowe.

(Mak 7:1-13)

1Sosu a'i pe lu tewi tamo iyape Farisi, sosu Moses lo yo peri so'oruwe te'e siye lu tamo, lowe Jisas ma'e te'e toweriyei ne fai. Lowe omo Jerusalem ma'e fai.

2Lowe le ma'e apou te'e toweriye, “Piyene lu disaipel no ya'ariyei nomo lo, lo yo peri arisisiya awere? Lowe nau ta'ase ene ateye su, lowe ereti lowe lo sa'i au hu se ta'ame.”

3Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene lai piyene Owane Sitewi lo yo peri arisisiya awere? Fene ya'ariyei lo yo peri kairefiyeyei se tote tawesisiya. Ahowa, fene Owane Sitewi lo yo peri werese arisisiya.

4Wanure! Tu naifa Owane Sitewi apou eiye, ‘Fene tai mai fene lo iyape ei ani arowere. Meni ta tai mai lo ma'e te'e naruwei su, lu tamo meni ape fu aine tera'ere.’ *Kis* 20:12; 21:17; *Lo* 5:16

5Ahowa, fene apou te'esiya, ‘Ane etiri ape ta tai mai ano ma'e auwei ne totesiya. Ahowa, ane lowesi ma'e aurowata. Etiri ape ane lai Owane Sitewi ma'e etiri ape auwei ne ariariyeye. Serai ane lowesi ma'e etiri ape aurowata.’

6Fene ya'ariyei lo yo peri ape wanu umasiteye, fene Owane Sitewi lo yo peri wiyeme a'i ani ararowe. Ya'ariyei fene lo, lo yo peri apou eiye, ‘Fene mai tai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene lo lo iyape owe ape ei ani arowere.’ Marepi fene lo se Owane Sitewi lo peri yahowa'i henerai.

7Fene lu marepi hesi a'i se lu, tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'esiye meni iyape Aisaia, le fene ne wiyeme a'i apou leseye,

8‘Lu taune werese, lowe ahi a'i lowe lo se iyape ano ei ani arowenamisiya. Ahowa, marepi lowe lo ane ma'e eyeri irosiya.

9Lowe ane ne au te'e nine'iteyei su, marepi lowe lo yahowa'i henerairowa. Peri ape lowe au te'e atuaturowa ape, lowe lu lo marepi tote umasirowa.’” *Ais* 29:13

Etiri piye lu taune lo marepi hepene ma'e au iro unouwesiya awere?
(Mak 7:14-23)

10Sosu Jisas lai lu taune werese le ma'e ute aniye. Sosu lowe ma'e apou au eiye, “Fene peri ano wanure! Fene peri sitewi ano tote tawesire.

11Etiri ape mo fene ahi papu ene ayei su, lowe marepi hepene fene lo au unouwerowata. Ahowa, peri luwaru a'i, peri wawero te'erowa ape, etiri ape mo ahi nowe ma'e fai ape, lowe lu taune lo marepi hepene au unouweyei.”

12Sosu Jisas lo lu disaipel le ma'e te'e toweriyei ne fai. “Ne peri ape au te'eye su, ne lu Farisi lo marepi au luwaruweye. Ne so'oruwesiya awere? Lowe ne ne ai marepi totesiya.”

13Ahowa, Jisas lowe ma'e peri anowe ta itiya'u eiye, “Tai ano hire ma'e irosiya ape, le ta'aneyei awei irosiya. Le etiri werese, awei papu irosiya ape, le yehe sameye ta'ame su, le etiri werese ape mo ani tahe aniyewe, yehe ma'e ani fu arosawirowa. Etiri lo napi towe werese yehe ma'e ani fu arosawirowa.

14Fene lu tewi ape mo arure. Lowe lu nihe pokoweyei se wou a'i ne. Lowe meni tere'e nihe pokoweyei se yo ta atuatuwei su, lowe ninapune awei fisiye yo papu winetairowa.”

15Sosu Pita le ma'e itiya'u eiye, “Ne fara'u peri anowe ape sitewi nomo ma'e au te'e atuatu areiyere.”

16Sosu Jisas le ma'e eiye, “Ne peri anowe lo sitewi so'oru ta'ama awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Wanure! Etiri werese ape mo, ahi papu wiyei ape, etiri werese ape mo lire papu wiyei. Me'iye su, nowe ma'e li wesi ma'e tu narirowa.

18Etiri ape mo ahi nowe ma'e heneraisiya ape, lowe marepi ma'e heneraisiya. Etiri ape mo lowe lu taune lo marepi hepene au unouwesiya.

19Etiri eito eite mo, marepi nowe ma'e heneraisiya ape, apou a'i ne. Marepi luwaru a'i, lu aine tera'eyei ne totesiya, naituwe tiyato towesi arosawiyei ne totesiya, tafa'e yo seni luwaru a'i ta'areiyei ne totesiya, peri wawero, peri te'e narusiya.

20Etiri eito eite mo lu taune lo marepi hepene au unouwesiya. Ahowa, meni ta ereti lo unou a'i se ayei su, etiri ape meni ape lo marepi hepene au unouwerowata."

Kenan lo menitani ta Jisas ne tote tawesinamiteye.
(Mak 7:24-30)

21Sosu Jisas lu taune werese arunatiyewe, omo pani Tair, omo Saidon ma'e fi.

22Lowe omo pani Tair ma'e heneri su, menitani ta, omo pani Kenan ma'e fai ape, Jisas ma'e henerai. Le Moses lo yo peri umasi ta'ame. Le apou eiye, "Meni Owane, ne meni owane Devit lo meni eime pefine. Ne ane ne ewitere. Ne ane ne seremareyere. Sepei luwaru a'i lai eime taune ano papu ironamisiya. Sepei luwaru a'i lai eime taune ano au luwaruweyei ne totesiya."

23Ahowa, le menitani ape ma'e itiya'u peri ta ei ta'ame. Sosu Jisas lo lu disaipel le ma'e eiye, "Ne menitani ape omo topo lo ma'e eimawesawire. Le nomo ma'e peri erasi a'i utetaiteye."

24Ahowa, Jisas le ma'e eiye, "Ane Israel lo lu taune ma'e seremareyeyei ne fai. Lowe fe sipsip ipo ma'e erau aiyeye wou a'i ne. Lowe a'i ma'e, ane lai au seremareyeyei ne itorai."

25Ahowa, menitani ape Jisas ma'e lowe uporo ape'i onurai. Sosu le ma'e erasi a'i eiye, "Meni Owane, Ne ane ne seremareyere."

26Sosu le menitani ape ma'e itiya'u eiye, "Ane eimane lo nau ta'ase anirowawe, you ma'e fu arorowata. Yo seni ape luwaru a'i ne."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27Ahowa, menitani ape le ma'e itiya'u eiye, “Ei, meni owane, ne peri wiyeme a'i te'eye. Ane you ape aiwawe a'i ne! Ahowa, meni ta nau ta'ase ayei su, nau tewi a'i tewi a'i hi ma'e winetaiyei. Serai ane fara'u nau ta'ase tewi a'i ape ene arowa.”

28Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Menitani, tote tawesiyei no wisere erasi a'i ne! Ane eime taune no au ta'ane fara'uweye.” Jisas peri ape te'eye su, sepei luwaru a'i eime taune ape arunatiyewe, sosu eime taune wisere a'i henerai.

Jisas lu taune u tahe iroteye ape, au ani ta'ane fara'uweye.

29Sosu a'i pe Jisas omo Saidon, omo Tair arunatiyewe, le hare ite Galili tewiye ma'e heneri. Le lu feni aiwawe omo ta yaneye. Le saro ahe onu fetaneyeteye.

30Sosu le omo ape sahe onuteye su, lu taune tomu ne'ese le ma'e ta'uwerai. Lowe lu taune tomu ne'ese u tahe se ape le ma'e henetai. Lu taune tamo lowe haroharoweye ape, lowe nono'oweye ape, nihe pokoweye ape, ahi tomo'ute tawesiye ape, lu taune tere'e tere'e u se ape le ma'e henetai.

31Serai Jisas lowe werese au ani ta'ane fara'uweye. Lu taune ahi tomo'ute tawesiteye ape, lowe peri te'eteye. Lowe nihe pokoweye a'i ape, lowe siyeteye. Lu taune lowe haroharoweye a'i ape, lowe ye'i sine uweiteye. Lu taune werese Jisas ma'e ta'uwerai ape lowe werese siyeye su, lowe hepene se su'ariye. Sosu lowe Israel lo Owane Sitewi wiyeme a'i lo iyape ei ani aroweteye.

Jisas lu tomu ne'ese, 4,000 aiwawe a'i, ma'e ene ayei tamo au aye.
(Mak 8:1-10)

32Sosu a'i pe Jisas lai lu disaipel lo ma'e ei aniye. Lowe ma'e apou eiye, “Ane lu taune werese marepi erasi a'i ewite totesiya. Lowe nomo mase nowe mi hesi heta iroteye. Ene ayei werese lowe lo irote ta'ame. Lowe lau mase erasi a'i iroteye. Serai ane lowe omo towafi lo ma'e eimawesawirowata. Ane lowe lau se a'i si eimawesawirowa su, lowe nihe meremereyerowawe, lowe yo sahe ninapune winetairowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Sosu lu disaipel lo le ma'e eiye, “Nomo eiwerou ma'e nau ta'ase tomu ne'ese aniyei awere? Omo pani eite etiri ariye a'i ne. Lu taune werese tomu ne'ese irosiya. Nomo lowe werese ma'e au ene arowata.”

34Sosu Jisas lowe ma'e ei toweriye, “Nau ta'ase fene eiwerou a'i irosiya awere?” Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Nomo nau ta'ase ereti feni werese feni hesi a'i irosiya. Hare tewi oso a'i aiwawe irosiya.”

35Sosu le lu taune werese ma'e eiye, “Fene werese awei peperi sahe onure.”

36Lu taune werese awei peperi sahe onuteye su, le nau ta'ase ereti feni werese feni hesi a'i, hare tewi oso a'i ereti se aniteyewe, le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le nau ta'ase hare werese tewi pa tewi ani towesiteye. Nau ta'ase, hare werese tewi pa tewi towesiye su, le lu disaipel lo ma'e auwe. Sosu lu disaipel lo nau ta'ase hare werese tewi a'i lu taune ma'e au nonetiteye.

37Lu taune werese nau ta'ase, hare werese ene ateye. Lire lowe lo teme'eriyeye. Marepi lowe lo wisere a'i tene! Lowe werese ene a tepa'asiye su, lu disaipel lo nau ta'ase hare tewi a'i ipi papu ta'uwe ani asiteye. Lowe nau ta'ase hare tewi a'i ipi ereti feni werese, feni hesi a'i ani asi teme'eriyeteye.

38Lu werese, ene ateye ape, lowe 4,000 nawiteye. Taune eimane tomu ne'ese aiwawe ene ateye.

39Sosu Jisas lu taune werese omo towafi lowe lo ma'e si eimawesawi su, le lu feni lo mase wai papu wi atowewe, hare ite Galili feni eire ma'e toneri. Lowe hare ite tewiye omo pani Magdala ma'e furi.

Matyu 16

Lu tamo lai Jisas ma'e omo hire lo yaru ta ne te'e toweriyei ne fai.

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

1Sosu a'i pe lu Farisi tamo lu Sadyusi tamo lowe Jisas ma'e te'e toweriyei ne fai. Lowe apou te'e toweriye, “Ne wiyawi erasi pefine a'i nomo ma'e au atuature. Ne wiyawi erasi a'i aniyei su, nomo apou toteyei, ‘Owane Sitewi lai ne hi awei ma'e eimawe arosai.’” Lowe Jisas ma'e areareyei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Ahowa, le lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene apou toteye, ‘Neriwei su, ni'arawe werese farufaru a'i ne. Nowe mo'o su poweiye mi wisere a'i ne.’

3Sosu nowe esi mitaiyeye su, ni'arawe farufaru a'i, sa'i nihari erasi a'i iroteye ape, serai sa'i, fiyaru erasi a'i henerairowa. Fene ni'arawe lo yareyare so'oruwe tepa'asiye. Ahowa, ane wiyawi erasi a'i aniyei su, fene wiyawi ano lo sitewi so'oruwerowata.

4Fene werese yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, fene werese naituwe tiyato towesiye ape, fene wiyawi erasi pefine a'i siye nehireme. Ane a'i lai fene ma'e wiyawi erasi pefine a'i au atuaturowata. Ane yareyare ta'i a'i fene ma'e au atuaturowa. Yareyare ape tu naifa weriyei Owane Sitewi lai Jona ma'e au atuatuwe. Nowe hesi heta Jona hare erasi lire papu iroteye. Serai yareyare ape ane fene ma'e au atuature.” Jisas peri tepa'asiye su, le lowe ma'e arunatiyewe, fi.

Fene lu Farisi, lu Sadyusi lo yo seni owe ape umasite.
(Mak 8:14-21)

5Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel aiwawe a'i hare ite toneri su, lowe nau ta'ase werese i'ane arunatiyewe, aitai ta'ame.

6Sosu Jisas lowe ma'e apou eiye, “Lu Farisi, lu Sadyusi lo fe wawe sa'i ne. Fene weiyai! Fene arute! Fene fe wawe sa'i lowe lo me'iyeni ma'e atati arure! Fe wawe sa'i lowe lo ape aiwawe wou a'i marepi luwaru a'i lowe lo ne. Marepi lowe lo fene papu wiyei su, marepi hepene werese fene lo au luwaruwerowa.”

7Lu disaipel lo peri ape wanuwe su, lowe te'e tiyatiteye, “Piye peri ape lo sitewi toteye awere? Nomo nau ta'ase i'ane arunatiyewe, aitai ta'ame. Serai le peri ape nomo ne au te'eteye awere?”

8Ahowa, Jisas lai marepi lowe lo siye so'oruwe tepa'asiye. Serai le lowe ma'e eiye, “Fene wanure! Tote tawesiyei fene lo oso a'i tene! Fene apou toteye, ‘Nomo nau ta'ase aitai ta'ame.’ Piyene fene apou te'e tiyatiteye awere?

9-10Ane lu (5,000) nawiteye ape, nau ta'ase ereti feni werese au ene aye su, eiwerou a'i ipi ani asi teme'eriyeye awere? Aiwawe ane lu, 4,000 nawiteye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, nau ta'ase ereti feni werese feni hesi a'i au ene aye su, eiwerou a'i ipi ani asi teme'eriyeye awere? Fene marepi tote i'aneye awere? Fene wiyawi ape lo sitewi tote so'oru ta'ama awere?

11Ane peri ape apou eiye su, ‘Fene weiyai! Lu Farisi, lu Sadyusi lo fe wawe sa'i ape owe ape umasite.’ Fene marepi lowe lo tote umasiyei su, marepi lowe lo marepi hepene fene lo au luwaruweyei. Fene peri ape lo sitewi tote so'oru ta'ama awere?”

12Sosu lowe peri ape wanuwe su, lowe peri ape lo sitewi siye so'oruwe tepa'asiye. Jisas peri ape apou eiye su, “Fene weiyai! Lu Farisi, lu Sadyusi lo marepi luwaru a'i owe ape umasite. Le nau ta'ase ne au te'eye ta'ama. Ahowa, le peri lo sitewi apou te'eye. ‘Fene weiyai! Fene lu Farisi lo, lu Sadyusi lo marepi lowe lo owe ape wanu umasite.’”

Pita lai Jisas ne au te'e areiyeye.
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe omo pani ape arunatiyewe, omo pani Sisaria, Filipai ma'e heneri. Sosu le lu disaipel lo ma'e apou ei toweriye, “Lu taune werese lowe ane, meni hire ma'e itorai ape ne, eiwerai totesiya awere? Ane eiwerai awere?”

14Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Lu taune tamo ne ne apou totesiya. ‘Ne Jon sa'i au hu siye meni.’ Lu taune tamo apou totesiya, ‘Ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni Elaija.’ Lu taune tere'e tamo apou totesiya, ‘Ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni Jeremaia.’ Lu taune tere'e tamo apou totesiya, ‘Ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta.’”

15Sosu le lowe ma'e ei toweriye, “Fene lai ane piye meni totesiya awere? Ane eiwerai awere?”

16Sosu Saimon Pita itiya'u apou eiye, “Ne a'i lai Krais tene! Ne meni ape Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai. Ne Owane Sitewi, Meni Owane Pefine a'i, mi mi weriyei weriyei ironamisiya ape, lo meni eime.”

17Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Saimon, Jon lo meni eime, Owane Sitewi lai ne mase irosiya. Peri no ape lu lo marepi ma'e fai ta'ama. Ahowa, Tai ano,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

omo hire ma'e onunamisiya ape, le lai peri no ape marepi no papu au te'e atuatuteye.

18Sosu ane ne ma'e apou te'esiya. Ne a'i lai Pita. Tapiye ape sahe ane lu tewi ano au ta'anerowa. Lu tewi ano kairefi a'i teinamitorowa. Sepei Satan lu tewi ano aine tera'eyei ne totenamisiya ape, le lu tewi ano au ani ararorowata.

19Sosu ne Owane Sitewi lo omo lo yo au noweinoweisiya meni. Serai ne etiri werese awei sahe irosiya ape, ne apou eiyei su, etiri ape amou tene! Sosu Owane Sitewi lai peri no umasirowawe, Owane Sitewi lo omo sahe, le apou eiyei, ‘Ei, etiri ape amou tene!’ Aiwawe a'i ne apou eiyei su, ‘Etiri ape wisere a'i ne. Ne etiri ape irore!’ Sosu Owane Sitewi omo hire ma'e aiwawe a'i peri no umasirowa. Le apou eirowa, ‘Ei, etiri wisere a'i ne. Ne etiri ape irore!’”

20Sosu le lu disaipel lo einamiyewe, lowe ma'e eiye, “Fene lu taune werese werese ma'e ane Krais ne owe ape au te'e fiyarite.”

Jisas lowe ma'e te'eye, Le temeniyewora.
(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22-27)

21Sosu a'i pe nowe ape se Jisas lu disaipel lo ma'e etiri werese ne omo erasi Jerusalem sahe henerairowa ape, le lowe ma'e au atuatu areiyeteye. Le omo erasi Jerusalem heneirowa su, Owane Sitewi lo wesi lu ya'ariyei tamo, au heseyei lu owane tutawe tamo, Owane Sitewi lo peri siye so'oruwe siye lu tamo, lowe le ma'e fofowei erasi a'i au irorowa. Lowe aine tera'erowa. Sosu nowe hesi heta i tepa'asirowa su, Owane Sitewi lai le si tame norohuwe hene ani sinerowa.

22Sosu Pita peri ape wanuwe su, le Jisas ma'e hene tiyewe, le ma'e peri kairefi a'i se eiye, “Meni Owane, peri no wawero a'i ne! Etiri ape mo ne ma'e henerairowata.”

23Ahowa, Jisas Pita ma'e atati teiyewe, le ma'e eiye, “Sepei Satan, Ne me'iyeni ano ma'e ire! Ne ane yo ano einamiyei ne toteye. Ne lai lu lo marepi totesiya. Ne Owane Sitewi lo marepi tote umasi se ta'ama.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Lu taune tamo ane mo'o tote umasiyei ne toteyei su, lowe marepi towafi lowe lo fu ani ararore! Lowe me tape'i towafi lowe lo fu ani sutetirowawe, ane mo'o umasite.

25Lu taune tamo marepi erasi a'i se mi mi pasi pasi ironamiyei ne toteyei su, lowe witane a'i temeniyerowa. Aiwawe a'i lu taune tamo, wiyawi ano irowei ape, lu tere'e tamo lowe aine tera'eyei su, Owane Sitewi lai lowe si tame hene ani norohuwe sinerowa.

26Meni ta apou toteyei su, ‘Ane awei lo etiri werese werese a'i ani ta'uwerowa.’ Ahowa, marepi hepene lo yehe omo ma'e mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Etiri werese le ani ta'uwerowa ape, lowe le au ferafereirowa awere? Opiyai! Meni ta ape etiri tomu ne'ese ani ta'uwerowa su, le marepi hepene lo ne piye eterowa awere? Opiyai! Le marepi hepene lo si tame eterowata.

27Ane, meni hire ma'e itorai ape, ane tai ano lo kairefi erasi a'i se, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) mase itorairowa. Nowe ape se, ane lu taune werese lo yo seni au hese ereirowawe, etiri apou ape lowe ma'e itiya'u aurowa. Lu taune tamo yo peri ano umasi ta'ama ape mo, ane lowe yehe omo ma'e ani fu arosawirowa. Lu taune werese yo peri ano umasinamiteye ape, ane lowe Owane Sitewi lo omo wesi ma'e hene ani wirowa.

28Peri ano pefine a'i ne. Wanure! Lu tamo sato ahe teisiya ape, ane, meni hire ma'e itorai ape, tai ano lo kairefi erasi a'i mase lu taune werese au noweinoweiyei ne itorairowa su, nowe ape se lowe temeniyerowata.”

Matyu 17

Jisas omo hire ma'e yaneyewe, tahe pa'are he'i a'i henerai.

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

1Sosu a'i pe nowe ereti feni werese feni ta'i (6) i tepa'asiye su, Jisas lu disaipel lo tamo Pita, Jems, sosu Jems lo pa'ase Jon omo hire pefine a'i ma'e yaneye. Lowe a'i lai omo ape yaneye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Lowe saro teiteye su, Jisas lo tahe pa'are he'i a'i henerai. Nihari lo ape mitaiyeyei erasi a'i poweiye wou a'i tewi mitaiyeyei fiyarirai. Ipari tahe lo wapo pefine a'i henerai. Mitaiyeyei erasi wou a'i ne.

3Lowe saro teiteye su, lu hesi ni'arawe ma'e itoraiyewe, Jisas ma'e te'e tiyatiteye. Lowesi lo iyape Moses, sosu Elaija.

4Sosu Pita Jisas ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane, nomo ne mase saro irosiya. Etiri ape wisere a'i ne. Nomo fara'u wesi ipo oso hesi heta ta'anerowa. Wesi ta'i ne fara'u onu fetaneyerowa. Ta'i a'i Moses lo, sosu ta'i a'i Elaija lo ta'aneyei. Ane marepi no umasiyei.”

5Pita le ma'e peri ape au te'eteye su, Siyere! Ni'arawe mitaiyeyei erasi a'i se omo hire ma'e itoraiyewe, lowe werese napetu tawesiye. Sosu Wanure! Peri no'u erasi a'i ni'arawe sahe apou au te'eye, “Meni ape le meni eime ano ne. Ane le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Le marepi werese ano umasinamisiya. Serai ane le ne au nine'inamisiya.”

6Sosu lu disaipel lo ape peri ape wanuwe su, lowe tu ereme awei ma'e onoruwe lowe marepi lowe lo se erasi a'i atoweiye iroteye.

7Sosu Jisas lowe ma'e faiyewe, lowe ma'e ereti se isawe hetesiyeye. Sosu lowe ma'e eiye, “Fene sinere! Atoweiye sawa!”

8Lowe Jisas lo peri wanuwe su, lowe nihe lowe lo hire siya ani aroweye. Lowe Jisas ta'i a'i siyeye. Lu hesi ni'arawe ma'e itorai ape, si tame wiye. Lowesi sato ariye.

9Sosu a'i pe lowe omo ma'e itorai su, Jisas lu disaipel lo hesi heta ma'e peri kairefi a'i se apou eiye, “Fene lu taune werese ma'e suwou lo peri ape owe ape au te'e fiyarite. Ane temeniyerowawe, si tame sinerowa su, fene fara'u suwou lo peri ape lu taune ma'e au te'e fiyarirowa.”

10Sosu lu disaipel lo ape le ma'e te'e toweriye, Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo, lowe apou eiye, “Meni Elaija tu pei henerairowa. Piyene lowe apou te'esiya awere?”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Jisas lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Ei, peri ape pefine a'i ne. Meni Elaija tu aiyerowa. Le aiyerowa su, le etiri werese tame au ta'ane wisereyerowa.

12Ahowa, ane fene ma'e apou eisiya, Meni Elaija tu henerai tepa'asiye. Lu tewi ape mo lowe meni ape siye so'oru ta'ama. Le henerai su, lu tewi ape mo marepi towafi lowe lo tote umasiteyewe, sosu le ma'e au luwaruweye. Aiwawe a'i lowe ane, meni omo hire ma'e itorai ape, lowe ane aiwawe a'i au luwaruwerowa. Ane fofowei erasi a'i teriterowa.”

13Sosu lu disaipel lo peri lo ape wanuwe su, lowe Jon sa'i au huwei siye meni ne au te'eteye ape, siye so'oruweye.

Jisas lai sepei luwaru a'i au ta'ane sasarisawi.
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

14Sosu a'i pe lowe lu taune tomu ne'ese ito heneri su, meni ta Jisas ma'e lowe uporo ape'i onuwewe, tu ereme ororuwe. Le Jisas ma'e marepi orese a'i se apou ei toweriye,

15“Meni Owane, ne ane au ferafereire. Meni eime ano meremereye a'i ne. Tahe werese lo auseriyesiya. Le u erasi a'i se. Nowe tomu ne'ese se le yehe ma'e winetainamiteye. Aiwawe nowe tomu ne'ese se sa'i papu winetainamiteye.

16Ane meni eime ano eite lu disaipel no ma'e henetaiyewe, lowe sepei luwaru a'i au ani eimawesawirowata.”

17Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Fene werese, saro ahe irosiya ape, fene tote tawesiyei fene lo po'uteye. Fene marepi towafi fene lo tote fareraiyesiya ta'ama. Ane fene mase nowe mi tomu ne'ese iroteye. Fene ane ne tote tawesi ta'ame. Ane si tame wirowa su, fene eiwerou irorowa awere? Ane fene mase nowe poweiye eiwerou irorowa awere? Meni eime ape heneta!”

18Lowe meni eime ape henetai su, Jisas sepei luwaru a'i ape ma'e ai peri erasi apou eiye, “Sepei luwaru a'i, ne meni eime eite papu arunatire! Ne ire!” Sepei luwaru a'i Jisas lo peri wanuwewe, le meni eime ape arunatiyewe fi. Witane a'i meni eime lo u fara'uwe tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Sosu nowe me'iye su lu disaipel lo Jisas ma'e peri ta eresene a'i te'e toweriyei ne fai. Lowe apou ei toweriye, “Piyene nomo sepei luwaru a'i ape au ani eimawesawi awere?”

20Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Tote tawesiyei fene lo oso a'i tene. Serai fene sepei luwaru a'i ape au eimawesawi ta'ama. Ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Wanure! Fene tote tawesiyei oso a'i saiyoho so wou a'i irosiya su, fene omo ape ma'e apou au te'ere, ‘Omo, ne sinere! Pani tewi ma'e ire!’ Omo ape peri no wanurowawe, le sinerowawe, pani tewi ma'e onurirowa. Fene etiri werese werese fara'u ta'ane irorowa.”

21{Fene sepei luwaru a'i eito eite au ani eimawesawireme su, fene Owane Sitewi ma'e au te'enamitorowa. Sosu ene ayei werese siyenairowa. Serai fene fara'u sepei luwaru a'i ape au ani sasarisawirowa.}

Jisas temeniyerowawe, si tame norohuwe sinerowa.
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i omo pani Galili sahe ta'uweri. Sosu Jisas lu feni lo ma'e eiye, “Meni ta ane, meni omo hire ma'e itorai ape, lu tamo ma'e aine tera'eye ne henetirowa.

23Lu tewi ape mo ane aine tera'erowa. Ane fisiye yo papu nowe hesi heta howeirowawe, sosu nowe mi hesi heta i tepa'asirowa su, Owane Sitewi lai ane si tame hene sinerowa.” Lu feni werese lo peri ape wanuwe su, lowe marepi orese erasi a'i totenamiteye.

Jisas takis ma'aru tamo auwe.

24Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i omo Kaperneam ma'e heneri. Lu tamo Owane Sitewi lo wesi takis ma'aru ani siye lu peri ta Pita ma'e te'e toweriyei ne fai. Lowe Pita ma'e te'e toweriye, “Atuatu siye meni fene lo, le Owane Sitewi lo wesi takis ma'aru auwe awere? Le ma'aru tau hesi a'i Owane Sitewi lo wesi ma'e fa aure!”

25Sosu Pita lowe ma'e itiya'u eiye, “Ei, Atuatu siye meni nomo lo takis ma'aru aunamiteye.” Me'iye se, Pita wesi papu wiyewe, Jisas tu le ma'e ei toweriye, “Saimon, ne piye peri totesiya awere? Awei lu owane werese lai takis ma'aru

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aniyei su, eiwerou ma'e lowe lai takis ma'aru aniyei awere? Eimane towafi lowe lo aniyei awere? Lu tewi tere'e se aniyei awere?”

[26]Sosu Pita le ma'e itiya'u eiye, “Lowe lu tewi tere'e se takis ma'aru aniyei.” Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ei, serai eimane lowe lo takis ma'aru werese aurowata.

[27]Serai ane ne ma'e au te'esiya. Ane lu tewi ape nomo ma'e ai marepi toteyei wou ta'ama. Ne hare ite Galili ma'e ire. Ne hare sase sa'i papu fure! Hare ape tutawe sase tomuwei su, ne ahi lo ani potuwerowa. Hare ape ahi papu irosiya su, ne ma'aru tau erasi siyerowa. Ne ma'aru tau ape lu tewi ape ma'e aiti. Tewi a'i ano tewi a'i no lowe ma'e aunari.”

Matyu 18

Eiwerai iyape erasi Owane Sitewi lo omo sahe irotorowa.

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

[1]Sosu a'i pe nowe ape se, Jisas lo lu disaipel le ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lowe apou te'e toweriye, “Eiwerai meni tutawe iyape erasi a'i se Owane Sitewi lo omo hire sahe, irorowa awere?”

[2]Sosu Jisas peri lowe lo wanuwe su, le meni eime ta ei aniyewe, le eime ape ma'e lowe ponei sahe au teiteye.

[3]Sosu eiye, “Peri ano pefine a'i ne. Wanure! Fene yo seni luwaru a'i atati arunatirowawe, yo seni ano umasirowa su, fene eimane lo marepi wou a'i fa henera. Fene eimane ta wou a'i heneraiyei ta'ama su, fene Owane Sitewi lo omo sahe eiwerou wirowata.

[4]Lu taune tamo marepi towafi lowe lo ani ararorowawe, eimane lo marepi wou a'i toteteyei su, lowe Owane Sitewi lo omo sahe iyape erasi tutawe irorowa.

[5]Aiwawe a'i meni ta meni eime ta ma'e au isafiye wisereyeyei su, le ane ma'e aiwawe a'i au isafiye wisereyerowa.”

Owane Sitewi lo lu feni werese au noweinoweire.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Sosu Weiyai! Meni ta eimane, ane ne tote tawesi umasisiya ape, le tote tawesiyei lowe lo au luwaruwerowawe, lowe yo seni luwaru a'i au irorowa su, Owane Sitewi tai ano meni ape ma'e fofowei erasi a'i aurowa. Fene tapiye erasi a'i meni ape lo pere'i sahe wafei se ti tawesirowawe, fene le sa'i papu fu arorowawe, sosu le atenisetirowa. Meni ape fofowei oso a'i teriterowa.

7Lu taune omo omo werese irosiya ape, fene weiyai! Fene yo ano einamirowawe, serai lu taune tamo ano yo seni luwaru a'i irowei su, tai ano fene ma'e fofowei erasi a'i aurowa. Peri pefine a'i lu tomu ne'ese yo ano einamiyei ne toterowa. Ahowa, meni ta yo ano einamitowa su, meni ape fofowei erasi a'i ironamitorowa.

8Sosu fene ereti lowe tote tawesiyei fene lo yo seni luwaru a'i ma'e ni'ariyeteyei su, fene ereti lowe fene lo aine tourowawe, ani fu arosawire. Fene Owane Sitewi lo omo ma'e wirowa su, fene ereti ta'i a'i lowe ta'i a'i mase wirowa. Etiri wisere a'i ne. Sosu aiwawe ereti lowe fene lo yo seni luwaru a'i ma'e ni'ariteyei su, fene werese ereti hesi, lowe hesi yehe omo ma'e ironamitorowa. Yehe omo ape mi mi pasi pasi ironamitorowa. Etiri ape luwaru a'i tene!

9Aiwawe a'i fene nihe ta'i yo seni luwaru a'i ma'e ni'ariteyei su, fene nihe fene lo ani tahe fu arosawire. Fene Owane Sitewi lo omo nihe ta'i a'i se wirowa. Etiri ape wisere a'i ne. Ahowa, fene nihe hesi fene lo yo seni luwaru a'i ma'e ni'ariyeteyei su, fene yehe omo ma'e mi mi pasi pasi irotorowa. Etiri ape luwaru a'i tene!

10Serai fene eimane werese ape ai marepi owe ape totenamite. Piyene awere? Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) lowe au noweinoweinamisiya. Fene etiri luwaru a'i lowe ma'e au luwaruwerowa su, ipari wisere a'i (ensel) lowe lo Owane Sitewi ma'e etiri ape ne au te'erirowa. Serai fene eimane ai marepi owe ape totenamite.

11{Ane, meni omo hire ma'e itorai ape, lu taune yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, si tame hene aniyei ne itorai.}

Fe sipsip ipo ma'e erauwiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

(Luk 15:3-7)

12“Fene eiwerou totesiya awere? Meni ta fe sipsip lu ereti feni tamo werese irosiya ape (100) fe sipsip ta'i a'i ipo ma'e erauwiyerowa su, meni ape fe sipsip werese omo to'u sahe arunatirowawe, fe sipsip ta'i a'i, ipo ma'e erauwiye ape, ne nehiyei ne irowa.

13Ane peri pefine a'i fene ma'e au te'esiya. Meni ape fe sipsip ipo sahe siyeyei su, le marepi wisere erasi a'i nine'inamirowa. Fe sipsip werese tere'e ne, le marepi wisere a'i nine'irowata. Lowe werese wisere a'i ironamirowa. Le fe sipsip werese nine'inamirowa. Ahowa, fe sipsip ape, ipo ma'e erauwiyeye ape, le marepi erasi pefine a'i nine'inamisiya.

14Eimane ta ma'e irowa su, Tai fene lo omo hire ma'e onunamitorowa ape, le marepi orese a'i totenamitorowa. Ei. Tai fene lo marepi apou totesiya, ‘Ane eimane werese werese mi mi pasi pasi temeniye wou ta'ama.’”

Meni ta yo seni luwaru a'i irowei su, fene fareraiyere.

15“Sosu a'i pe kaiyemo fene lo ta Owane Sitewi lo peri umasisiya ape, yo seni luwaru a'i fene ma'e irorowa su, fene meni ape ma'e eresene a'i ire. Fene le ma'e apou eire, ‘Ne yo seni luwaru a'i irowei ape, ne au te'e fareraiyere. no wanu umasiyei su, etiri wisere a'i tene! Serai ne kaiyemo ape Owane Sitewi ma'e si tame henetirowa.

16Ahowa, kaiyemo, le peri no wanu umasi se ta'ame su, ne meni ta'i tere'e, lu hesi le ma'e aiwawe yo seni luwaru a'i lo ape au te'e areiyeyei ne ire. Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, ‘Lu hesi, lu hesi heta yo seni luwaru a'i au te'e areiyerowa. Serai lu taune werese peri wiyeme a'i, henerai areiyerowa ape siye so'oruwerowa.’ *Lo* 19:15

17Meni ape peri fenesi lo wanu umasi se ta'ame su, fene meni ape Owane Sitewi lo lu feni werese ponei sahe au hene teire. Le lu feni werese lo peri wanu umasi se ta'ame su, fene Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e ani eimawesawire. Serai fene werese meni ape ne apou a'i toterowa. ‘Meni ape lu tewi tere'e ne. Le takis ani siye meni wou a'i ne.’

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Ane peri pefine a'i fene ma'e te'esiya. Wanure! Fene yo ape ane fene ma'e tu au te'eye ape, umasiyei su, etiri werese awei sahe fene peri ta einamiyei ape, Owane Sitewi hire ma'e onusiya ape, aiwawe a'i peri ape einamirowa. Aiwawe a'i etiri werese awei sahe wiyeme toteyei su, Owane Sitewi omo hire sahe aiwawe a'i wiyeme toterowa.

19Ane fene ma'e apou tame te'esiya. Lu hesi marepi ta'i a'i se etiri ta ne toteyei su, lowesi Tai ano ma'e, omo hire ma'e ironamisiya ape, etiri ape ne te'e towerirowawe, le lai lowesi ma'e aurowa.

20Lu hesi, lu hesi heta iyape ano se ta'uweraiyei su, ane lowe aiwawe ponei saro irorowa."

Yo seni luwaru a'i tote i'anerowa awere?

21Sosu a'i pe Pita Jisas ma'e peri ta ei toweriyei ne fai. Le apou ei toweriye, "Meni Owane, meni ta ane ma'e au luwaruwenamirowawe, sosu ane ma'e si tame apou ei towerirowa, 'Ane ne ma'e au luwaruweye, ne fara'u yo seni luwaru a'i ano i'ane arunatire.' Eiwerou a'i ane yo seni luwaru a'i ape i'ane arunatirowa awere? Ereti feni werese feni hesi a'i i'ane arunatirowa awere?"

22Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Ahowa, fene ereti feni werese feni hesi a'i fene yo seni luwaru a'i owe ape i'ane arunatirowa. Ane ne ma'e au te'esiya. Ne yo seni luwaru a'i lo owe ape nawite. Ne yo seni luwaru a'i mi mi pasi pasi weriyei i'ane arunatinamite.

23Serai ane nowe ape se Owane Sitewi, lu taune au noweinoweirowa ape, fene ma'e eiwerou peri anowe wou au te'esiya awere? Ane fene ma'e au te'esiya. Nowe ape se Owane Sitewi lu taune, au noweinoweirowa ape, apou wou a'i te'esiya. Awei meni owane tutawe apou toteye, 'Ane wiyawi yahowa'i siye lu werese lo etiri neri a'i au ani erese fareraiyei ne totesiya.'

24Sosu awei meni owane ape wiyawi yahowa'i siye meni ta'i a'i ei aniye. Meni ape etiri neri a'i erasi iroteye, Ma'aru tau tomu ne'ese (10 milion). Meni ape lai meni owane lo ma'e si itiya'u tame aurowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Meni owane ape le ma'e apou eiye, ‘Ne ma'aru neri a'i werese si itiya'u aure!’ Meni ape ma'aru neri a'i si itiya'u aurowata. Serai meni owane apou au te'eye, ‘Fene nohuweripi awaripi lowe lo etiri werese aiwawe a'i lu tere'e ma'e fa ete arosawire. Fene ma'aru werese lowe lo ane ma'e aure. Serai meni ape lo ma'aru neri a'i wiyeme au ani fara'uwerowa.’

26Wiyawi yahowa'i siye meni peri lo wanuwe su, le meni owane lo ma'e tu ereme awei sahe howeiteye. Le apou eiye, ‘Ahowa! Ne ane ne siye ferafereire. Ane ma'aru no neri a'i, werese a'i teyani irowe ape, si tame itiya'u aurowa.’

27Sosu awei meni owane meni ape lo peri wanuwe su, le meni ape ne marepi au siye ferafereiteye. Sosu le meni ape ma'e apou eiye, ‘Ne ire! Ane ma'aru neri a'i werese teyani no i'ane arunatirowa. Ne ma'aru werese ane ma'e si tame itiya'u owe ape aure.’

28Sosu meni ape meni owane lo wesi arunatiyewe, fi. Nowe me'iye su, meni ape wiyawi yahowa'i ani siye meni tere'e siyeri. Meni tere'e ape ma'aru neri a'i tewi oso a'i le ma'e iroteye. Ma'aru tau ereti feni hesi werese a'i le ma'e teyani a'i iroteye. Serai meni ape lai meni tere'e ape pere'i sahe anite tawesiyewe, apou eiye, ‘Ne ma'aru neri a'i werese teyani ano ane ma'e si tame itiya'u aure.’

29Meni tere'e ape le ma'e tu ereme awei ma'e ape'e onuwewe, sosu itiya'u apou eiye, ‘Ne ane ne siye ferafereire. Ane ma'aru neri a'i werese teyani no ne ma'e si tame itiya'u aurowa.’

30Ahowa, meni ape ta'oreye a'i ne. Le meni tere'e ma'e au siye feraferei ta'ame. Le meni ape kalabus wesi ma'e eimawe arosawi. Sosu le ma'e eiye, ‘Ne kalabus wesi sahe ironamite. Ne ma'aru neri a'i werese teyani ano si itiya'u tame aurowa su, ne fara'u nowe ma'e si tame henera.’

31Sosu wiyawi yahowa'i ani siye lu tere'e lai meni ape lo yo seni luwaru a'i siyeye su, lowe marepi orese erasi a'i tote teriteteyewe, meni owane lowe lo ma'e peri heneruwe ape ne au te'e areiyeye, eine fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32Sosu meni owane ape lai wiyawi yahowa'i ani siye meni lo ape ei aniyewe, le ma'e eiye, ‘Ne meni luwaru poto a'i ne. Ne ane ma'e apou eiye su, ne ane ma'e ferafereire.’ Ane ma'aru neri a'i werese teyani no i'ane arunati po'uteye.

33Ane ne ma'e au ferafereiye su, serai piyene ne wiyawi kaiyemo no ape ma'e au feraferei se ta'ama.

34Meni owane ape lai wiyawi yahowa'i ani siye meni lo ma'e ai marepi erasi a'i iroteye. Serai le meni ape lu tewi kalabus wesi au noweinoweiyei ape heneti. Serai lowe meni ape ma'e fofowei erasi a'i au ironamiteye. Meni ape ma'aru werese a'i teyani meni owane lo ma'e itiya'u si tame aurowa su, serai fofowei ape po'uterowa.

35Aiwawe a'i fene marepi fene lo se lu taune tere'e tere'e lo yo seni luwaru a'i i'ane arunati ta'ame su, Tai ano omo hire ma'e ironamisiya ape, le fene ma'e aiwawe a'i ironamirowa.”

Matyu 19

Jisas meni ta tani lo naitu, tiyato ato towesi arosawiyei ape, ne au te'eye.

(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

1Sosu a'i pe Jisas peri anowe te'e tepa'asiye su, le lu feni aiwawe a'i lowe omo pani Galili arunatiyewe, omo pani Judia, Sa'i Jordan feni eire ma'e heneri.

2Lu taune tomu ne'ese le mo'o umasiti. Omo pani ape sahe le lu taune u se ape au ta'ane fara'uweteye.

3Nowe ape se lu Farisi tamo le ma'e areareyei ne fai. Lowe le ma'e apou te'e toweriye, “Meni ta marepi sitewi yahowa'i se, tani lo tiyato ato towesi arosawiyei awere. Le tani lo tiyato ato towesi arosawiyei su, le yo peri ta arisiyei awere?”

4Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene Owane Sitewi lo peri one towe ape sahe leseye ape, siye te'eye awere? ‘Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai lu taune ta'aneye su, sosu le meni ta, menitani ta ta'aneye.’*Stt* 1:27; 5:2

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Sosu le lowesi ma'e eiye, ‘Meni ta lai menitani ta naituweyei ne toteyei su, le tai mai lo arunatiyewe, tani lo mase nate tawesinamiyei. Lowesi tahe pa'are ta'i a'i henerairowa.’ *Stt* 2:24

6Lowesi naituwei su, lowesi ta'i ta'i a'i irorowata. Ahowa, lowe tahe pa'are ta'i a'i henerairowa. Serai ane fene ma'e au te'esiya. Owane Sitewi lai lowesi lo naituwei ape au ti nate tawesiye. Lu taune werese werese naituwei lowesi lo ape tiyato ato towesi arosawirowata.”

7Sosu lowe le ma'e itiya'u te'e toweriye, “Piyene Moses apou eiye, fene tani fene lo omo lo sitewi ma'e eimawesawiyei ne toteyei su, fene one towe ta le ma'e lese aure. One towe ape apou leseye, ‘Ane tani ano naituwe tiyato ato towesi arosawirowa. Serai ane tani ano omo lo sitewi lo ma'e si eimawesawirowa.’” *Lo* 24:1-4

8Sosu Jisas lowe ma'e apou eiye, “Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai lu taune ta'aneye su, le apou toteye. Meni ta naituwei su, le menitani ta'i a'i naitu ti nate tawesinamiyei. Serai le menitani ape mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Fene lu kuseriye a'i ne. Serai fene ai marepi erasi a'i totenamiteyei, ‘Ane tani ano omo sitewi topo lo ma'e eimawesawiyei ne toterowa.’ Fene peri ape au te'enamiteye su, Moses one towe ape ne fene ma'e lese auwe.

9Ane fene ma'e au te'esiya, fene tani yo seni wisere a'i ironamiteye ape naituwei tiyato ato towesi arosawirowawe, menitani tere'e naituwei su, fene tafa'e yo seni luwaru a'i irowei.”

10Jisas lo lu disaipel le ma'e apou te'eye, “Nohuweripi ape yo seni eito eite ironamirowa su, Lowesi naiturowata. Lowesi yo'orei ki, wati'are ki wou a'i mi mi weriyei ironamitorowa. Etiri ape wisere a'i ne.”

11Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ei, peri ape kairefi a'i ne. Lu taune tamo peri ano ape tote wanu umasirowata. Ahowa, Owane Sitewi lai lu taune tewi oso a'i ma'e kairefi a'i auwe. Serai lowe fara'u peri ano ape tote wanu umasirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Peri ano wanure! Lu tere'e tamo lowe naitu ta'ame ape, irosiya. Tu naifa mai lai eimane auteiye su, le tahe tou ta'ame ape, menitani ta naitu ene arowata. Lu tere'e tamo irosiya ape, meni ta foro so lowe lo ani tou fu arosawi. Lu tere'e tamo apou a'i totesiya. Ane Owane Sitewi lo wiyawi mi mi pasi pasi ironamirowa. Serai ane menitani ta naiturowata. Sosu ane Owane Sitewi lo wiyawi pefine a'i au ta'anerowa. Fene marepi ape apou wou a'i toteteye. Serai fene fara'u yo'orei ki ironamirowa."

Jisas eimane werese marepi erasi a'i tote wawesiyeteye.
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13Sosu a'i pe lu taune tamo eimane lowe lo Jisas ma'e au te'e wisereyeyei ne henetai. Lowe Jisas ma'e te'eye, "Ne eimane werese nomo lo ereti no se au isawe wisereyere. Sosu lowe ne Owane Sitewi ma'e ei towerire." Ahowa, Jisas lo lu disaipel, ai peri erasi irowe ape, lowe eimane werese einamiye. Lowe eimane werese lowe lo Jisas ma'e henetairowata.

14Ahowa, Jisas lowe ma'e eiye, "Fene eimane ape mo ane ma'e owe ape einamire. Lu taune eimane eito eite wou a'i Owane Sitewi lai lowe au noweinoweinamitorowa. Serai fene lowe ane ma'e ani arosa."

15Sosu Jisas ereti lo se mato lowe lo sahe isawe hetesiye tepa'asiye su, le omo ape arunatiyewe, fi.

Meni ma'aru tomu ne'ese iroteye ape Jisas ma'e ei toweriyei ne fai.
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16Sosu a'i pe meni ta Jisas ma'e peri ta ei toweriyei ne fai. Le apou ei toweriye, "Atuatu siye meni, ane mi mi pasi pasi weriyei ironamitereme. Piye wiyawi wisere a'i ane eiwerou irowei awere? Serai ane mi mi pasi pasi ironamitorowa."

17Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "'Ne piyene ane ma'e etiri wisere a'i ne ei towerisiya awere? Owane Sitewi ta'i a'i le wisere a'i ne. Ahowa, ne marepi hepene he'i a'i anireme su, ne Moses lo yo peri werese umasinamite.'"

18Meni ape Jisas ma'e itiya'u ei toweriye, "Owane Sitewi lo yo peri eiwerou ane fu umasinamirowa awere?" Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "'Ne meni ta

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

owe ape aine tera'ere. Ne naituwei owe ape tiyato ato towesire. Ne etiri ta owe ape ta'arei anite. Ne lu taune ma'e peri owe ape arearere.

[19]Ne tai mai no lo iyape ei ani arowete. Peri lowesi lo ne wanu umasite. Topo ne ne wawesiyesiya ape, aiwawe a'i tiyati ma'e yo seni ape aiwawe a'i tote wawesiyenamite.'" *Lo* 5:16-20

[20]Sosu meni yo'orei ape le ma'e itiya'u eiye, "Etiri werese ne ane ma'e au te'eye ape, ane mi mi weriyei ironamiteye. Etiri tere'e ta ane piye iro po'uteye awere?"

[21]Jisas le ma'e eiye, "Ne yo seni aseyaro pefine a'i tote iroreme su, ne etiri werese werese no lu taune yahowa'i ma'e ani none hese erei po'utesawi. Ma'aru werese no lu taune ma'aru ariye a'i ape, ani hese erei noneyei su, ne etiri wisere a'i Owane Sitewi lo omo sahe fu ta'uwerowa. Sosu ne ane mo'o umasita."

[22]Ahowa, meni yo'orei peri ape wanuwe su, le marepi orese a'i teriteyewe, fi. Piyene awere? Meni ape etiri ma'aru tomu ne'ese iroteye.

[23]Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e apou eiye, "Peri pefine a'i ane fene ma'e au te'esiya. Lu taune tamo etiri ma'aru tomu ne'ese ta'uwe ani fu iroteye ape, yo ape kairefi a'i umasiyei ne Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowa.

[24]Sosu ane fene ma'e apou tame au te'esiya. Fe kamel ta ipari tahe lo ni'ari lo yo papu wirowata. Aiwawe a'i lu taune tamo ma'aru etiri tomu ne'ese ta'uwe ani fu iroteye ape, lowe Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei ne po'uterowa."

[25]Sosu Jisas lo lu disaipel peri ape wanuwe su, lowe marepi hepene se su'ariye. Sosu le ma'e itiya'u te'e toweriye, "Sosu eiwerai Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowa awere?"

[26]Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e atati tei siye etiyewe, lowe ma'e au te'eye, "Lu taune werese wiyawi au ani irowei ne toteyei su, lowe Owane Sitewi lo omo ma'e wirowata. Ahowa, Owane Sitewi a'i lai lu taune omo lo ma'e hene wirowa. Owane Sitewi Pefine a'i lai etiri werese werese fara'u irorowa."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27Sosu Pita le ma'e itiya'u ei toweriye, “Siyere! Nomo etiri werese nomo lo arunatiyewe, ne ma'e mo'o umasinamiteye. Serai nomo piye etiri ta aniyei awere?”

28Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Peri ano pefine a'i ne. Wanure! Ane fene ma'e au te'esiya. Ei, fene werese etiri werese fene lo arunatiyewe, ane ma'e mo'o umasinamiteye. Nowe ye'ewi su, ane Tai ano lo omo hire sahe me to'u pefine a'i lo onunamirowa su, fene ereti feni hesi werese a'i lowe hesi a'i (12) me to'u sahe aiwawe a'i onurowa. Serai fene lai Israel lo niyene ereti feni hesi werese a'i lowe hesi a'i (12) yo seni lowe lo au hese ereirowa.

29Lu taune werese wesi towafi lowe lo, neme tareripi towafi lowe lo tai mai towafi lowe lo, eimane towafi lowe lo, omo sitewi towafi lo arunatirowawe, sosu wiyawi ano au ani ironamirowa su, nowe ye'ewi su lowe etiri tomu ne'ese anirowa. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e au ferafereirowawe, sosu lowe marepi hepene he'i a'i se mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

30Ahowa, lu taune tomu ne'ese apou a'i toteyei su, ‘Ane yaru tutawe fa henera.’ Lu taune marepi apou ape totesiya ape, lowe yaru ye'ewi henerairowa. Aiwawe a'i lu taune yaru ye'ewi irorowa su, lowe yaru tutawe henerairowa.”

Matyu 20

Meni owane ta wiyawi ani siye lu ta'aneye awei lo ma'e eimawesawi.

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e peri anowe ta au te'eye. Le apou eiye. “Nowe ape se Owane Sitewi lu taune, au noweinoweirowa ape, apou wou a'i te'esiya. Nowe esi mitaiyeyei su, meni owane ta wiyawi ani siye lu tamo nehiyei ne fi. Lowe ta'aneyei awei ape au ta'anerowa.

2Sosu meni owane ape wiyawi ani siye lu tamo ete tepa'asiye su, le lowe ma'e eiye, ‘Fene ta'aneyei awei ano wiyawi aniyei ne ire. Nowe neriwei su, fene wiyawi ani tepa'asiyei su, ane ma'aru tau tamo a'i fene ma'e aurowa.’

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Wiyawi ani siye lu ape mo ta'aneyei awei ma'e fi. Sosu nowe esi ponei (9 klok) meni owane ape omo nepawe ma'e fi. Le lu tamo yo sahe yahowa'i teiteye, siyeri.

4Sosu le lowe ma'e eiye, ‘Fene ta'aneyei awei ano ma'e ire. Nowe neriwei su ane ma'aru tau tamo fene ma'e aurowa.’ Sosu lu ape mo ta'aneyei awei lo ma'e wiyawi aniyei ne fi.

5Sosu poweiye ponei se, le omo nepawe ma'e si tame fi. Le lu tamo yo sahe yahowa'i teiteye, siyeri. Sosu le lowe ma'e eiye, ‘Fene aiwawe a'i ta'aneyei awei ano ma'e ire! Sosu neriwei su, ane ma'aru tewi ta fene ma'e aurowa. Le nowe poweiye wati (3 klok) si tame fiyewe, lu tere'e tamo ta'aneyei awei lo ma'e eimawesawi.’

6Nowe ereti feni werese (5 klok) henerai su, meni owane ape omo nepawe amerame a'i ma'e fi. Le lu tamo teiteye, siyeri. Sosu le lowe ma'e ei toweriye, ‘Fene piyene poweiye mi werese yahowa'i teisiya awere?’

7Lowe le ma'e itiya'u apou eiye, ‘Owe meni ta nomo wiyawi aniyei ne ete ta'ame.’ Sosu meni owane ape lowe ma'e eiye, ‘Sosu fene ta'aneyei awei ano ma'e wiyawi aniyei ne ire.’

8Pasi a'i su, meni owane ape wiyawi meni owane lo ma'e apou eiye, ‘Ne lu werese ma'e ma'aru aniyei ne ei anire. Ne lu werese nowe neriwei su awei ma'e fi ape tu ma'aru aure. Sosu mo'o lu werese tere'e ma'e aiwawe a'i aure.’

9Wiyawi meni owane ape lu nowe ereti feni werese awei ma'e fi ape, ei aniye. Le lu ta'i ta'i a'i ma'aru tau hesi ta'i a'i lowe ma'e auwe.

10Sosu lu ape mo esi mitaiyeyei su, awei ma'e fi ape, lowe apou toteye, ‘Lu ape ma'aru tau hesi a'i aniye su, serai nomo ma'aru tomu ne'ese anirowa. Nomo esi neriwei werese wiyawi aniteye.’ Lowe ma'aru tau hesi a'i hesi a'i aniye.

11Lu ape mo ma'aru tau hesi a'i aniye su, lowe meni owane ma'e ai marepi erasi a'i toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Lowe le ma'e ai peri erasi eiye, ‘Wanure! Lu ape mo, lowe neriwei su ta'aneyei awei no ma'e wiyawi aniyei ne fi ape, lowe nowe tewi ta'i a'i wiyawi aniye. Piyene lowe ma'aru tau hesi a'i aiwawe a'i aniye awere? Nomo esi, ponei, neriwei su, poweiye umeri a'i se wiyawi erasi aniye ape nomo ma'aru tau hesi a'i aiwawe a'i aniye. Marepi no luwaru a'i tene!’

13Sosu meni owane ape meni ape ma'e apou itiya'u eiye, ‘Ane fene ma'e etiri luwaru a'i iro ta'ame. Ahowa, ane fene esi a'i eteyei ne ei aniye su, ane fene ma'e apou eiye, fene ta'aneyei awei ano wiyawi aniyei su, ane ma'aru tau hesi a'i aurowa.’ Fene peri ano wanuwe su, fene marepi wisere a'i toteye.

14Fene ma'aru fene lo aiti. Marepi ano apou a'i totesiya, ‘Ane lu ye'ewi ape mo ma'e ma'aru tau hesi a'i aiwawe a'i au tepa'asiye.’

15Ane yo peri ta arisiye awere? Ape ta etiri werese ano ne. Ane fara'u marepi ano se umasisiyawe, lu ma'e au nonetiyei. Ane lu ape mo ma'e wisere a'i irowe su, fene piyene ane ne ai marepi totenamisiya awere?

16Serai ane fene ma'e tame au te'esiya. Lu taune tamo yaru tutawe irotereme su, lowe yaru ye'ewi irotorowa. Aiwawe lu taune tamo yaru ye'ewi irosiya su, lowe yaru tutawe henerairowa.”

Jisas temeniyeyei lo peri ape ne au te'eye.
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17Sosu a'i pe Jisas peri anowe ape te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo mase omo Jerusalem ma'e iyei ne toteye. Le lu disaipel lo ereti feni hesi lowe hesi a'i (12 disaipel) eresene a'i heneti. Lowe yo sahe iteye su, le lowe ma'e apou au te'eye,

18“Wanure! Nomo omo Jerusalem ma'e iyei ne. Meni ta ane, meni hire ma'e itorai ape, au heseyei lu owane tutawe tamo, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu tamo ma'e henetirowa. Lowe ane au hese ereirowawe, sosu lowe ane ne apou te'erowa, ‘Nomo meni ape aine tera'e temeniyerowa!’

19Sosu mo'o su au heseyei lu owane lai lu tewi tere'e ma'e Owane Sitewi lo peri umasi ta'ama ape, lowe ma'e ane henetirowa. Lu tewi tere'e tamo lai ane se peri te'e narurowa. Lowe me'iyeni ano ma'e wafei tohu se ainerowawe, ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

me tape'i sahe aine ti tawesirowa. Ane temeniyerowawe, nowe hesi heta se Owane Sitewi lai ane si au ta'ane norohuwe sinerowa."

Jems, Jon lowesi iyape erasi ani henerairemе.
(Mak 10:35-45)

20Nowe ape se Sebedi lo tani, eimane hesi lo mase Jisas ma'e peri ta ei toweriyei ne fai. Le Jisas ma'e awei sahe lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e peri ta ei toweriyei ne fai.

21Sosu Jisas le ma'e ei toweriye, "Marepi no piye peri totesiya awere?" Sosu menitani ape apou ei toweriye, "Nowe ape se, ne lu taune werese au noweinoweirowa ape, ne si tame itorairowa su, ne Owane Sitewi ma'e peri kairefi a'i se apou au te'ere. Eimane hesi ano lai, ta'i me to'u sahe eyate feni no ma'e onurowa. Sosu meni eime ano tere'e me to'u sahe ereti opi feni no ma'e onurowa."

22Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u apou eiye, "Fene etiri ape ne so'oru ta'ama awere? Ne fara'u siye auwe ano se sa'i asiya awere? Peri lo sitewi apou aiwawe a'i, fenesi fofowei ano teritesiya awere?" Lowe le ma'e itiya'u eiye, "Ei, nomo siye auwe no se fara'u sa'i ayei."

23Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Ei pefine! Fenesi siye auwe ano se sa'i arowa. Ahowa, me tuto'u hesi a'i ereti eyate feni sahe, ereti opi feni sahe ane aurowata. Tai ano a'i lai me to'u hesi ape lu hesi onuwei ne ariariye tepa'asiye."

24Sosu lu feni tere'e ereti feni hesi peri ape wanuwe su, lowe lu nairi ma'e ai marepi erasi a'i toteteye.

25Ahowa, Jisas lu feni werese lo le ma'e ei ta'uwe aniyewe, lowe ma'e apou eiye, "Fene awei lo marepi eito eite wou owe ape totere. Awei lu owane werese lowe ereti kairefi a'i se lu tere'e tamo ma'e au noweinoweisiya. Serai lowe iyape erasi a'i henerairowa. Aiwawe a'i awei lu owane tere'e, lowe lu owane ape ani fu ararorowa. Serai lowe iyape erasi pefine henerairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26Fene awei lu owane ape wou ta'ama. Ahowa, fene iyape erasi a'i se heneraiyei ne toteyei su, fene wiyawi yahowa'i ani siye lu pefine a'i fa henerai.

27Serai meni ta, fene saro irosiya ape, yaru tutawe heneraiyei ne toteyei su, le fene lo wiyawi yahowa'i siye lu fa henera.

28Apou aiwawe a'i ane, meni hire ma'e itorai ape, ane hi awei ma'e lu taune ane ma'e wiyawi fa au ta'aneyei ne itorai ta'ama. Ane hi awei ma'e lu taune werese ne au temeniyeyei ne itorai. Ane lu taune tomu ne'ese ne au ferafereiyei ne itorai. Ane temeniyerowa su, ane lu taune tomu ne'ese si tame ete hene anirowa."

Jisas lu hesi feni nihe pokoweyei se ape au ta'ane peteneye.
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase omo Jeriko arunatiyewe, fi. Lu taune tomu erasi le mo'o umasiye.

30Siyere! Lu hesi nihe pokoweyei se ape yo mai tewiye saro onuteye. Lowesi Jisas yo sahe awera'iyenati ape ne wanuwe su, lowesi peri erasi a'i Jisas ma'e uteye, "Meni owane, Devit lo meni eime, ne notosi ma'e au ferafereire."

31Lu taune werese peri lowesi lo wanuwe su, lowe lu hesi lo peri einamiyei ne toteye. Lowe lowesi ma'e eiye, "Peri sawa." Ahowa, lu hesi peri kairefi erasi a'i tame uteye, "Meni Owane Devit lo meni eime ne notosi ne au ferafereire."

32Jisas peri lowesi lo wanuwe su, le lowesi ma'e apou ei toweriye, "Ane fenesi ma'e eiwerou irowei awere?"

33Lowesi le ma'e itiya'u eiye, "Meni Owane, ne nihe notosi lo au ta'ane petanere."

34Sosu Jisas peri lowesi lo wanuwe su, le marepi ewiteye erasi a'i lowesi ne toteye. Serai le ereti lo se nihe lowesi lo isawe hetesiyeye. Le nihe lowesi lo isawe hetesiyeye su, witane a'i nihe lowesi lo petaneye. Serai lowesi etiri werese amerame a'i siyeteye. Lowesi Jisas aiwawe a'i mo'o umasiteye.

Matyu 21

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas omo Jerusalem ma'e meni owane tutawe wou papu wiri.
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

[1]Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i, lowe omo Jerusalem ma'e ataheyeri. Lowe omo Betfage, Omo Oliv sahe iroteye ape heneri. Sosu lowe omo Betfage heneri su, le lu feni hesi lo ei aniye.

[2]Le lowesi ma'e eiye, “Fenesi omo ape feni yaro ma'e ire. Fenesi omo ape wiyei su, fenesi fe donki wesi sahe wafei se ti tawesi teiyei siyeri. Fe donki ape yene lo aiwawe a'i irosiya. Fenesi lowesi lo wafei ani eraure. Sosu fenesi lowesi ane ma'e hene aita.

[3]Meni ta fenesi ma'e peri ta ei toweriyei su, ‘Fenesi piyene fe donki ani erausiya awere?’ Fenesi le ma'e apou itiya'u eire, ‘Meni owane notosi lo lai fe donki ape fa erau aiti ne eimawesai. Fe donki eite hire sahe onutiyei ne toteye.’ Serai witane a'i se meni ape fe donki hesi ape fenesi mase eimawesairowa.”

[4]Jisas peri ape au te'eye su, peri ta Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni tu naifa weriyei leseye ape wiyeme a'i henerai. Le apou leseye,

[5]“Fene lu taune, omo Jerusalem sahe irosiya ape, peri apou ape te'ere! Siyere. Meni owane tutawe fene lo fene ma'e aiyesiya. Le marepi fetane a'i se fe donki hire sahe onutai. Le fe donki lo yene hire sahe onutai.” *Sek* 9:9

[6]Sosu Jisas lo lu disaipel hesi ape lai peri lo ape wanu umasiti.

[7]Lowesi fe donki sosu yene lo aiwawe a'i Jisas ma'e henetaiyewe, Jisas ma'e henerai su, lowesi lo ipari tahe lowesi lo fe donki lo yene lo me'iyeni hire ma'e fuwe. Sosu Jisas fe donki lo yene hire sahe onuti.

[8]Lu taune tomu ne'ese ipari tahe lowe lo yo mai sahe fu arowewe, hesetiteye. Lu taune tere'e me nei tomu ne'ese aine touwewe, yo mai sahe fu arowewe, hesetiteye.

[9]Lu taune tomu ne'ese omo Jerusalem ma'e tu iteye. Sosu Jisas fe donki me'iyeni hire sahe mo'o onutiteye. Lu taune tamo me'iye umasiti. Lowe werese peri kairefi erasi a'i apou uteye, “Nomo Devit lo meni eime ne marepi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

au te'e wisereye nine'isiya. Meni owane nomo lo Owane Sitewi lo iyape se fai. Fene Owane Sitewi, owane pefine a'i iyape lo ei ani arowete!” *Sng* 118:25-26

10Sosu Jisas omo Jerusalem papu wiri su, lu taune werese omo Jerusalem iroteye ape, marepi hepene se su'ariye. Lowe apou te'e toweriye, “Meni ape eiwerai pefine a'i awere?”

11Sosu lu taune werese lai lowe ma'e itiya'u uteye, “Meni ape Jisas. Le Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni pefine a'i ne. Le omo Nasaret, pani tewi Galili irosiya ape, ma'e fai.”

Jisas lu tamo Owane Sitewi lo wesi tutawe au ani sasarisawi.
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

12Sosu a'i pe Jisas omo Jerusalem papu wiye su, le Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiye. Le lu tomu ne'ese Owane Sitewi lo wesi ape sahe etiri eteteye ape, le lu werese ape siyeye su, le lowe ma'e ai marepi erasi a'i toteteyewe, Owane Sitewi lo wesi tutawe nowe ma'e hene au sasarisawi. Lu tamo ma'aru ani ereiteye ape le metei lowe lo ani apeti teroso fiyari sasariye. Lu ape mo irowe sapuwe eteteye ape, le me to'u lowe lo ani apeti teroso sasarisawi tepa'asiye.

13Le lowe ma'e ai marepi se apou eiye, “Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni apou leseye, ‘Owane Sitewi apou eiye, wesi ape wesi pefine a'i ano ne. Wesi papu sahe fene ane ma'e peri au te'e towerinamirowa. Serai wesi ano lo iyape apou te'esiya. Owane Sitewi ma'e peri au te'e wisereye nine'isiya.’ *Ais* 56:7; *Jer* 7:11 Ahowa, fene ta'arei siye lu lo wesi papu fareyareteye ape, wou henerai.”

14Le lu werese Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e au eimawe heneye su, lu taune tamo nihe pokoweyei se ape, le nihe lowe lo au ta'ane fara'uweye. Lu taune tamo lowe nono'oweteye ape, le ma'e fai. Le lowe lo lowe au ta'ane kairefiyeye.

15Ahowa, Owane Sitewi lo wesi lu owane tutawe tamo, Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo, lowe Jisas lo wiyawi erasi pefine a'i siyeye. Lowe eimane tomu ne'ese apou wanuwe, “Devit lo meni eime, ne nomo ma'e au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ferafereiyei ne fai. Nomo ne ne marepi wisere a'i totenamisiya.” Lu tewi ape mo peri lowe lo wanuwe su, lowe ai marepi erasi a'i totenamisiya.

16Lowe le ma'e te'e toweriye, “Ne peri ape eimane uteteye ape, wanusiya awere?” Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ei, fene Owane Sitewi lo peri one towe lo sahe peri ape apou siye te'eye awere? Owane Sitewi lo peri apou te'esiya, ‘Eimane oso werese a'i, eimane osu mai lo mo'u ani asiya ape, lowe ane ne au wisereyeyei ne totesiya. Serai lowe werese ane ne au te'e wisereyenamirowa.’” *Sng* 8:2

17Sosu le peri ape au te'e tepa'asiye su le lowe arunatiyewe, omo Jerusalem ma'e heneye. Le omo Betani pasi ta howeiri.

Jisas me owarape ta ma'e eiye, “Me owarape ne foro'owere.”
(Mak 11:12-14,20-24)

18Sosu a'i pe Jisas omo Betani sahe pasi ta howei mitaiyeyewe, sosu esi su le omo Jerusalem ma'e si tame wiri. Le lau erasi iroteye,

19Le yo mai sahe iteye su, le me owarape ta'i a'i, yo mai tewiye sahe teiteye ape, siyeye. Le me owarape ape so ani ta'eyei ne toteye su, le me owarape ma'e heneri. Me owarape henerai su, owarape so werese ariye. Towe nei a'i iroteye. Serai le me ape ma'e eiye, “Me owarape ne mi mi werese so owe ape ta'ere.” Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, witane a'i me owarape ape foro'owe po'uteye.

20Sosu Jisas lo lu disaipel hepene se su'ariye. Sosu te'e toweriye, “Piyene me owarape witane a'i foro'oweye awere?”

21Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane peri pefine a'i fene ma'e te'esiya. Wanure! Fene Owane Sitewi ne tote tawesisiya su, sosu marepi hesi a'i owe ape totete su, fene me owarape tere'e aiwawe a'i au ta'anerowa. Sosu aiwawe a'i fene omo ape ma'e apou te'eyei su, ‘Omo, ne sinere yaru no arunatirowawe, sa'i erasi papu onurire.’ Fene apou ape tote tawesiyei su, wiyawi erasi pefine a'i ape henerairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Etiri werese, fene lai Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei ape, Owane Sitewi lai peri no wanurowa. Fene le ne tote tawesiyei su, etiri werese fene te'e toweriyei ape, fene anirowa."

Eiwerai Jisas ma'e iyape kairefi a'i auwe awere?
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23Sosu a'i pe Jisas omo Jerusalem ma'e heneri su, Owane Sitewi lo wesi tutawe papu lu taune ma'e au atuatuwei ne wiri. Le lu taune peri lo au atuatuteye su, au heseyei lu owane tutawe tamo, awei lo lu owane tamo Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lowe le ma'e te'e toweriye, "Wiyawi erasi pefine a'i no ne, ne etiri ape mo ne iroteye ape, eiwerai ne irowei ne eimawesai awere? Eiwerai kairefi no auwe awere?"

24Ahowa, Jisas lu ape mo ma'e peri ta apou eiye, "Ane peri ta fene ma'e ei towerisiya. Fene peri ano wiyeme a'i itiya'u te'eyei su, ane fara'u te'e toweriyei fene lo itiya'u te'erowa. Apou a'i eiwerai etiri ape mo irowei ne eimawesai awere?

25Jon sa'i au hu siye meni ne. Jon lu taune sa'i au huwe su, wiyawi lo ape Owane Sitewi lai ausai awere? Lu lo marepi se fai awere?" Sosu lowe peri lo ape wanuwe su, lowe te'e tiyatiteye. Lowe apou toteye, "Nomo apou eirowa su, Jon lo wiyawi Owane Sitewi lai ausai. Nomo peri ape itiya'u te'eyei su, le nomo ma'e itiya'u eirowa. 'Piyene fene peri lo wanu tote umasi ta'ama awere?'

26Ahowa, nomo apou eirowa su, 'Jon lo wiyawi lu lo marepi ma'e fai.' Nomo peri ape le ma'e itiya'u eirowa su, lu taune werese nomo ne ai marepi erasi a'i totenamirowa. Piyene awere? Lu taune ape mo Jon ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni totesiya. Nomo lowe atoweiyesiya."

27Sosu lowe le ma'e itiya'u te'eye, "Jon lo wiyawi ape ne, eiwerai le ma'e au ei aniye awere? Nomo so'oru ta'ama." Sosu Jisas lowe ma'e aiwawe a'i itiya'u eiye. "Ane aiwawe a'i fene ma'e kairefi ano eiwerou ma'e fai awere? Ane fene ma'e au te'e areiyerowata."

Jisas peri anowe ta au te'eye. Eimane hesi wiyawi aniteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Sosu Jisas lowe ma'e peri ta tame ei toweriye. “Fene piye totesiya awere? Meni ta eimane hesi iroteye. Sosu le meni eime poto ma'e peri ta au te'eyei ne fai. ‘Ne ta'aneye awei ma'e wiyawi ta'aneyei ne ire!’

29Meni eime poto le ma'e itiya'u eiye, ‘Ei tai, Ane awei ma'e wiyawi ta'aneyei ne irowa.’ Ahowa, le ta'aneyei awei ma'e i ta'ame.

30Sosu le meni eime Peiwe siyeri. Le apou eiye, ‘Ne ta'aneyei awei ano wiyawi aniyei ne ire!’ Ahowa, meni eime Peiwe aite lo ma'e itiya'u eiye, ‘Opiyai! Ane ta'aneyei awei ma'e wiyawi aniyei ne irowata.’ Nowe me'iye oso a'i su, le marepi orese a'i toteye. Serai le aite lo ta'aneyei awei ma'e wiyawi aniyei ne fi.

31Ane fene ma'e peri ta ei towerisiya. Eimane hesi lo ape ne eiwerai aite lo marepi tote umasiye awere?” Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Ei meni eime Peiwe aite lo marepi tote umasiteye.” Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane peri pefine a'i fene ma'e au te'esiya. Lu tewi takis ani siye lu tamo, sosu taune tafa'e yo seni luwaru a'i se ape mo, lowe Owane Sitewi lo peri wanu tote umasiteye. Lowe yo seni luwaru a'i lowe lo me'iyeni ma'e atati arunati. Lu tewi ape mo Owane Sitewi lo omo hire ma'e tu wirowa. Fene Owane Sitewi lo peri wanuwewe, peri lo ape arisinamiteye. Serai fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata.

32Ane fene ma'e au te'esiya. Jon fene ma'e yo seni aseyaro atuatuwei ne fai. Ahowa, fene le ne tote tawesirowata. Lu ape mo takis ma'aru ani siye lu ape mo, taune tafa'e yo seni luwaru a'i se ape mo, lowe le ne tote tawesi umasiteye. Fene yo seni irowe ape, siyeye su, fene yo seni luwaru a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame. Fene yo seni luwaru a'i fene lo neritase a'i iro ta'ame. Serai fene Owane Sitewi ne tote tawesi se ta'ama.”

Lu luwaru a'i lai ta'aneyei awei ma'e au noweinoweiteye.

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e peri anowe tere'e ta au te'eye, Jisas apou eiye, “Peri anowe eite wanure! Meni owane ta ta'aneyei awei ta'aneye. Le tapiye fisahe ta'aneyei awei lo lo'oti yosetiteye. Le ta'aneyei awei ponei ape sahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fisiye yo horuseye. Ta'aneyei awei fisiye yo papu wiyawi ani siye lu wafei wain lo so aine tapoteye. Le wesi aite oso a'i ta ta'aneye. Serai wiyawi ani siye lu, lowe wesi aite papu onuwewe, lo ta'aneyei awei au noweinoweiteye. Sosu le wiyawi ani siye lu tamo awei lo au noweinoweiyei ne nehiti. Wiyawi ani siye lu ete tepa'asiye su, le lowe ma'e eiye, 'Fene ta'aneyei awei ano au noweinoweite. Wain sa'i ta'uwe tepa'asiye su, ane wiyawi yahowa'i ani siye lu ano wain sa'i tewi a'i aniyei ne eimawesairowa.' Sosu meni ape omo pani eyeri ma'e fi.

34Nowe me'iye su, wain sa'i ta'ane tepa'asiye su, meni owane ape wiyawi yahowa'i ani siye lu tamo awei lo ma'e wain sa'i tewi a'i aniyei ne eimawesawi.

35Wiyawi yahowa'i ani siye lu ape mo ta'aneyei awei ma'e heneri su, wiyawi ani siye lu lowe ma'e au luwaruweye. Lowe meni ta'i me au se aineye. Meni ta'i ma'e tapiye aine fusawi. Meni ta'i, lowe lai aine tera'eye.

36Sosu meni owane peri heneruwe ape wanuwe su, le wiyawi yahowa'i ani siye lu tomu ne'ese lowe ma'e wain sa'i aniyei ne eimawesawi. Wiyawi ani siye lu ape, lowe siye aniye su, lowe lu ape mo ma'e aiwawe a'i au luwaruweye.

37Sosu meni owane ape apou toteye, 'Ane meni eime ano wiyawi ani siye lu ma'e eimawesawi. Lowe meni eime ano ne marepi wisere a'i wanu toterowa.'

38Ahowa, wiyawi ani siye lu meni owane lo meni eime siye aniye su, lowe apou te'eye, 'Siyere! Meni owane lo meni eime fai. Nowe me'iye su, ta'aneyei awei ape topo lo pefine henerairowa. Nomo meni ape ereti se aniteyewe, le ma'e aine tera'eyei ne. Nomo meni ape aine tera'eyei su, ta'aneyei awei ape, nomo lo henerairowa.'

39Sosu wiyawi ani siye lu lai meni owane lo meni eime ereti lo se anite tawesiyewe, ta'aneyei awei nowe ma'e ani fu arosawi. Lowe meni eime ape aine tera'eye."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

40Jisas peri anowe te'e tepa'asiye su, le lowe ma'e ei toweriye, “Meni owane ape ta'aneyei awei lo ma'e si tame henerairowa su, le lai wiyawi ani siye lu werese ma'e eiwerou irorowa awere?”

41Sosu lowe itiya'u eiye, “Le aiyerowa su, le wiyawi ani siye lu luwaru werese a'i lo ape ereti aniteyewe, sosu le lowe ma'e aine tera'erowa. Lowe werese temeniyerowa su, meni owane ape wiyawi ani siye lu tewi tere'e eteyei ne nehitirowa. Nowe me'iye henerairowa su wiyawi ani siye lu ape mo lowe meni owane ma'e wain sa'i tewi a'i si itiya'u aurowa.”

42Jisas lowe ma'e ei toweriye, “Fene Owane Sitewi lo one towe sahe peri ape siye te'e ta'ame awere? Owane Sitewi lo peri apou te'esiya, ‘Me tou pefine a'i ne wesi ta'aneyei siye lu lai ani fu arosawi ape, me tou pefine ape lai wesi me tou tutawe henerairowa. Owane Sitewi lai me tou ape aniyewe, wesi lo ape me tou tutawe iro henerai. Lu taune ape mo me tou ape siyeye su, lowe apou toteye, Siyere! Meni owane pefine a'i lai, me tou ape wesi ta'aneyei siye lu ani fu arosawi po'uteye ape, le me tou wesi me tou tutawe iro henerai. Meni Owane Pefine a'i wiyawi ape ta'aneye, sosu nomo marepi wisere erasi a'i totenamisiya.’*Sng* 118:22-23

43Serai ane fene ma'e au te'esiya, Owane Sitewi lai kairefiyeyei fene lo, Owane Sitewi lo wiyawi au noweinoweiteye ape, ani po'uterowawe, lu tewi tere'e ma'e aurowa. Lu tewi ape mo lai Owane Sitewi lo wiyawi au noweinoweirowawe, Owane Sitewi lo marepi tote umasinamitorowa.”

44{“Meni ta me tou ape hire sahe winetairowa su, me tou ape lai meni ape aine towesi haroharowerowa. Ahowa, me tou ape lai meni ta hire ma'e winetairowa su, meni ape awei peperi wou henerairowa. Fiyaru lai awei peperi ape fiyarisawirowa.”}

45Owane Sitewi lo wesi lu owane ape mo, lu Farisi ape mo wanuwe su, lowe apou toteye. Peri anowe ape le nomo ne au te'eye.

46Lowe Jisas ereti se anite tawesiyei ne toteye su, lowe lu taune werese ne atoweiyeye. Piyene awere? Lu taune werese Jisas ne apou toteye, “Jisas, le Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni pefine a'i ne.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Matyu 22

Meni owane naituwei lo ta'uwe hereiyei au irowe.

(Luk 14:16-24)

1Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e peri anowe tere'e tame au te'eye. Le apou te'eye,

2“Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune au noweinoweirowa ape apou aiwawe a'i te'esiya. Awei meni owane tutawe ta apou eiye, ‘Meni eime ano naituwei ne totesiya. Ane naituwei lo ta'uwe hereiyei erasi au irorowa.’

3Ayei etiri werese ani ta'uwe opai tepa'asiye su, le wiyawi yahowa'i ani siye lu lo lu taune ma'e faiye ne eimawesawi. Ahowa, lu taune werese ta'uwe hereiyei ape aiyeyei ne ta'oreye.

4Wiyawi yahowa'i ani siye lu meni owane ma'e si tame henerai su, lowe apou eiye, ‘Lu taune werese aiyeyei ne ta'oreye.’ Sosu meni owane ape wiyawi yahowa'i ani siye lu tere'e lu taune ma'e faiye ne eimawesawiyewe, lowe ma'e eiye, Fene lu taune ape mo ma'e ane tu ei aniye ape, au te'ere, Wanure! Meni owane nomo lo ene ayei werese ani ta'uwe opai tepa'asiye. Le fe bulmakau oturei a'i nei tou opai tepa'asiye. Etiri werese ta'uwe nanei tepa'asiye. Fene werese naituwei lo ta'uwe hereiyei eite lo aiyere!

5Ahowa, lu taune werese peri lo arisinamiteye. Lowe werese fiyari howeinati a'i irowe. Meni ta'i ta'aneyei awei topo lo ma'e fi. Meni tere'e ta omo tere'e ma'e etiri lo ete ta'uweyei ne fi.

6Lu taune tere'e werese, lowe meni owane lo wiyawi yahowa'i ani siye lu ma'e au luwaruweteye. Lowe wiyawi yahowa'i ani siye lu tamo aine tera'eye.

7Awei meni owane tutawe ape peri heneruwe ape wanuwe su, le ai marepi erasi a'i lowe ma'e totenamiteye. Serai le ai atu siye lu tomu ne'ese omo lowe lo ma'e yehe se taiso fuwei ne eimawesawi. Lowe lu taune ape mo wiyawi, yahowa'i ani siye lu lo aine tera'eye ape, lowe werese aine tera'e tepa'asiye.

8Ai atu siye lu tamo lu taune tewi ape aine tera'eye su, lowe meni owane ma'e si fi. Sosu meni owane ape wiyawi yahowa'i ani siye lu ma'e eiye, ‘Naituwei lo ta'uwe hereiyei lo ene ayei opai tepa'asiye. Lu taune tewi ape lai ane tu ei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aniye ape, lowe naituwei lo ta'uwe hereiyei aiyerowata. Lowe werese lu taune luwaru a'i ne.

9Serai fene yo teri werese ma'e irowawe, lu taune werese te'esiya. Fene siyeyei su, naituwei lo ta'uwe hereiyei ano eite ei anire.'

10Sosu wiyawi yahowa'i ani siye lu yo teri lu taune tei ninaweyei ne fi. Lowe lu taune werese werese lowe siyeye ape ei aniteye. Lu taune tamo wisere a'i lu taune tamo luwaru a'i. Meni owane lo ta'uwe wesi teme'eriyeye. Lu taune tomu ne'ese ene ayei ne ta'uwerai.

11Ahowa, meni owane ape ta'uwe wesi ape wiye su, le lu taune werese siye etiteye. Le meni ta'i naituwei lo ipari tahe ani asi ta'ame ape siyeye.

12Meni owane ape meni ape ma'e eiye, 'Kaiyemo, Ne naituwei lo ipari tahe ani asi ta'ame. Piyene ne ta'uwe wesi ano wirai awere?' Meni ape peri se ta'ama.

13Sosu meni owane wiyawi ani siye lu ma'e apou eiye. 'Meni ape ereti lowe wafei se ani ti tawesire. Fene le nowe ma'e pasi a'i ani fu arosawire. Le fofowei erasi teriteyewe, pi ta'ani tawesitorowa. Le luwei erasi irotorowa.'"

14Sosu Jisas apou eiye, Wanure! Fene peri ape ne totere. Owane Sitewi lai lu taune tomu ne'ese ei aniye. Ahowa, lu taune tewi oso a'i le lai Owane Sitewi lo omo ma'e wiyei ne ariariyeye.

Nomo Takis ma'aru tamo sisar ma'e auwei awere? Piyete awere?

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15Sosu a'i pe lu Farisi tamo wesi nowe ma'e fi. Lowesi wesi tere'e ma'e te'eyei ne ta'uwerai. Lowe apou toteye, "Nomo yo ta Jisas areareyei ne te'e ani nehiyei. Sosu nomo le aine tera'erowa."

16Sosu lowe lu feni lowe lo Jisas ma'e te'e toweriyei ne eimawesawi. Herot lo lu tewi lowe aiwawe a'i fi. Lowe Jisas ma'e henerai su, lowe le ma'e apou te'e toweriye, "Atuatu siye meni, Nomo ne ne so'oruwesiya tene! Peri werese no wiyeme a'i ne. Ne Owane Sitewi lo peri pefine a'i lu taune ma'e au te'e atuatu areiyesiya. Lu werese lai ne eterowata. Ne lu taune ne apou tote ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

‘Meni ape iyape erasi se ane le ne wiyawi anirowa. Meni tere'e ape iyape se ta'ama, Ane le ma'e ani fu ararorowa.’ Ahowa, ne marepi eito eite tote ta'ame.

17Ne nomo ma'e peri ta itiya'u te'ere. Ne eiwerou totesiya awere? Nomo fara'u takis ma'aru tau awei meni owane Sisar aurowa awere. Piyete awere? Nomo takis ma'aru tamo meni owane Sisar ma'e aurowa su, nomo Owane Sitewi lo yo peri arisirowa awere? Piyete awere?”

18Ahowa, Jisas marepi lowe lo siye so'oruwe tepa'asiyewe, lowe le ma'e au areareyei ne toteye. Le lowe ma'e eiye, “Piyene fene ane areareyei ne totesiya awere? Fene marepi hesiyei tote siye lu tene!

19Fene takis ma'aru tau ane ma'e ausa!” Sosu lowe ma'aru tau le ma'e aitai.

20Sosu le lowe ma'e peri ta ei toweriye, “Nihari hepene ape ne eiwerou lo awere? Iyape leseye ape eiwerou lo awere?”

21Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Sisar lo nihari hepene sosu iyape lo aiwawe a'i sato irosiya.” Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene Sisar lo etiri Sisar ma'e si tame aure. Etiri werese Owane Sitewi lo ne, fene Owane Sitewi ma'e si tame aure!”

22Lu tewi ape mo peri ape wanuwe su, lowe hepene se su'ari hemirehemiye. Lowe le arunatiyewe, wesi towafi lowe lo si tame fi.

Lu Sadyusi apou totesiya, Meni ta si tame norohuwe sinerowata.
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23Nowe aiwawe a'i se lu Sadyusi tamo Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lu tewi ape mo apou totesiya. Meni ta temeniyeye su, le si tame sinerowata.

24Lowe le ma'e apou te'e toweriye, “Atuatu siye meni, Moses apou leseye, ‘Meni ta tani lo naituwe su, lowesi eimane se ta'ama. Sosu me'iye se meni ape temeniyeye. Meni ape lo pa'ise, le airu lo tani fa naiture. Serai lowesi eimane auteirowawe, lowesi airu lo eimane ma'e wou au noweinoweinamirowa. Serai eimane werese poto lo aiwawe a'i henerairowa.’ *Lo* 25:5

25Sosu meni ape nairipi ereti feni werese ereti feni hesi a'i iroteye. Meni eime Poto tani lo naituwewe, sosu temeniyeye. Eimane se ta'ama. Serai Peiwe meni lai Poto lo tani naituwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26Sosu meni Peiwe temeniyeye. Henei meni Poto lo tani naituwewe, sosu temeniyeye. Sosu nairipi werese Poto lo tani naituwewe, lowe werese temeniyeye. Lowe werese eimane se ta'ama.

27Sosu me'iye su, menitani ape aiwawe a'i temeniyeye. Menitani ape eimane tamo autei ta'ame.

28Serai nomo ne ma'e apou te'e towerisiya, nowe ye'ewi se, lu taune werese si tame sinerowa ape, menitani ape ne, eiwerai tani pefine naitunamirowa awere? Nairi ereti feni werese ereti feni hesi a'i awei sahe naitu tepa'asiye."

29Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Marepi fene lo meremereye a'i ironamisiya. Fene Owane Sitewi lo peri lo sitewi so'oru ta'ama. Fene Owane Sitewi lo kairefi pefine siye so'oru ta'ama.

30Nowe ye'ewi se lu taune si tame sinerowa ape, lowe naituwei se irorowata. Lowe taune tamo eterowata. Lu taune werese Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowa ape, lowe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) wou ironamitorowa.

31Serai ane fene ma'e si tame sineyei lo peri au te'esiya. Fene Owane Sitewi lo peri one towe sahe leseye ape siye te'e ta'ama awere? Owane Sitewi lai fene ma'e apou au te'eye,

32'Ane a'i lai Abraham lo Owane Sitewi Pefine a'i ne. Ane Aisak lo Owane Sitewi Pefine a'i ne. Sosu ane Jakop lo Owane Sitewi Pefine a'i ne. *Kis* 3:6 Owane Sitewi lai, lu taune werese temeniyeye ape, au noweinowei se ta'ame. Ahowa, le a'i lai lu taune werese, hepene norohuwe se ironamisiya ape, au noweinoweinamitorowa.'"

33Lu taune werese Jisas lo peri wanuwe su, lowe hepene se su'ari hemirehemiteye. Lowe apou toteye, "Meni ape peri wisere a'i au te'e atuatusiya."

Owane Sitewi lo yo peri tutawe.
(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Sosu a'i pe lu Farisi peri heneruwe apou wanuwe su, Jisas lai lu Sadyusi lo peri ani fu ararowewe, serai lowe peri ta itiya'u te'erowata. Lowe peri se ta'ama. Lu Farisi peri ape wanuwe su, lowe Jisas ma'e ta'uwerai.

35Meni ta'i yo peri siye so'oruwe siye meni le Jisas ma'e peri areareyei ne toteye. Le Jisas ma'e apou ei toweriye.

36"Atuatu siye meni. Owane Sitewi lo yo peri werese totere. Piye yo peri tutawe irosiya awere?"

37Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Ne Owane Sitewi pefine a'i no marepi werese se tote wawesiyere. Ne aiwawe a'i marepi hepene werese se le ma'e tote wawesiyere. Sosu kairefiyeyei werese no le ma'e tote wawesiyere." *Lo* 6:5

38"Yo peri ape erasi pefine a'i tene. Yo peri ape peri tutawe henerai tepa'asiye.

39Yo peri to'uresi apou aiwawe a'i te'esiya. 'Ne lu taune topo ne ne wawesiyeyei ape aiwawe a'i tote wawesiyenamite!' *Wkp* 19:18

40Yo peri hesi ape lo sitewi Owane Sitewi lo yo peri werese werese hire ma'e ironamiteye. Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu lo peri werese yo peri hesi ape unahi ironamiteye."

Jisas lu Farisi ma'e ei toweriye, Krais eiwerai awere?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41Sosu lu Farisi tamo ta'uwerai su, Jisas lowe ma'e peri ta apou ei toweriye,

42Le lowe ma'e apou ei toweriye, "Meni ape Krais lai, hi awei ma'e eimawe arosai ape, meni ape eiwerou lo eime awere?" Sosu lowe itiya'u eiye. "Meni ape ne Devit lo meni eime."

43Serai Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Meni ape Devit lo meni eime su, piyene Devit lai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se meni ape apou eiye, 'Ne meni owane ano ne.'

44Devit peri ape apou leseye, 'Meni owane pefine a'i lai meni owane ano ma'e eiye, Ne eyate feni ano ma'e onure. Ane airame werese fene lo, lowe no unahi fu ararore.' *Sng* 110:1

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

45Devit lai meni ape ne apou eiye su, ‘Ne meni owane ano ne.’ Piyene meni ape Devit lo meni eime henerai awere?”

46Lu Farisi werese Jisas lo peri itiya'u te'e ta'ame. Lowe werese le ne atoweiye iroteye. Serai lowe peri tere'e tere'e mi mi weriyei weriyei le ma'e te'e towerirowata.

Matyu 23

Lu Farisi ape mo yo seni luwaru a'i ironamiteye.

(Mak 12:38-39; Luk 11:43,46; 20:45-46)

1Sosu a'i pe Jisas lu taune werese ma'e lu disaipel lo aiwawe a'i apou au te'eye.

2“Lu tewi ape mo, lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri siye so'oru siye lu tamo lowe Moses lo yaru anirowa. Lowe apou totesiya, ‘Nomo Moses aiwawe a'i ne. Nomo Moses lo wiyawi aninamirowa.’

3Lowe fene ma'e peri ta au te'eyei su, fene fara'u peri lowe lo ape wanu umasite. Ahowa, lowe yo seni luwaru a'i ironamiteye. Serai fene yo seni lowe lo owe ape umasite. Lowe peri wiyeme tamo au te'esiya. Sosu peri wiyeme a'i, lowe au te'esiya ape, lowe umasi ta'ame.

4Lowe lu taune werese ma'e marepi orese a'i auwei. Ahowa, lowe marepi orese a'i fene lo ani pati anirowata. Lowe onota'ano a'i ne.

5Lowe wiyawi ta aniyei su, lowe wiyawi ape lu taune ma'e amerame a'i au atuaturowa. Lowe apou totesiya, ‘Siyere! Nomo wiyawi erasi a'i anisiya. Fene nomo ne fa au te'e wisereyete.’ Lowe Owane Sitewi lo peri one towe sahe leseyewe, sosu one towe ape mapine sahe ti tawesiteye. Lowe namo, maruwai makerapo, ipari tahe no'u a'i pere'eyesiya. Lowe etiri ape irowei su, lowe apou totesiya. Lu taune werese nomo siyerowawe, nomo ma'e au te'e wisereyerowa.

6Lowe ene ayei lo ta'uwe hereiyei aiyeyei su, lowe me to'u tutawe onuwei ne toteye. Lowe ta'uwe wesi ma'e wiyei su, lowe me to'u tutawe onuwei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Lowe omo amerame a'i uweiteyei su, lowe apou totesiya, ‘Lu taune lai nomo ma'e weriyei weriyei fa au te'e wisereye ani arowete.’ Lu taune lowe ma'e apou te'eyei, ‘Fene atuatu siye meni nomo lo ne.’

8Ahowa, lu taune fene ne atuatu siye lu owe ape te'ete. Fene lai atuatu siye meni ta'i a'i irosiya. Atuatu siye meni ape Owane Sitewi Pefine a'i ne. Fene werese kaiyemo mo aiwawe a'i ne.

9Lu tere'e fene ma'e owe ape te'ete. ‘Ne tai ano ne.’ Fene tai pefine a'i irosiya. Owane Sitewi Pefine a'i, omo hire ma'e ironamitorowa ape, le a'i lai tai pefine a'i fene lo ne.

10Fene lu tere'e ma'e owe ape te'ere. ‘Ne meni owane ano ne. Fene meni owane pefine ta'i a'i irosiya. Meni ape Krais tene. Owane Sitewi meni ape ariariyeyewe, hi awei ma'e eimawe arosai.

11Lu tamo, iyape erasi pefine a'i irosiya ape, lowe wiyawi yahowa'i ani siye lu fene lo fa heneraire.’

12Meni ta apou toteyei su, ‘Ane iyape erasi a'i irosiya.’ Ahowa, Owane Sitewi lai meni ape ani ararorowa. Meni ta apou toteyei su, ‘Ane meni yahowa'i ne.’ Owane Sitewi lai meni ape iyape erasi a'i ei ani arowerowa.”

Jisas lu Farisi ma'e eiye, “Fene weiyaiye!”

(Mak 12:40; Luk 11:39-52; 20:47)

13Sosu a'i pe Jisas lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu ma'e apou eiye, “Fene werese Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu, fene werese marepi hesi a'i totesiya. Ane fene ma'e eisiya. Weiyai! Fene yo ape Owane Sitewi ma'e wiyei ape ti tawesisiya. Fene Owane Sitewi lo omo ma'e wi ta'ame su, fene apou totesiya, ‘Lu taune Owane Sitewi ne tote tawesi umasiteye ape, lowe lai Owane Sitewi lo omo ma'e wirowata.’

14{Lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu fene marepi hesi a'i totesiya ape, ane fene ma'e eiwa. Weiyai! Fene taune weiname areareteyewe, sosu wesi lowe lo fene lai ta'arei aniye. Fene lu taune ma'e areareyei ne totesiya. Serai fene peri wawero a'i Owane Sitewi ma'e pitase a'i au te'esiya. Nowe ye'ewi su, fene fofowei erasi a'i teritenamitorowa.}

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Fene, lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu, fene marepi hesi a'i totesiya ape, ane fene werese ma'e au te'esiya. Weiyai! Fene sa'i erasi toneriyewe, nawei pani iteyewe, fene meni ta'i a'i nehiti. Fene meni ape siyeye su, fene le ma'e apou eiye, ‘Ne nomo aiwawe a'i fa henera!’ Meni ape marepi fene lo tote umasiyei su, fene meni ape sepei Satan ma'e henetirowa. Serai le sepei Satan lo eimane wou henerairowa. Yo seni luwaru a'i lo, luwaru a'i tene!

16Fene meni nihe pokoweyei aiwawe a'i ne. Fene Owane Sitewi lo yo lu taune ma'e au atuatuwei ne toteyei su, fene Owane Sitewi lo yo so'oru ta'ama. Fene lowe ma'e te'esiya, ‘Fene peri te'e naneiyei ta Owane Sitewi lo wesi lo kairefiyeyei se te'eyei su, peri te'e naneiyei ape pefine ta'ama.’ Ahowa, meni ta peri te'e naneiyei ta apou eiyei su, ‘Tapiye gol lo iyape se Owane Sitewi lo wesi sahe irosiya ape, ane peri te'e naneiyei.’ Peri te'e naneiyei ape, le peri lo ape fa umasite.

17Fene meremereye a'i ne. Marepi fene lo meremereye a'i tote tawesinamisiya. Fene peri ano itiya'u te'ere. Owane Sitewi lo nihe se etiri ape mo ne fene piye tutawe totesiya awere? Tapiye gol Owane Sitewi lo wesi irosiya ape, tutawe awere? Owane Sitewi lo wesi ape lai tapiye gol aseyaro a'i au iro ta'aneye. Owane Sitewi lo wesi ape tutawe awere? Fene piye tutawe totesiya awere? Ahowa, Owane Sitewi lo wesi tutawe irosiya ape, tapiye gol ani araronamisiya.

18Meni ta apou te'eyei su, ‘Ane peri te'e naneiyei ta tapiye wari lo kairefiyeyei se au te'eyei.’ Peri te'e naneiyei ape yahowa'i ne. Ahowa, meni ta Owane Sitewi ma'e fe sipsip tapiye wari sahe aine tera'e au hese lei tisero'owei su, sosu Owane Sitewi ma'e apou te'eyei, ‘Ane ne ma'e peri te'e naneiyei ta au te'e areiyesiya.’ Peri te'e naneiyei ape kairefi a'i ne. Meni ape te'e naneiyei ape fu umasite.

19Fene marepi meremereye a'i ne. Owane Sitewi lo nihe se piye etiri hesi ape tutawe awere? Tapiye wari tutawe awere? Fe sipsip meni ape Owane Sitewi ma'e aine tera'e au hese lei tisero'owei se ape tutawe awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Serai meni ta Owane Sitewi ma'e te'e naneiyei ta au te'e su, le tapiye wari se sosu fe sipsip tapiye wari hire irosiya ape aiwawe a'i se au te'e naneiyei.

[21]Aiwawe a'i meni ape Owane Sitewi ma'e peri te'e naneiyei ta Owane Sitewi lo wesi sahe au te'e naneiyei su, le peri te'e naneiyei Owane Sitewi lo nihe se aiwawe a'i peri te'e naneiyei.

[22]Aiwawe a'i meni ta Owane Sitewi lo omo hire ma'e se Owane Sitewi ma'e peri te'e naneiyei ta au te'e areiyeyei su, le Owane Sitewi aiwawe a'i, me tuto'u lo sahe onunamisiya ape, au te'e naneiyei areiyeyei.

[23]Ane fene ma'e, lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu, fene marepi hesi totenamisiya. Ane fene ma'e eiwa. Weiyai! Fene ta'aneyei awei lo one, sawi, haiye werese wesi fene lo ani fu asiyei. Sosu fene one, sawi, haiye tewi oso a'i tamo Owane Sitewi ma'e itiya'u ani au hese ereirowa. Etiri wisere a'i ne. Ahowa, fene Owane Sitewi lo yo peri lo sitewi tote i'aneye. Lu taune fene ma'e marepi orese a'i se au hese ereiyei ne aiyerowa su, fene peri lowe lo wanu se ta'ame. Lu taune lau erasi se, fene lowe ne ewite ta'ame. Fene marepi wisere pefine a'i tote umasi se ta'ame. Etiri eite mo tutawe ne. Etiri tewi a'i ne fene Owane Sitewi ma'e au hese ereiyei ape etiri ape mo to'uresi. Ahowa, fene Owane Sitewi lo yo peri sitewi tote i'ane tepa'asiye.

[24]Fene yo seni eito eite umasiyei su, fene lu nihe pokoweyei se wou a'i ne. Fene yo wisere a'i lu taune ma'e au atuatuwei ne toteyei su, fene yo wisere a'i ape siyerowata. Fene ne'i oso a'i siye auwe sa'i papu siyeyei su, fene ne'i oso a'i ape ani sasarisawiyei. Ahowa, fene etiri erasi a'i, fe kamel sa'i sahe iroteye ape, siyeyei su, fene apou totesiya, ‘Fe kamel sa'i sahe irosiya. Ane fara'u sa'i fe kamel aiwawe a'i amesi arorowa.’

[25]Ane fene ma'e, lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu, fene marepi hesi se totenamisiya. Ane fene ma'e eisiya. Weiyai! Fene siye auwe, plet aiwawe a'i nowe ma'e au hu noweinoweisiya. Ahowa, siye auwe, plet oro'oru papu irosiya ape unouweye. Fene siye auwe, plet wou aiwawe a'i ne. Fene ipari tahe, tu nihari ereti lowe tahe au hu noweinoweinamisiya. Lu taune fene siyeyei su, lowe apou toteyei. ‘Lu ape mo wisere a'i tene!’ Ahowa!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wawero a'i ne! Marepi hepene fene lo yo seni ta'areiyei a'i irosiya. Fene marepi towafi fene lo umasinamisiya.

[26]Fene Farisi nihe pokoweyei se ne. Fene tu siye auwe, plet papu au hure. Fene siye auwe, plet papu au huwei su, siye auwe, plet nowe ma'e aseyaro a'i iro heneraiyei. Ane fene ma'e eisiya. Fene marepi hepene towafi fene lo tu au fareraiyere. Marepi hepene fene lo aseyaro a'i heneraiyei su, lu taune yo seni fene lo wisere a'i siyeyei.

[27]Ane fene ma'e lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu, fene marepi hesi se totenamisiya. Ane fene ma'e eisiya. Weiyai! Fene fisiye yo wou a'i ne. Fene fisiye yo mesu wisere a'i nowe ma'e au leseye. Lu nihe se fisiye yo ape mo wisere a'i siyesiya. Ahowa, fisiye yo papu meni tahe, pa'are a'i uwaseye ape, saro irosiya.

[28]Fene aiwawe a'i ne. Lu taune lai yo seni fene lo wisere a'i siyesiya. Ahowa! Wawero a'i tene! Marepi hepene fene lo hesi a'i totenamisiya. Fene yo peri werese arisinamisiya.

[29]Ane fene ma'e lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu, fene marepi hesi se totenamisiya. Fene Weiyai! Tu naifa weriyei, ya'ariyei fene lo lai Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu aine tera'eye. Fene lu ape mo lo fisiye yo ma'e wisere a'i au lesesiya. Lu taune tamo yo seni aseyaro a'i iroteye ape, fene fisiye yo lowe lo wisere a'i au lesesiya.

[30]Sosu fene apou te'esiya, ‘Nomo tu naifa iroteye su, nomo ya'ariyei nomo lo pinasu iro ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu aine tera'eye. Ahowa, nomo iroteye su, nomo lowe aine tera'e ta'ame.’

[31]Serai fene lai yo seni fene lo siye eti ereisiya. Lu tewi ape mo lai Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu aine tera'eye ape, lu tewi ape ya'ariyei fene lo ne.

[32]Lu ape mo ya'ariyei fene lo ne. Serai fene lai orese a'i ape marepi fene lo papu ironamisiya. Marepi fene lo papu orese a'i ape teme'eriyesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Fene haru luwaru wou a'i ne. Fene hare aimesi weneri wou a'i tene! Owane Sitewi lai fene werese yehe omo ma'e eimawe arosawirowa. Serai fene mi mi pasi pasi yehe omo sahe ironamitorowa.

34Serai ane fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo eimawesairowa. Ane lu tamo, marepi wisere a'i totesiya ape, fene ma'e eimawesairowa. Lu so'oruwe siye lu tamo ne, ane fene ma'e eimawesairowa. Lowe fene ma'e aiyeyei su, lowe Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu lo fisa'i ne fene ma'e au te'e fiyari areiyerowa. Lu tewi tamo fene lai aine tera'erowa. Fene lu tamo me tape'i sahe aine tera'erowa. Ta'uweyei wesi fene lo sahe fene lu tamo wafei se ainerowa. Lu tamo fene lai omo omo werese sahe au luwaruwerowa.

35Lu taune ape mo yo seni aseyaro a'i ironamiteye ape, lu tewi ape mo aine tera'eye ape, fene orese a'i ape ne marepi papu ironamitorowa. Meni ape iyape Abel, Kein lai pa'ise Abel aine tera'eye. Fene Abel lo orese a'i ne marepi fene lo papu ironamitorowa. Aiwawe a'i meni ape Sekaraia fene Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e ponei tapiye wari atahe a'i sahe meni ape aine tera'eye. Fene meni ape lo temeniyete ape ne marepi fene lo papu ironamitorowa.

36Ane fene ma'e eisiya. Peri ano wiyeme a'i tene! Wanure! Fene werese, pereye nowe irosiya ape, etiri ape mo fene ma'e henerairowa.

Jisas lu taune omo Jerusalem sahe marepi erasi a'i ewiteteye.

(Luk 13:34-35; 19:41-44)

37Omo Jerusalem, omo Jerusalem fene lu taune saro irosiya ape, fene lai Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese aine tera'eye. Owane Sitewi lai lu tamo fene ma'e peri lo au te'eyei ne eimawe arosai su, fene lowe tapiye se aine tera'e temeniyeye. Nowe ne'ese ane fene ei ta'uwe anireme. Apou aiwawe a'i kakaruk mai yene lo haipi unahi ma'e ei ta'uwe anisiya. Ahowa, fene peri ano wanu arisinamisiya. Fene ane ma'e aiyeyei wou ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Wanure! Fene peri ano wanu arisiteyei su, ane lai fene arunatirowa. Serai fene yo seni fene lo umasinamirowa. Sosu fene yehe omo sahe mi mi pasi pasi ironamitorowa.

39Ane fene ma'e eisiya fene ane tame siyerowata. Fene apou eirowa su, 'Meni ape ma'e owane pefine lo iyape se aiyerowa ape, ane le ne au te'e wisereyenamisiya.'*Sng* 118:26 Fene peri ape eirowa su, fene ane tame siyerowa."

Matyu 24

Jisas Owane Sitewi lo wesi aine tapetirowa ape au te'e areiyeye.

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e henerai. Lu disaipel lo Jisas ma'e Owane Sitewi lo wesi werese au atuatuwe apou te'eye, "Owane Sitewi lo wesi werese ape, siyere! Wesi werese wisere a'i tene!"

2Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Wesi werese, siyere! Peri ano wanure! Peri ano wiyeme a'i tene! Nowe me'iye su wesi werese ape tapeti po'uterowa. Lowe tapiye werese ani towesi sasarisawirowa. Wesi werese ape tapeti po'uterowa."

Nowe me'iye su etiri orese a'i tamo henerairowa.

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3Sosu a'i pe Jisas Omo Oliv ma'e yaneye. Le saro onuwe su, lu disaipel lo eresene a'i se le ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lowe apou te'e toweriye, "Meni owane, Ne peri ape nomo ma'e itiya'u eire! Eiwerou su etiri ape henerairowa awere? Ne si tame aiyerowa su, piye yaru nomo siyerowa awere? Nowe ye'ewi aiyerowa su, piye yaru nomo siyerowa awere? Eiwerou su awei eite po'uterowa awere?"

4Sosu Jisas lowe se itiya'u eiye, "Fene Weiyai! Lu tamo fene owe ape arearere!

5Lu tomu ne'ese iyape ano se aiyerowa. Lowe apou au te'e fiyarirowa, 'Ane a'i lai meni tutawe, Owane Sitewi hi awei ma'e eimawe arosai.' Lowe lu taune

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomu ne'ese au areareroowa. Lu taune peri lowe lo wanurowa su, lowe lu ape mo tote umasirowa.

6Fene ai atuwei erasi a'i lo no'u wanurowa. Omo tere'e tere'e ape sahe, fene ai atuwei lo peri heneruwe wanurowa. Fene etiri ape mo wanurowa su, fene owe ape atoweiyere. Nowe ye'ewi ataheye se ta'ama. Etiri ape mo ai atuwei erasi a'i ai atuwei lo no'u lu tamo iyape ano se lu taune au areareroowa ape tu henerairowa.

7Pani tewi lo ai atu siye lu, lowe pani tewi tere'e lo ai atu siye lu ma'e ai atu tiyatinamirowa. Lu tewi tamo lu tewi tere'e ma'e ai atunamirowa. Omo tere'e tere'e sahe ene ayei werese ariye po'uterowa. Omo tomu ne'ese sahe awe erasi a'i omo werese auseriyerowa.

8Ahowa, fene etiri ape mo siyerowa su, fene etiri ape apou siye so'oruwerowa. Nowe ye'ewi ataheyerowa. Apou wou a'i ne, menitani ta eime lo autei ataheyeyei su, le lire papu fofowei erasi teriteyei.

9Lu tamo fene ma'e au luwaruweyei ne henetirowa. Lowe fene tamo aine tera'erowa. Fene iyape ano anite tawesi umasisiya su, lu taune tomu ne'ese omo omo werese sahe fene ma'e ai marepi totenamirowa.

10Nowe ape se lu taune tomu ne'ese iyape ano umasiteye ape, lowe marepi orese a'i teriterowa su, lowe peri ano arisiterowawe, ane ma'e me'iyeni atati arurowa. Lowe lu feni ano lu owane ma'e etiyei ne henetirowa. Lowe lu feni werese ano ai marepi totenamirowa.

11Peri wawero a'i au te'e siye lu tomu ne'ese henerairowa. Lowe lai lu taune tomu erasi au te'e areareroowa. Lu taune tomu ne'ese peri wawero a'i ape wanurowa su, lowe peri ape wanu tote umasirowa.

12Nowe ape se lu taune werese werese yo seni luwaru a'i ironamirowa. Serai lowe lu taune tere'e ma'e tote wawesiyerowata.

13Ahowa, lu taune iyape ano me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame su, mi mi werese kairefi a'i teinamirowa su, nowe ape se tai ano lowe ferafereirowawe, omo lo ma'e henetirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Sosu lu feni ano lai peri heneruwe wisere a'i ano omo omo werese ma'e au te'e fiyari areiyerowa. Lowe peri ano lu taune ma'e omo omo werese sahe irorowa ape, lowe ane ne au te'e fiyari areiye tepa'asirowa su, me'iye su, nowe ye'ewi henerairowa."

Etiri luwaru a'i wiyeme a'i henerairowa.
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15"Serai meni luwaru pefine a'i henerairowa. Meni ape henerairowa su, le etiri luwaru a'i pefine Owane Sitewi lo wesi sahe au teirowa. Meni ape etiri ape Owane Sitewi lo wesi sahe au teirowa su, fene etiri ape siyerowa. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni iyape Daniel meni ape ne leseye. Fene peri ape siye te'eyei su, fene etiri ape ne wanu so'oruweyei.

16Etiri ape henerairowa su, lu taune werese omo pani Judia irorowa ape, witane a'i se omo hire ma'e itero yanerowa.

17Lu taune tamo naretei wesi a'i sahe onu fetane irotorowa su, lowe witane se iteroti. Lowe wesi towafi lowe lo papu etiri ta'uweyei ne wi ta'ame.

18Lu taune tamo ta'aneyei awei sahe ta'aneteyei su, lowe wesi towafi lowe lo ipari tahe lowe lo aniyei ne si tame iro ta'ame.

19Taune tamo, eimane tahe se irorowa ape, fene marepi orese erasi a'i teriterowa. Fene Weiyai! Taune tamo, eimane ma'e mo'u au arowa ape, fene weiyai! Fene marepi orese a'i teriterowa.

20-21Nowe ape se fofowei luwaru erasi a'i henerairowa. Tu naifa weriyei weriyei lu taune werese fofowei luwaru erasi a'i eito eite terite ta'ame. Fofowei luwaru erasi ape etiri fofowei werese tere'e ani fu araronamiteye. Nowe me'iye su, fofowei eito eite tame irotorowata. Serai fofowei luwaru erasi ape henerairowa su, fene Owane Sitewi ma'e apou te'e towerire! 'Owane Sitewi ne fofowei erasi ape Owane Sitewi lo nowe wara'i a'i se, nowe naretei a'i se owe ape au arosa.' Nowe amou (Sabat) se, nowe naretei a'i se henerairowa su, nomo witane a'i iterotirowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Nowe ape se Owane Sitewi lai fofowei luwaru a'i erasi a'i einami ta'ame su, lu taune eimane werese temeniyerowa. Serai Owane Sitewi lu taune lo ariariyeye ape ne, le lai fofowei erasi ape einamirowa.

23Sosu lu taune tamo fene ma'e apou te'erowa su, ‘Siyere! Meni ape Krais Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape irosiya.’ Wawero a'i tene. Fene peri lowe lo owe ape tote umasire.

24Lu tomu ne'ese fene ma'e henerairowa. Lowe peri wawero a'i apou au te'e fiyarirowa, ‘Ane meni ape, Krais, Owane Sitewi hi awei ma'e eimawe arosai.’ Peri wawero a'i au te'e siye lu tomu ne'ese henerairowa. Lowe wiyawi erasi pefine a'i lu taune ma'e au atuaturowa. Lowe yaru erasi pefine a'i lu taune ma'e au atuaturowa. Lowe lu taune tomu ne'ese au te'e areareerowa. Lu feni ano Owane Sitewi tu naifa ariariyeye ape, lowe lai marepi lowe lo tore tatai anirowawe, lowe lu feni ano areareyei ne toterowa. Fene wiyawi lowe lo siyerowa su, fene peri lowe lo owe ape umasire.

25Fene peri ano wanu etire! Ane pereye nowe fene ma'e etiri ape mo ne au te'e tepa'asiye. Etiri ape mo henerai se ta'ame ne. Nowe me'iye su, etiri werese ape mo wiyeme a'i henerairowa.

26Serai lu tamo fene ma'e te'eyei su, ‘Siyere! Meni ape Owane Sitewi ariariye eimawe arosai ape, le ipo ma'e irosiya.’ Fene le ipo ma'e nehiyei ne owe ape ire! Aiwawe a'i lowe fene ma'e apou te'eyei su, ‘Siyere! Meni ape wesi papu onusiya!’ Weiyai! Fene peri lowe lo owe ape tote tawesi umasire.

27Ane meni ape hire ma'e itorai ape, si tame aiyerowa su, ane eresene fareyareye a'i itoraiyei ta'ama. Ahowa, ane si tame itorairowa su, ane pesiyei mera'o wou a'i itorairowa. Lu taune werese mera'o erasi hire ma'e siyerowa. Mera'o ape omo pani werese werese tei mitaiyerowa. Ane aiwawe a'i ne. Ane si tame itorairowa su, lu taune werese omo werese sahe ane se siye so'oruwerowa.” Sosu Jisas peri anowe ta apou te'esiya.

28“Fene irowe yaruwapi totere. Meni ta ipo sahe temeniyeyei su, irowe yaruwapi meni ape lo heneri somu siyerowa. Lowe werese meni ape ene ayei ne ta'uwe sine itorairowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nowe me'iye su, meni ape omo hire ma'e itorai ape, si tame itorairowa.
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29"Fene peri ano wanure! Nowe orese fofowei luwaru erasi a'i tepa'asirowa su, witane a'i poweiye ape pasi a'i henerairowa. Yame lo mi aiwawe a'i po'uterowa. Eiwariyemi werese ni'arawe ma'e winetairairowa. Etiri werese, hire ma'e ironamirowa ape erasi a'i auserinamirowa." *Ais* 13:10; 34:4

30Etiri werese hire ma'e auserinamirowa su, ane, meni ape hire ma'e itorai ape, si tame itorairowa su, yaru ano ni'arawe ma'e henerairowa. Lu taune eimane werese, omo omo pani werese sahe irosiya ape, etiri ape mo siyerowa su, lowe erasi a'i atoweiyerowa. Sosu lowe luwei erasi a'i ironamitorowa. Ane meni ape hire ma'e itorai ape, ni'arawe ma'e itorairowa. Ane ni'arawe ma'e itoraiyei su, lowe werese ane si tame siye anirowa. Ane kairefiyeyei erasi se, sosu mi wara'i a'i mase itorairowa.

31Ane si tame itorairowa su, ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) omo omo werese ma'e eimawesawirowa. Lowe metaiyei erasi a'i ainerowa. Lowe lu taune eimane werese werese peri ano umasinamirowa ape, hene ta'uwe anirowa. Lu feni ano omo werese sahe poweiye wirai siye ma'e, omo werese sahe poweiye itori siye ma'e, lu feni ano omo werese eyate feni ma'e irorowa ape, lu feni ano omo werese opi feni ma'e irorowa ape, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) lowe werese hene ta'uwe anirowa."

Fene me owarape wou siye so'oruwere.
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

32Sosu a'i pe Jisas lu feni lo ma'e apou eiye, "Fene me owarape lo peri anowe wanure. Fene peri anowe lo sitewi wanu so'oruwere. Me owarape lo me nei he'i a'i siyeyei su, towe lo ataheyewa. Fene towe he'i a'i siyeyei su, fene apou totesiya. Nowe ape se me ape so atahe a'i ta'eyei.

33Aiwawe a'i ne. Fene etiri werese, ane fene ma'e au te'e areiyeye ape, siyeyei su, fene siye so'oruwe tepa'asiye. Ane yo ma'e tei ataheyewa. Nowe ape se ataheye heneraiwa.

34Ane fene ma'e apou te'esiya. Wanure! Juda lo lu tewi ape tamo, sato irosiya ape, lowe temeniyerowata. Ahowa, tu etiri werese ape, ane fene ma'e au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

te'eteye ape, henerairowa su, sosu mo'o lu tewi ape tamo fara'u temeniyerowa.

35Etiri werese, hire sahe irosiya ape, etiri werese, omo pani sahe irosiya ape, etiri werese ape mo po'uterowa. Ei etiri werese ape mo po'uterowa. Ahowa, peri werese ano po'uterowata. Ahowa, peri ano mi mi pasi pasi ironamitorowa.

Owe meni ta nowe tewi ape heneraiyei ne so'oruwerowata.
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30; 17:34-36)

36Eiwerou su nowe ape henerairowa awere? Lu taune werese werese so'oru ta'ama. Aiwawe a'i Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel), hire sahe irosiya ape, lowe aiwawe a'i nowe ape so'oru ta'ama. Ane Owane Sitewi lo meni eime aiwawe a'i nowe ape so'oru ta'ama. Tai pefine ta'i a'i le nowe ape so'oruwesiya tene!

37-38Fene meni Noa totere! Nowe ape se tu naifa weriyei, lu taune werese ene ateye, sa'i ateye, lowe taune naituwe, taune lu naitu ene a wisereyeteye. Sosu nowe ta se meni Noa wai wesi erasi papu wiri. Meni ape wai wesi papu wiye su, Owane Sitewi lai aitu werese au peratiye. Mi pasi tomu ne'ese (40) sa'i itorai. Omo awei pani werese ani aporuwe. Aiwawe a'i ane, meni ape hire ma'e itorai ape, si tame itorairowa su, lu taune werese yo seni apou ape aiwawe a'i ironamirowa. Ane witane a'i itorairowa.

39Nowe ape se lu taune werese Owane Sitewi lo peri siye so'oru ta'ama. Sa'i omo pani ani aporu po'uteye su, lowe siye so'oruweye. Sa'i ei erasi ape lu taune eimane werese aiti. Lowe sa'i atenise temeniyeye. Aiwawe a'i ane meni ape hire ma'e itorai ape, si tame itorairowa su, nowe ape aiwawe wou a'i ne.

40Sosu lu hesi ta'aneyei awei sahe iroteyei su, Owane Sitewi lai meni ta'i hene ani wirowa. Heta awei saro arunatirowa.

41Taune hesi tamo nau taineteyei su, Owane Sitewi lai menitani ta'i hene ani wirowa. Menitani ta'i saro arunatirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

42Serai fene werese nowe ape se ane, Meni Owane Pefine fene lo si tame itorairowa su, fene siye ninawe etinamite. Le si tame itorairowa su, nowe ape fene so'oru ta'ama.

43Fene ta'arei meni ne totere. Eiwerou su ta'arei meni wesi tapeti wiyei su, meni owane ape wesi topo lo siye noweinowei etirowa. Meni owane ape wesi topo lo au noweinoweiteye su, ta'arei meni ape wesi ape ani tapeti wirowata.

44Serai fene aiwawe a'i fu au noweinoweinamite. Ane, meni ape hire ma'e itorai ape, si tame itorairowa su, eiwerou su itorairowa awere? Lu taune werese so'oru ta'ama.

Jisas peri anowe ta au te'eye. Wiyawi ani siye meni wisere a'i ne.
(Luk 12:42-46)

45Sosu a'i pe Jisas peri anowe ta apou te'eye. Le apou au te'eye. Meni owane ta omo pani eyeri ma'e iyei ne toteye. Le wiyawi yahowa'i a'i siye meni marepi wisere a'i se au ariariyeye. Le ma'e eiye, ‘Ne lu taune werese wesi ano howeisiya ape au noweinoweite. Ne ene ayei mi mi werese ta'uwere. Lowe ma'e au ene are!’

46Meni owane si tame aiyeyei su, Wiyawi ani siye meni peri lo wanu umasinamirowa. Le lu tewi owane lo au noweinoweinamiteye. Wiyawi ani siye meni marepi wisere a'i totenamirowa.

47Peri ano pefine a'i tene! Ane fene ma'e au te'esiya. Meni owane wiyawi ani siye meni siyeyei su, le le ma'e apou eiye, ‘Ne lu taune, wesi ano howeiteye ape, au noweinowei tepa'asiye su, ane etiri werese werese ano ne ma'e au noweinoweiyei ne aurowa.’

48Fene wiyawi ani siye meni luwaru a'i ne totere. Wiyawi ani siye meni luwaru a'i apou toteyei, ‘Meni owane ano omo pani eyeri ma'e fi. Le witane a'i se si tame aiyerowata.’

49Serai wiyawi ani siye meni ape le wiyawi ani siye lu tere'e ma'e wafei se aineye. Le lu luwaru a'i mase ene ateye, lowe mase sa'i meremereye a'i ateye.

50Nowe ta se meni owane lo si tame aiyerowa su, le wiyawi ani siye meni luwaru a'i siyerowa. Eiwerou su, meni owane lo si tame aiyerowa awere? Le

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nowe ape meni owane si tame aiyerowa ape so'oru ta'ama. Meni owane eresene a'i se si tame aiyerowa.

51Meni owane si tame aiyerowa su, le wiyawi siye meni luwaru a'i ma'e fofowei erasi a'i aurowa. Le meni ape yehe omo ma'e lu taune marepi hesi aiwawe a'i ironamirowa ape, eimawe arosawirowa. Le omo ape sahe lu taune werese fofowei erasi a'i teriterowa. Lowe luwei erasi a'i ironamirowa. Lowe ahi pi fekeke ne tawesinamitorowa."

Matyu 25

Taune tamo marepi wisere a'i toteye ape lo peri anowe.

1Sosu a'i pe Jisas peri anowe ta lowe ma'e au te'eye. "Nowe ape se Owane Sitewi lai lu feni lo au noweinoweirowa ape piye te'esiya awere? Taune wati'are ereti feni hesi werese, lowe naituwe lo meni owane siyeyei ne fi. Lowe yehe erei mase aiti.

2-4Taune ereti feni werese, lowe marepi luwaru a'i toteteye. Lowe yehe erei tere'e mase aiti ta'ame. Taune tere'e ereti feni werese, lowe marepi wisere a'i toteye. Lowe yehe erei tere'e tamo mase aiti.

5Sosu lowe werese naituwei lo meni owane ninawe ninaweteye. Naituwei meni owane eiwerou su aiyeyei awere? Sosu taune werese nihe teiteye.

6Ahowa, pasi ponei su, lowe peri erasi a'i wanuwe. 'Mao! Naituwei lo meni owane ataheyewa. Fene le nowe ma'e siyeyei ne aiya.'

7Taune werese peri ape wanuwe su, lowe witane a'i sineyewe, yehe erei ani ta'uwe naneiteye.

8Sosu taune ereti feni werese marepi luwaru a'i toteye ape, lowe taune tere'e, marepi wisere a'i toteye ape, ma'e te'e toweriyei ne fai. 'Fene yehe erei tewi a'i fene lo nomo ma'e ausa! Yehe erei nomo lo ti te'eye po'uteye.'

9Ahowa, taune marepi wisere a'i toteye ape, lowe ma'e itiya'u eiye, 'Piyete! Yehe omo erei tewi a'i feni ma'e auwei su, yehe erei nomo lo aiwawe a'i te'eye po'uteyei. Fene ipo ma'e yehe erei nehiyei ne ire!'

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Sosu taune marepi luwaru a'i ipo ma'e yehe erei he'i a'i nehiyei ne fi. Lowe fi su, naituwei meni owane witane a'i fai. Taune marepi wisere a'i toteye ape, lowe meni owane ape mase wesi papu ta'uwe hereiyei ene ayei ne wiye. Lowe werese wesi papu wiye su, lowe wesi yo ti tawesiye.

11Nowe me'iye su, taune marepi luwaru a'i se si tame fai. Lowe wesi ape yo sahe aineye. Apou uteye, ‘Owane, Nomo si tame fai. Yo ape tosore!’

12Ahowa, meni owane lowe ma'e itiya'u eiye, ‘Ane fene ma'e eisiya. Ane fene so'oru ta'ama. Fene ire!’

13Sosu ane fene ma'e eisiya. Fene werese siye ninawe noweinoweite. Nowe ape se ane si tame aiyerowa su, fene so'oru ta'ama.

Wiyawi ani siye meni ma'aru aniyei lo peri anowe.
(Luk 19:11-27)

14Fene peri anowe tere'e wanure! Meni owane ta omo pani eyeri ma'e iyei ne toteye. Le wiyawi yahowa'i ani siye lu werese ei aniye. Le lowe ma'e eiye, ‘Fene etiri werese ano au noweinoweite.’

15Le wiyawi meni ta'i ne apou toteye, ‘Meni ape marepi wisere a'i totenamisiya. Ane meni ape ma'aru ereti feni werese le ma'e auwei.’ Le wiyawi ani siye meni tere'e ape ne apou toteye, ‘Meni ape marepi kairefi se ta'ame. Ane meni ape ma'e ma'aru hesi a'i auwei.’ Sosu le wiyawi ani siye meni tere'e ei aniye. Le meni ape ne apou toteye. ‘Meni ape marepi onota'ano a'i ne. Ane ma'aru ta'i a'i le ma'e auwei.’ Sosu le ma'aru werese wiyawi ani siye lu ma'e au tepa'asiye su, le omo pani eyeri ma'e fi.

16Sosu wiyawi ani siye meni, ma'aru ereti feni werese aniye ape, le wiyawi tohote aniteye. Serai ma'aru lo ereti feni werese tere'e aniye. Serai le ma'aru ereti feni hesi werese anite tepa'asiye.

17Sosu aiwawe a'i wiyawi ani siye meni tere'e ma'aru hesi a'i aniye ape, le ma'aru hesi a'i wiyawi ani tohoteye. Sosu meni ape ma'aru hesi a'i tere'e aniyei. Serai meni ape ma'aru hesiyo hesiyo ereti anite tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Ahowa, wiyawi ani siye meni tere'e, ma'aru ta'i a'i aniye ape, le apou toteye, ‘Ane ma'aru ta'i a'i auwei yo papu horuse fareyareteye. Serai meni owane ano si tame aiyerowa su, ane ma'aru lo le ma'e si tame aurowa.’

19Sosu a'i pe wiyawi ani siye lu lo meni owane si tame fai. Le wiyawi ani siye lu werese ei aniye. Le ma'aru lo siye etiyei ne toteye.

20Sosu le wiyawi ani siye meni ma'aru ereti feni werese aniye ape, ei aniye. Meni ape meni owane lo ma'e henerai su, le le ma'e eiye, ‘Siyere! Ane ma'aru ereti feni werese no aitiyewe, wiyawi ani tohoteteye. Serai ane ma'aru ereti feni werese tere'e anitesiya. Ne ma'e si auwei.’

21Sosu meni owane le ma'e itiya'u eiye, ‘Pefine a'i tene. Ne meni wisere a'i tene! Ne etiri oso a'i ano au noweinowei tepa'asiye. Serai ane ne ma'e etiri tomu ne'ese ano au noweinoweiyei ne auwei. Serai notosi marepi wisere a'i ironamitorowa.’

22Sosu meni owane ape wiyawi ani siye meni tere'e, ma'aru hesi a'i auwe ape, ei aniye. Wiyawi ani siye meni ape henerai su, le owane lo ma'e eiye, ‘Meni owane, Siyere! Ne ma'aru hesi a'i ane ma'e auwe. Ane ma'aru no aitiyewe, wiyawi ani tohoteye. Sosu ane ma'aru hesi tere'e ne ma'e auwei ne fai.’

23Sosu meni owane lo le ma'e itiya'u eiye, ‘Pefine a'i tene! Ne meni wisere a'i tene! Ne etiri oso a'i ano au noweinowei tepa'asiye. Serai ane ne ma'e etiri tomu erasi ano au noweinoweiyei ne auwei. Serai notosi marepi wisere a'i ironamitorowa.’

24Sosu mo'o meni owane ape wiyawi ani siye meni tere'e ei aniye. Meni ape meni owane lo ma'e henerai su, le, le se eiye, ‘Meni owane, ane marepi no so'oruwe tepa'asiye. Ne meni marepi kairefi luwaru a'i ne. Ne etiri tomu ne'ese ta'aneyei awei tere'e ma'e ani ta'uwerai. Ne lu tere'e lo me so asiye. Ane ne ne atoweiyesiya.

25Serai ane ne ne erasi a'i atoweiye. Sosu ane ma'aru ta'i a'i no awei yo papu horuse fareyareye. Siyere! Ane ma'aru ta'i a'i no ne ma'e si tame auwei ne fai.’

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26Ahowa, meni owane ape itiya'u eiye. ‘Piyene awere? Ne meni luwaru a'i tene! Ne meni onota'ano a'i tene! Ne marepi ano so'oruwe tepa'asiye. Ane etiri tomu ne'ese ta'aneyei awei tere'e ma'e ani ta'uwerai. Ane lu tere'e lo me so asiya.

27Sosu ne piyene ma'aru ta'i a'i ano ma'aru wesi papu aiti ta'ame awere? Serai ane si tame aiyeyei su, ane ma'aru tewi oso a'i tere'e anirowa.

28Serai ane ma'aru ta'i a'i ano aniyei. Ane wiyawi ani siye meni, ereti feni hesi (10) werese aniteye ape, le ma'e auwei.’

29Lu taune tamo wiyawi ani tohoterowa ape, lowe etiri ma'aru tere'e tamo ani ta'uwerowa. Serai lowe etiri ma'aru tomu ne'ese irorowa. Ahowa, lu taune tamo onota'ano a'i ape, etiri lowe lo ape irosiya ape, ane etiri lowe lo ape mo aniyewe, lu taune tere'e ma'e aurowa.

30Meni onota'ano a'i ape omo pasi wiyeme a'i ma'e ani fu arosawire. Omo ape sahe lu taune werese luwei erasi a'i ironamitorowa. Lowe fofowei erasi luwaru a'i teriterowawe, lowe pi towafi lo ta'ani fekekeniye ironamitorowa.”

Jisas peri anowe ta au te'eye. Fe sipsip sosu fe meme.

31“Ahowa, ane, meni hi awei ma'e itorai ape, mitaiyeyei erasi se si tame itorairowa. Ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) mase aiwawe itorairowa. Ane a'i lai meni owane tutawe lo me to'u onunamitorowa.

32-33Lu taune werese omo werese sahe le ma'e ta'uwerowa. Le a'i lai lowe ponei teiyewe, lowe ma'e au hese ereirowa. Lu taune werese Jisas lo iyape umasinamiteye su, lowe ereti eyate feni ma'e au ei teirowa. Lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, le lowe ereti opi feni ma'e au ei teirowa. Le apou a'i irorowa. Fe sipsip aiwawe a'i ereti eyate feni ma'e ani furowa. Sosu fe meme ape aiwawe a'i ereti opi feni ma'e ani furowa.

34Sosu meni owawe tutawe lu taune ma'e ereti eyate feni sahe irorowa ape, lowe ma'e eirowa, ‘Fene Owane Sitewi lai marepi wisere a'i fene ma'e iroteye ape, fene werese ane ma'e aiya! Tu naifa weriyei weriyei le a'i lai awei pani

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene ne au ta'ane ta'uweye. Serai fene lu taune werese, awei pani irorowa ape, au noweinoweitorowa.

35Ane lau erasi a'i iroteye su, fene lai ane au aye. Ane sa'i wawe teriteye su, fene lai ane sa'i au aye. Ane meni omo tere'e se omo wesi fene lo ma'e henerai su, fene lai ane wesi fene lo papu fa isafiyeyei ne heneti.

36Ane ipari tahe ariye a'i iroteye su, fene lai ipari tahe fene lo ane se auwe. Ane u tahe se iroteye su, fene lai ane se sewiyeteye. Ane kalabus wesi sahe iroteye su, fene lai ane au ferafereiteye.'

37Sosu lu taune yo seni aseyaro a'i irorowa ape, lowe ma'e te'e toweriye, 'Meni owane, eiwerou su nomo ne lau erasi se siyeteye awere? Eiwerou su nomo ne au aye awere? Eiwerou su nomo ne sa'i wawe teriteye awere? Serai nomo sa'i ne ma'e au aye awere?

38Eiwerou su ne omo eyeri ma'e fai awere? Serai nomo ne ma'e wesi nomo lo papu au isafiyeyei ne heneti awere? Eiwerou su ne ipari tahe ariye a'i iroteye awere? Serai nomo ipari tahe nomo lo ne ma'e auwe.

39Eiwerou su ne u tahe se iroteye awere? Eiwerou su ne kalabus wesi sahe iroteye awere? Serai nomo ne sahe sewiyeyei ne aiyete awere?'

40Sosu meni owane tutawe lai lu taune lowe ma'e itiya'u eirowa, 'Ane fene ma'e peri wiyeme a'i au eisiya! Wanure! Fene wiyawi ape lu feni pefine ano ma'e au iroteye su, fene ane se aiwawe a'i iroteye. Fene lu feni yahowa'i ano au iroteye su, fene aiwawe a'i ane se au iroteye.'

41Sosu meni owane ape lu taune ereti opi feni sahe iroteye ape, le lowe ma'e eirowa, 'Fene werese ane arunatire. Fene ma'e ire. Fene lu taune luwaru a'i ne. Fene Owane Sitewi lo yo pefine awera'iyenati. Serai Owane Sitewi lo ai marepi fene ma'e ironamitorowa. Fene ma'e weriyei weriyei tinamitorowa ape, Owane Sitewi lai au ta'ane ta'uweye. Sosu sepei Satan lu feni werese lo aiwawe a'i ma'e tinamitorowa.

42Ane lau erasi iroteye su, fene ane ma'e au a ta'ame. Ane sa'i wawe teriteye su, fene ane sa'i au a ta'ame!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

43Ane omo eyeri ma'e fai su, fene ane mase aiwawe isafiye ta'ame. Ane ipari tahe ariye a'i iroteye su, fene ane ipari tahe au ta'ame. Ane u tahe iroteye su, kalabus wesi sahe iroteye su, fene ane se sewiyenarai ta'ame!'

44Sosu lu taune ape mo meni owane ape ma'e itiya'u eiye, 'Meni owane, eiwerou su ne lau erasi a'i iroteye awere? Eiwerou su ne sa'i wawe iroteye awere? Eiwerou su ne ipari tahe ariye a'i iroteye awere? Eiwerou su ne u tahe se kalabus wesi sahe iroteye awere? Serai nomo ne au noweinowei ta'ame. Nomo ne siye ta'ame.

45Sosu meni owane ape lowe ma'e itiya'u eirowa, Ane fene ma'e peri pefine a'i au eisiya. Wanure! Fene lu feni yahowa'i ano au feraferei ta'ame su, fene ane aiwawe a'i au feraferei ta'ame.'

46Serai lu taune werese yo ano umasi ta'ame ape, ane lowe ma'e weriyei weriyei ani fu arosawirowa. Lowe weriyei weriyei yehe ma'e tinamitorowa. Aiwawe a'i lu taune werese yo ano umasinamiteye ape, ane lowe Owane Sitewi lo omo ma'e henetirowa. Sosu lowe mi mi pasi pasi Owane Sitewi lo omo sahe ironamitorowa."

Matyu 26

Au heseyei lu owane lai Jisas ne me tape'i sahe aine tera'eyei ne toteye.

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

1Sosu a'i pe Jisas peri lo au te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye,

2"Wanure! Nowe mi hesi i tepa'asiyei su, Juda lo ta'uwe hereiyei tutawe iyape Pasova henerairowa. Nowe ape se lu tamo lai ane, meni hire ma'e itorai ape, kalabus wesi ma'e etiyei ne henetirowa. Lowe ane me tape'i sahe ti tawesirowawe, sosu aine tera'erowa."

3Sosu a'i pe au heseyei lu owane erasi a'i, ya'ariyei lu tamo, lowe au heseyei meni owane tutawe lo wesi au te'e tiyatiyei ne ta'uwerai. Meni ape lo iyape Kaiafas.

4Lowe werese ta'uwerai su, lowe peri te'e tiyatiyei ne onuwe. Lowe Jisas ne te'e areareowawe, ereti lowe lo wafei se ti tawesirowa. Sosu lowe fara'u aine tera'erowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Lowe apou te'e tiyatiteye, “Nomo ta'uwe hereiyei nomo lo le ereti wafei se ti tawesirowata. Ahowa, nomo le anite tawesiyei su, lu taune werese ai marepi nomo ne toterowa. Serai lowe nomo ma'e ai atu tiyatirowa.”

Menitani ta sa'i heneri wisere a'i Jisas lo mato au ani terosowe.
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

6Sosu a'i pe Jisas omo Betani sahe onuteye. Le Saimon lo wesi papu wi onuteye. Jisas tu naifa Saimon lo enite kairefi a'i au ta'ane niyemaiyeye.

7Jisas Saimon lo wesi metei sahe onuteye su, menitani ta tapiye pa'are ta aniyewe, heneri sa'i wisere a'i ape Jisas lo mato hire au ani terosowe. Menitani ape heneri sa'i ape ma'aru tomu ne'ese eteye.

8Ahowa, lu disaipel lo menitani ape siyeye su, lowe ai marepi menitani ma'e toteye. Lowe apou eiye, “Piyene sa'i heneri wisere a'i au ani terosowe awere? Yo seni ape luwaru a'i tene!

9Nomo fara'u sa'i ape etiri wesi ma'e fu irorowawe, ma'aru tomu ne'ese anirowa. Ma'aru ape lu tamo ma'aru ariye a'i ape aurowa.”

10Ahowa, Jisas lu disaipel lo peri wanuwe su, le lowe ma'e eiye, “Fene piyene menitani ape ne marepi luwaru a'i totesiya awere? Menitani ape ane ma'e wiyawi wisere a'i ta'ane tepa'asiye.

11Fene mi mi werese lu taune ma'aru ariye a'i ne totesiya. Ahowa, ane fene mase nowe oso a'i se irorowa. Nowe me'iye su, ane fene aru po'utenatirowa.

12Menitani ape sa'i heneri wisere a'i mato hire ano au ani terosowe su, le tahe pa'are ano fisiye yo sahe ta'uwe naneiye.

13Ane fene ma'e peri pefine a'i eisiya! Wanure! Omo omo werese sahe peri ano au te'e fiyarirowa su, lu taune werese menitani lo wiyawi ape marepi tote anite tawesirowa. Lowe menitani ape tote i'anerowata.”

Judas lai Jisas au heseyei lu owane ma'e areare henetiyei ne toteye.
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14Sosu a'i pe Jisas lo meni disaipel ta iyape Judas Iskariot, le Jisas arunatiyewe, Owane Sitewi lo wesi lu owane ma'e peri ta au te'eyei ne fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Le Owane Sitewi lo wesi lu owane ma'e heneri su, le lowe ma'e ei toweriye, “Ane meni Jisas fene ma'e henetirowa su, piye etiri ma'aru tamo ane ma'e aurowa awere?” Owane Sitewi lo wesi lu owane peri lo wanuwe su, lowe ma'aru tewi tamo au heseye, lowe ma'aru tau meni ta werese ereti hesi werese le ma'e au heseye.

16Serai meni ape lai yo ta Jisas lowe ma'e henetiyei ne nehiteye. Le Jisas areareyei ne toteye.

Jisas ta'uwe hereiyei lu disaipel lo mase ene ateye.
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14; 22:21-23; Jon 13:21-30)

17Sosu a'i pe ta'uwe hereiyei, Pasova, lo nowe tutawe henerai su, Jisas lo lu feni le ma'e te'e toweriyei ne fai. “Ta'uwe hereiyei, Pasova, tutawe ape nomo eiwerou ma'e ene ayei awere? Nomo etiri werese au ta'uwe naneiyei.”

18Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene omo eire ma'e ire. Fene meni ta siyeyei. Le ma'e eire! ‘Atuatu siye meni ne ma'e eisiya. Nowe ape ane temeniyeyei ape ataheyeyei ne henerairowa. Ane lu feni ano mase ta'uwe hereiyei, Pasova, ape wesi no sahe ene ayei.’”

19Sosu lu disaipel lo omo ape ma'e fi. Jisas lo peri umasiteye. Lowe ta'uwe hereiyei, Pasova, lo etiri werese au ta'uwe naneiye.

Jisas Pita ma'e apou eiye, “Ne ane me'iyeni ma'e atati arurowa.”

20Sosu a'i pe nowe neriwei pasi su Jisas lu feni werese lo mase metei sahe ene ayei ne onuteye.

21Lowe ene ateye su, Jisas lowe ma'e apou eiye, “Ane peri wiyeme a'i fene ma'e eisiya. Wanure! Meni ta'i fene mase irosiya ape, le ane lu owane tamo ma'e etiyei ne henetirowa.”

22Lu disaipel lo Jisas lo peri wanuwe su, lowe werese marepi orese a'i toteteye. Lowe ta'i ta'i a'i lai le ma'e apou ei toweriye. “Meni owane, Eiwerai awere? Ane se ta'ama awere?”

23Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Meni ape ane mase ayei fi wisere siye auwe papu iroteye ape, ani teinamiyewe, meni ape lai ane lu owane ma'e henetirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Owane Sitewi lo peri ane ne apou te'esiya, ‘Meni ape hire ma'e itorai ape, le temeniyerowa. Ahowa! Meni ape lai le lu owane ma'e henetirowa ape, meni ape weiyai! Meni ape lo mai le autei ta'ame su, etiri wisere a'i tene. Piyene etiri ape wisere a'i awere? Mai lo auteiye su, marepi lirewawe luwaru a'i papu le ma'e henerairowa.

25Sosu meni ape, iyape Judas, le Jisas ne lu owane ma'e au te'e ariariyeye ape, le Jisas ma'e ei toweriye. “Atuatu siye meni. Pefine, ane lai awere?” Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne lai peri wiyeme a'i au te'e tepa'asiye.”

Jisas nau ta'ase, wain sa'i mase lu disaipel lo ma'e auwe.
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

26Sosu a'i pe lowe ene ateye su, Jisas lai nau ta'ase ereti se aniteyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye. Sosu le nau ta'ase tewi pa tewi ani topotowewe, lu disaipel lo ma'e au noneye. Le lowe ma'e apou eiye, “Fene nau ta'ase ape ani ene. Nau ta'ase ape tahe pa'are ano wou a'i ne.”

27Lowe nau ta'ase ene a tepa'asiye su, le wain sa'i pa'are ereti aniteyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le wain sa'i pa'are lu disaipel lo ape ma'e au noneye. Le apou eiye, “Fene werese wain sa'i ape ene are.

28Wain sa'i ape fisa'i ano wou a'i ne. Owane Sitewi lai peri he'i ariariye irowe. Lowe tahe ano aine tewi narowa. Fisa'i ano nowe ma'e tepi'o teroso arosairowa. Fisa'i ano lai yo seni luwaru a'i ape mo au ani sasari tepa'asiyei. Owane Sitewi tai ano, fisa'i ano siyeyei su, le yo seni luwaru a'i ape tote i'ane tepa'asiyei.

29Ahowa, ane fene ma'e peri ta eisiya. Ane wain sa'i ape a tepa'asiyei su, ane wain sa'i tere'e tame arowata. Ahowa, nowe ye'ewi su, ane hi awei ma'e si tame itorairowa su, ane fene mase fara'u wain sa'i tere'e arowa. Nowe ape se ane Tai ano lo lu tewi werese au noweinoweirowa.”

30Sosu a'i pe lowe Owane Sitewi lo omoyawi ahi ta irowe su, lowe wesi ape arunatiyewe, Omo Oliv hire ma'e yaneye.

Jisas Pita ma'e au eiye, “Ne ane me'iyeni ma'e atati arunatirowa.”
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e eiye, “Wanure! Nowe pasi eite se lu owane lai ane ereti aniteye su, fene werese ane ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Owane Sitewi lo peri tu naifa weriyei apou te'eye, ‘Ane fe sipsip au noweinowei siye meni ape aine tera'erowa. Serai fe sipsip werese lo atoweiye itero fiyari howeirowa.’ *Sek* 13:7

32Ahowa! Ane si tame sinerowa su, ane omo pani Galili ma'e tu irowa. Yaro ahe ane fene tame siyerowa.”

33Ahowa, Pita le ma'e itiya'u eiye, “Wanure! Lu feni tere'e no lowe ne ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa su, ane lai mi mi werese ne ne me'iyeni ma'e atati arunatirowata.”

34Sosu Jisas le ma'e eiye, “Ane peri wiyeme a'i ne ma'e eisiya. Wanure! Pasi eite se ne nowe hesi heta ane ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Ne yo seni iro tepa'asirowa su, ne irowe kakaruk aite peri uterowa ape, wanurowa.”

35Pita le ma'e itiya'u eiye, “Ahowa! Ane ne ne au temeniyerowa. Ane mi mi weriyei ne ne me'iyeni ma'e atati arunatirowata.” Lu disaipel lo ape werese peri aiwawe a'i le ma'e au te'eye.

Jisas Owane Sitewi ma'e au te'e fiyariteye.

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase awei Getsemani ma'e henerai. Sosu Jisas lu feni lo ma'e apou eiye, “Fene saro ahe onure. Ane hire yaro ma'e Owane Sitewi se au te'e tiyatiyei ne irowa.”

37Sosu Pita, Sebedi lo eimane hesi, iyape Jems, Jon, Jisas lai lowe hene yaneye. Jisas marepi orese erasi a'i teriteye. Le fofowei erasi lirewawe papu teriteye.

38Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Marepi lirewawe ano orese a'i irosiya. Ane apou toteye. Ane orese a'i ape suterowata. Ane tote temeniyereme. Fene sato onuwewe, etiri siye noweinowei etire. Owane Sitewi ma'e ane ne au ferafereiyei ne te'e towerire.”

39Sosu le lowe arunatiyewe, omo hire oso a'i yaneye. Le lowe lo ape'i onuwewe, ereme se awei ma'e winetaiteye. Sosu Owane Sitewi ma'e ei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

toweriye. “Tai ano, marepi ano orese a'i ne. Ane temeniye wou ta'ama. Ne yo tere'e fara'u siye nehire. Ahowa, ane lai marepi ano awera'iyenatirowa. Ane lai marepi no umasirowawe, peri no umasirowa.”

40Nowe oso a'i su, le si tame itorai. Lu feni hesi heta lo nihe howeiteye. Sosu le Pita ma'e eiye, “Fene nowe tewi ta'i a'i ane aiwawe a'i tei ninaweteye awere?

41Fene etiri werese tei siye etinamire. Owane Sitewi ma'e au te'ere. Serai fene yo seni luwaru a'i irowei ne toterowata. Yo aseyaro ne hepene fene lo marepi kairefi a'i tote umasisiya. Ahowa, tahe pa'are fene lo yo luwaru a'i umasiyei ne totenamisiya.”

42Sosu Jisas lowe hesi heta arunatiyewe, omo hire ma'e si tame yaneye. Le aite lo ma'e au te'e tiyatiyei ne fi. Le apou eiye. “Tai ano, ane fara'u marepi orese a'i ape awera'iyenatiyei awere? Ahowa, ane marepi no umasirowa.”

43Jisas peri te'e tepa'asiye su, le si tame itorai. Le lu feni hesi heta aiwawe a'i nihe howeiteyei siyeye. Nihe lowe lo orese a'i ne.

44Sosu Jisas lowe arunatiyewe, omo hire ma'e si tame yaneye. Le aite lo ma'e peri aiwawe a'i au te'eteye. “Tai ano, ane fara'u wiyawi no ne ane ma'e auwe ape, awera'iyenatirowa awere? Ahowa, ane marepi ano ani fu ararorowa. Ane marepi no umasirowa.”

45Sosu le aite lo peri te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo ma'e si tame itorai. Le lowe ma'e eiye, “Fene nihe howeisiya awere? Fene tahe fetane a'i teritesiya awere? Siyere! Nowe ano ataheyerai tepa'asiye. Meni ape ane lu luwaru a'i ma'e henetiyei.

46Fene sinere! Nomo iyei ne! Meni ape ane ai lu owane ma'e henetiyei ape fai.”

Ai lu tamo Jisas ereti wafei se ti tawesiye.

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

47Sosu a'i pe le peri ape te'eye su, siyere! Meni Judas Jisas ma'e henerai. Le lu disaipel lo (12 disaipel) ta'i a'i ne. Au heseyei lu owane lu tamo, lu owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tere'e tamo, lowe lai ai lu tomu ne'ese, lu taune tomu ne'ese Judas mase eimawesawi. Lowe eine inapi, ti, me au aiwawe a'i anitetai.

48Sosu meni Judas Jisas henerai su, le yaru ta lowe ma'e ariariyeyei au te'eye. Le apou eiye, “Ane meni ta ya'ore erite wisereyeyei su, fene meni ape ereti lo ma'e anitere.”

49Sosu Judas Jisas henerai su, le Jisas ma'e eiye, “Atuatu siye meni, Pasi a'i.” Sosu le Jisas ya'ore erite wisereyeye.

50Sosu Jisas le ma'e eiye, “Kaiyemo, Ne ane lu owane ma'e henetiyei ne fai. Ne witane se a'i irore.” Sosu ai lu tamo Jisas lo ereti anite tawesirai.

51Sosu siyere! Meni ta'i Jisas mase iroteye ape, le ipari mene'e ereti se aniyewe, au heseyei meni owane tutawe lo wiyawi yahowa'i siye meni lo apaniye aine tou la'eye.

52Sosu Jisas le ma'e eiye, “Ne ipari mene'e no ape si tame fure. Lu werese ipari mene'e se ai atu irowei su, lowe lai ipari mene'e se aiwawe a'i temeniyerowa.

53Piyene ne yo seni ape irowe awere? Ne apou totere. Ane tai ano ma'e fara'u au pati aniyei ne uterowa. Serai le a'i lai fara'u ipari wisere a'i (ensel) tomu ne'ese lo ane ma'e au ferafereiyei ne eimawe arosairowa.

54Wanure! Ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) ape ane fa ferafereiyei ne ute aniyei su, Owane Sitewi lo peri, tu naifa leseye ape, pefine henerairowata.”

55Sosu Jisas lu werese ape ma'e apou eiye, “Fene ane ne totesiya awere? Ane ta'arei siye meni awere? Fene piyene eine inapi, me au, ipari mene'e aitaisiya awere? Mi mi werese ane Owane Sitewi lo wesi fene lo ma'e au te'e atuatuwei ne onuteye. Ane sato onuteye su, fene ereti ano anite tawesiye ta'ama.

56Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu fene ne leseye. Serai yo seni fene lo fene irowe ape, wiyeme henerai tepa'asiye.” Sosu Jisas peri te'e tepa'asiye su, lu feni werese lo Jisas arunatiyewe, atoweiye iteroti.

Lu Owane lai Jisas etiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

57Sosu a'i pe ai lu werese Jisas lo ereti anite tawesiye ape, lowe meni Kaiafas ma'e heneti. Lu owane tere'e Kaiafas lo wesi ma'e ta'uweyei.

58Ahowa, Pita lu werese eyeri ma'e mo'o umasiteye. Lowe Jisas Kaiafas lo wesi papu hene wiye su, Pita Kaiafas lo wesi nowe taire ma'e hene onuri. Ai lu tamo mase onuteye. Le Jisas lo peri etiyei ape siyeyei ne.

59Kaiafas lo wesi papu, au heseyei lu owane tamo, lu owane tere'e tamo, wesi papu ta'uweye ape, lowe peri wawero au te'eteye. Lowe Jisas aine tera'eyei ne toteye.

60Ahowa, lowe yo seni luwaru a'i nehirowata. Lu tomu ne'ese Jisas ne peri wawero au te'eye. Ahowa, peri werese lowe lo Jisas etirowata. Nowe me'iye su, lu hesi ponei sahe au te'eyei ne teiteye.

61Lowesi apou eiye, “Meni ape apou au te'eye. Nomo wanuwe. Le apou eiye, ‘Ane fara'u Owane Sitewi lo wesi tutawe aine tapeti po'uterowa. Sosu nowe hesi heta i tepa'asiyei su, ane Owane Sitewi lo wesi eite si tame ta'anerowa.’”

62Sosu Owane Sitewi lo meni owane tutawe sine teiyewe, Jisas ma'e eiye, “Ne lu hesi lo peri wanuwe awere? Ne peri ta itiya'u au te'erowata awere? Lu hesi piye peri eti ne ma'e au fu te'eye awere?”

63Ahowa, Jisas peri se ta'ama. Sosu au heseyei meni Owane tutawe le ma'e ei toweriye, “Ane ne ma'e ei toweriye. Owane Sitewi norohuwe ironamisiya ape, lo nihe se ne peri pefine nomo ma'e au te'ere. Ne Krais awere? Ne meni Owane Sitewi lai, hi awei ma'e eimawe arosai awere? Ne Owane Sitewi lo meni eime awere?”

64Sosu Jisas le ma'e eiye, “Peri no wiyeme a'i tene! Weiya! Nowe me'iye su, ane, meni ape, omo hire ma'e itorai ape, ane Owane Sitewi kairefiyeyei pefine a'i lo ereti eyate feni ma'e onunamitorowa. Nowe ye'ewi su, ane ni'arawe papu itorairowa. Fene werese ane ni'arawe hire ma'e siye anirowa.”

65Sosu a'i pe au heseyei meni owane tutawe Jisas lo peri wanuwe su, le ipari tahe lo ani erauwiye. Sosu eiye, “Le Owane Sitewi Pefine ne te'e naruwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nomo lu tere'e au te'eyei ne ei anirowata. Siyere! Fene werese peri lo ape wanu tepa'asiye. Peri lo ape Owane Sitewi ne te'e naru tepa'asiye.

66Fene piye totesiya awere?" Sosu lowe werese itiya'u uteye. "Le Owane Sitewi ma'e te'e naru tepa'asiye. Serai nomo le aine tera'erowa."

67Sosu lu tamo Jisas lo nihari sahe pisa'i sine'iye. Lowe le ma'e nihari ma'e ereti mokumoku se aineye. Lu tamo tere'e ereti se aine apasiye.

68Lowe le ma'e eiye, "Ne meni ape Krais Owane Sitewi lai, hi awei ma'e eimawe arosai ape, ne nomo ma'e au te'ere. Eiwerai ne ereti mokumoku se aineye awere?"

Pita Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunati.
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

69Sosu a'i pe Pita wesi nowe ma'e wesi taire onu ninaweteye. Nowe oso a'i su, wiyawi yahowa'i siye menitani lai Pita ma'e ei toweriyei ne henerai. Le ma'e eiye, "Siyere! Ne Jisas mase, Pani Galili ma'e fai ape, aiwawe a'i iroteye."

70Ahowa, Pita lowe ma'e itiya'u eiye, "Wawero a'i ne! Ane meni ape mase aiwawe iro ta'ame. Ane peri no so'oru ta'ama."

71Sosu Pita wesi taire arunatiyewe, nowe ma'e fi. Sosu Wiyawi yahowa'i ani siye menitani tere'e ta Pita siyeye. Le lu taune ma'e eiye, "Meni ape le Jisas omo Nasaret lo meni aiwawe iroteye."

72Pita peri lo wanuwe su, le peri kairefi a'i se eiye, "Ahowa, ane meni ape so'oru ta'ama."

73Nowe oso a'i su, lu tamo Pita ma'e te'eyei ne henerai. "Pefine a'i ne Jisas aiwawe a'i iroteye. Ne Jisas lo peri wou a'i te'esiya."

74Sosu Pita peri luwaru a'i lowe ma'e au te'eye. "Ahowa! Ane meni ape so'oru ta'ama." Sosu Pita peri ape te'e tepa'asiye su, irowe kakaruk aite peri erasi uteye.

75Sosu Pita irowe kakaruk aite lo peri wanuwe su, le Jisas lo peri ne toteye. Jisas nowe tu se apou au te'eye, "Ne nowe hesi heta ane ne me'iyeni ma'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atati arurowa. Serai irowe kakaruk aite uterowa su, ne yo seni ape iro tepa'asirowa.” Sosu le nowe ma'e fiyewe, luwei erasi irowe.

Matyu 28

Owane Sitewi lai Jisas si tame norohuwe sineye.

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)

1Sosu a'i pe nowe amou (Sabat) i tepa'asiye. Nowe poweiye tutawe esi pasi ape henerai su, taune hesi, Maria omo Makdala ma'e fai ape, Maria tere'e ta lowesi Jisas lo fisiye yo ma'e siyeyei ne fi.

2Siyere! Nowe ape se auwe erasi omo awei werese auseriyeye. Owane Sitewi lo ipari hire ma'e arunatiyewe, hi awei fisiye yo ma'e itorai. Le tapiye erasi ape, fisiye yo ti tawesiye ape, fisiye yo tewiye ma'e ani nowerisawi. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ape tapiye erasi hire ma'e onuteye.

3Taune hesi ape Owane Sitewi lo ipari ape siyeye. Nihari lo yehe erasi tei mitaiyeyei siyeye. Ipari tahe lo ape ni'arawe mi wapo wou a'i asiteye.

4Ai lu ape mo Owane Sitewi lo ipari siye itorai. Lowe le siye itorai su, lowe atoweiye erasi iroteye. Tahe lowe lo auwe wou a'i auseriyeye. Lowe werese awei sahe winetai temeniyeye wou irowe.

5Sosu a'i pe taune hesi fisiye yo ma'e henerai su, Owane Sitewi lo ipari lowesi ma'e apou eiye, “Fenesi atoweiye sawa! Fenesi meni Jisas, me tape'i sahe temeniyeye ape, siyeyei ne fai. Ane marepi fenesi lo so'oruwe tepa'asiye.

6Siyere! Le lai sato ariye. Tu naifa le fenesi ma'e apou eiye, ‘Ane si tame norohuwe sinerowa.’ Peri lo ape wiyeme a'i henerai. Owane Sitewi lai le si tame norohuwe sine tepa'asiye. Fenesi aiya! Fenesi fisiye yo yaru wari siyera! Le sato ariye.

7Fenesi witane se a'i Jisas lo lu disaipel ma'e au te'eyei ne ire! Lowe ma'e apou au te'ere! ‘Jisas si tame norohuwe sine tepa'asiye. Wanure! Le omo pani Galili ma'e tu fi. Omo pani ape sahe fene le siyerirowa.’ Wanure! Ane fenesi au te'eyei ne fai.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu lowesi marepi hesi a'i teriteye. Lowesi Owane Sitewi lo ipari siyeye su, lowesi marepi atoweiye erasi teriteye. Sosu lowesi peri lo ape wanuwe su, lowesi marepi wisere a'i tote nine'inamiteye. Serai lowesi Jisas lo fisiye yo witane se a'i arunatiyewe, lu disaipel lo ma'e peri heneruwe au te'eyei ne iteroti.

9Taune hesi ape fisiye yo ape arunati su, Jisas yo sahe siye naituri. Le lowesi ma'e peri eriteye. Lowesi le siyeye su, lowesi Jisas lowe sahe ape'i onuri. Lowe lo ereti anite tawesiye. Lowesi le ma'e au te'e wisereyeteye.

10Sosu Jisas lowesi ma'e apou eiye, “Fenesi atoweiye sawa! Fenesi kaiyemo ano ma'e peri ta au te'etire. Lowe omo pani Galili ma'e fu ire! Omo ape sahe lowe ane fara'u siyerowa.”

Au heseyei lu owane peri wawero ta au te'e fiyariye.

11Sosu a'i pe taune hesi ape omo ape fi su, ai lu ape mo au heseyei lu owane ma'e peri werese au te'e areiyeri.

12Owane Sitewi lo wesi lu owane peri lowe lo wanuwe su, lowe Owane Sitewi lo wesi lu ya'ariyei owane werese ei ta'uwerai. Lowe werese ta'uwerai su, lowe ai lu werese ape mo ma'aru tomu ne'ese auwe.

13Lowe ai lu ma'e apou eiye, “Fene peri wiyeme a'i owe ape au te'ere. Ahowa, fene apou au te'ere, ‘Nowe pasiyeye su nomo nihe teiye su, Jisas lo lu disaipel fisiye yo papu wiyewe, tahe pa'are lo ta'arei ani tahe aiti.’

14Sosu awei meni owane peri ape wanurowa su, fene ma'e au luwaruwe irowei ne toterowa su, nomo le ma'e peri ape au fareraiyerowa. Serai le fene ne etirowata.”

15Sosu a'i pe ai lu ape mo ma'aru aniyewe, Owane Sitewi lo wesi arunati. Lowe au heseyei lu owane lo peri wanu umasiteye. Lowe Juda lo lu taune werese werese ma'e peri wawero ya'ariyei lu ape au te'eye ape, te'e fiyariteye. Peri wawero ape lowe au te'e fiyariteye ape, ironamisiya.

Jisas lu disaipel lo ma'e peri ye'ewi au te'eye.
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel ereti feni hesi lowe ta'i a'i (11) omo Jerusalem arunatiyewe, omo pani Galili ma'e fi. Lowe omo ape, Jisas tu ariariyeye ape, le ma'e yane siyeri.

17Sosu lowe le siyeye su, lowe le ma'e au te'e wisereyeteye. Ahowa, lu tamo marepi hesi iroteye.

18Sosu Jisas lowe ma'e henerai su, le lowe ma'e apou eiye, “Owane Sitewi lai ane ma'e kairefi erasi a'i auwe. Kairefiyeyei werese hire ma'e irosiya ape, le ane ma'e au tepa'asiye. Aiwawe a'i kairefiyeyei werese hi awei sahe irosiya ape, le ane ma'e au tepa'asiye.

19Serai ane fene ma'e au te'esiya. Fene omo omo werese ma'e ire. Fene lu taune werese peri ano au te'e fiyarite! Lowe peri ano wanu tote tawesirowa su, lowe fara'u lu feni ano henerairowa. Lowe lu feni ano henerairowa su, fene fara'u lowe sa'i se au hurowa. Fene Owane Sitewi Tai Pefine lo iyape se, meni eime lo iyape se, Hepene lo wara'i a'i se, lowe ma'e sa'i se au hurowa.

20Fene lu taune werese ma'e peri werese ano au te'e atuatu areiyete! Serai lowe peri werese ano wanu umasinamirowa. Wanure! Ane a'i lai fene mase ironamitorowa. Nowe ye'ewi ape henerairowa, ane fene mase ironamitorowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mak

Mak 1

Jon sa'i au hu siye meni lu taune sa'i au huteye.
(Matyu 3:1-12; Luk 3:1-9,15-17; Jon 1:19-28)

1One towe eite sahe Jisas lo peri heneruwe wisere a'i irosiya. Jisas Krais lai meni erasi pefine a'i tene! Jisas lai Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne.

2Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo peri leseye. Meni ape, iyape Aisaia, one towe ta se apou leseye, “Owane Sitewi lai meni eime topo lo awei hi ma'e eimawe arosairowa.” *Mal* 3:1

3Meni ape pani ariye a'i sahe peri au te'e areiye fiyarisiya. Le apou eiye, “Fene meni ape lo yo, aiyeyei ape, au ta'uwe naneite.” Meni ape lai lu taune werese ma'e peri erasi au te'e fiyarirowa. “Lu taune werese wanute! Fene etiri luwaru werese a'i fu arunatire. Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i aiyerowa.” *Ais* 40:3

4Meni ape, Owane Sitewi eimawesai ape, iyape Jon pani ariye a'i sahe ironamiteye. Le Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye. Le lu taune werese ma'e apou au te'e areiye fiyariteye, “Fene yo seni luwaru a'i fu arunatire. Yo seni luwaru a'i fene lo arunatiyei su, fene sa'i sahe ani huwei ne aiyere. Fene sa'i sahe ani huraiyei su, lu taune werese marepi hepene he'i a'i fene lo ma'e siye so'oruwerowa.”

5Lu taune tomu ne'ese, omo pani Judia ma'e fai ape, sosu omo weniyei Jerusalem, iroteye ape, arunatiyewe, meni ape wanunarai. Lowe Jon lo peri wanuwe su, lowe ta'u yo seni luwaru a'i lowe lo ape au te'e areiyeye. Lowe yo seni luwaru a'i ape mo arunati su, Jon lai lowe Sa'i Jordan sahe au ani huwe.

6Meni ape Jon fe kamel lo tahe towe tou aniyewe, ipari tahe lo iwisiye. Le awiye mo'une tahe watipi sahe ti tawesiye. Le ya'e timene ateye. Le ineniye sa'i ateye.

7Serai le lu taune ma'e apou au te'e areiyeye, “Meni erasi ta iyape se nowe ataheyewa. Ane meni yahowa'i ne. Meni ape iyape erasi a'i se. Ane lowe uporo ape'i onurowata. Ane lowe tahe wafei lo ape au ani erau ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Ane fene sa'i sahe au ani husiya. Meni Owane Pefine a'i lai lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se au ani hurowa."

Jon lai Jisas sa'i au huwe.
(Matyu 3:13-17; Luk 3:21-22)

9Sosu a'i pe Jisas omo Nasaret Galili lo pani sahe arunatiyewe, Sa'i Jordan ma'e itorai. Sosu Jon lai meni ape sa'i sahe au ani huwe.

10Jisas sa'i ani hu tepa'asiye su, le sa'i papu wirai. Le sa'i papu arunatiyewe, wirai su, ni'arawe hire ma'e ponei erauwiye. Ni'arawe ponei erauwiye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i irowe sapuwe wou hire ma'e itoraiyewe, Jisas lo iyo'o hire sahe onurai.

11Sosu peri erasi ta ni'arawe ma'e apou te'e areiyeye, "Ne a'i lai meni eime ano ta'i pefine a'i ne. Ane ne a'i tote wawesiyenamisiya."

Satan Jisas areareyei ne toteteye.
(Matyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

12Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i Jisas ma'e apou eiye, "Pani ariye a'i ma'e ire!" Sosu Jisas pani ariye a'i ma'e fiyewe, onuteye. Le onuteye su, pani ape sahe iroteye. You erawe, fe erawe, tomu ne'ese pani ape mase iroteye.

13Jisas pani ariye ape sahe poweiye pasi lu hesi ereti lowe werese woto a'i iroteye. Jisas le a'i lai woto a'i iroteye su, sepei luwaru aite iyape Satan, Jisas ma'e te'enarai. Le Jisas ma'e peri ta te'e areareyei ne toteye. Le apou eiye, "Jisas, ne lau erasi irosiya. Serai ne peri ano wanu umasire. Ne ayei etiri ta fara'u ta'anere, sosu ne are!" Ahowa, Jisas lai le ma'e itiya'u eiye. "Ahowa, ane peri no wanu umasirowata." Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (Ensel) Jisas ma'e itorai. Lowe Jisas ma'e au noweinoweiteye.

Jisas wiyawi lo omo pani Galili sahe ta'aneteye.
(Matyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

14Sosu a'i pe nowe me'iye su, ai atu siye lu tamo, Jon ereti lowe lo wafei se ti tawesiyewe, kalabus wesi papu ma'e ani fu arosawi. Sosu Jisas omo pani Galili sahe lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiye fiyarinarai.

15Le apou au te'eye, "Nowe ape henerai tepa'asiye Owane Sitewi lai, lu taune werese ne au noweinoweiyei ape, ataheyewa. Fene werese yo seni luwaru a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene lo fu arunatire. Fene Owane Sitewi lo peri werese wanu tote tawesi umasire.”

Jisas lu hesiyo hesiyo le ma'e umasiyei ne ei aniye.
(Matyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

16Sosu a'i pe Jisas hare ite Galili tewiye sahe iteye su, le lu hesi, hare honaiye fu aro ape, siyeye. Lu hesi ape lo iyape Saimon, sosu pa'ise lo iyape Andru.

17Jisas lowesi ma'e apou eiye, “Fenesi ane mase aiyere! Ane fenesi ma'e wiyawi he'i a'i ta aurowa. Wiyawi ape fenesi ta'aneyei ape, fenesi lu taune werese Owane Sitewi ma'e hene anirowa. Ane lai yo ape fenesi ma'e au atuaturowa.”

18Sosu pereye a'i lowesi hare honaiye arunatiyewe, lowesi Jisas aiwawe a'i fi.

19Yo sahe tewi oso ape iteye su, sosu le lu hesi tere'e siyeye. Lu hesi ape iyape Jems, sosu pa'ise lo iyape Jon. Lu hesi ape Sebedi lo eimane hesi. Lowesi hare honaiye lo yo ape ti iwisiteye.

20Jisas lowesi ma'e apou eiye, “Fenesi ane mase aiyere!” Sosu lowesi lo aite ape, Sebedi lu tere'e tamo mase wai sahe arunatiyewe, lowesi Jisas aiwawe a'i fi.

Jisas lai sepei luwaru a'i au sasarisawi.
(Luk 4:31-37)

21Jisas lu hesiyo hesiyo mase omo Kaperneam ma'e heneri. Nowe amou (Sabat) se Jisas ta'uweyei wesi papu wiri. Saro ahe Jisas lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeye.

22Lu taune peri ape wanuwe su, lowe hepene se su'ariye, lowe apou te'e tiyatiteye, “Meni ape lu owane, one towe leseteye ape, wou ta'ame. Peri lo ape tu nomo so'oru ta'ama. Le meni owane wou a'i peri ape au te'e areiyeye. Meni iyape se.”

23Sosu a'i pe meni ta sepei luwaru a'i lire papu iroteye ape, le Owane Sitewi lo ta'uweyei wesi ape papu wirai. Le hareyei erasi irowe. Apou hareye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24“Jisas, Ne piyene fai awere? Ne Jisas omo Nasaret lo meni tene! Ne nomo aine tera'eyei ne fai awere? Nomo ne siye so'oruweteye. Ne a'i lai Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i tene!”

25Sosu Jisas sepei luwaru a'i ma'e apou eiye, “Peri sawa! Meni eite arunatire.”

26Jisas sepei luwaru a'i ma'e te'eye su, sepei luwaru a'i ape hareyei erasi irowe. Le meni ape lo tahe erasi a'i auseriye irowe, meni ape arunati fi.

27Lu taune, etiri ape siyeye su, lowe hepene se su'ariye. Lowe apou peri ta te'e tiyatiteye, “Sawi Amou! Meni ape peri he'i a'i au te'e atuatusiya. Le iyape erasi se. Sepei luwaru a'i ape peri lo ape wanuwe su, le peri lo umasiye.”

28Sosu witane a'i lu taune werese Galili lo pani sahe peri heneruwe ape wanuwe.

Jisas lu taune tomu ne'ese u se ape au ta'ane fara'uweye.

(Matyu 8:14-15; Luk 4:38-39)

29Nowe mo'o su Jisas lu feni hesi lo, Jems, Jon, lowe Owane Sitewi lo ta'uweyei wesi arunatiyewe, Jisas lu feni werese lo aiwawe a'i, lowe Saimon, sosu pa'ise lo Andru lo wesi ma'e fi.

30Wesi ape ma'e henerai su, Saimon lo mai pape tahe umeri a'i iroteye. Lu taune tamo wesi papu iroteye ape, Jisas ma'e apou te'eye, “Menitani eite tahe umeri a'i irosiya.”

31Sosu Jisas menitani ape ma'e fi. Le menitani ape lo ereti sahe isawi hetesiyewe apou eiye, “Ne sine teire!” Sosu Jisas peri ape te'eye su, menitani ape lo tahe umeri a'i fara'uweyewe, arunati.

Jisas lu taune u tahe se au ta'ane fara'uweye.

(Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41)

32Sosu a'i pe Jisas lo peri heneruwe omo pani werese au te'e fiyarisawi. Serai nowe neriwei su lowe lu taune tomu ne'ese u tahe se wesi ape sahe henetai. Lu taune u tahe se ape, lu taune sepei luwaru a'i lire papu iroteye ape mo, lowe aiwawe a'i lu taune werese wesi ma'e henetai.

33Lu taune tomu ne'ese omo pani werese ape sahe iroteye ape mo, lowe wesi ape yo tewiye sahe ta'uwerai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Serai Jisas lu taune tomu ne'ese u tahe se ape mo au ta'ane fara'uweye. Le sepei luwaru tomu ne'ese a'i au ta'ane sasarisawi. Sosu sepei luwaru a'i lu taune arunati su, le lowe werese ma'e apou eiye, “Fene ane ne owe ape te'e fiyarire!” Piyene awere? Sepei luwaru a'i ape mo Jisas ne so'oruweteye tene! Serai Jisas lowe lo peri au te'e amouweye.

Jisas omo pani Galili sahe uweiteye.
(Luk 4:42-44)

35Esi pasi su Jisas woto a'i wesi ape arunatiyewe, ipo lu ta'ama ape ma'e fi. Owane Sitewi ma'e peri au te'eyei ne fi.

36Nowe me'iye su, Saimon, lu tamo mase le ani nehiyei ne fi.

37Lowe Jisas siyeye su, lowe le ma'e eiye, “Owane, lu taune werese ne ne ei toweriyei ne fai.”

38Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Nomo omo eite arunatirowawe, omo tere'e ma'e iyei. Peri heneruwe wisere a'i ape lu taune werese ma'e au te'e fiyariyei.”

39Serai le omo ta'i ta'i a'i ma'e omo pani Galili sahe Owane Sitewi lo ta'uweyei wesi papu wiye. Le lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeye. Le lu taune sepei luwaru a'i marepi hepene papu iroteye ape, au ta'ane sasarisawiteye.

Jisas lai meni ta u tahe lepra au ta'ane fara'uweye.
(Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16)

40Sosu a'i pe meni ta enite kairefi a'i tomu ne'ese se Jisas ma'e lowe uporo ape'i onurai Sosu le apou eiye, “Ne ane ne marepi erasi a'i ferafereiyei su, ne enite kairefi werese ano fara'u au ta'ane niyemaiyere.”

41Sosu Jisas meni ape ne marepi ferafereiyei ne toteye. Serai le ereti tesisawiyewe, meni ape hire ma'e fuwe. Sosu le ma'e eiye, “Ane ne ne au ferafereisiya. Ane enite kairefi werese no au ta'ane niyemaiyerowa.”

42Sosu Jisas meni ape enite tahe hire lo sahe fuwe su, enite kairefi a'i werese niyemaiyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

43Jisas meni ape peri kairefi a'i se apou eiye, “Ne lu taune werese ma'e ane ne owe ape te'ete. Ne Juda lo meni owane ma'e enite kairefi werese no au atuatuwei ne ire. Ne iyei su, etiri tamo meni ape ma'e au heseyei ne aitire.”

44Tu naifa weriyei meni ta iyape Moses peri ta apou leseye, “Enite kairefi a'i no niyemaiyeyei su, etiri ta Juda lo meni owane ma'e au heseyei ne aitire. Serai lu taune werese enite kairefi a'i niyemaiyeyei ape siyerowa.” Sosu Jisas le ma'e apou tame eiye, “Ne lu taune werese ane ne ma'e owe ape te'ete!”

45Meni ape Jisas arunatiyewe, fi su, le lu taune werese au te'e fiyariteye. Le apou eiye, “Jisas a'i lai enite kairefi a'i ano au ta'ane niyemaiyeye.” Serai lu taune werese peri lo ape wanuwe su, lowe Jisas ma'e siyenarai. Lowe werese Jisas ma'e henerai su, Jisas omo tere'e tere'e ma'e i ta'ame. Lu taune tomu ne'ese yo lo ape au einamiye. Serai le omo nowe ma'e iroteye. Lu taune tomu ne'ese omo pani tere'e tere'e ma'e fai ape, Jisas ma'e siyenarai.

Mak 2

Jisas lai meni ta lo lowe nono'oweyei a'i au ta'ane fara'uweye.

(Matyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

1Me'iye poweiye ta se, Jisas omo Kaperneam ma'e si tame fi. Jisas wesi ta sahe iroteye. Lu taune tomu ne'ese Jisas, wesi ape sahe iroteye ape, wanunarai.

2Witane a'i lu taune tomu ne'ese wesi ape ma'e Jisas siyeyei ne ta'uwerai. Lu taune tomu ne'ese, Jisas iroteye ape, wesi ape papu teme'eriyeye. Lu taune tamo wesi nowe ma'e saro teiteye. Lu tamo wesi yo ape he'e tawesiye. Lu tere'e tamo wesi ape papu wirowata. Jisas lu taune werese siyeye su, le Owane Sitewi lo peri lowe ma'e au te'e areiyeye.

3Sosu lu hesiyo hesiyo, lowe meni lowe nono'oweyei a'i ape wari se sutaitetai.

4Lu taune tomu ne'ese yo he'e tawesiye. Ahowa, serai lowe meni ape Jisas ma'e wesi papu sutaite wi ta'ame. Serai lowe meni ape wesi me'iye hire ma'e sutaite wiye. Lowe wesi me'iye hire ma'e yo ta aine apeti toso fuwe. Lowe yo ape aine apeti toso fuwe su, sosu lowe meni lowe nono'oweyei ape wesi papu Jisas onuteye ape sahe, ani arowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Jisas meni ape siyeye su, le apou toteye, “Lu ape mo Owane Sitewi lo peri tote tawesisiya.” Sosu Jisas meni ereti lowe nono'oweyei a'i ape ma'e eiye, “Meni, ane yo seni luwaru a'i no ani sasari pamoweyei.”

6Juda lo lese siye lu tamo Jisas lo peri wanuwe su, lowe apou toteye,

7“Sawi amou! Meni eite Owane Sitewi Pefine aiwawe a'i awere? Wawero! Meni eite meni luwaru a'i poto! Owane Sitewi ta'i a'i lai yo seni luwaru a'i au ta'ane sasari pamowesiya.”

8Ahowa, Jisas marepi lowe lo siye so'oruweye su, le lowe ma'e apou ei toweriye, “Fene piyene marepi apou ape totesiya awere?

9Peri ano au te'eye ape, ane wiyawi ta'ane tohoteye awere? Piyete awere? Ane meni ape ma'e apou au te'eye su, ‘Ane yo seni luwaru a'i no ani pamoweyei.’ Atu tohoteyei awere? Fetane a'i awere? Ane peri ape au te'eye su, ane wiyawi orese se ta'ane ta'ame. Ane meni ape ma'e au te'eyei su, ‘Ne hire sine teire! Ne hawaiye no hese howeiteye ape, anirowawe, aiwawe sutetire.’ Peri ape atu tohoteyeisiya awere? Ahowa, fetane a'i tene!

10Serai ane fene ma'e au so'oruwe atuaturowa. Ane a'i lai, meni hire ma'e itorai ne. Ane fara'u yo seni luwaru a'i ani sasari pamoweyei tene!”

11Sosu Jisas meni ereti lowe nono'oweyei a'i ape ma'e eiye, “Meni, ne sine teire! Ne hawaiye no, hese howeiteye ape, anirowawe, aiwawe wesi no ma'e sutetire.”

12Jisas peri te'e tepa'asiye su, meni ape witane se sineteye. Le hawaiye lo aniyewe, sosu wesi topo lo ma'e suteti. Lu taune werese, wesi papu iroteye ape, lowe hepene erasi se su'ariye. Lowe apou te'eye, “Nomo peri wisere a'i Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei. Tu nomo pe etiri he'i apou ape eiwerai siye ta'ame! Nomo he'i a'i siyeye.”

Jisas meni Matyu ei aniye.
(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

13Sosu a'i pe Jisas hare ite tewiye ma'e si tame fi. Lu taune tomu ne'ese le ma'e peri lo wanuwei ne ta'uwerai. Sosu Jisas lowe ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Peri te'e tepa'asiye su, le hare ite tewiye sahe fi. Le meni ta siyeye. Meni ape lo iyape Livai, Alfius lo meni eime. Livai wesi oso a'i ape sahe onuteye. Wiyawi lo ape takis ma'aru aniteye. Meni ape ta'arei a'i meni. Sosu Jisas le ma'e apou eiye, “Livai, ne ane mase aiyere!” Sosu Livai hire sineyewe, wesi oso lo ape arunatiyewe, Jisas mase fi.

15Me'iye su, Jisas lu disaipel lo mase Livai lo wesi ma'e ene ayei ne fi. Takis ma'aru ani siye lu tamo, lu tamo yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, lowe aiwawe wesi ape sahe iroteye. Jisas lowe mase aiwawe ene ateye. Lowe Jisas mase nati wafei wou ne.

16Lowe ene a tepa'asiye su, lu tamo so'oruweyei erasi toteteye ape, lowe Jisas siyenarai. Lu tewi ape Farisi lo yo seni umasiteye. Sosu lu ape mo Jisas lo lu disaipel ma'e apou te'e toweriye, “Piyene Jisas lu luwaru a'i ape mase onu ateye awere? Lu ape mo ta'arei lu ne, lowe yo seni luwaru a'i werese ironamisiya.”

17Jisas peri lowe lo ape wanuwe su, le lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Ane dokta wou a'i ne. Lu ta u tahe se tamo irosiya ape su, ane lowe au ta'ane fara'uwerowa. Sosu lu ta u tahe wara'i a'i ape, lowe dokta ma'e irowata. Ane lu wisere a'i ei aniyei ne fai ta'ama. Ahowa, ane lu taune yo seni luwaru a'i ape, ei aniyei ne fai.”

Ayei siyenamiyei lo peri.
(Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39)

18Sosu a'i pe Jon lo lu feni, sosu lu Farisi werese, lowe ene ayei siyenamiye. Lowe Jisas ma'e heneraiyewe. Peri ta Jisas ma'e te'e toweriyei ne fai. Lowe apou te'e toweriye, “Siyere! Jon lo lu feni, lu Farisi werese, lowe ene ayei siyenamisiya. Piyene lu disaipel no ayei werese siyenamiye ta'ame.”

19Sosu Jisas itiya'u eiye, “Meni ta tani lo naituwei su, lu taune werese ta'uwerai ape, lowe werese fara'u ene arowa. Ayei werese siyenamirowata. Lu tamo meni ape henetisawiyei su, tani lo ape lu taune werese mase ewiteyei erasi teriteyei. Lowe fara'u ayei werese siyenamirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20Nowe ta su meni ape tani lo naituwei ape sato irotorowata. Nowe ape se lu taune werese ayei siyenamirowa.”

21Sosu Jisas apou te'eteye, “Ipari tahe papa'u a'i irosiya ape, ipari tahe he'i tewi se iwisirowata. Ahowa, me'iye su ipari tahe papa'u a'i sa'i se au huwei. Le ipari tahe ape taitiyei su, ipari tahe apetiyei. Yo erasi heneraiyei.

22Menitani ta ene towei su, le nau wahu wisere a'i se ani asiyei. Menitani nau wahu papa'u a'i sahe sa'i ani terosowei su, wahu ape erauwirowawe, nau ape awei peperi ma'e apa'asi itorowa.”

Jisas lai nowe amou (Sabat) ape ne au te'e atuatuwe.
(Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

23Sosu a'i pe nowe amou (Sabat) se, Jisas lu disaipel lo mase ta'aneyei awei kewi so sahe iteye. Lowe ta'aneyei awei sahe iteye su, lu disaipel lo ape kewi so une aniteye, sosu ene ateye.

24Sosu Jisas lo lu disaipel kewi so tamo ene ateye su, lu Farisi tamo lai lowe ma'e siyeye. Lowe Jisas ma'e apou eiye, “Sawi amou! Siyere! Lu disaipel no kewi lo'u tamo aniyewe, sosu ene ateye. Wiyawi ape nowe amou (Sabat). Nowe poweiye eite se lu taune werese wiyawi ta'anerowata.”

25Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Fene etiri ta i'anenatiye awere? Meni owane fene lo, iyape Devit, le lau mase iroteye su, le lu disaipel lo mase Owane Sitewi lo wesi papu wiye.

26Le lu disaipel lo mase Owane Sitewi lo nau ta'ase amou ateye. Owane Sitewi lai nau ta'ase amou ape lu taune werese ma'e nau ta'ase lo ape au siyenamiye. Au heseyei lu owane, le ta'i a'i fara'u nau ta'ase amou ape ene arowa. Au heseyei lo meni owane tutawe iyape Abiatar.

27Nowe amou (Sabat) ape ta'aneye su, le lu taune ne nowe ape tei fetaneyeyei ne ta'aneye. Ahowa, nowe ape lai lu taune werese ma'e au noweinoweirowata.

28Ane Meni Owane ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, ane a'i lai nowe amou (Sabat) ape au noweinoweinamitorowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mak 3

Sabat se, Jisas lai meni ereti luwaru a'i au ta'ane fara'uweye.

(Matyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

1Nowe amou (Sabat) poweiye ta se Jisas ta'uweyei wesi ape ma'e tame fi. Wesi ape sahe meni ereti luwaru a'i ta iroteye.

2Lu tamo Jisas ma'e siye etiyei ne toteye. Nowe amou (Sabat) poweiye ape se, lu taune werese wiyawi ta'aneyei ne amouweteye. Lowe apou toteye, nowe amou (Sabat) ape se, Jisas yo peri nomo lo arisiyei su, nomo le etirowa. Jisas meni ereti luwaru a'i ape au ta'ane fara'uweyei awere? Piyete awere?

3Sosu Jisas meni ereti luwaru a'i ape ma'e apou eiye, “Meni, ne ponei sahe sine teira!”

4Sosu Jisas lu werese ma'e apou ei toweriye, “Nowe amou (Sabat) lo eite se, nomo fara'u etiri wisere a'i wiyawi ta'aneyei amouweyei awere? Nomo fara'u etiri luwaru a'i wiyawi ta'aneyei amouwerowa awere? Nomo lu taune ferafereiyei amouwe tiyatirowa awere? Piyete awere?” Serai lowe werese peri te'e se ta'ame.

5Sosu Jisas lu werese ma'e ai marepi atati siye etiye. Le ahi tahe tomuwe. Jisas lu ape lo marepi kororu a'i siyeye su, le marepi ewiteye erasi a'i toteye. Sosu le meni ereti luwaru a'i se apou eiye, “Ne ereti tesi fareraiyere!” Sosu meni ereti luwaru a'i tesi fareraiyeye su, Jisas ereti luwaru a'i ape au ta'ane fara'uweye.

6Lu ape mo siyeye su, lu Farisi werese ta'uweyei wesi ape arunatiyewe, lowe Herot lo lu feni ma'e etiyei ne au te'eteye. Lowe Jisas aine tera'eyei ne toteye.

Lu taune tomu ne'ese Hare Ite Galili ma'e ta'uweye.

(Luk 6:17-19)

7Sosu Jisas meni ereti luwaru a'i au ta'ane fara'uweye su, le lu disaipel lo mase ta'uweyei wesi ape arunatiyewe, hare ite tewiye ma'e fi. Lu taune tomu ne'ese Galili lo omo pani sahe le mo'o fi. Lu taune Judia lo omo pani sahe le mo'o aiwawe a'i fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Lu taune tomu ne'ese omo pani tere'e tere'e ma'e fai ape, lowe Jisas lo wiyawi erasi a'i ta'aneteye ape, wanuwe. Serai lowe Jisas ma'e siyeyei ne fai. Lu taune tamo omo Jerusalem ma'e fai. Lu taune omo pani Idumea ma'e fai. Lowe omo pani Sa'i Jordan feni eire ma'e fai. Sosu lu taune omo pani Tair sosu Saidon ma'e fai.

9Sosu Jisas lu taune werese siyeye su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Fene wai ta ta'uwe naneite. Lu taune tomu ne'ese ane ma'e hare ite sahe ani erete itesawi. Ane wai papu arowatowei su, lu taune werese ape ane ma'e tei ataheyerairowata.”

10Mi mi werese Jisas lai lu taune u tahe se au ta'ane fara'uweye. Serai lu taune tomu ne'ese u tahe se, enite kairefi a'i se lowe lo ereti se Jisas lo tahe sahe anite teriteyei ne aiyeteye.

11Lu taune tomu ne'ese, sepei luwaru a'i marepi hepene papu iroteye ape, Jisas siyeye su, lowe awei sahe ape'i onuwewe, sosu peri erasi apou hareye, “Jisas, ne a'i lai Owane Sitewi lo meni eime wiyeme a'i tene!”

12Sosu Jisas sepei luwaru a'i ma'e ai marepi se apou au itawiye, “Peri sawa! Fene iyape ano owe ape te'e fiyarite!”

Jisas lu disaipel pefine a'i lo ei ariariyeye.
(Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

13Sosu a'i pe Jisas omo hire ta ma'e yaneyewe, tapiye sahe onuwe. Le lo lu feni ta'i ta'i a'i, le lai au ariariyeye ape, ei aniye. Sosu lu disaipel lo ape le ma'e wanuwei ne fai.

14Sosu le lu ereti feni hesi lowe hesi a'i (12 disaipel) ei ariariyeye. Lowe lai le mase ironamiteyei. Lowe peri lo wanu umasiteyei su, lowe lu taune werese ma'e peri lo ape au te'e areiye fiyarirowa.

15Lowe meni ta, sepei luwaru a'i marepi hepene papu iroteye ape, siyeyei su, lowe kairefiyeyei lo aniyewe, sepei luwaru a'i werese ape mo au ta'ane sasarirowa.

16Le lu disaipel lo ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) au ariariyeye. Iyape lowe lo apou a'i ne. Meni ta Saimon. Jisas meni ape iyape tere'e au eiye, Pita.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Meni tere'e lo iyape Jems, Sebedi lo meni eime. Jems lo pa'ise, Jon. Jisas lai lowesi iyape tere'e au eiye, Boanerges. Iyape ape lo si tewi apou ape, pesiyei lo eimane.

18Lu tere'e le lai ei ariariyeye, Andru, meni tere'e Filip, meni tere'e Bartolomyu, meni tere'e Matyu, meni tere'e Tomas, meni tere'e Jems, Jems lo aite Alfius. Meni tere'e iyape Tadius, meni tere'e lo iyape Saimon. Meni ape omo Selot lo meni owane. Le Rom lo lu owane ai atuwei ne tiyatiteye.

19Sosu le Judas Iskariot ei ariariyeye. Meni ape lai Jisas ai lu tamo ma'e areare henetirowa.

Lu owane Jisas ne au toteye, Jisas sepei Belsebul se au ta'aneteye.
(Matyu 12:24-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase omo hi ma'e itorai wesi ta ma'e fi. Lu taune tomu ne'ese le ma'e peri lo wanuwei ne ta'uwerai. Serai Jisas lu disaipel lo mase piye nowe se ene arowata.

21Sosu lu tewi topo lo tamo omo Nasaret ma'e fai ape, etiri werese wanuwe su, lowe Jisas ne apou toteye, “Jisas lo marepi meremereye irowe. Nomo le omo sitewi topo lo ma'e henetiyei.”

22Lu tamo, Owane Sitewi lo yo peri siye so'oruwe etiteye ape, lowe omo Jerusalem arunatiyewe, Jisas ma'e itorai. Lowe apou toteye, “Sepei luwaru iyape Belsebul Jisas lo marepi hepene papu ironamisiya. Le Belsebul lo kairefiyeyei se sepei luwaru a'i au ta'ane sasarisawisiya.”

23Sosu Jisas lu tewi ape le ma'e ei aniye. Le lowe ma'e peri anowe se au te'eye. Le lowe ma'e apou eiye, “Fene eiwerou totesiya awere? Sepei luwaru, Satan lai fara'u le ta'u marepi hepene papu au ta'ane sasarirowa awere?”

24Omo ta lo lu owane, lowe ai atu tiyatiyei su, omo ape tei kairefiyerowata.

25Aiwawe a'i meni owane lai eimane lo ma'e ai atu tiyatiyei su, lowe werese tei kairefi irorowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26Sosu aiwawe a'i sepei luwaru a'i, Satan le a'i lai sepei luwaru a'i tere'e tere'e se ai atu tiyatiyei su, marepi lowe lo ponei erauwiyei. Serai le tei kairefiyerowata. Ahowa, le sepei luwaru a'i (Satan) lo aiwawe a'i po'uterowa.

27Wanure! Meni ta lai meni kairefi lo wesi ma'e etiri ta ta'arei aniyei ne toteyei su, le tu meni kairefi a'i wafei se ereti lowe ti tawesirowa. Serai le wesi lo ape papu wirowawe, etiri werese lo ta'arei anirowa.

28Peri ano wiyeme a'i tene. Wanure! Yo seni luwaru werese a'i, lu taune irowei ape, Owane Sitewi lai au ta'ane sasarirowa. Aiwawe a'i lu taune peri naruwe Owane Sitewi tai nomo lo ma'e au te'e naruwei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i ape au ta'ane sasarirowa.

29Ahowa, lu taune tamo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i ma'e au te'e naruwei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au ta'ane sasarinamirowata. Serai lowe yehe omo ma'e mi mi pasi pasi ironamitorowa.

30Lu tewi ape mo peri ape apou te'eye, “Jisas sepei luwaru a'i marepi hepene papu ironamisiya.” Serai Jisas peri ape ne au te'e areiyeye.

Jisas lo mai, sosu lu pa'ise lo, eiwerai awere?

(Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

31Sosu a'i pe Jisas lo mai, pa'ise werese lo aiwawe a'i wesi ma'e henerai. Sosu lowe wesi nowe ma'e teiteye su, lowe peri ta le ma'e te'esawi.

32Lu taune tamo Jisas atahe a'i onuteye ape, lowe Jisas ma'e eiye, “Wanure! Mai no, pa'ise no, einei werese no, lowe nowe ma'e irosiyawe, ne ma'e peri te'eyei ne fai.”

33Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Mai ano, pa'ise ano, einei ano, eiwerai awere?”

34Sosu Jisas lu taune werese, onuwe ape, atahe a'i yose siye etiye. Sosu le apou eiye, “Siyere! Lu taune eite mo, lowe werese mai ano, pa'ise ano, einei ano wiyeme a'i tene!

35Lu taune ape mo peri werese ano wanu tote tawesi umasiyei su, lowe mai ano, lowe pa'ise ano, lowe einei ano wiyeme a'i tene!”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mak 4

Meni ta me so ta'aneyei awei sahe ani teroso arowe.
(Matyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase hare ite tewiye ma'e si tame itori. Le lu taune tomu ne'ese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye. Lu taune tomu ne'ese le ma'e peri lo wanuwei ne ta'uwerai. Lu taune werese tei ataheyeteye. Jisas eiwerou ma'e teirowata. Le wai ta papu arowatowewe, wai pihatu sahe onuwe. Lu disaipel lo wai ape sa'i ma'e tewi itesawi. Sosu Jisas lu taune werese ma'e, hare ite tewiye sahe teiteye ape, peri anowe ta au te'eteye.

2Sosu Jisas lu taune werese ma'e peri anowe tamo au te'eteye. Le lowe ma'e apou au te'eteye,

3“Fene werese peri anowe eite wanure! Meni ta me so ta'aneyei awei ma'e ani terosowei ne fi.

4Meni ape me so ani teroso fiyariteye su, me so tamo yo tewiye ma'e winetaiye. Witane a'i irowe tamo lai yo tewiye ma'e sine itoraiyewe, me so werese a tepa'asiye.

5Me so tamo awei tapiye a'i sahe winetaiye. Awei peperi tewi oso a'i. Serai me so witane a'i perati wirai.

6Sosu poweiye wirai su, poweiye lai wamu oso ape ti haroharoweye. Napi lo tapiye sahe tewi itori. Serai wamu werese ape ti haroharoweye

7Sosu me so tere'e tamo wafei saneyei ni'ari a'i ponei winetaiye. Wafei saneyei luwaru a'i ape wiraiyewe, me so ape napetu tawesiye. Serai me so lo meni patiye erasi a'i teirowata. Me so werese ta'erowata.

8Sosu me so tamo ta'ane awei wisere a'i sahe winetaiye. Me so ape peratiye su, me so werese erasi a'i etineye. Me so tamo wisere erasi a'i ta'eye. Me so tamo erasi a'i ta'eye. Me so tamo tewi oso a'i ta'eye.

9Lu taune apaniye se, fene peri anowe eite wanu tote tawesire.”

Jisas peri anowe lo sitewi au te'eye.
(Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Sosu a'i pe lu taune werese omo towafi lowe lo ma'e fiyariti. Jisas lu disaipel lo, sosu lu taune tamo le mase iroteye. Lowe le ma'e peri anowe lo sitewi ne apou te'e towerirai, “Peri anowe ape, ne lu taune werese ma'e au te'eye ape, piye peri lo sitewi te'esiya awere?”

11Jisas itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo marepi werese ape, ane lu taune ma'e peri anowe se au te'e fiyariye. Ane pereye fene ma'e au te'e areiyerowa. Lu taune tere'e tere'e peri anowe lo sitewi wanu so'oruwerowata.

12Tu naifa meni ta apou leseye. ‘Lu taune tamo Owane Sitewi lo marepi siye so'oruweyei su, lowe Owane Sitewi lo marepi wanu tote tawesirowata. Lowe Owane Sitewi lo peri wanuwei su, lowe Owane Sitewi lo peri lo sitewi ape wanu tote tawesi umasirowata. Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri lo sitewi wanu tote tawesi umasiyei su, lowe Owane Sitewi ma'e si tame aiyeye su, sosu Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au ani ta'ane sasari pamoweye.’” *Ais* 6:9-10

Kewi so lo peri anowe lo sitewi.
(Matyu 13:18-23; Luk 8:11-15)

13Sosu le lowe ma'e apou ei toweriye, “Peri anowe lo sitewi fene wanu so'oruweye awere? Ane fene ma'e peri anowe tamo au te'eyei su, fene peri anowe lo sitewi werese wanu so'oruweyei awere?

14Wanure! Ane peri anowe lo sitewi ape fene ma'e au te'e areiyerowa. Meni ape me so ta'aneyei awei ma'e, ani teroso fiyariteye ape, me so ape mo Owane Sitewi lo peri aiwawe a'i au te'e fiyarisiya.

15Me so tamo yo mai tewiye ma'e winetaiyei su, apou wou a'i lu taune tamo Owane Sitewi lo peri wanuwei. Sepei luwaru a'i (Satan) lu taune ape mo ma'e witane a'i aiyeye su, Owane Sitewi lo peri ani tepa'asi anirowa. Serai lowe Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasirowata.

16Aiwawe a'i me so tamo awei tapiye sahe winetaiyei su, apou wou a'i ne. Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri wanuwei. Lowe Owane Sitewi lo peri wanuwei su, lowe marepi wisere a'i se wanu toteyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Sosu nowe me'iye su etiri luwaru a'i lowe ma'e heneraiyei, lu tamo yo seni luwaru a'i lowe ma'e irowei su, lowe Owane Sitewi lo peri arunatirowawe, lowe yo seni luwaru ape ma'e si tame umasirowa.

18Me so tamo wafei saneyei ni'ari a'i ponei sahe winetaiyei apou wou a'i ne. Owane Sitewi lo peri lu taune tamo ma'e au te'e fiyariyei su, lowe Owane Sitewi lo peri ape wanu toteyei.

19Sosu awei lo yo seni tamo marepi hepene werese lire papu wirowa. Lowe ma'aru lo marepi, arearesiya ape, erasi a'i toterowa. Awei lo etiri tere'e tere'e lai lu taune ape mo papu wirowa. Serai awei lo yo seni, ma'aru lo marepi, sosu etiri tere'e tere'e, lowe lai Owane Sitewi lo peri napetu leyau tepa'asirowa. Serai lu taune ape mo Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasirowata. Sosu lowe tei kairefiyerowata.

20Me so tamo awei wisere a'i ma'e winetaiyei apou wou a'i ne. Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri wanuwei su, lowe peri ape wanu tote tawesi umasinamirowa. Lowe Owane Sitewi lo marepi ape se tei kairefiyerowa. Serai lowe Owane Sitewi lo wiyawi werese irorowa. Lu taune tamo Owane Sitewi lo wiyawi oso a'i anirowa. Lu taune tamo Owane Sitewi lo wiyawi erasi a'i anirowa. Aiwawe a'i lu taune tamo Owane Sitewi lo wiyawi erasi pefine a'i au ta'anerowa."

Meni ta yehe erei wahu unahi papu owe ape fu fareyarere.

(Luk 8:16-18)

21Sosu Jisas lowe ma'e apou ei toweriye, "Fene yehe lam taiso fu mitaiyeyei su, fene wahu ta unahi papu fu fareyareyei awere? Ahowa, fene wari unahi fu fareyareyei awere? Ahowa, fene yehe lam taiso fu mitaiyeyei su, fene hire amerame a'i au teire. Serai lu taune werese wesi papu iroteye ape, yehe mitaiyeyei amerame a'i siyerowa.

22Lu taune tamo etiri ta fareyareyei ne toteyei su, Owane Sitewi lai etiri ape amerame a'i au atuatu areiyerowa. Aiwawe a'i lu taune tamo peri te'e fareyareyei ne toteyei su, Owane Sitewi lai peri ape amerame a'i au te'e fiyarirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Lu taune apaniye se, fene peri ano ape fa wanu tawesire.”

24Sosu le lowe ma'e apou au te'eye, “Weiyai! Fene peri tere'e tere'e tamo wanuwei ape, fene peri ape tote etire. Peri tamo wisere a'i ne. Peri tamo luwaru a'i ne. Fene peri luwaru a'i owe ape tote umasire. Fene lu taune lo yo seni siye eti tiyatiyei su, Owane Sitewi lai yo seni fene lo siye etirowa. Sosu Owane Sitewi yo seni fene lo luwaru a'i siye so'oruweyei su, le etiri orese erasi a'i fene ma'e aurowa.

25Lu taune tamo Owane Sitewi lo marepi erasi a'i tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e yo seni aseyaro lo erasi a'i aurowa. Lu taune tamo Owane Sitewi lo marepi me'iyeni ma'e atati aruwei su, Owane Sitewi lai etiri werese lowe lo ani tepa'asi anirowa.”

Me so peratiyei lo peri anowe.

26Sosu a'i pe Jisas peri anowe ta lowe ma'e apou au te'eye. “Owane Sitewi lo marepi apou wou a'i ne. Meni ta me so tamo ta'aneyei awei ma'e fu ani teroso fiyarisawirowa.

27Le me so ape awei sahe aine teroso fiyarisawirowa su, le wesi topo lo ma'e pasi a'i nihe howeiyei ne irowa. Nowe me'iye su me so ape perati wirairowa, wamu hire ma'e wirairowa. Me so perati wirairowa ape, meni ape eiwerou toterowa awere? Le so'oru ta'ama.

28Awei ape lai me so ape perati wiyei ne irorowa. Tu me so ape peratirowa. Sosu wamu lo ape hire ma'e wirairowa. Me'iye su, me so tei kairefiyerowa. Sosu erasi teirowa su, me so ape erasi a'i ta'erowa.

29Me so ayei siyeyei su, meni ape ipari mene'e lo me so lo meni patiye papa'u foro'oweyei ape, aine tou fusawirowawe me so ape mo wesi ma'e aitirowa.”

Saiyoho so lo peri anowe.
(Matyu 13:31-32; Luk 13:18-19)

30Sosu a'i pe le apou te'eye, “Owane Sitewi lo marepi, eiwerou ane fene ma'e au te'e atuaturowa awere? Piye peri anowe ta ane au te'e atuaturowa awere? Serai fene Owane Sitewi lo marepi amerame a'i wanu tote areiyerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Owane Sitewi lo marepi saiyoho so wou a'i ne. Saiyoho so ta'aneyei awei sahe ani teroso fiyariyei su, me so ape oso oso a'i ne. Me so tere'e werese erasi a'i ne.

32Saiyoho so ape awei sahe ani terosowei su, le perati wirairowa. Saiyoho lo meni patiye erasi a'i teirowa. Saiyoho nei erasi a'i irorowa. Serai irowe tamo nei lo sahe onurowa. Aiwawe a'i lowe uri lowe lo saiyoho nei ape sahe ta'anerowa."

Jisas peri anowe se lu taune ma'e au te'eteye.
(Matyu 13:34-35)

33Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e peri anowe tomu ne'ese au te'e fiyariteye. Le Owane Sitewi lo peri, peri anowe se au te'eye.

34Le lowe ma'e au te'eye su, le peri anowe a'i au te'eye. Le peri amerame a'i au te'e ta'ame. Sosu Jisas lu disaipel lo mase a'i iroteye su, le peri anowe lo sitewi lowe ma'e au te'e areiyeteye.

Jisas sa'i ei erasi einamiye.
(Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

35Jisas peri anowe te'e tepa'asiye su, neriwei a'i le lu disaipel lo ma'e apou eiye, "Nomo hare ite tewiye feni ma'e iyatutiyei."

36Lowe lu taune werese hare ite tewiye sahe arunatiyewe, hare ite ponei ma'e iyatuti. Jisas wai si ma'e onuwe. Wai tere'e tere'e aiwawe a'i lowe mase sa'i ape ma'e iyatuti.

37Lowe sa'i ponei sahe iroteye su, fiyari erasi ta henerai. Sa'i ei erasi a'i wai ani awetu awetowe. Sa'i erasi a'i wai papu teme'eriyeye.

38Sosu Jisas wai si ma'e me tuto'u sahe nihe howeiteye. Lowe sa'i ei erasi siyeye su, lowe atoweiye erasi a'i irowe. Lowe le eisoweye, apou eiye, "Meni Owane, sa'i ei lai nomo ani aporuwa. Ne nomo werese ne ewite se ta'ama awere? Nomo temeniye ataheyewa."

39Sosu Jisas nihe lo petaneye su, le fiyaru, sa'i ei erasi ma'e apou eiye, "Fiyaru, sa'i ei titanere." Pereye a'i fiyaru sa'i ei titane temeniyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

40Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene piyene atoweiyesiya awere? Fene Owane Sitewi lo marepi tote tawesi se ta'ama awere?”

41Lowe peri lo wanuwe su, lowe marepi atoweiye erasi irowe. Lowe a'i lai apou te'e tiyatiteye. “Meni eite eiwerai awere? Fiyaru, sa'i ei eite peri lo wanu umasiye.”

Mak 5

Jisas sepei luwaru a'i ta au ta'ane sasarisawi.

(Matyu 8:28-34; Luk 8:26-39)

1Sosu a'i pe sa'i ei temeniye titaneye su, lowe hare ite tewiye ma'e iyatuti. Lowe wai sa'i tewiye ma'e furi. Omo pani ape ma'e, iyape Gerasa, wai lowe lo furi.

2Le wai ape arunatiyewe, awei sahe arowatowe. Witane a'i meni ta sepei luwaru a'i marepi hepene papu iroteye ape, le ma'e itero itorai. Meni ape fisiye yo sahe iroteye.

3Meni ape fisiye yo papu howeinamiteye. Le meni kairefi a'i ne. Owe lu tamo ereti lowe wafei kairefi a'i se ti tawesirowata.

4Lowe ereti lowe wafei se ti tawesiye su, le wafei ape ani erau tepa'asiye. Lu werese meni ape wafei se ti tawesirowata. Meni kairefi a'i ne.

5Mi mi pasi pasi meni ape, fisiye yo sahe iroteye ape, hare erasi uteye. Le tahe topo lo sahe tapiye se aine touwe.

6Meni ape Jisas eyeri ma'e siyerai su, le Jisas ma'e iterotaiyewe, le ma'e lowe uporo ape'i onuwe.

7-8Jisas meni ape siyeye su, le sepei luwaru a'i ma'e apou eiye, “Sepei luwaru a'i, ne meni ape arunatire. Ne howe ma'e hene tahesa!” Sosu sepei luwaru a'i ape Jisas ma'e hare erasi uteye, “Jisas, ne Owane Sitewi Pefine lo meni eime a'i ne. Ne nomo ma'e piye irowei awere? Owane Sitewi lo iyape se, ne nomo ma'e owe ape au luwaruwere.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Sosu Jisas le ma'e apou ei toweriye, “Iyape no eiwerou awere?” Sepei luwaru a'i le ma'e itiya'u eiye, “Iyape nomo lo tomu ne'ese a'i. Sepei tomu ne'ese meni marepi hepene papu ironamisiya.”

10Le Jisas ma'e peri ta ei toweriye, “Ne omo pani nowe ma'e owe ape eimawesawire!”

11Sepei luwaru a'i ape fe tomu ne'ese omo to'u nepesi ma'e siyeye. Lowe awei peperi ene ateye.

12Le Jisas ma'e ei toweriye, “Ne nomo fe tomu ne'ese ape ma'e eimawesawire. Serai nomo fe papu wirowa.”

13Jisas lowe ma'e eiye, “Fene fe ape mo ma'e ire!” Sepei luwaru a'i werese a'i meni ape arunatiyewe, fe tomu ne'ese ape papu wiye. Sepei luwaru werese a'i fe papu wiri su, fe werese, omo to'u nepesi ene ateye ape, omo hi sa'i ma'e itero itori. Fe tomu ne'ese (2,000) sa'i papu tenise temeniyeye.

14Lu ape, fe au noweinoweiye ape, fe werese lowe lo sa'i papu tenise temeniyeye su, lowe omo towafi lowe lo ma'e atoweiye iteroti. Lowe lu taune werese omo tere'e tere'e ma'e te'e fiyariteye. Sosu lu taune werese fe ape siyeyei ne witane se fai.

15Lowe Jisas ma'e henerai. Lowe meni ape sepei luwaru a'i, marepi hepene papu iroteye ape wisere a'i siyeye. Le Jisas ma'e atahe a'i onuteye. Le ipari tahe ani asiteye. Marepi lo fara'u a'i toteteye. Lowe etiri werese siyeteye. Serai lowe atoweiye erasi iroteye.

16Lu tewi ape, fe au noweinoweiteye ape, lowe peri werese lu taune ma'e au te'e fiyariteye. Lowe meni sepei luwaru a'i papu iroteye ape ne au te'eye. Sosu fe werese ape mo, sa'i papu tenise temeniyeye ape ne au te'e fiyariteye.

17Lu taune peri lowe lo wanuwe su, lowe Jisas ma'e peri erasi se eiye, “Ne omo pani nomo lo fu arunatire.”

18Serai Jisas peri lowe lo wanuwe su, le lu feni mase wai papu arowatowe. Meni tu sepei luwaru a'i iroteye ape, le ma'e peri kairefi se apou ei toweriye, “Ane fara'u ne mase irowa awere?”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Jisas le ma'e itiya'u apou eiye, “Ahowa, ne wesi no ma'e, lu tewi no ma'e aiwawe a'i ire. Ne lowe werese ma'e te'e fiyarire. Meni Owane Pefine lai ne au ta'ane feraferei fara'uweye. Ne ferafereiyei lo ape ne au te'e fiyariteye.”

20Sosu meni ape Jisas arunatiyewe, lu taune werese ma'e omo pani Dekapolis sahe au te'e fiyariteye. “Jisas lai ane au ta'ane fara'uwe wisereyeye.” Lu taune werese peri lo wanuwe su, lowe hepene se su'ariye. Lowe Jisas ne marepi erasi a'i toteteye.

Jisas menitani ta u tahe se au ta'ane fara'uweye.
(Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21Jisas, lu disaipel lo mase, hare ite ponei iyatu toneri. Sa'i feni ma'e heneri su, lu taune werese Jisas lo peri wanuwei ne ta'uwerai. Jisas hare ite tewiye atahe sahe iroteye.

22Ta'uweyei wesi meni owane ta Jisas ma'e henerai. Meni owane lo iyape Jairus. Le Jisas siyeye su, le le ma'e lowe uporo ape'i onuwe.

23Le Jisas ma'e peri kairefi se apou ei toweriye, “Owane, eime taune ano u tahe erasi se, temeniyeyei ne ataheyewa. Ne wesi ano aiyere. Ereti no eime taune ano hire ma'e isawe hetesiyere. Serai u tahe erasi lo ape au ta'ane fara'uwere. Sosu le si tame sinerowa.”

24Sosu Jisas meni ape mase wesi lo ma'e fi. Lu taune tomu ne'ese lowesi aiwawe mo'o umasiteye. Lowe Jisas sahe ataheye iteye.

25Lowe fi su, menitani ta u fisa'i weriyei iroteye. Iyu menei ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) fisa'i nowe ma'e henerai.

26Menitani ape dokta tomu ne'ese ma'e siyenari. Lowe le ma'e fofowei erasi au ta'ane irowe. Le ma'aru werese lo dokta tomu ne'ese ma'e au po'uteye. Ahowa, fisa'i lo weriyei ironamiteye. Menitani lo u tahe erasi a'i ironamiteye. Foro'owe ta'ame.

27-28Le Jisas lo peri heneruwe wanuwe su, le lu taune werese ponei sahe me'iyeni ma'e fai. Le apou toteye, “Ane ipari tahe lo sahe ereti se isawe hetesiyerowa su, u tahe ano au ta'ane fara'uwerowa.” Serai menitani ape Jisas lo ipari tahe sahe ereti se isawe hetesiyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29Witane a'i se fisa'i lo apuwe foro'oweye. Menitani ape apou toteye, “Fisa'i ano apuwe foro'owe tepa'asiye. Ane fara'u wisere a'i ne.”

30Aiwawe a'i witane a'i se Jisas apou eiye, “Kairefiyeyei ano tewi a'i tahe pa'are ano arunati.” Le me'iyeni ma'e atati siyeteye. Le apou ei toweriye, “Eiwerai ipari tahe ano sahe isawe hetesiyeye awere?”

31Lu disaipel lo apou eiye, “Meni Owane, ne lu taune tomu ne'ese siyesiya awere? Lowe ne ma'e tei ataheyesiya. Ne piyene apou ei toweriye awere? ‘Eiwerai ipari tahe ano sahe isawe hetesiyeye awere?’”

32Sosu Jisas atati siye etiye. Le menitani ape siyeye.

33Ahowa, menitani ape atoweiye erasi irowe. Ereti lowe lo pere'eyeye. Le u tahe lo, wisere a'i irowe ape, so'oruweye tene! Le Jisas ma'e lowe uporo ape'i onuraiyewe, le ma'e apou eiye, “Ane lai apou toteye, ‘Ane ipari tahe no sahe isawe hetesiyerowa su, u tahe ano fara'u wisere a'i henerairowa.’”

34Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye. “Menitani, ne ane ne tote tawesiye su, tote tawesiyei no lai u tahe no ape au ta'ane fara'uwe wisereye tepa'asiye. Ne wesi no ma'e marepi fetane a'i se ire!”

35Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, lu tamo Jairus ma'e henerai. Lowe apou eiye, “Eime taune no temeniyeye po'uteye. Ne Meni Owane Jisas owe ape heneta.”

36Ahowa, Jisas peri lowe lo wanuwe su, le ta'uweyei wesi meni owane ma'e apou eiye, “Ne atoweiye sawa! Ne ane ne tote tawesire!”

37Sosu le lu taune werese werese ma'e apou au amouweye, “Fene ane owe ape umasita. Ane lu feni ano Pita, Jems, Jems lo pa'ise Jon, lowe hesi heta a'i lai ane meni Jairus mase aiwawe a'i iyei.”

38Le Jairus lo wesi ma'e henerai su, le no'u erasi wanuwe. Lowe luwei erasi a'i wanuteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Le lu disaipel lo mase wesi papu wiyewe, lowe ma'e apou eiye, “Fene piyene lusiya awere? Fene no'u erasi piyene irosiya awere? Eime taune ape temeniye ta'ame. Le nihe howeisiya.”

40Lu taune werese wesi papu ta'uweteye ape, le ma'e niyeyei irowe. Serai le lowe werese nowe ma'e eimawesawi. Sosu le eime taune lo aite mai, Pita, Jems, Jon, lowe tewi wesi papu eime taune ape howeiteye ape sahe wiye.

41Le ereti lo se eime taune ape sahe aniteriyewe, eime taune ape ma'e eiye, *“Talita kum.”* Peri ape lo sitewi apou te'eye, “Eime taune oso, Ane ne se eiwa. Ne sinere!”

42Witane a'i eime taune ape sineyewe, uweiteye. Eime taune lo iyu menei apou ereti feni hesi lowe hesi a'i ne (12). Lu taune werese eime taune ape uweiyei siyeye su, lowe hepene se su'ariye.

43Sosu Jisas lowe werese ma'e peri kairefi se apou eiye, “Fene werese lu taune werese ma'e eime taune ape uweiyei lo peri ne owe ape te'e fiyarire!” Sosu le eime taune ape lo aite mai ma'e eiye, “Fenesi eime taune fenesi lo ape ayei ta au are!”

Mak 6

Jisas omo Nasaret sahe lu taune ma'e au te'e atuatuteye.

(Matyu 13:53-58; Luk 4:16-30)

1Sosu a'i pe Jisas wesi ape arunatiyewe, le omo si tewi topo lo ma'e fi. Lu disaipel lo ape aiwawe a'i mo'o umasiye.

2Nowe amou (Sabat) ta henerai su, Jisas ta'uweyei wesi papu Owane Sitewi lo peri te'eyei ne wiye. Lu taune peri lo wanuwe su, lowe hepene se su'ariye. Lowe te'e te'e tiyatiteye, “Eiwerai meni ape ma'e peri lo au te'e atuatuteye awere? Eiwerai marepi wisere a'i le ma'e auwe awere? Le wiyawi erasi pefine a'i ta'aneteye ape, eiwerai le ma'e marepi wisere a'i auwe awere?

3Meni ape le wesi ta'ane siye meni. Menitani, Maria, meni ape auteiye. Nomo pa'ise werese lo so'oruwe tepa'asiye. Pafe Jems, Henei Josep, Waro Judas, Ere Saimon. Nomo lowe werese so'oruwesiya tene! Einei werese lo omo nomo lo saro irosiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei su, lu taune omo tere'e tere'e sahe le ma'e au te'e wisereyerowa. Ahowa, le Owane Sitewi lo peri omo si tewi sahe au te'eyei su, lu taune werese le me'iyeni ma'e arunatirowa. Lu tewi lo aiwawe a'i le ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa.”

5Jisas Owane Sitewi lo peri omo si tewi lo sahe au te'eteye su, lu taune werese le ne me'iyeni ma'e atati arunati. Serai le wiyawi erasi pefine a'i ta'anerowata. Lu taune tewi oso a'i, u tahe iroteye ape, le ereti lo se lowe hire ma'e fuwewe, au ta'ane fara'uweye.

6Lu taune werese Jisas ne tote tawesi se ta'ame. Serai le lowe ne marepi erasi a'i tote ewiteye.

Jisas lu disaipel lo Owane Sitewi lo peri te'eyei ne eimawesawi.
(Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

Sosu a'i pe Jisas omo sitewi lo arunatiyewe, le omo tere'e tere'e ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari.

7Sosu Jisas lu disaipel lo le ma'e ei aniye. “Ane fene hesi a'i hesi a'i lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne eimawesawire. Ane fene ma'e kairefi erasi a'i ano aurowa. Meni ta sepei luwaru a'i iroteyei ape, fene kairefi ano se sepei ape au ta'ane sasarisawire.

8Fene iyei su, fene etiri tomu ne'ese owe ape aitire. Ahowa, fene ayei tamo mase owe ape aitire. Niye fene lo werese, ma'aru werese owe ape aitire. Fene me epi ta'i ta'i a'i fara'u anitetire.

9Lowe tahe ta'i a'i fara'u ani asitire. Fene ipari tahe hesi se owe ape ani asire.”

10Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene wesi ta wiyei su, fene wesi ta'i a'i ape sahe irore. Fene wesi tere'e tere'e owe ape ire.

11Fene omo ta Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne iyei su, lu taune ape mo peri fene lo wanu ta'ame, fene omo ape arunatire. Omo nowe ma'e iyei su, fene awei peperi lowe tahe sahe iroteyei ape ani ato periperenatiyei su, lu taune werese etiri ape siye so'oruwerowa. Owane Sitewi lai lowe ma'e ai marepi erasi a'i totesiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Jisas lowe ma'e te'e tepa'asiye su, lowe hesi a'i hesi a'i fi. Lowe lu taune werese ma'e apou au te'e fiyariteye, “Fene awei lo yo seni luwaru a'i arunatire. Sosu Owane Sitewi lo marepi ne tote tawesi umasire!”

13Lowe lu taune tamo sepei luwaru a'i iroteye ape, lowe sepei werese ape mo au ta'ane sasarisawiteye. Lowe lu taune u tahe se iroteye ape, lowe u tahe lowe lo au ta'ane fara'uweye. Lu taune enite se lowe me mapu lo fito wapo se enite sahe ani teroso arowewe, enite werese au ta'ane niyemaiyeye.

Jon sa'i au hu siye meni temeniyeye.
(Matyu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-9)

14Nowe me'iye ta se Herot wiyawi erasi pefine a'i, Jisas ta'aneteye ape, wanuwe su, le lu tewi owane tamo lo ma'e ei toweriye, “Meni ape, lu taune u tahe se au ta'ane fara'uweteye ape, eiwerai awere?” Lu owane tamo le ma'e itiya'u eiye, “Meni ape Jon sa'i au hu siye meni. Ne meni ape lo mato aine tou aniye. Sosu Owane Sitewi lai meni ape si ta'ane norohuwe sineye. Serai le lai wiyawi erasi pefine a'i ape mo au ta'aneteye.”

15Lu tere'e tamo Meni ape ne te'eye, “Meni ape Elaija.” Lu tere'e apou te'eye, “Meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni. Le Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu, tu naifa iroteye ape, wou a'i ne.”

16Ahowa, Herot Jisas lo wiyawi erasi pefine a'i ne ta'aneye wanuwe su, le apou toteye, “Wiyeme a'i meni ape Jon sa'i au hu siye meni tene! Ane lai Jon lo mato aine tou tera'eye tene. Sosu Owane Sitewi lai le au ta'ane norohuwe si sineye.” Sosu Herot marepi erasi a'i atoweiyenamiteye.

17Serai Jon lai Herot ma'e apou eiye su, “Ne pa'ise Filip lo naituwei au luwaruweye.” Herot ai atu siye lu tamo Jon ma'e eimawesawiyewe, ereti lo wafei kairefi a'i se ti tawesiye. Sosu lowe Jon kalabus wesi pani ma'e hene arunari.

18Sosu a'i pe Jon sa'i au hu siye meni awei lo meni owane Herot ma'e apou eiye, “Ne pa'ise Filip lo tani naituwe su, ne yo seni luwaru a'i irowe. Ne pa'ise lo naituwe ape au luwaruweye. Ne aiwawe a'i Owane Sitewi lo yo seni ape wanu arisiye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Serai menitani ape, Filip lo tani iyape Herodias, Jon ne ai marepi erasi a'i totenamiteye. Le Jon aine tera'eyei ne toteye. Ahowa, menitani ape Jon aine tera'erowata.

20Herot Jon lo yo seni aseyaro a'i siyeye. Le Jon, Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i umasinamiteye ape, siye so'oruweyei ne toteteye. Serai le Jon kalabus sahe owe ape au luwaruwe irore. Nowe mi mi tomu ne'ese Herot Jon kalabus sahe peri lo wanuwei ne itori. Herot Jon lo peri wanuwe su, marepi lo orese erasi a'i toteteye. Ahowa, le peri lo ne marepi wisere a'i wanuteye.

21Nowe me'iye ta se Herot ene a hereiyei erasi ta, nowe ape mai le auteiye ape, au hereiye. Le awei lu owane werese, ai atu siye lu owane tamo, sosu Galili lu owane tamo le lowe werese wesi lo sahe ei ta'uwe aniye.

22Sosu menitani Herodias lo eime taune lowe ma'e yakowei wisere a'i iroteye. Eime taune ape yakowei wisereye iroteye su, Herot lu owane werese aiwawe a'i marepi wisere a'i toteteye. Yakowei ape tepa'asiye su, Herot eime taune ape ei aniye, apou eiye, “Ane yakowei no siyeye su, marepi ano wisereyeteye. Serai ane ne se eiye, ‘Ne etiri ta ane ma'e ei toweriyei su, ane lai ne ma'e aurowa.’”

23Sosu le menitani ape ma'e peri kairefi a'i se tame eiye, “Wanure! Ane ne se tame eiye, Ne ane ma'e etiri ta ei toweriyei su, ane lai wiyeme a'i ne ma'e aurowa. Marepi no apou a'i totereme su, ‘Ane awei pani ponei tewi a'i no aniyei.’ Wiyeme a'i ane lai awei pani ponei tewi a'i ano ne ma'e aurowa.”

24Sosu eime taune ape ene a hereiyei arunatiyewe, mai lo ma'e ei toweriyei ne fi. Le mai lo ma'e apou ei toweriye, “Ane piye aniyei ne ei toweriyei awere?” Sosu Herodias itiya'u apou eiye, “Ne Herot ma'e Jon lo mato aine touwei ne ei toweriyei.”

25Sosu menitani ape owane Herot ma'e witane a'i se si fiyewe, le ma'e ei toweriye, “Jon sa'i au husiye meni, kalabus irosiya ape, pereye a'i ane meni ape lo mato aine tou anirowawe, wahu sahe fuwei ne aitaire.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[26]Herot eime taune lo peri wanuwe su, le marepi orese erasi a'i toteye. Ahowa, le eime taune ape ma'e peri te'e naneiyei, lu owane lo nihe se, au te'eye su, le apou toteye, “Ane peri ano fu umasirowa.”

[27]Serai Herot meni ta kalabus ma'e eimawesawi. Le meni ape eiye, “Ne Jon lo mato aine toure.” Sosu meni ape kalabus ma'e fiyewe, Jon lo mato aine tou po'uteye. Le Jon lo mato wahu papu fuwe.

[28]Sosu Jon lo mato wahu papu fuwe su, le eime taune ape ma'e aiti. Sosu eime taune ape wahu ape, Jon lo mato papu iroteye ape mai ma'e auwe. Herodias apou eiye, “Wisere a'i tene! Ane pereye etiri eite siye so'oruwesiya. Jon sa'i au hu siye meni temeniyeye.”

[29]Sosu Jon lo lu feni peri ape wanuwe su, lowe kalabus ma'e fiyewe, Jon lo tahe pa'are aniyewe, fisiye yo ma'e towasinari.

Jisas ayei tamo lu taune tomu ne'ese au nonetiye.
(Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

[30]Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel si tame fai. Lowe Jisas ma'e ta'uwerai su, wiyawi ape mo ne lowe ta'aneye ape, lowe peri Jisas ma'e au te'eye.

[31]Lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e ta'uwerai. Jisas lowe ma'e wiyawi erasi pefine a'i au ta'aneteye. Lowe ene ayei nowe se ta'ama. Serai Jisas lu disaipel lo ei aniyewe lowe ma'e eiye, “Nomo pani lu taune ariyeye ape ma'e irowawe, nomo saro ahe onu fetaneyeteyei”

[32]Sosu lowe lu taune werese arunatiyewe, hare ite ma'e itori. Lowe wai papu arowatowe su, sa'i feni ma'e iyatu toneri. Lowe a'i lai onu fetaneyeteye.

[33]Lu taune tomu ne'ese lowe, siyesawi su, lowe apou toteye, “Lowe sa'i feni eire ma'e iyatutisiya.” Serai lowe omo towafi lowe lo arunatiyewe, Jisas mo'o hare ite tewiye ma'e iteroti. Lowe sa'i feni eire ma'e tu heneri.

[34]Jisas lu disaipel lo mase wai yo seni tewi furi su, lowe lu taune tomu ne'ese siyeye. Le lowe siyeye su, le lowe ne marepi erasi a'i ewiteye. Lowe fe sipsip wou a'i ne. Lowe meni owane ta lowe au noweinoweiyei se ta'ama. Serai le lowe werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35Nowe neriwei su Jisas lowe ma'e au te'e fiyariteye su, Jisas lo lu disaipel le ma'e peri ta te'eyei ne fai, “Meni Owane, pani eite ariye a'i ne. Poweiye itori tepa'asiye.

36Ne lu taune werese omo towafi lowe lo ma'e eimawesawire. Serai lowe ayei tamo fara'u etere.”

37Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene lowe werese ayei tamo au are.” Lu disaipel lo le ma'e itiya'u eiye, “Nomo omo ta irowawe, 200 Denaraise nau ta'ase eteyei awere? Sosu nomo lowe ma'e ene ayei au ayei awere?”

38Sosu Jisas lowe ma'e apou ei toweriye, “Fene nau ta'ase eiwerou a'i irosiya awere? Fene irowawe, nehi siyere.” Lowe siye tepa'asiye su, lowe Jisas ma'e si faiyewe, apou te'eye, “Nomo nau ta'ase ereti feni werese, sosu hare oso hesi a'i irosiya.”

39Sosu le lu taune werese ma'e apou eiye, “Fene werese senarepe saro onuti. Fene lu taune tewi a'i tewi a'i sato onura. Lu taune tewi a'i tewi a'i yaro ma'e onuri.”

40Lu taune weneri tewi tamo apou onuwe. Lu taune weneri tamo (100) ne. Lu taune weneri tamo (50) ne.

41Sosu Jisas nau ta'ase ereti feni aiwawe ape aniye. Hare oso hesi a'i ape aniye. Le Owane Sitewi lo omo ma'e aute siyeye, sosu nau ta'ase hare oso hesi ape Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Mo'o su, le nau ta'ase tewi oso oso a'i ani topotowe. Sosu lu disaipel lo ma'e auwe. Lowe lu taune werese ma'e au none isafiyeteye. Sosu le hare oso hesi a'i ape ani topotowewe, sosu lu disaipel lo ma'e au none isafiyeteye.

42Lu taune werese ene a tepa'asiye su, lire lowe lo teme'eriyeye. Serai lowe marepi wisere a'i toteye.

43Lu taune werese ene a tepa'asiye su, lu disaipel lo nau ta'ase hare tewi a'i ipi sahe foruwe iroteye. Lowe ipi ereti feni hesi lowe hesi a'i (12 disaipel) nau ta'ase hare tewi a'i foruwe irowe ape, si ani asiteye.

44Lu (5,000) nawiteye ape, nau ta'ase hare tewi a'i ene aye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas hare ite hire sahe awesetaiteye.
(Matyu 14:22-33; Jon 6:16-21)

45Pereye a'i se, Jisas lu feni ma'e apou eiye, “Fene wai papu arowatore. Fene omo Betsaida feni eire ma'e iyatu tonere. Ane lu taune werese omo towafi lowe lo ma'e eimawesawirowa. Sosu mo'o ane fene umasitairowa.”

46Sosu Jisas lu taune werese eimawesawi tepa'asiye su, le lu disaipel lo wai se iyatuti ape, siyesawi. Sosu Jisas omo hire ma'e yaneyewe, Owane Sitewi ma'e peri au te'eteye.

47Nowe pasiyeye su, wai ape hare ite ponei sahe iyatuteye. Jisas hare ite tewiye sahe iroteye.

48Fiyaru erasi a'i hare ite sahe henerai. Jisas sa'i ei wai pihatu ma'e apa'asiye siyeye. Sa'i ei ape lai lowe ani torutoro awetu awetowe. Lu werese wai papu iroteye ape, lowe wai ape iyatu tohoteye. Esi pasi su lowe wai se iyatuteye. Lowe yo senitewi ma'e iyatu furi ta'ame. Sosu Jisas hare ite hire awesetaiteye. Le wai ape awera'iyenatiyei ne toteye.

49Ahowa, lu ape mo meni ape siyeye su, lowe atoweiye erasi iroteye. Lowe meni ape sepei siye toteye.

50Lu werese ape meni ape siyeyewe, marepi atoweiye erasi irowe. Ahowa, Jisas witane a'i lowe ma'e apou eiye, “Fene taweiru sawa! Ane lai ne. Marepi kairefiyere!”

51Sosu Jisas wai papu arowatowe su, fiyaru erasi a'i temeniye po'uteye. Serai lowe werese marepi erasi a'i hepene se su'ariye.

52Jisas nau ta'ase lu taune werese ma'e isafiye noneye su, lu disaipel lo Jisas lo kairefi tote i'aneye. Marepi lowe lo kairefiye luwaruweye. Serai lowe marepi erasi a'i hepene se su'ariye.

Jisas lu taune u tahe se au ta'ane fara'uweye.
(Matyu 14:34-36)

53Sosu a'i pe lowe wai iyatu toneriyewe, omo pani Genesaret lo yo senitewi ma'e furi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

54Jisas lu fene lo mase wai arunatiyewe, hare ite tewiye ma'e teiteye, lu taune werese lowe siye so'oruweye.

55Witane a'i lowe omo omo lu taune u tahe se ape mo me wari se Jisas ma'e sutaitetai.

56Jisas omo omo werese ma'e fi su, lu tamo lai lu taune, u tahe se ape, lowe ta'uweyei ponei tewi amerame a'i ta sahe sutaite fuwe. Lowe Jisas ma'e te'e toweriye, “Fara'u lu taune werese u tahe se ape, ipari tahe tewi a'i no ereti lowe lo se isawe hetesiyeyei awere?” Serai lowe ipari tahe tewi no ma'e isawe hetesiyeye su, u tahe lowe lo au ta'ane fara'uweye.

Mak 7

Owane Sitewi lo yo peri ya'ariyei lo peri ani ararowe.

(Matyu 15:1-9)

1Sosu a'i pe lu Farisi tamo, sosu lu owane, Owane Sitewi lo yo peri siye te'e etiteye ape, lowe omo Jerusalem arunatiyewe, Jisas ma'e ta'uwerai.

2Lowe Jisas lo lu disaipel ereti unou a'i se ene ayei siyeye. Lowe ereti lowe lo sa'i au hu ta'ame.

3Lu Farisi werese, sosu Juda lo lu taune werese ene ayei su, lowe ya'ariyei lo peri umasiteye. Lowe ereti lowe lo sa'i sahe au ani taine huwe.

4Sosu aiwawe a'i lowe ayei lo maket pani amerame a'i ma'e fai su, lowe tepi tahe werese lowe lo sa'i sahe au huwe sasariye. Sosu mo'o lowe fara'u ene ayei. Lowe ya'ariyei lo peri werese umasiteye. Lowe sa'i pa'are oso tapiye pa'are erasi, etiri tere'e tere'e sa'i au huteye.

5Sosu lu Farisi ape, Owane Sitewi lo peri siye te'e eti siye lu ape mo, lowe Jisas ma'e peri ta apou te'e toweriye, “Lu disaipel no piyene lowe nomo lo ya'ariyei lo yo peri ape umasi ta'ame awere? Lowe ereti unou a'i se ene aye.”

6Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene marepi hesi a'i tote siye lu ne. Tu naifa weriyei meni ta, iyape Aisaia peri wiyeme a'i fene ne one towe ta au leseye. Le peri pefine a'i apou leseye. ‘Lu taune tewi ape mo ane ma'e ahi a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

se au te'e wisereyesiya. Ahowa, marepi hepene lowe lo ane ne eyeri ma'e irosiya.

7Lowe ane ma'e au te'e wisereyesiya su, lowe marepi yahowa'i se au te'e wisereyesiya. Lowe lu taune werese ma'e awei lo marepi au te'e atuatu areiyeteye.' *Ais* 29:13

8Fene Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i arisiye. Sosu fene ya'ariyei lo peri umasinamiteye."

9Sosu le lowe ma'e peri tere'e ta apou eiye, "Fene Owane Sitewi lo yo peri wiyeme a'i werese aru fareyareteye. Serai fene ya'ariyei lo yo peri umasinamiteye.

10Meni tere'e ta, iyape Moses, one towe sahe apou leseye, 'Fene aite, mai fene lo iyape lowesi lo ei ani arowere. Sosu peri lowesi lo wanu umasire. Meni ta aite mai lo ma'e au luwaruweyei su, lowe lai meni ape pei aine tera'e temeniyerowa.'*Kis* 20:12; 21:17; *Lo* 5:16

11Fene apou au te'eye, 'Meni ta aite mai ma'e apou au te'eyei, ane ma'aru tamo eite Owane Sitewi ma'e auwei ne totesiya. Serai ane fenesi ma'e au pati anirowata.' Fene lai yo seni ape wisere a'i totesiya.

12Fene meni ape aite mai lo ma'e etiri ta au pati ta'aneyei ne einamisiya.

13Fene ya'ariyei lo peri umasiye su, fene Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au yahowa'i iro tepa'asiye. Fene ya'ariyei lo peri lu eimane yo'orei ma'e au te'e atuatu areiyeteye. Sosu fene ya'ariyei lo yo seni tomu ne'ese au te'e areiyeye ape, fene yo seni werese ape umasi tepa'asiye."

Jisas lai meni eime sepei luwaru a'i ape au ta'ane sasarisawi.
(Matyu 15:10-20)

14Sosu a'i pe Jisas lu taune werese le ma'e ei ta'uwerai. Sosu le lowe ma'e apou eiye, "Fene werese peri ano wanure! Sosu peri lo sitewi wanu so'oruwere.

15-16Etiri werese lu taune tamo ene ayei su, ayei ape lire papu wirowa. Ayei werese ape lire ma'e unou a'i au irorowata. Ahowa, etiri werese, marepi papu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irosiya ape, ahi nowe ma'e heneraiyei su, etiri ape mo lai meni ape au luwaru unouwerowa.”

17Sosu Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo mase lu taune werese arunatiyewe, wesi ta papu wiye. Wesi ta papu wiye su, lowe le ma'e peri anowe lo ape ne te'e toweriye.

18Sosu Jisas lowe ma'e apou itiya'u eiye, “Fene peri anowe lo sitewi so'oru ta'ama awere? Ayei werese ape lo meni ta papu wiyei su, ayei ape lire ma'e unouwerowata. Fene peri ape so'oru ta'ama awere?

19Ayei werese fene ene ayei ape, lire fene lo papu wiyei. Ayei werese apou ape mo marepi papu wirowata. Ahowa, ayei werese lire papu wiyei su, sosu nowe ma'e li se tu funarirowa.” Serai Jisas apou au te'e areiyeye, ayei werese wisere a'i ene arowa.

20Jisas lowe ma'e apou te'eye, “Etiri werese ape mo marepi nowe ma'e henerowa. Etiri werese ape mo lai meni ape au luwaru unouwerowa.

21Etiri tomu ne'ese, marepi sahe irosiya ape, sosu ahi nowe ma'e henerowa su, etiri ape mo lai lu taune werese au luwaru unouwerowa. Marepi luwaru a'i toteyei, tafa'e yo seni luwaru a'i toteyei, etiri ta'arei aniyei ne toteyei, meni ta aine tera'eyei marepi toteyei. Naituwei au luwaruweyei.

22Etiri tamo nihe siye wisereyeyei, yo seni luwaruweyei, peri wawero a'i te'eyei, lu tamo taune siye wisereyeyei, meni iyape se lo yaru aniyei ne toteyei, te'e naru tiyatiyei, ane a'i tote wisereyesiya, marepi luwaru tote meremereyeyei.

23Etiri luwaru werese a'i ape, marepi papu irosiya ape lai, ahi nowe ma'e heneraisiya. Etiri werese ape mo lai lu taune werese au luwaruwe unouwesiya.”

Menitani omo Fonisia sahe Jisas ne wanu tote tawesiteye.
(Matyu 15:21-28)

24Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase wesi ape arunatiyewe, omo pani Taia ma'e fi. Omo Tair ma'e henerai su, lowe wesi ta eresene fareyareyei a'i wiyei ne toteye. Ahowa, lu taune tomu ne'ese lowe wesi ape wiyei siyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Sosu menitani ta Jisas wesi tere'e ape wiyei wanuwe su, le wesi ape papu wiye. Witane a'i Jisas ma'e lowe uporo ape'i onuri. Menitani ape lo eime taune oso ape sepei luwaru a'i lire papu iroteye.

26Menitani ape lu tewi tere'e ma'e fai. Nihari lo tere'e iyape Saria Fonisia. Menitani ape Juda lo yo peri umasi ta'ame. Sosu menitani ape Jisas ma'e apou ei toweriye, “Ne sepei luwaru a'i ape eime taune ano, marepi hepene papu irosiya ape, au ta'ane sasarisawire!”

27Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane tu wiyawi ano eimane werese ma'e Juda lo yo peri wanu umasisiya ape, au ta'aneyei. Meni ta eimane lo nau ta'ase anirowawe, sosu you ape ma'e fu arosawirowa. Yo seni ape luwaru a'i ne.”

28Ahowa, menitani ape le ma'e itiya'u eiye, “Wiyeme a'i! Meni Owane, eimane tamo nau ta'ase ene ayei su, you werese, metei unahi iroteye ape, nau ta'ase tewi oso a'i ape, fiyafe sahe winetaiye ape, fara'u arowa.”

29Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne peri ape wiyeme a'i te'eye. Ne wesi no ma'e ire! Ane sepei luwaru a'i eime taune no lo marepi hepene, papu iroteye ape, au ta'ane sasari tepa'asiye.”

30Menitani Jisas arunatiyewe wesi topo lo ma'e fi. Wesi lo ape wiye su, le eime taune lo wari sahe howeiteyei siyeye. Sepei luwaru a'i lai eime taune lo marepi hepene arunatiyewe, fi.

Jisas lai meni ta apaniye wiyapu, ahi tomute aiwawe a'i au ta'ane fara'uweye.

31Sosu a'i pe Jisas omo Tair arunatiyewe, omo Saidon ma'e yaneri. Sosu le omo Saidon arunatiyewe, Hare ite Galili ma'e heneri. Le Hare Ite Galili arunatiyewe, omo pani Dekapolis heneri.

32Lu tamo meni apaniye, wiyapu irowe ape Jisas ma'e henetai. Meni ape lo sorowe peri luwaru a'i te'eteye. Lowe Jisas ma'e apou te'e toweriye, “Ne ereti no se meni ape hire ma'e isawe hetesiyere.”

33Sosu Jisas meni ape pani ariye a'i heneti. Le ereti sa'onare hesi lo se meni ape lo apaniye hesi papu tewi te'eniye. Sosu Jisas pisa'i ereti sa'onare sahe tepehowewe, meni ape lo sorowe ma'e isawe fuwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Sosu Jisas Owane Sitewi lo omo hire ma'e siye auweye. Le marepi orese teriteye, heyaneteyei erasi a'i irowewe, meni ape ma'e eiye, *"Efata."* Peri si tewi eti lo apou a'i ne, "Apaniye tosore!"

35Pereye a'i meni ape lo apaniye toso tepa'asiye. Etiri sorowe sahe iroteye ape, tepa'asiye. Serai le peri a'i te'e areiyeteye.

36Jisas meni ape au ta'ane fara'uwe tepa'asiye su, le lowe ma'e apou eiye, "Fene lu taune werese ma'e owe ape au te'e areiyere." Ahowa, lowe lai peri erasi a'i lu taune werese ma'e au te'e areiye fiyariteye.

37Lu taune Jisas lo wiyawi erasi pefine a'i ape siyeye su, lowe hepene se su'ariye. Lowe apou au te'eye. "Etiri werese lo le ta'ane ape, wisere a'i ta'aneye. Lu tamo apaniye wiyapuweye ape, au ta'ane tosowe. Lu tamo ahi sorowe luwaru a'i ape, au ta'ane wisereyeye. Serai lowe peri au te'e areiyeteye."

Mak 8

Jisas lu tomu ne'ese a'i (4,000), ene ayei au aye.

(Matyu 15:32-39)

1Nowe me'iye ta se lu taune tomu ne'ese a'i (4,000) Jisas ma'e Owane Sitewi lo peri wanuwei ne ta'uwerai. Lowe peri lo wanuwe su, lowe ene ayei werese po'uteye. Serai lowe werese lau a'i iroteye. Jisas lai lu disaipel lo ma'e ei aniyewe, lowe ma'e eiye,

2"Ane lu taune werese marepi erasi a'i ewite totesiya. Ayei werese lowe lo ariye pefine a'i ne. Lowe poweiye hesi heta ane mase iroteye. Serai lowe lau erasi irosiya.

3Lowe werese lau erasi se, ane lowe omo towafi lowe lo eimawesawirowa su, lowe lai lau yo mai sahe erasi teriterowa. Serai lowe awei ma'e ninapune winetairowa. Lu taune tamo omo tere'e eyeri ma'e fai."

4Sosu Jisas lo lu disaipel le ma'e te'e toweriye, "Lu taune tomu ne'ese a'i sato irosiya. Nomo eiwerou nau ta'ase lowe ma'e au ayei nehirowa awere? Pani eite ariye a'i tene.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Sosu Jisas lowe ma'e ei toweriye, “Nau ta'ase, eiwerou a'i irosiya awere?” Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Nomo ereti feni werese feni hesi a'i irosiya.”

6Sosu Jisas lu taune werese ma'e eiye, “Fene werese awei saro onure!” Sosu le nau ta'ase ereti feni werese feni hesi a'i ereti lo se aniteyewe, le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Sosu le nau ta'ase tewi pa tewi a'i ani topotowe. Sosu le lu disaipel lo ma'e auwe. Lu disaipel lo ape lai lu taune werese ma'e au none isafiyeteye.

7Lowe hare oso a'i tamo le ma'e aitai. Jisas hare ape ereti lo se aniteyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le lu disaipel lo ma'e tewi a'i auwe. Lu disaipel lo lai lu taune werese ma'e aiwawe a'i au none isafiyeteye.

8Lu taune werese nau ta'ase hare tewi pa tewi a'i ape ene a tepa'asiye su, lire lowe lo teme'eriyeye. Serai lowe otuwei a'i iroteye. Sosu nau hare foruwe iroteye ape, serai lu fene lo lai si ipi ma'e so asiye.

9Lu tomu ne'ese a'i (4,000), nau ta'ase hare tewi pa tewi a'i ene ateye. Lowe ene a tepa'asiye su, Jisas lowe omo towafi lowe lo ma'e eimawesawi.

10Pereye witane a'i Jisas lu disaipel lo mase hare ite ma'e itori. Lowe wai papu arowatowe. Lowe sa'i feni eire ma'e iyatu toneri. Omo pani Dalmanuta ma'e heneri.

Lu Farasi tamo Jisas ma'e yaru erasi pefine a'i ne te'e toweriye.

(Matyu 16:1-4)

11Sosu a'i pe lu Farisi tamo Jisas ma'e ai marepi te'eye. Lowe le ma'e apou te'eye, “Ne Owane Sitewi lo omo ma'e itorai su, ne nomo ma'e wiyawi erasi pefine a'i au atuatu areiyere. Serai nomo lai, ne, Owane Sitewi ma'e itorai ape, siye so'oruwerowa.”

12Sosu Jisas peri lowe lo wanuwe su, marepi lo orese erasi iroteye. Le heyaneteyewe, lowe ma'e eiye, “Piyene lu taune werese nowe pereye irosiya ape, Owane Sitewi lo yaru siyereme awere? Ane peri wiyeme a'i ta fene ma'e te'esiya, Owane Sitewi lai fene ma'e wiyawi erasi pefine a'i au atuatu areiyerowata.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu Jisas lowe arunatiyewe, wai ape si tame arowatowe. Lowe sa'i feni eire ma'e iyatu toneri.

Jisas peri anowe ta au te'eye.
(Matyu 16:5-12)

14Sosu a'i pe lu disaipel lo nau ta'ase aitaiyei tote i'aneye. Lowe nau ta'ase ta'i a'i wai papu aitai.

15Jisas lowe ma'e peri kairefi a'i au eiye, “Weiyai! Fene Farisi lo wawe sa'i owe ape totere. Sosu Herot lo wawe sa'i owe ape totere.”

16Lu disaipel lo te'e tiyatiteye, “Nomo nau ta'ase i'aneye. Serai nomo lau erasi a'i irorowa.”

17Jisas peri lowe lo te'eteye ape wanu so'oruwe a'i ne. Sosu lowe ma'e te'e toweriye, “Fene piye peri te'e tiyatisiya awere? Fene peri ano siye so'oru ta'ama awere? Marepi fene lo kairefi a'i awere?

18Fene nihe se, fene wiyawi ane ta'aneye ape, siye ta'ame awere? Fene apaniye se fene peri ano ane te'eteye ape, wanu ta'ame awere? Sosu fene etiri werese ane ta'aneteye ape, tote i'aneye awere?

19Ane nau ta'ase tewi pa tewi a'i, ani topotowewe, sosu lu (5,000), none isafiyeye su, ipi eiwerou a'i foruwe iroteye awere?” Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Nomo ereti feni hesi werese lowe hesi a'i (12) ipi sahe so asiteye.”

20Sosu ane nau ta'ase tewi pa tewi a'i lu (4,000) aiwawe a'i, none isafiyeye su, eiwerou a'i foruwe ipi sahe so asiteye awere? Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Nomo ipi ereti feni werese feni hesi a'i foruwe so asiteye.”

21Sosu le lowe ma'e apou eiye, “Fene wiyawi ape, ane ta'aneye ape, siye so'oru ta'ama awere?”

Jisas meni ta, nihe pokowe tawesiye ape, au ta'ane peteneye.

22Sosu lowe omo Betsaida lo yo senitewi ma'e furi. Lu tamo meni ta, nihe pokowe tawesiye ape, le ma'e henetai. Lowe le ma'e apou eiye, “Ne meni ape lo nihe ma'e isawe hetesiyere. Serai le nihe petenerowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Sosu Jisas meni ape ereti se aniteyewe, omo nowe ma'e heneti. Sosu le pisa'i nihe lo ma'e topohowe. Sosu le ereti lo se meni ape hire ma'e isawi hetesiyeye. Jisas lai le se peri ta ei toweriye, “Ne etiri ta siyesiya awere? Piyete awere?”

24Sosu meni ape nihe hire ma'e siye aroweye. Sosu le apou eiye, “Ane lu tamo siyesiya. Lowe me wou a'i uweisiya.”

25Jisas meni ape lo nihe sahe ereti tame isawe hetesiyeye. Sosu meni ape nihe petaneye su, le siye etiyewe, etiri werese mi amerame a'i siyeye. Nihe lo wisere a'i ne.

26Sosu Jisas meni ape wesi topo lo ma'e eimawesawi su, le ma'e eiye, “Ne iyei su, ne omo nepawe ma'e owe ape wire.”

Pita Jisas ne au te'e areiyeye.
(Matyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

27Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase arunatiyewe, Sisaria Filipai lo omo ma'e yaneri. Lowe, yo sahe iteye ape, Jisas lowe ma'e ei toweriye, “Lu taune werese ane ne apou tote te'esiya awere? Ane eiwerai awere?”

28Sosu lowe Jisas ma'e itiya'u eiye, “Lu tewi tamo ne ne apou te'esiya, ‘Ne Jon sa'i au hu siye meni.’ Lu taune tere'e tamo ne ne apou te'esiya. ‘Ne meni Elaija.’ Lu taune tere'e tamo apou te'esiya. Ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni.”

29Sosu Jisas lowe ma'e apou ei toweriye, “Wanure! Fene ane ne apou te'ere! Ane eiwerai awere?” Sosu Pita le ma'e itiya'u eiye, “Ne a'i lai Krais wiyeme a'i tene! Owane Sitewi Tai wiyeme a'i lai ne hi awei ma'e eimawe arosai.”

30Sosu Pita peri ape te'e tepa'asiye su, Jisas lowe ma'e eiye, “Fene werese lu taune ane ne owe ape te'e areiyete.”

Jisas lo temeniyeyei ne, le lu disaipel lo ma'e au te'e areiyeye.
(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

31Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e peri tomu ne'ese au atuatu areiyeye. Le lowe ma'e apou eiye, “Ane, meni ape, Owane Sitewi hi awei ma'e eimawe arosai ape, fofowei erasi a'i teriterowa. Lu owane tomu ne'ese lai ane ne

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

me'iyeni ma'e arunatirowa. Ya'ariyei lo lu owane tamo, au heseyei lu owane tamo, sosu Owane Sitewi lo peri siye te'e eti siye lu owane tamo, lowe lai Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Lowe ane aine tera'eyei ne toteye. Lowe ane aine tera'eyei su, lowe ane fisiye yo ma'e furowa. Nowe hesi heta i tepa'asirowa su, Owane Sitewi lai ane si tame ta'ane norohuwe sinerowa."

32Jisas peri ape lowe ma'e au te'e areiyeteye. Sosu Pita Jisas feni ma'e heneti. Le Jisas ma'e ai marepi se apou eiye, "Ne peri ape, ne nomo ma'e au te'e areiyeye ape, owe ape te'ete!"

33Ahowa, Jisas lu feni werese atati siyeyewe, le Pita ma'e ai marepi se peri lo ape au te'e fareraiyeye. Le Pita ma'e eiye, "Sepei Satan, ne me'iyeni ano ma'e teire! Ne Owane Sitewi lo marepi tote umasi ta'ame. Mi mi werese ne awei lo yo seni marepi a'i tote tawesi umasinamisiya."

34Sosu Jisas lu taune werese, lu disaipel lo mase le ma'e ei aniye. Sosu le lowe ma'e apou te'eye, "Lu taune tamo ane umasiyei ne toteyei su, le marepi topo lo me'iyeni ma'e atati arunatite. Le me tape'i topo lo pei sutete. Sosu yo peri ano pei umasita.

35Lu taune tamo marepi hepene towafi lowe lo mi mi pasi pasi ironamiyei ne toteyei su, lu taune ape mo, mi mi pasi pasi temeniyerowa. Aiwawe a'i, lu taune tamo yo seni ano umasirowa, sosu au te'e areiyerowa su, sosu lu tamo lowe aine tera'erowa su, lowe marepi hepene he'i a'i mi mi pasi ironamitorowa.

36Wanure! Meni ta awei lo etiri werese aniyei su, sosu mo'o le mi mi pasi pasi yehe omo sahe ironamitorowa. Awei lo yo seni ape wisere a'i awere? Ahowa! Meni ape temeniyerowa su, etiri werese lo ape aiwawe a'i po'uterowa.

37Lu taune tamo marepi hepene he'i eteyei ne toteyei su, lowe piye etiri se au eterowa awere? Ahowa, lu taune werese marepi hepene he'i a'i eterowata.

38Pereye nowe eite se lu taune yo seni luwaru a'i umasinamisiya ape, ane meni ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, lowe ane ne neritaseyeyei irorowa. Aiwawe a'i lowe peri ano neritaseyeyei irorowa su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nowe ye'ewi se, ane Tai lo mitaiyeyei erasi mase, Owane Sitewi lo ipari wara'i a'i (Ensel) tomu ne'ese mase si awei ma'e tame itorairowa. Ane lai lowe ne neritaseyeyei irorowa."

Mak 9

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e apou te'eteye. "Peri ano wiyeme a'i tene! Wanure! Ane fene ma'e eisiya. Owane Sitewi lo marepi werese kairefi lo mase itorairowa. Lu taune tamo ane mase irosiya ape, lowe Owane Sitewi lo marepi ape siyerowa. Lu taune tamo tere'e tu temeniyerowa. Serai lowe Owane Sitewi lo marepi siyerowata."

Jisas lo tahe pa'are he'i tere'e henerai.
(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

2Nowe poweiye ereti feni werese feni ta'i a'i i tepa'asiye su, Jisas lu disaipel lo hesi heta, Pita, Jems, Jon, le lowe omo hire ma'e hene yaneye. Lu hesiyo hesiyo ape lowe a'i omo hire ma'e iroteye. Sosu lowe omo hire ma'e iroteye su, Owane Sitewi lai Jisas lo nihari mitaiyeyei erasi au iro tewi mitaiyeye.

3Jisas lo ipari tahe aiwawe a'i wapo mitaiyeyei erasi a'i irowe. Lu werese ipari tahe wapo a'i apou wou a'i sa'i au hurowata.

4Sosu lu hesi Owane Sitewi lo omo ma'e itoraiyewe, Jisas mase teiteye. Lu hesi lo iyape Elaija, sosu Moses. Lowesi Jisas mase te'e tiyateye.

5Sosu Pita Jisas ma'e apou eiye, "Atuatu siye meni owane, nomo lai ne mase irosiya. Eite wisere a'i ne. Nomo ipo wesi hesi heta ta'aneyei. Wesi no ta'i au ta'aneyei, Wesi ta'i Moses lo au ta'aneyei, sosu wesi ta'i Elaija lo au ta'aneyei."

6Pita peri ape te'eye su, le marepi topo lo ape so'oru ta'ama. Lowe werese atoweiye erasi iroteye.

7Pita peri lo ape te'e tepa'asiye su, ni'arawe erasi a'i itorai. Ni'arawe ape lowe werese napetuwe. Sosu peri no'u erasi a'i ni'arawe sahe apou te'eye, "Meni ape lai meni eime pefine a'i ano ne! Peri lo wanu tote tawesi umasire."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Peri no'u te'e tepa'asiye su, ni'arawe ape hire ma'e perati fiyari po'uteye. Sosu Jisas lu disaipel lo hesi heta a'i (8) sato teiteye. Lu hesi ape Owane Sitewi lo omo hire ma'e si wiye.

9Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ape omo hi ma'e itorai. Jisas lowe ma'e peri kairefi a'i se apou eiye, “Fene lu taune werese etiri ape, ne fene siyeye ape, owe ape au te'e fiyarite. Meni ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, ane temeniyerowa, sosu si tame ta'ane norohuwe sinerowa su, fene fara'u lu taune ma'e au te'e fiyaritowa.”

10Lu disaipel lo peri ape wanuwe su, lowe peri ape ne te'e tiyatiteye, “Peri ape lo sitewi eti si tame ta'ane norohuwe sinerowa. Piye peri lo sitewi te'esiya awere?”

11Sosu lowe le ma'e apou te'e toweriye. “Owane Sitewi lo peri te'e eti siye lu owane tamo, lowe apou te'eteye, ‘Meni Elaija tu henerairowa.’ Lowe piyene peri ape au te'eteye awere?”

12Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Peri lowe lo wiyeme a'i ne. Meni Elaija tu henerairowa. Le henerairowa su, le etiri werese au fareraiyerowa. Sosu aiwawe a'i ane meni ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, ane fofowei tomu ne'ese teriterowa. Lu owane werese ane ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Piyene lowe peri ape leseye awere?

13Ahowa, ane fene ma'e eisiya, meni Elaija fai. Lu tewi ape le ma'e marepi lowe lo se au luwaruweye. Tu naifa weriyei meni ta Elaija ne apou ape leseye.”

Jisas sepei luwaru a'i, au ta'ane sasarisawi.

(Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

14Sosu a'i pe lowe lu disaipel lo ma'e si tame itori. Lowe lu taune tomu ne'ese lu disaipel lo ma'e ta'uweraiyei siyeye. Owane Sitewi lo peri siye te'e eti siye lu tamo lowe Jisas lo lu disaipel ma'e ai peri erasi te'e tiyatiteye.

15Pereye a'i lu taune werese Jisas aiyeyei siyeye. Lowe hepene se su'ariye. Lowe le ma'e itape iterotiyewe, lowe le ma'e au te'e wisereyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Sosu Jisas lowe ma'e apou ei toweriye. “Fene ai peri ta lowe ma'e te'e tiyatisiya awere?”

17Sosu meni ta le ma'e itiya'u eiye, “Atuatu siye meni owane, ane meni eime ano lu disaipel no ma'e henetai. Meni eime ano sepei luwaru a'i lire papu irosiya. Sepei luwaru a'i ape lai meni eime ano lo ahi ani tomo'uteye.

18Sosu sepei ape meni eime wi ya'oreye su, sepei ape le hi awei ma'e fu arowe. Le ahi pisa'i wapo a'i heneraiteye. Meni eime pi ta'ani fekeke tawesiye. Tahe pa'are lo kairefi nono'oweye. Ane lu disaipel no ma'e apou ei toweriye, ‘Sepei luwaru a'i, meni eime ano papu irosiya ape, fene sepei luwaru a'i ape au ta'ane sasarire. Lowe au ta'ane sasarirowata.’”

19Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene, pereye irosiya ape, fene Owane Sitewi lo yo seni werese wanu tote tawesi ta'ame. Piye nowe ta se ane fene arunatiyei awere? Nowe tomu ne'ese ane marepi orese a'i fene lo teriteye. Piye nowe ta se fene kairefi a'i teiyei awere? Meni eime ape, sepei luwaru a'i papu irosiya ape, ane ma'e heneta.”

20Sosu lowe meni eime ape Jisas ma'e henetai. Sepei luwaru ape Jisas siyeye su, witane se a'i le meni eime ape hi awei sahe fu arowe. Sepei ape lai meni eime ape meremereyeyei au irowe. Le awei sahe howei nowerititeye. Sosu le pisa'i wapo a'i ahi yo ma'e topoho arosaiteye.

21Sosu Jisas meni eime ape lo aite ma'e apou ei toweriye, “Eiwerou su u tahe ape henerai awere?” Aite lo itiya'u eiye, “Meni eime oso a'i iroteye su, sepei luwaru a'i ape lai papu wiye.

22Nowe tomu ne'ese sepei luwaru a'i ape lai meni eime ano yehe, sa'i sahe fu arowe. Sepei luwaru a'i ape lai meni eime aine tera'eyei ne toteye. Ne nomo au tote ferafereiyei su, ne sepei luwaru a'i ape au ta'ane sasarisawire!”

23Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, ne a'i lai sepei luwaru a'i ape au ta'ane sasarisawirowa. Lu taune werese Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, lowe etiri werese werese au ta'anerowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Witane a'i meni eime lo aite Jisas ma'e peri erasi apou uteye, “Ane Owane Sitewi ne tote tawesiye. Tote tawesiyei ano oso a'i su, ne lai tote tawesiyei ano au kairefiyere.”

25Sosu Jisas lu taune tomu ne'ese witane a'i ta'uweraiyei siyeye su, le sepei luwaru a'i ape ma'e ai peri eiye, “Ne sepei luwaru a'i ahi tomo'ute tawesiye ape, apaniye te'ene tawesiye ape, ne meni eime ape arunatirowawe, nowe ma'e henera. Ne meni eime ape papu si tame owe ape wire.”

26Sepei luwaru a'i ape hareyei erasi uteye su, le meni eime hi awei sahe fu arowewe, nowe ma'e henerai. Meni eime ape hi awei sahe howeiteye, temeniyeyei wou a'i ne. Lu taune tamo apou te'eye, “Meni eime ape pefine temeniyeye.”

27Ahowa, Jisas meni eime ereti se aniteyewe, si au ta'ane norohuwe sineye. Sosu meni eime sineteye.

28Sosu Jisas lu taune werese arunatiyewe, wesi ta papu wiye. Nowe me'iye su, Jisas lo lu disaipel le ma'e peri ta apou te'e toweriye, “Piyene nomo lai sepei luwaru ape au ta'ane sasarisawi ta'ame awere?”

29Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene sepei luwaru a'i apou ape au ta'ane sasarisawiyei ne Owane Sitewi ma'e te'e towerite.”

Jisas temeniyeyei lo ape au te'e areiyeye.
(Matyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

30Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe wesi ape arunatiyewe, lowe omo pani Galili ma'e fi. Lowe eresene fareyare a'i fi. Le lowe ma'e eiye, “Fene lu taune werese ma'e, ane eiwerou ma'e irosiya ape, peri owe ape te'e fiyarite.”

31Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e apou au te'e atuatuteye, “Meni ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawesai ape, meni ta lai ane awei lu owane ma'e etiyei ne henetirowa. Lowe ane aine tera'eyei ne toterowa. Lowe ane aine tera'erowawe, lowe ane fisiye yo papu furowa. Ane fisiye yo papu nowe hesi heta sato howei tepa'asirowa su, Owane Sitewi lai ane si ta'ane norohuwe sinerowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32Ahowa, lu disaipel lo peri sitewi ape so'oru ta'ama. Lowe le ma'e te'e toweriyei ne atoweiyeye.

Eiwerai meni tutawe henerairowa awere?
(Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

33Sosu a'i pe lowe omo Kaperneam ma'e henerai. Lowe wesi tere'e ta wiye su, Jisas lu disaipel lo ma'e apou ei toweriye, “Fene piye peri te'e tiyatiteye awere?”

34Ahowa, lowe werese peri se ta'ama. Lowe peri ta apou te'e tiyatiteye, “Eiwerai meni tutawe heneraiyei awere?”

35Sosu Jisas me tuto'u sahe onuwewe, lu disaipel lo werese ma'e ei aniye. Le lowe ma'e eiye, “Meni ta tutawe heneraiyei ne toteyei su, le yaru ye'ewi ma'e henerairowa. Le lu taune werese ma'e wiyawi yahowa'i a'i henerairowa.”

36Sosu le meni eime oso ta ereti se aniteyewe, lowe ponei sahe au teiye. Le meni eime oso ereti se ya'oreteye su, lowe ma'e eiye,

37“Lu taune ta meni eime eito eite iyape ano se au isafiye wisereyeyei su, le lai ane au isafiye wisereyeyei. Meni ape ane ne au isafiye wisereyeyei su, le tai ano ma'e aiwawe a'i au isafiye wisereyeyei. Tai ano lai ane hi awei ma'e eimawe arosai.”

Meni ta fene ma'e ai atu tiyatiyei ape, le kaiyemo fene lo ta'ama.
(Luk 9:49-50)

38Sosu a'i pe Jon lai Jisas ma'e eiye, “Atuatu siye Meni Owane, nomo meni ta iyape no se sepei luwaru au ta'ane sasarisawiyei siyeye. Nomo meni ape einamiye. Le nomo mase umasi ta'ame.”

39Ahowa, Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Fene meni ape owe ape einamite. Meni ta iyape ano se wiyawi erasi pefine a'i ta'aneyei su, le ane ne peri au te'e narurowata.

40Meni ta nomo ma'e ai aturowata, le nomo mase ironamitorowa.

41Ane fene ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Meni ta fene yo peri ano umasiteye ape, le sa'i naretei fene ma'e au ayei su, Owane Sitewi lai le ma'e etiri wisere a'i ta aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yo seni luwaru a'i tote tawesiyei au luwaruweyei.
(Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

42Meni eime oso eito eite, yo peri ano umasiteye ape, lu taune tamo meni eime ta yo seni luwaru a'i au atuatuwei su, Owane Sitewi lai meni ape ai marepi erasi a'i toterowa. Owane Sitewi lo ai marepi apou wou a'i ne. Lu tamo meni ape tapiye erasi a'i pere'i sahe wafei se ti tawesirowawe, sa'i papu fusawirowa.

43Aiwawe a'i ereti fene lo lai yo seni luwaru a'i ta ma'e au irowei su, fene ereti ape aine tou fusawire. Fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e ereti ta'i a'i se wirowa. Eite wisere a'i ne. Fene yehe omo ma'e ereti hesi a'i se yo seni luwaru a'i ta ma'e au irowei. Eite luwaru a'i ne.

44{Yehe omo sahe i'ere oso oso a'i weriyei weriyei ironamitorowa. Sosu yehe ape weriyei weriyei ironamitorowa.}

45Aiwawe a'i lowe fene lo lai yo seni luwaru a'i ta ma'e au irowei su, fene lowe ape aine tou fusawire. Fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e lowe ta'i a'i se wirowa. Eite wisere a'i ne. Fene yehe omo ma'e lowe hesi a'i se yo seni luwaru a'i ta ma'e au irowei. Ape luwaru a'i tene!

46{Yehe omo sahe i'ere oso oso a'i weriyei weriyei ironamitorowa. Sosu yehe ape weriyei weriyei ironamitorowa.}

47Sosu aiwawe a'i nihe fene lo lai yo seni luwaru a'i ta ma'e au irowei su, fene nihe ape ani tahe ani fusawire. Fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e nihe ta'i a'i fa irote. Ape wisere a'i ne. Fene yehe omo ma'e nihe hesi a'i se yo seni luwaru a'i au irowei su, ape luwaru a'i tene!

48‘Yehe omo sahe i'ere oso oso a'i weriyei weriyei ironamitorowa. Sosu yehe ape weriyei weriyei ironamitorowa.’ *Ais* 66:24

49Fene ipari sei fe lo'u, haiye sahe fuwei su, fi wisere a'i irorowa. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai lu taune werese lo yo seni werese yehe fu meterowa. Yo seni luwaru a'i ape yehe lai tisoro'o tepa'asirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

50Ipari sei wisere a'i ne. Sei ape ai lo po'uteyei su, eiwerai fi ape si furowa awere? Fene ipari sei lo fi wou a'i heneraire. Fene ipari sei fi wou a'i heneraiyei su, fene lu taune werese marepi fetane a'i au irotorowa."

Mak 10

Jisas nohuwe naituwei fiyariyei lo peri au te'eye.

(Matyu 19:1-12; Luk 16:18)

1Sosu a'i pe Jisas sineyewe, omo Kaperneam ape arunatiyewe, omo pani Judia ma'e fi. Le pani Sa'i Jordan feni eire ma'e fi. Lu taune tomu ne'ese le ma'e ta'uwerai. Mi mi werese lu taune le ma'e ta'uwerai su, le lowe ma'e au te'e atuatu areiyeteye.

2Lu Farisi tamo Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lowe le ma'e apou te'e toweriye, "Meni ta fara'u tani lo aite mai ma'e eimawesawiyei awere?"

3Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Meni Moses, piye peri le leseye awere?"

4Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, "Moses apou au te'eye, 'Meni ta tani lo aite mai ma'e eimawesawiyei ne toteyei su, meni ape peri ta one towe sahe apou leseyei, ane tani ano aite mai ma'e si eimawesawirowa.'" *Lo* 24:1-4

5Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Moses peri ape one towe sahe leseye su, le marepi kairefi a'i fene lo ne toteye. Serai le peri ape leseye.

6Tu naifa weriyei weriyei Owane Sitewi lai etiri werese au ta'aneteye su, 'Le lai meni tutawe ape, sosu tani lo au ta'aneye.' *Stt* 1:27; 5:2

7'Serai meni ta tani naituwei ne toteyei su, lowesi wesi tere'e ma'e howeiteyei ne irowa.

8Meni ape tani lo naituwei su, lowesi tahe ta'i a'i henerairowa. Serai lowesi tahe tere'e tere'e iro ta'ame. Ahowa, lowesi tahe ta'i a'i iroteyei.' *Stt* 2:24

9Owane Sitewi lai meni ape tani lo naituwei su, lu tamo naituwei lai lowesi lo ape eiwerou au luwaruwerowata."

10Sosu Jisas peri te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo mase wesi papu wiye. Lu disaipel lo le ma'e peri ape lo sitewi ne te'e toweriye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Meni ta tani lo aite mai ma'e eimawesawirowawe, menitani tere'e naituwei su, meni ape tafa'e yo seni luwaru a'i tani he'i a'i lo ma'e irowei.

12Sosu aiwawe a'i menitani ape meni he'i a'i lo arunatirowawe, meni tere'e naituwei su, menitani ape tafa'e yo seni luwaru a'i meni lo ma'e irowei.”

Jisas eimane oso oso a'i tamo peri au te'e wisereyeye.

(Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

13Sosu a'i pe lu taune tomu ne'ese eimane oso oso a'i Jisas ma'e ereti lo se fa isawe hetesiyeyei ne henetai. Jisas lo lu disaipel lowe ma'e ai marepi se einamiteye.

14Jisas etiri ape siyeye su, le lu disaipel lo ma'e ai peri erasi apou eiye, “Eimane oso ape ane ma'e henetaire. Fene lowe ane ma'e aiyeyei ne owe ape einamire. Owane Sitewi lo marepi eimane eitou eite wou a'i totesiya.

15Peri ano wiyeme a'i tene! Wanuwe! Ane fene ma'e eisiya, meni ta Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei ne toteyei su, le eimane wou a'i Owane Sitewi lo marepi tote tawesi umasirowa. Meni ta eimane wou a'i Owane Sitewi lo marepi tote tawesi ta'ame su, le Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata.”

16Sosu le eimane werese ereti lo se ya'oreyewe, lowe ma'e ereti lo se isawe hetesiyeye. Le lowe ma'e au te'e wisereyeteye.

Meni ta Jisas ma'e peri ta ei toweriyei ne fai.

(Matyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

17Sosu a'i pe Jisas lowe werese arunatiyewe, omo pani ma'e fi. Meni ta Jisas siyeye su, le Jisas ma'e iterotai. Le Jisas ma'e lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e ei toweriye, “Atuatu siye meni wisere a'i ne, Ane mi mi pasi pasi ironamiyei ne toteyei. Ane eiwerou irowei su, weriyei weriyei iroteyei awere?”

18Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne piyene ane meni wisere a'i te'eye awere? Owane Sitewi ta'i a'i wisere a'i tene!

19Ne Owane Sitewi lo yo peri so'oruwesiya tene! ‘Ne meni ta owe ape aine tera'ete. Ne tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Ne etiri ta owe ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ta'areite. Ne peri wawero owe ape te'ete! Ne lu taune ma'e owe ape arearete. Ne aite mai no peri lowesi lo ape a'i wanu umasite.'" *Kis* 20:12-17; *Lo* 5:16-20

[20]Meni ape Jisas ma'e itiya'u eiye, "Atuatu siye meni owane, ane meni eime oso a'i iroteye su, ane Owane Sitewi lo yo peri werese umasinamiteye."

[21]Sosu Jisas meni ape siye etiye. Le marepi erasi a'i le ma'e tote wawesiyeye. Sosu Jisas le ma'e eiye, "Ne etiri ta te'e a'i ne. Ne etiri werese no ne lu tamo lai eterowawe, ne ma'aru werese ape lu taune etiri ma'aru ariye ape, ma'e none isafiyere. Sosu ne ma'aru werese ape lu none isafiyeyei su, ne Owane Sitewi lo omo hire ma'e etiri wisere anirowa. Sosu ne ane mo'o umasita."

[22]Meni ape Jisas lo peri wanuwe su, le ereme se a'i irowe. Marepi lo orese a'i ne. Sosu le si fi. Meni ape etiri tomu ne'ese iroteye.

[23]Sosu Jisas lu taune ma'e atati siye etiye. Le lu disaipel lo ma'e apou eiye, "Meni ta ma'aru tomu ne'ese iroteyei su, le Owane Sitewi lo omo hire ape eiwerou wirowa awere? Meni ta ma'aru topo lo marepi erasi a'i toteteyei su, le Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata."

[24]Lu disaipel lo Jisas lo peri wanuwe su, lowe hepene se su'ariye. Ahowa, Jisas lowe ma'e itiya'u tame eiye, "Fene eimane wou a'i ne! Meni ta etiri ma'aru tomu ne'ese irosiya ape, Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei ne toteyei su, le omo hire ma'e wirowata.

[25]Fene fara'u fe kamel ta ni'ari lo yo papu feni ma'e ni'ariye ani tahe aniyei awere? Ahowa! Meni ta fe kamel ape ni'ari lo yo papu feni ma'e ni'ariye ani tahe anirowata. Sosu aiwawe a'i meni ta lai, ma'aru, etiri tomu ne'ese irosiya ape, Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata."

[26]Lu disaipel lo ma'e hepene erasi a'i se su'ariye. Lowe le ma'e te'e toweriye, "Eiwerai Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowa awere? Eiwerai marepi hepene he'i weriyei weriyei irotorowa awere?"

[27]Jisas lowe ma'e siye etiyewe, lowe ma'e itiya'u eisiya. "Lu taune werese marepi towafi lowe lo umasiyei su, lowe a'i lai omo hire ma'e wirowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ahowa, owe etiri ta Owane Sitewi a'i lai fara'u au ta'anerowata.” Owane Sitewi lai kairefiyeyei lo se etiri werese a'i fara'u ta'anerowa.

28Sosu Pita le ma'e eiye, “Siyere! Nomo etiri werese nomo lo arunatiyewe, ne mo'o umasiteye.”

29Sosu Jisas apou eiye, “Wanure! Peri ano wiyeme a'i tene! Ane fene ma'e eisiya. Lu taune tamo wesi towafi lowe lo, einei, airu, pa'ise towafi lowe lo, aite mai towafi lowe lo, eimane, ta'aneyei awei towafi lowe lo arunatirowawe, sosu Owane Sitewi lo peri lu taune tere'e ma'e au te'e fiyariyei ne iyei su,

30lowe etiri werese lowe lo arunatiyei ape, nowe pereye ape se lowe etiri tomu ne'ese anirowa. Wesi tomu ne'ese, einei, airu, pa'ise tomu ne'ese, aite, mai, eimane tomu ne'ese, ta'aneyei awei tomu ne'ese, lowe etiri tomu ne'ese ape anirowa. Lu tamo lowe ma'e au luwaruwerowa su, sosu nowe ye'ewi se, lowe mi mi pasi pasi ironamitorowa.

31Ahowa, lu taune tamo yaru tutawe heneraiyei ne toteyei su, lowe yaru ye'ewi ma'e teitorowa. Sosu aiwawe a'i lu taune tamo yaru ye'ewi irorowa su, lowe yaru tutawe ma'e irotorowa.”

Jisas lu disaipel lo ma'e temeniyeyei lo peri au te'eteye.
(Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

32Sosu a'i pe lowe lu taune werese arunatiyewe, omo Jerusalem ma'e fi. Jisas yo ape sahe tu fi. Sosu lu disaipel lo mo'o umasiteye. Lowe marepi hepene se su'ariye. Lu taune ape mo Jisas mo'o umasiteye ape, lowe marepi atoweiyeye. Sosu Jisas lu disaipel lo feni eire ma'e henetiyewe, lowe ma'e etiri werese le ma'e heneraiyei ape, au te'e areiyeteye.

33Le lowe ma'e eiye, “Wanure! Nomo omo Jerusalem ma'e yaneyei. Meni ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, lu tamo ane ereti wafei se ti tawesirowawe, au heseyei lu owane tamo ma'e henetirowa. Au heseyei lu owane, sosu Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu owane tamo, lowe ane etiyei ne henetirowa. Lowe ane ne apou te'erowa, ‘Meni ape fa temeniyere.’ Sosu lowe ane awei lo lu owane ma'e henetirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Lu ape mo lai ane ma'e te'e narurowa. Lowe ane ma'e pisa'i topoho sene'irowa. Lowe wafei se me'iyeni ano ma'e ainerowa. Sosu lowe ane aine tera'erowa. Ane fisiye yo papu poweiye hesi heta howei tepa'asirowa su, ane si norohuwe sinerowa."

Jems, Jon lowesi lu owane heneraiyei ne toteye.
(Matyu 20:20-28)

35Sosu a'i pe Jems, sosu pa'ise Jon, Sebedi lo eimane hesi, lowesi Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lowesi le ma'e te'eye, "Atuatu siye Meni Owane, notosi ne ma'e peri ta te'e toweriyei, Ne fara'u etiri ta notosi ma'e fa aure."

36Jisas lowesi ma'e itiya'u eiye, "Fenesi piye etiri ta ane fenesi ma'e auwei awere?"

37Sosu lowesi le ma'e apou te'e toweriye, "Ne Meni Owane Pefine mitaiyeyei erasi a'i se heneraiyei su, ne notosi ereti eyate feni ma'e, ereti opi feni ma'e onuwei ne aure. Notosi kairefi no se papu irotorowa."

38Ahowa, Jisas lowesi ma'e itiya'u eiye, "Fenesi peri ape lo si tewi so'oru ta'ama. Fenesi fara'u siye awe ano se sa'i ayei awere? Ane sa'i se au huwei su, fenesi fara'u sa'i ape se ani huwei awere?"

39Sosu lowesi le ma'e itiya'u eiye, "Ei, notosi siye awe no se sa'i ayei. Sosu notosi sa'i no se aiwawe a'i ani huwei."

40"Owane Sitewi a'i lai ereti eyate feni, ereti opi feni ma'e ano ariariye tepa'asiye. Eiwerai ereti eyate feni, ereti opi feni ma'e onurowa awere? Etiri ape ane lai au ariariyerowata."

41Lu feni tere'e werese lo peri lowesi lo wanuwe su, lowe Jems, Jon ne ai peri erasi toteye.

42Sosu Jisas lu feni werese lo le ma'e ei aniyewe, lowe ma'e eiye, "Awei lo lu owane werese, lowe lu taune lowe lo ma'e kairefi se au noweinowei te ta'ame. Lu taune werese ape mo lowe lai lu owane lowe lo se ai peri ape wanuwe su, lowe marepi hepene tahe lowe lo orese erasi a'i teriteteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

43Ahowa, fene awei lo lu owane lo yo seni luwaru a'i wou umasi ta'ame. Meni ta meni owane erasi a'i heneraiyei ne toteyei su, le lu taune ma'e wiyawi yahowa'i pei henerairowa.

44Lu taune tamo tutawe heneraiyei ne toteyei su, lowe wiyawi yahowa'i ani siye lu fa heneraire!

45Peri ano wiyeme a'i tene! Meni ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, ane lai meni owane pefine a'i heneraiyei ne fai ta'ama. Opiya! Ane lu taune ma'e wiyawi yahowa'i irowei ne fai. Ane lai marepi hepene ano lu taune tomu ne'ese ne temeniyerowa. Ane lai lu taune werese si tame ete hene anirowawe, sosu lowe ma'e marepi hepene he'i aseyaro a'i aurowa."

Jisas meni Bartimeus lo nihe niso'uwe au ta'ane petaneye.
(Matyu 20:29-34; Luk 18:35-43)

46Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase omo Jeriko ma'e henerai. Lowe lu taune tomu ne'ese mase omo Jeriko nowe ma'e arunatiyewe fi su, meni ta nihe pokowe niso'uwe tawesiteye ape, yo mai tewiye sahe onuteye. Meni ape iyape Bartimeus. Aite lo iyape Timeus. Le yo tewiye sahe lu taune lo ma'aru yahowa'i ei aniyei ne onuteye.

47Meni ape peri no'u erasi wanuwe su, le apou ei toweriye, "Eiwerai aiyesiya awere?" Lowe apou itiya'u le ma'e eiye, "Meni ape Jisas omo Nasaret ma'e fai ape, aiyesiya." Le peri erasi Jisas ma'e hare uteye, "Jisas ne ya'ariyei Devit lo meni eime, ne ane ne ferafereire!"

48Lu taune tomu ne'ese meni ape lo peri wanuwe su, lowe meni ape ma'e ai peri se eiye, "Ne peri sawa!" Ahowa, meni ape peri erasi tame hare uteye, "Ya'ariyei Devit lo meni eime, ne ane ne ferafereire!"

49Sosu Jisas peri lo wanuwe su, le meni ape ei aniye. Lu tamo meni ape ma'e eiye, "Marepi no tote kairefiyere! Sinere! Le ne ei aniye."

50Meni ape peri lowe lo wanuwe su, le ipari tahe lo ani tahe fusawiyewe, itero sineteyewe, Jisas ma'e fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

51Sosu Jisas le ma'e apou ei toweriye, “Ane ne ma'e eiwerou irowei ne totesiya awere?” Sosu meni ape nihe pokowe tawesiye ape, le ma'e itiya'u eiye, “Atuatu siye meni owane, ane etiri werese a'i siyeyei ne totesiya.”

52Sosu Jisas le ma'e eiye, “Ne wesi no ire! Tote tawesiyei no lai nihe no au petane tepa'asiye.” Witane a'i meni ape lo nihe petene tepa'asiye. Sosu le Jisas mo'o umasiti.

Mak 11

Jisas omo Jerusalem ma'e meni owane tutawe wou wiye.

(Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

1Sosu a'i pe Jisas lu feni mase lu taune tomu ne'ese, lowe omo Jerusalem atahe ma'e henerai. Lowe omo Betfage, sosu omo Betani iroteye su, le lu disaipel lo hesi a'i omo ta eimawesawi. Lowe Omo Oliv atahe a'i iroteye.

2Sosu le lowesi ma'e eiye, “Fenesi omo feni eire ma'e ire. Sosu wesi ta omo ma'e heneri su, fenesi fe donki yene yo'orei a'i wesi sahe siyerowa. Fe donki ape wafei se ti tawesi teisiya. Fe donki ape tu naifa meni ta lai onu ta'ame. Sosu wafei ape eraurowawe, fe donki ape aiwawe heneta.

3Meni ta fenesi ma'e apou ei toweriyei su, ‘Fene piyene fe donki ape wafei erausiya awere?’ Fenesi lowe ma'e itiya'u te'ere! ‘Meni Owane nomo lo fe donki ape anireme.’ Sosu witane a'i le fe donki fenesi mase eimawesawiyei.”

4Sosu lowesi Jisas arunatiyewe, wesi omo ma'e heneri. Lowe fe donki ta yo mai sahe siyeye. Fe donki ape wesi me tau sahe wafei se ti tawesiteye. Sosu lowesi fe donki lo wafei ani erauwe.

5Sosu lu tamo saro atahe teiteye ape, lowesi ma'e te'e toweriye, “Fenesi piyene fe donki ape lo wafei erausiya awere?”

6Sosu lowesi Jisas lo peri ape lowe ma'e apou eiye, “Meni Owane nomo lo fe donki ape aniyei ne totesiya.” Lowe peri ape wanuwe su, lowe apou eiye, “Ei, fara'u fe donki ape henetire.”

7Sosu lowesi fe donki ape Jisas ma'e heneti. Lowe ipari tahe lowe lo fe donki lo me'iyeni ma'e fu arowe. Sosu Jisas fe donki lo me'iyeni hire sahe onuteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Lu taune tomu ne'ese ipari tahe lowe lo yo mai saro ani tahe lotowe. Lu taune tere'e tamo ta'aneyei awei ma'e fiyewe, siye towe tamo aniyewe, lowe yo mai sahe lotowe.

9Sosu lu taune tomu ne'ese tutu iteye, sosu lu taune tamo me'iye aiyeteye. Lowe werese peri erasi a'i hare uteye, “Meni Owane Pefine a'i aiyesiya. Fene werese meni ape ma'e, Meni Owane Pefine a'i lo iyape se aiyesiya ape, au te'e wisereye nine'ite.

10Fene Owane Sitewi Pefine a'i ma'e au te'e wisereyere! Nowe ape se le lai lu taune werese au noweinoweinamirowa ape, aiyesiya. Ya'ariyei meni owane Devit lo niyene aiyesiya. Meni Owane Pefine a'i aiyesiya. Fene iyape lo hire te'e ani arowete.” *Sng* 118:25-26

11Sosu a'i pe Jisas omo Jerusalem ma'e heneri. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiyewe, etiri werese siyeteye. Sosu le Owane Sitewi lo wesi tutawe arunatiyewe fi. Nowe neriwei su, le lu disaipel lo mase omo Betani ma'e iyei ne toteye.

Jisas me owarape ma'e au te'e luwaruweye.
(Matyu 21:18-19)

12Nowe mo'o su, lowe omo Betani arunatiyewe, lowe omo Jerusalem ma'e fi. Yo mai sahe Jisas lau erasi teriteye.

13Sosu Jisas me owarape ta eyeri ma'e teteye ape siyeye. Motowe tomu ne'ese iroteye. Le me owarape ape ma'e so siyeyei ne fi. Me si sahe teirai su, so werese ariye. Motowe a'i iroteye. Me owarape lo nowe, so ta'esiya ape, henerai se ta'ame.

14Sosu le me owarape ape ma'e apou te'eye, “Mi mi weriyei me so werese owe ape ta'ere. Lu taune werese me so no ene arowata.” Lu disaipel lo peri lo wanu tote tawesiye.

Jisas lai lu tamo Owane Sitewi lo wesi tutawe nowe ma'e ani sasarisawi.
(Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

15Sosu a'i pe lowe omo Jerusalem ma'e heneri. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiye. Le lu tomu ne'ese etiri tamo metei sahe futeyewe, lu taune

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tamo lai ete aiseraiteye. Jisas metei werese ani aweto terosowewe, lu werese ape mo Owane Sitewi lo wesi tutawe nowe ma'e ani au sasarisawi. Lu tamo ma'aru tamo, hese erei tiyatiye ape, le metei lo ani aweto terosowe. Lu tamo irowe sapuwe ereti aniteye ape le me to'u werese lowe lo ani aweto terosowe.

16Lu taune werese, etiri tamo Owane Sitewi lo wesi tutawe papu suteteye ape, le lowe werese wesi ape papu einamiye.

17Sosu le lowe ma'e Owane Sitewi lo peri au atuatu te'e areiyeye, “Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, ‘Wesi ano lu taune omo werese ape mo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei ne fara'u fa ta'uweraite. Ahowa, fene Owane Sitewi lo wesi ape ta'arei wesi wou au iro henerai ne.’”*Ais* 56:7; *Jer* 7:11

18Sosu au heseyei lu owane, sosu Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu owane tamo, lowe Jisas lo peri ape wanuwe su, lowe ai marepi erasi a'i Jisas ne toteteye. Serai lowe Jisas aine tera'eyei ne toteye. Ahowa, lowe Jisas lo peri ne atoweiyeteye. Lu taune werese Jisas lo peri ape ne, lowe hepene se su'ariye.

19Nowe neriwei su, Jisas lu disaipel lo mase omo Jerusalem arunatiyewe, fi.

Me owarape ape iriyaiyeye.
(Matyu 21:20-22)

20Sosu a'i pe nowe mo'o esi a'i su, Jisas lu disaipel lo mase si omo Jerusalem ma'e fi. Lowe me owarape ape iriyayeyei siyere. Me owarape ape napi, tahe, motowe werese foro'owe tepa'asiye.

21Sosu Pita me owarape ape siyeye su, le Jisas lo peri ape ne tote tawesiye. Le Jisas ma'e apou eiye, “Atuatu siye meni owane, me owarape ape siyere! Ne liyewe me ape ma'e eiye, ‘Me ape lo so fa luwaruwere!’ Pereye me ape iriyayeye.”

22Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene Owane Sitewi ne tote tawesire.

23Peri wiyeme a'i ano ane fene ma'e te'e areiyesiya. Meni ta fara'u omo ape ma'e apou eiyei su, ‘Ne sinere! Ne hare ite erasi ma'e ye'i arore.’ Meni ape marepi erasi a'i se tote tawesiyei su, sosu marepi hesi se tote ta'ame su, le

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apou toteye, ‘Etiri ape wiyeme a'i henerairowa. Ane so'oruwesiya tene!’ Serai Owane Sitewi lai etiri ape au irowei ne.

24Serai ane fene ma'e eisiya, fene etiri ta, fene Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei ape, fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai etiri ape fene ma'e aurowa.

25Sosu aiwawe a'i, fene Owane Sitewi ma'e sine teirowawe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, fene marepi erasi totere! Meni ta lai fene ma'e au luwaruweye su, fene meni ape lo yo seni luwaru a'i fene ma'e irowe ape, tote i'anere! Fene yo seni luwaru a'i, meni ta fene ma'e irowe ape, tote i'aneyei su, aite fene lo, omo hire sahe irosiya ape, yo seni luwaru a'i fene lo tote i'anerowa.”

26{Fene yo seni luwaru a'i, meni tere'e ta fene ma'e irowe ape, tote i'ane ta'ame su, Tai fene lo, omo hire ma'e irosiya ape, yo seni fene lo tote i'anerowata.}

Lu tamo Jisas lo kairefi ne te'e toweriye.
(Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

27Sosu a'i pe lowe omo Jerusalem ma'e si tame henerai. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiye su, au heseyei lu owane tamo, sosu Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo, lowe Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai.

28Lowe le ma'e apou te'e toweriye, “Wiyawi erasi pefine a'i no ne, ne etiri ape mo ne iroteye ape, eiwerai ne irowei ne eimawesai awere? Eiwerai kairefi no auwe awere? Eiwerai kairefiyeyei ape ne ma'e auwe awere?”

29Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Ane peri ta fene ma'e itiya'u ei towerisiya. Fene ane ma'e peri wiyeme a'i itiya'u au te'eyei su, ane fara'u fene ma'e kairefiyeyei ano, ane lu taune ma'e au ta'ane atuatuteye ape, te'e areiyerowa.

30Jon sa'i au hu siye meni lu taune ma'e sa'i au huteye su, fene eiwerou totesiya awere? Owane Sitewi lai Jon ma'e au ariariyeye awere? Lu tamo lai au ariariyeye awere? Fene ane ma'e itiya'u au te'e areiyere!”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Sosu lowe a'i lai apou te'e te'e tiyatiteye, “Nomo apou te'eyei su, Owane Sitewi lai meni ape ariariyeye. Serai le nomo ma'e itiya'u eiyei, ‘Serai fene piyene meni ape ne tote tawesiteye awere?’

32Ahowa, nomo apou eiyei su, ‘Lu tamo meni ape ariariyeye.’ Lu taune werese nomo ma'e ai peri erasi toteyei. Lu taune werese lai Jon ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni pefine a'i ne.”

33Sosu lowe Jisas ma'e apou itiya'u eiye, “Nomo so'oru ta'ama.” Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Ane aiwawe a'i, ane fene ma'e eiwerou au te'e areiyerowata. Ane kairefiyeyei ano eiwerai auwe awere? Serai ane wiyawi ape au ta'aneteye.”

Mak 12

Lu tamo ta'aneyei awei au noweinoweiteye.

(Matyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

1Sosu a'i pe Jisas au heseyei lu owane ma'e peri anowe tamo au te'eteye. Le lowe ma'e apou eiye, “Meni ta ta'aneyei awei ta'aneteye. Le ta'aneyei awei lo tewiye ma'e tapiye fisahe yose ta'aneye. Meni ape ta'aneyei awei ape papu awei fisiye yo ta horuseye. Awei fisiye yo ape wiyawi lu tamo wafei wain so papu fu arowe lowe wafei so ape me au se hire aine tapoteye. Sosu le tapiye wesi ta pite a'i ta'aneye. Wiyawi lo ta'aneye tepa'asiye su, le wiyawi lu tamo au noweinoweiyei ne eteye. Sosu meni ape omo pani eyeri ma'e sewiyeyei ne fi.

2Sosu nowe ape se wafei so ape werese pere'eyeye ape, meni ape wiyawi meni yahowa'i ta'aneyei awei ma'e wafei ape lo so sa'i tewi a'i aniyei ne eimawesawi.

3Wiyawi lu ape mo wiyawi meni yahowa'i siye aniye su, lowe meni ape me au se aineyewe, omo topo lo ma'e ariye a'i si eimawesawi.

4Sosu meni owane ape wiyawi meni yahowa'i tere'e ta'aneyei awei ma'e wafei ape lo so sa'i aniyei ne eimawesai. Wiyawi lu ape mo meni ape siye aniye su, lowe meni ape lo mato me au se aine tepi'owe. Lowe tahe pa'are lo fofowei a'i au luwaruweye. Meni ape neritase erasi a'i irowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Meni owane ape meni tere'e lowe ma'e eimawesawi. Lowe lai meni ape aine tera'eyewe, ta'aneyei awei nowe ma'e fu arowe. Sosu meni ape wiyawi lu tere'e tamo lowe ma'e wafei so sa'i aniyei ne eimawesawi. Lu ape mo lai wiyawi tamo me au se aineye. Wiyawi lu tere'e tamo aine tera'eye.

6Meni owane ape marepi erasi a'i toteye. ‘Ane meni ye'ewi ta'i a'i lowe ma'e eimawesawi papa. Ane meni eime ano ta'i a'i eimawesawirowa. Meni eime ta'i ano, ane lai erasi a'i totenamisiya ape, lowe lai meni eime ano wisere a'i au noweinowei irorowa.’

7Ahowa, wiyawi lu ape mo, meni eime ape siye aniye su, lowe apou tote te'e tiyatiteye, ‘Siyere! Meni owane lo meni eime ta'i a'i ape, nomo ma'e fai ape, siye aniye. Meni owane nomo lo ape temeniyeyei su, meni eime ape lai ta'aneyei awei eite tesi au noweinoweirowa.’ Wanure! Nomo meni eime ape aine tera'eyei. Serai nomo lai ta'aneyei awei ape tesi au noweinoweirowa.

8Sosu lowe meni eime ape aine tera'eye su, lowe tahe pa'are lo ta'aneyei awei nowe ma'e ani fu arosawi.

9Meni owane ape, le ta'aneyei awei lo wiyawi lu ape ma'e eiwerou irorowa awere? Wanure! Le lai aiyerowawe, wiyawi lu ape mo werese aine tera'erowa. Sosu le wiyawi lu tere'e tamo ta'aneyei awei ape au noweinoweiyei su, ane lu tere'e he'i ape au eterowa.

10Fene Owane Sitewi lo peri one towe sahe siye te'eteye awere? Wanure! ‘Me tou ape wiyawi lu werese lai ani nowe ma'e ani fusawi. Me tou ape tutawe wesi sahe henerairowa.

11Meni Owane pefine a'i lai etiri ape au ta'ane irowe. Nomo etiri ape siyeye su, nomo marepi erasi a'i toteteye.’” *Sng* 118:22-23

12Au heseyei lu owane tamo lai lowe Jisas ma'e ereti wafei se ti tawesiyewe, kalabus ma'e henetiyei ne toteye. Ahowa, lowe lu taune werese lo ai peri atoweiyeye Jisas peri anowe ape te'eye su, le au heseyei lu owane ne au te'e areiyeteye. Serai lowe le arunatiyewe fi.

Nomo takis ma'aru awei meni owane ma'e auwei awere? Piyete awere?
(Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Au heseyei lu owane tamo lai lu Farisi tamo awei meni owane Herot lo lu tewi tamo Jisas ma'e eimawesawi. Lowe Jisas ma'e peri wawero wanuwei ne fai. Lowe peri wawero ta Jisas au te'eyei su, lowe Jisas etiyei ne toteye.

14Sosu lowe Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lowe apou te'e toweriye, “Atuatu siye meni Owane, nomo ne meni wara'i pefine a'i tene! Aiwawe a'i lu tere'e tamo lai marepi no eterowata. Ne etiri erasi a'i ta nati wafei no au heserowata. Ahowa, ne Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i lu taune werese ma'e au te'e areiyeteye. Ne peri ta nomo ma'e itiya'u au te'esa. Nomo yo peri umasiyei ne totesiya. Nomo fara'u takis ma'aru awei meni owane Sisar auwei awere? Piyete awere?

15Nomo awei meni owane ma'e ma'aru tewi ta auwei awere? Piyete awere?” Jisas marepi luwaru a'i lowe lo siye so'oruwe tepa'asiye. Sosu le lowe ma'e eiye, “Piyene fene peri ano au areareyei ne totesiya awere? Fene ane ma'aru tau ausa. Ane siyereme.”

16Sosu lowe ma'aru tau Jisas ma'e aitai. Sosu le lowe ma'e ei toweriye, “Nihari hepene eiwerou lo awere? Peri ta leseye ape eiwerou lo awere?” Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Nihari hepene ape, Sisar lo ne.”

17Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Wiyeme tene! Serai fene meni Sisar lo etiri werese ape mo, fene awei meni owane Sisar si tame aure. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo etiri werese ape mo fene Owane Sitewi ma'e si aure.” Lu werese ape mo Jisas lo peri wanuwe su, lowe hepene se su'ariye.

Lu Sadusi Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai.

(Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

18Sosu lu owane tere'e iyape Sadyusi Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. Lowe apou toteye. “Lu taune werese temeniyeyei su, lowe si norohuwe sinerowata.” Lowe Jisas ma'e te'e toweriye.

19“Atuatu siye meni owane, meni Moses yo peri ta apou leseye, ‘Meni ta tani lo naituwe. Nowe me'iye, meni ape temeniyeye. Lowesi eimane werese se ta'ama. Serai meni ape lo pa'ise tani lo naiturowa. Sosu lowesi eimane auteirowa. Eimane werese ape meni tu temeniyeye ape lo ne.’ *Lo* 25:5

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Lu nairipi ereti feni werese feni hesi a'i iroteye. Meni eime poto tani lo naituwe. Nowe me'iye ta se meni eime poto temeniyeye. Eimane se ta'ama.

[21]Sosu meni eime pafe lai airu lo menitani weiname naituwe. Me'iye su pafe temeniyeye. Eimane autei ta'ame. Aiwawe a'i pafe lo tani weiname, Henei lai tame naituwewe, sosu temeniyeye.

[22]Aiwawe a'i lu nairipi werese ape lai tani ta'i ape a'i naituwe. Lu nairipi werese temeniyeye. Sosu menitani ape aiwawe a'i temeniyeye.

[23]Nowe ye'ewi se lu taune si norohuwe sinerowa su, lu nairipi werese ape, eiwerai menitani naiturowa awere? Awei sahe lu nairipi werese lai menitani ape naituwe ape, tepa'asiye."

[24]Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Fene Owane Sitewi lo peri lo sitewi werese so'oru ta'ama. Marepi fene lo luwaru a'i irosiya. Fene Owane Sitewi lo kairefi pefine a'i so'oru ta'ama.

[25]Lu taune werese si norohuwe sinerowa su, lu werese taune tamo naiturowata. Aiwawe a'i taune werese lu tamo naitu ene arowata. Ahowa, lowe werese Owane Sitewi lo ipari wisere wou a'i (ensel) irotorowa.

[26]Fene lu taune, si norohuwe sinerowa ape, lo peri totere! Meni Moses one towe sahe leseye. Owane Sitewi lai Moses ma'e ipo me oso po'o yehe lai ti etineye ape te'eye. Owane Sitewi lai Moses ma'e apou eiye, 'Ane lai Abraham lo Owane Sitewi Pefine a'i tene! Ane lai aiwawe a'i Aisak lo Owane Sitewi Pefine a'i tene! Sosu ane Jekop lo Owane Sitewi Pefine a'i tene.'" *Kis* 3:6

[27]Jisas apou eiye, "Le, lu taune temeniyeye ape, lo Owane Sitewi ta'ama. Ahowa, le a'i lai lu taune werese, norohu irosiya ape, lo Owane Sitewi pefine a'i tene!"

Owane Sitewi lo yo peri tutawe a'i ne.
(Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28)

[28]Sosu a'i pe Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye meni ta Jisas lo peri wanuwe su, le Jisas ma'e henerai. Le Jisas ma'e apou eiye, "Ne lu ape mo lo peri wiyeme a'i itiya'u te'e areiyeteye. Sosu ane peri ta ne ma'e ei toweriyei. Owane Sitewi lo yo peri tutawe ne piye peri te'esiya awere?"

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[29]Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo yo peri tutawe apou a'i te'esiya. ‘Israel lo lu taune werese, Peri ano wanu etire! Owane Sitewi Pefine a'i nomo lo ne. Le Owane Sitewi Meni Owane Pefine ta'i a'i tene!’ *Lo* 6:4-5

[30]Serai fene Owane Sitewi Pefine a'i fene lo ape marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Fene lai marepi werese se, hepene werese se, sosu kairefi werese se Owane Sitewi, Meni Owane Pefine a'i ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite.

[31]Owane Sitewi lo yo peri to'uresi apou wou a'i ne. ‘Fene lu taune tere'e tere'e ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite.’ *Wkp* 19:18 Owane Sitewi lo yo peri ape mo lowe hesi erasi pefine a'i tene. Yo peri tere'e lai lowesi ma'e unahi irosiya.”

[32]Sosu Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye meni ape le ma'e itiya'u eiye, “Atuatu siye meni owane, peri no wiyeme a'i tene! Ne peri ano ane ma'e wiyeme a'i te'e areiyeye. Ei, Owane Sitewi, Owane Pefine ta'i a'i ironamisiya. God tere'e tere'e werese ape mo lowe areareyei ne.

[33]Lu taune werese Owane Sitewi Pefine a'i ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite! Lowe marepi lowe lo werese se, marepi so'oruwe werese lowe lo se, kairefi lowe lo werese se, lowe lai Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Sosu aiwawe a'i lowe lu taune tere'e tere'e ma'e marepi wisere erasi a'i tote wawesiyenamite. Apou wou a'i lowe tahe pa'are towafi lowe lo au noweinoweinamisiya. Owane Sitewi lo yo peri hesi a'i ape lowe hesi lai Owane Sitewi lo yo peri tutawe a'i tene! Lu taune Owane Sitewi lo yo peri hesi ape umasiyei su, lowe fe sipsip Owane Sitewi ma'e auwei ne aine tera'erowata. Aiwawe a'i lowe etiri tamo Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aitairowata.”

[34]Sosu Jisas peri ape wanuwe su, le meni ape ma'e itiya'u eiye, “Ne marepi wisere a'i tote te'eye. Ne Owane Sitewi lo marepi ataheye henerai.” Sosu lu tere'e werese Jisas ma'e peri ta te'e toweri ta'ame. Lowe Jisas lo peri ne atoweiyeye.

Meni ape, Owane Sitewi ariariyeye ape, eiwerai awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

(Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

35Sosu Jisas lu taune ma'e Owane Sitewi lo wesi pefine a'i papu peri ta au te'e areiyeteye. Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo lowe apou au te'eye. “Meni Krais ape le Ya'ariyei nomo lo Devit lo meni eime tene!

36Ya'ariyei nomo lo Devit, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se apou te'eye. ‘Meni Owane Pefine a'i lai meni owane ano apou eiye, ne ereti eyate feni ano se onura. Ane lai airame werese no ape kairefiyeyei no unahi ani furowa.’ *Sng* 110:1

37Meni Devit a'i lai meni ape apou eiye, ‘Ne Meni Owane Sitewi ano.’ Serai piyene meni owane ape Devit lo meni eime te'esiya awere?” Lu taune werese Jisas lo peri wanuteye su, lowe marepi wisere a'i iroteye.

Lu ape mo yo peri au te'e atuatuteye ape, fene weiyaiya.
(Matyu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

38Sosu a'i pe Jisas lu taune ma'e peri ta au te'e atuatuteye. Le lowe ma'e eiye, “Fene weiyai! Owane Sitewi lo peri siye so'oruweyei siye lu ape mo ne, lowe ipari tahe pitase wisere a'i ani asiteye. Lowe maket lo nepawe sahe uweisiya su, lowe lu taune werese iyape lowe lo te'e aroweyei ne wanuwei ne totesiya.

39Lowe Owane Sitewi lo wesi papu sahe me to'u tutawe sahe onuwei ne toteye. Lowe ta'uwe hereiyei ape lo ene ayei me to'u tutawe sahe onuwei ne toteye.

40Lowe taune weiname ma'e peri wawero ta au te'eye. Sosu lowe taune weiname ape lo etiri werese, wesi papu iroteye ape, ta'arei anisiya. Aiwawe a'i lowe Owane Sitewi ma'e peri pitase a'i au te'e areareteye. Owane Sitewi lai lu ape mo ma'e fofowei erasi pefine a'i aurowa.”

Menitani weiname ta Owane Sitewi ma'e ma'aru tewi oso po'o auwe.
(Luk 21:1-4)

41Sosu a'i pe Jisas ma'aru pa'are atahe a'i sahe onuteye. Le lu taune, Owane Sitewi ma'e ma'aru towafi lowe lo auwe ape, siyeyei ne onuteye. Lu taune tamo, ma'aru tomu ne'ese iroteye ape, lowe ma'aru tomu ne'ese ma'aru pa'are papu futeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

42Sosu menitani weiname ta ma'aru pa'are ma'e henerai su, le ma'aru tewi oso oso po'o hesi papu fuwe. Aiwawe a'i ma'aru tau ta'i a'i ne.

43Sosu Jisas lu disaipel lo le ma'e ei aniye. Le lowe ma'e apou eiye, “Ane fene ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Weiname tani ape, le ma'aru erasi pefine a'i Owane Sitewi ma'e auwe. Lu taune tere'e tere'e werese Owane Sitewi lo nihe se ma'aru oso oso a'i auwe.

44Lu taune tere'e tere'e ape mo lowe ma'aru tomu ne'ese irosiya. Serai lowe ma'aru tewi oso po'o Owane Sitewi ma'e auwe. Ahowa, weiname tani ape ma'aru werese werese a'i lo Owane Sitewi ma'e auwe. Ma'aru werese lo po'uteye. Le etiri ta piye ma'aru se eterowata.”

Mak 13

Owane Sitewi lo wesi tutawe aine tapeti fiyarirowa.

(Matyu 24:1-2; Luk 21:5-6)

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase Owane Sitewi lo wesi tutawe nowe ma'e arunati. Lu disaipel lo ta le ma'e eiye, “Atuatu siye Meni Owane, Siyere! Owane Sitewi lo wesi tapiye werese wisere a'i ne. Lowe wesi ape ta'ane wisereyeye.”

2Sosu Jisas le ma'e itiya'u apou eiye, “Ne wesi erasi ape siyere! Nowe me'iye ta su, ai lu tamo lai tapiye ape werese hi ani teroso fiyari arorowa. Tapiye ta'i ta tapiye tere'e hire furowata.”

Jisas, etiri tamo me'iye henerairowa ape, au te'e areiyeye.

(Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

3Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase Omo Oliv hire ma'e yaneye. Le awei sahe onuwewe, Owane Sitewi lo wesi tutawe siyeteye. Sosu lu feni tamo Pita, Jems, Jon, sosu Andru, lowe Jisas ma'e eresene a'i apou te'e toweriye.

4Lowe apou te'e toweriye, “Ne nomo ma'e etiri tamo, me'iye heneraiyei ape, nomo ma'e au te'e areiyere! Piye nowe se etiri ape henerairowa awere? Piye yaru nomo siyerowa awere? Serai etiri ape henerairowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Sosu Jisas lowe ma'e peri ta itiya'u au te'eye. “Fene Weiyai! Lu tamo lai fene ma'e peri wawero au te'e areareyei ne toterowa. Fene peri wawero lowe lo ape owe wanute!

6Lu ne'ese iyape ano se aiyerowawe, apou au te'eyei, ‘Ane a'i lai meni ape tene! Owane Sitewi lai ane fene ma'e eimawesai.’ Peri ape wawero a'i tene! Lowe lu taune tomu ne'ese ma'e au te'e arearerowa.

7Fene ai atuwei lo peri wanurowa. Ai atuwei lo peri heneruwe wanurowa su, fene owe ape atoweiyere! Etiri werese ape, tu henerairowa. Ahowa, nowe ye'ewi ape i'ero henerairowata.

8Omo ta lo ai lu, omo tere'e lo ai lu se ai atu tiyatirowa. Lu tewi ta ai lu tewi tere'e se ai atu tiyatirowa. Auwe erasi omo pani tere'e tere'e werese auseriyerowa. Nowe ape se lau erasi teriterowa. Etiri ape mo tu henerairowa. Menitani ta meni eime auteiyei su, le fofowei erasi teriteyei. Etiri ape mo aiwawe a'i ne. Orese nowe ape tu henerairowa.

9Fene weiyai! Lu tamo fene awei meni owane ma'e etiyei ne henetirowa. Lowe me'iyeni fene lo ma'e wafei se Owane Sitewi lo wesi papu ainerowa. Fene peri ano wanu umasirowa su, lowe fene awei lu owane tamo ma'e au teirowawe, fene lowe ma'e peri ano au te'e areiyerowa.

10Serai peri werese ano omo omo pani werese au te'e fiyari areiyerowa.

11Ai lu tamo fene ereti lowe wafei se ti tawesirowawe, lu owane ma'e henetirowa su, fene owe ape atoweiyere! Nowe ape se fene peri te'e areiyere. Owane Sitewi lai fene ma'e peri lo ape au te'erowa. Fene peri towafi fene lo au te'e ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai peri ape lowe ma'e au te'e areiyerowa.

12Meni ta pa'ise lo etiyei ne henetirowawe, aine tera'eyei ne toterowa. Meni ta meni eime topo lo ape aine tera'eyei ne henetirowa. Meni eime ta lai aite mai topo lo ma'e ai atu tiyatirowawe, sosu aine tera'eyei ne henetirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Iyape ano fene sahe irorowa su, lu werese fene ma'e ai marepi luwaru totenamirowa. Ahowa, fene iyape ano se tei kairefiyerowa su, nowe ye'ewi se fene marepi hepene he'i a'i ironamirowa.

Etiri luwaru pefine a'i ta henerairowa.
(Matyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

14Wanure! Fene, peri ape siye te'eyei ape, Weiyai! Fene peri ano siye so'oruwere" Sosu Jisas lowe ma'e au te'e areiyeye, "Fene etiri luwaru a'i, Owane Sitewi lo wesi tutawe papu au teirowa ape, siyerowa su, lu taune werese, omo pani Judia irorowa ape, omo hire ma'e fareyareyei ne iteroti. Etiri luwaru a'i ape lai Owane Sitewi lo wesi tutawe ne au te'e naruwei ne au irowe.

15Nowe ape se lu taune tamo wesi hire sahe irorowa ape, lowe wesi papu etiri tamo si aniyei ne wirowata.

16Aiwawe a'i lu taune tamo ta'aneyei awei ma'e, ta'aneyei ape mo, lowe wesi towafi lowe lo ma'e etiri aniyei ne si irowata.

17Ahowa, taune eime tahe se, sosu taune, eimane towafi lowe lo mo'u au arowa ape, lowe weiyai! Lowe fofowei erasi teriterowa.

18Sosu fene Owane Sitewi ma'e te'e towerite, 'Nowe ape se nowe naretei a'i owe ape heneraite.'

19Nowe ape se etiri orese a'i omo pani werese napeturowa. Etiri orese a'i ape eito eite, tu naifa weriyei Owane Sitewi lai etiri werese ta'aneye ape, lu taune werese siye ta'ame. Nowe pereye eite se lu taune werese etiri orese a'i eito eite ape siye ta'ame. Aiwawe a'i nowe me'iye su etiri orese a'i ape eito eite lu taune werese siyerowata.

20Sosu aiwawe nowe orese a'i ape se, Meni Owane Pefine a'i lai nowe te'e oso a'i ariariye ta'ame su, lu taune werese temeniyerowa. Ahowa, lu taune werese, Owane Sitewi lai ariariyeye ape, lowe Owane Sitewi lo yo umasinamirowa su, le nowe orese a'i ape te'e oso a'i ariariyerowa.

21Sosu meni ta lai fene ma'e apou eiyei su, 'Siyere! Meni ape Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, irosiya. Aiwawe a'i siyere! Meni ape yaro

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e irosiya ape, meni ape, Owane Sitewi lai awei hi ma'e eimawe arosai ape, irosiya.' Wanure! Peri ape wawero a'i tene! Fene peri ape owe ape wanu umasite!

22Lu tamo apou eiyei su, 'Ane meni ape, Owane Sitewi lai lu taune ma'e hi awei ma'e eimawe arosai.' Peri wawero! Lu tere'e tamo apou eiyei su, 'Owane Sitewi lai ane etiri tamo nowe me'iye su henerairowa ape, au te'e fiyariyei ne ariariyeye.' Peri ape wawero a'i tene! Lowe lu taune iyape towafi lowe lo se u tahe se au ta'ane fara'uwerowa. Serai lowe Owane Sitewi lo lu feni yo luwaru a'i ma'e henetirowa."

23Sosu Jisas apou eiye, "Fene weiyai! Wanure! Ane fene ma'e etiri werese, me'iye heneraiyei ape, au te'e areiyesiya."

Owane Sitewi lo meni eime si tame aiyerowa.
(Matyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

24Sosu a'i pe Jisas apou au te'eye, "Nowe orese fofowei luwaru erasi a'i ape po'uterowa su, nowe ape se poweiye mi pasi wou henerairowa. Yame lo mi tewi mitaiyerowata.

25Eiwariyemi tamo ni'arawe arunatirowawe, hi awei ma'e winetairowa. Etiri werese, ni'arawe sahe irosiya ape, lowe auseriyerowa. *Ais* 13:10; 34:4

26Nowe ape se lu taune werese, Owane Sitewi lo meni eime ni'arawe papu irosiya ape, kairefiyeyei erasi aiwawe a'i mitaiyeyei erasi mase itorairowa ape, siyerowa.

27Le itorairowa su, le Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel) omo omo werese eimawe fiyarisawirowa. Lowe lu taune werese, Owane Sitewi lo yo peri wanu umasisiya ape, hene ta'uwe anirowa. Lu taune werese omo omo eyeri ma'e hene ta'uwe anirowa. Lowe lu taune, ni'arawe sahe irosiya ape, eyeri ma'e aiwawe a'i hene ta'uwe anirowa."

Fene me owarape lo peri anowe pei siye so'oruwere!
(Matyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Sosu a'i pe Jisas peri anowe ta au te'eye. Le apou eiye, “Fene peri anowe ape wanure! Fene me owarape aiwawe a'i totere! Fene me owarape towe so'oruwe heneye su, fene apou totere. Nowe lo me so ta'eyei henerairowa.

29Sosu aiwawe a'i fene etiri orese a'i, nowe me'iye su henerairowa ape, siyeyei su, fene apou fa totere. Nowe ape se Owane Sitewi lo meni eime heneraiyei, ataheyewa. Yo tewiye sahe tei ataheyeraiwa.

30Ane fene ma'e peri wiyeme a'i te'esiya. Wanure! Lu taune tamo, pereye nowe eite se irosiya ape, lowe temeniyeyei ta'ama. Ahowa, lowe etiri ape mo heneraiyei siyerowa.

31Etiri werese, ni'arawe hire ma'e irosiya ape, sosu etiri werese, hi awei ma'e irosiya ape, lowe werese po'uterowa. Ahowa, peri wiyeme a'i ano weriyei weriyei ironamitorowa.

Owe meni ta lai nowe ape henerairowa ape, so'oru ta'ama.
(Matyu 24:36-44)

32Eiwerou su etiri werese ape henerairowa awere? Lu taune werese so'oru ta'ama. Aiwawe a'i Owane Sitewi lo ipari wisere a'i (ensel), lowe nowe ape so'oru ta'ama. Owane Sitewi lo meni eime aiwawe a'i, nowe ape so'oru ta'ama. Owane Sitewi ta'i a'i lai nowe ape so'oruwesiya tene!

33Serai ane fene ma'e au te'esiya. Fene weiyai! Ane si tame itorairowa. Serai fene tote etite. Fene werese nowe ape so'oru ta'ama.

34Ape peri anowe ta wou a'i ne. Meni ta omo pani eyeri ma'e iyei ne totesiya. Le wiyawi meni yahowa'i werese ei aniye. Le lowe ma'e apou eiye, ‘Ane omo pani eyeri ma'e iyei ne. Fene etiri werese ano au noweinoweite.’ Sosu le meni wesi yo au noweinoweisiya ape ma'e apou eiye, ‘Ne wesi yo ano siye etite.’”

35Sosu le lowe werese ma'e eiye, “Serai ane fene ma'e aiwawe a'i au te'esiya. Fene etiri werese siye etite! Meni Owane fene lo si tame aiyerowa su, fene nowe tewi a'i ape so'oru ta'ama. Le nowe neriwei su aiyerowa awere? Nowe pasi po su aiyerowa awere? Nowe mitaiyeye su aiyerowa awere? Nowe esi a'i su aiyerowa awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36Meni Owane fene lo aiyerowa su, le fene nihe howeiteyei siyerairowa awere? Le fene howeiteyei, siyeyei su, le fene ma'e fofowei orese erasi a'i aurowa."

37Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e apou eiye, "Peri werese ape, ane fene ma'e eisiya ape, ane lu taune werese ma'e eisiya. Weiyai! Fene etiri werese siye etite!"

Mak 14

Lu owane tamo Jisas ne aine tera'eyei ne te'e naneiye.

(Matyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

1Sosu a'i pe Juda lo ta'uwe hereiyei hesi a'i ataheyeye. Poweiye hesi a'i i tepa'asiye su, ta'uwe hereiyei iyape Pasova, sosu ta'uwe hereiyei tere'e nau ta'ase ene ayei. Au heseyei lu owane tamo, sosu Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo, lowe Jisas eresene a'i ereti wafei se ti tawesiyei ne toteye. Lowe le aine tera'eyei ne toteye.

2Lowe apou toteye, "Nowe ta'uwe hereiyei se, nomo Jisas ereti lowe ti tawesiyei su, lu taune werese nomo ma'e ai marepi toteyei. Lowe nomo ma'e ai marepi toteteyei su, lowe nomo ma'e au luwaruweyei. Serai nomo Jisas eresene a'i ereti ti tawesirowawe, sosu aine tera'erowa."

Menitani ta sa'i heneri Jisas lo mato sahe ani terosowe.

(Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8)

3Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase omo Betani sahe onuteye. Meni ta iyape Saimon tu naifa Jisas enite kairefi a'i, iyape lepra, au ta'ane niyemaiyeye. Jisas lu disaipel lo mase Saimon lo wesi sahe onuteye. Lowe metei sahe ene aye su, menitani ta wesi ape papu wiye. Le sa'i heneri wisere a'i ape tapiye pa'are papu aitai. Sa'i heneri ape ma'aru tomu ne'ese se eteye. Menitani ape tapiye pa'are aine towesiyewe, sa'i werese Jisas lo mato hire ma'e ani teroso arowe.

4Lu tamo menitani ape siyeye su, lowe le ne ai marepi a'i te'e tiyatiye. Lowe apou te'eye, "Menitani ape piyene sa'i heneri a'i ape ani terososawi awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Nomo sa'i ape meni ta ma'e au eteyei su, nomo ma'aru tomu ne'ese anirowawe, lu taune ma'e, ma'aru ariye ape, aurowa. Lowe menitani ape ne ai peri te'e tiyatiteye."

6Ahowa, Jisas lowe ma'e apou eiye, "Fene menitani ape ma'e ai marepi owe ape totere! Fene piyene le ma'e au luwaruweyei ne totesiya awere? Menitani ape ane ma'e wiyawi wisere a'i au ta'aneye.

7Fene lu taune, ma'aru ariye a'i ape, mi mi weriyei totenamisiya. Fene lowe ferafereiyei ne toteyei su, fene fara'u ma'aru tamo aure. Ahowa, ane fene mase nowe oso a'i irorowa. Ane fene mase weriyei iro ta'ame.

8Menitani ape ane ma'e etiri wisere a'i au ta'aneye. Le temeniyeyei ano totesiya. Serai le sa'i heneri wisere a'i tahe pa'are ano sahe ani teroso arowe. Me'iye su, ane fisiye yo ma'e funarirowa.

9Ane fene ma'e peri pefine a'i au te'esiya. Omo omo werese sahe peri ano au te'e fiyariyei su, lu taune werese, menitani ape lo etiri irowe ape, te'enamirowa. Sosu lowe menitani ape ne marepi papu lowe lo wanu tote tawesinamirowa."

Judas lai Jisas lu owane tamo ma'e henetiyei ne te'e naneiye.
(Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

10Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel ta iyape Judas Iskariot au heseyei lu owane tamo ma'e fi. Le Jisas au heseyei lu owane lo ereti se henetiyei ne toteye.

11Au heseyei lu owane Judas lo peri ape wanuwe su, lowe marepi nine'i erasi a'i toteye. Lowe ma'aru tamo le ma'e auwei ne te'e naneiye. Serai Judas lai Jisas lowe ma'e henetiyei ne toteye. Le lowe ma'e eiye, "Ane yo ta fene ma'e le henetiyei ne nehirowa."

Jisas lu disaipel lo mase ta'uweyewe, ene aye.
(Matyu 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

12Sosu a'i pe ta'uwe hereiyei nowe tutawe, iyape Pasova, henerai su, Juda lo lu fe sipsip tamo aine tera'eyei ne toteyewe, Owane Sitewi ma'e aurowa. Nowe ape se Jisas lo lu disaipel le ma'e apou eiye, "Ne eiwerou totesiya

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awere? Nomo eiwerou ma'e ene ayei etiri ta'uweyei awere? Sosu ne ta'uwe hereiyei ape arowa."

13Sosu Jisas lu feni hesi a'i lo ei aniye. Le lowesi ma'e eiye, "Fenesi omo weniyei ma'e ire. Fenesi meni ta sa'i pa'are erasi iyo'o hire suteyei, siyere! Fenesi meni ape mo'o umasitire.

14Meni ape wesi papu wirowa su, fenesi wesi ape se meni topo ma'e apou te'e towerire! 'Atuatu siye meni owane le ma'e ei toweriye. Tewi wesi ape eiwerou, irosiya awere? Serai ane lu feni ano mase ta'uwe hereiyei ape ene ayei ne.'

15Sosu wesi se meni topo tewi wesi erasi, hire ma'e irosiya ape, fenesi ma'e atuaturowa. Etiri werese ta'uwe tepa'asiye. Tewi wesi ape sahe fenesi ta'uwe hereiyei ene ayei ape au ta'uwere! Serai nomo tewi wesi ape papu ene arowa."

16Lu disaipel lo hesi ape arunatiyewe, omo weniyei ape ma'e heneri. Peri werese, Jisas au te'eye ape, lowesi siye tepa'asiye. Serai lowesi tewi wesi ape wiyewe, ta'uwe hereiyei lo ene ayei au fu ta'uwe naneiye.

Jisas Judas lo marepi au te'e areiyeye.

17Nowe neriwei su, Jisas lu disaipel lo mase tewi wesi ma'e ta'uweyei ne fai.

18Sosu Jisas lu feni werese lo mase metei sahe ene ayei ne onuwe su, Jisas lowe ma'e eiye, "Ane peri pefine a'i fene ma'e eisiya. Wanure! Meni ta, nomo ponei sato onusiya ape, ereti ano wafei se ti tawesirowawe, au heseyei lu owane ma'e henetirowa. Meni ape nomo ponei sato ene asiya."

19Lu feni werese lo peri ape wanuwe su, lowe marepi hepene orese a'i teriteye lowe ta'i ta'i a'i le ma'e te'e toweriteye, "Ne ane ne te'esiya awere?"

20Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Meni ape lu feni ano, meni ta lai nau ta'ase wahu papu ane aiwawe a'i furowawe, sosu arowa.

21Owane Sitewi lo meni eime temeniyerowa. Owane Sitewi lo one towe sahe tu naifa apou te'eye, 'Meni ape Owane Sitewi lai, hi awei ma'e eimawe arosairowa ape, temeniyerowa.' Ahowa, meni ape Owane Sitewi lo meni eime

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ai lu owane tamo ma'e ereti ti tawesirowawe, aine tera'eyei ne henetirowa su, meni ape weiyai! Mai lo autei ta'ame su, meni ape ane ma'e au luwaruwe irorowata. Serai wisere a'i ne. Ahowa, mai lo meni ape autei tepa'asiye su, Owane Sitewi lai le ma'e etiri luwaru a'i au irorowa."

Jisas lu disaipel lo ma'e nau ta'ase, wain sa'i au ene aye.

(Matyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

22Sosu a'i pe lowe ta'uwe hereiyei ape ene aye su, Jisas nau ta'ase ereti se aniteyewe, Owane Sitewi ma'e te'e wisereyeye. Sosu le nau ta'ase tewi pa tewi ani topoto noneye. Sosu le lowe ma'e apou eiye, "Fene nau ta'ase anire! Nau ta'ase ape tahe pa'are ano ne."

23Sosu aiwawe a'i le siye auwe ereti se aniteyewe, Owane Sitewi ma'e ei wisereyeye. Sosu lowe ma'e auwe. Sosu lowe werese sa'i ape ene aye.

24Sosu le lowe ma'e eiye, "Sa'i ape fisa'i ano ne. Ane fisa'i ano lu taune ne au ani terosorowa. Ane lowe ma'e peri te'e naneiyei he'i a'i ano au ferafereiyei ne aurowa.

25Ane fene ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Wanure! Ane wain sa'i tere'e tame arowata. Ane Owane Sitewi lo kairefiyeyei mase si tame itorairowawe, lu taune werese au noweinoweirowa su, ane fara'u wain sa'i he'i aurowa."

26Sosu a'i pe lowe ene a tepa'asiye su, lowe Owane Sitewi lo iyape se yakowei ahi te'e ani aroweteye. Sosu lowe tewi wesi nowe ma'e arunatiyewe, Omo Oliv ma'e yaneye.

Jisas apou eiye, "Pita ane ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa."

(Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

27Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e apou eiye, "Tote tawesiyei fene lo tote i'ane po'uterowa. Tu naifa Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya. 'Ane fe sipsip noweinowei siye meni aine tera'erowawe, sosu fe sipsip werese lo atoweiye itero fiyari howeirowa.' *Sek* 13:7

28Ahowa, ane si tame norohuwe sineyei su, ane omo pani Galili ma'e tu irowa."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29Ahowa, Pita le ma'e apou eiye, “Lu tere'e tamo tote tawesiyei lowe lo tote i'aneyei su, ane lai ne ne tote i'anerowata.”

30Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane ne ma'e peri wiyeme a'i te'esiya. Pereye pasi eite ne nowe hesi heta ane ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Me'iye su, irowe kakaruk peri hesi a'i uterowa.”

31Ahowa, Pita peri erasi a'i tame eiye, “Ane ne ne mase temeniyerowa. Ane ne me'iyeni ma'e atati arunatirowata.” Jisas lo lu disaipel werese peri ape aiwawe wou a'i te'eye.

Jisas Getsemani sahe Owane Sitewi ma'e te'e tiyatiteye.

(Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

32Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase ta'aneyei awei ma'e iyape Getsemani, heneri. Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene sato onure. Ane yaro ahe Owane Sitewi ma'e au te'erowa.”

33Sosu le lu hesi heta, Pita, Jems, Jon ei aniye. “Fene ane aiwawe iyei.” Lowe yaro ahe fi su, Jisas marepi orese a'i teriteteye.

34Sosu le lowe ma'e eiye, “Hepene ano orese a'i ironamisiya. Ane temeniye ataheyewa. Fene sato irote. Fene etiri werese siye etite.”

35Sosu le eyeri oso po'o ma'e fi. Le awei sahe winetaiyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiteye. Le apou eiye, “Ne yo tere'e irosiya su, ane yo eite feni se awera'iyenatirowa. Serai ane nowe luwaru a'i ape se awera'iyenatirowa.”

36Le apou ei toweriye, “Tai ano, etiri werese eite ne, ne fara'u irorowa. Serai ane ne ma'e apou tame ei towerisiya. Ne fara'u wiyawi no ane auwe eite, ani sasarire! Ahowa, ane marepi ano umasirowata. Ane marepi no a'i tote umasinamirowa.”

37Jisas peri tepa'asiye su, le lu feni hesi heta ma'e si tame fi. Le lowe nihe teiteyei siyeri. Le Pita ma'e apou ei toweriye, “Saimon, ne nihe howeisiya awere? Ne nowe tewi ta piyene etiri werese ape ne siye eti se ta'ama awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Fene etiri werese luwaru ape ne siye etinamite. Sosu fene Owane Sitewi ma'e te'e towerite! Serai fene yo seni luwaru a'i ta fene ma'e henerairowata. Hepene fene lo kairefi a'i ne, Ahowa, tahe fene lo pere'e a'i ne."

39Sosu le lowe arunatiyewe, yaru tewi ta sahe fiyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiteye. Le peri tu Owane Sitewi ma'e te'eteye ape, le peri aiwawe a'i te'eye.

40Le Owane Sitewi ma'e peri te'e tepa'asiye su, le lu feni hesi heta si tame siyeri. Lowe nihe teiteyei tame siyeri. Nihe lowe lo orese a'i ne. Lowe neritase teriteye. Serai lowe le ma'e peri se ta'ama.

41Sosu le yaru tewi ta sahe si tame fi, Owane Sitewi ma'e peri aiwawe a'i au te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo ma'e si tame fai. Sosu le lowe ma'e eiye, "Fene nihe teinamiteye awere? Tahe fene lo onota'ano a'i awere? Fara'u. Nowe ano henerai tepa'asiye. Siyere! Meni ape Owane Sitewi lo meni eime ereti wafei se ti tawesiyei ne fai. Le ane lu luwaru a'i ma'e henetirowa.

42Sinere! Nomo iyei ne. Siyere! Meni ape ane lu luwaru a'i ma'e henetiyei ne ataheyewa."

Judas lai Jisas lu owane ma'e heneti.

(Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

43Sosu Jisas peri ape te'eye su, meni Judas, Jisas lo lu disaipel ta, le ma'e henerai. Le ai lu tomu ne'ese mase fai. Lowe mene'e, me au tamo Jisas ma'e aitai. Au heseyei lu owane, sosu Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo, lowe ai lu werese Jisas ma'e ereti wafei se ti tawesiyei ne eimawesai.

44Sosu Judas ai lu owane ma'e apou eiye, "Ane meni ape, Jisas, lo ahi si ma'e ahi tahe se te'e wisereyeyei. Ane meni ape ariariyeyei su, fene ereti wafei se ti tawesire! Ereti wafei se ti tawesiyei su, fene au heseyei lu owane ma'e henetire!"

45Sosu Judas Jisas ma'e henerai su, le Jisas apou eiye, "Meni Owane Pefine." Sosu le Jisas lo ahi si ma'e ahi tahe lo se te'e ani ime wisereyeye.

46Ai lu werese Judas lo yaru siyeye su, lowe Jisas lo ereti wafei se ti tawesiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

47Sosu meni ta Jisas mase teiteye su, le ipari mene'e pite a'i ereti lo se aniteyewe, wiyawi yahowa'i a'i meni lo apaniye aine tou la'eye. Wiyawi yahowa'i meni ape Owane Sitewi lo wesi au heseyei lo meni owane erasi lo ne.

48Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene ipari mene'e, me au se ane ma'e ereti wafei se ti tawesiyei ne heneti awere? Ane ta'arei meni wou a'i awere?

49Mi mi werese ane Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeye su, ane fene mase iroteye. Ahowa, fene ereti ano wafei se ti tawesirowata. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo one towe sahe peri ape au te'e areiyeye. Pereye, peri ape wiyeme a'i henerai tepa'asiye.”

50Jisas lo lu disaipel werese le a'i arunatiyewe, atoweiye iteroti.

51Yo'orei meni ta Jisas mo'o umasiti ape, le watipi sahe ipari tahe wapo a'i ani asiteye. Sosu ai lu tamo meni ape ereti aniteye.

52Ahowa, meni ape ipari tahe erau fu arowe, liye pa'are ariye a'i iteroti.

Lu tamo awei meni owane nihe sahe Jisas etiye.
(Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

53Sosu lowe aniteyewe Jisas au heseyei meni owane ma'e, heneti. Au heseyei lu owane tamo, ya'ariyei lu owane tamo, sosu Owane Sitewi lo peri siye so'oruwe erasi siye lu tamo wesi erasi ape sahe ta'uwerai.

54Lowe Jisas heneti su, Pita eyeri ma'e Jisas mo'o umasiti. Le au heseyei meni owane lo wesi nepawe papu wiye. Wesi nepawe ape papu ai lu tamo mase yehe atahe sahe umerisiyeyei ne onuteye.

55Sosu au heseyei lu owane tamo, awei lu owane tamo, lowe lu tamo ei aniye. Jisas lo yo seni iroteye ape, fu te'e areiyeye ne. Piye yo seni luwaru a'i ta Jisas iroteye awere? Ahowa, lowe Jisas lo yo seni luwaru a'i ta wanu ta'ame. Lowe Jisas aine tera'erowata.

56Lu tomu ne'ese peri wawero le ne fu te'eye. Peri towafi lowe lo marepi ta'i a'i se aiwawe ta'ame.

57Lu tamo sineteyewe, lowe peri wawero Jisas ne fu te'eye, Lowe apou eiye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

58“Nomo le peri ape te'eye ape, wanuwe, Owane Sitewi lo wesi tutawe ape tu lu lai ta'aneye ape, ane lai aine tapeti po'uterowa. Sosu ane lai poweiye hesi heta Owane Sitewi lo wesi he'i a'i ta'anerowa. Ane ereti ano se au ta'anerowata.”

59Peri lowe lo peri wawero a'i tene! Lowe werese peri aiwawe a'i ta'ama.

60Sosu au heseyei meni owane sineteyewe, Jisas ma'e teiteye. Le Jisas ma'e apou ei toweriye, “Peri ape lu ne ne fu te'e areiyeye ape, ne piyene peri ta itiya'u te'eyei ta'ama awere?”

61Ahowa, Jisas peri mo'uwei a'i irowe. Le peri itiya'u ei ta'ame. Sosu au heseyei meni owane ape le ma'e si tame ei toweriye, “Ne meni ape Owane Sitewi lai hi awei ma'e lu taune au ferafereiyei ne eimawesai awere? Ne Owane Sitewi Pefine a'i lo meni eime awere? Piyete awere?”

62Sosu Jisas le ma'e apou eiye, “Ane a'i lai tene! Nowe me'iye su, fene Owane Sitewi lo meni eime Owane Sitewi lo kairefiyeyei pefine a'i lo ereti eyate feni se onunamitorowa. Aiwawe a'i fene, ane ni'arawe ma'e itoraiyei ape, siye anirowa.”

63Au heseyei meni owane peri ape wanuwe su, le ipari tahe lo ani apeti tepetowe. Sosu eiye, “Wanure! Nomo lu tere'e tamo ei anirowata.

64Fene peri lo wanu tepa'asiye. Le Owane Sitewi Pefine a'i te'e naruwe. Fene eiwerou totesiya awere?” Lu werese lai peri ta'i a'i uteye, “Meni ape fa temeniyere!”

65Lu tamo lai Jisas ma'e pisa'i sine'iye. Lowe ipari tahe se nihari lo ti tawesiyewe, sosu lowe le ma'e ereti ani amo'owe, sosu ereti se aineye. Lowe le aineye su, lowe le ma'e te'e toweriye, “Ne nomo ma'e peri pefine au te'ere! Eiwerai nihari no aineye awere?” Ai lu owane lai le ma'e nihari lo sahe aineteye.

Pita Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunati.
(Matyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

66Sosu a'i pe Pita wesi nepawe hi ma'e onuteye. Wiyawi yahowa'i menitani ta wesi nepawe ma'e fai. Menitani ape au heseyei meni owane lo ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

67Menitani wesi nepawe ma'e fai su, le Pita yehe sahe tahe onu umerisiyeteye. Le apou ei toweriye, “Ne lai Jisas, omo Nasaret ma'e fai ape, aiwawe a'i iroteye.”

68Ahowa, Pita itiya'u eiye, “Wawero a'i ne! Peri ape, ne eiye ape, ane so'oru ta'ama.” Sosu le wesi nepawe nowe ma'e fi. Sosu irowe kakaruk peri uteye.

69Nowe ma'e hene fi su, wiyawi menitani ape Pita tame siyeye. Le lu tamo ma'e apou eiye, “Wanure! Meni ape Jisas lo lu disaipel tene!”

70Pita itiya'u eiye, “Ahowa, ane meni ape so'oru ta'ama.” Nowe me'iye oso a'i lu tamo Pita atahe a'i teiteye ape, lowe ma'e eiye, “Peri pefine, ne lai meni ape lo lu feni tene! Ne omo pani Galili aiwawe a'i fai. Peri no aiwawe a'i ne.”

71Ahowa, Pita lowe ma'e peri luwaru a'i au te'eye, sosu eiye, “Meni ape fene au te'esiya ape, ane le ne so'oru ta'ama.”

72Pita apou eiye su, witane a'i irowe kakaruk peri me'iye to'uresi tame uteye. Sosu Pita irowe kakaruk lo peri wanuwe su, le Jisas lo peri ape ne tame tote ewiteye. Tu Jisas le ma'e eiye, “Ne irowe kakaruk peri hesi uteyei wanuwei su, ne nowe hesi heta ane ne me'iyeni ma'e atati arurowa.” Sosu Pita luwei erasi a'i irowe.

Mak 15

Lowe Jisas awei meni owane Pailat ma'e heneti.

(Matyu 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

1Esi pasi a'i su au heseyei lu owane, ya'ariyei lu owane tamo, sosu Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu tamo, lu owane tere'e lowe wesi erasi ape sahe ta'uwerai. “Etiri lowe irowei ape, tote te'e eti tiyatiye. Nomo eiwerou irowei awere?” Sosu lowe Jisas lo ereti wafei se ti tawesiyewe, awei meni owane, iyape Pailat, ma'e eimawesawi.

2Sosu Pailat Jisas ma'e apou ei toweriye, “Ne Juda lo meni owane tutawe a'i awere?” Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne peri pefine a'i te'eye.”

3Sosu au heseyei lu owane tamo lowe Jisas peri wawero au te'e areareye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Sosu Pailat le ma'e eiye, “Ne peri ape wanu ta'ame awere? Ne peri ta lowe ma'e itiya'u au te'e ta'ame awere? Lowe ne ma'e peri tomu ne'ese fu te'esiya. Ne peri lowe lo wanu ta'ame awere?”

5Ahowa, Jisas peri ta lowe ma'e itiya'u ei ta'ame. Serai Pailat peri ape ne hepene se su'ariye.

Pailat apou te'eye, “Fene Jisas me tape'i sahe aire tawerere!”
(Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:38–19:16)

6Sosu a'i pe Pailat marepi erasi a'i toteteye. Nowe ta'uwe hereiyei henerai su, meni Pailat meni ta'i, kalabus wesi sahe iroteye ape, erau arosawirowa.

7Meni ta iyape Barabas kalabus wesi sahe iroteye. Meni ape lu tewi lo mase awei lu owane ma'e ai atu tiyatiteye. Serai ai lu tamo meni ape kalabus wesi sahe hene fu arowe. Meni ape lai lu tere'e tamo aine tera'eye.

8Sosu lu taune tomu ne'ese Pailat ma'e meni ta te'e toweriyei ne fi. Lowe le ma'e apou te'e toweriye, “Iyu menei werese werese ne meni ta, kalabus wesi iroteye ape, ani erau arosaire.”

9Sosu Pailat lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane Juda lo meni owane tutawe a'i fara'u ani erau arosairowa awere?”

10Au heseyei lu owane tamo Jisas meni Pailat ma'e heneti su, lowe lo ai marepi luwaru a'i Jisas ma'e totenamiteye. Serai Pailat lu taune werese ma'e ei toweriye, “Ane fara'u Jisas ani erau arosairowa awere?”

11Ahowa, au heseyei lu owane lu taune werese ma'e ai marepi te'e tataiteye. Serai lu taune werese Pailat ma'e apou uteye. “Ne meni Barabas ani erau arosaire!”

12Sosu Pailat lowe ma'e itiya'u eiye, “Sosu ane meni Jisas ne eiwerou irowei awere? Le lai Juda lo meni owane tutawe a'i tene!”

13Sosu lowe le ma'e itiya'u uteye, “Meni eite me tape'i ape sahe aine tera'ere!”

14Ahowa, Pailat lowe ma'e itiya'u ei toweriye, “Piyene awere? Le piye yo seni luwaru a'i irowe awere?” Ahowa, lu taune werese peri erasi a'i tame hare uteye, “Me tape'i ape sahe aine tera'ere!”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Sosu Pailat lu taune ma'e marepi wisereyeyei ne toteye. Serai le meni Barabas kalabus wesi sahe ani erau arosai. Barabas kalabus wesi ani erau arosawi su, Pailat ai lu tamo ma'e eiye, “Fene Jisas henetirowawe, me'iyeni lo ma'e wafei se ainere!” Jisas lo me'iyeni ma'e aineye su, le ai lu ma'e me tape'i sahe aine tera'eyei ne heneti.

Ai lu tamo lai Jisas ma'e peri te'e naruwe.
(Matyu 27:27-31; Jon 19:2-3)

16Sosu a'i pe ai lu tamo Jisas wesi erasi ma'e heneti. Sosu lowe ai lu werese wesi papu ei aniye.

17Lowe Jisas lo ipari tahe ani erauwe. Sosu ipari tahe lo'u a'i le ma'e au ani asiye. Lowe wafei tohu ni'ari ape se ani ape'iye ta'aneyewe, Jisas lo mato sahe ti atati asi arowe.

18Sosu lowe peri erasi apou eiye, “Ei, Jisas, ne Juda lo meni owane tutawe a'i tene!”

19Sosu lowe Jisas lo mato sahe menei meni patiye se aineteye. Lowe Jisas ma'e sine'i te'e naruwe. Lowe le ma'e lowe uporo ape'i onu areareteye.

20Sosu lowe Jisas peri te'e naru tepa'asiye su, lowe ipari tahe lo'u a'i ani erauwewe, ipari tahe lo si tame au ani asiye. Sosu lowe le omo Jerusalem nowe ma'e me tape'i sahe aine tera'e tawesiyei ne heneti.

Lowe Jisas me tape'i sahe aine tawereye.
(Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21Sosu a'i pe lowe omo nowe ma'e fi su, lowe meni ta iyape Saimon ereti aniteye. Meni ape omo Sairini ma'e fai. Meni ape Aleksander, sosu Rufus lo aite. Lowe Saimon apou eiye, “Ne Jisas lo me tape'i omo hire ma'e sutetire!”

22Sosu a'i pe lowe Jisas Omo Golgota ma'e heneti. Golgota lo iyape sitewi apou wou a'i “Mato Pa'are lo Omo”.

23Sosu lowe Jisas ma'e wain sa'i ta au ayei ne toteye. Ahowa, Jisas a ta'ame.

24Sosu lowe Jisas me tape'i sahe ni'ari se aine tawereyewe, hire ma'e au ani sineteye. Ipari tahe lo ape aniye ape, lowe tapiye oso ani fu arosawi. Eiwerai ipari tahe aniyei awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Lowe me tape'i hire ma'e au ani sineteye su, nowe ape esi ponei a'i.

26Lowe etiye lo peri ta metei sahe apou leseye. Lowe apou leseye, JUDA LO MENI OWANE TUTAWE TENE.

27Lowe ta'arei lu hesi ta Jisas mase aiwawe a'i me tape'i sahe aine tera'e tawesiteye. Meni ta eyate feni ma'e me tape'i se aine tawereteye. Meni ta opi feni se aine tawereye.

28{Sosu Owane Sitewi lo one towe sahe pefine a'i henerai. Apou a'i leseye, MENI APE LU LUWARU A'I MASE NAWITEYE.} *Ais* 53:12

29Lu taune tamo Jisas lo me tape'i awera'iyenati ape, lowe Jisas ma'e peri luwaru a'i te'e naruwe. Mato pa'are lowe lo peipaiyeye, sosu te'eye, "Ne Owane Sitewi lo wesi tutawe aine tapeti fu arosawirowa awere? Sosu nowe hesi heta si tame au ta'anerowa awere? Peri wawero a'i tene!

30Ne ta'u au ferafereire! Me tape'i hire ma'e arunatirowawe, si hi awei sahe itora!"

31Sosu aiwawe a'i au heseyei lu owane, sosu Owane Sitewi lo peri so'oruwe siye lu tamo lowe le ma'e peri te'e naruwe. Lowe te'e tiyatiteye. Lowe apou eiye, "Le lu taune tere'e au ta'ane ferafereiteye. Ahowa, le ta'u au ferafereirowata.

32Ne meni ape, Owane Sitewi lai awei hi ma'e eimawe arosai ape, sosu Juda lo meni owane tutawe a'i su, nomo ne ma'e eisiya, ne me tape'i hire arunatirowawe, hi awei ma'e itora! Ne hi awei ma'e itoraiyei su, nomo peri no tote tawesirowa. Peri wawero a'i tene!" Ta'arei lu hesi aiwawe a'i Jisas mase me tape'i sahe iroteye ape, lowe lai le ma'e peri luwaru a'i au te'e naruteye.

Jisas temeniyeye.

(Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

33Sosu a'i pe poweiye ponei a'i se, pasi a'i awei pani werese napetuwe. Poweiye wati su, pasi a'i tepa'asiyewe, sosu mitaiyeye si tame henerai.

34Sosu poweiye wati su, Jisas peri erasi a'i hare uteye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eloi, Eloi, lama sabaktani? Peri ape lo sitewi apou wou a'i ne, “Owane Sitewi ano, Owane Sitewi ano, piyene ne ane ne me'iyeni ma'e atati arunati awere?” *Sng* 22:1

35Lu taune tamo peri ape wanuwe su, lowe apou eiye, “Wanure! Le meni Elaija ei aniye!”

36Meni ta witane a'i se wain sa'i luwaru a'i ipari tahe se ausi aniyewe, me pite a'i sahe wafei se ti tawesiye. Sosu le Jisas ma'e sa'i ape au aye. Sosu le apou eiye, “Weiya! Nomo meni Elaija itorairowa awere? Le Jisas lo tahe pa'are hi awei ma'e ani itorairowa awere?”

37Sosu Jisas peri erasi a'i tame hare uteye. Sosu Jisas lo hepene fi.

38Jisas temeniyeye su, ipari tahe erasi pite a'i Owane Sitewi lo wesi tutawe papu heriteye ape, Owane Sitewi lai ipari tahe ape hire ma'e ponei ani tou apeti itorai.

39Ai lu owane Jisas atahe a'i teiye ape, le Jisas lo temeniyeyei siyeye su, le apou eiye, “Peri wiyeme a'i ne. Meni ape Owane Sitewi lo meni eime tene!”

40Taune tamo eyeri oso a'i ma'e teiteye ape, lowe Jisas temeniyeyei siyeye. Lowe lo iyape apou a'i ne, Maria, omo pani Makdala ma'e fai, Maria tere'e, Jems, sosu Josep lo mai, sosu menitani tere'e Salome.

41Jisas omo pani Galili ma'e iroteye su, taune ape mo lowe Jisas mo'o umasiteye. Lowe etiri ta le ma'e au pati aniteye. Taune tomu ne'ese tere'e tamo lowe Jisas mase omo Jerusalem ma'e yaneye.

Jisas lo tahe pa'are tapiye fisiye yo papu funari.

(Matyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

42-43Nowe neriwei tase, meni ta Josep, omo Arimatea ma'e fai ape, le marepi lo au iro kairefiyeyewe, sosu awei meni owane Pailat ma'e Jisas lo tahe pa'are aniyei ne ei toweriye. Meni ape Juda lo meni owane. Le Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiteye. Sosu nowe amou (Sabat) lo omo hire ma'e ninaweteye. Nowe ape se Juda lo lu taune etiri werese ta'uweye. Sosu nowe me'iye su nowe Sarere henerairowa. Nowe amou (Sabat) Juda lo lu taune wiyawi ta'anerowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

44Sosu Josep meni Pailat Jisas lo tahe pa'are ei toweriyei ne henerai su, Pailat apou toteye, “Jisas temeniyeye awere?” Sosu le ai lu meni owane ei aniyewe, apou ei toweriye, “Jisas temeniyeye awere? Piyete awere?”

45Ai lu meni owane ape Pailat ma'e itiya'u eiye, “Pefine a'i Jisas temeniyeye.” Sosu Pailat Josep ma'e eiye, “Ne fara'u Jisas lo tahe pa'are aitire!

46Sosu Josep ipari tahe wapo pite a'i eteye. Le Jisas lo tahe pa'are me tape'i hire sahe hi awei ma'e erau ani itorai. Le Jisas lo tahe pa'are ipari tahe ani noweri fuwewe, tapiye fisiye yo, lu tamo horuseye ape, papu funari. Tahe pa'are ape fisiye yo papu fuwe su, le tapiye erasi fisiye yo hire fu tawesiye.

47Taune hesi Maria, omo Makdala ma'e fai ape, sosu Maria tere'e, Josep lo mai, lowesi Jisas lo fisiye yo siyenari.

Mak 16

Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe sineye.

(Matyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

1Sosu a'i pe nowe amou (Sabat) tepa'asiye su, taune hesi heta, Maria, omo Makdala ma'e fai ape, Maria, Jems lo mai, sosu Salome, lowe sa'i heneri wisere a'i se Jisas lo tahe pa'are sahe au ani imeyei ne aiti.

2Esi pasi henerai su, lowe Jisas lo tapiye fisiye yo ma'e fi.

3Lowe a'i lai te'e tiyatiteye, “Tapiye erasi hire fusiya ape, eiwerai tapiye fisiye yo nowe tewiye ma'e ani nowerisawirowa awere?”

4Lowe fisiye yo ape heneri su, lowe tu nihari hire siye ani aroweye. Sawi amou! Tapiye erasi ape nowe tewiye ma'e ani nowerisawi tepa'asiye. Tapiye ape erasi pefine a'i tene!

5Sosu lowe tapiye fisiye yo papu wiye. Meni ta, ipari tahe wapo pefine a'i ani asiye ape ereti eyate feni se onuteye. Lowe meni ape siyeye su, lowe hepene se su'ari atoweiyeteye.

6Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene atoweiye sawa! Ne Jisas, omo Nasaret ma'e fai ape, nehisiya awere? Lowe le me tape'i sahe tawere aine tera'eye. Ahowa, le

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

si tame norohuwe sine tepa'asiye. Le sato ariye. Siyere! Lowe tahe pa'are lo yaro ahe au howeiteye. Siyere! Le sato ariye.

7Sosu fene lu disaipel lo ma'e, Pita aiwawe a'i, peri heneruwe ape au te'eri! Fene lowe ma'e apou au te'ere, ‘Jisas omo pani Galili ma'e tu irowa.’ Fene omo pani ape heneriyei su, fene le saro siyerirowa. Tu naifa Jisas lai peri ape fene ma'e au te'e areiyeteye.”

8Sosu taune ape tapiye fisiye yo nowe ma'e itero heneye. Tahe lowe lo auseriyeye. Lowe hepene erasi Lowe atoweiye a'i irowe. Peri eite (16:9-20) irosiya ape, peri eite piye meni lai leseye awere? Lu so'oru siye tamo lowe so'oru ta'ama. Ya'ariyei one towe tomu tamo sahe peri eite iro te ta'ame. One towe tere'e tamo sahe peri eite iroteye.

Maria, omo Makdala ma'e fai ape, Jisas siyeye.
(Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18)

{

9Sosu a'i pe nowe tutawe se Jisas si tame sine norohuweye. Le menitani ta Maria, omo Makdala ma'e fai ape a'i se su'ari ya'oreye. Ahowa, lowe lu taune werese ma'e peri ape au te'e areiye ta'ame. Tu naifa Jisas menitani ape sepei luwaru a'i ereti feni werese feni hesi a'i (7) au ta'ane sasarisawi.

10Sosu menitani ape Jisas arunatiyewe, lu taune, le mase iroteye ape, au te'e areiyeteye. Lu taune ape mo Jisas lo temeniyeyei ewite luwei erasi irowe.

11Menitani ape peri heneruwe au te'eye su, lu taune werese tote tawesiye ta'ama.

Lu hesi lai Jisas yo mai sahe siyeye.
(Luk 24:13-35)

12Sosu a'i pe lu hesi omo Jerusalem arunatiyewe, yo mai iteye su, Jisas nihari tere'e se lowesi yo mai sahe naitu siyeye.

13Sosu Jisas lowesi arunatiyewe fi su, lu hesi Jisas lo lu disaipel ma'e peri ape au te'e areiyeyei ne fi. Ahowa, lowe peri ape wanuwe su, lowe peri ape wanu tote tawesi ta'ame.

Jisas lu disaipel lo ma'e wiyawi lowe lo ta'aneyei ne au te'eye.
(Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel wesi papu iroteye. Lowe metei sahe ta'uwe ene ateye. Sosu Jisas wesi papu wiye su, le lu disaipel lo werese siyeye. Le lowe ma'e ai peri eiye, “Marepi fene lo kairefi luwaru a'i ne. Fene piyene peri ano wanu tote tawesi ta'ame awere? Lu taune tamo, ane si sine norohuwe ape, siyeye su, fene peri lowe lo wanu tote tawesi ta'ame.”

15Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene lu taune werese omo werese ma'e peri ano au te'e fiyariyei ne ire!

16Lu taune tamo peri ano wanu tote tawesiyei su, fene lowe fara'u sa'i se au hure. Serai ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei aurowa. Lu taune tamo peri ano wanu tote ta'ame su, Owane Sitewi lai lowe yehe omo ma'e weriyei weriyei eimawe arosawirowa.

17Lu taune werese peri ano wanu tote tawesi umasiyei su, fene marepi hepene he'i a'i lowe lo siyeye. Lowe lu taune lo sepei luwaru a'i au ta'ane sasarirowa. Aiwawe a'i lowe peri tere'e he'i a'i se lu taune ma'e au te'e areiyerowa.

18Lowe haru luwaru a'i ereti se aniteyewe, sosu lowe sa'i luwaru a'i ayei su, lowe fara'u teirowa. Lowe temeniyerowata. Lowe lu taune u tahe se ereti hire ma'e isawe hetesiyewe, fene u tahe lowe lo au ta'ane fara'uweye.”

Jisas Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiye.
(Luk 24:50-53; Aposel 1:9-11)

19Sosu a'i pe Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, Owane Sitewi lai le omo hire ma'e hene ani wiye. Le Owane Sitewi lo ereti eyate feni ma'e onuri.

20Sosu Jisas lo lu disaipel wesi ape arunatiyewe, omo omo werese lu taune ma'e au te'e fiyariteye. Sosu lowe wiyawi erasi pefine a'i lu taune ma'e au ta'ane wisereyeteye. Lu taune werese wiyawi lowe lo ape siyeye su, lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i siye so'oruweteye.}

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Luk

Luk 1

Luk meni Tiofilus Jisas ne au leseye.

1-4Ane peri eite, meni owane, Tiofilus, Meni Owane Pefine a'i lo wiyawi werese ne, ne ma'e lese ausawiyei ne totesiya. Lu tomu ne'ese Meni Owane Pefine a'i ape lo wiyawi werese siyeteye. Lowe one towe sahe leseye. Lu ape mo, lowe Meni Owane Pefine a'i ape mase uweinamiteye. Lowe, meni ape lo lu feni pefine a'i lowe etiri werese, le ironamiye ape, nomo ma'e au te'esai. Sosu a'i pe ane aiwawe a'i, etiri werese, le ironamiye ape, ane one towe sahe leseyei ne totesiya. Ane etiri werese, lowe leseye ape, siye te'e etinamiteye. Ane lu werese, le mase ironamiteye ape, ei toweriye. Lowe ane ma'e Meni Owane lo peri ne au te'e areiyeteye. Serai ane Meni Owane Pefine a'i lo wiyawi farere a'i au leseyei ne totesiya. Etiri werese, le tu irowe ape, ane tutawe leseyei. Etiri werese, le mo'o irowe ape, ane sosu mo'o leseyei. Ne peri ano siye te'eyei su, ne etiri werese, lowe ne ma'e au te'e atuatuteye ape, siye so'oruwe tepa'asiyei. Peri ape wiyeme a'i tene!

Ipari wisere a'i ta Sekaraia ma'e te'e naneiye.

5-6Nowe ta se awei lo meni owane iyape Herot, le omo pani Judia ma'e au noweinoweiteye. Nowe ape se au heseyei meni owane ta iyape, Sekaraia, iroteye. Meni ape lo niyene iyape Abiya. Abiya lo lu tewi ape mo, lowe me tahe heneri se ape yehe sahe Owane Sitewi ma'e au itomuteye. Meni Sekaraia lai Abiya lo wiyawi au ta'aneteye. Meni ape Sekaraia tani lo aiwawe a'i lowesi Owane Sitewi lo nihe se Owane Sitewi lo yo peri werese umasinamiteye. Lowesi yo seni aseyaro a'i ironamiteye. Tani lo, iyape Elisabet, ya'ariyei lo meni owane, Aron, lo lu tewi ma'e fai.

7Lowesi eimane tamo auteiye ta'ame. Elisabet menitani waiyari a'i iroteye. Sekaraia, tani lo aiwawe a'i, lowesi ya'ariyei naihe pefine a'i ne.

8Nowe ta se Sekaraia Owane Sitewi lo wesi sahe me tahe heneri a'i ape Owane Sitewi ma'e au itomuteye. Abiya lo lu tewi ape mo lai wiyawi ape ta'aneteye. Serai Sekaraia Owane Sitewi ma'e wiyawi lo ta'aneteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[9]Lowe Owane Sitewi lo wiyawi au ta'aneteye su, lowe meni ape Sekaraia me tahe heneri wisere a'i yehe sahe lei itomuteyei ne ariariyeye. Sosu le Owane Sitewi lo wesi tutawe papu me tahe heneri wisere a'i lei itomuwei ne wiye.

[10]Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e te'e toweriteye.

[11]Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ta meni ape ma'e itorai. Le tapiye wari yehe yaru ereti eyate feni ma'e teirai.

[12]Sekaraia Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ape siyeye su, le hepene se su'ariye.

[13]Ahowa, Owane Sitewi lo ipari le ma'e eiye, “Sekaraia, ne taweiru sawa! Tu naifa ne Owane Sitewi ma'e etiri ta ei toweriteye ape, Owane Sitewi lai peri no, le ma'e ei toweriteye ape, wanuwe. Sosu le etiri ape ne ma'e auwei. Tani no meni eime ta auteiyei. Tani no meni eime auteiyei su, ne meni eime ape lo iyape Jon au papore.

[14]Meni eime ape auteiyei su, marepi fenesi lo le ne wisereye nine'inamirowa. Lu taune tamo meni eime fenesi lo ape ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei.

[15]Meni eime ape Owane Sitewi lo nihe se meni owane erasi a'i henerairowa. Le wain sa'i meremereye a'i sa'i luwaru a'i tere'e arowata. Le mai lo lire papu iroteyei su, Owane Sitewi lai meni ape ma'e Hepene Wara'i a'i lo eimawesaiyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i le ma'e marepi lo au te'e atuatuwei.

[16]Meni erasi heneraiyei su, le Israel lo lu taune tomu ne'ese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari areiyeyei. Serai lowe Owane Sitewi lo peri wanuwei su, lowe Owane Sitewi, Owane lowe lo ma'e metete atati teirowa.

[17]Meni eime fenesi lo tu henerairowa. Meni Owane Pefine a'i mo'o henerairowa. Le Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni henerairowa. Le Owane Sitewi lo au te'e siye meni, Elaija, lo hepene wou a'i henerairowa. Le kairefi a'i henerairowa. Le lu taune ma'e apou au te'erowa, ‘Tai werese, fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eimane werese fene lo ma'e marepi ta'i a'i totete. Fene, Owane Sitewi lo peri arisinamisiya ape, fene yo seni aseyaro pei umasite.' Meni ape, Jon, le lu taune lo marepi au fareraiyeyei. Sosu nowe me'iye su, Meni Owane Pefine a'i aiyerowa. Serai lowe Owane Sitewi lo peri wanu umasirowa."

18Sosu Sekaraia Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e itiya'u eiye, "Etiri werese, ne ane ma'e au te'eye ape, wiyeme a'i awere? Wawero a'i tene! Ane, tani ano aiwawe a'i, notosi ya'ariyei naihe pefine henerai. Tani ano waiyari ironamisiya."

19Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere a'i le ma'e itiya'u eiye, "Iyape ano Gebriel. Ane Owane Sitewi Pefine a'i lo nihe atahe sahe teinamiteye. Le ane peri ape ne ma'e te'e areiyeyei ne eimawe arosai. Serai ane Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i ape ne ma'e au te'esiya.

20Peri ano wanure! Owane Sitewi lai ahi no ani tomo'uterowa. Ne peri te'erowata. Sosu etiri werese, ane ne ma'e au te'eye ape, henerai tepa'asiyei su, Owane Sitewi fara'u ahi no ani anerowa. Ne Owane Sitewi lo peri wanu arisiye su, ahi no tomo'uterowa. Peri werese, Owane Sitewi ne ma'e au te'esiya ape, Owane Sitewi lo nowe se wiyeme a'i heneraiyei."

21Owane Sitewi lo ipari te'e tepa'asiye su, le Sekaraia arunatiyewe fi. Lu taune tomu ne'ese Sakaraia ninawe no'otiteye. Lowe marepi erasi a'i toteye. Piyene le Owane Sitewi lo wesi tutawe nowe ma'e henerai ta'ama awere?

22Mo'o su Sekaraia Owane Sitewi lo wesi tutawe nowe ma'e henerai. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe nowe ma'e henerai su, le peri te'erowata. Lowe le ne te'e tiyatiteye. Piye etiri le ma'e henerai awere? Owane Sitewi lai le ma'e suwou peri ta au atuatuteye awere? Le lowe ma'e ereti se au atuatuteye. Ahowa, le peri te'erowata.

23Sosu nowe ta i tepa'asiye su, Sekaraia lo wiyawi tepa'asiye. Le wesi topo lo si tame fi.

24Nowe mo'o ta se Sekaraia lo tani eime tahe se henerai. Le wesi papu yame ereti feni werese iro fareyarenamiteye. Le apou eiye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25“Nowe iyu menei tomu ne'ese ane menitani waiyari a'i ironamiteye. Taune tomu ne'ese ane ma'e te'e narute ye. Lowe ane ma'e apou au te'eteye, ‘Ne menitani luwaru a'i ne.’ Pereye Owane Sitewi lai neritase ano au sasariye. Ane meni eime auteiyei su, lu taune tamo ane ne au te'e nine'irowa.”

Ipari wisere a'i ta Maria ma'e te'e naneiye.

26Sosu a'i pe Elisabet yame ereti feni werese feni ta'i a'i eime tahe se iroteye su, Owane Sitewi lai ipari wisere a'i lo, iyape Gebriel, omo Nasaret ma'e eimawe arosai. Omo Nasaret pani Galili sahe iroteye.

27Le menitani wati'are ma'e heneri. Menitani ape ne, lowe meni Josep lai le fa naituwei ne ariariyeye. Menitani lo iyape Maria. Le Juda lo meni owane Devit lo lu tewi ma'e fai.

28Ipari Gebriel Maria lo wesi papu wiye su, le ma'e eiye, “Esi Maria, Owane Sitewi lai ne ne marepi wisere a'i totesiya. Meni Owane Pefine ne mase ironamisiya.”

29Sosu Maria peri ape wanuwe su, le tahe lo auseriyeteye. Le marepi erasi a'i apou toteye. “Peri lo sitewi eite, piye te'esiya awere?”

30Sosu ipari Gebriel le ma'e eiye, “Maria, taweiru sawa! Owane Sitewi lai ne ne marepi wisere a'i totenamisiya.

31Peri ano wanure! Ne eime tahe se henerairowa. Serai ne meni eime ta auteirowa. Ne meni eime ape lo iyape Jisas au papore.

32Le Meni Owane Pefine a'i henerairowa. Lu taune le ne a'i Owane Sitewi Pefine a'i lo meni eime au te'e areiyerowa. Tu naifa Owane Sitewi lai ya'ariyei Devit ma'e Juda lo meni owane pefine a'i au iro henerai. Sosu aiwawe a'i le meni eime lo ma'e owane Devit lo kairefiye aurowa.

33Sosu meni eime ape Meni Owane Pefine a'i henerairowa su, le ya'ariyei Jakop lo lu tewi werese mi mi pasi pasi weriyei au noweinoweirowa. Kairefiyeyei lo po'uterowata.”

34Sosu menitani Maria ipari Gebriel ma'e itiya'u eiye, “Ne piye te'esiya awere? Ane meni ta mase howei ta'ame. Ane eime tahe se ta'ama.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35Sosu ipari ape le ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne ma'e itoraiyei. Owane Sitewi Pefine a'i lo kairefiyeyei ne ma'e napetuwei. Serai ne eime tahe se henerairowa. Ne meni eime auteiyei su, lu taune werese apou eiyei, ‘Meni eime ape Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i tene!’

36Wanure! Aita'i no Elisabet, le ya'ariyei naihe menitani, eime tahe se irosiya. Tu naifa le waiyari a'i ironamiteye. Pereye le yame ereti feni werese feni ta'i eime tahe se irosiya.

37Owane Sitewi lai etiri werese werese fara'u ta'ane henerairowa.”

38Maria itiya'u eiye, “Wanure! Ane Owane lo wiyawi ta'ane siye menitani pefine a'i ne. Ane Meni Owane ano lo marepi umasinamiyei.” Sosu ipari Gebriel arunatiyewe fi.

Maria, Elisabet ma'e sewiyeyei ne fi.

39Ipari Gebriel fi su, Maria witane a'i sineyewe, omo ta ma'e heneri. Le omo pani Judia ma'e heneri. Le menitani ta sahe sewiyeyei ne fi.

40Omo pani Judia ma'e heneri su, le Sekaraia lo wesi ma'e wiye. Le naihe tani aita'i lo eriteye.

41Elisabet, Maria lo peri ape wanuwe su, aita'i lo meni eime lire papu sepe'eyeye. Serai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i Elisabet ma'e lire papu wiye.

42Sosu le peri erasi a'i apou eiye, “Owane Sitewi lai ne ma'e au wisereyesiya. Ne lai taune werese hi ani ararowe. Owane Sitewi lai meni eime ape ma'e au wisereyeye.

43Marepi ano wisere a'i totenamisiya. Ne a'i lai, Meni Owane Pefine a'i ano auteirowa ape, ne ane ma'e sewiyeyei ne fai. Serai ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya.

44Wanure! Ne ane ma'e au eriteye su, meni eime ano lire papu irosiya ape, wisere erasi a'i sepe'eyeye.

45Ne Owane Sitewi lo peri wanu umasiye. Sosu Owane Sitewi lai ne ma'e au pati ferafereiyei. Owane Sitewi lo peri ne ma'e au te'eye su, ne marepi papu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

se apou toteye. Etiri wiyeme a'i henerairowa. Serai ne marepi wisere a'i ironamisiya.”

Maria lo yakowei ahi apou au te'eye.

46Maria itiya'u eiye, “Marepi ano Meni Owane ano lo iyape ei ani arowesiya. 1 *Sml* 2:1-10

47Hepene ano marepi wisere a'i ironamisiya. Piyene awere? Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i ano au sasari pamoweye.

48Ane iyape erasi se ta'ame. Ane Meni Owane Pefine lo wiyawi menitani. Le ane marepi erasi a'i totesiya. Ane le ma'e au te'e wisereyesiya. Lu taune werese nowe weriyei weriyei a'i lowe ane ne marepi erasi a'i totenamirowa.

49Meni Owane pefine lai etiri tomu ne'ese a'i ane ma'e au irowe. Iyape topo lo wara'i pefine a'i ne.

50Le ferafereiyei lo lu taune werese ma'e nowe weriyei weriyei a'i napeturowa. Lu taune werese le ma'e marepi erasi a'i totenamisiya ape, le ferafereiyei lo lowe ma'e napeturowa.*Sng* 103:13,17

51Le etiri tomu ne'ese ereti topo lo se ta'ane heneraiteye. Lu taune marepi towafi lowe lo erasi a'i totenamiye su, sosu iyape towafi lowe lo ei ani aroweye su, Owane Sitewi lai lowe omo omo werese ma'e eimawe fiyarisawi. 2 *Sml* 22:28

52Le awei lo lu owane hi ani araroteye. Lu taune tamo iyape se ta'ame ape, le iyape erasi lowe ma'e ei ani aroweteye. *Jop* 5:11; *Sng* 147:6

53Lu taune lau erasi a'i ironamisiya ape, le etiri wisere a'i lowe ma'e au ene aye. Lu taune ma'aru erasi a'i iroteye ape, le lowe ma'aru ariye a'i eimawesawi. *Sng* 34:10

54-55Owane Sitewi lai ya'ariyei nomo lo, Abraham, lu tewi werese ma'e aiwawe a'i te'e naneiyei lo auwe. Le lowe ma'e apou eiye, ‘Ane fene ma'e nowe weriyei weriyei a'i au ferafereiyei. Sosu ane fene werese ma'e au pati ferafereiyei.’” Sosu Maria lo peri tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

56Sosu a'i pe Maria aita'i mase yame hesi heta ironamiteye. Yame hesi heta i tepa'asiye su, Maria wesi topo lo ma'e si tame fi.

Elisabet meni eime Jon auteiye.

57Maria wesi topo lo ma'e fi su, Elisabet lo nowe henerai. Serai le meni eime lo auteiye.

58Elisabet meni eime lo auteiye su, lu taune werese, omo lo iroteye ape, lu tewi werese aiwawe a'i lowe apou eiye, “Owane Sitewi lai ferafereiyei lo ya'ariyei naihe menitani ma'e auwe. Nomo le aiwawe a'i Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya.”

59Nowe ereti fene werese feni hesi heta (8) i tepa'asiye su, lu taune tamo wesi lowesi lo ma'e tahe touwei ne fai. Lowe meni eime tai lo iyape Sekaraia au papowei ne toteye.

60Ahowa, meni eime lo mai itiya'u eiye, “Ahowa, meni eime lo iyape Jon au papowei.”

61Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Piyene ne iyape Jon au papowei awere? Lu tewi werese no iyape Jon se ta'ama.”

62Lowe meni eime lo aite ma'e ereti se aine aiya'o aniye. Lowe ereti peri se le ma'e eiye, “Ne piye iyape au papowei awere?”

63Sosu Sekaraia ereti peri se one towe ta le ma'e faiye ne ereti se aine aiya'o aniteye. Le one towe ape sahe apou leseye, “Meni eime lo iyape Jon au papowe.” Lowe werese hepene se su'ariye.

64Le one towe sahe lese tepa'asiye su, witane a'i Owane Sitewi lai ahi lo au ta'ane fara'uweye. Ahi lo tomo'ute ta'ame. Serai le peri tame te'eteye. Le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye.

65Lowe werese Sekaraia lo peri wanuwe su, lowe marepi atoweiye a'i toteye. Lowe omo omo werese Judia ma'e au te'e fiyariteye.

66Lu taune werese peri lowe lo wanuwe su, lowe apou toteye, “Meni eime ape piye meni henerairowa awere? Owane Sitewi lo kairefiyeyei meni eime ape mase ironamitorowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sekaraia yakowei ahi apou au te'eye.

67Sosu a'i pe Owane Sitewi lai meni Sekaraia, meni eime Jon lo tai, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo Sekaraia lo marepi papu eimawe arosai. Serai le Owane Sitewi lo marepi lowe werese ma'e apou au te'e areiyeteye,

68"Nomo, Israel lo lu taune, nomo Owane Sitewi Pefine a'i nomo lo iyape erasi a'i ei ani aroweteyei. Le awei ma'e nomo au ta'ane ferafereiyei ne itorai. Le seni luwaru werese a'i nomo lo au ani sasari pamoweyei ne itorai. Sosu le nomo werese si tame eterowa. *Sng* 72:18

69Owane Sitewi lai nomo werese ma'e meni kairefi a'i ta auwe. Meni ape Devit lo lu tewi wiyeme a'i ne. Le yo seni luwaru werese a'i nomo lo ani sasari pamowerowa. *Sng* 18:2

70Owane Sitewi Pefine a'i tu naifa weriyei au te'e siye lu ma'e te'e naneiyei lo au te'eteye. Lowe Owane Sitewi lo te'e naneiyei wanuwe su, lowe Juda lo lu tewi werese ma'e au te'eteye.

71Lowe apou te'eye, 'Ai atu siye lu tamo fene ma'e au luwaruweyei. Sosu fene pani tere'e ma'e henetiyei su, Owane Sitewi Pefine a'i lai fene ma'e te'e nanei ta auwe. Le a'i lai fene si tame henetairowa. Lu werese fene ma'e ai marepi totenamiyei su, ane lai lowe werese hi ani ararowei.' *Sng* 106:10

72Tu naifa weriyei Owane Sitewi Pefine a'i ya'ariyei nomo lo ma'e te'e naneiyei ta au te'eye. Le apou eiye, 'Ane ferafereiyei ano fene ma'e auwei. Ane fene werese ma'e au noweinoweiyei.' *Stt* 17:7; *Sng* 105:8-9

73Te'e naneiyei ape le ya'ariyei nomo lo, Abraham ma'e, au te'eye. *Stt* 22:16-17

74Ai atu siye lu tamo nomo pani tere'e ma'e henetiyei su, le a'i lai ai atu siye lu werese ai atu hi ani ararowwe, nomo si tame henetairowa. Serai nomo fara'u wiyawi lo weriyei weriyei ta'anenamitorowa. Nomo ai atu siye lu werese ma'e atoweiyerowata.

75Nomo wiyawi lo aniyei su, mi mi weriyei a'i yo seni nomo lo aseyaro farere a'i ironamirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

76Sosu, ne meni eime ano, ne meni erasi henerairowa su, ne Owane Sitewi Pefine a'i lo peri au te'e siye meni henerairowa. Ne tu irowawe, yo lo aiyeyei ape au ariariye nanere. Lu taune lo marepi toteyei amerame wara'i wisere a'i fa irote. Meni Owane Pefine a'i ne me'iye aiyerowa. *Ais* 40:3

77Le irowa su, le Owane Sitewi wiyeme lo marepi Juda lo lu tewi werese ma'e au atuatu so'oruwerowa. Le lai yo seni luwaru werese a'i lowe lo, iroteye ape, tote i'anenamirowa. Serai marepi lowe lo aseyaro a'i henerairowa. *Jer* 31:34

78Meni Owane Pefine a'i nomo werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai ferafereiyei lo nomo werese ma'e au ani napetu tawesinamiyei. Poweiye mi erasi wou a'i ne. Lu taune awei se eite ma'e au napetu tawesiye. *Ais* 60:1-2

79Lu taune yo seni luwaru a'i pasi wou ironamisiya ape, Owane Sitewi lo ferafereiyei lowe ma'e fiyari arosairowa. Sosu aiwawe a'i lowe ma'e, temeniyeyei ne tote atoweiye iroteye ape mo, Owane Sitewi lai ferafereiyei lo lowe ma'e au napetu tawesiye. Le yo seni aseyaro nomo ma'e au atuaturowa. Serai le marepi fetane a'i nomo ma'e aurowa." Sakaraia lo peri ape tepa'asiye.

80Sosu a'i pe meni eime lo erasi a'i henerai. Hepene lo kairefi a'i iro henerai. Le aite lo wesi arunatiyewe, pani ariye a'i ma'e ironamiteye. Nowe ta se le omo werese ma'e Juda lo lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne heneri.

Luk 2

Maria meni eime Jisas auteiye.

(Matyu 1:18-25)

1Sosu a'i pe meni owane wiyeme iyape Sisar Ogastus yo peri ta au te'e fiyariteye. Le Rom lo omo pani werese au noweinoweiteye. Yo peri ape apou a'i te'eye, "Lu taune werese, lowe omo towafi lowe lo ma'e si tame iyei. Sosu lowe omo towafi lowe lo iyei su, meni owane iyape lowe lo lese aniyei."

2Lowe peri so'oruweyei tutawe ape au te'e fiyariye su, meni owane erasi ta, iyape Kwirinius, le omo pani tewi a'i Siria au noweinoweinamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Sosu lu taune werese omo sitewi towafi lowe lo fi su, omo ape lu owane lai lu taune werese lo iyape lese aniye.

4Sosu a'i pe meni ta iyape Josep omo Nasaret arunatiyewe, omo Betlehem ma'e yaneye. Omo Nasaret pani tewi Galili sahe iroteye. Sosu omo Betlehem pani tewi Judia sahe iroteye. Piyene Josep omo Betlehem ma'e yaneye awere? Omo Betlehem ya'ariyei Devit lo omo sitewi a'i ne. Josep Devit lo meni lu te'eye. Serai le omo Betlehem ma'e yaneye. Le menitani ta mase, naituwei ei naneiye ape, omo Betlehem ma'e yaneye.

5Lowesi iyape towafi lowesi lo au leseyei ne yaneye. Menitani Maria eime tahe se ne.

6Lowesi omo Betlehem henerai su, menitani meni eime auteiyei se nowe ataheyerai. Omo ape sahe wesi werese lu taune teme'eriyeye.

7Serai menitani ape fe bulmakau lo wesi sahe meni eime poto auteiye. Le meni eime poto ape ipari tahe se worone tawesiyewe, niye papu ani asiye. Sosu le meni eime lo fe bulmakau lo wahu sahe au howeiye.

Ipari wisere a'i ta fe sipsip lu ma'e au te'eye.

8Nowe pasiyeye su omo nowe ma'e lu tamo fe sipsip au noweinoweiteye. Sosu lowe fetane a'i irowe.

9Pereye a'i Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ta itorai. Mitaiyeyei erasi mase awei werese ma'e tewi mitaiye fiyariteye. Lowe mi erasi siyeye su, lowe taweiru a'i irowe.

10Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lowe ma'e apou eiye, “Fene taweiru sawa! Wanure! Ane fene ma'e peri heneruwe wisere a'i au te'eyei. Peri heneruwe eite se lu taune werese lo marepi wisere a'i au irorowa.

11Pereye, Devit lo omo sitewi sahe, menitani ta meni eime poto auteiye. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai meni eime poto ape ariariyeye. Meni eime ape lu taune werese lo seni luwaru a'i au ta'ane sasarirowa. Le a'i lai meni owane Krais. Meni ape Owane Sitewi lai ariariyeye. Fene iyei su, fene meni eime poto fara'u siyerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Fene meni eime poto nehiyei su, fene meni eime ape siye so'oruwerowa. Fene meni eime ipari tahe worone tawesisiya ape, siyerowa. Meni eime ape fe bulmakau lo wahu papu saro howeisiya.”

13Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lo peri au te'e tepa'asiye. Pereye a'i Owane Sitewi lo ipari wisere a'i a'i tomu ne'ese itorai. Lowe werese Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye. Ipari werese ape mo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye su, lowe apou te'eye,

14“Lu taune werese, fene Owane Sitewi ma'e peri erasi au te'e wisereyete. Sosu lu taune werese, Owane Sitewi lo peri tote umasisiya ape, marepi fetane a'i ape lowe ma'e mi mi weriyei ironamirowa. Owane Sitewi lai lowe ne marepi wisere a'i totenamisiya.”

Fe sipsip lo au noweinowei siye lu tamo lai Jisas siyeri.

15Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari wisere werese a'i hire ni'arawe ma'e si tame wiye su, fe sipsip noweinowei siye lu, lowe te'e tiyatiye. Lowe apou te'eye, “Nomo omo Betlehem ma'e iyei. Nomo etiri ape, Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'eye ape, nomo fara'u siyenariyei.”

16Lowe witane a'i arunatiyewe fi. Lowe omo Betlehem ma'e wiye su, lowe menitani Maria, meni lo Josep, sosu meni eime poto siyenari. Meni eime poto fe bulmakau lo wahu papu saro howeiteye.

17Lowe meni eime siye tepa'asiye su, lowe lu taune ma'e etiri werese, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lowe ma'e au te'eye ape, au te'e fiyariteye.

18Sosu lu taune werese peri heneruwe ape wanuwe su, lowe werese hepene se su'ariye.

19Sosu menitani Maria etiri werese ape mo marepi topo lo papu tote tawesiye.

20Sosu fe sipsip noweinowei siye lu ape mo, lowe fe sipsip ma'e si tame fiyewe, lowe Owane Sitewi ne au te'e wisereye nine'iye. Etiri werese lowe wanuwe ape, etiri werese lowe siyeye ape, etiri werese Owane Sitewi lo ipari lowe ma'e au te'eteye ape, pefine a'i tene! Serai lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lowe meni eime ape iyape Jisas au papowe.

21Sosu a'i pe nowe ereti feni werese feni hesi heta i tepa'asiye su, lu tamo meni eime ape wesi towafi lowe lo ma'e tahe touwe. Lowesi meni eime iyape Jisas au papowe. Tu naifa Owane Sitewi lo ipari Gebriel Maria ma'e, meni eime lire papu iroteye ape, iyape Jisas au papowe.

Jisas lo mai tai le Owane Sitewi lo wesi tutawe ma'e heneti.

22Nowe lu hesi werese (40) i tepa'asiye su, menitani, sosu meni eime, lowesi Moses lo yo peri umasiye. Lowesi au hu aseyaroweye su, nohuweripi, meni eime lowesi lo omo Jerusalem ma'e wiyewe, Owane Sitewi ma'e si auwe.

23Moses lo yo peri sahe Owane Wiyeme tame eiye, “Menitani meni eime poto auteiyei su, le meni eime lo Owane Wiyeme lo ereti ma'e fu aure. Lowe meni eime ape meni aseyaro pei au ariariyere.” *Kis* 13:2,12

24Lowesi Owane Sitewi ma'e irowe hesi a'i fu au hesere. Owane Sitewi lo yo peri apou a'i te'eye. “Irowe misate hesi a'i, irowe matu yene oture hesi a'i, lowesi irowe hesi a'i Owane Sitewi ma'e heneri se pei au itomu hese arowere.” *Wkp* 12:8 Serai Maria, Josep lowesi lai Moses lo yo peri werese umasiteye.

Meni Simeon meni eime Jisas siyeye.

25Omo Jerusalem sahe meni ta ironamiteye. Meni lo iyape, Simeon. Meni ape Owane Sitewi lo yo peri umasinamiteye. Yo seni lo aseyaro a'i iroteye. Le Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape tote tawesiteye. Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape apou a'i te'eye, “Owane Sitewi lai ai lu werese, Juda lo lu mase ai atuteye ape mo, hi ani fu ararorowa.” Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i meni ape sahe ironamiteye.

26Nowe tu se Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i meni ape ma'e apou eiye, “Ne i'ero temeniye ta'ame. Ne tu Meni Owane Pefine a'i, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosairowa ape, iyape Krais siyerowa. Meni Owane Krais, itoraiyei ape, siyerowa su, ne fara'u temeniyerowa.”

27Nowe ape se Josep, Maria aiwawe a'i, lowesi meni eime Jisas Owane Sitewi lo wesi ma'e heneti su, lowesi Owane Sitewi lo yo peri umasiyei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nowe ape se Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i meni ape Simeon Owane Sitewi lo wesi ma'e eimawesawi.

28Simeon Jisas siyeye su, le meni eime ape ereti se ya'oreye. Sosu Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyee. Le apou eiye,

29“Meni Owane, te'e naneiyei no wiyeme a'i henerai. Ane wiyawi yahowa'i siye meni no. Ane Meni Owane Krais siye tepa'asiye. Ane marepi fetane a'i se fara'u temeniyerowa.

30Meni eime eite lu taune werese ma'e yo seni, aseyaro au ferafereiyei ape, ane meni eime eite siyeye. *Ais* 52:10

31Ne lu taune werese ma'e meni eime eite wiyawi no ta'aneyei ne eimawe arosai.

32Le wiyawi no lu tewi tere'e tere'e ma'e au atuatu fiyarirowa. Le mitaiyeyei erasi aiwawe a'i henerairowa. Le aiyerowa su, le Juda lo iyape erasi a'i ei ani arowerowa.” *Ais* 42:6; 49:6; 52:10

33Simeon peri tepa'asiye su, Jisas lo aite, mai peri lo ne hepene se su'ariye. Lowesi peri lo ne marepi erasi a'i toteye.

34Sosu Simeon Owane Sitewi ma'e lowesi ne apou ei toweriye, “Owane Sitewi, ne lowesi ma'e au te'e wisereyere. Lowesi ma'e marepi fetane a'i aure.” Sosu le menitani Maria meni eime lo mai ma'e eiye. “Peri ano wanure! Owane Sitewi lai meni eime ape ariariyeye. Lu taune tomu ne'ese peri lo wanurowawe, le ma'e au te'e wisereyeyei. Lu taune tamo peri lo wanu ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo peri me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Lowe le ne te'e narurowa.

35Serai lu tewi tamo hesi a'i hesi a'i lo marepi henerairowa. Lu tewi ta'i, lowe Owane Sitewi lo peri wanu umasirowa. Lu tewi tere'e lowe Owane Sitewi lo peri arisirowa. Owane Sitewi ma'e ai atu tiyatirowa. Owane Sitewi lai lu taune werese lo marepi ape au atuatu areiyerowa.” Sosu Simeon menitani Maria ma'e apou eiye, “Meni eime no erasi a'i heneraiyei su, ne marepi orese

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

erasi a'i teriterowa. Fofowei a'i no aiwawe, ipari mene'e marepi aine tewi touwei wou a'i teriterowa."

Menitani Ana peri wiyeme a'i ta au te'eye.

36Simeon peri tepa'asiye su, menitani owane iyape Ana, le Owane Sitewi lo marepi lu taune ma'e au te'eteye. Menitani ape Fanuel lo eime taune. Le lu tewi Aser ma'e fai. Le ya'ariyei naihe tani irowe. Tu naifa weriyei le meni ta naitu ene aye. Nowe iyu menei ereti feni werese feni hesi a'i i tepa'asiye su, meni lo ape temeniyeye.

37Meni lo temeniyeye su, le Owane Sitewi lo wesi papu wiye. Mi mi weriyei a'i le Owane Sitewi lo wesi saro ironamiteye. Iyu menei tomu ne'ese (84 aiwawe a'i), le Owane Sitewi lo wesi sahe ironamiteye. Le Owane Sitewi ne marepi erasi a'i totenamiteye. Nowe tomu ne'ese se le ayei werese amouweye. Mi mi pasi pasi werese le Owane Sitewi lo iyape ei ani aroweye. Nowe werese le Owane Sitewi lo wiyawi ta'anenamiye.

38Nowe ape se Simeon meni eime ereti se ya'oreye su, menitani Ana lowesi siyenarai. Le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Lu taune tomu ne'ese, Owane Sitewi lo te'e naneiyei wiyeme a'i ninaweteye ape, henerai. Owane Sitewi lo te'e naneiyei heneraiyei su, Owane Sitewi lai omo Jerusalem lo ai atu siye lu werese hi ani ararosawiyei. Menitani ape lowe ma'e meni eime ape ne au te'e areiyeye. Meni eime ape Owane Sitewi lo te'e naneiyei pefine a'i henerai.

Josep omo Nasaret ma'e si tame fi.

39Sosu Josep, Maria lowesi Owane Sitewi lo yo peri werese umasiye su, lowesi meni eime aiwawe, pani Galili ma'e si tame heneti. Omo towafi lowe lo ma'e Nasaret heneri.

40Lowe omo Nasaret saro ironamiteye su, meni eime lowesi lo erasi kairefi a'i henerai. Le marepi wisere a'i tote ironamiteye. Mi mi weriyei Owane Sitewi lo marepi le ma'e ironamiteye.

Meni eime Jisas Owane Sitewi lo wesi tutawe ma'e fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

41Nowe iyu menei werese, nowe Pasova se, lowe omo Jerusalem ma'e Pasova lo sitewi tote tawesiyei ne fi.

42Sosu Jisas iyu menei ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) i tepa'asiye su, lowe omo Jerusalem ma'e fi. Lowe ta'uwe hereiyei Pasova ene ayei ne toteye.

43Ta'uwe hereiyei a tepa'asiye su, lowesi omo towafi lowe lo si tame fi. Meni eime Jisas omo Jerusalem sato iroteye. Aite, mai lowesi eiwerou ma'e le so'oru ta'ama.

44Lowesi yo sahe itiye su, lowesi apou toteye, “Le kaiyemo tamo mase aiwawe aiyesiya.” Nowe mi ta'i tepa'asiye su, lowesi Jisas kaiyemo tamo se ariye a'i te'e toweriteye.

45Lowesi le saro nehi po'uteye su, lowesi omo Jerusalem ma'e si tame nehiyei ne fi.

46Nowe hesi heta i tepa'asiye su, lowesi le Owane Sitewi lo wesi sahe siyeri. Le au heseyei lu owane mase onuteye. Le lu owane lo peri wanu etiteye. Aiwawe a'i le lu owane ma'e etiri tomu ne'ese ei toweriye.

47So'oru atuatu siye lu owane werese Jisas lo peri wanuwe su, lowe marepi wisere erasi a'i toteteye. Le Owane Sitewi lo yo peri werese wanu so'oruwe tepa'asiye. Le peri itiya'u au te'eye su, lowe hepene se su'ariye. Meni eime etiri werese so'oruwe tepa'asiye.

48Lowesi Jisas siyeye su, lowesi tahe auseriye irowe. Sosu mai lo le ma'e ei toweriye, “Piyene marepi orese a'i notosi ma'e auwe awere? Siyere! Tai no ane aiwawe a'i notosi ne nehi po'uteteye. Notosi marepi orese a'i ne ne teriteteye.”

49Sosu le lowesi ma'e itiya'u eiye, “Fenesi piyene ane wesi tere'e sahe nehiti awere? Ane tai ano lo wesi sato iroteye. Fenesi so'oru ta'ama awere?”

50Lowesi peri lo sitewi, le lowesi ma'e au te'eye ape, so'oru ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

51Sosu le lowesi mase omo Jerusalem arunatiyewe, omo Nasaret ma'e heneri. Nowe mi mi weriyei a'i le tai mai lo peri wanu umasinamiteye. Mai lo etiri werese marepi topo lo sahe tote tawesinamiteye.

52Sosu a'i pe Jisas meni erasi a'i henerai. Le nowe iyu menei tomu ne'ese siyeye. Marepi lo wisere erasi a'i totenamiteye. Owane Sitewi lai lu taune werese aiwawe a'i le ne au te'e wisereyeye.

Luk 3

Jon lu taune ma'e au te'e fiyariteye.

(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)

1Awei meni Owane iyape Taiberias Sisar, Rom lo omo pani werese au noweinoweiteye. Le meni owane tutawe. Iyu menei ereti feni hesi lowe feni ta'i (15) i tepa'asiye su, awei lu owane tamo pani tewi a'i tewi a'i au noweinoweiteye. Meni owane Pontius Pailat, le omo pani Judia au noweinoweiteye. Meni owane Herot omo pani Galili au noweinoweiteye. Herot lo pa'ise Filip pani Ituria, omo pani Trakonitis aiwawe a'i, au noweinoweiteye. Meni owane Lisanias omo pani Abilene au noweinoweiteye.

2Nowe ape se au heseyei lu owane hesi a'i iyape Anas, sosu Kaiafas, lowesi Owane Sitewi lo wesi tutawe au noweinoweiteye. Sosu a'i pe Owane Sitewi lai meni Jon ma'e peri ta au te'eye. Jon Sekaraia lo meni eime pani ariye a'i saro howeiteye.

3Le Owane Sitewi lo peri wanuwe su, le pani ariye a'i arunatiyewe, Sa'i Jordan tewiye feni ma'e fi. Le lu taune werese ma'e apou eiye, “Fene werese yo seni luwaru a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arunatire. Owane Sitewi ma'e si tame atati awetotire. Fene Owane Sitewi ma'e si tame atati awetotiyei su, ane fene werese sa'i se au huwei. Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i fene lo au sasari pamoweyei.”

4Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta iyape, Aisaia, le meni Jon ne apou leseye. “Meni ta peri erasi pani ariye a'i sahe apou au uterowa. Apou au uterowa, ‘Fene werese Meni Owane Pefine lo yo mai aiyeyei ape au ariariye naneire. Yo mai lo au toso fareraiyere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Nepesi werese awei horuse fu teme'eriyere. Omo werese horuse fiyarisawire. Omo werese yo mai lo, onu tawesisiya ape, horuse fiyarisawire. Yo mai, ape'i ape'iyei ape, fene fareraiyere. Yo tapiye a'i se, fene tapiye werese horuse sasarire. Serai yo mai ape lo potu wisere a'i heneraiyei.

6Meni ape aiyerowa su, le lu taune werese, yo seni luwaru a'i iroteye ape, ete hene anirowa. Le yo seni luwaru werese a'i au sasari tepa'asirowa. Lu taune werese werese Owane Sitewi lo kairefiyeyei siyerowa.'" *Ais* 40:3-5

7Serai meni Jon lu taune, le ma'e ani huwei ne fai ape, le lowe ma'e apou te'eye, "Fene haru aimesi lo yene, fene piyene fai awere? Eiwerai fene ma'e au te'eye, 'Fene etiri luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai etiri luwaru a'i itiya'u auwei. Serai fene ane ma'e sa'i ani huwei ne fai.'

8Serai fene ane ma'e sa'i ani huwei ne aiyeyei su, fene yo seni luwaru a'i werese fene lo arunatire. Marepi fene lo Owane Sitewi ma'e si tame atati awetore. Fene apou owe ape te'ere. 'Meni Abraham ya'ariyei nomo lo ne. Nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune aseyaro a'i ne.' Wawero tene! Ane fene ma'e au te'esiya. Owane Sitewi Pefine a'i, le a'i lai tapiye eite mo se Abraham lo eimane au ta'ane heneraiyei.

9Owane Sitewi lo peri ape apou wou a'i te'esiya, 'Me ta me so wisere a'i ta'e ta'ame su, lu tamo lai me ape ourowawe, yehe ma'e fusawirowa.'"

10Lu taune werese peri lo wanuwe su, mi mi werese lowe le ma'e te'e toweriteye. "Nomo eiwerou irowei awere?"

11Le lowe ma'e itiya'u eiye, "Meni ta ipari tahe hesi irosiya ape, le meni ariye a'i ape ma'e ipari tahe ta'i aure. Meni ta ene ayei tamo futeyei su, le meni, lau a'i irosiya ape, meni ape ma'e nonere."

12Nowe ta se Takis ma'aru ani siye lu tamo lowe meni Jon ma'e sa'i au ani huwei ne fai. Lowe le ma'e te'e toweriye, "Atuatu siye meni, nomo eiwerou irowei awere?"

13Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, "Fene lu taune werese ma'e owe ape arearere. Fene lowe lo ma'aru owe ape ta'arei anire. Awei meni owane takis ma'aru

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tewi a'i ariariyeye. Takis ma'aru ape a'i anire. Ma'aru tere'e tomu ne'ese owe ape ta'arei anite."

14Ai atu siye lu tamo le ma'e te'e toweriyei ne fai. Lowe apou ei toweriye, "Ne nomo ne totere. Nomo eiwerou irowei awere?" Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, "Fene lu ta lo ma'aru owe ape ai atu ta'arei anite. Fene peri me'iyeni ma'e tiyati owe ape te'e narute. Ma'aru towafi fene lo, fene aniyei ape, fene marepi fetane a'i totete."

15Lu taune tomu ne'ese Jon ne marepi erasi a'i tote tiyatiteye. "Meni Jon eiwerai awere? Meni ape Krais awere? Le meni ape Owane Sitewi lai ariariyeye ape awere? Piyete awere? Tu naifa Owane Sitewi lai ya'ariyei nomo lo ma'e peri te'e naneiyei ta auwe. Nomo, meni ape lo aiyeyei ape ne, ninawesiya."

16Sosu Jon peri lowe lo wanuwe su, le lowe ma'e itiya'u eiye, "Fene ane ma'e siyere. Ane meni Krais se ta'ama. Ane sa'i wara'i a'i se fene au huwei ne fai. Meni ta ane mo'o aiyeyei ape, le Meni Owane Pefine a'i ne. Ane meni yahowa'i a'i ne. Ane lowe tahe lo wafei ani tahe eraurowata. Meni ape aiyeyei su, le fene ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se au huwei. Yehe aiwawe a'i se au hu-wei.

17Meni ape aiyeyei su, le meni ta wou a'i nau teineyei ne fi. Le nau hamei teineyei su, nau fi le'iye papu itorowa. Nau hamei seni ani fusawiyei. Nau teine tepa'asiyei su, le nau motowe se weniyei. Wesi sahe fuwei. Nau hamei seni foro'o a'i su, le yehe sahe fusawiyei. Yehe ape noruwerowata."

18Serai Jon lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i peri morose se au te'e atuatu fiyariye.

Jon lai Jisas sa'i au huwe.
(Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

19-22Nowe ta se Jon lu taune tamo ma'e sa'i se au huteye su, meni Jisas Jon ma'e sa'i se ani huwei ne fai. Sosu, Jisas Owane Sitewi ma'e au te'eye su, Owane Sitewi lai ni'arawe aine erauwiye. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i le ma'e irowe sapuwe wou a'i iyo'o sahe sine onurai. Peri ahi morose erasi a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hire ma'e itorai. Jisas ma'e apou eiye, “Wanure! Ne meni eime ano ne! Ane ne ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Etiri werese no, ne iroteye ape, ane ne ne au wisereye nine'isiya.”

Herot lai Jon kalabus wesi ma'e ani fu arowe.

Nowe mo'o ta se Jon meni Jisas sa'i au hu tepa'asiye su, le awei Owane Herot ma'e apou eiye, “Ne yo seni luwaru a'i irowe. Ne pa'ise no lo tani Herodias tafa'e yo seni luwaru a'i iroteye. Yo seni werese no luwaru a'i ne.” Herot Jon lo peri wanuwe su, le Jon ma'e ai marepi erasi a'i toteye. Le Jon kalabus wesi ma'e hene fu arunari.

Jisas lo ya'ariyei lo lu tewi a'i ne.

(Matyu 1:1-17)

23Sosu a'i pe Jisas nowe iyu menei meni ta werese, meni tere'e ta ereti feni hesi a'i (30) iroteye. Nowe ape se le wiyawi tutawe lo ta'aneye. Lu taune tamo le ne apou toteye, “Meni ape Josep lo meni eime awere?” Josep, Eli lo meni eime. *Lu* 4:22*; Jo* 6:42

24Eli, Matat lo meni eime. Matat, Livai lo meni eime. Livai, Melki lo meni eime. Melki, Janai lo meni eime. Janai, Josep lo meni eime.

25Josep, Matatias lo meni eime. Matatias, Amos lo meni eime. Amos, Nahum lo meni eime. Nahum, Esli lo meni eime. Esli, Nagai lo meni eime.

26Nagai, Mat lo meni eime. Mat, Matatias lo meni eime. Matatias, Semen lo meni eime. Semen, Josek lo meni eime. Josek, Joda lo meni eime.

27Joda, Joanan lo meni eime. Joanan, Resa lo meni eime. Resa, Serubabel lo meni eime. Serubabel, Sealtiel lo meni eime. Sealtiel, Neri lo meni eime.

28Neri, Melki lo meni eime. Melki, Adi lo meni eime. Adi, Kosam lo meni eime. Kosam, Elmadam lo meni eime. Elmadam, Er lo meni eime.

29Er, Josua lo meni eime. Josua, Elieser lo meni eime. Elieser, Jorim lo meni eime. Jorim, Matat lo meni eime. Matat, Livai lo meni eime.

30Livai, Simeon lo meni eime. Simeon, Juda lo meni eime. Juda, Josep lo meni eime. Josep, Jonam lo meni eime. Jonam, Eliakim lo meni eime.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Eliakim, Melea lo meni eime. Melea, Mena lo meni eime. Mena, Matata lo meni eime. Matata, Natan lo meni eime. Natan, Devit lo meni eime.

32Devit, Jesi lo meni eime. Jesi, Obet lo meni eime. Obet, Boas lo meni eime. Boas, Salmon lo meni eime. Salmon, Nason lo meni eime. *Rut* 4:17-22

33Nason, Aminadap lo meni eime. Aminadap, Atmin lo meni eime. Atmin, Arni lo meni eime. Arni, Hesron lo meni eime. Hesron, Peres lo meni eime. Peres, Juda lo meni eime.

34Juda, Jekop lo meni eime. Jekop, Aisak lo meni eime. Aisak, Abraham lo meni eime. Abraham, Tera lo meni eime. Tera, Nahor lo meni eime.

35Nahor, Seruk lo meni eime. Seruk, Reu lo meni eime. Reu, Pelek lo meni eime. Pelek, Eber lo meni eime. Eber, Sela lo meni eime.

36Sela, Kainan lo meni eime. Kainan, Arpaksat lo meni eime. Arpaksat, Siem lo meni eime. Siem, Noa lo meni eime. Noa, Lamek lo meni eime. *Stt* 11:10-26

37Lamek, Metusela lo meni eime. Metusela, Enok lo meni eime. Enok, Jaret lo meni eime. Jaret, Mahalalel lo meni eime. Mahalalel, Kainan lo meni eime. Kainan, Enos lo meni eime.

38Enos, Set lo meni eime. Set, Adam lo meni eime. Adam, Owane Sitewi lo meni eime. Owane Sitewi lai Adam awei peperi se ta'aneye. *Stt* 4:25-26

Luk 4

Satan Jisas areareyei ne toteye.

(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

1Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i Jisas lo marepi papu teme'eriyeye. Jisas Sa'i Jordan arunati su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai le pani ariye a'i ma'e heneti.

2Nowe mi pasi lu hesi werese (40) Satan Jisas lo marepi luwaruweyei ne toteye. Nowe werese ape Jisas etiri werese ene a ta'ame. Nowe werese ape i tepa'asiye su, le lau erasi mase teriteteye.

3Sosu sepei Satan le ma'e eiye, “Ne Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i su, ne tapiye eite ma'e apou eire, ‘Tapiye, ne nau ta'ase wou aresaiye heneraire.’”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Wanure! Owane Sitewi lo peri sahe meni ta apou leseye, ‘Lu werese nau ta'ase a'i ene arowata.’” *Lo* 8:3

5Serai sepei Satan lai Jisas omo erasi a'i hire ma'e hene yaneye. Le Jisas omo pani werese werese nowe witane se a'i au atuatu areiyeye.

6-7Sosu sepei Satan le ma'e eiye, “Ne ane ma'e lowe uporo ape'i onurowawe, ane ma'e au te'e wisereyeyei su, ane ne ma'e omo pani werese werese a'i aunamiyei. Owane Sitewi lai tu naifa weriyei awei pani werese werese ane ma'e auwe. Serai ane marepi ano umasiyei. Ane fara'u meni ta ma'e tewi a'i auwei.”

8Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo peri sahe meni ta apou leseye, ‘Fene Owane Sitewi Pefine a'i ma'e au te'e wisereye nine'ite. Fene le ma'e lowe uporo ape'i onute.’” *Lo* 6:13-14

9Serai sepei Satan lai Jisas omo Jerusalem ma'e si tame heneti. Le Jisas Owane Sitewi lo wesi tutawe me'iye ma'e hene wiye. Le Jisas ma'e eiye, “Ne Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i su, ne topo ne hi ma'e fu ye'i arore.”

10Piyene awere? “Owane Sitewi lo peri sahe apou leseye, ‘Le ipari werese lo le ne au noweinoweiyei ne eimawe arosaiyei.’” Sepei Satan apou tame eiye,

11“Meni tere'e apou leseye, ‘Owane Sitewi lai ipari tamo lo le ma'e eimawe arosaiyei. Lowe le ma'e ereti se anite tawesirowa. Serai tapiye werese lowe no tewirowata.’ Serai ne Owane Sitewi lo wesi me'iye hi ma'e winetaiyei su, Owane Sitewi lai ipari werese lo ne ma'e au noweinoweiyei ne eimawe arosairowa.” *Sng* 91:11-12

12Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lo peri apou te'eye. ‘Ne Owane Sitewi Pefine a'i no owe ape te'e arearete.’” *Lo* 6:16

13Sepei Satan Jisas lo marepi meme'iyei ne tote tepa'asiye su, le Jisas arunatiyewe fi. Nowe mo'o ta se le Jisas lo marepi si tame meme'irowa.

Jisas wiyawi lo pani Galili ma'e au ta'aneteye.
(Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo kairefiyeyei Jisas mase ironamiteye. Jisas omo pani Galili si tame fi. Pani Galili ma'e heneri su, lu taune tomu ne'ese omo omo werese sahe Jisas fai ape ne, peri heneruwe lo wanuwei ne ta'uwerai.

15Sosu le ta'uweyei wesi werese papu wiye su, le Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e fiyariye. Lowe peri lo wanuwe su, lowe le ma'e au te'e wisereyeye.

Nasaret lo lu tamo Jisas ne ai marepi toteteye.
(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)

16Le Omo Nasaret ma'e omo sitewi lo heneri. Owane Sitewi lo nowe amou (Sabat) ariariyeye ape se, le ta'uweyei wesi papu Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne wiye. Nowe ape se Juda lo lu taune Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye. Le ta'uweyei wesi papu wiye. Le ponei sahe teiyewe, Owane Sitewi lo peri one towe sahe siye te'eye.

17Meni ta, one towe Aisaia leseye ape, Jisas ma'e siye te'eyei ne auwe. Jisas one towe aniye su, le peri ta siye nehiteye. Peri ta siyeye su, le apou siye te'eye. “Owane Sitewi lo peri sahe apou leseye.

18‘Meni Owane Pefine lo Hepene ane mase ironamisiya. Le ane lu taune ma'e etiri ariye a'i irosiya ape, Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne ariariyeye. Le ane ma'e apou te'eye. Ne kalabus lo wesi ma'e ire. Lu taune werese, kalabus wesi irosiya ape, ma'e eire, fene werese kalabus wesi fu arunatire. Le ane lu taune werese nihe pokowe se ma'e eimawesawi. Ane ma'e apou eiye, Ne lu taune nihe pokowe se werese nihe lowe lo au petanere. Ai atu siye lu tamo lu taune ma'e au luwaruweyei su, ne lowe ma'e au pati ta'aneyei ne ire.

19Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ane ma'e tame eiye, ne lu taune werese ma'e apou au te'erire. Nowe mo'o ta se Meni Owane Pefine a'i lai au pati ta'ane siye meni fene ma'e eimawesairowa.’” *Ais* 61:1-2

20Jisas siye te'e tepa'asiye su, le one towe ape ti tawesiye. Meni ta ma'e si tame auwe. Le one towe si tame au tepa'asiye su, le saro onuwe. Lu taune werese ta'uweyei wesi sahe le ma'e siye etiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Sosu le lowe ma'e au te'eye, “Pereye Owane Sitewi lo peri fene wanuwe ape, le ane ne au te'eye. Serai ane fene ma'e henerai paite.”

22Lowe werese peri lo wanuwe su, lowe le ne marepi wisere a'i toteye. Lowe apou toteye, “Meni ape Josep lo meni eime awere? Peri ape, le nomo ma'e au te'eye ape, wisere a'i ne.”

23Sosu le lowe ma'e eiye, “Atu, fene ane ma'e peri ta apou eiyei, ‘Dokta, ne u tahe topo lo au ta'ane fara'uwere.’ Fene ane ma'e au te'eyei, ‘Etiri werese omo Kaperneam sahe, ne irowe ape, ne omo sitewi no Nasaret sahe aiwawe a'i fa irote.’”

24Sosu le lowe ma'e tame eiye, “Peri ano wiyeme a'i, ane fene ma'e eisiya, lu taune werese Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni lo omo sitewi irosiya ape, lowe le ma'e au wisereye ta'ame.

25Ahowa, ane fene ma'e peri wiyeme a'i se eisiya, tu naifa weriyei nowe Elaija se taune weiname tomu ne'ese pani Israel sahe iroteye. Nowe ape se, Owane Sitewi lai ni'arawe werese ti tawesinamiye. Nowe iyu menei hesi heta (3) yame ereti feni werese, feni ta'i a'i (6) sa'i ito ta'ame. Lu taune werese lau erasi a'i henerai. Pani werese sahe ayei werese ariye.

26Owane Sitewi lai meni Elaija Israel lo taune weiname eimawesawi ta'ame. Ahowa, le menitani weiname omo Sarafat, omo pani Saidon sahe eimawesawi.

27Aiwawe a'i Elisa lo nowe se Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni, lu taune tomu ne'ese enite kairefi a'i, iyape lepra, pani Israel sahe iroteye. Meni ta'i a'i iyape Naman enite kairefi a'i ape niyemaiye po'uteye. Le pani Siria saro iroteye. Lowe werese Israel sahe enite kairefi a'i lepra ironamiteye ape, enite kairefi a'i lowe lo ironamiteye.”

28Jisas Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe peri ape au te'eteye su, lu taune tomu ne'ese le ne ai marepi erasi toteteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29Lowe ai marepi se sineyewe, Jisas ma'e omo nowe ma'e hene ani fu arosawi. Lowe le omo nipe ta ma'e heneti. Omo nipe ape sahe lowe omo Nasaret ta'aneye. Lowe Jisas omo nipe topo'o hi ma'e ani fu arowei ne toteye.

30Ahowa, le lowe werese ponei sahe awera'iyenatiyewe fi.

Jisas sepei luwaru a'i ta au ta'ane sasarisawi.
(Mak 1:21-28)

31Sosu a'i pe le lowe awera'iyenatiyewe fi su, le omo Kaperneam, hi ma'e itori. Omo Kaperneam, Galili lo pani tewi a'i ne. Sosu le lu taune werese ma'e Owane Sitewi poweiye amou werese au te'e fiyariteye. Poweiye ape se Juda lo lu taune werese Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

32Le peri werese lo au te'eye su, le peri lo kairefi a'i au te'eteye. Lu taune werese peri lo wanuwe su, lowe peri ape ne hepene se su'ariye.

33Nowe ta se le Owane Sitewi lo wesi sahe le meni ta, sepei luwaru a'i ironamiteye ape, siyeye. Meni ape Jisas ma'e peri morose erasi uteye,

34“Jisas, Nasaret lo meni, ne piyene fai awere? Ne sepei werese aine tera'eyei ne fai awere? Ane ne so'oruwesiya tene! Ne Owane Sitewi lo meni wara'i a'i ne. Ne Owane Sitewi ma'e itorai ne.”

35Sosu Jisas sepei luwaru a'i ma'e peri lo einamiye. Le ma'e eiye, “Peri sawa! Ne meni ape nowe ma'e henera!” Sepei luwaru a'i lai meni ape hi awei ma'e ani fu arowe. Sosu le meni ape arunatiyewe, nowe ma'e henerai. Le meni ape si tame au luwaruweyei ne wi ta'ame.

36Lu taune werese etiri ape siyeye su, lowe werese hepene se su'ariye. Lowe ta'u te'e tiyatiteye. “Piye peri ape lo sitewi awere? Meni ape kairefi erasi a'i irosiya. Le sepei luwaru a'i ma'e au te'eye su, lowe werese peri lo wanu umasisiya.”

37Lu taune werese omo pani werese werese a'i Jisas lo peri heneruwe ape wanuwe.

Jisas Pita lo mai pape u se ape au ta'ane fara'uweye.
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Sosu a'i pe Jisas Owane Sitewi lo wesi arunatiyewe fi. Le meni Saimon lo wesi ma'e fi. Saimon lo mai pape tahe umeri a'i iroteye. Lu tamo Jisas ma'e menitani ape ne te'e toweriye, “Ne fara'u menitani lo tahe umeri a'i au ta'ane sasariyei awere?”

39Sosu le menitani atahe a'i teiye su, le tahe umeri ape ma'e apou eiye, “Tahe umeri ape, menitani ape sahe arunatire.” Peri lo te'e tepa'asiye su, tahe umeri a'i ape arunati fara'uweye. Le sineyewe, ene ayei tamo lowe au ene aye.

Jisas lu taune u tahe se ape mo au ta'ane fara'uweteye.
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)

40Nowe neriwei poweiye itori su, lu tamo, lu taune tomu ne'ese u tahe tere'e tere'e se ape mo Jisas ma'e henetai. Le lowe werese ma'e ereti topo lo se fuwe. Serai lowe werese u tahe ape au ta'ane fara'uweye.

41Aiwawe a'i le lu taune tomu ne'ese sepei luwaru a'i iroteye ape, le ipari werese lowe nowe ma'e na'ari sasarisawi. Sepei lowe nowe ma'e henerai su, lowe hare erasi uteye, “Ne Owane Sitewi lo meni eime ne.” Sosu le peri lowe lo werese einamiye. Lowe werese Jisas ne so'oruweteye tene! Lowe apou toteye, “Owane Sitewi lai Jisas lu taune werese lo yo seni luwaru a'i au sasariyei ne eimawesai. Serai Jisas peri werese lowe lo einamiye.”

Jisas omo tere'e tere'e ma'e uweiteye.
(Mak 1:35-39)

42Nowe esi pasi su, le Saimon lo wesi arunatiyewe, pani lu ta'ama ape ma'e fi. Lu taune tomu ne'ese Jisas nehitiye. Lowe le siyeye su, lowe le ma'e einamiyei ne toteye. Le lowe mase weriyei weriyei fa ironamite. Serai lowe le ne einamiyei ne toteye.

43Serai le lowe ma'e eiye, “Ane Owane Sitewi lo peri werese lu taune omo omo tere'e ma'e fa au te'e fiyariyei. Owane Sitewi lai ane wiyawi ape au te'eyei ne eimawe arosai.”

44Sosu le mi mi werese ta'uweyei wesi werese sahe, pani Judia iroteye ape, lu taune werese ma'e au te'e fiyari areiyenamiteye.

Luk 5

Jisas lu disaipel tutawe lo ei ariariyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)

1Nowe ta se lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e Owane Sitewi lo peri wanuwei ne ta'uwerai. Le au te'eye su, lu taune werese le ma'e tei ataheyetiteye. Le hare ite Galili lo tewiye sahe teiteye.

2Le wai hesi a'i sa'i tewiye sahe siyeye. Lu ape mo wai sa'i tewiye sahe teiyewe, lowe hare honaiye oro'oru a'i au sasariteye.

3Sosu Jisas wai ta papu wi atowe. Le Saimon lo wai papu aro atowe. Le Saimon ma'e eiye, “Wai no sa'i se erou oso a'i tewi itesawire.” Wai sa'i ma'e tewi itesawi su, le wai pihatu saro onuteye. Le lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e atuatuteye.

4Le peri au te'e tepa'asiye su, le Saimon ma'e eiye. “Hare ite ponei ma'e tewi itesawire. Hare honaiye no sa'i papu fu arore. Ne hare tomu ne'ese aniyei.”

5Saimon le ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane, nowe pasiyeye su, nomo hare honaiye sa'i papu ani fu arowe. Nomo hare tamo ani ta'ame. Nomo wiyawi erasi ta'ane tohoteteye, hare werese ariye. Fara'u, nomo peri no umasiyei. Nomo hare honaiye sa'i papu tame ani fu arowei.”

6Sosu lowe hare honaiye ani fu arowe su, hare tomu ne'ese hare honaiye sahe ti tawesiye. Hare tomu ne'ese honaiye ti tawesiye su, hare honaiye apetiyei wou irowe.

7Hare honaiye apetiyei ne irowe su, lowe lu disaipel lowe lo ei aniye. Hare honaiye fa ni'ariye wirai ne. Lowe hare honaiye lowe lo arunatiyewe, lowe Saimon lo hare honaiye aiwawe ni'ariye wiraiyei ne fi. Lowe hare tomu ne'ese wai hesi ape papu ani asiye. Hare ani asi tepa'asiye su, hare tomu ne'ese lai wai hesi ape teme'eriyeye. Hare wai hesi ape teme'eriyeye su, wai lowe lo aporu itowei ne ataheyeye.

8Serai Saimon Pita etiri werese siyeye su, le Jisas ma'e lowe uporo sahe ape'i onuwe. Le Jisas ma'e eiye, “Meni Owane ano, ane meni luwaru a'i ne. Yo seni werese ano unou a'i ne. Ne ane pei arunatire.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Le peri ape au te'eye su, le hare tomu ne'ese a'i, aniye ape ne, toteye. Serai le lu disaipel lo aiwawe a'i lowe marepi hepene se su'ariye.

10Lu hesi tere'e Saimon lo lu disaipel lowesi lo iyape apou a'i Jems, pa'ise lo Jon. Lowesi lo tai iyape Sebedi. Sosu Jisas Saimon ma'e apou eiye, “Ne taweiru sawa! Ne hare ani siye yo arunatiyei. Ne wiyawi he'i aniyei. Ne lu taune ane ma'e henetainamirowa.”

11Lowe wai sa'i tewi ma'e furi su, lowe etiri werese arunati, Jisas mase umasinamiteye.

Jisas meni lepra se au ta'ane niyemaiyeye.
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

12Nowe ta se le omo ta heneri. Omo ape sahe meni ta enite kairefi tomu ne'ese se, iyape lepra, ironamiteye. Meni ape Jisas siyeye su, le Jisas ma'e lowe uporo ape'i onurai. Le Jisas ma'e apou ei toweriye, “Meni Owane, ne marepi no umasiyei su, ne fara'u enite werese ano eite mo au ta'ane niyemaiyere. Serai tahe ano wara'i a'i heneraiyei.”

13Serai Jisas meni ape lo peri wanuwe su, le ereti lo se meni ape lo tahe sahe isawe heteye. Le meni ape ma'e eiye, “Ei! Ane marepi ano umasiyei. Enite kairefi a'i no niyemaiyeye.” Jisas peri te'e tepa'asiye su, pereye a'i enite kairefi lo niyemaiye tepa'asiye.

14Sosu Jisas le ma'e apou eiye, “Ne lu taune werese ma'e owe ape te'ere. Ahowa, ne enite werese no, niyemaiyeye ape, au heseyei meni owane ma'e au atuature. Ne au heseyei meni owane ma'e iyei su, ne ayei ta Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aiti. Tu naifa weriyei meni Moses Owane Sitewi lo peri apou leseye. Ne Moses lo yo peri umasire. ‘Au heseyei meni owane enite kairefi a'i no niyemaiye tepa'asiye ape, siyeye su, lowe tahe no wara'i a'i au ei fara'uweye.’” *Wkp* 14:1-32

15Jisas lo peri heneruwe omo pani werese wanuwe su, lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e peri lo wanuwei ne ta'uwerai. Lowe lu taune u tahe se Jisas ma'e fa au ta'ane fara'uweyei ne henetai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e tei ataheye teititeye su, nowe tomu ne'ese Jisas eresene a'i ipo ma'e Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei ne fi.

Jisas meni ta lowe afofo a'i ape au ta'ane fara'uweye.
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

17Nowe ta se Jisas lu taune ma'e au te'e fiyariteye su, au heseyei lu owane tame, lu Farisi tamo, Owane Sitewi lo yo peri so'oru siye lu tamo aiwawe a'i, lowe lu taune werese mase Jisas lo peri wanuwei ne ta'uwe onurai. Lowe omo pani werese Galili sahe, omo pani Judia werese, sosu omo Jerusalem ma'e fai. Lowe lu taune werese mase Jisas lo peri wanuwei ne ta'uwerai. Owane Sitewi Pefine a'i lai Jisas ma'e kairefiyeyei erasi a'i u tahe ta'ane fara'uweyei ne auwe.

18Le lu taune ma'e au te'eteye su, lu tamo meni ta'i wari se sutaitetai. Meni ape lowe hesi nono'oweyei a'i ne. Le uweirowata. Lu ape mo meni ape wari se sutaitetai su, lowe le Jisas ma'e sutaiterowata.

19Lu taune tomu ne'ese wesi yo sahe tei tawesiye. Lowe meni ape wesi me'iye hire ma'e sutaite wiye. Lowe wesi otowe me'iye ponei tepi'owe. Sosu lowe meni ape, wari sahe howeiye ape, wafei se hi ani ararowe. Lowe meni ape ponei sahe Jisas lo nihari ma'e hi ani ararowe.

20Sosu Jisas tote tawesiyei lowe lo siyeye su, le meni ape ma'e apou eiye, “Kaiyemo, ane yo seni luwaru werese a'i no au ta'ane sasari pamoweyei.”

21Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu, lu owane Farisi aiwawe a'i Jisas lo peri wanuwe su, lowe apou te'e tiyatiteye. Lowe apou eiye, “Meni ape le Owane Sitewi ne au te'e naruwe. Eiwerai awere? Owe meni ta lai yo seni luwaru a'i au ta'ane sasarirowata. Owane Sitewi ta'i a'i lai yo seni luwaru a'i au ta'ane sasariei.”

22Jisas marepi lowe lo siye so'oruwe tepa'asiye su, le lowe ma'e apou eiye, “Fene piyene marepi totesiya awere?

23Ane fene ma'e peri hesi ei toweriye. Ane meni ape ma'e au te'eyei su, ane yo seni luwaru a'i werese no au ta'ane sasari pamowesiya. Peri ano ape wiyeme a'i awere? Peri wawero a'i awere? Fene siye so'oruwerowata. Ahowa, ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meni ape ma'e au te'eye su, ‘Meni, sinere! Hese howeiyei tapi no ani woronere.’ Fene peri ano wiyeme a'i siyeyei awere? Piyete awere? Marepi ano apou a'i totesiya. Meni ape, lowe hesi haroharo a'i iroteye ape, uwei ye'i sineyei su, fene peri wiyeme a'i ano siye so'oruwe tepa'asiyei.

24Fene wanure! Fene etiri ta pei siye so'oruwere. Ane meni ape, omo hire ma'e itorai ape, Owane Sitewi lai ane ma'e kairefiyeyei lo auwe. Owane Sitewi lo kairefiyeyei se ane fara'u meni ape lo lowe haroharo hesi a'i ape au ta'ane kairefiyerowa.” Sosu ne peri ano wiyeme a'i siye so'oruwerowa. Serai le meni ape siye etiyewe, le ma'e eiye, “Meni, ane ne ma'e eisiya, Sinere! Hawaiye no ani woronere. Wesi no ma'e ire!”

25Pereye a'i meni ape sineye. Le hawaiye lo ani woroneye. Wesi lo ma'e fi. Le wesi nowe ma'e heneye su, le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamiteye.

26Lu taune werese Jisas lo peri wanuwe su, lowe marepi hepene se su'ariye. Lowe werese Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamiteye. Lowe werese marepi atoweiye a'i ne. Lowe peri te'e tiyatiteye. “Nowe pereye nomo etiri erasi pefine a'i siye areiye tepa'asiye.”

Jisas Matyu ei aniye.
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)

27Le peri te'e tepa'asiye su, le wesi papu arunatiyewe, nowe ma'e heneye. Le meni ta'i iyape Matyu siyeye. Le takis lo wesi sahe onuteye. Meni ape lo wiyawi apou a'i, takis ma'aru ani siye meni. Jisas meni ape ma'e eiye, “Ne ane mo'o umasita.”

28Meni ape Jisas lo peri wanuwe su, le etiri werese arunatiyewe, Jisas mo'o umasiti.

29Nowe pereye, lowesi Livai lo wesi ma'e fi. Le Jisas ma'e ayei erasi ta'uwe hereiyei au irowe. Lu tomu ne'ese Livai lo wesi sahe ene ayei ne ta'uwerai. Takis ma'aru ani siye lu tomu ne'ese, lu tere'e tere'e tomu ne'ese aiwawe a'i ei ta'uwerai. Lowe werese Jisas mase ene ateye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Lu Farisi tamo, Owane Sitewi lo yo peri lese siye lu tamo, lowe Jisas lo lu feni ma'e ai peri te'eye. Lowe apou te'eye, “Fene piyene takis ma'aru ani siye lu tamo, sosu lu yo seni luwaru a'i mase ene asiya awere?”

31Jisas peri lowe lo wanuwe su, le lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Fene u tahe se iroteyei su, fene meni dokta siyenari. Fene tahe u ta'ame su, fene meni dokta siyenarirowata.

32Ane lu taune werese yo seni wara'i a'i irosiya ape, ei aniyei ne fai ta'ama. Ahowa, ane lu taune werese yo seni luwaru a'i ape ei aniyei ne fai. Lowe, yo seni luwaru a'i iroteye ape, me'iyeni ma'e pei atati arunatire.”

Lu tamo Jisas ayei siyenamiyei ne te'e toweriye.
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)

33Sosu lowe Jisas ma'e eiye, “Jon lo lu feni mi mi werese ayei werese lowe lo siyenamiye. Lowe ayei siyenamiyei su, lowe Owane Sitewi ma'e au te'eyei. Lu Farisi lo lu feni aiwawe a'i ironamisiya. Ahowa, siyere! Lu feni no erasi a'i ene asiya. Lowe sa'i tomu ne'ese asiya. Piyene lowe ene asiya awere?”

34Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Ane peri anowe ta fene ma'e au te'eyei. Nowe ta se meni ta tani lo naituwei su, lu werese fai ape, marepi wisere a'i irowei. Meni ape tani naituwei su, lu werese ayei siyenamirowata.

35Nowe mo'o ta aiyerowa su, meni ta, tani naituwei ape, lowe le ma'e henetirowawe, aine tera'erowa. Nowe ape se lowe ayei werese siyenamirowa.

36Ane peri anowe tere'e fene ma'e au te'eyei. Meni ta ipari tahe he'i a'i aniyei su, le tewi a'i ani erauwirowata. Sosu ipari tahe weriyei sahe iwisiyei. Ahowa, le ipari tahe he'i tewi a'i ani tapetiyei su, le ipari tahe he'i a'i au luwaruweyei. Ipari tahe tewi a'i ani erauwirowawe, sosu ipari tahe weriyei ma'e iwisiyei su, ipari tahe tewi a'i ape aiwawe ta'ame.

37Meni ta wain sa'i he'i a'i ta'aneyei su, le fe meme lo tahe foro'o a'i papu ani asirowata. Le wain sa'i he'i a'i fe meme tahe foro'o ani asiyei su, wain sa'i he'i ape fe meme lo tahe perati irowei. Wain sa'i werese awei sahe teroso itorowa. Aiwawe a'i fe meme lo tahe luwaru a'i heneraiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Ahowa, meni ta wain sa'i he'i a'i ta'aneyei su, le fe meme lo tahe he'i a'i papu ani asiyei.

39Meni ta wain sa'i weriyei ayei su, le wain sa'i he'i ayei onota'ano a'i ne. Le apou toteyei, wain sa'i weriyei wisere a'i tene!”

Luk 6

Jisas nowe amou lo Meni Owane Pefine ne!

(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

1Nowe amou (Sabat) se, Jisas lu disaipel lo mase, lowe kewi ta'aneyei awei sahe iteye. Lowe ta'aneyei awei sahe iteye su, Jisas lo lu feni kewi so tamo une aniye. Lowe kewi so ereti se ani tahe sasariyewe aye.

2Lu Farisi tamo lowe siyeye su, lowe Jisas ma'e apou te'e toweriye, “Lu feni no piyene Moses lo yo peri arisisiya awere? Lowe nowe amou lo yo peri arisiye.”

3-4Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene Owane Sitewi lo peri siye te'eye ta'ama awere? Nowe ta se ya'ariyei meni owane nomo lo, Devit, lau erasi iroteye. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiri. Le nau ta'ase amou aniyewe aye. Le lu tewi lo ma'e nau ta'ase amou ape lowe aiwawe ene ateye. Lu yahowa'i a'i werese nau ta'ase amou ape ene arowata. Amou tene! Au heseyei lu owane lowe a'i lai nau ta'ase amou ape fara'u ene arorowa. Fene nowe amou ape lo sitewi so'oru ta'ama.”

5Le lowe ma'e eiye, “Ane, meni hire ma'e itorai ape, ane nowe amou lo Meni Owane Pefine a'i ne. Ane etiri ta nowe amou ape se ta'aneyei ne toterowa su, ane etiri fara'u ta'anerowa.”

Nowe amou se, Jisas meni ta ereti luwaru a'i au ta'ane fara'uweye.

(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

6Sosu a'i pe nowe amou tere'e nowe me'iye henerai su, le lu disaipel lo aiwawe a'i ta'uweyei wesi papu wiri. Le lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye. Meni ta ta'uweyei wesi sahe ereti eyate feni lo nono'oweye a'i iroteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Lu Farisi tamo, Owane Sitewi lo peri lese siye lu tamo, lowe Jisas siye etinarai. Le nowe amou ape su meni ape, ereti nono'oweye a'i ape, au ta'ane fara'uweyei awere? Piyete awere? Marepi lowe lo apou a'i toteye, “Jisas poweiye amou eite se meni ape au ta'ane fara'uweyei su, nomo le awei lo meni owane ma'e etiyei ne henetiyei.”

8Ahowa, Jisas marepi lowe lo siye so'oruwe tepa'asiye. Serai le meni ape ereti nono'oweye a'i ape ei aniye. Le meni ape ma'e apou eiye, “Ne sinere! Ane ma'e aiya!” Serai meni ape sineyewe, Jisas ma'e fai.

9Sosu le lowe ma'e apou eiye, “Fene ane ma'e peri ta itiya'u te'ere. Ane peri ta fene ma'e ei towerisiya. Nowe amou se, ane wiyawi wisere a'i ta'aneyei su, ane Moses lo yo peri arisiyei awere? Piyete awere? Ane etiri luwaru a'i irowei su, ane yo peri ape arisiyei awere? Ane meni u tahe erasi se ape ta'ane fara'uweyei awere? Nowe amou se ane meni ape au ta'ane fara'uweyei awere? Ane yo peri ta arisiyei awere? Ane meni ta aine tera'eyei su, ane yo peri ta arisiyei awere? Fene peri ano ane ma'e itiya'u te'ere.”

10Jisas peri te'e tepa'asiye su, le lowe werese ma'e siye etiye. Sosu le meni ape ma'e apou eiye, “Ereti no au tesi fareraiyere.” Meni ape Jisas lo peri wanuwe su, ereti lo tesi fareraiyeye. Ereti tesi fareraiyeye su, ereti lo kairefi a'i henerai.

11Lu Farisi meni ape lo ereti kairefi a'i siyeye su, lowe Jisas ne ai marepi erasi a'i toteye. Lowe apou te'e tiyatiye. “Nomo Jisas eiwerou irowei awere?”

Jisas lu disaipel lo te'e ariariyeye.

(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

12Sosu nowe ape se, le ta'uweyei wesi arunatiyewe, omo ta yaneye. Le omo ape sahe Owane Sitewi ma'e au te'eyei ne yaneye. Nowe pasi werese se le Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiteye.

13Nowe esi mitaiyeye su, le lu disaipel lo ei aniye. Le lu disaipel ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) ariariyeye. Lu ereti feni hesi lowe hesi a'i ape le lowe ma'e iyape aposel au te'e ariariyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Lu disaipel lo iyape apou a'i ne, Meni Saimon, Jisas meni ape iyape tere'e au eiye, Pita. Meni Andru, Saimon lo pa'ise, nairi hesi lo iyape Jems, Jon, Meni Filip, Meni Bartolomyu,

15Meni Matyu, meni Tomas, meni tere'e Jems, le Alfius lo meni eime. Meni tere'e Saimon. Le Rom lo lu owane ma'e ai atu tiyatiteye.

16Meni Judas, le Jems lo meni eime, meni Judas Iskariot. Nowe me'iye su le Jisas Rom lo ai atu siye lu ma'e henetirowa.

Jisas lu taune ne'ese u se ape mo ta'ane fara'uweteye.
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)

17Sosu Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i omo ape hi ma'e itorai. Lowe nepawe potu a'i heneri. Lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanuwei ne ta'uweye. Lu taune tomu ne'ese omo pani Judia ma'e fai ape, lu taune tomu ne'ese omo Jerusalem ma'e fai ape, aiwawe a'i lu taune tomu ne'ese omo Saidon, omo Tair ma'e fai ape,

18Lowe werese Jisas lo peri wanuwei ne ta'uwerai. Lu taune u tahe se lowe Jisas ma'e au ta'ane fara'uweyei ne henetai. Lu taune tamo, sepei luwaru a'i lire papu iroteye ape, Jisas sepei luwaru werese a'i au ta'ane sasarisawi.

19Lu taune tomu ne'ese apou a'i toteye, “Ane meni ape hetesiyeyei su, u tahe ano wara'i heneraiyei.” Meni ta Jisas lo ipari tahe isawe hetesiyeyei su, Jisas lo kairefi meni ape lo u tahe au ta'ane fara'uweye.

Lu yahowa'i a'i tamo fa nine'inamite.
(Matyu 5:1-12)

20Serai Jisas lu disaipel lo ma'e atati siyeteye. Lowe ma'e apou eiye, “Fene etiri werese ariye a'i ape, fene marepi wisere a'i irore! Owane Sitewi lai fene werese au noweinoweirowa.

21Fene lau erasi irosiya ape, fene marepi wisere a'i irore. Owane Sitewi lai lire no au a teme'eriyerowa. Fene ewite erasi lusiya ape, fene marepi wisere a'i irorowa. Nowe me'iye su, fene marepi erasi a'i nine'irowa.

22Ane, meni hire ma'e itorai ape, fene peri ano wanu umasinamiyei su, lu tamo fene ne ai marepi totenamiyei. Sosu lowe fene hi ani araronamiyei. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe fene ma'e peri te'e narunamiyei. Sosu lowe iyape fene lo au luwaruweyei. Lu tamo etiri luwaru a'i ape fene ma'e irowei su, fene marepi wisere a'i irorowa.

23Fene nowe ape se marepi wisere a'i se nine'ite. Tu naifa weriyei lu tewi ape lo ya'ariyei, lowe Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese ma'e aiwawe a'i au luwaruweteye. Aiwawe a'i lu tewi ape mo fene ma'e au luwaruwerowa su, fene marepi wisere a'i teritere. Lowe fene ma'e au luwaruwerowa su, nowe ye'ewi su, Owane Sitewi lai fene ma'e etiri wisere a'i neri a'i aurowa. Serai fene marepi wisere a'i irore.

24Fene ma'aru tomu ne'ese ironamisiya ape, weiyai! Pereye fene marepi fetane a'i terite tepa'asiye. Nowe mo'o su Owane Sitewi lai fene ma'e marepi luwaru a'i itiya'u aurowa.

25Fene lire a teme'eriyesiya ape, weiyai! Nowe me'iye su, fene lau erasi teriterowa. Fene pereye marepi nine'isiya ape, weiyai! Nowe me'iye su, fene ewite erasi lurowa.

26Lu tamo fene ne marepi au te'e wisereyesiya su, fene weiyai! Tu naifa weriyei lu tamo lai peri wawero te'e siye lu ma'e au te'e wisereyeteye. Lowe peri wawero te'e siye lu ma'e au wisereyeteye su, Owane Sitewi lowe ma'e etiri luwaru a'i itiya'u auwe. Serai pereye lu tamo fene ma'e au te'e wisereyerowa su, fene weiyai! Owane Sitewi lai fene ma'e etiri luwaru a'i itiya'u aurowa.

Airame fene lo ne tote wawesiyenamite.
(Matyu 5:38-48)

27Ahowa, ane fene ma'e eisiya. Peri ano wanure! Lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene lowe ma'e marepi erasi a'i itiya'u au tote wawesiyenamite! Aiwawe a'i lu tamo ai marepi fene ma'e totenamiyei su, fene etiri wisere a'i lowe ma'e itiya'u pei atuatute.

28Lu tamo fene ma'e peri luwaru a'i au te'e naruwei su, fene lowe ma'e au te'e wisereyete. Lu ape mo fene ma'e au luwaruweyei su, fene Owane Sitewi ma'e lowe ne au te'e towerite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29Meni ta ahi si eyate feni ma'e fene lo ereti se aineyei su, fene ahi si feni tere'e ma'e fene lo atati teite. Serai le ahi si feni tere'e ma'e fara'u ereti se aineyei. Meni ta fene ma'e ipari tahe ta fene ma'e ei toweriyei su, fene le ma'e ipari tahe hesi a'i fene lo aiwawe a'i aure.

30Meni ta fene ma'e etiri ta ei toweriyei su, fene etiri ape le ma'e aure. Meni ta lai etiri fene lo ta'arei aniyei su, fene etiri ape ne si itiya'u owe ape ei towerire.

31Fene apou a'i toteyei su, ‘Lu taune werese ane ne yo seni wisere a'i au iroreme.’ Fene apou a'i toteyei su, fene lowe ma'e yo seni wisere a'i aiwawe irore.

32Fene lu tewi fene lo a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, etiri ape yahowa'i a'i ne. Lu taune luwaru a'i, lowe lu tewi lowe lo ma'e marepi erasi aiwawe a'i tote wawesiyenamiyei.

33Meni ta etiri wisere a'i fene ma'e irowei su, sosu fene le ma'e etiri wisere a'i itiya'u irowei su, yo seni ape yahowa'i a'i ne. Lu taune luwaru a'i yo seni aiwawe a'i irowei. Lowe etiri wisere a'i itiya'u irowei.

34Fene apou toteyei su, “Ane kaiyemo ano ma'e etiri ta auwei su, le etiri ta ane ma'e itiya'u aurowa. Marepi fene lo luwaru a'i ne. Yo seni yahowa'i a'i ne. Lu taune luwaru a'i lowe lu taune tere'e luwaru a'i ma'e etiri ta auwei. Lowe etiri ta auwei su, lowe etiri aiwawe a'i itiya'u aniyei ne toteyei.

35Ane fene ma'e eisiya. Lu taune tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene lowe ne marepi wisere a'i totenamire. Fene lowe ma'e etiri wisere a'i irore. Lowe fene ma'e etiri ta ei toweriyei su, fene lowe ma'e etiri ape aure. Sosu fene lowe ma'e itiya'u owe ape ei towerire. Fene yo seni ape umasiyei su, Owane Sitewi lai nowe ye'ewi se fene ma'e etiri wisere neri a'i aurowa. Fene Owane Sitewi Pefine a'i lo eimane henerairowa. Le a'i lai lu taune luwaru a'i ma'e ferafereiyei lo auwe. Le aiwawe a'i lu taune tamo, marepi luwaru a'i irosiya ape, ma'e ferafereiyei lo auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36Tai wiyeme fene lo lai lu taune werese ma'e au ferafereinamisiya. Serai fene ferafereiyei lo yo seni aiwawe a'i umasite. Fene lu taune werese ma'e au ferafereite.

Fene lu taune lo yo seni owe ape au hese ereite!
(Matyu 7:1-5)

37Fene lu taune tere'e lo yo seni owe ape hese ereite. Fene lu taune tere'e lo yo seni hese ereirowa su, Owane Sitewi lai yo seni fene lo ape au hese ereirowa. Serai fene lu taune tere'e lo yo seni owe ape hese ereite. Fene lu taune tamo apou owe ape te'ere, ‘Fene yehe omo ma'e ire.’ Fene lu taune tamo yehe omo ma'e te'e eimawesawiyei su, Owane Sitewi lai fene aiwawe a'i yehe omo ma'e eimawesawirowa. Meni ta fene ma'e au luwaruweyei su, fene meni ape lo yo seni tote i'ane arunatite. Fene lu taune lo yo seni tote i'ane arunatiyei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo tote i'ane arunatirowa.

38Fene lu taune ma'e etiri ta auwei su, Owane Sitewi lai fene ma'e etiri ta itiya'u auwei. Le fene ma'e niye erasi a'i itiya'u auwei. Le etiri erasi a'i fene ma'e niye fene lo papu su'ari ani teroso asi arowe. Fene lu taune ma'e etiri oso a'i auwei su, Owane Sitewi lai aiwawe a'i fene ma'e etiri oso a'i ta auwei.”

39Jisas lowe ma'e peri anowe ta au te'eteye, le apou au eiye, “Meni ta nihe lo pokowe tawesiyei su, le meni tere'e, nihe pokowe tawesiye ape, hene ani uweiterowata. Ahowa, lowesi afofoweyei. Lowesi yo mai sahe papu ninapune winetairowa.

40Eimane tamo lai meni owane towafi lowe lo ape eiwerou hi ani ararorowata. Ahowa, meni eime ta etiri werese siye so'oruweyei su, le meni owane lo wou heneraiyei.

41Fene piyene kaiyemo ta lo nihe oro'oru tewi oso a'i siyeyei awere? Fene me meni erasi nihe towafi fene lo papu siyerowata.

42Fene kaiyemo ma'e owe ape te'ere, ‘Ane fara'u oro'oru tewi oso a'i nihe no ani tahe aniyei.’ Ahowa, fene me meni erasi nihe towafi fene lo papu irosiya su, fene kaiyemo lo oro'oru tewi oso a'i nihe papu irosiya ape, ani tahe aniyei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne siyerowata. Fene marepi hesi a'i siye lu ne, fene tu me meni erasi, nihe towafi fene lo papu irosiya ape, ani tahe fusawire. Sosu fene me meni erasi, nihe fene lo sahe irosiya ape, ani tahe fusawi tepa'asiyei su, fene fara'u kaiyemo lo oro'oru tewi oso a'i nihe sahe irosiya ape, siye ani tahe fusawirowawe, siye etirowa."

Me ta so topo lo ta'eyesiya.
(Matyu 7:16-20; 12:33-35)

43"Fene wanure! Me wisere a'i so luwaru a'i ta'erowata. Sosu aiwawe a'i me luwaru a'i ta so wisere a'i ta'eyerowata.

44Fene me so siyeyei su, fene me so eiwerou aiwawe a'i siyerowawe, meni ta momo, ni'ari wafei se ani ta'e anirowata. Aiwawe a'i meni ta patiyawe so, me owapiyo ani ta'eye anirowata.

45Meni wisere a'i marepi wisere a'i lo se toteyei su, le yo seni wara'i a'i ironamiyei. Aiwawe a'i meni luwaru a'i ta marepi luwaru a'i topo lo se toteyei su, le yo seni luwaru a'i ironamiyei. Lu taune werese peri ta au te'eyei su, lowe marepi lowe lo se au te'eyei."

Lu feni ano lowe peri ano wanu umasite.
(Matyu 7:24-27)

46"Fene tomu ne'ese ane ma'e apou te'esiya ape, 'Ne Meni Owane Pefine a'i nomo lo ne.' Ahowa, fene peri ano wanu umasi se ta'ame.

47Lu taune ane ma'e aiyerowawe, sosu peri ano wanu umasiyei su, lowe meni ta wesi ta'aneyei lu wou a'i ne.

48Lowe meni ta wou a'i wesi he'i ta'anesiya. Meni ape wesi he'i ta'aneyei su, le awei yo erasi horuseye itowei. Sosu le me ne'ise tou opo asi arowei. Le tapiye aine leyau tawesi kairefiyeyei. Le me ne'ise opo asi arowei su, le fara'u wesi hire ma'e ta'aneyei. Serai sa'i erasi itoraiyei su, sa'i ei erasi wesi ape aine towesi narowata. Ahowa, wesi ape lo me ne'ise kairefi a'i teinamiyei.

49Ahowa, meni tere'e ta peri ano wanu arisiyei su, le meni tere'e wou a'i ne. Meni ape wesi he'i ta'aneyei su, le me pere'e oso a'i eneri sahe horuse opo asi arowei. Sosu wesi he'i me pere'e hire ma'e ta'aneyei. Serai sa'i erasi itoraiyei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

su, sa'i ei erasi a'i wesi ape lo aine towesi naroweyei. Sosu wesi ape lo towesi to'ute naroweyei.”

Luk 7

Jisas ai atu siye meni ta ma'e au te'e wisereyeye.

(Matyu 8:5-13)

1Jisas lu taune werese ma'e peri au te'e tepa'asiye su, le omo Kaperneam ma'e fi.

2Ai atu siye meni ta saro iroteye. Meni ape lo wiyawi yahowa'i a'i siye meni u tahe erasi a'i iroteye. Ai atu siye meni lai wiyawi meni yahowa'i a'i le ne a'i marepi wisere erasi a'i tote wawesiyeteye. Wiyawi meni yahowa'i a'i temeniyeyei ne ataheyeye.

3Serai ai atu siye meni Jisas omo ape heneraiyei wanuwe su, le Juda lo lu owane tamo Jisas ma'e eimawesawi. Lowe Jisas ma'e heneri su, lowe le ma'e apou te'e toweriye, “Ne ai atu siye meni lo wiyawi meni yahowa'i a'i au pati ta'ane fara'uwera.”

4Lowe Jisas ma'e heneri su, lowe Jisas ma'e peri kairefi a'i se te'e toweriye, “Ai atu siye meni ape meni wara'i a'i ne. Serai ne meni ape pei au ferafereire!

5Meni ape Juda lo lu taune werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Meni ape ta'uweyei wesi nomo lo ta'aneteye. Meni ape meni wara'i wisere a'i ne. Serai ne fara'u meni ape au ferafereire!”

6Jisas peri lowe lo wanuwe su, le lowe mase aiwawe a'i fi. Lowe ai atu siye meni lo wesi ma'e atahe a'i heneri su, meni ape kaiyemo tamo Jisas ma'e eimawesai. Lowe le ma'e peri ta apou au te'esai, “Meni Owane, ane meni yahowa'i a'i ne. Ne Meni Owane Pefine a'i ne. Ne wesi ano wirowata. Wesi ano luwaru a'i ne.

7Serai ane a'i lai ne ma'e aiyerowata. Sosu ane lu owane ne ma'e ei aniyei ne eimawesawi. Ane meni yahowa'i a'i ne. Ne peri te'eyei su, wiyawi meni yahowa'i a'i ano u tahe po'uteyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Wanure! Ane meni owane ta'i unahi irosiya. Ane peri lo wanu umasiyei. Ane ai atu siye meni owane ne. Ane ai atu siye lu tomu ne'ese au noweinoweisiya. Ane ai atu siye meni ta ma'e eiyei su, ‘Ne ire!’ Meni ape peri ano wanu umasiyei. Ane meni tere'e ma'e apou eiyei su, ‘Ne aiya!’ Meni ape peri ano wanu umasiyei. Aiwawe a'i ane wiyawi yahowa'i a'i meni ano ma'e eiyei su, ‘Ne wiyawi ape ta'anere!’ Wiyawi yahowa'i a'i meni ano peri ano wanu umasiyei. Serai ane fene ma'e apou eisiya, ne wiyawi yahowa'i meni ano au ta'ane fara'uwere!”

9Serai Jisas peri ape wanuwe su, le meni ape ne apou eiye, “Wisere a'i ne!” Sosu le ai atu siye meni ape ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye. Le lu taune werese ma'e mo'o umasiteye ape, apou eiye, “Wanure! Ane fene ma'e eisiya, meni ape lo tote tawesiyei erasi a'i irosiya. Le lu taune werese lo tote tawesiyei pani Israel sahe hi ani ararosiya!”

10Serai lu tewi ape mo, ai atu siye meni owane Jisas ma'e eimawesai ape, lowe Jisas arunatiyewe, ai atu siye meni lo wesi si tame fi su, lowe wiyawi yahowa'i a'i siye meni lo u tahe po'ute siyeye.

Jisas meni eime ta si tame au ta'ane norohuwe sineye.

11Nowe me'iye su, Jisas, lu disaipel lo aiwawe a'i, omo Nain ma'e fi. Lu taune tomu ne'ese aiwawe a'i Jisas mase mo'o umasitai.

12Sosu lowe omo ape lo yo tewiye ahi ta'o heneri su, lu tamo meni temeniyeye ape, omo nowe ma'e fisiye yo papu fuwei ne sutaiteti. Menitani weiname lu taune tomu ne'ese aiwawe a'i fai. Meni temeniyeye ape ne, menitani weiname meni eime ta'i a'i auteiye.

13Jisas menitani weiname siyeye su, le weiname ape ne marepi erasi a'i ewiteye. Le le ma'e eiye, “Luwei sawa!”

14Sosu le meni ape lo wari ma'e atahe a'i teiye. Le ereti lo wari sahe fuwe. Lu ape mo, wari sutaitetai ape saro a'i teiteye. Jisas meni ma'e, temeniyeye ape, apou eiye, “Yo'orei meni, ane ne ma'e eisiya. Ne si sinere!”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Serai meni ape si sine onuwewe, lowe ma'e te'eteye. Sosu Jisas meni eime ape mai lo ma'e si tame auwe.

16Lu taune werese etiri ape siyeye su, lowe marepi atoweiye irowe. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamiteye. Lowe apou au te'eteye, “Owane Sitewi lo au te'e siye meni erasi nomo mase henerai tepa'asiye. Owane Sitewi lai lu taune werese lo ma'e au ferafereiyei ne itorai.”

17Lowe Jisas ne peri heneruwe omo pani werese Judia ma'e au te'e fiyariteye. Omo pani tere'e ma'e lowe peri heneruwe au te'e fiyariteye.

Jon lai lu tamo Jisas ma'e eimawesawi.
(Matyu 11:2-19)

18Jon lo lu feni tamo le ma'e Jisas ne peri heneruwe au te'eye.

19Meni Jon Jisas lo peri heneruwe wanuwe su, le lu feni hesi a'i lo ei aniye. Le lowesi Owane Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne eimawesawi. Lowesi le ma'e apou te'e toweriyei, “Owane Sitewi lai meni owane hi awei ma'e eimawe arosairowa. Ne meni ape awere? Nomo meni tere'e siye nehi ninaweteyei awere?”

20Sosu lowesi Jisas ma'e henerai su, lowesi Jisas ma'e apou te'e toweriye, “Ne meni ape, Owane Sitewi, hi awei ma'e eimawe arosaiyei ape, awere? Piyete awere? Nomo meni tere'e ninaweteyei awere?”

21Nowe ape se Jisas lu taune lo u tahe tomu ne'ese au ta'ane fara'uweteye. Le lu taune lo marepi orese a'i au fareraiyeteye. Sosu le sepei luwaru a'i tomu ne'ese au ta'ane sasariteye. Sosu lu taune tamo nihe pokowe tawesiyei se, le nihe lowe lo au ani petaneteye.

22Serai le lowe ma'e itiya'u eiye, “Fenesi Jon ma'e si tame ire. Le ma'e peri heneruwe ano au te'ere, ‘Notosi peri lo wanuteye, sosu wiyawi lo siyeteye. Lu tamo nihe pokowe tawesiyei ape mo, le nihe lowe lo au ta'ane petaneye. Lu tamo lowe, haroharo a'i iroteye ape mo, le lowe haroharo a'i lowe lo au ta'ane kairefiyeteye. Lu taune tamo, enite kairefi a'i iroteye ape, le enite werese lowe lo au ta'ane niyemaiyeteye. Lu apaniye wiyapuweye se, le apaniye lowe lo au ta'ane fara'uweteye. Serai lowe peri amerame a'i wanuwe. Lu tamo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

temeniyeye ape, le lowe si tame hene sineteye. Lu taune ma'aru ariye a'i se, le peri heneruwe wisere a'i lowe ma'e au te'eteye.

23Meni ta ane ne marepi hesi se tote ta'ame su, marepi lo wisereye nine'inamisiya.'"

24Lu hesi, Jon Jisas ma'e eimawesawi ape, lowesi Jisas lo peri wanuwe su, lowesi Jon ma'e si tame fi. Lowesi si fi su, Jisas lu taune werese ma'e Jon ne au te'eye. Le apou eiye, "Fene pani ariye a'i ma'e fi su, fene piye etiri siyeyei ne toteye awere? Meni Jon menei wou fiyaru lai au ani aunariyeye awere?

25Ahowa, le menei wou ta'ama. Fene piye siyeyei ne fi awere? Meni ta'i ipari tahe wisere a'i ani asiye awere? Ahowa, wanure! Lu werese ipari tahe wisere a'i ani asinamiye ape, lowe owane lo wesi wisere a'i saro onusiya. Lowe werese etiri tomu ne'ese ironamisiya.

26Ahowa, fene piye siyeyei ne fi awere? Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni awere? Ei, ane fene ma'e eisiya! Meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese hi ani ararowe.

27Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo one towe sahe meni ape ne apou leseye, Owane Sitewi Meni Owane Krais ma'e apou eiye, 'Wanure! Ane peri au te'e siye meni ano nihari no ma'e eimawesawiyei. Meni ape aiyerowa su, le yo no au ta'uwe naneirowa.' *Mal* 3:1 Serai Jon henerai su, peri ape wiyeme a'i henerai.

28Ane fene ma'e apou eisiya. Lu taune werese omo omo werese sahe, meni Jon lowe werese hi ani ararowe. Ahowa, meni ta'i, Owane Sitewi lo lu tewi sahe oso a'i iroteye ape, le lai meni ape Jon hi ani ararowe."

29Sosu lu taune werese, lu tamo takis ma'aru ani siye ape, aiwawe a'i lowe Jisas lo peri wanuwe su, lowe apou eiye, "Owane Sitewi lo yo seni wisere a'i ne." Lu tewi ape mo tu naifa Jon lai lowe ma'e sa'i se au huteye.

30Ahowa, lu Farisi tamo, Owane Sitewi lo yo peri ani so'oru siye lu tamo, lowe Owane Sitewi lo marepi lo sitewi arisiye. Jon lai lowe ma'e sa'i se au hu ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Serai Jisas lowe ne apou au te'eye, “Lu tewi ape ne ane piye peri anowe wou au te'e areiyeyei awere? Lu tewi ape ne, nowe eite se irosiya ape, lowe piye yo seni wou a'i awere?

32Farisi lu tewi apou wou a'i, lowe eimane wou a'i ne. Eimane ape lai ta'uweyei pani tewi ma'e ta'uwe onurai. Lowe te'e tiyatiye apou eiye, ‘Nomo fene ne mene'e fateye su, fene unei ape'i te ta'ame. Nomo lu soposopowei ewite irowe su, fene lu ta'ame.’

33Meni ape Jon, sa'i au hu siye meni, le fai su, le nau ta'ase, wain sa'i a ta'ame. Fene meni ape siyeye su, fene le ne apou te'eye. ‘Sepei luwaru a'i meni ape papu ironamisiya.’

34Sosu ane, meni hire ma'e itorai ape, ane ene ayei ataiteye, wain sa'i ataiteye su, fene ane ne apou te'eye. ‘Meni ape ayei ahi a'i meni. Le meremereye a'i meni. Le lai takis ma'aru ani siye lu werese, lu taune seni luwaru a'i ironamisiya ape, le lowe mase ironamiteye.’

35Ahowa, lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu umasisiya ape, lowe Owane Sitewi ne tote te'esiya, ‘Etiri werese, ane irosiya ape, etiri ape mo lai ane meni pefine a'i ne au atuatusiya.’”

Sa'i heneri Jisas lo lowe ma'e au ani teineye.

36Sosu a'i pe Jisas peri tepa'asiye su, Farisi meni ta Jisas ma'e ei toweriyei ne fai. “Ne wesi ano sahe ane mase ayei ne aiya!” Serai Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i Farisi meni ape mase aiwawe fi. Lowe wesi papu wiye su, metei sahe ene ayei ne onuwe.

37Lowe metei ene ayei onuwe su, menitani ta, wesi omo ape sahe le yo seni luwaru a'i ironamiteye. Le Jisas Farisi lo wesi sahe wiyei wanuwe su, le tapiye pa'are sa'i heneri wisere a'i Jisas ma'e aitai.

38Menitani ape Jisas lo lowe ma'e ape'i onuwewe, le nihe sa'i se Jisas lo lowe sa'i au huteye. Sa'i au hu tepa'asiye su, le mato towe lo, lowe sahe au ani teine foro'oweye. Le Jisas lo lowe ma'e au nine'iteye. Le sa'i heneri a'i Jisas lo lowe sahe au ani teineye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Meni Farisi ape Jisas le mase aiwawe a'i ei aniye ayei ne ei toweriye ape, le menitani ape siyeye su, le marepi topo lo sahe apou toteye, “Meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta'ama. Ahowa, meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni su, le menitani lowe lo teriteye ape, siye so'oruweye. Menitani ape lo yo seni luwaru a'i ironamisiya.”

40Jisas Farisi meni lo marepi siye so'oruweye su, le meni ape ma'e apou eiye, “Saimon, ane peri ta ne ma'e au te'eyei.” Farisi meni le ma'e itiya'u eiye, “Atuatu siye meni, ne ane ma'e au te'ere!”

41Serai Jisas le ma'e peri anowe ta au te'eye, “Meni owane ta lu hesi ma'e ma'aru neri a'i auwe. Nowe me'iye su, le lu hesi ape ei aniye. Le lowesi ma'e eiye, ‘Fenesi ma'aru ano itiya'u tame aure.’ Meni ta'i ma'aru tomu ne'ese aniye. Meni tere'e ma'aru tewi oso a'i aniye.

42Nowe me'iye su, meni owane ma'aru lo si itiya'u fu auwei ne ei aniye. Lowesi ma'aru ape mo si itiya'u aurowata. Meni owane ape lowesi ma'e apou eiye, ‘Fara'u a'i ne. Ane ma'aru neri a'i a'i ano fu arosawinamiyei. Fenesi ane ma'e owe ape itiya'u aure.’ Ane ne ma'e ei towerisiya, Piye lu hesi owane ne marepi erasi pefine a'i totesiya awere?”

43Sosu Saimon le ma'e itiya'u eiye, “Marepi ano apou a'i totesiya. Meni ape ma'aru tomu ne'ese aniye ape, le meni owane ne marepi erasi wiyeme a'i totesiya.” Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ei, ne marepi no wiyeme a'i tote fareraiyeye.”

44Serai Jisas menitani ape ma'e atati siyeye. “Saimon, ne menitani eite siyere! Ane wesi no wirai su, ne sa'i ta lowe ano sahe au hu ta'ame. Ahowa, menitani ape nihe sa'i topo lo se lowe ano au huteye. Mo'o su, le mato towe topo lo, lowe ano au ani teine foro'oweteye.

45Ane wesi wiye su, ne lowe ano ma'e au nine'i ta'ame. Ahowa, ane wesi no fai su, menitani eite lowe ano ma'e aunamiteye.

46Ne mato ano sahe sa'i au fu ta'ame. Menitani eite lowe ano sahe sa'i heneri wisere a'i au ani teroso teineteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

47Serai ane ne ma'e apou eisiya, ane menitani eite lo yo seni luwaru tomu ne'ese iroteye ape, ane lai au ta'ane sasari pamowe tepa'asiye. Serai menitani eite ane a'i marepi erasi pefine a'i tote nine'inamisiya. Ahowa, meni tere'e ta, yo seni luwaru oso a'i iroteye ape, sosu Owane Sitewi lai meni ape lo yo seni luwaru a'i ani pamoweye su, meni ape Owane Sitewi ne marepi tewi oso a'i totesiya."

48Sosu le menitani ma'e apou eiye, "Menitani, ane yo seni luwaru werese a'i no au ta'ane sasari pamowe tepa'asiye."

49Lu tamo le mase metei ene ayei ne onuwe ape, lowe apou toteye, "Meni ape eiwerai awere? Meni ape yo seni luwaru a'i au ta'ane sasariteye awere?"

50Serai le menitani ma'e apou eiye, "Tote tawesiyei no erasi a'i ne. Ane yo seni luwaru no au ta'ane sasari pamoweye. Serai ne menitani aseyaro a'i henerai. Ne marepi fetane a'i mase ire."

Luk 8

Taune tamo Jisas ma'e ayei eteyewe, le ma'e au aye.

1Nowe me'iye su, Jisas lu feni werese lo (12 aiwawe a'i), lu taune werese ma'e omo omo werese sahe Owane Sitewi lo peri he'i a'i au te'e fiyariyei ne fi. Le lowe ma'e nowe ape se ne, Owane Sitewi lu taune werese au noweinoweirowa ape ne, au te'e areiyeye.

2Taune tamo lowe mase omo omo ma'e aiwawe fi. Tu naifa Jisas lai sepei luwaru a'i taune tamo nowe ma'e au ta'ane sasariteye. Taune tere'e tamo Jisas lai lowe lo u tahe au ta'ane fara'uweye. Menitani ta'i Jisas lai sepei luwaru a'i ereti feni werese fene hesi a'i (7) au ta'ane sasariteye. Menitani lo iyape Maria, omo Makdala ma'e fai.

3Taune hesi Joana, sosu Susana lowesi taune tere'e tomu ne'ese aiwawe a'i lowe ma'aru lowe lo Jisas ma'e ayei eteyewe, ene ayei ne auwe. Menitani Joana, Kusa lo tani. Kusa lai meni owane Herot lo etiri tamo au noweinoweiteye.

Yehe sameyei lo peri anowe.

(Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Sosu a'i pe lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanuwei ne ta'uwerai. Lu taune tamo omo omo eyeri ma'e fai. Lu taune le ma'e ta'uwerai su, le lowe ma'e peri anowe ta au te'eye.

5“Meni ta ta'aneyei awei ma'e me so lo yehe sameyei ne fi. Le kewi so ani teroso fiyarisawi su, kewi so tamo yo mai tewi ma'e winetaiye. Lu taune tamo yo sahe uweitaiteye su, lowe kewi so hire ato teiteye. Kewi so tamo irowe lai oruwe sowateye.

6Kewi so tamo awei tewi tapiye a'i sahe winetaiye. Nowe me'iye su, kewi so peratiyewe wamu witane a'i wirai. Poweiye ponei su, kewi wamu poweiye tewi haroharoweye. Kewi napi sa'i tore anirowata.

7Kewi so tere'e tamo wafei ni'ari ponei sahe winetaiye. Kewi wamu wirai su, wafei ni'ari kewi wamu napetu tawesiteye. Serai kewi wamu wirowata.

8Kewi so tere'e tamo awei wisere a'i sahe winetaiye. Nowe me'iye su, kewi so peratiyewe, wamu erasi a'i wirai. Kewi erasi wirai tepa'asiye su, kewi so tomu ne'ese ta'eyei su, wahu 100 tamo se kewi so ani asi teme'eriyeye.” Sosu Jisas peri anowe au te'e tepa'asiye su, le lowe ma'e apou uteye. “Lu taune ta peri ano wanuwe su, lowe peri ano umasire.”

Piyene Jisas peri anowe au te'eteye awere?
(Matyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

9Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel le ma'e apou te'e toweriye, “Peri anowe ape, piye sitewi lo te'esiya awere?”

10Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lai fene ma'e peri anowe lo sitewi au atuatu areiyerowa. Owane Sitewi fene ma'e nowe ape se, le lu taune werese au noweinoweirowa ape, peri pefine a'i au atuatu areiyerowa. Lu taune tere'e ane lai Owane Sitewi lo marepi fareyare a'i au te'erowata. Ane lowe ma'e peri anowe a'i au te'erowa. Ane lowe ma'e peri anowe se au te'eyei su, lowe etiri ta siyeye. ‘Ahowa, lowe etiri lowe siyeye ape, lowe etiri siye so'oruwerowata. Lowe peri ano wanuwei su, lowe peri lo sitewi ano wanu so'oruwerowata.’ *Ais* 6:9-10

Jisas peri anowe lo sitewi au te'eteye.
(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Peri anowe ape apou te'esiya. Kewi so Owane Sitewi lo peri aiwawe a'i ne.

12Kewi so ape mo yo mai tewiye ma'e winetaiye ape, lowe lu taune wou a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo peri wanuwe su, sepei Satan witane a'i Owane Sitewi lo peri marepi lowe lo sahe tore aniye. Serai lowe Owane Sitewi lo peri wanu umasirowata. Sosu lowe hepene he'i wisere a'i anirowata.

13Kewi so ape mo, awei tapiye a'i sahe winetaiye ape, lowe lu taune wou a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo peri wisere a'i wanuwe su, lowe kairefi a'i tote tawesiye se ta'ame. Etiri yo seni luwaru a'i lowe ma'e heneraiyei su, yo seni luwaru a'i ape lai tote tawesiyei lowe lo tore aniyei. Lowe lo tote tawesiyei lo sitewi kairefiyeyei se ta'ama. Serai lowe tote tawesiyei lowe lo arunatiyei.

14Kewi so ape mo wafei ni'ari ponei sahe winetaiye ape, peri ape lo sitewi apou wou a'i ne. Lu taune Owane Sitewi lo peri wanuwe su, lowe marepi wisere a'i toteye. Ahowa, lowe etiri werese lowe lo ironamiye su, lowe awei lo yo seni umasinamiteye. Marepi orese a'i teriteyei, ma'aru lo yo seni awei lo yo seni marepi toteyei umasiyei, etiri ape mo tote tawesiyei lowe lo napetu ti tawesinamiteyei. Serai lowe tote tawesiyei lowe lo lu taune ma'e au te'erowata.

15Kewi so ape mo awei wisere a'i sahe winetaiye ape, peri ape lo sitewi apou a'i te'esiya, lu taune Owane Sitewi lo peri marepi wisere a'i se, marepi farere a'i se wanu tote tawesi umasinamiteye. Serai lowe tote tawesiyei lowe lo lu taune ma'e au te'e tote i'aneteyei.

Yehe erei ta, hire ma'e fuwe ape, tewi mitaiyeteye.
(Mak 4:21-25)

16Sosu a'i pe meni ta yehe lam taiso fu mitaiyeye su, le lam ape wahu papu owe ape au onu fareyarere. Le wari unahi hi ma'e owe ape fu fareyarere. Ahowa, le wesi ponei sahe wafei se ti tawesi tewi mitaiyerowa. Serai lu taune wesi ape wirai su, lowe yehe lo tewi mitaiyeyei fara'u siyeyei.

17Etiri werese ape mo lu taune lai au fareyareteye ape, Owane Sitewi lai etiri werese ape mo lowe amerame a'i au atuatu areiyerowa. Meni ta yo seni,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fareyareye irowei ape, yo seni werese lo ape lu taune werese lai amerame a'i siyerowa.

18Serai weiyai! Peri ano wanu etire! Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri marepi wisere a'i se wanu tote tawesi umasinamiteyei su, Owane Sitewi lai tote tawesiyei lowe lo, erasi a'i au kairefiyerowa. Ahowa, lu taune tamo Owane Sitewi lo peri wanu arisiyei su, Owane Sitewi lai tote tawesiyei lowe lo tore ani ararowei. Lu taune tamo marepi wawero a'i toteyei su, 'Nomo tote tawesiyei erasi irosiya.' Owane Sitewi lai marepi lowe lo siyeyewe, tote tawesiyei lowe lo hi ani ararowei."

Eiwerai Jisas lo lu disaipel pefine a'i awere?
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

19Wesi papu sahe Jisas lu taune tomu ne'ese ma'e au te'e fiyariye su, mai lo, pa'ise lo aiwawe a'i lowe le ma'e peri ta au te'eyei ne toteye. Ahowa, lowe Jisas ma'e ataheyerairowata. Lu taune werese wesi yo tewiye sahe tawesi teiye.

20Serai meni ta Jisas ma'e apou eiye, "Wanure! Mai no, pa'ise werese no nowe ma'e teisiya. Lowe ne ma'e peri ta au te'eyei ne totesiya."

21Jisas peri ape wanuwe su, le itiya'u eiye, "Mai ano, pa'ise ano, eiwerai awere? Mai ano, pa'ise ano apou wou a'i ne. Lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasinamisiya ape, lowe mai ano, lowe pa'ise werese ano ne."

Jisas lai fiyaru, sa'i ei erasi ei titaneye.
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

22Sosu a'i pe nowe me'iye su, Jisas, lu disaipel lo aiwawe a'i, hare ite Galili ma'e si tame fi. Lowe wai papu awetowe. Le lowe ma'e eiye, "Nomo hare ite feni eire ma'e iyatu toneriyei." Sosu lowe wai sa'i ponei ma'e tewi itesawi.

23Lowe wai sa'i ponei ma'e iyatutiye su, Jisas wai lo si sahe nihe howeiteye. Jisas nihe howeiteye su, fiyaru erasi a'i hare ite ponei sahe henerai. Sa'i ei erasi a'i wai ani awetu awetowe. Lowe sa'i ei lai wai lowe lo ape ani aporuwei ne ataheyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Lowe werese sa'i ei erasi a'i ape ne atoweiyeye. Serai lowe Jisas eisowe sineye. Lowe le ma'e eiye, “Meni Owane, Meni Owane! Wai nomo lo eite sa'i ei lai ani aporuwei ne ataheyewa. Nomo werese sa'i papu itowa. Ne nomo au ferafereire!” Serai Jisas sineyewe, le fiyaru, sa'i ei erasi ma'e eiye, “Titanere!” Pereye a'i fiyaru sa'i ei titane po'uteye. Sa'i werese titane temeniyeye.

25Serai sa'i ei temeniyeye su, Jisas lowe ma'e eiye, “Tote tawesiyei fene lo, oso a'i awere?” Lowe marepi atoweiye hepene se su'ariye. Lowe te'e tiyatiteye, “Meni ape eiwerai awere? Le fiyaru, sa'i ei ma'e eiye su, lowesi peri lo wanu umasiye. Serai lowesi temeniyeye.”

Jisas meni sepei luwaru a'i ta au ta'ane sasarisawi.
(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

26Sosu lowe omo pani Gerasa ma'e iyatutiteye. Lowe omo pani Galili ma'e arunatiyewe, omo Gerasa feni eire ma'e iyatutiteye.

27Lowe wai hare ite senitewi sahe furi su, meni ta sepei luwaru tomu ne'ese a'i ya'oreteye ape, wai senitewi aro teiteye. Le nowe tomu ne'ese a'i liye pa'are ariye a'i ironamiteye. Le pasi pasi werese wesi sahe howeirowata. Ahowa, le tapiye fisiye ma'e howeinamiteye.

28Meni ape Jisas siyeye su, le Jisas ma'e winetairai, meni ape Jisas ma'e peri hare uteyei erasi irowe, “Jisas, ne piyene ane ma'e au luwaruwenamisiya awere? Ne Owane Sitewi, Tai Pefine a'i lo meni eime ne. Ne ane ma'e owe ape au luwaruwere!”

29Sepei luwaru a'i werese meni ape sahe mi mi pasi pasi weriyei ya'orenamiteye. Lu tamo lai meni ape lo ereti, lowe wafei tepi tahe se au ti tawesiye su, sepei luwaru a'i lai wafei tepi tahe ape au ani erau sasarisawi. Lu tamo meni ape au noweinoweiteye su, lowe atoweiye iteroti. Meni ape wafei tepi tahe ani erauwe su, sepei luwaru a'i lai meni ape pani lu ariye a'i ma'e heneti. Jisas peri ape wanuwe su, le sepei luwaru werese a'i meni ape lo au sasariye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Serai Jisas le ma'e ei toweriye, “Iyape no eiwerou awere?” Sepei luwaru a'i le ma'e itiya'u eiye, “Iyape nomo lo tomu ne'ese ne!” Ipari tomu ne'ese meni ape papu ya'orenamiteye.

31Serai sepei luwaru a'i werese le ma'e te'e toweriye, “Ne nomo fisiye yo ma'e, sitewi ta'ame ape, owe ape eimawesawire.”

32Omo tewi ma'e, iroteye ape, fe tomu ne'ese awei ma'e horuse ene ateye. Sosu sepei luwaru a'i fe ape mo siyeye. Lowe Jisas ma'e te'e toweriye, “Ne fara'u nomo werese fe papu eimawesawire.” Jisas lowe ma'e eiye, “Ire!”

33Serai sepei luwaru a'i meni ape arunatiyewe, fe werese papu wiye. Sepei luwaru a'i fe papu wiye su, fe werese omo hire itero itoriyewe, sa'i hi ma'e papu wi tenise po'uteye.

34Lu werese, fe ape mo au noweinoweiteye ape, lowe omo lowe lo ma'e iteroti. Lowe lu taune werese omo pani ma'e peri heneruwe ape au te'e fiyarisawi.

35Serai lu taune peri heneruwe wanuwe su, lowe etiri ape siyeyei ne fai. Lowe Jisas ma'e henerai su, lowe meni ape, Jisas sepei luwaru a'i au sasariye ape, lowe meni marepi wisere a'i se siyerai. Le ipari tahe ani asiteye Jisas lo lowe sahe peri lo onu wanuteye. Lowe werese meni ape siyeye su, lowe marepi atoweiye irowe.

36Lu tamo Jisas sepei luwaru a'i au sasariye ape, siyeye su, lowe peri heneruwe lowe ma'e au te'e fiyariye. Lowe apou au te'eye, “Meni Jisas sepei luwaru a'i meni ape lo au sasariye su, le ipari werese fe nomo lo papu eimawesawi. Serai fe werese omo ma'e itori sa'i papu fi. Le lai meni eite au ta'ane fara'uweye.”

37Lu taune werese, omo pani Gerasa iroteye ape, peri heneruwe wanuwe su, lowe le ma'e te'e toweriye, “Ne omo pani nomo lo eite arunatirowawe ire.” Lowe werese marepi erasi a'i atoweiyenamiteye. Serai Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i wai papu awetowewe, hare ite ponei tewi a'i iyatutiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Meni ape Jisas sepei luwaru a'i au sasariye ape, le ma'e ei toweriye, “Ane fara'u fene mase aiwawe iyei awere?” Jisas le omo topo lo ma'e eimawesawi apou itiya'u eiye,

39“Ahowa, ne wesi no ire. Ne lu taune werese ma'e apou au te'ere. “Peri ano wanure! Meni ape, Jisas, le sepei luwaru werese a'i ano au sasari po'uteye. Serai ane meni aseyaro a'i henerai.” Serai meni ape wesi lo ma'e fi. Le lu taune werese, omo werese iroteye ape apou au te'eye, “Jisas lai sepei luwaru a'i werese ano au sasarisawi.”

Jisas wati'aretani ta au ta'ane norohuweye.
(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

40Sosu a'i pe Jisas hare ite ape si tame iyatu toneri su, lu taune tomu ne'ese le ma'e wisere a'i au eriteyei ne ta'uwerai. Lowe Jisas onu ninaweteteye.

41Lowe wai sa'i senitewi ma'e furi su, meni ta iyape, Jairus, Jisas ma'e peri ta ei toweriyei ne fai. Meni ape ta'uweyei lo wesi meni owane ne. Le Jisas lo lowe sahe ape'i onurai. Le Jisas ma'e apou ei toweriye, “Meni Owane, ne wesi ano fa aiya.

42Eime taune ano u tahe erasi se temeniye ataheyewa.” Eime taune ta'i a'i lo iyu menei ereti feni hesi lowe hesi a'i ne (12). Jisas meni ape aiwawe fi su, lu taune tomu ne'ese yo mai lowesi lo tei tawesinamiteye.

Jisas menitani ta u se ape au ta'ane fara'uweye.

43Sosu a'i pe menitani naihe Jisas ma'e heneri. Le u fisa'i se iyu menei ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) fisa'i weriyei weriyei heneraiteye. Lu dokta tomu ne'ese u tahe se lo au ta'ane fara'uwerowata.

44Menitani apou toteye, “Ane ereti ano se Jisas lo ipari tahe tewi a'i sahe fu teriteyei su, u tahe ano po'uterowa.” Serai le Jisas lo me'iyeni ma'e ipari tahe lo sahe isawe hetesiyeye su, u tahe lo po'ute tepa'asiye.

45Sosu Jisas apou eiye. “Eiwerai ipari tahe ano sahe isawe hetesiye awere?” Lu taune ta'i ta'i a'i le ma'e itiya'u eiye, “Ane lai ta'ame.” Sosu Pita itiya'u eiye, “Meni Owane siyere! Lu taune tomu ne'ese ne ma'e ataheyeraiwa. Ne piyene apou ei toweriye, ‘Eiwerai ipari tahe ano isawe hetesiyeye awere?’”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

46Ahowa, Jisas itiya'u eiye, “Menitani ta ipari tahe ano sahe isawe hetesiyeye. Kairefiyeyei tewi a'i ano ane arunatiyewe, menitani tahe ape papu wiye.”

47Serai menitani ape fareyarerowata. Sosu le Jisas atahe ma'e auseriyetai. Le nihari lo awei ma'e epe'e arowe. Le le ma'e peri morose apou eiye, “Meni Owane, ane lai ipari tahe no sahe isawe hetesiyeye. Ane marepi se toteye, ‘Ane ipari tahe lo ereti ano se isawe hetesiyeyei su, u tahe ano po'ute tepa'asiyei.’ Serai ane ipari tahe no sahe isawe hetesiyeye su, u tahe ano po'ute tepa'asiye.” Lu taune werese lo nihe se, menitani ape le ma'e eiye.

48Sosu Jisas menitani ape ma'e eiye, “Menitani, tote tawesiyei no lai u tahe no au iro po'uteye. Ne marepi fetane a'i se ire!”

49Jisas peri te'eye su, meni ta ta'uweyei wesi meni owane lo wesi ma'e fai. Le apou eiye, “Jairus, eime taune no temeniyeye. Ne meni owane ape piyene yahowa'i a'i owe ape henetaire awere!”

50Jisas peri ape wanuwe su, le Jairus ma'e itiya'u eiye, “Taweiru sawa! Owane Sitewi ma'e tote tawesire! Ne Owane Sitewi ma'e tote tawesiyei su, eime taune no si tame sineteyei. U tahe lo po'ute tepa'asiyei.”

51Serai lowe Jairus lo wesi heneri su, le lu taune werese wesi papu wiyei ape, einamiye. Lu disaipel lo hesi heta, Pita, Jems, Jon, eime taune lo tai mai, le lowe a'i wesi tewi papu hene wiye.

52Lowe wesi tewi papu wiye su, lu taune tomu ne'ese ewite luwei erasi irowe. Sosu Jisas lowe werese ma'e eiye, “Luwei sawa! Eime taune ape temeniye ta'ame. Le nihe howeisiya.”

53Lu taune werese peri lo wanuwe su, lowe Jisas ma'e niyeyei erasi irowe. Lowe eime taune temeniyeyei so'oruweye a'i ne.

54Serai Jisas eime taune lo wari sahe atahe teiye su, le eime taune lo ereti aniteyewe, le ma'e eiye, “Eime taune, ne sinere!”

55Pereye a'i eime taune lo hepene tahe pa'are papu si tame wiye. Le wari lo sahe sine onuwe. Eime taune sine onuwe su, Jisas lowe ma'e eiye, “Fene eime taune ape ma'e ayei ta au are!”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

56Eime taune lo tai mai siyeye su, lowesi hepene se su'ariye. Serai Jisas lowesi ma'e eiye, “Fenesi lu taune ma'e owe ape au te'ete!”

Luk 9

Jisas lu disaipel lo au te'e fiyariyei ne eimawesawi.

(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i Jairus lo wesi arunati su, le lu disaipel (12) ei aniye. Le lowe ma'e kairefiyeyei ta auwe. Lowe kairefiyeyei lo se fara'u sepei luwaru a'i au ta'ane sasarisawiyei. Lu taune lo u tahe werese, lowe kairefiyeyei lo se au ta'ane fara'uweyei.

2Le omo pani werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne, u tahe werese au ta'ane fara'uweyei ne eimawesawi.

3Le lowe ma'e eiye, “Fene iyei su, etiri werese mase owe ape aiti. Fene me epi, niye, nau ta'ase, ma'aru tamo owe ape aiti. Ipari tahe ta'i a'i fene ani asiyei. Ipari tahe tere'e owe ape aiti.

4Omo ta ma'e heneriyei su, fene wesi ta'i wire. Fene wesi ape sahe a'i ironamire. Fene Owane Sitewi lo peri au te'e tepa'asiyei su, fene wesi ape arunatirowawe ire.

5Lu taune tamo lai fene ma'e erite ta'ame su, fene lowe me'iyeni ma'e atati arure. Fene omo lowe lo arunatiyei su, fene awei onopu, lowe fene lo sahe irowei ape, aine tasenere. Fene peperi ato periperenatiyei su, fene lowe ma'e Owane Sitewi lo ai peri au atuatu areiyeyei.”

6Sosu Jisas lowe ma'e au te'e tepa'asiye su, lowe omo pani werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne fi. Lowe lu taune u tahe werese au ta'ane fara'uweye.

Meni owane Herot Jisas siye so'oruwereme.

(Matyu 14:1-2; Mak 6:14-16)

7Sosu a'i pe awei meni owane iyape Herot. Le wiyawi werese, Jisas iroteye ape, wanuwe su, le marepi lo tote eti perati iroteye. Lu tamo le ma'e apou eiye, “Meni ape, wiyawi pefine erasi a'i iroteye ape, le meni Jon sa'i au hu siye meni ne. Le si tame norohuwe sineye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Lu tamo tere'e apou eiye, “Meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni Elaija si tame henerai.” Lu tamo tere'e apou eiye, “Meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni tu naifa weriyei si tame norohuwe sineye.”

9Awei lo meni owane Herot meni ape ne apou toteye, “Ane lai Jon sa'i au hu siye meni lo mato aine tou aniye. Meni ape wiyawi erasi a'i irowe ape, eiwerai awere?” Le Jisas ma'e siyeriyei ne toteye.

Jisas lu (5,000 aiwawe a'i) au ene aye.
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13)

10Sosu a'i pe Jisas lo lu feni si tame fai su, lowe le ma'e peri heneruwe, etiri werese irowe ape, ne au te'eye. Serai Jisas lu taune werese arunatiyewe, lu disaipel lo mase omo Betsaida ma'e eresene a'i fi.

11Ahowa, lu taune werese lowe siyesawi. Sosu lowe werese mo'o umasiti. Lowe le ma'e ta'uwerai su, le lowe ma'e ei eriteye. Le Owane Sitewi lo peri lowe ma'e au te'e fiyariteye. U tahe werese lowe lo au ta'ane fara'uweye.

12Nowe poweiye itoriye su, lu feni werese lo le ma'e te'erai, “Ne lu taune werese omo omo lo ma'e eimawesawire! Nowe pasiyewa. Ne lowe ma'e ayei ta eteyei ne eimawesawire. Aiwawe a'i lowe fara'u wesi ta howeiyei ne nehiye. Omo eite sahe wesi ariye a'i ne.”

13Ahowa, Jisas lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Fene lai lowe ma'e ayei ta au ene are!” Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Wanure, nomo nau ta'ase oso ereti feni werese hare hesi a'i irosiya. Nomo ayei ta eteyei ne iyei awere? Lu taune tomu ne'ese a'i ne!”

14Lu eiwerou a'i awere? Lu 5,000 aiwawe a'i ne! Ahowa Jisas lowe ma'e eiye, “Fene lu taune werese ma'e, weneri 50 aiwawe a'i, senarepe sahe ei ta'uwe onurire.”

15Sosu lu taune werese weneri ta weneri ta onuti.

16Lu taune onu tepa'asiye su, le nau ta'ase ereti feni werese, hare hesi ereti aniteye. Sosu Jisas hire ma'e siyeye su, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Sosu le ayei werese ani topoto lu feni ma'e auwe. Lu feni lu taune werese

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e none ereititeye, none ereitaiteye. Lu taune werese lire ene a teme'eriyeye. Sosu lowe none ereiti tepa'asiye.

17Lowe werese ene a tepa'asiye su, lu disaipel ape mo nau ta'ase hare tewi a'i tamo si sowe ta'uwe aniyewe, ipi papu sowe asi lotowe. Lowe ipi ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) sowe asi teme'eriyeye.

Pita Jisas ne au te'e areiyeye.
(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

18Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i lu taune werese arunatiyewe, lu omo ariye a'i ma'e fi. Le Owane Sitewi ma'e au te'eyei ne fi su, le lowe ma'e ei toweriye, “Lu taune werese, lowe ane ne, ane piye meni totesiya awere?”

19Lowe le ma'e itiya'u te'eye, “Jon sa'i au hu siye meni, lu taune tere'e Elaija totesiya. Lu taune tere'e apou totesiya, ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye ya'ariyei meni weriyei, si tame norohuwe sineye.”

20Sosu le lowe ma'e ei toweriye, “Fene lai, fene ane ne piye meni totesiya awere?” Sosu Pita le ma'e itiya'u eiye, “Ne meni wiyeme a'i Owane Sitewi lai ariariyeye ape.”

Jisas temeniyerowawe, si tame norohuwe sinerowa.
(Matyu 16:20-28; Mak 8:30–9:1)

21Serai Jisas Pita lo peri wanuwe su, le lowe ma'e kairefi se apou eiye, “Fene peri eite lu taune werese owe ape au te'ete!”

22Le lowe ma'e tame eiye, “Ane meni pefine a'i, hire ma'e itorai ape, lu tamo lai ane ma'e au luwaruweyei. Ane fofowei erasi a'i teriteyei. Au heseyei lu owane werese, lu Farisi werese, Owane Sitewi lo yo peri lese siye lu werese, lowe ane ne me'iyeni ma'e atati arunatirowawe, peri ano arisirowa. Me'iye su lowe ane aine tera'erowa. Ahowa, nowe mi hesi heta se, Owane Sitewi lai ane si tame au ta'ane norohuwe sinerowa.”

23Sosu le lowe werese ma'e apou eiye, “Meni ta ane umasiyei su, le ta'u marepi topo lo hi tote ani ararowei. Sosu mi mi werese se le me tape'i topo lo ani sutetire. Ane ma'e umasire. Etiri luwaru a'i lowe ma'e heneraiyei su, lowe ane ne kairefi a'i se pei tote tawesite. Sosu ane ma'e umasire.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Lu taune marepi towafi lowe lo umasiyei su, awei lo etiri werese ne tote tawesiyei su, lowe nowe te'e oso a'i iroteyei. Ahowa, lu taune ane ne marepi erasi a'i toteyei su, sosu awei lo etiri me'iyeni ma'e atati aruwei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi aurowa.

25Meni ta etiri werese werese a'i ani ta'uwe lotowei su, sosu nowe me'iye le temeniyeyei. Etiri werese lo eiwerou irorowa awere? Meni ape lo yo seni luwaru a'i tene! Meni ape marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowata.

26Lu taune ta ane ne, peri werese ano aiwawe a'i ne, neritaseyeyei su, ane, meni pefine hire ma'e itorai ape, ane awei hi ma'e si tame itorairowa su, ane lowe ne au neritaseyerowa. Ane si tame aiyerowa su, ane mitaiyeyei erasi pefine ano aiwawe aiyerowa. Ane Owane Sitewi tai wiyeme lo mitaiyeyei erasi, sosu Owane Sitewi lo ipari wisere lo mitaiyeyei erasi ane mase aiyerowa.

27Peri wiyeme a'i wanure! Fene ane mase, pereye nowe irosiya ape, fene Owane Sitewi lo kairefiyeyei, hi awei ma'e itoraiyei ape, siyerowa. Fene Owane Sitewi lo kairefiyeyei siyerowa su, sosu fene fara'u temeniyerowa." Jisas peri lo tepa'asiye.

Jisas lo tahe pa'are he'i tere'e henerai.

(Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13)

28Nowe mi ereti feni werese feni hesi heta (8) i tepa'asiye su, Jisas lo disaipel hesi heta Pita, Jems, Jon, le omo hire sahe Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei ne hene yaneye.

29Le Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiye su, nihari lo tere'e henerai. Ipari tahe lo wapo pefine a'i henerai. Mi wara'i wou a'i ne.

30-31Jisas Owane Sitewi ma'e au te'eye su, lu hesi hi ma'e itorai. Lowesi lo iyape Moses, meni tere'e lo iyape, Elaija. Lowesi mi erasi mase itorai. Lowesi Jisas ma'e au te'eteye. Lowe Jisas lo temeniyeyei lo nowe henerai ape, omo Jerusalem sahe te'e tiyatiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32Sosu Pita, lu hesi aiwawe fai ape, lowe nihe howeiteye. Lowesi nihe petane sine siyeye su, lowe Jisas lo mi pefine a'i lu hesi, le mase teiteye ape, siyeye.

33Lu disaipel lowe ma'e siyeye su, lu hesi, itorai ape, ni'arawe hire ma'e si tame siye aroweye. Serai Pita Jisas ma'e eiye, “Meni Owane, nomo ne mase sato irosiya. Eite wisere a'i ne. Nomo ipo wesi hesi heta fara'u ta'aneyei. Ipo wesi ta'i ne ne ta'aneyei, ta'i Moses lo ne, ta'i Elaija lo ne ta'aneyei.” Pita peri topo lo so'oru ta'ama.

34Sosu Pita peri ape lo au te'eye su, aitu sapu erasi, hi ma'e itorai ape, lowe werese napetuwe. Aitu sapu lowe napetuwe su, lowe taweiru a'i iroteye.

35Wanure! Peri erasi aitu sapu ma'e apou uteye, “Meni ape meni eime ano ne! Ane tu naifa weriyei weriyei le ariariyeye. Fene peri lo wanu umasite!”

36Peri ape te'e tepa'asiye su, Jisas, lu disaipel hesi heta lo aiwawe a'i sato iroteye. Aitu sapu ape, lu hesi hire ma'e wiye. Lu disaipel hesi heta ape nowe ape se lowe lu taune werese ma'e etiri werese, lowe siyeye ape, au te'eye ta'ama.

Jisas sepei luwaru a'i se au ta'ane sasarisawi.

(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

37Nowe mo'o su, lowe omo ape hi ma'e itorai su, lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e siyeyei ne ta'uwerai.

38Omo hi ma'e itorai su, meni ta'i le ma'e uteye, “Meni Owane, ne meni eime ano siyeyei ne fa aiya. Meni eime ape, meni eime ta'i a'i ano ne.

39Nowe tomu ne'ese se, sepei luwaru a'i le ya'orenamiteye. Le hareyei erasi uteteye. Sepei luwaru ape mo, lowe lai le hi awei ma'e fu arowe. Tahe werese lo auseriye meremereyenamiteye. Ahi pisa'i wapo a'i heneraiteye. Sepei luwaru a'i ape mo mi mi werese le ma'e au luwaruwenamiteye. Le meni eime arunatirowata.

40Ane lu feni no ma'e meni eime ano ei toweriyei ne henetai. Lowe sepei luwaru a'i ape au ta'ane sasarirowata.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

41Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Lu taune werese, fene tote tawesiyei fene lo ariye a'i awere? Fene marepi towafi fene lo tote fareraiye ta'ame. Nowe eiwerou a'i ane fene mase ironamirowa awere? Eiwerou su fene siye so'oruweyei awere?” Sosu le meni ape ma'e eiye, “Ne meni eime no heneta.”

42Sosu meni ape meni eime lo henetai su, sepei luwaru a'i ape mo meni eime hi awei ma'e fu arowe. Tahe lo erasi a'i auseriye meremereyeteye. Serai Jisas meni eime siyeye su, le sepei luwaru a'i einamiyewe, au sasarisawi. Meni eime ape wisere a'i henerai. Sosu Jisas le tai lo ma'e si tame auwe.

43Lu taune werese etiri ape siyeye su, apou toteye, “Nomo hepene se su'ariye, Owane Sitewi lai wisere pefine a'i tene!”

Meni ta Jisas airame lo ma'e henetirowa.
(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lu taune werese hepene se su'ariye irowe su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye,

44“Fene peri ano marepi fene lo papu wanu etire! Ane, meni pefine a'i hire ma'e itorai ape, meni ta lai ane lu tewi luwaru a'i ma'e au henetirowa.”

45Lu disaipel lo, peri lo sitewi wanu so'oru ta'ama. Owane Sitewi lai peri sitewi lo lowe ma'e fareyareteye. Lowe Jisas ma'e peri sitewi lo au ei toweriyei ne toteye su, Ahowa, lowe marepi atoweiyeye ne. Serai lowe le ma'e ei toweri ta'ame.

Eiwerai meni tutawe henerairowa awere?
(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

46Sosu a'i pe lu disaipel lo lowe ai peri au te'e tiyatiteye. Lowe apou ei toweriye, “Nomo eiwerai a'i tutawe henerairowa awere?”

47Serai Jisas marepi lowe lo siye so'oruwe tepa'asiye su, le meni eime ta lu disaipel lo ponei ma'e au ani teiteye.

48Sosu le lowe ma'e eiye, “Meni ta iyape ano se meni eime ape au isafiye wisereyerowa su, le ane ma'e aiwawe a'i au isafiye wisereyerowa. Serai meni ape ane ma'e au isafiye wisereyeyei su, le Owane Sitewi Pefine wiyeme a'i ma'e, ane hi ma'e eimawe arosai ape, meni ape le ma'e aiwawe a'i au isafiye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wisereyeyei. Meni ta iyape topo lo hi ani ararowei su, le meni tutawe henerairowa.”

Meni ta fene ma'e ai atu tiyatiyei su, le kaiyamo fene lo ta'ama.
(Mak 9:38-40)

49Serai Jon le ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane nomo lo, nomo meni ta sepei luwaru a'i iyape no se au ta'ane sasarisawi ape, siyeye. Serai nomo meni ape einamiei ne toteye.”

50Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Fene meni ape owe ape einamire. Meni ta wiyawi nomo lo aiwawe a'i ta'aneyei su, le nomo ma'e ai atu tiyatirowata.”

Samaria lo lu tamo Jisas ne me'iyeni ma'e atati aruwe.

51Sosu a'i pe nowe ape se Jisas Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei ne ataheyeraiwa. Serai le apou tote eti kairefiyeye, “Ane omo Jeruralem ma'e fa iyei ne.”

52Sosu le lu tamo tu eimawesawi. Lowe lu Samaria lo omo ma'e heneri su, lowe wesi ta Jisas, lu feni aiwawe a'i, nihe howeiraiyei ape, au ta'uwe naneiyei ne fi.

53Jisas lai omo Jeruralem ma'e kairefi a'i se iyei ne toteye. Serai Samaria lo lu taune le ne me'iyeni ma'e atati aruwe. Serai lowe wesi lo sahe howeirowata.

54Lu ape mo Jisas ma'e si tame fai su, lowe lu Samaria lo marepi au te'esai. Jisas lo lu disaipel hesi a'i Jems, Jon. Lowesi peri heneruwe ape wanuwe su, lowesi Jisas ma'e ei toweriye, “Nomo fara'u Owane Sitewi ma'e ei toweriyei, ‘Owane Sitewi ne yehe erasi hi awei se eito lowe werese fa ti sero'owei ne eimane arosa. Fara'u awere?’”

55Ahowa, Jisas lowe ma'e atati siye etiye su, lowesi ma'e eiye, “Ahowa!”

56Serai lowe werese omo ape awera'iyenatiyewe, omo tere'e ma'e howeiyei ne fi.

Piye nomo ma'e henerairowa awere?
(Matyu 8:19-22)

57Sosu a'i pe lowe omo tere'e ma'e fi su, meni ta Jisas ma'e eiye, “Ane lai ne eiwerou ma'e iyei ape, mi mi werese ane ne mase umasinamirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

58Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne tu marepi no tote ereire. You erauwe awei yo sahe fara'u howeisiya. Irowe werese uri towafi lowe lo se howeisiya. Ahowa, ane, meni omo hire ma'e itorai ape, ane yaru ta howeiyei se ta'ama.”

59Sosu Jisas meni tere'e ma'e eiye, “Ne ane mo'o umasita!” Meni ape itiya'u eiye, “Ei, ane ne mo'o umasiyei. Weiya! Ane tu tai ano, temeniyeye ape, fisiye yo sahe towasi nariyei.”

60Ahowa, Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Lu tamo peri ano wanu umasi se ta'ama ape, lowe fara'u tahe pa'are werese towasi nariyei. Ne lai Owane Sitewi lo nowe se, le lu taune werese au noweinoweitorowa ape, ne lu taune ma'e omo omo werese sahe au te'e fiyarite. Ne lai Owane Sitewi lo kairefiyeyei ne omo omo werese sahe lu taune ma'e au te'e fiyarite.”

61Sosu meni tere'e Jisas ma'e eiye, “Owane, ane ne mo'o umasiyei. Weiya! Ane tu wesi ano ma'e fa iyei su, ane lu tewi ano eriteyei ne iyei. Mo'o su, ane ne mo'o umasiyei.”

62Ahowa Jisas le ma'e eiye. “Meni ta ane mo'o umasiyei ne toteyei su, le marepi farere a'i se umasiyei. Le marepi hesi a'i hesi a'i owe ape tote umasite. Meni ta marepi hesi a'i hesi a'i tote umasiyei su, le a'i lai, nowe ape se, Owane Sitewi lai lu taune werese au noweinoweitorowa ape, siyerowata. Owane Sitewi lai le ne me'iyeni ma'e atati arurowa.”

Luk 10

Jisas lu feni lo 72 au te'e fiyariyei ne eimawesawi.

1Mo'o a'i pe Meni Owane Jisas lu feni tere'e tomu ne'ese (72 aiwawe a'i ne), Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne ariariyeye. Le lowe werese hesi a'i hesi a'i omo omo werese ma'e eimawesawi. Nowe me'iye su omo omo werese lu hesi a'i hesi a'i au te'eye ape, le mo'o umasiyei.

2Sosu le lowe ma'e eiye, “Lu taune tomu ne'ese omo omo werese sahe Owane Sitewi lo yo seni umasi se ta'ama ape, serai fene Owane Sitewi fene ma'e lu taune ne apou ei towerire, ‘Owane Sitewi, lu weneri oso a'i tamo lai peri no au te'esiya. Lu taune tomu ne'ese peri no arisinamisiya. Serai ne lu ne'ese

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tere'e lowe ma'e au te'eyei ne ariariyere. Serai ne lowe ma'e peri no au te'e fiyariyei ne eimawesawire.’

3Serai fene omo werese ma'e ire! Ane fene lu taune tamo ma'e, ai marepi Owane Sitewi ne totesiya ape, eimawesawiyei. Fene fe sipsip lo yene wou a'i ne. Ane fene lu taune ma'e eimawesawiyei su, lu taune ape mo you erauwe wou a'i ne. Lowe lai fene au luwaruweyei ne totesiya.

4Fene iyei su, ipi werese, owe ape wa'aretire, niye owe ape wa'aretire. Lowe tahe fene lo owe ape ani asire. Fene kaiyemo ta yo sahe siyeyei su, fene peri yahowa'i a'i owe ape tei te'e tiyatite.

5Fene meni owane ta lo wesi wiyei su, fene tu le ma'e apou eire, ‘Marepi fetane a'i lu taune ma'e wesi eite sahe ironamite.’

6Meni ape marepi fetane a'i wesi ape sahe iroteyei ape, Owane Sitewi marepi fetane a'i le mase ironamirowa. Meni ta ai marepi wesi ape sahe iroteyei su, Owane Sitewi lo marepi fetane a'i fene ma'e si tame itiya'u aiyerowa.

7Wiyawi meni owane, le lai wiyawi lu tewi lo ma'e ma'aru auwei. Serai fene wesi ta wiyei su, meni owane lai fene ma'e ayei ta, sa'i ta au ene ayei. Ayei ape wiyawi ma'aru fene lo ne fene fara'u ayei lo ene are. Fene wesi tere'e tere'e ma'e owe ape sewiyetite!

8Sosu fene omo ma'e wiyei su, lu taune fene ma'e eriteyei su, fene ayei werese lowe fene ma'e au ene ayei ape, are.

9Lu taune ta u tahe se, fene u tahe lowe lo au ta'ane fara'uwere! Sosu lowe ma'e eiye, ‘Nowe ape se, Owane Sitewi lu taune au noweinoweirowa ape, fene mase ataheyewa!’

10Ahowa, fene omo ta ma'e wiyei su, lu taune fene erite ta'ame su, fene omo lo pani amerame a'i ma'e ire! Lu taune werese ma'e apou eire,

11‘Peri nomo lo wanure! Peperi werese fene lo lowe nomo lo sahe nate tawesisiya su, nomo peperi werese au sasariyei. Nomo peperi fene lo au sasariyei su, marepi sitewi apou a'i totesiya, Owane Sitewi lai fene ma'e ai marepi totenamisiya. Fene werese etiri ta ani so'oruwere. Nowe ape se,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lu taune au noweinoweirowa ape, wiyeme a'i fene ma'e ataheyewa.’

12Ane fene ma'e eisiya. Nowe ye'ewi su Owane Sitewi lai lu taune werese lo yo seni au hese ereirowa su, lu taune tewi ape mo, omo Sodom sahe tu naifa iroteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei oso a'i au irorowa. Ahowa, lu taune tewi ape mo peri fene lo wanu arisiyei su, Owane Sitewi lai yo seni lowe lo au hese ereirowa su, lowe fofowei erasi pefine a'i teriterowa.

Fene marepi atati aresaiye ta'ame ape, fene weiyai!
(Matyu 11:20-24)

13Lu taune omo Korasin sahe irosiya ape, lu taune omo Betsaida sahe irosiya ape, fene werese weiyai! Ane wiyawi erasi pefine ne'ese a'i omo fene lo sahe au ta'ane atuatuteye. Meni ta Owane Sitewi lo wiyawi erasi pefine a'i ape mo, lu taune ma'e omo Saidon, omo Tair irosiya ape, au ta'aneteye su, lowe werese yo seni luwaru a'i, lowe iroteye ape, me'iyeni ma'e witane a'i arunatirowawe, Owane Sitewi ma'e atati teirowa. Lowe yo seni luwaru a'i lowe lo ape ne ewite erasi a'i toterowawe, lowe ipari tahe luwaru papa'u a'i se ani asiteye. Lowe yehe kere, peperi lo'u a'i tepi tahe werese sahe aniterowa. Lowe Owane Sitewi ma'e ewiteyei lowe lo au atuatu areiyerowa.

14Nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai yo seni werese au hese ereirowa su, omo Tair, omo Saidon, lo lu tewi werese Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei oso a'i aurowa. Ahowa, fene werese Owane Sitewi lo peri wanu tote arisinamiteye su, Owane Sitewi fene werese ma'e fofowei erasi wiyeme a'i aurowa.

15Fene lu tewi omo Kaperneam sahe irosiya ape, eiwerai fene werese Owane Sitewi lo omo hire ma'e hene wirowa awere? Ahowa, fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata. Owane Sitewi lai ane fene werese yehe omo pefine a'i ma'e ani fu arosawirowa.”

16Sosu Jisas lu feni werese lo (72 aiwawe a'i), le omo werese ma'e eimawesawi ape, tame au te'eye, “Lu taune werese peri fene lo wanu umasiyei su, lowe aiwawe a'i peri ano wanu umasiyei. Lu taune werese peri fene lo wanu tote arisiyei su, lowe werese peri ano wanu tote arisiyei. Lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ane ne me'iyeni ma'e atati aruwei su, lowe lai, Owane Sitewi ne, ane hi awei ma'e eimawe arosai ape, lowe le ne aiwawe a'i me'iyeni ma'e atati arunatinamiyei." Serai Jisas peri ape au te'e tepa'asiye su, le lowe werese omo omo werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne eimawesawi.

17Sosu a'i pe lu feni werese lo, Jisas omo ma'e eimawesawi ape, lowe le ma'e si tame te'e areiyenarai. Lowe werese marepi wisere a'i se Jisas ma'e apou eiye, "Meni Owane, nomo sepei luwaru a'i ne iyape no se au sasariye su, lowe werese peri nomo lo wanu umasiye."

18Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Fene sepei luwaru a'i au sasariye su, ane lai sepei Satan, omo hire ma'e winetairai ape, siyeye. Mera'o mi wou winetairai.

19Peri ano wanure! Ane fene ma'e kairefiyeyei ano auwe. Fene haru aimesi, heripahari werese, fene lowe fene lo hire ma'e uweiti arowatowei su, lowe fene lo sahe tomuwei su, fene fofowei se teriterowata. Kairefiyeyei ano se fene lai sepei luwaru werese a'i hi ani ararowe. Lowe werese fene ma'e au luwaruwerowata.

20Ahowa, fene etiri ape ne marepi wisere a'i owe ape tote-re. Ane apou a'i totesiya, sepei luwaru werese a'i peri fene lo wanu umasiyei. Fene marepi erasi a'i owe ape totere. Ahowa, fene werese marepi wisere a'i se apou totere. Fene werese iyape towafi fene lo ne Owane Sitewi lai omo lo sahe lese tepa'asiye. Fene marepi erasi a'i tote nine'ite."

Jisas lai Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye.

(Matyu 11:25-27; 13:16-17)

21Sosu a'i pe pereye nowe eite se, Jisas Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se Owane Sitewi Tai pefine a'i ma'e au te'e wisereyeteye. Le Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e au te'eye, "Ane ne ma'e au te'e wisereyesiya. Ne omo hire ma'e no Meni Owane Pefine a'i ne! Awei hi ma'e aiwawe a'i ne. Ne Meni Owane Pefine a'i ne. Lu taune tomu ne'ese apou totesiya, 'Nomo etiri werese siye so'oruwe tepa'asiye.' Serai etiri werese ape mo, ne lowe ma'e au fareyaresiya. Ahowa, ne lu taune yahowa'i a'i ma'e etiri werese au atuatu areiyeye. Ei! Tai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Meni Owane ano, ne etiri ape mo lowe ma'e, ne au fareyareye ape, ne lai marepi no umasinamiteye."

22Sosu Jisas lowe ma'e au te'eye, "Tai ano lai etiri werese ane ma'e au noweinoweiyei ne auwe. Owe lu taune tamo lai meni eime pefine so'oruwerowata. Ahowa, Tai ano, ne a'i lai a'i ane ne so'oruwesiya tene. Aiwawe a'i owe lu taune tamo Tai ano ne so'oru ta'ama. Meni eime lo a'i Tai topo a'i so'oruwe tepa'asiye tene. Ane lai marepi ano se lu taune, ane ariariyeye ape, ane lowe ma'e Tai ano au atuatu areiyerowa."

23Jisas peri tepa'asiye su, le, lu disaipel lo (12) eresene a'i fi. Jisas lowe ma'e eiye, "Fene lai wiyawi erasi pefine a'i, ane ta'aneteye ape, siyeye. Serai marepi fene lo wisere a'i ironamisiya.

24Serai ane fene ma'e eisiya. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tomu ne'ese, awei lu owane aiwawe a'i, lowe lai etiri werese ane ta'aneteye ape, siyeyei ne totesiya. Lowe werese etiri apou ape siye ta'ame. Fene lai etiri apou ape mo siyesiya. Lowe tu naifa peri apou ape mo wanuwei ne totesiya. Ahowa, lowe peri apou ape mo wanu se ta'ame. Fene lai peri werese wanu tepa'asiye. Serai fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyete."

Meni Samaria ta Juda meni au pati ferafereiye.

25Sosu a'i pe meni ta, Owane Sitewi lo yo peri siye so'oruweye ape, le Jisas ma'e au areareyei ne fai. Le Jisas atahe a'i teirai. Apou ei toweriye, "Meni Owane, ane Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei ne totesiya. Ane eiwerou irowei su, ane marepi hepene he'i weriyei weriyei ani ironamirowa awere?"

26Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Owane Sitewi lo yo peri sahe piye leseye awere? Ne piye siye te'eye awere?"

27Meni ape Jisas ma'e itiya'u eiye, "Ne Meni Owane Pefine a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Ne marepi hepene werese no se, hepene werese no se, kairefi werese no se, sosu marepi werese no se, ne etiri werese ape se, ne Meni Owane Pefine a'i ne, marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Ne lu taune werese ne aiwawe a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Ne tahe pa'are topo no ape ne marepi erasi a'i tote wawesiyeyei su, sosu aiwawe a'i ne lu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taune tere'e werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamite." *Lo 6:5; Wkp 19:18*

28Jisas peri ape wanuwe su, le meni ape itiya'u eiye, "Peri no wiyeme a'i te'eye. Ne etiri werese ne umasinamiyei su, ne marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei ironamirowa."

29Meni ape Jisas lo peri wanuwe su, le Jisas lo peri au hese ereiyei ne toteye. Le Jisas ma'e ei toweriye, "Eiwerai kaiyemo ano awere?"

30Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Juda lo meni ta omo Jerusalem ma'e arunatiyewe fi. Omo Jeriko ma'e heneriyei ne toteye. Yo mai sahe memetaiteye su, ta'arei lu luwaru a'i tamo le ma'e etiri lo ta'arei aniyei ne aine naye. Lowe tahe pa'are aine naye su, lowe ipari tahe werese lo ani erauwe. Lowe etiri werese lo ta'arei aniyewe, iteroti. Meni ape temeniyeyei ne ataheyeye.

31Nowe oso a'i su, au heseyei meni owane ta memetaiteye. Le meni ape siyeye su, le yo mai tewiye sahe awera'iyenatiyewe fi.

32Sosu aiwawe a'i meni tere'e ta, Livai lo lu tewi yo mai memetaiteye. Le meni ape siyeye su, le yo tewiye ma'e awera'iyenatiyewe fi.

33Sosu mo'o meni ta Samaria lo meni yo sahe memetaiteye. Samaria lo lu taune werese lai Juda lo lu tewi ne ai marepi totenamiteye. Samaria lo meni yo sahe memetaiteye su, le meni ape siyeye. Apou toteye, 'Sawi amou! Lu luwaru a'i meni ape ma'e aine naye. Ane meni ape siye ferafereiyei.' Ferafereiyei lo meni ape ne erasi a'i ne.

34Serai le meni ape ataheyerai. Le sa'i wisere a'i wain sa'i aiwawe a'i enite werese papu ani teroso teineye. Sosu le enite werese au nateye. Le meni ape fe donki lo hire ma'e au onuwe. Sosu le meni ape howeiyei wesi ma'e au noweinoweiyei ne heneti.

35Nowe mo'o su, le howeiyei wesi meni owane ma'e apou eiye, 'Ne meni ape ne au noweinoweire. Ane ma'aru hesi a'i ne ma'e auwei. Ma'aru hesi a'i aiwawe ta'ame su, ane si tame aiyeyei su, ane ma'aru tere'e ne ma'e aurowa.'"

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36Sosu Jisas Owane Sitewi lo yo peri ani so'oru siye meni ma'e apou ei toweriye, “Lu hesi heta ape ne, eiwerai meni ape, lu luwaru a'i aine naye ape, lo kaiyemo awere?”

37Meni ape itiya'u eiye, “Meni ape lai meni ma'e au ferafereiye.” Jisas le ma'e eiye, “Ei, ne yo seni apou ape aiwawe a'i irorite.”

Jisas lai taune hesilo wesi ma'e sewiyeyei ne fi.

38Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i yo mai memetaiteye. Lowe omo ta heneri su, menitani ta le ma'e ei toweriyei ne fai, “Meni Owane, ne wesi notosi lo sahe fetaneyeyei ne aiya.” Menitani iyape Mata. Le Jisas wesi lo ma'e heneti.

39Jisas wesi lo wiye su, Marta lo einei, iyape Maria, Jisas lo lowe saro onuteyewe, peri lo wanuteye.

40Ahowa, Marta lai etiri werese au ta'uwe naneiteye. Sosu le Jisas ma'e eirai, “Meni Owane, einei ano siyere! Le tahe onota'ano a'i ne! Ane etiri werese au ta'uwe naneiyei ne irosiya. Ane wiyawi erasi ta'ane tohotesiya. Ne Maria ma'e eire! ‘Ne einei no ma'e au pati ta'anere.’”

41Meni Owane Pefine a'i lai Marta ma'e itiya'u eiye, “Marta, Marta, ne etiri tomu ne'ese marepi orese a'i se totesiya. Ne marepi orese a'i owe ape totere!

42Menitani Maria, le peri ano wanuwei ne totesiya. Etiri werese tere'e yahowa'i a'i ne. Le yo seni pefine a'i umasiyei ne ariariyesiya. Serai ane le ma'e apou eirowata, ‘Ne einei no fa au pati ta'anere.’”

Luk 11

Tai Pefine ma'e au te'eyei su, nomo piye te'esiya awere?
(Matyu 6:9-15; 7:7-11)

1Nowe mo'o su Jisas Mata lo wesi arunatiyewe fi su, le lu disaipel lo aiwawe a'i omo pani ta Owane Sitewi ma'e au te'eyei ne fi. Le Owane Sitewi ma'e au te'e tepa'asiye su, meni disaipel lo ta Jisas ma'e eirai. “Meni Owane, meni Jon sa'i au hu siye meni lu feni lo Owane Sitewi ma'e au te'eyei ne au atuatuwe. Ne nomo aiwawe a'i Owane Sitewi ma'e au te'eyei ne atuature.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2-4Jisas lowe ma'e eiye, “Fene Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, fene peri eito eite apou au umasi te'ere, ‘Tai Pefine, iyape no wara'i a'i ne. Nowe ape se ne lu taune werese, au noweinoweitorowa ape, witane a'i fa itora. Ne mi mi werese nomo ma'e ayei etiri tamo aure. Ne yo seni luwaru a'i werese nomo lo au ta'ane sasari pamowere. Lu taune ta nomo ma'e au luwaruweyei su, serai nomo yo seni luwaru werese a'i lowe lo fa tote i'anerowa. Nomo yo seni luwaru a'i irowei ne totesiya su, ne nomo ma'e au tei kairefiyere. Serai nomo yo seni luwaru a'i ape awera'iyenatiyei.’”

5Sosu a'i pe le lowe ma'e eiye, “Nowe pasiyeyei su meni ta wesi no sewiyeyei ne fai. Ayei werese no ariye. Serai pasi ponei se, ne kaiyemo no lo wesi ma'e iyei su, le ma'e ei toweriyei, ‘Ne fara'u ene nau hesi heta ausaiyei awere? Nowe me'iye su ane ne ma'e itiya'u auwei.

6Meni ta pasi a'i se ane ma'e sewiyeyei ne fai. Le pani eyeri erasi ma'e fai. Ane ayei werese le ma'e au ayei ne po'uteye.’

7Meni ape, wesi papu iroteye ape, le ma'e itiya'u eiye, ‘Ne peri no ane ma'e owe ape au te'e oreseyere. Wesi yo ano ti tawesi tepa'asiye. Nomo awaripi nihe teisiya. Ane etiri ta ne ma'e auwei ne sinerowata. Ne arunatirowawe ire!’

8Weiya, ane fene ma'e eisiya, meni ape kaiyemo no iroteye ape, etiri ta ne ma'e auwei ne sine te ta'ame su, ne iyape lo ei uteteye, ei uteteye. Serai meni ape sineyei su, ne ma'e etiri ayei ta auwei.

9Sosu ane fene ma'e eisiya, fene Owane Sitewi ma'e etiri ta ne te'e toweriyei su, le fene ma'e aurowa. Fene Owane Sitewi lo marepi siye so'oruweyei ne toteyei su, le a'i lai fene ma'e marepi lo ne au atuatu areiyerowa. Ne Owane Sitewi lo yo tewiye sahe ereti se aineyei su, le ne ne yo ape au ani tosorowa.

10Lu taune werese Owane Sitewi ma'e ei toweriteyei su, le a'i lai lowe ma'e etiri ape auwei. Lowe Owane Sitewi ma'e siye nehi etiteyei su, le lai lowe ma'e au atuatu areiyeyei. Lowe Owane Sitewi lo yo tewiye sahe ereti se aineteyei su, le a'i lai yo ape lo lowe ne ani tosowei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Ane fene, aite werese ne, eisiya. Meni eime no, ne ma'e hare ta'i ei toweriraiyei su, ne haru aimesi le ma'e aurowa awere? Ahowa!

12Meni eime no ne ma'e irowe hote ei toweriraiyei su, ne heripahari ta'i le ma'e aurowa awere? Piyete tene!

13Serai fene, yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, etiri wisere a'i ta eimane werese fene lo aunamisiya su, fene Owane Sitewi ne totere. Owane Sitewi lai fene ma'e etiri luwaru a'i aurowa awere? Piyete tene! Fene Owane Sitewi hire ma'e ironamisiya ape, ei toweriyei su, le a'i lai fene ma'e Hepene Wara'i a'i lo aurowa."

Lu tamo Jisas ne toteye, le Belsebul se ta'aneteye.
(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

14Nowe ta me'iye su meni ta ahi tomo'ute tawesiyei se Jisas lai sepei luwaru a'i au sasarisawi. Sepei luwaru a'i au sasariye su, meni ape ahi lo au ta'ane fara'uweyewe, peri te'eteye. Lu taune werese etiri ta ape siyeye su, lowe hepene se su'ariye.

15Lu tamo le ne apou eiye, "Ahowa, meni ape, Jisas, le sepei luwaru werese a'i au sasarisawi su, le sepei Belsebul lo kairefi se au sasarisawi." Sepei Belsebul, sepei luwaru a'i owane pefine a'i ne. Belsebul lo iyape tere'e sepei Satan.

16Lu tere'e tamo lowe le ne au areareyei ne toteteye. Lowe le ma'e peri kairefiyeyei se te'e toweriye, "Ne nomo ma'e yaru hire ma'e itoraiyei ape au atuatu areiyere. Nomo yaru erasi a'i ta, hire ma'e itoraiyei ape, siyeyei su, nomo peri no wanu umasiyei."

17Jisas marepi lowe lo siye so'oruweye su, serai le lowe ma'e eiye, "Omo pani tewi pa tewi ta ai atu tiyatirowa su, omo pani ape kairefiyeyei se ta'ama. Ai atu siye lu tamo omo pani tere'e ma'e fai ape, lowe fara'u omo pani ape ai atu se hi ani ararorowa. Aiwawe a'i nairipi lo lu tewi, marepi ta'i a'i toteye ape, kairefi a'i teinamiteye. Lu tewi feni ape ne lowe ta'u, ai marepi ironamiteye ape, lu tewi feni ape kairefi se ta'ama. Lu tewi tere'e lowe ma'e aine tera'erowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Serai sepei Satan lai sepei luwaru a'i tere'e ta au sasarisawiyei su, le kairefi a'i teinamirowata. Serai fene ane ne apou eirowata. ‘Jisas lai sepei Belsebul lo kairefi se sepei luwaru a'i tere'e au sasarisawi. Piyete tene!

19Sepei Belsebul lo kairefi a'i ne totere. Ane lai Belsebul lo kairefiyeyei se sepei luwaru a'i tere'e ta au sasarisawiyei su, lu tewi fene lo ne, eiwerou lo kairefiyeyei se lowe sepei luwaru a'i au sasarisawiyei awere? Lowe lai marepi fene lo au hese ereiyei. Lowe peri fene lo ne meremereye a'i te'erowa.

20Ahowa, ane lai sepei luwaru werese a'i Owane Sitewi lo kairefiyeyei se au sasarisawiyei su, fene werese etiri erasi a'i ta, hire ma'e itoraiyei ape, siye so'oruwe tepa'asiyei. Owane Sitewi lo kairefiyeyei fene mase ironamitorowa. Fene werese etiri ape so'oru ta'ama. Ane lai sepei luwaru a'i ta Satan lo kairefi se au sasarisawirowata.

21Meni kairefi a'i ta eine inapi se wesi lo au noweinoweiyei su, ta'arei meni ta etiri werese lo ta'arei aniyei ne wirowata.

22Ahowa, meni owane kairefi erasi a'i ta lai meni kairefi a'i ape lo wesi aine towesi wiyei ne totesiya su, le meni kairefi a'i lo eine inapi ani towesi fusawiyei. Serai le lai meni kairefi a'i lo wesi wirowawe, etiri werese ta'arei anirowa. Etiri werese ta'arei anirowa ape, le lu tewi lo ani nonetirowa.

23Meni ta yo seni ano umasi ta'ame su, le a'i lai ane ma'e ai atu tiyatiyei. Meni ta wiyawi ano ta'ane ta'ame su, le a'i lai wiyawi ano au ta'ane luwaruwe fiyarisawirowa.

Sepei luwaru a'i lai meni ta papu si tame wiye.

(Matyu 12:43-45)

24-26Sepei luwaru a'i meni lo marepi hepene nowe ma'e heneraiyei su, le omo omo pani werese tei fetaneyeyei ne siye nehi etiyei. Le etiri ta papu siye wi ta'ame su, le marepi apou toteyei, ‘Ane meni lo marepi hepene papu si tame wiyei.’ Serai le meni ape si tame wiyei su, le marepi hepene lo wara'i a'i siyeyei. Serai le sepei luwaru a'i ereti feni werese feni hesi a'i ei aniyei. Lowe werese meni ape papu wiyei. Tu sepei luwaru a'i ta'i se meni ape lo marepi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

luwaru a'i ne. Sosu sepei luwaru a'i ereti feni werese feni hesi a'i papu wiyei su, meni ape lo marepi luwaru hepene pefine a'i tene!”

27Sosu a'i pe Jisas lu taune ma'e au te'eye su, menitani ta le ma'e peri morose a'i hare uteye, “Menitani ape, ne auteiye ape, sosu ne ma'e mo'u au aye ape, menitani ape le wisere a'i ironamisiya.”

28Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ahowa, lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu tote umasisiya ape, lowe lai marepi wisere a'i ironamisiya.”

Jisas Jona lo yaru ne au te'e atuatuwe.
(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)

29Jisas Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari areiyeteye su, lu taune tomu ne'ese peri lo wanuwei ne ta'uwerai. Serai le lowe ma'e au te'eye, “Lu taune werese, nowe ape se irosiya ape, lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya. Fene apou totesiya, ‘Owane Sitewi lai yaru erasi a'i nomo ma'e pei atuatu areiyere.’ Ahowa Owane Sitewi lai tu naifa weriyei meni Jona ma'e yaru erasi a'i au atuatu areiyeye. Serai yaru erasi a'i ape le Jona ma'e au atuatuwe ape, le lai fene ma'e tame au atuatuwei. Yaru erasi a'i tamo tere'e le lai fene ma'e au atuaturowata.

30Owane Sitewi lai Jona ma'e yaru erasi pefine a'i ta au atuatu areiyeye. Lu taune werese, omo Niniva sahe iroteye ape, lowe yaru ape siye areiye tepa'asiye. Owane Sitewi lai meni Jona omo Ninive ma'e peri lo au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Sosu aiwawe a'i ane ne, meni ape, Owane Sitewi hi awei ma'e eimawe arosai ape, Owane Sitewi lai ane ma'e yaru erasi pefine a'i ta au ta'anerowa. Sosu fene werese yaru ape aiwawe a'i siye areiyerowa. Le a'i lai ane lu taune werese ma'e nowe ape se peri lo au te'eyei ne eimawesai. Fene werese ane ne tote tawesi se ta'ama.

31Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai meni owane Solomon ma'e marepi wisere erasi a'i le ma'e auwe. Menitani owane tutawe omo pani, eyeri erasi a'i ma'e fai ape, le meni owane Solomon lo marepi wisere a'i wanuwei ne fai. Nowe ye'ewi su, menitani owane tutawe ape, lu taune werese pereye irosiya ape, aiwawe a'i Owane Sitewi lai lowe werese si tame hene anirowa. Menitani

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

owane tutawe ape le fene ne peri werese tu au te'e eti ereirowa. Menitani owane tutawe fene ne apou au te'e eti ereirowa, ‘Fene werese peri ano wanure! Ane omo pani eyeri erasi ma'e Solomon lo peri wisere a'i wanuwei ne fai. Fene peri lo arisinamiteye.’” Sosu Jisas lu taune ma'e tame te'eye, “Ane a'i lai meni owane Solomon hi ani ararowe. Ahowa, fene werese ane ne tote tawesi se ta'ama.

32Nowe ye'ewi su, Owane Sitewi lai omo Ninive lo lu si tame hene anirowa su, lowe aiwawe a'i fene werese ne, pereye nowe irosiya ape, peri ta au te'e hese ereirowa. Lowe peri ta apou au te'e hese ereirowa, ‘Fene werese peri nomo lo wanure! Meni Jona omo Ninive Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne fai su, nomo werese Owane Sitewi lo peri werese wanu umasiteye. Nomo yo seni luwaru werese a'i nomo lo me'iyeni ma'e atati arunati.’” Serai Jisas lowe ma'e eiye, “Ane meni Jona hi ani araronamisiya. Fene werese peri ano arisinamisiya.”

Nihe fene lo yehe erei wou a'i ne.
(Matyu 5:15; 6:22-23)

33“Meni ta lam ta taiso fu mitaiyeyei su, le awei yo papu fu fareyare ta'ame. Aiwawe a'i le lam ape wahu erasi unahi fu fareyareye ta'ame. Ahowa, le wesi papu metei hire sahe au onu tewi mitaiyeyei. Lu taune werese wesi papu wiyei su, lowe fara'u mitaiyeyei erasi siyeyei.

34Nihe fene lo tahe pa'are lo mi wou a'i ne. Nihe fene lo amerame a'i su, tahe pa'are werese fene lo mi erasi teme'eriyeyei. Sosu nihe fene lo pasiyeyei su, tahe pa'are werese fene lo aiwawe a'i pasiye teme'eriyeyei.

35Fene peri ano wanure! Weiyai, mi fene lo owe ape noroweyei su, fene pasi a'i saro ironamitorowata.

36Sosu serai marepi werese fene lo aseyaro ironamisiya. Marepi tewi fene lo papu etiri luwaru a'i iro ta'ame su, tahe pa'are werese fene lo aseyaro ironamisiya. Lu taune werese yo seni aseyaro fene lo siyeyei. Tahe pa'are fene lo yehe erei lo mitaiyeyei wou a'i ne.”

Jisas etiri orese a'i tamo (6) au te'e wirepuweye.
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37Sosu a'i pe Jisas peri tepa'asiye su, meni Farisi ta le ma'e apou ei toweriye, “Ne poweiye ponei se wesi ano ma'e aiwawe ene ayei ne aiya.” Sosu Jisas le mase wesi lo papu wiyewe, metei sahe ene ayei ne onuwe.

38Sosu meni Farisi ape Jisas metei sahe onuwei siyeye su, le le ne hepene se su'ariye. Le marepi apou toteye, “Piyene Jisas ereti lo sa'i se au hu ta'ame awere? Nomo werese tu ereti nomo lo sa'i se au huwei. Sosu mo'o nomo fara'u ene ayei. Yo seni lo ape ne amouwesiya tene!”

39Ahowa, Meni Owane Jisas le ma'e eiye, “Ne peri ano wanure! Lu weneri Farisi werese, fene siye auwe, wahu aiwawe a'i nowe ma'e sa'i se au huteye. Ahowa, marepi fene lo papu unou a'i teme'eriyenamisiya. Fene yo seni ta'arei tamo seni luwaru tere'e tere'e ironamisiya.

40Fene marepi meremereye a'i ne! Owane Sitewi lai tahe fene lo au ta'aneye. Le a'i lai marepi fene lo aiwawe a'i au ta'aneye. Serai fene marepi aiwawe aseyaro au hu aseyarowete.

41Ahowa, fene marepi aseyaro se etiri ma'aru ta lu feni ma'e, ma'aru ariyeye ape, au isafiye noneyei su, fene marepi fene lo aseyaro a'i henerairowa.

42Fene Farisi werese weiyai! Fene haiye werese, one werese ani loto ta'uwe ereiyei su, fene ereti feni hesi (10) au ani ta'uwe ani lotowei. Fene tewi ta'i a'i (1) Owane Sitewi ma'e si tame auwei. Fene tewi tere'e werese fene ta'u ene ayei. Wisere a'i ne. Ahowa, fene etiri tere'e tamo awera'iyenati. Meni ta etiri luwaru a'i meni tere'e ma'e yahowa'i a'i se au luwaruweyei su, fene lai yo seni luwaru a'i ne me'iyeni ma'e atati aruwei. Aiwawe a'i fene meni ta marepi orese a'i se siyeyei su, fene Owane Sitewi lo marepi erasi a'i arisiyei. Serai fene meni ape ne au pati ta'aneyei ta'ama. Etiri ape fene werese awera'iyenati. Sosu fene etiri yahowa'i a'i umasi etinamisiya.

43Fene Farisi weiyai! Fene ta'uweyei wesi wiyei su, fene me tuto'u tutawe wisere a'i tu wiyei ne onuri. Fene ta'uwe pani tewi a'i ma'e ta'uweraiyei su, fene iyape towafi fene lo, ei ani arowe ape, wanuwei ne totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

44Fene werese weiyai! Fene werese apou a'i ne. Lu tamo meni ta temeniyeye ape awei fisiye yo ma'e horuse asi arowei su, lu taune werese yaro eiwerou ma'e horuse asi arowei awere? Serai lowe werese fisiye yo ape hire ma'e uweiteyei. Fene Farisi apou wou a'i ne. Lu taune werese yo seni werese fene lo siyeyei su, lowe apou a'i toteyei, ‘Yo seni werese lowe lo wisere a'i ne.’ Ahowa, marepi fene lo luwaru a'i tene! Fene weiyai! Owane Sitewi lai etiri luwaru a'i fene ma'e itiya'u aurowa.”

45Yo peri siye so'oru siye meni ta Jisas ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane, ne lu Farisi ne peri ape au te'eye su, ne nomo ma'e peri luwaru a'i au te'eye.”

46Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane fene yo peri wanu so'oru siye lu ma'e aiwawe au te'esiya. Fene werese weiyai! Fene lu taune tomu ne'ese ma'e etiri orese a'i funamiteye. Ahowa, fene ta'u lu werese lo orese a'i ne me'iyeni fene lo ma'e atati arunati. Fene werese onota'ano a'i ne. Fene lu lo orese a'i au pati ta'anerowata.

47Fene werese weiyai! Ya'ariyei fene lo Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu aine tera'eye. Sosu awei fisiye yo ma'e funariteye. Fene werese marepi ta'i a'i lowe aiwawe totesiya. Fene Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu lo awei fisiye yo ma'e au lesesiya.

48Fene awei fisiye yo ma'e au leseyei su, fene marepi apou totesiya, ‘Ya'ariyei nomo lo yo seni nomo lai au wisereyesiya. Serai nomo fara'u awei fisiye yo ma'e au lesesiya. Serai Owane Sitewi lo nihe se fene yo seni luwaru a'i iroteye.’

49Serai Owane Sitewi fene ne toteyei su, Owane Sitewi lo marepi wisere a'i apou eiye, ‘Ane peri ano au te'e siye lu lowe ma'e eimawesawiyei. Aiwawe a'i ane lu tamo peri ano au te'eyei ne ariariyerowawe, lowe ma'e eimawesawiyei. Serai lowe iyei su, lu tamo lowe tewi a'i tamo aine tera'eyei. Lu tewi tamo ma'e lowe lai au luwaruweyei. Owane Sitewi lai fene ma'e fofowei erasi a'i itiya'u aurowa.

50Tu naifa weriyei weriyei Owane Sitewi etiri werese ta'aneye su, lu tamo Owane Sitewi lo au te'e siye lu tomu ne'ese aine tera'eteye. Serai Owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sitewi lai lowe lo lu tewi ma'e, pereye irosiya ape, fofowei erasi itiya'u aurowa.

51Meni ta tu naifa meni Abel aine tera'eye. Nowe me'iye su lu tamo tere'e Owane Sitewi lo au te'e siye lu tomu ne'ese aine tera'eye. Nowe me'iye su, lu tere'e Owane Sitewi lo au te'e siye meni iyape Sekaraia aine tera'eye. Lowe meni ape Owane Sitewi lo wesi tewi atahe ma'e tapiye wari potu a'i ponei sahe aine tera'eye. Ei, wanure! Ane lai fisa'i lowe lo ne lu tewi, pereye irosiya ape, ma'e itiya'u aurowa.'

52Fene yo peri wanu so'oru siye lu werese weiyai! Owane Sitewi lai etiri luwaru a'i fene ma'e aurowa! Fene peri wisere a'i ne au fareyaresiya. Serai lu taune werese peri wisere a'i ape wanu se ta'ame. Fene ta'u peri wisere a'i ape ani so'oru ta'ama. Aiwawe a'i lu taune tamo peri ape wanuwei ne totesiya su, fene lai marepi lowe lo einamiteye."

53Sosu a'i pe Jisas lowe arunatiyewe fi su, lu Farisi, Owane Sitewi lo yo peri wanu so'oru siye lu tamo, lowe Jisas ne ai marepi erasi a'i totenamiye. Lowe Jisas lo yo seni werese ne ei toweri etiteye.

54Lowe Jisas ne aine tera'eyei ne toteye. Lowe yo seni lo siye etiyei ne toteteye. "Jisas peri ta yo peri nomo lo hi ani ararowei awere? Le yo peri nomo lo au ani arisiyei su, nomo le pei aine tera'ere."

Luk 12

Fene Farisi lo yo seni ne, weiyaiya.

(Matyu 10:26-27)

1Jisas lo peri heneruwe omo omo werese ma'e au te'e fiyarisawi. Serai lu taune tomu ne'ese peri lo wanuwei ne ta'uwerai. Lowe tomu ne'ese lu taune tere'e lo lowe hire atoteye. Yaru werese ariye. Serai le lu disaipel lo ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e atuatuwe. Le apou eiye, "Fene weiyai! Lu Farisi lo marepi owe ape tote umasite. Ahowa, Lu Farisi lo marepi fe wawe sa'i wou a'i ne. Mene'e lo aiwese lai fe wawe lo seni a'i horuse ape tou poruneyei su, fe lo'u horuse luwaru a'i asiyerowa. Farisi lo marepi aiwawe a'i ne. Lowe peri ta

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

au te'enamiteye su, lowe ta'u yo seni tere'e ironamiteye. Lowe marepi hesi a'i ironamisiya.

2Lu tewi ape mo yo seni tamo tote fareyareyei su, Owane Sitewi lai yo seni, lowe fareyareteyei ape, amerame a'i au atuatu areiyerowa. Lowe peri ta tote fareyareyei su, Owane Sitewi nowe mo'o su lu taune werese ma'e peri lowe lo ape au te'e fiyari areiyerowa.

3Fene peri ta nowe pasi a'i se au te'eteyei su, lu taune werese nowe mitaiyeyei a'i se peri fene lo wanu areiyerowa. Fene wesi tewiye si papu peri eresene a'i te'e senana'oteye su, lu taune werese wesi nowe ma'e irosiya ape lai, lowe peri fene lo ute fiyarirowa.

Lu werese Owane Sitewi ne pei atoweiyete!
(Matyu 10:28-31)

4Ane fene ma'e eisiya, kaiyemo ano, lu tamo fene aine tera'eyei ne toteyei su, fene lowe ne owe ape atoweiyere! Lowe tahe pa'are fene lo aine tera'eyei su, lowe hepene fene lo au luwaruwerowata.

5Ahowa, ane fene ma'e apou eisiya. Fene marepi towafi fene lo au hese eti ereite. Fene yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai fara'u fene aine tera'erowa. Sosu yehe omo ma'e ani fu arosawirowa. Fene meni ape ne erasi a'i fa atoweiyere! Ei, fene meni ape ne fa atoweiyere!

6Fene ayei ta, au hese ereiyei ne toteyei ape, fene irowe peserowe ereti feni werese ma'aru oso hesi a'i se ete aniyei. Wanure, Owane Sitewi lai irowe peserowe ta'i ape tote i'anerowata.

7Peri ano wiyeme a'i ne. Owane Sitewi lai mato towe werese fene lo nawiteye. Owane Sitewi lai fene werese au noweinoweinamisiya. Fene owe ape atoweiyere! Owane Sitewi lo nihe se fene lai irowe peserowe werese hi ani araronamiye.

Fene Jisas ne au te'eyei su, fene le ne owe ape neritaseyete.
(Matyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu ane fene ma'e eisiya, lu taune tamo ane ne lu taune ma'e au te'e fiyariyei su, ane meni hire ma'e itorai ape, ane lowe ne Owane Sitewi lo ipari werese ma'e au te'e areiyerowa.

9Ahowa, lu taune ta ane ne apou te'eyei su, ‘Ane Jisas ne so'oru ta'ama.’ Ane lowe ne Owane Sitewi lo ipari werese a'i lo nihe se lowe ne apou eirowa, ‘Ane lowe ne so'oru ta'ama.’

10Lu taune tamo ane ne, meni hire ma'e itorai ape, peri te'e naruwei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo fara'u au sasari pamowerowa. Weiya, lu taune tamo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne peri au te'e naruwei su, Owane Sitewi lai mi mi pasi pasi weriyei le yo seni apou ape lowe lo au ani sasari pamowerowata.

11Lu tamo fene Owane Sitewi lo wesi sahe lu owane apou ape ma'e etiyei ne henetiyei su, fene marepi luwaru orese a'i owe ape totere. Fene owe ape totere, ‘Ane peri ta eiwerou au te'eyei awere? Ane piye peri au te'eyei awere?’ Piyene awere?

12Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nowe ape se peri lo ahi fene lo sahe au te'e atuatu areiyerowa. Serai fene peri wisere a'i au te'e areiyerowa.”

Ma'aru meni ta marepi lo meremereyeteye.

13Sosu a'i pe Jisas peri te'e tepa'asiye su, meni ta peri lo wanuwe ape le ma'e ei toweriyei ne fai. “Meni Owane, ne airu ano ma'e apou eirire, ‘Ne tai lo etiri iyami werese pa'ise no au hese erei nonetire.’”

14Ahowa, Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Meni, ane a'i lai au hese erei siye meni ta'ama. Ane peri tewi pa tewi wanu siye meni no ta'ama.”

15Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene weiyai! Fene ma'aru lo marepi erasi a'i aniyei ne owe ape totenamite. Meni ta etiri tomu ne'ese ta'uwe aniyei su, marepi hepene papu lo wisereyerowata. Etiri tomu ne'ese ape mo marepi hepene pefine a'i irorowata.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Sosu le lowe ma'e peri anowe ta apou au te'eye, “Meni ta etiri tomu ne'ese ta'uwe aniye. Ta'aneyei awei lo wisere a'i ne. Le ayei etiri tomu ne'ese tahe aniye. Sosu wesi lo ma'e ani fu lotowe.

17Serai meni ape marepi topo lo se erasi a'i totenamiteye. Le apou toteye, ‘Ane piye irowei awere? Wesi werese ano ayei etiri teme'eriyeye. Ane wesi tere'e ariye. Ayei ano ane eiwerou ma'e fu lotowei awere?’

18Serai le apou te'eye. ‘Ane so'oruwesiya. Ane a'i lai wesi werese ano tapeti erauwei. Sosu ane wesi erasi, tomu ne'ese he'i a'i ta'aneyei. Ane wesi werese ta'ane tepa'asiyei su, ane ayei etiri werese ano wesi he'i ape papu ma'e ani fu lotowei.

19Ane ayei etiri werese ano wesi he'i ani fu tepa'asiyei su, ane lai topo ane ma'e au eiyei, ‘Ane a'i lai ayei etiri tomu ne'ese ta'uwe ani tepa'asiye. Ne marepi hepene momotei a'i ironamirowa. Ane iyu menei tomu ne'ese fara'u arowa. Serai ane marepi momotei a'i ironamitorowa. Ane ayei erasi arowa, ane sa'i meremereye erasi a'i arowa. Sosu ane fara'u yo seni eito eite ironamirowa.’

20Ahowa, Owane Sitewi lai le ma'e itiya'u eiyei, ‘Marepi no meremereye a'i tene! Pereye pasi a'i se ne temeniyerowa. Etiri werese no, ne ta'uwe ani fu lotowe ape, ne temeniyeyei su, eiwerai etiri werese no aniyei awere?’”

21Jisas lowe ma'e tame eiye, “Meni ta ayei etiri tomu ne'ese ta'uwe aniyei su, le Owane Sitewi lo etiri werese anirowata. Serai le, Owane Sitewi lo nihe se, meni luwaru a'i tene!

Fene tahe pa'are ne erasi a'i owe ape totete.
(Matyu 6:25-34)

22Sosu a'i pe le lu disaipel lo ma'e eiye, “Serene ane fene ma'e au te'esiya, fene etiri ta marepi erasi a'i owe ape totatote ewitete. Nomo piye ayei etiri ene ayei awere? Fene aiwawe a'i tahe pa'are towafi fene lo ne marepi erasi a'i owe ape totatotete. Nomo piye ipari tahe ani asiyei awere?

23Marepi hepene fene lo ene ayei etiri lo a'i ta'ame ne. Aiwawe a'i tahe pa'are towafi fene lo ipari tahe etiri lo a'i ta'ame ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Fene irowe werese ne totere. Lowe werese awei sahe meso ta'aneyei awei sahe yehe same ta'ame. Lowe meso tamo ani tou anirowawe, wesi ta sahe ani ta'uwe furowata. Wanure! Owane Sitewi a'i lai irowe werese ape mo ene ayei lowe lo au ene anamisiya. Serai Owane Sitewi lai lowe ma'e au ene asiya su, le fene ma'e ayei etiri au ta'ame awere? Ahowa, fene werese Owane Sitewi lai au noweinoweisiya. Fene irowe werese hi ani ararosiya.

25Meni ta fene mase irosiya awere? Le apou tote ewiteyei su, ‘Ane a'i lai marepi ano se, ane iyu menei tomu ne'ese ironamisiya.’ Meni ape marepi topo lo ape owe ape totete. Meni lo ape marepi meremereye a'i ne. Fene etiri oso a'i tamo marepi erasi tote ewiteteye su, fene piyene etiri erasi pefine a'i tamo marepi tote ewitesiya awere?

26Serai meni ape etiri oso ape irorowata su, le etiri tere'e ne totatoterowata.

27Fene mesu werese ne totere! Lowe wiyawi ta ta'ane ta'ame. Lowe ipari tahe iwisi ta'ame. Ahowa, tunaifa weriyei Juda lo meni owane Solomon ipari tahe tomu ne'ese wisere a'i ani asiteye. Mesu lo nihari Solomon lo ipari tahe werese hi ani araroteye.

28Serai Owane Sitewi lai mesu werese nihari wisere a'i ta'anesiya su, lowe pereye wisere a'i ne. Nowe mo'o su, fene mesu werese po'uteyei ani fusawiyei. Wanure, Owane Sitewi lai fene werese au noweinoweinamisiya. Fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo oso a'i ne.

29Fene ayei etiri, fene ene ayei ape ne, marepi erasi a'i owe ape totere. Aiwawe a'i fene piye sa'i, fene ayei ape, marepi erasi a'i owe ape totere. Fene marepi erasi a'i owe ape totatote ewitete.

30Lu taune werese omo omo werese sahe etiri ape mo marepi erasi a'i tote nehinamiyei ne totesiya. Ahowa, tai fene lo, hire ma'e irosiya ape, le lai etiri ape mo so'oruwesiya. Fene sa'i a ta'ame su, fene witane a'i temeniyeyei. Fene ayei etiri ene a ta'ame su, fene aiwawe a'i temeniyeyei. Owane Sitewi lai so'oruwesiya tene!

Fene ma'aru erasi ani fu ta'uweyei ape, owe ape totete.
(Matyu 6:19-21)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Ahowa, fene Owane Sitewi lo marepi tote nehi umasisiya su, le a'i lai ayei etiri, sa'i fene ma'e aurowa.

32Fene marepi ano umasisiya ape, fene taweiru sawa! Tai fene lo, hire ma'e irosiya ape, le marepi lo se omo lo fene ma'e aureme.

33Serai ane fene ma'e au te'esiya. Etiri werese fene lo lu tere'e tamo lai etere. Fene ma'aru aniyei ape, lu taune ma'e ma'aru ariye ape, au nonetire. Fene ma'aru fene lo a'i nonetiyei su, Owane Sitewi lai fene ma'e hire ma'e etiri lo au ta'uwe ani lotorowa. Omo hire ma'e etiri werese fene lo ne, Owane Sitewi lai ta'uwe ani lotowei ape, ta'arei lu werese etiri werese fene lo ta'arei anirowata. Aiwawe ya'e etiri werese au luwaruwerowata.

34Fene awei lo etiri ne marepi erasi a'i totenamiyei su, fene awei lo marepi tote umasinamiyei. Aiwawe a'i fene etiri werese, Owane Sitewi ma'e fai ape, marepi erasi a'i totenamirowa su, fene Owane Sitewi lo marepi tote umasinamirowa."

Fene werese marepi fene lo tote naneire.
(Matyu 24:42-44)

35-36Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e tame au te'eye, "Fene wiyawi yahowa'i a'i iro siye lu wou fa heneraire. Meni ta naituwe ta'uwe hereiyei iyei ne toteye. Serai le wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu apou eiye, 'Ane si tame aiyeyei su, fene yo ano ape ani tosore!' Sosu le naituwe lo ta'uwe ure'iyei ma'e ta'uweyewe fi. Wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu lowe etiri werese ne au ta'uwenamiye. Ipari tahe lowe lo ani asi tepa'asiye, yehe erei werese taiso fu meteye. Lowe meni owane lowe lo si tame aiyeyei ne ninawesiya. Serai meni owane lowe si tame aiyeyei yo tewiye ape aineyei su, lowe fara'u witane a'i yo lo tosorowa. Serai fene wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu ape aiwawe a'i fa heneraire.

37Meni owane si tame aiyeyei su, wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu werese lowe le ne ninawenamiteyei. Wiyawi yahowa'i a'i iro siye lu werese ninawenamiteyei su, meni owane ape lowe ne au wisereyeyei. Peri wiyeme a'i ane fene ma'e eisiya. Le ipari tahe lo ani asiyei, lowe metei sahe ei onurowawe, sosu lowe ma'e au ene arowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Meni owane eiwerou su aiyeyei awere? Le pasi ponei aiyerowa awere? Nowe mitaiyeyei aiyerowa awere? Wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu lowe so'oru ta'ama. Serai lowe le ne ninawenamiteye. Sosu meni owane si tame aiyeyei su, wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu ninawenamiteyei. Le lowe le ne ninaweteyei siyeyei su, le marepi wisere a'i lowe ne au wisereyeyei.

39Peri ano wanu so'oruwere! Ta'areiye siye meni wesi ta aine tapeti wiyei ne toteyei. Wesi ape lo meni owane nowe ape siye so'oruwe tepa'asiyei su, ta'areiye siye meni ape wesi ape aine tapeti wirowata.

40Ane fene ma'e au te'esiya. Fene etiri werese fene lo ani ta'uwe naneire. Fene etiri werese ani ta'uwe naneiyei su, ane, meni hire ma'e itorai ape, si tame aiyerowa su, fene werese nowe ape se so'oru ta'ama. Serai fene werese etiri werese ta'uwe naneinamite."

Jisas wiyawi lu hesi ne au te'eteye.
(Matyu 24:45-51)

41Sosu a'i pe Pita Jisas ma'e ei toweriye, "Meni Owane, ne peri anowe ape nomo ma'e au te'esiya awere? Lu taune tere'e werese ma'e au te'esiya awere?"

42Sosu Meni Owane lai le ma'e itiya'u eiye, "Ane lu taune werese ma'e peri ano wanu umasinamisiya ape, au te'esiya. Ane lu taune werese ma'e marepi wisere a'i ironamisiya ape, aiwawe lu taune werese ma'e marepi aseyaro a'i totenamisiya ape, au te'esiya. Ane lu owane werese ano ma'e apou eiyei, 'Fene werese wiyawi ta'ane siye lu ano au noweinoweite.'

43Serai meni owane wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni, wiyawi lo ta'ane tohoteyei ape, siyeraiyei su, le wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ape ne marepi wisere a'i totenamiteye.

44Wiyeme a'i ane fene ma'e au te'esiya. Meni owane ape wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ma'e etiri werese lo au noweinoweiyei ne ariariyerowa.

45Ahowa, wiyawi yahowa'i a'i siye meni ape marepi topo lo se apou a'i toteyei su, 'Meni owane ano witane se aiyerowata.' Serai le wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu taune tere'e me au se aineyei. Le ayei tomu ne'ese ayei, sa'i meremereye a'i erasi ayei, sosu marepi meremereye a'i heneraiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

46Sosu nowe me'iye ta se, meni owane ape si tame aiyeyei. Wiyawi ta'ane siye meni ape nowe ape so'oru ta'ama. Le meni owane lo ne ninawe ta'ame. Meni owane si tame aiyerowa su, le wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni luwaru a'i ape ma'e erasi wiyeme a'i tewi pa tewi aine tourowa. Sosu le meni ape lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri umasi ta'ame ape, eimawesawiyei.

47Wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ta, le meni owane lo marepi so'oruwe tepa'asiye su, Ahowa, le meni owane lo etiri ani ta'uwe nanei ta'ame. Aiwawe le meni owane lo marepi tote umasi ta'ame. Serai meni owane si tame aiyerowa su, le meni ape me'iyeni ma'e wafei se erasi a'i aine nateye.

48Ahowa, wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni tere'e meni owane lo marepi so'oru ta'ama su, le yo seni luwaru a'i irowei. Meni owane lo le me'iyeni ma'e wafei se oso a'i aine nateye. Serai Owane Sitewi lai lu tamo marepi wisere a'i auwei su, lu ape mo wiyawi erasi a'i fa ta'anere. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai lu tamo etiri tomu ne'ese auwei su, le lowe ma'e etiri erasi a'i itiya'u ei toweriyei. Serai lu taune tamo lai meni ta'i a'i ma'e etiri tomu ne'ese a'i auwei su, lowe meni ape ma'e etiri tomu ne'ese itiya'u si tame ei towerirowa."

Jisas lai marepi hesi a'i hesi a'i aitaiyei ne fai.
(Matyu 10:34-36)

49Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e tame eiye, "Ane awei omo werese ma'e yehe fu etiyei ne fai. Marepi ano apou a'i totesiya. Ane yehe ape pereye a'i fa henera.

50Owane Sitewi lai wiyawi erasi a'i ane ma'e irowei ne auwei. Ane tahe pa'are ano fofowei erasi a'i teriterowa. Pereye ane marepi orese a'i fofowei erasi ne teritenamisiya. Ane wiyawi ape ani tepa'asiyei su, marepi ano wisere a'i ironamirowa.

51Ane hi awei ma'e lu taune werese ma'e marepi fetane a'i ne auwei ne itorai ta'ama. Ahowa, ane hi awei ma'e lu tewi a'i ne hese ereiyei irowei ne itorai. Lu taune tewi tamo peri ano wanu umasiyei. Sosu lu taune tewi tere'e tamo peri ano wanu arisiyei.

52Nowe pereye eite se nohuweripi awaripi marepi hesi a'i hesi a'i tote umasinamisiya. Lu taune tewi hesi heta marepi ta'i a'i tote umasiyei. Lu taune

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tewi hesi aiwawe marepi tere'e tote umasinamiyei. Aiwawe a'i lu taune hesi ai marepi awaripi tewi hesi heta ma'e totenamisiya.

53Lowe awaripi tai ai marepi meni eime lo ne totenamiyei. Aiwawe a'i meni eime ape ai marepi tai lo ne totenamiyei. Sosu mai lai eime taune lo ne ai marepi totenamiyei. Aiwawe a'i eime taune lai ai marepi mai lo ne totenamiyei. Sosu mai pape lai ai marepi ewite lo ne totenamiyei. Aiwawe a'i ewite lai mai pape lo ma'e ai marepi totenamiyei."

Lu taune tamo etiri, hi awei ma'e henerai ape, siye so'oru ta'ama.
(Matyu 16:2-3)

54Sosu a'i pe Jisas lu taune werese ma'e tame au te'eye, "Fene ni'arawe erasi yaru poweiye itorisiya ape, sine wi siyeyei su, fene apou toteyei, 'Wiyeme a'i sa'i itorairowa.' Serai nowe oso a'i su sa'i itorairowa.

55Sosu aiwawe a'i fene fiyaru ma'e yaru poweiye itorisiya ape, teriteyei su, fene tahe fene lo sahe teriteyei. Serai fene apou toteyei, 'Owei! Pereye nowe poweiye erasi a'i heneraiyei.' Wiyeme a'i poweiye erasi umeri a'i heneraiyei.

56Fene marepi hesi a'i umasinamisiya ape, fene ni'arawe, fiyaru lo etiri hire ma'e so'oruwe tepa'asiye. Fene piyene Owane Sitewi lo etiri werese, hi awei ma'e henerai ape, fene siye so'oru ta'ama awere?"

Fene marepi orese a'i ape au fareraiyere.
(Matyu 5:25-26)

57Sosu Jisas lu taune werese ma'e au te'eye, "Fene werese piyene yo seni wara'i a'i au hese erei ta'ame awere? Aiwawe a'i fene yo seni luwaru a'i au hese erei ta'ame. Fene piyene fene etiri ape mo au hese erei ta'ame awere?

58Meni ta ne ma'e etiyei ne totesiya. Fenesi au hese erei siye meni ma'e yo sahe iteyei su, ne fara'u yo mai saro a'i marepi orese a'i ape au fareraiyeyei ne etire. Ne marepi orese a'i au fareraiye ta'ame su, meni ape ne au hese erei siye meni ma'e henetiyei. Serai le lai ne ai atu siye meni ereti lo ma'e fu henetiyei. Sosu ai atu siye lu ne kalabus lo wesi papu fu aroweyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

59Serai ane fene werese ma'e au te'esiya. Fene kalabus lo wesi papu mi mi pasi pasi ironamirowa. Fene ma'aru werese topo lo ma'e itiya'u auwei su, fene fara'u kalabus lo wesi arunatirowawe nowe ma'e si tame henerairowa."

Luk 13

Meni ta atati aresaiye ta'ame su, le temeniyerowa.

1Sosu a'i pe nowe ape se lu tamo Jisas ma'e peri heneruwe apou au te'esai. Lowe apou te'eye, "Lu taune tamo omo pani Galili ma'e fai ape, Owane Sitewi ma'e fe bulmakau ta au heseyei ne toteye. Lowe fe bulmakau ta'i Owane Sitewi lo wesi ma'e heneti. Lowe fe bulmakau aine tera'eye su, awei meni owane Pailat ai atu siye lu tamo lowe ma'e aine tera'eyei ne eimawesawi. Ai atu siye lu lowe werese ti se tewi tera'eye."

2Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, "Galili lo lu taune ape mo ne fene eiwerou totesiya awere? Yo seni luwaru a'i lowe lo erasi wiyeme a'i irowe awere? Serai ai atu siye lu lowe ti se tewi tera'eye. Yo seni luwaru a'i lowe lo Galili lo lu taune tere'e werese hi ani ararowe awere?

3Ane fene ma'e eisiya. Ahowa, wanure! Fene yo seni luwaru a'i werese a'i fene lo me'iyeni ma'e atati aru ta'ame su, fene aiwawe a'i mi mi pasi pasi temeniye po'utenamirowa.

4Omo ta iyape Sailom, sahe lu taune ereti feni hesi lowe feni werese feni hesi heta (18) tapiye wesi pite a'i ta lu taune ape towesi wiyei ne tera'e ereye. Lu taune tewi ape mo, lowe yo seni luwaru a'i lowe lo omo Jerusalem lo lu taune werese lo yo seni luwaru a'i hi ani ararowe awere?

5Ane fene ma'e eisiya. Ahowa, wanure! Fene yo seni luwaru werese a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame su, fene aiwawe a'i mi mi pasi pasi temeniye po'utenamirowa."

Me ta so tamo ta'eye ta'ame.

6Sosu a'i pe Jisas peri anowe ta lowe ma'e au te'eye, "Meni ta me owarape ta'aneyei awei lo sahe yehe sameyei ne fi. Nowe me'iye su, me owarape erasi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i henerai tepa'asiye. Nowe ta se le me ape siyenari. Le me owarape siyeye su, owarape so werese ariye.

7Sosu le wiyawi ta'ane siye meni lo ma'e apou eiye, ‘Iyu menei hesi heta i tepa'asiye su, ane owarape so siyenarai. Ane owarape so werese siye po'uteye. Ne me owarape eite oure. Piyene awei sahe yahowa'i a'i tei tawesisiya awere? Ane etiri tere'e yaru ape sahe yehe sameyei ne.’

8Wiyawi ta'ane siye meni lo le ma'e itiya'u eiye, ‘Weiya, iyu menei eite se ane fara'u me ape lo si sahe awei peperi he'i horuse fuwei. Ane yesi yehe lipawi me si ape sahe fuwei. Sosu iyu menei ta'i i tepa'asiyei su,

9Me owarape eite so ta'e ta'ame su, ane fara'u me ape ouwei. Sosu me owarape so ta ta'eyei su, wiyeme a'i ne.’”

Nowe amou se, Jisas menitani ta au ta'ane fara'uweye.

10Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i, ta'uweyei wesi ma'e fi. Le Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e nowe amou se au te'e fiyariyei ne fi.

11Siyere! Menitani ta sato teiteye. Sepei luwaru a'i ta le ma'e u tahe erasi a'i au irowe. Iyu menei ereti feni hesi lowe feni werese, feni hesi heta (18 aiwawe a'i) menitani ape me'iyeni apou a'i epe'enamiteye. Le me'iyeni lo fareraiyerowata.

12Sosu Jisas le siyeye su, le menitani ape ei aniye. Le le ma'e apou eiye, “Menitani u tahe no po'uteye.”

13Le menitani lo me'iyeni ma'e ereti topo lo se isawe hetesiye. Ereti lo se isawe hetesiye su, pereye a'i u tahe lo po'uteye. Le me'iyeni lo au sine fareraiyeye. Sosu le Owane Sitewi ma'e erasi a'i au te'e wisereyeteye.

14Sosu ta'uweyei wesi meni owane etiri ape siyeye su, le Jisas ne ai marepi totenamiteye. Jisas nowe amou ape se menitani au ta'ane fareraiyeye. Eite amou ne. Sosu le lu taune werese ma'e eiye, “Nowe ereti feni werese feni ta'i se (6) nomo wiyawi fara'u ta'aneyei. Fene u tahe irowei su, fene nowe ape mo se au fara'uweyei ne aiyeyei. Fene nowe se amou au fara'uweyei ne owe ape aiyete. Nowe amou se au ta'ane fara'uweyeyei ne amouwesiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Ahowa, Meni Owane Jisas le ma'e itiya'u eiye. Fene, marepi hesi a'i umasinamisiya ape, wanure, nowe amou se fene fe bulmakau, fe donki wesi lo sahe wafei se ani eraurowawe, sa'i ma'e au ayei ne henetirowa awere?”

16Menitani ape siyere. Le Juda lo menitani tene! Abraham lai menitani lo ya'ariyei ne. Ahowa, sepei Satan nowe iyu menei (18 aiwawe a'i) menitani me'iyeni ani epe'e ya'ore ironamiteye. Piyene ane u tahe lo poweiye amou se au ta'ane fareraiye ta'ame awere?”

17Sosu Jisas au te'eteye su, lu owane werese marepi neritase a'i teriteteye. Lu taune werese etiri wisere a'i, le irowe ape, siyeye su, lowe Owane Sitewi ma'e erasi a'i au te'e wisereyeteye.

Me so oso po'o a'i lo peri.
(Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

18Serai le lowe ma'e tame au te'eteye. “Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune au noweinoweitorowa ape ne, peri piye anowe wou te'esiya awere? Ane piye peri te'esiya awere? Serai fene, Owane Sitewi yo seni tewi he'i a'i umasisiya ape, wanu so'oruwesiya.

19Nowe ape se, Owane Sitewi lai lu taune au noweinoweitorowa ape, apou wou a'i ne. Saiyoho so oso po'o a'i ne. Meni ta me so ape ta'aneyei awei lo sahe ani tosowei. Nowe me'iye su, me so ape peratiyewe, me erasi a'i henerai. Irowe tamo me ape lo nei sahe sine onuraiteye. Lowe me nei sahe uri lo ta'aneteye.”

Jisas siye fi ape ne lo peri anowe te'eye.
(Matyu 13:33)

20Sosu le lowe ma'e tame au te'eye, “Owane Sitewi lo marepi he'i a'i, hire ma'e iroteye ape, ane piye nihari wou au te'esiya awere?

21Owane Sitewi lo marepi apou wou a'i ne. Menitani ta siye fi tewi oso a'i nau erasi a'i papu fuwe. Nowe me'iye su, siye fi ape nau werese erasi meiyei irowe.”

Yo oso po'o a'i ape lu taune ne'ese lai wirowata.
(Matyu 7:13-14,21-23)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Sosu a'i pe Jisas ta'uweyei wesi ape arunatiyewe, omo tere'e tere'e ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne fi. Le omo Jerusalem ma'e iyei ne toteye.

23Sosu meni ta le ma'e apou ei toweriye, “Meni Owane, lu taune eiwerou a'i Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei awere? Lu taune tomu ne'ese awere? Lu taune tewi oso a'i awere?” Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye,

24“Wanure! Yo hesi a'i irosiya. Yo ta'i potu erasi a'i ne. Lu taune tomu ne'ese yo ape winamisiya. Yo tere'e oso po'o a'i ne. Lu taune tewi oso a'i wiyei. Fene werese yo oso po'o a'i papu wiyei ne tohotete. Lu taune tomu ne'ese yo tewiye oso po'o a'i papu wiyei ne totesiya. Serai lowe wirowata. Owane Sitewi lowe ne awera'iyenatirowa.

25Ane fene ma'e eisiya. Wesi ape lo meni owane sinerowawe, yo ape anite tawesiyei su, fene lai yo ape ani tosorowata. Fene yo tewiye sahe aine ta'aruwei su, fene meni owane ma'e apou hare uteye, ‘Meni Owane nomo lo, ne yo ape nomo ne ani tosore. Serai nomo wesi no wiraiyei.’ Meni Owane ape peri lowe lo wanuwei su, le lowe ma'e apou itiya'u eiyei, ‘Fene piye omo ma'e fai awere? Ane fene so'oru ta'ama.’

26Sosu fene le ma'e itiya'u eiyei, ‘Nomo ne mase aiwawe a'i ayei ta sa'i ta ene ateye. Ne omo nomo lo yo mai sahe peri au te'eteye su, nomo sato iroteye.’

27Sosu le lowe ma'e itiya'u eiyei, ‘Ane fene ma'e eisiya, omo ape fene fai ape, ane so'oru ta'ama. Fene werese, yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, fene ane arunatire.’

28Nowe ye'ewi su, fene Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese omo hire ma'e siyerowa. Lu ya'ariyei fene lo meni Abraham, meni Aisak, meni Jekop, lowe werese Owane Sitewi lo omo hire sahe ironamirowa. Fene lowe siyerowa su, fene marepi orese erasi a'i totenamirowa. Fene ai peri pi se tomu ketetenirowa. Fene luwei erasi lunamitorowa. Fene werese Owane Sitewi lo omo ma'e wirowata. Owane Sitewi lai fene yehe omo ma'e ani fu arosawirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29Lu taune tomu ne'ese poweiye wiraisiya ape, poweiye pihatu itorisiya ape, eyate feni, opi feni ma'e lu taune tomu ne'ese, omo omo werese ma'e aiyerowa ape, Owane Sitewi lo omo hire ma'e ene ayei ne ta'uwerairowa.

30Sosu siyere! Lu taune tamo marepi apou toterowa su, ‘Nomo lu taune yahowa'i a'i ne.’ Owane Sitewi lai lowe yaru tutawe hene au onurowa. Lu taune tere'e apou a'i toterowa su, ‘Nomo yaru tutawe pei heneraire.’ Owane Sitewi lai lowe yaru ye'ewi au ei onurowa.”

Jisas Jerusalem lo lu taune ne ewiteteye.
(Matyu 23:37-39)

31Jisas peri lo au te'eteye su, lu Farisi tamo le ma'e apou eiye, “Ne omo tere'e ma'e fa ire. Ne omo tere'e fareyare ta'ame su, awei meni owane Herot ne ma'e aine tera'eyei ne totesiya.”

32Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene meni owane Herot ma'e apou au te'eri. ‘Ne meni peri wawero a'i ne. Ane pereye, aperi aiwawe a'i wiyawi ano ta'aneei. Ane sepei luwaru a'i au sasariyei. Ane u tahe tomu ne'ese au ta'ane fara'uweyei. Sosu nowe eweye su, ane wiyawi ano ta'ane tepa'asiyei.”

33Weiya, ane pereye sosu aperi ane yo mai sahe iteyei. Sosu nowe eweye ane omo Jerusalem ma'e heneriyei. Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni ta fa temeniyeyei su, le omo Jerusalem nowe ma'e temeniyerowata.”

34Sosu Jisas omo Jerusalem lo lu taune ma'e eiye. “Lu taune omo Jerusalem irosiya ape, peri ano wanure! Fene Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu ape mo aine tera'eteye. Lu tamo Owane Sitewi lai fene ma'e au te'eyei ne eimawesai ape, fene tapiye se fusawiyewe, aine tera'eye. Nowe tomu ne'ese a'i se ane fene ane ma'e ei ta'uwenamiteye. Apou wou a'i irowe kakaruk mai lo yene haipi unahi ei ta'uwerai. Ahowa, fene peri ano arisinamisiya. Fene ane ma'e ta'uwerai ta'ama.

35Fene werese siyere! Owane Sitewi lai wesi werese fene lo arunati tepa'asiye. Sosu ane fene ma'e te'esiya, fene ane tame siyerowata. Nowe ye'ewi su, ane si tame aiyerowa su, fene ane ne apou eirowa. ‘Meni ape, omo hire ma'e itorai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, owane pefine a'i lo iyape se aiyerowa. Le marepi wisere a'i au te'e nine'inami-rowa.' Nowe ye'ewi ape se fene ane tame siyerowa.

Luk 14

Jisas meni ereti lowe meiyei ape au ta'ane fara'uweye.

1Sosu a'i pe nowe amou (Sabat) se Jisas, lu feni aiwawe a'i, Farisi meni owane ta lo wesi papu nau ta'ase ene ayei ne wiye. Lu Farisi werese Jisas lo yo seni siye eti ereiyei ne toteye.

2Sosu meni ta ereti lowe meiyei a'i ponei sahe iroteye.

3Sosu Jisas lu Farisi tamo, Owane Sitewi lo yo peri ani so'oru siye lu tamo, ma'e apou ei toweriye, "Moses lo yo peri ape piye te'esiya awere? Nowe amou (Sabat) se nomo fara'u meni u tahe se au ta'ane fara'uweyei awere? Piyete awere?"

4Ahowa, lowe werese peri itiya'u se ta'ama. Serai le meni ape ereti se aniteye su, le u tahe lo au ta'ane fara'uweyewe, omo lo ma'e eimawesawi.

5Sosu le lowe ma'e au atati eiye, "Fene meni eime fene lo ta fe bulmakau fene lo ta, sa'i pitomuwe papu wiyeineye su, fene witane a'i poweiye amou se, meni eime, fe bulmakau ni'ariraiyei awere? Piyete awere?"

6Lowe werese peri lo itiya'u te'e ta'ame.

7Sosu a'i pe lu werese, ene ayei ne fai ape, lowe werese yaru tutawe onuwei ne toteye. Jisas lowe siyeye. Le lowe ma'e peri anowe ta au te'eye,

8"Meni owane ta ne naituwei lo ta'uwe hereiyei ei ta'uwe aniyei su, ne yaru tutawe owe ape onure. Ne yaru tutawe onuwei su, meni owane pefine aiwawe a'i aiyeyei ape, le piye yaru se onurowata.

9Sosu meni owane ne fene ei ta'uwe aniye ape, le ne ma'e eiraiyei, 'Ne yaru no meni ape ma'e au onure.' Sosu ne, yaru no onuwe ape, arunatiyei, yaru tewiye ma'e fiyafe sahe onuriyei. Ne lai neritase erasi a'i teriteyei.

10Ahowa, meni owane ne naituwe lo ta'uwe hereiyei ma'e ei aniyei su, ne yaru tewiye ma'e fiyafe sahe onuri. Serai meni owane, ne ei aniyei ape, le ne

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaru tewiye ma'e onuwei siyeraiyei. Le ne ma'e apou eiyei, ‘Kaiyemo ne yaru tewiye ma'e arunatirowawe, yaru soro ma'e onura.’ Serai lu taune ne mase metei onuwei ape ne siyeyei su, lowe ne ne marepi wisere a'i toteyei.

11Lu taune werese iyape towafi lowe lo ei ani aroweyei ape, Owane Sitewi lai lowe werese hi ani ararowei. Lu taune werese marepi towafi lowe lo hi ani ararowei su, Owane Sitewi lai iyape lowe lo ei ani aroweyei.”

12Sosu a'i pe le meni Farisi ma'e, le naituwe lo ta'uwe hereiyei ei aniye ape, apou eiye, “Ne ta'uwe hereiyei ta au ta'ane naneiyei ne toteyei su, ne kaiyemo tamo, nairipi tamo lu tewi no tamo, lu taune ma'aru irosiya ape tamo, ne lowe werese ape mo owe ape ei anire. Ne lowe ei aniyei su, nowe me'iye ta se lowe ne itiya'u si tame pei ei anirowa. Lowe ta'uwe hereiyei ma'e ne ei aniyei su, lowe ne ma'e itiya'u aurowa.

13Ahowa, ne ta'uwe hereiyei au ta'ane naneiyei ne toteyei su, ne lu taune yahowa'i a'i ma'aru ariye ape, lu taune lowe luwaru a'i iroteye ape, lu taune uwei ta'ame ape, lu taune nihe pokoweyei se ape, ne lu taune apou ape mo, ta'uwe hereiyei no ma'e ei anire.

14Ne lu taune weneri apou ape mo ei aniyei su, lowe ne ma'e si itiya'u arowata. Ahowa, Owane Sitewi lai marepi fene lo ne au wisereyerowa. Sosu ne marepi wisere erasi a'i teriteye. Nowe ye'ewi ape se lu taune yo seni aseyaro iroteyei ape, Owane Sitewi lai lowe si tame norohuwe sineyei su, nowe ape se le lowe ma'e etiri erasi a'i si tame itiya'u aurowa.

Jisas ta'uwe heriyei ne peri anowe au te'eye.

(Matyu 22:1-10)

15Meni ta ta'uwe hereiyei saro onu ateye ape, le Jisas lo peri wanuwe su, le Jisas ma'e apou eiye, “Lu taune werese Owane Sitewi lo omo hire sahe onu arowa su, lowe marepi wisere a'i irorowa.”

16Sosu Jisas le ma'e peri anowe ta itiya'u apou eiye, “Meni owane ta'uwe hereiyei erasi au ta'ane naneiyei ne toteye. Lu taune erasi ma'e apou eiye, ‘Ayei etiri werese ta'uwe nanei tepa'asiyei su, ane fene werese wesi ano ma'e ei ta'uwe aniye.’

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Ta'uwe hereiyei lo nowe heneraiyei su, meni owane wiyawi yahowa'i a'i iro siye meni ma'e eiye, ‘Ne lu taune werese ma'e, ane tu ei aniye ape, ne lowe werese ma'e ei anire. Ayei etiri werese ta'uwe nanei tepa'asiye.’

18Sosu wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni lowe werese ei aniye su, lowe werese le ma'e itiya'u eiye, ‘Ane ta'uwe hereiyei no aiyerowata. Ane ta'aneyei awei tewi a'i ete tepa'asiye, sosu ane ta'aneyei awei tewi ape pei siyerire. Serai ane aiyerowata.’

19Meni tere'e le ma'e itiya'u apou eiye, ‘Weiya! Ane fe bulmakau hesi a'i ete tepa'asiye. Sosu ane ta'aneyei awei ano lowesi se pei au horusere. Serai ane ta'uwe hereiyei no ma'e aiyerowata.’

20Meni tere'e apou eiye, ‘Ane tani ano he'i naitu tepa'asiye. Serai ane ta'uwe hereiye no ma'e aiyerowata.’

21Sosu wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni lai meni owane lo ma'e si tame eirai. Meni owane ai marepi erasi a'i toteye. Sosu le wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ma'e apou eiye, ‘Ne omo lo yo mai ma'e ire. Lu taune ereti lowe luwaru a'i, lu taune eiwerou uwei ta'ame ape, lu taune ma'aru ariye ape, lu taune nihe pokoweyei irosiya ape, ne lu taune apou ape mo ta'uwe hereiyei ano ei ta'uwe anire.’

22Wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni lu taune apou ape ei ani henetai. Sosu le meni owane lo ma'e si tame eirai. ‘Weiya! Ane marepi no umasiye, onuwei yaru tomu ne'ese irosiya.’

23Sosu meni owane ape lai wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ma'e eiye, ‘Ne ipo ma'e ire, ipo lu taune apou ape aiwawe a'i ei henetaire. Lu taune lai wesi ano fa teme'eriyere.

24Ane ne ma'e eisiya. Lu taune weneri werese ape ane tu ei aniye ape, lowe wesi ano ma'e ta'uwe hereiyei ape sahe onu ene arowata.’”

Eiwerai Jisas lo lu feni henerairowa awere?

(Matyu 10:37-38)

25Sosu a'i pe Jisas ta'uwe hereiyei arunatiyewe fi. Lu taune tomu ne'ese le mase mo'o umasititeye. Le lowe ma'e atati te'eye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26“Meni ta, menitani ta ane mo'o umasiyei ma'e aiyeyei su, le ane ne tutawe marepi erasi a'i fu totete. Le tai mai, nairipi, einei werese fa arunatire. Le marepi topo lo pei hi ani ararore. Le etiri werese ape mo me'iyeni ma'e arunatiyei su, le marepi ano fa umasite. Serai le lu feni ano henerairowa.

27Nowe me'iye ta su, lu tamo lai ane me tape'i sahe aine tera'e temeniyerowa. Lowe me tape'i iyo'o ano sutetiyei ne furowa. Ane fofowei erasi a'i teriteyei. Serai ane fene ma'e te'esiya.

28Meni ta wesi ta'aneyei ne toteyei su, le wesi ape ta'aneyei etiri werese fa tote etire. Ma'aru ano fara'u wesi ape ta'ane tepa'asiyerowa awere? Piyete awere?

29Meni ape ma'aru lo tote eti ta'ame su, le me tou a'i horuse asirowa. Serai ma'aru werese lo po'uteyei su, le wesi lo ta'ane tepa'asirowata. Lu taune werese le ne au niyeyei irorowa. Sosu le neritase erasi a'i teriterowa.

30Lowe meni ape ne apou eiyei, ‘Meni ape siyere! Le wesi lo ape ta'aneyei ne toteye su, le wesi lo ape ta'ane tepa'asi ta'ame.’

31Fene awei meni owane tutawe ne totere! Le awei meni owane tutawe tere'e ai atu tiyatiyei ne toteyei su, le ai atu siye lu werese lo nawitere. Le apou toteyei, ‘Ane awei meni owane tutawe tere'e ai atu tiyatiyei su, ane ai atu tiyatiyei awere? Ane le ma'e ai atu siye lu oso a'i se ai atu tiyatiyei awere? Awei meni owane tutawe tere'e lo ai atu siye lu 20,000 irosiya ape, ane fara'u ai atu siye lu 10,000 le ma'e ai atu tiyatiyei awere?’

32Le apou totesiya. ‘Weiya, ane ai atu siye lu 10,000 meni owane tutawe tere'e lo ai atu siye lu 20,000 hi ani ararorowata. Serai ane awei meni owane ape ma'e ai aturairowata. Ane awei meni owane tutawe ape ma'e lu tamo te'eyei ne eimawesawiyei. Lowe marepi fetane a'i fa ironamite.’”

33Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Serai ane fene ma'e te'esiya. Fene etiri werese fene lo arunatiyei ta'ama su, fene lu feni ano henerairowata.

Jisas ipari sei lo peri anowe au te'eye.
(Matyu 5:13; Mak 9:50)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Serai ipari sei fi wisere a'i ne. Ahowa, ipari sei lo fi po'uteyei su, fene piye se ani terosowei awere?

35Ahowa, ipari sei lo fi po'uteyei su, luwaru a'i tene! Serai nomo ipari sei luwaru a'i ani fusawiyei. Meni ta peri ano wanuwei ne toteyei su, le peri ano wanu etiyei. Le fara'u ane ne tote tawesi umasinamirowa."

Luk 15

Peri anowe ta fe sipsip arunatiyewe fi.

(Matyu 18:12-14)

1Sosu a'i pe takis ma'aru aniyei siye lu tamo, lu taune tere'e, Juda lo yo peri arisiye ape, lowe Jisas ma'e atahe a'i peri lo wanuwei ne ta'uwerai.

2Lu Farisi tamo, Juda lo yo peri lese siye lu tamo, lowe Jisas ne peri kokoti erasi a'i toteye. Lowe apou toteye. "Meni ape, Jisas, le lu taune yo seni luwaru irosiya ape, mase ene ateye. Le lowe ma'e au wisereye eritesiya. Yo seni ape amouwesiya."

3Sosu Jisas lowe ma'e peri anowe ta au te'eye,

4"Fene fe sipsip lu ereti feni werese (100 aiwawe a'i) irosiya. Sosu fe sipsip ta'i arunatiyewe fi. Ne fe sipsip tere'e werese (99) yaru amerame wisere a'i arunatiyewe, fe sipsip ta'i ani nehiti. Sosu ne fe sipsip ape nehitinauwe, nehitinauwe siyeri.

5Sosu le fe sipsip ape arunatiyewe fi ape, siyeye su, le fe sipsip ape wano'o sahe marepi wisereye nine'iyewe, si tame suteti.

6Sosu meni ape wesi lo si tame fai su, le kaiyemo mo werese lo ei ta'uwe aniye. Le lowe ma'e eiye, 'Fene werese ane aiwawe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyere. Ane fe sipsip ano, ipo ma'e arunatiyewe fi ape, ane nehi siye te'i henetai.'

7Owane Sitewi lo omo hire ma'e se aiwawe a'i ne. Meni ta yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati aruwei su, Owane Sitewi lai etiri werese, hire ma'e irosiya ape, ei ta'uwe aniyei. Marepi wisere erasi a'i au nine'inamirowa. Lu taune

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tomu ne'ese Owane Sitewi lo yo seni umasinamiye. Owane Sitewi lo ipari werese lowe ne aiwawe a'i marepi wisere a'i nine'inamisiya.”

Ma'aru tau ta'i wesi papu wiyeine fareyareye.

8“Menitani ta ma'aru tau ereti feni hesi iroteye su, le ma'aru tau ta'i winetainati. Menitani ape yehe erei fu etineyewe, wesi lo oro'oru koruwe nehiteye. Le oro'oru werese koruwe nehiteye su, le ma'aru tau ape nehi siyeye.

9Le ma'aru tau ape siyeye su, le kaiyemo mo werese lo ei ta'uwe aniye. Le lowe ma'e eiye, ‘Siyere! Ane ma'aru tau ano, winetainati ape, ane nehi siye tepa'asiye. Nomo werese marepi wisere erasi a'i au nine'inamirowa.’

10Owane Sitewi lo omo hire ma'e aiwawe a'i ne. Owane Sitewi, ipari wisere werese a'i lo aiwawe a'i, meni ta, menitani ta yo seni luwaru a'i, me'iyeni ma'e atati arunati ape, lowe marepi wisere erasi a'i nine'inamirowa.”

Meni eime ta wesi topo lo arunatiyewe fi.

11Sosu a'i pe Jisas peri anowe ta au te'eteye. Le apou eiye, “Meni owane ta eimane hesi iroteye.

12Eime Peiwe tai lo ma'e apou ei toweriye, ‘Tai ano, ne ma'aru tewi werese ano ausa!’ Sosu tai lowesi lo etiri ma'aru werese eime Peiwe lo tewi a'i erei auwe.

13Nowe me'iye ta se eime Peiwe etiri ma'aru werese lo ani ta'uweyewe, omo eyeri ma'e fi. Omo eyeri ma'e sahe eime Peiwe ma'aru werese ete po'uteteye. Le yo seni luwaru a'i ironamiteye.

14Sosu ma'aru werese po'uteye su, omo pani sahe lu taune werese lau erasi ironamiteye. Eime Peiwe aiwawe a'i lau erasi iroteye.

15Serai le meni owane ta ma'e wiyawi ani nehiyei ne fi. Meni owane ape eime Peiwe fe werese lo ma'e au ayei ne eimawesawi.

16Eime Peiwe lau erasi ironamiteye. Le fe lo sawi tahe siye wisereyeyewe, ene ayei ne totesiya. Lu werese le ma'e ayei ta au arowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Serai eime Peiwe marepi farere a'i toteye. Le apou toteye, ‘Weiya, tai ano wiyawi ta'ane siye lu tomu ne'ese irosiya. Lowe werese nau ta'ase tomu ne'ese ene asiya. Ane lau erasi a'i temeniye ataheyewa!

18Ane tai ano ma'e iyei ne. Ane le ma'e apou eiyei. Tai ano, ane Owane Sitewi ne yo seni luwaru a'i iroteye. Ane ne ne aiwawe a'i yo seni luwaru a'i iroteye.

19Ne ane ne meni eime no eirowata. Ane meni yahowa'i a'i ne. Ane wiyawi meni yahowa'i a'i no henerayei.’

20Sosu meni eime Peiwe sineyewe, tai lo ma'e si tame fi. Eime Peiwe tai ma'e eyeri aiyeteye su, tai lo le siye aniye. Sosu le marepi ferafereiyei erasi toteye. Meni eime lo ma'e iteroti. Le meni eime lo ya'ore tawesiri. Le meni eime lo tu nihari ya'ore ime imeye.

21Sosu eime Peiwe tai lo ma'e apou eiye, ‘Tai ano, ane Owane Sitewi ne yo seni luwaru a'i ironamiteye. Ane ne ne aiwawe a'i. Ne ane ne meni eime no eirowata. Ane meni yahowa'i a'i ne.’

22Ahowa, tai lo wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu ma'e eiye, ‘Fene witane a'i ipari tahe tutawe aiseri. Meni eime ano ma'e au asire. Fene afeiye ano aiseri, meni eime lo pere'i sahe au wa'arere. Fene lowe tahe aiseri, meni eime lo lowe au asire.

23Fe bulmakau yene piyo'u a'i hene aiseri. Fene fe bulmakau nei tou opaire. Nomo ta'uwe hereiyei ta au ta'aneyei. Nomo marepi wisere erasi a'i nine'inamiyei.

24Siyere! Meni eime ano tu temeniyeye. Pereye nowe eite se le si tame norohuwe sineye. Le arunati po'uteye, pereye nomo nowe eite se le sato irosiya.’ Sosu lowe werese marepi wisere erasi a'i nine'iteye.

25Sosu a'i pe eime Poto ta'aneyei awei sahe ta'aneteye. Neriwei su le wesi lo atahe a'i fai. Le no'u erasi a'i wanuwe. Le wau no'u yakowei ahi wanuwe.

26Sosu le wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ta ei aniye. Le le ma'e ei toweriye, ‘Piyene no'u erasi a'i, ane wanuwe ape, henerai awere?’

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27Sosu wiyawi ta'ane siye meni le ma'e itiya'u eiye, ‘Pa'ise no si tame fai. Tai no fe bulmakau piyo'u a'i nei tou opaiye. Tai no lai pa'ise no si tame fai ape, au wisereye eritesiya.’

28Ahowa, eime Poto ai marepi erasi a'i toteye. Le wesi lo papu wi ta'ame. Sosu tai lai wesi lo nowe ma'e henerai. Le meni eime lo ma'e ei toweriye. Ne wesi papu wira. Marepi wisere a'i au iro nine'ire.’

29Meni eime Poto tai lo ma'e itiya'u eiye, ‘Wanure, ane iyu menei tomu ne'ese wiyawi no ta'ane tohoteteye. Ane marepi werese no mi mi werese umasinamiteye. Ne fe meme ta'i ane ma'e nei tou opai au ta'ame. Sosu ane kaiyemo mo werese ano ei ta'uwe hereiyei au ta'ane ta'ame.

30Ahowa, eime Peiwe no ne totere. Le ma'aru werese no ete po'uteye. Le yo seni luwaru a'i ironamiteye. Le taune luwaru a'i tamo tafa'e yo seni iroteye. Eime Peiwe no si tame fai su, ne fe bulmakau piyo'u a'i le ne nei tou opaiyewe, au ene ateye.

31Sosu tai lo le ma'e itiya'u eiye, ‘Meni eime ano. Ne mi mi pasi pasi ane mase ironamisiya. Etiri werese ano no a'i ne.

32Pa'ise no tu temeniyeye. Pereye nowe eite se le si tame sineteye. Le arunati po'uteye. Nomo le sato siye irosiya. Serai nomo marepi wisere erasi a'i fu nine'iyei ne.’”

Luk 16

Wiyawi ta'ane siye meni ta yo seni luwaru a'i irowe.

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e peri anowe ta au te'eye, “Meni owane ta wiyawi ta'ane siye meni iroteye. Meni Owane lai etiri werese lo meni ape ma'e au noweinoweiyei ne auwe. Lu tere'e tamo meni owane ma'e peri ta au te'esai. ‘Wiyawi ta'ane siye meni no etiri ma'aru no ne yo seni luwaru a'i ironamiye.’

2Sosu meni owane lai wiyawi ta'ane siye meni ei aniye. Le le ma'e ei toweriye, ‘Ne piye etiri ma'aru ano yo seni luwaru a'i irowe awere? Ne ma'aru

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo peri ape ne ane ma'e au te'esa. Ne wiyawi ano owe ape ta'anere. Ne ane arunatire!'

[3]Sosu wiyawi ta'ane siye meni ape marepi apou toteye, 'Ane piye irowei awere? Meni owane ano lai wiyawi ano au einamiye. Tahe ano pere'eyeye. Ane awei horuserowata. Ane yo mai sahe onuwewe, ma'aru yahowa'i a'i ei anirowata. Ane yo seni ape ne neritase erasi a'i ne.

[4]Weiya, ane so'oruwesiya. Ane etiri ta fa ta'aneyei. Ane pereye a'i wiyawi wisere a'i lu tamo ma'e au ta'anerowa. Serai wiyawi ano ariye po'uteyei su, ane fara'u wesi lowe lo ma'e isafiyeyei ne iyei. Lowe etiri tamo ane ma'e aurowa.

[5]Sosu le meni owane lo lu tamo, ma'aru etiri tamo yahowa'i a'i aniye ape mo, ei aniye. Serai le meni ta'i apou ei toweriye, 'Ne meni owane ano ma'e ma'aru eiwerou a'i itiya'u, pei auwei awere?'

[6]Sosu meni ape itiya'u eiye, 'Ane meni owane no 100 dram me oliv lo fisa'i itiya'u fa auwei.' Sosu wiyawi ta'ane siye meni le ma'e eiye, 'Ne one towe sahe witane a'i se apou lesere, 50 dram itiya'u aure.'

[7]Sosu wiyawi ta'ane siye meni ape meni tere'e ma'e apou ei toweriye, 'Ne meni owane ano ma'e ma'aru etiri eiwerou a'i itiya'u auwei awere?' Meni ape le ma'e itiya'u eiye, 'Ane kewi so 100 wahu erasi meni owane no itiya'u fa auwei.' Wiyawi ta'ane siye meni ape le ma'e eiye, 'Ne one towe sahe lesere, ane 80 kewi so wahu se ape itiya'u auwei.'

[8]Nowe me'iye su, meni owane ape wiyawi ta'ane siye meni lo ne toteye. Wiyawi ani siye meni ano, le etiri ano areareteye. Ahowa, ane meni ape au te'e wisereyesiya. Le marepi wisere a'i toteteye. 'Wiyawi ta'ane siye meni ano awei lo marepi erasi a'i siye so'oruwesiya.'" Sosu Jisas apou eiye, "Lu taune werese, awei lo marepi umasisiya ape, lowe werese awei lo yo seni erasi a'i siye so'oruwesiya. Lu taune Owane Sitewi lo yo seni umasisiya ape, lowe awei lo yo seni siye so'oru ta'ama."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Sosu Jisas lowe ma'e tame eiye, “Ane fene ma'e eisiya. Fene lu taune tamo awei lo ma'aru etiri tamo au pati ta'aneyei ne auwei su, lowe nati wafei fene lo henerairowa. Sosu ma'aru fene lo ariye po'uteyei su, Owane Sitewi lai fene ne au noweinoweirowa. Le lai fene omo lo ma'e hene wirowa. Sosu fene le mase mi mi pasi pasi ironamitorowa.

10Meni ta etiri oso oso a'i ta au noweinoweinamiteyei su, le etiri erasi a'i aiwawe au noweinoweinamirowa. Sosu aiwawe a'i meni ta yo seni oso oso a'i au luwaruweyei su, le aiwawe a'i yo seni erasi a'i au luwaruweyei.

11Serai fene awei lo ma'aru ta au noweinowei luwaruweyei su, Owane Sitewi lai etiri lo se fene ma'e au noweinoweiyei ne aurowata.

12Fene meni tere'e lo etiri au noweinowei luwaruweyei su, eiwerai fene ma'e etiri towafi fene lo aurowa awere?

13Wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni ta le lu owane hesi a'i lo wiyawi ta'anerowata. Le meni owane ta'i lo marepi werese umasirowa. Sosu le meni owane tere'e ma'e ai marepi totenamirowa. Aiwawe a'i le meni owane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamirowa. Sosu le meni owane tere'e lo marepi arisirowa. Fene awei lo ma'aru erasi a'i totenamiyei su, fene Owane Sitewi ne toterowata.”

14Sosu a'i pe lu Farisi tamo, lowe ma'aru marepi erasi totenamisiya ape, lowe Jisas lo peri sato onu wanuteye. Lowe le ne peri luwaru a'i te'e naruteye.

15Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Etiri werese, fene iroteye ape, fene lu taune lo nihe se au ironamiteye. Fene apou totesiya, ‘Yo seni nomo lo aseyaro a'i ne. Ahowa, Owane Sitewi lai marepi fene lo fareyareyei irosiya ape, Owane Sitewi lai siye so'oruwe tepa'asiye. Etiri werese ne, awei lo lu lai marepi erasi a'i totesiya ape, Owane Sitewi lo nihe se etiri werese ape mo ne, le lai oriyei ne totesiya.

Jisas Owane Sitewi lo marepi ne au te'e atuatuwe.

16Tu naifa nowe mi mi werese, Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu lai, Owane Sitewi lo yo peri, Owane Sitewi lo peri lu tamo one towe sahe leseye ape,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe lu taune ma'e au te'e areiyeteye. Meni Jon sa'i au hu siye meni, henerai su, Owane Sitewi lo peri lu tamo, one towe sahe leseye ape, au te'e tepa'asiye. Jon lo nowe se lu tamo lai peri heneruwe wisere a'i apou au te'e fiyari areiyeteye. Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune werese au noweinoweitorowa ape, Owane Sitewi lai lu taune ma'e peri ape ne au te'enamiteye. Lu taune werese peri he'i wanuwe su, lowe werese Owane Sitewi lo omo sahe wiyei ne tote tohotereme.

17Nowe ye'ewi ta se ni'arawe werese awei werese perati po'uterowa. Weiya, Owane Sitewi lo peri werese arunati po'uterowata. Owane Sitewi lo peri tewi oso oso a'i arunati po'uterowata.

Jisas naituwe fiyari luwaruweyei lo peri au te'eye.

(Matyu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)

18Meni ta tani lo tai mai ma'e si tame eimawesawiyei ape, le menitani tere'e naituwei su, le yo seni luwaru a'i iroteyei. Meni tere'e lai menitani tu tai mai ma'e eimawesawi ape, le menitani ape naituwei su, meni ape tafa'e yo seni luwaru a'i iroteyei."

Ma'aru meni ta, sosu Lasarus, meni yahowa'i a'i ne.

19Sosu a'i pe Jisas peri anowe ta lowe ma'e au te'eteye, "Meni owane ta ma'aru tomu ne'ese iroteye. Le mi mi werese ipari tahe lo'u wisere a'i ani asiteye. Mi mi werese se le ta'uwe hereiyei au asiya. Yo seni apou ape irosiya.

20Meni yahowa'i a'i ta enite tomu ne'ese tahe werese lo ya'orenamiteye. Lu tamo meni ape, iyape Lasarus, meni owane ape lo yo sahe hene onuteye.

21Le nau ta'ase tewi a'i meni owane lo metei, unahi winetaiteye ape, sowateyei ne totesiya. You tamo meni ape lo enite werese sorowe se peyo'oteye.

22Nowe me'iye su, meni Lasarus temeniyeye. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i tamo meni ape lo hepene hire ma'e, meni Abraham mase ironamiteye ape, hene wiye. Aiwawe a'i meni owane temeniyeye. Lu tamo tahe pa'are lo awei fisiye yo sahe fuwe. Owane Sitewi lai hepene lo yehe omo ma'e eimawe arosawi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Meni Owane lo hepene nihe lo hire ma'e Abraham eyeri ma'e siye ani aroweye. Le meni Lasarus, Abraham mase iroteye ape, siyeye. Meni Owane ape fofowei erasi a'i teriteye.

24Sosu le Abraham ma'e peri morose erasi a'i uteye, ‘Abraham, ya'ariyei ano, ne ane ne au ferafereire. Ne meni Lasarus ane ma'e ito eimawe arosa. Serai le ereti tepi lo sa'i naretei a'i sorowe ano au fu nareteiyere.’

25Ahowa, Abraham le ma'e itiya'u eiye, ‘Eimane, ne awei sato iroteye ape, ne etiri tomu ne'ese wisere a'i ta'uwe ani funamiteye. Nowe ape se meni ape Lasarus le etiri luwaru a'i teriteteye. Serai pereye, le lai marepi fetane a'i ironamisiya. Ne aiwawe a'i lai fofowei erasi a'i teritenamisiya!

26Siyere! Ne eyeri erasi hi yaro irosiya. Lasarus hire ma'e irosiya. Le hi ne ma'e itorirowata. Yaru yahowa'i a'i ponei sahe irosiya.’

27Meni owane le ma'e eiye, ‘Ane ne ma'e ei towerisiya, ya'ariyei ano, ne meni Lasarus lu tewi ano hi ma'e peri ape au te'esaiyei ne eimawe ito arosawire.

28Ane lu nairipi ereti feni werese (5) hi ma'e irosiya. Ne meni Lasarus nairipi ano te'e weiyai au te'eyei ne eimawe ito arosawire. Serai lowe fofowei erasi a'i, ane teritenamisiya ape, lowe yehe omo eite sahe fofowei erasi teriterairowata.’

29Ahowa, ya'ariyei Abraham le ma'e itiya'u eiye. ‘Wanure, lowe yo peri ta, ya'ariyei Moses leseye ape, Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese lo peri irosiya ape, nairipi no ape mo lowe peri lowe lo fara'u wanuwei.’

30Ahowa, meni owane ape Abraham ma'e itiya'u eiye, ‘Ahowa, ya'ariyei auwe ano, lowe peri lowe lo wanu umasi ta'ame. Weiya, meni ta temeniyeyewe, si tame sineye su, le nairipi ano hi ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne itoraiyei su, lowe peri werese ape mo wanu umasiyei.

31Sosu Abraham le ma'e itiya'u eiye, ‘Nairipi no ya'ariyei Moses lo peri, sosu Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu lo peri wanu umasi ta'ame su, lowe meni ta temeniyeyewe, si tame sineye ape, lowe meni ape lo peri tote wanu umasi ta'ame.’”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Luk 17

Piye etiri tote tawesiyei nomo lo au luwaruweyei awere?

(Matyu 18:6-7,21-22; Mak 9:42)

1Jisas peri anowe ape lowe ma'e au te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Ane peri wiyeme a'i ta fene ma'e au te'esiya. Meni ta marepi luwaru a'i lu taune ma'e au atuatuwei su, serai lowe yo seni luwaru a'i ape ne siye wisereyeyei. Sosu lowe yo seni luwaru a'i ape lo umasinamirowa. Lowe yo seni luwaru a'i umasiyei su, meni ape ne weiyai! Owane Sitewi lai le ma'e etiri luwaru erasi a'i itiya'u aurowa.

2Meni ape lu taune lo marepi tatai aniyei ne toteyei su, lu tamo tapiye erasi a'i meni ape lo pere'i sahe wafei se ti tawesirowawe, sosu sa'i ya'orei papu ani fu arorowa. Serai meni ape lu taune marepi kairefi se ta'ama ape, le marepi lowe lo au luwaruwerowata. Lowe meni ape ani fu arorowa su, yo seni lowe lo wisere a'i tene!

3Weiyai, fene marepi fene lo au noweinoweite. Meni ta yo ano umasisiya ape, si yo seni luwaru a'i irowei su, fene yo seni meni ape lo au fareraiyere. Sosu le yo seni luwaru a'i topo lo me'iyeni ma'e atati aruwei su, fene yo seni luwaru a'i lo fu tote i'anere.

4Sosu meni ape yo seni luwaru a'i fene ma'e nowe ereti feni werese feni hesi a'i se (7) au irowei. Sosu le fene ma'e si tame nowe ereti feni werese feni hesi a'i se (7) aiyeyei su, fene ma'e apou eiyei, ‘Ane yo seni luwaru a'i fene ma'e irowe.’ Fene lai yo seni ape lo fu tote i'anere.”

5Sosu a'i pe Jisas lo lu feni ta le ma'e apou eiye, “Meni Owane, peri ape no kairefi a'i ne. Ne tote tawesiyei nomo lo au kairefiyere!”

6Sosu Meni Owane Pefine a'i lowe ma'e itiya'u eiye, “Tote tawesiyei fene lo ne, saiyoho so oso a'i aiwawe a'i irosiya su, fene me saiyoho ape ma'e apou eiyei, ‘Saiyoho ne me napi mase tahe auwere, sosu sa'i erasi ponei sahe teirire.’ Saiyoho peri no wanurowawe, umasirowa.

7Fene wiyawi yahowa'i a'i iro siye meni fene lo ma'e apou eiyei su, ‘Ne ta'aneyei awei ano ma'e ire. Ne ta'aneyei awei ano sahe wiyawi erasi a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irore!’ Sosu neriwei su wiyawi yahowa'i a'i iro siye meni si tame aiyeyei su, fene piye peri meni ape ma'e apou eiyei awere? ‘Ne metei ano sahe onura, ane ne au ayei.’

8Ahowa, meni ape ta'aneyei awei ma'e si tame aiyeyei su, fene le ma'e apou eiyei, ‘Ne ipari tahe wara'i a'i ani asire. Mo'o ne ayei ano au opai naneire. Sosu ane ayei, sa'i a tepa'asiyei su, ne fara'u wesi no ene ayei sa'i are.’

9Aiwawe a'i wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni lai etiri werese ape wanu umasi irowei su, meni owane lai meni ape au wisereye ta'ame.

10Fene aiwawe a'i irore! Owane Sitewi lai fene ma'e peri ta au te'eyei su, fene peri lo ape fu wanu umasire. Fene peri lo wanu umasiyei su, fene apou eire, ‘Nomo wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu no ne. Nomo peri no wanu umasi tepa'asiye.’”

Jisas lu lepra tamo (10) au ta'ane niyemaiyeye.

11Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase omo Jerusalem ma'e iteye. Lowe pani Galili, pani Samaria ponei sahe iteye.

12Lowe omo ta heneri su, lowe lu ereti feni hesi (10) nowe ma'e siyeye. Lu werese ape mo enite kairefi a'i, iyape lepra, iroteye. Lowe eyeri ma'e teiteyewe, Jisas ma'e peri morose eiye.

13Lowe peri erasi apou uteye, “Jisas, Meni Owane, ne nomo ne au ferafereire!”

14Sosu Jisas peri lowe lo wanuwe su, le lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene au heseyei lu owane ma'e ire! Fene tahe fene lo lowe ma'e au atuature.” Sosu lowe werese au heseyei lu owane ma'e iyei ne toteye su, enite kairefi lowe lo wara'i a'i niyemaiye tepa'asiye.

15Meni ta'i tahe topo lo wara'i a'i siyeye su, le atatiyewe, Jisas ma'e si tame fai. Le Owane Sitewi ma'e peri erasi a'i se au te'e wisereyeye.

16Le Jisas ma'e henerai su, le Jisas ma'e lowe uporo ape'i onuwewe, Jisas ma'e au te'e wisereyeye. Meni ape pani Samaria ma'e fai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane lu ereti feni hesi (10) enite kairefi a'i au ta'ane niyemaiyeye. Lu tere'e tere'e ape mo, eiwerou ma'e irosiya awere?

18Lu ereti hesi werese feni hesiyo hesiyo (9) ape mo, lowe si tame atatiyewe, Owane Sitewi ma'e au wisereye ta'ame awere? Meni ta'i a'i pani tere'e ma'e fai ape, le ta'i a'i si tame atatiyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye.”

19Sosu Jisas meni ape ma'e apou eiye, “Sinere! Ne wesi no ire! Tote tawesiyei no lai enite kairefi no au ta'ane niyemaiyeye.”

Owane Sitewi lo marepi pani amerame a'i henerairowa.
(Matyu 24:23-28,37-41)

20Sosu a'i pe lu Farisi tamo Jisas ma'e te'e toweriyei ne fai. Lowe apou te'e toweriye, “Nowe eiwerou su Owane Sitewi lai awei hi ma'e itoraiyei awere? Eiwerou su le awei lu owane werese hi ani ararosawirowa awere? Sosu eiwerou su le lu taune werese wisere a'i au noweinoweiyei awere?” Sosu Jisas itiya'u eiye, “Nowe ape, Owane Sitewi lai, lu taune au noweinoweirowa ape, heneraiyei su, lu taune werese yaro erasi a'i lo nowe ape se siyerowata.

21Lu taune werese apou au te'erowata, ‘Siyere! Owane Sitewi lo omo ape ne saro ironamisiya.’ Ahowa, aiwawe a'i lowe peri eite apou au te'erowata, ‘Weiya, Owane Sitewi lo omo ape ne feni yaro irosiya.’ Ahowa, wanure! Nowe ape se Owane Sitewi lai, lu taune werese au noweinoweisiya ape, fene mase pereye ironamisiya.”

22Sosu a'i pe Jisas peri ape itiya'u au te'eye su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Nowe ta se heneraiyei su, fene werese peri erasi apou eiyei, ‘Meni ape, hire ma'e itorai ape ne, awei hi ma'e witane se a'i fa itora. Nomo meni ape siyereme.’ Ahowa, fene nowe ape se siyerowata.

23Lowe fene ma'e apou au te'erowa. Meni hire ma'e itorai ape, le hi awei ma'e itorai tepa'asiye. Fene lai meni ape sato nehira! Fene feni yaro ma'e siye nehiti!’ Weiya! Ahowa, fene lowe mase owe ape ire! Fene lai lowe mo'o owe ape itero umasire.”

Jisas lai si tame itorairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24“Fene mera'o ne totere. Fene pasi a'i se mera'o siyeyei su, fene mera'o lo mi ni'arawe werese sahe tewi fiyari howeiyei. Sosu aiwawe a'i meni ape hire ma'e itorairowa ape, nowe ape se le hi awei ma'e itoraiyei su, lu taune werese omo omo werese sahe le ne aiwawe siyerowa.

25Weiya, meni ape tu fofowei erasi a'i fa teriteyei. Lu taune tomu ne'ese le ne me'iyeni ma'e atati aruwei.

26-27Tu naifa weriyei yo seni apou ape aiwawe a'i henerai. Fene meni Noa ne totere. Lu taune werese ayei ahi a'i ene ateye. Lowe sa'i meremereye a'i ene anamiteye. Lowe taune naituteye. Lowe taune ma'aru eteteye. Sosu meni Noa lu tewi mase wai erasi papu arowato wiye su, lu taune werese yo seni apou ape ironamiteye. Sosu meni Noa wai erasi papu arowatowe su, Owane Sitewi lai sa'i erasi eimawe arosai. Sa'i ei erasi awei werese ani aporuwe. Serai lu taune werese sa'i papu wi teniseye. Sosu aiwawe a'i meni ape hire ma'e itorairowa ape, lu taune yo seni apou ape umasinamirowa.

28Aiwawe a'i fene meni Lot ne totere! Nowe ape se lu taune werese yo seni apou ape ironamiteye. Lowe werese ayei ahi a'i ene a iroteye. Lowe sa'i meremereye a'i anamiteye. Lowe etiri tamo etenamiteye, lowe etiri tamo au nonenamiteye. Lowe ta'aneyei awei towafi lowe lo yehe sameteye. Lowe wesi towafi lowe lo au ta'aneteye.

29Sosu nowe ape se meni Lot tani lo mase omo Sodom arunatiyewe fi su, Owane Sitewi lai yehe erasi a'i omo ape sahe eimawe arosai. Serai yehe ape lai lu taune werese, Omo Sodom iroteye ape, yehe tisoro'owe po'uteye.

30Sosu aiwawe a'i ane, meni hire ma'e itorairowa ape, si tame itorairowa su, lu taune werese yo seni luwaru a'i apou ape ironamirowa.

31Nowe ape se, ane hi awei ma'e si tame itorairowa su, meni ta wesi topo lo hire ma'e onurowa ape, le wesi topo lo sahe owe ape wirowata. Ahowa, le etiri werese topo lo owe ape anirowata. Aiwawe a'i meni ta ta'aneyei awei topo lo sahe ta'anerowa su, le wesi topo lo si tame owe ape irowata. Ahowa, le etiri werese topo lo owe ape ani aitirowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32Fene meni Lot lo tani ne tote tawesire. Lot lo tani yo seni luwaru a'i siye wisereyeteye. Serai le omo Sodom ma'e si tame atati siyeyei ne toteye. Sosu Owane Sitewi lai menitani ape aine tera'eye.

33Serai ane fene ma'e apou eisiya. Meni ta hepene topo lo anite tawesyei ne totesiya su, sosu marepi topo lo umasinamirowa. Hepene topo lo le arunatirowa. Sosu aiwawe a'i meni ta marepi ano tote umasinamirowa su, sosu le temeniyerowa su, hepene topo lo mi mi pasi pasi ironamirowa.

34Peri ano wanure! Lu hesi lai wari ta'i sahe howeiteyei su, Owane Sitewi lai meni ta'i a'i hene wirowa. Sosu meni tere'e ape, Owane Sitewi lai saro ahe arunatirowa.

35Taune hesi nau taineteyei su, Owane Sitewi lai menitani ta'i a'i hene ani wirowa. Sosu menitani tere'e Owane Sitewi lai arunatirowa."

36{"Lu hesi ta'aneyei awei sahe ta'aneteyei su, Owane Sitewi lai meni ta'i a'i hene ani wirowa. Sosu meni tere'e ape, Owane Sitewi lai arunatirowa."}

37Sosu Jisas peri au te'e tepa'asiye su, lu disaipel lo le ma'e itiya'u te'e toweriye, "Etiri ape mo henerairowa su, eiwerou ma'e henerairowa awere?" Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Lu taune tomu ne'ese temeniyeyei su, irowe yaruwapi tomu ne'ese yaru ape sahe tepi tahe lowe lo ayei ne ta'uweraiyei. Fene werese yaru ape amerame a'i siyerowa."

Luk 18

Weiname ta au hese ereiyei meni ma'e fi.

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e peri anowe ta au te'eye. Le lowe ma'e apou au te'eye, "Fene mi mi werese Owane Sitewi ma'e fa te'e towerinamire! Fene Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei su, fene marepi orese a'i owe ape totere. Owane Sitewi lai peri fene lo wanuwei."

2Sosu le peri anowe ape apou au te'eteye, "Omo ta sahe meni owane peri wanu eti siye meni onuteye. Le Owane Sitewi lo marepi umasi ta'ame. Aiwawe a'i le lu taune werese ne marepi erasi a'i tote ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Omo ape sahe weiname tani iroteye. Menitani ape lai meni owane ape mi mi werese ei toweriyei ne fai. ‘Ne ane ani pati ferafereire! Meni ta ane ma'e au luwaruwenamisiya. Serai ne yo seni ape lo au fareraiyere!’

4Meni owane peri ape wanuwe su, le peri lo ape umasi ta'ame. Sosu mi mi werese menitani ape meni owane ei toweriyei ne fai. Meni owane ape marepi erasi a'i toteye. ‘Weiya! Ane Owane Sitewi lo marepi tote umasi ta'ame. Aiwawe a'i ane lu taune werese ne marepi erasi a'i tote ta'ame.

5Menitani ape lai marepi orese a'i ane ma'e aunamisiya. Menitani ape mi mi werese ane ma'e aiyeyei su, le marepi ano au luwaruweyei. Serai ane menitani ape au pati ta'aneyei su, le ane ma'e si tame aiyerowata.’”

6Sosu meni owane wiyeme apou eiye, “Peri wanu eti siye meni owane luwaru a'i ape ne, fene peri ape lo wanu etire!

7Meni owane lai menitani ape lo peri wanuwe su, fene Owane Sitewi ne erasi a'i totere! Aiwawe a'i lu taune werese, Owane Sitewi lo marepi umassiya ape, lowe Owane Sitewi ma'e mi mi pasi pasi werese peri lowe lo te'e towerinamiyei. Le a'i lai peri lowe lo wanuwei. Sosu le marepi lowe lo au hese etiyei. Le peri lo lowe ma'e witane a'i se itiya'u au te'eyei.

8Ane fene ma'e au te'esiya. Lu tamo Owane Sitewi lo lu feni ma'e marepi orese a'i au irowei su, Owane Sitewi lai witane a'i se marepi orese a'i lowe lo au fareraiyeyei. Ahowa, ane meni hire ma'e fai ape, si tame aiyerowa su, lu taune ta'i ta'i a'i Owane Sitewi ne tote tawesiyei awere? Piyete awere?”

Lu hesi Owane Sitewi ma'e te'e tiyatiteye.

9Sosu a'i pe Jisas lu tamo ma'e peri anowe ta au te'eye. Lowe yo seni towafi lowe lo ei ani aroweteye. Lowe yo seni towafi lowe lo aseyaro toteye. Lowe lu taune tere'e werese ne ani araroteye.

10Sosu Jisas peri anowe lowe ma'e au te'eye. “Lu hesi Owane Sitewi lo wesi tutawe ma'e wiye. Lowesi Owane Sitewi ma'e au te'eyei ne toteye. Meni Farisi ta Moses lo yo peri werese umasinamiteye. Meni tere'e takis ma'aru ani siye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meni. Lu taune werese meni apou ape toteye. Takis ma'aru ani siye lu werese lu luwaru a'i tene.

[11]Meni Farisi ape Owane Sitewi lo wesi ponei sahe teiteye. Le peri morose erasi a'i apou eiye, ‘Owane Sitewi ane ne ma'e au te'e wisereyesiya. Ane meni wisere a'i ne. Yo seni ano lu taune werese hi ani ararowe. Ane areareyei meni wou ta'ama. Ane etiri werese au hese etinamiye. Ane taune tafa'e yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Ane takis ma'aru ani siye meni ape aiwawe wou ta'ama.

[12]Ane nowe hesi a'i se ayei werese siyenamisiya. Ane ma'aru aniye su, ane ma'aru tewi a'i ne ma'e aunamiye.’

[13]Ahowa, meni tere'e ape, takis ma'aru ani siye meni, le Owane Sitewi lo wesi tutawe oweriye ma'e teiteye. Le nihe topo lo hi ma'e siyeteye. Le ereti neme tepi pi se tomuwe. Le Owane Sitewi ma'e apou au te'eye, ‘Owane Sitewi, ane yo seni luwaru a'i ironamisiya. Ne ane ma'e au ferafereire!’

[14]Ane fene ma'e te'esiya. Meni ape Owane Sitewi lo wesi arunati su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese lo au sasari pamoweye. Owane Sitewi lo nihe se, meni ape wara'i a'i henerai. Meni tere'e ape Owane Sitewi lo nihe se yo seni luwaru a'i ironamitorowa. Lu taune werese iyape towafi lowe lo ei ani aroweyei su, Owane Sitewi lai lowe hi ani arararowa. Lu taune werese marepi towafi lowe lo hi ani arararowa su, Owane Sitewi lai lowe ne ei ani arowerowa.”

Jisas eimane oso au te'e wisereyeteye.
(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)

[15]Sosu a'i pe Jisas peri anowe au te'e tepa'asiye su, lu taune tomu ne'ese eimane oso lowe lo Jisas ma'e hene aitai. Lowe Jisas ma'e eimane ereti lo hetesiyeyei ne hene aitai. Jisas lowe ma'e ereti se hetesiye su, le eimane lowe lo ma'e au wisereyeteye. Ahowa, Jisas lo lu disaipel lowe, eimane lowe lo hene aitai ape, siyeye su, lowe ai marepi se tai mai Jisas ma'e aiyeyei ne einamiye. Lowe apou eiye, “Fene werese eimane werese fene lo Jisas ma'e owe ape hene aitai.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Ahowa, Jisas eimane werese ei aniye. Le mai tai lowe lo ma'e eiye, “Fene fara'u eimane fene lo heneta. Fene lowe aiyeyei ne owe ape einamire! Owane Sitewi lo marepi aiwawe a'i ne. Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune au noweinoweirowa ape, le lu taune ma'e eimane eito eite wou a'i aurowa.

17Peri ano wiyeme a'i ne. Wanure! Omo hire ma'e Owane Sitewi lai lu taune au noweinoweirowa ape, fene omo lo ma'e wiyei ne totesiya su, fene eimane wou a'i fu heneraire. Fene marepi tote tawesiyei fene lo eimane wou ta'ame su, fene omo hire ma'e wirowata.”

Meni ta ma'aru tomu ne'ese Jisas ma'e ei toweriyei ne fai.
(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)

18Sosu a'i pe Jisas eimane werese ereti se hetesiye tepa'asiye su, awei meni owane Jisas ma'e peri ta ei toweriyei ne henerai. Le Jisas ma'e apou ei toweriye, “Meni owane, ne wisere a'i ne! Ane marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi aniyei ne totesiya. Ane piye wiyawi marepi hepene he'i a'i aniyei ne ta'aneyei awere?”

19Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne piyene apou eiye awere? ‘Ne meni wisere a'i ne.’ Lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamisiya. Owane Sitewi ta'i a'i le wisere a'i ne.

20Ne Moses lo yo peri so'oruwesiya awere? ‘Ne taune tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irore! Ne meni ta owe ape aine tera'ere! Ne etiri tamo owe ape ta'arei anire! Ne lu tere'e tamo ne peri wawero owe ape au te'ere. Ne tai mai no marepi erasi a'i totenamite!’” *Kis* 20:12-16; *Lo* 5:17-20

21Sosu meni owane lai Jisas ma'e itiya'u eiye, “Ei, ane mi mi pasi pasi weriyei yo seni werese ape mo wiyeme a'i umasiteye. Ane meni eime oso a'i su, ane yo seni apou ape mo umasiteye.”

22Sosu Jisas peri ape wanuwe su, le le ma'e eiye, “Ne etiri ta'i a'i po'uteye. Ne etiri werese no au hese ete ererowawe, lu taune werese, ma'aru ariye ape, nonetire! Etiri werese no nonetiyei su, ne ane mo'o umasite! Serai ne omo hire ma'e etiri tomu ne'ese ani ironamirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Ahowa, meni owane lai Jisas lo peri wanuwe su, le marepi orese a'i teriteye. Piyene awere? Le etiri, ma'aru tomu ne'ese iroteye.

24Sosu Jisas le ma'e siye etiye, apou eiye, “Lu taune, etiri ma'aru tomu ne'ese irosiya ape, lowe Owane Sitewi lo omo ma'e wirowata. Etiri kairefi a'i ne. Lowe etiri towafi lowe lo ne erasi a'i toteyei su, lowe Owane Sitewi lo omo ma'e wirowata.

25Peri anowe ape ne totere! Fene fe kamel ni'ari lo yo papu wafei se ani ni'ariye totesiye su, fene wiyawi erasi a'i tohoteyei. Ni'ari lo yo oso a'i ne. Fe kamel erasi wiyeme a'i ne. Fe kamel lai ipari tahe lo ni'ari lo yo wirowata. Aiwawe a'i lu tamo, etiri, ma'aru tomu ne'ese irosiya ape, lowe Owane Sitewi lo omo ma'e wirowata.”

26Sosu lu taune tamo Jisas lo peri wanuwe su, lowe le ma'e apou te'e toweriye, “Eiwerai Owane Sitewi lo omo hire ma'e fara'u wirowa awere?”

27Sosu Jisas itiya'u eiye, “Fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei ne totesiya su, fene wiyawi wisere a'i owe ape ta'anete. Fene wiyawi wisere a'i ta'aneyei su, fene Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata. Ahowa, Owane Sitewi a'i lai lu taune fara'u omo lo ma'e hene ani wirowa.”

28Sosu Pita le ma'e eiye, “Wanure! Nomo omo sitewi, sosu etiri werese a'i nomo lo arunatiyewe, ne ma'e mo'o umasitaiteye.”

29-30Le lowe ma'e itiya'u eiye, “Peri ano wiyeme a'i ne. Wanure! Lu taune tamo wesi towafi lowe lo, tani towafi lowe lo, metare tamo, tai mai towafi lowe lo, eimane werese arunatiyewe, sosu Owane Sitewi lo wiyawi ta'aneyei ne fi su, Owane Sitewi lai nowe pereye ape se lowe ma'e etiri tomu ne'ese itiya'u auwei. Sosu aiwawe a'i le a'i lai nowe ye'ewi su lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai lowe Owane Sitewi mase mi mi pasi pasi tei ironamitorowa.”

Jisas lu disaipel lo ma'e temeniyeyei lo au te'eye.
(Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

31Sosu a'i pe Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, le lu disaipel werese lo pani feni eiro ma'e heneti. Sosu le lowe ma'e eiye, “Peri ano wanure! Nomo omo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jerusalem ma'e yaneyei. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo lai, meni hire ma'e itorai ape ne, apou leseye.

32Lowe apou leseye, ‘Lu tamo lai meni ape hire ma'e itoraiyei ape, lu tewi tere'e ma'e henetiyei. Lowe lai meni ape ma'e te'e naruwei. Lowe tahe lo au luwaruweyei. Sosu lowe le ma'e pisa'i sine'iyei.’ Peri werese lowe lo, lowe tu naifa weriyei leseye ape, etiri werese ape ne, wiyeme a'i henerairowa.

33Lowe wafei se tahe lo sahe aineyei. Lowe tahe lo aineyei su, lowe lai le nowe mo'o su aine tera'eyei. Meni ape temeniyeyei su, lowe tapiye fisiye yo sahe tahe pa'are lo fu arowe. Sosu nowe hesi heta se Owane Sitewi lai meni ape si tame ta'ane norohuwe sineyei.’ Peri ape Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo apou leseye.”

34Sosu lu disaipel ape mo lo peri ape wanuwe su, lowe marepi sitewi so'oru ta'ama. Peri ape lo marepi sitewi ne Owane Sitewi lai lowe ma'e ani fu fareyareye. Ahowa, etiri werese ape ne, lowe lai so'oru ta'ama.

Jisas lai meni nihe pokoweyei ta au ta'ane petaneye.
(Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

35Sosu a'i pe lowe omo Jerusalem ma'e yaneyei ne toteye. Sosu lowe omo Jeriko atahe ma'e henerai su, meni ta nihe pokoweyei se yo mai tewiye sahe onuteye. Le lu taune werese ma'e ma'aru ei aniteye.

36Meni ape yo mai tewiye sahe onuteye ape, le lu taune lo peri no'u erasi a'i wanu aniye. Serai le peri no'u ape ne ei toweriye.

37Lu tamo le ma'e itiya'u eiye, “Meni ape, Jisas, omo Nasaret ma'e fai ape, le nomo awera'iyenatiyei.”

38Meni ape peri lowe lo wanuwe su, le peri erasi apou uteye, “Jisas, ne Devit lo meni eime. Ne ane ne au ferafereire!”

39Lu tamo Jisas mase aiyeteye ape mo, lowe meni ape lo peri einamiyei ne toteye. Lowe le ma'e apou eiye, “Peri titanere!” Ahowa, meni ape peri erasi a'i tame uteye, “Devit lo meni eime, ne ane ne au ferafereire!”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

40Sosu Jisas peri ape wanuwe su, le saro a'i teiteye. Le meni ape ei aniye. Lowe meni ape Jisas ma'e henetai su, le le ma'e apou ei toweriye,

41“Ane ne ma'e piye au irowei awere?” Sosu meni ape itiya'u eiye, “Meni owane, ane etiri werese siyereme.”

42Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Siyere! Ane nihe no au ta'ane petaneye. Tote tawesiyei no lai nihe no au ta'ane petaneye!”

43Jisas peri te'e tepa'asiye su, pereye a'i meni ape etiri werese amerame a'i se tame siyeye. Le Jisas mo'o umasiteye. Le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye. Lu taune werese meni ape siyeye su, lowe aiwawe a'i Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye.

Luk 19

Sakius lai Jisas siyereme.

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo mase omo Jeriko ma'e wiye. Lowe omo ape sahe uweiteye su, lu taune tomu ne'ese Jisas mo'o umasiteye.

2Omo ape sahe meni ta, iyape Sakius, iroteye. Meni ape takis ma'aru ani siye meni owane. Meni ape ma'aru tomu ne'ese iroteye.

3Jisas yo mai sahe iteye su, meni ape Jisas siyeyei ne totesiya. Le apou toteye, “Meni ape Jisas, eiwerai awere?” Ahowa, le Jisas siyerowata. Lu taune tomu ne'ese le tei tawesiteye. Le meni te'e a'i ne.

4Sosu le Jisas siye ta'ame su, le soro ma'e iteroti iteye. Le me sesi hire ma'e Jisas siyeyei ne wiye. Jisas yo mai ape ma'e aiyeteye.

5Sosu Jisas me sesi ma'e henerai su, le me ape hire ma'e aute siyeye. Le le ma'e apou eiye, “Sakius, ne witane a'i itora. Ane wesi no ma'e ne mase aiwawe iroteyei ne iyei.”

6Le Jisas lo peri wanuwe su, le me ape witane a'i itorai. Le Jisas eriteyewe, wesi lo ma'e heneti.

7Lu taune tamo lai Jisas meni ape mase siyesawi su, lowe ai marepi toteteye. Lowe apou toteye. “Le meni luwaru a'i lo wesi ma'e fi. Yo seni luwaru a'i ne.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu Sakius peri lowe lo wanuwe su, le sine teiyewe, Jisas ma'e eiye, “Meni Owane, weiya! Wanure! Etiri werese ano ne, ane tewi erasi a'i lu taune ma'aru etiri ariye a'i ape mo aurowa. Ane lu taune tamo ma'aru ta'i areareye su, ane lowe ma'e etiri ma'aru hesiyo hesiyo si itiya'u tame auwei.”

9Sosu Jisas le ma'e eiye, “Wanure! Pereye Owane Sitewi lai meni ape marepi hepene he'i a'i auwe. Meni ape sosu lu tewi werese lo, wesi sahe irosiya ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i auwe. Meni ape Abraham lo tote tawesiyei aiwawe a'i ne.

10Ane, meni hire ma'e itorai ape, lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, ane lai lowe ne siye nehiyei ne fai. Ane lowe siyeyei su, ane yo seni luwaru a'i lowe lo ani pamoweyei. Sosu ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.”

Wiyawi yahowa'i siye lu tamo ne 10 lo peri anowe.
(Matyu 25:14-30)

11Sosu a'i pe lu taune werese Jisas lo peri wanuwe su, Jisas lowe werese mase omo Jerusalem atahe a'i teiteye. Lu taune tomu ne'ese Jisas ne apou toteye, Jisas omo Jerusalem papu wiyei su, le meni owane wiyeme tutawe heneraiyei. Sosu le Owane Sitewi lo omo pani werese au noweinoweiyei. Ahowa, Jisas lowe ma'e peri anowe ta au te'eye.

12Le apou au te'eye, “Meni owane ta pani eyeri ma'e meni owane tutawe a'i heneraiyei ne fi. Meni ape meni owane tutawe a'i henerairowa su, le omo sitewi lo ma'e lu tamo au noweinoweirowa.

13Le etiri werese ta'uweye su, le wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu ereti feni hesi (10) ei aniye. Sosu le lowe ma'e eiye, ‘Ane fene ta'i ta'i a'i ma'aru meni ta werese (20) auwei. Fene ma'aru meni ta werese ape se wiyawi erasi a'i au ta'anere. Serai ane si tame aiyeyei su, fene ma'aru tomu ne'ese werese a'i ane ma'e itiya'u aure.’

14Ahowa, lu tamo meni owane ape ne ai marepi totenamisiya. Serai lowe lu tamo pani eyeri ma'e eimawesawi. Lowe pani ape lo meni owane ma'e apou

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eiye, ‘Meni ape luwaru a'i ne. Le omo pani nomo lo owe ape fu noweinoweire. Ne meni owane tutawe lo iyape le ma'e owe ape aure.’

15Sosu meni ape meni owane tutawe henerai tepa'asiye su, le omo pani lo si tame fai. Si tame fai su, le wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu, lowe ma'e ma'aru auwe ape, ei aniye. Le lowe ei aniye su, le lowe ma'e apou ei toweriye, ‘Ane fene ma'e ma'aru meni ta werese (20) auwe su, fene piye wiyawi ta'aneteye awere? Ma'aru eiwerou a'i si aitai awere?’

16Meni tutawe meni owane lo ma'e henerai su, le le ma'e eiye, ‘Ma'aru meni ta werese no se ane wiyawi erasi a'i ta'aneye. Serai ane ma'aru lu hesi werese (40) ne ma'e si tame aitaisiya.’

17Sosu owane le ma'e eiye, ‘Wisere a'i ne. Ne wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni wisere a'i ne. Ne etiri oso a'i ape au noweinoweiye su, serai ane ne ma'e omo ereti feni hesi werese ape (10) noweinoweiyei ne au ariariyerowa.’

18Sosu meni to'uresi meni owane lo ma'e fai. Le le ma'e apou eiye, ‘Wanure! Ane ma'aru meni ta werese (20) no se wiyawi erasi a'i ta'aneteye. Serai ane ma'aru ereti feni werese (5) ne ma'e si tame aitaisiya.’

19Sosu owane wiyawi yahowa'i a'i ani siye meni ma'e eiye, ‘Wiyeme a'i ne. Ane omo ereti feni werese ne ma'e auwei. Ne lu taune omo ape mo sahe au noweinoweire.’

20Sosu wiyawi yahowa'i a'i ani siye meni naite'e meni owane ma'e fai. Sosu le le ma'e eiye, ‘Meni Owane, siyere! Ane ma'aru meni ta werese no si tame aitai. Ane ma'aru meni ta werese (20) no hamau sahe ti tawesi asiteye. Sosu ane awei yo ta horuseyewe, sosu ma'aru no yo papu fu fareyareye.

21Ane ne ne atoweiye a'i ne. Ne meni kairefi a'i ne. Ne wiyawi erasi ta'anerowata. Lu tere'e wiyawi no ta'aneyei su, ne etiri lowe lo aniteye. Lu tere'e tamo awei sahe kewi yehe sameyei su, ne kewi so werese lowe lo aniyei.’

22Sosu owane le ma'e itiya'u eiye, ‘Ane peri topo lo se yo seni luwaru a'i no au hese etiyei. Ne wiyawi yahowa'i a'i siye meni luwaru a'i ne. Ne etiri ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

so'oruwesiya awere? Lu tere'e wiyawi aniyei su, ane etiri lowe lo aniteyei awere? Aiwawe a'i, lu tere'e awei sahe kewi yehe sameyei su, ane kewi so werese lowe lo aniyei awere?

23Ne ane ne atoweiyeye su, ne piyene ma'aru ano ne ma'aru wesi sahe fu ta'ame awere? Serai ane si tame aiyeyei su, ane ma'aru meni ta werese sosu ma'aru tere'e tamo aniyei.'

24Sosu le lu tamo, saro a'i teiteye ape, le lowe ma'e eiye, 'Fene ma'aru meni ta werese ano anire. Sosu fene meni ape ma'e ma'aru lu hesi werese ereti feni hesi (30) werese irosiya ape aure.'

25Lowe meni owane ma'e apou itiya'u eiye. 'Weiya, meni ape ma'aru lu hesi werese ereti feni hesi iro tepa'asiye. Ne piyene le ma'e auwei awere?'

26Ane fene ma'e eisiya, Wanure! Meni ta etiri ne'ese irosiya su, ane etiri tere'e tamo le ma'e tame aurowa. Ahowa, meni ta etiri irote ta'ame su, etiri oso lo irosiya ape, ane tamo etiri oso ape ani ta'ane sasari arosawirowa.

27Serai ane lu tewi tere'e ne au totesiya, lowe ane ne ai marepi erasi a'i totenamiteye. Lowe yo ano, meni owane wiyeme heneraiyei ne einamitereme. Ahowa, ane meni owane tutawe a'i henerai tepa'asiye. Serai fene lu tewi ape mo ane ma'e heneta. Fene lowe werese nihe ano se aine tera'ere!"

Jisas meni owane tutawe wou omo Jerusalem ma'e wiye.
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

28Sosu a'i pe Jisas peri anowe au te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo mase omo Jerusalem ma'e yaneyei ne toteye.

29Lowe omo nepawe hesi a'i atahe ape sahe heneri. Omo hesi ape lo iyape omo Betfage, sosu omo Betani. Omo hesi ape omo iyape me Oliv atahe sahe iroteye. Jisas lu hesi omo Betani ma'e eimawesawi.

30Sosu le lowesi ma'e eiye, "Fenesi omo yaro ape ma'e ire. Fenesi omo ape wiyei su, fenesi fe donki yene ta wesi ma'e wafei mino se ti tawesiteyei ape, siyeriyei. Fe donki ape owe meni ta lai me'iyeni sahe onu ta'ame. Fenesi fe donki ape siyeyei su, fenesi wafei mino lo ape ani eraure. Fe donki ape ane ma'e heneta.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Meni ta fenesi fe donki ape ne apou ei toweriyei su, ‘Fenesi piyene fe donki lo wafei mino ani erau awere?’ Serai fenesi le ma'e itiya'u te'ere, ‘Meni Owane notosi lo fe donki lo me'iyeni sahe onutiyei ne totesiya.’”

32Sosu lu hesi ape omo Betani ma'e fe donki henetaiyei ne fi. Lowe omo ape wiye su, lowe fe donki wesi ma'e wafei mino se tope'eni teiteye ape siyeye. Meni Owane lowesi lo etiri ape ne aiwawe a'i te'eye.

33Sosu lowesi fe donki lo wafei mino ani erauwe su, fe donki lo lu owane lai lowesi ma'e apou ei toweririai, “Fenesi piyene fe donki nomo lo wafei mino se ani erau awere?”

34Sosu lowesi lowe ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane notosi lo fe donki fene lo me'iyeni sahe onutiyei ne totesiya.” Sosu lowe apou eiye, “Fara'u, henetire!”

35Sosu lowesi fe donki ape Jisas ma'e henetai. Lowe ipari tahe lowe lo fe donki lo me'iyeni hire fuwe. Sosu Jisas fe donki lo me'iyeni hire onuti.

36Jisas fe donki lo me'iyeni hire onuwe su, le omo Jerusalem ma'e yaneyei ne toteye. Yo mai sahe iteye su, lu disaipel lo ipari tahe lowe lo yo mai sahe futeye.

37Sosu Jisas Omo Oliv itorai su, lu feni werese werese a'i yo tewiye sahe ta'uwerai. Lowe werese Owane Sitewi ma'e peri erasi uteye, “Nomo Owane Sitewi wiyeme ne au te'e wisereyesiya. Nomo wiyawi erasi a'i lo siyeteye. Serai nomo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya.

38Owane Sitewi wiyeme lai meni owane hi ma'e eimawesai. Nomo le ma'e au te'e wisereye nine'isiya. Owane Sitewi lo marepi momotei a'i nomo ma'e itorai. Nomo meni owane lo iyape ei ani aroweyei.” *Sng* 118:26

39Sosu lu Farisi tamo lu taune lo peri wanuwe su, lowe Jisas ma'e eiye, “Ei, Meni Owane, ne lu feni werese no peri einamire.”

40Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane peri ta fene ma'e au te'esiya. Wanure! Lu feni ano peri se au te'e ta'ame su, tapiye werese yo sahe irosiya ape, lowe Owane Sitewi ma'e peri erasi a'i au te'e wisereyeyei.”

Jisas Jerusalem lo lu taune ne, lu ewiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

41Sosu a'i pe le omo Jerusalem ma'e ataheye heneri. Le omo ape siyeye su, le omo ape ne luwei erasi ewite uteye.

42Le lu taune, omo Jerusalem sahe iroteye ape ne, apou eiye, “Etiri ape fene ma'e marepi momotei a'i auwei ape, fene werese etiri ape ne ani so'oru ta'ama. Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai etiri ape ne nihe fene lo se fareyareye.

43Nowe me'iye su, ai lu tamo lai fene erasi aine tera'eyei ne toterowa. Lowe tapiye fisahe pite a'i omo ape sahe yoseti ta'ane ti tawesirowa. Lowe lu taune werese, papu irorowa ape, titairu tawesiyei ne toteye. Fene nowe ma'e itero henerowata.

44Lowe fene noweripi aine tera'eyei ne toterowa. Lowe wesi werese fene lo aine towesi tapetirowa. Wesi aine towesi tapetirowa su, wesi tapiye werese ani fiyarisawirowa. Piyene etiri werese fene ma'e henerairowa awere? Ane lai fene ma'e ferafereiyei ne itorai. Ahowa, serai fene werese ane ne me'iyeni ma'e atati arunati. Fene marepi luwaru a'i towafi fene lo umasinamiteye.”

Jisas lu tamo nowe ma'e au ani sasarisawi.

(Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

45Jisas omo Jerusalem ne luwei tepa'asiye su, le omo Jerusalem papu wiye. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiye. Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiye su, le lu tomu ne'ese, etiri eteye ape, siyeye. Le ai marepi erasi toteye su, le metei werese lowe lo ani teroso fiyarisawi.

46Le lowe ma'e apou uteye, “Wanure! Tu naifa weriyei meni ta apou leseye. ‘Wesi ano sahe fene lai Owane Sitewi ne au te'e wisereyesiya.’ *Mal* 3:1 Ahowa, fene Owane Sitewi lo wesi ape ta'arei wesi wou au iro henerai ne.”

47Sosu a'i pe le lu werese Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe au sasari tepa'asiye su, le lu taune werese Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye. Le mi mi werese Owane Sitewi lo wesi sahe au atuatuteye. Sosu au heseyei lu Owane werese, sosu Owane Sitewi lo peri au lese siye lu, sosu awei lo lu owane, lowe werese Jisas aine tera'eyei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

48Ahowa, lu taune werese Jisas lo peri ne wanu wisereyeteye. Serai au heseyei lu owane, Owane Sitewi lo peri au lese siye lu tamo, lowe Jisas lo yo seni siye etirowata. Lowe le aine tera'eyei ne totesiya. Ahowa, lowe yo ape siye so'oruwerowata.

Luk 20

Eiwerai Krais ma'e iyape erasi no auwe awere?

(Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

1Sosu a'i pe Jisas lu taune tomu ne'ese ma'e Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i ne au te'e atuatuteye su, lu owane tamo le ma'e te'e toweriyei ne fai. Lu ape mo au heseyei lu owane tamo, Owane Sitewi lo peri au lese siye lu tamo, sosu ya'ariyei lu owane, lowe Jisas ma'e apou te'e toweriye.

2“Ne peri nomo lo pei itiya'u te'ere. Eiwerai ne irowei ne eimawesai awere? Wiyawi erasi, ne irowe ape ne, eiwerai kairefi ape ne ma'e auwe awere?”

3Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane peri ta fene ma'e ei toweriyei. Fene peri ano itiya'u au te'eyei su, ane fara'u peri no itiya'u au te'eyei.

4Fene peri ano itiya'u au te'ere. Jon lu taune sa'i se au huwe su, sa'i se huwe ape, Owane Sitewi lai ausai awere? Lu tamo ausai awere?”

5Lowe peri ape wanuwe su, lowe ta'u te'e tiyatiteye. Lowe apou toteye, “Nomo itiya'u apou au te'eyei su, Owane Sitewi lai Jon lo sa'i se au huwei ape ausai. Serai le nomo itiya'u eiyei, ‘Fene piyene Jon lo peri wanu umasi ta'ame awere?’

6Sosu nomo itiya'u apou au te'eyei su, ‘Awei lu owane lai Jon lo sa'i se au huwei ape ausai.’ Nomo peri ape au te'eyei su, lu taune werese nomo ma'e ai marepi toteye. Lowe nomo ma'e tapiye ani fu tera'eyei. Lu taune werese apou a'i totesiya, Owane Sitewi lai Jon eimawesai.”

7Sosu lowe Jisas ma'e itiya'u eiye, “Ahowa, nomo so'oru ta'ama. Jon eiwerou ma'e fai awere?”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Ane aiwawe a'i. Wiyawi erasi pefine a'i ano ne, ane irowe ape, ane fene ma'e ei toweriyei fene lo au te'erowata.”

Lu luwaru a'i tamo ta'aneyei awei ta au noweinoweiteye.
(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

9Sosu Jisas peri ei toweriyei lowe lo au te'e tepa'asiye su, le lu taune ma'e peri anowe ta au te'eye. Le apou eiye, “Meni ta ta'aneyei awei erasi a'i ta'aneye. Sosu le lu tere'e tamo lo ereti se au noweinoweiyei ne auwe. Sosu le lowe ma'e eiye, ‘Me so werese foro'oweyei su, ane si tame aiyerowawe, me so tewi a'i aniyei.’ Sosu meni owane ape pani eyeri ma'e fi. Le mi mi tomu ne'ese pani ape iroteye.

10Nowe me'iye su, awei ape sahe me so tomu ne'ese ta'eye. Serai meni owane wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ta me so tewi a'i aniyei ne eimawesawi. Lu ape mo wiyawi yahowa'i a'i ani siye meni siye aniye su, lowe meni ape me au se aineyewe, si tame eimawesawi. Le me so tewi a'i tamo meni owane ma'e si aiti ta'ama.

11Wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni, meni owane lo ma'e si tame au te'eri. Serai meni owane wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni tere'e ta'aneyei awei lo ma'e eimawesawi. Lu ape mo, awei au noweinoweiteye ape, wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni ape siye aniye. Lowe le ma'e tahe lo au luwaruweye. Lowe meni ape me au se aine luwaruweye su, lowe lai le etiri ta ariye a'i se eimawesawi.

12Meni ape meni owane lo ma'e peri ape ne si tame au te'eri. Sosu meni owane wiyawi yahowa'i a'i ani siye meni naite'e lowe ma'e eimawesawi. Lu ape mo meni ape siye aniye su, lowe tahe lo eine se tewiye. Lowe le ta'aneyei awei nowe ma'e ani fu arosawi.

13Awei ape lo meni owane marepi erasi a'i apou toteye. Ane lowe ne piye irowei awere? Ane meni eime ano lowe ma'e eimawesawiyei. Lowe meni eime ano au luwaruwerowata.

14Sosu ta'aneyei awei ape lo meni owane lai meni eime lo lowe ma'e eimawesawi. Sosu meni eime ta'aneyei awei ma'e heneri su, lu ape mo le ne

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apou toteye. ‘Siyere! Meni owane lo meni eime aiyesiya. Meni owane nomo lo temeniyeyei su, ta'aneyei awei ape meni eime lo ma'e auwei. Weiya! Nomo meni eime ape aine tera'eyei su, sosu ta'aneyei awei ape nomo lo heneraiyei.’

15Lu tewi ape mo meni eime aniteyewe, ta'aneyei awei nowe ma'e ani fu arosawi. Sosu lowe meni eime aine tera'eye, ta'aneyei awei ape lo meni owane le piye lu tewi ape mo ma'e irowei awere?

16Wanure! Le ta'aneyei awei lo ma'e iyei. Le lu tewi ape mo anite tawesiyewe, lowe werese ma'e aine tera'eyei. Lowe werese aine tera'eyei su, le ta'aneyei awei lo ape lu tewi tere'e ma'e au noweinoweiyei ne auwei.” Lu owane werese peri lo wanuwe su, lowe apou toteye, “Weiya! Le nomo ne au te'eye. Owane Sitewi lai nomo ma'e aine tera'erowata.” Sosu lowe peri erasi uteye, “Ahowa, etiri ape henerairowata!”

17Serai Jisas lowe siye etiyewe, lowe ma'e eiye, “Peri ano eite wanure! Tu naifa weriyei meni ta apou leseye, ‘Wesi ta'ane siye lu ape mo wesi ta'aneye su, lowe me tou ta'i ani fusawi. Nowe me'iye su, me tou ape tutawe henerai. Wesi me tou tutawe wou a'i henerai.’” *Sng* 118:22

Jisas me tou tutawe wou a'i henerai.

18“Lu taune werese tapiye tutawe sahe winetaiyei su, lowe pa'are werese towafi lowe lo towesi fiyariyei. Ahowa, tapiye tutawe lai lu taune ta sahe winetaiyei su, tapiye ape lai lowe aine tapo po'uteyei. Awei peperi wou a'i aine tapoti fiyariyei. Ane a'i lai tapiye ape ne.”

19Jisas peri anowe ape au te'e tepa'asiye su, au heseyei lu owane, Owane Sitewi lo peri lese siye lu aiwawe a'i, lowe Jisas ne ai marepi erasi toteteye. Lowe peri anowe ape ne apou toteye, “Peri anowe eite nomo ne au te'esiya.” Serai lowe Jisas ereti wafei se ti anite tawesiyei ne toteye. Ahowa, lowe lu taune werese ne atoweiyeye.

Nomo takis ma'aru Sisar ma'e auwei awere?
(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

20Lowe Jisas ne tote tawesi ta'ame su, lowe Jisas lo yo seni werese siye etiye. Lowe lu tamo Jisas ne siye etiyei ne eimawesawi. Lowe yo seni lowe lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aseyaro areareye. Lowe Jisas lo peri werese siye etiye. Jisas lo peri luwaru a'i awere? Lowe apou toteye, “Jisas peri ta luwaru a'i au te'eyei su, nomo le fara'u awei lo lu owane ma'e henetiyei.”

21Sosu lowe Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai. “Meni Owane, peri no wiyeme a'i ne. Sosu ne lu taune ma'e au atuatuwei su, peri no wisere a'i ne. Nomo so'oruwesiya tene! Ne yo hesi se umasi ta'ame. Ahowa, ne Owane Sitewi lo marepi wiyeme a'i se lu taune ma'e au te'e atuatusiya.

22Ne peri nomo ma'e itiya'u eire. Nomo awei meni owane tutawe ma'e takis ma'aru ta fara'u auwei awere? Piyete awere?”

23Jisas peri lowe lo wanuwe su, le apou toteye, “Lowe ane ne areareyei ne totesiya.” Sosu le lowe ma'e eiye,

24“Ma'aru tau ane ausa. Siyere! Nihari ape ne, eiwerou lo sato irosiya awere? Piye peri lowe ma'aru tau sahe lesesiya awere?” Lowe itiya'u eiye. “Awei lo meni owane Sisar lo nihari sato irosiya.”

25Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, “Wiyeme! Meni owane Sisar lo etiri werese ne fene le ma'e si tame aure. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo etiri werese ne, fene le ma'e si tame aure!”

26Lowe Jisas lo peri wanuwe su, lowe hepene se su ariye. Lowe Jisas ne lu taune werese lo nihe se au areareowata. Ahowa, lowe peri tere'e ta te'e ta'ame.

Lu Sadyusi tamo Jisas ma'e peri ta te'e toweriyei ne fai.

(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

27Sosu a'i pe Jisas peri te'e tepa'asiye su, au heseyei lu owane tere'e le ma'e te'e toweriyei ne fai. Lu tewi ape mo iyape Sadyusi, marepi lowe lo apou toteye. “Lu taune temeniyeyei su, lowe si tame sineyei ta'ama.”

28Lowe Jisas ma'e apou te'e toweriye, “Meni Owane, tu naifa weriyei, meni Moses apou leseye, ‘Meni ta tani lo naituwe. Lowesi eimane autei ta'ame. Nowe me'iye su, meni ape temeniyeye. Airu temeniyeye su, pa'ise lo tani weiname lo ape pei naiture. Serai lowesi meni eime auteiyei. *Kis* 25:5 Ne peri nomo lo wanure!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[29]Lu nairipi ape ereti feni werese feni hesi a'i (7) iroteye. Airu ape tani lo naituwe. Meni eime autei ta'ame. Sosu Poto temeniyeye.

[30]Sosu aiwawe pa'ise Pafe lai poto lo tani weiname naituwe. Lowesi meni eime autei ta'ame. Pafe temeniyeye.

[31]Aiwawe a'i pa'ise Henei lai Pafe lo tani weiname naituwe. Lowesi meni eime autei ta'ame. Henei temeniyeye. Sosu aiwawe a'i pa'ise werese lai menitani weiname naituwe. Menitani ape meni eime autei ta'ame. Nairipi werese temeniyeye.

[32]Nowe me'iye su menitani weiname aiwawe a'i temeniyeye.

[33]Nomo ne ma'e te'e towerisiya. Nowe ye'ewi su, Owane Sitewi lai lu taune werese si tame hene ani wiyei su, eiwerai menitani ape naituwei awere? Nairipi werese awei sahe menitani ape naituwe."

[34]Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Marepi fene lo meremereye a'i ne. Awei sahe lu werese fara'u naituwei. Aiwawe a'i nohuweripi eime taune lowesi lo meni ta se aruwe.

[35]Ahowa, nowe ye'ewi su, Owane Sitewi lai lu taune werese marepi lo umasinamiyei ape, si tame hene aniyei su, lowe werese naituwei ta'ama. Aiwawe a'i taune werese meni ta se aruwei ta'ama.

[36]Aiwawe a'i lowe werese tame temeniyerowata. Lowe Owane Sitewi lo ipari wara'i a'i wou heneraiyei. Ahowa, lowe werese Owane Sitewi lo eimane henerairowa. Piyene awere? Owane Sitewi lai lowe si tame hene aniyei.

[37]Ei, nowe ye'ewi su Owane Sitewi lai lu taune werese si tame hene aniyei tene! Moses nomo ma'e au te'e atuatu areiyeye. Wanure! Me oso sahe yehe fu etineye ape ne, meni Moses apou leseye, 'Meni Owane pefine a'i lai Abraham lo Owane Sitewi, Aisak lo Owane Sitewi, Jekop lo Owane Sitewi.' *Kis* 3:6

[38]Peri lo ape wiyeme a'i ne. Le a'i lai lu taune werese, temeniyeye ape, lo Owane Sitewi ta'ame. Ahowa! Le a'i lai lu taune werese, marepi hepene irosiya ape, lo Owane Sitewi tene!"

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Sosu Owane Sitewi lo peri lese siye lu tamo le ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane, ne peri werese no wiyeme a'i tene!”

40Ahowa, lowe werese le ne atoweiye iroteye. Serai lowe peri tere'e ta te'e toweri ta'ame.

Krais ape ne, eiwerai awere?
(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

41Sosu le lowe ma'e apou ei toweriye, “Lu owane tamo apou te'esiya, ‘Krais Devit lo lu tewi ma'e fai.’ Lowe piyene apou te'esiya awere? Devit tu henerai. Krais nowe mo'o henerai. Serai piyene le Krais lo meni eime awere?

42Owane Devit, tu naifa weriyei one towe sahe apou leseye, ‘Owane Sitewi lai Krais ma'e eiye, Meni owane ano, ne eyate feni ano onura.

43Ane airame werese no lowe no unahi hene ani fuwei. Lowe werese Krais lo kairefi unahi ironamitorowa.’ *Sng* 110:1

44Serai meni owane Devit lai apou au te'eye, ‘Krais meni owane ano ne.’ Le piyene apou te'eye awere?”

Lu ape mo, yo peri au te'eteye ape, weiyaiya!
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

45Lu taune werese Jisas lo peri wanuwe su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye,

46“Owane Sitewi lo peri lese siye lu tewi ape ne, fene lowe ne weiyai! Lowe ipari tahe pitase a'i ani asisiya. Lowe omo pani amerame a'i uweisiya. Lu tamo lowe ne apou eiyei, ‘Lu tewi ape wisere a'i ne.’ Lowe peri lowe lo wanuwe su, lowe iyape towafi lowe lo ei ani aroweyei. Lowe Owane Sitewi lo wesi sahe me tuto'u tutawe onuriyei ne totesiya. Lowe ta'uwe hereiyei ene ateyei su, lowe me tuto'u tutawe onuriyei ne totesiya! Lowe iyape towafi lowe lo ei ani aroweyei.

47Lowe taune weiname lo wesi ma'e wiyei su, lowe weiname areareyewe, etiri werese lo ta'arei aniyei. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, lowe peri pitase a'i lu taune lo nihe se au te'eyei. Peri werese lowe lo ahi yahowa'i a'i te'esiya. Lu tewi ape Owane Sitewi lai lowe ma'e orese erasi pefine a'i au luwaruweyei.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Luk 21

Weiname ta ma'aru tau hesi Owane Sitewi ma'e auwe.
(Mak 12:41-44)

1Jisas Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe au te'e atuatu tepa'asiye su, le lu taune, etiri ma'aru tomu ne'ese iroteye ape, siye aniye. Lowe ma'aru tewi a'i siye feri papu fu loto aroteye.

2Sosu mo'o le menitani weiname ma'aru tau oso hesi a'i siye feri papu fu loto arowei ne siye aniye.

3Jisas menitani weiname siye aniye su, le lu disaipel lo ma'e te'eye, “Peri ano wanure! Menitani weiname ma'aru werese ariye ape, le ma'aru erasi Owane Sitewi ma'e auwe. Le lu taune tere'e werese hi ani ararowe.

4Lu taune tere'e werese ma'aru tewi oso po'o siye feri papu fu loto arowe. Lowe ma'aru tomu ne'ese wesi towafi lowe lo iroteye. Ahowa, menitani weiname ape ma'aru werese topo lo ariye. Le ma'aru werese topo lo Owane Sitewi ma'e auwe. Le ma'aru tau oso hesi a'i siye feri papu fu loto arowe su, ma'aru werese topo lo po'uteye. Le ayei ta eterowata.”

Owane Sitewi lo wesi tutawe ape ne aine tapeti fiyarirowa.
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

5Lu feni tamo Owane Sitewi lo wesi tutawe siye eti etiteye. Lowe tapiye wisere a'i siye etiteye. Lowe tapiye wisere se, leseye ape, siyeteye. Owane Sitewi lo wesi tutawe wisere a'i tene! Lu taune tomu ne'ese tapiye werese Owane Sitewi ma'e auwei ne aitai. Lowe Owane Sitewi lo wesi siyeteye su, Jisas apou eiye,

6“Tapiye werese siyere! Nowe ta se heneraiyei su, lu tamo Owane Sitewi lo wesi tapiye werese aine tapeti fiyari arosawirowa. Tapiye werese fiyari po'uterowa.”

Nowe me'iye su, etiri orese erasi a'i henerairowa.
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

7Jisas lo lu disaipel le ma'e apou te'e toweriye, “Meni Owane, eiwerou su etiri ape henerairowa awere? Piye etiri tu henerairowa awere? Sosu nomo etiri tutawe siyeyei su, nomo nowe ape atahe a'i siye so'oruwerowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Le lowe ma'e itiya'u eiye, “Weiyai, lu tomu ne'ese fene areareyei ne toteyei. Lu taune tomu ne'ese iyape ano se aiyerowa. Lowe apou te'e arearerowa, ‘Ane lai meni ape, Owane Sitewi hi awei ma'e eimawe arosai ape ne! Owane Sitewi lai meni ape hi awei ma'e eimawe arosai. Nowe ape se henerai tepa'asiye.’ Peri lowe lo ape wawero ne! Fene peri lowe lo owe ape wanu umasite.

9Nowe me'iye tase, fene ai atuwei lo peri heneruwe wanuwei su, pani tere'e tere'e ai erasi atu tiyatiteyei. Fene atoweiye sawa! Etiri ape mo tu henerairowa. Ahowa, nowe ye'ewi ataheye henerai se ta'ama.”

10Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e tame eiye, “Awei pani ta awei pani tere'e ma'e ai atu tiyatirowa. Omo ta omo tere'e ma'e ai atu tiyatirowa. Lu owane ta ai lu werese lo lu owane tere'e ma'e ai atu tiyatirowa.

11Fene auwe erasi tamo auseriye teriteyei. Awei pani tere'e tere'e ayei werese ariye po'uterowa. Lu taune werese lau erasi teriterowa. Lu taune tomu ne'ese u tahe tere'e tere'e ya'oreteyei. Fene etiri luwaru a'i ni'arawe ma'e siyerowa. Sosu fene etiri ape siyerowa su, fene atoweiye erasi a'i irorowa.

12Nowe ape se aiwawe a'i henerairowa. Etiri werese ape mo henerai se ta'ama. Lu ape lai fene, yo ano umasisiya ape, lowe fene wafei se ereti ti tawesirowa. Lowe fene ma'e au luwaruwerowa. Fene fofowei erasi a'i teriterowa. Lowe fene Owane Sitewi lo wesi ma'e etiyei ne henetirowa. Lowe fene kalabus sahe fu arorowa. Fene, peri ano umasinamisiya ape, lowe fene awei lu owane ma'e etiyei ne henetirowa. Lowe fene awei meni owane tutawe ma'e etiyei ne henetirowa.

13Lowe fene awei meni owane ma'e etiyei su, fene lowe ma'e peri ano fa au te'e areiyere.

14Lowe fene etiyei ne toteyei su, fene marepi erasi a'i owe ape totere. Ahowa, fene apou owe ape totere, ‘Lowe ane etiyei su, piye peri ane au te'eyei awere?’

15Wanure! Ane a'i lai fene ma'e marepi wisere a'i auwei. Ane lai fene ma'e peri farere a'i au te'eyei. Serai fene fu te'e etiyei lowe lo fara'u itiya'u au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

te'eyei. Lowe peri fene lo wanuwei su, lowe fene etirowata. Lowe peri fene lo te'e narurowata.

16Nowe ape henerairowa su, tai mai fene lo fene awei meni owane ma'e etiyei ne henetiyei. Lu tewi, nairipi fene lo aiwawe a'i ne. Lowe fene etiyei ne. Lowe fene eti tepa'asiyei su, lowe fene tamo aine tera'eyei.

17Fene, iyape ano umasinamisiya ape, lowe fene ne ai marepi erasi a'i totenamiyei.

18Lowe fene ne ai marepi toteyei su, lowe fene aine tera'eyei ne toteyei. Ahowa, lowe fene aine tera'erowata.

19Nowe luwaru a'i henerairowa su, fene kairefi a'i teinamiyei su, Owane Sitewi lai hepene fene lo ani tepa'asi anirowa. Serai fene mi mi pasi pasi ironamitorowa.

Nowe me'iye su, ai lu tamo omo Jerusalem au luwaruwerowa.
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)

20Nowe me'iye su, ai lu tomu ne'ese omo Jerusalem sahe tei yose tepa'asirowa. Fene ai lu ape mo siyerowa su, fene nowe ye'ewi ape se siye so'oruwerowa. Omo Jerusalem atahe a'i aine tapeti towesi fiyarirowa.

21Lu taune pani Judia sahe iroteyei ape, lowe omo hire ma'e fa itero yane fareyarere. Lu taune omo Jerusalem saro iroteyei ape, lowe omo nowe ma'e iterotiyei. Lu taune, pani tere'e sahe iroteyei ape, lowe omo Jerusalem papu owe ape wire.

22Piyene awere? Etiri luwaru tomu ne'ese omo ape ma'e henerairowa. Tu naifa weriyei, lu tamo etiri ape ne apou leseye. Serai etiri werese ape mo pei henerairowa.

23Nowe ape se Owane Sitewi lo ai marepi lu taune werese ma'e irotorowa. Serai taune werese eime tahe se marepi orese a'i henerairowa. Taune werese eimane mo'u au arowa ape, lowe aiwawe a'i, marepi orese a'i teritenamirowa. Owane Sitewi lai awei pani werese fene lo ma'e au luwaruwerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Nowe ape se ai lu tomu ne'ese lu taune tamo, omo Jerusalem sahe iroteyei ape, ipari mene'e se aine tera'eyei. Lu tewi tere'e lai lu taune tamo wafei se ti tawesirowa. Sosu pani tere'e tere'e kalabus eyeri ma'e henetirowa. Lu tewi tere'e lowe ma'e hi ani ararorowa. Lowe omo Jerusalem lo lu taune werese mi mi werese au luwaruwerowa. Lowe mi mi ne'ese au luwaruwerowa su, nowe me'iye su, Owane Sitewi lai lowe au sasari fiyari tepa'asirowa.

Nowe me'iye su, Krais lai si tame itorairowa.
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)

25Nowe ape henerairowa su, etiri luwaru a'i tomu ne'ese poweiye, yame, eiwariyemi sahe henerairowa. Lu taune werese awei sahe irorowa ape, lowe etiri ape mo siyerowa su, lowe marepi erasi a'i atoweiyerowa. Lu taune sa'i ei erasi siyerowa su, sosu sa'i ei no'u erasi wanurowa su, lowe eiwerou ma'e atoweiye irowata.

26Lu werese etiri luwaru a'i ape mo siye anirowa su, lowe marepi taweiru a'i ne. Lowe etiri werese, lowe ma'e henerairowa ape, toterowa su, lowe atoweiye erasi a'i totenamirowa. Lowe nihe lowe lo awetu awetorowa. Lowe awei sahe tahe pere'eyeyei se winetairowa. Etiri werese, hire ma'e irotorowa ape, lowe auseriyerowa.

27Lu taune etiri ape mo siyerowa su, nowe ape se lowe ane meni tu hire ma'e itorai ape, ane ni'arawe mase itoraiyei ape, lowe siyerowa. Ane Owane Sitewi lo kairefiyeyei Owane Sitewi lo mi erasi aiwawe a'i itorairowa.

28Serai fene etiri werese henerairowa ape, siyerowa su, fene nihe fene lo hire ma'e siye arowere. Nowe ataheyerowa su, Owane Sitewi lai fene werese witane a'i hene wirowa.”

Krais lo peri pefine a'i weriyei ironamitorowa.
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

29Sosu a'i pe le peri tepa'asiye su, le lu fene lo ma'e peri anowe ta apou au te'eye. “Me owarape siyere, me werese aiwawe a'i siyere.

30Nowe ta se me owarape sahe towe werese winetaiyei. Towe werese winetai tepa'asiyei su, fene etiri ta siye so'oruwesiya. Me nei he'i nowe me'iye su

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

heneraiyei. Fene me nei he'i a'i siyeyei su, fene etiri ta siye so'oruwesiya. Me so ape mo ta'eyei lo nowe ataheyeraiwa.

31Fene totere. Etiri werese awei sahe henerairowa ape fene siye so'oruwerowa su, fene aiwawe a'i Owane Sitewi lo nowe ape ataheyewa.

32Ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Wanure! Lu tewi werese awei sahe irorowa ape, lowe werese etiri werese ape mo siyerowa. Lu taune tamo temeniyerowata. Ahowa, etiri werese henerai tepa'asirowa su, lowe ta'i ta'i a'i temeniyerowa.

33Etiri werese hire ma'e irorowa ape, awei sahe irorowa ape, etiri werese towesi fiyari po'uterowa. Ahowa, peri werese pefine a'i ano mi mi pasi pasi ironamitorowa. Peri werese ano po'uterowata. Peri werese ano wiyeme a'i henerairowa.

Nowe mi ape, ane itorairowa ape, witane a'i henerairowa.

34Fene werese weiyai! Fene sa'i luwaru a'i owe ape ene a meremereyete. Fene awei lo marepi owe ape totenamite. Fene yo seni luwaru a'i eito eite irowei su, Owane Sitewi lo nowe ape fene ma'e witane a'i heneraiyei. Fe la'inau aiwawe a'i ne.

35Ane si tame itoraiyei su, nowe ape lu taune werese omo omo werese ma'e witane a'i henerairowa.

36Serai fene mi mi pasi pasi siye etire. Fene Owane Sitewi ma'e apou te'e towerinamite, ‘Owane Sitewi, ne nomo ma'e kairefiyeyei no aure. Serai nomo etiri werese luwaru a'i, henerairowa ape, awera'iyenatirowa. Sosu aiwawe a'i Jisas, meni ape tu hire ma'e itorai ape, le lai yo seni nomo lo au hese eti ereirowa su, nomo le ma'e neritase a'i se teirowata.’”

37Sosu a'i pe le peri ape au te'e tepa'asiye su, le nowe mi werese Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeteye. Nowe neriwei su, le Owane Sitewi lo wesi tutawe arunatiyewe, omo ta iyape Oliv ma'e fi. Le pasi a'i omo ape ma'e iroteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Nowe mitaiyeye su, le Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe si tame wiye. Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo wesi sahe peri lo wanuwei ne fai.

Luk 22

Judas lai Jisas areareyei ne toteye.

(Matyu 26:1-5,14-16; Mak 14:1-2,10-11; Jon 11:45-53)

1Sosu a'i pe Juda lo ta'uwe hereiyei iyape Pasova, atahe a'i heneraiyei. Nowe ape se Juda lo lu taune werese nau ta'ase a'i ene aye.

2Au heseyei lu owane tutawe, sosu Owane Sitewi lo peri lese siye lu werese, lowe Jisas aine tera'eyei ne toteye. Lowe marepi erasi a'i Jisas aine tera'eyei ne totenamiteye. Lowe yo ta siyerowata. Lowe lu taune werese ne atoweiyenamiteye.

3Sosu a'i pe sepei luwaru a'i tutawe, Satan, meni Judas papu wiye. Meni ape lo iyape tere'e Iskariot. Le Jisas meni lu disaipel aiwawe a'i iroteye.

4Le au heseyei lu owane tamo, sosu ai lu tamo, Owane Sitewi lo wesi au noweinoweiteye ape, le lowe ma'e au te'eyei ne fi. Le lowe ma'e apou ei toweriye, “Fene meni Jisas aine tera'eyei ne totesiya awere? Ane meni ape fene ma'e henetaiyei su, fene ma'aru eiwerou a'i ane ma'e auwei awere?”

5Au heseyei lu owane werese Judas lo peri wanuwe su, lowe marepi wisereye nine'iteye. “Wiyeme a'i ne! Nomo ne ma'e ma'aru tomu ne'ese auwei.”

6Sosu Judas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ei, ane Jisas fene ma'e henetaiyei.” Sosu le lowe arunatiyewe fi. Le Jisas aine tera'eyei lo yo ape ne ani nehiti. Le apou toteye, “Jisas woto a'i iroteyei su, ane fara'u lowe ma'e henetiyei. Lu taune tomu ne'ese Jisas siyeowata.”

Lu disaipel hesi a'i lo ene ayei tamo ta'uwe naneiye.

(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

7Sosu a'i pe ta'uwe hereiyei, iyape Pasova, henerai tepa'asiye. Juda lo lu taune werese nau ta'ase a'i ene aye. Nowe ape se Juda lo meni owane fe sipsip ta'i aine tera'eyewe, Owane Sitewi ma'e au heseye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu Jisas lu hesi Pita, Jon ei aniye. Le lowesi ma'e te'eye, “Fenesi wesi ta Pasova lo ene ayei ape ta'uweyei ne ire! Sosu nomo Pasova lo ta'uwe hereiyei ene arowa.”

9Lowesi le ma'e itiya'u te'e toweriye, “Eiwerou ma'e nomo ta'uwe hereiyei ta'uweyei awere?”

10Sosu le lowesi ma'e itiya'u eiye, “Wanure! Fenesi omo Jerusalem ma'e wiyei su, fenesi meni ta sa'i pa'are suteyei ape siyerowa. Fenesi meni ape mo'o umasire. Meni ape wesi lo wiyei su, wesi ape sahe nomo ta'uwe hereiyei ene ayei.

11Fenesi wesi ape papu wiyei su, fenesi wesi ape lo meni owane ape ma'e apou eire, ‘Meni Owane notosi lo, ne ma'e ei towerisiya, wesi eite tewi wesi ta irosiya awere? Serai ane lu disaipel ano mase ta'uwe hereiyei Pasova ene ayei. Wesi tewi ta irosiya awere?’

12Meni ape fenesi ma'e wesi tewi ta erasi a'i hire ma'e au atuatuwei. Wesi yaru tewi ape etiri werese saro iroteyei, metei, me tuto'u saro iroteyei. Fenesi ayei etiri werese au ta'uwere.”

13Sosu lowesi Jisas arunati fiyewe, omo Jerusalem ma'e heneri. Etiri werese, Jisas lowesi ma'e au te'eye ape, wiyeme a'i henerai. Lowesi meni ta'i sa'i pa'are suteti siyesawi. Lowesi meni ape mo'o umasiti. Lowesi wesi tewi ape ma'e wiye su, lowesi ayei werese ene ayei ne ani ta'uwe naneiye.

Jisas nau ta'ase, wain sa'i lu disaipel lo ma'e au ene aye.

(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

14Nowe ape henerai su, Jisas lu disaipel lo mase wesi tewi ape sahe aiwawe ta'uwerai. Lowe werese metei sahe onuri.

15Sosu Jisas lu feni ma'e eiye, “Ane a'i lai marepi erasi a'i se ta'uwe hereiyei ape fene aiwawe ene ayei ne totesiya. Nomo Pasova ape ene a tepa'asiyei su, ane fofowei erasi a'i teriteyei.

16Wanure! Ane ta'uwe hereiyei ape ene a tepa'asiyei su, ane Pasova tere'e si tame arowata. Ahowa, ane si tame itoraiyei su, ane fara'u tame arowa. Nowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape se Owane Sitewi lu taune au noweinoweirowa ape ta'uwe hereiyei Pasova lo eti wiyeme a'i henerairowa.”

17Sosu le peri te'e tepa'asiye su, le siye auwe wain sa'i mase ereti se aniye. Le Owane Sitewi ma'e hire ma'e au te'e wisereyeye. Sosu le lowe ma'e eiye, “Siya auwe eite anitere! Fene werese tewi are!

18Wanure! Ane wain sa'i tere'e tame arowata. Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune au noweinoweirowa ape, henerairowa su, ane fara'u wain sa'i tame arowa. Nowe ape se ane Meni Owane Pefine a'i henerairowa. Ane lu taune werese au noweinoweirowa.”

19Lu feni werese wain sa'i a tepa'asiye su, le nau ta'ase ereti se aniye. Le Owane Sitewi ma'e nau ta'ase ape au te'e wisereyeye su, le nau ta'ase tewi pa tewi ani topoto lotowe. Le lowe ma'e eiye, “Nau ta'ase tahe pa'are ano wou a'i ne. {Ane tahe pa'are ano fene ma'e auwei. Fene nau ta'ase ene anamiteyei su, fene ane ne tote etire.”

20Sosu lowe nau ta'ase ene a tepa'asiye su, le aiwawe a'i siye auwe ereti aniye. Le Owane Sitewi hire ma'e au ei te'e wisereyeye su, le lowe ma'e eiye, “Wain sa'i ape lai fisa'i ano wou a'i ne. Nowe me'iye su, ane fisa'i ano fene ne ani teroso arowei. Serai ane fene ma'e peri te'e naneiyei he'i auwei. Apou a'i au te'eyei. Fisa'i ano ani teroso arowei su, ane yo seni luwaru werese a'i fene lo au sasari po'utesawirowa.”}

21Ahowa, weiya! Meni ta, ane ai lu ma'e areare henetiyei ape, le metei sato nomo aiwawe onusiya.

22Peri ano wiyeme a'i ne! Wanure! Ei, ane, meni hire ma'e itorai ne. Nowe me'iye su ane temeniyerowa. Owane Sitewi lai wiyawi ano ape ariariyeye. Ahowa, meni ape ne weiyai! Meni ape ane ai lu ma'e henetirowa su, le marepi orese erasi a'i teritenamirowa.”

23Lu feni werese Jisas lo peri wanuwe su, lowe a'i lai te'e tiyatiteye. “Eiwerai meni ape ai lu ma'e henetirowa awere? Ane lai awere? Ahowa, ane lai ta'ama.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Eiwerai meni tutawe henerairowa awere?

24Lowe a'i lai te'e tepa'asiye su, lowe ai peri ta au te'eye. Lowe apou te'e toweriye, “Nomo lo meni tutawe eiwerai henerairowa awere?”

25Sosu Jisas peri lowe lo wanuwe su, le lowe ma'e itiya'u te'eye, “Lu tewi tere'e lowe meni owane tutawe irosiya. Meni owane tutawe, le lu taune topo lo ma'e wiyawi erasi au none ereisiya. Lu taune topo lo lowe ma'e apou eisiya, ‘Meni Owane lowe kaiyemo mo nomo lo ne.’”

26Ahowa, fene aiwawe a'i ta'ama. Meni ta meni owane heneraiyei ne totesiya ape, le meni yo'orei aiwawe a'i heneraiyei. Meni ta meni owane tutawe heneraiyei ne totesiya ape, le wiyawi yahowa'i a'i ani siye meni wou heneraiyei.

27Ane fene ma'e ei toweriyei, eiwerai meni owane irosiya awere? Meni ta metei sahe onusiya awere? Meni yahowa'i a'i ta ayei ene a nonetisiya awere? Eiwerai meni iyape se irosiya awere? Meni ta metei sahe onusiya awere? Le a'i lai iyape se irosiya awere? Weiya, siyere! Ane a'i lai fene ma'e ayei au nonetisiya.

28Lu tamo ane ma'e au luwaruweye su, fene ane mase ironamiteye. Ahowa, fene ane mase teinamiteye.

29Tai ano kairefi he'i a'i ane ma'e au noweinoweiyei ne auwe. Serai ane fene ma'e kairefiyeyei ape aurowa. Fene ane mase lu taune au noweinoweirowa.

30Nowe ye'ewi se, ane lu tewi he'i a'i ape mo au noweinoweiyei ne itorairowa su, fene ane mase ironamitorowa. Fene ane mase ene arowa. Sosu wain sa'i ane mase aiwawe arowa. Fene lu taune werese au noweinoweisiya. Fene Juda lo lu tewi werese ape mo peri lowe lo wanu au hese eti ereirowa.”

Pita Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa.
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 18:36-38)

31Sosu a'i pe Jisas Pita ma'e eiye, “Saimon, Saimon, ne weiyai! Sepei Satan Owane Sitewi ma'e tote tawesiyei no ape ne ei toweriye. Le apou ei toweriye, ‘Ane Saimon Pita lo tote tawesiyei au hese siye etiyei. Tote tawesiyei lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meremereye a'i awere? Apou wou a'i menitani ta oro'oru kewi so ma'e au sasarisiya.'

32Ahowa, ane lai Owane Sitewi ma'e ne ne au ei toweriye. Serai tote tawesiyei no kairefi a'i teinamiteyei. Aiwawe a'i tote tawesiyei no ani fu aro luwaruwerowata. Sosu sepei Satan lai tote tawesiyei no au siye hese eti tepa'asiyei su, ne tame tei kairefiyerowa. Ne tame tei kairefiyeyei su, ne lu feni ano au pati tei kairefiyete."

33Sosu Saimon Jisas ma'e itiya'u eiye, "Meni Owane, peri ano wanure! Ane ne mase kalabus wesi ma'e aiwawe iyei. Lu tamo ne aine tera'eyei ne toteyei su, ane ne mase temeniyeyei."

34Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Pita, ane ne ma'e eisiya. Wanure! Nowe mitaiyeyei su, irowe Kakaruk aite peri uteyei ta'ama su, ne ane ne me'iyeni ma'e atati aruwei. Nowe hesi heta ne ane ne me'iyeni ma'e atati aruwei."

35Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e te'eye, "Tu naifa ane fene Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne eimawesawi su, fene ma'aru ipi, lowe tahe, niye fene lo aiti ta'ama. Ahowa, fene lau mase iroteye awere? Fene wesi sahe nihe howeiteye awere?" Lowe le ma'e itiya'u eiye, "Ahowa, nomo wisere a'i teinamiteye. Etiri werese po'ute se ta'ame."

36Sosu le lowe ma'e eiye, "Ahowa, weiya! Ane fene Owane Sitewi lo peri tame au te'e fiyariyei ne eimawesawiyei. Fene iyei su, fene ma'aru niye irosiya ape, fene fara'u aitire. Aiwawe a'i fene niye irosiya ape, fene fara'u aitire. Fene ipari mene'e pite a'i ariye su, fene ipari tahe fene lo meni ta fa etere. Sosu ma'aru aniyei su, fene ipari mene'e pite a'i etere.

37Ane fene ma'e eisiya. Wanure! Tu naifa Owane Sitewi lo au te'e siye meni ta, le ane ne apou leseye, 'Lu tamo meni ape kalabus wesi ma'e henetirowa su, le lu luwaru a'i mase irorowa.' *Ais* 53:12 Aisaia ane ne apou leseye. Peri ape le leseye ape wiyeme a'i heneraiyei."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Sosu Jisas lo lu feni le ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane ne siyere! Nomo ipari mene'e pite hesi a'i sato irosiya.” Sosu Jisas itiya'u eiye, “Fara'u papa. Nomo iyei ne.”

Jisas Omo Olif sahe tai lo ma'e te'e tiyatiye.
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

39Sosu a'i pe Jisas wesi nowe ma'e fi. Le Omo Oliv ma'e yaneye. Lu disaipel lo mo'o umasiye. Le pasi pasi werese omo ape ma'e yaneteye.

40Le omo hire ma'e yaneye su, le lowe ma'e te'eye, “Fene Owane Sitewi ma'e au te'ere. Serai fene yo seni luwaru a'i lo marepi owe ape umasite.”

41Jisas peri tepa'asiye su, le lowe arunatiyewe, eyeri oso a'i ma'e fi. Le awei sahe lowe uporo ape'i onuwewe, Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiteye.

42Le Owane Sitewi ma'e apou au te'eteye, “Tai ano, ane temeniyeyei wou ta'ama. Ne aiwawe totesiya su, ane fara'u temeniyeyei awera'iyenatiyei. Ahowa, ane marepi ano umasiyei ta'ama. Ane marepi no fu umasiyei.”

43{Jisas peri lo au te'e tepa'asiye su, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ta hi ma'e Jisas lo marepi au kairefiyeyei ne itorai.

44Le marepi orese a'i teriteteye, le tahe lu'awi erasi henerai, fisa'i wou a'i awei sahe teroso itowe.}

45Jisas Owane Sitewi ma'e au te'e tepa'asiye su, le sineyewe, lu disaipel lo ma'e si tame fi. Lowe werese marepi orese a'i teriteye. Serai lowe werese nihe howeiteye.

46Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene piyene nihe teisiya awere? Sinere! Fene Owane Sitewi ma'e tame au te'ere! Serai fene yo seni luwaru a'i lo marepi owe ape fa umasire.”

47Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo ma'e au te'eteye su, lu tomu ne'ese Jisas ma'e henerai. Meni ape Judas, lu werese tu henerai. Le Jisas ma'e henerai su, le Jisas lo ahi tahe weniwe sahe eriteyei ne ani teineye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

48Ahowa, Jisas le ma'e eiye, “Judas, ne ane meni hire ma'e itorai ape, ahi tahe weniwe ano sahe ariariyeyei ne ani teineye awere? Serai lu werese notosi siyeyei su, lowe ane kalabus wesi ma'e heneti.”

49Sosu lu disaipel lo etiri ape siyeye su, lowe Jisas ma'e te'e toweriye, “Meni Owane, nomo fara'u ipari mene'e se lowe ma'e ani tewiyei awere?”

50Ahowa, meni ta ipari mene'e ereti se aniye su, le meni ta apaniye ai feni se aine la'eye. Meni ape au heseyei meni owane lo wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni.

51Ahowa, Jisas itiya'u eiye, “Aru, fara'u papa.” Sosu le meni ape lo apaniye ereti se aniyewe, si tame fuwe. Apaniye ape au ta'ane fara'uweye.

52Sosu Jisas au heseyei lu owane tutawe mo owane tere'e aiwawe, le lowe ma'e ei toweriye, “Fene me au, ipari mene'e se ane ma'e anite tawesiyei ne aitai awere? Ta'arei siye meni wou a'i ne. Ahowa, ane ta'arei siye meni ta'ama.

53Mi mi werese ane Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe peri au te'enamiteye. Nowe ape se fene ane anite tawesiye ta'ama. Ahowa, nowe ano henerai tepa'asiye. Fene sepei Satan lo marepi fa umasire.”

Pita Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunati.

(Matyu 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jon 18:12-18,25-27)

54Sosu a'i pe ai lu werese Jisas lo ereti wafei se anite ti tawesiye. Lowe Jisas omo Jerusalem ma'e heneti. Lowe au heseyei meni owane tutawe lo wesi ma'e heneti. Lowe Jisas heneti su, Pita lowe mo'o eyeri oso a'i umasiti.

55Ai lu tamo Jisas wesi ma'e hene wiye su, lu tere'e nepawe amerame sahe yehe ani lei etineteye. Pita lowe mase aiwawe a'i onuteye.

56Lowe yehe sahe onuteye su, wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye menitani lai Pita siye etiye. Sosu le lowe ma'e apou te'eye, “Meni ape Jisas mase iroteye.”

57Ahowa, Pita itiya'u eiye, “Wawero a'i ne! Menitani, ane meni ape so'oru ta'ama.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

58Nowe oso a'i su, meni tere'e Pita siyeye. Le Pita ma'e eiye, “Ne lai Jisas lo meni disaipel tene!” Ahowa, Pita le ma'e itiya'u eiye, “Ahowa, wanure! Ane ta'ama.”

59Nowe tewi i tepa'asiye su, meni tere'e Pita ne au te'eye, le apou eiye, “Ane so'oruwesiya tene! Meni eite Jisas mase ironamiteye. Peri te'eyei lo ape wanure! Le Jisas lo omo pani Galili aiwawe ma'e fai.”

60Ahowa Pita apou itiya'u eiye, “Meni peri ano wanure! Ane peri no ne so'oru ta'ama.” Sosu Pita peri au te'e tepa'asiye su, irowe kakaruk aite peri erasi uteye.

61Sosu Jisas Pita ma'e atati siye etiye. Sosu Pita Jisas lo peri tu au te'eye ape marepi tote tawesiye. Apou a'i toteye, “Ne irowe kakaruk peri uteyei wanuwei su, ne nowe hesi heta ane ne me'iyeni ma'e atati aruwei.”

62Sosu Pita Jisas lo peri tote tawesiye su, le nowe ma'e heneye. Le marepi orese a'i luwei erasi irowe.

Ai lu tamo Jisas ne au te'e naruwe.

(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)

63Sosu a'i pe ai lu tamo Jisas ereti lowe wafei se anite ti tawesiye ape, lowe Jisas ne peri te'e naruwe. Lowe le ma'e me au se aineye. Lowe Jisas ne pa'eyei erasi irowe.

64Lowe ipari tahe se nihe lo ti tawesiye. Lowe nihe lo ti tawesiye su, lowe le ma'e te'e toweriteye, “Ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni lai su, ne peri nomo ma'e au te'e areiyere. Eiwerai ne ma'e aineye awere?” Sosu lowe niyeyei erasi a'i irowe.

65Lowe werese peri wawero tomu ne'ese le ma'e te'e etiye. Aiwawe a'i lowe le se peri te'e naruwe.

Lu owane tamo Jisas etiye.

(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

66Nowe esi mitaiyeye su, Owane Sitewi lo wesi ya'ariyei lu ta'uwerai. Au heseyei lu owane tutawe, Owane Sitewi lo peri lese siye lu tamo, lowe Jisas ta'uweyei wesi ma'e te'e toweriyei ne heneti.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

67Lowe Jisas ma'e apou te'e toweriye, “Ne peri nomo lo itiya'u au te'ere! Ne meni ape Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai awere?” Ahowa, Jisas itiya'u eiye, “Ane peri apou eiyei su, ‘Ei, ane meni ape tene!’ Fene peri ano tote tawesiyei ta'ama.

68Sosu aiwawe ane fene ma'e peri ta ei toweriyei su, fene peri ano itiya'u au te'eyei ta'ama.

69Nowe pereye eite se, sosu mi mi pasi pasi weriyei se ane, meni hire ma'e itorai ape, ane Owane Sitewi, Meni Owane kairefiyeyei pefine a'i lo ereti eyate feni ma'e onunamitorowa.”

70Sosu lowe werese le ma'e te'e toweriye, “Wanure! Ne Owane Sitewi lo meni eime awere?” Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ei, ane lai tene! Fene peri wiyeme a'i ape te'eye.”

71Lowe Jisas lo peri wanuwe su, lowe itiya'u eiye, “Wanure! Nomo peri tere'e tamo le ne wanu ta'ame. Nomo peri topo lo wanu tepa'asiye. Le apou eiye, ‘Ane lai Owane Sitewi lo meni eime!’ Nomo le fa etire.”

Luk 23

Lowe Jisas Pailat ma'e etiyei ne heneti.

(Matyu 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

1Lowe werese Jisas lo peri wanuwe su, lowe werese marepi ta'i a'i toteye. Sosu lowe werese sineyewe, le awei meni owane ma'e etiyei ne heneti.

2Lowe Jisas meni Pailat ma'e heneti su, lowe peri etiyei au te'eye. Lowe apou eiye, “Meni eite lu taune werese lo marepi tatai aniteye. Le apou eiye, ‘Lu taune werese takis ma'aru awei meni owane tutawe Sisar ma'e owe ape aure.’ Aiwawe a'i le apou eiye, ‘Ane a'i lai meni owane tutawe. Ane a'i meni wiyeme Owane Sitewi lai hi ma'e eimawe arosai. Ane Krais tene!’ Peri werese lo wawero a'i tene!”

3Sosu meni Pailat peri lowe lo wanuwe su, le Jisas ma'e ei toweriye, “Ne Juda lo meni owane tutawe awere?” Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ei, ne peri wiyeme te'e tepa'asiye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Sosu meni Pailat Jisas lo peri wanuwe su, le au heseyei lu owane ma'e, sosu lu taune werese ma'e apou eiye, “Wanure! Ane yo seni luwaru a'i ta meni ape sahe siye ta'ame.”

5Ahowa lowe le ma'e si tame itiya'u eiye, “Meni ape lu taune werese lo marepi au luwaruweye. Le peri luwaru a'i tu omo Galili sahe au te'eye. Sosu mo'o le omo pani Judia sahe au te'e fiyariye. Serai le omo omo werese sahe lu taune ma'e au te'e atuatu fiyariteye.”

6Ahowa, meni Pailat peri lowe lo wanuwe su, le lowe ma'e ei toweriye, “Meni eite lo omo sitewi, Galili irosiya awere?” Lowe itiya'u eiye, “Ei, le pani Galili ma'e fai.”

7Sosu meni Pailat peri ape wanuwe su, le apou toteye, “Meni eite pani Galili ma'e fai. Awei meni owane Herot le meni eite fa etire. Le Herot lo pani ma'e fai. Serai Herot meni eite fa etire!” Nowe ape se awei meni owane Herot omo Jerusalem sahe onuteye.

Pailat lai Jisas Herot ma'e etiyei ne eimawesawi.

8Sosu a'i pe meni Herot peri eite wanuwe su, “Pailat Jisas ane ma'e etiyei ne eimawesawi.” Le marepi wisere a'i toteye. Le Jisas lo wiyawi werese ne wanuwe. Serai yame tomu ne'ese se le Jisas siyereme. Le wiyawi erasi a'i Jisas ta'aneye ape, le siyereme.

9Sosu Jisas Herot ma'e heneri su, le peri tomu ne'ese Jisas ma'e ei toweriye. Ahowa, Jisas peri werese itiya'u ei ta'ame.

10Au heseyei lu owane tamo, Owane Sitewi lo peri lese siye lu tamo sato iroteye. Lowe werese peri erasi se peri wawero te'e etiteye.

11Meni Herot ai lu werese lo aiwawe a'i Jisas ma'e au luwaruweye. Lowe le ma'e peri te'e naruwe. Lowe ipari tahe lo'u a'i au ani asiye. Ipari tahe lo'u a'i apou a'i toteye. Meni Owane tutawe lo ipari tahe wou a'i ne. Lowe le ne pa'eyei au irowe. Sosu Herot Jisas meni Pailat ma'e si tame eimawesawi.

12Lowesi Pailat Herot aiwawe tu lowesi ai peri tiyati a'i iroteye. Pereye lowesi pinasu weri henerai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pailat Jisas temeniyeyei ne eimawesawi.
(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:38–19:16)

13Sosu a'i pe lowe Jisas meni Pailat si tame henetai su, Pailat lai, au heseyei lu owane werese awei lu owane werese, lu taune werese, le lowe werese ta'uweyei wesi ma'e ei aniye.

14Sosu le lowe ma'e te'eye, “Peri ano wanure! Fene meni eite ane ma'e etiyei ne henetai. Fene le ne peri etiyei apou a'i te'eye. ‘Meni eite lu taune werese marepi luwaru a'i tatai aniteye. Serai lowe awei lo yo peri arisiye.’ Ahowa, ane meni eite lo yo seni werese nihe fene lo siye eti hese ereiye. Serai ane yo seni luwaru a'i lo siye ta'ame. Peri fene lo, fene le ne te'e etiye ape, wawero a'i ne.

15Aiwawe meni owane Herot le meni eite lo yo seni luwaru a'i siye ta'ame. Serai le nomo ma'e si tame eimawesai. Yo seni werese lo aseyaro a'i ne. Serai ane le aine tera'erowata.

16Serai ane le ma'e tahe lo sahe wafei se aineyei. Tahe lo sahe aine tepa'asiye su, ane nowe ma'e ani arosawiyei.”

17{Iyu menei ta'i ta'i werese a'i, nowe ta'uwe hereiyei se, awei meni owane, meni ta'i kalabus sahe iroteye ape, le kalabus nowe ma'e ani arosawiyei. Serai Pailat lu taune werese ma'e apou ei toweriye, “Ane ta'uwe hereiyei fene lo se meni ta'i kalabus sahe nowe ma'e ani arosawiyei. Ane fara'u meni eite Jisas kalabus nowe ma'e ani arosawiyei awere?”}

18Ahowa, lu taune werese peri erasi itiya'u uteye, “Ahowa! Meni eite aine tera'ere! Meni ape Barabas kalabus nowe ma'e ani arosawire!”

19Meni ape Barabas le lu tewi lo aiwawe awei meni owane lo ai lu ma'e ai atu tiyatiteye. Le lu tamo aine tera'eteye. Serai ai lu tamo le kalabus sahe fu arosawi.

20Sosu Pailat Jisas nowe ma'e ani arosawireme. Serai le lu taune werese tame te'eye, “Ane yo seni luwaru a'i lo siye ta'ame. Serai ane le nowe ma'e ani arosawiyei.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Lu taune werese peri erasi a'i si tame uteye, “Ahowa, meni eite me tape'i sahe aine tera'ere! Me tape'i sahe aine tera'ere!”

22Ahowa, Pailat lowe ma'e tame te'eye, “Fene piyene meni eite aine tera'eyei ne toteyei awere? Le piye yo seni luwaru a'i irowe awere? Ane yo seni luwaru a'i, meni eite sahe irosiya ape, siye ta'ame. Meni eite yo seni luwaru a'i irowe su, ane fara'u le me tape'i sahe aine tera'eyei. Ahowa, ane yo seni aseyaro lo siye eti ereisiya. Serai ane meni eite lo tahe wafei se aineyei su, ane le nowe ma'e ani arosawiyei.”

23Ahowa! Lu taune werese peri erasi si tame uteye, “Ne meni eite me tape'i sahe aine tera'ere! Le me tape'i sahe aine tera'ere! Le me tape'i sahe aine tera'ere!” Pailat peri no'u erasi a'i wanuwe su, le marepi lowe lo ma'e tote atati aruwe.

24Serai meni Pailat lowe ma'e eiye, “Fara'u a'i ne. Ane ai lu tamo ma'e eiyei, fene meni eite henetire! Fene le me tape'i sahe aine tera'ere.”

25Pailat peri te'e tepa'asiye su, le ai lu tamo ma'e apou eiye, “Fene meni Barabas, kalabus wesi sahe irosiya ape, fene le nowe ma'e ani arosawire.” Meni Barabas, meni luwaru a'i ne. Le ai lu tamo ma'e ai atuwe. Sosu le lu tamo aine tera'eye. Serai lowe meni ape kalabus wesi sahe ani fu arosawi. Meni ape Pailat lai kalabus wesi nowe ma'e hene ani arosai. Sosu le Jisas ai lu tamo ma'e heneti. Serai le lu taune werese lo marepi umasiye.

Lowe Jisas me tape'i sahe aine tawereye.
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26Sosu a'i pe ai lu tamo Jisas nowe ma'e heneti. Lowe me tape'i ta ta'ane tepa'asiye su, lowe meni ta iyape Saimon ereti aniteye. Meni ape Saimon, le omo pani Sairini ma'e fai. Lowe Jisas lo me tape'i meni ape lo iyo'o sahe au sutetiteye. Sosu Jisas omo nowe ma'e tututiteye. Meni ape, Saimon, Jisas lo me tape'i au sutetiye ape, mo'o umasiti.

27Jisas, ai lu werese, Saimon, lowe omo Jerusalem nowe ma'e itori. Lu taune tomu ne'ese ta'uwerai. Lowe werese mo'o umasitiye. Taune werese le ne marepi orese a'i lu ewiteteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Sosu Jisas luwei erasi a'i wanuwe su, le taune werese ma'e atati siye etiye. Le lowe ma'e eiye, “Jerusalem lo taune werese, fene ane ne owe ape lu ewitere! Fene towafi fene ne a'i lu ewitere. Piyene awere? Owane Sitewi lai fene ma'e etiri luwaru erasi a'i eimawe arosairowa. Aiwawe a'i fene eimane werese fene lo lu ewitere.

29Wanure! Nowe ape se, lu tamo apou eiyei, ‘Taune werese waiyari a'i ape, taune werese mo'u fi foro'o a'i ta'ame ape, fene werese marepi wisere a'i nine'iteyei.’

30Nowe ape se lu taune werese omo ta ma'e eiyei, ‘Omo, ne awei apuwase fiyarire. Nomo sahe winetaira.’ Sosu omo tere'e tere'e ma'e eiyei, ‘Omo werese fene nomo werese napetu tawesire! Nomo temeniyeyei su, etiri wisere a'i ne.’ *Hos* 10:8

31Nowe ape se orese a'i ta'ame su, lu taune ape mo yo seni apou ape irowei. Serai nowe luwaru a'i henerairowa su, lowe piye yo seni apou ape irorowa awere?”

32Lowe omo nowe ma'e fi su, Ai lu lai lu luwaru a'i hesi aiwawe ereti aniteye. Lowe lowesi aiwawe me tape'i sahe aine tera'e tawesiyei ne heneti.

33Ai lu werese Jisas lu hesi aiwawe omo hire ma'e yaneye. Omo ape iyape lo sitewi, “Mato Pa'are lo Omo.” Omo ape sahe lowe Jisas me tape'i sahe ni'ari se ereti lowe aine tawereye. Sosu lowe me tape'i hire ma'e au ani sineteye. Lowe meni luwaru a'i ta'i ereti eyate feni ma'e me tape'i sahe aine tawereyewe, au ani sineteye. Sosu meni luwaru a'i tere'e ereti opi feni ma'e me tape'i sahe aine tawereyewe, au ani sineteye.

34Lowe Jisas lo me tape'i sineye su, Jisas Owane Sitewi ma'e peri ta apou te'eye, {“Tai ano, lu eite mo, lowe etiri, lowe irowe ape, lowe so'oru ta'ama. Ne fara'u yo seni luwaru a'i lowe lo marepi no papu owe ape tote anite tawesire.”}Jisas Owane Sitewi ma'e au te'eye su, ai lu tamo Jisas unahi awei sato tapiye oso a'i ani fu arosawi. Tapiye ta'i a'i ai lu ta Jisas lo ipari tahe aniyei ne ariariyeye. Ai lu tere'e tere'e ipari tahe tere'e tamo lo erei noneye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35Lu taune tomu ne'ese eyeri oso a'i sahe etiri werese ape mo tei siyeteye. Awei lu owane tamo Jisas ma'e te'e naruteye. Lowe apou eiye, “Le lu taune tere'e tamo au pati aniteye.” Ahowa, le apou eiye, “Owane Sitewi lai ane hi awei ma'e eimawe arosai. Peri lo ape wiyeme a'i su, le topo le eiwerou pati anirowata.”

36Ai lu tamo aiwawe Jisas te'e naruteye. Lowe Jisas wain sa'i, uwaseye ape, au aye.

37Lowe apou eiye, “Ne Juda lo meni owane tutawe su, ne topo ne a'i lai hi ani erau itora.”

38Meni ta metei tewi oso a'i sahe peri ta leseye. Peri ape apou a'i leseye. JUDA LO MENI OWANE TUTAWE Le Jisas lo me tape'i hire ma'e ni'ari se aine tawere tawesiye.

39Meni luwaru a'i ta, me tape'i sahe iroteye ape, le aiwawe Jisas peri luwaru a'i te'e naruwe. Le apou eiye, “Ne Meni Owane Sitewi ariariyeye ape awere? Ne Meni Krais su, ne hi ma'e itore. Ne notosi aiwawe a'i ani eraure. Serai notosi aiwawe itoraiyei.” Le Jisas ma'e peri pisa'i te'e naruteye.

40Ahowa, meni luwaru a'i tere'e ape le pinasu lo ma'e eiye, “Peri titanere! Ne Owane Sitewi Pefine atoweiye siye ta'ama awere? Wanure! Ne yo seni luwaru a'i ironamiteye su, lowe ne aiwawe a'i aine tera'eyei.

41Ei, notosi yo seni luwaru a'i tomu ne'ese ironamiteye. Serai notosi me tape'i sahe temeniyeyei. Ne meni ape siyere! Meni ape yo seni werese aseyaro a'i ironamiteye. Piyene lowe le aine tera'eyei awere?”

42Sosu le Jisas ma'e atati eiye, “Jisas, ne si tame itorairowa su, ne marepi no papu ane tote anite tawesire.”

43Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Peri ano wanure! Wiyeme a'i, pereye, ne ane aiwawe omo hire ma'e ironamiteyei.”

Jisas temeniyeye.
(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

44Sosu a'i pe nowe poweiye ponei teiteye su, nowe pasiyeyei wou a'i henerai. Pasiyeyei awei pani werese napetu tawesi po'uteteye. Poweiye wati se nowe pasiyeyei ape tepa'asiye.

45Poweiye hire ma'e Owane Sitewi lai ereti se fu tawesiye. Aiwawe Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe ipari tahe, wesi papu heriteye ape, Owane Sitewi lai ipari tahe ape tewi a'i tewi a'i ani erauwiye.

46Sosu Jisas peri erasi uteye, “Tai ano! Ane hepene ano ereti no ma'e auwei.” Sosu Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, le temeniyeye.

47Sosu ai lu lo meni owane Jisas lo peri wanuwe su, le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le apou eiye, “Wanure! Meni ape lo yo seni luwaru se ta'ame.”

48Lu taune werese etiri ape mo siyeteyei ne ta'uwerai ape, lowe werese marepi orese erasi a'i totenamiteye. Lowe wesi towafi lowe lo si tame fi. Lowe ereti neme lo tepi pi se tomuteye.

49Jisas lo lu feni tomu ne'ese omo pani Galili ma'e fai ape, taune tomu ne'ese Jisas aiwawe mo'o umasiye. Lowe etiri werese ape mo eyeri oso a'i sahe tei siyeteye.

Lowe Jisas lo tahe pa'are fisiye yo papu funari.

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51Meni ta iyape Josep aiwawe iroteye. Meni ape Juda lo omo ta iyape Arimatea ma'e fai. Le nowe ape se, Owane Sitewi lai lu taune au noweinoweirowa ape, ninaweteye. Tu naifa au heseyei lu owane te'e ta'uwerai su, meni ape aiwawe iroteye. Lowe tere'e werese apou eiye, “Ei, nomo Jisas fa aine tera'ere.” Ahowa, meni ape apou eiye, “Ahowa, nomo Jisas aine tera'eyei ta'ama. Meni ape meni wisere a'i ne. Le Owane Sitewi lo marepi umasinamiteye.”

52Meni ape Jisas lo tahe pa'are aniyei ne toteye. Serai le awei meni owane Pailat ma'e ei toweriyei ne fi.

53Pailat apou eiye, “Fara'u a'i ne. Ne tahe pa'are lo ani itoraire!” Sosu le Jisas lo tahe pa'are ani itorai. Le ipari tahe wapo a'i se Jisas lo tahe pa'are ani

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

worone ti tawesiye. Sosu le tapiye fisiye yo papu au howeiye. Tapiye fisiye yo ape he'i a'i ta'aneye.

54Meni ape Jisas lo tahe pa'are fisiye yo sahe au howeiye su, nowe erese iroteye. Juda lo lu taune werese nowe amou (Sabat) au ta'uwe naneiteye. Poweiye amou ape ataheyerai.

55Taune tamo Jisas Pani Galili ma'e aiwawe fai ape, lowe meni ape mo'o umasitiye. Lowe Jisas lo fisiye yo siyeyei ne umasitiye. Eiwerou ma'e iroteye awere? Sosu tahe pa'are lo eiwerou fuwe awere?

56Lowe fisiye yo siyeye su, lowe wesi towafi lowe lo ma'e si tame fi. Lowe etiri sa'i tamo heneri a'i tomu ne'ese ta'uwe naneiteye. Lowe etiri sa'i werese ta'uwe nanei tepa'asiye su, lowe Moses lo yo peri umasiteye. Lowe poweiye amou ape tei fetaneyeteye. Sosu lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

Luk 24

Jisas si tame norohuwe sineye.

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

1Sosu a'i pe nowe tutawe (Sande) taune ape mo nowe esi pasi sineyewe, tapiye fisiye yo ma'e fi. Lowe Jisas lo tahe pa'are sahe etiri sa'i heneri a'i au ani teroso teineyei ne fi.

2Lowe tapiye fisiye yo heneri su, lowe apou toteye, “Eiwerai fisiye yo ahi ta'o lo tapiye ani nowerisawiyei awere?” Lowe fisiye yo henerai su, lowe fisiye yo ahi ta'o lo tapiye nowe ma'e ani nowerisawiyei siyeye. Fisiye yo lo tapiye ahi ta'o ape ariye a'i iroteye.

3Lowe fisiye yo papu wiye su, Meni Owane Jisas lo tahe pa'are siye ariye.

4Lowe hepene se su'ariye. Lowe marepi erasi a'i toteye. Lowe fisiye yo siye ariye su, siyere! Lu hesi papu siyeye. Ipari tahe lowesi lo mi erasi a'i aiwawe tewi mitaiyeye.

5Taune ape mo lu hesi ape siyeye su, lowe marepi atoweiye tote auseriyeteye. Lowe awei sahe lowe uporo ape'i onuwe. Sosu lu hesi ape lowe ma'e te'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

toweriye, “Fene piyene meni hepene se, ironamisiya ape, fisiye yo papu nehisiya awere?

6Jisas sato ariye. Le si tame norohuwe sineye. Tu naifa fene le mase omo pani Galili sahe iroteye su, le fene ma'e peri ta au te'eteye, fene peri ape marepi tote eti tawesisiya awere?

7Le fene ma'e apou eiye, ‘Lu tamo ane, meni hire ma'e itorai ape, lowe ane lu luwaru a'i ma'e henetiyei. Lowe ane me tape'i sahe aine tawere tera'erowa. Sosu nowe hesi heta ane si tame norohuwe sinerowa.’”

8Owane Sitewi lo ipari hesi ape peri ape au te'eye su, taune ape mo Jisas lo peri marepi anite tawesinamiteye.

9Serai lowe Jisas lo tapiye fisiye yo arunatiyewe fi. Lowe Jisas lo lu disaipel ereti feni hesi lowe ta'i a'i (11) ma'e lu taune tere'e tere'e aiwawe a'i peri ape au te'eyei ne fi.

10Taune ape mo iyape lowe lo apou a'i ne. Maria, le omo Makdala ma'e fai. Menitani tere'e Jona, menitani tere'e Maria, Jems lo mai. Taune tere'e tamo lowe mase Jisas lo lu disaipel ereti feni hesi lowe ta'i a'i (11) ma'e peri ape au te'eye.

11Jisas lo lu disaipel peri lowe lo wanuwe su, lowe apou toteye, “Taune werese eite mo meremereye a'i henerai. Nomo peri lowe lo so'oru ta'ama.” Lowe taune lo peri tote tawesi ta'ame.

12{Ahowa, Pita sineteyewe, tapiye fisiye yo ma'e iteroti. Le tapiye fisiye yo ma'e heneri su, le me'iyeni epe'e arowe. Fisiye yo papu siyeye. Le Jisas lo ipari tahe, lowe tahe pa'are lo noweri tawesiye ape, siyeye. Le wesi topo lo ma'e si tame fi. Le hepene se su'ariye. Eiwerou irowe awere?}

Jisas lu hesi Emeus lo yo mai sahe naituwe.
(Mak 16:12-13)

13Sosu a'i pe nowe ape se, Jisas lo lu feni hesi a'i omo ta iyape Emeus ma'e iyei ne toteye. Lowe omo Jerusalem arunatiyewe, omo Emeus ma'e heneri. Omo ape eyeri atahe a'i iroteye (11 kilomita).

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Lowesi yo sahe iteye su, lowesi etiri werese iroteye ape, te'e te'e tiyatiteye.

15Lowesi te'e tiyatiteye su, Jisas lai lowesi ma'e henerai. Le lowesi mase iteye.

16Lowesi meni ape siye so'oru ta'ama. Nihe lowesi lo aworu a'i ne.

17Sosu Jisas lowesi ma'e ei toweriye, “Fenesi itiye su, piye peri te'e te'e tiyatiteye awere?” Sosu lowesi tei fetaneye su, lowesi marepi orese a'i teriteye.

18Meni ta'i iyape Kliopas, le ma'e ei toweriye, “Ne omo Jerusalem he'i a'i fai awere? Ne etiri werese, heneraiteye ape ne, so'oru ta'ama awere?”

19Sosu Jisas lowesi ma'e itiya'u eiye, “Piye etiri ta heneraiteye awere?” Lowesi le ma'e itiya'u eiye, “Etiri werese Jisas ne, omo Nasaret ma'e fai ape, le Owane Sitewi lo au te'e siye meni tutawe ne. Peri werese lo wiyeme a'i ne. Le wiyawi erasi pefine a'i lu taune werese ne ta'aneteye. Owane Sitewi lo nihe se meni ape wara'i a'i tene!

20Au heseyei lu owane tamo, awei lu owane aiwawe a'i lowe Jisas etiyei ne heneti. Lowe apou eiye, “Le fa temeniyere. Serai lowe le me tape'i sahe aine tawere tera'eye.

21Nomo werese marepi apou a'i toteye. Meni ape pani Israel lo lu taune werese si tame eteyei. Ahowa, pereye le temeniyeye. Etiri werese ape mo henerai su, pereye nowe hesi heta i tepa'asiye.

22-23Pereye esi pasi taune tamo Jisas lo fisiye yo ma'e fi. Lowe tahe pa'are lo siye ariye. Sosu lowe si tame iterotaiyewe, nomo ma'e peri te'e ausai. Lowe apou eiye, ‘Nomo suwou se Owane Sitewi lo ipari wisere hesi a'i siyeye. Lowesi nomo ma'e te'eye. Meni ape fene nehisiya ape, le si tame norohuwe sineye. Nomo werese hepene se su'ariye.’

24Lu tamo lowe lo peri wanuwe su, lowe fisiye yo ma'e siyeyei ne fi. Lowe fisiye yo ma'e heneri su, lowe apou aiwawe a'i siyeye. Taune ape lo peri wiyeme a'i te'eteye. Lowe tahe pa'are lo le siye ta'ame.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Sosu Jisas lowesi ma'e itiya'u eiye, “Marepi fenesi lo meremereye a'i ne. Tu naifa weriyei, Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese Jisas ne au te'enamiteye. Fenesi etiri werese ape mo siyeye su, fenesi peri lowe lo marepi tote anite tawesi ta'ame awere? Marepi fenesi lo kairefi luwaru a'i ne. Fenesi peri lowe lo wanu tote tawesi ta'ame.

26Peri ano wanure! Meni ape Jisas, Owane Sitewi lai meni ape hi ma'e fofowei erasi teriteyei ne eimawesai. Le a'i lai Owane Sitewi lo marepi umasiteye. Aiwawe a'i le etiri werese teriteye su, le omo hire ma'e wirowa. Serai Owane Sitewi lai le ma'e etiri werese si tame aurowa. Etiri werese fa henerairowa.”

27Tu naifa Moses, Owane Sitewi lo au te'e siye lu aiwawe a'i lowe one towe sahe peri ta Jisas ne leseye. Sosu Jisas lowe lo peri lo eti werese lowesi ma'e au te'e atuatu areiyeteye. Le tu Moses lo peri au atuatuteye. Sosu mo'o Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese lo peri au te'eteye.

28-29Sosu lowe omo Emeus ma'e atahe a'i heneri su, nowe pasiyeye. Jisas omo ape awera'iyenatiyei ne toteye su, lowesi le ma'e eiye, “Weiya! Nowe pasiyewa. Ne notosi aiwawe a'i wesi sahe howeira.” Sosu Jisas wesi lowesi lo ma'e aiwawe a'i fi.

30Lowe wesi papu wiye su, le lowesi mase metei sahe ene ayei ne onuri. Le nau ta'ase ereti aniteyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le nau ta'ase tewi pa tewi a'i ani topotowe su, le lowesi ma'e nonetiye.

31Le nau ta'ase nonetiye su, nihe lowesi lo amerame a'i siyeye. Lowesi Jisas amerame a'i siye wiyemeyeye. Pereye a'i lowe Jisas saro siye nehi po'utenati. Jisas te'i fi.

32Jisas po'utenatiyewe fi su, lowesi te'e te'e tiyatiye. Lowesi apou te'eye, “Meni ape notosi yo sahe uweitai su, le Owane Sitewi lo peri au te'e atuatu areiyeye su, marepi notosi lo erasi a'i totenamiteye. Le Owane Sitewi lo peri werese notosi ma'e au te'e atuatu areiyeteye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Sosu pereye a'i lowesi omo Jerusalem ma'e si tame iteroti. Jisas lo lu disaipel ereti feni hesi lowe ta'i a'i (11) lu taune tere'e aiwawe a'i wesi sahe ta'uwerai. Lowesi lowe werese nehiyei ne fi. Lowesi lowe siyeye su, lowesi apou te'eye,

34"Meni Owane nomo lo, le si tame norohuwe sineteye tene! Le Saimon ma'e heneri."

35Sosu lowesi lowe ma'e peri lowesi lo au te'eteye. Jisas lowesi mase yo sahe iteye. Le Owane Sitewi lo peri lowesi ma'e au te'e areiyeteye. Sosu lowe omo Emeus heneri su, le wesi lowesi lo ene ayei ne onuri. Le nau ta'ase tewi pa tewi a'i lowesi ma'e ani topotowewe, none ene aye su, nihe lowesi lo amerame a'i siyeye. Serai lowesi Jisas siye so'oruweye.

Lu disaipel lo ape mo Jisas siyeye.
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)

36Sosu a'i pe lowesi peri lowesi lo au te'e tepa'asiye su, Jisas lai lowe ponei sahe teiteye.

37Lowe le siyeye su, lowe werese atoweiye auseriyeteye. Lowe apou toteye, "Nomo sepei luwaru a'i siyesiya."

38Ahowa, Jisas lowe ma'e eiye, "Fene piyene marepi papu atoweiye auseriyesiya awere? Fene piyene marepi hesi a'i totesiya awere?

39Ereti lowe ano siyere! Lowe ereti lowe ano ni'ari se aine tawereye. Fene enite niyame yaru ano siyere! Ane lai ne. Ereti fene lo enite niyame yaru ano sahe fa isawe hete siyere! Fene ane siyere! Ipari werese tahe pa'are ariye. Ane lai tahe pa'are ironamisiya. Fene ane siyere!"

40{Sosu Jisas peri tepa'asiye su, le ereti lowe lo lowe ma'e au atuatuwe.}

41Lowe werese ereti lowe lo siyeye su, marepi lowe lo wisere erasi a'i nine'iteye. Lowe werese marepi hepene se su'ariye. Sosu Jisas lowe ma'e ei toweriye, "Fene ayei ta irosiya awere?"

42Lowe itiya'u eiye, "Ei, hare ta tetisisiya, ne hare eite ani are."

43Sosu le nihe lowe lo se hare ape ani ene aye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

44Sosu a'i pe le hare a tepa'asiye su, le lowe ma'e eiye, “Ane tu fene mase iroteye su, ane peri ano fene ma'e au te'e areiyeteye. Moses, Owane Sitewi lo au te'esiye lu werese, lowe ane ne one towe sahe leseteye. Lu ape mo, one towe sahe leseteye ape, lowe ane ne aiwawe apou leseteye. Etiri werese ape mo nowe me'iye se fa heneraire.”

45Sosu le marepi lowe lo amerame a'i heneraiyei ne au irowe. Serai lowe Owane Sitewi lo peri werese lo eti siye so'oruwe tepa'asiye.

46Sosu le lowe ma'e eiye, “Tu naifa meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye. ‘Nowe me'iye su, meni ta ane ariariyeye ape, le etiri fofowei luwaru tomu ne'ese a'i teriterowa. Lowe meni ape aine tera'erowa. Sosu nowe hesi heta i tepa'asirowa su, le si tame norohuwe sinerowa.

47Jisas si tame norohuwe sineteye su, serai nomo Jisas lo iyape se lu taune werese ma'e fa au te'e fiyarirowa. Nomo tu omo Jerusalem sahe fa au te'e fiyarirowa. Mo'o omo omo pani werese sahe Jisas lo peri fa au te'e fiyarirowa. Lowe werese yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arurowa. Serai Jisas lai yo seni luwaru werese a'i lowe lo ani pamowerowa.’

48Etiri werese, Jisas iroteye ape, fene lai siye so'oruwe tepa'asiye. Aiwawe Jisas lo peri werese, le au te'eteye ape, fene lai wanuteye. Etiri werese, fene siyeteye ape, sosu etiri werese, fene wanuteye ape, fene lu taune werese ma'e au te'e fiyari areiyete.

49Ane fene ma'e au te'esiya. Wanure! Ane hire ma'e wiyei su, ane lai Owane Sitewi lo te'e naneiyei fene ma'e si tame eimawe arosairowa. Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne. Le fene papu wiyei su, fene Owane Sitewi lo kairefiyeyei anirowa. Weiya! Fene omo Jerusalem sato irore. Nowe ape se Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu wiyei.”

Owane Sitewi lai Jisas omo hire ma'e hene wiye.
(Mak 16:19-20; Aposel 1:9-12)

50Sosu a'i pe Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, lowe omo Jerusalem nowe ma'e heneti. Le lowe omo Betani ma'e heneri. Lowe omo Betani ma'e heneri su, le

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ereti lo ani aroweyewe, Owane Sitewi ma'e au te'eye, “Tai ano, ne lowe ma'e au pati ferafereite. Ne lowe ma'e au noweinoweite.”

51Sosu le Owane Sitewi ma'e lowe ne au te'eteye su, le ni'arawe papu hire ma'e wiye.

52Sosu Jisas ni'arawe papu wiye su, lowe omo Jerusalem ma'e si tame fi. Lowe marepi wisere erasi a'i nine'inamiteye. Sosu lowe Jisas ma'e lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

53Lowe mi mi werese Owane Sitewi lo wesi tutawe papu witeye su, lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jon

Jon 1

Peri Pefine a'i tahe pa'are henerai.

1Tu naifa weriyei weriyei peri pefine a'i ironamiteye. Etiri werese henerai ta'ama. Peri pefine a'i ape Owane Sitewi wiyeme a'i mase ironamiteye. Peri pefine a'i ape Owane Sitewi wiyeme tene!

2Tu naifa weriyei weriyei peri pefine a'i ape Owane Sitewi mase ironamiteye.

3Owane Sitewi awei etiri werese au ta'aneyei ne toteye su, le meni eime lo ma'e apou eiye, “Meni eime ano, ne etiri werese au ta'anere.” Serai le etiri werese au ta'aneye. Etiri werese ta'aneye ape, peri pefine lai au ta'aneye. Owane Sitewi tere'e lai etiri werese au ta'ane ta'ame.

4Le papu marepi hepene sato ironamisiya. Sosu marepi hepene ape lu taune ma'e mi erasi Jisas wou a'i tewi mitaiye fiyarisiya.

5Mi erasi ape pasi a'i ma'e tewi mitaiye fiyariye. Ahowa, pasi a'i mi erasi hi ani fu ararorowata.

6Sosu a'i pe mi erasi ape ne, Owane Sitewi lai meni ta'i au te'e fiyariyei ne eimawesai. Owane Sitewi Pefine a'i meni ta eimawesai, iyape Jon.

7Le mi erasi ape au te'e areiyeyei ne fai. Le mi erasi ape au te'e areiyeyei su, lu taune tamo mi erasi ape ne wanu tote tawesiyei.

8Meni ape lai mi erasi ta'ame ne. Ahowa, le mi erasi siyeyei su, sosu le lu taune ma'e au te'e fiyariyei.

9Sosu a'i pe mi erasi pefine a'i, lu taune werese ma'e au tewi mitaiye fiyarisiya ape, hi awei ma'e itorai. Lu taune ape mo, mi erasi pefine a'i ape aniyei su, lowe Owane Sitewi lo marepi pefine a'i siye so'oruwerowa.

10Mi erasi pefine a'i ape, le hi awei sato iroteye. Le a'i lai etiri werese lu taune aiwawe a'i, awei sahe irosiya ape, ta'aneye. Ahowa, lu taune werese lai, awei sahe iroteye ape, lowe le ne siye so'oru ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[11]Le Juda lo lu tewi topo lo ape ma'e itorai, sosu lu tewi lo ape le ne wanu tote tawesi ta'ame.

[12]Ahowa, lu taune werese, peri lo wanu toteyei ape, sosu iyape lo ne tote tawesi umasiyei su, le lowe werese ma'e kairefiyeyei lo auwe. Serai lowe Owane Sitewi lo eimane heneraiyei.

[13]Lu taune Owane Sitewi lo eimane heneraiyei su, Owane Sitewi lai lowe eimane lo au iro heneraiyei ne. Mai eimane auteiyei su, lowe Owane Sitewi lo eimane henerai ta'ame. Mai tai auteiyei ne toteyei su, eimane lowesi lo Owane Sitewi lo eimane henerai ta'ame. Sosu lu lo marepi eimane ne toteyei su, lowe Owane Sitewi lo eimane henerai ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lo eimane werese marepi lo se heneraiyei.

[14]Peri wiyeme a'i ape lai tahe pa'are henerai. Sosu le nomo aiwawe ironamiteye. Nomo mi erasi lo siyeye. Mi erasi ape eime ta'i a'i lo ne. Le a'i lai Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e fai. Le a'i lai Owane Sitewi lo ferafereiyei, sosu peri pefine a'i marepi hepene lo teme'eriyenamiye.

[15]Meni ape Jon, le ne au te'e fiyariye. Le peri erasi apou hare uteye, “Meni ape ne ane lai, le ne tu au te'eye ape, apou eiye, ‘Meni ape ane mo'o aiyerowa. Wiyawi ano ani tepa'asiyei su, le wiyawi lo heneraiyei. Le a'i lai ane hi ani ararosiya. Piyene awere? Le tu mi mi pasi pasi weriyei ironamiteye.’”

[16]Le marepi wisereye teme'eriyesiya. Serai le a'i lai nomo ma'e ferafereiyei ta'i ta'i a'i aunamisiya.

[17]Sosu Moses lai, ereti topo lo se, Owane Sitewi lo yo peri leseyewe, nomo ma'e auwe. Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ferafereiyei ape, peri pefine lo etiri ape mo Jisas Krais sahe henerai.

[18]Lu taune werese werese a'i Owane Sitewi ma'e siye ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo meni eime ta'i a'i, le a'i lai Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo ma'e au atuatuwe. Le Tai Pefine a'i wiyeme eyate feni ma'e onunamisiya.

Jon lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eteye.
(Matyu 3:1-12; Mak 1:7-8; Luk 3:15-17)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Sosu a'i pe Juda lo lu owane tamo, lowe au heseyei lu owane tamo, sosu Livai lo lu tewi tamo Jon ma'e eimawesawi. Lowe le ma'e apou ei toweriyei ne fi, “Ne eiwerai awere?”

20Sosu lowe le ma'e apou ei toweriye su, le mi mi werese itiya'u au te'eteye, “Ane lai Krais ta'ama.”

21Serai lowe le ma'e ei toweriye, “Ne a'i lai eiwerai awere? Ne meni Elaija, tu naifa weriyei temeniyeye ape, ne meni ape awere?” Sosu le itiya'u eiye, “Ahowa, ane Elaija ta'ama.” Lowe si tame ei toweriye, “Sosu ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni tutawe nomo ninawesiya ape, ne meni ape awere?” Sosu le itiya'u eiye, “Ahowa.”

22Sosu lowe si tame ei toweriye, “Ne eiwerai awere? Ne peri ta nomo ma'e itiya'u au te'ere. Serai nomo peri no lu owane nomo lo ma'e si tame au te'eyei. Ne ta'u piye peri au te'eyei awere?”

23Sosu Jon lowe ma'e Owane Sitewi lo au te'e siye meni Aisaia lo peri itiya'u eiye, “Ane peri no'u pani ariye a'i sahe hare utesiya, apou eisiya, ‘Meni owane wiyeme nomo lo ataheyeraisiya. Yo mai lo ape au fareraiye irore.’” *Ais* 40:3

24Sosu lu Farisi ape mo lu tamo Jon ma'e eimawesai. Sosu le ma'e apou ei toweriye,

25Lowe le ma'e te'e toweriye, “Ne Krais ta'ama su, sosu ne Elaija ta'ama su, sosu ne Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni tutawe ta'ama su, serai ne piyene lu taune ma'e sa'i se au husiya awere?”

26Sosu Jon itiya'u eiye, “Ane lu taune ma'e sa'i au husiya. Ahowa, meni ta'i fene mase teisiya ape, fene meni ape so'oru ta'ama.

27Le a'i lai ane mo'o fai. Ahowa, ane meni yahowa'i a'i ne. Ane lowe tahe wafei lo ani eraurowata.”

28Etiri ape mo omo Betani sahe henerai. Omo Betani Sa'i Jordan feni eire ma'e iroteye. Saro ahe Jon lai lu taune ma'e sa'i au huteye.

Jisas, Owane Sitewi lo fe sipsip yene.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29Nowe mo'o su, Jon Jisas siye aniye. Sosu le lu taune ma'e apou eiye, “Siyere! Owane Sitewi lo fe sipsip yene aiwa. Le lu taune werese lo yo seni luwaru a'i au sasariyei.

30Meni ape ne, ane le ne totesiya. Ane fene werese tu apou te'eye su, ‘Meni ta'i ane mo'o fai. Ahowa, ane meni yahowa'i a'i ne. Serai ane lowe tahe lo wafei ani eraurowata.’ Ane peri eite au te'eye su, ane le ne toteye.

31Ane ta'u meni ape siye so'oru ta'ama. Ahowa, serai ane lu taune ma'e sa'i se au huwei ne fai. Piyene awere? Sosu Israel lo lu taune meni ape, Owane Sitewi lai ariariyeye ape, siye so'oruwerowa.”

32Sosu a'i pe Jon peri ape apou au te'eye, “Ane Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ni'arawe ma'e itorai siyeye. Irowe sapuwe wou a'i itorai. Sosu iyo'o lo hire ma'e onurai.

33Meni ape ne Owane Sitewi lai ariariyeye. Ane etiri ape so'oru ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lai ane sa'i se au huwei ne eimaweye ape, le ane ma'e apou eiye, ‘Meni eite, ne Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i le ma'e siye itonamirai. Meni eite lai lu taune ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i se au huwei.’

34Serai ane Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i itorai siye tepa'asiye. Sosu le meni ape lo iyo'o hire sahe onuteye. Sosu ane lu taune werese ma'e le ne au te'e areiyesiya. ‘Le a'i lai Owane Sitewi lo meni eime ta'i pefine a'i ne. Sosu le lowe ma'e mi mi pasi pasi ironamirowa.’”

Jisas lu tamo le ma'e mo'o umasiyei ne ei aniye.

35Nowe mo'o su, Jon lu feni hesi lo aiwawe saro ahe teiteye.

36Sosu le Jisas siye aniye su, le apou eiye, “Siyere! Owane Sitewi lo fe sipsip yene aiwa.”

37Sosu a'i pe Jon lo lu feni hesi peri ape wanuwe su, lowesi Jon arunatiyewe, Jisas mo'o umasiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Sosu Jisas lowesi ma'e atati siye ei toweriye, “Fenesi piye aniyei ne totesiya awere?” Sosu lowesi itiya'u eiye, “Rabai! Ne eiwerou ma'e howeisiya awere?” Rabai lo peri eti apou a'i, te'e atuatu siye meni.

39Sosu Jisas itiya'u eiye, “Fenesi siyera.” Sosu lowesi le ma'e mo'o fiyewe, wesi sahe le howeisiya ape, siyeye. Saro ahe lowesi le mase poweiye ape ironamiye. Nowe poweiye neriwei iroteye.

40Sosu a'i pe lu hesi Jon lo peri wanuwe ape, meni ta'i iyape Andru, Saimon Pita lo pa'ise, le Jisas mo'o umasiye.

41Sosu le Jisas arunati su, le airu lo Saimon nehiyei ne fi. Le Saimon siyeye su, le Jisas ne au te'eye, “Nomo meni ape Owane Sitewi lai wiyeme a'i ariariyeye ape siyeye.” Peri eti apou a'i Krais.

42Sosu a'i pe le Saimon Jisas ma'e henetai. Jisas meni Saimon siyeyewe, apou eiye, “Ne iyape no Saimon, Jon lo meni eime poto. Pereye ane lai ne iyape he'i a'i au eiyei, apou a'i Sifas.” Iyape lo eti apou a'i Pita. Peri nomo lo lo eti, tapiye.

Jisas Filip, sosu Nataniel ei aniye.

43Nowe mo'o su, Jisas omo pani Galili ma'e iyei ne toteye. Le fi su, le meni Filip siyeye. Sosu le ma'e eiye, “Ne ane mo'o umasire.”

44Meni ape Filip, Andru, Pita lo omo sitewi Betsaida aiwawe ma'e fai.

45Sosu Filip meni Nataniel nehiyei ne fiyewe, le ma'e eiye, “Nomo meni ape, Moses tu naifa weriyei Owane Sitewi lo yo peri one towe sahe leseteye ape, siyeye. Sosu aiwawe Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu le ne apou a'i leseteye. Meni ape Jisas, Josep lo meni eime omo Nasaret ma'e fai.”

46Nataniel itiya'u ei toweriye, “Omo Nasaret ma'e fai awere? Etiri wisere a'i omo Nasaret ma'e heneraisiya awere? Piyete!” Sosu Filip itiya'u eiye, “Weiya! Ne siyenara!”

47Sosu a'i pe Jisas meni Nataniel siye aniye su, Jisas le ne eiye, “Siyere! Israel lo meni wiyeme aiyesiya. Meni ape peri wawero marepi lo se ariye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

48Sosu Nataniel Jisas ma'e ei toweriye, “Ne ane ne so'oruwe awere?” Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ane tu ne me owarape unahi sahe siye onuwe. Mo'o, Filip lai ne ei aniye.”

49Sosu Nataniel le ma'e eiye, “Atuatu siye meni, ne Owane Sitewi lo meni eime tene! Ne Israel lo meni owane tutawe tene!”

50Sosu Jisas itiya'u apou eiye, “Ne peri ano wanu tote anite tawesiye. Piyene awere? Ane ne me owarape, unahi sahe onuteye ape, siye so'oruweye. Wiyawi ape erasi pefine a'i ne. Nowe mo'o su, ne etiri pefine a'i tomu ne'ese siyerowa.”

51Sosu le tame te'eye, “Ane ne ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Ne ni'arawe werese tou erauwiyei siyerowa. Serai ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i tamo meni hire ma'e itorai ape, ma'e hire wirowa, sosu hi itorairowa. Ane lai meni hire ma'e itorai ne.”

Jon 2

Jisas sa'i wara'i se wain sa'i atati ta'aneye.

1Nowe hesi i tepa'asiye su, meni ta menitani, naituwe ape, omo Kana pani Galili sahe henerai. Jisas lo mai sato iroteye.

2Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i menitani naituwei ma'e einarai.

3Sosu a'i pe wain sa'i ariye su, Jisas lo mai le ma'e eiye, “Wain sa'i werese ariye.”

4Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ne wiyawi eite ane irowei ne owe ape ei towerire. Nowe ano henerai ta'ama. Nowe ape se ane wiyawi ano irorowata.”

5Sosu Jisas lo mai wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu ma'e eiye, “Etiri werese, Jisas fene ma'e te'eyei ape, fa irore.”

6Sosu a'i pe tapiye pa'are ereti feni werese feni ta'i (6) sato iroteye. Juda lo lu lowe ta'u tapiye pa'are sa'i se ereti lowe au huteye. Tapiye pa'are ta'i (100 lita) sa'i se iroteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Sosu Jisas wiyawi yahowa'i ani ta'ane siye lu ma'e au te'eye, “Fene sa'i wara'i tapiye pa'are sahe teroso asi aiwawe ere.” Sosu lowe sa'i wara'i teroso asi aiwawe teme'eriye fuwe. Ahi ta'o teme'eriyeye.

8Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene sa'i tewi a'i sa'i pa'are sahe anire. Ayei meni owane ma'e aiti.” Sosu lowe sa'i tewi a'i sa'i pa'are sahe aro aniye, ayei meni owane ma'e aiti.

9Sosu ayei meni owane a tepa'asiye su, sa'i wara'i wain sa'i wisere a'i henerai. Le wain sa'i ape so'oru ta'ama. Ahowa, wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu, sa'i aniye ape, wain sa'i henerai so'oruweye tene! Sosu ayei meni owane meni naituwei feni yaro ei aniye. Sosu eiye,

10“Wain sa'i eite wisere a'i tene! Lu taune werese lowe ma'e wain sa'i wisere a'i tu au none isafiyeye. Sosu lowe wain sa'i anamiteye su, lowe meremereye a'i henerai. Sosu lu taune meremereye a'i ironamiye su, ayei meni owane werese wain sa'i luwaru a'i au none isafiyeye. Ahowa, ne lai wain sa'i wisere a'i mo'o au nonetiye.”

11Sosu a'i pe wiyawi erasi pefine a'i ape Jisas lai tutawe ta'aneteye. Wiyawi erasi pefine a'i tere'e ape Jisas lai wiyawi lo se Owane Sitewi lo kairefi a'i se au atuatuteye. Le yaru ape omo Kana, pani Galili sahe ta'aneteye. Serai le ta'aneye su, le mi erasi lo au atuatuteye. Sosu lu disaipel lo le ne tote tawesiteye.

Jisas lu tamo nowe ma'e au sasarisawi.
(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

12Sosu nowe mo'o Jisas, mai lo, pa'ise tamo, lu disaipel lo aiwawe omo Kana arunatiyewe, omo Kaperneam oweirai. Omo ape sahe lowe nowe oso a'i tamo howeiteye.

13Sosu a'i pe nowe Juda lo ta'uwe hereiyei tutawe atahe a'i heneraiyei, iyape Pasova. Sosu Jisas omo Jeusalem ma'e yaneye.

14Lowe Owane Sitewi lo wesi awei wonopu wiye su, le lu tamo, etiri tomu ne'ese ani hese eteteye ape, siyeye. Lu tamo fe bulmakau, fe sipsip, irowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sapuwe au hese eteye. Lu tere'e tamo metei sahe onuwewe, ma'aru erei aniteye.

15Serai le wafei wisu ta'aneye su, le lu werese fe sipsip, fe bulmakau aiwawe na'ari fiyari heneye. Le ma'aru werese lo ani teroso fiyarisawi. Sosu metei werese lo ani awetosawi.

16Sosu le lu, irowe sapuwe au hese eteye ape, ma'e eiye, “Fene irowe werese hene na'ari fiyarire! Fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo wesi owe ape au hese eterowata.”

17Jisas lo lu disaipel yo seni lo ape siyeye su, lowe Owane Sitewi lo one towe peri marepi tote tawesiye, apou leseye, “Ane Owane Sitewi lo wesi marepi erasi a'i totenamisiya. Serai ane Owane Sitewi lo wesi aseyaro wara'i a'i au irowei.” *Sng* 69:9

18Sosu a'i pe lu Juda le ma'e apou te'e toweriye, “Piye wiyawi ta ne nomo ma'e au atuatuwei awere? Eiwerai ne ma'e kairefiyeyei ape auwe awere? Serai ne etiri werese au sasarisawi.”

19Sosu Jisas itiya'u eiye, “Fene Owane Sitewi lo wesi eite tapeti towesiyei su, ane poweiye hesi heta si tame sine ta'aneyei.”

20Sosu Juda lo lu itiya'u apou ei toweriye, “Sawi amou! Owane Sitewi lo wesi eite nowe iyu menei lu hesi werese ereti feni werese feni ta'i a'i (46 iyu menei aiwawe a'i) ta'anenamiteye. Sosu ne wesi eite poweiye hesi heta sine ta'aneye awere? Ahowa.”

21Ahowa, Jisas lo marepi apou a'i toteye, “Wesi eite apou wou a'i tahe pa'are lo si tame sinerowa.”

22Jisas mo'o temeniyeyei su, lu disaipel lo etiri werese ape mo, Jisas te'eye ape, tote tawesirowa. Sosu lowe, Owane Sitewi lo peri leseye ape, sosu Jisas lo peri wanu tote anite tawesiteye.

Jisas yo seni werese nomo lo siye so'oruwesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Sosu a'i pe Jisas omo Jerusalem sahe Juda lo ta'uwerai hereiyei tutawe onuwe su, lu taune tomu ne'ese etiri wisere a'i tere'e wiyawi siyeye. Serai lowe iyape lo se tote tawesinamiye.

24Ahowa, Jisas lu taune werese lo marepi so'oruweye tene! Serai le marepi lowe lo ma'e anite tawesirowata.

25Jisas lu taune lo marepi siye so'oruweye. Serai lu taune ta lu lo yo seni au te'e areiye su, le peri lowe lo wanurowata.

Jon 3

Nikodemus pasi a'i Jisas ma'e ei toweriyei ne fai.

1Sosu a'i pe meni ta'i, Farisi lo meni owane, iyape Nikodemus. Le Juda lo meni owane ne.

2Pasi a'i su, le Jisas ma'e sewiyeyei ne fai. Le Jisas ma'e apou eiye, “Atuatu siye meni, Nomo ne ne te'e atuatu siye meni, Owane Sitewi ma'e fai ape, so'oruweye. Wiyeme a'i! Owane Sitewi lai lu mase iro ta'ame su, lowe wiyawi erasi pefine a'i eite mo irorowata.”

3Sosu Jisas itiya'u apou eiye, “Ane peri wiyeme a'i ne ma'e au te'esiya. Lu taune tamo eimane he'i tame wou henerai ta'ama su, lowe Owane Sitewi lo omo hire ma'e siyerowata.”

4Sosu Nikodemus itiya'u eiye, “Ahowa, lu tamo ya'ariyei irosiya su, lowe eimane he'i henerairowata. Wiyeme a'i! Le mai lo lire papu si tame wirowata. Serai mai lai meni ya'ariyei tame auteirowata.”

5Jisas itiya'u eiye, “Ane peri wiyeme a'i ne ma'e au te'esiya. Mai tamo lai eimane autei ta'ame su, sosu aiwawe, Owane Sitewi lai le ma'e marepi hepene he'i au ta'ame su, le Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata.

6Menitani ta eimane lo auteiyei su, eimane ape tahe pa'are heneraiyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i meni ta papu wiraiyei su, meni ape marepi hepene he'i a'i aniyei. Le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ma'e auteiyei.

7Ne peri ano wanuwe su, ne eimane he'i tame heneraiyei. Ne hepene se owe ape su'ari hemirehemiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Lu tamo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne totesiya. Le eiwerou ma'e fai awere? Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i, fiyaru aiwawe a'i ne. Fiyaru lai marepi topo lo isiya aiyesiya. Sosu ne fiyaru no'u wanusiya. Sosu fiyaru eiwerou ma'e fi awere? Eiwerou ma'e fai awere? Serai lu taune apou a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i auteisiya. Lu lai lowe ne apou totesiya, Eiwerou ma'e fai awere?"

9Sosu Nikodemus itiya'u ei toweriye, "Etiri ape mo eiwerou piye heneraiyei awere?"

10Jisas itiya'u eiye, "Ne Juda lo atuatu siye meni tene! Serai ne etiri ape mo wanu so'oruwe ta'ama awere?

11Ane ne ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Nomo peri ta au te'e fiyarisiya su, etiri werese, nomo au te'eyei ape, nomo ani so'oruwesiya tene! Sosu etiri ta nomo siyeye ape, nomo au te'eyei. Ahowa, fene werese peri nomo lo wanu tote tawesi umasiyei wou ta'ama.

12Ane ne ma'e etiri werese, awei sahe irosiya ape, au te'esiya su, ne peri ano ape wanu anite tawesi wou ta'ama. Serai etiri tamo, hire ma'e irosiya ape, ane ne ma'e au te'esiya su, ne eiwerou tote eti aniyei awere? Ahowa.

13Lu taune werese Owane Sitewi lo omo ma'e wi ta'ame. Ahowa, meni ta'i Owane Sitewi mase ironamiteye. Meni ape omo hire ma'e itorai.

14Tu naifa weriyei Moses lai haru aimesi lo nihari se metei sahe ape leseye. Le haru ape ipo yahowa'i a'i ma'e ani sineye. Apou aiwawe a'i meni omo hire ma'e itorai ape, lu tamo le me tape'i sahe fa ani sineyei.

15Serai lu taune werese meni ape ne tote wanu tawesisiya su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i aurowa. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei ironamirowa.

16Sosu a'i pe Owane Sitewi lai lu taune werese, awei irosiya ape, marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai le meni eime ta'i topo lo a'i hi awei ma'e nomo ne au temeniyeyei ne eimawesai. Lu taune tamo le ne tote tawesi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e mi mi pasi pasi weriyei marepi hepene he'i aurowa. Sosu lowe temeniyenamirowata.

17Owane Sitewi lai meni eime topo lo a'i hi awei ma'e eimawesai su, eime lo lu taune werese omo yehe ma'e eimawesawiyei ne aiye ta'ame. Ahowa, le meni eime topo lo lu taune werese ma'e marepi hepene he'i ne auwei ne eimawesai.

18Lu taune werese le ne tote tawesi umasiyei su, le yo seni luwaru a'i lowe lo au heserowata. Lu taune werese le ne tote tawesi ta'ame su, lowe a'i lai marepi towafi lowe lo umasiyei. Serai lowe omo yehe ma'e irowa.

19Lu taune tomu ne'ese yehe ma'e irowa. Marepi sitewi apou a'i te'esiya, ‘Ane a'i lai mi erasi a'i ne.’ Ane hi awei ma'e itorai su, lu taune tomu ne'ese lowe ane me'iyeni ma'e atati tei awetowe. Serai lowe yo seni luwaru a'i mi mi werese ironamiteye! Lowe werese pasi a'i uweitereme.

20Lu taune werese yo seni luwaru a'i irowei ape, lowe mi erasi ai marepi ironamiyei. Lowe ane ma'e, mi erasi ape, aiye ta'ame. Lowe mi erasi aiyeyei su, lowe apou toteyei, ‘Mi erasi ape yo seni luwaru werese nomo lo amerame a'i au atuatuwei.’

21Sosu lu taune tamo peri wiyeme a'i umasinamiyei su, lowe ane, mi erasi ape ma'e aiyerowa. Lowe ane ma'e aiyeyei su, Owane Sitewi lai yo seni wara'i werese a'i lowe lo lu taune ma'e au atuatu fiyariyei. Lu taune yo seni wara'i a'i lowe lo siyeyei su, lowe apou au te'eyei, ‘Lu taune ape mo lowe Owane Sitewi ma'e fai.’”

Jon sa'i au hu siye meni Jisas ne au te'e areiyeye.

22Sosu a'i pe etiri ape mo te'e tepa'asiye su, Jisas lu feni aiwawe a'i, lowe omo pani Judia ma'e si tame fai. Lowe henerai su, Jisas lu feni mase iroteye. Le lu taune tamo sa'i se au huteye.

23Sosu Jon sa'i au hu siye meni, le lu taune tamo sa'i au huteye. Le sa'i Ainon omo Salim atahe a'i ne, sa'i au huteye. Omo ape sahe sa'i tomu ne'ese iroteye. Lu taune tomu ne'ese Jon ma'e sa'i au ani huwei ne fai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Nowe ape se meni owane Herot lai Jon kalabus wesi ma'e heneti ta'ame.

25Sosu a'i pe Juda lo meni ta Jon lo lu feni ma'e ai peri te'e tiyatiyei ne fai. Lowe apou ai peri te'e tiyatiye, “Meni sa'i au ani huteyei su, le marepi amerame a'i heneraiyei awere? Piyete awere?”

26Sosu lowe Jon ma'e ei toweriyei ne fai. Lowe apou ei toweriye, “Atuatu siye meni, meni ape ne mase, Sa'i Mai Jordan yaro ma'e iroteye ape, ne le ne au te'e fiyariye. Siyere! Lu taune tomu ne'ese le ma'e aiyesiya. Sosu le lowe sa'i au husiya.”

27Sosu Jon lowe ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lai meni ta ma'e wiyawi ta hire ma'e fai ape, auwei ta'ama su, le wiyawi lo anirowata.

28Fene peri ano wanu tepa'asiye. Ane peri ape apou au te'e fiyariye, ‘Ane a'i lai Krais se ta'ame ne. Ahowa, Owane Sitewi lai ane tu le ne au te'e fiyariyei ne eimawesai.’

29Peri anowe ano wanure. Meni ta lai menitani lo naituwei su, meni ape menitani lo hene aniyei. Yereme lo meni ape lo peri no'u wanuwei su, le lowesi ne marepi wisere a'i au toteyei. Ane aiwawe a'i ne. Ane Jisas lo peri wanuwe su, ane le ne marepi wisere a'i au toteye. Marepi wisere a'i ano erasi pefine a'i ne.

30Meni ape iyape erasi a'i fa heneraiyei. Ane a'i lai iyape ano hi ani ararore.”

31Jon Jisas ne apou te'eteye, “Meni ape, hire ma'e itorai ape, le lu taune werese hi ani ararowe. Ane, awei ma'e fai ape, ane awei sato ironamiye. Sosu ane awei lo peri ne au te'enamiye. Meni ape, hire ma'e itorai ape, le lu taune werese hi ani araronamiye.

32Etiri werese meni ape lai siyeye, sosu wanuwe. Etiri ape mo le lu taune werese ma'e au te'e fiyariye. Sosu lu taune werese peri lo wanuwe su, lowe peri eti lo so'oru ta'ama.

33Lu taune werese peri lo wanu tote tawesi umasiye su, lu taune tere'e yo seni lowe lo siyeyei. Yo seni lowe lo siyeyei su, lowe apou au te'e fiyariyei, ‘Owane Sitewi a'i lai wiyeme a'i tene.’

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Serai Owane Sitewi lai meni ape hi ma'e eimawe arosai. Le a'i lai Owane Sitewi lo peri werese au te'e fiyarisiya. Meni ape hi ma'e itorai su, Owane Sitewi lai le ma'e Hepene Wara'i a'i lo auwe. Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i meni ape lo marepi teme'eriye ironamiyei.

35Owane Sitewi Tai Pefine a'i meni eime lo marepi erasi a'i au totenamisiya. Le a'i lai etiri werese meni eime lo ma'e auwe. Serai meni eime lo etiri werese ape mo au noweinoweinamiyei.

36Lu taune tamo meni eime lo peri wanu tote tawesi umasiyei su, le lowe ma'e marepi hepene he'i a'i auwei. Sosu lowe mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Sosu lu taune tamo Owane Sitewi lo meni eime lo peri wanu umasi ta'ame su, lowe marepi hepene he'i a'i anirowata. Ahowa, Owane Sitewi lo ai marepi lowe ma'e ironamirowa."

Jon 4

Samaria lo menitani ta Jisas ma'e te'e tiyatiteye.

1-2Nowe ta se a'i pe meni ta iyape Jon, lu taune tamo sa'i au huteye. Sosu Jisas lu taune tomu ne'ese sa'i au huteye Ahowa, Jisas lai lu taune ma'e sa'i au hu ta'ame. Ahowa, lu disaipel lo lowe ma'e sa'i au huteye. Sosu, lu tewi iyape Farisi lowe apou wanuwe, "Jisas lai lu taune tomu ne'ese sa'i au huwewe, Jon lu taune Jisas lo sa'i ani hu tepa'asiye ape, lowe Jisas lo lu disaipel henerai. Sosu Jon lu taune oso a'i sa'i au huwe. Jisas lai Jon ma'e hi ani ararowe."

3Lu Farisi peri ape au te'eye. Sosu Jisas peri lo ape wanuwe su, le marepi lowe lo apou toteye, "Nomo omo pani Judia pei arunatiyei." Sosu lowe pani Judia arunati fi. Lowe omo pani Galili ma'e heneri.

4Sosu omo pani Galili henerai su, lowe omo pani Samaria fa awera'iyenati.

5Serai le lu feni aiwawe a'i, pani Samaria sahe iteye. Sosu lowe omo iyape Saika ma'e heneri. Saro ahe atahe a'i tu naifa meni Jekop awei pani tewi a'i meni eime lo Josep ma'e auwe.

6Awei pani ape sahe, Jekop pitomuwe ta'i horuseye. Sosu Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i eyeri erasi ma'e iteye. Sosu lowe pitomuwe ape heneri su, le tahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

onota'ano a'i iroteye. Le lu disaipel lo omo Saika ma'e eimawesawi. Lowe ayei eteyei ne fi. Sosu Jisas pitomuwe lo tapiye sahe onuteye. Poweiye ponei a'i iroteye.

7-8Jisas saro woto a'i onuteye. Lu disaipel lo omo Saika ma'e ene ayei eteyei ne fi. Sosu Jisas sato onuteye su, Samaria lo menitani ta sa'i pitomuwe ma'e heneraiyewe, sa'i pitomuwe ma'e sa'i aniyei ne fai. Jisas menitani ape siyeye su, le menitani ape ma'e eiye, “Sa'i ane ausa. Ane sa'i wawe mase ne.”

9Samaria lo menitani Jisas lo peri wanuwe su, serai le Jisas ma'e apou ei toweriye, “Ne Juda lo meni tene! Ane Samaria lo menitani. Ne piyene sa'i ausaiyei ne ei toweriye awere?” Menitani peri ape apou te'eye. Piyene awere? Juda lo lu taune Samaria werese ma'e ai marepi totenamiteye.

10Sosu Jisas menitani ma'e itiya'u apou eiye, “Ne sa'i tere'e Owane Sitewi ne ma'e auwei ape so'oru ta'ama. Aiwawe a'i, ne meni eite, sa'i ausaiyei ne ei toweriyei ape so'oru ta'ama. Ne peri ape wanu so'oruweyei su, ne meni eite apou ei toweriyei, ‘Owane Sitewi lo sa'i ausa.’ Serai ane Owane Sitewi lo sa'i ne ma'e aurowa. Serai ne mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.”

11Sosu menitani ape apou eiye, “Meni Owane, wahu no ariye. Pitomuwe hi yaro a'i tene! Ne sa'i tamo sa'i pitomuwe sahe anirowata. Ne piye ma'e Owane Sitewi lo sa'i aniyei awere? Serai ane ayei su, ane mi mi pasi pasi ironamitorowa.

12Tu naifa weriyei Jekop ya'ariyei nomo lo sa'i pitomuwe eite horuseye. Le meni eime lo aiwawe a'i sa'i pitomuwe aro aniye, sosu sa'i aye. Le fe bulmakau, fe sipsip werese lo sa'i pitomuwe ma'e fai ape au aye. Nomo pereye sa'i hi aro ani anamisiya. Jekop meni owane erasi a'i ne. Serai ne meni owane wiyeme a'i henerai awere? Ne a'i lai Jekop hi ani ararowe awere? Wawero tene!”

13Sosu Jisas itiya'u apou eiye, “Jekop lo sa'i ne, lu taune werese lai sa'i eite ayei su, lowe sa'i si tame anamirairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Ahowa, lu taune tamo Owane Sitewi lo sa'i, ane lowe ma'e auwei ape, lowe ayei su, lowe si tame arowata. Ahowa, lowe mi mi pasi pasi weriyei arowata. Ahowa, Owane Sitewi lo sa'i, ane auwei ape, peri apou wou a'i sa'i pitomuwe lowe papu sa'i teisainamisiya. Sosu marepi hepene wisere a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa."

15Sosu menitani le ma'e eiye, "Owane, ne ane ma'e sa'i eite ausa. Serai ane sa'i wawe tame teriterowata. Aiwawe a'i, ane sa'i pitomuwe ma'e sa'i hi aro anirowata." Menitani peri apou a'i te'eye, serai le Jisas lo marepi so'oru ta'ama.

16Jisas le ma'e apou eiye, "Menitani ire! Ne meni no ei hene aiserirowawe si tame aiye."

17Sosu menitani ape le ma'e itiya'u eiye. "Ane meni se ta'ama." Sosu Jisas le ma'e eiye. "Peri no wiyeme a'i ne. 'Ane meni se ta'ama!'

18Wiyeme a'i ne. Lu ereti feni werese ne naituwe. Sosu meni ape, ne mase irosiya ape, le meni no ta'ama. Peri no wiyeme a'i tene!"

19Sosu menitani le ma'e itiya'u eiye, "Owane Sitewi, marepi ano apou a'i totesiya, Ne a'i lai Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni.

20Ya'ariyei nomo lo omo eire sahe Owane Sitewi ma'e au te'e nine'i wisereyenamisiya. Ahowa, fene Juda lo lu werese apou te'esiya, 'Lu taune werese omo Jerusalem a'i sahe Owane Sitewi ma'e fa au te'e wisereyere.'"

21Sosu Jisas itiya'u eiye, "Menitani, peri ano wanu tote tawesire! Nowe ta aiyeyei su, lu taune werese omo eire ma'e, sosu omo Jerusalem sahe Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e au te'e wisereyerowata.

22Fene omo Samaria lo lu taune etiri ape ma'e au te'e wisereyesiya ape, fene le so'oru ta'ama. Nomo Owane Sitewi wiyeme a'i so'oruwesiya. Serai nomo le ma'e au te'e wisereyesiya. Serai Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i le lu taune werese ma'e aurowa. Marepi hepene he'i a'i lai Juda lo lu tewi ma'e fai.

23Wiyeme a'i ne. Nowe ta aiyeyei. Ahowa, nowe eite henerai tepa'asiye. Lu taune werese Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e wiyeme a'i au te'e wisereyesiya

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, lowe peri wiyeme a'i au te'e wisereyesiya. Sosu marepi lo se Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Lu taune Owane Sitewi ma'e apou au te'e wisereye irosiya su, Owane Sitewi Tai Pefine a'i lai lowe ne marepi wisere a'i totenamisiya.

[24]Owane Sitewi a'i lai hepene ne. Lu taune werese le ma'e umasisiya ape, lowe le ne hepene se lowe lo pei au ei ani arowere. Sosu peri wiyeme a'i se au te'e wisereyesiya."

[25]Sosu a'i pe menitani eite le ma'e eiye, "Meni ape, Owane Sitewi lai ariariye ape, aiyerowa! Ane peri wiyeme a'i eite so'oruwesiya tene! Meni ape aiyeyei su, le etiri werese nomo ma'e au te'e areiyeyei." Meni ape lo iyape Krais.

[26]Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Ane meni ape, ne ma'e au te'esiya ape, ane meni ape tene!"

[27]Sosu a'i pe Jisas peri tepa'asiye su, lu disaipel lo henerai. Sosu lowe hepene se su'ariye. Piyene awere? Jisas Samaria menitani te'e tiyatiteye. Ahowa, lu disaipel lo peri se ta'ama. Marepi lowe lo apou toteye, "Ne piye nehisiya awere? Ne piyene menitani ape ma'e au te'e tiyatisiya awere?"

[28]Sosu menitani sa'i pa'are arunatiyewe, omo topo lo ma'e fi. Sosu le lu tamo ma'e Jisas ne au te'eye.

[29]Sosu a'i pe Samaria lo menitani omo lo ma'e heneri. Sosu le lu tamo ma'e apou eiye, "Peri ano wanure. Fene ane mase aiya. Meni ta yo seni werese ano ane ma'e au te'eye. Meni ape Krais awere? Piyete awere?"

[30]Sosu lowe menitani lo peri wanuwe su, lowe omo lo arunatiyewe, Jisas ma'e heneri.

[31]Menitani omo ma'e arunati su, Jisas lo lu disaipel le ma'e apou ei toweriye, "Atuatu siye meni, Ne etiri ta are."

[32]Ahowa, Jisas itiya'u apou eiye, "Ane ayei tere'e irosiya, fene ayei ape so'oru ta'ama."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Serai lu disaipel lo lowe ta'u aiwawe te'e tiyati toweriye, “Meni ta ayei le ma'e au ene aye awere?”

34Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Ayei ano apou wou a'i. Ane Owane Sitewi lo marepi fa umasi irowei. Le a'i lai ane hi awei ma'e eimawe arosai. Serai ane wiyawi lo pei ani tepa'asiyei.

35Jisas lu taune werese ne, peri lo wanu tote tawesi umasiyei ne toteye ape, toteye. Fene marepi fene lo apou totesiya, ‘Nowe yame hesiyo hesiyo i tepa'asiyei su, serai nomo kewi so foro'o a'i tou ani towesiyei.’ Fene siyere! Ane fene ma'e apou eisiya, nihe fene lo ei ani arowere! Kewi so werese foro'o tepa'asiye.”

36Sosu Jisas lowe ma'e tame eiye, “Meni ta peri ano au te'e fiyariyei su, le apou aiwawe a'i te'esiya. Le kewi so yehe sameyei ne fi. Meni ta peri au te'e fiyariyei su, lu taune tamo peri lo wanu tote tawesiyei, sosu yo ano umasiyei. Serai lowe marepi hepene he'i a'i teinamirowa. Meni ta Owane Sitewi lo peri lowe ma'e au te'esiya. Sosu meni tere'e ta lowe Jisas lo ereti ani fusiya su, lowesi Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Apou aiwawe a'i, awei lo wiyawi siye lu kewi so tou ani towesiyei su, lowesi marepi wisere a'i totesiya. Nowe ye'ewi se tepa'asiyei su, Owane Sitewi lowesi ma'e etiri wisere a'i aurowa.

37Peri eite wiyeme a'i tene! Meni ta kewi so yehe sameyei. Sosu meni tere'e kewi so foro'o a'i tou ani towesiyei, wesi ma'e ani fuwei.

38Lu taune tere'e wiyawi erasi a'i se lu taune ma'e peri ano au te'e fiyariye. Sosu ane fene lowe ane ma'e henetaiyei ne eimawesawi. Lowe ane ma'e aiyeteye su, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Serai wiyawi lowe lo ape ne, fene wiyawi lowe lo tewi a'i henerai.”

Krais peri lo Samaria lo lu ma'e au te'e fiyariye.

39Serai omo Saika lo lu tomu ne'ese Jisas lo peri wanuwe. Menitani ape lowe ma'e peri apou te'eye su, “Fene aiya! Meni ta yo seni ano ane ma'e au te'eye ape siyerai.” Lu tomu ne'ese menitani lo peri wanu tote tawesiye. Serai lu taune tomu ne'ese Jisas lo yo umasiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

40Sosu a'i pe Samaria lu tamo le ma'e henerai. Sosu lowe werese le ma'e apou te'e toweriye, “Ne lu disaipel no aiwawe fara'u nomo mase irote.” Serai lowe Samaria lo lu taune mase poweiye hesi a'i iroteye.

41Jisas lu taune mase iroteye su, le lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiye.

42Sosu lu ape mo menitani ma'e eiye, “Ne peri no au te'eye su, nomo meni ape ma'e siyeyei ne fai. Wiyeme a'i ne! Pereye a'i nomo lai peri ape lo wanuwe su, nomo peri lo wanu tote tawesiye. Etiri ape nomo so'oruwesiya tene!” Meni ape lai lu taune werese ma'e marepi hepene he'i aurowa. Serai lowe marepi hepene wara'i a'i mi mi pasi pasi ironamirowa.

Jisas meni eime ta au ta'ane fara'uweye.

43Nowe hesi a'i i tepa'asiye su, Jisas lu disaipel lo aiwawe omo Saika arunati, sosu omo pani Galili ma'e heneri.

44Tu naifa Jisas apou au te'eye, “Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese omo pani towafi lowe lo sahe lu taune lowe ma'e te'e naruwe.”

45Tu naifa Jisas lu disaipel lo aiwawe Jerusalem sahe iroteye su, lowe Juda lo ta'uwe hereiyei onu ene aye. Jisas sato iroteye su, le wiyawi wisere a'i au ani ironamiye. Lu taune, omo pani Galili ma'e fai ape, ta'uwe hereiyei sahe iroteye. Lowe Jisas lo wiyawi erasi pefine a'i siyeye. Serai Jisas omo pani Galili ma'e henerai su, lu taune werese le ma'e marepi wisere a'i eriteye.

46Sosu a'i pe Jisas omo Kana, pani Galili sahe, ma'e heneri. Tu naifa Jisas lai sa'i wara'i atati ani awetowe. Serai wain sa'i henerai. Sosu omo tere'e iyape omo Kaperneam pani Galili sahe, meni owane erasi a'i ta iroteye. Meni eime lo u tahe erasi a'i ya'orenamiteye. Temeniyeyei ne ataheyeteye.

47Sosu meni owane ape Jisas pani Judia arunatiyewe, omo pani Galili ma'e henerai ape wanuwe su, le Jisas ma'e siyerai. Sosu le apou eiye, “Meni Owane, meni eime ano temeniyeyei ne ataheyesiya. Ne wesi ano ma'e aiya. Sosu meni eime ano u tahe au fara'uwere.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

48Serai Jisas itiya'u le ma'e eiye, “Atu, fene werese wiyawi erasi siyeyei su, fene peri ano fara'u wanu tote tawesiyei. Fene wiyawi erasi siye ta'ame su, fene peri ano awera'iyenatiyei.” Jisas peri apou a'i te'eye. Serai le meni lo marepi ani siye so'oruweye.

49Meni owane erasi ape le ma'e eiye, “Owane wiyeme, wesi ano itora. Meni eime ano temeniyeyei ne ataheyesiya.”

50Sosu Jisas meni owane ma'e eiye, “Wesi no ire! Meni eime no u tahe tepa'asiye.” Jisas peri tepa'asiye su, meni ape Jisas lo peri wanu tote tawesiye. Serai le wesi topo lo ma'e fi.

51Meni owane ape yo sahe iteye su, wiyawi yahowa'i siye lu tamo lo meni ape henerai. Lowe apou eiye, “Owane, meni eime no hepene se. U tahe lo tepa'asiye.”

52Sosu meni owane lowe ma'e apou ei toweriye, “Nowe eiwerou su u tahe tepa'asiye awere?” Sosu lowe itiya'u eiye, “Liyewe neriwei, nowe poweiye po a'i (1 klok) meni eime no u tahe tepa'asiye.”

53Meni eime lo tai wanuwe su, le nowe ape ani so'oruwe tepa'asiye. Nowe ape aiwawe a'i Jisas apou eiye, “Meni eime no u tepa'asiye.” Serai meni owane eite Jisas lo yo umasiye. Sosu noweripi awaripi lo aiwawe a'i Jisas lo marepi umasiye.

54Jisas omo pani Judia arunati, pani Galili ma'e henerai. Le wiyawi erasi to'uresi au aniye. Tu le sa'i wara'i wain sa'i ma'e ani awetowe. Nowe ta se i tepa'asiye su, le meni owane erasi lo meni eime u tahe au fara'uweye.

Jon 5

Jisas meni lowe afofo a'i au fara'uweye.

1Sosu a'i pe nowe mo'o su Juda lo ta'uwe hereiyei erasi iyape Pasova, henerai. Serai Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i omo Jerusalem ma'e yaneye.

2Sosu omo Jerusalem sahe sa'i fisiye erasi saro iroteye. Sa'i fisiye ape fe sipsip lo umaruwe yo atahe iroteye. Umaruwe yo ape fe sipsip si witiye, sosu si

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tame nowe ma'e henerai. Sa'i fisiye erasi ape Juda lo peri iyape eiye, Betesda. Sa'i fisiye ahi pa'o ereti feni werese iroteye.

3Ahi pa'o ape sahe lu taune tomu ne'ese u tahe ya'orei onuteye. Lu tamo nihe pokowe tawesiye. Lu taune tamo lowe luwaru a'i ne. {Lu tamo pa'are lowe lo foro'oweye tahe lowe lo haroharoweye.

4Nowe tase Owane Sitewi lai ipari wisere a'i lo hi sato eimawe arosai. Le sa'i ani auseriye irowe. Sa'i auseriyeyei su, lu taune werese apou toteye, “Meni, menitani ta'i a'i tu sa'i papu wiyei su, u tahe lo fara'uweyei.”}

5Meni ta ahi pa'o saro howeinamiteye. Le iyu menei tomu ne'ese (38) u tahe lo ya'oreinamiteye.

6Sosu a'i pe Jisas sa'i fisiye ape ma'e henerai. Le meni eite, howeiye ape, siyeye su, le meni ape ne u tahe lo se iyu menei tomu ne'ese so'oruweye. Serai le meni ape ma'e apou ei toweriye, “Ne u tahe no henerai tepa'asireme awere?”

7Sosu meni u tahe se itiya'u eiye, “Meni Owane, sa'i auseriyeyei su, ane piye meni ta lai sa'i papu henetirowata. Sa'i auseriyeyei su, meni tere'e tu sa'i papu wiyei. Ane sa'i papu wirowata.”

8Sosu Jisas le ma'e eiye, “Sinere! Mesiye no anirowawe ire!”

9Sosu Jisas peri tepa'asiye su, meni ape lo u tahe po'uteye. Sosu le mesiye lo, noweriye ape, aniyewe fi. Jisas meni u tahe se au fara'uweye su, nowe amou (Sabat) iroteye.

10Serai Juda lo lu owane meni u tahe se ape siyeye su, lowe le ma'e ei toweriye, “Ne mesiye no suteyei amou ne. Nowe amou (Sabat) nomo lo ne.”

11Ahowa, le itiya'u eiye, “Meni ape, u tahe ano au ta'ane fara'uweye ape, le apou eiye, ‘Mesiye no anirowawe suteti.’”

12Sosu lowe le ma'e te'e toweriye, “Meni ape eiwerai ne ma'e apou eiye awere? ‘Ne mesiye no suterowawe ire.’ Meni iyape eiwerai awere?”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Ahowa, le meni ape so'oru ta'ama. Jisas u tahe au ta'ane fara'uweye su, le eresene a'i lu taune ponei uweitiye. Lu taune tomu ne'ese saro tei iroteye.

14Sosu mo'o su, Jisas meni u tahe se Owane Sitewi lo wesi sahe siyeye. Le meni ape se apou eiye, “Siyere! U tahe no po'uteye. Ne seni luwaru a'i owe ape irote! Yo seni luwaru a'i owe ape umasite. Ne etiri luwaru a'i owe ape irote. Yo seni luwaru a'i umasiyei su, etiri luwaru erasi a'i ne ma'e ya'orenamirowa.”

15Sosu meni ape fi. Le Juda lo lu owane siyeye su, le lowe ma'e eiye, “Jisas lai u tahe ano ane au ta'ane fara'uweye.”

16Jisas nowe amou (Sabat) se meni au ta'ane fara'uweye su, Juda lo marepi apou a'i toteye, “Jisas lai nowe amou (Sabat) towesiye.” Serai Juda lo lu owane Jisas ma'e ai marepi toteye, sosu le ma'e au luwaruweyei ne toteye.

17Ahowa, Jisas itiya'u eiye, “Wanure! Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano wiyawi lo ta'anenamisiya. Sosu le ane wiyawi lo ta'aneyei ne eimawesai. Serai ane lai wiyawi lo ani ta'anenamisiya.”

18Jisas peri ape apou eiye su, “Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ne,” Juda lo lu owane le ma'e ai marepi erasi totenamiteye. Lowe Jisas aine tera'eyei ne toteteye. Lowe marepi apou a'i toteye. “Jisas nowe amou (Sabat) towesiye. Etiri ape luwaru a'i ne. Amou a'i ne.” Sosu Jisas apou eiye su, “Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ne. Owane Sitewi Pefine a'i sosu Jisas lowesi aiwawe a'i ne.” Serai lowe ai marepi luwaruweyewe, lowe le ma'e aine tera'eyei ne toteteye.

Owane Sitewi Jisas lo Tai Pefine a'i ne.

19Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Wiyeme a'i! Ane fene ma'e eisiya. Kairefiyeyei ano se ane etiri ta irorowata. Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo wiyawi siyeyei su, ane lai meni eime lo wiyawi ape ane lai fara'u ani ta'aneyei. Tai Pefine a'i ano etiri ta wiyawi ta'anesiya su, ane le ma'e umasirowawe, sosu wiyawi lo aiwawe pati ta'aneyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Peri eite wiyeme a'i. Owane Sitewi Tai Pefine a'i lai meni eime lo ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Etiri werese, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ironamisiya ape, le ane ma'e au atuatu areiyesiya. Le wiyawi erasi a'i ta'anerowa, sosu le ane ma'e au atuaturowa. Fene wiyawi erasi a'i lo eite, ane ta'aneyei ape, siyeyei su, fene marepi hepene se su'ariyei.

[21]Serai Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lu tamo, temeniyeyei ape, si tame ta'ane norohuwe hene aniyei. Sosu lowe ma'e hepene aurowa. Sosu aiwawe ane meni eime lo lu taune tamo ma'e marepi hepene he'i aurowa. Marepi ano a'i ne.

[22]Peri eite wiyeme a'i. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lu taune werese au hese etiyei ta'ama. Ahowa, le meni eime lo ma'e yo seni werese, au heseyei ape, ane ma'e auwe.

[23]Owane Sitewi Tai Pefine a'i wiyawi eite meni eime lo ma'e auwe. Serai lu taune werese meni meni eime lo iyape ei ani arowesiya. Pereye a'i lu taune werese lowesi lo iyape ei ani arowesiya. Lu taune tamo meni eime lo au te'e wisereye ta'ame su, lowe Owane Sitewi Tai Pefine a'i eime lo, hi awei ma'e eimawesai ape, lowe Tai Pefine a'i aiwawe a'i au te'e wisereye ta'ame.

[24]Wiyeme a'i ane fene ma'e eisiya. Peri ano wiyeme a'i ne. Lu taune tamo peri ano wanuwei su, sosu le ma'e ane hi awei ma'e eimawe sai ape, lowe peri lo wanu tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Lowe Owane Sitewi lo marepi umasiyei su, Owane Sitewi lai yo seni lowe lo au hese ereiyei ta'ama. Lu taune ape mo temeniye awera'iyenatiyei, sosu mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

[25]Wiyeme a'i ne! Ane fene ma'e eiwa. Peri ano wiyeme a'i ne. Nowe ta ataheye heneraiwa. Ahowa, nowe eite henerai tepa'asiye. Lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamisiya. Lowe Owane Sitewi lo meni eime lo peri no'u a'i wanuwei. Lu taune tamo peri no'u lo wanuwei su, lowe mi mi pasi pasi weriyei marepi hepene he'i anirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26Peri eite wiyeme a'i ne. Owane Sitewi Tai Pefine a'i lai hepene se ironamisiya. Serai aiwawe a'i le meni eime lo ma'e hepene se auwe. Serai meni eime lo lu taune werese ma'e hepene he'i a'i aurowa.

27Sosu aiwawe a'i le a'i lai meni eime lo ma'e kairefi lo se auwe. Serai meni eime lo yo seni werese a'i au hese erei ironamisiya. Ane a'i lai meni ape, hire ma'e itorai ape ne.

28-29Fene marepi tomu ne'ese owe ape totere. Nowe ta ataheyeraiwa. Lu taune werese, fisiye yo sahe irosiya ape, Owane Sitewi lo meni eime lo peri ahi wanuwei su, lowe werese marepi hepene aniyei, sosu fisiye nowe ma'e heneraiyei. Lu taune werese yo seni wisere a'i iroteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e si tame norohuwe hene aniyei. Sosu mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa. Sosu aiwawe lu taune werese, yo seni luwaru a'i iroteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e si tame hene aniyei. Sosu yo seni werese lowe lo au hese ereirowa. Serai lowe werese mi mi pasi pasi weriyei temeniye ironamitorowa.

Lu tere'e tamo, Jisas ne au te'e areiyeteye.

30Sosu a'i pe Jisas Juda lo lu owane ma'e au te'eye. Wiyawi ape, ane aniye ape, ane marepi ano umasi tote ta'ame. Ahowa, Ane lu taune lo yo seni au hese ereiyei su, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo peri wanuwei. Serai yo seni lowe lo werese, ane wisere a'i au hese ereiyei. Ane marepi ano umasi ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi ane hi ma'e eimawe arosai ape, ane marepi lo umasinamirowa.

31Ane ta'i a'i yo seni werese ano ne au te'e fiyariyei su, fene marepi ano wawero a'i toteyei. Serai fene ane umasirowata.

32Ahowa, meni ta'i tere'e yo seni ano ne au te'e fiyariye. Sosu peri ape, le au te'e fiyariye ape, wiyeme a'i tene. Ane lai so'oruwesiya tene! Serai fene peri lo fa wanure.

33Tu naifa fene lu tamo Jon sa'i au hu siye meni ma'e eimawesawi. Lowe Jon ma'e henerai su, le yo seni ano wiyeme a'i au te'e fiyariye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Ahowa, marepi ano apou a'i tote ta'ame, ‘Lu tamo yo seni ano au te'e fiyariyei.’ Ahowa, ane fene ma'e peri eite mo au te'esiya, serai fene wanu tote tawesiyei su, ane fene ma'e marepi hepene he'i aurowa.

35Meni ape Jon yehe erei wou a'i ne. Pasi a'i su, yehe erei fu etineyei su, etiri oso oso yehe erei ta'uwerai. Jon apou wou a'i ne. Jon peri au te'e fiyariye su, lu taune tomu ne'ese ta'uwerai, peri lo wanuwe. Nowe oso a'i su, fene Jon lo peri marepi wisere a'i toteye. Pereye fene Jon arunatiyewe, ane mo'o umasisiya.

36Wiyawi ano ne, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane hi awei ma'e wiyawi lo ta'aneyei ne eimawe arosai. Le wiyawi lo ane ma'e auwe. Wiyawi ape mo, ane ani ta'aneye ape, wiyawi ape yo seni ano ne au te'e fiyariteye. Fene wiyawi ano siyesiya su, sosu peri ano wanusiya su, fene etiri ape so'oruwesiya tene! Apou a'i Owane Sitewi lai ane hi awei ma'e eimawe arosai. Wiyawi ape lai ane ne au te'e fiyariye ape, Jon lo peri ma'e hi ani fu arowe.

37Sosu Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, ane hi ma'e eimawe arosai ape, le ane ne peri au te'eye. Mi mi werese werese fene peri no'u lo wanu ta'ame. Sosu aiwawe fene nihari tahe pa'are lo siye ta'ame.

38Sosu aiwawe peri lo ape lai marepi fene lo papu iro ta'ame. Piyene awere? Fene meni ape, le eimawe arosai ape, wanu tote tawesi ta'ame. Sosu fene meni eime lo umasi ta'ame.

39Fene Owane Sitewi lo peri, one towe sahe leseye ape, siyeye ne nehinamisiya su, marepi fene lo apou a'i toteye, ‘Ane Owane Sitewi lo peri siye etinamisiya su, serai ane mi mi pasi pasi weriyei tei ironamisiya.’ Wiyeme a'i Owane Sitewi lo peri, leseye ape, peri ape ane ne au te'e areiyesiya. Fene marepi hepene he'i a'i anireme su, fene ane ne fa tote tawesiyei.

40Sosu fene ane ma'e aiyeyei su, ane fene ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Ahowa, fene ane ma'e aiyeyei wou ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

41Marepi ano apou a'i totesiya, ‘Lu taune werese iyape ano te'e ani aroweyei wou ta'ama.’

42Ahowa, ane marepi fene lo so'oruwesiya. Fene marepi hepene papu Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i tote ta'ame.

43Ane lai Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo iyape se fai. Ane fai su, fene ane ma'e wisere a'i erite ta'ame. Ahowa, meni ta iyape yahowa'i se irowei ape, le iyape topo lo se aiyeyei su, fene meni ape wisere a'i eriteyei.

44Fene ta'u ta'i ta'i a'i iyape fene lo ei ani aroweye. Fene iyape erasi a'i siye nehi ta'ame. Iyape erasi a'i ape Owane Sitewi woto a'i ma'e fai. Serai fene peri ano wanu tote tawesiyei ta'ama.

45Fene marepi apou owe ape totere, ‘Ane fene lo yo seni Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e fu te'erowa awere?’ Ahowa, ane fene fu te'erowata. Meni ta'i ta yo seni fene lo Tai Pefine a'i ano ma'e fu te'erowa ape, meni ape iyape Moses. Fene Moses lo yo peri umasisiya su, fene apou totesiya. Nomo marepi hepene he'i a'i anirowa. Fene Moses lo yo peri se marepi hepene he'i a'i anirowa awere? Piyete! Wawero a'i ne. Moses lo yo peri yo seni werese fene lo ape ne au hese ereirowa. Serai fene mi mi pasi pasi temeniye ironamitorowa.

46Wiyawi a'i ne, fene Moses lo yo peri wanu tote tawesi umasi ta'ame. Fene Moses lo peri wanu tote tawesiye su, fene ane ne aiwawe a'i tote tawesiyei. Piyene awere? Tu naifa weriyei Moses ane ne apou leseye.

47Ahowa, fene peri, Moses leseteye ape, wanu tote tawesi ta'ame su, fene peri ano aiwawe a'i wanu tote tawesirowata.”

Jon 6

Jisas lu taune tomu ne'ese (5,000) au ene aye.

(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1Jisas peri tepa'asiye su, le lu feni aiwawe, Hare Ite Galili feni eire ma'e toneri. Hare ite lo iyape tere'e, Taiberias.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Lowe fi su, lu taune tomu ne'ese mo'o umasiye. Lowe Jisas lo wiyawi erasi a'i siyeyei ne toteye. Lowe Jisas lu taune u tahe se fara'uweye ape siyeyei ne toteye.

3Sosu Jisas omo ta yaneye. Omo ape le lu disaipel lo aiwawe onuwe.

4Nowe ape se, ta'uwe hereiyei erasi ataheyerai. Ta'uwe hereiye iyape Pasova.

5Lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e ta'uwerai su, Jisas nihe se lowe werese siyeye. Sosu le Filip ma'e apou ei toweriye, “Eiwerou ma'e nomo ene nau eteyei awere? Serai nomo lowe ma'e au ene ayei awere?”

6Jisas Filip ma'e eiye su, le marepi topo lo so'oruweye. Le a'i wiyawi, eiwerou ta'aneye ape, so'oruwe tepa'asiye.

7Sosu Filip itiya'u eiye, “Eiwerou ma'e ma'aru tomu ne'ese aniyei awere? Nomo ma'aru (200) aniyei su, nomo ayei tamo eterowata. Nomo ayei eteyei su, lu taune werese ayei oso a'i lire lowe lo teme'eriye ta'ame.”

8Sosu meni tere'e iyape Andru, Saimon Pita lo pa'ise apou au te'eye,

9“Siyere! Meni eime oso a'i nau ta'ase oso a'i ereti feni werese hare hesi a'i aitai. Etiri eite mo lu taune ma'e au arowata.”

10Sosu Jisas lu feni ma'e eiye, “Fene lu taune werese ma'e ei onure.” Omo ape sahe senarepe tomu ne'ese irowe. Lu taune werese senarepe sahe onuwe. Lu tomu ne'ese saro onuwe (5,000 aiwawe a'i).

11Lu taune werese onuwe su, Jisas nau ta'ase ereti feni werese ereti se aniye. Sosu le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye su, le lu disaipel lo ma'e auwe. Sosu lu disaipel lo lu taune werese ma'e, onuwe ape noneti. Nonetinauwe, nonetainauwe, lu taune werese lire lowe lo teme'eriyeye. Sosu le hare hesi a'i ereti lo se aniteye su, le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Sosu au ayei ne nonetiye.

12Sosu lu taune werese a tepa'asiye, lire lowe lo werese teme'eriyeye. Sosu Jisas lu disaipel lo ma'e eiye, “Fene ayei tewi a'i tewi a'i werese ani ta'uweye. Sosu etiri tamo foruwe irorowata.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu lowe ayei tewi a'i tewi a'i ta'uwe anirowawe, ipi erasi ani fuwe. Sosu nau ta'ase tewi a'i hare tewi poruwe iroteye ape, si ipi papu ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) ani asi teme'eriyeye.

14Serai lu taune werese Jisas lo wiyawi erasi a'i siyeye su, lowe apou eiye, “Etiri eite wiyeme a'i ne. Meni eite lai Owane Sitewi lo au te'e siye meni ape nomo ninawesiya ape, Owane Sitewi lai le awei ma'e eimawe arosai.”

15Sosu a'i pe Jisas lowe marepi ani so'oruweye. Marepi lowe lo apou a'i toteye. Lowe Jisas ereti tore ni'ari aniyei ne toteye. Sosu lowe le owane tutawe lowe lo hene ani irowei. Serai Jisas woto a'i omo hire ma'e si tame yaneye.

Jisas hare ite hire awesetaiteye.

(Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52)

16Sosu a'i pe nowe pasiyeye su Jisas lo lu disaipel le omo sahe arunatiyewe, hare ite ma'e si tame itori. Lowe hare ite feni eire ma'e toneriyei ne totesiya.

17Lowe wai papu wi onuwe su, lowe hare ite omo Kaperneam ma'e toneriyei ne toteye. Sosu pasiyeye. Jisas lowe mase fi ta'ama.

18Lowe hare ite ponei sahe iroteye su, fiyaru erasi, sa'i ei aiwawe a'i henerai.

19Lowe wai iyatunauwe, iyatunauwe ponei ma'e iyatunauwe. Sosu iyatu fofoteye. Nihe siye aroweye su, sawi amou! Lowe Jisas sa'i hire awesetaiteye siyeye. Lowe Jisas sa'i hire awesetaite siyeye su, lu disaipel lo marepi taweiru erasi a'i toteye.

20Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Taweiru sawa! Ane lai ne.”

21Sosu lowe marepi fetane a'i toteye su, lowe apou eiye, “Wai papu wira.” Sosu Jisas wai papu wirai su, lowe pereye a'i sa'i feni eire omo Kaperneam ma'e seni tewi sahe furi.

Lu taune tamo Jisas siyeyei ne nehiteye.

22Nowe mo'o su, lu taune werese Jisas au ene aye ape, sa'i feni eite teiye. Liyewe lowe wai ta sa'i tewi ma'e siyeye. Lowe Jisas lo lu disaipel wai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyatuteyei siyesawi. Jisas lo lu disaipel lowe a'i lai wai papu wi ato ereye. Jisas wai papu wi ta'ame.

23Lu taune tamo omo Taiberias ma'e fai ape, lowe wai papu wiye, hare ite tonerai. Omo eite sahe liyewe Jisas nau ta'ase Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyewe, sosu lu taune werese ma'e au nonetiteye. Lowe wai sa'i tewi eite ma'e furi.

24Lu taune werese Jisas nau ta'ase au ene ateye ape, lowe Jisas nehiyei ne toteye. Lowe Jisas siye ta'ame su, lowe wai ape mo papu wi atowe. Sosu omo Kaperneam ma'e sa'i toneri. Lowe Jisas nehiyei ne toteye.

Jisas, le nau ta'ase, omo hire ma'e itorai ape ne.

25Sosu lowe Jisas omo Kaperneam sahe siyeye su, lowe le ma'e eiye, “Atuatu siye meni, eiwerou su ne saro ahe fai awere?”

26Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Wiyeme a'i, ane fene au te'eyei. Piyene fene ane nehisiya awere? Fene nau ta'ase ene aye, sosu lire teme'eriyeye. Serai fene ane nehi siyesiya. Fene wiyawi erasi ano siyeye su, fene ane ne tote ta'ame. Fene lire fene lo ne erasi a'i toteye.

27Nau ta'ase liyewe ane au nonetiye ape, ayei ape awei ma'e fai. Awei lo ayei werese witane a'i uwaseyei. Fene ene ayei ape mo marepi erasi a'i owe ape totete. Ahowa, fene Owane Sitewi lo ene ayei marepi erasi a'i totete. Awei lo ene ayei witane a'i uwaseyei. Sosu Owane Sitewi lo ene ayei mi mi pasi pasi ironamirowa. Owane Sitewi lo ene ayei ane, meni hire ma'e itorai ape, fene ma'e auwei. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano a'i lai ane ma'e au te'e wisereyesiya.”

28Serai lowe le ma'e apou eiye, “Piye nomo irowei awere? Nomo Owane Sitewi lo wiyawi erasi a'i ani ta'aneyei ne totesiya. Serai Owane Sitewi nomo ma'e ayei wiyeme a'i lo auwei.”

29Sosu Jisas lowe ma'e apou itiya'u eiye, “Fene Owane Sitewi lo wiyawi ani ta'aneyei ne toteyei su, fene ane ne meni, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, fene peri lo fa wanu tote tawesire.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30-31Sosu lowe le ma'e te'e, “Tu naifa weriyei ya'ariyei nomo lo, omo pani ariye iroteye ape, Owane Sitewi lo nau ta'ase, iyape mana, ani ta'uwe ateye. Serai Moses apou leseye, ‘Owane Sitewi lai lu taune werese lo ma'e nau ta'ase hi awei se ito ma'e aro ausai.’” *Kis* 16:15 Serai lowe le ma'e eiye, “Ne piye wiyawi erasi a'i irowei awere? Nomo wiyawi erasi no siyeyei su, nomo fara'u peri no wanu tote tawesiyei. Ne piye wiyawi erasi a'i ta'aneyei awere?”

32Sosu Jisas lowe ma'e apou eiye, “Peri eite wiyeme a'i ne. Ane fene ma'e eisiya, Moses nau ta'ase fene ma'e hi awei ma'e au aro sai ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano fene ma'e nau ta'ase wiyeme a'i hi awei ma'e eimawe arosaisiya.

33Nau ta'ase wiyeme a'i hi awei ma'e eimawesaisiya ape, apou wou a'i te'eye. Nau ta'ase wiyeme a'i eite lu taune werese a'i ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.”

34Serai lowe le ma'e eiye, “Meni Owane, ne nau ta'ase pefine a'i nomo ma'e mi mi werese ene ayei ne aunamire.”

35Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Ane a'i lai nau ta'ase wiyeme a'i ne. Ane marepi hepene he'i a'i aurowa. Lu taune tamo ane ma'e aiyeyei su, lowe mi mi pasi pasi lau mase irorowata. Sosu aiwawe, lu taune tamo peri ano wanu tote tawesiyei su, lowe mi mi pasi pasi sa'i wawe irorowata.

36Ahowa, ane fene ma'e te'e tepa'asiye, ‘Fene ane siye tepa'asiye. Ahowa, fene peri ano wanu tote tawesi ta'ame.’

37Lu taune werese, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ariariyeye ape, lowe werese ane ma'e aiyeyei. Sosu lu taune tamo ane ma'e aiyeyei su, ane mi mi pasi pasi lowe werese ma'e me'iyeni atati awetorowata.

38Owane Sitewi lai ane hi awei ma'e eimawe arosai. Ane hi awei ma'e itorai su, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo marepi umasiyei. Ane marepi ano umasirowata.

39Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, ane hi awei ma'e eimawe arosai ape, lo marepi apou wou a'i ne. Lu taune werese, Owane Sitewi lai ane ma'e auwe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, ane lowe werese awera'iyenati ta'ame. Serai nowe ye'ewi su, ane a'i lai lowe werese si ta'ane norohuwe hene anirowa. Sosu marepi hepene he'i a'i aurowa. Lowe werese mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa.

40Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo marepi apou wou tote te'eye, lu taune werese, eime lo siyeyei ape, sosu peri lo wanu tote tawesiyei ape, Owane Sitewi lai lowe werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Sosu ane lai nowe ye'ewi se, lowe werese a'i si ta'ane norohuwe hene anirowa. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa."

41Sosu a'i pe Jisas apou au te'eye su, "Ane a'i lai Owane Sitewi lo nau ta'ase hepene se ne," Juda lo lu owane tamo Jisas ne ai marepi tote te'e tiyatiye.

42Sosu lowe apou te'eye, "Meni ape lai Jisas tene! Josep lo meni eime, nomo tai lo mai lo so'oruwe tene! Peri lo wanure! 'Ane lai Owane Sitewi mase hi awei ma'e itorai.' Wawero tene!"

43Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Fene ai marepi owe ape tote te'e tiyatire.

44Owane Sitewi lai meni ta ariariye ei ani ta'ame su, meni ape ane ma'e aiyerowata. Ahowa, ane Owane Sitewi lai, hi awei ma'e eimawe arosai ape, serai Owane Sitewi lai meni ta ei aniyei su, meni ape ane ma'e aiyeyei. Sosu ane nowe ye'ewi se le si ta'ane norohuwe hene anirowa.

45Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo au te'e siye lu tamo apou leseye, 'Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e au atuaturowa.' *Ais* 54:13 Sosu aiwawe a'i lu taune werese Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo peri wanuwe su, sosu ani so'oruweyei su, lowe werese ane ma'e aiyeyei.

46Lu taune werese Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano siye ta'ame. Owane Sitewi lai meni ape hi awei ma'e eimawe arosai. Serai meni ape ne, ane a'i lai Tai Pefine a'i ano siyeye.

47Peri eite wiyeme a'i tene! Ane fene ma'e eiyei, lu taune tamo peri ano wanu tote tawesiyei su, lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamitorowa.

48Ane a'i lai Owane Sitewi lo nau ta'ase wiyeme a'i ne. Ane lai lu taune ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

49Ya'ariyei fene lo pani ariye a'i sahe lowe nau ta'ase Owane Sitewi hi ma'e eimawe arosai ape, a tepa'asiye. Nau ta'ase ape lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowata. Serai nowe me'iye su, lowe werese temeniyeye.

50Ane a'i lai Owane Sitewi lo nau ta'ase, hi awei ma'e eimawe arosai ape ne. Serai lu taune tamo nau ta'ase eite ene ayei su, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Sosu mi mi pasi pasi weriyei tei ironamitorowa.

51Ane a'i lai Owane Sitewi lo nau ta'ase hepene se hi awei ma'e eimawe aro sai. Lu taune tamo nau ta'ase ape ayei su, lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa. Nau ta'ase ape tahe pa'are ano ne. Lu taune werese omo omo werese sahe, ane lowe ne tahe pa'are ano au temeniyeyei. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa."

52Sosu a'i pe lu Juda lo lu owane ta'u ai peri erasi a'i te'e tiyatiye. Lowe apou te'e tiyatiteye, "Meni eite nomo werese ma'e tahe pa'are lo auwei ne ayei awere? Wawero a'i tene!"

53Sosu Jisas itiya'u eiye, "Peri wiyeme a'i ne. Ane fene ma'e eisiya, fene, meni ape itorai ape, lo tahe pa'are a ta'ame su, sosu fisa'i lo a ta'ame su, fene marepi hepene he'i anirowata.

54Lu taune ta tahe pa'are ano ani ayei su, sosu fisa'i ano ani ayei su, lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamitorowa. Sosu nowe ye'ewi se, ane lowe ma'e si hene anirowa.

55Pefine tahe pa'are ano ayei wiyeme a'i ne. Sosu aiwawe fisa'i ano sa'i wiyeme a'i ayei.

56Lu taune ta tahe pa'are ano ayei su, sosu fisa'i ano ayei su, ane meni eite papu wi ironamisiya. Sosu aiwawe le ane papu wi ironamisiya.

57Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano hepene se ne. Le lai ane hi awei ma'e eimawe arosaiyewe, ane ma'e hepene se auwe. Serai lu taune ta tahe pa'are ano ayei su, ane le ma'e marepi hepene he'i auwei.

58Ya'ariyei fene lo nau ta'ase Owane Sitewi lowe ma'e eimawe arosai ape, ateye. Nau ta'ase ape marepi hepene he'i a'i au ta'ame. Ahowa, nowe me'iye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

su, lowe werese temeniyeye. Sosu ane lai Owane Sitewi lo nau ta'ase wiyeme a'i, hi awei ma'e eimawe arosai ape, lu taune ta nau ta'ase wiyeme a'i ayei su, lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamisiya."

59Jisas peri werese eite au te'e fiyariye su, le ta'uwe wesi omo Kaperneam sahe au atuatuwe.

Lu taune ne'ese Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunati.

60Sosu lu feni lo tomu ne'ese peri ape mo wanuwe su, lowe marepi orese a'i toteye. Lowe apou toteye, "Peri eite orese a'i ne. Eiwerai fara'u wanusiya awere?"

61Ahowa, Jisas lu feni lo marepi orese a'i ani so'oruweye su, le lowe ma'e eiye, "Fene peri ano wanuwewe, marepi fene lo orese a'i ne. Serai fene apou eiye, 'Nomo peri ape lo wanu aniyei wou ta'ame.'

62Peri ano wanure! Fene meni, hi awei ma'e itorai ape, hire ma'e si tame wiyei siyeyei su, fene peri ano wanu tote tawesirowata awere? Fene marepi luwaru a'i toteyei awere?

63Lu taune werese ta'u marepi hepene he'i anirowata. Sosu mi mi pasi pasi teinamirowata. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lai marepi hepene he'i aunamisiya. Peri ano, fene ma'e au te'eye ape, fene peri ano Owane Sitewi lo Hepene Wara'i ne wanuwei su, fene marepi hepene he'i a'i aniyei. Serai fene mi mi pasi pasi ironamirowa.

64Ahowa, lu taune tamo peri ano wanu aniye taye. Meni eite Jisas ai atu siye lu tamo'ama." Jisas piyene peri apou te'eye awere? Le lu taune werese lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye. Jisas tu naifa weriyei weriyei lu taune werese siye so'oruweteye. Lu taune tamo wanu aniye. Lu tamo wanu ani ta'ame. Jisas lai lowe siye so'oruweye. Meni eite Jisas ai atu siye lu tamo ma'e hene areareye. Jisas tu naifa weriyei meni ape lo yo seni siye so'oruweye.

65Sosu Jisas apou eiye, "Ane fene ma'e eiye su, 'Tu naifa weriyei ane lu taune werese lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye.' Peri eite wiyeme a'i tene! Peri eite

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo marepi si apou a'i totesiya. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lu taune tamo ei ani ariariye ta'ame su, le ane ma'e aiyerowata.”

66Sosu a'i pe lu feni lo tomu ne'ese peri eite wanuwe su, lowe Jisas me'iyeni ma'e atati ani arunati. Serai lowe le aiwawe uwei te ta'ame.

Pita lai Jisas ne au te'e areiyeye.

67Serai Jisas lu disaipel lo ma'e, ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) ei toweriye, “Fene aiwawe ane ne me'iyeni ma'e atati arunatiyei awere? Sosu wesi towafi fene lo si tame iyei awere?”

68Sosu Saimon Pita le ma'e itiya'u eiye, “Owane, nomo si tame iyei su, eiwerou ma'e nomo si tame iyei awere? Ne a'i lai peri wiyeme a'i au te'esiya. Peri no eite se nomo mi mi pasi pasi ironamirowa.

69Nomo werese peri no wanu tote tawesi umasiteye. Sosu aiwawe nomo ne a'i Owane Sitewi lo meni wara'i so'oruwe tene!”

70Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane a'i lai fene werese (12) ariariyeye. Ahowa, meni ta'i, fene mase irosiya ape, meni luwaru a'i tene!”

71Serai Jisas lo marepi si apou a'i toteye, meni iyape Judas, Saimon Iskariot lo meni eime, meni eite Jisas lo lu disaipel (12) lowe aiwawe a'i iroteye. Mo'o su meni ape lai Jisas ai atu siye lu ma'e hene areareroowa.

Jon 7

Jisas ipo wesi ta'uwe hereiyei ma'e fi.

1Sosu a'i pe Jisas peri ape mo te'e tepa'asiye su, le omo pani Galili sahe uweiteye. Le omo pani Judia i ta'ame. Jisas lo marepi sitewi apou a'i toteye, “Juda lo lu owane ane ma'e aine tera'eyei ne totesiya. Serai ane Judia lo omo pani irowata.”

2Nowe eite se, Juda lo ta'uwe hereiyei atahe a'i henerai iyape ipo wesi lo ta'uwe hereiyei.

3-5Jisas lo pa'ise mo lowe peri lo wanu tote tawesiye ta'ama. Serai lowe le ma'e apou eiye, “Ne pani Galili arunatiyewe, sosu omo pani Judia ma'e ire. Ne wiyawi no yaro ma'e au ta'anere. Lu taune werese, ne ma'e umasiye ape,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe wiyawi no ne siyeyei sosu ne ne au te'e wisereyeyei. Marepi sitewi nomo lo apou a'i irowei su, lowe wiyawi eite fareyare ta'ame. Ahowa, lowe lai lu taune werese ma'e amerame a'i atuatuwei ne totesiya. Ne wiyawi erasi a'i irowei su, ne lu taune werese a'i ma'e au atuatuwei."

[6]Sosu Jisas pa'ise werese lo ma'e itiya'u eiye, "Nowe ano se henerai ta'ama. Serai ane wiyawi erasi a'i lu taune werese ma'e au atuatuwei ta'ama. Serai pereye ane soro ma'e irowata. Ahowa, lu owane fene ma'e ai marepi iro ta'ame. Serai fene fara'u marepi fene lo iro umasiyei.

[7]Ane lu taune werese lo yo seni ne apou au te'e fiyarisiya, 'Yo seni werese lowe lo luwaru wiyeme a'i tene!' Serai lu taune werese ane ne ai marepi totenamisiya. Fene lowe lo yo seni ne luwaru a'i au te'e ta'ame. Lowe fene ne ai marepi totenamirowata.

[8]Serai fene ta'u ta'uwe hereiyei ape soro ma'e ire! Ane ta'uwe hereiyei ape soro ma'e irowata. Piyene awere? Nowe ano se henerai ta'ama."

[9]Sosu le peri eite te'e tepa'asiye su, le omo pani Galili saro iroteye.

Jisas ta'uwe hereiyei ta eresene a'i fi.

[10]Sosu a'i pe pa'ise lo ta'uwe hereiyei soro ma'e yaneye su, le a'i lai soro ma'e eresene fareyare yaneye. Lu taune werese le ne siyesawi ta'ama.

[11]Sosu ta'uwe hereiyei henerai su, Juda lo lu owane Jisas nehiteye. Siye ta'ame su, lowe apou ei toweriye, "Jisas eiwerou ma'e irosiya awere?"

[12]Sosu lu taune werese le ne marepi orese a'i tote te'e tiyatiteye. Lu taune tamo apou a'i te'eye, "Meni ape yo seni wara'i a'i ne." Ahowa, lu taune tere'e tamo apou a'i te'eye, "Ahowa, meni ape luwaru a'i ne. Le lu taune werese ne yo luwaru a'i tere'e ma'e hene aiti."

[13]Lu taune werese Juda lo lu owane ne taweiru a'i ne. Serai lowe werese Jisas ne amerame a'i au te'e ta'ame.

Jisas lu taune ma'e peri lo au te'e atuatuteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Sosu a'i pe ta'uwe hereiyei ape ponei i tepa'asiye su, Jisas lai Owane Sitewi lo wesi wiye. Owane Sitewi lo wesi papu wiye su, le lu taune werese ma'e au te'e atuatuwe.

15Jisas peri lo au te'e atuatuwe te'eye su, Juda lo lu owane marepi auseriyeye. “Sawi amou! Meni eite etiri werese ne wisere a'i ani so'oruwesiya. Piyene awere? Le skul ma'e onu ta'ame.”

16Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Peri eite, ane au te'esiya ape, peri ape ano ta'ame ne. Peri ape Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo ne, le ane, hi awei ma'e eimawe arosai. Serai ane marepi lo au te'e fiyariye.

17Lu taune Owane Sitewi lo marepi umasiyei su, lowe piye peri wiyeme a'i wanu so'oruweyei. Lu taune ta Owane Sitewi lo marepi umasiyei ne totesiya su, le apou fa totere, ‘Peri ape, ane au te'e fiyariye ape, piye peri wiyeme a'i awere? Peri ape Owane Sitewi ma'e fai awere? Ane a'i lai marepi ano au te'e fiyarisiya awere?’

18Lu taune tamo peri topo lo ne au te'esiya su, le a'i lai iyape lo erasi a'i ei ani aroweyei ne totesiya. Ahowa, ane, Owane Sitewi lai ane eimawe arosai ape, Owane Sitewi lo iyape ei ani aroweyei ne totesiya. Le a'i lai wiyeme a'i ne. Le yo seni luwaru werese a'i marepi hepene papu lo irorowata. Le a'i lai yo seni wara'i a'i ironamisiya.

19Tu naifa weriyei meni Moses fene werese ma'e Owane Sitewi lo yo peri au leseye. Ahowa, fene werese Owane Sitewi lo yo peri eite mo ani towesisiya. Owane Sitewi lo yo peri apou eiye, ‘Fene meni ta owe aine tera'ere.’ Fene apou totesiya. Meni eite Jisas Owane Sitewi lo yo peri towesiye. Serai nomo meni eite fa aine tera'ere. Fene piyene ane ma'e aine tera'eyei ne totesiya awere?”

20Sosu lu taune werese itiya'u eiye, “Ne sepei luwaru a'i papu irosiya. Eiwerai ne ma'e aine tera'eyei ne totesiya awere?”

21Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane wiyawi erasi ta'i a'i nowe amou se au irowewe, serai fene werese ane ma'e marepi luwaru a'i totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22-23Ane meni ta'i nowe amou se au ta'ane fara'uweye. Fene ai marepi ane ne owe ape totere. Fene werese ya'ariyei fene lo aiwawe Moses lo yo peri wiyeme a'i umasisiya. Ya'ariyei fene lo tahe touwe. Fene meni eime fene lo Owane Sitewi lo nowe se tahe au touwe. Serai fene wiyawi ta'aneye. Ahowa, fene marepi fene lo apou toteye. Nowe amou eite se nomo wiyawi ta'ane ta'ame. Serai ane meni ta'i nowe amou se au fara'uweye su, fene ane ne ai marepi totenamiteye. Marepi fene lo meremereye a'i ne.

24Meni ta wiyawi ta'i ta'aneyei su, wiyawi eite wisere a'i awere? Luwaru a'i awere? Fene nihe se a'i owe ape au hesere. Fene wiyawi eite au heseyei su, fene wiyawi lo marepi si au heseyei. Fene marepi wara'i a'i se au hesete."

Krais, eiwerai awere?

25Sosu a'i pe Jisas peri ape mo te'e tepa'asiye su, lu taune omo Jerusalem ma'e fai ape apou eiye, "Meni eite lu owane nomo lo lai le ma'e aine tera'eyei ne totesiya.

26Siyere! Le lu taune werese ma'e au te'e fiyarisiya su, lowe le ma'e ai peri te'erowata. Owane Sitewi nomo lo piye marepi totesiya awere? Meni eite Owane Sitewi lo ariariye siye meni, Krais aiwawe a'i ne, totesiya awere? Piyete awere?

27Ahowa, meni ape lo omo sitewi nomo so'oruwe tene! Ahowa, meni ape Krais heneraiyei su, omo lo sitewi lu taune werese so'oruwe ta'ama."

28Serai Jisas Owane Sitewi lo wesi sahe peri erasi apou uteye, lu taune werese ma'e au atuatuweye, "Wanure, fene lai ane ne so'oruwe tene! Sosu aiwawe fene omo sitewi ano ne siye so'oruwesiya tene! Ahowa, Ane hi awei ma'e itorai su, ane marepi ano umasi ta'ame. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ane, hi awei ma'e eimawesai ape, le a'i lai wiyeme a'i tene! Fene werese le ne so'oru ta'ama.

29Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e itorai. Serai ane le ne so'oruwe tene! Le a'i lai ane hi awei ma'e eimawesai."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Sosu Juda lo lu owane Jisas ereti anite tawesiyei ne toteye. Ahowa, lowe le ma'e ereti anite tawesirowata. Marepi si apou a'i toteye, “Jisas lo nowe henerai ta'ame.” Serai lowe Jisas ereti anite tawesi ta'ame.

31Sosu lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanu tote tawesiye. Lowe apou eiye, “Meni eite lai Krais tene! Meni tere'e wiyawi erasi a'i ta'aneyei awere? Ahowa, meni ape lo wiyawi lai wiyawi werese hi ani ararowe. Marepi nomo lo apou a'i toteye. Meni ape Krais tene!”

Krais lai omo hire ma'e wirowa.

32Sosu lu Farisi tamo le ne lu taune lo peri wanuwe su, au heseyei lu owane pefine a'i, Farisi aiwawe a'i, lowe ai atu siye lu owane Jisas ma'e anite tawesiyei ne eimawesai.

33Serai Jisas apou eiye, “Nowe oso a'i su, ane fene mase irosiya. Nowe i tepa'asiyei su, ane temeniyeyei sosu Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e ane si tame ta'ane norohuwe sinerowa.

34Fene ane ne nehi siyeyei. Ahowa, fene ane siyerowata. Ane omo hire ma'e iyei su, fene hire ma'e umasirowata.”

35Sosu Juda lo lu owane lowe ta'u te'e tiyati towerisiya. “Meni ape eiwerou ma'e iyei awere? Serai nomo le ma'e siyerowata. Le Juda lo lu taune ma'e omo pani Grik sahe au te'e fiyariyei awere? Sosu aiwawe Grik lo lu taune ma'e au te'e fiyariyei awere?

36Le peri ape au te'eye su, piye marepi si au te'eye awere? ‘Fene ane ne nehiye siyeyei. Ahowa, fene ane siyerowata. Ane omo hire ma'e wirowa. Ahowa, fene ane mo'o aiyerowata.’”

Jisas lai sa'i pefine a'i ne au te'e atuatu areiyeye.

37Sosu a'i pe ta'uwe hereiyei lo nowe ye'ewi henerai su, Jisas lu taune werese ma'e ponei tei irowe, sosu lowe ma'e peri erasi apou uteye, “Lu taune tamo sa'i ayei ne totesiya su, lowe ane ma'e fa aiyere. Lowe ane aiyeyei su, ane sa'i lowe ma'e au ayei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38Lu taune tamo peri ano wanu tote tawesiyei su, sosu yo seni ano umasiyei, fene Owane Sitewi lo peri wanure. ‘Lu taune ta peri ano wanu tote tawesiyei su, sa'i hepene se erasi a'i marepi hepene lowe lo papu nowe ma'e heneraiyei.’” *Ais* 58:11

39Sa'i hepene se eite ne apou a'i te'eye. Lu taune ta peri ano wanu tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i lo lowe ma'e eimawe arosaiyei. Jisas etiri eite mo au te'eye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i hi awei ma'e itorai ta'ama. Jisas temeniyeyei su, sosu Owane Sitewi iyape erasi le ma'e auwei su, Owane Sitewi hepene Wara'i a'i lo hi awei ma'e eimawe arosaiyei.

Juda lo lu taune Jisas ne marepi hesi a'i toteteye.

40Sosu Jisas peri ape au te'eye su, lu taune tamo marepi lowe lo apou toteye, “Meni eite Owane Sitewi lo au te'e siye meni wiyeme a'i ne.”

41Ahowa, lu taune tere'e tamo apou toteye, “Meni ape Krais tene!” Lu taune tamo apou toteye, “Wawero a'i ne. Krais nomo lo omo pani Galili ma'e aiyerowata. Meni ape omo Nasaret pani Galili ma'e fai.

42Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri apou leseteye, ‘Krais, Devit lo ya'ariyei lu feni. Devit lo omo sitewi iyape pani Judia sahe Betlehem ma'e fai.’” *Sng* 89:3-4; *Mai* 5:2

43Lu taune werese Jisas ne marepi tere'e tere'e toteye.

44Lu taune tamo Jisas ma'e ereti anite tawesiyei ne toteye. Ahowa, lowe le ma'e ereti anite tawesi ta'ame. Piyene awere? Jisas lo nowe henerai se ta'ama.

Juda lo lu owane tamo Jisas ne tote tawesi ta'ame.

45Sosu a'i pe ai atu siye lu ape, lowe au heseyei lu owane, lu Farisi aiwawe a'i lowe ma'e si tame fi. Lowe Jisas hene aitai ta'ama. Sosu au heseyei lu owane lowe ma'e ei toweriye, “Fene piyene Jisas henetai ta'ame awere?”

46Sosu ai atu siye lu owane lowe ma'e itiya'u eiye, “Meni ape iyape se ne. Lu tere'e peri lowe lo aiwawe a'i au te'e ta'ame.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

47Sosu lu Farisi apou a'i itiya'u eiye, “Atu, fene aiwawe. Meni ape fene yo seni luwaru a'i sahe hene ni'ariye awere?

48Juda lo lu owane werese yo seni lo ape umasi ta'ame. Nomo lu Farisi aiwawe a'i, nomo werese le ne umasi ta'ama.

49Lu taune werese Moses lo yo peri so'oru ta'ama. Serai lowe Jisas lo peri wanu tote tawesiye. Lowe Jisas lo peri wanu umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e omo yehe eimawesawiyei.”

50Meni ta'i iyape Nikodemus, Tu naifa meni ape Jisas ma'e pasi a'i fai. Juda lo meni owane ne. Le Jisas au pati aniyei ne toteye.

51Le lowe ma'e eiye, “Ya'ariyei yo peri nomo lo apou au te'esiya, ‘Tu meni ape nomo ma'e fa aiyere. Nomo peri lo wanuwei su, nomo yo seni lo fara'u au heseyei.’”

52Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Ne omo pani Galili ma'e fai awere? Ne Jisas lo lu tewi a'i awere? Ne Owane Sitewi lo peri sahe nehi siyere. Marepi nomo lo apou a'i toteye. Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese omo pani Galili heneraiyei ta'ama.” Peri eite (7:53–8:11) piye meni lai leseye awere? Lu so'oru se tamo lowe so'oru ta'ama. Ya'ariyei one towe tomu tamo sahe peri eite iro te ta'ame. One towe tere'e tamo sahe peri eite iroteye.

Lowe menitani luwaru a'i Jisas ma'e henetai.

53{Lu taune werese wesi towafi lowe lo ma'e fi.

Jon 8

1Lu taune werese wesi towafi lowe lo fi su, Jisas Omo Oliv hire ma'e yaneye.

2Nowe mitaiyeye su, le ta'uwe wesi ma'e si tame wiye. Ta'uwe wesi wiye su, lu taune tomu ne'ese le ma'e ta'uwerai. Le lu taune werese siyeye su, le saro onuwewe, lowe ma'e Owane Sitewi lo peri werese au te'e atuatuwe.

3Sosu Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye lu tamo lu Farisi aiwawe, lowe menitani ta, naituwei towesiye ape, siyeye. Serai lowe menitani ape Jisas ma'e henetai. Sosu lowe menitani eite lu taune werese ponei ma'e tei irowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Sosu lowe le ma'e apou eiye, “Atuatu siye meni, menitani eite naituwe towesiye. Nomo a'i lai nihe nomo lo se siyeye.

5Serai Moses lo yo peri apou te'eye, ‘Menitani ta, naituwe ape, le tafa'e yo seni luwaru a'i irowe ape, fene le ma'e tapiye ani fusawi aine tera'ere.’ Ne piye peri te'esiya awere?”

6Sosu lowe le ma'e te'e toweriye su, lowe Jisas au areareyei ne totesiya. Marepi si lowe lo apou a'i toteye, “Jisas lai Moses lo yo peri towesiyei su, nomo fara'u le etiyei.” Ahowa, Jisas peri se ta'ame. Le lowe uporo ape'i awei sahe onuwewe, sosu peperi sahe etiri ta leseye.

7Sosu lu owane le ma'e tame te'e towerinamiye. Sosu Jisas sineteye su, le lowe ma'e itiya'u eiye, “Meni ta fene mase yo seni luwaru a'i ariye su, le fara'u tapiye tutawe menitani ma'e fa fusawire.”

8Peri te'e tepa'asiye su, le lowe uporo si tame ape'i onuwe. Sosu peperi sahe ereti tepi se leseye.

9Sosu lu owane Jisas lo peri wanuwe su, lowe ta'i ta'i arunatiyewe fi. Ya'ariyei owane lu tu fi. Sosu mo'o lu tere'e tere'e arunatiyewe fi. Lowe werese fi su, Jisas menitani ape, lowesi a'i irowe.

10Sosu Jisas si tame sineye su, le menitani ma'e ei toweriye, “Lu owane werese eiwerou ma'e awere? Lu tamo ne ma'e eti ta'ame awere?”

11Sosu le itiya'u eiye, “Meni Owane, lu werese ariye.” Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ane aiwawe a'i ne ma'e etirowata. Ne wesi no ire! Mi mi werese yo seni luwaru a'i owe ape irore!”}

Jisas lai taiyeyei mi pefine a'i ne.

12Sosu a'i pe Jisas lowe ma'e eiye, “Ane a'i lai lu taune werese lo mi tene! Lu taune tamo ane ma'e umasiyei su, lowe pasi aiwawe a'i uweirowata. Ahowa, lowe mi a'i se uweiyei. Sosu lowe mi mi pasi pasi ironamiyei.”

13Sosu lu Farisi le ma'e eiye! “Wawero! Ne a'i lai ne ne au te'e fiyariye. Peri eite wawero a'i ne. Eiwerai ne pati te'esiya awere?”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ane peri ano ne au te'e fiyariye su, peri ano wiyeme a'i tene! Aiwawe a'i Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano peri ano ne au pati te'esiya. Ane lai, omo sitewi ma'e fai ape, so'oruwesiya. Sosu aiwawe ane omo ma'e iyei ape so'oruwerowa. Ahowa, fene omo sitewi ano so'oru ta'ama. Aiwawe a'i ane omo ma'e iyei su, fene omo ape so'oru ta'ama.

15Fene werese lu taune lo yo seni werese awei lo marepi a'i se au hesesiya. Ahowa, ane lai lu taune werese lo yo seni au heserowata.

16Ane lu taune lo yo seni au heseyei su, ane yo seni au heseyei ape wiyeme a'i tene! Ane ta'i woto a'i au heserowata. Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane hi ma'e wiyawi lo aniyei ne eimawesai. Serai ane Tai Pefine a'i ano aiwawe a'i notosi lu taune werese lo yo seni au heserowa.

17Wanure! Yo seni fene lo apou eiye, ‘Lu hesi a'i peri ta'i au te'e fiyariyei su, peri lowesi lo wiyeme a'i tene!’

18Ane a'i lai ane ne au te'e fiyarisiya. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane ne au pati te'e fiyarisiya. Notosi a'i ane ne au te'e fiyarisiya su, serai peri ano wiyeme a'i tene!”

19Sosu lu owane le ma'e te'e toweriye, “Owane Sitewi Tai Pefine a'i no eiwerou ma'e irosiya awere?” Sosu Jisas itiya'u eiye, “Fene ane ne so'oru ta'ama. Aiwawe a'i fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ne so'oru ta'ama. Fene ane ne so'oruweyei su, serai fene Tai Pefine a'i ano ne aiwawe a'i so'oruweyei.”

20Peri eite Jisas au te'e fiyariye su, le Owane Sitewi lo tewi wesi sahe ma'aru ani fusiya ape, au te'e fiyariye. Lu owane werese Jisas ereti anite tawesirowata. Marepi si aiwawe a'i toteye. Jisas lo nowe henerai ta'ama.

Jisas iyei su, owe meni ta le umasirowata.

21Le lowe ma'e apou itiya'u tame eiye, “Ane omo tere'e iyei. Fene ane ne siye nehiyei ne toteyei. Ahowa, fene ane siyerowata. Ane omo iyei su, fene ane omo ma'e mo'o umasirowata. Serai fene yo seni luwaru a'i fene lo se temeniyeyei.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Serai Juda lo lu owane apou te'e tiyatiye. “Jisas le topo aine tera'eyei awere? Le apou eiye, ‘Ane omo iyei su, fene ane mo'o umasirowata.’ Serai marepi nomo lo apou a'i toteye. Jisas topo le aine tera'eyei tene!”

23Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene lai hi awei ma'e fai. Ane lai omo hire ma'e fai. Fene lai hi awei ma'e irosiya. Ane lai hi awei ma'e fai ta'ama.

24Ane tu apou eiye, ‘Fene werese yo seni luwaru a'i fene lo se temeniyerowa. Fene peri ano ne me'iyeni ma'e atati ani awetowei su, sosu ane meni eite Krais tote tawesi ta'ame su, wiyeme a'i fene werese yo seni luwaru a'i fene lo se temeniyerowa.’”

25Sosu lowe itiya'u te'e toweriye, “Ne eiwerai awere?” Jisas lowe ma'e eiye, “Ane mi mi werese fene ma'e au te'e tepa'asiye.

26Ane etiri tomu ne'ese fene ma'e au te'e fiyariyei. Sosu aiwawe ane yo seni werese tomu ne'ese fene lo se au heserowa. Ahowa, le, ane hi awei ma'e eimawesai ape, le a'i lai wiyeme a'i tene! Le peri tomu ne'ese ane ma'e te'eyei ne auwe. Serai peri werese ane wanuwe su, ane lu taune werese omo werese sahe au te'e fiyariyei.”

27Lowe werese wanuwe su, marepi lowe lo apou a'i toteye, “Le meni tere'e ne au te'eye.” Ahowa, le Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo ne au te'eteye.

28Serai Jisas lowe ma'e eiye, “Nowe ta su pe, meni hire ma'e itorai ape, fene hire ma'e ani aroweyei su, serai fene ane Krais siye so'oruweyei. Ane marepi ano umasirowata. Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane ma'e etiri ta au te'eye su, ane peri lo au te'e fiyariyei.

29Sosu aiwawe a'i. Le ane, hi awei ma'e eimawesai ape, le ane mase irosiya. Le ane woto a'i ma'e arunati fi ta'ama. Wiyeme a'i! Etiri werese ane ta'aneyei su, ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei. Serai Owane Sitewi ane ne au te'e wisereyeyei.”

30Serai lu taune tomu ne'ese le ne tote tawesiyewe. Sosu le ma'e umasiye.

Peri wiyeme a'i lai marepi fetane a'i au irosiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Sosu a'i pe Jisas Juda lo lu taune, le mo'o umasiteye ape, le lowe ma'e eiye, “Fene peri ano umasinamiyei su, sosu fene werese lu feni ano wiyeme a'i heneraiyei tene!

32Sosu aiwawe a'i fene peri wiyeme a'i wanu so'oruweyei. Sosu peri wiyeme a'i eite se fene marepi fetane a'i au heneraiyei.”

33Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Nomo meni Abraham lo lu tewi a'i ne. Lu owane werese mi mi werese nomo tote tawesi ta'ame. Marepi no piye totesiya awere? ‘Fene marepi fetane a'i heneraiyei.’”

34Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Peri ano wiyeme a'i ne. Ane fene ma'e eisiya. Lu taune werese yo seni luwaru a'i irowe su, yo seni luwaru a'i lowe lo lai lowe ma'e anite tawesiye.

35Lu taune werese, yo seni luwaru a'i, ya'orei anite tawesiye ape, lowe Owane Sitewi mase iro ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo meni eime mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

36Ane yo seni luwaru a'i fene lo au sasari pamoweyei su, ane fene ma'e marepi fetane a'i au irorowa. Serai fene marepi fetane a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

37Peri no wiyeme a'i. ‘Nomo Abraham lo lu tewi ne.’ Ahowa, peri ano marepi hepene fene lo papu ai marepi irosiya. Serai fene ane ma'e aine tera'eyei ne totesiya.

38Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano mase iroteye su, notosi etiri tomu ne'ese a'i siyeteye. Serai ane etiri ape mo fene ma'e au te'e fiyariyei. Fene aiwawe a'i. Fene tai fene lo mase iroteye su, etiri werese, tai fene lo irowe ape, fene aiwawe irowei. Serai fene ane aine tera'eyei ne totesiya.”

39Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Meni Abraham ya'ariyei meni owane nomo lo ne.” Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene Abraham lo lu tewi a'i su, serai fene werese Abraham lo wiyawi fa ta'anere.

40Ahowa, fene ane aine tera'eyei ne totesiya. Owane Sitewi lai ane ma'e peri wiyeme a'i au te'eye. Serai ane fene ma'e peri wiyeme a'i eite au te'e fiyariye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Serai fene ane ma'e aine tera'eyei ne totesiya. Meni Abraham fene aiwawe se ta'ama. Abraham ya'ariyei owane fene lo, le Owane Sitewi lo au te'e siye lu au luwaruwe ta'ame.

41Fene werese tai fene lo yo seni luwaru a'i umasinamiteye." Sosu lowe le ma'e eiye, "Mai nomo lo yo seni luwaru a'i irowe ta'ama. Serai mo'o nomo auteiye. Ahowa, nomo tai ta'i a'i irosiya. Tai nomo lo Owane Sitewi wiyeme a'i ne."

42Sosu Jisas lowe ma'e eiye, "Ahowa, Owane Sitewi wiyeme a'i Owane Sitewi Tai Pefine a'i fene lo se ta'ame. Tai Pefine a'i ano wiyeme a'i ne. Sosu aiwawe tu ane le mase ironamiteye. Serai le ane hi awei ma'e eimawe arosai. Ane marepi ano umasi ta'ame. Ahowa, ane Owane Sitewi lo marepi a'i umasiye. Serai Owane Sitewi Tai Pefine a'i fene lo a'i su, fene werese ane ma'e marepi erasi a'i fa tote wawesiyete.

43Fene peri sitewi ano wanu so'oru ta'ama. Marepi fene lo apou a'i toteye, 'Nomo peri lo wanuwei wou ta'ame.' Serai fene apaniye te'ene tawesiye.

44Tai fene lo, sepei luwaru a'i Satan. Serai fene Satan lo yo seni umasiyei ne totesiya. Tu naifa weriyei le a'i lai aine tera'e siye meni wiyeme a'i tene! Peri wiyeme a'i marepi lo ironamirowata. Peri wiyeme wanure! Le a'i lai etiri werese wawero a'i au te'enamiye. Le peri wawero a'i au te'eyei su, le marepi topo lo umasiyei. Serai Satan peri wawero a'i iro siye meni. Peri wawero werese a'i le ma'e fai. Satan peri wawero lo aite tene.

45Ahowa, ane peri wiyeme a'i au te'e fiyariyei. Fene ane ne wanu tote tawesirowata.

46Lu taune werese ane ne apou au te'eyei ta'ama, 'Meni ape yo seni luwaru a'i irowe.' Ahowa, lu taune apou wou a'i te'erowata. Ane peri wiyeme a'i au te'e fiyariyei su, fene piyene peri ano wanu anirowata awere?

47Lu taune, Owane Sitewi lo marepi ta'i a'i iroteye ape, lowe Owane Sitewi lo peri wanu umasisiya. Fene werese Owane Sitewi ma'e fai ta'ama. Serai fene Owane Sitewi lo peri wanu umasirowata."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Abraham iroteye su, Jisas tu naifa ironamiteye.

48Sosu a'i pe Juda lo lu tamo le ma'e eiye. “Wanure! Wiyeme a'i tene! Marepi nomo lo apou a'i toteye, ‘Ne omo Samaria lo meni tene! Ne sepei luwaru a'i marepi hepene papu irosiya.’”

49Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ane sepei luwaru a'i papu ariye. Ahowa, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo iyape ei ani arowsiya. Sosu ate fene ane ma'e au te'e narusiya.

50Peri wiyeme a'i. Ane iyape ano ei ani arowerowata. Owane Sitewi Tai Pefine a'i wiyeme a'i iyape ano ei ani aroweyei ne totesiya. Lu taune tamo iyape ano ei ani aroweyei su, Owane Sitewi lai yo seni werese lowe lo au heseyei.

51Peri ano wiyeme a'i tene! Wanure! Lu taune tamo peri ano wanu tote tawesiyei su, lowe temeniyerowata.”

52Sosu Juda lo lu owane tamo le ma'e eiye, “Peri nomo lo wiyeme a'i tene! Sepei luwaru a'i marepi hepene no papu irosiya. Nomo so'oruwe tepa'asiye. Ya'ariyei owane nomo lo, Abraham, tu naifa weriyei temeniyeye. Sosu aiwawe Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese temeniyeye. Nomo peri no wanuwe, ‘Nomo peri no wanu tote tawesiyei su, nomo mi mi pasi pasi weriyei temeniyerowata.’ Peri wawero tene!

53Wiyeme a'i ne a'i lai ya'ariyei owane nomo lo Abraham, hi ani ararowe ta'ama. Ahowa, ya'ariyei owane nomo lo temeniyeye. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese temeniyeye. Marepi no piye totesiya awere? Ne a'i lai hepene se mi mi pasi pasi weriyei teinamirowa awere? Wawero! Ne aiwawe temeniyerowa tene!”

54Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ane a'i lai iyape ano ei ani aroweyei su, iyape ano yahowa'i ne. Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano iyape ano ei ani arowenamisiya. Fene apou eiye, ‘Owane Sitewi wiyeme a'i Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo lo tene!’ Peri no wawero a'i tene!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

55Fene werese Owane Sitewi ne so'oru ta'ama. Sosu ate ane a'i lai le ne wiyeme a'i so'oruwesiya. Aiwawe ane apou eiyei su, ‘Ane Owane Sitewi wiyeme a'i so'oru ta'ama.’ Ane peri wawero siye meni tene! Ahowa, ane le ne so'oruwe tepa'asiye. Sosu ane peri werese lo wiyeme a'i umasinamisiya.

56Tu naifa weriyei ya'ariyei lu owane fene lo ane siyereme. Sosu le apou toteye. Wiyeme a'i, le aiyerowa tene! Sosu le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye.”

57Serai Juda lo lu tamo le ma'e eiye, “Ne iyu menei lu hesi tawerese ereti feni hesi siye ta'ame. Serai ne apou eiye, ‘Ane Abraham siye tepa'asiye.’ Wawero!”

58Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Peri ano wiyeme a'i tene! Wanure! Tu naifa weriyei Abraham lo mai le auteiye su, ane ironamiteye.”

59Sosu lowe Jisas lo peri wanuwe su, lowe ai marepi erasi totenamiteye. Lowe tapiye le ma'e ani fusawiyei ne totesiya. Ahowa, Jisas lu taune werese papu fareyareye. Serai lowe le siyerowata. Sosu le Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e arunati fi.

Jon 9

Jisas meni nihe pokowe tawesiyei au ta'ane peteneye.

1Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe Owane Sitewi lo wesi arunati fi. Sosu lowe yo sahe iteye su, lowe meni ta'i, nihe pokoweyei tawesinamiteye ape, siyeye. Mai lo auteiye su, meni ape nihe pokoweyei tawesinamiteye.

2Lowe meni ape siyeye su, lu disaipel lo Jisas ma'e te'e toweriye, “Atuatu siye meni, eiwerai yo seni luwaru a'i irowe awere? Meni eite lai awere? Tai mai yo seni luwaru a'i irowe awere? Serai mai meni eite pokowe se auteiye.”

3Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Ahowa, meni ape, aite mai aiwawe, yo seni luwaru a'i irowe ta'ama. Serai meni eite nihe pokoweyei se auteiye. Meni eite nihe pokoweyei se lo marepi si apou a'i totesiya. Serai Owane Sitewi lai meni eite se wiyawi erasi pefine a'i amerame a'i au ta'ane atuaturowa.

4Nomo hepene se irosiya su, nomo Owane Sitewi lo wiyawi au ta'anete. Nowe oso a'i su, ane awei sahe arunatirowawe, omo hire ma'e wiyei. Serai ane omo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hire ma'e wiyei su, ane, meni hi awei ma'e eimawe arosai ape, ane Owane Sitewi lo wiyawi ani ta'anerowata. Fene aiwawe a'i, fene hepene se irosiya su, fene Owane Sitewi lo wiyawi pei ta'anete.

5Ane hi awei ma'e irosiya su, ane a'i lai awei lo mi au tewi mitaiye fiyarisiya."

6Sosu le peri tepa'asiye su, le peperi sahe pisa'i topohowewe, sosu le peperi ani tapowewe, nihe sahe ani teineye.

7Sosu le meni eite ma'e eiye, "Ne ire! Pitomuwe sahe, iyape Siloam nihe no sa'i au hure!" Siloam lo marepi si apou a'i toteye, "Eimawesawi." Serai meni ape pitomuwe Siloam ma'e fi. Meni ape nihe sa'i au huwe su, nihe lo petane siyeye. Sosu le wesi topo lo ma'e si tame fi.

8Lu taune tamo meni ape lo omo irosiya ape, lowe le siyeye apou eiye, "Nomo meni ta, nihe pokoweyei tawesiye ape, iroteye. Le yo sahe ma'aru onu ei towerinamiteye. Meni ape lai awere?"

9Lu taune tere'e apou te'eye, "Ei meni ape lai ne." Lu tere'e tere'e apou te'eye. "Ahowa, meni ape nihari aiwawe a'i ne." Ahowa, meni ape lowe ma'e eiye, "Ane lai meni ape ne."

10Serai lu taune werese le ma'e ei toweriye, "Ne lai meni eite irowe su, eiwerai nihe no au ta'ane petaneye awere?"

11Sosu le itiya'u eiye, "Meni ape, iyape Jisas, penare ani tapowewe, sosu nihe ano ani teineye. Nihe ani teineye su, le ane pitomuwe Siloam sa'i au huwei ne eimawesawi. Serai ane nihe ano sa'i au huwewe, sosu nihe ano au peteneye."

12Serai lowe le ma'e te'e toweriye, "Meni ape eiwerou ma'e fi awere?" Le itiya'u eiye, "Ane so'oru ta'ama."

13Sosu a'i pe lu owane meni ape, tu nihe pokowe tawesiye ape lu Farisi ma'e heneti.

14Sosu Jisas penare ani tapowe su, nowe amou eite se. Nowe amou se le meni, nihe pokowe tawesiye ape, au ta'ane fara'uweye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Sosu serai, lu Farisi le ma'e te'e toweriye, “Eiwerai nihe no au petaneye awere?” Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, “Meni ape penare nihe ano teineye su, ane nihe ano sa'i au huwewe, serai ane fara'u siyesiya.”

16Serai lu Farisi peri lo wanuwe su, lowe le ma'e eiye, “Meni ape nowe anou ape towesiye. Serai le Owane Sitewi ma'e fai ta'ama.” Ahowa, lu Farisi tere'e apou te'eye, “Meni ta wiyawi erasi pefine a'i irowei su, le meni luwaru a'i ta'ama.” Serai lu Farisi werese Jisas ne marepi hesi a'i hesi a'i toteteye.

17Sosu lowe meni nihe pokoweyei ma'e tame te'e toweriye, “Meni ape nihe no au petaneye su, piye marepi no meni ape ne totesiya awere?” Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye. “Meni ape Owane Sitewi lo au te'e siye meni tene!”

18Meni ape peri tepa'asiye su, Juda lo lu owane le ne wawero a'i toteye ne! Marepi lowe lo apou a'i toteye, “Meni ape tu nihe pokoweyei tawesi ta'ame.” Serai lowe meni ape nihe pokowe lo tai mai ei aniye.

19Sosu lowesi fai su, lu owane lowesi ma'e te'e toweriye, “Meni ape meni eime fenesi lo awere? Fenesi auteiye su, le nihe pokoweyei tawesiye awere? Eiwerai nihe ape lo au petaneye awere?”

20Sosu meni eite lo tai mai lowe ma'e itiya'u eiye, “Ei, wiyeme a'i. Meni eite meni eime notosi lo tene! Notosi auteiye su, le nihe pokowe tawesinamiye.

21Eiwerai nihe lo au petaneye awere? Notosi so'oru ta'ama. Piyene le nihe se siyesiya awere? Notosi so'oru ta'ama. Le meni erasi henerai tepa'asiye. Fene le ma'e te'e towerire. Serai le a'i lai fene ma'e au te'eyei.”

22Meni eite lo tai mai Juda lo lu owane ne taweiru a'i ne. Juda lo lu owane werese marepi ta'i a'i toteye, “Lu taune tamo Jisas ne meni Krais au te'e fiyarisiya su, lu owane lowe ma'e Owane Sitewi lo wesi nowe hene ani fusawiyei.”

23Sosu lowesi lo marepi si aiwawe a'i toteye. Serai lowesi apou eiye, “Meni eime notosi lo meni erasi henerai tepa'asiye, fene le fa te'e towerire.”

24Sosu lu owane meni eite nihe pokoweyei tawesiye ape, nowe hesi a'i tame ei aniye. Sosu lowe le ma'e eiye, “Ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyere!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ne peri wiyeme a'i nomo ma'e au te'ere. Meni eite, nihe no petaneye ape, le a'i lai yo peri nomo lo towesinamisiya. Le meni luwaru a'i ne." Nomo peri eite wiyeme a'i so'oruwesiya.

25Sosu le lowe ma'e itiya'u eiye, "Meni eite yo peri fene lo towesinamisiya su, ane so'oru ta'ama. Ahowa, wanure! Ane etiri ta so'oruwesiya. Iyu menei tomu ne'ese i tepa'asiye su, ane nihe pokoweyei tawesinamiye. Serai pereye ane etiri werese siye areiyenamisiya."

26Sosu lowe le ma'e te'e toweriye, "Meni eite lai piye ne ma'e au irowe awere? Piye yo se nihe no petaneye awere?"

27Le lowe ma'e itiya'u eiye, "Ane fene ma'e au te'e tepa'asiye. Fene peri ano wanu se ta'ama awere? Fene piyene peri ano tame wanureme awere? Marepi ano a'i totesiya. Fene aiwawe lu feni lo heneraiyei ne totesiya."

28Sosu lowe le ma'e ai marepi totenamiteye. Le ma'e te'e naruwe. Lowe apou eiye, "Ne lai meni eite lo lu feni a'i ne. Nomo werese a'i lai Moses lo lu feni a'i ne.

29Owane Sitewi, Moses ma'e au te'eye. Nomo peri eite wiyeme a'i so'oruweye tene! Owane Sitewi meni eite ma'e au te'esiya awere? Ahowa, nomo, omo lo ma'e henerai ape, so'oru ta'ama."

30Sosu meni ape lowe ma'e itiya'u eiye. "Wiyeme a'i tene! Fene etiri eite so'oru ta'ama awere? Meni eite lai nihe ano petaneye. Sosu fene, omo lo ape ma'e fai ape, so'oru ta'ama awere?

31Peri ano wanure! Owane Sitewi lai lu taune werese, yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, le peri lowe lo wanu ta'ame. Ahowa, lu taune tamo Owane Sitewi lo iyape ei ani arowei su, sosu marepi lo umasiyei su, le a'i lai peri lowe lo wanuwei.

32Mai meni ta ape auteiye su, sosu nihe lo pokoweyei tawesiye su, lu taune werese nihe lo au petanerowata. Tu naifa weriyei sosu pereye a'i lu taune meni, nihe pokoweyei tawesiye ape, nihe lo au petanerowata. Ahowa, Jisas a'i lai meni nihe pokowe tawesisiya ape au petaneye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Owane Sitewi meni eite hi awei ma'e eimawe arosai ta'ama su, le nihe ano au petanerowata.”

34Sosu lowe ai marepi se itiya'u le ma'e eiye, “Mai no ne auteiye su, yo seni luwaru a'i marepi hepene no papu teme'eriyeye. Serai ne nomo ma'e au atuatuwei ne totesiya awere? Marepi owe ape totere!” Sosu lowe le ta'uwe wesi nowe ma'e hene ani fusawi. Sosu apou eiye, “Ne ta'uwe wesi si tame owe ape aiyete.”

Meni ta tote tawesi ta'ame su, le nihe pokowesiya.

35Sosu a'i pe lowe meni eite ta'uwe wesi nowe ma'e hene ani fusawi su, lu tamo au te'e tiyatiteye. Sosu Jisas peri lowe lo wanuwe su, le meni eite nehiyei ne fi. Le meni ape siyeye su, le meni eite apou ei toweriye, “Meni hire ma'e itorai ape, ne le ne wanu tote tawesisiya awere?”

36Sosu le Jisas ma'e itiya'u eiye, “Meni ape eiwerai awere? Ane meni ape ne wanu tote tawesiyei ne totesiya.”

37Sosu Jisas le ma'e eiye, “Ne meni eite siye tepa'asiye. Aiwawe a'i le ne ma'e au te'esiya. Ane a'i lai meni eite tene!”

38Sosu meni eite apou eiye, “Meni Owane Pefine a'i ne! Ane peri no wanu tote tawesisiya.” Serai le lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e au te'e wisereyeye.

39Sosu Jisas apou au te'eye, “Ane hi awei ma'e itorai su, marepi si apou a'i toteye. Ane lu taune werese lo yo seni au heseyei ne fai. Lu taune, yo seni luwaru a'i irowe ape, lowe meni nihe pokoweyei tawesiye aiwawe a'i ne. Serai ane nihe lo petaneyei. Lu taune tamo, marepi wara'i a'i toteye ape, ane lowe nihe pokoweyei au iro heneraiyei aiwawe a'i ne.”

40Sosu lu Farisi tamo peri lo wanuwe su, lowe le ma'e te'e toweriye, “Ne nomo ma'e au te'esiya, ‘Nomo nihe pokoweyei tawesiye.’”

41Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene apou te'esiya su, ‘Nomo yo seni luwaru a'i irorowata.’ Owane Sitewi lai fene au ferafereirowata. Ahowa, fene apou eiyei su, ‘Owane Sitewi ane yo seni luwaru a'i ironamiteye, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo au sasari pamoweyei.’”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jon 10

Jisas fe sipsip au noweinowei siye meni pefine a'i ne.

1Sosu a'i pe Jisas apou eiye, “Peri ano wanure! Wiyeme a'i ne. Ta'arei lu tamo fe sipsip ta'arei aniyei su, le tapiye se ti yose umaruwe yo wirowata. Ahowa, le tapiye sahe wirowawe, fe sipsip aine tera'e ta'arei aniyei. Le a'i lai ta'arei siye meni tene!

2Fe sipsip au noweinowei siye meni, le tapiye se ti yose umaruwe yo papu wiyei.

3Meni ape lai tapiye se ti yose aiyeyei su, umaruwe yo au noweinowei siye meni umaruwe yo le ne ani tosowei. Meni ape fe sipsip lo iyape ote aniyei. Fe sipsip peri no'u lo wanuwei. Serai fe sipsip werese lo tapiye se ti yose nowe ma'e le mo'o umasiyei.

4Sosu le fe sipsip werese nowe ma'e ei aniyei su, le tututeye. Sosu fe sipsip werese mo'o umasiyei. Lowe peri no'u lo wanu so'oruweyei su, serai lowe le ma'e umasiyei.

5Sosu meni ta tere'e fe sipsip ei aniyei su, lowe peri lo wanu ta'ame. Serai lowe le ma'e umasirowata. Lowe peri no'u lo wanuwei su, lowe itero fiyariyei. Lu tamo tere'e lo no'u, lowe wanu so'oruwe ta'ame.”

6Sosu Jisas peri anowe eite au te'eye su, Juda lo lu owane werese peri lo eti wanu so'oruwerowata.

7Serai Jisas lowe ma'e tame eiye, “Peri ano wiyeme a'i. Wanure! Ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Ane a'i lai fe sipsip lo umaruwe yo ne.

8Lu tamo, tu fai ape, lowe fene ma'e eiye, ‘Ane a'i lai meni eite Owane Sitewi ariariyeye ape tene!’ Lowe fai su, lowe eresene a'i yo tere'e se wiyei ne totesiya. Lowe lo marepi sitewi apou a'i toteye, ‘Nomo lu taune werese lo marepi au luwaruweyei ne totesiya.’ Lowe werese ta'arei siye lu aiwawe a'i ne.

9Ane a'i lai umaruwe yo a'i ne. Lu taune tamo ane wiraiyei su, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai lowe ane ma'e si wiraiyei. Sosu ane lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari pamowerowawe, lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

10Ta'arei meni aiyeyei su, marepi lo apou a'i toteyei. ‘Ane fe sipsip tamo ta'arei aniyei, sosu au luwaruweyei, sosu lowe aine tera'eyei. Ahowa, ane lu taune ma'e marepi hepene he'i a'i auwei ne fai. Ane marepi hepene he'i erasi a'i auwei ne fai.

11Ane a'i lai fe sipsip lo au noweinowei siye meni wisere a'i ne. Fe sipsip lo au noweinowei siye meni wisere a'i ne. Le fe sipsip ma'e marepi erasi tote wawesiyesiya. Serai le fe sipsip lo ne temeniyeyei ne au atoweiye ta'ame. Ane lu taune werese ma'e aiwawe a'i marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Serai ane lai lowe ne au temeniyeyei.

12-13Meni ta ma'aru se wiyawi ani siye meni, le fe sipsip lo au noweinowei siye meni ta'ame ne. Le fe sipsip werese lo ariye. Serai le ma'aru se wiyawi ta'aneyei. Sosu le fe sipsip au noweinoweiyei su, le fe sipsip marepi erasi a'i tote ta'ame. Sosu you erawe tamo fe sipsip aine tera'eyei ne aiyeyei su, ma'aru wiyawi meni atoweiye iterotiyei. Serai you erawe tamo fe sipsip werese ani umasi fiyarirowa. Sosu you erawe lai fe sipsip tamo tomu tera'e tou ene arowa.

14-15Ane a'i lai fe sipsip lo au noweinowei siye meni wisere a'i ne. Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano siye so'oruwesiya. Aiwawe a'i Tai Pefine a'i pefine a'i ano ane ne siye so'oruwesiya. Serai ane lu taune werese ne, yo seni ano umasisiya ape, siye so'oruwesiya. Aiwawe a'i lu taune werese ano ane ne siye so'oruwesiya. Serai ane lu taune werese ano ne au temeniyeyei.

16Ane fe sipsip tere'e, tapiye ti yoseye ape, nowe ma'e irosiya. Ane lowe werese ane ma'e ei anirowa. Lowe werese peri no'u ano wanu umasisiya. Ane lowe werese ta'uweraiyei. Serai lowe werese werese lu feni ta'i a'i heneraiyei. Sosu ane ta'i a'i lowe werese au noweinoweiyei

17Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano wiyeme a'i ane ne marepi erasi a'i totesiya. Sosu aiwawe ane lu taune werese ano marepi erasi a'i totesiya. Serai ane lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

werese ma'e temeniyeyei no ape auwei. Ane temeniyeyei su, ane hepene se si tame hene aniyei.

18Ane temeniyeyei su, meni ta ane aine tera'erowata. Ahowa, ane marepi ano umasisiya. Serai ane temeniyeyei ano ape auwei. Kairefiyeyei ano se, temeniyeyei ano ape, ane fara'u auwei. Sosu aiwawe kairefiyeyei ano se ane fara'u marepi hepene ano si tame hene aniyei. Peri wiyeme eite ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e wanu aniye."

19Sosu a'i pe Jisas peri ape lo au te'e tepa'asiye su, Juda lo lu taune werese marepi hesi a'i toteye.

20Lu taune tamo le ne apou te'eye, "Meni ape sepei luwaru a'i papu irosiya. Marepi lo meremereye a'i ne. Fene piyene peri lo wanusiya awere?"

21Sosu lu taune tere'e apou eiye, "Wanure! Meni ta sepei luwaru a'i papu irosiya ape, peri eite au te'erowata. Sepei luwaru a'i lai meni pokoweyei tawesiye ape, nihe lo au petanerowata."

22Sosu a'i pe ta'uwe hereiyei ta iyape, Owane Sitewi lo wesi tosowe. Ta'uwe hereiyei ape lo nowe henerai tepa'asiye. Lu taune werese Owane Sitewi lo wesi ma'e Jerusalem sahe nowe ape marepi tote tawesiyei ne ta'uwerai.

23Nowe ape se naretei a'i ne. Sosu Jisas Owane Sitewi lo wesi sahe Solomon lo aise perei ma'e uweiye.

24Juda lo lu owane tamo Jisas ma'e siyeyei ne ta'uwerai. Sosu lowe le ma'e te'e toweriye, "Ne nomo ma'e amerame a'i fa au te'ere! Ne meni, Owane Sitewi lai hi ma'e eimawe arosaiyei ne ariariyeye ape, apou a'i Krais awere? Ne peri amerame a'i nomo ma'e itiya'u au te'ere!"

25Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, "Ane fene ma'e au te'e tepa'asiye. Fene peri ano wanuwe awere? Ahowa, fene peri ano wanu tote tawesirowata. Wiyawi erasi pefine a'i, ane irowe ape, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo iyape se ane lai irowe. Wiyawi erasi pefine a'i ape ano ane ne amerame a'i au te'e areiye tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[26]Ahowa, fene werese fe sipsip ano ta'ame ne. Serai fene wiyawi erasi pefine a'i ano siyeye su, fene ane ne tote tawesi ta'ame.

[27]Fe sipsip werese ano peri no'u ano wanuwewe, ane ma'e umasisiya. Ane fe sipsip werese ano siya so'oruwesiya tene!

[28]Sosu ane lowe werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Lowe mi mi pasi pasi temeniyerowata. Lu tamo lowe ereti ano sahe ani tepa'asi anirowata.

[29]Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lu taune werese ano ane ma'e au tepa'asiye. Le a'i lai lu werese hi ani fu araro tepa'asiye. Lu tamo lu feni ano Tai Pefine a'i lo ereti sahe ani tepa'asi anirowata.

[30]Ane sosu Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano notosi ta'i a'i henerai ne. Notosi marepi ta'i a'i ne. Notosi wiyawi ta'i a'i ta'anesiya."

[31]Sosu a'i pe Juda lo lu peri ape lo wanuwe su, lowe tapiye le ma'e ani fusawiyei ne toteye.

[32]Sosu Jisas itiya'u eiye, "Ane fene ma'e wiyawi erasi pefine a'i tamo Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e fai ape, au atuatuwe. Piye wiyawi ano fene ane ma'e tapiye se ani fusawiyei awere?"

[33]Sosu Juda lo lu le ma'e itiya'u eiye, "Wiyawi erasi no nomo tapiye ne ma'e ani fusawiyei ta'ama. Ahowa, ne meni a'i ne. Marepi no apou a'i totesiya, 'Ane Owane Sitewi aiwawe a'i ne!' Ne Owane Sitewi ma'e au te'e naruwe. Serai marepi sitewi ape nomo ne ma'e tapiye ani fusawiyei."

[34]Sosu Jisas itiya'u eiye, "Tu naifa weriyei, lu tamo Owane Sitewi lo peri wanunamiteye. Yo peri fene lo sahe lowe ne apou leseteye, 'Owane Sitewi lowe ma'e eiye, fene ane aiwawe a'i ne.' *Sng* 82:6

[35-36]Owane Sitewi lai ane ma'e ariariyeye, sosu le ane hi awei ma'e eimawe arosai. Serai ane lai Owane Sitewi lo meni eime au te'esiya su, marepi fene lo apou a'i totesiya. 'Le Owane Sitewi ma'e au te'e naruwe.' Owane Sitewi lo peri wawero a'i au te'erowata. Ahowa, Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i tene! Fene Owane Sitewi lo peri wanure! Owane Sitewi lai apou eiye, 'Lu eite mo Owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sitewi aiwawe a'i ne.’ Serai ane apou eiye su, ‘Ane Owane Sitewi lo meni eime ne.’ Fene marepi ape owe ape totere! ‘Ane Owane Sitewi ma'e au te'e naruwe.’ Ane Owane Sitewi ma'e au te'e naru ta'ame.

37Peri ano wanure! Wiyawi erasi pefine a'i ano ne, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo wiyawi ta'ane ta'ame su, fene ane ne owe ape wanu tote tawesire.

38Ahowa, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo wiyawi ta'aneyei su, sosu fene ane ne fa wanu tote tawesire. Fene peri ano tote tawesi ta'ame su, fene wiyawi erasi ano fa siyere. Fene wiyawi ano siyeyei su, serai fene etiri ape siye so'oruwe tepa'asiye. Apou a'i so'oruweyei ape ne, Tai Pefine a'i ano lai ane papu irosiya. Sosu aiwawe ane lai Tai Pefine a'i ano papu irosiya.”

39Serai Juda lo lu Jisas ma'e ai marepi totenamiteye. Sosu lowe le ma'e ereti tame anite tawesiyei ne toteye. Ahowa, le eresene a'i lu taune werese mase fareyare fi. Sosu lowe le siye ta'ame.

40Sosu a'i pe Jisas Owane Sitewi lo wesi arunati fiyewe, le Sa'i Mai Jordan feni eire ma'e fi. Saro ahe tu naifa meni Jon lu taune tamo sa'i au huteye. Pani ape sahe Jisas saro iroteye.

41Sosu lu taune tomu ne'ese le ma'e ta'uwerai. Lowe le ne apou te'eye. “Meni ape Jon lai wiyawi erasi pefine a'i aiwawe a'i iro ta'ame. Ahowa, Jon lo peri werese Jisas ne wiyeme a'i tene!”

42Sosu omo ape sahe lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiye.

Jon 11

Lasarus temeniyeye.

1Sosu a'i pe meni ta iyape Lasarus, omo Betani iroteye ape, u tahe erasi a'i ya'oreye. Omo Betani sahe Lasarus, einei hesi aiwawe a'i iroteye. Lowesi lo iyape Maria, taune pa'ise lo Marta.

2Tu naifa Maria, Jisas lo lowe sa'i heneri se au ani teineye. Sosu le mato towe lo Jisas lo lowe au ani teine foro'oweye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Sosu Lasarus u tahe erasi a'i su, taune einei hesi Jisas ma'e peri ta ausawi. Lowesi apou eiye, “Meni Owane, kaiyemo no u tahe erasi a'i lai ya'oresiya. Ne le ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.”

4Sosu Jisas peri eite wanuwe su, le apou eiye, “Lasarus lo u tahe au temeniyerowata. U tahe se ape Owane Sitewi lo iyape ei ani aroweyei. Sosu aiwawe Owane Sitewi lo meni eime lo iyape ei ani aroweyei.”

5Sosu Jisas lai taune einei hesi Maria, Marta, Lasarus aiwawe a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye.

6Sosu Jisas Lasarus lo u tahe ne wanuwe su, le nowe poweiye hesi a'i omo ape sahe onuteye.

7Nowe poweiye hesi a'i i tepa'asiye su, le lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Nomo omo Betani pani Judia sahe tame iyei.”

8Lu disaipel lo le ma'e eiye, “Atuatu siye meni, lu Juda ne ma'e tapiye se ani fusawiyei ne totesiya. Ne si tame iyei awere?”

9Sosu Jisas itiya'u eiye. “Nomo le ma'e iyei ne. Nowe tewi a'i ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) poweiye ta'i sahe irosiya. Lu taune tamo poweiye lo mi a'i uweisiya su, lowe ato ninapunerowata. Lowe poweiye lo mi siyeye su, serai lowe ninapunerowata. Ane awei sahe irosiya su, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo wiyawi pei anite.

10Ahowa, lu taune tamo pasi a'i iteyei su, mi werese ariye. Serai lowe ato ninapune winetaiyei. Ane a'i lai mi pefine a'i ne. Lu taune tamo ane ma'e umasiyei su, ane lowe ma'e mi pefine a'i auwei. Sosu lu taune ta ane ne wanu tote tawesiyei ta'ama su, lowe ato ninapuneyei. Lowe temeniyeyei aiwawe a'i ne.”

11Sosu le peri ape tepa'asiye su, mo'o le lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Kaiyemo nomo lo Lasarus nihe howei tepa'asiye. Sosu ane le ma'e iyei. Serai ane le ma'e ani eisowe sineyei ne iyei.”

12Lu disaipel lo le ma'e te'eye, “Meni Owane, le nihe howeisiya su, le a'i fara'u eisowe sineyei. Sosu u tahe lo fara'u heneraiyei.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Jisas lo marepi si apou a'i toteye, “Meni ape Lasarus, temeniye tepa'asiye.”
Ahowa, lu disaipel lo marepi sitewi apou toteye, Lasarus lai nihe howeisiya.

14Sosu serai Jisas lowe ma'e au te'e areiyeye. “Lasarus temeniyeye.

15Lasarus temeniyeye su, nomo sato ahe onusiya. Ane fene ne marepi wisere
a'i ne. Serai fene ane ne fu tote tawesire. Meni Lasarus temeniye ta'ame su,
fene kairefiyeyei ano siye ta'ame. Sosu nomo le ma'e iyei ne.”

16Sosu Tomas, iyape tere'e Didimus, lu feni tere'e tamo ma'e eiye, “Nomo le
mase iyei. Sosu le temeniyeyei su, nomo le mase aiwawe a'i temeniyeyei.”

Krais marepi hepene lo sitewi ne.

17-18Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i omo Betani ma'e fi. Omo Betani,
Jerusalem ma'e atahe a'i ne. Lowe omo Betani heneri su, Lasarus fisiye yo
papu poweiye hesiyo hesiyo i tepa'asiye.

19Sosu Juda lo lu taune tomu ne'ese einei hesi a'i ma'e ta'uwerai. Lowe lowesi
ma'e metare lowesi lo ne marepi fetane a'i auwei ne fai.

20Sosu menitani Marta apou a'i wanuwe, “Jisas aiyesiya.” Serai le Jisas ma'e
yo mai sahe siyeri. Sosu menitani Maria wesi papu onunamiteye.

21Sosu Marta Jisas ma'e eiye, “Owane, ne tu fai su, metare ano temeniye
ta'ame.

22Etiri eite ane so'oruwe tepa'asiye. Ne Owane Sitewi ma'e etiri ta au ei
toweriyei su, Owane Sitewi lai ne ma'e marepi no auwei.”

23Sosu Jisas le ma'e eiye, “Metare no si tame ta'ane norohuwe hene ani
sinerowa.”

24Sosu Marta le ma'e eiye, “Wiyeme a'i ne. Nowe ye'ewi su, le si tame ta'ane
norohuwe hene ani sinerowa. Ane so'oruwesiya!”

25Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ane a'i lai lu taune werese ma'e hene anirowa. Sosu
aiwawe ane a'i lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Lu taune tamo
ane ne marepi tote tawesiyei su, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aurowa. Lowe tahe pa'are lowe lo temeniyeyei su, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

26Serai lu taune werese ane ne marepi tote tawesiyei, sosu yo ano umasiyei su, lowe mi mi pasi pasi temeniyerowata. Ne peri ano ape wanu tawesi tepa'asiye awere?”

27Sosu menitani eite le ma'e itiya'u eiye, “Ei, Meni Owane, ane ne ne marepi tote tawesi tepa'asiye. Ne a'i lai Krais nomo lo ne. Owane Sitewi lo meni eime tene! Ne a'i lai meni eite hi awei ma'e itorai.”

Jisas meni Lasarus ne marepi erasi a'i lu ewiteye.

28Sosu a'i pe menitani peri ape te'e tepa'asiye su, le wesi topo lo fi. Sosu le Maria ma'e eresene a'i apou eiye, “Atuatu siye meni erasi henerai tepa'asiye. Le ne ma'e ei anisiya.”

29Sosu le peri eite wanuwe su, le witane a'i sineyewe, le ma'e fi.

30Sosu a'i pe Jisas omo Betani heneri se ta'ama. Marta Jisas arunati su, le yo tewi sahe onuwe.

31Juda lo lu taune wesi lowesi lo iroteye ape, lowe taune hesi ma'e marepi fetane a'i au te'e fetaneyeyei ne fai. Sosu Maria witane a'i sineyewe fi su, lowe le siyesawi. Marepi lowe lo apou a'i toteye, Maria, Lasarus lo fisiye yo ma'e uruwei ne fi. Sosu lowe werese le ma'e mo'o umasiye.

32Serai Maria Jisas ma'e heneri su, le Jisas siyeye. Le Jisas lowe ma'e ape'i onuwe sosu eiye, “Owane, ne tu fai su, metare ano temeniye ta'ame.”

33Serai Jisas Maria lo uruwei siyeye. Le Juda lo lu taune werese aiwawe a'i siyeye su, hepene lo orese a'i irowe. Sosu marepi lo tote luwe.

34Sosu Jisas apou eiye, “Lasarus lo fisiye yo eiwerou ma'e irosiya awere?” Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Ne siyenara.”

35Sosu Jisas luteye.

36Lu Juda Jisas siyeye su, lowe apou eiye, “Siyere! Le meni eite ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37Ahowa, lu tamo apou eiye, “Meni eite meni ta, nihe pokowe tawesi ape, nihe petaneye. Le tu fai su, le meni eite u tahe lo au ta'ane fara'uweye awere? Serai le temeniye ta'ame.”

Jisas lai Lasarus si tame ta'ane norohuwe sineye.

38Serai Jisas marepi orese erasi a'i irowe. Sosu le fisiye ma'e fi. Fisiye lo tapiye yo tepi owe. Lowe tahe pa'are papu fuwe su, tapiye erasi yo ma'e noweri aine he'eye.

39Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Tapiye nowerisawire.” Sosu Marta Lasarus lo einei, le ma'e eiye, “Owane, arure! Meni eite poweiye hesiyo hesiyo temeniye tepa'asiye. Tahe pa'are lo uwase tepa'asiye. Heneri luwaru a'i heneraiyei.”

40Sosu Jisas le ma'e eiye, “Tu ane ne ma'e au te'e tepa'asiye. Ne ane ne marepi tote tawesiyei su, ne Owane Sitewi lo kairefiyeyei siyerowa.”

41Sosu lowe fisiye yo sahe tapiye ani nowerisawi. Sosu Jisas ni'arawe hire ma'e aute siyeye. Le apou eiye, “Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ne peri ano wanu tepa'asiye. Serai ane ne ma'e au te'e wisereyesiya.

42Wiyeme a'i. Ne mi mi pasi pasi werese peri ano wanunamisiya. Ane so'oruwesiya! Owane Sitewi Tai Pefine a'i lu taune tomu ne'ese saro ahe teisiya. Serai ane ne ma'e au te'e wisereyesiya. Lowe wiyawi ano siyeye su, lowe ane ne tote tawesiyei. Sosu ne ane ma'e hi awei ma'e eimawe arosai. Lowe etiri werese eite mo siye so'oruweyei.”

43Sosu Owane Sitewi ma'e te'e tepa'asiye su, le peri erasi a'i uteye, “Lasarus, ne nowe ma'e aiya.”

44Sosu meni ape, temeniyeye ape, hepene lo norohuwe sineyewe, fisiye yo nowe ma'e henerai. Le ipari tahe se ereti lowe tahe pa'are werese ani noweri ti tawesiye mase fai. Nihari lo ipari tahe se noweri napetuwe.

Lu owane tamo Jisas ne aine tera'eyei ne te'e naneiye.
(Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

45Sosu a'i pe Juda lo lu taune tamo, Maria ma'e marepi fetaneyeyei ne fai ape, lowe Jisas lo wiyawi erasi pefine a'i siyeye su, lowe le ne tote tawesiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

46Ahowa, Juda lo lu tamo lu Farisi ma'e si tame fi. Sosu lowe lu Farisi ma'e etiri werese, lowe siyeye ape, au te'eye.

47Sosu a'i pe au heseyei lu owane tamo, lu Farisi tamo lowe werese ta'uwerai. Sosu lowe ta'u apou a'i te'e tiyatiteye. Nomo piye irowei awere? Meni ape wiyawi erasi ironamisiya.

48Le wiyawi erasi pefine a'i lo ta'aneye su, lu taune werese le ma'e marepi tote tawesi umasirowa. Sosu le lu taune werese lo meni owane wiyeme a'i heneraiyei. Sosu Rom lo lu owane ai atu tomu ne'ese Jerusalem ma'e eimawesaiyei. Sosu lowe Owane Sitewi lo wesi aine tapeti towesiyei. Serai lowe kairefiyeyei nomo lo hi ani ararowei.

49Sosu meni ta iyape Kaiafas, le nowe eite sahe au heseyei meni owane tutawe a'i ne. Le lowe ma'e au eiye, “Marepi fene lo meremereyeye.

50Nomo meni ape aine tera'eyei su, Rom lo ai atu lu tomu ne'ese Juda lo lu taune werese ma'e aine tera'eyei ta'ama. Meni ape temeniyeyei su, le nomo werese ma'e au pati aniyei. Serai nomo fara'u a'i teinamiyei.”

51Peri eite meni Kaiafas au te'eye ape le marepi lo se au te'eye ta'ama. Nowe ape se le au heseyei meni owane tutawe iroteye su, le Owane Sitewi lo marepi se lowe ma'e au te'eteye. Owane Sitewi lo marepi si apou a'i toteye. Jisas lu taune werese ne au temeniyeyei.

52Sosu Jisas temeniyeyei su, le Juda lo lu taune werese ne au temeniyeyei. Sosu aiwawe a'i le lu taune werese ne omo tere'e tere'e ma'e au temeniyeyei. Sosu le Owane Sitewi lo eime werese a'i le ma'e ani ta'uwerai.

53Sosu Juda lo lu owane ta'u te'e tiyatiteye. Lowe Jisas ma'e aine tera'eyei ne toteye.

54Serai Jisas peri lowe lo wanuwe su, le Juda lo lu taune mase amerame a'i uwei ta'ame. Ahowa, le omo tere'e ma'e fi. Le omo pani ariye a'i atahe ma'e iyape omo Efraim. Omo eite sahe le lu feni aiwawe ironamiteye.

55Sosu Juda lo ta'uwe hereiyei wiyeme a'i iyape Pasova henerai. Sosu lu taune tomu ne'ese, omo tere'e tere'e ma'e fai ape, omo Jerusalem ma'e ta'uwerai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lowe ta'u werese aseyaro irowei ne fai. Serai lowe fara'u ta'uwe hereiyei ene ateye.

56-57Serai lu Farisi, sosu au heseyei lu owane marepi lowe lo apou a'i toteye, nomo Jisas siyeyei su, nomo le ma'e ereti se anite tawesiyei. Sosu lowe lu taune werese ma'e, omo Jerusalem ma'e ta'uwerai ape, apou eiye, “Lu taune tamo Jisas siyeyei su, fene witane a'i nomo ma'e au te'era.” Sosu lu taune werese Owane Sitewi lo wesi sahe Jisas ma'e nehitiye. Lowe apou te'e toweriye, “Jisas ta'uwe hereiyei aiyeyei awere?” Marepi nomo lo apou a'i toteye, Ahowa, le ta'uwe hereiyei ma'e aiyerowata.

Jon 12

Maria Jisas lo lowe sahe sa'i heneri a'i au huwe.

(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

1Poweiye ereti feni werese feni ta'i a'i (6) iroteyei su, sosu mo'o ta'uwe hereiyei Pasova heneraiyei. Nowe eite se Jisas omo Betani ma'e fi. Saro ahe Jisas Lasarus, temeniyeye ape, si tame ta'ane norohuwe hene sineye.

2Le lu feni aiwawe taune hesi lo wesi si tame fi. Lowesi Jisas ne ene a au ta'uwe naneiteye. Lasarus Jisas mase ene ateye. Menitani Marta ayei werese lowe ma'e au nonetaiye.

3Sosu Jisas onuwe su, menitani Maria sa'i heneri wisere a'i Jisas lo lowe sahe ani teroso fuwe. Sa'i heneri wisere a'i ma'aru tomu ne'ese eteye. Sosu Jisas lo lowe ani teroso fuwe su, menitani lo mato towe ani teineye. Sosu sa'i heneri ape wesi papu werese au perati fiyariye.

4Ahowa, Jisas lo meni disaipel ta iyape Judas Iskariot. Nowe me'iye su, le Jisas ne Juda lo lu Owane ma'e henetiyei. Le Jisas ma'e ei toweriye,

5“Sa'i eite ma'aru tomu ne'ese eteye. Nomo ma'aru (300) fara'u aniyei. Serai nomo ma'aru eite lu taune ma'aru ariye a'i se lowe ma'e au nonetiyei.”

6Serai le peri eite au te'eye su, marepi sitewi lo apou toteye, le lu taune werese ma'aru ariye a'i se ne marepi tote ta'ame. Ahowa, le ta'arei siye meni ne. Le ma'aru pa'are ereti lo se au noweinoweiye. Le eresene a'i ma'aru tamo ta'arei aninamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Serai Jisas apou eiye, “Aru! Ne le ne owe ape te'ere! Ne sa'i eite owe ape etere. Ahowa, menitani eite ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Le sa'i heneri ape lowe ano ma'e ani terosowe su, le temeniyete ano marepi totesiya. Serai tahe pa'are ano tu ani fu tepa'asiye.

8Fene ma'aru ta lu taune ma'aru ariye a'i se auwei ne totesiya su, lowe mi mi werese sato irosiya. Fene ane ma'e etiri ta au irowei su, fene witane se fa au irore. Piyene awere? Ane nowe oso a'i su, omo hire ma'e wiyei. Serai fene ane siyerowata.”

Lu owane tamo meni Lasarus aine tera'eyei ne toteye.

9Sosu a'i pe Juda lo lu taune tomu ne'ese, omo Betani ma'e fai ape, Jisas ne wanuwe. Sosu lowe werese Jisas, Lasarus aiwawe, siyeyei ne fai. Lasarus temeniyeye su, Jisas le hepene se si tame hene ani sineye.

10Ahowa, au heseye lu owane tamo Lasarus ne te'e tiyatiyei ne ta'uwerai. Lowe Jisas, Lasarus aiwawe a'i aine tera'eyei ne toteye.

11Piyene awere? Juda lo lu taune tomu ne'ese Lasarus lo peri ne wanuwe su, serai lowe Juda lo ya'ariyei lo yo seni arunatirowawe, Jisas lo yo seni umasinamiteye.

Jisas fe donki hire sahe omo Jerusalem papu onu wiye.
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

12Nowe ta'i me'iye su, lu taune tomu ne'ese Jerusalem ma'e ta'uwe hereiyei ne ta'uwerai. Lowe Jisas ne Jerusalem ma'e heneri ape, wanuwe su,

13-15Lowe siye towe patiye aine tou aniye. Sosu Jisas fe donki lo yene siye nehiye su, le fe donki hire ma'e onuwe. Tu naifa weriyei meni ta'i apou leseye, “Jerusalem lo lu taune werese taweiru sawa! Siyere! Meni Owane tutawe fene lo fe donki hire ma'e onutaisiya.” *Sng* 118:25-26 Serai lu taune werese, Jerusalem ma'e ta'uwerai ape, lowe Jisas yo sahe siye tiyatiye. Lowe Jisas siyenarai su, lowe siye towe patiye ani fayatoweye. Sosu peri erasi uteye. “Nomo werese meni owane tutawe lo iyape ei ani arote. Le a'i lai Owane Sitewi wiyeme a'i lo iyape se aiyesiya. Owane Sitewi wiyeme a'i lai le ma'e au pati anire. Le a'i lai Israel lo meni owane tutawe tene!” *Sek* 9:9

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel werese siyeteye su, lowe eti werese so'oru ta'ama. Sosu me'iye su, Jisas temeniyeyei, sosu si tame norohuwe hene aniyei su, lowe etiri eite mo marepi tote tawesiye. Peri werese le ne tu naifa weriyei leseteye ape, le wiyeme a'i iroteye. Sosu lowe marepi tote tawesiyei. Lowe Jisas ma'e, etiri eite mo au irowe ape, lowe marepi tote tawesiyei.

17Jisas meni Lasarus fisiye yo ma'e au sineye su, lu taune tomu ne'ese Jisas ne au te'e fiyariye. Lu taune ape mo Jisas ma'e yo sahe ta'uwerai.

18Lu taune werese Jisas lo wiyawi erasi pefine a'i ape ne wanuwe su, serai lowe Jisas yo sahe siye tiyatiyei ne fai.

19Lu Farisi ta'u apou te'e tiyatiye, “Siyere! Lu taune werese Jisas lo iyape ei ani arowesiya. Sosu le ma'e umasisiya. Nomo peri lowe lo einamirowata.”

Grik lo lu tamo lai Jisas siyereme.

20Sosu a'i pe lu tewi tere'e pani Grik ma'e fai ape, lowe omo Jerusalem ma'e ta'uwe hereiyei irowei ne ta'uwerai. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei ne fai.

21Lu eite mo lu feni ta iyape Filip ma'e te'e toweriyei ne fai. Filip lo omo sitewi Betsaida pani Galili ma'e fai. Lowe le ma'e te'e toweriye, “Kaiyemo, nomo meni Jisas siyeyei ne fai. Le sato irosiya awere?”

22Sosu Filip peri lowe lo wanuwe su, le Andru ma'e au te'eye. Sosu lowesi Jisas ma'e peri eite te'eyei ne fi.

23Sosu Jisas lowesi ma'e itiya'u eiye, “Nowe ano ane temeniyeyei ne ataheyewa. Owane Sitewi lai iyape ano ei ani aroweyei. Ane meni hire ma'e itorai ape ne.

24Peri ano wiyeme a'i ne. Wanure! Fene kewi so yehe sameyei ne iyei su, kewi so eite hi awei papu ma'e uwaseye. Kewi so uwaseye su, wamu lo awei perati wiye. Sosu lo'u tomu ne'ese ta'erowa. Sosu kewi so uwase ta'ame su, so ape aiwawe a'i ironamitorowa. Serai ane lai pei temeniyete. Kewi so aiwawe a'i ne. Ane temeniyeyei su, ane lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e hene ta'uwerairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Lu taune tamo marepi towafi lowe lo erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, lowe mi mi pasi pasi teinamirowata. Sosu lu taune tamo yo seni ano umasiyei. Sosu etiri werese, awei iroteye ape, me'iyeni atati arunatiyei su, lowe marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei teinamitorowa.

26Lu taune tamo wiyawi ano ta'aneyei su, lowe yo seni ano fa umasite. Lowe yo seni ano umasiyei su, ane lowe mase iroteyei. Ane omo hire ma'e iyei su, lowe ane aiwawe a'i iroteyei. Lu taune tamo wiyawi ano ta'aneyei su, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano iyape lowe lo ma'e ei ani aroweyei."

Lu taune werese lai Krais ne ei ani arowete.

27Sosu a'i pe Jisas peri te'enamiye, "Pereye hepene ano orese a'i tene! Ane marepi hesi a'i totesiya. Piye yo ane umasi awere? Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, ne ane nowe eite se fa awera'iyenatire. Serai ane fofowei erasi owe ape teriteyei. Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e owe ape ei towerirowata. Ane hi awei ma'e fofowei erasi teriteyei ne fai.

28Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, ane fofowei erasi teriteyei su, ne lai iyape no ei ani arore." Sosu Jisas peri eite au te'eye su, peri no'u hire ma'e fai ape apou eiye, "Ane mi mi pasi pasi weriyei iyape ano ei ani aronamiteye. Sosu aiwawe a'i ane mi mi pasi pasi weriyei iyape ano ei ani arorowa."

29Lu taune werese peri no'u wanuwe su, lowe apou te'e tiyatiye. Lu tamo apou a'i te'eye. Owane Sitewi lo Hepene wisere a'i le ma'e au te'eye. Lu tere'e tamo apou eiye, "Ahowa, nomo pesiyei no'u erasi a'i wanuwe."

30Sosu Jisas itiya'u eiye, "Peri no'u fene wanuwe ape, ane ma'e te'e ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai marepi fene lo au kairefiyeyei ne totesiya. Serai fene Owane Sitewi lai ane, ariariyeye ape, siye so'oruweyei.

31Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune werese lo yo seni au heseyei. Serai Owane Sitewi lai awei lo meni owane tutawe a'i au ani sasari fusawirowa.

32Sosu lowe ane awei hire ma'e hene ani wiyei su, lowe me tape'i ereti lowe ano ni'ari se aine tawesi tawererowa. Sosu ane temeniyeyei su, ane lai lu taune werese ane ma'e ei ta'uwe aniyei."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Sosu Jisas peri ape au te'eye su, marepi si lo apou a'i toteye, le lu taune werese ma'e temeniyete lo ne au te'e fiyariye.

34Sosu lu taune werese le ma'e itiya'u te'e toweriye, “Nomo Owane Sitewi lo yo peri leseye ape, apou wanuwe, ‘Krais mi mi pasi pasi tei ironamirowa.’ Serai ne apou eiye, ‘Meni eite omo hire ma'e fai ape, lowe le me tape'i sahe hire ma'e ani sine wiyei.’ Eiwerai meni ape omo hire ma'e fai awere? Nomo so'oru ta'ama.”

35Serai Jisas lowe ma'e itiya'u eiye, “Nowe oso a'i iroteyei su, ane a'i lai mi erasi a'i ne. Ane mi erasi a'i su, fene yo seni ano fa uweite. Fene yo seni ano umasiyei su, yo seni luwaru a'i werese fene ma'e napeturowata. Pasi aiwawe a'i ne. Lu tamo pasi a'i uweiyei su, lowe yo sahe siye uweirowata.

36Sosu ane mi erasi a'i su, fene ane ne marepi fa tote tawesire. Fene ane ne marepi tote tawesiyei su, ane fene aiwawe nomo werese sato irorowa. Fene lu taune mi erasi a'i ironamitorowa ape, heneraiyei.”

Lu taune tomu ne'ese Jisas ne tote tawesiteye.

Sosu a'i pe Jisas peri eite au te'e tepa'asiye su, le eresene a'i aru fareyare natiyewe fi.

37Jisas wiyawi pefine tomu ne'ese au te'e atuatu areiyeye. Ahowa, lu taune tomu ne'ese le ne marepi tote tawesinamirowata.

38Tu naifa weriyei meni ta iyape Aisaia, Owane Sitewi lo au te'e siye meni, le lu ape mo ne apou leseteye, “Meni Owane Pefine, eiwerai peri nomo lo wanu tote tawesiye awere? Ne wiyawi erasi a'i irowe su, lowe wiyawi no siyeye. Ahowa, lowe ne ne marepi tote tawesiye ta'ama.” *Ais* 53:1 Peri eite ne wiyeme a'i ne.

39Meni Aisaia apou leseye, serai lu taune Jisas ne marepi tote tawesirowata. Sosu meni Aisaia le ne apou tame leseye.

40“Owane Sitewi lai lu taune tamo nihe pokoweyei tawesi irowe. Le marepi lowe lo tawesi irowe. Serai lowe nihe se siyerowa, lowe siye so'oruwerowata. Aiwawe a'i lowe marepi se toteyei. Sosu lowe marepi sitewi siye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

so'oruwerowata. Lowe Owane Sitewi lo marepi umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe au fara'uweyei. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo marepi umasi ta'ame. Serai Owane Sitewi lai lowe au fara'uwerowata." *Ais* 6:1

41Sosu meni Aisaia peri eite au leseye su, Owane Sitewi Jisas lo kairefiyeyei le ma'e au atuatuwe. Le a'i lai Jisas ne au te'eye.

42Ahowa, lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanu tote tawesinamiteye. Aiwawe Juda lo lu owane tamo peri lo wanu tote tawesi umasiteyei. Juda lo lu owane, Jisas umasiteye ape, Jisas ne au te'erowata. Ahowa, lowe lu Farisi taweiru a'i ne. Lowe Jisas ne au te'eyei su, lu Farisi lai lowe ta'uweyei wesi nowe ma'e ani fusawiyei.

43Lu owane ape lo marepi apou a'i toteye. Nomo lu werese iyape nomo lo ei ani aroweyei ne toteteye. Owane Sitewi lai iyape nomo lo ei ani arowe ta'ame.

Jisas lo peri ape lu taune lo yo seni au hese ereirowa.

44Sosu a'i pe Jisas peri erasi uteye, "Wanure! Lu taune ta ane ne marepi tote tawesiyei su, lowe ane ne tote tawesiyei su, lowe ane ne tote tawesiyei ta'ama. Ahowa, lowe Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano aiwawe a'i, ane hi awei ma'e eimawe arosai ape, lowe le ne marepi tote tawesi umasiyei.

45Lu taune ta ane siyeyei su, le Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano aiwawe a'i, ane hi awei ma'e eimawe arosai ape, siyeyei.

46Ane, omo hire ma'e itorai ape, mi erasi pefine a'i aiwawe a'i itorairowa. Lu taune werese ane ne marepi tote tawesiyei su, lowe pasi a'i ironamirowata.

47Lu taune peri ano wanuwei su, sosu peri ano umasiyei ta'ama. Ane yo seni lowe lo au heseyei ta'ama. Ahowa, ane lu taune werese lo yo seni au heseyei ne fai ta'ama. Ane lu taune werese ma'e marepi hepene he'i a'i auwei ne fai.

48Lu taune ta ane ne me'iyeni ma'e atati aruwei. Sosu peri ano wanu aniyei ta'ama su, nowe ye'ewi se peri ano lai yo seni lowe lo ma'e au heserowa.

49Ane fene ma'e au te'eye su, ane marepi ano umasi ta'ame. Ahowa, ane peri au te'eye su, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo marepi pefine a'i au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

te'eye. Le a'i lai ane hi awei ma'e eimawe arosai. Sosu le peri lo ane ma'e au te'eye. Serai ane Tai Pefine a'i ano lo peri wanuwe su, ane fene ma'e peri lo au te'e areiyeye.

50Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri wanu tawesiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi ironamiteyei ape aurowa. Serai ane fene ma'e au te'eyei su, peri ano ane au te'esiya ape, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane ma'e auwe."

Jon 13

Jisas lai lu disaipel lo lowe sa'i au huwe.

1Juda lo ta'uwe hereiyei tutawe, iyape Pasova, atahe a'i heneraiyei. Sosu Jisas, temeniyete lo atahe a'i heneraiyei ape, so'oruweye. Le awei eite arunatiyei, sosu Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo omo hire ma'e wiyei. Lu taune werese Jisas lo yo umasiye ape, lowe awei ma'e ironamiteye. Le lowe werese arunatiyei. Le lowe werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye. Sosu aiwawe le lowe werese mi mi pasi pasi marepi erasi a'i tote wawesiyenamirowa.

2Sosu a'i pe Jisas lu disaipel lo aiwawe a'i lowe wesi papu ene ayei ne ta'uwerai. Sepei luwaru Satan meni Judas Iskariot lo marepi au luwaruwe tepa'asiye. Marepi lo apou a'i toteye, "Ane Jisas au heseyei lu owane ma'e aine tera'eyei ne henetiyei." Judas Iskariot, Saimon lo meni eime ne.

3Jisas etiri eite so'oruweye. Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo kairefiyeyei werese ereti lo se auwe. Sosu le Owane Sitewi ma'e fai, sosu Owane Sitewi ma'e si tame ta'ane norohuwe hene ani sineyei.

4Sosu le lu disaipel lo ma'e wiyawi ta au atuatuwei ne toteye. Serai le metei sineye su, le ipari tahe lo ani erau fuwe. Sosu le ipari tahe tere'e pite a'i ani asiyewe, ponei sahe ti tawesiye.

5Sosu le sa'i pa'are sahe ani terosowe. Sosu le lu feni ta'i ta'i a'i lowe lowe lo sa'i au huwe. Sosu sa'i au hu tepa'asiye su, le ipari tahe ta lire ponei yoseti ape, lowe lowe lo sahe ani teine foro'oweteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Sosu le Saimon Pita lo lowe sa'i au huwei ne toteye. Sosu Pita le ma'e ei toweriye, “Owane ne lowe ano au huwei awere?”

7Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane lowe no au huwei su, ne marepi si so'oru ta'ama. Ahowa, me'iye su, ne siye so'oruwerowa.”

8Sosu Pita le ma'e itiya'u eiye. “Ahowa, ne lowe ano mi mi werese sa'i au hurowata.” Sosu Jisas itiya'u le ma'e eiye, “Ane lowe no sa'i au hurowata su, ne ane mase wiyawi ano ta'anerowata.”

9Sosu Saimon Pita Jisas ma'e eiye, “Ahowa, ne lowe ano fara'u sa'i au hure! Sosu aiwawe a'i ne mato, ereti hesi a'i ano sa'i fu au hure! Tahe pa'are werese sa'i fa au hure.”

10Sosu Jisas le ma'e eiye, “Lu taune ta tahe werese sa'i huwei su, nowe me'iye su le lowe a'i lo sa'i fa hure. Lu taune tamo peri ano wanu tote tawesi umasiyei su, ane yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasariyei. Serai marepi lowe lo aseyaro wara'i irosiya. Fene lai marepi aseyaro irosiya. Ahowa, meni ta yo seni luwaru a'i ya'orenamisiya.”

11Jisas peri eite apou au te'eye su, “Meni ta yo seni luwaru a'i ya'orenamisiya.” Jisas meni ape lo marepi so'oruweye. Meni ape Jisas ne Owane Sitewi lo wesi owane ma'e aine tera'eyei ne henetiyei. Serai le apou eiye, “Meni ta yo seni luwaru a'i ne.”

12Sosu a'i pe Jisas lu feni werese lo lowe au hu tepa'asiye su, le ipari tahe lo ani asiye. Sosu le metei sahe tame ayei ne onuri. Sosu le lowe ma'e apou eiye, “Ane wiyawi ta fene ma'e au ta'aneye. Ne marepi si so'oruwesiya awere?

13Fene iyape ta ane ma'e auwe, iyape atuatu siye meni. Sosu aiwawe fene ane ma'e meni owane au eiye. Peri fene lo wiyeme a'i tene! Ane lai fene ma'e au te'e atuatusiya. Ane meni owane fene lo ne.

14Serai ane meni owane fene lo ne. Sosu ane fene ma'e au te'e atuatusiya. Ane lowe fene lo sa'i au huwe su, sosu fene aiwawe a'i fene lowe werese fene lo sa'i pei au hu tiyatiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Ane lowe fene lo sa'i au huwe su, ane yo seni ta fene ma'e au atuatuwe. Fene yo seni ano, ane ta'aneye ape, siyeye su, fene yo seni ape aiwawe a'i pei ta'aneyei.

16Peri ano wiyeme a'i ne. Wanure! Ane fene ma'e au te'esiya. Wiyawi yahowa'i siye meni ta lai wiyawi meni owane lo hi ani araro ta'ame. Meni ta meni tere'e wiyawi ta'aneyei ne eimawesawiyei su, meni tere'e ape, meni owane lo hi ani araro ta'ame.

17Fene peri ano wanu tote tawesi umasiyei su, Owane Sitewi lai fene ma'e au te'e wisereyeyei.

18Peri eite ano, ane fene ma'e au te'eye ape, meni ta wanu umasi ta'ame. Ane lu taune werese, ane ariariyeye ape, so'oruwesiya. Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo peri apou leseye, ‘Lu tamo ta ane mase ene ayei ape, lowe ai marepi ane ma'e totenamisiya. Serai le ane aine tera'eyei ne totesiya.’ *Sng* 41:9 Oso a'i su peri eite wiyeme a'i heneraiyei.

19Etiri ape mo, ane fene ma'e au te'esiya ape, henerai ta'ame. Fene etiri ape siyeyei su, fene ane ne marepi tote tawesiyei. Ane lai meni ape ne Owane Sitewi lo peri sahe leseteye ape.

20Peri ano wiyeme a'i. Wanure! Ane fene ma'e te'esiya. Ane lai lu taune tamo peri ano au te'eyei ne eimawesawiyei. Sosu lu taune tamo lowe ma'e wesi lowe lo sahe hene wiyei su, lowe ane aiwawe a'i wesi lowe lo hene wiyei. Sosu lowe Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano aiwawe a'i, ane hi awei ma'e eimawe arosai ape, wesi lowe lo sahe le ma'e hene wiyei.”

Judas lai Jisas airame lo ma'e heneti.
(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

21Sosu a'i pe Jisas peri ape te'e tepa'asiye su, le hepene orese a'i teriteye. Le lowe ma'e au te'e fiyariye, “Peri ano wanure! Meni ta, fene mase irosiya ape, le ane ne au heseyei lu owane ma'e aine tera'eyei ne henetiyei.”

22Sosu lu disaipel lo peri eite wanuwe su, lowe siye tiyatiteye. Lowe werese ta'u ei toweriye, “Eiwerai awere? Nomo so'oru ta'ama.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Nomo ene ateye su, ane, Jon, Jisas ane marepi erasi a'i tote wawesiyenamiye. Ane Jisas atahe a'i iroteye.

24Sosu Saimon Pita ane ereti se aiya'o aniye, sosu ei toweriye, “Ne Jisas apou ei towerire, ‘Ne nomo meni eite ne au te'ere. Eiwerai awere?’”

25Sosu ane Jisas mase si tame onuri. Sosu ane mato ano Jisas lo metete sahe fuwe. Sosu le ma'e ei toweriye, “Meni Owane Pefine a'i, meni ape eiwerai awere?”

26Sosu Jisas itiya'u eiye, “Meni ape ne, ane au te'eye ape, ane le ma'e nau ta'ase tewi a'i aniyewe, ane sa'i sahe ausi au ayei.” Sosu le nau ta'ase tewi a'i sa'i sahe ausi aniyewe, sosu meni Judas ma'e au aye. Saimon Iskariot lo meni eime ne.

27Sosu Judas nau ta'ase tewi a'i ani aye su, sepei luwaru a'i Satan marepi hepene lo sahe papu wiye. Serai Jisas le ma'e eiye, “Ne etiri ta irowei su, ne witane a'i irore.”

28Sosu Jisas Judas ma'e au te'eye su, lu feni werese lo metei onuwe ape, lowe marepi si so'oru ta'ama.

29Lu tamo marepi lowe lo apou a'i toteye, Judas ma'aru pa'are au noweinowei ape, le ta'uwe hereiyei lo etiri eteyei ne iyei. Marepi tere'e apou a'i toteye. Judas lu taune ta ma'aru ariye ape, le ma'aru ta lowe ma'e auwei ne toteyei.

30Sosu Judas nau ta'ase tewi a'i ani a tepa'asiye su, le pereye a'i wesi nowe ma'e pasi a'i se heneti.

Jisas yo peri he'i a'i lu disaipel lo ma'e auwe.

31Sosu a'i pe Judas wesi nowe ma'e fi su, Jisas lu disaipel lo ma'e apou eiye, “Pereye Owane Sitewi lai iyape ano ei ani arowesiya. Sosu aiwawe ane temeniyeye su, ane Owane Sitewi lo iyape aiwawe ei ani aroweyei.

32Ane Owane Sitewi lo iyape ei ani aroweyei, Owane Sitewi lai iyape ano aiwawe a'i ei ani aroweyei. Sosu le pereye a'i iyape ano ei ani aroweyei.

33Eimane werese ano, ane nowe oso a'i su, fene mase iroteyei. Fene ane ne siye nehinamiyei. Tu naifa ane lu Juda werese au te'e tepa'asiye, fene ane siye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ta'ame. Sosu ane fene ma'e aiwawe a'i au te'esiya. Omo ape, ane iyei ape, fene ane mo'o umasirowata.

34Ane fene ma'e peri he'i a'i ta au te'esiya. Serai fene peri he'i a'i ape ano fa wanu umasire. Ane fene ma'e apou au te'esiya. Fene ta'u ta'i ta'i a'i ne marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamite. Ane fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya aiwawe a'i ne. Serai fene ta'u ne aiwawe a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamite.

35Fene ta'i ta'i marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamiteyei su, lu taune werese fene ne lu feni ano siye so'oruwerowa."

Pita lai Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa.
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36Sosu a'i pe Saimon Pita le ma'e eiye, "Owane, eiwerou ma'e iyei awere?" Sosu Jisas itiya'u eiye, "Ane omo ta iyei, fene pereye a'i mo'o umasirowata. Ahowa, me'iye su, fene ane mo'o umasiyei."

37Sosu Pita le ma'e ei toweriye, "Owane, pereye a'i ne omo ma'e iyei su, piyene ane ne umasirowata awere? Ane ne ne au temeniyeyei."

38Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Ne ane ne au temeniyeyei awere? Peri eite ano wiyeme a'i ne. Wanure! Ane ne ma'e au te'esiya. Ne ane ne me'iyeni ma'e nowe hesi heta atati arunatirowa. Sosu fene irowe kakaruk ta uteyei wanuwei."

Jon 14

Jisas lu disaipel lo ma'e marepi fetane a'i au te'eye.

1"Fene marepi orese a'i owe totere. Fene Owane Sitewi Pefine a'i ne marepi tote tawesinamisiya su, fene ane ne aiwawe a'i marepi tote tawesire.

2Tu naifa ane fene ma'e au te'eye. Ane omo hire ma'e wiyei su, ane fene ne wesi tomu ne'ese au ta'aneyei. Owane Sitewi lo omo sahe wesi tomu ne'ese irosiya. Ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Ane fene ma'e peri wawero au te'erowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Sosu ane hire ma'e wesi fene ne au ta'aneyei ne iyei su, ane hi awei ma'e si tame itorai. Ane fene ane ma'e hene wiyei. Fene mi mi pasi pasi weriyei ane mase ironamiyei.

4Sosu aiwawe a'i fene yo ano so'oruwe tepa'asiye. Sosu fene omo ma'e ane iyei ape so'oruwe tepa'asiye."

Tomas lai Jisas ma'e peri ta ei toweriye.

5Sosu meni ta'i iyape Tomas apou ei toweriye, "Meni Owane, nomo omo ne iyei ape so'oru ta'ama. Sosu aiwawe a'i yo eite ne umasiyei ape, nomo so'oru ta'ama. Ne fara'u nomo ma'e yo no ape au te'e areiyere."

6Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Ane a'i lai yo eite ne. Sosu ane a'i lai peri wiyeme a'i lo sitewi ne. Sosu ane a'i lai marepi hepene wiyeme a'i ne. Lu taune ta Owane Sitewi omo hire ma'e wireme su, le a'i lai yo wiyeme a'i ano fa umasire. Owane Sitewi ma'e wiyei su, yo tere'e ariye.

7Fene ane ne siye so'oruweyei su, fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ne aiwawe a'i siye so'oruwe tepa'asiyei. Pereye a'i fene le ne so'oruwe tepa'asiye. Sosu fene le siye tepa'asiye."

8Sosu Filip le ma'e ei toweriye, "Meni Owane, ne Tai Pefine a'i no ne nomo ma'e au te'e atuatu areiyere! Serai nomo fara'u a'i ironamisiya."

9Sosu Jisas le ma'e eiye, "Filip, ne ane ne siye so'oru ta'ama awere? Ne ane siye tepa'asiye su, ne Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ne siye so'oruwe tepa'asiye. Ane ne mase nowe pitase a'i ironamiteye. Ne piye marepi totesiya awere? Ne nomo ma'e Tai Pefine a'i no ne au te'e atuatu areiyere!

10Ane fene ma'e tu naifa au te'e areiyeye. Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano papu ironamisiya. Sosu aiwawe Tai Pefine a'i ano ane papu ironamisiya. Fene marepi eite tote tawesisiya awere? Ane fene ma'e au te'esiya su, ane marepi ano umasi ta'ame. Ahowa, ane Tai Pefine a'i ano lo marepi wanu umasisiya. Serai ane fene ma'e Owane Sitewi lo marepi au te'esiya. Tai Pefine a'i ano ane papu ironamisiya su, le a'i lai wiyawi lo ane se au ta'anesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Fene ane ne apou fa tote tawesire. Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano papu ironamisiya. Sosu aiwawe a'i Tai Pefine a'i ano ane papu ironamisiya. Fene peri eite marepi tote tawesi ta'ame su, fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo wiyawi siyeyei su, fene ane ne marepi fa tote tawesire.

12Peri ano wiyeme a'i ne. Wanure! Ane fene ma'e au te'esiya. Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e wiyei. Ane Tai Pefine a'i ano wiyei su, ane fene ma'e kairefiyeyei lo auwei. Lu taune tamo ane ne marepi tote tawesiyei su, lowe wiyawi erasi pefine a'i, ane ta'aneye ape, lowe aiwawe a'i ta'aneyei. Ei, le wiyawi erasi pefine a'i ta'aneyei. Wiyawi lo, wiyawi ano hi ani ararowei. Piyene awere? Ane Tai Pefine a'i ano ma'e kairefiyeyei lo fene ma'e ausaiyei ne wiyei.

13Fene etiri ta iyape ano se ane ma'e te'e toweriyei su, ane etiri ape fene ma'e auwei. Serai ane lai Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo iyape ei ani aroweyei.

14Fene etiri ta iyape ano se ane ma'e te'e toweriyei su, ane lai etiri ape fene ma'e aurowa.

Hepene Wara'i a'i fene ma'e itorairowa.

15Fene ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, fene peri ano wanu umasiyei.

16Sosu ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e fene ne ei toweriyei. Serai le a'i lai Hepene Wara'i lo fene ma'e hi awei ma'e eimawe itoraiyei. Le fene ma'e ani pati aniyei ne itoraiyei. Le itoraiyei su, le fene mase mi mi pasi pasi weriyei ironamirowa.

17Le lai peri werese werese wiyeme a'i ne. Lu taune werese, awei lo yo peri umasisiya ape, lowe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i anirowata. Serai lowe le ma'e siye anirowata. Ahowa, le fene papu ironamisiya. Serai fene le ne siye so'oruwesiya tene!

18Ane fene arunatiyei su, fene atauwe aiwawe a'i henerairowata. Ane fene ma'e si tame aiyeyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[19]Nowe me'iye oso a'i su, ane fene arunatiyei. Serai lu taune awei lo yo umasiye ape, lowe ane ne si tame siyerowata. Ahowa, fene ane siyenamiyei. Ane temeniyeyei su, Owane Sitewi lai ane ne si tame ta'ane norohuwe hene ani sineyei. Serai ane mi mi pasi pasi hepene se ironamiyei. Sosu aiwawe a'i fene hepene se mi mi pasi pasi weriyei ironamirowa.

[20]Nowe ape sahe fene apou ani so'oruweyei, ane a'i lai Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano papu ironamisiya. Fene lai ane papu ironamiyei. Sosu aiwawe a'i ane fene papu ironamiyei.

[21]Lu taune ta peri werese ano wanu umasiyei su, le ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Lu taune ta ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai ane lai le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu ane le ma'e marepi ano au te'e atuatuwei."

[22]Sosu meni tere'e Judas, meni ape Judas Iskariot ta'ame, le ma'e ei toweriye, "Owane ne peri no nomo ma'e amerame a'i au te'e atuatuwei. Sosu nomo ne siyeyei. Lu taune, awei lo yo umasiye ape, ne piyene ne lowe ma'e amerame a'i au te'e atuatu ta'ame awere?"

[23]Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, "Lu taune ta ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, lowe peri werese ano wanu umasiyei. Sosu Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei. Notosi lowe ma'e aiyeyei su, notosi lowe mase ironamiteyei.

[24]Lu taune ane ne me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, le peri ano ape umasi ta'ame. Peri ano eite fene wanusiya su, peri ano ape se ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, ane hi awei ma'e eimawe arosai ape, peri lo ape ne.

[25]Ane fene mase irosiya su, ane peri eite fene ma'e au te'esiya. Nowe me'iye su, ane fene arunatirowawe, omo hire ma'e wiyei.

[26]Owane Sitewi lo au pati ta'ane siye meni, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i, Owane Sitewi lai iyape ano se hi awei ma'e eimawe arosaiyei. Fene ma'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itoraiyei su, le fene ma'e etiri werese au te'e atuatuwei. Peri werese, ane fene ma'e au te'eye ape, le marepi fene lo ma'e si tame au te'erowa. Serai fene peri werese ano marepi tote tawesiyei.

27Ane hire ma'e wiyei su, peri ano, ane fene ma'e au te'eteye ape, lowe fene ma'e marepi fetane a'i auwei. Marepi fetane a'i ano he'i a'i ne. Awei lo lu werese marepi fetane a'i areare au te'eteyei. Ane fene ma'e marepi fetane wawero a'i auwei wou ta'ame. Fene marepi orese a'i owe ape totere! Sosu aiwawe a'i fene marepi owe ape atoweiyere.

28Ane fene ma'e apou au te'eye su, ‘Ane feni yaro iyei, sosu ane si tame aiyeyei,’ Fene peri ano wanuwe. Fene ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyeyei su, fene marepi apou a'i totesiya. ‘Le Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo hire ma'e wiyei.’ Fene marepi apou a'i totesiya su, fene marepi se au te'e nine'isiya. Fene etiri eite mo siye so'oruwesiya. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano erasi a'i ne. Ane kairefi erasi lo unahi irosiya.

29Peri ape ane fene ma'e au te'esiya ape, peri ape henerai ta'ama. Nowe me'iye su peri ape wiyeme a'i heneraiyei su, fene peri ape marepi wanu tote tawesiyei.

30Nowe ano atahe a'i heneraiyei, awei meni owane pefine a'i, iyape sepei Satan, aiyesiya. Serai ane fene ma'e peri tomu ne'ese au te'erowata. Awei meni owane pefine a'i ane ma'e ai marepi totenamisiya, sosu ane ma'e aine tera'eyei ne toteyei. Le lai etiri ta marepi lo se ane ma'e irorowata.

31Ahowa, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo marepi wiyeme a'i fa umasiyei. Tai Pefine a'i ano ane ma'e peri ta au te'eye. Serai ane peri lo wanu umasiyei. Ane peri lo umasiyei su, ane Tai Pefine a'i ano ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya ape, lu taune werese ma'e au te'e atuatuwei. Serai lowe werese siye so'oruweyei. Ane lai Tai Pefine a'i ano ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sinere! Nomo iyei ne.”

Jon 15

Jisas wafei wou a'i ne, nomo wafei nei wou a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Jisas lu disaipel lo ma'e apou te'eye, “Ane wain sa'i wafei wiyeme a'i ne. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano wain sa'i wafei au noweinoweisiya.

2Wafei nei werese so ta'esiya su, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano tewi a'i touwei. Le wafei nei aine touwei su, wafei nei he'i a'i so tomu ne'ese ta'eyei. Sosu aiwawe wafei nei werese so ta'eyei ta'ama su, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano wafei nei aine tou aniyei yehe ma'e fu arowei.

3Ane peri anowe lo marepi si apou a'i au tote te'esiya. Fene wafei nei wou a'i ne. Fene peri ano wanu umasiyei su, fene marepi hepene amerame a'i heneraiyei. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo aine tou fusawiyei.

4Fene ane papu fa irore. Sosu ane fene papu irosiya. Wafei nei a'i lai so ta'erowata. Ahowa, wafei nei wafei si meni ti nate tawesiyei. Wafei nei wafei si meni ti nate tawesiyei su, wafei nei so fara'u ta'eyei. Fene wou a'i ne. Fene ane ma'e ti nate tawesiyei ta'ama su, fene kairefi a'i tei ta'ame. Sosu wiyawi ano ta'anerowata.

5Ane wafei si meni ne. Fene wafei nei ne. Lu taune ta ane papu irowei. Sosu ane le papu irowei su, le wiyawi erasi ano irowei. Fene ane ma'e ti nate tawesiyei ta'ama su, fene wiyawi ano ta'anerowata.

6Lu taune ta ane papu iro ta'ame su, Owane Sitewi lai le ma'e ani fusawiyei. Wafei nei ariye wou a'i ne. Wafei nei ariye a'i aine tou ani lotowei. Sosu wafei nei foro'oweyei su, le yehe ti leiyei. Serai lowe yehe ti sero'o tepa'asiyei.

7Fene ane papu irosiya su, sosu peri ano marepi fene lo papu ironamisiya su, fene Owane Sitewi ma'e marepi fene lo ne au ei toweriyei. Sosu le peri fene lo wanuwei. Sosu marepi fene lo au irowei.

8Fene ane sahe nate tawesinamiyei su, fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo iyape ei ani aroweyei. Lu taune yo seni fene lo siyeyei su, lowe apou toteyei. ‘Lu taune eite mo lowe Jisas lo lu feni ne.’

9Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Ane fene ne aiwawe a'i marepi erasi a'i tote

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wawesiyenamisiya. Sosu ane fene ne mi mi pasi pasi weriyei marepi erasi a'i tote wawesiyenamirowa. Fene marepi ano se ironamire.

10Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo peri wanu umasisiya su, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo marepi se ironamisiya. Sosu aiwawe fene peri ano wanu umasiyei su fene marepi ano se ironamiyei.

11Ane peri eite ano, ane fene ma'e au te'e tepa'asiye ape, marepi wisere a'i ano fene papu ironamisiya. Serai marepi wisere a'i fene lo erasi a'i heneraiyei."

Fene lu feni ano tote wawesiye tiyatite.

12"Peri ano ape ane fene ma'e au te'esiya. Wanu umasire! Ane fene ne marepi erasi a'i totenamisiya su, serai fene ta'i ta'i marepi erasi a'i fa tote wawesiyenamite!

13Fene meni ta marepi erasi a'i tote wawesiyeyei su, yo seni fene lo ape wisere a'i ne. Meni ta marepi toteyei su, ane kaiyemo mo ano ne temeniyeyei. Yo seni ape wisere pefine a'i tene!

14Fene peri ano wanu umasiyei su, fene kaiyemo mo wiyeme a'i ano ne.

15Ane fene ma'e wiyawi yahowa'i siye lu iyape fene lo ei te'e ta'ame. Wiyawi yahowa'i siye meni le wiyawi owane lo marepi tote so'oru ta'ama. Ahowa, ane fene ma'e iyape apou eiye, 'Kaiyemo mo.' Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lai peri werese lo ane ma'e au te'esiya. Sosu ane Tai Pefine a'i ano lo peri wanuwe su, ane peri lo fene ma'e au te'e areiyeye.

16Fene ane ma'e fai su, fene marepi towafi fene lo umasi ta'ame. Ahowa, ane fene yo ano umasiyei ne ariariyeye. Fene yo ano umasiye su, ane wiyawi ano irowei ne ei aniye. Fene lu taune werese ma'e peri ano fa au te'e fiyarire. Lowe yo ano umasiyei su, lowe kairefi a'i mi mi pasi pasi weriyei tei ironamitorowa. Fene wiyawi ano ironamiyei su, fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e marepi fene lo ne au te'e toweriyei. Fene iyape ano se au te'e toweriyei. Fene iyape ano se au te'e toweriyei su, Tai Pefine a'i ano lai etiri ape, marepi fene lo ne auwei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Ane fene ma'e au te'esiya. Fene peri ano fa wanu umasite. Fene lai lu feni ta'i ta'i a'i marepi erasi a'i fa tote wawesiye tiyatinamite.”

Lu taune ne'ese Krais lo lu feni ne ai marepi totesiya.

18“Lu taune werese awei sahe irosiya ape, lowe ai marepi erasi a'i fene ma'e totenamisiya su, peri ape wiyeme a'i ne. Lowe tu ane ma'e ai marepi erasi a'i totenamiye.

19Fene awei lo yo umasiyei su, lu taune werese, awei irosiya ape, fene ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei. Fene yo ano umasisiya su, awei lo lu taune werese fene ne ai marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Piyene awere? Fene awei lo yo seni werese arunatiyewe, yo ano umasinamisiya.

20Lu tamo ane ma'e au luwaruweyei su, lowe fene ma'e aiwawe a'i au luwaruweyei. Lu taune tamo peri ano wanu umasiyei su, lowe peri fene lo aiwawe a'i wanu umasiyei. Peri ano tote tawesinamite. Tu ane fene ma'e apou au te'eye. Wiyawi yahowa'i siye meni lai wiyawi owane lo marepi unahi irosiya.

21Ahowa, lowe Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane ne, hi awei ma'e eimawesai ape, so'oru ta'ama Serai lowe fene ma'e au luwaruwesiya. Lowe apou totesiya. Nomo Jisas lo lu feni ma'e au luwaruweyei su, nomo Jisas ma'e au luwaruweyei.

22Sosu ane peri ano lowe ma'e au te'eye ta'ame su, lowe yo seni luwaru a'i lo marepi tote tawesi ta'ame. Ahowa, ane lowe ma'e faiyewe, peri ano au te'e fiyariye su, lowe peri ano wanu umasi ta'ame. Lu taune eite ne lowe yo seni luwaru a'i irowei su, serai lowe peri ape wou te'erowata. ‘Meni ape nomo ma'e yo seni luwaru a'i nomo lo ne au te'e fiyariyei ta'ama. Aiwawe a'i, meni ape nomo ma'e yo wisere a'i au atuatuwe ta'ama. Ahowa, ane lai lowe ma'e peri ano au te'e areiyeye. Sosu lowe ane me'iyeni ma'e atati aruwei.’

23Lu taune tamo ane ma'e ai marepi erasi a'i totenamisiya su, lowe Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e aiwawe a'i ai marepi erasi a'i totenamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Ane fai su, ane wiyawi erasi pefine a'i ta'aneye. Lu werese wiyawi erasi a'i irowe wou ta'ame. Lowe werese wiyawi ano siyeye. Ahowa, lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya. Ahowa, lowe ane siye tepa'asiye. Aiwawe a'i lowe wiyawi ano siye tepa'asiye. Sosu lowe peri ano wanu umasi ta'ame. Serai lowe ane ma'e ai marepi erasi a'i totenamisiya. Lowe Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e aiwawe a'i ai marepi erasi a'i totenamisiya.

25Ai marepi lo yo seni lowe totenamisiya ape, meni ta'i Owane Sitewi lo peri tu naifa au leseye. Owane Sitewi lo peri ape apou a'i leseye, 'Lowe ane ma'e ai marepi erasi a'i totenamisiya. Marepi sitewi se ta'ame.'" *Sng* 35:19; 69:4

Hepene Wara'i a'i hi awei ma'e itorairowa.

26"Ane Owane Sitewi lo Hepene Wara'i, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e fai ape, fene ma'e eimawesaiyei. Le peri wiyeme a'i hepene ne. Le fene ma'e aiyeyei su, le fene ma'e au pati aniyei. Le lu taune werese ma'e ane ne au te'e fiyariyei.

27Sosu ane wiyawi ano ani ta'aneye su, fene ane mase mi mi werese ironamiteye. Serai fene ane ne lu taune werese ma'e fa au te'e fiyarite!"

Jon 16

1"Pereye ane peri werese ano fene ma'e au te'esiya su, serai fene marepi kairefi a'i teinamiyei. Lu tamo fene ma'e au luwaruwesiya. Serai nomo Jisas lo yo arunatiyei. Ahowa, fene marepi eite owe ape totere! Fene kairefiyeyei ano se yo werese ano fa umasite.

2Fene ane umasiyei su, Juda lo lu owane fene ma'e Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e ani fusawiyei. Lowe lu feni ano ma'e aine tera'eyei su, lowe marepi apou a'i toteyei, 'Nomo lu taune ape mo aine tera'eyei su, nomo Owane Sitewi lo wiyawi au irowei.' Wawero a'i tene!

3Lowe lai Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano notosi so'oruwe ta'ame su, lowe lu feni ano ma'e au luwaruweyei.

4Ane fene mase ironamisiya su, ane peri ape mo fene ma'e au te'esiya. Nowe oso a'i su, ane fene arunatiyei. Serai ane peri ape fene ma'e fu au te'eyei. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe etiri luwaru a'i fene ma'e au irowei su, fene peri ano marepi tote tawesiyei.”

Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo wiyawi.

5“Tu naifa Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, ane hi awei ma'e eimawesai. Sosu nowe oso a'i su ane Tai Pefine a'i ano ma'e si tame wiyei. Serai fene werese ane ma'e apou te'e toweri ta'ama. ‘Ne eiwerou ma'e iyei awere?’

6Ane fene ma'e peri ape au te'eye su, fene peri ano wanuwe. Fene wanuwe su, marepi fene lo orese a'i tote napetu tawesisiya.

7Ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Ane fene ma'e arunatiyei su, fene ne au wisereyeyei. Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e iyei su, ane fene ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i hi ma'e eimawesaiyei. Ane wi ta'ame su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e itorairowata.

8Sosu le hi awei ma'e itoraiyei su, le lu taune werese ma'e yo seni luwaru a'i lowe lo au atuatuwei. Le lowe ma'e yo seni wara'i a'i au atuatuwei. Le lowe ma'e Owane Sitewi yo seni lowe lo au heseyei ape au atuatuwei.

9Le yo seni luwaru a'i ne au atuatu fiyariyei. Lu taune tamo ane ne tote tawesi ta'ame su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i yo seni luwaru a'i lowe lo au atuatu areiyerowa.

10Le yo seni wara'i lowe ma'e au atuatuwei. Le lowe ma'e apou eiye, ‘Jisas me tape'i sahe temeniyeyei su, le yo seni wisere a'i irowei. Le Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo si tame iyei su, lu taune werese Jisas lo yo seni wisere a'i siyeyei. Sosu Jisas si tame iyei su, lu taune werese le ma'e siyeyei ta'ama.’

11Le au heseyei lo seni lowe ma'e au atuatuwei. Hepene wara'i a'i lowe ma'e apou au te'eye. ‘Lu taune tamo Jisas aine tera'eyei su, Owane Sitewi lai awei owane wiyeme, Satan, ma'e au heseyei. Serai sepei Satan, omo yehe ma'e mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.’

12Ane peri tomu ne'ese fene ma'e pei au te'eyei. Ahowa, marepi fene lo tote aniterowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu peri wiyeme siye Hepene aiyeyei su, le peri wiyeme werese a'i fene ma'e au te'e atuatuwei. Le fene ma'e au te'eyei su, le marepi lo umasiyei ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano peri lo le ma'e au te'esiya. Tai Pefine a'i ano lo peri ape, Hepene Wara'i a'i lo wanunamisiya ape, le fene ma'e au te'eyei. Etiri tomu ne'ese awei sahe henerai ta'ama. Hepene Wara'i a'i itoraiyei su, le etiri eite mo fene ma'e au te'e atuatuwei.

14Le peri werese ano fene ma'e au te'e fiyariyei su, wiyawi ape se le iyape ano ei ani aroweyei.

15Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo etiri werese ane ma'e auwe. Serai ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lo marepi werese a'i wanu so'oruwe tepa'asiye. Ne Hepene Wara'i a'i ma'e etiri ano eite mo au te'eyei su, le lai fene ma'e peri ano au te'e areiyeyei.

16Nowe oso a'i su, fene ane siyerowata. Sosu me'iye oso a'i su, fene ane tame siyeyei."

Nowe me'iye su, lu disaipel lo nine'inamirowa.

17Lu feni tamo lowe ta'u apou te'e tiyatiye. "Le piye peri te'eye awere? 'Nowe oso a'i su, fene ane siyeyei ta'ama. Sosu me'iye oso a'i su, fene ane tame siyeyei.' Le peri tere'e apou eiye, 'Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e iyei.' Le piye peri te'esiya awere?"

18Sosu lowe ta'u te'e tiyatinamiteye, "Piye peri lo au te'esiya awere? 'Nowe oso a'i su.' Marepi si lo piye awere? Nomo marepi si lo so'oru ta'ama."

19Sosu Jisas marepi lowe lo ani so'oruwe tepa'asiye. Lowe peri lo ne le ma'e apou te'e toweriyei ne toteye. Sosu Jisas lowe ma'e ei toweriye, "Ane tu fene ma'e au te'eye su, 'Nowe oso a'i su fene ane siyerowata. Sosu nowe me'iye oso a'i su fene ane si tame siyerowa.' Fene peri ano lo marepi si so'oru ta'ama awere?

20Peri ano wiyeme a'i. Wanure! Ane fene ma'e au te'eyei. Ane temeniyeyei su, awei lu taune werese marepi wisere a'i irowei. Fene temeniyeyei ano ne erasi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i ewiteyei. Fene ane ne marepi orese a'i teriteyei. Ahowa, weiya! Nowe me'iye su marepi orese a'i fene lo marepi nine'i a'i heneraiyei.

21Menitani eimane auteiyei su, le fofowei erasi a'i teriteyei. Menitani ape fofowei erasi teriteyei su, le marepi orese a'i irowei. Sosu menitani eimane autei tepa'asiyei su, le fofowei erasi a'i ne marepi tote i'aneyei. Sosu le marepi wisere a'i irowei. Piyene awere? Le meni eime topo lo autei tepa'asiyei.

22Serai ane fene ma'e te'eyei. Pereye fene marepi orese a'i teritesiya. Ahowa, ane fene tame siyeyei. Fene ane siyeyei su, marepi fene lo tote nine'i teriteyei. Lu taune werese marepi wisere a'i fene lo tote ani fusawirowata.

23Nowe ape se le itoraiyei su, fene ane ma'e peri ta te'e toweriyei ta'ama. Piyene awere? Ane sato ariye. Peri ano wiyeme a'i ne. Wanure! Ane fene ma'e au te'eyei. Fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e iyape ano se marepi fene lo te'e toweriyei su, le a'i lai fene ma'e iyape ano se marepi fene lo auwei.

24Tu fene iyape ano se Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e etiri ta te'e toweriye ta'ama. Fene le ma'e iyape ano se te'e towerire! Sosu fene marepi fene lo aniyei. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano fene ma'e marepi wisere erasi a'i se auwei ne totesiya.

Jisas lai awei lo kairefi ani ararowe.

25Ane fene ma'e au te'esiya su, ane peri anowe au te'esiya. Nowe henerai tepa'asiye su, ane peri anowe werese a'i au te'erowata. Ahowa, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ne fene ma'e au te'e areiyeyei.

26-27Nowe ape se fene etiri ta iyape ano se te'e toweriyei. Fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e te'e toweriyei. Le fene ne marepi erasi a'i totenamisiya. Sosu le fene ma'e marepi fene lo auwei. Ane apou au te'e ta'ame. Fene ane ma'e te'e toweriyei. Sosu ane Tai Pefine a'i ano ma'e marepi fene lo ne au ei toweriyei. Ahowa, fene lai Tai Pefine a'i ano ma'e te'e towerire.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ma'e fai. Le a'i lai ane hi awei ma'e eimawe arosai. Nowe me'iye su, ane awei eite tame arunatiyei. Sosu ane Tai Pefine a'i ano ma'e si tame wiyei.”

29Sosu lu disaipel lo le ma'e eiye, “Wanure! Pereye ne peri werese au te'e areiyesiya. Ne peri anowe au te'e ta'ame.

30Ne etiri werese so'oruwe tepa'asiye. Nomo peri ape so'oruwesiya. Nomo werese ne ma'e peri werese a'i au te'e toweri ta'ame. Nomo peri no wanuwe su, nomo ne lai, Owane Sitewi Tai Pefine a'i no ma'e fai ape, wiyeme a'i so'oruwesiya.”

31Sosu Jisas lowe ma'e itiya'u ei toweriye, “Fene ane ne marepi tote tawesisiya awere?

32Wanure! Nowe ta ataheyewa. Ahowa, nowe ape henerai tepa'asiye. Fene werese wesi fene lo ma'e fiyaritiyei. Fene ane ma'e arunatiyei. Ane woto a'i irowei. Ahowa, ane woto a'i iro ta'ame. Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane mase ironamiyei.

33Peri werese ape ano ane fene ma'e au te'eye. Fene yo ano umasiyei su, fene marepi fetane a'i ani ironamiyei. Fene awei sato ironamisiya su, lowe fene ma'e au luwaruweyei. Fene marepi kairefi a'i totere. Ane lai awei lo yo seni werese a'i hi ani araro tepa'asiye.”

Jon 17

Jisas topo le ne Owane Sitewi ma'e ei toweriteye.

1Peri ape Jisas lai Owane Sitewi ma'e au te'eteye. Sosu Jisas nihe hire aute siyeyewe, le apou eiye, “Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, nowe ano henerai tepa'asiye. Ne meni eime no ei ani arowete. Sosu ane, meni eime no iyape no ei ani arowenamiyei.

2Ne ane ma'e kairefi pefine a'i no auwe. Serai ane lu taune werese au noweinoweiyei. Lu taune werese, ne ane ma'e ariariye auwe ape, ane lowe werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Sosu lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa. Peri sitewi apou a'i te'esiya. Lu taune werese marepi no pei so'oruwete. Sosu aiwawe a'i lowe ane Jisas Krais, ne, ne meni eite hi awei ma'e eimawe arosai ape, ane ne pei siye so'oruwete. Serai lowe werese marepi notosi lo umasiyei su, notosi lowe ma'e marepi hepene he'i aurowa. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa.

4Ane awei sato ironamiteye su, ane iyape no ei ani arowenamiteye. Ne ane ma'e wiyawi no auwe. Serai ane wiyawi werese no ta'ane tepa'asiye.

5Sosu serai ane ne ma'e au ei toweriyei, Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, tu naifa weriyei, nowe awei werese iro ta'ame su, ne ane ma'e iyape erasi pefine a'i auwe. Serai ne iyape erasi pefine a'i eite ane ma'e si tame fa aure. Sosu ne aiwawe a'i iyape no fu ei ani arowere."

Jisas lu feni lo ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriye.

6"Lu taune werese, awei sahe iroteye ape, ne ane ma'e ariariye auwe ape, ane lowe ma'e iyape no ne au te'e areiyeye. Lu taune werese ape mo lowe werese no no ne. Serai ne lowe werese ane ma'e auwe. Lu taune werese ape mo, lowe peri werese no tote tawesi umasinamiteye.

7Serai lu taune werese peri ape apou wanu so'oruwe tepa'asiye. Etiri werese ne, ane ma'e auwe ape, etiri ape mo ne ma'e fai tene!

8Peri no ne, ane ma'e au te'eteye ape, ane peri ape no lowe ma'e au te'e areiyenamiteye. Sosu lowe peri no wanu so'oruweye su, lowe ane ne wanu so'oruweye. Ane a'i lai ne ma'e fai. Sosu lowe peri ape apou tote tawesiye, ne ane hi awei ma'e eimawe arosai.

9Serai ane lowe ne, ne ma'e au ei towerisiya. Ane lu taune werese werese ne ne ma'e au ei towerirowata. Ahowa, ane lowe ne, ane ma'e ariariye auwe ape, ane lowe ne, ne ma'e ei towerisiya. Lowe werese ape mo nono ne.

10Lu taune werese ano ape ne nono ne. Etiri werese no, ano ne. Sosu aiwawe a'i etiri werese ano, nono ne. Lowe peri ano umasiye su, lowe iyape ano ei ani aroweye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Nowe ataheyewa, ane awei sahe arunati wiyei. Ane ne ma'e omo hire ma'e wiyei. Lowe ape mo awei sahe ironamiyei. Owane Sitewi Tai Pefine a'i Wara'i a'i ano, ne lu taune werese iyape no sahe fa tote tawesire. Iyape no ape ne ane ma'e auwe. Serai lowe iyape no aniyei su, lowe marepi ta'i a'i tote ironamiyei. Notosi aiwawe a'i marepi ta'i a'i ironamisiya.

12Ane lowe mase ironamiteye su, ane lowe iyape no se anite tawesinamiteye. Iyape no ape ne ane ma'e auwe. Ane lowe werese tote tawesiyewe, au noweinoweiye. Lu taune werese ape mo mi mi pasi pasi kairefi a'i teiteye. Ahowa, meni ta'i le a'i lai omo yehe ma'e iyei. Le omo yehe iyei su, peri no tu naifa weriyei au te'e areiyeteye ape, peri ape wiyeme a'i heneraiyei.

13Sosu a'i pe ane ne ma'e hire wiyei. Sosu peri ape ano, ane lu taune werese awei sahe iroteye ape, au te'e areiyeye. Lowe peri ano wanu umasiyei su, marepi wisere a'i ano lowe lire papu iro teme'eriyenamirowa.

14Ane lowe ma'e peri wiyeme a'i no auwe. Sosu lu taune werese awei lo marepi umasiye ape, lowe lu disaipel notosi lo ma'e ai marepi totenamisiya. Lowe peri no wanu umasiye su, lowe awei lo marepi tote umasiye ta'ama. Ane aiwawe a'i, ane awei lo marepi tote umasi ta'ame.

15Ane ne ma'e apou ei towerisiya ta'ama. Lu taune werese, awei irosiya ape, ne lowe werese fa hene aitire. Ahowa, ane ne ma'e apou ei towerisiya, ne lowe werese fa au noweinoweite. Serai sepei luwaru Satan, le marepi hepene lowe lo au luwaruwerowata.

16Lowe awei lo marepi umasiye ta'ama. Ahowa, ane aiwawe a'i, ane awei lo marepi tote umasisiya ta'ame.

17Peri no wiyeme a'i ne. Serai peri wiyeme a'i no se, ne marepi hepene lowe lo aseyaro a'i fa au irore.

18Ne ane hi awei ma'e eimawe arosai su, ane lowe aiwawe a'i lu taune werese ma'e peri no au te'eyei ne eimawesawi.

19Sosu ane tahe pa'are ano ne ma'e au heseyei. Serai lu feni ano peri wiyeme a'i wanu so'oruweyei. Lowe peri wiyeme a'i wanu so'oruweyei. Lowe peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wiyeme a'i wanu so'oruweyei su, ne marepi hepene lowe lo aseyaro wara'i au irowei.”

Jisas lu feni werese lo Tai lo ma'e te'e toweriteye.

20“Ane ne ma'e lowe ne au ei toweriyei. Ei, lowe peri no au te'e fiyariyei su, lu taune tamo peri no wanu umasiyei. Serai ane lu feni ape mo ne, ne ma'e au ei toweriyei.

21Lu feni ape mo lowe notosi lo marepi ta'i a'i umasiyei. Notosi aiwawe a'i ne. Ne Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano ane papu ironamisiya. Sosu ane ne papu ironamisiya. Sosu aiwawe a'i, lowe notosi papu ironamisiya. Lu taune werese awei irosiya ape, lowe lu disaipel notosi lo yo seni lowe lo siyeyei su, lowe etiri ta apou ani so'oruweyei. Ne a'i lai ane hi awei ma'e eimawe arosai.

22Sosu ne ane ma'e iyape erasi a'i auwe su, ane lowe ma'e aiwawe a'i iyape no auwei. Sosu lowe iyape no aniyei su, lowe werese marepi ta'i a'i toteyei. Notosi aiwawe a'i marepi ta'i a'i totenamisiya.

23Ane lowe papu ironamiyei. Sosu ne ane papu ironamiteye. Lowe notosi papu ironamisiya su, lowe marepi hepene lowe lo aseyaro pefine a'i heneraiyei. Sosu lu taune werese, awei lo marepi umasiye ape, lu disaipel notosi lo siyeyei su, lowe marepi apou a'i toteyei, ‘Owane Sitewi lai meni ape hi awei ma'e eimawe arosai.’ Sosu ne marepi erasi a'i ane ma'e tote wawesiyenamisiya. Sosu aiwawe, ne lowe werese ma'e marepi erasi a'i totenamisiya.

24Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano, marepi ano ane ne ma'e au te'eyei. Lu taune werese, ne ane ma'e auwe ape, lu taune ape mo ane mase pei ironamite. Lowe ane mase iroteyei su, lowe fara'u mi erasi ano siyeyei. Ne a'i lai mi erasi ape ane ma'e auwe. Tu naifa weriyei awei werese henerai se ta'ama su, ne a'i lai marepi erasi a'i ane ma'e totenamiteye.

25Sosu Owane Sitewi Tai Pefine a'i wara'i a'i ano, ne yo seni werese pefine a'i ironamiyei. Lu taune werese awei lo marepi umasinamiteye ape, lowe ne so'oru ta'ama. Ahowa, ane ne ne pefine a'i so'oruwenamisiya. Lu feni ano lowe etiri ape apou so'oruweye. Ne a'i lai ane hi awei ma'e eimawe arosai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[26]Sosu ane iyape no lowe ma'e au te'e areiyeye. Sosu ane mi mi werese iyape no au te'e areiyenamiyei. Ne a'i lai ane marepi erasi a'i totenamiteye. Marepi erasi no ape lire papu lowe lo ironamirowa. Serai lowe lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamiteyei. Sosu lowe ane aiwawe a'i, marepi ta'i a'i heneraiyei. Serai ane ne ne lowe ma'e au atuatunamiteyei."

Jon 18

Judas lai Jisas ai atu siye lu ma'e areare heneti.

(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

[1]Sosu a'i pe Jisas Owane Sitewi lo ma'e au te'e tepa'asiye su, le lu disaipel lo aiwawe a'i, lowe sa'i nepesi, iyape Kidron, feni eire ma'e fi. Sa'i nepesi toneri su, lowe awei ta'i ma'e fi. Jisas lu disaipel lo aiwawe awei ape papu wiye.

[2]Sosu a'i pe meni Judas, Jisas ma'e au areareyei ape, le awei ape so'oruweye. Nowe tomu ne'ese Jisas lu feni mase awei ape sahe onu fetaneyenariteye.

[3]Sosu Judas Rom lo ai atu siye lu tomu ne'ese, awei ape henetai. Au heseyei lu owane tamo, lu Farisi tamo, lowe wiyawi siye lu tamo ai atu siye lu mase eimawesawi. Lowe ipari mene'e, eine, tiye, yehe erei aiwawe a'i awei ma'e aitai. Lowe werese awei ma'e henerai.

[4]Serai Jisas etiri werese, le ne heneraiyei ape siye, so'oruwe tepa'asiye. Le lowe werese ma'e fi. Le apou ei toweriye, "Fene eiwerai nehisiya awere?"

[5]Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, "Nomo meni Jisas omo Nasaret ma'e fai ape nehisiya." Sosu le itiya'u eiye, "Ane lai ne." Sosu meni Judas, Jisas ma'e au areareyei ape, lowe mase teiteye.

[6]Serai Jisas lowe ma'e eiye su, "Ane lai ne." Lowe peri ape wanuwe. Lowe hepene se su'ariyewe me'iyeni ma'e awei sahe winetaiye.

[7]Sosu Jisas lowe ma'e tame ei toweriye, "Fene eiwerai nehisiya awere?" Sosu lowe itiya'u eiye, "Nomo meni Jisas omo Nasaret ma'e fai ape, nehisiya."

[8]Jisas itiya'u eiye, "Ane fene ma'e au te'e tepa'asiye. Ane lai ne. Fene ane nehisiya su, fene lu feni ano arosawire."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Peri ape Jisas lai tu au te'eye ape, lu tamo ape ne, ane ma'e auwe ape, ane lowe werese au noweinoweinamiye. Sosu lowe werese mi mi pasi pasi wisere a'i ironamiyei.

10Sosu Saimon Pita lu werese siyeye su, le ipari mene'e pite a'i ereti se aniyewe, meni ta lo apaniye eyate feni sahe aine tou la'eye. Meni ape au heseyei meni owane pefine lo wiyawi siye meni ma'e aine tou la'eye. Meni eite lo iyape Malkus.

11Serai Jisas Pita ma'e eiye, “Ipari mene'e pite a'i no seni papu fure. Wiyawi ape Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lai, ane ma'e auwe ape, ane pei umasite.”

Ai lu tamo lai Jisas meni owane Anas ma'e heneti.

12Sosu a'i pe Rom lo ai atu siye lu werese, lowe Jisas ereti wafei se ti tawesiye.

13Lowe Jisas ereti wafei se ti tawesiye su, lowe meni ta iyape Anas ma'e heneti. Meni ape au heseyei meni owane wiyeme a'i lo aite pape. Aite pape lo iyape Kaiafas. Le Owane Sitewi lo wesi meni owane wiyeme a'i nowe ape se onuwe.

14Tu naifa meni ape Kaiafas apou eiye, “Nomo meni ta aine tera'eyei su, serai Rom ai atu siye lu tamo nomo werese aine tera'e ta'ame.”

Pita Jisas ne me'iyeni ma'e atati arunati.
(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15Sosu a'i pe Saimon Pita, meni tere'e mase Jisas mo'o iteye. Meni tere'e ape meni owane Kaiafas so'oruweteye. Serai ai atu siye lu Jisas Kaiafas lo wesi nepawe ma'e heneti su, meni ape, Jisas lo yo umasiye ape, le Jisas mase wesi nepawe papu wiye.

16Ahowa, Pita wesi nowe yo ma'e teiteye. Sosu meni tere'e ape, meni owane Kaiafas so'oruweye ape, le yo noweinowei siye menitani ma'e ei toweriyei ne fi, “Pita fara'u wesi papu wiyei awere?” Sosu meni tere'e ape, Pita wesi papu hene wiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Serai menitani ape, yo au noweinoweiteye ape, le Pita ma'e ei toweriye, “Ne Jisas lo yo umasisiya awere? Piyete awere?” Sosu Pita itiya'u eiye, “Ahowa, ane lai Jisas lo yo umasisiya ta'ama.”

18Sosu wiyawi yahowa'i ani siye lu tamo, Owane Sitewi lo wesi lo wiyawi ani siye lu tamo, lowe tahe naretei a'i iroteye. Serai lowe yehe arineye. Sosu lowe yehe atahe a'i teiteye su, lowe tahe lowe lo yehe heteye. Sosu Pita aiwawe a'i ereti yehe heteye.

Au heseyei meni Owane lai Jisas etiye.
(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

19Sosu a'i pe au heseyei meni owane Jisas ma'e ei toweriteye, “Lu disaipel no eiwerai awere? Peri no werese lo sitewi piye te'esiya awere?”

20Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane lu taune werese ma'e nepawe amerame a'i ma'e au te'e fiyariteye. Ane mi mi werese Owane Sitewi lo wesi sahe peri ano au te'e atuatuteye. Sosu aiwawe a'i ane Owane Sitewi lo wesi erasi pefine a'i sahe lu taune ma'e au te'e atuatu fiyariteye. Juda lo lu taune werese wesi sahe ta'uwerai su, ane lowe ma'e peri eresene a'i au te'e ta'ame.

21Ne piyene ane ma'e ei towerisiya awere? Ne lu taune werese ma'e, peri ano wanuwe ape, ei towerire. Wanure! Lu taune ape mo lowe peri sitewi ano so'oruwesiya.”

22Sosu meni ta Jisas lo peri ape wanuwe su, le Jisas lo mato ereti se aineye. Le Jisas ma'e eiye, “Ne Owane Sitewi lo wesi meni owane ma'e itiya'u apou wou a'i owe ape au te'ere.”

23Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane peri wawero a'i au te'eye su, ne fara'u peri wawero a'i ape au te'e fiyariyei. Sosu ane peri wiyeme a'i au te'eye su, ne piyene mato ano aineye awere?”

24Serai meni Anas Jisas lo peri wanuwe su, le Jisas ereti wafei se ti tawesiye ape au heseyei meni owane pefine a'i, aite pape, Kaiafas ma'e eimawesawi.

Pita Jisas ne me'iyeni ma'e atati aruwe.
(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Sosu a'i pe Saimon Pita tahe lo yehe sahe yehe heteye. Sosu lu tamo le ma'e eiye, “Ne meni Jisas lo yo umasisiya awere?” Sosu Pita apou eiye, “Ahowa, ane lai meni ape Jisas lo yo umasi ta'ame.”

26Au heseyei meni owane lo wiyawi yahowa'i siye meni, le tahe lo yehe sahe heteye. Le Pita wiyawi siye meni lo apaniye aine tou la'eye siyeye. Meni ape wiyawi siye meni lo lu tewi ne. Meni ape Pita apou eiye, “Ne meni Jisas mase awei sahe iroteye. Ane lai ne siyeye.”

27Serai Pita apou eiye, “Wawero a'i ne! Ane meni ape mase iroteye ta'ama.” Sosu Pita peri eite te'eye su, irowe kakaruk lai uteye.

Lu owane tamo lai Jisas Pailat ma'e heneti.

(Matyu 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28Sosu nowe mitaiyeye su, Kaiafas Jisas ne ei toweri tepa'asiye su, Juda lo lu tamo Jisas meni owane Kaiafas arunatiyewe, lowe Jisas Rom lo meni owane lo wesi ma'e heneti. Juda lo lu tewi Rom lo meni owane lo wesi papu wi ta'ame. Lowe meni owane ape lo wesi papu wiye su, lowe marepi hepene lowe lo unou a'i heneraiyei. Serai lowe ta'uwe hereiyei ene arowata.

29Sosu lowe meni owane lo wesi henerai su, meni owane eite iyape Pailat, le lowe ma'e fi. Sosu le wesi nowe ma'e lowe ma'e eiye, “Meni ape piye yo seni luwaru a'i iroteye awere?”

30Sosu lowe le ma'e itiya'u eiye, “Meni ape yo seni luwaru a'i iro ta'ame su, nomo ne ma'e henetairowata. Sosu meni ape yo seni luwaru a'i ironamiteye. Serai nomo meni ape ne ma'e henetai.”

31Serai Pailat lowe ma'e eiye, “Fene ta'u le yo seni fene lo se au hese etire.” Sosu Juda lo lu tamo le ma'e itiya'u eiye, “Rom lo meni owane tutawe le nomo einamisiya. Serai nomo meni ta aine tera'erowata. Eite amou ne!”

32Tu naifa Jisas lu disaipel lo ma'e au te'eye, “Lowe ane ni'ari se me tape'i sahe aine tawere tawesiyei.” Serai Juda lo lu apou au te'eyei su, peri ape wiyeme a'i henerai.

33Sosu a'i pe meni owane Pailat wesi lo si tame wiye. Le Jisas ei aniye. Le apou ei toweriye, “Ne Juda lo meni owane tutawe a'i awere? Piyete awere?”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Peri ape no ne, marepi no a'i totesiya awere? Meni tere'e ta marepi lo ne ma'e au te'eye awere?”

35Sosu Pailat itiya'u eiye, “Ane Juda lo meni ta'ama. Serai Juda lo lu werese no, lowe lai ne ane ma'e henetai. Sosu au heseyei lu owane aiwawe a'i ne ane ma'e henetai. Ne piye yo seni luwaru a'i iroteye awere?”

36Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ane awei ape lo meni owane tutawe heneraiyei su, lu feni werese ano ane ne ai atunamiyei. Lowe ane ne ai atunamiyei su, Juda lo lu tewi ane ne ma'e henetairowata. Ahowa, ane lu taune werese, peri wiyeme a'i umasiye ape, au noweinoweisiya.”

37Serai Pailat Jisas lo peri wanuwe su, le Jisas ma'e eiye, “Sosu ne meni owane tutawe tene!” Sosu Jisas itiya'u eiye, “Ei, peri no wiyeme a'i tene! Ane meni owane tutawe tene! Mai ano ane auteiye su, Owane Sitewi lai meni owane tutawe ane ma'e ariariyeye. Wiyawi ano lo marepi sitewi apou a'i toteye, ‘Ane lu taune werese ma'e peri wiyeme a'i au te'e fiyarinamiyei. Lu taune werese peri wiyeme a'i umasiyei su, lowe peri no'u ano wanu ani so'oruweyei.’”

38Sosu Pailat le ma'e eiye, “Peri wiyeme a'i ne, eite piye awere?”

Pailat Jisas me tape'i sahe eimawesawi.
(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Sosu a'i pe Pailat peri ape te'e tepa'asiye su, le Juda lo lu tamo ma'e si tame fi. Sosu le lowe ma'e eiye, “Meni ape lo yo seni aseyaro a'i ne.

39Sosu ne yo ta irosiya. Yo ape apou a'i te'eye, nowe ta'uwe hereiyei heneraiyei su, ane meni ta'i kalabus wesi sahe nowe ma'e hene arunatiyei. Marepi ano apou a'i totesiya. Ane meni ape fene ma'e hene au arunatiyei. Le meni owane tutawe Juda lo ne.”

40Serai lowe peri lo wanuwe su, lowe peri erasi hare uteye, “Ahowa, ne meni ape kalabus wesi ma'e ani fu arosawire. Ne meni ta iyape Barabas kalabus wesi sahe nowe ma'e fa hene arunatire.” Meni ape Barabas ta'arei meni a'i ne.

Jon 19

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1Sosu meni Pailat lu taune werese lo peri wanuwe su, le Jisas wesi papu hene wiye. Le ai atu siye lu tamo ma'e eiye, “Fene wafei tepi tewi ta aiseri. Wafei aniyei su, fene meni ape Jisas lo me'iyeni ma'e ainere.”

2Ai atu siye lu tamo Jisas wesi lowe lo ma'e heneti. Lowe wafei tepi tewi se Jisas lo me'iyeni ma'e aineye. Me'iyeni ma'e aineye su, lowe Jisas ipari tahe werese ani arauwewe, sosu ipari tahe lo'u a'i ani asiye. Lowe wafei tohu ni'ari ape se Jisas lo mato sahe au ti atati asi arowe.

3Sosu lowe Jisas ponei sahe au teiteye. Lowe Jisas ma'e te'e naruwe. Lowe lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e eiye, “Siyere! Juda lo meni owane pefine a'i tene!” Lowe ereti se nihari lo sahe aineteye.

4Sosu meni owane Pailat Jisas lu taune werese ma'e heneti. Le lowe ma'e eiye, “Siyere! Ane meni eite fene ma'e heneti. Ane marepi ano fene ma'e au te'eyei. Fene marepi ano fa so'oruwere. Ane a'i lai Jisas lo yo seni aseyaro a'i ironamiteye ape, siyesiya.”

5Pailat peri tepa'asiye su, le Jisas ma'e ei aniye. Sosu Jisas fai. Serai Jisas lo mato sahe wafei tohu ni'ari se iroteye. Le ipari tahe lo'u a'i ani asinamiteye. Jisas fai su, meni owane Pailat lu taune werese ma'e eiye, “Siyere! Meni eite lai ne.”

6Sosu au heseyei lu owane werese, lu tere'e meni owane Jisas siyeye su, lowe peri erasi hare uteye, “Meni eite me tape'i sahe aine tera'ere. Me tape'i sahe aine tera'ere!” Sosu Pailat lowe ma'e eiye, “Ane le papu yo seni luwaru a'i siye ta'ame. Serai ane me tape'i sahe aine tera'erowata. Fene ta'u meni ape aine tera'eyei ne henetire.”

7Sosu Juda lo lu owane le ma'e itiya'u eiye, “Yo nomo lo ta'i irosiya. Jisas tu naifa apou eiye, ‘Ane a'i lai Owane Sitewi lo meni eime ne.’ Serai le peri ape au te'eye su, yo nomo lo apou a'i te'esiya, ‘Fene meni ape fa aine tera'ere.’”

8Sosu meni owane Pailat peri ape wanuwe su, le marepi erasi a'i tote atoweiyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Le wesi lo si tame wiye su, le Jisas ma'e ei toweriye, “Ne eiwerou ma'e fai awere?” Ahowa, Jisas le ma'e peri itiya'u te'e se ta'ame.

10Serai Pailat le ma'e eiye, “Ne piyene ane ma'e itiya'u au te'e ta'ame awere? Ane meni erasi tene! Ane kairefi erasi a'i irosiya. Ane lowe ma'e au te'eyei su, fara'u meni ape ani fu arosawire. Sosu aiwawe ane fara'u ne me tape'i sahe aine tera'eyei. Etiri ape ne lai fa ani so'oruwere.”

11Sosu Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Owane Sitewi lai awei lo lu owane werese kairefiyeyei auwe. Owane Sitewi lai ne meni owane heneraiyei ne ariariye ta'ama su, ne yo ape umasirowata. Serai ne ane aine tera'eyei su, ne seni luwaru a'i irowei. Ahowa, meni ape lai ane ne ma'e henetai ape, le yo seni luwaru erasi a'i irowe.”

12Sosu meni owane Pailat Jisas lo peri wanuwe su, le Jisas marepi erasi a'i se arosawiyei ne toteye. Ahowa, Juda lo lu werese peri erasi hare uteye, “Ne meni ape arosawiyei su, meni owane Sisar ne ma'e ai marepi toteyei. Aiwawe a'i ne meni Sisar lo marepi umasiyei ta'ama. Meni ta meni owane tutawe heneraiyei ne totesiya su, le owane Sisar ma'e ai atuwei.”

13Serai meni owane Pailat peri lowe lo wanuwe su, le Jisas lowe ma'e henetai. Le me to'u lo, yo seni au heseyei ape, onuteye. Me to'u ape sahe tapiye potu erasi a'i iroteye. Hibru lo peri apou a'i te'esiya, “Gabata.”

14Poweiye ape se lu taune werese ta'uwe hereiyei lo etiri au ta'uwerai. Nowe poweiye ponei a'i. Sosu Pailat Juda lo lu werese ma'e eiye, “Siyere! Meni owane tutawe fene lo ne!”

15Lu werese peri wanuwe su, lowe peri erasi hare uteye, “Meni eite henetire. Ne le me tape'i sahe aine tera'ere. Meni eite henetire!” Sosu Pailat lowe ma'e eiye, “Ane meni owane tutawe fene lo me tape'i sahe aine tera'eyei awere?” Sosu au heseyei lu owane werese le ma'e itiya'u eiye, “Ahowa, meni owane tutawe nomo lo Sisar a'i tene!”

16Serai meni owane Pailat peri lowe lo wanuwe su, le Jisas lowe ma'e au heneti. Serai lowe Jisas me tape'i sahe aine tera'eyei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas me tape'i sahe aine tera'e temeniyeye.
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17Serai lowe Jisas hene aniye su, lowe omo Jerusalem nowe ma'e heneti. Lowe me tape'i Jisas lo iyo'o sahe fuwe. Serai Jisas me tape'i lo omo nowe ma'e suteti. Le me tape'i lo omo ta hire ma'e, iyape, Mato Pa'are lo Omo, suteti. Hibru lo peri apou a'i te'esiya, Golgota.

18Jisas omo tu pa'are heneri su, lowe ipari tahe werese ani arauwe. Sosu lowe Jisas me tape'i sahe ni'ari se ereti lowe aine tawere tawesiye. Lowe lai lu hesi tere'e mase me tape'i sahe aine tawere towesi tera'eye. Meni ta'i ai feni ma'e ti tawere tawesiye. Meni ta'i opi feni ma'e me tape'i sahe aine tawere tawesi tera'eye. Jisas ponei a'i me tape'i sahe aine tawere tawesiye.

19Sosu Pailat peri tamo one towe sahe leseye. Peri ape apou a'i leseye, JISAS, NASARET LO MENI, JUDA LO MENI OWANE TUTAWE Le lese tepa'asiye su, le one towe ape me tape'i sahe aine tawere tawesiye.

20Serai Pailat peri ape leseye su, Juda lo lu taune tomu ne'ese peri ape siye te'eteye. Omo ape Jisas me tape'i sahe aine tera'eye ape, omo Jerusalem atahe a'i ne. Serai lu taune tomu ne'ese omo ape sewiyeyei ne fi. Peri ape, Pailat leseye ape, peri Hibru, Rom lo peri, Grik lo peri sahe leseye.

21Sosu au heseyei meni owane tutawe a'i peri ape siyeye su, lowe Pailat ma'e eiye, “Ne owe ape lesere, ‘Juda lo meni owane tutawe a'i ne.’ Ahowa, ne apou a'i fa lesere, ‘Le apou eiye, ane lai Juda lo meni owane tutawe ne.’”

22Pailat lowe ma'e eiye, “Peri ano, ane leseye ape, ane lese tepa'asiye.”

23Sosu a'i pe ai atu siye lu Jisas me tape'i sahe aine tera'eye su, lowe Jisas lo ipari tahe werese ani erauwiye. Tewi hesiyo hesiyo ani erauwiye. Sosu lowe ai atu siye lu hesiyo hesiyo ani nonetiye. Sosu Jisas lo ipari tahe tere'e, unahi iroteye ape, ipari tahe wisere a'i ne. Ipari tahe lo hetene ite tiyati ta'ame. Ipari tahe werese ape ta'i a'i tiye.

24Serai lowe ta'u te'e tiyatiye, “Nomo ipari tahe eite ani erauwiyei ta'ama. Nomo tapiye oso ani fu arowei. Nomo tapiye oso a'i fu arowei su, meni ta lo nihari siyeye su, ipari tahe lo meni ape lai aniyei.” Tu naifa Owane Sitewi lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

au te'e siye meni ta'i apou leseye, “Lowe ipari tahe ano lowe ta'u au nonetiye. Sosu ipari tahe tere'e unahi irosiya ape, lowe tapiye fusawi aniyei.” *Sng* 22:18 Serai ai atu siye lu tapiye fusawi su, peri ape wiyeme a'i henerai.

25Serai ai atu siye lu tapiye fusawi su, taune tamo me tape'i atahe a'i teiteye. Lowe Jisas me tape'i sahe siyeyei ne fai. Jisas lo mai, mai lo einei, Maria, Klopas lo tani, sosu Maria, omo Makdala ma'e fai ape, lowe Jisas atahe a'i teiteye.

26Sosu Jisas lai mai lo, lu feni ta, iyape Jon, lowesi aiwawe a'i siyeye. Meni ape, Jisas lai marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye ape, Jisas lowesi siyeye su, le mai lo ma'e eiye, “Menitani, meni eime no siyere!”

27Sosu le meni disaipel lo, Jon, ma'e eiye, “Ne Siyere! Ne mai ano au noweinoweite!” Serai meni ape Jon Jisas lo mai wesi lo heneti. Sosu le Jisas lo mai au noweinoweinamiteye.

Jisas temeniyeye.

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28Sosu Jisas peri lo ape te'e tepa'asiye su, Jisas apou toteye, “Wiyawi werese ano tepa'asiye.” Peri werese, Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese leseye ape, wiyeme a'i henerai tepa'asiye. Serai Jisas apou eiye, “Ane sa'i wawe teriteye.”

29Sosu Jisas peri ape te'eye su, sa'i pa'are wain sa'i uwaseye ape, iroteye. Meni ta'i ipari tahe tewi a'i sa'i pa'are papu fuwe. Wain sa'i ipari tahe ape sahe nate aniye. Sosu le me nei, iyape hisop, hire ma'e tiye. Ti tepa'asiye su, le Jisas lo ahi ma'e fuwe.

30Jisas wain sa'i uwaseye ape, aye su, le apou eiye, “Etiri werese tepa'asiye.” Sosu le mato epe'e ararowewe, hepene lo fi.

Ai lu ta Jisas lo watipi feni ma'e ti se tewiye.

31Sosu a'i pe Juda lo lu owane, meni owane Pailat ma'e ei toweriye, “Nowe ape se nomo ta'uwe hereiyei lo etiri werese ta'uwerai. Serai pereye nomo lu lo tahe pa'are werese me tape'i sahe fu hene ani itorai. Lu tahe pa'are lowe lo aperi nowe amou me tape'i sahe irorowata. Eite amou ne. Serai ne lowe lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe aine towesire. Ne lowe lowe lo aine towesiyei su, lowe witane a'i temeniyeyei. Lowe werese temeniyeye su, nomo fara'u ani itoraiyewe, fisiye yo ani fuwei."

32Serai meni owane Pailat ai atu siye lu tamo me tape'i ma'e eimawesawi. Lowe henerai su, lowe meni ai feni lo lowe aine towesiye. Sosu lowe meni opi feni lo lowe aine towesiye. Lu hesi ape Jisas mase me tape'i sahe temeniyeye.

33Lowe Jisas ma'e henerai su, lowe Jisas hepene fi ape siye tepa'asiye. Serai lowe Jisas lo lowe aine towesiye ta'ama.

34Ahowa, ai atu siye meni ta'i ti se Jisas lo tahe feni ma'e ereti se tewiye. Le ti ni'ari aniye su, sa'i wara'i, fisa'i aiwawe a'i nowe ma'e henerai.

35Ane lai Jon etiri werese ape mo siyeyewe, lu taune werese ma'e au te'e fiyariye. Peri ape ano ane fene ma'e au te'eyei ape, wiyeme a'i tene! Peri ano wawero a'i ta'ama. Ane siye so'oruwe tepa'asiye. Lu taune tamo peri ano wanuwei su, lowe fara'u Jisas ne tote tawesi umasiyei.

36Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo au te'e siye meni ta one towe sahe apou leseye, "Lowe pa'are werese lo aine towesi ta'ame." *Sng* 34:20 Serai lowe Jisas me tape'i sahe aine tera'eye su, ai atu siye lu Jisas lo pa'are aine towesi ta'ame. Serai peri ape tu naifa weriyei leseye ape wiyeme a'i henerai.

37Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri tere'e tu naifa weriyei leseye ape, apou a'i te'esiya, "Lowe meni ape lowe lai ti eine se tewiyei ape siyeyei." *Sek* 12:10 Peri ape aiwawe a'i wiyeme a'i henerai tepa'asiye.

Lowe Jisas lo tahe pa'are fisiye yo papu funari.

(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38Mo'o su, meni ta, iyape Josep, omo Arimatea ma'e fai ape, le ereseni a'i Jisas lo peri wanu umasinamiye. Le Juda lo lu owane werese marepi atoweiyeteye. Sosu le meni owane Pailat ma'e ei toweriyei ne fi. Le apou ei toweriye, "Ane Jisas lo tahe pa'are hene aitiyei ne totesiya. Tapiye fisiye yo ma'e fuwei." Pailat le ma'e itiya'u eiye, "Ei, fara'u Jisas lo tahe pa'are aiti." Serai meni ape Jisas lo tahe pa'are aiti.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Meni tere'e iyape Nikodemus aiwawe a'i fai. Le tu naifa pasi a'i Jisas ma'e ei toweriyei ne fai. Le sa'i heneri wisere a'i Jisas lo tahe pa'are sahe ani teineyei ne fai. Sa'i heneri wisere a'i orese a'i tene (30 kilogram aiwawe a'i ne).

40Sosu lowesi Jisas lo tahe pa'are ipari tahe ani noweri fuwe. Lowe etiri tamo heneri wisere a'i Jisas lo tahe pa'are sahe teineye. Juda lo lu tahe pa'are fisiye fuwei su, lowe yo seni ape mi mi werese a'i ironamiteye.

41Omo ape sahe, Jisas temeniyeye ape, awei ta'i saro iroteye. Sosu awei sahe tapiye fisiye yo iroteye. Tapiye fisiye yo he'i a'i, lu tamo he'i a'i horuseye. Tu lowe tahe pa'are ta tapiye fisiye sahe fu ta'ame.

42Tapiye fisiye yo ape atahe a'i iroteye. Serai lowesi witane a'i Jisas lo tahe pa'are tapiye fisiye yo fuwei ne toteye. Nowe ta'uwe hereiyei ataheyewa. Serai lowe etiri werese ta'uwerai. Nowe ape se lowesi tahe pa'are fisiye fuwei ne amouweye.

Jon 20

Jisas si tame norohuwe sineye.
(Matyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

1Lowesi Jisas lo tahe pa'are fisiye sahe fuwe su, nowe Fraide. Sosu pasi hesi a'i i tepa'asiye su, nowe Sande henerai. Nowe mitaiyeye su, menitani ta iyape Maria omo Makdala ma'e fai ape, le tapiye fisiye yo siyeyei ne fai. Le tapiye fisiye yo henerai su, tapiye fisiye yo ariye a'i siyeye. Tapiye nowerisawi.

2Le tapiye ariye a'i siyeye su, le meni Saimon Pita ma'e itero ti. Ane, Jon, Jisas marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye ape, Saimon Pita aiwawe a'i iroteye. Sosu Maria notosi ma'e henerai su, le apou eiye, “Lowe Jisas lo tahe pa'are ta'arei aiti. Tapiye fisiye yo ariye. Nomo tahe pa'are lo eiwerou ma'e fu aiti awere? Nomo so'oru ta'ama.”

3Sosu Pita peri ape wanuwe su, le tapiye fisiye yo ma'e itero ti. Ane, Jon, aiwawe a'i iteroti.

4Sosu notosi fisiye yo ma'e iteroti su, ane tu tapiye fisiye yo ma'e henerai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Ane tu fisiye yo ma'e henerai su, ane me'iyeni ape'i arowe. Fisiye yo papu siyeye. Ane ipari tahe tu lowesi noweri fuwe ape siyeye. Ane fisiye yo papu wi ta'ame.

6Sosu Saimon Pita mo'o fai. Fisiye yo henerai su, le fisiye yo papu wiye le ipari tahe werese a'i lo siyeye.

7Sosu ipari tahe, lowe Jisas lo nihari napetuwe ape, le ipari tahe eite feni tere'e siyeye. Ipari tahe ape ani ape'i atati fuwe. Ipari tahe ape tahe pa'are werese ani noweri fuwe ape, feni tere'e ma'e ape'i fuwe siyeye.

8Saimon Pita fisiye yo papu wiye su, ane, Jon, tu fisiye yo ma'e fai ape, fisiye yo papu mo'o wiye. Ane ipari tahe werese siyeye su, ane Maria lo peri tote tawesiye.

9Notosi aiwawe a'i apou toteye, “Lu tamo Jisas lo tahe pa'are ta'arei aiti.” Notosi Owane Sitewi lo peri marepi i'aniye. Tu Jisas nomo ma'e au te'eye, “Ane temeniyeyei su, ane si tame sineyei.”

10Serai notosi wesi towafi notosi lo si tame fi.

Menitani Maria Magdala Jisas siyeye.

(Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11)

11Lowesi wesi towafi lowesi lo si tame fi su, menitani ta iyape Maria fisiye yo nowe sahe luteye. Luteye su, le me'iyeni ape'i arowe. Fisiye yo papu siyeye.

12Fisiye yo papu siyeye su, le Owane Sitewi lo ipari wisere hesi a'i siyeye. Lowesi ipari tahe wapo a'i ani asiteye. Lowesi wari Jisas howeiteye ape, saro onuteye. Ta'i pihatu ma'e onuteye, ta'i sitewi ma'e onuteye.

13Sosu lowesi le ma'e te'e toweriye, “Menitani, ne piyene lusiya awere? Ne eiwerai siye nehisiya awere?” Menitani lowesi ma'e itiya'u eiye, “Lowe meni owane ano lo tahe pa'are ta'arei aiti. Lowe eiwerou ma'e fuwe awere? Ane so'oru ta'ama.”

14Sosu menitani peri ape au te'e tepa'asiye su, le atati awetoti. Le meni Jisas siyeye. Le meni ape so'oru ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Sosu Jisas le ma'e ei toweriye, “Menitani ne piyene lusiya awere? Ne eiwerai siye nehisiya awere?” Menitani lo marepi apou a'i toteye, “Meni eite awei pani au noweinowei siye meni ne.” Serai le meni ape apou ei toweriye, “Kaiyemo, ne tahe pa'are ani aiti su, eiwerou ma'e fuwe awere? Ane fara'u tahe pa'are lo ani aiti.”

16Sosu Jisas le ma'e eiye, “Maria!” Menitani iyape lo wanuwe su, le atati awetoti. Le ma'e eiye, “Atuatu siye meni!” Hibru lo peri apou a'i te'esiya, “*Rabonai*.”

17Le peri “*Rabonai* ” au te'eye su, le Jisas ma'e ereti se ya'oreiye. Sosu Jisas le ma'e eiye, “Ne ane owe ape ya'orere! Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano hire ma'e wi ta'ame. Weiya. Ne lu feni ano ma'e au te'eri. Ane Tai Pefine a'i ano, Tai Pefine a'i fene lo aiwawe hire ma'e wiyei. Ane Owane Sitewi ano, Owane Sitewi fene lo aiwawe a'i ma'e wiyei.”

18Serai Maria omo Makdala ma'e fai ape, le Jisas lo lu disaipel ma'e au te'eyei ne fi. Le lowe ma'e eiye, “Ane Meni Owane nomo lo siyeye.” Le peri ape mo ane ma'e au te'eteye.

Lu disaipel lo ape mo Jisas siyeye.
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19Nowe Sande pasi su, Jisas lo lu disaipel werese wesi papu onuteye. Wesi lo yo werese ti tawesiye. Lowe Juda lo lu werese atoweiyeye, serai lowe wesi lo yo werese ti tawesiye. Lowe onuteye su, meni Jisas ponei sahe teiteye. Le lowe ma'e eiye, “Fene marepi fetane a'i irote.”

20Sosu le peri ape te'e tepa'asiye su, le lowe ma'e ereti tahe feni lo au atuatuteye. Lu disaipel lo siyeye su, lowe marepi wisere erasi a'i nine'iteye. Lowe Meni Owane Pefine a'i lowe lo siyeteye.

21Serai Jisas lowe ma'e tame eiye, “Fene marepi fetane a'i irote! Owane Sitewi Tai Pefine a'i ano lai ane hi awei ma'e eimawesai. Serai aiwawe a'i, ane lai fene lu taune werese ma'e omo werese sahe eimawesawiyei.”

22Le peri te'e tepa'asiye su, le ahi honoruwe lowe ma'e fateye. Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i anire.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Fene lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ani sasari pamoweyei su, yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari tepa'asiyei. Sosu fene lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ani pamoweyei ta'ama su, yo seni luwaru a'i lowe lo lire papu ironamiyei." Peri ape te'e tepa'asiye su, Jisas wesi nowe ma'e fi.

Tomas lai Jisas siyeye.

24Jisas ponei teirai su, meni disaipel lo ta'i a'i iyape Tomas, iyape tere'e Didimus, le wesi ape papu iro ta'ame.

25Sosu Tomas wesi ma'e henerai su, Jisas lo lu disaipel werese Tomas ma'e au te'eteye, "Nomo Meni Owane Pefine a'i nomo lo siyeye." Ahowa, Tomas lowe ma'e itiya'u eiye, "Ane ni'ari yaru ereti lo se siye ta'ame su, ane peri fene lo wanu tote tawesirowata. Aiwawe a'i ane tu ereti ano se tahe feni lo hetesiyeyei su, sosu mo'o ane fara'u peri fene lo wanu tote tawesiyei."

26Sosu a'i pe poweiye ereti feni werese feni hesi heta (8) i tepa'asiye su, Jisas lo lu disaipel werese wesi ape papu iroteye. Tomas aiwawe a'i iroteye. Wesi lo yo werese ti tawesi tepa'asiye. Sosu Jisas lowe ma'e ponei teirai. Lowe ma'e eiye, "Fene marepi fetane a'i irote."

27Le Tomas ma'e atati awetoti, apou eiye, "Ne ereti no ni'ari yaru ano siye hetesiyere. Ereti no feni ano papu fure, ti eine yaru ani hetesiyere teritere. Ne peri ano owe ape wanu arisire. Ne peri werese ano wanu tote tawesi umasire."

28Tomas Jisas lo peri wanuwe su, le apou eiye, "Meni Owane ano, ne Owane Sitewi wiyeme a'i ano tene!"

29Sosu Jisas le ma'e eiye, "Ne ni'ari yaru siyeye, sosu ne peri ano wiyeme a'i wanu tote tawesi umasiye. Wanure! Lu taune tomu ne'ese ni'ari yaru ano siye ta'ame. Lowe peri werese ano wanu tote tawesi umasiye su, Owane Sitewi ano lowe ma'e marepi wisere a'i auwei."

One towe eite lo peri sitewi.

30Jisas wiyawi pefine a'i tomu ne'ese ironamiteye. Lu feni werese lo wiyawi erasi pefine a'i ape lo siyeye. Ane lai Jisas lo wiyawi werese a'i one towe ape sahe lese ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Ahowa, ane wiyawi pefine a'i tamo lo one towe sahe leseteye. Fene wiyawi ape lo one towe eite sahe siye te'eyei su, fene Jisas ne siye so'oruweyei. Jisas lai Krais tene! Le Owane Sitewi lo meni eime. Fene Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiyei su, Owane Sitewi lai fene ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai fene mi mi pasi pasi weriyei tei ironamirowa.

Jon 21

Jisas disaipel lo ma'e sa'i Taiberias sahe henerai.

1Nowe mo'o ta se, Jisas lu disaipel lo ma'e hare ite sahe, iyape Taiberias, henerai. Le lowe ma'e apou a'i henerai.

2Lu feni tamo hare ite ape ta'uwerai. Saimon Pita, Tomas, iyape tere'e Didimus, Nataniel, omo Kana pani Galili sahe ma'e fai ape, Sebedi lo eimane hesi a'i, lu feni hesi a'i tere'e. Lowe werese hare ite ma'e ta'uwerai.

3Sosu Saimon Pita lowe ma'e eiye, “Ane hare honaiye ani fu arowei.” Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Nomo aiwawe a'i ne mase aiyeyei.” Sosu lowe hare honaiye wai papu ani asiye. Wai sa'i ma'e tewi ite arosawi. Nowe pasi werese lowe hare honaiye ani fu aronamiteye. Hare werese ariye.

4Ahowa, nowe mitaiyeye se, Jisas sa'i eneri tewiye sahe teiteye. Lu feni Jisas siye so'oru ta'ame.

5Serai Jisas lowe ma'e ei toweriye, “Eimane, fene hare tamo anisiya awere?” Lowe le ma'e itiya'u eiye, “Ahowa, nomo hare werese ariye.”

6Sosu le lowe ma'e eiye, “Fene hare honaiye wai ai feni ma'e ani fu arore. Fene peri ano wanu umasiyei su, fene hare tomu ne'ese aniyei.” Serai lowe hare honaiye wai eyate feni ma'e ani fu arowe. Sawi Amou! Hare tomu ne'ese hare honaiye lai ti tawesiye. Lowe hare honaiye hare mase werese ni'ariye anirowata. Hare tomu ne'ese, orese a'i ne. Serai lowe ni'ariye anirowata.

7Serai ane, Jon, Jisas marepi erasi tote wawesiyenamiteye ape, ane Pita ma'e eiye, “Weiya! Meni ape Meni Owane nomo lo ne!” Pita peri ano wanuwe su, le ipari tahe uperi lo ani asiye. Hare honaiye ani fu arowe su, le ipari tahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

uperi lo ani arauwe. Serai le ipari tahe uperi lo ani asiyewe, sa'i papu ye'i arowe.

8Pita Jisas ma'e sa'i feiye. Lu feni werese, wai papu iroteye ape, mo'o iyatutaiteye. Wai sa'i tewiye atahe a'i ne. Lowe hare honaiye hare werese mase iyatu ni'aritaiteye.

9Lowe wai sa'i tewiye ma'e furi. Lowe wai arunati, Jisas ma'e fi. Lowe henerai su, Jisas yehe arineye, hare tamo nau mase ta'aseye.

10Sosu Jisas lowe ma'e eiye, “Fene hare tamo, aniye ape, aita.”

11Saimon Pita peri wanuwe su, le sa'i tewiye ma'e hare honaiye ni'ari aniye. Lowe hare werese nauwiteye, apou a'i (153 hare aniye). Hare tomu ne'ese orese a'i. Ahowa, hare honaiye tou erau ta'ame.

12Mo'o su, Jisas lowe ma'e eiye, “Fene hare ene ara.” Nomo werese le ma'e apou ei toweri ta'ame, “Ne eiwerai awere?” Nomo werese so'oruweye. Meni ape Meni Owane nomo lo tene!

13Hare ta'ase tepa'asiye su, Jisas hare, nau ta'ase aiwawe a'i ani erauwiye, lowe ma'e noneti au aye.

14Jisas fisiye yo sahe si tame norohuwe sineye su, le nowe hesi heta lu disaipel lo ma'e henerai. Nowe ape se nowe hesi heta henerai.

Jisas Pita ma'e au te'e tiyatiteye.

15Sosu lowe ene a tepa'asiye su, Jisas Pita ma'e ei toweriye, “Saimon, Jon lo meni eime, Ne ane ne marepi tote wawesiyesiya awere? Ne lu feni ano tere'e fu ani ararosiya awere?” Pita itiya'u eiye, “Ei, owane, Ne marepi ano siye so'oruwe tepa'asiye. Ane ne marepi erasi a'i totesiya.” Serai Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ne fe sipsip yene ano au ene are.”

16Sosu Jisas Pita ma'e tame ei toweriye, “Saimon, Jon lo meni eime, Ne ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya awere? Ne lu feni werese ano hi ararosiya awere?” Pita le ma'e itiya'u si tame eiye, “Ei, Meni Owane Pefine a'i, ne marepi ano ne so'oruwesiya! Ane ne ne marepi erasi a'i totesiya.” Jisas le ma'e eiye, “Ne fe sipsip werese ano au noweinoweite.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Jisas nowe hesi heta Pita ma'e tame ei toweriye, “Saimon, Jon lo meni eime, ne ane ne marepi erasi totesiya awere?” Serai Pita marepi orese a'i teriteye. Jisas piyene nowe hesi heta apou ei toweriye awere? “Ne ane ne marepi erasi a'i totesiya awere?” Serai le Jisas ma'e itiya'u eiye, “Meni Owane, Ne etiri werese siye so'oruwe tepa'asiye. Ne marepi ano siye so'oruwesiya tene! Ane lai ne marepi erasi a'i totesiya.” Jisas le ma'e eiye, “Ne fe sipsip werese ano au are.

18Peri ano wiyeme a'i ne. Wanure! Ane ne ma'e au te'eye, ‘Ne meni yo'orei iroteye su, ne ipari tahe werese no ani asinamiteye. Ne omo ma'e marepi no uweiyei ne toteye. Sosu ne ya'ariyei heneraiyei su, ne ereti no fu fareraiyei. Meni tere'e ipari tahe no ne ma'e au ani asiyei. Lowe ne ma'e omo tere'e tere'e ma'e henetirowa. Marepi no a'i lai ta'ama.’”

19Jisas peri ape Pita ma'e au te'eye su, le peri lo sitewi apou a'i te'esiya. Pita Owane Sitewi lo wiyawi ta'anerowa. Serai lu tamo le ma'e aine tera'eyei ne toterowa. Le lu taune werese ma'e au te'e fiyarirowa su, le kairefi a'i se teirowa. Lowe le kalabus wesi ma'e henetirowa. Sosu mo'o, lowe le ma'e aine tera'erowa. Lowe Pita aine tera'eyei su, le Owane Sitewi lo iyape ei ani aroweyei. Serai Jisas Pita ma'e au te'e so'oruweye. Sosu Jisas Pita ma'e au te'e tepa'asiye su, le le ma'e apou eiye, “Ne yo ano umasire!”

20Sosu Pita atati teiyewe, le ane ma'e Jon, Jisas marepi erasi totenamisiya ape, siyeteye. Ane lowesi mo'o uweiteye. Nowe nomo ta'uwe hereiyei ene ateye su, ane mato ano Jisas lo iyo'o ma'e futeye. Sosu ane Jisas apou ei toweriteye, “Owane eiwerai ne ai lu ma'e au areare henetiyei awere?”

21Serai Pita ane ma'e siyeteye su, le Jisas ma'e ei toweriye, “Meni Owane Pefine a'i, meni eite, lowe lai le ne piye irowei awere?”

22Jisas le ma'e itiya'u eiye, “Ane le ma'e eiyei su, ne mi mi werese teinamirowa. Sosu ane si tame itorairowa. Marepi ano ne. Ne le ne marepi owe ape totere. Ane ne ma'e eisiya, Ne yo ano umasire!”

23Jisas peri ape au te'eye su, peri ape lu taune ma'e Jisas lo yo umasiye ape, apou a'i toteye, “Meni eite Jon, le mi mi werese hepene se ironamirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ahowa, Jisas peri apou a'i te'e ta'ame. Le apou eiye, “Ane le ma'e eisiya su, ‘Ne mi mi werese teinamirowa. Sosu ane si tame itorairowa. Marepi ano a'i ne. Ne le ne marepi owe ape totere.’”

24Ane, Jon, Jisas lo meni disaipel, etiri werese Jisas iroteye ape, ane lai siyeteye. Ane lu taune werese ma'e omo werese sahe Jisas lo wiyawi werese au te'e fiyarisiya. Ane etiri werese ape mo one towe sahe leseteye. Nomo peri ape, ane leseye ape, wiyeme a'i so'oruwesiya tene! Nomo Jisas lo wiyawi werese siyeteye.

25Jisas wiyawi tomu ne'ese ironamiteye. Ane wiyawi werese lo lese ta'ame. Lu tamo Jisas lo wiyawi werese one towe sahe leseyei su, one towe werese ape mo omo omo werese sahe lese teme'eriyeyei. One towe tere'e lowe eiwerou ma'e fuwei awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aposel

Aposel 1

Jisas Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i hi awei ma'e eimawesairowa.

1Kaiyemo ano, Tiofilus, tu naifa ane one towe tere'e sahe ne ma'e leseye su, ane Jisas lo peri werese, wiyawi werese, le iroteye ape, ane tu apou leseteye.

2-5Jisas awei sahe iroteye su, le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se lu disaipel lo ma'e apou te'eye, “Fene omo omo werese ire! Lu taune werese ma'e peri ano au te'e atuatute.” Lu feni, Jisas lai ariariyeye ape, peri ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se wanuwe. Sosu Jisas temeniyeye. Mo'o Owane Sitewi lai si tame ta'ane norohuwe hene aniye su, lu disaipel lo ma'e saro henerai. Poweiye lu hesi werese (40) Jisas lu disaipel lo ma'e nowe poweiye tomu ne'ese saro henerai. Lowe Jisas siyeye su, lowe le ne marepi tote tawesiteye. Nowe poweiye saro henerai su, Jisas lu feni ma'e Owane Sitewi lo marepi werese au te'e atuatuwe. Sosu a'i pe nowe ta'i se Jisas lu feni ma'e saro henerai ape, le apou eiye, “Fene omo Jerusalem ma'e owe ape arunatire. Ahowa, weiya! Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei, le fene ma'e au te'e naneiye ape, henerairowa. Ane lai fene ma'e tu au te'eye. Tu naifa Jon lai lu taune werese sa'i au huwe. Nowe oso a'i su, Owane Sitewi lai fene ma'e Hepene Wara'i a'i lo au hurowa.” Sosu Owane Sitewi lai Jisas hire ni'arawe ma'e wiye. Ane etiri werese ape mo one towe sahe lese tepa'asiye.

6Sosu a'i pe lu feni, Jisas aiwawe, ta'uwerai su, lowe apou ei toweriye, “Eiwerou su, ne Israel lo lu taune werese ma'e kairefiyeyei se lowe ta'u au noweinoweiyei ne si tame aurowa awere? Nowe me'iye su aurowa awere? Nowe pereye eite se lowe ma'e aurowa awere?”

7Sosu le itiya'u eiye, “Etiri ape mo ne, fene owe ape totere. Ane etiri ape ne fene ma'e au te'erowata. Tai ano lai kairefiyeyei lo se poweiye eite, sosu nowe tewi a'i ariariyeye.

8Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu wirai su, fene Owane Sitewi lo kairefiyeyei ape anirowa. Fene kairefiyeyei ape anirowa su, fene lu taune werese ma'e peri ano au te'e fiyarite. Fene lu taune werese ma'e omo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jerusalem sahe au te'e fiyarite. Sosu lu taune werese omo pani Judia au te'e fiyarite. Sosu lu taune werese omo pani Samaria au te'e fiyarite. Sosu lu taune ma'e omo omo werese eyeri ma'e au te'e fiyarite."

Owane Sitewi lai Jisas ni'arawe ma'e hene wiye.
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

9Sosu a'i pe Jisas peri lo tepa'asiye su, Owane Sitewi lai le ni'arawe ma'e hene wiye. Lowe siye aroweye su, Jisas aitu papu wiye.

10Lowe ni'arawe ma'e siye etiteye su, lu hesi, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i, ipari tahe wapo a'i ani asiye ape, saro teiteye.

11Lowesi apou eiye, "Fene, Galili lo lu, fene piyene ni'arawe hire ma'e siye arowesiya awere? Meni eite Jisas, Owane Sitewi lai le ni'arawe ma'e hene wiye ape, le aiwawe a'i si tame itorairowa."

Lu feni meni he'i a'i au te'e ariariyeye.

12Sosu a'i pe Jisas lo lu disaipel Omo Oliv arunatiyewe, Jerusalem ma'e si tame fi. Omo Oliv atahe a'i ne. Lowe yo mai sahe kilomita hesi heta iteye.

13Lowe omo Jerusalem ma'e henerai su, lowe wesi ape, lowe howeiteye ape, si tame fi. Sosu lowe wesi tewi tutu hire sahe ta'uwerai. Lu tomu ne'ese wesi tutu ape ma'e ta'uwerai. Lu ape mo iyape tere'e tere'e apou eiye, Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matyu, Jems tere'e, Alfius lo meni eime, Judas, Jems tere'e lo meni eime, Saimon. Meni eite Israel lo marepi werese tote tawesinamiteye.

14Lowe taune tamo mase Maria, Jisas lo mai, Jisas lo pa'ise ape mo aiwawe ta'uwerai. Lowe marepi ta'i a'i Owane Sitewi ma'e peri te'e tiyatiteyei ne fai.

Lowe meni Matias, Judas lo yaru sahe ariariyeye.

15Lowe werese poweiye tomu ne'ese wesi tutu sahe Owane Sitewi ma'e peri te'eyei ne fai. Sosu a'i pe Pita lai lu taune ponei sahe sineyewe, peri ta au te'eye. Lu taune tomu ne'ese wesi sahe ta'uwerai (120 aiwawe a'i).

16Sosu Pita apou te'eye, "Lu feni ano fene Jisas lo peri wanu tote tawesisiya ape, wanure. Tu naifa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i meni Devit ma'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

peri wiyeme te'eteye. Sosu Devit meni Judas ne leseye, ‘Kaiyemo ano ai atu siye lu tamo Jisas ma'e heneti.’

17Judas Jisas lo lu disaipel ta'i wiyeme a'i. Le nomo aiwawe iroteye. Le nomo aiwawe wiyawi lo pati ta'aneteye.”

18Sosu le Jisas ma'e au luwaruweteye su, le ma'aru aniye. Ma'aru aniye su, Judas awei tewi ete aniye. Sosu awei tewi siyenari su, le awei sahe winetaiye su, lire lo aine erauwiye. Saiwe lo werese nowe henerai.

19Lu taune werese Jerusalem sahe etiri eite wanuwe su, lowe awei tewi iyape au te'e eiye, *“Akeldama.”* Peri ape lo sitewi apou a'i, “Awei Tewi Fisa'i Fiyari Eresiya.”

20Pita apou eiye, “Tu naifa meni Devit ya'ariyei nomo lo one towe Buk Song apou leseye, Meni ape lo wesi mi mi pasi pasi yahowa'i fa iroteye. Owe lu taune werese wesi eite wi ironamite. Wesi eite lo meni owane ne, meni tere'e ta wiyawi lo ape ta'anerowa.’” *Sng* 69:25; 109:8

21Sosu Pita tame te'eye, “Meni ape Judas temeniyeye. Serai nomo meni he'i ariariyerowa. Meni he'i ape Judas lo wiyawi ta'anerowa. Meni he'i ape Owane Jisas mase nomo aiwawe weriyei iroteye. Sosu le Jisas lo peri werese wanuteye.

22Meni he'i eite lai Jon Jisas ma'e sa'i au huwe ape, siyeye. Sosu etiri werese, Jisas ta'aneye ape, siyeteye. Sosu le, Owane Sitewi lai Jisas ni'arawe hire ma'e hene wiye ape, siyeteye. Meni eite lai, Jisas si tame sine norohuweye ape, le lu taune werese ma'e au te'e fiyariteye.”

23Sosu lowe lu hesi ei aniye. Lowesi lo iyape Josep, iyape hesi tere'e Barsabas, sosu Jastus. Sosu meni tere'e ape iyape Matias.

24Sosu lowe Owane Sitewi ma'e peri ta te'e toweriye, lowe apou te'e toweriye, “Meni Owane Pefine a'i, ne lai meni he'i ape ariariye tepa'asiye. Ne lu werese lo marepi hepene siye so'oruwe tepa'asiye. Ne a'i lai meni he'i ape nomo ma'e au atuatu areiyere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Meni he'i ape, le Judas lo yaru ta'anerowa. Meni Judas, Krais lo wiyawi ape atati arunatiyewe, le yaru topo lo ma'e fi.” Yaru ape ne, Owane Sitewi lai lu taune yo seni luwaru a'i iroteye ape ne, au ta'aneye.

26Sosu lowe tapiye oso a'i ani fu arosawi su, tapiye ape lai meni Matias ariariyeye. Serai Matias lai Judas lo yaru ape aniye. Sosu Matias lai Jisas lo lu disaipel henerai.

Aposel 2

Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i itorai.

1Ta'uwe hereiyei lo ayei erasi ape, iyape Pentikos, henerai su, lu taune, Jisas lo peri tote tawesiye ape, lowe wesi ta papu ta'uwerai.

2Pereye a'i fiyaru no'u erasi ni'arawe ma'e itorai. No'u erasi a'i ape fiyaru erasi wou fateye. No'u erasi ape hire ma'e itorai su, le wesi papu, lu taune werese onuwe ape, teme'eriyeye.

3Sosu lowe werese etiri yehe sorowe wou a'i itorai siyeye. Yehe sorowe itorai su, yehe sorowe tere'e tere'e erauwi fiyariyewe, sosu lu taune ape mo sahe ta'i ta'i a'i onuwe.

4Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune werese papu wiyewe, le lowe werese ma'e kairefiyeyei lo auwe. Papu wiye su, lowe werese peri tere'e tere'e au te'eteye.

5Juda lo lu taune tomu ne'ese, omo omo werese ma'e fai ape, omo Jerusalem sahe ta'uwerai. Lowe werese Owane Sitewi lo peri tote tawesi umasiteye.

6Lowe no'u ape wanuwe su, lu taune werese wesi ma'e ta'uwerai. Lowe werese hepene se su'ariye erasi a'i iroteye. Lowe lu feni ape, peri tere'e tere'e towafi lowe lo te'eye ape, wanuwe.

7Lowe marepi erasi a'i hepene se su'ariye. Serai lowe apou te'e toweriye, “Sawi amou! Lu werese eite mo, lowe omo pani Galili lo lu ma'e fai.

8Lowe peri lo au te'e fiyariye su, nomo peri sitewi towafi nomo lo se wanusiya. Peri ape, lowe au te'eye ape, mai towafi nomo lo nomo auteiye su, lowe peri ape au te'eteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Nomo werese pani tere'e tere'e ma'e fai. Nomo tamo omo pani Partia, tamo omo pani Midia, tamo omo pani Elam, nomo tamo omo pani Mesopotemia ma'e fai. Lu tamo omo pani Judia, lu tamo omo pani Kapadosia ma'e fai. Lu tamo omo pani Pontus, lu tamo omo pani Esia ma'e fai.

10Nomo tamo omo pani Frigia, nomo tamo omo Pamfilia, nomo tamo omo pani Isip ma'e fai. Lu tamo omo pani Libia lo omo pani Sairini atahe a'i ape ma'e fai. Sosu lu taune omo Rom ma'e fai. Nomo werese omo Jerusalem sahe ta'uwerai.

11Lu taune werese eite mo Juda lo lu taune wiyeme a'i ne. Sosu lu taune tamo Juda lo lu taune he'i a'i henerai. Lu taune tamo kemere Krit ma'e fai. Sosu Arebia lo pani ma'e fai. Nomo wiyawi erasi pefine a'i, Owane Sitewi ta'aneteye ape, peri towafi nomo lo se wanuwe."

12Lowe marepi erasi a'i tote luwaruweye. Sosu lowe hepene erasi se su'ariye. Sosu lowe ta'u apou te'e toweri tiyatiteye, "Etiri eite ne piye peri sitewi te'esiya awere?"

13Sosu lu tamo lowe ne te'e naru luwaruweye. Lowe apou eiye, "Lowe a'i lai sa'i meremereye a'i anamiteye. Lowe meremereye a'i henerai."

Pita au te'e fiyariye.

14Sosu a'i pe Pita lu feni ponei sahe teiteye su, le lowe ma'e au te'e fiyariye, lu taune werese ma'e peri erasi apou te'e fiyariye, "Juda lo lu feni ano, fene werese omo Jerusalem irosiya ape, ane peri wiyeme a'i fene ma'e au te'esiya. Fene peri ano wanu eti umasire.

15Fene, nomo ne meremereyesiya ape, totesiya awere? Ahowa, lu feni ano, nomo sa'i meremereye a'i a ta'ame. Nomo meremereye ta'ame. Nowe esi ponei a'i irosiya. Ahowa, lu taune tamo, sa'i meremereyeyei ape, esi ponei a ta'ame.

16Ahowa, tu naifa meni ta iyape Joel, Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye, le etiri ape ne, fene siyesiya ape, apou leseye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Owane Sitewi apou eiye, ‘Nowe ye'ewi se ane Hepene Wara'i a'i ano lu taune tere'e tere'e werese ma'e hi awei ma'e eimawe arosawirowa. Sosu eimane werese fene lo, sosu eime taune werese peri wiyeme a'i ano au te'e fiyarirowa. Sosu yo'orei lu fene lo hamehameyei siyerowa. Sosu ya'ariyei lu owane fene lo suwou peri siyerowa.

18Wiyeme a'i poweiye eite se, ane Hepene Wara'i a'i ano wiyawi yahowa'i a'i lu taune ano ma'e eimawe arosawirowa. Serai Hepene Wara'i a'i ano hi awei ma'e eimawe arosairowa su, lowe etiri werese, nowe me'iye su henerairowa ape, au te'e areiyerowa.

19Ane etiri kairefi erasi pefine a'i ni'arawe hire ma'e au iro ta'anerowa. Sosu ane wiyawi erasi pefine a'i hi awei sahe au iro ta'anerowa. Lu taune werese kairefi ano siyerowa. Nowe ape se meni fisa'i tomu ne'ese hi awei ma'e ani teroso itorairowa. Yehe erasi, sosu yehe itomu ne'ese a'i hi awei ma'e itorairowa.

20Poweiye lai hire sahe pasi wou henerairowa. Yame, ni'arawe hire sahe irosiya ape, lo'u a'i fisa'i wou henerairowa. Fene etiri werese ape mo siyerowa su, ane, Meni Owane Pefine a'i siye so'oruwerowa, nowe ano aiyeyei ataheyewa.

21Serai lu taune werese Meni Owane Pefine a'i ne ei anisiya ape, le lai lowe werese hire hene ta'ane wirowa. Lowe mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi mase ironamitorowa.’ *Jol* 2:28-32 Owane Sitewi lo au te'e siye meni Joel apou te'eteye.”

22Sosu Pita peri tere'e apou eiye, “Fene Israel lo lu taune peri ano wanure! Owane Sitewi lai meni ape Jisas Nasaret ma'e fai ape, ariariyeye. Le Jisas ma'e kairefi tamo lo auwe. Kairefi lo se Jisas lai wiyawi erasi pefine a'i ta'aneye. Le wiyawi erasi pefine a'i ta'aneye. Fene etiri werese ape mo siyeteye.

23Owane Sitewi lai marepi lo se meni ape fene ma'e eimawe arosai. Tu naifa Owane Sitewi lai etiri werese siye so'oruweteye. Lu luwaru a'i tamo Jisas ma'e au luwaruweye su, Owane Sitewi lai siye so'oruweteye! Sosu lowe Jisas me

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tape'i sahe aine tawere tera'eye su, Owane Sitewi lai siye so'oruweye! Tu naifa weriyei le lai etiri werese ape mo siye so'oruweye.

24Jisas temeniyeye su, Owane Sitewi lai si tame ta'ane norohuwe sineye. Si ta'ane norohuwe sineye su, Jisas lai temeniyeyei ape awera'iyeye. Fofowei erasi arunati. Le fisiye yo sahe irorowata. Temeniyeyei ape lai Jisas ani ti tawesirowata.

25Tu naifa meni Devit le ne te'eye. Le apou eiye, ‘Ane Meni Owane Pefine nowe weriyei weriyei siyesiya. Le ane atahe a'i irosiya. Le eyate feni ano sahe irosiya. Serai ane kairefi lo mase teirowa.

26Serai marepi ano wisere a'i teriteyei. Sosu ane peri werese ano le ne erasi a'i au te'e wisereye irorowa. Ane temeniyeyei su, Owane Sitewi lai ane si tame ta'ane norohuwe sinerowa. Owane Sitewi lai ane ma'e peri wiyeme a'i au te'e naneiye.

27Owane Sitewi, ne hepene ano fisiye yo sahe owe ape arunatire. Aiwawe a'i ne a'i lai meni wara'i no uwaseyei ne au irorowata.

28Ne ane marepi hepene lo yo seni wisere werese a'i au te'e atuatuwe. Ne ane mase ironamiyei su, ne a'i lai marepi ano erasi wisereye nine'irowa.’” *Sng* 16:8-11

29Sosu Pita apou tame eiye, “Kaiyemo mo, ane fene peri wiyeme ta au te'esiya. Meni ape Devit, ya'ariyei aite nomo lo temeniyeyewe, lowe fisiye yo papu fuwe. Sosu nowe pereye eite se fisiye yo lo sato irosiya.

30Meni ape Devit, le etiri ta so'oruweye. Owane Sitewi lai le peri lo au te'e siye meni ta heneraiyei ne ariariyeye. Owane Sitewi lai le ma'e eiye, ‘Ane ne ma'e peri te'e naneiyei ta au te'esiya. Nowe me'iye su, lu feni ta no Meni Owane Pefine a'i tutawe ta henerairowa.’ *Sng* 89:3-4; 132:11

31Devit peri ape leseye su, etiri ape henerai ta'ame. Le meni ape ne, Owane Sitewi ariariyeye ape, temeniyerowawe, si ta'ane norohuwe sinerowawe, le meni ape ne te'eteye. Sosu Owane Sitewi lai meni ape fisiye yo papu irotorowata. Ahowa, tahe pa'are lo uwaserowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32Owane Sitewi lai meni ape Jisas si tame ta'ane norohuwe hene ani sineye. Nomo werese lai etiri ape siyeteye. Serai nomo peri wiyeme a'i ape fene ma'e au te'e areiyesiya.

33Owane Sitewi lai Jisas ereti eyate feni lo se hene wi onuwe. Nowe pereye eite se Owane Sitewi lai le ma'e peri pefine a'i au te'e naneiye. Peri pefine a'i ape, Owane Sitewi lai au te'e naneiyei ape, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo hi awei ma'e eimawe arosa. Pereye fene lai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i siyeye. Fene lai ahi peri lo ape wanuwe.

34Nowe ape se Owane Sitewi lai omo hire ma'e meni Devit si ta'ane norohuwe hene wi ta'ame. Ahowa, le apou eiye, ‘Meni Owane Pefine a'i lai meni owane ano ma'e eiye. Ne ereti eyate feni ano ma'e onura.

35Sosu ane airame werese a'i no kairefi no unahi ani fu ararorowa.’” *Sng* 110:1

36Sosu Pita apou tame eiteye, “Serai Israel lo lu taune werese wanure! Owane Sitewi lai Jisas, fene me tape'i sahe aine tera'eye ape, Le Meni Owane Pefine a'i au iro henerai. Serai fene etiri ape mo siye so'oruwesiya.”

Lu taune ne'ese marepi atati aresaiyeye.

37Sosu a'i pe lu taune werese peri lo ape wanuwe su, lowe marepi kororu a'i irowe. Lowe Pita, lu feni tere'e werese ma'e, Jisas lai ariariyeye ape, aiwawe apou eiye, “Kaiyemo mo, nomo piye eiwerou irowei awere?”

38Sosu Pita itiya'u apou eiye, “Fene marepi fene lo yo seni luwaru a'i atati tote awetore. Yo seni luwaru a'i atati arunatiyei su, fene ta'i ta'i a'i sa'i au ani hure. Fene Jisas lo iyape se ei aniyei su, Owane Sitewi yo seni luwaru a'i fene lo ani sasari pamowerowa. Yo seni luwaru a'i au sasari pamoweye su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo marepi hepene fene lo papu neri a'i se eimawe arosairowa.

39Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape, le fene, eimane werese no aiwawe, sosu lu taune werese werese ma'e Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape auwe. Lu taune werese, Owane Sitewi lai, Meni Owane Pefine a'i nomo lo,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

topo le ma'e ei aniye ape, le Hepene Wara'i a'i lo lowe ma'e eimawe arosairowa.”

40Pita peri tere'e tomu ne'ese lowe ma'e au te'eye, “Fene werese weiyai! Owane Sitewi lai lu taune, yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, au hese etirowa. Serai fene yo seni luwaru a'i fene lo fa atati arunatire. Fene yo seni luwaru a'i atati arunati ta'ame su, Owane Sitewi lai fene aiwawe a'i au hese etirowa.”

41Serai lu taune peri lo wanu umasiye su, lu taune tomu ne'ese sa'i au ani huwe. Sosu lu taune tomu ne'ese (3,000 aiwawe a'i) Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiye. Lowe werese Jisas lo lu feni aiwawe a'i henerai.

Lu taune Owane Sitewi ne au te'e wisereyeteye.

42Sosu a'i pe lu taune werese, Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiye ape, lowe, Owane Sitewi lo etiri werese a'i, lu aposel ape mo au te'e atuatuteye ape, wanuwei ne ta'uwerai. Lowe werese marepi ta'i a'i toteteye. Sosu lowe aiwawe ene ayei ne ta'uwerai. Sosu lowe Owane Sitewi ma'e peri au te'e tiyatiye.

43Lu taune werese marepi wisere erasi a'i tote nine'inamiteye. Lu feni, Jisas lai ariariyeye ape, lowe wiyawi erasi pefine a'i tomu ne'ese ta'aneteye. Lu taune werese etiri ape mo siyeye su, lowe marepi erasi hepene se su'ariye. Sosu Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

44Lu taune werese, Jisas lo peri wanu tote tawesiye ape, lowe wesi ta sahe ta'uwerai. Etiri werese towafi lowe lo lowe lu taune tiyati noneteye.

45Awei pani tewi towafi lowe lo, sosu etiri werese towafi lowe lo, lowe lai etiri werese ape mo ani ta'uweyewe, lu tere'e tamo ma'aru se eteye. Sosu lowe ma'aru aniyewe, lu taune ariye a'i ta'i ta'i a'i none isafiyeteye.

46Nowe mi mi werese a'i lowe Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe ta'uweye. Lowe wesi tere'e tere'e sahe ene ayei ne ta'uweye. Lowe marepi erasi a'i nine'i wisereyenamiteye. Lowe marepi kairefi a'i se totenamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

47Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'inamiteye. Lu taune werese omo Jerusalem sahe lowe ne tote wisereyeteye. Sosu mi mi werese Meni Owane Pefine a'i lai lu taune tomu ne'ese a'i topo le ma'e sahe hene aniteye.

Aposel 3

Pita meni ta lowe afofo a'i se au ta'ane fara'uweye.

1Sosu a'i pe Pita, sosu Jon lowesi, poweiye wati su, Owane Sitewi lo wesi tutawe ma'e wiye. Poweiye wati su, Juda lo lu taune Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatinamiteye.

2Lowesi Owane Sitewi lo wesi tutawe ma'e henerai su, lu tamo meni ta lowe afofo a'i se wari se hene ani sutaitetai. Tu naifa mai lo meni eime ape auteiye su, meni ape lowe afofo a'i se henerai. Lowe meni ape Owane Sitewi lo wesi tutawe lo yo tewiye sahe fu howei arosawi. Yo ape lo iyape, “Yo Wisere a'i ne.” Meni ape nowe mi mi weriyei saro onuteye. Lu taune Owane Sitewi lo wesi tutawe papu witeye su, le lowe ma'e ma'aru tamo ei aniteye.

3Pita, Jon lowesi yo ape papu wiye su, meni ape lowesi siyeye, le apou eiye, “Fenesi ma'aru tamo ausa!”

4Pita, Jon lowesi meni ape siye etiye. Sosu Pita apou eiye, “Ne notosi siye etire.”

5Meni ape lowesi siye etiye. Le apou toteye, “Lowesi ma'aru tamo ane ma'e auwei ne.”

6Sosu a'i pe Pita apou eiye, “Ane ma'aru werese po'utesiya. Ahowa, ane etiri tere'e ta ne ma'e fara'u auwei. Jisas Krais, omo Nasaret ma'e fai ape, kairefiyeyei lo se, ane ne ma'e eiye, sinere! Ne uweite!”

7Sosu Pita ereti eyate feni lo se au ani sineteye. Sosu pereye a'i meni ape sine teiye su, lowe hesi a'i lo kairefi a'i henerai.

8Meni ape hire ye'i auweye. Sosu le uweiteye. Sosu le lowesi mase aiwawe Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiye. Le uweiteyewe, ye'i auweteye. Sosu le Owane Sitewi ne au te'e wisereye nine'iteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Lu taune werese meni ape siyeye. Le uweiteyewe, Owane Sitewi ne au te'e wisereye nine'iteye ape, sere siyeye.

10Lowe meni ape sere siyeye su, lowe meni ape siye so'oruweye. Nowe mi mi werese, meni ape, lowe afofo a'i se ape, le Owane Sitewi lo wesi tutawe lo iyape “Yo Wisere a'i” ape sahe onuteye. Le yo tewiye sahe onuteyewe, ma'aru tamo ei aniteye. Sosu lowe hepene se su'ariye. Meni ape lowe hesi a'i lo kairefi a'i se uweiteye.

Pita Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe au te'eteye.

11Sosu a'i pe meni ape Pita, Jon lowesi ma'e ya'ore tawesirai. Sosu lu taune werese meni lowe afofo a'i se uweiye ape, siyeye su, lowe hepene se su'ariye. Lowe Owane Sitewi lo wesi aise perei ma'e, iyape “Solomon lo Aise Perei,” witane se ta'uwerai.

12Sosu a'i pe Pita lu taune werese ta'uwerai siyeye su, le apou eiye, “Lu tewi ano, Israel lo lu taune wanure! Fene piyene hepene se su'ariye awere? Fene piyene notosi siye etisiya awere? Kairefiyeyei notosi lo po'utesiya. Notosi lai kairefiyeyei towafi notosi lo se, meni ape au ta'ane fara'uwe ta'ame. Notosi, yo seni wara'i a'i towafi notosi lo se meni ape au ta'ane fara'uwe ta'ame. Opiyete!

13‘Abraham lo Owane Sitewi, Aisak lo Owane Sitewi, Jekop lo Owane Sitewi,’ *Kis* 3:6,15 nomo werese lo Owane Sitewi, Owane Sitewi Pefine a'i lai le Jisas ne au te'e wisereyeye. Fene lai Jisas meni Pailat ma'e heneti. Sosu fene Jisas ma'e peri te'e naruwe. Sosu Pailat Jisas kalabus wesi nowe ma'e arosawiyei ne toteye su, sosu fene peri apou eiye, ahowa! Ne Jisas me tape'i sahe aine tera'ere.

14Jisas, le yo seni luwaru a'i se iro ta'ame. Le meni wara'i pefine a'i tene! Fene lai Jisas ma'e te'e naruwe. Fene le ne te'e naruwe su, fene Pailat ma'e apou ei toweriye, ‘Ne meni luwaru a'i tere'e kalabus wesi nowe ma'e ani arosa. Ne meni Jisas fa aine tera'ere.’

15Meni Owane Pefine a'i ape lai, lu taune werese marepi hepene he'i a'i auwei ape, fene lai le aine tera'eye. Fene le aine tera'eye su, Owane Sitewi lai si

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tame ta'ane norohuwe sineye. Notosi etiri ape mo siyeyewe, sosu fene ma'e au te'esiya.

16Jisas lo kairefiyeyei se, le meni ape, lowe afofo a'i iroteye ape, au ta'ane fara'uweye. Meni ape, lowe afofo a'i iroteye ape, Jisas ne tote tawesiye su, Jisas lai lowe hesi a'i lo kairefi a'i au irowe. Jisas lo kairefi se meni ape au iro ta'ane fara'uweye. Fene lai etiri ape mo siyeye.

17Sosu kaiyemo mo ano, fene Jisas aine tera'eye su, etiri ape, fene irowe ape, fene so'oru ta'ama. Lu Owane fene lo aiwawe a'i, lowe etiri ape so'oru ta'ama.

18Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai au te'e siye lu tamo ma'e apou eiye, ‘Meni ape Krais, ane lai ariariyeye ape, le fofowei erasi teriterowa.’ Serai le me tape'i sahe temeniyeye su, etiri ape, wiyeme a'i henerai.

19Serai fene yo seni luwaru a'i fa atati arunatire. Sosu fene Jisas lo marepi umasinamite. Fene yo seni luwaru a'i atati arunatiyei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i no au ani sasari pamoweyei.

20Fene Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i atati arunatiyei su, Meni Owane Pefine a'i lai marepi fene lo au ta'ane fetaneyeye. Owane Sitewi lai meni ape, le ariariyeye ape, fene ma'e eimawe arosai. Owane Sitewi lai meni ape Jisas fene ma'e auwe.

21Jisas ni'arawe hire ma'e ninawenamisiya. Owane Sitewi lai etiri werese au ta'ane fareraiyeyei su, sosu nowe ape henerai tepa'asiyei su, Jisas fara'u si tame itorairowa. Owane Sitewi lai peri pefine a'i ape au te'e siye lu ma'e tu naifa weriyei au te'eye.

22Tu naifa weriyei meni Moses apou eiye, ‘Owane Sitewi lai Meni Owane Pefine a'i fene lo, le au te'e siye meni ta, ane aiwawe a'i, heneraiyei ne au irorowa. Au te'e siye meni ape aiyerowa su, fene werese peri lo wanu eti umasite.

23Lu taune tamo meni ape wanu umasi arisiyei su, Owane Sitewi lai lowe eyeri ma'e eimawesawiyei. Me'iye su le lu taune werese ape mo aine tera'erowa.’ *Lo* 18:15,18-19

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Aiwawe a'i Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese peri ape au te'eye. Au te'e siye meni ta iyape Samuel, aiwawe a'i au te'eye. Sosu au te'e siye lu werese, mo'o fai ape, lowe peri eite au te'eye. Lowe apou te'eye, 'Nowe me'iye su, poweiye ape henerairowa. Owane Sitewi lo peri ape peri wiyeme a'i ne.'

25Fene werese lai au te'e siye lu lo lu tewi a'i ne. Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei wiyeme lo ape, fene ma'e auwe. Owane Sitewi lai peri pefine a'i ya'ariyei fene lo au te'eye. Sosu Owane Sitewi peri wiyeme ape fene aiwawe a'i au te'eye. Owane Sitewi meni Abraham apou eiye, 'Nowe me'iye su ane lu tewi ta'i a'i no, le lu taune werese ma'e au wisereyerowa.' *Stt* 22:18

26Sosu Owane Sitewi wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni ape ariariyeye. Owane Sitewi lai meni ape Jisas tu fene ma'e eimawesai. Fene yo seni luwaru a'i atati arunatire. Fene marepi fene lo atati tote awetowei su, le fene ne au wisereyerowa."

Aposel 4

Lu owane tamo lai, Pita, Jon kalabus papu funari.

1Sosu Pita, Jon lowesi Jisas lo peri lu taune ma'e au te'eye su, ai lu tamo, au heseyei lu owane tamo, ai lu lo meni owane ta, Owane Sitewi lo wesi au noweinoweiteye ape, sosu lu owane tere'e tamo iyape Sadyusi, lowe lowesi ma'e henerai.

2Lowe lowesi ne ai marepi erasi a'i toteye. Lowesi lu taune ma'e Jisas lo iyape se apou au te'e fiyariye, "Nowe ye'ewi su lu taune werese si tame ta'ane norohuwe sinerowa." Serai lowe ai marepi erasi a'i lowesi ne totenamiteye.

3Neriwei su lowe lowesi ereti anite tawesiyewe, kalabus wesi ma'e heneti. Lowe apou toteye, "Nowe pasiyewa. Nomo esi a'i su lowesi meni owane lo wesi ma'e etiyei ne heneti."

4Nowe poweiye tamo i tepa'asiye su, lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo wesi iroteye su, lowe peri lowesi lo wanuwe. Lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri tote tawesi umasiteye. Lu tomu ne'ese a'i (5,000 aiwawe a'i) Jisas ne tote

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawesiye. Taune tomu ne'ese aiwawe a'i peri lowesi lo wanu tote tawesi umasiteye.

Lowe Pita, Jon, lowesi etiye.

5Esi su lu owane tomu ne'ese, ya'ariyei lu tamo, Juda lo yo peri so'oruwe siye lu tamo, lowe omo Jerusalem ma'e ta'uwerai.

6Meni Anas, au heseyei meni owane pefine aiwawe a'i ta'uwerai. Kaiafas aiwawe ta'uwerai, Jon, Aleksander lowesi aiwawe ta'uwerai. Lu tere'e tamo, Anas lo lu feni aiwawe ta'uwerai.

7Sosu a'i pe lowe Pita, Jon lu owane ma'e ponei sahe au teiyei ne henetai. Lowe lowesi apou te'e toweriye, “Fenesi piye kairefiyeyei aniye awere? Kairefiyeyei ape ne eiwerai fenesi ma'e auwe awere?”

8Sosu Pita, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i papu iroteye ape, lowe ma'e eiye, “Israel lo lu owane, wanure!

9Peri ano wanu etire, fene lu taune werese pani Israel sahe aiwawe wanure.

10Jisas, Nasaret lo meni ape, Owane Sitewi lai le ariariyeye ape, fene lai meni ape me tape'i sahe aine tera'eye. Sosu Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe hene ani sineye. Meni ape, Jisas lo kairefi se, meni eite lowe hesi a'i lo afofo a'i au ta'ane tei kairefiyeyei.

11Tu naifa weriyei meni ta Devit, meni ape ne toteye. Le Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, ‘Tapiye ta, wesi ta'ane siye lu ani fu arosawi ape, Owane Sitewi lai tapiye eite tutawe heneraiyei ne au irowe.’ *Sng* 118:22

12Jisas a'i lai lu taune werese marepi hepene he'i aurowa. Owe meni tere'e ta lu taune werese marepi hepene he'i a'i aurowata. Owane Sitewi lai Jisas ma'e kairefiyeyei lo auwewe, le hi awei ma'e eimawe arosai. Nomo werese le ne fu umasinamite.”

13Lowe Pita, Jon lo peri kairefi a'i siyeye su, lowe hepene se su'ariye, apou eiye, “Lu hesi ape ne, au te'e atuatu siye lu tamo lai lowesi marepi wisere a'i au te'e atuatuteye awere? Lowesi iyape se ta'ama. Lowesi kairefiyeyei eite eiwerou ma'e aniye awere? Nowe tu se lowesi Jisas mase iroteye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Lowe meni lowe hesi a'i afofo a'i siyeye su, lowe peri ta itiya'u te'e ta'ame. Meni ape lowe hesi a'i fara'uwe tepa'asiye.

15Sosu lowe lowesi wesi tewi nowe ma'e eimawesawi. Lowesi fi su, lowe te'e tiyatiyei ne ta'uwerai.

16Lowe apou te'e tiyati toweriteye, “Nomo lu hesi ape ne eiwerou irowei awere? Lu taune werese omo Jerusalem sahe etiri erasi pefine a'i ape, lowesi ta'aneye ape, wanu wisereyeye. Nomo etiri ape eiwerou fareyarerowata.

17Nomo lowesi ma'e Jisas lo iyape se owe ape te'e einamirowa. Nomo lowesi ma'e te'e einami ta'ame su, lu taune werese peri lowesi lo wanu tote tawesi umasirowa.”

18Sosu a'i pe lowe lowesi si tame ei aniye. Lowesi si tame wiye su, lowe apou eiye, “Fenesi peri nomo lo wanu etire! Fenesi Jisas lo iyape se owe ape te'e fiyarite.”

19Ahowa, Pita, Jon lowe ma'e itiya'u te'eye, “Fene lai peri notosi lo wanu etire. Notosi Owane Sitewi lo peri umasiyei awere? Notosi peri fene lo umasiyei awere? Wanure! Notosi lai Owane Sitewi lo peri lo umasiyei tene!

20Etiri werese ape mo, notosi wanuwe ape, sosu etiri werese ape mo notosi siyeye ape, notosi lu taune werese ma'e au te'e fiyarirowa!”

21Lowe lowesi ma'e peri kairefi a'i se au te'e einamiye su, lowe lowesi nowe ma'e eimawe arosawi. Lowe yo seni lowesi lo ne au hese etirowata. Lu taune werese Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye. Lu taune werese lowesi ne apou te'eye, “Lowesi yo seni aseyaro wisere a'i iroteye.” Serai lu owane ape mo lowesi kalabus wesi ma'e henetirowata. Kalabus wesi ma'e henetirowa su, lu taune werese lowe ma'e ai marepi erasi a'i toterowa.

22Meni ape lowe hesi a'i afofo a'i se iyu menei lu hesi werese (40 aiwawe a'i) iroteye. Sosu pereye a'i lowe hesi a'i afofo a'i lo se kairefiyeye.

Krais lo lu taune Owane Sitewi ma'e au te'e toweriye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Sosu a'i pe lu owane lowesi wesi nowe ma'e eimawesawi su, lowesi lu feni lo ma'e si tame fiyewe, lowe ma'e peri ape, au heseyei lu owane werese, sosu ya'ariyei lu owane werese lowesi ma'e te'eye ape, au te'eye.

24Lu taune Jisas ne tote tawesiteye ape mo peri lowesi lo wanuwe su, lowe Owane Sitewi ma'e peri erasi au te'e wisereye nine'iteye. Lowe apou au te'eye, “Meni Owane Pefine a'i, ne lai etiri werese ta'aneye. Ne omo pani werese ta'aneye. Sa'i erasi werese a'i ta'aneye. Etiri werese awei pani sahe, sa'i sahe, sosu ni'arawe hire ma'e irosiya ape, ne lai ta'aneye.

25Ya'ariyei nomo lo Devit, le wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni no. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i se Devit apou eiye, ‘Lu tewi tere'e werese omo werese sahe piyene ai erasi ironamisiya. Lu tewi nomo lo piyene Owane Sitewi ma'e marepi yahowa'i irowei ne toteye awere?

26Awei lu owane tutawe werese omo werese ma'e ai atu tiyatiyei ne ta'uwesiya. Sosu ya'ariyei lu owane werese, Owane Sitewi ma'e ai atu tiyatiyei ne ta'uweye. Lowe Owane Sitewi lo meni ma'e, le ariariyeye ape, ai atu tiyatiyei ne ta'uweye.’” *Sng* 2:1-2

27“Meni owane Herot, sosu meni Pontius Pailat, lu taune tomu ne'ese a'i, Juda lo yo peri umasi ta'ame ape, sosu Juda lo lu taune tamo omo Jerusalem sahe ta'uwerai su, etiri werese ape mo pefine a'i henerai. Lowe Jisas ma'e ai atu tiyatiyei ne ta'uwerai. Meni ape Jisas, le wiyawi yahowa'i wara'i a'i meni no. Ne le ariariyeyewe, hi awei ma'e lu taune werese si tame ete hene aniyei ne eimawe arosai.

28Lu werese ape mo etiri ape Jisas ma'e au luwaruweye su, ne a'i lai tu naifa siye so'oruweteye. Kairefi no se, sosu marepi no se, lu ape mo le ma'e au irowe.

29Serai ne lu owane lo peri wanure. Ne nomo, wiyawi yahowa'i lu taune no fa pati ta'anere. Ne nomo au noweinoweinamite. Ne nomo au noweinoweiyei su, nomo fara'u peri no kairefi a'i se lu taune werese ma'e au te'e fiyari areiyerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Kairefi no nomo ma'e eimawe arosa. Nomo kairefi no se lu taune u tahe se fara'u au ta'ane fara'uwerowa. Sosu etiri wisere tomu ne'ese a'i kairefi no se au ta'anerowa. Nomo etiri ape mo Jisas lo kairefi se au ta'anerowa."

31Sosu a'i pe lowe Owane Sitewi ma'e au te'e tepa'asiye su, Owane Sitewi lai wesi ape auseriyeye. Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune werese, wesi papu ape iroteye ape, marepi hepene lowe lo papu wiye. Sosu lowe Owane Sitewi lo peri kairefi a'i se au te'e fiyariye.

Krais lo lu taune etiri towafi lowe lo tiyati ma'e auteye.

32Lu taune werese, Jisas ne tote tawesiteye ape, lowe marepi ta'i a'i toteteye. Ma'aru etiri werese towafi lowe lo aiwawe a'i, lowe etiri werese lowe ta'i ta'i none tiyatiye.

33Lu aposel ape mo lai kairefi erasi pefine a'i lu taune ma'e apou au te'e fiyariteye. Lowe apou te'eye. "Meni Owane Jisas, Owane Sitewi lai si tame ta'ane norohuwe sineye. Peri ape ne pefine a'i tene." Sosu Owane Sitewi lai lu taune werese, peri lo umasiteye ape, le lowe ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

34-35Lowe werese etiri ape mo lowe ariye ape, aniye. Lu taune tamo wesi towafi lowe lo, sosu awei pani towafi lowe lo iroteye ape, lu tere'e ma'aru se eteye. Sosu lowe ma'aru werese towafi lowe lo lu aposel ape mo ma'e auwe. Lu feni ape mo ma'aru aniye su, lowe lu taune ma'e, etiri ma'aru ariye a'i iroteye ape mo ma'e, isafiye nonetiye.

36Sosu a'i pe meni ta iyape Josep, Livai lo lu tewi, pani Saiprus ma'e fai ape, awei pani tewi ta iroteye. Meni tere'e ta lai eteye. Sosu Josep iyape tere'e Barnabas lo sitewi aiwawe a'i, "Meni ape lai lu taune ma'e marepi au fetaneye kairefiyesiya."

37Josep Barnabas le ma'aru aniyewe, lu aposel ape mo ma'e aitai.

Aposel 5

Ananaias, tani lo Safaira peri wawero au te'eye.

1Sosu a'i pe meni ta iyape Ananaias, sosu tani lo aiwawe, iyape Safaira, lowesi awei pani tewi ta iroteye. Sosu lowesi te'e tiyatiyewe, apou eiye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Notosi awei pani tewi towafi notosi lo ma'aru aniyewe, lu aposel ma'e aurowa.” Sosu meni tere'e awei tewi lowesi lo eteyewe, ma'aru tamo Ananaias ma'e auwe.

2Ma'aru aniye su, lowesi te'e tiyatiyewe, “Notosi ma'aru tewi a'i lu feni ma'e auwei. Notosi tewi a'i aniterowa.” Sosu le lu feni ma'e ma'aru tewi a'i tamo auwewe, lowe ma'e apou eiye, “Notosi ma'aru werese fene ma'e ausai.”

3Sosu a'i pe Pita apou ei toweriye, “Ananaias, ne piyene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i se te'e areareye awere? Ne piyene sepei, Satan, ne lire papu wirai awere? Ne awei lo ma'aru tewi a'i aniteye.

4Awei pani tewi ape fenesi ro wiyeme a'i ne. Meni tere'e awei pani ape eteye su, ma'aru ape, le ne ma'e auwe ape, ma'aru werese ape mo fenesi lo wiyeme a'i ne. Ne a'i lai eiwerou su fara'u nonerowa. Etiri ape fenesi lo a'i ne. Ahowa, ne lai nomo ma'e te'e areareye. Yo seni ape, fenesi irowe ape, luwaru a'i ne. Sosu ne lai Owane Sitewi te'e areareye su, ne yo seni tahe luwaru erasi a'i irowe.”

5Ananaias peri ape wanuwe su, le awei sahe wiyeine temeniyeye. Lu taune werese etiri ape wanuwe su, lowe atoweiye erasi a'i irowe.

6Sosu a'i pe yo'orei lu tamo faiyewe, lowe meni ape ipari tahe napetuwewe, omo nowe ma'e sutaitetiye. Sosu lowe fisiye yo sahe towasiye.

7Nowe me'iye su tani lo lu aposel ma'e fai. Le etiri ape so'oru ta'ama.

8Sosu Pita le ma'e apou ei toweriye, “Ma'aru werese eite ne, awei pani tewi lo ma'aru werese a'i awere? Fenesi ma'aru werese a'i nomo ma'e auwe awere?” Le itiya'u apou eiye, “Ei, notosi ma'aru werese eite fene ma'e auwe.”

9Sosu Pita le ma'e apou eiye, “Fenesi piyene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i se te'e areareye. Siyete, yo'orei lu tamo saro irosiya. Lowe meni no sutaitetiyewe, fisiye yo sahe towasinari. Nowe pereye a'i lowe ne sutaitetirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Pereye a'i menitani ape awei sahe wiyeine temeniyeye. Yo'orei lu ape mo si fai su, lowe tani lo temeniyeyei siyerai. Sosu lowe menitani ape sutaitetiyewe, fisiye yo sahe towasiye. Meni lo atahe a'i sahe towasiye.

11Lu taune werese, Jisas ne tote tawesiteye ape, sosu lu taune tere'e tamo etiri ape wanuwe su, lowe atoweiyeyei erasi irowe.

Lu aposel lai lu taune u se ape au ta'ane fara'uweye.

12Sosu a'i pe lu aposel werese etiri erasi pefine tomu ne'ese lu taune ma'e au ta'aneye. Lu feni, Jisas umasisiya ape, Owane Sitewi lo wesi tewi iyape Solomon lo aise perei ta'uweteye.

13Owe lu taune tere'e tamo lowe mase ta'uweye. Ahowa, lowe lu aposel ape mo ne marepi erasi a'i toteye. Ahowa, lowe lowe mase ta'uwerai ta'ame. Lowe etiri werese lowe siyeteye ape, atoweiyeye

14Lu taune tomu ne'ese a'i Jisas lo peri wanuwewe, le ne tote tawesi umasiteye.

15Serai lu taune tomu ne'ese Jisas ne tote tawesi umasinamiteye su, lowe lu taune u se ape, lowe yo mai sahe henetai. Lowe lu taune u se ape mo, yo sahe howei ereteye su, lowe apou toteye, “Lu aposel ape mo yo sahe aiyeyei su, hawowou lowe lo lai lu taune u se napeturowa. Hawowou lowe lo ape lu taune napetuwei su, u lowe lo ape mo fara'uwerowa.”

16Lu taune tomu ne'ese omo tere'e tere'e Jerulalem atahe a'i ma'e fai ape, lowe lu taune u se ape sutaitetai. Lu taune sepei luwaru a'i se ape hene aitai. Lu aposel ape mo lai lu taune werese u se ape au ta'ane fara'uweye.

Au heseyei lu owane tamo lu aposel ma'e au luwaruweye.

17Sosu a'i pe au heseyei meni owane pefine a'i, lu tewi lo mase, Sadyusi lo lu tewi, lowe werese Jisas lo lu feni ne marepi luwaru a'i tote afofoweye.

18Lowe lu aposel ape mo ereti se anite tawesiyewe, kalabus wesi papu ani aroweye.

19Nowe pasiyeye su, lowe kalabus wesi papu saro iroteye. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i kalabus wesi yo tosowewe, nowe ma'e heneti.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ape lai lowe ma'e apou eiye, “Fene Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe teiri. Sosu fene Owane Sitewi lo wesi tutawe teiyei su, fene lu taune werese ma'e peri he'i a'i eite au te'e fiyariye. Peri he'i eite, fene au te'e fiyariyei ape, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i lu taune ma'e aurowa.”

21Sosu lowe esi peri ape wanuwe su, lowe, Owane Sitewi lo wesi tutawe papu wiye. Papu wiye su, lowe lu taune werese Owane Sitewi lo peri he'i a'i au te'e fiyariye. Sosu a'i pe au heseyei meni owane pefine a'i sosu lu feni lo mase henerai su, lowe Israel lo lu owane tamo ei ta'uwerai. Lowe ai atu siye lu tamo kalabus wesi ma'e lu aposel ape mo henetaiyei ne eimawesawi.

22Lu owane ape mo kalabus wesi ma'e henerai su, lowe lu aposel ape mo siye ariye. Sosu lowe au heseyei meni owane pefine ma'e si tame faiyewe, lowe ma'e itiya'u te'eye,

23“Nomo liyewe kalabus wesi lo yo ti tepa'asiye, yo tewiye tewiye sahe lu hesi ape saro teiteye. Nomo yo eite tosowe su, lu ape mo papu ariye siyeye.”

24Meni owane, Owane Sitewi lo wesi au noweinoweiteye ape, sosu au heseyei lu owane wanuwe su, lowe apou toteye. Piye etiri ape, pereye henerai ape, awere? Nomo so'oru ta'ama. Lu taune werese etiri ape wanuwei su, lowe piye toterowa awere?

25Ahowa, meni ta lowe ma'e henerai. Le lowe ma'e apou eiye. “Wanure, lu ape mo fene kalabus wesi ma'e hene fu arosawi ape, lowe werese Owane Sitewi lo wesi tutawe papu sahe lu taune werese ma'e au te'e fiyarisiye.”

26Lowe peri eite wanuwe su, kalabus wesi lo meni owane, lu feni lo mase, lowe lu aposel ape mo lu owane ma'e si tame henetai. Lowe ereti anite tawesi ta'ame. Lowe lu taune werese ne atoweiyeye. Lowe lu taune tapiye lowe ma'e fusawiyei ne atoweiyeye.

Lu aposel lai peri te'e fiyariyei ne atoweiye ta'ame.

27Lowe henetai su, lu owane werese lowe ponei sahe au teiye. Sosu au heseyei meni owane pefine a'i lowe ma'e peri tomu ne'ese ei toweriyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Le apou ei toweriye, “Nomo fene peri kairefi a'i se Jisas lo iyape se au te'e einamiye. Ahowa, fene lu taune werese ma'e omo Jerusalem sahe au te'e fiyariye. Fene lu taune werese ma'e apou au fu te'eye, ‘Fene, au heseyei lu owane werese aiwawe a'i lai meni ape Jisas me tape'i sahe aine tera'eye.’”

29Sosu a'i pe Pita lu feni mase lowe itiya'u te'eye, “Nomo Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i umasiyei. Nomo lu lo peri umasirowata.

30Fene Jisas me tape'i sahe hene ani aine tera'eye su, Owane Sitewi lai ya'ariyei nomo lo le ne tote tawesi umasiye ape, le lai Jisas si tame ta'ane norohuwe sineye. Fene Jisas me tape'i sahe ni'ari se hene ani aine tawere tera'eye.

31Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe hene sineye su, le Jisas, meni owane pefine a'i, ei ani aroweye. Jisas, lu taune werese marepi hepene he'i auwe ape, Owane Sitewi lai le ma'e kairefi erasi auwe. Israel lo lu ta'i ta'i marepi hepene ani awetowei su, Jisas lai yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowa.

32Nomo, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i aiwawe a'i, nomo etiri ape mo siyeye. Lu taune ta'i ta'i a'i, peri lo tote tawesi umasiteye ape, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i lo lu taune werese ape mo papu wiyei ne eimawe arosai.”

Gamaliel lu owane ape mo ma'e peri wisere a'i au te'eye.

33Sosu a'i pe lu owane werese peri ape wanuwe su, lowe ma'e ai marepi erasi a'i toteye. Lowe lu aposel werese aine tera'eyei ne toteye.

34Meni Farisi owane ta, iyape Gamaliel, meni ape Owane Sitewi lo yo peri so'oruwe siye meni ne. Lu taune werese meni ape ne tote wisereyeye. Meni ape lu owane ponei sahe sineteye su, le apou eiye, “Lu aposel ape mo ne, nomo lowe nowe ma'e eimawe arosawiyei. Nowe oso a'i su nomo fara'u lowe ei aniyei.”

35Sosu le lu owane ma'e au te'eye, “Israel lo lu owane. Fene peri ano wanure! Fene lowe ma'e au luwaruweyei su, fene tu etiri ape ne tote eti hese ereirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36Tu naifa meni ta henerai, iyape Teudas, le apou eiye, ‘Ane meni erasi iyape se.’ Serai lu tomu ne'ese (400 aiwawe a'i) le mo'o umasiteye. Sosu lowe meni ape aine tera'eye su, lu feni lo atoweiye fiyariti. Lu feni lo atoweiye fiyariye su, wiyawi lo yahowa'i henerai!

37Mo'o su, meni tere'e henerai, iyape Judas, Galili ma'e fai. Lu taune werese iyape leseye su, meni ape lu feni lo mase ai erasi atuteye. Lowe meni ape aine tera'eye. Lu feni lo tere'e tere'e atoweiye fiyariti.

38Serai fene marepi ano wanu totere! Ane apou toteye, fene Jisas lo lu aposel kalabus wesi nowe ma'e hene ani arosaire. Fene lowe ma'e owe ape au luwaruwere. Meni ta lai wiyawi ape lo sitewi irosiya su, wiyawi eite yahowa'i henerairowa.

39Ahowa, Owane Sitewi lai wiyawi ape lo sitewi irosiya su, fene lowe ma'e owe ape einamire. Fene lai Owane Sitewi ma'e ai atu tiyatiye. Serai fene lu aposel werese ma'e owe ape au luwaruwere.”

Lowe lu aposel lo me'iyeni ma'e wafei se aineye.

40Sosu a'i pe le peri te'e tepa'asiye su, lu owane werese meni eite lo peri wanu umasiye. Sosu lowe lu aposel ape mo te'e aniye. Lowe wafei se me'iyeni lowe lo ma'e aineye. Lowe apou te'eye, “Fene Jisas lo iyape se owe ape te'e fiyarite.” Sosu lowe wesi nowe ma'e ani arosawi.41Lowe ta'uweyei wesi arunati su, lowe Owane Sitewi ne au te'e wisereye nine'iteye. Lowe Jisas lo iyape se neritase ta'ame. Serai lowe Owane Sitewi ma'e peri au te'e wisereye nine'iteye.42Mi mi weriyei Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe, sosu wesi tere'e tere'e sahe lowe Jisas, Owane Sitewi lai ariariyeye ape, au te'e fiyari areiyeteye.

Aposel 6

Lu aposel lai lu tamo au te'e ariariyeye.

1Sosu a'i pe lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiteye. Lu tamo Grik lo peri te'eye ape, lowe lu tamo, Hibru lo peri te'eye ape, ai peri fu te'eye. Lowe apou eiye, “Fene taune weiname towafi fene lo au noweinoweisiya. Ahowa, fene taune weiname towafi nomo lo awera'iyenati. Mi mi weriyei fene taune weiname ma'aru noneye su, fene taune weiname nomo lo awera'iyenati.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[2]Sosu lu aposel ape ne (12) lowe lu taune, Jisas ne tote tawesiteye ape, te'e ta'uweraiyewe, lowe ma'e apou te'eye, “Nomo Owane Sitewi lo peri, nomo fene ma'e au te'eye ape, awera'iyerowata. Ahowa, nomo taune weiname etiri ma'aru au awera'iyenatirowata. Nomo Owane Sitewi lo peri a'i au te'e fiyariyei.

[3]Serai fene werese, Meni Owane Pefine a'i umasisiya ape, wanure, fene lu ereti feni werese feni hesi a'i (7) ariariyere. Lu tewi ape mo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i papu irosiya. Lowe etiri werese ape mo siye so'oruwesiya. Lu taune werese lowe ne marepi wisere a'i totesiya. Fene lu ape mo ariariyeyei su, lowe wiyawi tere'e tere'e ape mo au noweinoweirowa.

[4]Nomo a'i lai mi mi weriyei Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e fiyarirowa. Sosu nomo Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatirowa. Etiri eite mo pefine a'i tene.”

[5]Lu taune werese peri ape ne wisere a'i toteye. Sosu lowe meni Stiven ariariyeye. Meni ape Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasiteye. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i le papu iroteye. Lowe lu tere'e tere'e ariariyeye, meni Filip, meni Prokorus, meni Nikanor, meni Timon, meni Parmenas, meni Nikolas, omo Antiok ma'e fai ape, le Juda meni he'i a'i henerai.

[6]Lowe lu ape mo ariariyeye su, lowe lu aposel ape mo ma'e henetai. Sosu lowe lu ape mo ereti hire sahe fuwewe, sosu Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye.

[7]Sosu lu aposel ape mo Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari howeiye. Serai lu taune tomu ne'ese a'i Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasiteyewe. Au heseyei lu owane tomu ne'ese Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiteye.

Lu owane tamo Stiven ereti lo sahe anite tawesiye.

[8]Sosu a'i pe Owane Sitewi lai meni Stiven ma'e kairefiyeyei lo auwe. Sosu le le ma'e ferafereiyei lo erasi a'i auwe. Meni ape lu taune werese ma'e wiyawi erasi pefine a'i ta'aneye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Sosu lu tamo Stiven ne ai marepi toteteye. Lu ape mo, lowe omo pani Sairini, omo pani Aleksandria, omo pani Silisia, omo pani Esia lowe ma'e fai. Lowe Stiven ma'e henerai. Marepi lowe lo apou toteteye. “Nomo ta'uwerai su, nomo marepi fetane a'i au te'esiya. Tu lu ape mo wiyawi erasi pefine a'i ta'aneteye. Lowe ma'aru aniyei ne tote ta'ame.” Serai lowe Stiven lo peri wanuwei ne fai. Lowe Stiven lo peri wanuwe su, lowe Stiven ma'e ai marepi te'e tiyatiteye.

10Ahowa, Owane Sitewi lai Stiven ma'e marepi wisere a'i lo auwewe, serai lowe ai marepi towafi lowe lo yahowa'i au irowe. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i Stiven ma'e kairefiyeyei lo auwe.

11Sosu lowe eresene a'i lu tere'e tere'e tamo ma'e marepi wawero a'i apou te'eye. Fene peri nomo lo le ne au fu te'eyei su, nomo fene ma'e ma'aru tamo aurowa. Fene peri nomo lo au te'ere, “Nomo meni ape, Owane Sitewi, sosu Moses lowesi ma'e te'e naruwe. Nomo peri ape wanuwe.”

12Serai lu taune tomu ne'ese Stiven ma'e ai marepi erasi a'i totenamiteye. Lowe ya'ariyei lo yo peri siye lu tamo, sosu ya'ariyei lu tamo ai marepi au irowe. Sosu lowe werese Stiven anite tawesiyewe, au heseyei lu owane ma'e heneti.

13Lowe lu tamo, peri wawero au fu te'eteye ape, henetai. Lowe apou eiye, “Meni eite mi mi weriyei weriyei Owane Sitewi lo wesi te'e luwaruwenamiteye. Yo peri nomo lo aiwawe a'i te'e naruwe.

14Nomo peri lo apou wanuwe. Le apou eiye, ‘Meni eite Jisas, Nasaret ma'e fai ape, le Owane Sitewi lo wesi ani erau fiyariyei.’ Peri tere'e le apou eiye, ‘Ane ya'ariyei nomo lo yo seni weriyei, he'i atati awetowei. Yo seni ape, ya'ariyei nomo lo Moses lai nomo ma'e auwe.’”

15Sosu lu ape mo, Stiven ma'e fu te'eyei ne ta'uwe ape, lowe Stiven lo nihari a'i siye etiteye. Nihari lo mi erasi tewi mitaiyeye, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lo nihari wou henerai.

Aposel 7

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Stiven lu owane ma'e, etiyei ne ta'uweye ape, au te'eye.

1Sosu a'i pe au heseyei meni owane pefine a'i le ma'e ei toweriye, “Lu ape mo, ne fu te'esiya ape, peri lowe lo wiyeme a'i awere? Piyete awere?”

2Sosu Stiven itiya'u apou te'e, “Lu feni peri ano wanure! Tu naifa ya'ariyei nomo lo meni Abraham pani Mesopotemia sato iroteye. Nowe me'iye su le omo Haran ma'e fi. Pani Mesopotemia sato iroteye su, Owane Sitewi lai hire yaro irosiya ape, Abraham ma'e henerai.

3Owane Sitewi lai le ma'e apou eiye, ‘Lu tewi no, pani awei ape sahe no arunatire. Sosu ane ne ma'e pani awei tere'e he'i a'i au atuaturowa. Pani awei ape ma'e ire!’ *Stt* 12:1

4Sosu a'i pe le pani Kaldia arunatiyewe fi. Sosu le fi su, le omo Haran ma'e onuri. Abraham lo tai temeniyeye su, Owane Sitewi lai le omo pani tere'e ma'e eimawesawi. Omo pani ape, nowe pereye eite se, fene saro irosiya.

5Owane Sitewi lai etiri ta le ma'e au ta'ame. Opiyai! Le le ma'e awei tewi oso a'i au ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi le ma'e apou eiye, ‘Mo'o su ane awei pani werese ape lu tewi no ma'e aurowa.’ *Stt* 12:7 Nowe ape se Abraham lo eimane werese ariye.

6Owane Sitewi lai le ma'e apou eiye, ‘Nowe me'iye su lu tewi no awei pani ape arunatirowa. Lu tere'e lo pani sahe iroteyei. Lu tewi tere'e ape mo lowe ma'e au luwaruwerowa. Lowe lu tewi no wafei se ti tawesirowa. Sosu wiyawi yahowa'i erasi ta'anerowa. Ma'aru anirowata. Lowe wiyawi yahowa'i ta'anerowa. Lowe pani ape sahe iyu menei (400 aiwawe a'i) iroteye.

7Iyu menei (400) i tepa'asiyei su, ane lai lu tewi tere'e, fene werese wiyawi yahowa'i anite tawesi ape, au hese ereirowa. Lu tewi no pani Isip arunatirowawe, pani eite sahe ane ne au te'e wisereye nine'inamirowa.’*Kis* 3:12

8Owane Sitewi lai Abraham ma'e peri te'e naneiyei ape au te'eye. Peri te'e naneiyei ape apou a'i, ‘Ne tahe no mene'e se touwe. Ne tahe touwei ape siyeyei su, ne Owane Sitewi ma'e tote tawesiyei.’ Abraham lo tani meni eime ta auteiye, iyape Aisak. Sosu poweiye ereti feni werese feni hesi heta (8) i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tepa'asiye su, Abraham meni eime lo tahe touwe. Meni eime tahe touwe ape, Abraham Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape aniye. Nowe me'iye su Aisak lo tani meni eime ta auteiye, iyape Jekop. Nowe me'iye su Jekop lo tani werese eimane ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) auteiye. Jekop lo eimane werese ya'ariyei sitewi henerai.

9Josep lo airu werese, lowe le ma'e yo seni luwaru a'i irowe. Sosu lowe lu tere'e tamo siyeye su, lowe lu tere'e ape ma'e Josep henetiyewe, pani Isip lowe lo ma'e eimawesawi. Josep wiyawi yahowa'i ta'aneteye. Josep pani Isip sahe iroteye su, Owane Sitewi lai le mase ironamiteye.

10Owane Sitewi lai le au noweinoweiteye. Lowe le au luwaruweteye su, Owane Sitewi lai le au pati ferafereiteye. Owane Sitewi le ne marepi tote wisereyeteye. Sosu Isip lo meni owane tutawe Josep ne aiwawe a'i marepi wisereye a'i toteye. Sosu Josep Isip lo pani werese au noweinoweiteye. Sosu le Isip lo meni owane tutawe lo wesi au noweinoweiteye.

11Josep meni owane henerai su, lu taune werese pani Isip sahe, pani Kenan sahe ene ayei po'uteye. Lau erasi henerai su, ya'ariyei nomo lo werese ayei nehi ani ta'ame. Lu taune werese lau mase teriteteye.

12Meni ape Jekop peri heneruwe ta, ayei tomu ne'ese Isip sahe iroteye ape, wanuwe. Sosu le tu eimane topo lo, ya'ariyei nomo lo, pani Isip ma'e eimawesawi.

13Sosu mo'o Josep airu werese lo ma'e apou eiye, ‘Ane Josep, pa'ise towafi fene lo ne. Marepi fene lo apou a'i toteye, ane temeniyeye. Ahowa, siyere! Ane norohu a'i irosiya.’ *Stt* 45:4 Sosu Isip lo meni owane tutawe, le Josep lo awaripi wanu so'oruweye.

14Sosu mo'o Josep awaripi lo Isip ma'e te'e aniye. Josep lo lu feni werese Isip ma'e fai, lu tomu ne'ese a'i (75 aiwawe a'i) Isip ma'e wiye.

15Sosu Jekop pani Isip ma'e itowe. Le, eimane lo aiwawe a'i, saro ahe temeniyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Pa'are lowe lo omo Sekem ma'e aiti. Pa'are lowe lo Abraham lo fisiye yo sahe fu arowe. Tu naifa fisiye yo ape Abraham lai Hamor lo eimane tamo se ete aniye. Abraham ma'aru tamo auwe.

17Nowe ape se peri wiyeme a'i Owane Sitewi lai Abraham ma'e au te'e naneiye ape, atahe a'i henerai su, lu tewi no lo tomu ne'ese henerai.

18Sosu nowe me'iye su Isip lo meni owane tutawe tere'e henerai. Le Josep wanu so'oru ta'ama.

19Le lai ya'ariyei nomo lo ma'e yo seni luwaru a'i au irowe. Le eimane he'i lowe lo werese liye pa'are a'i nowe ma'e fu arosawi. Sosu eimane he'i tomu ne'ese temeniyeye.

20Nowe ape se menitani ta meni eime topo lo, iyape Moses, auteiye. Meni eime ape, Owane Sitewi lo nihe se, wisere a'i ne. Yame hesi heta, meni eime lo mai le ma'e mo'u au ateye. Lowe Moses tai lo wesi sahe fareyare iroteye.

21Yame hesi heta i tepa'asiye su, meni ta Isip lo meni owane tutawe ma'e le ne au te'eye. Isip lo meni owane tutawe lo eime taune, meni eime ape siyeyewe, wesi topo lo ma'e au noweinoweiyei ne heneti. Eime taune ape Moses mo'u au ateye. Meni eime topo lo wou a'i ne.

22Meni eite, Moses, le meni erasi henerai tepa'asiye. Le Isip lo etiri, yo seni werese siye so'oruwe tepa'asiye. Isip lo etiri, yo seni werese a'i, lowe le ma'e au te'e atuatu tepa'asiye. Le Isip lo peri wanu so'oruweye. Le wiyawi erasi a'i ta'aneteye.

23Sosu a'i pe le iyu menei lu hesi werese (40) siyeye su, le lu tewi topo lo ma'e sewiyeyei ne toteye. Lu tewi topo lo aiwawe a'i Israel lo lu tewi.

24Sosu le Isip lo meni ta, Israel lo meni tere'e ta ma'e au luwaruweye ape, siyeye. Sosu le witane a'i se Isip lo meni ape aine tera'eye.

25Sosu Moses apou toteye, ‘Owane Sitewi lai ane Israel lo lu tewi au pati ferafereiyei ne eimawesai. Serai lowe ane siyeye su, lowe etiri ta siye so'oruweyei. Owane Sitewi lai ane ma'e au pati ferafereiyei ne eimawesai.’ Ahowa, lowe siye so'oru ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[26]Poweiye mo'o su Moses lu hesi, ai atu tiyatiteye ape, siyeye. Le lowesi ma'e apou eiye, ‘Fenesi ai atu tiyati arure! Fenesi lu tewi ta'i aiwawe a'i ne. Fenesi piyene ai atu tiyati irowe awere?’

[27]Sosu meni ape, meni tere'e ma'e ai atu tiyatiye ape, le meni Moses ma'e ani ere itesawiyewe, itiya'u apou ei toweriye, ‘Eiwerai ne kairefi nomo ne au hese ereiyei ne auwe awere? Ne yo seni nomo lo au hese ereirowata.

[28]Ne ane aiwawe a'i aine tera'eyei awere? Liyewe ne lai Isip lo meni ta aine tera'eye aiwawe a'i ne. Nomo peri heneruwe ape wanu tepa'asiye.’ *Kis* 2:14

[29]Sosu Moses peri ape wanuwe su, le atoweiye erasi a'i iteroti. Le omo pani Midian ma'e atoweiye iteroti. Sosu le menitani ta'i a'i naituwe. Lowesi eimane hesi auteiye. Le lu tewi tere'e lo omo pani onuteye.

[30]Sosu a'i pe iyu menei lu hesi werese (40) i tepa'asiye su, Moses omo pani, lu ta'ame ape, iroteye. Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere a'i Moses ma'e itorai. Le me same ta sahe yehe a'i papu wiye. Omo pite a'i iyape Sainai atahe a'i iroteye.

[31]Moses etiri ape siyeye su, le hepene se su'ariye. Le atahe a'i aiye ataheyeye su, le Meni Owane Pefine a'i lo peri ahi erasi wanuwe.

[32]Meni Owane Pefine lo peri ahi apou eiye, ‘Ane a'i lai Abraham lo Owane Sitewi, Aisak lo Owane Sitewi, Jekop lo Owane Sitewi.’ *Kis* 3:6 Sosu Moses tei atoweiye auseriyeye. Le me ape yehe ti meteteye ape, siyeye ne atoweiyeye.

[33]Sosu a'i pe Meni Owane Pefine le ma'e apou eiye, ‘Lowe tahe no ani tahe ani arosawire. Awei eite ano a'i meni ta teirowata.

[34]Ane Isip lo lu taune werese lu feni ano ma'e au luwaruweyei siyeye. Ane lu uruwei lowe lo wanuwe. Ane lai lowe hene ani ferafereiyei ne fai. Serai ane ne pani Isip ma'e si lowe ma'e au ferafereiyei ne eimawesawiyei.’” *Kis* 3:7-10

[35]Sosu a'i pe Stiven apou tame te'eye, “Meni Moses ape ne, lowe tu naifa le ne apou te'eye. ‘Eiwerai ne kairefiyeyei nomo ne au hese ereiyei ne auwe awere?’ Owane Sitewi lai meni Moses lowe ma'e eimawesawi. Moses lai meni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

owane lowe lo henerai. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i me same papu iroteye su, Owane Sitewi lai meni ape ariariyeye.

36Sosu le lu tewi lo, Isip lo omo pani hene arunari. Le etiri erasi pefine a'i tere'e tere'e, tu lowe siyeye ta'ame ape, ta'aneye. Le etiri erasi pefine a'i ape mo Isip lo pani sahe ta'aneye. Le wiyawi erasi pefine a'i Sa'i Lo'u a'i sahe ta'aneye. Le wiyawi erasi pefine a'i omo pani, lu ta'ame ape sahe, ta'aneye. Lowe omo pani, lu ta'ame ape sahe, iyu menei lu hesi werese (40) saro iroteye.

37Meni ape, Moses, le aiwawe a'i Israel lo lu tewi ma'e apou eiye, 'Nowe me'iye ta su Owane Sitewi lai au te'e siye meni ta, ane aiwawe a'i, fene ma'e eimawesai. Le lu tewi nomo lo aiwawe a'i henerai.' *Lo* 18:15

38Meni ape, Moses, le lai aiwawe a'i omo pani ariye a'i saro iroteye. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i Omo Sainai sahe au te'eye su, le a'i lai ya'ariyei nomo lo mase iroteye. Owane Sitewi lai meni ape ma'e yo peri, marepi hepene ausiya ape, norohu a'i au te'eye. Serai meni ape Owane Sitewi lo peri fene ma'e te'e fiyariye. Le nomo ma'e au te'e fiyariye.

39Ya'ariyei nomo lo yo peri ape wanuwe su, lowe yo peri ape umasi ta'ame. Ahowa, lowe meni ape ne me'iyeni ma'e atati aruwe. Lowe marepi apou toteye, 'Nomo pani Isip si ire.'

40Sosu lowe Moses lo pa'ise Aron ma'e apou te'eye, 'Meni tere'e ape Moses le nomo Isip ma'e henetai ape, le eiwerou fi awere? Le temeniyeye awere? Nomo so'oru ta'ama. Serai ne etiri ta ta'anere. Etiri ape hepene se heneraiyei. Serai nomo etiri ape nomo omo pani wisere a'i ma'e henetirowa.' *Kis* 32:1

41Sosu nowe ape se lowe fe bulmakau yene nihari aiwawe tapiye gol se ta'aneye. Lowe fe lo'u nihari eite ma'e au heseye. Lowe yakowei erasi irowe. Lowe etiri eite ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

42Sosu Owane Sitewi lai lowe ne me'iyeni ma'e atati aruwe. Sosu Owane Sitewi lai lowe awera'iyenati. Etiri werese, ni'arawe ma'e iroteye ape, lowe etiri ape mo ne au te'e wisereye nine'iteye. Tu naifa Owane Sitewi lo au te'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

siye meni ta apou Owane Sitewi lo one towe sahe aiwawe leseye, ‘Israel lo lu tewi, fene omo pani, etiri werese po'uteteye ape, iyu menei lu hesi werese (40) sahe iroteye su, fene fe lo'u tamo ane ma'e au hese ta'ame.

43Ahowa, fene lai ipari tahe wesi erasi tere'e ta, lu taune god wawero, iyape Molek, au te'e wisereyeye. Fene god wawero tere'e, iyape Refan, lo eiwariyemi fene lai eiwariyemi eite lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e au te'e wisereyeteye. Serai ane fene werese omo tere'e eyeri ma'e eimawesawirowa. Omo Babilon awera'iyenatirowawe, sosu feni eiro ma'e irowa.’ *Amo* 5:25-27

44Tu naifa ya'ariyei nomo lo omo pani etiri werese po'uteteye ape, sahe iroteye su, Owane Sitewi lo wesi, ipari tahe se ta'aneye ape, lowe aiwawe iroteye. Lowe wesi eite siyeye su, lowe apou toteye, ‘Owane Sitewi lai nomo aiwawe iroteye.’ Owane Sitewi lai Moses ma'e wesi ape, le ta'aneye ape, au atuatuwe.

45Sosu lowe wesi ape ta'aneye su, ya'ariyei nomo lo wesi ape aiwawe suteti. Meni Josua lai lu taune, omo pani tere'e iroteye ape, ai atu tiyatiye su, lowe Owane Sitewi lo ipari tahe wesi ape aiwawe sutaiteti. Lu taune tere'e, omo pani iroteye ape, Owane Sitewi lai lowe na'ari arosawi. Owane Sitewi lo ipari tahe wesi ape omo pani ape sahe iroteye. Nowe me'iye su meni owane Devit henerai su, wesi ape iroteye.

46Sosu Owane Sitewi lo nihe se, meni ape Devit ne au te'e wisereyeteye. Serai Devit lai Owane Sitewi ma'e apou ei toweriye, ‘Jekop lo Owane Sitewi, ane fara'u wesi no tapiye se ta'anerowa awere?’

47Ahowa, Devit Owane Sitewi lo wesi tutawe ta'ane ta'ame. Meni tere'e iyape Solomon, le a'i lai Owane Sitewi lo wesi tutawe au ta'aneye.

48Ahowa, wesi werese a'i, lu ta'aneye ape, Owane Sitewi lai onu te ta'ame. Au te'e siye meni ta'i Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, Owane Sitewi apou eiye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

49‘Wesi ano ni'arawe hire yaro ironamisiya. Hi awei ape sahe, ane lowe topo ano saro atosiya. Fene ane ne piye wesi au ta'aneyei awere? Omo pani eiwerou ma'e ane howeirowa awere?

50Ahowa, fene etiri ta tote anite tawesire! Ane ereti topo ano se etiri werese a'i ta'aneye.’ *Ais* 66:1-2

51Fene werese peri ano wanure! Fene marepi afofo a'i totesiya. Fene lu taune, peri werese ano tote arisinamisiya ape, fene lowe ne aiwawe a'i ne. Fene Owane Sitewi lo peri werese wanu arisinamiteye. Marepi fene lo kairefi luwaru a'i ne. Fene lai ya'ariyei fene lo aiwawe a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo peri umasi ta'ame fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo peri wanu arisinamisiya.

52Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese, fene lai lowe ma'e au luwaruweteye. Lowe lai lu werese, meni wara'i a'i ne au te'eteye ape, aine tera'eye. Tu naifa lowe apou au te'eye. Meni wara'i a'i ta mo'o aiyerowa. Lowe peri ape au te'eye su, ya'ariyei fene lo lowe aine tera'eye. Meni wara'i a'i ape henerai su, fene meni ape ne me'iyeni ma'e atati aruwewe, sosu le aine tera'eye.

53Owane Sitewi lai yo peri lo ape fene ma'e auwe. Owane Sitewi lo ipari werese yo peri lo ape ne fene ma'e au te'eteye. Sosu fene Owane Sitewi lo yo peri ape wanuwe su, fene yo peri lo wanu arisinamisiya.”

Lowe meni Stiven tapiye se aine tera'eye.

54Lowe Stiven lo peri ape wanuwe su, lowe le ma'e ai marepi erasi pi tomu tawesiteye.

55Ahowa, Stiven, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i papu iroteye ape, le ni'arawe hire ma'e siye etiteye. Le Owane Sitewi lo mitaiyeyei erasi pefine a'i siyeye. Le Jisas Owane Sitewi lo eyate feni ma'e teiyei siyeye.

56Sosu le apou eiye, “Siyere! Ane ni'arawe ani erauwiyei siyesiya. Ane meni ape, hi awei ma'e ni'arawe hire ma'e itorai ape, Owane Sitewi lo eyate feni ma'e teisiya ape, siyesiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

57Sosu lowe apaniye lowe lo ereti se anite tawesiyewe, lowe peri erasi a'i hareteye. Lowe werese Stiven ma'e wafei se itero anite ti tawesiri.

58Sosu lowe omo nowe ma'e le hene ni'ariti. Lowe le omo nowe ma'e hene ni'ariti su, lowe tapiye le ma'e ani fusawi. Sosu lowe lai, peri wawero au te'eye ape, ipari tahe ani erau aniyewe, sosu lowe yo'orei meni Sol ma'e ipari tahe ereti lo se au aniteyei.

59Lowe tapiye fusawi su, Stiven Jisas ma'e au apou eiye, “Jisas Meni Owane Pefine a'i ano, Ne hepene ano hene ani wire.”

60Sosu le lowe uporo ape'i onuwewe, sosu le apou hareye, “Meni Owane Pefine a'i, ne yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowere.” Sosu le peri ape tepa'asiye su, le temeniyeye.

Aposel 8

1Sosu a'i pe lowe Stiven aine tera'eye su, meni ape, Sol, le lai marepi wisere erasi a'i toteye.

Meni Sol lai Jisas lo lu taune ma'e au luwaruweteye.

Sosu poweiye ape se, lowe lu taune werese, Jisas ne tote tawesiteye ape ma'e Jerusalem sahe au luwaruwenamiteye. Lowe werese omo pani Judia, omo pani Samaria ma'e fiyari howeiye. Jisas lo lu aposel wiyeme a'i, lowe omo Jerusalem sahe iroteye.

2Sosu lu tamo Jisas lo peri umasiteye ape, lowe Stiven lo tahe pa'are fisiye yo sahe funari. Sosu lowe luwei erasi a'i ewiteye.

3Meni ape Sol lai Jisas lo lu feni werese au luwaruweyei ne toteye. Le wesi ta'i ta'i werese ma'e lu taune werese hene ni'arititeye, kalabus wesi ma'e heneti.

Lu aposel ape mo lai Jisas lo peri omo pani Judia, omo pani Samaria sahe au te'e fiyariteye.

(Aposel 8:4–12:25)

Filip omo Samaria ma'e itori.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Serai lu taune werese, omo omo fiyari howeiye ape, lowe Jisas lo peri te'e fiyariteye.

5Meni Filip omo Samaria ma'e fi. Le lu taune werese ma'e omo ape sahe meni Jisas, Owane Sitewi lai ariariyeye ape ne, au te'e fiyariyei ne fi.

6Sosu lu taune werese etiri erasi pefine a'i, Filip ta'aneteye ape, lowe peri lo wanuwe su, lowe peri ape wanu tote tawesi umasiteye.

7Sosu le lu taune tomu ne'ese, sepei luwaru tomu ne'ese a'i papu iroteye ape, le lai sepei luwaru a'i ape mo au ta'ane sasari arosawi. Sepei luwaru a'i hare uteyei erasi irowe su, lowe lu taune werese arunatiyewe fi. Lu taune lowe afofo a'i se, le lowe lowe lo au ta'ane fara'uweye.

8Serai lu taune werese, omo ape sahe iroteye ape, lowe marepi erasi a'i wisereye nine'iteye.

Saimon sinariyei meni.

9Nowe ape se meni ta, iyape Saimon, omo ape sahe iroteye. Le sinariyei meni erasi a'i ne. Nowe tu naifa le sinariyei seni au ta'aneteye. Sosu lu taune werese, omo Samaria sahe, lowe meni ape marepi tote wisereyeye. Le apou eiye, “Ane meni erasi a'i ne. Ane meni iyape se ne.”

10Sosu lu taune werese lu taune iyape se, sosu lu taune tere'e lowe werese Saimon lo peri wanu etiteye. Lowe apou au te'eye, “Meni ape Owane Sitewi lo kairefi se irosiya.”

11Lu taune werese sinariyei siyeye su, lowe werese meni ape umasiteye.

12Sosu a'i pe Filip peri heneruwe wisere a'i lu taune werese ma'e au te'eteye. Le aiwawe a'i Jisas Krais lo iyape ne au te'eteye su, lu taune tomu ne'ese wanu tote tawesi umasiye. Serai lu taune Jisas ne tote tawesiye su, le mo'o lu taune ma'e sa'i au huwe.

13Sosu Saimon aiwawe Filip lo peri wanuwe su, le aiwawe a'i Jisas ne tote tawesi umasiye. Sosu Filip le ma'e sa'i au huwe. Sosu meni ape Filip mo'o umasiye. Le Filip lo etiri wisere a'i siyeye su, le hepene se su'ariye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Sosu a'i pe lu taune tomu ne'ese, omo Samaria sahe iroteye ape, Jisas ne tote tawesi umasiteye. Sosu lu aposel ape mo, omo Jerusalem sahe iroteye ape, tote tawesiyei lowe lo wanuwe su, lowe lu hesi Pita, Jon lowe ma'e eimawesawi.

15Lowesi henerai su, lowesi Owane Sitewi ma'e apou au te'e toweriye. “Ne Hepene Wara'i a'i no lu taune werese ma'e, omo Samaria iroteye ape, marepi hepene papu au ani wiyei ne eimawesaire.”

16Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune werese ape mo tu naifa marepi lowe lo papu wi ta'ame. Lowe Meni Owane Jisas lo iyape se sa'i ani huwe.

17Sosu Pita, Jon lowesi ereti lowesi lo se lu taune werese ma'e hire isawe hetesiyewe, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lowe papu wira.

18Sosu a'i pe lowesi meni Saimon ereti hire ma'e isawe hetesiye su, le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i itorai ape, siyeye, le apou eiye,

19“Ane kairefi lo ape aniyei ne totesiya. Ane ma'aru tomu ne'ese fenesi ma'e auwei. Ane kairefi ape aniyei su, ane lu taune werese ereti hire ma'e isawe hetesirowa. Serai lowe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i anirowa.”

20Sosu Pita itiya'u eiye, “Ne ma'aru mase temeniyenamirowa. Marepi no luwaru a'i apou toteye, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i, Owane Sitewi lai ausiya ape, ‘Ane fara'u ma'aru se eteyei ne totesiya.’ Yo seni ape luwaru a'i ne.

21Ne Owane Sitewi lo wiyawi tewi a'i nomo mase ta'anerowata. Marepi hepene no, Owane Sitewi lai siyeye ape, unou pefine a'i ne.

22Ne marepi hepene he'i ani aresaiyere. Ne Owane Sitewi ma'e apou ei towerire, ‘Ne yo seni luwaru a'i ano au ani pamowere.’ Ane so'oru ta'ama. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i no, marepi papu toteye ape, au ani sasari pamowerowa awere? Piyete awere?

23Ane marepi no siye so'oruwesiya. Marepi no wawe sa'i horuse a'i wou a'i ne. Marepi no sahe etiri werese luwaru a'i papu teme'eriyesiya. Yo seni luwaru a'i lai marepi hepene no ya'ore tawesisiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Sosu a'i pe Saimon itiya'u apou eiye, “Fenesi Meni Owane Pefine a'i ma'e ane ne au te'e towerite. Peri ape, fenesi te'eye ape ane ma'e henerai ta'ame.”

25Sosu a'i pe lowesi Meni Owane Pefine lo peri lu taune werese ma'e au te'eteye su, lowesi Samaria lo omo omo au te'eteyewe, omo Jerulalem ma'e si tame fai.

Filip Itiopia lo meni owane ma'e au te'eye.

26Sosu a'i pe Meni Owane Pefine lo ipari wisere a'i Filip ma'e apou eiye, “Ne yo mai ta fau ma'e itori. Yo mai ape lu ariye a'i ne. Yo mai ape lowe omo Jerusalem arunatiyewe, omo Gasa sahe itorai.”

27Sosu Filip yo mai sahe iteye su, meni owane ta, pani Itiopia ma'e fai ape, siyeye. Meni ape meni owane erasi a'i ne. Itiopia lo menitani owane tutawe, iyape Kandasi. Le menitani owane lo ma'aru werese au noweinoweiteye. Meni ape Jerusalem fai su, le Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe Owane Sitewi ne au te'e wisereyeyei ne fai.

28Sosu omo topo lo si tame iteye su, le wai tere'e ta awei pani ma'e uweisiya ape, sahe onuwe. Le Owane Sitewi lo one towe sahe siye te'eteye. One towe ape sahe le Owane Sitewi lo au te'e siye meni, Aisaia, lo peri au siye te'eye.

29Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai Filip ma'e apou eiye. “Ne wai ape ma'e ataheye teirire.”

30Sosu a'i pe Filip wai ape ma'e ataheye teirai. Iteroti su, le meni ape, peri siye te'eye ape, wanuwe. Le Owane Sitewi au te'e siye meni, Aisaia lo peri siye te'eye. Sosu Filip le ma'e apou ei toweriye, “Ne peri eite lo sitewi wanu so'oruwesiya awere? Piyete awere?”

31Le itiya'u apou eiye, “Ane peri eite lo sitewi wanu so'oru ta'ama. Meni ta lai ane sitewi lo au te'e atuatuwei su, ane fara'u peri lo sitewi wanu so'oruweyei.” Sosu le Filip ma'e eiye, “Ne wai papu ane mase wi onura.”

32Meni owane ape Owane Sitewi lo peri apou siye te'eye. Apou eiye, “Lowe le hene meme'iti, fe sipsip wou a'i naiye. Le fe sipsip yene wou a'i tahe towe touwei su, le hareyei se ta'ama. Le ahi lo au ei titaneye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Lowe le ma'e te'e naruwe, lowe le ma'e au luwaruweye. Sosu lowe le aine
tera'eye. Serai owe meni ta lu feni ta ne au te'e ta'ame." *Ais* 53:7-8

34Sosu meni Owane ape Filip ma'e ei toweriye, "Au te'e siye meni ape le
eiwerai ne leseye awere? Le topo lo leseye awere? Meni tere'e leseye awere?"

35Sosu Filip Owane Sitewi lo peri ape, Aisaia leseye ape, Meni Owane ape ne
au te'eye. Sosu mo'o le Jisas ne au te'e areiyeye.

36Lowesi wai se itiye su, lowesi sa'i ta siyeye. Sosu meni owane ape apou
eiye, "Siyete! Sa'i irosiya. Ne fara'u ane sa'i au huwei awere?"

37Sosu Filip le ma'e apou eiye, "Ne Jisas lo peri ne marepi werese no se tote
tawesiyei su, ne fara'u sa'i ani huwei." Sosu meni owane ape itiya'u apou eiye,
"Ei! Ane lai Jisas ne, Owane Sitewi lo ariariye siye meni, marepi werese ano
se tote tawesiye. Ane Jisas Owane Sitewi lo meni eime poto ne tote tawesiye.
Jisas lai Owane Sitewi lo meni eime ne. Ane marepi eite tote tawesiye."

38Sosu meni owane ape apou eiye, "Wai ano ape arure." Sosu meni owane
ape Filip aiwawe lowesi sa'i ma'e itowe. Sosu Filip lai le sa'i au huwe.

39Sosu lowe sa'i arunati su, Meni Owane Pefine a'i lo Hepene Wara'i a'i, le
Filip hene itero po'utenati. Sosu meni owane ape Filip tame siyeye ta'ame.
Sosu le wai papu wi atowe su, omo topo lo marepi erasi a'i si tame wisereye
nine'iti.

40Sosu a'i pe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai Filip omo Asdot ma'e
heneti. Sosu le omo omo werese sahe Jisas ne au te'e fiyariti. Au te'e fiyariye
su, le omo Sisaria ma'e henerai.

Aposel 9

Sol marepi hepene he'i atati aresaiyeye.

(Aposel 22:4-16; 26:9-18)

1Sosu a'i pe meni Sol peri ta au te'e fiyariteye. Le apou au eiye, "Nomo Jisas
lo lu feni werese aine tera'eyei." Serai le au heseyei meni owane ma'e fi.

2Le le ma'e apou ei toweriye, "Meni owane, ne ta'uweyei wesi werese ma'e,
omo Damaskus irosiya ape, one towe ta lesere. Ne apou lesere, 'Lu taune,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eimane werese, Jisas lo marepi umasiye ape, irosiya su, sosu ane fara'u lowe werese omo Jerusalem ma'e kalabus wesi ma'e si tame henetaiyei.'" Sosu Sol one towe eite aniye su, le omo Jerusalem ma'e arunatiyewe, omo Damaskus ma'e iteye.

3Sosu le lu tamo mase omo Damaskus atahe a'i iteye su, sosu witane a'i ni'arawe ma'e mitaiyeyei erasi itorai. Mitaiyeyei ape lai lowe werese ani napetuwe.

4Sosu Sol awei sahe wiyeineyewe, peri ahi erasi wanuwe. Peri ahi apou eiye, "Sol, Sol ne piyene ane au luwaruweye awere?"

5Sosu Sol itiya'u apou ei toweriye, "Meni Owane Pefine a'i, ne eiwerai awere?" Peri ahi apou itiya'u eiye. "Ane a'i lai Jisas. Ne lai ane au luwaruwesiya.

6Ne sinere! Ne omo Damaskus ma'e ire. Sosu meni ta, piye etiri ne irowei ape, ne ma'e te'erowa."

7Lu tere'e werese, Sol aiwawe iteye ape, lowe hepene se su'ariye. Lowe peri eite wanuwe. Ahowa, lowe meni ape siye ta'ame.

8Sosu Sol awei sahe sineteye su, le nihe lo niso'uwe tawesiye. Le etiri werese siye ta'ame. Sosu lowe le omo Damaskus ma'e ereti se heneti.

9Poweiye hesi heta nihe niso'uwe tawesi ape, iroteye. Le ayei tamo a ta'ame. Sa'i a ta'ame.

10Meni ta, Jisas lo peri umasiye ape, omo Damaskus sahe iroteye ape, iyape lo Ananaias. Sosu Meni Owane Pefine le ma'e suwou hamehameyei se uteye, "Ananaias." Le itiya'u apou eiye, "Ei, Meni Owane Pefine, ane sato irosiya."

11Sosu Meni Owane Pefine apou eiye, "Ne Judas lo wesi ma'e ire! Wesi ape sahe yo iyape 'Fareraiye' irosiya. Ne iyei su, ne Sol, omo Tarsus ma'e fai ape, ei aniye. Pereye a'i le ane ma'e au te'e tiyatiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Ane le ma'e suwou hamehameyei se au te'eye. Le apou siyeye, ‘Meni ta iyape lo Ananaias ereti lo se ne ma'e fuwewe, nihe no au ta'ane petaneye. Serai ne fara'u siyerowa.’”

13Sosu Ananaias itiya'u eiye, “Meni Owane, meni ape lu feni no werese au luwaruwesiya. Ane peri heneruwe ape wanuwe. Le lu feni no Jerusalem ma'e au luwaruweye.

14Le omo eite sahe au heseyei lu owane lo kairefi se fai. Le lu, taune, eimane werese, peri no umasiye ape, kalabus wesi ma'e henetirowa.”

15Sosu a'i pe Meni Owane Pefine lai Ananaias ma'e apou eiye, “Ire! Ane meni ape ariariyeye. Le lu tewi tere'e ma'e iyape ano se au te'e fiyarirowa. Le peri ano lu tewi tere'e lo lu owane ma'e au te'e fiyarirowa. Sosu le peri ano Israel lo lu taune ma'e au te'e fiyarirowa.

16Le peri ano au te'e fiyariyei su, le fofowei erasi teriterowa. Ane le ma'e fofowei erasi a'i au atuaturowa.”

17Sosu a'i pe meni Ananaias wesi ape papu wiye. Le ereti lo Sol hire ma'e isawe aniteye. Sosu le apou eiye. “Kaiyemo Sol, Meni Owane Pefine a'i, Jisas nomo lo, ne omo ape sahe yanerai su, le ne ma'e yo sahe siyeye. Le ane ne ma'e eimawesai. Le nihe no au ta'ane petaneyei. Sosu le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene papu no ma'e eimawesai.”

18Pereye a'i etiri tamo hare tahe koropo wou a'i nihe lo la'e arowe. Sosu le si tame siyeteye. Sosu le sineye su, Ananaias lai le sa'i au huwe.

19Sosu le ayei tamo aye su, le tahe kairefi a'i henerai.

Sol omo Damaskus sahe au te'e fiyariye.

Sosu poweiye tomu ne'ese, Sol omo Damaskus sahe Jisas lo lu feni mase iroteye.

20Pereye a'i le ta'uweyei wesi sahe lu taune ma'e au te'e fiyariye. Le apou te'eye, “Meni ape Jisas, Owane Sitewi lo meni eime ne.”

21Lu taune werese peri ape wanuwe su, lowe hepene se su'ariye. Lowe apou ei toweriye, “Sawi Amou! Meni ape lu taune, Jisas lo marepi umasiye ape,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jerusalem sahe iroteye ape, le lowe ma'e au luwaruweteye awere? Le omo ape sahe lu taune tamo wafei se ti tawesiyei ne toteye. Sosu au heseyei lu owane kalabus wesi ma'e henetiyei ne toteye."

22Sol Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye su, le peri lo Owane Sitewi lo kairefi se te'e fiyariye. Le lu taune werese ma'e, Owane Sitewi lai, Jisas ariariyeye ape, au te'e atuatuteye. Au te'eye su, lu taune tomu ne'ese hepene se su'ariye. Lowe le ma'e peri itiya'u te'erowata.

Juda lo lu tamo Sol ma'e ai marepi toteteye.

23Nowe tomu ne'ese i tepa'asiye su, Juda lu owane lai Sol aine tera'eyei ne te'e naneiye.

24Ahowa, Sol lu owane lo peri ape ne wanuwe. Lu owane ape mo lai ai atu siye lu tamo yo tewiye sahe tei ninawe siye etiteye. Lowe Sol aine tera'eyei ne toteye.

25Lu feni lo le pasi a'i tapiye fisahe pite a'i ma'e henetiyewe, lowe Sol ipi erasi papu tapiye fisahe nowe hi ma'e ani ararowe. Sosu Sol omo tere'e iteroti.

Sol omo Jerusalem ma'e fi.

26Sosu a'i pe le omo Jerusalem ma'e henerai su, le Jisas lo lu disaipel mase ta'uweyei ne toteye. Ahowa, lowe le mase ta'uwe ta'ame. Lowe meni ape ne atoweiyeteye. Lowe marepi lowe lo apou toteye, "Meni ape Jisas lo peri umasi ta'ame."

27Meni ta iyape, Barnabas, Sol Jisas lo lu disaipel ma'e heneti. Le lu feni ma'e apou te'eye, "Sol lai Meni Owane Pefine a'i nomo lo yo mai sahe siyeye. Meni Owane Pefine le ma'e au te'eteye." Mo'o su Sol lu taune werese Damaskus sahe Jisas lo peri kairefi se au te'e fiyariteye. Sosu le atoweiye ta'ame.

28Sosu Sol Jisas lo lu feni mase ta'uweye. Le lowe mase fiyari howeiye. Le Jisas lo peri kairefi se au te'e fiyariye.

29Nowe ta se le lu tere'e tamo ma'e, pani Grik ma'e fai ape, te'e tiyatiteye. Lowe Sol ne ai peri erasi a'i toteye. Sosu lowe le aine tera'eyei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Sosu lu feni tamo, Jisas ne tote tawesiteye ape, peri lowe lo wanuwe su, lowe Sol omo Sisaria ma'e henetiyewe, omo Tarsus ma'e wai se eimawesawi.

31Sosu a'i pe lu taune werese, Jisas lo peri umasiteye ape, pani, omo Judia, omo pani Galili, omo pani Samaria. Lowe marepi fetane a'i iroteye. Lu taune werese ape mo tote tawesiyei lowe lo kairefi a'i henerai. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai lu taune werese ma'e kairefi lo auwe. Sosu lu taune tomu ne'ese lu feni mase ta'uwerai. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye.

Pita meni Ainias lo u tahe au ta'ane fara'uweye.

32Sosu a'i pe Pita omo omo tere'e ma'e fiyariti su, le lu taune, Jisas ne tote tawesiteye ape, omo Lida sahe iroteye ape, sewiyenarai.

33Omo henerai su, le meni ta siyeye, iyape lo Ainias. Meni ape lowe pa'are afofo a'i iyu menei ereti feni werese feni hesi heta (8) wari sahe howeiteye. Le uweirowata.

34Sosu Pita le ma'e apou eiye, “Ainias, Jisas Krais lai ne au ta'ane fara'uwesiya. Ne sinere! Etiri werese no ta'uwere.” Pereye a'i Ainias sineteye.

35Lu taune werese, omo Lida, omo Saron iroteye ape, meni ape siyeye su, lowe Meni Owane Pefine a'i ma'e ani aresaiye umasiye.

Pita lai Tabita si tame au ta'ane norohuwe sineye.

36Omo Jopa sahe menitani iyape Tabita, iyape tere'e Dorkas, Jisas lo marepi umasiye ape, le weriyei weriyei yo seni wisere a'i au ta'aneteye. Le lu taune werese ma'e, ma'aru etiri po'uteye ape, au pati ferafereiteye.

37Sosu a'i pe le u erasi ta menitani ape ya'oreye. Sosu le temeniyeye. Lowe, Juda lo peri umasiteye ape, tahe pa'are lo sa'i au ani hu sasariye. Sosu lowe wesi tutu wari hire ma'e ani fuwe.

38Omo Lida lai omo Jopa ataheyeye su, lu taune Jisas ne umasiteye ape, lowe Pita, omo Lida sahe iroteye ape wanuwe su, lowe lu hesi le ma'e eimawesawi. Lowesi apou te'eye, “Ne notosi mase omo Jopa ma'e fa aiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Sosu pereye a'i Pita sineyewe, lowesi mase omo Lida ma'e tame fai. Lowe
henerai su, lowesi Pita wesi tutu papu wiye, Dorkas howeiteye ape, hene
wiye. Lowe papu wiye su, weiname tomu ne'ese uruwei erasi irowe. Lowe
ipari tahe tomu ne'ese, menitani ape ta'aneye ape, Pita ma'e au atuatuwe.

40Sosu Pita lu taune werese wesi tutu nowe ma'e eimawesawi. Sosu le lowe
uporo ape'i onuwe su, le Owane Sitewi ma'e te'eye. Sosu le menitani lo tahe
pa'are ma'e atati onuwe. Sosu le menitani ma'e eiye, “Tabita sinere!” Sosu
menitani nihe lo petaneye. Sosu le Pita ma'e siyeye, le sine onuwe.

41Sosu Pita menitani ereti lo aniteyewe, ani sineye. Sosu le lu taune, Jisas ne
umasiteye ape, sosu weiname werese ei aniye. Sosu le apou eiye, “Fene
menitani ape siyere. Le norohu a'i irosiya.”

42Lu taune werese, omo Jopa irosiya ape, etiri ape wanuwe. Sosu lu taune
tomu ne'ese Jisas ne tote tawesi umasiteye.

43Sosu a'i pe Pita poweiye tomu ne'ese Jopa ma'e iroteye. Le meni Saimon, fe
tahe ta'aneteye ape, lo wesi sahe howeiteye.

Aposel 10

Meni Kornilius Pita ei aniye.

1Omo Sisaria sahe meni ta iyape Kornilius iroteye. Le ai atu siye lu tomu
ne'ese (100 aiwawe a'i) au noweinoweiteye. Ai atu siye lu ape mo lowe iyape
apou au eiye, Itali lo ai atu siye lu.

2Le nohuweripi awaripi werese lo aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri umasiteye.
Lowe Owane Sitewi ne au te'e wisereyeteye. Le lu taune ma'e, etiri ma'aru
po'uteye ape, ma'aru tomu ne'ese auwe. Le mi mi werese Owane Sitewi ma'e
au te'e tiyatiteye.

3Nowe ta se poweiye wati su, le suwou hamehameyei ta siyeye. Le apou
siyeye, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i le ma'e ito eirai. Owane Sitewi lo
ipari apou eiye, “Kornilius.”

4Sosu Kornilius le ma'e siye eti atoweiyeye. Sosu le apou ei toweriye, “Meni
Owane Pefine, ne peri eiwerou te'esiya awere?” Sosu Owane Sitewi lo ipari

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itiya'u apou eiye, “Owane Sitewi lai peri no wanuteye. Le ma'aru no, ne lai lu taune tere'e ma'e auwe ape, siyeye. Owane Sitewi lai marepi erasi a'i ne ne au totesiya.

5Sosu ne lu tamo omo Jopa ma'e eimawesawi. Lowe meni ta iyape Saimon Pita hene aisera.

6Le Saimon tere'e lo wesi irosiya. Meni ape Saimon fe tahe ta'ane siye meni. Wesi lo sa'i tewiye sahe irosiya.”

7Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i si tame fi su, Kornilius wiyawi lu hesi a'i ei aniye. Le ai atu siye meni tere'e lo ta, Owane Sitewi lo peri umasiye ape, ei aniye.

8Sosu Kornilius lowe ma'e etiri werese ape au te'eye. Au te'e tepa'asiye su, le lowe omo Jopa eimawesawi.

Pita suwou hamehameyei wou siyeye.

9Sosu a'i pe lowe pasi a'i iteye su, nowe esi omo Jopa ma'e atahe a'i henerai. Sosu a'i pe poweiye po a'i Pita wesi aite ma'e wiye. Le Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei ne fi.

10Sosu le lau erasi mase teriteye. Le ayei ta areme. Lowe ayei tamo ta'uweye su, le hamehameyei ta siyeye. Le apou siyeye,

11Ni'arawe erauwi fiyariye. Le ipari tahe erasi oweriye hesiyo hesiyo se hi awei ma'e te'e sahe ararowei siyeye.

12Ipari tahe erasi sahe ayei etiri werese luwaru a'i se itorai, fe luwaru a'i, haru luwaru a'i, irowe luwaru a'i, awiye luwaru a'i, etiri werese ayei amou a'i siyeye.

13Sosu peri ahi ta apou eiye, “Pita sinere! Ne etiri eite tamo aine tera'e are.”

14Sosu Pita itiya'u eiye, “Ahowa! Meni Owane Pefine, ane ayei etiri luwaru werese a'i arowata. Ayei etiri eite mo oro'oru a'i. Eite amouweyei ne.”

15Sosu peri ahi tame eiye, “Ne ayei etiri werese eite mo oro'oru a'i owe ape te'ere. Ane ayei etiri werese eite mo amerame a'i au irowe. Ne fara'u are.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Sosu peri ahi nowe hesi heta tame te'eye. Sosu ipari tahe ape si hire ni'arawe ma'e wiye.

17Pita suwou hamehameyei ape ne toteye su, Kornilius lo lu ape mo Saimon, tahe ta'ane siye meni lo wesi, nehiteye.

18Henerai su, lowe apou te'e toweriye, “Saimon Pita irosiya awere? Piyete awere?”

19Sosu Pita suwou hamehameyei toteteye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i le ma'e apou eiye, “Saimon, Lu hesi heta ne ne ei aniye.

20Sinere! Wesi papu hi itore. Ne lowe mase ire. Ne marepi erasi a'i owe ape totere. Ane lai lowe ne ma'e eimawesai.”

21Sosu Pita hi ma'e itoraiyewe, lowe ma'e eiye, “Ane lai ne, fene ei aniye ape. Fene piyene ane nehiyei ne fai awere?”

22Sosu lu ape mo apou itiya'u eiye, “Meni Kornilius nomo ne ne nehiyei ne eimawesai. Meni ape yo seni farere a'i ne. Le Owane Sitewi lo peri werese umasinamisiya. Juda lo lu taune werese meni ape ne marepi wisere a'i toteye. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ta meni ape ma'e ito eirai, ‘Ne Saimon Pita hene aiseri. Le Owane Sitewi lo marepi werese a'i ne ma'e au te'erowa.’”

23Sosu Pita lowe wesi papu ene ayei ne ei aniye. Sosu lowe wesi ape sahe pasi a'i howeiye.

Pita Kornilius lo wesi ma'e fi.

Esi mitaiyeyei su, Pita, lu hesi heta, lu tere'e tamo, Owane Sitewi lo peri umasiteye ape, aiwawe omo Jopa arunatiyewe fi.

24Lowe yo sahe howeiteye. Sosu esi a'i lowe omo Sisaria ma'e henerai. Sosu Kornilius lowe ninaweteye su, le lu feni werese lo, kaiyemo tamo lo ei ta'uwerai.

25Sosu Pita wesi papu wiye su, Kornilius le ma'e lowe uporo ape'i onuraiyewe, le ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26Ahowa, Pita le ma'e eiye, “Sinere! Ane a'i lai meni yahowa'i ne. Ne ane ma'e lowe uporo ape'i owe ape onure!”

27Pita le mase te'e tiyatiteye su, lowesi wesi papu wiye. Wesi papu wiye su, le lu taune tomu ne'ese, wesi sahe ta'uwerai ape, siyeye.

28Sosu le lowe ma'e apou te'eye, “Fene etiri ape ta so'oruwesiya tene! Nomo, Juda lo lu tewi ma'e fai ape, nomo lu tewi tere'e mase teirowata. Eite amou ne. Ahowa, Owane Sitewi lai ane ma'e etiri ta au atuatuwe, ‘Ane lu tamo oro'oru a'i wou eirowata.’

29Serai Kornilius ane ei aniye su, ane witane a'i fai. Sosu ane ne ma'e apou ei towerisiya, ‘Ne piyene ane ei aniye awere?’”

30Sosu Kornilius apou eiye, “Pasi hesi heta i tepa'asiye su, ane poweiye wati su Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiteye. Pereye aiwawe a'i meni ta ipari tahe wapo a'i ane metete ma'e teirai.

31Sosu ane ma'e apou eiye, ‘Kornilius, Owane Sitewi lai peri werese no, ne le ma'e te'eteye ape, wanuwe. Le ma'aru no, ne lai lu taune tere'e ma'e auwe ape, siyeye.

32Serai ne Saimon Pita, omo Jopa irosiya ape, hene aiseri. Le Saimon tere'e fe tahe ta'ane siye meni lo wesi irosiya. Saimon lo wesi sa'i tewiye sahe irosiya.’

33Serai ane pereye a'i ne ei aniye. Owane Sitewi lai nomo mase irosiya. Ne saro ahe fai su, ane marepi wisere erasi a'i terite wisereyeye. Sosu ane lu tewi ano, lu taune tere'e tamo ei ta'uwe aniye. Nomo Owane Sitewi lo marepi werese, Owane Sitewi ne ma'e au te'eye ape, wanuwei ne totesiya.”

Pita, Krais lo peri Kornilius ma'e au te'e areiyeye.

34Sosu a'i pe Pita lowe ma'e eiye, “Peri ape wiyeme a'i. Ane etiri ta so'oruwesiya. Owane Sitewi lai lu taune werese aiwawe a'i siyesiya.

35Lu taune omo omo werese sahe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, le yo seni aseyaro a'i irowei su, Owane Sitewi lai lu taune apo mo le topo lo ma'e ei aniyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36Fene werese etiri ape so'oruwesiya. Owane Sitewi lai Juda lo lu taune werese ma'e peri lo eimawesai. Owane Sitewi lo peri wisere a'i apou te'esiya, ‘Jisas Krais lai lu taune werese ma'e peri fere au te'esiya. Jisas ne, le lai Meni Owane Pefine lu taune werese ma'e henerai.’

37Fene etiri werese, Judia lo pani werese sahe henerai ape, wanuwe. Tu Jon omo Galili sahe lu taune werese ma'e apou au te'e fiyariye, ‘Lu taune werese fene yo seni luwaru werese a'i fene lo atati awetore. Sosu fene sa'i ani hure.’

38Fene etiri ape mo, etiri werese mo'o henerai ape, so'oruwesiya. God lai Hepene Wara'i lo kairefi lo mase Jisas omo Nasaret lo meni ma'e auwe. Sosu le omo tere'e tere'e ma'e lu taune tomu ne'ese wiyawi erasi au ta'aneteye. Le lu taune werese, sepei Satan marepi hepene papu iroteye ape, au ta'ane sasarisawi. Owane Sitewi lo kairefi le mase iroteye.

39Nomo lu disaipel lo, etiri werese Juda lo pani werese sahe, omo Jerusalem sahe nomo Jisas lo wiyawi erasi pefine a'i siyeteye. Lowe le me tape'i sahe ni'ari se aine tawere tera'eye.

40Ahowa, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye. Le poweiye hesi heta fisiye yo sahe iroteye. Sosu Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe hene sineye. Sosu si tame sineye su, lu taune tomu ne'ese lai le siyeteye.

41Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e le au atuatu ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai lu taune tamo fara'u siyeyei ne au ariariyeye. Jisas si tame norohuwe sineye su, nomo a'i lai le mase ene aye, sa'i ene aye.

42Sosu le nomo ma'e apou eiye, ‘Fene lu taune werese ma'e te'e fiyarite. Ane meni ape, Owane Sitewi lai ariariyeye ape. Owane Sitewi lai ane ma'e kairefi lo se lu taune werese, temeniyeye ape, norohuwe irosiya ape, yo seni werese lowe lo au hese etirowa.’

43Tu naifa Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese le ne au te'e areiyeye. Lu taune werese, peri lo umasiteye ape, Owane Sitewi lai Jisas lo kairefiyeyei se lowe ma'e yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lu tewi tere'e tamo Hepene Wara'i aniye.

44Sosu a'i pe Pita au te'e tepa'asiye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lu taune werese ma'e, peri lo wanuwe ape, itorai.

45-46Lowe lu taune peri tere'e se, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye ape, wanuwe. Juda lo lu, Jisas lo peri umasiteye ape, Pita mase fai ape, lowe hepene se su'ariye. Serai lowe apou te'eye, “Sawi amou! Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo lu taune tere'e tere'e ma'e auwe.”

47Sosu a'i pe Pita apou eiye, “Owe lu tamo lu taune sa'i au ani huwei ne owe ape amouweye. Lu taune werese eite Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo aiwawe aniye.”

48Serai Pita apou eiye, “Fene lu taune werese ma'e Jisas Krais lo kairefi se sa'i au ani hure.” Sosu lowe Pita ma'e apou ei toweriye, “Ne fara'u poweiye tamo nomo mase tei irorowa awere?”

Aposel 11

Pita lu tewi tere'e ne omo Jerusalem sahe au te'e fiyariteye.

1Sosu a'i pe lu aposel ape mo, sosu lu tere'e, Jisas ne umasiteye ape, omo pani Judia iroteye ape, lowe lu tewi tere'e Owane Sitewi lo peri tote tawesi umasiteye ape, wanuwe.

2Sosu Pita omo Jerusalem ma'e si tame yaneye su, Juda lo lu tamo, Jisas lo peri umasiye ape, lowe Pita ma'e ai peri erasi au te'eye.

3Lowe apou te'eye, “Ne lu tewi tere'e luwaru a'i lo wesi papu wiyewe, sosu lowe mase ene aye. Yo seni ape amouwesiya tene!”

4Sosu Pita etiri werese henerai ape, lowe ma'e itiya'u apou au te'eye,

5“Ane omo Jopa sato onuteye su, ane Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiteye. Sosu ane suwou hamehameyei ta siyeye. Ane ipari tahe erasi ni'arawe sahe, oweriye hesiyo hesiyo se hi awei ma'e itorai ape, siyeye.

6Ane ipari tahe papu siyeye su, ane ayei etiri lowe pa'are hesiyo hesiyo ape siyeye. Ane ayei etiri werese luwaru a'i itorai, fe luwaru a'i, haru luwaru a'i, irowe luwaru a'i, awiye luwaru a'i, etiri werese ayei amou a'i siyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Sosu ane etiri ape mo siyeye su, peri ahi ta ane ma'e apou eiye, ‘Pita sinere! Ayei etiri tamo aine tera'e are.’

8Sosu ane itiya'u eiye, ‘Ahowa! Meni Owane Pefine, ane etiri luwaru a'i werese arowata. Etiri oro'oru werese a'i ane ahi papu furowata.’

9Sosu peri ahi tame eiye, ‘Owane Sitewi lai etiri ape mo amerame a'i au irowe. Ne ayei etiri werese ape mo oro'oru a'i owe ape te'ere.’

10Ane peri ahi ape nowe hesi heta wanuwe. Sosu ipari tahe ni'arawe ma'e si tame wiye.

11Sosu a'i pe pereye a'i, lu hesi heta wesi sahe henerai. Meni ta Sisaria ma'e ape, lowe ane ma'e eimawesai.

12Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ane ma'e apou eiye, ‘Ne fara'u lowe mase si ire.’ Sosu ane lu ereti feni werese feni ta'i ape mo (6), Jisas lo peri umasiteye ape, aiwawe fi. Nomo meni ape lo wesi papu wiye.

13Meni ape lai nomo ma'e, le Owane Sitewi lo ipari wisere a'i siyeye ape ne, te'eteye. Owane Sitewi lo ipari ape apou eiye, ‘Ne meni ta iyape Saimon Pita omo Jopa sahe hene aiseri.

14Meni ape aiyeyei su, le Owane Sitewi lo marepi werese ne ma'e au te'erowa. Ne peri ape wanuwei su, Owane Sitewi lai ne lu feni no mase marepi hepene he'i a'i aurowa.’

15Ane lowe ma'e au te'eteye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lowe ma'e itorai. Le nomo ma'e tu aiwawe a'i itorai.

16Sosu ane Owane Sitewi lo peri tame tote tawesiye. Jon lu taune ma'e sa'i se au ani huwe. Sosu Owane Sitewi lai fene ma'e Hepene Wara'i a'i lo au ani hurowa.

17Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo lu tewi tere'e ma'e au eimawesai. Nomo Jisas lo peri umasiye su, nomo tu aiwawe a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i aniye. Ane a'i lai Owane Sitewi owe ape einamite.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Sosu lowe peri ape wanuwe su, lowe ai marepi tote ta'ame. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Lowe apou eiye, “Serai lu taune tere'e tamo marepi hepene atati awetowei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e aiwawe a'i marepi hepene he'i a'i auwei.”

Lu taune, Jisas ne tote tawesiteye ape, omo Antiok sahe iroteye.

19Nowe tu naifa lu tamo meni Stiven ma'e au luwaruweye su, lu taune tomu ne'ese omo omo tere'e ma'e atoweiye fiyariti. Lowe omo pani Fonisia, kemere Saiprus, omo Antiok ma'e fi. Lowe Jisas lo peri Juda lo lu taune ma'e au te'e fiyariye.

20Sosu lu tamo, kemere ta iyape Saiprus ma'e fai ape, Sairini ma'e fai ape, lowe omo Antiok sahe Meni Owane Jisas ne lu taune tere'e ape mo ma'e au te'eye. Lu taune omo pani Grik ma'e fai.

21Sosu Jisas lo kairefi lowe mase iroteye. Serai lu taune tomu ne'ese yo seni luwaru a'i atati arunatiyewe, Jisas ne umasiteye. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i auwe.

22Sosu Jisas lo lu feni omo Jerusasem sahe peri heneruwe ape wanuwe su, lowe meni ta, iyape Barabas, omo Antiok ma'e eimawesawi.

23Sosu le omo Antiok ma'e henerai su, le Owane Sitewi lo kairefiyeyei lu taune ma'e itoraiyei siyeye. Le Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i au te'e wisereyeteye. Le lowe ma'e apou eiye, “Fene Owane Sitewi lo peri, sosu Owane Sitewi lo yo wara'i a'i fa umasi etite. Fene yo tere'e umasirowata.”

24Meni eite Barnabas meni wisere a'i ne. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene lo papu teme'eriyenamiteye. Le Meni Owane Pefine a'i lo marepi tote tawesi umasinamiteye. Meni ape Jisas ne au te'eye su, lu taune tomu ne'ese yo seni luwaru a'i atati arunatiyewe, Meni Owane Pefine a'i ma'e umasinamiteye.

25Sosu a'i pe meni Barnabas omo Tarsus ma'e fi. Le meni Sol nehiti.

26Le meni ape siyeye su, le le omo Antiok ma'e si heneti. Sosu lowesi yame tomu ne'ese Owane Sitewi lo lu feni aiwawe a'i iroteye. Lowesi Owane Sitewi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo marepi werese lowe ma'e au te'e atuatuteye. Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri wanuteye. Sosu lowe Krais lo lu feni Antiok sahe ma'e iyape he'i a'i au te'eye. Iyape he'i a'i ape apou aiwawe 'Kristen.'

[27]Sosu poweiye eite se Owane Sitewi lo au te'e siye lu tamo omo Jerusalem ma'e arunatiyewe, omo Antiok ma'e fai.

[28]Owane Sitewi lo au te'e siye meni ta, iyape Agabus, le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se ponei sahe sine teiteye su, le apou eiye, "Nowe me'iye su omo omo werese sahe ayei werese ariye po'uterowa." Awei meni owane Klodius lo nowe se etiri ape wiyeme a'i henerai.

[29]Lu taune meni Agabus lo peri wanuwe su, lowe ma'aru tamo ta'uwe aniye. Lu tamo, ma'aru erasi iroteye ape, ma'aru tomu ne'ese auwe, lu tamo ma'aru oso a'i iroteye ape, ma'aru oso a'i auwe. Lowe ma'aru werese lu taune, Jisas ne umasiye ape, omo pani Judia sahe ausawi.

[30]Lowe lu hesi Barnabas, Sol lowesi ma'aru ape, lowe ta'uwe aniye ape, aitiyei ne ariariyeye. Lowesi ma'aru ape mo lu owane ma'e, Jisas ne tote tawesinamiteye ape, aiti.

Aposel 12

Awei meni owane Herot lai Jems aine tera'eye.

[1]Sosu a'i pe poweiye ape se awei meni owane tutawe, iyape Herot, lu taune ma'e, Jisas ne umasiteye ape, au luwaruweteye. Serai le Jisas lo lu feni tamo ereti se anite tawesiyewe, kalabus wesi ma'e fu arunari.

[2]Le ai atu siye lu tamo ma'e apou eiye, "Fene meni Jems, Jon lo airu hene aiseriyewe, ipari mene'e se aine tera'ere."

[3]Jems aine tera'e tepa'asiye su, Juda lo lu taune etiri ape ne marepi wisere a'i ne. Serai meni owane Herot marepi wisere a'i lowe lo siyeye su, le apou toteye, "Ane Pita aiwawe a'i ereti se anite tawesiye. Sosu ane mo'o aiwawe a'i le aine tera'eyei." Nowe ape se Juda lo lu taune tomu ne'ese ta'uwe hereiyei ta ta'uwe aniye. Ta'uwe hereiyei ape lo iyape "Nau Meiyei Ta'ama." Lowe nau opaiyei su, lowe etiri ta nau sahe fu aro ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Sosu le Pita ereti se anite tawesiyewe, kalabus wesi ma'e hene arunarai. Herot ai atu siye lu tomu ne'ese Pita ma'e ninaweyei ne eimawesawi. Nowe esi a'i ai lu hesiyo hesiyo Pita ninaweteye. Poweiye po se ai lu hesiyo hesiyo tere'e le tei siye ninaweteye. Sosu pasi a'i ai lu hesiyo hesiyo tere'e Pita tei siye ninaweteye. Sosu pasi po ai lu hesiyo hesiyo tere'e le tei siye ninaweteye. Ta'uwe hereiyei ape, iyape Pasova, i tepa'asiye su, Herot Pita lu taune werese ponei ma'e henetiyewe, le etiyei ne toteye. Mo'o lu taune werese siyeyei su, le Pita aine tera'erowa.

5Sosu a'i pe Pita kalabus wesi sahe iroteye su, lu taune werese Jisas ne tote tawesiteye ape, Owane Sitewi ma'e Pita ne au te'e toweri etiteye.

Owane Sitewi lai Pita kalabus nowe ma'e hene arosai.

6Pasi a'i Herot apou toteye, “Ane aperi Pita lu taune werese ponei ma'e henetirowawe, etirowa.” Sosu Pita kalabus wesi papu howeiteye su, ai atu siye meni ta'i eyate feni ma'e wafei se ti tawesiye, meni ta'i epi feni ma'e wafei se ti tawesiye. Lu hesi yo sahe ninaweteye.

7Pereye a'i Owane Sitewi lo ipari wisere a'i kalabus wesi papu ponei sahe itorai. Mi erasi kalabus wesi sahe tewi mitaiye fiyariye. Sosu le Pita ma'e ani eisoweye. Sosu le ma'e eiye, “Witane a'i sinere!” Sosu le sineye su wafei hesi ereti sahe ani erau ararowe.

8Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari ape le ma'e eiye. “Ipari tahe no ani asire. Lowe tahe no ani asire.” Sosu Pita ipari tahe, lowe tahe topo lo ani asiye. Sosu tame eiye, “Ipari tahe erasi ape'iye atati asiyewe, sosu ane mo'o umasiye.”

9Sosu Pita Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ape kalabus wesi nowe ma'e umasiti. Ahowa, Pita etiri ape so'oru ta'ama. Le suwou hamehameyei aiwawe a'i siye toteye.

10Lowesi lu hesi, tei siye ninaweteye ape, awera'iyenatiyewe fi. Sosu lu hesi tere'e yo sahe, tei siye ninaweteye ape, awera'iyenatiyewe fi. Sosu lowesi kalabus wesi lo yo kairefi erasi henerai su, sosu yo ape toso howeiye. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowesi nowe ma'e henerai. Lowesi eyeri oso a'i iteye su, Owane Sitewi lo ipari ape le arunatiyewe, ni'arawe hire ma'e wiye.

[11]Sosu Pita aiwawe toteye, “Etiri eite wiyeme a'i. Owane Sitewi lai ipari lo ane ma'e eimawesai. Sosu ane kalabus wesi arunatiyewe, Herot aiwawe awera'iyenati. Serai etiri werese Juda lo lu taune ane ne au luwaruweyei ne toteye ape, awera'iyenati.”

[12]Le etiri ape mo tote tepa'asiye su, le Maria lo wesi ma'e fi. Maria meni eime lo, iyape Jon Mak tu naifa auteiye. Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e au te'e toweriyei ne ta'uwerai.

[13]Sosu Pita yo sahe aine ta'aruteye. Sosu wiyawi menitani ta, iyape Roda, yo tosowei ne fi.

[14]Sosu Pita lo peri ahi wanuwe su, le marepi erasi nine'iteye. Serai le yo toso ta'ame. Le si tame iterotiyewe, lu taune werese ma'e eiye, “Wanure, Pita wesi yo nowe ma'e sahe teisiya!”

[15]Lowe le ma'e apou eiye, “Piyete. Ne meremereye a'i henerai.” Sosu menitani ape tame te'eye. Sosu lowe apou te'eye, “Nomo so'oru ta'ama. Pita lo hepene yo sahe teisiya awere?”

[16]Sosu a'i pe Pita yo sahe tame aine ta'aruteye. Lowe yo tosowe su, Pita siyeye. Lowe marepi hepene se su'ariye.

[17]Sosu Pita peri lowe lo au einamiye. Sosu eiye, “Owane Sitewi lai ipari wisere a'i lo kalabus wesi ma'e eimawesai. Le wafei ano ani erauwe. Sosu ane kalabus wesi nowe ma'e heneti.” Sosu le tame eiye, “Fene meni Jems, Jisas lo pa'ise, sosu lu taune Jisas ne umasiteye ape, aiwawe a'i etiri ape mo ne au te'ere.” Sosu le lowe ma'e te'e tepa'asiye su, Pita wesi tere'e ma'e fi.

[18]Sosu esi a'i ai atu siye lu werese hepene se su'ari luwaru a'i irowe. Lowe apou te'e toweriye, “Meni ape Pita, eiwerou ma'e fi awere?”

[19]Sosu Herot Pita siyeyei ne nehiteye su, le siye ta'ame. Sosu le ai atu siye lu apou ei toweriye, “Pita eiwerou ma'e irosiya awere?” Sosu lowe so'oru ta'ama. Sosu le ai atu siye lu tere'e tamo ma'e apou eiye, “Fene ai atu siye lu ape mo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hene aitiyewe, lowe aine tera'ere." Sosu Herot, Judia lo pani arunatiyewe, omo Sisaria ma'e fetaneye itori. Poweiye tamo saro iroteye.

Herot temeniyeye.

[20]Le omo Tair, omo Saidon lo lu taune werese ne ai peri erasi irowe. Sosu lowe Herot ma'e ta'uwerai. Lowe le peri te'e tiyatiyei ne toteye. Lowe omo pani ape ayei werese Herot lo pani ma'e aniye. Serai lowe meni owane ma'e peri fere au te'eyei ne toteye. Lowe meni Blastus marepi towafi lowe lo eteye. Meni ape Blastus lai Herot lo wesi au noweinoweiteye.

[21]Sosu poweiye ta se Herot lu taune ma'e au te'eyei ne ariariyeye ape, le ipari tahe lo'u wisere a'i lo ani asiteye su, le awei meni owane tutawe lo me tuto'u saro onuteye. Sosu le lowe ma'e au te'eteye.

[22]Le peri au te'e tepa'asiye su, lu taune werese hare uteyei erasi irowe. "Peri ahi ape god ta lo peri ahi wou ne. Le meni ta lo peri au te'e ta'ame."

[23]Sosu pereye a'i Herot lai Owane Sitewi ma'e peri luwaru a'i au te'e naruteye. Serai Owane Sitewi lai ipari lo ta hi ma'e eimawesai. Sosu ipari ape i'ere tamo Herot lo tahe ma'e heneraiyei ne au irowe. Serai le temeniyeye.

[24]Lu taune tomu ne'ese lai Owane Sitewi lo peri omo omo tere'e ma'e au te'e fiyariye.

[25]Sosu lowesi meni Barnabas, Sol aiwawe wiyawi lowesi lo ta'ane tepa'asiye su, lowesi omo Jerusalem ma'e arunati. Meni Jon Mak lowesi mase fi.

Pol Jisas lo peri omo pani tere'e tere'e sahe au te'e fiyariteye.

(Aposel 13:1–21:14)

Aposel 13

Barnabas, Sol Krais lo peri au te'eyei ne eimawesawi.

[1]Lu taune tomu ne'ese, Jisas lo peri umasiteye ape, omo Antiok iroteye. Owane Sitewi lo au te'e siye lu tamo, atuatu siye lu tamo aiwawe a'i iroteye. Iyape lowe lo apou aiwawe a'i, meni ta iyape, Barnabas, meni tere'e iyape Simeon, aiwawe a'i tahe lo iwise a'i ne. Meni Lusius omo Sairini ma'e fai. Meni ta iyape, Manain. Tu le meni owane Herot lo wesi sahe iroteye. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meni, Sol, lu Owane ape mo, lowe lu taune, Jisas lo yo umasiteye ape, au noweinoweiteye.

[2]Sosu lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iteye. Lowe Owane Sitewi ne toteye. Lowe ayei siyenamiye aiwawe a'i su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lowe ma'e te'eye, “Fene lu hesi Barnabas, Sol aiwawe au ariariyere. Lowesi wiyawi ano ape ane lowesi ma'e ta'aneyei ne ariariyeye.”

[3]Sosu lowe Owane Sitewi ma'e au te'e toweriye, ayei werese amouweye su, lowe lu hesi ape ma'e ereti isawe fuwewe, sosu Owane Sitewi lo wiyawi au ta'aneyei ne eimawesawi.

Lowesi kemere Saiprus ma'e fi.

[4]Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i Barnabas, Sol aiwawe, lowesi eimawesawi su, lowesi omo Selusia itori. Omo Selusia henerai su, lowesi omo pani kemere erasi a'i Saiprus ma'e wai se iyatuti.

[5]Omo Salamis henerai su, lowesi Juda lo ta'uweyei wesi papu wiye. Lowesi Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye. Meni Jon Mak le lowesi mase wiyawi lo au pati ta'aneteye.

[6]Lowe lu taune omo Salamis sahe au te'e tepa'asiye su, lowe kemere ma'e toneri. Kemere ma'e toneri su, lowe omo Pafos ma'e henerai. Saro ahe Juda lo au te'e siye meni wawero ta iyape Barjisas. Le yo seni sinariyei au ta'aneteye.

[7]Meni ape awei meni owane erasi ta iyape Sergius Paulus lowesi nati wafei wou titeye. Meni owane ape marepi wisere a'i toteteye. Sosu meni owane ape lai Barnabas, Sol, ei aniye. Le Owane Sitewi lo peri wanuwei ne toteye.

[8]Sosu sinariyei meni ape, Barjisas, iyape tere'e Elimas, peri tere'e Grik, te'eye. Le lowesi lo peri te'e einamiyei ne toteye. Le meni owane ape Owane Sitewi lo peri umasiyei wou ta'ama.

[9]Sosu Sol iyape tere'e Pol Owane Sitewi lo Hepene Wara'i kairefi se sinariyei meni ma'e siye etiteyewe, apou eiye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10“Ne Satan lo meni eime ne. Ne etiri wisere werese a'i ne airame irosiya. Ne marepi hepene no etiri luwaru a'i wawero a'i papu irosiya. Ne lai Owane Sitewi lo peri areareyei ne totesiya.

11Owane Sitewi lo ereti se ne ma'e isawe hetesiyei su, le nihe no niso'urowa. Serai poweiye ta se ne mitaiyeyei werese siyerowata.” Pereye a'i nihe lo eiwerou a'i napetuwe. Sosu le meremereye a'i uweiteye. Le meni tere'e ta nehiteye. Sosu meni ape le fara'u yo au atuatutirowa.

12Meni owane tutawe ape etiri ape mo siyeye su, le Owane Sitewi ne hepene se su'ariye. Le Meni Owane Pefine ne tote tawesi umasiteye.

Lowesi omo Antiok, pani Pisidia sahe, Jisas lo peri au te'e fiyariteye.

13Sosu a'i pe Pol lu feni tere'e tamo mase omo Pafos arunatiyewe, omo Perga, omo pani Pamfilia sahe wai se iyatuti. Meni Jon Mak, le lowesi arunatiyewe, omo Jerusalem ma'e si tame fi.

14Sosu lowesi omo Perga arunati su, lowesi omo Antiok, omo pani Pisidia sahe iroteye ape, iteye. Sosu Owane Sitewi lo nowe se lowesi ta'uweyei wesi wi onuri.

15Sosu ta'uweyei wesi lo meni owane ta Moses lo yo peri, Owane Sitewi lo peri, Owane Sitewi lo au te'e siye lu leseye ape, le lu taune ma'e peri au siye te'eye. Lowe peri ape au siye te'e tepa'asiye su, lowe Pol, Barnabas ei aniye, lowesi ma'e apou te'eye, “Kaiyemo mo, fenesi peri wisere a'i tamo irosiya su, fara'u lu taune ma'e au te'ere.”

16Sosu Pol sineteye su, ereti lo tesi isawe fuwe apou au te'eye, “Israel lo lu tewi werese, sosu lu tewi tere'e tere'e, fene, Owane Sitewi lo yo peri umasiteye ape, peri ano wanure.

17Israel lo lu taune lo Owane Sitewi Pefine a'i, le lu ya'ariyei nomo lo ariariyeye. Lu ya'ariyei nomo lo pani Isip iroteye ape, le lowe werese au noweinoweiteye. Sosu lowe Isip arunati su, Owane Sitewi lai kairefi erasi lo se pani tere'e sahe heneti.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Sosu ya'ariyei aite nomo lo, lowe lai Owane Sitewi lo yo peri arisinamiteye su, lowe pani ariye a'i iyu menei lu hesi werese yahowa'i a'i fiyari uweiteye. Lowe yo seni luwaru a'i ironamiteye su, le lowe ne tote i'ane ta'ame.

19Mo'o su le lu tewi tere'e, omo pani Kenan sahe iroteye ape, lu tewi tere'e ereti feni werese, feni hesi a'i (7) hi ani ararosawi. Sosu omo pani lowe lo lu ya'ariyei nomo lo ma'e auwe.

20Owane Sitewi lai lu tewi ape ma'e iyu menei (450 aiwawe a'i) au noweinoweiteye. Sosu nowe ape i tepa'asiye su, le lu taune ma'e lu owane tere'e tamo au noweinoweiyei ne auwe. Lu Owane tere'e ape mo lai Israel lo lu tewi au noweinoweiteye. Sosu Owane Sitewi lo au te'e siye meni iyape Samuel henerai.

21Sosu lu taune werese Owane Sitewi ma'e meni owane tutawe ta fa au ne ei toweriye. Sosu Owane Sitewi peri lowe lo wanuwe su, le Sol, Kis lo meni eime, lowe ma'e au noweinoweiyei ne auwe. Sol lai Benjamin lo niyene ma'e fai. Meni owane tutawe ape Israel lo lu taune werese iyu menei lu hesi werese (40) au noweinoweiteye.

22Sosu Owane Sitewi lai Sol hi ani arosawi su, le meni owane tutawe Devit au ariariye henerai. Owane Sitewi lu tewi lo ma'e Devit ne au te'eye. Le apou eiye, ‘Ane meni Devit siyeyei ne nehiye. Meni ape Devit Jesi lo meni eime, le marepi ano aiwawe a'i totesiya. Le marepi werese ano umasinamirowa.’ *Sng* 89:20

23Sosu Devit lo lu tewi Owane Sitewi lai Israel lu taune ma'e meni ta ariariyeye ape, au te'e naneiye. Meni ape Israel lo lu taune werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Tu naifa weriyei le peri te'e naneiyei ape au te'eye. Sosu pereye nowe eite se, peri te'e naneiyei ape, wiyeme a'i henerai.

24Tu Jisas henerai ta'ama su, meni ta iyape Jon, le Israel lo lu taune werese ma'e apou te'eye, ‘Fene werese yo seni luwaru a'i atati awetore. Sosu fene fara'u sa'i au ani hure.’

25Sosu Jon lo wiyawi ta'ane tepa'asiye su, le apou eiye, ‘Piye marepi fene lo ne totesiya awere? Fene ane ne aiwawe piye totesiya awere? Meni ape, fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ninawesiya ape, ane meni ape ta'ama. Le aiyerowa su, ane lowe tahe lo ani eraurowata. Le meni erasi a'i ne. Ane meni yahowa'i a'i ne.’

[26]Kaiyemo mo ano, Abraham lo lu tewi, sosu lu tewi tere'e tere'e, Owane Sitewi ne marepi erasi a'i tote etiteye ape, wanure! Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i lo peri fene ma'e ausai.

[27]Jerusalem lo lu taune werese, lu owane lowe lo aiwawe a'i Jisas ne so'oru ta'ama. Ahowa, lowe meni ape temeniyeyei ne te'eye su, lowe Owane Sitewi au te'e siye lu lo peri wiyeme a'i wanu ta'ame. Peri ape lowe nowe amou se siye te'eteye ape, siye te'eteye.

[28]Lowe Jisas yo seni luwaru a'i ta siye ta'ame. Ahowa, lowe meni Pailat ma'e apou te'e toweriye. ‘Ne meni ape fa aine tera'ere.’

[29]Lowe meni eite aine tera'eye su, peri werese ape, Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese tu naifa leseye ape, wiyeme a'i henerai. Etiri werese henerai tepa'asiye su, lowe Jisas me tape'i hene ani itorai, fisiye yo papu fu arowe.

[30]Ahowa, Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe hene aniye.

[31]Nowe mi mi tomu ne'ese, le lu disaipel lo ma'e henerai. Lowe lai le siyeteye. Lu disaipel lo ape pani Galili arunatiyewe, omo Jerusalem ma'e henerai. Lu disaipel lo werese ape, lowe Israel lo lu taune ma'e au te'e fiyariye.

[32]Notosi fene ma'e peri heneruwe wisere a'i au te'esiya. Peri heneruwe wisere a'i ape apou aiwawe a'i te'eye, ‘Owane Sitewi lai tu naifa ya'ariyei nomo lo ma'e peri lo au te'e naneiye.

[33]Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe hene aniye su, Owane Sitewi lai peri lo wiyeme a'i au iro henerai. Ya'ariyei lu feni nomo lo peri te'e naneiyei wiyeme a'i aniye.’ Tu naifa weriyei Devit one towe Buk Song nemeroru apou leseye, ‘Ne eimane ano, pereye ane tai wiyeme a'i no henerai.’ *Sng* 2:7

[34]Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe hene aniye su, tahe pa'are lo uwaserowata. Tu naifa weriyei lowe le ne apou leseye, ‘Tu naifa ane meni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Devit ma'e peri tomu ne'ese te'e naneiyei auwe. Serai ane fene ma'e peri pefine aiwawe wisere a'i ano aurowa.' *Ais* 55:3

35One towe tere'e sahe meni ta apou leseye, 'Ne meni eime pefine a'i no uwaserowata.' *Sng* 16:10

36Sosu Devit Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane tepa'asiye su, le temeniyeye. Lowe tahe pa'are lo fisiye yo papu fu arowe. Sosu tahe pa'are lo uwaseye.

37Ahowa, meni ape Jisas, Owane Sitewi lai si tame ta'ane norohuwe hene aniye ape, tahe pa'are lo uwaseye ta'ame.

38Serai kaiyemo mo ano, peri ano wanure! Meni ape, Jisas, yo seni luwaru werese fara'u a'i au ani sasari pamowerowawe, sosu yo seni luwaru a'i tote i'anenamirowa. Notosi peri ape fene ma'e au te'esiya.

39Meni ape se, lu taune werese Jisas ne tote tawesi umasiye ape, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i lowe lo au ta'ane sasari pamoweye. Tu naifa Owane Sitewi lai yo peri lo, Moses ma'e auwe ape, yo peri ape yo seni luwaru a'i au ani sasari pamowerowata.

40Sosu Weiyai! Fene Owane Sitewi lo au te'e siye lu lo peri wanu etire. Fene peri lowe lo wanu ta'ame su, etiri ape mo fene ma'e henerairowa. Lowe apou leseye,

41'Wanure! Fene, Owane Sitewi ma'e te'e naruwe ape, hepene se su'ariye irore. Sosu fene temeniyerowa. Nowe fene lo ane lai wiyawi erasi ta'anerowa. Fene wiyawi erasi ape siyeyei su, fene hepene se erasi a'i su'ariye irorowa. Meni ta etiri ape fene ma'e au te'eyei su, fene wiyawi ape tote tawesirowata.' *Hab* 1:5 Owane Sitewi lo au te'e siye lu apou leseye."

42Sosu a'i pe peri lowesi lo peri tepa'asiye su, lowesi ta'uweyei wesi arunati. Ta'uweyei wesi arunati su, lu taune tamo lowesi ma'e apou te'eye, "Fenesi peri ape nowe amou se nowe me'iye su si tame au te'erowa."

43Lu taune ta'uweyei wesi arunati su, lu owane tamo lu tewi tere'e tamo, Juda lo yo peri umasiteye ape, lowesi ma'e mo'o umasiti. Lowesi lowe ma'e apou te'eye, "Fene Owane Sitewi lo ferafereiyei tote tawesi umasire."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pol nowe amou to'uresi se lu taune ma'e au te'e fiyariye.

44Sosu lo nowe amou mo'o su lu taune werese ta'uweyei wesi ma'e Owane Sitewi lo peri wanuwei ne ta'uwerai.

45Ahowa, Juda lo lu owane lu taune werese siyeye su, lowesi ma'e marepi kororu a'i iroteye. Lowe Pol lo peri ne te'e naruteye. Lowe le ne peri luwaru a'i te'e naruteye.

46Sosu Pol, Barnabas aiwawe a'i lowesi lowe ma'e itiya'u peri kairefi a'i se apou te'eye, “Tutawe nomo fene ma'e, Juda lo yo peri umasisiya ape, Jisas lo peri au te'eye. Ahowa, fene peri ape wanu tote tawesi ta'ame su, serai fene apou totesiya, ‘Nomo lu yahowa'i a'i ne. Nomo marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi anirowata.’ Fene le ne tote tawesi ta'ame. Serai, nomo a'i lai lu tewi tere'e ma'e au te'e fiyariyei.

47Owane Sitewi lai nomo ma'e peri kairefi a'i apou au te'eye, ‘Ane fene ma'e lu tewi tere'e ma'e mi erasi wou tewi mitaiyeyei ne ariariyeye. Fene peri heneruwe omo omo werese sahe au te'e fiyarirowa. Lowe peri ano wanuwei su, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai nomo a'i lai lu tewi tere'e ma'e marepi hepene he'i a'i au te'e fiyariye.’ *Ais* 49:6 Peri ape Owane Sitewi lai kairefi se nomo ma'e au te'eye.”

48Sosu a'i pe lu tewi tere'e Jisas lo peri wanuwe su, lowe marepi erasi a'i wisereye nine'iteye. Lowe Meni Owane Pefine a'i lo peri ape ne te'e ani arowenamiteye. Sosu lu taune werese, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i auwei ne ariariyeye ape, lowe Jisas ne tote tawesi umasiteye.

49Meni Owane Pefine a'i lo peri heneruwe wisere a'i omo omo werese ma'e au te'e fiyariye.

50Ahowa, Juda lo lu owane tamo, lowe taune owane iyape se, Moses lo yo peri umasiteye ape, lu erasi, iyape se, lowe ma'e peri morose iroteye. Serai lowe Pol, Barnabas lowesi ma'e au luwaruweyei ne toteye. Sosu lowe omo towafi lowe lo lowesi hene na'ari arosawi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

51Sosu a'i pe lowesi omo arunati su, lowesi lowe lo oro'oru werese sasari arosawi. Lowesi oro'oru sasari arosawi su, lowesi lu taune werese ma'e, Owane Sitewi lai lowe me'iyeni atati arunati ape, atuatuwe. Sosu lowesi omo Aikoniam ma'e fi.

52Sosu Jisas lo lu feni werese lowe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene papu teme'eriyeye. Lowe marepi erasi wisereye nine'iteye.

Aposel 14

Pol, Barnabas aiwawe omo Aikoniam ma'e fi.

1Sosu a'i pe lowesi omo Aikoniam ma'e henerai su, lowesi Juda lo ta'uweyei wesi ma'e wiye. Lowesi peri kairefi se au te'eteye su, lu taune tomu ne'ese Jisas ne tote tawesiteye. Juda lo lu taune tamo, lu tewi tere'e lo lu taune aiwawe a'i, Jisas lo peri umasiye.

2Sosu Juda lo lu taune tamo, Jisas lo peri umasi ta'ame ape, lowe lu taune tewi tere'e ma'e peri morose a'i au te'eteye. Lowe marepi lu tewi lo ma'e afofo a'i iroteye.

3Sosu Pol, Barnabas aiwawe a'i, poweiye tomu ne'ese saro iroteye. Lowesi Meni Owane Pefine a'i ne, lu taune ma'e au te'e wisereyeye ape, peri kairefi a'i au te'eteye. Lowesi peri lo au te'eteye su, Owane Sitewi lai kairefi lo lowesi ma'e auwe. Sosu lowesi wiyawi erasi pefine a'i ta'aneteye.

4Sosu omo ape sahe lu taune werese marepi hesiyei toteye. Lu taune tamo Juda lo yo peri umasiteye. Sosu lu taune tere'e tamo Jisas lo marepi umasiteye.

5Sosu a'i pe lu tewi tere'e tamo Juda lo lu tewi tamo lowe werese ta'uwerai. Sosu lowe meni owane lowe lo marepi ta'i a'i toteteye. Lowe lai lowesi au luwaruweyei ne toterowa. Lowe lai lowesi ma'e tapiye se fusawiyei ne toterowa.

6Sosu lu aposel peri ape ne wanuwe su, lowesi pani Likonia ma'e iteroti. Omo pani Listra, omo pani Derbe sahe iteroti. Pani lo ma'e aiwawe iteroti.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Omo ape mo sahe lowesi lu taune ma'e peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariteye.

Lowesi Listra, Derbe sahe Krais lo peri au te'e fiyariteye.

8Lowesi omo Listra ma'e henerai su, lowesi meni ta lowe afofo a'i siyeye. Mai le auteiye su, meni ape lo lowe afofo a'i iroteye. Le mi mi weriyei uweite ta'ame.

9Sosu meni ape Pol lo peri wanuwe su, le marepi lo, Owane Sitewi lai lowe afofo a'i au ta'ane fara'uweye ape, tote tawesiye. Sosu Pol tote tawesiyei lo siye so'oruweteye su, le meni ape siye etiye, le ma'e eiye,

10Ane ne ma'e eiye, “Sinere!” Sosu meni ape peri wanuwe su, le witane a'i sine tei uweiteye.

11Sosu lu taune werese etiri ape siyeye su, lowe Likonia lo peri se apou hareye, “Siyete! God nomo lo ape mo, meni ta wou heneraiyewe, nomo ma'e itorai.”

12Lowe Barnabas iyape apou eiye, Sus. Sosu Pol peri erasi au te'eteye su, lowe iyape apou eiye, au te'e siye ipari Hermes.

13God wawero a'i, Sus lo wesi, omo nowe ma'e iroteye. Sosu Sus lo au heseyei meni owane lai fe bulmakau tamo me su tamo se, lowe lo ta'aneye ape, le etiri ape mo omo nepawe ma'e funarai. Le, lu taune werese aiwawe a'i, lowe fe bulmakau ape lowesi ma'e aine tera'e au heseyei ne toteye.

14Sosu lowesi etiri ape ne wanuwe su, serai lowesi ipari tahe towafi lowesi lo ani erauwiye. Lowe lu taune ponei a'i sine iterotiyewe apou hareye,

15“Lu werese, fene piye irosiya awere? Notosi god ta ta'ama. Notosi lu yahowa'i a'i ne. Fene aiwawe a'i ne. Notosi Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i fene ma'e au te'eyei ne fai. Fene werese etiri yahowa'i ape atati arosawire. Fene Owane Sitewi lo marepi ma'e atati tote umasire. Owane Sitewi, mi mi pasi pasi weriyei irosiya ape, le lai etiri werese ape mo ta'aneye. Etiri werese ni'arawe hire ma'e Owane Sitewi lai ta'aneye. Etiri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

werese, awei sahe irosiya ape mo, Owane Sitewi lai ta'aneye. Etiri werese, sa'i papu irosiya ape mo, Owane Sitewi a'i lai ta'aneye.

16Tu naifa weriyei le lu taune werese marepi towafi lowe lo au iro umasiteye.

17Le mi mi weriyei lu taune werese ma'e topo le ne au te'e atuatunamisiya. Le etiri tomu ne'ese lu taune ne au ta'anenamiteye. Le sa'i fene ma'e hi awei sahe ausai. Le etiri werese, ta'aneyei awei irosiya ape, perati wiyei ne au iroteye. Le lu feni werese ma'e ayei tomu ne'ese auteye. Le marepi hepene lowe lo au fetaneye wisereyesiya. Serai lowe Owane Sitewi ne siye so'oruweteye."

18Sosu lowesi peri te'e tepa'asiye su, lowe lai lowesi ma'e fe lo'u ta au heseyei ne toteye. Lowesi apou eiye, "Piyete, fene notosi ma'e fe lo'u owe ape au hesere!"

19Sosu Juda lo lu tamo, Antiok ma'e fai ape mo, Aikoniam aiwawe ma'e fai ape, lowe lai lu taune werese ma'e marepi te'e tatai aniyei ne toteteye. Lowe Pol tapiye se fusawiyewe, lowe omo nowe ma'e hene ani ni'ariye arosai. Lowe apou toteye, "Pol temeniyeye."

20Lowe omo nowe ma'e arunati su, lu feni lo Pol ma'e ta'uwerai. Pol sineteyewe, omo papu si tame wiye. Nowe mo'o su, Pol, Barnabas aiwawe lowesi Listra arunati su, omo Derbe ma'e fi.

Barnabas, sosu Pol lowesi omo Antiok ma'e si tame fi.

21Sosu a'i pe lowesi omo Derbe ma'e henerai su, lowesi lu taune tomu ne'ese ma'e Jisas lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariteye. Lu taune tomu ne'ese a'i Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiteye. Sosu lowesi omo Listra ma'e si tame fi. Sosu omo Listra arunati su, omo Aikoniam ma'e heneri. Sosu omo Aikoniam arunati su, omo Antiok ma'e heneri. Omo Antiok pani Pisidia sahe iroteye.

22Omo ape mo sahe lowesi lu taune werese lo marepi au te'e kairefiyeteye. Lowesi apou te'eye, "Fene Jisas lo marepi tote tawesite. Nomo werese Owane Sitewi lo marepi umasisiya su, etiri luwaru tomu ne'ese a'i nomo aiwawe henerairowa. Serai fene werese Jisas lo marepi tote tawesi umasite."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Sosu lowesi lu owane tamo Jisas lo marepi tote tawesiye ape, ariariyeye. Omo omo ape mo sahe, lu ape mo lu taune Meni Owane Pefine lo marepi tote umasiteye ape, au noweinoweiteye. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e toweri tiyatiteye. Sosu lowe ayei siyenamiteye. Sosu Pol, Barnabas lowesi lu ape mo Owane Sitewi ma'e apou au te'eteye, “Owane Sitewi ne fara'u lu eite mo au noweinoweinamite.”

24Sosu lowesi omo ape mo arunati su, lowesi pani Pisidia awera'iyenatiyewe, omo Pamfilia ma'e heneri.

25Sosu lowesi lu taune werese ma'e, omo Perga sahe iroteye ape, au te'e fiyari tepa'asiye su, lowesi omo Atalia ma'e itori.

26Sosu lowesi omo Atalia arunati su, lowesi wai se omo Antiok ma'e pani Siria sahe, si tame iyatu toneri. Tu naifa omo ape sahe Jisas lo lu feni, Pol, Barnabas ereti hire hetesiyewe, Owane Sitewi lo kairefi se eimawesawi. Nowe ape se lowesi wiyawi lowesi lo ta'ane tepa'asiye.

27Omo Antiok henerai su, lowesi lu taune werese, Jisas lo peri umasiteye ape, te'e ta'uwe aniye. Sosu lowesi lowe ma'e Owane Sitewi lo etiri werese, ta'aneye ape, au te'e areiyeteye. Lowesi lowe ma'e au te'eye, Owane Sitewi lai lu taune tewi tere'e tomu ne'ese hene aniye. Serai lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo marepi tote tawesi umasiteye.

28Sosu lowesi nowe tomu ne'ese lu taune ape mo aiwawe iroteye. Sosu lowesi nowe yame tomu ne'ese a'i lu taune, Jisas lo marepi tote umasinamiteye ape, mase ironamiteye.

Aposel 15

Lu taune tomu omo Jerusalem ma'e ta'uwerai.

1Lu tamo pani Judia arunatiyewe, omo Antiok ma'e henerai. Lowe lu taune tewi tere'e he'i a'i, Jisas lo marepi umasiteye ape, lowe ma'e apou au te'e atuatuteye, “Tu fene werese Juda lo marepi pefine a'i umasiteye. Fene Moses lo yo peri tote umasiteye. Moses aiwawe au te'eteye. Fene Moses lo marepi, tahe touwei ape, umasi ta'ame su, fene marepi hepene he'i a'i anirowata.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[2]Sosu Pol, Barnabas aiwawe, lowe ma'e ai peri erasi te'e tiyatiteye. Sosu lu feni tamo, omo Antiok iroteye ape, lowesi omo Jerusalem ma'e eimawesawi. Lowesi Aposel werese ape mo ma'e, lu owane tere'e tamo aiwawe a'i, peri te'e tiyatiyei ne fi. Lu tamo tere'e lowesi aiwawe a'i fi.

[3]Lu taune tamo, Jisas lo peri umasiye ape, ma'aru etiri tamo lowesi ma'e auwewe, omo Jerusalem ma'e eimawesawi. Sosu lowesi omo ape arunatiyewe fi su, omo pani Fonisia, omo pani Samaria awera'iyenatiyewe iteye. Sosu lowesi lu taune werese, Jisas lo peri umasiteye ape ma'e, au te'e fiyariteye. Lowesi apou au te'eye, “Lu taune tewi tere'e ape mo Jisas lo peri umasiteye.” Lowe wanuwe su, lowe marepi wisereye nine'iteye.

[4]Sosu lowesi omo Jerusalem ma'e henerai su, lu taune werese, Krais lo peri umasiteye ape, sosu Jisas lo lu aposel, sosu ya'ariyei lu owane tamo, lowesi ma'e eriteye. Sosu lowesi etiri werese, Owane Sitewi lai, ta'aneteye ape, au te'eteye.

[5]Sosu a'i pe lu Farisi tamo, Jisas lo peri umasiteye ape, lowe ponei sahe sine teiteyewe apou te'eye, “Lu taune tewi tere'e werese ne, lowe tu Juda lo marepi aiwawe a'i anirowa. Sosu lowe tahe tewi toure. Sosu lowe Moses lo yo peri umasite. Lowe Juda lo marepi werese umasiyei su, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i lowe ma'e aurowa.”

[6]Jisas lo lu aposel, sosu ya'ariyei lu owane tamo etiri ape ne te'eyei ne ta'uwerai.

[7]Lowe werese apou te'e tiyatiteye. Peri te'e tiyati tepa'asiye su, Pita lowe ponei sahe sineteyewe, lu taune werese ma'e apou au te'eye, “Kaiyemo mo ano, etiri ape mo fene wanu so'oruwesiya! Tu naifa Owane Sitewi lai ane ma'e apou eiye, ‘Ne lu taune tere'e tere'e ma'e peri ano au te'e fiyariye.’ Lowe Owane Sitewi lo peri wanuwe su, le lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

[8]Owane Sitewi lai lu taune werese lo marepi papu siyesiya. Lu taune tewi tere'e ape mo Jisas lo peri umasiye su, le Hepene Wara'i a'i lo marepi lowe ma'e au eimawesai. Nomo aiwawe a'i Hepene Wara'i a'i lo aniye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[9]Owane Sitewi lai lu taune werese aiwawe a'i siyesiya. Lowe Jisas lo peri tote tawesiteye su, le marepi lowe lo au iro wara'iyeye.

[10]Serai fene piyene Owane Sitewi lo marepi ne au luwaruwe tote etisiya awere? Fene lu taune tewi tere'e ape mo ma'e marepi orese erasi a'i au fuwe. Tu naifa ya'ariyei nomo lo werese marepi orese erasi a'i apou ape irorowata. Fene piyene marepi orese a'i ape lowe ma'e auwe awere?

[11]Ahowa! Nomo apou tote tawesiye, Owane Sitewi lai nomo werese marepi hepene he'i a'i aurowa. Lu taune tewi ape mo aiwawe a'i aurowa."

[12]Sosu lu taune werese, wesi ape ta'uwerai ape, peri lowesi lo wanuwe su, lowe te'e ta'ama. Lowe werese Pol, Barnabas lo peri wanu etiye. Sosu lowesi wiyawi erasi pefine a'i, Owane Sitewi lu tewi tere'e ma'e iroteye ape, lowesi lowe ma'e au te'e areiyeteye.

[13]Lowesi peri lowesi lo te'e tepa'asiye su, Jems apou eiye, "Kaiyemo mo peri ano wanure.

[14]Saimon nomo ma'e apou te'e tepa'asiye, nowe tu naifa Owane Sitewi lai lu taune tewi tere'e werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye. Lu taune ape mo, le ne tote tawesiye ape, le lu feni pefine a'i lo au iro henerai.

[15]Owane Sitewi lo au te'e siye lu ape mo apou aiwawe a'i te'eye. Lowe Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye.

[16]'Etiri ape mo henerai tepa'asiyei su, ane lai si tame aiyerowa. Ya'ariyei nomo lo Devit lo lu tewi werese Owane Sitewi ne me'iyeni ma'e atati arunati. Ane si tame aiyeyei su, ane lowe werese te'e ta'uwe anirowa.

[17]Serai lowe iyape ano ne tame tote tawesi umasirowa su, lu taune tewi tere'e tere'e, omo omo werese iroteye ape, lowe Meni Owane Pefine a'i siye nehirowa. Sosu lu tewi tere'e werese ane ne tote tawesi umasiyei ape, ane lowe werese lu feni pefine a'i ano au iro henerairowa. Ane Meni Owane Pefine a'i apou te'esiya.

[18]Nowe tu naifa weriyei etiri ape mo lu taune werese siye so'oruwe tepa'asiye.' *Amo* 9:11-12

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Serai marepi ano apou totesiya. Lu taune tewi tere'e, Owane Sitewi ne tote tawesi umasisiya ape, nomo Juda lo marepi orese a'i lowe ma'e owe ape fute.

20Ahowa, nomo lowe ma'e one towe ta leseyei. Nomo lowe ma'e apou te'eyei, “Fene fe lo'u god wawero ma'e au heseye ape, owe ape ene are. Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Fene ayei tamo, wafei se awiwe temeniyesiya ape, owe ape ene are. Sosu fene fisa'i werese owe ape ene are.

21Lu tamo nowe tomu ne'ese Moses lo yo peri omo omo werese a'i au te'eteye. Nowe amou se lowe Moses lo yo peri ta'uweyei wesi sahe au siye te'eteye. Serai lu taune ape mo etiri apou ape mo irorowata.”

Lowe one towe ta lu tewi tere'e ma'e lese ausawi.

22Sosu a'i pe lu aposel werese ape mo, ya'ariyei lu owane tamo, sosu lu taune tere'e werese, Jisas lo peri umasiteye ape, aiwawe a'i, lowe lu tamo ariariyeye. Lowe lai lu ape mo Pol, Barnabas mase omo Antiok ma'e eimawesawi. Lowe lu hesi Judas iyape tere'e Barsabas, Sailas aiwawe a'i ariariyeye. Lu taune werese lowesi ne marepi erasi a'i tote wisereyeye.

23Lowe one towe lowe mase lese ausawi. Lowe apou leseye, “Nomo, Jisas lo lu aposel pefine a'i, sosu ya'ariyei lu owane tamo, Jisas lo marepi tote umasiteye ape, lowe kaiyemo mo nomo lo, nomo lu taune, Moses lo yo peri umasiteye ape, omo Antiok, omo Siria, omo Silisia ma'e fai. Nomo fene ma'e eritesiya.

24Nomo, lu tamo fene ma'e peri ta au te'eteye ape, apou wanuwe. Lowe fene ma'e au luwaruwesiya. Nomo lai lowe fene ma'e eimawesawi ta'ame. Lowe marepi fene lo au luwaruweyei ne toteye.

25Sosu, nomo werese ta'uweraiyewe, peri ape ne te'e tiyatiteye. Serai nomo lu tamo kaiyemo Pol, Barnabas mase fene ma'e eimawesawi.

26Lu hesi ape Jisas lo peri au te'e fiyariteye su, lu tomu ne'ese lowesi ma'e au luwaruweye. Lu tamo temeniyeye.

27Serai nomo lu hesi Judas, Sailas aiwawe fene ma'e eimawesawi. Lowesi fene ma'e one towe ape peri au siye te'eyei ne eimawesawi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo ma'e apou te'eye, ‘Nomo fene ma'e marepi orese a'i aurowata.’ Nomo apou totesiya. Fene etiri tamo pei irote.

29‘Fene god wawero lo ayei tewi a'i, au heseye ape, owe ape ene are. Fisa'i werese owe ape ene are. Fe lo'u werese awiwe wafei se temeniyesiya ape, owe ape ene are. Fene tafa'e yo seni werese owe ape irote. Fene etiri eite amouweteyei su, marepi fene lo wisere a'i heneraiyei. Peri eite papera. Owane Sitewi lai fene noweinoweinamiteyei.’”

30Sosu a'i pe lowe lu hesiyo hesiyo ape mo eimawesawiyewe, lowe omo Antiok ma'e itori. Lowe lu taune werese, Jisas lo marepi umasiteye ape, ei ta'uwe aniye. Sosu lowe one towe eite lowe ma'e auwe.

31Sosu lu taune one towe ape aniye su, lowe siye te'eye. Lowe peri ape ne wanu tote wisereye nine'iteye.

32Lu hesi ape Judas, Sailas Owane Sitewi lo au te'e siye lu, lowesi lowe ma'e peri wisere a'i au te'eteye. Lowesi marepi lowe lo au kairefiyeteye.

33Nowe ne'ese lowe lu taune ape mo saro iroteye. Mo'o su lu taune werese lu hesi ma'e au te'e wisereyeyewe, lowesi omo towafi lowesi lo si tame eimawesawi.

34{Ahowa, marepi lo umasiyei su, meni Sailas saro ahe iroteye.}

35Ahowa, Pol, Barnabas lowesi omo Antiok saro iroteye. Lowesi lu taune tomu ne'ese mase Owane Sitewi lo marepi au te'e atuatuteye. Sosu Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye.

Pol, Barnabas ai peri te'e tiyatiteye.

36Mo'o su, Pol lai Barnabas ma'e apou eiye, “Notosi omo tere'e tere'e wiyawi notosi lo tu Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye ape ma'e, si tame iyei. Lu taune werese ape mo fara'u a'i irosiya awere?”

37Ahowa, Barnabas itiya'u eiye, “Ei. Notosi si iyei. Notosi meni Jon Mak, nomo aiwawe iyei.”

38Ahowa, Pol apou toteye, “Ahowa, meni ape notosi mase irowata. Meni eite omo Pamfilia sahe atoweiye iteroti. Le wiyawi notosi lo einamiye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Serai lowesi ai peri erasi te'e tiyatiye. Sosu lowesi omo tere'e tere'e fiyariti. Barnabas lai, Jon Mak kemere Saiprus ma'e wai se heneti.

40Pol lai meni Sailas henetiyewe, omo Antiok arunatiyewe fi. Lu taune Jisas lo marepi umasiteye ape apou eiye, “Meni Owane Pefine lai fenesi mase aiwawe irotorowa.”

41Sosu lowesi omo pani Siria, omo pani Silisia ma'e Jisas lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariyei ne fi su, lowesi lu taune werese Jisas lo marepi umasiteye ape, lowe ma'e au te'e atuatuteye.

Aposel 16

Timoti lai Pol, sosu Sailas mase fi.

1Sosu a'i pe Pol omo Derbe ma'e peri au te'eyei ne fi. Lowesi omo ape arunati su, lowesi omo Listra ma'e henerai. Meni ta iyape Timoti Jisas lo peri umasiteye ape, saro ahe iroteye. Timoti lo mai Juda lo lu tewi ma'e fai. Menitani ape Jisas lo marepi umasiteye. Timoti lo aite pani Grik ma'e fai.

2Jisas lo lu taune omo Listra, omo Aikoniam iroteye ape, lowe le ne peri wisere a'i toteye.

3Sosu Pol apou toteye, “Meni ape Timoti, notosi mase aiwawe iyei. Ane Juda lo lu taune werese Timoti lo peri wanuwei ne totesiya.” Juda lo lu taune omo ape saro iroteye ape, lowe Timoti lo tai, omo pani Grik ma'e fai ape, so'oruweteye. Lowe Timoti, Juda lo lu feni ta'ama ape, so'oruweye, serai Pol Timoti lo tahe mene'e se touwe. Lu Juda le ne marepi wisere a'i toteye.

4Sosu lowe omo tere'e tere'e ma'e fi. Lowe lu taune ma'e one towe ape au te'e fiyariteye. One towe ape Aposel werese ape mo, lu owane ape mo omo Jerusalem sahe leseye. Lowe apou te'eteye, “Fene werese peri ape umasinamite.”

5Sosu lowe, lu taune Jisas lo peri umasiye ape, lo marepi au kairefiyeteye. Sosu mi mi werese lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri umasiteye.

Pol meni Masedonia sahe suwou hamehameyei wou siyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lowe ma'e te'eye, “Fene pani Esia ma'e owe ape ire.” Serai Pol lu hesi mase omo pani Frigia, omo pani Galesia ma'e fiyariti.

7Lowe omo pani Misia lo atahe a'i henerai su, lowe omo pani Bitinia ma'e iyei ne toteye. Ahowa, Jisas lo Hepene Wara'i a'i lowe ma'e einamiye.

8Sosu lowe omo pani Misia awera'iyenati su, lowe omo Troas ma'e henerai.

9Sosu pasi su, Pol suwou peri ta siyeye. Le apou siyeteye, meni ta'i, omo pani Masedonia ma'e iroteye ape, le ma'e ei aniye. Meni ape apou eiye, “Ne omo pani Masedonia ma'e aiyere. Nomo ne au pati ferafereite.”

10Sosu Pol suwou peri siye tepa'asiye su, pereye a'i lowe etiri werese lowe lo ta'uweye. Owane Sitewi lai nomo ma'e apou eiye, “Owane Sitewi lai nomo omo pani Masedonia ma'e ei aniye. Nomo Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne.”

Menitani ta, Lidia, Jisas ne tote umasiteye.

11Sosu a'i pe nomo omo Troas arunati su, nomo wai se kemere Samotres. Nowe mo'o su, nomo kemere Samotres arunatiyewe, omo Neapolis ma'e henerai.

12Omo Neapolis arunatiyewe, nomo omo Filipai henerai. Omo Filipai Rom lo meni owane au noweinoweiteye. Omo ape pani Masedonia sahe erasi a'i ne. Omo ape sahe nomo nowe poweiye mi tamo iroteye.

13Nowe amou se, nomo omo nowe ma'e sa'i mai tewiye ma'e fi. Nomo awei tewi ta, nomo lu taune Owane Sitewi ma'e peri au te'eteye ape, siye nehiyei ne fi. Henerai su, nomo awei tewi ape sahe onuteye. Taune tamo awei tewi sahe, ta'uwerai ape, nomo lowe ma'e peri onu te'e tiyatiteye.

14Menitani ta iyape Lidia, omo Taiataira ma'e fai ape, le Pol lo peri wanuteye. Menitani ape lo wiyawi apou wou a'i ne ipari tahe nere'awe a'i eteteye. Le Owane Sitewi lo marepi tote umasiye. Sosu le Pol lo peri wanuwe su, Meni Owane Pefine lai marepi lo ma'e au te'eye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Sosu le lu taune tewi lo Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiteye su, nomo lowe ma'e sa'i au huwe. Lowe sa'i ani hu tepa'asiye su, le lowe ma'e apou eiye, “Fene ane Meni Owane Pefine a'i lo peri umasiteye ape ne, totesiya su, fene wesi ano aiyere.” Nomo peri kairefi a'i lo wanuwe su, nomo wesi lo ma'e fi.

Lu tamo Pol, Sailas aiwawe a'i kalabus fu aroweye.

16Nowe ta se nomo pani tewi ma'e, Owane Sitewi ma'e te'e tiyatiteyei ne fi su, nomo wiyawi yahowa'i a'i menitani ta siyeye. Menitani ape sepei luwaru a'i papu iroteye. Sepei luwaru a'i ape menitani ape ma'e au so'oruweteye. Etiri werese, mo'o henerairowa ape, menitani ma'e siye so'oru areiyeteye. Meni owane lo ape, ma'aru tomu ne'ese aniteye.

17Menitani ape Pol, nomo aiwawe, umasiteye. Le apou hareye, “Lu ape mo Owane Sitewi Pefine lo wiyawi ta'ane siye lu. Lowe fene ma'e Owane Sitewi lo marepi lu taune werese ma'e marepi hepene he'i a'i auwe ape, au te'esiya.”

18Menitani ape poweiye mi tomu ne'ese apou aiwawe uteye. Sosu Pol marepi topo lo luwaru a'i toteye su, le atati siye etiteye. Sepei luwaru a'i ma'e apou eiye, “Sepei, Jisas lo kairefi se, ne menitani eite arunatire.” Sosu pereye a'i sepei luwaru a'i ape arunatiyewe fi.

19Menitani lo lu owane siyeye su, lowe ai marepi erasi toteye. Sepei luwaru a'i arunatiyewe fi su, lowe menitani ape se ma'aru tomu ne'ese ta'ame aniyei. Sosu lowe Pol, Sailas aiwawe ereti anite tawesiyewe, ta'uweyei pani sahe ni'ariyewe, Rom lo lu owane ma'e heneti.

20Lu Owane ma'e hene meme'iti su, lowe apou eiye, “Juda lo lu hesi a'i ape lu taune werese ape mo ma'e omo ape sahe marepi afofo erasi a'i au te'e luwaruwesiya.

21Lowesi lu taune werese ma'e peri tere'e au te'eye. Nomo, Rom lo lu taune ape mo peri lowesi lo wanu umasirowata. Etiri ape mo amou a'i ne.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Sosu lu taune werese ai marepi lowesi ma'e toteye. Sosu lu owane ape mo lowe ma'e apou au te'eye, “Ipari tahe lowesi lo ani erauwi arosawi. Sosu wafei se me'iyeni lowesi lo ma'e ainere.”

23Lowe me'iyeni ma'e aineye su, lowe kalabus wesi papu ani fu arosawi. Lowe kalabus wesi meni owane ma'e peri te'eye, “Ne lu hesi ape siye eti noweinoweite.”

24Meni ape peri wanuwe su, le lu hesi ape kalabus wesi papu wiyeme henetiyewe, metei se lowe lowesi lo asi he'e tawesiye.

25Pasi a'i, Pol, Sailas lowesi Owane Sitewi ma'e omoyawi ahi au sineteye. Sosu le ma'e au te'eteye. Lu tere'e werese ape mo, kalabus wesi papu iroteye ape, lowesi lo peri omoyawi ahi se wanuteye.

26Lowesi omoyawi ahi ape sineteye su, awe erasi auseriye henerai. Kalabus wesi tapiye werese au ani auseriyeye. Pereye a'i kalabus wesi lo yo werese toso fiyari arosawi. Sosu lu werese lo wafei ti tawesiye ape, ani erau arosawi.

27Sosu kalabus wesi meni owane ape nihe petene sine teiyewe, kalabus wesi lo yo werese tosowei siyeye. Sosu le mene'e lo aniye su, le topo le ma'e aine tou tera'eyei ne toteye. Le apou toteye, “Lu werese kalabus wesi arunatiyewe, itero ereye.”

28Ahowa, Pol le ma'e peri erasi uteye, “Weiya! Ne topo ne a'i lai owe ape aine tera'ere. Nomo werese sato irosiya.”

29Sosu kalabus wesi meni owane taweiru erasi a'i teriteye ape, yehe erei ei aitai. Sosu le wesi papu witane se a'i fiyewe, Pol, Sailas ma'e lowe uporo ape'i onuwe.

30Le lowesi kalabus wesi nowe ma'e heneti su, apou ei toweriye, “Lu hesi, ane marepi hepene he'i a'i aniyei ne totesiya. Ane piye irowei awere?”

31Lowesi le ma'e itiya'u eiye, “Ne Meni Owane Jisas lo peri tote tawesi umasire. Jisas lo peri tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai ne ma'e marepi hepene he'i aurowa. Ne lu feni no aiwawe marepi hepene he'i a'i aurowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32Sosu lowesi le ma'e lu feni lo mase Meni Owane Pefine lo peri au te'eteye.

33Lowesi peri te'e tepa'asiye su, meni ape enite werese lowesi lo sa'i au huwe. Sosu pereye a'i lowesi le lu tewi lo mase sa'i au huwe.

34Sosu kalabus wesi meni owane ape lowesi wesi lo papu hene wirai. Sosu le lowesi ma'e ayei erasi isafiye noneye. Sosu le, lu tewi lo mase, marepi wisereye nine'iteye. Lowe werese Owane Sitewi lo marepi umasiteye. Serai lowe marepi erasi a'i nine'inamiteye.

35Nowe esi mitaiyeye su, lu owane peri ape wanu so'oruweye lu tere'e tamo lowe ma'e au te'esai. Lowe kalabus wesi meni owane ma'e apou eiye, “Ne lu hesi ape hene arosawire.”

36Sosu le Pol ma'e apou eiye, “Lu owane apou eisai, ‘Fenesi fara'u arosawirowa.’ Sosu fenesi fara'u ire, Owane Sitewi lo ferafereiyei se fenesi mase ire.”

37Ahowa, Pol le ma'e itiya'u eiye, “Lowe notosi lu werese lo nihe se wafei se me'iyeni notosi lo ma'e aineyewe, kalabus wesi ma'e fu arosawi. Meni Owane ape peri notosi lo wanu ta'ame. Notosi Rom lo lu wiyeme a'i ne. Sosu lowe a'i lai notosi eresene a'i hene arosawi. Piyete! Lowe a'i lai notosi hene ani arosawire.”

38Sosu lu ape mo meni owane pefine erasi ma'e si tame au te'esawi. Sosu lu owane ape mo peri wanuwe su, lowe hepene se su'ariye, apou toteye. “Lu ape mo lai Rom lo omo pani ma'e fai. Nomo Rom lo lu au luwaruwerowata. Nomo lowesi au luwaruweye su, yo seni ape luwaru a'i ne. Serai yo seni ape ne etiri luwaru a'i nomo ma'e itiya'u henerairowa.”

39Sosu lowe kalabus wesi ma'e wiye su, lowe lowesi ma'e te'e ewiteye. Sosu lowe omo nowe ma'e heneti. Lowe apou eiye, “Fenesi omo nomo lo arunatire.”

40Sosu lowesi kalabus wesi arunati su, lowesi Lidia lo wesi ma'e fi. Lowesi Jisas lo lu feni tame siyeye. Sosu lowesi marepi lowe lo au kairefiyeteye. Peri tepa'asiye su, lowesi omo ape arunatiyewe fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aposel 17

Pol, Sailas omo Tesalonaika ma'e fi.

1Sosu a'i pe Pol, Sailas aiwawe a'i omo Filipai arunati su, lowesi omo Amfipolis awera'iyenati, omo Apolonia awera'iyenati, sosu omo Tesalonaika ma'e heneri. Saro ahe Juda lo ta'uweyei wesi iroteye.

2Nowe tomu ne'ese Pol wesi ape papu wiye. Nowe amou hesi heta le ta'uweyei wesi papu wiye. Le lu tamo Owane Sitewi lo peri one towe sahe au te'eteye.

3Le apou au te'eye, “Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, ‘Meni ape Owane Sitewi lai ariariyeye ape, le fofowei erasi teriteye. Mo'o su lowe lai meni ape aine tera'erowa. Sosu Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe hene anirowa.’ Peri werese ape mo pereye wiyeme a'i henerai. Meni ape Jisas ane fene ma'e au te'eye ape, le a'i lai, Owane Sitewi lai meni ape ariariyeye ape, Krais ne.”

4Juda lo lu tamo Pol lo peri wanuwe su, lowe Jisas ne tote tawesiteye. Sosu lowe Pol, Sailas umasiteye. Omo pani Grik lo lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi pefine a'i ma'e au te'e wisereyeteye ape, aiwawe umasiteye. Ya'ariyei taune owane tomu ne'ese aiwawe a'i lowesi umasiteye.

5Ahowa, Juda lo lu tewi tamo lowesi ma'e marepi afofo a'i toteteye. Lowe lai lu luwaru a'i tamo, lu ta'arei a'i tamo, onota'ano a'i lu tamo te'e ta'uwe aniye. Lowe ma'e apou eiye, “Fene werese lu taune werese mase lowesi ma'e au luwaruwete.” Sosu lowe werese lu taune werese mase ai peri erasi au irowe. Lowe meni Jeson lo wesi ma'e fi. Lowe Pol, Sailas lowesi itero siyeyei ne fi. Lowe lowesi lu taune werese ma'e ai marepi ni'ariyei ne totesiya.

6Ahowa, lowe lowesi siye ta'ame su, lowe Jeson, lu feni tamo ereti anite ti tawesiye. Lowe awei meni owane ma'e heneti. Lowe apou uteye, “Wanure! Lu hesi ape Pol, Sailas lowesi omo omo werese sahe yo seni luwaru a'i iroteye. Pereye lowesi saro ahe henerai.

7Jeson lai lowesi wesi topo lo sahe au noweinoweiteye. Lowe, Meni Owane Sisar, Rom lo meni owane tutawe lo peri ape te'e naruwe. Lowe apou au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

te'eye, ‘Meni owane pefine tere'e irosiya. Meni Owane pefine tere'e lo iyape Jisas.’”

8Sosu awei lu owane werese lu taune werese mase peri ape wanuwe su, lowe ai marepi luwaru erasi a'i toteteye.

9Sosu awei lu owane Jeson, lu feni lo aiwawe, ma'e apou eiye, “Fene nomo ma'aru tamo auwei su, fene fara'u wesi no si tame iyei.” Sosu lowe lu owane ma'e ma'aru tamo auwewe, wesi lo si tame fi.

Pol, Sailas omo Beria ma'e au te'e fiyariteye.

10Nowe pasi su, lu feni tamo lai, Pol, Sailas eimawesawi. Lowesi omo Beria ma'e fi. Omo Beria henerai su, lowesi Juda lo ta'uweyei wesi papu wiye.

11Sosu a'i pe Beria lo lu taune marepi lowe lo wisereye kairefiyeteye. Tesalonaika lo lu taune marepi lowe lo haroharo a'i ne. Beria lo lu taune Pol lo peri wanuwe su, lowe Owane Sitewi lo one towe wanu tote etiteye. Pol lo peri wiyeme a'i awere? Wawero a'i awere?

12Juda lo lu taune tomu ne'ese Jisas lo marepi tote tawesiteye. Omo pani Grik lo ya'ariyei taune owane tomu ne'ese aiwawe toteye. Grik lo lu tomu ne'ese aiwawe a'i Jisas lo marepi umasiteye.

13Ahowa, Juda lo lu taune, omo Tesalonaika iroteye ape, Pol Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne wanuwe su, lowe omo Beria ma'e iteroti. Lowe lu taune werese lo marepi luwaru a'i au te'eteye.

14Jisas lo lu feni werese lowe siyeye su, lowe Pol sa'i erasi tewiye ma'e eimawesawi. Lu hesi Sailas, Timoti lowesi omo Beria saro iroteye.

15Lu tamo, Pol aiwawe fi ape, lowe le omo Atens ma'e heneti. Sosu Pol lowe ma'e apou te'eye, “Lu hesi ano, Sailas, Timoti aiwawe, lowesi ane mo'o fu aiya.” Sosu lowe le arunatiyewe, omo Beria ma'e si tame fi.

Pol omo Atens sahe au te'e fiyariteye.

16Pol lai lowesi omo Atens sahe ninaweteye su, le god wawero tomu ne'ese lu taune, au te'e wisereyeye ape, siyeteye. Le ai marepi erasi a'i toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Sosu le Juda lo ta'uweyei wesi ma'e fi. Sosu le Juda lo lu tamo, Grik lo lu tamo, Owane Sitewi Pefine a'i ma'e au te'e wisereyeteye ape, le ta'uweyei wesi nepawe ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeteye.

18Sosu a'i pe lu tamo Epikurian lo marepi tote tawesiteye ape, lu tere'e tamo Stoik lo marepi tote tawesiteye ape, lowe Pol ma'e henerai. Lowe Pol ma'e ai peri morose a'i te'e tiyatiyei ne fai. Lu tamo apou te'eye, “Meni ape peri topo lo so'oru ta'ama. Le piye peri te'esiya awere?” Lu tere'e tamo apou te'eye, “Le a'i lai god tere'e ne au te'esiya.” Pol Jisas lo peri au te'eteye. Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe hene aniye.

19Sosu lowe Pol ereti se aniteyewe, awei lu owane tamo, ta'uwerai ape, ma'e heneti. Lu ape ta'uwerai ape iyape Areopagus. Lowe henerai su, le ma'e apou ei toweriye, “Ne piye peri he'i a'i te'e fiyariteye awere?

20Nomo peri he'i no wanuwe su, nomo peri ape lo sitewi wanu so'oru ta'ama. Ne peri sitewi ape ne nomo ma'e au te'ere.”

21Sosu lu taune tomu ne'ese omo Atens sahe iroteye ape, nowe tomu ne'ese peri he'i a'i tere'e tere'e ape mo te'e te'e tiyatiteye.

22Sosu Pol lai Areopagus lo ta'uweyei ponei sahe sineteye su, le apou te'eye, “Atens lo lu werese wanure! Ane fene, god tomu ne'ese ma'e au te'e nine'isiya ape, siyesiya.

23Ane yo mai itiye su, ane god lo etiri tomu ne'ese siyeteye. Ane itiye su, ane god ta'i lo metei wari siyeteye. Fene peri ape metei unahi sahe apou leseye, ‘Nomo ne ma'e au te'e wisereye nine'iteye. Ahowa, nomo ne so'oru ta'ama.’ Ane fene ma'e au te'eye. Ane etiri ape wiyeme a'i so'oruwesiya.

24Owane Sitewi pefine a'i lai awei werese werese ta'aneye. Le a'i lai etiri werese, papu irosiya ape, ta'aneye. Le a'i lai hire ni'arawe werese lo Meni Owane Pefine a'i ne. Le a'i lai awei werese werese lo Meni Owane Pefine a'i ne. Le wesi ta, lu ta'aneye ape, sahe iro ta'ame.

25Owane Sitewi ape ereti lo se etiri werese ta'aneteye. Le etiri werese ape mo ma'e marepi hepene norohu a'i auwe. Le lowe ma'e ahi lo se fateteye su, lu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taune werese marepi hepene norohu a'i henerai. Lu taune werese le ma'e au pati ta'anerowata. Etiri werese a'i ne topo lo ne.

[26]Tu naifa weriyei, le meni tutawe ape ta'aneye. Meni ta'i a'i ape se, lu taune tere'e tere'e omo omo werese sahe henerai. Le omo werese ape ne lu taune eiwerou ma'e irosiya ape mo, au ariariyeye. Aiwawe a'i le lu taune, eiwerou su henerairowa ape, au ariariyeye.

[27]Owane Sitewi lo marepi apou totesiya. Lu taune werese le ma'e siye nehinamirowa. Lowe omo omo werese sahe le ma'e siye nehinamiteye. Lowe le siyerowa su, lowe le ne umasinamirowa. Le nomo werese atahe a'i ironamisiya.

[28]Nomo le sahe ironamisiya. Le nomo mase uweinamisiya. Nomo le papu ironamitorowa. Lu tamo, omo towafi fene lo irosiya ape, apou te'eye, ‘Nomo eimane topo lo ne.’

[29]Nomo werese Owane Sitewi lo eimane a'i ne. Serai fene peri tamo owe ape totete, ‘Nomo Owane Sitewi pefine a'i tapiye gol, tapiye silva, tapiye tere'e se fara'u ta'anerowa.’ Fene Owane Sitewi pefine a'i ta'anerowata.

[30]Tu naifa fene werese etiri ape mo so'oru ta'ama. Sosu marepi fene lo ape ne Owane Sitewi lai tote i'aneye. Ahowa, pereye nowe eite se le a'i lai lu taune werese ma'e apou te'esiya, ‘Fene werese marepi hepene fa ani aresaiye awetote.’

[31]Nowe ta se henerairowa su, Owane Sitewi lai lu taune werese lo yo seni au hese ereirowa. Le yo seni werese au hese ereirowa su, marepi lo farere a'i ironamirowa. Tu naifa weriyei, le lai meni ta yo seni au hese ereiyei ne ariariyeye. Meni ape temeniyeye su, le meni ape si tame ta'ane norohuwe ani sineye. Serai le nomo werese ma'e marepi farere a'i lo au atuatuteye.”

[32]Pol peri tepa'asiye. Lu tamo meni ape ne si tame norohuwe sineye ape, wanuwe su, lowe apou te'eye, “Peri eite wawero tene!” Lu tamo tere'e apou te'eye, “Nomo peri ape wisere a'i se wanuwe. Ne nomo ma'e si tame au te'e areiyete!”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[33]Sosu Pol peri tepa'asiye su, le ta'uweyei ape arunati fi.

[34]Lu tewi oso a'i Pol lo marepi umasiteye. Lowe Jisas lo peri wanu tote tawesiteye. Meni ta'i iyape Dionisius, Areopagus lo meni ta'i iroteye. Meni tani tere'e ta iyape Damaris, aiwawe Jisas lo marepi umasiteye. Sosu lu taune tere'e tamo aiwawe a'i Jisas ne tote tawesi umasinamiteye.

Aposel 18

Pol Korin sahe Jisas lo peri au te'e fiyariteye.

[1]Nowe mo'o su Pol omo Atens arunatiyewe, omo Korin ma'e fi.

[2]Omo Korin ma'e henerai su, Juda lo meni ta siyeye, iyape Akwila, omo sitewi lo iyape Pontus. Le, tani lo aiwawe a'i pani Itali ma'e fai. Nohuwe hesi ape pani Itali ma'e tu oso a'i fai. Tani lo iyape Prisila. Rom lo meni owane tutawe, iyape Klodius, Juda lo lu taune werese, omo ape sahe iroteye ape, hene sasarisawi. Sosu Pol lowesi ma'e siyeyei ne fi.

[3]Wiyawi lowesi lo Pol aiwawe a'i ta'aneteye. Lowesi ipari tahe wesi iwisiteye. Pol lowesi aiwawe iroteyewe, wiyawi ape au pati ta'aneteye.

[4]Nowe amou se Pol lai Juda lo ta'uweyei wesi ma'e fi. Sosu le Owane Sitewi lo peri Juda lo lu taune, Grik lo lu taune aiwawe ma'e au te'e fiyariteye. Le marepi lowe lo tote tatai aniyei ne toteteye.”

[5]Sosu a'i pe lu hesi Sailas, Timoti omo pani Masedonia arunatiyewe, omo Korin ma'e henerai. Lowesi Pol ma'e sewiyeyei ne fai. Pol Juda lo lu taune werese ma'e marepi ta'i a'i apou au te'eteye, “Meni Owane Jisas ne, Owane Sitewi meni ape ariariyeyewe, hi awei ma'e eimawe arosai.

[6]Sosu Juda lo lu peri ape wanuwe su, lowe Pol ma'e peri luwaru a'i au te'e naruwe. Pol peri luwaru a'i wanuwe su, le awei peperi ipari tahe lo sahe au ani sasarisawi. Le lowe ma'e apou te'eye, “Owane Sitewi lai fene ma'e ai marepi totenamiteye. Le fene ne me'iyeni ma'e atati aruwei. Fene yehe omo ma'e iyei su, etiri fene lo ne. Ane Owane Sitewi lo marepi fene ma'e au te'e atuatuteye. Ahowa, fene peri ano wanu ta'ame. Serai ane me'iyeni ma'e fene ne atati aruwei. Serai ane awei peperi ipari tahe ano sahe au ani

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sasarisawisiya. Fene, Juda lo lu taune werese, peri ano wanu ta'ame su, ane lu taune tewi tere'e ma'e Jisas lo peri au te'e fiyarirowa."

7Sosu Pol ta'uweyei wesi arunati su, le meni Titius Jastus lo wesi ma'e fi. Meni ape Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye.

8Meni tere'e ta iyape Krispus ta'uweyei wesi meni owane, le lu tewi lo aiwawe a'i Jisas lo peri tote tawesi umasiteye. Lu taune tomu ne'ese, omo Korin sahe iroteye ape, aiwawe a'i tote tawesi umasiteye. Lowe Owane Sitewi lo marepi tote tawesiteye su, Pol, lu feni lo aiwawe, lowe ma'e sa'i au huteye.

9Nowe pasi ta se Meni Owane Pefine a'i lai Pol ma'e suwou hamehameyei se siyeteye. Le apou eiye, "Ne atoweiye sawa. Ne lu taune werese ma'e fa au te'e fiyarite. Ne peri ano owe ape einamite.

10Ane lai ne aiwawe irosiya. Owe lu tamo ne ma'e ainerowata. Lowe ne ma'e au luwaruwerowata. Lu taune tomu ne'ese omo ape sahe marepi ano umasinamisiya."

11Pol suwou hamehameyei siyeye su, le Korin ma'e yame tamo (18) saro iroteye. Le Owane Sitewi lo peri lowe ma'e au te'e fiyariteye ape au te'eteye.

Lu tamo Pol meni owane Galio ma'e etiyei ne heneti.

12Meni owane ta iyape Galio, Juda lo marepi umasi ta'ame. Le omo pani Akaia lo lu taune au noweinoweiteye. Nowe ape se Juda lo lu tamo Pol ma'e au luwaruweteye. Lowe Pol Galio ma'e henetiyei ne etiteye. Lowe apou te'eye,

13"Meni eite lu taune werese ma'e tatai aniteye. Le lowe ma'e apou au te'eteye, 'Fene Owane Sitewi ma'e yo tere'e se fu au te'e wisereyete.' Meni ape yo peri nomo lo arisinamisiya."

14Sosu Pol lowe ponei ma'e sine teiyewe, meni owane pefine lai lu taune werese ma'e apou au te'eye, "Juda lo lu werese, fene peri ano wanure! Meni eite yo peri ta arisiye su, ane fara'u peri fene lo wanurowa. Meni eite yo seni luwaru a'i irowe su, ane peri fene lo fara'u wanurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Ahowa, fene yo peri fene lo sahe fene Juda lo meni tere'e lo iyape au te'eyewe, meni ape yo peri fene lo arisiye su, ane peri fene lo wanurowata. Fene lai etiri eite au fareraiyere. Ane etiri eite wanurowata."

16Serai meni owane ape lowe werese nowe ma'e au sasari arosawi.

17Sosu a'i pe lu tamo meni Sostenes, ta'uweyei wesi meni owane pefine ma'e hene anite tawesiyewe, etiyei wesi nepawe pani atahe a'i aineye. Meni owane Galio siyeye su, le etiri ape tote ta'ame.

Pol omo Antiok ma'e si tame fai.

18Sosu a'i pe Pol omo Korin poweiye tamo se saro iroteye. Nowe me'iye su, le omo Korin Jisas lo lu feni arunatiyewe, pani Siria ma'e wai se iyatuti. Nohuwe hesi tani Prisila meni lo Akwila, lowesi Pol aiwawe a'i fi. Tu naifa Pol, Owane Sitewi ma'e peri ta au te'e naneiye. Sosu omo Senkria sahe le mato towe topo lo werese howe pamoweye. Peri te'e naneiye tepa'asiye su, le mato towe werese a'i howe pamoweye.

19Sosu lowe wai se omo Efesus ma'e iyatu heneri. Saro ahe Pol nohuwe hesi ape arunatiyewe, le ta'uweyei wesi papu wiye. Le Juda lo lu tamo ma'e au te'e tiyatiteye.

20Lowe Pol ma'e te'e toweriye, "Ne fara'u nomo mase iroterowa awere?" Sosu Pol itiya'u apou eiye, "Ahowa!"

21Sosu le arunati su, le apou te'eye, "Owane Sitewi lo marepi ane ma'e te'eye su, ane heta su si tame aiyerowa." Sosu le omo Efesus arunatiyewe, wai se iyatuti.

22Wai se iyatuti su, le omo Sisaria ma'e iyatu heneri. Sosu omo Sisaria arunati su, le omo Jerusalem ma'e yaneri. Le Jisas lo lu feni werese ma'e eriteteye. Sosu lowe arunati su, le omo Antiok ma'e itori.

23Le omo Antiok ma'e henerai. Poweiye mi tomu ne'ese saro iroteye. Omo Antiok arunati su, le omo tere'e tere'e ma'e heneri. Le pani Galesia, pani Frigia ma'e au te'e fiyariti. Le peri lo se Jisas lo lu feni werese ma'e au kairefiyeteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apolos omo Efesus, sosu Korin sahe au te'e fiyariteye.

24Sosu a'i pe Juda meni ta iyape Apolos, omo Aleksandria ma'e fai. Meni ape omo Efesus ma'e henerai. Meni ape etiri tomu ne'ese wanu so'oruweteye. Le Owane Sitewi lo peri werese one towe lo sahe wanu so'oruweteye.

25Tu naifa meni ta le ma'e Jisas lo marepi au te'e atuatuteye. Serai meni ape Jisas lo peri lu taune werese ma'e au te'e areiyeteye. Le Jisas lo peri kairefi se au te'eteye. Tu naifa meni ape, Jon lo sa'i au huwe ape, le siye so'oruweye.

26Meni ape Apolos, Juda lo ta'uweyei wesi papu wiye su, le Jisas lo peri kairefi se au te'eteye. Sosu Prisila, Akwila aiwawe peri lo wanuwe su, lowesi le ma'e wesi topo lo ma'e heneti. Wesi topo lo ma'e henerai su, lowesi le ma'e Owane Sitewi lo marepi werese au te'e atuatuteye.

27Sosu Apolos omo pani Akaia ma'e iyei ne toteye su, Jisas lo lu feni tamo le ma'e eimawesawi. Lowe one towe ta Jisas lo lu feni ma'e omo Akaia ma'e lese ausawi. Lowe apou leseye, “Fene meni eite eritere.” Sosu le omo pani Akaia henerai su, le Jisas lo lu feni werese au pati ferafereiteye. Le lowe ma'e, Owane Sitewi lo marepi hepene he'i wara'i a'i auwe ape, au pati ta'aneteye.”

28Meni ape Juda lo lu tamo kairefi se au te'e tiyatiteye. Lowe peri ape wanuwe su, lowe peri itiya'u te'erowata. Lu taune werese siyeye su, lowe meni ape ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye. Meni ape lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri apou au te'e atuatuteye, “Owane Sitewi lai Jisas ariariyeye.” Le meni Krais tene!

Aposel 19

Pol omo Efesus sahe Jisas lo peri au te'e fiyariteye.

1Sosu a'i pe Apolos omo Korin ma'e iroteye su, Pol yo sahe iteyewe, pani tewi awera'iyenatiyewe, omo Efesus ma'e heneri. Omo Efesus ma'e henerai su, le Jisas lo lu feni tamo saro siyeye.

2Sosu le lowe ma'e apou ei toweriye, “Fene Jisas lo peri tote tawesiteye su, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i aniye awere? Piyete awere? Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe itiya'u eiye, “Ahowa, nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i so'oru ta'ama. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i irosiya awere? Ariye awere?”

3Sosu Pol itiya'u te'e toweriye, “Eiwerou su fene sa'i au huwe awere?” Lowe itiya'u eiye, “Jon lai nomo sa'i au huwe.”

4Sosu Pol itiya'u eiye, “Meni ta yo seni luwaru a'i ape tote aresaiye awetowe su, Jon lai sa'i au huwe. Le lu taune werese ma'e apou eiye, ‘Fene meni ta'i mo'o aiyerowa ape, fene le ne tote tawesire.’ Meni ape lo iyape Jisas.”

5Lowe peri ape wanuwe su, Pol lowe werese Jisas lo iyape se sa'i au huwe.

6Sosu Pol ereti lo lowe hire ma'e isawe fuwe su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lowe papu wirai. Lowe peri tere'e tere'e au te'eye. Lowe peri etiri tamo mo'o henerairowa ape ne au te'eteye.

7Lu ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) Pol lo peri wanuwe.

8Sosu a'i pe Pol ta'uweyei wesi papu wiye. Le peri kairefi a'i se Owane Sitewi lo marepi ne au te'e fiyariteye. Yame hesi heta Pol omo ape sahe iroteye. Le ta'uweyei wesi papu wiyewe, apou a'i au te'eteye.

9Ahowa, lu tamo marepi kairefi a'i iroteye. Lowe Owane Sitewi lo marepi umasi ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo marepi ne au te'e naruteye. Serai Pol lowe ma'e arunatiyewe fi. Le lu taune tamo, Jisas umasiteye ape, Tiranus lo wesi ma'e heneti. Le lowe ma'e Owane Sitewi lo etiri ne te'e te'e tiyatiteye.

10Pol nowe tomu ne'ese iyu menei hesi a'i saro iroteye. Le lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye. Juda lo lu tewi werese, Grik lo lu tewi werese pani Esia iroteye ape, lowe Owane Sitewi lo peri wanuteye.

Skeva lo wenei eimane tamo lai sepei luwaru a'i au ani sasarirowata.

11Owane Sitewi lai Pol lo ereti se etiri erasi a'i ta'aneye. Lu taune werese hepene se su'ariye.

12Lu tamo ipari tahe tewi a'i Pol ereti se aniteye ape, lowe lu taune u tahe se ape mo ma'e aiti. Ipari tahe ape ereti se isawe hetesi anite fuwe su, u tahe lo tepa'asiye. Meni ta, sepei luwaru a'i iroteye ape, ereti se isawe hetesi ani siyeye su, sepei luwaru ape meni ape sahe arunati.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu a'i pe Juda lo lu tamo sepei luwaru a'i au ani sasari fiyarisawi. Lowe Jisas lo iyape se sepei luwaru a'i ma'e apou eiye, “Jisas lo iyape se ane lai fene ma'e heneraire. Pol meni ape Jisas ne au te'esiya.”

14Skeva lo eimane ereti feni werese feni hesi a'i (7) aiwawe a'i iroteye. Skeva au heseyei meni owane pefine a'i ne.

15Sosu sepei luwaru a'i lowe ma'e itiya'u apou eiye, “Ane Jisas ne siye so'oruwesiya. Ane meni Pol ne siye so'oruwesiya. Ahowa, ane fene ne so'oru ta'ama. Fene eiwerai awere?”

16Sosu meni ape sepei luwaru a'i se, le lowe ma'e ai marepi ai atu tiyatiteye. Le a'i lai lowe werese ma'e ya'oreye. Sosu le tahe lowe lo aineye su, fisa'i henerai. Le lowe ma'e ya'oreye su, lowe wesi nowe ma'e atoweiye itero henerai. Lowe ipari tahe werese towafi lowe lo ani erauwiyewe, liye pa'are tahe ariye a'i iteroti.

17Sosu a'i pe Juda lo lu taune werese, Grik lo lu taune werese, omo Efesus iroteye ape, peri ape ne wanuwe su, lowe werese hepene se su'ariye. Lowe atoweiyeye. Lowe Jisas ne au te'e wisereye nine'iteye.

18Lu taune tamo, Jisas lo marepi umasiteye ape, wanuwe su, lowe yo seni luwaru a'i werese lo te'e areiyeyei ne fai.

19Sinariyei lu tamo Jisas lo marepi umasiteye ape, lowe sinariyei lo one towe ani erauwiyewe, yehe ma'e ani eresawi. Lu taune tomu ne'ese yehe ape siyeye. Tu naifa lowe sinariyei lo one towe ma'aru tomu ne'ese eteye. Ma'aru tau (50,000 aiwawe a'i).

20Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye. Lu taune tomu ne'ese peri ape wanuwe su, lowe Jisas lo marepi umasiteye.

21Me'iye su, Pol omo Jerusalem ma'e iyei ne toteye. Sosu omo Efesus arunatiyei ne toteye. Le pani Masedonia ma'e pani Akaia ma'e awera'iyenatiyei ne toteye. Sosu le apou te'eye, “Mo'o su, ane omo Jerusalem arunatirowa su, ane omo Rom ma'e irowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Sosu le lu hesi omo pani Masedonia ma'e eimawesawi. Lowesi lo iyape Timoti, Erastus. Pol a'i lai omo pani Esia ma'e nowe oso a'i iroteye.

Lu taune tamo omo Efesus sahe Pol ma'e au luwaruweyei ne toteye.

23Nowe eite se lu taune tamo Meni Owane Pefine a'i lo marepi ne au luwaruweteye.

24Meni ta iyape Demitrius, etiri kapa se ta'aneteye. Le menitani god wawero ape, iyape Artemis, lo yo'orei wesi oso a'i tamo lese ta'aneteye. Meni ape ma'aru tomu ne'ese aniye. Lu tamo tere'e wiyawi aiwawe a'i ma'aru tomu ne'ese aniye.

25Sosu le lu werese ape mo te'e ta'uwe aniye. Le lowe ma'e apou te'eye, “Lu tewi, peri ano wanure! Fene wiyawi, nomo lo ma'aru tomu ne'ese aniye ape, so'oruwe tepa'asiye.

26Sosu meni ape Pol lu taune tomu ne'ese marepi tatai aniye. Lowe menitani Artemis lo marepi hi ani ararosawiyewe, Owane Sitewi lo marepi umasiteye. Le lu taune tomu ne'ese omo Efesus marepi tatai aniteye. Lu taune tomu ne'ese pani Esia aiwawe a'i ne. Meni ape apou eisiya, ‘Fene god wawero a'i tamo ereti nomo lo se ta'aneyei su, etiri ape god wawero a'i arearesiya.’

27Meni ape peri lo au te'esiya su, le lai wiyawi nomo lo au luwaruwesiya. Le iyape nomo lo au te'e luwaruweyei. Le peri aiwawe a'i te'eyei su, menitani Artemis lo yo'orei wesi ne te'e naruwei. Menitani Artemis lo yo'orei wesi ne te'e naruwei su, le menitani Artemis au luwaruweyei. Lu taune werese lai menitani ape au te'e nine'inamisiya. Esia lo omo pani werese sahe lu taune werese le umasiteye. Lu taune werese omo omo werese sahe menitani Artemis umasinamiteye. Meni ape lai menitani Artemis lo kairefi hi ani araronamisiya.”

28Sosu a'i pe lowe peri ape wanuwe su, lowe ai marepi erasi toteteye. Lowe apou hareye, “Omo Efesus lo menitani Artemis wiyeme a'i ne.”

29Lu taune werese omo Efesus sahe peri lowe lo wanuwe su, lowe aiwawe a'i ai marepi erasi a'i toteteye. Lowe lu hesi iyape Gaius, sosu Aristarkus hene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anite tawesiteye. Lowesi Pol pani Masedonia ma'e aiwawe a'i fai. Lowe lai lowesi witane a'i ta'uweyei wesi nepawe ma'e heneti.

30Sosu Pol peri ape wanuwe su, le lowe ma'e te'e areiyeyei ne toteye. Ahowa, lu feni lo lai le einamiye.

31Lu owane tamo Pol lo kaiyemo mo aiwawe a'i, le ma'e peri ta te'esai. Le ta'uweyei wesi nepawe ape ma'e owe ape ire.

32Lu taune werese ta'uwerai ape, lowe werese marepi hesiyei hesiyei toteteye. Lu taune tamo marepi ta'i a'i uteye, sosu lu taune tere'e marepi tere'e uteye. Piyene nomo ta'uwerai awere? Nomo so'oru ta'ama.

33Juda lo lu tamo meni Aleksander ponei sahe au teiteye. Lu tamo le ma'e peri erasi uteye, “Ne etiri eite ani fareraiyere.” Sosu Aleksander sineye su, ereti tesi fareraiyeye, “Fene werese peri titanere!”

34Ahowa, lowe meni ape Juda lo meni siye so'oruweye su, lowe ahi ta'i a'i apou uteye, “Omo Efesus lo menitani Artemis wiyeme pefine ne!” Lowe nowe hesi a'i aiwawe a'i peri ape uteteye.

35Omo ape sahe meni ta lese siye meni ponei sahe sineteye su, lu taune werese ma'e peri lowe lo au titaneteye. Le apou te'eye, “Lu taune omo Efesus irosiya ape, lu taune werese omo omo werese sahe irosiya ape, omo Efesus eite menitani Artemis lo yo'orei wesi au noweinoweinamisiya. Lowe werese so'oruwe tene. Nomo ipari Artemis lo hepene au noweinoweisiya. Menitani Artemis lo tapiye wara'i a'i ape ni'arawe hi awei ma'e ito wiyeinerai su, nomo hepene lo au noweinoweinamiteye.

36Serai peri ano eite wiyeme a'i ne. Serai fene lai eresene irore. Fene etiri luwaru a'i irorowata.

37Fene lu hesi eite henetai. Lowesi yo'orei wesi lo etiri tamo ta'arei ta'ama. Lowesi menitani Artemis lo peri owe ape te'e narute.

38Sosu meni ape Demitrius lu tere'e tamo lowesi ma'e ai marepi erasi a'i toteteye su, lowe fara'u awei lu owane eti siye meni ma'e heneti. Lu owane ape mo meni ape lo yo seni luwaru a'i ape ne eti fareraiyerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39Sosu fene peri tere'e irosiya su, fene omo ya'ariyei lu tamo ma'e au te'e fareraiyerowa. Fene meni ape lu owane ape mo ma'e henetaiyei su, yo seni wisere a'i ne.

40Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, Rom lo lu owane ape mo fene ma'e ai marepi erasi toterowa. Yo seni fene lo ape lo sitewi se ta'ama. Lu owane meni ape ane ma'e ei aniyei su, ane so'oru ta'ama."

41Meni lo peri te'e tepa'asiye su, le lu taune werese eimawe fiyarisawi.

Aposel 20

Pol Masedonia sahe Jisas lo peri au te'e fiyariteye.

1Sosu a'i pe yo seni luwaru a'i po'utesawi su, Pol lai Jisas lo lu feni werese ei ta'uwe aniye. Sosu le lowe ma'e peri kairefi a'i ta au te'eye su, le lowe ma'e eritenatiyewe, pani Masedonia ma'e fi.

2Sosu pani Masedonia tewi ma'e iteye su, le lu taune tomu ne'ese lo marepi peri au te'e kairefiyeteye. Le omo pani arunati su, pani Grik ma'e heneri.

3Saro ahe le yame hesi heta iroteye. Juda lo lu tamo Pol aine tera'eyei ne toteye su, Pol marepi hesi tere'e toteye. Le pani Siria wai se iyatutiyei ne toteye. Juda lo lu tamo le ma'e au luwaruweyei ne toteye. Le wai ape arunatiyewe, yo se omo pani Masedonia si tame iteye.

4Pol pani ape arunati su, le meni Sopater, Pirus lo meni eime omo Beria ma'e fai ape, aiwawe a'i fi. Lu tamo tere'e iyape Aristarkus, Sekundus, lowesi omo Tesalonaika ma'e fai ape, Gaius omo Derbe, Timoti, lu hesi Tikikus, Trofimus, omo pani Esia ma'e fai ape, lowe werese Pol mase aiwawe a'i fi.

5Lu ape mo tu fi. Lowe omo Troas nomo ne ninaweteye.

6Ahowa, ta'uwe hereiyei erasi i tepa'asiye su,Nomo omo Filipai wai se iyatutiteye. Nomo wai se iyatu, iyatutiteye. Poweiye ereti feni werese (5) i tepa'asiye su, nomo omo Troas heneri. Lu werese ape tu fi ape, siyeye. Poweiye ereti feni werese feni hesi a'i (7) nomo lu feni ape mase saro ahe iroteye.

Pol lai meni Yutikus si tame ta'ane norohuwe sineye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Nowe amou neriwei su, nomo werese ta'uweraiyei ne ene ateye. Sosu Pol lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri au te'eteye. Nowe mo'o su, Pol iyei ne toteye. Pol peri au te'e te'eteye. Pasi po au te'eteye.

8Wesi tewi hire ma'e ape sahe nomo ta'uweyei ape, yehe erei tomu ne'ese iroteye.

9Meni yo'orei ta iyape Yutikus umaruwe yo sahe onuteye. Pol au te'eteye su, meni ape nihe pere'eyeye. Sosu nihe orese a'i teriteye su, le hi awei sahe winetaiye. Sosu lu tamo wesi hi itori su, meni ape hene aniye. Sosu meni temeniyeye.

10Sosu Pol itori su, meni ape hi ma'e lowe uporo ape'i onuwe. Ereti lo se ya'ore aniye. Le apou eiye, “Taweiru sawa! Marepi lo norohu a'i irosiya!”

11Sosu Pol wesi tewi hire ma'e si tame wiye. Sosu lowe nau ta'ase ani topotowewe none ene aye. Sosu Pol Owane Sitewi lo peri nowe mitaiyeye au te'eteye. Sosu le fi.

12Sosu lowe meni yo'orei ape norohu a'i wesi topo lo ma'e heneti. Lowe werese marepi wisereyeteye.

Pol omo Troas arunatiyewe, omo Miletus ma'e heneri.

13Sosu a'i pe nomo wai se iyatutiyewe, omo Asos heneri. Omo ape sahe nomo Pol wai papu hene wiraiyei ne toteye. Tu Pol peri aiwawe te'eye. Le tu yo se uweiteyei ne toteye.

14Le nomo omo Asos sahe siyeye su, nomo le wai papu hene ani asiye. Sosu nomo werese wai se iyatutiyewe, omo Mitilini ma'e iyatu heneri.

15Nowe mo'o su nomo wai se omo Mitilini arunatiyewe, kemere Kios heneri. Sosu nowe mo'o su, nomo kemere Kios arunatiyewe, sa'i iyatu toneriyewe, omo Samos heneri. Sosu omo Samos arunatiyewe, nowe mo'o su, omo Miletus ma'e iyatu henerai.

16Pol omo Efesus awera'iyenatiyei ne toteye. Le pani Esia sahe iroteyei wou ta'ama. Le omo Jerusalem ma'e witane a'i iyei ne toteye. Le nowe Pentikos lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ene ayei erasi omo Jerusalem ma'e witane a'i iyei ne toteye. Serai nomo omo Efesus awera'iyenatiyewe, omo Miletus ma'e fi.

Pol Krais lo lu taune ma'e au te'e eritesawi.

17Pol omo Miletus saro iroteye su, le peri ta omo Efesus ma'e ausawi. Le Jisas lo lu feni tamo, ya'ariyei lu owane tamo ei aniye.

18Lowe henerai su, le lowe ma'e apou eiye, “Fene etiri ape wanu so'oruwesiya. Tu naifa ane omo pani Esia fai su, ane fene mase aiwawe nowe werese iroteye. Serai fene yo seni ano siye so'oruwesiya.

19Ane Meni Owane Pefine nomo lo wiyawi ta'ane tohoteyewe, fene ne marepi erasi a'i tote ewiteteye. Ane fene mase aiwawe iroteye su, ane meni yahowa'i a'i irowe. Ahowa, Juda lo lu werese ane ma'e au luwaruweteye. Ane fofowei erasi teriteye. Lowe ane ma'e te'e naruwe. Lowe ane aine tera'eyei ne toteye.

20Fene ape so'oruwe tene! Ane peri ano fene ma'e fareyare ta'ame. Ane lu taune werese Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye. Peri ano fene ma'e au te'e kairefiyeteye. Ane wesi ta'i ta'i a'i Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye.

21Ane kairefi a'i se Juda lo lu taune werese, Grik lo lu taune werese ma'e apou au te'eteye, ‘Fene werese yo seni luwaru a'i ne tote ani aresaiye awetote. Sosu Jisas Meni Owane nomo lo ma'e tote tawesi umasite.’

22Sosu pereye Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ane ma'e apou eiye, ‘Ne omo Jerusalem ma'e ire!’ Ane Owane Sitewi lo peri wanuwe su, ane omo Jerusalem ma'e iyei ne toteye. Piye etiri ta ane ma'e henerairowa awere? Ane so'oru ta'ama.

23Ane etiri ape so'oruwesiya. Omo werese ape mo ane iroteye ape, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ane ma'e apou eiye, ‘Weiyai! Orese erasi a'i tamo ne ma'e henerairowa. Lu tamo ne kalabus wesi ma'e henetirowa.’

24Peri ano wanure! Marepi ano aiwawe totesiya. Marepi hepene ano yahowa'i a'i irosiya. Ane Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane po'uterowa su, ane marepi erasi a'i tote wisereyerowa. Jisas lai ane ma'e wiyawi erasi lo auwe. Ane wiyawi ape ta'ane tepa'asiyei su, ane marepi wisere a'i teriterowa. Jisas lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wiyawi erasi ape aiwawe a'i ne. Ane lu taune werese Owane Sitewi lo peri heneruwe au te'e fiyarirowa. Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e marepi hepene he'i wara'i a'i aurowa.

25Sosu ane fene werese ma'e Owane Sitewi lo marepi au te'e fiyariteye. Ane fene mase iroteye. Pereye a'i etiri ape ane so'oruwe tene! Fene werese ane tame siyerowata.

26Serai ane fene ma'e kairefi a'i se au te'esiya. Lu taune tamo marepi hepene he'i a'i ani ta'ame su, etiri ano ta'ama.

27Ane fene werese ma'e Owane Sitewi lo marepi werese kairefi se au te'e fiyariteye.

28Fene Krais lo lu feni werese au noweinoweite. Fene lai marepi fene lo tote kairefiyete. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai fene ma'e wiyawi lo ape auwe. Serai fene Owane Sitewi lu feni werese fa au noweinoweite. Le a'i lai lu feni lo Jisas lo fisa'i se si tame ete hene aniye.

29Ane fene arunatiyei su, lu luwaru a'i tamo fene luwaruweyei ne aiyerowa, apou wou a'i you erawe ape lai fe yene ape tomu ererowa. Lowe marepi werese fene lo luwaruweyei ne toterowa.

30Lu tamo fene mase irosiya ape, lowe fene ma'e peri wawero au te'erowa. Lowe Jisas lo lu feni lo marepi tatai aniyei ne totesiya. Sosu lu taune ne'ese peri lowe lo umasirowa.

31Serai weiya! Marepi ano tote tawesite! Ane lai iyu menei hesi heta mi mi pasi pasi etiri ape ne fene ma'e au te'eteye. Ane marepi ano orese a'i teriteye.

32Sosu a'i pe ane marepi fene lo Owane Sitewi ma'e ausiya. Fene Owane Sitewi lo peri werese tote tawesite. Le a'i lai fene ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Owane Sitewi lo peri ape fene ma'e au kairefiyerowa. Fene Owane Sitewi lo lu feni henerai. Sosu aiwawe a'i fene marepi hepene he'i anirowa.

33Ane etiri tamo fene lo ne, ane fene mase iroteye su, ei tatai aniye. Ma'aru werese, ipari tahe werese fene lo ane aiwawe ei tatai aniye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[34]Etiri ape fene so'oruwe tene! Ane lau mase iroteye su, ane wiyawi ta ereti topo ano se ta'aneteye. Ane ipari tahe luwaru iroteye su, ane wiyawi ta ta'aneteye. Ane lu feni ano ma'e etiri ape mo aiwawe a'i auwe.

[35]Etiri werese ane wiyawi ta'aneteye su, ane lu taune werese ma'e au atuatuteye. Fene wiyawi erasi a'i ta'ane tohoteteye su, fene lu taune, kairefi ta'ame ape mo, au pati ta'aneteye. Fene Jisas lo peri wanure! Le apou te'eye, ‘Fene lu taune tere'e etiri ta auwei su, fene marepi erasi a'i tote wisereyerowa. Lu taune tere'e lai etiri ta fene ma'e auwei su, fene marepi oso a'i teriterowa.’”

[36]Sosu Pol peri ape te'e tepa'asiye su, le lowe mase lowe uporo ape'i onuwewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye.

[37]Sosu lowe werese marepi erasi a'i ewiteye. Lu ewiteye erasi lowe iroteye. Sosu lowe le ma'e ereti towafi lowe lo se ya'ore wisereyeye. Sosu le lowe ma'e erasi erite irowe.

[38]Pol lowe ma'e apou te'eteye su, “Ane fene werese si tame siyerowata.” Lowe lu ewite erasi irowe. Sosu lowe le mase aiwawe a'i wai ma'e wi atoweye.

Aposel 21

Pol omo Jerusalem ma'e si tame fi.

[1]Sosu a'i pe nomo, ane one towe ape leseye ape aiwawe, lowe arunatiyewe, wai erasi se iyatutiteye. Nomo omo Kos sa'i feni ma'e iyatu toneri. Nowe mo'o su, nomo omo Kos arunatiyewe, omo Los heneri. Sosu omo Los arunati su, nomo omo Patara heneri.

[2]Sosu nomo wai erasi tere'e ta se omo Fonisia ma'e fi. Nomo wai ape papu wi atowe. Sosu feni ma'e iyatuti.

[3]Sosu, nomo omo Patara arunati su, nomo kemere Saiprus siyeye. Nomo kemere ape eyate feni ma'e awera'iyenati. Kemere Saiprus arunati su, omo pani Siria toneri. Nomo wai se omo Tair ma'e iyatu furi. Etiri werese, wai ape sahe iroteye ape, omo Tair ma'e ani lotonatiyei ne toteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Nomo Jisas lo lu feni tamo siyeye su, nomo poweiye ereti feni werese feni hesi a'i (7) saro ahe iroteye. Lowe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se Pol ma'e apou eiye, “Ne omo Jerusalem ma'e owe ape ire.”

5Sosu nomo iyei ne toteye su, nomo etiri werese nomo lo ta'uweyewe, sosu nomo lowe arunatiyewe fi. Nomo fi su, lu taune werese, eimane werese ape mo lowe nomo mase sa'i tewiye ma'e fi. Sosu sa'i tewiye sahe nomo werese lowe uporo ape'i onuwewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye.

6Sosu nomo lowe werese ma'e eriteye su, nomo wai papu wi atowe. Nomo wai papu wi atowe su, lowe werese wesi towafi lowe ma'e lo si fi.

Meni Agabus, Pol ma'e peri wiyeme a'i ta au te'eye.

7Sosu nomo wai se omo Tair arunati su, nomo omo Tolemes iyatu furi. Wai ape furi su, nomo lu feni tamo eriteye. Sosu, nomo lowe mase poweiye ta'i saro ahe iroteye.

8Nowe mo'o su, nomo omo Tolemes arunati su, nomo omo Sisaria ma'e iyatu heneri. Nomo Filip lo wesi sahe aiwawe iroteye. Filip Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni. Tu naifa lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri umasiteye ape, lowe lu ereti feni werese feni hesi a'i (7) Jerusalem sahe ei ariariyeye. Filip meni ta'i aiwawe a'i ariariyeye. Wiyawi lowe lo ape ne, lowe lu taune ayei tamo noneteye.

9Meni ape eime taune wati'are hesiyo hesiyo iroteye. Taune ape mo, etiri nowe me'iye su henerairowa ape, au te'e areiyeteye.

10Poweiye tomu ne'ese nomo saro ahe iroteye su, meni ta Owane Sitewi lo peri au te'e siye meni, iyape Agabus, pani Judia ma'e arunatiyewe, omo Sisaria ma'e itorai.

11Sosu le nomo ma'e henerai su, le Pol lo lire wafei aniye. Sosu le ereti lowe topo lo lire wafei sahe ti tawesiteye. Sosu le apou eiye, “Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i apou eisiya, ‘Juda lo lu tamo meni ape lire wafei eite ani asiteye ape, aiwawe a'i ti tawesirowa. Sosu lowe meni ape awei lo lu owane tere'e ma'e heneti.’”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Sosu nomo peri ape wanuwe su, nomo werese Pol ma'e apou eiye, “Ne omo Jerusalem ma'e owe ape yanere.”

13Sosu Pol lowe ma'e itiya'u eiye, “Fene piyene lu ewite irosiya awere? Piyene marepi ano afofoweye awere? Fene luwei sawa! Owane Sitewi lai ane ma'e apou au eirowa su, lowe ane ma'e ereti lowe wafei se ti tawesirowa. Wiyeme a'i ne ane omo Jerusalem sahe fara'u temeniyerowa. Omo ape sahe ane Meni Owane Jisas lo wiyawi, ane ta'anerowa ape, temeniyerowa su, etiri fara'u a'i ne.”

14Sosu Pol lo marepi kairefi a'i teriteye su, lowe peri itiya'u te'e ta'ame. Sosu nomo werese apou te'eye, “Nomo Meni Owane Pefine ma'e apou ei toweriyei, marepi no aiwawe a'i nomo umasirowa.”

Pol kalabus wesi omo pani Judia sahe iroteye su, lowe le etiye.

(Aposel 21:15–26:32)

Pol omo Jerusalem ma'e henerai.

15Nowe me'iye su, nomo etiri werese nomo lo ta'uwe su, nomo omo Sisaria arunatiyewe, omo Jerusalem ma'e yaneri.

16Sosu lu feni tamo, omo Sisaria ma'e fai ape, nomo mase aiwawe fi. Sosu lowe nomo Nason lo wesi ma'e heneti. Wesi ape sahe nomo saro iroteye. Meni ape kemere Saiprus ma'e henerai. Tu naifa le Jisas ne tote umasiteye.

Pol omo Jerusalem ma'e henerai.

17Nomo omo Jerusalem ma'e henerai su, Jisas lo lu feni nomo hene aniyei ne au te'e wisereyeye.

18Nowe mo'o su, Pol nomo werese aiwawe a'i meni Jems ma'e siyeyei ne fi. Lu feni nomo lo ya'ariyei lu tamo Jems mase aiwawe sewiyeye.

19Sosu Pol lowe werese eriteye su, le lowe werese ma'e Owane Sitewi lo wiyawi werese ne au te'eteye. Owane Sitewi lu tewi tere'e ma'e wiyawi erasi ta'aneteye. Lu taune tomu ne'ese Pol lo peri umasiteye. Lowe Jisas ne tote umasiteye.

Pol Owane Sitewi lo wesi tutawe ma'e fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Sosu a'i pe lowe Pol lo peri wanuwe su, lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Sosu lowe Pol ma'e apou eiye, “Kaiyemo Pol, ne etiri eite so'oruwesiya. Juda lo lu taune tomu ne'ese a'i Jisas lo peri tote umasiteye. Lu feni werese ape mo aiwawe a'i Moses lo yo peri umasiteye.

[21]Sosu lowe peri no wanuwe. Ne Juda lo lu tamo Pani tere'e tere'e ma'e iroteye ape, apou au te'eteye, ‘Fene werese Moses lo yo peri owe ape umasite.’ Ne lowe werese ma'e apou au te'e atuatuteye, ‘Fene mitaru werese tahe lowe lo owe ape toure. Fene Juda lo marepi werese nomo lo owe ape umasite.’

[22]Nomo piye irowei awere? Juda lo lu taune, Jisas ne tote umasiteye ape, lowe werese, ne fai ape, wanurowa.

[23]Sosu nomo lowe ma'e piye peri te'erowa awere? Nomo etiri ape, ne piye irorowa ape, ne ma'e au te'esiya. Lu hesiyo hesiyo saro ahe iroteye. Lowe Owane Sitewi ma'e peri te'e naneiyei ta a'i au te'e naneiyei.

[24]Ne lu hesiyo hesiyo ape mase ire. Lowe Moses lo yo peri umasisiya ape, lowe yo seni aseyaro a'i irorowa. Ne lowe mase aiwawe a'i yo seni aseyaro irote. Ne etiri Owane Sitewi ma'e au heseyei ape fara'u etere. Lowe yo seni aseyaro a'i tepa'asiye su, lowe fara'u mato towe werese au howere. Serai lu taune werese yo seni no siyeye su, lowe peri no, lowe wanuwe ape, peri wawero a'i siye so'oruwerowa. Ne lai Moses lo yo peri umasisiya.

[25]Sosu lu tewi tere'e, Jisas umasiye ape, nomo one towe lowe ma'e lese ausawi. Nomo lo peri apou te'esiya, ‘Sepei luwaru a'i lo ayei fene owe ape ene are. Fene fisa'i werese owe ape ene are. Fene fe lo'u, ereti se aine tera'eye ape, fisa'i henerai ta'ame ape, owe ape ene are. Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote.’”

[26]Nowe mo'o su, Pol lu hesiyo hesiyo ape mo hene aniye su, lowe yo seni werese aseyaro a'i irowe. Sosu yo seni aseyaro a'i tepa'asiye su, le Owane Sitewi lo wesi papu wiye. Le Owane Sitewi lo wesi wiyawi iro siye lu ma'e apou au te'eye, “Nowe yo seni aseyaro a'i iro tepa'asiyei su, nomo etiri ta Owane Sitewi ma'e nomo ta'i ta'i a'i au hese ereirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Juda lo lu owane tamo Pol lo ereti anite tawesiye.

27Nowe mi ereti feni werese feni hesi a'i (7) i tepa'asiye su, Juda lo lu tamo, omo pani Esia ma'e fai ape, lowe Pol Owane Sitewi lo wesi papu siyeteye. Lowe lu taune werese ne ai marepi erasi a'i au iroteye. Lowe Pol lo ereti se anite tawesiteye su, lowe lu taune werese ma'e apou hareye,

28“Juda lo lu taune werese nomo pati anire! Meni eite lu taune werese ma'e apou au te'e atuatusiya, ‘Fene werese Juda lo marepi werese arunatite. Fene Moses, lo yo peri owe ape umasite. Fene Owane Sitewi lo wesi ape owe wire.’ Fene peri nomo lo wanute! Meni ape meni tewi tere'e ta Owane Sitewi lo wesi papu hene wiye. Yo seni ape amou tene! Le Owane Sitewi lo wesi tutawe unou a'i au iroteye.”

29Lowe meni ta, iyape Trofimus, Pol mase iro siyeteye. Serai lowe apou toteye, “Pol meni ape Owane Sitewi lo wesi tutawe papu hene wiye.”

30Lu taune werese omo Jerusalem sahe peri lowe lo wanuwe su, lowe werese itero ta'uwerai. Lowe Pol anite tawesiraiyewe, Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e hene ani ni'ariye arosawi. Pereye a'i lowe Owane Sitewi lo wesi tutawe lo yo ti tawesiteye.

Rom lo ai lu tamo lai Pol ereti anite tawesiye.

31Lowe Pol aine tera'eyei ne toteye su, Rom lo ai atu siye lu lo meni owane ahi erasi wanuwe. Lu taune werese, omo Jerusalem sahe iroteye ape, Pol ma'e au luwaruweteye.

32Pereye a'i meni owane ape lu erasi tamo witane a'i lowe ma'e itorai. Lu taune meni owane ape siyetai su, lowe Pol tame aine na ta'ame.

33Sosu Meni Owane ape Pol ma'e itero anite tawesirai. Le ai atu siye lu tamo ma'e apou eiye, “Fene wafei erasi hesi se Pol ti tawesite.” Lowe Pol wafei se ti tawesi tepa'asiye su, le lowe ma'e apou ei toweriye, “Meni eite eiwerai awere? Le piye yo seni irowe awere?”

34Lu taune tamo peri ta'i a'i au te'eye, lu taune tere'e tamo peri tere'e tere'e au te'eye. Lu taune peri ahi erasi a'i te'eye su, meni owane ape peri sitewi lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo wanu eti ta'ame. Serai le ai atu siye lu tamo apou eiye, “Fene wesi nomo lo ma'e Pol hene meme'itire.”

35Sosu lowe Pol wesi lowe lo ma'e hene meme'itiye su, lu taune werese ai marepi erasi a'i toteye. Lowe le aine tera'eyei ne toteye. Sosu ai atu siye lu tamo le ereti werese se wesi papu hene meme'iti wiye.

36Sosu lu taune werese apou hareyei erasi uteye, “Meni ape aine tera'ere! Meni ape aine tera'ere!”

Pol tote tawesiyei lo peri sitewi ne au te'eteye.

37Sosu a'i pe ai atu siye lu Pol wesi papu hene wiyei ne toteye su, Pol meni owane ma'e apou ei toweriye, “Ane ne ma'e peri ta ei toweriyei awere?” Sosu Meni Owane ape peri ta itiya'u ei toweriye, “Ne peri Grik te'esiya awere?

38Ane ne ne apou toteye, Ne lai Isip lo meni eite tu naifa le lu owane ma'e ai atu tiyatiteye, sosu ai atu siye lu 4,000 pani ariye a'i hene meme'ititeye.”

39Sosu Pol itiya'u apou eiye. “Ane Juda lo meni wiyeme a'i ne. Ane omo Tarsus pani Silisia ma'e fai. Omo ano iyape se. Ane lu taune werese peri ta au te'eyei ne toteye. Ane ne ei towerisiya, fara'u awere?”

40Sosu meni owane le ma'e apu eiye, “Fara'u ne peri no au te'ete eiye.” Sosu Pol wesi tawati saro teiteye su, ereti lo tesi fuwe. Sosu lu taune werese peri titaneye su, Pol lowe ma'e peri Hibru se au te'eteye.

Aposel 22

1“Kaiyemo mo ano, aite werese ano, ane peri no ne, itiya'u au te'eye ape, wanure!”

2Sosu lowe werese Pol peri Hibru se te'eye su, lowe peri titaneye.

3Sosu Pol apou te'eteye, “Ane Juda lo meni pefine a'i ne. Mai ano, omo Tarsus sahe omo pani Silisia iroteye ape, ane auteiye. Sosu ane meni eime oso a'i omo Jerusalem ma'e fi. Ane saro ahe iroteye su, meni ape, Gamaliel, lai ane ma'e Moses lo yo peri au te'e atuatu etiteye. Sosu ane lai ya'ariyei nomo lo marepi ape kairefi a'i umasiteye. Fene pereye aiwawe a'i.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Sosu ane lai lu taune werese, Jisas lo marepi umasiteye ape, au luwaruweteye. Lu tewi tamo ane lai aine tera'eye. Ane lai lu taune, eimane werese wafei se ti tawesiteyewe, kalabus wesi ma'e heneti.

5Au heseyei lu owane pefine lu ta'uwe owane, ta'uweyei ape peri ano pefine a'i au te'eyei. Lowe one towe ta omo Damaskus lo lu owane tamo ma'e lese ausawi. Ane lai omo ape sahe one towe ape aiti. Ane lu taune werese, Jisas lo marepi tote umasiteye ape, omo Jerusalem ma'e henetaiyei ne toteye. Ane lowe werese kalabus wesi ma'e henetiyei ne toteye.

Pol lowe ma'e marepi hepene he'i a'i lo ne au te'eye.
(Aposel 9:3-19; 26:12-18)

6Poweiye po se ane yo sahe iteye su, ane omo Damaskus atahe a'i heneri. Pereye a'i mi erasi a'i ni'arawe ma'e itorai. Ane ma'e tewi mitaiye fiyariye.

7Sosu ane awei sahe winetaiye su, ane peri ahi wanuwe. Peri ahi apou eiye, ‘Sol, Sol, ne ane ma'e piyene au luwaruwesiya awere?’

8Sosu ane le ma'e itiya'u ei toweriye, ‘Owane, ne eiwerai awere?’ Sosu peri ahi itiya'u eiye, ‘Ane lai Jisas omo Nasaret ma'e fai. Ne lai ane luwaru a'i irosiya.’

9Lu ape mo, ane aiwawe fi ape, mi erasi ape siyeye. Ahowa, lowe peri ahi wanu ta'ame.

10Sosu ane apou ei toweriye, ‘Meni Owane, ne ane eiwerou irowei awere?’ Sosu Meni Owane Pefine a'i apou eiye, ‘Sinere, omo Damaskus ma'e ire! Omo Damaskus henerai su, lu tamo ne peri eiwerou irowei ape au te'erowa.’

11Lu tamo ane mase itiye ape, lowe ereti ano anite tawesiyewe, omo Damaskus ma'e heneti. Mi erasi ape nihe ano niso'uwe.

12Ane omo Damaskus henerai su, meni ta'i iyape Ananaias ane ma'e sewiyeyei ne fai. Meni ape Moses lo yo peri umasi etiteye. Juda lo lu taune werese omo ape sahe meni ape ne wisereyeyei ne toteye.

13Le ane ma'e teirai apou eiye, ‘Kaiyemo, Sol, nihe no tame siye petanere.’ Sosu pereye a'i ane fara'u siyeye. Sosu ane le siyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Sosu le tame eiye, ‘Nomo ya'ariyei lo Owane Sitewi ne ariariyeteye. Ne lai Owane Sitewi lo marepi wanu so'oruwerowa. Ne lai meni wisere a'i pefine lo siyerowa. Meni ape lai ahi se ne ma'e au te'e atuaturowa.

15Ne lai lu taune werese ma'e, etiri ne siyeteye ape, sosu wanuteye ape, au te'e fiyarirowa.

16Ne owe ape ninawere! Ne Jisas lo marepi tote umasiyei su, ane ne fara'u sa'i au huwei. Ne Jisas lo marepi tote umasiyei su, le yo seni luwaru werese a'i no au ani sasari pamowerowa.’

Pol lu tewi tere'e ma'e au te'eyei ne eimawesawi.

17Sosu ane omo Jerusalem ma'e si tame fi. Ane Owane Sitewi lo wesi papu le ma'e au te'eteye su, ane suwou hamehameyei siyeye.

18Suwou hamehameyei ape sahe owane pefine lai ane ma'e au te'eteye. Le apou te'eye, ‘Ne omo Jerusalem witane a'i arunati. Ne peri ano au te'eyei su, lu taune werese wanu anirowata.’

19Ane le ma'e itiya'u eiye, ‘Meni owane pefine, lu werese ape mo etiri ape wanu so'oruweye. Ane ta'uweye wesi werese ma'e lu feni werese lo, ane lowe kalabus wesi ma'e heneti. Ane lowe umasiteye su, ane tahe lo kairefi a'i ainenati.

20Sosu lowe meni Stiven fene lo au te'e siye meni, tapiye se aine tera'eye, ane aine tera'eye ape ne, ane marepi wisereyeye. Ane ipari tahe werese lowe lo au noweinoweiteye.’

21Sosu Owane Sitewi Pefine a'i ane ma'e itiya'u eiye, ‘Ne ire. Ane ne lu tewi tere'e ma'e omo eyeri ma'e eimawesawiyei.”

Pol Rom lo meni pefine a'i ne.

22Lu taune werese Pol lo peri ape wanuwe su, lowe werese ai marepi erasi toteye. Lowe apou hare uteye, “Meni ape aine tera'ere! Meni ape aine tera'ere, Meni apou ape awei sahe irotorowata.”

23Lowe werese ai marepi erasi a'i hare uteye su, lowe ipari tahe towafi lowe lo ani topoto fiyari ereye. Awei peperi ape hire ma'e ani ere aweye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Sosu ai atu siye meni owane, Pol wesi papu hene wiye. Le ai atu siye lu tamo apou te'eye, “Fene meni eite wesi papu hene wiyewe, tahe lo sahe aine nare.” Fene tahe lo sahe aine na tepa'asiye su, fene le ma'e apou ei towerire, “Piyene lowe werese ne ma'e peri erasi hare uteye awere?”

25Lowe Pol ereti lowe lo wafei se ti tawesiye su, Pol meni owane ma'e ei toweriye, “Ane Rom lo meni pefine a'i ne. Lowe ane eti se ta'ame. Peri ano wanu ta'ame. Fene lai yo peri fene lo apou te'esiya awere? Ne fara'u meni aiwawe a'i aineyei awere?”

26Sosu ai lu meni owane pefine a'i ape peri lo wanuwe su, le ai atu siye meni owane ma'e siyeyei ne fi. Le apou te'eye, “Meni eite Rom lo meni ne. Ne a'i lai eiwerou irowei awere? Ne Rom lo meni aiwawe a'i aine narowata.”

27Sosu ai atu siye meni owane lai Pol ma'e ei toweriyei ne fai, “Ne ane lai ma'e eire! Ne Rom lo meni pefine a'i awere?” Sosu Pol itiya'u eiye, “Ei, ane Rom lo meni pefine tene.”

28Sosu ai atu siye meni owane apou eiye, “Ane Rom lo meni henerai su, ane ma'aru tomu ne'ese ani eteye.” Ahowa, Pol itiya'u eiye, “Mai ano auteiye su, ane Rom lo meni pefine a'i henerai.”

29Sosu lowe, te'e toweriyei ne fai ape, pereye a'i atoweiyeye si fi. Ai atu siye meni owane lai hepene se su'ariye. Le atoweiye iroteye. Le Pol Rom lo meni pefine a'i wafei se ti tawesiye ape, si atoweiyeye. Le Pol wafei se ti tawesiye su, le Rom lo yo peri arisiye. Le Pol lo tahe aine naye su, aiwawe a'i Rom lo yo peri arisiye.

Pol lai ta'uweyei wesi sahe au te'e areiyeye.

30Nowe mo'o su, ai atu siye meni owane peri sitewi wiyeme a'i wanu etiyei ne toteye. Sosu le ta'uweyei wesi tere'e owane werese ei ta'uwerai. Owane Sitewi lo wesi lu owane werese te'e ta'uwerai. Sosu le Pol ta'uweyei wesi ma'e lowe Pol heneti. Lu owane werese ponei sahe teiye.

Aposel 23

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Sosu Pol ponei sahe teiteye su, le lowe ma'e au te'eye, “Kaiyemo mo ano, ane mi mi werese marepi wisere a'i tei iroteye. Ane yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Owane Sitewi lai etiri ape siye so'oruwesiya.”

[2]Sosu au heseyei meni owane pefine a'i Ananaias, peri ape wanuwe su, le, lu tamo Pol atahe a'i teiye ape ma'e, apou te'eye, “Fene ahi lo sahe ainere.”

[3]Sosu Pol le ma'e te'e naruwe apou itiya'u eiye, “Ne marepi hesiyei tote siye meni, Owane Sitewi lai ne aine tera'e temeniyerowa. Ne lai wesi me wou a'i ta'e towasisiya ape, tahe lo wisere a'i lo'u lo papa'u a'i irosiya. Ne atahe a'i winetairowa. Ne a'i lai ane Moses lo yo peri ne au hese eti areiyesiya. Ahowa, ne ane ahi sahe aine naye su, ne a'i lai yo peri ape arisiye.”

[4]Sosu lu tamo, Pol atahe a'i teiye ape, lowe Pol ma'e eiye, “Piyene ne au heseyei meni owane tutawe ma'e te'e naruwe awere?”

[5]Sosu Pol itiya'u apou te'eye, “Kaiyemo mo ano, ane au heseyei meni owane tutawe so'oru ta'ama. Tu naifa, Owane Sitewi apou te'eye, ‘Fene werese lu owane werese fene lo ma'e owe ape te'e narute.’ Serai ane le ne so'oruwesiya su, ane le ma'e peri ape te'e narurowata.” *Kis* 22:28

[6]Sosu Pol lu Farisi, lu Sadyusi wesi ape papu siyeye su, le lowe ma'e uteye, “Kaiyemo mo werese, ane meni Farisi pefine a'i ne. Tai ano aiwawe a'i meni Farisi pefine a'i ne. Ane Owane Sitewi lai marepi hepene si tame ta'ane norohuwe hene aniyei ne tote tawesiye. Fene ane etiri ape ne au hese etiye.”

[7]Sosu Pol peri ape au te'eye su, lu taune werese ai marepi erasi a'i toteteye. Sadyusi lu werese lai, Farisi lu werese ma'e ai marepi erasi toteye.

[8]Sadyusi lu werese lowe marepi apou a'i toteye. Lu taune werese norohuwe si tame sinerowata. Lowe marepi tere'e apou toteye, “Owane Sitewi lo ipari wisere a'i, sosu ipari tere'e tere'e iro ta'ame.” Ahowa, Farisi lu werese etiri werese ape mo tote tawesiye.

[9]Sosu lowe ai marepi erasi a'i tote tiyatiteye su, Farisi lu owane tamo ponei ma'e teiteyewe, lowe si tame norohuweyei ne peri kairefi a'i au te'eteye. Sosu lowe apou te'eye, “Meni ape yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Ipari wisere a'i ta

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lai meni ape au te'eteye awere? Owane Sitewi lo ipari wisere a'i le ma'e au te'eteye awere? Nomo so'oru ta'ama."

10Sosu ai marepi erasi luwaru a'i henerai su, ai atu siye meni owane Pol wesi topo lo ma'e heneti. Lowe Pol aine tera'eyei ne toteye su, ane lowe ne atoweiyesiya.

11Mo'o pasi su, Meni Owane Pefine a'i Pol ma'e atahe a'i teirai. Le Pol apou eiye, "Ne tei kairefiyere. Ne atoweiye sawa! Ne ane ne omo Jerusalem sahe au te'e fiyarirowa su, ne ane ne omo Rom aiwawe a'i au te'e fiyarirowa."

Lu owane tamo Pol aine tera'eyei ne te'e naneiye.

12Nowe esi mo'o su, Juda lo lu tamo ta'uwerai. Lowe apou toteye, "Nomo werese ayei werese sa'i werese siyenamiye. Nomo Pol aine tera'eye su, nomo fara'u ayei ene arowa, sa'i tamo ene arowa."

13Lu hesi werese (40) aiwawe a'i toteye.

14Lowe au heseyei lu owane ma'e, ya'ariyei lu owane ma'e te'e siyenamiyei lo peri te'eyei ne fi. Lowe ma'e te'eye, "Nomo werese ayei werese siyenamiyei. Pol temeniyeyei su, nomo fara'u ayei tame ene ayei.

15Sosu a'i pe fene ta'uweyei ape, iyape Sanhitran, Pol ei anire. Fene ai lu meni owane ma'e apou te'ere, 'Nomo Pol lo etiri siye eti so'oruwerowa.' Fene le heneta. Fene owane ma'e apou te'eye, Ahowa, Pol aiyeyei su, nomo le aine tera'eyei."

16Ahowa, Pol lo eiwane peri lowe lo wanuwe su, le ai atu siye lu lo wesi papu wiye. Le Pol ma'e apou eiye, "Lowe ne aine tera'eyei ne totesiya."

17Sosu Pol ai atu siye meni owane ta ei aniye. Le apou eiye. "Ne meni eime ai atu siye meni owane ma'e henetire. Le peri ta ne ma'e au te'eyei ne fai."

18Sosu le eiwane meni erasi ma'e heneti. Ai atu siye meni owane ape apou eiye, "Pol meni ape, nomo wafei se ti tawesiye ape, le meni eime eite ne ma'e eimawesawi. Meni eime ne ma'e peri ta au te'eyei ne fai."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Sosu ai atu siye meni owane ereti lo aine aiya'o aniyewe, le tewi wesi sahe feni eire ma'e heneti. Sosu le apou ei toweriye, “Ne piye peri ta te'eyei ne fai awere?”

20Meni eime ape apou eiye, “Juda lo lu tomu ne'ese apou te'e naneiye. Lowe apou toteye, ‘Nomo nowe mo'o su, Pol owane meni ma'e henetirowa.’ Lowe apou te'erowa, ‘Nomo Pol lo peri eti wanu so'oruweyei ne fai.’

21Ne le lowe ma'e owe ape henetai. Lu tomu ne'ese, lu hesi tawerese aiwawe a'i (40) Pol aine tera'eyei ne toteye. Lowe ayei, sa'i werese siyenamiye. Pol aine tera'eyei su, lowe fara'u ayei, sa'i ene arowa. Lowe lo etiri ape ta'uwe naneiteye, ne peri lo ape aniyei su, lowe Pol, ai lu meni owane ma'e henetirowa su, sosu lowe le aine tera'erowa.”

22Sosu ai atu siye meni owane ape lai meni eime nowe ma'e eimawesawi. Le meni eime ape apou eiye, “Ne lu taune werese ma'e owe ape te'ere.”

Pol omo Sisaria ma'e heneti.

23Sosu a'i pe ai atu siye meni owane tutawe lai lu owane hesi lo ei aniye, “Fenesi ai atu siye lu tomu ne'ese ei ta'uwe naneire. Ai atu siye lu 200, lu tere'e 70, fe hos nihari tere'e erasi sahe onuwei ape, lu tere'e 200 ti aniteye ape, ei ta'uwe naneire. Nowe pasi a'i lowe werese omo Sisaria ma'e iyei.

24Fenesi Pol ma'e fe hos hire fa onure. Fenesi le meni owane erasi iyape Feliks ma'e heneti. Lu tamo Pol owe ape aine tera'ere.”

25Sosu le one towe ta apou leseye,

26“Ane lai Klodius Lisias. One towe eite meni owane Feliks ma'e ausawiyei. Ane ne se eritewa.

27Juda lo lu tamo meni eite anite tawesiye. Lowe le aine tera'eyei ne toteye. Ahowa, ane lai ai atu siye lu werese ano aiwawe ereti lowe lo sahe ani erauwe. Ane Rom lo meni eite wanuwe.

28Sosu ane lai meni ape lo peri eti wanuwei ne toteye. Ane le lu owane ta'uweyei ape ma'e heneti.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[29]Sosu ane lowe ma'e peri eti ei toweriye su, lowe itiya'u apou te'eye, ‘Meni eite yo peri nomo lo arisiye. Meni eite yo seni luwaru a'i iro ta'ame.’ Serai ane aiwawe toteye, meni eite yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Serai nomo meni eite aine tera'erowata. Ane le kalabus wesi ma'e henetirowata.

[30]Sosu ane peri ape, lowe aine tera'eyei ne toteye ape ne, wanuwe su, pereye a'i ane le ne ma'e eimawesawi. Ane lu tere'e tamo ne ma'e eimawesawi. Lowe Pol ne peri ahi a'i ne ma'e au te'erowa. Peri ano tepa'asiye.”

[31]Sosu pasi po, ai atu siye lu tomu ne'ese a'i lowe Pol omo Antipatris ma'e heneti.

[32]Nowe esi mo'o su, lu fe hos onuwe ape, lowe Pol omo Sisaria ma'e heneti. Ai atu siye lu werese wesi lowe lo ma'e si tame fi.

[33]Lowe omo Sisaria ma'e heneri su, lowe one towe meni owane ma'e auwe. Sosu le ma'e Pol henetai.

[34]Meni owane one towe ape siye te'eteye su, le Pol ma'e ei toweriye, “Omo pani no eiwerou irosiya awere?” Sosu Pol le ma'e itiya'u apou eiye, “Omo pani ano Silisia.”

[35]Sosu meni owane apou eiye, “Fara'u, lu tere'e tamo, ne etiyei ape, heneraiyei su, ane peri no wanurowa.” Sosu le Pol Herot lo wesi erasi ma'e, le tu iroteye ape, henetiyewe, ai atu siye lu tamo le tei ninaweteye.

Aposel 24

Juda lo lu lai Pol etiye.

[1]Nowe poweiye ereti feni werese i tepa'asiye su, au heseyei meni owane iyape Ananaias, ya'ariyei lu tamo, au te'e siye meni iyape Tertulus, lowe werese omo Sisaria ma'e itorai. Lowe awei meni owane tutawe ma'e Pol etiyei ne fai.

[2]Lowe Pol ei aniye su, meni Tertulus, meni owane tutawe Feliks ma'e Pol lo yo seni luwaru a'i apou au te'eye, “Feliks ne lai nowe tomu ne'ese wisere a'i irowe. Lu werese ai atu tiyatirowata. Ne lai peri fere lu taune werese ma'e au irowe. Ne lai etiri werese, wisere a'i ta'aneye. Kairefi no se ne lai etiri wisere a'i au ta'aneye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Lu taune werese omo omo werese sahe ne, owane pefine ma'e au te'e wisereyeye.

4Ane peri tamo oso po'o a'i ne ma'e au te'eyei ne fai. Ne fara'u wanurowa awere?

5Meni eite luwaru a'i tene! Le Juda lo lu taune werese ma'e ai marepi erasi a'i iroteye. Omo omo werese sahe le ai marepi au iroteye. Le lai lu tewi tere'e lo meni owane tutawe. Lu tewi tere'e lo iyape Nasaret. Lowe werese Nasaret lo meni ta umasiteye.

6Le etiri luwaru a'i Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe irowei ne toteye. Yo peri nomo lo amouwesiya. {Serai nomo le ereti lo anite tawesiye. Nomo le yo peri nomo lo se etiyei ne toteye.

7Ahowa, ai atu siye meni owane iyape Lisias, sosu ai atu siye lu tomu ne'ese aiwawe kairefi erasi se lowe le heneti.

8Sosu le nomo ma'e apou eiye, fene meni eite Feliks ma'e etiyei ne ire.} Ne le ma'e siye etiyei su, ne lai peri ano wiyeme a'i wanu so'oruwerowa. Etiri eite nomo etiyei ne fai ape pefine a'i ne."

9Sosu Juda lo lu werese wanuwe su, lowe ahi ta'i aiwawe a'i au te'eye. Lowe apou te'eye, "Etiri werese ape mo pefine a'i tene!"

Pol meni owane Feliks ma'e au te'e areiyeye.

10Sosu awei meni owane ape Pol aine aiya'o aniye su, Pol apou itiya'u eiye, "Iyu menei tomu ne'ese omo pani eite sahe ne lai au heseyei siye meni pefine a'i ne. Serai ane ne ma'e itiya'u au te'e areiyerowa. Ane marepi erasi a'i wisereye nine'isiya.

11Ne fara'u lu ape mo ma'e apou te'e towerire, 'Poweiye ereti feni hesi lowe hesi a'i i tepa'asiye su, ane lai omo Jerusalem ma'e Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei ne fi.'

12Lu tewi ape mo ane ma'e, ai peri te'e tiyatiteye ape, au fu te'esiya. Lowe ane ma'e ai peri lu taune ma'e te'e tiyatiteye ape, siye ta'ame. Ane Owane Sitewi lo wesi tutawe wiye su, ane lu tamo ai peri te'e tiyati ta'ame. Ane lai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ta'uweyei wesi papu lu taune ma'e yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Pani tewi tere'e ma'e ane yo seni luwaru a'i iro ta'ame.

13Peri lowe lo ape ane au fu te'eye su, lowe peri sitewi lo ne ma'e au te'e atuaturowata.

14Ahowa, ane peri ta ne ma'e au te'esiya. Ane marepi tere'e umasisiya su, ane ya'ariyei nomo lo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Lowe marepi ape ne apou te'esiya, ‘Marepi tere'e ape wawero a'i ne. Ane lai etiri werese, Moses lo yo peri irosiya ape, ane marepi ta'i tote tawesiteye. Ane Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese lo peri tote tawesiteye.’

15Ane lai marepi ta'i lowe lo tote tawesisiya. Marepi nomo lo aiwawe a'i ne. Owane Sitewi lai lu taune werese wisere a'i, sosu lu taune werese luwaru a'i lowe werese si tame norohu hene anirowa.

16Serai ane lai mi mi pasi pasi Owane Sitewi lo nihe se yo seni aseyaro a'i ironamiteye. Sosu aiwawe a'i ane lu taune werese lo nihe se yo seni aseyaro a'i ironamiteye.

17Sosu a'i pe ane omo Jerusalem arunati su, iyu menei tomu ne'ese, ane si tame aiye ta'ame. Nowe mo'o su ane si fai su, ane ma'aru tamo lu ariye a'i ma'e auwei ne aitai. Ane etiri tamo Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aitai.

18Lowe ane Owane Sitewi lo wesi tutawe papu siyeye su, ane meni wara'i a'i ne. Ane meni amerame a'i. Lowe ane siyeye su, lu taune tomu ne'ese ane ma'e ta'uwerai. Ane yo seni luwaru a'i iro ta'ame.

19Ahowa, ane meni yahowa'i a'i ne. Lu tamo omo pani Esia ma'e fai ape, lowe ne ma'e fai ta'ame. Lowe ane ne ai peri au fu te'eye su, lowe ne ma'e ai peri ape au te'e areiyerowa.

20Lu ape mo saro ahe teisiya ape, lowe ane ma'e ai peri yo seni luwaru a'i au fu te'eye su, lowe ne ma'e fara'u au te'e areiyerowa. Ane lu owane werese ta'uwerai ape ma'e, iroteye su, lowe ane yo seni luwaru a'i siyerowata.

21Peri ape lowe lo wiyeme a'i tene! Ane lowe ponei ma'e teiye su, ane peri ta'i kairefi a'i au te'e areiyeye. Ane apou te'eye, ‘Lu taune werese temeniyeye su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lai lowe werese si tame ta'ane norohuwe hene anirowa.' Ane peri ape kairefi a'i tote tawesisiya. Fene pereye marepi ano ape au hesere."

22Sosu a'i pe Feliks le Jisas lo marepi oso po'o a'i wanu so'oruwe ape, lowe ma'e apou te'eye, "Peri ape tepa'asiye. Lu werese ire. Meni ape Lisias ai atu siye meni owane aiyerowa su, ane fara'u peri ape au te'e fareraiyerowa."

23Sosu le ai atu siye meni owane ta'i ma'e apou eiye, "Ne Pol kalabus wesi ma'e henetire. Ne le au noweinoweite. Pol lo kaiyemo mo werese fara'u etiri tamo aunarairowa."

Feliks lai Pol kalabus wesi papu fu aroweye.

24Nowe tomu ne'ese tepa'asye su, meni owane Feliks tani lo aiwawe fai. Tani lo iyape Drusila. Tani ape Juda lo menitani. Sosu le Pol ei aniye. Pol fai su, le Jisas Krais lo peri lowesi ma'e au te'e areiyeye. Lowe Jisas lo peri wanu etiye.

25Sosu Pol yo seni aseyaro a'i, tahe lowesi lo, lowesi au noweinoweiteye ape, ne, au te'e areiyeye. Nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai lu taune werese au hese ereirowa. Le etiri ape mo lowesi ma'e apou au te'e areiyeye. Feliks peri ape wanuwe su, le marepi erasi a'i atoweiyeye. Sosu le apou te'eye, "Fara'u peri te'e tepa'asire. Ne ire. Marepi ano toteyei su, ane ne si ei anirowa."

26Le marepi tere'e a'i toteye. Le apou toteye, "Pol ane ma'e ma'aru tamo fa aure." Serai le nowe tomu ne'ese Pol ei aniyei ne te'e tiyatiteye.

27Sosu a'i pe iyu menei hesi a'i i tepa'asiye su, Feliks omo ape arunatiyewe fi. Meni tere'e iyape Porsius Festus, le Feliks lo yaru wiyawi atati ta'aneteye. Ahowa, Feliks Juda lo lu werese ma'e marepi nine'iyei ne toteye. Serai le Pol kalabus wesi ma'e saro arunati.

Aposel 25

Pol Rom lo meni owane tutawe, Sisar, yo seni lo au hese ereirowa.

1Sosu nowe hesi heta i tepa'asiye su, meni Festus omo Sisaria arunatiyewe, omo Jerusalem ma'e yaneri.

2Omo Jerusalem ma'e henerai su, au heseyei lu owane tamo, lu owane tere'e tamo le ma'e Pol etiyei ne fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Lowe le ma'e apou te'eye, “Ne etiri wisere a'i nomo ma'e aure. Ne meni Pol omo Jerusalem ma'e si eimawesawi.” Lowe apou toteye, “Pol aiyerowa su, nomo yo tewiye sahe tei fareyarerowa. Pol aiyeyei su, nomo le aine tera'erowa.”

4Ahowa, Festus lowe ma'e itiya'u eiye, “Pol omo Sisaria kalabus wesi sahe saro irosiya. Nowe mo'o su ane omo ape ma'e si tame irowa.

5Fene lu Owane tamo ane mase itorirowa. Meni ape yo seni luwaru a'i iroteye su, fene le ma'e etirowa.”

6Sosu Festus nowe poweiye ereti hesi werese (10) lowe mase iroteye su, le omo Sisaria ma'e si itori. Nowe mo'o su, le Pol te'e etiye. Sosu le apou eiye, “Fene meni Pol heneta.”

7Sosu Pol henerai su, Juda lo lu tamo, omo Jerusalem ma'e itorai ape, le atahe a'i teirai. Lowe Pol ne yo seni luwaru a'i tomu ne'ese au fu te'eteye. Lowe etiri ape mo sitewi au te'e ta'ame.

8Sosu Pol itiya'u apou eiye, “Ahowa, ane yo seni luwaru a'i ta Juda lo yo werese ne iro ta'ame. Ane Owane Sitewi lo yo peri arisi ta'ame. Aiwawe a'i ane Rom lo meni owane tutawe lo yo peri werese arisi ta'ame.”

9Sosu Festus Juda lo lu werese pere'i siyeyei ne toteye. Le apou te'e toweriye, “Ne fara'u omo Jerusalem ma'e yaneyei awere? Ne fara'u ane ne ta'uweyei wesi ma'e tei irorowa awere? Serai lowe lo peri werese wanurowa awere?”

10Sosu Pol itiya'u apou eiye, “Ane lai Rom lo meni owane tutawe lo ta'uweyei wesi sahe teisiya. Lowe ane ma'e wesi ape sahe etiyei ne toteye. Fara'u, ane etiri luwaru werese a'i Juda lo lu taune werese ma'e iro ta'ame. Ne peri ano wiyeme a'i wanu so'oruwerowa!

11Serai ane etiri luwaru a'i erasi ta irowe su, ne ane aine tera'eyei ne toteye. Ane fara'u temeniyerowa. Ahowa, Juda lo lu ape mo, peri lowe lo, ane au fu te'eye ape, wawero a'i su, ne lu tere'e tamo lowe ma'e ane henetirowata. Ane meni owane tutawe no, Sisar, yo seni ano au hese ereire.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Sosu Festus lu owane tamo lo te'e tiyatiteye su, le si tame fai. Le Pol ma'e apou eiye, “Ne Rom lo meni owane tutawe ei aniye su, ne Rom lo owane tutawe ma'e fu ire.”

Meni Festus lai meni owane tutawe, Agripa, Pol ne ei toweriye.

13Nowe poweiye tamo i tepa'asiye su, meni owane Agripa einei lo Bernaisi omo Sisaria ma'e henerai. Lowesi Festus ma'e au te'e wisereyeyei ne toteye.

14Lowesi nowe tomu ne'ese iroteye su, Festus lowesi ma'e Pol ne te'eye. Le apou te'eye, “Meni ta kalabus wesi sahe iroteye ape, meni owane Feliks le kalabus wesi sahe arunati.

15Ane omo Jerusalem ma'e fi su, au heseyei lu owane tamo, ya'ariyei tamo, ane ma'e au te'eyei ne fai. Lowe le aine tera'eyei ne te'eye.

16Ane lowe ma'e apou te'eye, ‘Rom lo yo peri apou te'esiya. Nomo meni ta lu tere'e tamo ma'e yahowa'i henetirowata. Tu le lowe ma'e teirowawe, peri lowe lo wanuwei. Sosu le fara'u peri lowe lo itiya'u te'erowa.’

17Lowe saro ahe ane mase fai su, ane pereye a'i le etiyei ne ei ta'uwerai. Ane nowe mo'o su, ane meni ape ei aniye.

18Sosu lu ape mo ponei ma'e teiye su, lowe yo seni luwaru a'i au fu te'eye. Ane yo seni luwaru a'i ape mo wanuwe su, ane aiwawe a'i toteye, ‘Meni ape yo seni luwaru erasi a'i iro ta'ame.’

19Ahowa, lowe peri tame au fu te'eye. Lowe meni ta'i, temeniyeye ape, iyape Jisas ne, te'e areiyeye. Meni ape ne, Pol apou eiye, ‘Meni ape Jisas, temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe hene aniye. Lowe Juda lo marepi aiwawe a'i au te'eteye.’

20Ane peri lo sitewi siye etiyei ne toteye su, ane yo peri ape so'oru ta'ama. Serai ane le ma'e ei toweriye, ‘Ne fara'u omo Jerusalem ma'e si tame irowa awere? Lowe lai yo seni no au hese etirowa.’

21Sosu Pol Rom lo meni owane tutawe, Sisar, ma'e ei aniye su, ane apou toteye. Le lai meni owane tutawe ape ma'e fu ire. Sosu ane le kalabus wesi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sahe heneti. Wai ta'i omo Rom ma'e iyei su, ane le meni owane tutawe nomo lo ma'e eimawesawi.”

22Sosu a'i pe meni owane Agripa, Festus ma'e ei toweriye, “Ane fara'u meni ape lo peri wanurowa awere?” Sosu le itiya'u eiye, “Ei, aperi su, ne peri ape fara'u wanurowa.”

Pol Agripa ma'e au te'e areiyeye.

23Nowe mo'o su, Agripa einei lo Bernaisi lowesi ipari tahe wisere a'i ani asiteye. Lowesi lu owane tomu ne'ese mase, awei lo lu owane tomu ne'ese mase, ai atu siye lu owane tamo ta'uweyei wesi papu wiye. Sosu lowe ta'uwe tepa'asiye su, Festus lai Pol ei aniye.

24Sosu Pol ta'uweyei wesi henerai su, Festus lowe ma'e apou te'eye, “Meni owane tutawe Agripa, lu owane werese nomo aiwawe irosiya ape, fene meni ape siye etire. Juda lo lu taune werese omo Jerusalem sahe omo Sisaria sahe ane ma'e apou eiye, ‘Ne meni eite fu aine tera'ere.’

25Ane Pol lo peri wanuwe su, ane yo seni lo le ne aine tera'eyei ne tote ta'ame. Sosu le Rom lo meni owane tutawe, Sisar, ei aniye su, ane omo Rom ma'e eimawesawiyei ne toteye.

26Ane Rom lo meni owane tutawe, Sisar ma'e one towe ta leseyei su, ane peri so'oru ta'ama. Serai ane fene ma'e Pol henetai. Ane meni Owane Agripa ma'e Pol henetai. Nomo werese peri lo wanu etiyei su, ane peri ta fara'u Rom lo meni owane tutawe, Sisar ma'e one towe lese ausawirowa.

27Ane kalabus wesi meni ta, yo seni aseyaro a'i iroteye ape, Rom lo meni owane tutawe Sisar ma'e eimawesawirowata. Ane yo seni luwaru a'i, le irowe ape ne, one towe sahe leseyei.”

Aposel 26

Pol lai meni owane Agripa ma'e au te'e areieyeye.

1Sosu a'i pe meni owane Agripa Pol ma'e eiye, “Ne fara'u nomo ma'e au te'e areiyere.” Sosu Pol ponei sahe teiye su, ereti lo tesi fareraiyeye. Sosu le itiya'u te'eye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2“Meni owane Agripa, ane ne ne au te'e wisereyesiya. Ane peri ano au te'e areiyeyei su, ne peri ano wiyeme a'i au hese ereiyei. Juda lo lu werese ane ma'e etiyei su, ne fara'u peri sitewi siye etiteyei.

3Ne Juda lo marepi werese wanu so'oruwesiya. Aiwawe a'i, ne Juda lo etiri werese siye so'oruwesiya. Serai ane ne ne au te'e wisereyesiya. Ane peri te'e areiyeyei su, ne peri ano wanu etire.

4Juda lo lu taune werese lowe etiri werese ano siye so'oruweteye. Ane meni eime oso a'i iroteye su, lowe ane siye so'oruweteye. Ane lai omo pani ano iroteye ape, lowe ane siye so'oruweteye. Ane omo Jerusalem ma'e fi su, lowe marepi ano siye so'oruweteye.

5Lowe mi mi werese ane siye so'oruweteye. Lowe aiwawe a'i toteyei su, lowe peri wiyeme a'i ape fara'u ne ma'e au te'e areiyerowa. Ane Farisi lo marepi werese umasi etiteye su, lowe fara'u ne ma'e au te'e areiyerowa.

6Tu naifa Owane Sitewi lai ya'ariyei nomo lo ma'e peri ta wiyeme a'i au te'eye. Ane lai marepi ape tote tawesi etisiya. Pereye lowe ane ma'e marepi ape etiyei ne toteye.

7Owane Sitewi lai peri wiyeme a'i ape au te'eye su, Israel lo lu tewi (12) lowe werese peri te'e naneiyei ape mo ne ninawesiya. Lowe Owane Sitewi ma'e wiyawi ta'aneteye su, lowe mi mi pasi pasi peri te'e naneiyei ape mo ne ninaweteye. Meni owane, marepi ape aiwawe a'i ane tote tawesisiya ape, lowe ane etiyei ne totesiya.

8Owane Sitewi lai kairefi erasi irosiya. Le lu tamo, temeniyeye ape, fara'u si tame ta'ane norohuwe hene anirowa. Juda lo lu tamo marepi ape tote tawesi ta'ame.

9Tu naifa ane lai apou toteye. Ane wiyawi ta ta'aneteye. Ane lu taune werese, Jisas Nasaret lo meni lo marepi umasiteye ape, ane lowe ma'e au luwaruweye.

10Ane omo Jerusalem ma'e fai su, ane apou aiwawe irowe. Au heseyei lu Owane werese lo kairefi se, ane Jisas lo lu feni tomu ne'ese kalabus wesi ma'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

heneti. Lowe lu feni ape tera'eyei ne toteye su, ane apou eiye, ‘Ei, fene lowe aine tera'ere.’

11Mi mi werese ane ta'uweyei wesi werese sahe lu feni werese ma'e au luwaruweye. Ane lowe Owane Sitewi ne te'e naruteye ape, au fu te'eye. Ane ai erasi lowe ne toteteye su, ane omo pani tere'e ma'e fiyewe, lowe kalabus wesi ma'e hene aniye.

Pol Agripa ma'e au te'eye.
(Aposel 9:3-19; 22:6-16)

12Ane omo Damaskus ma'e lowe hene aniyei ne toteye. Ane yaneye su, ane au heseyei meni owane lo kairefi se lowe hene aniyei ne toteye.

13Poweiye po se ane lu tamo mase yo sahe iteye. Pereye a'i ane mi erasi, ni'arawe ma'e itorai ape, siyeye. Mitaiyeyei ape erasi a'i ne, poweiye lo mi oso a'i ne. Nomo werese napetu tawesiye.

14Nomo werese awei sahe winetaiteye. Sosu ane peri ahi ta uteye ape, wanuwe. Peri ahi ape, peri ano se iyape Hibru apou uteye, ‘Sol, Sol! Piyene ane ma'e au luwaruwesiya awere? Ne lai apou te'e areiyesiya su, ne topo ne au luwaruwesiya.’

15Sosu ane itiya'u eiye, ‘Meni owane ne eiwerai awere?’ Sosu meni owane itiya'u apou eiye, ‘Ane lai Jisas ne. Ne lai ane ma'e au luwaruweye.

16Sosu ne sine teire. Ane ne ariariyeye. Ne lai wiyawi ano ta'anerowa. Ne lai etiri werese, ne siyeye ape, au te'e fiyarite. Etiri werese, ane ne au atuaturowa ape, ne lu taune werese ma'e au te'e fiyarirowa.

17Lu tewi no ne ma'e au luwaruweyei su, ane ne pati henetirowa. Lu tewi tere'e ne ma'e au luwaruweyei su, ane ne aiwawe a'i au pati ferafereirowa.

18Ane lai ne lu taune tomu ne'ese ma'e au te'e fiyariyei ne eimawesawirowa. Lowe peri ano, ne au te'e fiyariyei ape, wanuwe su, lowe yo seni luwaru a'i towafi lowe lo aresaiye atati arunatirowa. Lowe Owane Sitewi ma'e si tame atati toterowa. Pereye lowe pasi wou a'i iroteye. Lowe peri ano umasirowa su, lowe mi a'i wou a'i tei irotorowa. Lowe sepei Satan lo kairefi fa atati arunatirowa su, lowe Owane Sitewi ne umasirowa. Lowe ane umasirowa su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowa. Lowe yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowa su, Owane Sitewi lu taune werese lo aiwawe omo hire ma'e hene ani wirowa.'

Pol lai meni owane Agripa ma'e wiyawi lo ne au te'eye.

19Serai ane ne ma'e, meni owane Agripa, au te'esiya, Owane Sitewi lai ane ma'e au suwou hamehameyei siyeye su, ane suwou hamehameyei ape umasiteye.

20Tu ane lai lu taune, omo Damaskus iroteye ape, au te'e fiyariteye. Sosu omo Damaskus arunati su, ane lu taune ma'e omo Jerusalem sahe au te'eyei ne fi. Aiwawe a'i ane omo pani Judia ma'e lu taune werese ma'e au te'e fiyariye. Mo'o ane lu tewi tere'e werese ma'e au te'e fiyariye. Ane Owane Sitewi lo peri lowe werese ma'e au te'e fiyariye. Lowe yo seni luwaru a'i lowe lo fa ani aweto arunatiyewe, Owane Sitewi ne umasite. Lowe yo seni luwaru a'i ani aresaiye arunatiyei su, lu taune werese wiyawi lowe lo wisere a'i siyeye.

21Ane Owane Sitewi lo peri Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe au te'e fiyariye su, Juda lo lu tamo ane anite tawesiyewe, ane aine tera'eyei ne toteye.

22Mi mi pasi pasi Owane Sitewi lai ane au pati ferafereiteye. Serai ane lu taune owane werese lu taune yahowa'i a'i ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyesiya. Peri ano Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese lo peri aiwawe a'i au te'esiya.

23Lowe Moses aiwawe apou au te'e areiyeteye, Owane Sitewi 'Meni Owane Sitewi lai ariariye ape, fofowei erasi wiyeme a'i teriterowa. Mo'o su, lu tamo le ma'e aine tera'erowa. Aine tera'erowa su, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe hene anirowa. Le meni tutawe Owane Sitewi lai si tame ta'ane norohuwe hene anirowa. Le awei hi ma'e itorai su, le marepi hepene he'i a'i lu taune werese lo ma'e, lu tewi tere'e ma'e au te'eyei ne itorairowa.'"

Agripa lai Jisas ne tote tawesiyei ne ataheyeye.

24Sosu meni owane Festus Pol ma'e peri erasi a'i uteye, "Pol, ne meremereye a'i ne. Marepi erasi no, ne ma'e meremereye a'i irowe."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Sosu Pol itiya'u apou eiye, “Owane meni Festus, Ahowa! Ane meremereye ta'ama. Peri ano farere wiyeme a'i ne.

26Meni owane ape peri ano wanu so'oruwesiya. Ane fara'u le ma'e au te'e te'erowa. Le etiri werese, ane au te'esiya ape, siye so'oruweteye. Ane lai etiri werese fareyareye se ta'ama.

27Meni owane Agripa, ne Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese lo marepi tote tawesisiya awere? Ane ne marepi ape tote tawesiye ape, so'oruwe tene!

28Sosu Agripa Pol ma'e itiya'u eiye, “Nowe oso a'i su, ne apou toteye, ne ane marepi he'i a'i ape tatai anirowa awere?”

29Sosu Pol itiya'u eiye, “Nowe oso a'i su, nowe pite a'i, ane Owane Sitewi ma'e ne au te'e towerisiya. Fene werese ane mase irosiya ape, ahowa, fene wafei se owe ape ti tawesinamirowa. Ne, lu taune werese aiwawe, peri ano wanuwe ape, Owane Sitewi lai fene werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.”

30Sosu meni owane ape, Festus menitani Bernaisi, lu owane tere'e aiwawe a'i sine teiteye.

31-32Lowe werese nowe ma'e heneye. Sosu lowe apou te'e tiyatiteye, “Meni ape yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Nomo le aine tera'erowata. Nomo kalabus wesi ma'e henetirowata.” Sosu Agripa, Festus ma'e apou eiye, “Meni ape Rom lo meni owane tutawe, Sisar ma'e ei ani ta'ame su, nomo le nowe ma'e ani arosawirowa. Ahowa, nomo le meni owane tutawe ape Sisar, ma'e eimawesawirowa.”

Pol omo Rom ma'e wai se iyatuti.

(Aposel 27:1–28:31)

Aposel 27

Lowe Pol omo Rom ma'e eimawesawi.

1Meni owane lo peri te'e naneiyei tepa'asiye. Pol Pani Itali ma'e iyei ne toteyei su, le kalabus wesi lu tere'e tamo aiwawe ai atu siye meni owane ma'e iyape Julius heneti. Meni ape ai atu siye lu tomu ne'ese iyape Rom meni owane pefine lo ai atu siye lu, au noweinoweiteye. Ane Pol lo lu feni aiwawe iyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Sosu nomo wai ape papu omo Adramitium ma'e fai ape, aro atowe. Wai ape omo tamo pani Esia ma'e iyatutiyei ne toteye. Nomo wai se omo Sisaria arunatiyewe, sa'i erasi ape ma'e iyatu toneye. Meni ta'i iyape Aristarkus nomo aiwawe fi. Le omo Tesalonaika pani Masedonia ma'e fai.

3Nowe mo'o su, nomo omo Saidon ma'e iyatu furi. Meni Julius Pol ma'e au noweinoweiteye. Le Pol ma'e apou eiye, “Ne fara'u kaiyemo no werese siyeri. Lowe fara'u au arowa.”

4Sosu nomo omo Saidon arunati su, fiyaru erasi a'i heneraiyewe, wai nomo lo kemere Saiprus feni wisere a'i ma'e iyatuti.

5Sosu nomo kemere Saiprus arunatiyewe fi. Sa'i erasi omo Silisia, omo Pamfilia atahe a'i iyatu toneri. Sosu nomo omo Maira pani Lisia sahe wai iyatu furi.

6Ai atu siye meni owane Aleksandria lo wai tere'e siyeye. Le nomo wai ape se hene arunari. Wai ape pani Itali ma'e iyatutiyei ne toteye.

7Omo Maira arunati su, nomo momotei a'i iyatutiteye. Nowe poweiye tomu ne'ese momotei a'i fi. Fiyaru erasi henerai su, nomo omo Nidus kairefi se henerai. Sosu nomo senitewi ma'e furi ta'ame su, nomo kemere Krit feni ma'e iyatu toneri. Omo Salmone awera'iynatiyewe fi.

8Nomo sa'i tewiye kairefi se iyatutiteye, nomo iyatuti su, nomo sa'i ape iyape Ya'orei Wisere a'i ma'e furi. Sa'i Ya'orei Wisere a'i ape omo Lasea atahe a'i irosiya.

9Sosu a'i pe nomo nowe poweiye tomu ne'ese saro ahe iroteye. Nowe tahe pa'are sa'i au huwe ape, i tepa'asiye su, fiyaru erasi a'i atahe a'i henerai. Sa'i ei erasi aiwawe atahe a'i henerai. Wai ta sa'i iyatu toneri su, fiyaru, sa'i ei wai ani awetu awetorowa. Sosu Pol lowe ma'e peri kairefi se apou te'eye,

10“Lu werese Wanure! Nomo sa'i toneriyei su, fiyaru, sa'i ei erasi wai eite ani awetu awetorowa. Wai ani awetorowa su, etiri werese sa'i papu itorowa. Nomo aiwawe a'i sa'i papu itorowa. Serai nomo awei pani sahe sato ahe onure.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[11]Ahowa, ai atu siye meni owane Pol lo peri umasi ta'ama. Le wai lo meni owane marepi topo lo wanu umasiteye.

[12]Nowe fiyaru erasi se, sa'i ya'orei ape wai senitewi ma'e furai ta'ame. Wai furowa su, sa'i ei wai ani awetorowa, serai lu tomu ne'ese sa'i ya'orei ape arunatiyei ne toteye. Lowe omo Finiks ma'e iyei ne toteye. Omo ape sahe nowe fiyaru erasi se saro iroteye. Omo ape sahe Kemere Krit sahe sa'i ya'orei wisere a'i ape fiyaru ne saro ahe fareyarerowa.

Fiyaru sa'i ei erasi a'i henerai.

[13]Sosu fiyaru oso a'i henerai su, lowe apou toteye, “Fiyaru wisere a'i. Nomo omo Finiks ma'e iyei.” Sosu lowe sa'i erasi iyatu toneye. Lowe Krit lo sa'i tewi atahe a'i ma'e iyatuti.

[14]Oso a'i su, fiyaru ape henerai. Fiyaru erasi Kemere Krit sahe soro ma'e oweirai.

[15]Fiyaru erasi ape wai nomo lo ani terutorowe su, nomo wai ape iyatuti noweinowei ta'ame. Wai ape fetaneyeti.

[16]Nomo kemere oso a'i iyape Kauda fetaneyetiteye su, nomo wai oso a'i kairefi anite ti tawesiye.

[17]Sosu lu werese wai oso a'i ape ani ti tawesi tepa'asiye su, lowe wai erasi ape wafei se ti atati tawesiye. Fiyaru erasi ape lai wai ape aine tapereseyei ne ataheyeye. Wai ape wafei ti tawesi tepa'asiye su, lowe wai eneri tapiye omo pani Afrika sahe aine tapereseyei ne tote atoweiyeye. Lowe wai lo ipari tahe hi ani ararowe su, fiyaru wai ape ani fetaneyeti.

[18]Fiyaru erasi wai nomo lo ani aineraiteye. Nowe mo'o su, lowe etiri werese wai sahe ani asiye ape, sa'i ma'e fu arowe. Serai wai erasi ape wiyeme a'i fetaneyeteye.

[19]Nowe hesi heta i tepa'asiye su, lowe wai lo etiri werese, wafei aiwawe sa'i ma'e ani fu arowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Nowe tomu ne'ese poweiye, eiwariyemi werese siye ta'ame. Fiyaru erasi nomo werese ani arosawi. Nomo werese apou toteye, “Nomo werese sa'i papu atenise itorowa.”

[21]Nowe tomu ne'ese lowe ene a ta'ame su, Pol ponei teiye apou te'eye, “Lu werese wanure! Fene peri ano wanu umasiye su, nomo fara'u iroteye. Nomo Kemere Krit saro teiteye su, etiri werese nomo lo fu aro ta'ame. Nomo werese wiyeme a'i iroteye.”

[22]Ahowa, fene werese marepi fene lo kairefi a'i totere. Lu werese nomo lo sa'i papu atenise ito ta'ame. Wai ape lai sa'i papu itorowa.

[23]Liyewe pasi, Owane Sitewi, ane umasiye ape, ane wiyawi lo au ta'aneteye ape, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ane ma'e atahe a'i teirai.

[24]Le apou eiye, “Pol, atoweiye sawa! Ne Rom lo meni owane tutawe, Sisar ma'e teiri. Sisar peri no wanurowa. Owane Sitewi lai ne lu werese aiwawe irosiya ape, le peri no ape wanuteye. Lu werese sa'i atenise temeniye ta'ame.”

[25]Serai fene werese kairefi a'i irore. Fene atoweiye sawa! Ane Owane Sitewi lo marepi tote tawesisiya. Etiri werese Owane Sitewi lai ane au te'eteye su, wiyeme a'i henerairowa.

[26]Ahowa, nomo kemere oso a'i tewiye sahe wai werese ani furowa.

[27]Sosu a'i pe pasi ereti feni werese lowe hesiyo hesiyo i tepa'asiye su, fiyaru erasi nomo Sa'i Adria fetaneyeti. Pasi po, wai lo lu tewi tamo awei pani ta atahe a'i iyei ne toteye.

[28]Sosu lowe wafei tapiye se sa'i yaru siyeyei ne ani fu arowe. Sa'i yaru (40 mita aiwawe a'i). Nowe oso a'i, lowe wafei tapiye se si tame ani fu arowe. Sa'i yaru (30 mita aiwawe a'i).

[29]Lowe werese atoweiye irowe. Sosu lowe tapiye erasi hesiyo hesiyo wafei se ti tawesiye ape, lowe sa'i ma'e ani fu arowe. Sosu lowe god tere'e towafi lowe lo nowe mitaiyeyei ne te'eye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Wai lo lu tewi tamo wai arunatiyei ne toteye su, sosu lowe wai oso sa'i papu ani fu arowe. Lowe peri apou areare te'eye, “Nomo wai pihatu ma'e wafei tapiye se sa'i papu ani fu arorowa.” Lowe lai wai erasi ape arunatiyei ne toteye.

31Sosu a'i pe Pol ai atu siye meni owane ma'e apou eiye, “Lu eite mo wai erasi arunatiyei su, nomo werese temeniyerowa. Lowe werese wai sato pei irote.”

32Ai atu siye lu werese peri eite wanuwe su, lowe wai lo wafei mene'e se aine touwe. Sosu wai oso a'i sa'i papu itori.

33Nowe mitaiyeye su, Pol ponei sahe teiye le apou te'eye, “Fene werese nowe tomu ne'ese ene a ta'ame. Serai ane fene ma'e au te'e areiyesiya.

34Fene werese ayei tamo ene are. Fene ene a ta'ame su, fene werese luwaru irorowa. Fene kairefi a'i irote. Fene werese wisere a'i teitorowa.”

35Sosu Pol peri tepa'asiye su, le lowe ponei a'i nau ta'ase ani topotowe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Sosu le nau ta'ase tewi pa tewi ene ateye.

36Sosu lowe werese kairefi he'i aniye su, lowe nau ta'ase ene ateye.

37Lu werese, wai papu iroteye ape (276 aiwawe a'i ne).

38Lowe werese ene a tepa'asiye su, lowe kewi so sa'i papu ani fu arowe. Lowe kewi so fu arowe su, wai orese ta'ame, fetane a'i fetaneyeye.

Wai erasi ape aine tapereseye.

39Esi su, lowe awei pani ta siyeye. Ahowa, lowe awei pani ape so'oru ta'ama. Eiwerou ma'e irosiya awere? Sosu lowe sa'i ya'orei eneri wisere a'i ta siyeye su, lowe wai sa'i tewiye furiyei ne toteye.

40Sosu lowe wafei tapiye se aine tou arowe. Lowe wai si iyatu siye wafei aine touwe. Sosu lu tamo ipari tahe hire ani aine ape'i ereye. Sosu eneri ma'e furiyei ne toteye.

41Ahowa wai eneri ta aine tawesiye. Wai pihatu he'e tawesiye. Wai si sa'i ei erasi se aine taperese fiyari ereye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

42Ai atu siye lu werese kalabus lu werese aine tera'eyei ne toteye. Lowe apou toteye, kalabus lu werese sa'i feirowa su, lowe werese itero fiyarisawi.

43Ai atu siye meni owane Pol noweinoweiyei ne toteye. Sosu le lowe ma'e apou eiye, “Ahowa, fene lu werese owe ape aine tera'ere.” Sosu le apou eiye, “Lu werese fara'u sa'i itorire. Eneri sahe feiri.

44Lu tamo feirowata ape fara'u metei tewi a'i ereti se ani fetane feiteye. Sosu lu werese eneri ma'e fei ani teiri.”

Aposel 28

Pol kemere Malta ma'e iroteye.

1Nomo werese sa'i tewiye ma'e furi. Lu tamo kemere lo iyape Malta au te'eye.

2Lu taune, kemere ape sahe iroteye ape, nomo ma'e wisere a'i au pati ta'aneteye. Lowe yehe arineye su, lowe nomo ne au wisereyeteye. Sa'i naretei a'i erasi itoteye su, lowe nomo yehe atahe se apou ei aniye.

3Sosu Pol lowahi yehe ta'uwe arineye su, le lowahi ape mo yehe ani leiye. Sosu haru aimesi lai lowahi yehe hire tepa'asiye auweiye. Sosu Pol ereti sahe tomuwe.

4Sosu lu werese, omo ape sahe iroteye ape, haru eite siyeye su, lowe te'e tiyatiye. Lowe apou eiye, “Sawi amou! Meni eite aine tera'e siye meni. Sa'i ei erasi le aine tera'e ta'ame su, sepei owane yo seni luwaru a'i itiya'u irowei ape, le haru aimesi aine tera'erowa.”

5Sosu Pol haru ape yehe papu fu arosawi. Haru ape Pol tomuwe su, le temeniye ta'ame.

6Lu taune werese ereti lo meiyei ne toteye. Sosu lowe Pol temeniye winetaiyei ne toteye. Ahowa, lowe nowe ta se ninaweteye su, lowe marepi towafi lowe lo apou tote awetowe. “Pol temeniye ta'ame su, serai meni eite god tere'e ne.”

7Kemere ape sahe meni owane ta lo awei pani atahe a'i iroteye. Meni owane lo iyape Publius. Le, nomo fai ape, wanuwe su, le nomo werese ma'e au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

isafiye noweinoweiteye. Nowe hesi heta i tepa'asiye su, le nomo au isafiye noweinoweiteye.

8Meni ape lo tai u erasi se wari sahe howeiteye. Meni ape tahe umeri se, li sa'i, u se howeiteye. Sosu Pol le ma'e fi su, ereti topo lo hire isawe hetesiye. Sosu le Owane Sitewi ma'e au te'eye. Sosu peri ape au te'e tepa'asiye su, tahe lo au fara'uweye. Li sa'i po'uteye.

9Sosu lu taune tomu ne'ese u se ape, wanuwe su, lowe Pol ma'e fai. Sosu le lowe werese au ta'ane fara'uweye.

10Sosu lu taune werese, kemere sahe iroteye ape, etiri tomu ne'ese nomo ma'e auwe. Sosu nomo wai se iyei ne toteye su, lowe etiri ayei tomu ne'ese nomo ma'e auwe.

Pol omo Rom henerai.

11Sosu a'i pe yame hesi heta nomo kemere ape sahe iroteye. Sosu meni Aleksandria lo wai ta'i kemere ape sahe tu henerai ape, fiyaru sa'i ei ninawe po'uteye. Fiyaru, sa'i ei tepa'asiye su, lowe omo Rom ma'e iyatutiyei ne toteye. Lowe god tere'e hesi lo hepene pihatu sahe leseye. Lowesi lo iyape Kasta, Polaks.

12Sosu nomo Kemere Malta arunati su, sa'i erasi iyatu toneri. Nomo omo Sirakyus ma'e henerai. Nomo poweiye hesi heta saro iroteye.

13Sosu poweiye hesi heta i tepa'asiye su, nomo Sirakyus arunati. Sosu omo Regium ma'e henerai. Nowe mo'o su, fiyaru ta fau ma'e fai ape, henerai. Sosu nomo Regium arunatiyewe, omo Puteoli ma'e nowe mo'o se henerai.

14Nomo omo Puteoli henerai su, nomo wai ape arunati. Lu feni tamo wesi towafi lowe lo sahe nomo ei aniye. Nomo poweiye ereti feni werese feni hesi a'i (7) tei iroteye. Nomo lowe arunati su, nomo yo sahe omo Rom ma'e iteye.

15Nomo yo sahe iteye su, lu feni nomo lo, nomo fai ape, wanuwe su, lowe nomo ma'e ta'uwerai. Lu taune tamo omo Apius lo nepawe amerame a'i ma'e fai. Lu tamo tere'e omo tere'e howeiyei lo wesi hesi heta iroteye ape, ma'e fai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lowe nomo ma'e ta'uwerai. Pol lowe werese siye ta'uwerai su, le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le marepi lo kairefi a'i irowe.

16Nomo omo Rom henerai su, lu owane tamo apou te'eye, “Ne fara'u wesi no howeiri. Ane kalabus wesi ma'e heneti ta'ame. Ai atu siye meni ta'i ne aiwawe a'i iyei. Le ne au ninawe noweinoweiteyei.”

Pol Owane Sitewi lo peri omo Rom sahe au te'e fiyariteye.

17Nowe hesi heta i tepa'asiye su, Pol Juda lo lu owane tamo ei ta'uwe aniye. Lowe ta'uwerai su, lowe ma'e apou te'eye, “Kaiyemo mo, ane lu tewi nomo lo ma'e yo seni luwaru a'i ta iro ta'ame ne. Aiwawe ane ya'ariyei yo peri nomo lo arisi ta'ame. Ahowa, Juda lo lu owane tamo ane anite ti tawesiyei. Lowe ane Rom lo meni owane ma'e heneti.

18Rom lo lu owane ape mo peri ano wanuwe su, lowe ane arosaiyei ne toteye. Lowe apou te'eye, ‘Pol yo seni luwaru a'i ta iro ta'ame. Serai nomo le aine tera'e ta'ame.’ Ahowa, Juda lo lu owane tamo ane aine tera'eyei ne toteye.

19Juda lo lu owane apou hareye, ‘Ahowa! Ne meni ape owe ape arosawi. Ne le aine tera'ere.’ Serai ane Rom lo meni owane tutawe, Sisar ei aniye. Ane Juda lo lu taune werese ma'e orese a'i irowei ne tote ta'ame.

20Serai ane fene te'e ta'uwerai. Ane fene peri ta te'eyei ne toteye. Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei, nomo Israel lu taune werese ninawesiya ape, ane meni ape ne au te'esiya. Lowe marepi ano ape ane lu taune werese ma'e au te'eteye ape, ne wafei se ti tawesiteye.”

21Sosu lowe itiya'u te'eye, “Nomo one towe ta lowe fai ape ma'e, lese ausai ta'ame. Lu tere'e tamo, Jerusalem ma'e fai ape, lowe ne ne yo seni luwaru a'i au te'erai ta'ame.

22Ahowa, nomo peri no wanuwei ne totesiya. Lu taune tomu ne'ese, omo omo werese iroteye ape, Jisas ne au te'e naruteye.”

23Sosu a'i pe lowe poweiye ta se Pol lowesi ma'e ta'uweraiyei ne ariariyeye. Poweiye ape henerai su, lu taune tomu ne'ese Pol lo wesi ma'e ta'uwerai. Sosu Pol esi, neriwei a'i Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeteye. Le Jisas ne Moses

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo yo peri sahe au te'eteye. Le Owane Sitewi lo au te'e siye lu werese lo one towe lowe ma'e Jisas ne au te'e atuatuteye.

24Lu taune tamo Pol lo peri wanuwe su, lowe Jisas lo yo umasiteye. Lu taune tere'e tamo wanu umasi ta'ame.

25Lu taune tere'e tamo marepi tere'e tere'e toteteye. Sosu Pol peri ta lowe ma'e te'e, “Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ya'ariyei nomo lo ma'e Owane Sitewi lo au te'e siye meni, Aisaia, ahi lo se peri wiyeme a'i apou au te'eye,

26-27‘Ne lu taune ape ma'e peri wiyeme a'i au te'ere. Fene werese peri ape wanurowa su, ahowa, fene peri eti sitewi wanu so'oruwerowata. Fene siyerowa su, etiri werese fene siye so'oruwerowata. Lu tewi ape lo marepi kairefi a'i henerai. Lowe apaniye lo aine tawesiye su, serai lowe Owane Sitewi lo peri wanu ta'ame. Lowe nihe lowe lo niso'uwe tawesiye su, lowe etiri werese siye ta'ame. Lowe nihe lowe lo petaneyei su, apaniye lowe lo tosowei su, marepi lowe lo wanu so'oruwerowa su, lowe marepi towafi lowe lo ani awetorowa su, ane fara'u marepi hepene he'i aurowa.’ *Ais* 6:9-10

28Juda lo lu taune, fene peri ano wanu etire. Owane Sitewi lai lu taune Moses lo yo peri umasi ta'ame ape, lowe ma'e yo seni luwaru a'i towafi lowe lo au ani sasari pamoweye. Lowe werese Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, le lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Lu taune tewi tere'e ape mo peri lo wanu etirowa. Peri ape Aisaia lai lu taune werese ma'e au te'eye. Lu taune wesi arunati.”

29{Pol peri ape te'e tepa'siye su, Juda lo lu tamo ai marepi erasi te'e tiyati toteteye. Lowe wesi ape arunatiyewe fi.}

30Sosu a'i pe Pol iyu menei hesi wesi lo, le eteye ape, sahe iroteye. Lu taune le ma'e aiyeteye ape, le lai lowe ne au te'e wisereyeteye.

31Sosu le Owane Sitewi lo marepi kairefi a'i se lu taune tomu ne'ese ma'e, le sahe sewiye aiyeteye ape, au te'e areiyeteye. Sosu le Meni Owane Jisas Krais lo peri lu taune ma'e au te'e atuatuteye. Ane Luk one towe eite lese tepa'asiye. Papera.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Rom

Rom 1

Peri tutawe.

[1]Iyape ano Pol. Ane one towe eite lu taune, omo Rom irosiya ape, Owane Sitewi lo yo seni umasisiya ape, ma'e lese ausawiyei. Ane Krais Jisas lo wiyawi yahowa'i meni henerai. Ane Owane Sitewi lai peri heneruwe wisere a'i lo fa au te'e areiyeyei ne ariariyeye. Le ane lu taune werese ma'e peri lo au te'eyei ne eimawesawi.

[2]Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e peri heneruwe wisere a'i te'e naneiyei ape au te'eye. Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo peri te'e naneiyei ape Owane Sitewi lo one towe sahe lese areiyeye.

[3]Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape Owane Sitewi lo meni eime ne au te'eteye. Owane Sitewi lo meni eime ape awei se menitani ta lai le auteiye. Ya'ariyei lu feni lo iyape apou a'i owane meni Devit lo ne.

[4]Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo kairefiyeyei se, le lai Jisas Krais, Meni Owane Pefine a'i nomo lo, si tame norohuwe sineye su, le lu taune werese ma'e au te'e atuatu areiyeye. “Jisas Krais lai Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne.”

[5]Meni Krais me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai ane ne au ferafereiye. Serai le wiyawi ta ane ma'e auwe. Le ane lu tewi tere'e tere'e ma'e peri lo au te'e areiyeyei ne eimawesawi. Lu tewi tere'e tere'e Owane Sitewi lo peri wanu umasinamiteye ape, lowe aiwawe a'i Owane Sitewi lo eimane pefine a'i henerai. Serai lowe Krais lo peri werese wanu umasinamiteye su, lowe Owane Sitewi lo iyape pefine a'i te'e arunamiteye.

[6]Fene aiwawe a'i ne. Owane Sitewi lai fene ei aniye su, fene peri lo wanu umasinamiteye. Serai fene Jisas Krais lo lu feni henerai.

[7]Rom lo lu taune werese Jisas Krais lo peri wanu umasiteye ape, Owane Sitewi fene tote wawesiyesiya. Le lu feni heneraiyei ne ariariyeye. Serai ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

one towe eite fene ma'e lese ausawiyei. Ane Owane Sitewi ma'e fene ne ei towerisiya. Sosu Owane Sitewi lai tai nomo lo, sosu Meni Owane Jisas Krais, lowesi marepi ferafereiyei lowesi lo fene ma'e fa aure. Sosu lowesi fene ma'e marepi fetane a'i lo mi mi werese ironamirowa.

Pol lu taune werese, Rom iroteye ape, siyereme.

8Tu ane peri ta fene ma'e te'e so'oruwerowa. Lu taune tomu ne'ese omo werese irosiya ape mo, tote tawesiyei fene lo ne au te'e fiyari areiyeteye. Jisas Krais nomo werese ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Serai ane Owane Sitewi ma'e tote tawesiyei fene lo ne au wisereyesiya.

9-10Ane mi mi werese Owane Sitewi ma'e fene ne au ei towerinamisiya. Ane marepi kairefi a'i fene ma'e sewiyeyei ne totesiya. Serai ane Owane Sitewi ma'e mi mi werese apou ei towerisiya, “Ane lu tewi no omo Rom irosiya ape, sere sewiyeyei ne totesiya. Ane marepi no umasirowa. Ne fara'u ane ma'e yo ta au atuature. Serai ane lowe ma'e sewiyeyei ne irowa.” Owane Sitewi lai marepi ano siye so'oruwe tepa'asiye. Ane lai marepi kairefi a'i ano se peri he'i a'i lo au te'enamiteye. Ane lu taune werese werese ma'e Owane Sitewi lo meni eime ne au te'e fiyari areiyenamisiya.

11Ane marepi erasi a'i se fene siyeyei ne totesiya. Ane fene ma'e aiyerowa su, ane Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo yo seni fene ma'e au te'e areiyerowa. Sosu tote tawesiyei fene lo tei kairefiyerowa.

12Ane tote tawesiyei fene lo siyeyei su, fene marepi ano fara'u tei kairefiyerowa. Sosu aiwawe a'i fene tote tawesiyei ano se siyeyei su, ane marepi fene lo tei kairefiyerowa. Serai tote tawesiyei nomo lo tei kairefiyenamirowa.

13Fene apou wanu so'oruweyei su, ane marepi nine'irowa. Wanure! Kaiyemo nowe tomu ne'ese ane fene ma'e sewiyeyei ne aiyetereme. Ahowa, nowe werese ape etiri ta mo lai yo ano einamiteye. Serai ane fene ma'e aiye te ta'ame. Ane fene ma'e sewiyeyei ne totereme. Tu naifa ane lu tewi tere'e mase Owane Sitewi lo wiyawi ta'aneteye. Aiwawe a'i ane fene mase Owane Sitewi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo wiyawi ta'aneyei ne totesiya. Serai ane tote tawesi kairefiyeyei fene lo au te'e kairefiyerowa.

14Ane fene mase Owane Sitewi wiyawi ta'aneyei ne aiyereme. Piyene awere? Owane Sitewi lai ane ma'e peri lo lu taune werese ma'e fa au te'e fiyari areiyeyei ne auwe. Serai ane lu taune werese werese ma'e Krais lo peri heneruwe ape fa au te'e areiyeye tene. Lu taune omo pani Grik irosiya ape ane Krais lo peri heneruwe fa au te'e areiyerowa. Aiwawe a'i lu tewi tere'e omo pani tere'e tere'e sahe irosiya ape, ane lowe ma'e Krais lo peri heneruwe au te'e areiyerowa. Lu tewi tere'e marepi wisere erasi ape mo mase ane aiwawe a'i au te'e areiyerowa. Sosu aiwawe a'i lu taune marepi yahowa'i irosiya ape mo, ane lowe ma'e Krais lo peri heneruwe au te'e areiyerowa.

15Sosu aiwawe a'i marepi ano erasi a'i totesiya. Ane fene ma'e omo Rom sahe irosiya ape, aiwawe a'i Krais lo peri heneruwe au te'e areiyeyei ne totesiya.

16Ane Krais lo peri heneruwe ne neritase siye ta'ame. Krais lo peri heneruwe ape Owane Sitewi lo kairefi nomo ma'e au atuatusiya. Lu taune werese peri heneruwe ape wanu tote tawesi umasinamiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Peri heneruwe ape tu Juda lo lu taune ma'e au te'e areiyeteye. Sosu mo'o lu tewi tere'e tere'e fara'u peri heneruwe ape wanu tote tawesiteye.

17Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i apou au atuatu areiyesiya. Lu taune werese Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai lowe lu taune aseyaro a'i au te'erowa. Serai lowe tu le ne tote tawesirowawe, mi mi weriyei le ne tote tawesinamirowa. Owane Sitewi tu naifa weriyei one towe lo sahe apou eiye, “Lu taune werese ane ne tote tawesinamiyei ape, sosu ane lowe ne apou au te'esiya. Fene nihe ano se lowe lu taune aseyaro a'i ne. Lowe mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.”

Lu taune werese Owane Sitewi ne me'iyeni ma'e atati aruwe.

18Lu taune werese Owane Sitewi ma'e me'iyeni ma'e atati arunamisiya ape, sosu yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e ai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marepi erasi a'i totenamisiya. Lu taune yo seni luwaru a'i eito eite ironamiyei su, lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i marepi towafi lowe lo se einamiye.

19Lu taune werese omo werese sahe Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i siye so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lai marepi wara'i a'i lo lowe ma'e au atuatuteye. Serai lu taune werese Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwe tene.

20Lu taune werese Owane Sitewi lo marepi werese siyerowata. Ahowa, tu naifa weriyei weriyei Owane Sitewi lai awei lo etiri ta'aneye su, nowe pereye eite se aiwawe a'i henerai su, lu taune werese awei lo etiri werese Owane Sitewi lai ta'aneye ape, siyeye. Lu taune awei lo etiri werese siyeye su, Owane Sitewi lai kairefi erasi lo mi mi weriyei weriyei ironamitorowa ape, sosu yo seni wara'i a'i lowe ma'e au atuatu areiyeye. Serai lowe apou te'erowata, “Ane yo seni luwaru se ta'ama. Ane Owane Sitewi Pefine so'oru ta'ama.” Wawero a'i tene! Lowe Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i siye tepa'asiye.

21Lowe Owane Sitewi siye so'oruwe tepa'siye. Ahowa, lowe Owane Sitewi Pefine a'i marepi erasi tote ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo iyape ei ani aru ta'ame. Owane Sitewi ma'e te'e nine'i ta'ame. Piyete. Toteyei lowe lo meremereyeyei a'i ironamiteye. Lowe so'oruwe toteyei wisereyete se ta'ama. Serai lowe Owane Sitewi lo yo seni siye umasirowata.

22Lowe marepi luwaru a'i apou toteteye. “Nomo etiri werese ape mo so'oruwe tene!” Wawero a'i! Toteyei lowe lo meremereye a'i iroteye.

23Lu taune ape mo Owane Sitewi weriyei weriyei ironamisiya ape, me'iyeni ma'e atati aruwe. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'e nine'i wisereye te ta'ame. Lowe meni ta mi mi weriyei iro ta'ame ape, lo nihari hepene me se hawese ta'ane leseye. Lowe aiwawe a'i irowe, awiye, haru, lo hepene me se hawese ta'ane leseye.

24Sosu a'i pe lu taune werese marepi luwaru a'i towafi lowe lo tote umasiteye. Sosu lowe yo seni luwaru a'i eito eite ironamiteye su, Owane Sitewi lai lowe me'iyeni ma'e atati arunati. Serai lowe mi mi weriyei weriyei tafa'e yo seni luwaru a'i ironamitorowa. Lowe tafa'e yo seni luwaru a'i ironamiteye su, lowe tahe pa'are towafi lowe lo au ani luwaruweteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i wanu arisiteyewe, me'iyeni ma'e atati aruwe. Sosu lowe peri wawero wanu umasinamiteye. Lowe etiri tamo, Owane Sitewi ta'aneye ape, au wisereye nine'iteye. Sosu lowe Owane Sitewi pefine etiri werese ta'aneye ape me'iyeni ma'e atati aruwe. Owane Sitewi ape ne nomo le ne au wisereye nine'inamitorowa su, nomo yo seni wisere a'i irorowa.

26Serai lu taune ape mo yo seni eito eite ironamiteye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e yo seni luwaru a'i ne apou eiye, “Fara'u a'i ne. Fene yo seni luwaru a'i ironamite.” Serai taune tamo lu tamo naituwe ta'ama. Ahowa, taune tamo taune tere'e naituwe. Serai lowe tahe pa'are lowe lo au luwaruweteye.

27Sosu aiwawe a'i lu wenei taune ta naituwei lo marepi awera'iyenati su, lowe lu wenei tere'e marepi erasi a'i totenamiteye. Serai lowe lu tere'e naituwei ne toteye. Lowe tafa'e yo seni luwaru a'i lu tere'e ma'e ironamiteye. Serai lowe yo seni eito eite ironamiteye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i au hese ereiyewe, lowe ma'e etiri luwaru a'i lowe ma'e te'e naneiyei ape, itiya'u au tepa'asiye.

28Sosu a'i pe lowe Owane Sitewi Pefine a'i me'iyeni ma'e atati arunati su, Owane Sitewi lai lowe ma'e apou te'eye, “Fene werese fara'u. Fene marepi luwaru a'i umasinamite. Sosu fene yo seni luwaru a'i ape mo, ane einamiye ape irote.”

29Marepi hepene lowe lo marepi luwaru a'i apou ape teme'eriyeye. Yo seni unou a'i apou ape ironamiteye. Lowe yo seni luwaru a'i iroteye. Lowe etiri tomu ne'ese aniteye. Lowe lu taune ma'e fofowei auwe. Lowe etiri tamo siye wisereyeteye. Lowe lu taune tiyati tamo aine tera'e temeniyeteye. Lowe ai atu tiyatiteye. Lowe peri wawero tamo te'e areareteye. Lowe lu taune ma'e peri luwaru a'i au te'eteye. Lowe lu taune tere'e ma'e peri wawero te'e fiyariteye.

30Lowe lu taune ma'e peri te'e naruteye. Lowe Owane Sitewi ma'e ai marepi totenamiteye. Lowe peri luwaru yahowa'i au te'eteye. Lowe iyape towafi lo ei ani aruweteye. Lowe lu taune ma'e apou te'eye, “Nomo lu taune ma'e wisere

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i tene!” Ahowa, lowe marepi luwaru he'i a'i totenamiteyewe, yo seni apou ape ironamiteye. Lowe tai mai towafi lowe lo peri arisinamiteye.

31Lowe yo seni meremereye a'i ironamiteye. Lowe peri te'e naneiye towafi lowe lo arisinamiteye. Lowe lu feni towafi lowe lo ai marepi totenamiteye. Lowe tiyati siye ewite ta'ame.

32Lu taune werese yo seni luwaru eito eite ironamiteye ape, lowe Owane Sitewi lo peri wara'i werese a'i so'oruwe tene. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo peri wara'i a'i wanu arisinamiteye. Owane Sitewi lo peri wara'i a'i apou te'eye, “Lu taune yo seni luwaru eito eite umasinamisiya ape, Owane Sitewi lai lowe yehe omo ma'e eimawesawirowa.” Lowe peri ape so'oruwe tepa'asiye. Sosu lowe yo seni luwaru a'i ape ironamitorowa. Lu taune tere'e yo seni luwaru a'i irowei su, lowe lu taune apou ape mo ma'e marepi wisere a'i totenamirowa.

Rom 2

Owane Sitewi lai Juda lo yo seni au hese ereirowa.

1Sosu a'i ape lu taune tamo lai lu taune tere'e ma'e yo seni luwaru a'i au hese ereiyei su, fene ta'i ta'i a'i apou te'erowata. “Ane yo seni luwaru a'i se ta'ame.” Fene toteyei apou ape toteyei su, fene yo seni luwaru a'i towafi fene lo fene ma'e au hese ereisiya. Piyene awere? Yo seni lowe iroteye ape, fene aiwawe a'i yo seni luwaru a'i ape ironamisiya.

2Lu taune yo seni luwaru a'i irosiya ape, Owane Sitewi lai fofowei erasi ta lowe ma'e itiya'u aurowa. Nomo etiri ta so'oruwesiya. Le yo seni au hese ereiyei su, Owane Sitewi lo yo seni pefine a'i tene!

3Fene lu taune tamo lo yo seni luwaru a'i iroteye ape, au hese ereisiya su, sosu fene apou au te'eyei, “Owane Sitewi lai fofowei erasi a'i tamo lowe ma'e itiya'u aure.” Ahowa, fene yo seni luwaru a'i apou ape ironamisiya. Fene eiwerou totesiya awere? Owane Sitewi fofowei erasi fene ma'e itiya'u aurowa ta'ama awere? Piyete! Owane Sitewi lai fene ma'e fofowei erasi aiwawe a'i aurowa!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Fene eiwerou totesiya awere? Owane Sitewi lai fene ma'e yo seni wara'i a'i lo au atuatunamisiya. Le fene ne iyu menei tomu ne'ese ninawesiya. Sosu le fene ma'e fofowei erasi witane se a'i itiya'u au se ta'ame. Ahowa, le fene ne ninawenamisiya. Owane Sitewi lai yo seni wara'i a'i ironamisiya. Serai fene toteyei apou owe ape totere. “Owane Sitewi lai yo seni wara'i a'i ironamisiya su, le yo seni luwaru a'i ano fofowei erasi a'i ane ma'e itiya'u aurowata.” Ahowa, yo seni wara'i a'i nomo ma'e omo hire iyei yo ape au atuatusiya. Serai nomo werese yo seni luwaru a'i nomo lo me'iyeni ma'e atati arunatite! Sosu nomo Owane Sitewi lo peri werese tote umasinamite.

5Marepi fene lo kairefi a'i totenamisiya. Aiwawe a'i fene yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunati se ta'ame. Serai nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai ai marepi erasi a'i fene ma'e totenamitorowa. Sosu fene mi mi weriyei weriyei fofowei erasi a'i teritetorowa. Nowe ye'ewi ape se Owane Sitewi lai yo seni wara'i a'i lo fene ma'e au atuatu areiyerowa. Serai le yo seni luwaru a'i fara'u au hese ereirowa. Sosu le lowe ma'e fofowei erasi a'i fara'u aurowa.

6Owane Sitewi lai yo seni werese au hese ereirowa. Aiwawe a'i le fara'u etiri ape mo le lowe ma'e au te'e naneiye ape, lowe ma'e itiya'u aurowa.

7Lu taune tamo yo seni aseyaro a'i ironamiyei ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi weriyei weriyei aurowa. Lowe lu taune tere'e ma'e yo seni wisere a'i au irowei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi wisere a'i lo aurowa. Sosu aiwawe a'i le lowe ma'e iyape wisere a'i lo aurowa. Sosu le lowe ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi weriyei weriyei aunamitorowa.

8Ahowa, lu taune tamo marepi towafi lowe lo tote umasinamiyei ne toteye su, sosu lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i arisinamisiya su, sosu lowe yo seni unou a'i wanu tote umasinamisiya su, Owane Sitewi lai lowe ma'e ai peri erasi toterowa. Ei, le lowe ma'e ai marepi erasi a'i totenamirowa.

9Lu taune tamo yo seni luwaru a'i irosiya su, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi, sosu marepi orese a'i lowe ma'e aurowa. Marepi orese a'i ape lu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taune Juda sahe tu henerairowa. Sosu lu taune tewi tere'e ma'e mo'o henerairowa.

10Lu taune tamo yo seni aseyaro a'i ironamisiya su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi wisere a'i lo aurowa. Sosu aiwawe a'i le iyape lowe lo ei ani arutorowa. Sosu le lowe ma'e marepi fetane a'i lo aurowa. Le Juda lo lu taune ma'e tu aurowa. Sosu le lu tewi tere'e ma'e mo'o aurowa.

11Owane Sitewi lai lu taune werese werese yo seni luwaru a'i au hese ereirowa. Le lu tewi ta'i ta'i a'i au hese ereirowata. Ahowa, le lu tewi werese werese aiwawe a'i yo seni wara'i a'i lo se au hese ereirowa.

12Lu taune tamo Owane Sitewi lo yo peri iro ta'ame su, Owane Sitewi lai lowe ma'e yo seni wara'i a'i lo se au hese ereirowa. Sosu aiwawe a'i lu taune tamo Owane Sitewi lo yo peri wanu arisiyei su, Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i se lowe ma'e au hese ereirowa. Lu taune Owane Sitewi lo yo peri iro ta'ame ape, lowe yo seni luwaru a'i iroteye. Serai lowe werese mi mi weriyei weriyei temeniyerowa.

13Lu taune tamo Owane Sitewi lo yo peri wanu tote arisiyei su, Owane Sitewi lo nihe se lowe aseyaro se ta'ama. Aiwawe a'i lu taune tamo Owane Sitewi lo peri wanu tote umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Owane Sitewi lo nihe se lowe werese yo seni aseyaro wara'i a'i ironamisiya.

14Lu taune tewi tere'e, lowe Owane Sitewi lo yo peri iro ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo yo peri aiheiye a'i irosiya. Aiwawe a'i lowe marepi towafi lowe lo se Owane Sitewi lo yo peri umasisiya su, lowe yo seni wisere a'i so'oruweye. Sosu aiwawe a'i lowe yo seni luwaru a'i so'oruweye. Lowe Owane Sitewi lo yo peri iro ta'ame su, marepi lowe lo papu, lowe yo peri ta irosiya.

15Owane Sitewi lai marepi lowe lo papu yo peri werese lo au lese areiyeye. Marepi towafi lowe lo yo seni aseyaro wisere a'i lowe ma'e au atuatusiya. Marepi toteyei lowe lo, yo seni luwaru a'i lowe ma'e au fu te'esiya. Marepi toteyei lowe lo aiwawe a'i Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i lirewawe lowe lo papu irosiya ape, amerame a'i au atuatusiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Ane fene ma'e peri heneruwe ano au te'esiya, “Nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai lu taune werese lo yo seni fareyareyei ironamiteye ape, au hese erei ameramerowa. Le Jisas Krais lo ereti se yo seni lowe lo au hese ereirowa.”

Moses lo yo peri lai lu taune werese au hese ereisiya.

17Sosu a'i pe ane Juda lo lu taune ma'e eisiya. Fene Juda lo ya'ariyei lu feni ma'e fai ape, fene apou totesiya, “Nomo Juda lo lu taune. Nomo Owane Sitewi lo yo peri werese a'i wanu umasinamisiya.” Owane Sitewi lai nomo werese ariariyeye. Serai nomo Owane Sitewi lo lu taune tewi pefine a'i tene.

18Nomo Owane Sitewi lo marepi so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lo yo peri ape nomo ma'e etiri werese au atuatuteye. Etiri wisere a'i aiwawe a'i etiri luwaru a'i Owane Sitewi lo yo peri nomo ma'e au atuatuteye.

19Fene apou totesiya, “Nomo Owane Sitewi lo yo peri au noweinoweinamisiya. Serai lu taune tamo Owane Sitewi lo yo seni aiheiye a'i iroteye ape, nomo lowe ma'e au atuatusiya. Lu taune yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, nomo lowe ma'e au atuatu areiyesiya. Apou wou a'i nomo lu taune pasi a'i ironamiteye ape ma'e, nomo mi erasi lowe ma'e au atuatu areiyerowa.”

20Lu taune marepi meremereye a'i totesiya ape, fene toteyei lowe lo au fareraiyeyei ne totesiya. Lu taune tamo so'oruwe ta'ame ape, fene lowe ma'e Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i au atuatusiya. Owane Sitewi lo yo peri ape nomo werese ma'e Owane Sitewi lo marepi nomo ne au atuatusiya. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo yo peri ape lai Owane Sitewi lo yo seni pefine a'i nomo ma'e au atuatunamisiya.

21Fene lu taune tere'e ma'e Owane Sitewi lo peri au atuatusiya su, fene peri towafi fene lo tote umasirowata. Fene lu taune ma'e au te'e areiyeteye, “Fene etiri tamo ta'arei owe ape anire.” Ahowa, fene ta'u etiri tamo ta'arei aniteye.

22Fene lowe ma'e apou au te'esiya, “Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote.” Ahowa, fene ta'u tafa'e yo seni luwaru a'i aiwawe a'i ironamisiya. Fene marepi fene lo se apou totesiya, “Owane Sitewi wawero werese ani fu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

arosawire.” Ahowa, fene ta'u naheyauwe yo'orei wesi papu wiyewe, etiri lowe lo ta'arei anitesiya.

23Fene lu taune werese ma'e apou te'esiya, “Nomo werese Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i wanu tote umasinamisiya. Owane Sitewi lai nomo ariariyeteye. Serai nomo Owane Sitewi lo lu tewi tutawe tene!” Ahowa, fene werese Owane Sitewi lo yo peri pefine ato araronamiteye. Fene Owane Sitewi lo yo peri ato araroteye su, fene Owane Sitewi lo iyape pefine a'i au luwaruwesiya.

24Tu naifa weriyei weriyei meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, “Fene yo seni luwaru a'i iroteye su, fene lu tewi tere'e ma'e yo seni luwaru ape au atuatusiya. Serai lowe Owane Sitewi lo iyape pefine a'i te'e narunamisiya. Fene yo seni luwaru a'i ape lo sitewi a'i ne.”

Juda lo tahe towei yaru leseye.

25Fene Owane Sitewi lo yo peri wanu tote umasinamisiya su, fene tahe fene lo touwei yaru leseteye. Tahe fene lo touwei yaru ape lo sitewi apou a'i totesiya. “Nomo Owane Sitewi lo lu tewi a'i ne. Nomo tahe touwei su, nomo Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i umasinamisiya. Serai lu taune werese nomo ne siye so'oruwesiya.” Ahowa, fene Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i arisiteye su, tahe touwei fene lo ape yahowa'i henerai.

26Lu taune tewi tere'e lai Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i wanu tote umasinamisiya su, Owane Sitewi lai lowe ne apou a'i totesiya, “Lu taune tewi tere'e lai lowe lu tewi pefine a'i ano aiwawe a'i ne.”

27Meni ta tahe touwei yaru se ta'ama ape, meni ape Owane Sitewi lo yo peri wanu tote umasinamisiya su, le Juda lo lu taune au hese ereirowa. Lowe tahe touwei yaru irosiya, sosu Owane Sitewi lo peri irosiya. Ahowa, lowe Sitewi lo peri arisinamisiya.

28Serai nomo fene ma'e au te'esiya. Wanure! Owane Sitewi lo lu tewi pefine a'i ne, lowe Owane Sitewi lo yo peri wanu tote tawesi umasinamisiya. Lowe Owane Sitewi lo lu tewi ape pefine a'i tene! Juda lo lu taune tewi ape, tahe touwei su, peri lo arisiyei su, Owane Sitewi lowe ne apou totesiya. “Lowe lu tewi pefine a'i ano ta'ama.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[29]Juda lo meni ta tahe lo a'i touwei su, Owane Sitewi le ne au te'e ta'ame. “Meni ape aseyaro a'i ne.” Le mi mi weriyei yo seni luwaru a'i ironamisiya. Ahowa, meni tere'e ta Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiyei su, Owane Sitewi lo hepene wara'i a'i lai yo seni luwaru werese a'i lo au ani sasarisawirowa. Serai le Owane Sitewi lo nihe se meni ape Juda lo lu tewi pefine a'i ne. Lu taune tamo le ne au te'e wisereyesiya. Etiri ape yahowa'i ne. Ahowa, Owane Sitewi lai le ma'e peri au te'e wisereyerowa. Etiri ape erasi pefine a'i ne.

Rom 3

Lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamisiya.

[1]Piyene Owane Sitewi lai Juda lo lu tewi ariariyeye awere? Serai lowe lu tewi tutawe henerai. Piyene Juda lo lu tewi tahe touwei yaru au leseye awere?

[2]Owane Sitewi lowe au ariariyeye su, sosu lowe tahe touwei su, Owane Sitewi lo nihe se etiri ape mo lowe pati aniyei awere? Juda lo lu tewi ne, Owane Sitewi lo nihe se lowe lu tewi erasi a'i tene! Piyene awere? Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai lu tewi lo ya'ariyei ma'e peri werese auwe. Serai Owane Sitewi lai lowe ma'e wiyawi lo au te'e fiyari areiyeyei ne auwe.

[3]Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri arisinamiteye. Sosu lowe Owane Sitewi lo yo peri wanu tote tawesi umasi ta'ame su, lowe Owane Sitewi lo yo seni pefine a'i lowe ma'e ironamisiya ape, au luwaruweye awere?

[4]Opiyai! Lu taune werese omo pani werese sahe, lowe peri wawero au te'enamisiya. Ahowa, Owane Sitewi lai marepi yo seni werese lo farere wara'i a'i ironamitorowa. Meni ta Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye. “Ane yo seni luwaru a'i ironamiteye. Peri werese no, ne yo seni luwaru a'i ano ne au fu te'esiya ape, wiyeme pefine a'i ne. Ne ane etiyei su, yo seni werese no wiyeme pefine a'i ne.” *Sng* 51:4

[5]Nomo werese yo seni luwaru a'i ironamisiya. Owane Sitewi lai aiwawe a'i yo seni wara'i a'i mi mi weriyei weriyei ironamisiya. Lu taune tamo yo seni nomo lo sosu Owane Sitewi lo yo seni siye eti areiyeyei. Lowe apou toterowa. Ei! Owane Sitewi lo yo seni werese ape wiyeme pefine a'i tene! Yo seni wara'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i lo yo seni luwaru a'i werese nomo lo fu ani ararorowa. Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai ai marepi erasi nomo ma'e toterowa. Sosu le nomo ma'e fofowei erasi aurowa. Nomo peri ta eiwerou te'esiya awere? Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i nomo ma'e irowei awere? Ane lu lo marepi wou au te'esiya.

6Piyete. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i irowei su, le lu taune werese werese lo yo seni au hese ereirowata.

7Meni ta apou eiye, “Ane peri wawero ta au te'eyei su, ane lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i au atuatu areiyerowa. Serai Owane Sitewi lo iyape erasi a'i ei ani arowerowa. Piyene Owane Sitewi lai ane, meni ta yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, au hese ereisiya awere?”

8Lu tamo lai ane ma'e peri wawero ta apou au fu te'esiya, “Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, serai Owane Sitewi lai wiyawi wisere a'i nomo ma'e au ta'anerowa.” Peri ape iyape ano ani ararosiya. Lu ape mo peri ape au te'eyei su, lowe peri wawero te'esiya. Serai Owane Sitewi yo seni lowe lo au hese ereirowawe, lowe ma'e fofowei erasi a'i aurowa.

Owane Sitewi lo nihe se lu taune werese luwaru a'i ne.

9Sosu eiwerou awere? Nomo lu taune Juda lo lu tewi ma'e fai ape, nomo lu taune tewi tere'e ani fu ararosiya awere? Opiyai! Ane fene ma'e au te'e tepa'asiye. Juda lo lu taune werese sosu aiwawe a'i lu taune tewi tere'e tere'e, nomo werese yo seni luwaru a'i ironamisiya.

10Tu naifa weriyei lu tamo Owane Sitewi lo yo peri one towe sahe apou leseye. “Lu taune werese lo yo seni aseyaro wara'i a'i iro ta'ame. Ei, lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamisiya.

11Lu taune werese werese Owane Sitewi lo marepi so'oru ta'ama. Lu taune werese Owane Sitewi pefine a'i ne nehiyei ne tote ta'ame.

12Lowe werese Owane Sitewi me'iyeni ma'e atati aruteye. Owane Sitewi lo nihe se Lowe werese lu taune oro'oru wou a'i iroteye. Lowe werese yo seni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wisere a'i iro ta'ame. Ane tame au te'esiya. Lowe werese yo seni wisere a'i iro ta'ame." *Sng* 14:1-3; 53:1-3

13"Ahi lowe lo meni fisiye yo wou a'i ne. Heneri luwaru a'i ahi lowe lo ma'e heneraisiya. Lowe lu taune ma'e peri wawero au te'e arearesiya." *Sng* 5:9 "Peri lowe lo lu taune ma'e au luwaruwesiya. Peri lowe lo Haru aimesi lo sa'i horuse wou a'i ne." *Sng* 140:3

14"Ahi lowe lo ma'e peri luwaru a'i teme'eriyesiya. Aiwawe a'i lowe lu taune ma'e ai marepi erasi a'i atati totenamisiya." *Sng* 10:7

15"Lowe lu taune tamo witane a'i aine tera'eyei ne totenamisiya.

16Lowe omo tere'e tere'e ma'e uweiyei su, lowe lu tiyati au luwaruwe tera'eyei ne totenamisiya. Lowe aiwawe a'i lu taune ma'e fofowei erasi aunamisiya.

17Lowe lu taune ma'e marepi ta'i tote ta'ame." *Ais* 59:7-8

18"Lowe Owane Sitewi Pefine ne toteyei su, lowe le ne atoweiye ta'ame. Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi itiya'u aurowata." *Sng* 36:1

19Peri ano ape wiyeme a'i tene! Wanure! Fene Owane Sitewi lo yo peri umasiyei ne toteyei su, fene Owane Sitewi lo yo peri werese fu umasinamite. Fene Owane Sitewi lo yo peri wanu umasiyei ne toteyei su, fene Owane Sitewi ma'e apou owe ape te'ere. Owane Sitewi lai yo seni werese fene lo yo peri lo se au hese ereirowa. Lu taune werese omo omo werese irosiya ape, lowe Owane Sitewi lo nihari sahe teirowa. Serai Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i lowe lo au hese ereirowa.

20Fene Owane Sitewi lo yo peri werese wanu umasiyei ne toteyei su, fene Owane Sitewi lo nihe sahe aseyaro a'i irotorowata. Ahowa, Owane Sitewi lai yo peri lo nomo ma'e yo seni luwaru a'i au atuatu areiyesiya.

Krais ne tote tawesisiya su, iyape lo meni farere a'i ne.

21Sosu a'i pe Owane Sitewi lo marepi he'i a'i nomo ma'e itorai. Marepi lo apou a'i totesiya. Le a'i lai lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ani pamowe sasarirowa. Serai Owane Sitewi lo nihe se lowe werese aseyaro wara'i a'i heneirowa. Marepi he'i a'i lo Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awera'iyenati. Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi he'i a'i lo au atuatuwe. Moses lo yo peri, sosu Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese lowe marepi he'i a'i lo ne leseye.

22Nomo Jisas Krais ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e aseyaro wara'i a'i au eirowa. Lu taune werese Krais Jisas ne tote tawesisiya ape, lowe Owane Sitewi lo marepi he'i a'i fa tote tawesi umasite. Lu taune Owane Sitewi lo yo peri iroteye ape, sosu lu taune Owane Sitewi lo peri aiheiye a'i iroteye ape, lowe werese aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi he'i a'i fa tote tawesi umasite.

23Lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye. Serai lowe werese Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i henerairowata. Serai lu taune werese le ne fa tote tawesi umasite.

24Sosu Owane Sitewi lai nomo ma'e wara'i a'i ferafereiyei lo se au irowe. Le nomo ma'e marepi aseyaro a'i neri a'i auwe. Owane Sitewi lai nomo Krais Jisas lo ereti se si ete hene aniye. Serai Owane Sitewi lo nihe se nomo aseyaro wara'i a'i henerai.

25Owane Sitewi lai meni eime lo hi awei ma'e temeniyeyei ne eimawe arosai. Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, lu taune werese Jisas ne tote tawesiyei ape, fisa'i lo yo seni luwaru a'i lowe lo au hu pamowe sasariyei. Owane Sitewi lai Jisas lo fisa'i se nomo lo yo seni luwaru a'i irowe ape au hu pamowe sasariye su, le nomo ma'e yo seni aseyaro wara'i a'i lo au atuatu areiyeye. Tu naifa weriyei lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye su, Owane Sitewi lai lowe ne ninawe ninaweteye. Le yo seni luwaru a'i lowe lo atati awera'iyenatiyewe, lowe ma'e fofowei erasi witane se itiya'u au ta'ame. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo atati awera'iyenati.

26Sosu ane fene ma'e eiwa. Pereye nowe eite se Owane Sitewi nomo werese ma'e yo seni wara'i a'i lo au atuatu areiyesiya. Nomo werese Jisas ne tote tawesiyei su, le yo seni aseyaro wara'i a'i nomo ma'e au ironamirowa. Le nomo ma'e aseyaro wara'i a'i au irorowa su, yo seni wara'i a'i lo wiyeme pefine a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27Serai ane apou eirowata, “Ane Owane Sitewi lo yo peri werese wanu tote umasinamisiya. Serai Owane Sitewi lai ane ne meni aseyaro a'i eisiya.” Ahowa, ane peri ape au te'erowata. Lu taune werese werese Owane Sitewi lo marepi he'i a'i fu tote tawesi umasite. Sosu le lowe ne lu taune aseyaro a'i au eirowa.

28Lu taune werese werese Owane Sitewi lo marepi he'i a'i wanu tote tawesi umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e yo seni aseyaro wara'i a'i au irowei. Lu taune Owane Sitewi lo yo peri, Moses one towe leseteye ape, umasinamisiya su, Owane Sitewi lai yo seni aseyaro wara'i a'i lowe ma'e au irorowata. Ahowa, lowe werese yo seni luwaru a'i mi mi weriyei weriyei ironamirowa.

29Owane Sitewi omo hire lo sahe onusiya ape, le a'i lai Juda lo Owane Sitewi pefine a'i awere? Ahowa, Owane Sitewi pefine a'i ne. Lu tewi tere'e lo Owane Sitewi aiwawe a'i awere? Ei, lu tewi tere'e tere'e lo Owane Sitewi aiwawe a'i tene.

30Owane Sitewi ta'i a'i ironamisiya su, lu taune werese werese marepi he'i a'i lo fu wanu tote tawesi umasiyei. Le Juda lu taune werese tote tawesiyei su yo seni aseyaro wara'i a'i au irorowa. Aiwawe a'i le lu tewi tere'e aiheiye a'i tote tawesiyei se yo seni aseyaro wara'i a'i au irorowa.

31Nomo Owane Sitewi ma'e marepi he'i a'i lo wanu tote tawesi umasiyei su, nomo Owane Sitewi lo yo peri eiwerou totesiya awere? Owane Sitewi lo yo peri luwaru a'i awere? Nomo Owane Sitewi lo yo peri werese fu arosawiyei awere? Opiyai! Fene apou owe ape totete. Nomo Owane Sitewi lo marepi he'i a'i ape wanu tote umasiyei su, nomo Owane Sitewi lo nihe se Owane Sitewi lo yo peri werese umasinamirowa.

Rom 4

Abraham Owane Sitewi tote tawesiteye su, le wara'i a'i ne.

1Ya'ariyei pefine a'i nomo lo, Abraham, nomo eiwerou le ne totesiya awere? Owane Sitewi lo nihe se Abraham lo yo seni aseyaro wara'i a'i siye so'oruweteye awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Abraham wiyawi wisere a'i ironamiteye su, le iyape topo lo ei ani aroweye. Le apou au te'e areiyeteye, “Ane meni aseyaro wara'i a'i tene!” Ahowa, le Owane Sitewi ma'e apou te'e ta'ame.

3Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe leseye. “Meni Abraham, Owane Sitewi ne marepi erasi a'i tote tawesinamiteye. Serai Owane Sitewi lai le ma'e yo seni aseyaro wara'i a'i au iroteye. Owane Sitewi lo nihe se Abraham meni wara'i a'i ironamiteye.” *Stt* 15:6

4Fene wiyawi ta'ane siye meni ta totere! Meni ape wiyawi ta ta'aneyei su, le ma'aru ta aniyei. Ma'aru ape neri a'i au ta'ame. Ahowa, meni ape wiyawi ta ta'aneyei su, meni owane lo le ma'e ma'aru ta itiya'u fa aurowa!

5Ahowa, meni ta meni wara'i a'i Owane Sitewi lo nihe se heneraiyei ne toteye su, le eiwerou irowei awere? Le wiyawi wisere a'i ta'anerowata. Le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i fa wanu tote tawesi umasinamite. Owane Sitewi lai meni ape lo tote tawesiyei siyeyei su, Owane Sitewi le ma'e yo seni aseyaro a'i au irorowa. Lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, lowe Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, le a'i lai lowe ma'e yo seni wara'i a'i au irorowa.

6Ya'ariyei meni owane iyape Devit, le peri ape aiwawe a'i leseye. “Meni ta Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai yo seni aseyaro a'i le ma'e neri a'i au irowei. Meni ape wiyawi wisere a'i etiri ape aniyei ne iro ta'ame. Serai meni ape marepi nine'i wisereye ironamitorowa.” Meni owane Devit apou leseye,

7“Lu taune, yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i lowe lo au ani pamowe sasarisawi su, lowe marepi wisere a'i tote nine'inamiteye. Ei, etiri luwaru a'i lowe iroteye ape, le yo seni luwaru a'i lowe lo ape mo tote i'ane po'uteye.” *Sng* 32:1

8“Meni ta apou totesiya su, 'Meni Owane Pefine a'i lo nihe se ane meni wara'i a'i irosiya. Meni Owane Pefine a'i lai yo seni luwaru werese a'i ano tote i'ane po'uteye. Le marepi wisere a'i tote nine'inamisiya.’”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Owane Sitewi lai lu taune lo yo seni luwaru a'i au ani sasarisawiyewe, sosu tote i'ane po'uteye su, etiri ape Juda lo lu tewi a'i ma'e henerai awere? Ahowa, etiri ape lu tewi tere'e aiheiyei a'i aiwawe henerai tepa'asiye. Nomo tu peri ape au te'e tepa'asiye. Meni Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiteye su, Owane Sitewi lai yo seni aseyaro wara'i a'i au irowe.

10Eiwerou su, meni Abraham, Owane Sitewi ne tote tawesiye awere? Abraham, Owane Sitewi ne nowe tutawe pefine a'i tote tawesiye. Sosu nowe me'iye su, le Juda lo meni ta henerai. Serai Abraham, Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye su, le meni aiheiyei a'i iroteye.

11Nowe me'iye su, Owane Sitewi lai meni Abraham yaru ta tahe lo sahe touwei ne au te'eye. Tahe touwei yaru lo sitewi apou a'i te'esiya, “Abraham, Owane Sitewi ne tote tawesiyewe, Owane Sitewi le ma'e aseyaro a'i au irowe.” Abraham tahe topo lo yaru touwe su, le lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo yo seni aseyaro a'i lo au te'eyei ne atuatu areiyeye. Serai meni Abraham ya'ariyei aite lu taune werese tahe tou ta'ame ape, Owane Sitewi ne tote tawesiyei ape henerai. Lu taune werese Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e aseyaro wara'i a'i au ironamiteye.

12Sosu aiwawe a'i meni Abraham Juda lo lu taune lo ya'ariyei aite henerai. Lowe werese tahe lowe lo lese touwe. Sosu Juda lo lu tewi meni Abraham lo yo seni aseyaro a'i umasiyewe, Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Abraham lai ya'ariyei aite pefine a'i lowe lo henerai. Meni Abraham, Owane Sitewi ne tote tawesiye su, le tahe lo touwe ta'ama. Nowe me'iye su, Owane Sitewi lai le ma'e tahe lo touwei ne au te'eye.

Owane Sitewi Abraham, te'e naneiyei ta au te'eye.

13Serai Owane Sitewi lai meni Abraham lu tewi lo ma'e aiwawe a'i peri ta au te'e naneiye. Peri te'e naneiyei ape apou te'eye, “Meni Abraham lo lu tewi, lowe omo omo werese mi mi weriyei weriyei au noweinoweinamitorowa.” Peri te'e naneiyei ape lu taune ma'e Moses lo yo peri wanu umasiteye ape, au te'e ta'ame. Ahowa, peri te'e naneiyei ape lu taune Owane Sitewi pefine a'i ne tote tawesi umasinamiteye ape, sosu le yo seni aseyaro a'i lowe lo au te'eye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Wanure! Owane Sitewi lai lu taune ma'e Moses lo yo peri umasiteye ape omo omo werese au noweinoweiyei ne auwei su, tote tawesiyei ape Owane Sitewi ne yahowa'i heneraiyei. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape areareteye.

15Owane Sitewi lo yo peri Moses leseye ape, iroteye su, lu taune werese yo ape wanu arisinamiteye. Serai Owane Sitewi lai lowe ma'e ai marepi erasi a'i toteteye. Owane Sitewi lo yo peri ape iro ta'ame su, eiwerou lu taune wanu arisirowata.

16Sosu a'i ape lu taune werese Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape lowe werese ma'e neri a'i henerairowa. Sosu Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape Juda lo lu tewi a'i yo peri umasiteye ape, henerai ta'ame. Ahowa, peri te'e naneiyei lu taune werese aiwawe a'i Owane Sitewi ne tote tawesiyei ape henerairowa. Lu taune werese Owane Sitewi Pefine a'i ne Abraham lo tote tawesiyei aiwawe a'i, lowe Abraham lo lu tewi pefine a'i ne. Meni Abraham ya'ariyei sitewi nomo lo wiyeme a'i.

17Nomo peri ape wiyeme a'i so'oruwesiya. Meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye. Owane Sitewi apou eiye, “Ne lu taune tomu ne'ese lo ya'ariyei sitewi henerairowa.” *Stt* 17:5 Owane Sitewi lo nihe se peri te'e naneiyei ape pefine a'i henerai. Owane Sitewi ape, meni Abraham le ne tote tawesiteye ape, le lai lu taune, temeniyeye irosiya ape, au ta'ane norohu sineteye. Etiri werese awei sahe henerai ta'ame irosiya ape, Owane Sitewi Pefine a'i lai au ta'ane henerairowa.

18Meni Abraham nohuwe lowesi eimane tamo autei ta'ame. Abraham, Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape ne, le yo se le lu tewi ne'ese lo ya'ariyei sitewi henerairowa ape, so'oru ta'ama. Ahowa, le Owane Sitewi ne marepi erasi a'i tote tawesinamiteye. Owane Sitewi lai le ma'e te'e naneiyei ape apou au te'eye, “Ne lu tewi ne'ese lo ya'ariyei sitewi henerairowa.” *Stt* 15:5

19Abraham iyu menei tomu ne'ese (100 aiwawe a'i) iroteye. Tani lo aiwawe a'i waiyari ironamiteye. Piye nowe se lowesi nohuweri eimane auteirowa awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ahowa, tani lo, Sara eimane autei ta'ame. Abraham lo tote tawesiyei Owane Sitewi ne kairefi a'i tote tawesinamiteye.

20Le marepi lo sahe apou tote ta'ame. “Owane Sitewi lai notosi me'iyeni ma'e atati arurowa.” Ahowa, le te'e naneiyei ape wiyeme a'i lowesi sahe henerairowa. Mi mi werese Abraham, Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Le Owane Sitewi ma'e marepi wisere a'i au te'e wisereye nine'inamiteye.

21Meni Abraham etiri ape so'oruwe a'i ne, “Owane Sitewi lai notosi ma'e te'e naneiyei lo ape au te'eye. Serai le a'i lai etiri ape notosi ma'e pefine a'i henerairowa.”

22Serai Owane Sitewi lai Abraham lo tote tawesiyei siyeye su, le meni Abraham ma'e apou eiye, “Tote tawesiyei no kairefi wisere a'i ne. Ane ne ma'e meni aseyaro wara'i a'i au eiwa.” *Stt* 15:6

23Owane Sitewi lo peri ape one towe sahe iroteye ape, “Abraham, Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Serai Owane Sitewi lai Abraham meni wara'i a'i au eiye.” Le ta'i ne ei ta'ame.

24Aiwawe a'i nomo werese Owane Sitewi ne tote tawesinamirowa su, Owane Sitewi lai nomo aiwawe a'i lu taune wara'i a'i au eirowa. Le a'i lai meni owane nomo lo Jisas si tame norohuwe sineye.

25Pefine a'i Owane Sitewi lai meni eime lo, Jisas, hi awei ma'e yo seni luwaru a'i nomo lo iroteye ape ne fa temeniyeyei ne eimawe arosai. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai Jisas si tame norohuwe sineye su, le nomo ma'e fara'u lu taune wara'i a'i au eirowa.

Rom 5

Owane Sitewi lai nomo lu taune wara'i a'i au eisiya.

1Serai nomo Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, le nomo werese lu taune wara'i a'i au eirowa. Owane Sitewi lai nomo lu taune wara'i a'i au eirowa su, nomo marepi fetane a'i Owane Sitewi mase ironamitorowa. Owane Jisas Krais lai marepi fetane a'i Owane Sitewi ne tote tawesiyei ape ani itorairowawe, nomo ma'e aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[2]Nomo Jisas lo wiyawi ne tote tawesiye su, le nomo Owane Sitewi lo ferafereiyei ape papu hene wirai tepa'asiye. Serai nomo marepi wisere a'i mi mi weriyei ironamirowa. Nomo etiri ta so'oruwe a'i ne. Jisas Krais si tame itorairowa su, le nomo Owane Sitewi lo omo hire ma'e hene wirowa. Serai nomo le ne ninawesiya. Le nomo omo hire ma'e hene wiyei su, nomo Owane Sitewi lo wisereyeyei pefine a'i ma'e ironamitorowa. Serai nomo marepi wisere a'i totenamitorowa.

[3]Nomo Jisas Krais tote tawesiyei su, etiri luwaru a'i tamo nomo ma'e henerairowa. Ahowa, etiri luwaru a'i werese ape mo nomo ma'e henerairowa su, nomo aiwawe marepi wisereye nine'i ironamitorowa. Piyene awere? Awei yo seni luwaru a'i ape nomo ma'e heneraiyei su, marepi hepene nomo lo au ani tei kairefiyerowa.

[4]Marepi hepene nomo lo tei kairefiyeyei su, Owane Sitewi nomo ne marepi au wisereye nine'irowa. Owane Sitewi nomo ne au wisereye nine'irowa su, nomo Jisas lo si tame itoraiyei ape, ninawesiya.

[5]Serai nomo Jisas lo si tame itoraiyei ape, ninawesiya su, nomo marepi orese a'i iro se ta'ame. Owane Sitewi lai te'e naneiyei lo nomo ma'e auwe. Le nomo ma'e te'e naneiyei ape pefine a'i henerairowa. Owane Sitewi lai marepi tote wawesiyeyei lo nomo ma'e ani teroso arosai. Le marepi nomo lo papu au teme'eriyeye. Owane Sitewi lai wara'i a'i lo nomo ma'e eimawe arosai su, le Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyeyei erasi a'i nomo ma'e auwe.

[6]Nomo lai marepi hepene towafi nomo lo au feraferei ta'ame su, Meni Krais Jisas nomo ne, yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, au temeniyeye. Owane Sitewi lai nowe ta ariariyeyewe, meni eime lo Krais Jisas hi awei sahe nomo ne fa temeniyeye ne eimawe arosai.

[7]Owe nomo piye meni ta lai meni wara'i a'i ne au ferafereiyei ne temeniyerowa. Ahowa, lu tamo lai fara'u meni wisere au ferafereiyei ne temeniyerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Ahowa, Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi tote wawesiyeyei erasi a'i au atuatunamisiya. Nomo yo seni luwaru a'i ironamiteye su, meni ape Krais Jisas nomo ne temeniyeye.

9Krais Jisas nomo ne temeniyeye su, nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i irosiya. Serai peri ape wiyeme a'i tene! Wiyawi lo ape se, Owane Sitewi lai nomo ma'e ai marepi toterowata.

10Ane fene ma'e peri eti au te'esiya. Tu naifa nomo yo seni luwaru a'i ironamiteye su, nomo Owane Sitewi lo airame lu taune iroteye. Serai Owane Sitewi lai meni eime lo nomo ne temeniyeyei ne eimawe arosai. Serai nomo nati wafei pefine a'i lo henerai. Nomo nati wafei pefine a'i lo henerai su, nomo etiri ape so'oruwesiya. Owane Sitewi lai Jisas Krais si fisiye yo sahe au ta'ane norohuwe sineye su, nomo Owane Sitewi lo ai marepi teriterowata.

11Ane peri tere'e fene ma'e au te'esiya. Owane Jisas Krais wiyawi lo ape nomo ne iroteye su, marepi nomo lo Owane Sitewi ma'e wisere erasi a'i au nine'inamitorowa. Sosu aiwawe a'i nomo Owane Sitewi ma'e nati wafei pefine a'i henerai.

Adam temeniyeyei henetai, Jisas marepi hepene he'i aitai.

12Tu naifa weriyei meni tutawe lai yo seni luwaru a'i irowe. Serai lu taune werese werese meni ape lo yo seni luwaru a'i mo'o umasiteye. Meni tutawe yo seni luwaru a'i irowe su, hepene lo temeniyeye. Serai lu taune werese werese yo seni luwaru a'i iroteye su, hepene lowe werese lo aiwawe a'i temeniyeye. Piyene awere? Lu taune werese werese a'i yo seni luwaru a'i ironamiteye.

13Serai yo seni luwaru a'i awei sahe iroteye. Sosu mo'o Owane Sitewi lai meni Moses ma'e yo peri pefine a'i lo au te'eye. Ahowa, nowe ape se Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i henerai ta'ama. Owane Sitewi lai lu taune lo yo seni luwaru a'i au hese ereirowata.

14Adam lo nowe se aiwawe a'i Moses henerai su, lu taune werese temeniyeteye. Adam Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i irowe. Le Owane Sitewi lo peri wanu arisiye. Lu taune tere'e werese lowe yo seni luwaru a'i tere'e apou ape iroteye su, lowe werese aiwawe a'i temeniyeteye. Meni ape,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Adam, yo seni luwaru a'i irowe su, lu taune werese yo seni lo umasiteyewe, yo seni luwaru a'i iroteye. Aiwawe a'i Jisas, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, me tape'i sahe temeniyeye su, le lu taune werese ne temeniyeye.

15Lu hesi ape, Adam sosu Krais Jisas lowesi tere'e tere'e se. Meni Adam yo seni luwaru a'i irowe su, lu taune werese werese aiwawe a'i yo seni luwaru a'i iroteye. Serai lowe werese lo marepi hepene temeniyeteye. Ahowa, nomo apou so'oruwe tene! Meni ape Jisas Krais, le Owane Sitewi lo ferafereiyei lu taune tomu ne'ese ma'e neri a'i auwe.

16Adam yo seni luwaru a'i tutawe irowe su, Owane Sitewi lai meni ape au hese ereiye. Owane Sitewi le ma'e apou eiye, “Ne yo seni luwaru a'i irowe su, ne fa temeniyere.” Ahowa, etiri ape Owane Sitewi neri a'i auwe ape, tere'e tere'e ne. Lu taune werese werese a'i yo seni luwaru a'i ironamiteye su, Owane Sitewi lai ferafereiyei lo lu taune werese ma'e neri a'i au atuatu areiyeye. Lu taune Owane Sitewi lo ferafereiyei tote tawesiyei su, le lowe werese ma'e lu taune aseyaro wara'i a'i au eirowa.

17Meni tutawe ape yo seni luwaru a'i irowe su, temeniyeyei ape lu taune werese ma'e henerai. Ahowa, nomo apou so'oruwesiya tene! Lu taune tamo Owane Sitewi lo ferafereiyei pefine a'i tote tawesisiya su, lowe Owane Sitewi lo nihe se lu taune aseyaro wara'i a'i henerai tepa'asiye. Serai Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i pefine a'i aurowa. Meni Owane Jisas Krais temeniyeye su, lu taune werese le ne tote tawesinamisiya ape, lowe mi mi weriyei weriyei yo seni wara'i a'i ironamitorowa.

18Serai meni tutawe Adam yo seni luwaru a'i irowe su, Adam lo yo seni luwaru a'i ape lai temeniyeyei ape lu taune werese ma'e henerai. Aiwawe a'i Meni Owane Jisas Krais yo seni wara'i a'i irowe su, lu taune werese Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i iroteye. Serai Meni Owane Jisas Krais nomo werese ma'e marepi hepene he'i pefine a'i aurowa.

19Sosu aiwawe a'i meni Adam Owane Sitewi lo peri arisiye su, lu taune werese yo seni luwaru a'i lo umasinamiteye. Serai lowe werese lu taune yo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

seni luwaru a'i ironamitorowa. Ahowa, Meni Owane Jisas Krais lai Owane Sitewi lo marepi wanu tote umasiye su, lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerairowa.

[20]Nowe tu naifa, Owane Sitewi lai meni Moses ma'e yo peri pefine a'i au te'eye. Owane Sitewi lo yo peri iroteye su, Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e yo seni luwaru a'i amerame a'i au atuatuteye. Serai lu taune werese yo seni luwaru a'i tomu ne'ese a'i, lowe iroteye ape, so'oruweteye. Sosu lu taune yo seni luwaru a'i tomu ne'ese ironamiteye su, Owane Sitewi lai lowe werese ma'e ferafereiyei pefine a'i lo, erasi a'i henerai ape, amerame a'i au atuatuteye.

[21]Lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye su, lowe werese temeniyeteye. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e ferafereiyei pefine a'i lo au atuatu fiyari areiyeteye. Lowe werese Owane Sitewi lo ferafereiyei ape tote tawesiye su, lowe wara'i a'i iroteye. Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i ironamisiya su, le a'i lai Owane Jisas Krais lo yo seni wara'i a'i se lowe ma'e marepi hepene he'i pefine a'i aurowa.

Rom 6

Nomo Krais aiwawe a'i temeniyeye.

[1]Sosu a'i ape ane peri ta piye te'esiya awere? Nomo yo seni luwaru ne'ese fara'u ironamiyei awere? Nomo yo seni luwaru ne'ese a'i irowei su, serai Owane Sitewi lai ferafereiyei pefine a'i lo nomo ma'e erasi a'i au atuaturowa awere? Yo seni nomo lo wisere a'i awere?

[2]Opiyai! Fene owe ape totere! Meni Owane Jisas Krais temeniyeye su, yo seni luwaru a'i nomo lo iroteye ape, le mase temeniyeye. Nomo yo seni luwaru a'i nomo lo ne temeniyeye su, serai nomo yo seni luwaru a'i ironamirowata.

[3]Ane peri tere'e ta fene ma'e au te'esiya. Fene peri ano wanu tote tawesinamite! Lowe fene sa'i se au huwe su, sa'i huwei yaru ape lai lu taune werese ma'e apou au atuatuwe. Fene Krais ne tote tawesi umasinamiteyewe, le ma'e nate tawesinamisiya. Lowe nomo sa'i se au huwe su, nomo le mase temeniyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Serai lowe nomo sa'i se au huwe su, nomo le mase fisiye yo papu fu arowe. Marepi weriyei nomo lo le mase temeniyeye. Serai Owane Sitewi lai kairefi wisere erasi se, Krais si tame norohu sineye su, le nomo ma'e marepi hepene he'i a'i irowei ne auwe.

5Serai Jisas temeniyeye su, nomo lu taune Jisas ne tote tawesisiya ape, nomo Jisas lo temeniyeyei aiwawe a'i iroteye. Nomo le ma'e natenamirowa. Sosu Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe sineye su, nomo le ma'e aiwawe a'i natenamirowa.

6Wanure! Nomo peri pefine a'i ape so'oruwe tepa'asiye. Jisas Krais me tape'i sahe temeniyeye su, marepi weriyei nomo lo le mase temeniye po'uteye. Le yo seni luwaru werese nomo lo fisiye yo papu au sasari arunatinamiye. Serai nomo marepi weriyei nomo lo tote umasi ta'ame. Sosu nomo yo seni luwaru a'i ape iro ta'ame.

7Lu taune temeniyeye su, lowe yo seni luwaru a'i irorowata. Serai yo seni luwaru a'i ape lai meni ape ani fu arararowata.

8Sosu pefine a'i nomo Krais aiwawe a'i temeniyeye su, nomo peri ape so'oruwe tepa'asiye. Nomo mi mi weriyei weriyei marepi hepene he'i a'i le mase ironamitorowa.

9Nomo peri ape aiwawe a'i so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lai Jisas Krais si tame ta'ane norohuwe sineye su, le me'iye si tame temeniyerowata. Ahowa, temeniyeyei ape le ani arararowata.

10Le temeniyeye su, le a'i lai nowe ta'i se yo seni luwaru a'i nomo lo ne au temeniyeye. Le si tame temeniyerowata. Sosu aiwawe a'i le mi mi weriyei weriyei norohuwe ironamitorowa su, le Owane Sitewi lo marepi werese tote umasinamitorowawe, le ma'e au wisereye nine'inamitorowa.

11Sosu aiwawe a'i fene Jisas lo marepi totere. Fene Krais Jisas ma'e natenamiye su, fene yo seni luwaru werese a'i ani fu ararote. Yo seni luwaru a'i lai fene ma'e ani fu arararowata. Fene yo seni luwaru a'i ape temeniyeye su, fene marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi mase ironamitorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Serai fene yo seni luwaru a'i lo marepi hepene fene lo sahe ani fu ararote. Sosu fene yo seni luwaru a'i lo marepi wanu tote umasirowata.

13Fene ereti lowe fene lo yo seni luwaru a'i irowei ne owe ape aure. Ahowa, fene ereti lowe tahe werese Owane Sitewi ma'e yo seni aseyaro irowei ne aure. Lu taune werese Krais mase temeniyeye ape sosu marepi hepene he'i a'i le mase ironamisiya ape, fene aiwawe a'i yo seni aseyaro a'i lowe lo umasite. Sosu tahe pa'are marepi toteyei fene lo Owane Sitewi ma'e au wisereye nine'inamite.

14Sosu fene Owane Sitewi lo yo peri Moses leseye ape, unahi sahe iroteye su, yo seni luwaru a'i ape lai fene ma'e ani fu araroteye. Ahowa, pereye nowe eite se fene Owane Sitewi lo ferafereiyei ape unahi ironamisiya su, yo seni luwaru werese a'i lai fene ani fu ararorowata.

Nomo werese yo seni aseyaro a'i fa ironamite.

15Nomo piye peri ta te'esiya awere? Nomo Owane Sitewi lo yo peri Moses leseye ape, unahi iro se ta'ame. Serai nomo Owane Sitewi lo ferafereiyei ironamisiya su, nomo yo seni luwaru a'i fara'u irowei awere? Opiyai! Nomo marepi apou ape owe totete.

16Fene wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu tamo heneraiyei su, fene meni owane fene lo, lo peri wanu tote umasinamite. Serai fene Owane Sitewi lo yo seni luwaru a'i unahi irowei su, fene yo seni luwaru a'i unahi ironamirowa. Aiwawe a'i yo seni aseyaro a'i irowei su, fene yo seni aseyaro a'i unahi ironamite. Fene yo seni luwaru a'i unahi irowe su, fene temeniyerowa. Sosu fene marepi wara'i a'i umasiyei su, fene yo seni wara'i a'i ironamitorowa.

17Tu naifa yo seni luwaru a'i ape lai meni owane fene lo wou henerai. Ahowa, nomo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Fene Owane Sitewi lo marepi he'i a'i nomo lai fene ma'e au atuatu areiyeteye ape, fene Owane Sitewi lo marepi he'i a'i ape marepi fene lo papu tote tawesi umasiteye. Serai nomo Owane Sitewi lo marepi he'i a'i ape unahi papu iro fareyarenamisiya.

18Fene Owane Sitewi lo marepi he'i a'i tote tawesi umasiye su, Owane Sitewi lai meni owane luwaru a'i fene sahe iroteye ape, sasarisawiyewe, meni owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aseyaro a'i ape fene lo marepi papu ironamisiya. Serai yo seni luwaru a'i ape lai fene ma'e ani fu ararorowata. Sosu pereye nowe eite se fene yo seni wara'i a'i unahi fareyarenamisiya. Serai fene yo seni wara'i a'i fu umasinamite.

19Piyene ane peri anowe ape fene ma'e au te'eye awere? Fene marepi weriyei irosiya su, fene lai peri wiyeme a'i so'oru ta'ama. Serai ane peri anowe ape au te'eye. Nowe ape se, yo seni luwaru a'i unahi iroteye su, fene lai tahe pa'are tewi a'i fene lo yo seni luwaru a'i ape mo ma'e irowei ne auteye. Serai yo seni luwaru a'i lai meni owane fene lo henerai. Fene mi mi weriyei yo seni luwaru a'i ironamiteye. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lai meni owane luwaru a'i ape au sasarisawiyewe, meni owane aseyaro fene ma'e auwe. Fene yo seni wara'i wisere a'i ape unahi farerenamisiya. Serai Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i fu umasinamite.

20Fene yo seni luwaru a'i unahi fareyarenamiteye su, fene meni owane luwaru a'i fene lo wanu tote umasinamiteye. Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i fene papu iro te ta'ame.

21Fene yo seni luwaru a'i apou ape iroteye. Pereye nowe eite se, fene Owane Sitewi lo meni owane wara'i a'i unahi irosiya su, fene etiri yo seni luwaru a'i ape mo neritase a'i totesiya. Fene yo seni luwaru a'i ape iroteye su, sosu fene werese temeniyerowa.

22Sosu pereye nowe eite se Owane Sitewi lai meni owane luwaru a'i fene lo au sasari po'utesawi. Serai fene yo seni aseyaro wara'i a'i unahi fareyarenamisiya. Owane Sitewi Pefine a'i lai meni owane tutawe fene ma'e henerai tepa'asiye. Owane Sitewi Pefine a'i meni owane fene lo ironamiteyei su, fene marepi hepene he'i a'i mi mi weriyei weriyei ironamitorowa.

23Lu taune tamo yo seni luwaru a'i iroteye su, meni owane weriyei lowe lo lowe ma'e itiya'u temeniyerowa. Ahowa, Owane Sitewi Pefine a'i lai nomo ma'e etiri ta neri a'i auwe. Etiri ape lai nomo marepi hepene he'i a'i mi mi weriyei weriyei ironamitorowa. Serai nomo Owane Krais Jisas nate tawesisiya su, nomo mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

Rom 7

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fene meni ta tani lo naituwei ne totere.

[1]Kaiyemo, fene werese yo peri ne, so'oruwe tepa'asiye. Meni ta norohuwe iroteyei su, le yo peri ape unahi iroteyei. Sosu meni ape temeniyeye su, le yo peri ape unahi iro se ta'ame.

[2]Ane peri anowe ta fene ma'e au te'esiya. Menitani ta meni lo mase mi mi werese lefeifonamisiya. Sosu meni ape temeniyeyei su, tani lo naituwei lo yo peri arunatiyei. Lowesi aiwawe lefeifoteye ape erau fiyariye. Ahowa, menitani weiname fara'u a'i meni he'i naitu ene arowa.

[3]Sosu aiwawe a'i menitani ta meni lo naituwei su, lowesi naitu lefeifonamirowa. Ahowa, meni lo norohuwe irowei su, sosu menitani ape lai meni tere'e ta naituwei su, menitani ape lai tafa'e yo seni luwaru a'i irorowa. Sosu meni lo ape temeniyeyei su, sosu menitani ape meni tere'e ta naituwei su, menitani ape tafa'e yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Menitani ape naitu lo yo peri arunatiyei.

[4]Sosu aiwawe a'i kaiyemo ano, Meni Owane Jisas Krais me tape'i sahe temeniyeye su, meni owane weriyei marepi nomo lo papu iroteye ape aiwawe a'i temeniyeye. Serai fene Moses lo yo peri unahi iro ta'ame. Fene meni owane wara'i he'i hene aniye. Meni owane ape Owane Sitewi lai si tame ta'ane norohuwe sineye ape, le meni owane fene lo henerai. Serai nomo meni owane wara'i a'i ape lo unahi iroteyei su, nomo Owane Sitewi lo marepi tote umasinamirowawe, yo seni aseyaro ironamirowa.

[5]Tu naifa nomo yo seni luwaru a'i lo marepi unahi iroteye. Moses lo yo peri lai nomo ma'e yo seni luwaru werese a'i au atuatuteye. Nomo yo seni luwaru a'i siyeteye su, nomo yo seni luwaru a'i ape siye wisereyeteye. Serai nomo yo seni luwaru a'i ape tote umasiteye. Nomo yo seni luwaru a'i iroteye su, tahe pa'are tewi a'i nomo lo yo seni luwaru a'i irowei ne auwe. Etiri luwaru werese a'i nomo iroteye ape lai, nomo ma'e temeniyeyei heneraiteye.

[6]Aiwawe a'i tu naifa, Moses lo yo peri nomo werese anite tawesiteye. Nomo kalabus lu wou a'i ne. Sosu meni owane weriyei, nomo papu iroteye ape, temeniyeye su, Owane Sitewi lai Moses lo yo peri nomo sahe napetu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawesiteye ape, au ani erau fiyari sasarisawi tepa'asiye. Serai pereye nowe eite se nomo marepi he'i a'i eite se Owane Sitewi lo wiyawi au ta'anesiya. Tu naifa nomo Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane irowe su, nomo Moses lo yo peri werese umasinamiteye. Mi mi werese nomo Moses lo yo peri arisinamiteye. Serai Owane Sitewi lai nomo Moses lo yo peri au ani erau fiyarisawi su, nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane irosiya.

Nomo yo seni luwaru a'i ma'e ai atusiya.

7Fene piye totesiya awere? Ane Moses lo yo peri sosu yo seni luwaru a'i lowesi ta'i aiwawe a'i irosiya awere? Ahowa, peri ape wawero a'i tene! Serai Moses lo yo peri ape lai ane ma'e yo seni luwaru ape mo, au atuatu areiyeye. Moses lo yo peri apou te'esiya, “Fene lu taune tere'e lo etiri tamo owe ape siye wisereyete.” Serai Moses lo yo peri henerai ta'ame su, eiwerai ane ma'e yo seni ape luwaru a'i au atuatutereme awere?

8Serai ane Moses lo yo peri ape siye te'eye su, ane apou toteye. “Piyene yo seni ape luwaru a'i awere? Ane yo seni ape irowei ne totesiya. Aiwawe a'i yo seni luwaru werese a'i ane fara'u tote umasirowa.” Sosu Moses lo yo peri ane ma'e yo seni luwaru werese a'i au atuatuteye. Serai ane yo seni luwaru a'i ironamiteye. Moses lo yo peri henerai ta'ame su, yo seni luwaru a'i nomo ma'e kairefi se ta'ame. Yo seni luwaru a'i nomo irowei ape, nomo siye so'oru ta'ama.

9Tu naifa ane Moses lo yo peri so'oru ta'ama su, hepene ano norohuwe iroteye. Aiwawe a'i Moses lo yo peri ane ma'e kairefi se ta'ame. Ahowa, Moses lo yo peri ane ma'e henerai su, ane yo seni luwaru a'i siye so'oruweteye.

10Serai ane yo seni luwaru a'i iroteye su, ane aiwawe a'i temeniyeye. Owane Sitewi lai apou toteye, “Yo peri ano lu taune werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.” Ahowa, ane Moses lo yo peri umasiyei ne toteye su, ane yo peri ape umasirowata. Serai yo peri ape lai ane aine tera'e temeniyeyei wou teriteye.

11Sosu yo seni luwaru a'i Moses lo yo peri se ane ma'e au areareteye. Serai yo seni luwaru a'i ape lai hepene ano ma'e aine tera'e temeniyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Sosu aiwawe a'i Moses lo yo peri werese wara'i a'i ne. Peri werese Moses lo yo peri ma'e fai ape, peri werese ape aseyaro wara'i pefine a'i ne.

13Fene piye totesiya awere? Serai etiri ta aseyaro wara'i pefine a'i ane ma'e aine tera'eye awere? Opiyai! Yo seni luwaru a'i ane ma'e aine tera'e temeniyeye. Moses lo yo peri se, yo seni luwaru a'i ane ma'e amerame a'i au atuatuteye. Owane Sitewi apou toteteye, “Moses lo yo peri aseyaro wisere a'i tene! Moses lo yo peri lai nomo werese ma'e etiri tamo au atuatu areiyeye. Yo seni luwaru a'i ape luwaru a'i tene.”

Yo seni luwaru a'i marepi hepene nomo lo hi ani araronamisiya.

14Moses lo yo peri eiwerou ma'e fai awere? Nomo so'oruwe tene! Moses lo yo peri ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ma'e aitai. Ane Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i tote umasirowata. Ane yo seni luwaru a'i lo kairefi a'i unahi ironamisiya. Meni owane weriyei ape lai ane yo seni wara'i a'i irowei ne einamisiya.

15Yo seni werese ane ironamisiya ape, ane yo seni sitewi ape so'oru ta'ama. Ane etiri yo seni aseyaro tamo irowei ne totesiya. Ahowa, ane yo seni wisere wara'i ape irorowata. Marepi papu ano sahe irosiya, ane apou totesiya, “Ane etiri yo seni luwaru a'i iro se ta'ame.” Ahowa, ane etiri yo seni luwaru a'i ape ironamisiya.

16Sosu marepi ano apou a'i totesiya, “Ane yo seni luwaru a'i irorowata.” Ahowa, ane yo seni luwaru a'i ape ironamisiya. Serai ane Moses lo yo peri aiwawe marepi ta'i a'i totesiya. Ei, Moses lo yo peri wiyeme pefine a'i tene.

17Ane yo seni luwaru a'i irowei su, marepi ano lai iro ta'ame. Ahowa, yo seni luwaru weriyei marepi ano papu irosiya ape, le a'i lai yo seni luwaru a'i ape ane ma'e tewi ite iteteye.

18Ei, ane peri ta so'oruwe tene! Etiri yo seni wara'i a'i ane papu iro se ta'ame. Ane peri te'esiya. Etiri yo seni wara'i a'i marepi weriyei sahe iro ta'ame. Weiya! Ane yo seni wara'i a'i ape iroreme. Ane yo seni wara'i a'i irowei ne totesiya su, ane yo seni aseyaro irorowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Ane etiri yo seni wara'i marepi ano sahe irowei ne totesiya. Ahowa, ane yo seni wara'i a'i ape mo irorowata. Sosu aiwawe a'i etiri yo seni luwaru a'i ane irowei ne tote ta'oresiya ape, yo seni luwaru a'i ape mo ane irosiya.

20Serai yo seni luwaru a'i ape mo ane irowei ne tote ta'oresiya ape, ane yo seni ape mo ironamisiya. Ahowa, yo seni luwaru weriyei marepi ano papu irosiya ape, le a'i lai yo seni luwaru a'i marepi ano sahe tewi ite iteteye.

21Serai ane peri ape lo sitewi wanu so'oruweye. Ane yo seni wara'i a'i irowei ne toteyei su, yo seni luwaru weriyei marepi ano papu irosiya. Serai yo seni luwaru a'i marepi ano papu ironamisiya.

22Marepi he'i a'i ano sahe, ane Owane Sitewi lo yo peri werese ne marepi wisere a'i totesiya.

23Ahowa, ane yo peri tere'e, tahe pa'are ano sahe irosiya ape, siye so'oruwesiya. Yo peri tere'e ape lai Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i marepi ano sahe irosiya ape se, atu tiyatinamisiya. Yo peri tere'e ape tahe pa'are sahe irosiya ape, yo seni luwaru a'i ne. Serai yo peri tere'e ape marepi ano yo seni wara'i a'i irowei ne einamisiya.

24Sawi amou! Yo seni topo ano sahe irosiya ape, ne tote wirepuwesiya. Yo seni luwaru weriyei lai, tahe pa'are ano papu irosiya ape, marepi ano au luwaruwenamisiya. Yo seni luwaru weriyei temeniyeyei lo yo seni ape ane ma'e henerai. Eiwerai nomo ne au ferafereirowa awere?

25Owane Jisas Krais nomo lo lai ane ne au ferafereirowa. Serai ane Owane Sitewi ma'e au ei wisereyenamisiya. Serai marepi papu ano sahe ane Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i wanu tote umasinamirowa. Ahowa, yo seni luwaru weriyei tahe pa'are ano irosiya ape ane ma'e apou au te'esiya, “Ne marepi toteyei werese ano fu wanu umasinamite. Fene yo seni luwaru a'i ironamite.”

Rom 8

Hepene Wara'i a'i marepi nomo lo papu ironamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Lu taune werese Krais Jisas ne marepi tote tawesiteye ape, sosu le mase natenamisiya su, le lowe yehe omo ma'e ani fu arosawirowata. Ahowa, Owane Sitewi lo nihe se, lowe werese lu taune wara'i a'i henerai.

[2]Ane Krais Jisas mase natenamisiya. Serai Owane Sitewi lai ane etirowata. Ane nihe lo se meni wara'i a'i ironamitorowa. Piyene awere? Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo yo peri ape ane ma'e marepi he'i a'i auwe. Sosu meni yo seni weriyei marepi ano papu iroteye ape, Owane Sitewi lai le hi ani ararowe. Serai nomo le unahi iro ta'ame. Marepi weriyei yo seni luwaru wou a'i ne. Yo seni weriyei lo yo peri ane ma'e yo seni luwaru a'i au tewi ite itenamiteye. Serai ane yo seni luwaru a'i irowe su, hepene ano temeniyeye.

[3]Owane Sitewi lo yo peri, meni Moses leseye ape, kairefi se ta'ame. Nomo yo peri ape wanu umasiyei ne toteyei su, nomo yo peri ape umasirowata. Marepi weriyei nomo lo kairefi se ta'ama. Serai Owane Sitewi lai Moses lo yo peri awera'iyenati. Le meni eime topo lo hi awei ma'e eimawe arosai. Tahe pa'are lo nomo tahe pa'are aiwawe a'i ne. Tahe pa'are nomo lo yo seni luwaru a'i ironamiteye. Ahowa, tahe pa'are lo yo seni wara'i a'i ironamiteye. Owane Sitewi meni eime lo hi awei ma'e yo seni luwaru werese a'i ne au heseyei ne eimawe arosai. Meni eime lo me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi le ma'e yo seni luwaru werese nomo lo fuwewe, le ma'e fofowei erasi a'i auwe. Serai nomo yehe omo ma'e wirowata.

[4]Moses lo yo peri nomo ma'e apou au te'eye, “Fene werese yo seni aseyaro wara'i a'i fa ironamite.” Ahowa, nomo werese Moses lo yo peri wanu umasirowata. Serai meni Krais Jisas lai marepi weriyei nomo lo ani ararowe su, nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune aseyaro wara'i a'i henerai. Sosu nomo Krais Jisas mase natenamisiya su, nomo marepi luwaru a'i nomo lo owe ape tote umasite. Ahowa, nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi wara'i a'i wanu tote umasinamite.

[5]Lu taune werese marepi luwaru a'i towafi lowe lo wanu tote umasiteye ape, lowe yo seni luwaru a'i erasi a'i totenamisiya. Sosu lowe yo seni luwaru a'i umasinamisiya. Ahowa, lu taune werese Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marepi tote umasinamisiya ape, lowe werese Owane Sitewi lo Wara'i a'i lo marepi pefine a'i wanu tote umasinamisiya.

6Sosu meni ta menitani ta lo marepi luwaru a'i topo lo wanu tote umasiyei su, hepene lowe lo temeniyerowa. Ahowa, meni ta, menitani ta Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi erasi a'i totenamisiya su, lowe marepi hepene he'i a'i ape sahe ironamitorowa. Aiwawe a'i lowe marepi fetane a'i ironamisiya.

7Peri ape pefine a'i tene! Marepi luwaru a'i lai yo seni luwaru a'i meni ta ma'e au atuatu areiyeyei su, meni ape Owane Sitewi lo airame meni irosiya. Le Owane Sitewi lo yo peri werese arisinamitorowa. Ahowa, le Owane Sitewi lo yo peri werese wanu tote umasirowata.

8Lu taune werese marepi luwaru a'i towafi lowe lo wanu tote umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au wisereyerowata.

9Ahowa, fene werese lai marepi luwaru a'i fene lo wanu tote umasisiya ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo fene papu ironamisiya su, fene marepi pefine a'i lo wanu tote umasinamisiya. Krais lo Hepene Wara'i a'i lu taune tamo lo marepi papu iro ta'ame su, lowe Krais mase se nate ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo lu feni ta'ama.

10Fene yo seni luwaru a'i ironamiteye su, tahe pa'are fene lo temeniyerowa. Ahowa, Meni Owane Krais fene papu iroteye su, Owane Sitewi apou eiye, “Nihe ano se, fene lu taune wara'i a'i ironamisiya. Serai fene mi mi pasi pasi ironamitorowa.”

11Owane Sitewi lai Jisas si tame au ta'ane norohuwe sineye. Serai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu ironamisiya su, Owane Sitewi tahe pa'are fene lo temeniyesiya ape, le tahe pa'are fene lo au ta'ane norohuwerowa. Owane Sitewi lai Krais si tame au ta'ane norohuwe sineye. Serai le a'i lai Hepene Wara'i lo se tahe pa'are fene lo au ta'ane norohuwerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Sosu serai kaiyemo ano. Nomo yo seni luwaru meni owane weriyei ape unahi owe ape irote. Ahowa, nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i marepi nomo lo papu ironamisiya ape, nomo marepi lo wanu tote umasinamite.

13Fene yo seni luwaru meni owane weriyei lo marepi umasiyei su, fene temeniyerowa. Ahowa, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lo marepi wanu tote umasinamiyei su, fene lai Meni Owane weriyei lo yo seni luwaru a'i ani aro po'utenamirowa. Fene marepi he'i ape weriyei weriyei ironamitorowa.

14Lu taune werese Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi wanu tote umasinamiteyei su, lowe Owane Sitewi lo eimane pefine a'i heneraiyei.

15Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo fene ma'e eimawe arosai su, fene wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu aiwawe wou ta'ama. Sosu fene wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu ape wou heneraiyei su, fene Owane Sitewi Pefine a'i ne atoweiye erasi ironamirowa. Ahowa, fene lu taune atauwe wou a'i ne. Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo fene ma'e auwe su, fene eimane pefine a'i henerai. Serai fene Owane Sitewi Pefine a'i ma'e au te'esiya, “Tai ano, Ne tai ano pefine a'i ne.”

16Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai hepene nomo lo ma'e te'enamisiya. Le apou einamisiya, “Fene Owane Sitewi lo eimane pefine a'i ne.” Hepene nomo lo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i mase nateye su, nomo Owane Sitewi lo eimane pefine wou henerai.

17Sosu serai nomo Owane Sitewi lo eimane pefine a'i henerai su, Owane Sitewi lai marepi etiri wisere ne'ese a'i nomo au ariariyeye ape, nomo ma'e aurowa. Etiri werese Owane Sitewi lai Jisas ma'e auwe ape, le nomo ma'e aiwawe a'i aurowa. Ahowa, nomo marepi orese erasi a'i teritenamisiya. Krais Jisas lo marepi orese a'i aiwawe a'i teriteye. Nomo marepi orese erasi a'i teriteyei su, Owane Sitewi lai, nowe me'iye su, nomo ma'e marepi wisere a'i lo aunamirowa.

Owane Sitewi nomo ma'e marepi wisere a'i aunamirowa.

18Nomo hi awei sato irosiya su, nomo fofowei erasi a'i teriterowa. Etiri werese Owane Sitewi nomo ma'e auwei ne ariariyeye ape, etiri werese ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mo wisere pefine a'i tene! Serai pereye nowe eite se nomo fofowei erasi teritesiya su, nomo marepi owe ape tote ewitete. Ahowa, nomo Owane Sitewi lo marepi wisere a'i ape ne, nomo ma'e aunamiyei ape, nomo erasi a'i totenamitorowa. Fofowei etiri erasi a'i nomo teriteyei ape mo, etiri yahowa'i ne.

19Etiri werese hi awei sahe, etiri werese ni'arawe sahe irosiya ape, Owane Sitewi lai ta'aneye. Lowe werese, marepi erasi a'i totenamisiya ape, Owane Sitewi lo nowe ariariyeye ape ne ninawesiya. Owane Sitewi lai etiri ape mo ma'e omo ipo pani werese ma'e irosiya ape mo, apou au te'erowa. “Fene eimane pefine a'i werese ano siyere!” Serai etiri werese Owane Sitewi lai ta'aneye ape, lowe nowe ape ne ninawesiya.

20Etiri werese Owane Sitewi lai ta'aneye ape, le etiri ape mo wisere a'i heneraiyei ne toteye. Ahowa, lowe werese wisere a'i henerai ta'ama. Etiri werese ape mo marepi towafi lowe lo wisere a'i henerai ta'ame. Ahowa, aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi se lowe wisere a'i henerai ta'ama. Serai etiri werese ape mo Owane Sitewi lo nowe au ariariyeye ape ne ninawesiya. Sosu nowe ape se lowe werese wisere a'i henerairowa.

21Owane Sitewi lai etiri werese ape mo uwaseyei ne tote ta'ame. Ahowa, le etiri werese ape mo marepi wisere pefine a'i lo heneraiyei ne toteye. Apou aiwawe a'i eimane pefine werese lo marepi wisere fetane a'i wou ironamisiya.

22Ane fene ma'e tame au te'esiya. Etiri ta nomo lai so'oruwe tene! Etiri werese, Owane Sitewi lai ta'aneye ape, fofowei erasi a'i teritesiya, apou wou a'i menitani ta eimane ta auteiyei su, menitani ape fofowei erasi a'i teriteyei. Pereye nowe eite se, lowe fofowei erasi a'i teritenamisiya. Serai etiri werese ape mo Owane Sitewi lo nowe ape ne ninawesiya.

23Etiri werese omo pani werese sahe fofowei erasi ironamisiya. Sosu aiwawe a'i nomo werese marepi papu fofowei erasi a'i teritesiya. Serai nomo nowe ye'ewi ne ninawesiya. Nowe ye'ewi heneraiyei su, fofowei werese nomo lo po'uterowa. Owane Sitewi lai nomo ma'e peri ta te'e naneiye. Serai Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e eimawe arosai su, Hepene Wara'i a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo te'e naneiyei ape, tewi tutawe te'e naneiye ape, henerai. Serai nomo nowe ape ne ninawesiya. Nowe ape se nomo werese Owane Sitewi lo eimane pefine a'i su, nomo etiri werese le nomo ma'e au te'e naneiyei ape, anirowa. Sosu le tahe pa'are nomo lo ete hene anirowa.

24Nomo Owane Sitewi ne tote tawesiye su, Owane Sitewi nomo ma'e peri ta au te'e naneiye. Serai nomo te'e naneiyei pefine a'i heneraiyei ape, ninawesiya. Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape pefine a'i henerai tepa'asiye su, piyene nomo yahowa'i ninawesiya awere? Lu taune werese etiri wisere a'i ereti lo se ani tepa'asiye su, lowe etiri wisere a'i ape mo, ninawerowata.

25Wanure! Owane Sitewi lo te'e naneiyei nomo ma'e au te'eye ape, nomo ma'e henerai se ta'ame. Serai nomo Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape eresene momotei a'i tei ninawenamisiya.

26Aiwawe a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i le nomo ma'e au pati ferafereinamisiya. Tahe pa'are marepi nomo lo kairefi se ta'ame. Serai nomo Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, nomo piye peri werese so'oru ta'ama. Ahowa, Hepene Wara'i a'i lo Owane Sitewi Pefine ma'e nomo ne le ma'e au te'enamisiya. Nomo peri te'e tepa'asiye su, le marepi pefine a'i nomo lo Owane Sitewi ma'e au te'esiya.

27Owane Sitewi Pefine a'i lu taune werese lo marepi papu siye eti areiyesiya. Aiwawe a'i le Hepene Wara'i a'i lo, lo marepi so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai Owane Sitewi lo marepi pefine se le ma'e lu taune werese lo ape ne au te'esiya.

28Nomo peri ape so'oruwesiya tene! Lu taune werese Owane Sitewi Pefine a'i ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyesiya ape, le lai etiri werese au ani fareraiyerowawe, serai etiri werese a'i lowe ne wisere pefine a'i henerairowa. Lu taune ape mo Owane Sitewi lai ariariyeyewe, le ma'e ei aniye. Owane Sitewi lo marepi apou a'i totenamisiya.

29Tu naifa weriyei weriyei Owane Sitewi etiri werese ta'aneye ape henerai ta'ama su, le lu taune werese le ariariyeye ape, so'oruwe tepa'asiye. Nowe ape se tu naifa weriyei Owane Sitewi lai apou toteye, “Lu taune werese ano

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ariariye tepa'asiye ape, lowe meni eime ano wou a'i henerairowa.” Serai Jisas airu tutawe nomo lo henerairowa. Nomo werese pa'ise lo henerairowa.

30Owane Sitewi lo marepi apou a'i totenamiteye, “Lu taune werese peri ano wanu umasinamirowa ape, lowe werese meni eimane wou a'i henerairowa. Sosu aiwawe a'i lu taune ape mo eimane ano wou henerairowa su, ane lowe ane ma'e aiyeyei ne ei aniye. Sosu lu taune werese, ane ei aniye ape, nihe ano se lu taune aseyaro wara'i a'i henerairowa. Sosu lu taune werese nihe ano se aseyaro wara'i a'i heneraiyei ape, ane tahe pa'are, marepi lowe ma'e he'i a'i aurowa.”

Owe meni ta lai Owane Sitewi lo wawesiyeyei einamirowata.

31Sosu a'i ape nomo piye peri fene ma'e au te'esiya awere? Owane Sitewi lai nomo mase ironamisiya su, lu taune tere'e ape mo nomo ma'e ai aturowata.

32Owane Sitewi Pefine a'i marepi apou totenamisiya. “Meni eime ano lowe ne fofowei erasi a'i teritere! Ane le ne fofowei erasi ape einamirowata.” Le meni eime topo lo nomo werese ne au temeniyeyei ne eimawe arosai. Serai le nomo ma'e etiri wisere tomu ne'ese a'i, sosu meni eime lo aiwawe a'i neri a'i aurowa.

33Lu taune Owane Sitewi ariariyeye ape, eiwerai lowe ma'e au fu te'eyei awere? Ahowa, owe meni ta lai lowe ma'e au fu te'erowata. Owane Sitewi a'i lai lu taune werese lo aseyaro wara'i a'i au ta'ane henerairowa.

34Eiwerai Owane Sitewi lo eimane werese ma'e apou te'erowa awere? “Fene yo seni luwaru a'i ironamisiya. Serai fene yehe omo ma'e fu ire.” Ahowa, owe lu taune tamo. Peri apou ape owe ape te'ere. Meni Krais Jisas lowe ne au temeniyeye. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye. Serai le a'i lai Owane Sitewi lo ereti eyate feni ma'e onunamisiya. Mi mi weriyei weriyei le nomo ne Owane Sitewi ma'e au ei towerinamisiya.

35Krais Jisas nomo ne marepi erasi pefine a'i tote wawesiyenamisiya. Serai nomo le sahe natenamisiya. Eiwerai nomo Krais Jisas lo marepi tote wawesiyesiya ape, ani erau fiyarirowa awere? Ahowa, owe lu taune tamo Jisas mase tote nomo piye lu taune tamo lai ani lo natesiya ape erau

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fiyarirowata. Yo seni luwaru a'i ape mo lai nomo ani erau fiyarirowata. Fofowei erasi ape mo ani erau fiyarirowata. Lu tamo nomo ma'e au luwaruweyei su, lowe nomo ani erau fiyarirowata. Nomo lau erasi a'i teriteyei su, nomo ipari tahe ariye a'i su, lu tamo tahe nomo lo ipari mene'e se tewiyeyei ne toteyei su, tahe nomo lo ma'e me au se aineyei su, etiri werese ape mo Krais Jisas lo marepi tote wawesiyesiya ape, nomo ani erau fiyarirowata.

36Nomo lu feni no ironamisiya su, Owane Sitewi lo one towe sahe meni ta tu naifa weriyei apou leseye, Lu tamo nowe werese nomo au luwaruwenamisiya. Nowe ne'ese lowe nomo aine tera'eyei ne totesiya. Lu taune tomu ne'ese nomo ne apou totesiya, “Nomo lu taune yahowa'i ne. Nomo fe sipsip wou a'i ne. Lowe nomo aine tera'eyei ne totenamisiya.” *Sng* 44:22

37Ahowa, lu taune ape mo nomo ma'e au luwaruweyei su, Krais lai nomo werese marepi erasi pefine a'i au atuatunamisiya. Serai etiri luwaru werese a'i lowe nomo ma'e au irowei ape, nomo etiri luwaru werese ape mo erasi pefine a'i ani fu ararosiya.

38-39Ei Wanure! Etiri werese werese Owane Sitewi lo marepi erasi pefine a'i nomo ma'e ani erau fiyarisawirowata. Nomo temeniyeyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi erasi pefine a'i lo au atuatu fiyarinamirowa. Nomo marepi hepene norohuwe irosiya ape, nomo aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyesiya ape sahe, ironamisiya. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i, sosu aiwawe a'i Satan lo sepei luwaru a'i, lowe werese Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyesiya ape, nomo ani erau fiyarirowata. Etiri werese pereye nowe eite se irosiya ape, etiri werese nowe me'iye henerairowa ape, etiri werese ape mo Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyesiya ape, nomo ma'e totesiya ape, ani erau fiyarirowata. Kairefiyei apou ape Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyesiya ape, nomo ma'e totesiya ape, ani erau fiyarirowata. Etiri werese ni'arawe hire ma'e irosiya ape, etiri werese awei unahi irosiya ape, lowe aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyesiya ape, nomo ma'e totesiya ape, ani erau fiyarirowata. Aiwawe a'i etiri werese werese omo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pani werese irosiya ape, Owane Sitewi lo marepi erasi pefine a'i nomo ma'e ani erau fiyarisawirowata. Nomo Meni Owane Jisas Krais ne tote tawesi umasinamisiya su, Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyenamisiya ape, nomo mase mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

Rom 9

Pol lai Juda lo lu taune ne tote ewiteteye.

1Ane lai Owane Jisas Krais papu ironamisiya. Serai ane fene ma'e peri pefine a'i au te'esiya. Ane fene ma'e peri wawero au te'e se ta'ame. Marepi ano pefine a'i totesiya. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai marepi toteyei werese ano so'oruwe tene! Le lu taune ma'e apou au te'e areiyesiya, “Pol lo peri werese wiyeme pefine a'i tene!”

2Peri pefine a'i apou wou a'i ne. Ane Juda lu taune werese ne marepi erasi a'i tote ewitesiya. Lowe tomu ne'ese lai Krais pefine me'iyeni ma'e atati arunamiteye. Serai ane marepi orese erasi a'i lowe ne teritesiya.

3Ane a'i lai Juda lo lu tewi ne. Ane lowe ma'e au ferafereiyei ne totereme. Juda lo lu tewi ape mo Owane Sitewi lai lowe yehe omo ma'e ani fu arosawirowa. Serai ane Owane Sitewi ma'e apou ei towerisiya, “Ne fara'u Krais ma'e nate tawesiyei ano ani eraure! Ne fara'u yaru ano ni'arawe hire sahe ani pamowere. Yaro ano lowe ma'e aurowa su, ane fara'u yehe omo ma'e eimawesawirowa. Sosu Juda lo lu tewi werese omo hire ma'e wirowa. Marepi ano wisereye nine'irowa.

4Lowe werese ya'ariyei meni Israel lo lu tewi a'i ne. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai lowe eimane pefine lo fa henerai ne ariariyeye. Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi wisere pefine a'i lo au atuatu areiyeteye. Le nowe ta'i ta'i tamo se marepi ta'i topo lo ape lowe ma'e au te'eye. Le yo peri pefine lo Moses leseye ape, lowe ma'e auwe. Le lowe ma'e apou au atuatu areiyeteye, “Fene Owane Sitewi lo wesi tutawe sahe ane ma'e au nine'i wisereyete. Le lowe ma'e peri te'e naneiyei tomu ne'ese au te'eye.”

5Juda lo lu taune ape mo, lowe iyape erasi ya'ariyei ma'e fai. Aiwawe a'i Owane Jisas Krais lu tewi ape ma'e fai. Krais lai lu taune werese lo Meni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Pefine a'i tene. Serai nomo Owane Sitewi Pefine ma'e weriyei weriyei au nine'i wisereyenamitorowa.

Owane Sitewi lai Juda lo lu taune ma'e yo seni lo au atuatuteye.

6Ahowa, Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei pefine a'i lai lowe ma'e winetai ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei weriyei weriyei iro kairefiyenamitorowa. Israel lo lu tewi tamo, lowe ya'ariyei Israel pefine wou a'i henerai ta'ame.

7Lu tewi tamo apou te'eye, “Nomo ya'ariyei Abraham lo lu tewi ma'e fai. Serai nomo Owane Sitewi lo eimane pefine wou henerai.” Owane Sitewi meni Abraham ma'e au te'e naneiye, “Meni eime no ape, Aisak, a'i lai ya'ariyei lu tewi no henerairowa.” *Stt* 21:12

8Abraham lo lu tewi fisa'i lo se henerai ape, lowe werese Owane Sitewi lo eimane pefine ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lu tewi tamo me'iyeni ma'e atati arunati. Abraham lo lu tewi tamo, lowe Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape umasinamiteye. Serai Abraham lo lu tewi ape lai Owane Sitewi lo eimane pefine henerairowa. Piyene awere? Peri te'e naneiyei ape, Owane Sitewi Abraham ma'e au te'eye ape, lowe te'e naneiyei ape, tote tawesiteye.

9Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape Abraham ma'e apou au te'eye, “Nowe ane ariariye ape se, ane si tame aiyerowa su, tani no, Sara, meni eime ta auteirowa.”*Stt* 18:14

10Peri tere'e tamo apou te'esiya. Owane Sitewi lai marepi topo lo se meni ta au ariariyesiya. Nowe poweiye ta'i ta se menitani ta iyape, Rebeka, eimane hesi auteiye. Eimane hesi ape tai lowesi lo ta'i a'i iroteye. Meni ape lo iyape Aisak. Le ya'ariyei sitewi nomo lo ne.

11-12Nowe ape se eimane hesi mai lo lire papu iroteye su, Owane Sitewi lai Rebeka ma'e apou eiye, “Meni eime poto ate meni eime Pewe lo wiyawi tesi yahowa'i irorowa. Eimane to'uresi ape yo seni luwaru a'i iro ta'ame.” Ahowa, Owane Sitewi lai peri ape Rebeka ma'e au te'eye su, le apou toteye. Ane a'i lai marepi topo ano fu umasirowa. Ane meni ta'i ariariyeye. Ane meni ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ariariyeye su, le yo seni wara'i a'i iro te ta'ame. Ahowa, ane marepi topo ano tote umasirowa.

13Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo one towe sahe eimane hesi ape ne apou leseye, “Ane meni Jekop ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Ahowa, ane meni Iso le ma'e ai marepi totenamisiya.” *Mal* 1:2-3

14Piye nomo te'esiya awere? Owane Sitewi meni Jakop ariariyeye. Sosu le meni Iso me'iyeni ma'e atati arunati. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i irowe awere? Piyete! Opiyai! Owane Sitewi lai wiyeme pefine a'i ne.

15Owane Sitewi lai meni Moses ma'e apou eiye, “Ane marepi topo ano tote umasirowa. Meni ta ane ariariyeye ape, ane le ma'e au ferafereirowa. Meni tere'e ta, ane le me'iyeni ma'e atati tei awera'iyenatirowa. Sosu ane meni tere'e ta siyeyei su, ane le ne ewiterowa. Meni tere'e ape ane fara'u tote i'anerowa.”*Kis* 33:19

16Serai Owane Sitewi lai marepi topo lo tote umasirowa. Le meni ta au ferafereiyei ne ariariyerowa. Meni ta apou toteyei su, “Marepi ano aseyaro wara'i a'i ne. Owane Sitewi ane ne au ferafereite.” Ahowa, Owane Sitewi lai marepi topo lo meni ape ne umasirowa. Aiwawe a'i meni ta apou toteyei su, ane yo seni wisere wara'i a'i ironamiteye. Serai Owane Sitewi lai ane ne ferafereirowa.” Ahowa, Owane Sitewi lai marepi topo lo meni ape ne umasirowa. Owane Sitewi lai marepi topo lo a'i tote eti umasirowa.

17Ane fene ma'e peri tere'e ta au te'esiya. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo one towe sahe Owane Sitewi lai meni Isip lo owane tutawe lo meni owane pefine a'i ma'e apou eiye, “Ane ne awei lo meni owane pefine a'i fa heneraiyei ne ariariyeye. Ne awei lo meni owane heneraiyei su, ane etiri luwaru a'i tamo ne ma'e irowei. Etiri ape mo henerairowa su, ane lu taune werese ma'e kairefi erasi pefine a'i ano au atuatu areiyerowa. Lu taune werese omo werese sahe kairefi ano wanurowa su, lowe iyape ano omo werese werese ma'e au te'e areiye fiyarirowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Owane Sitewi lai meni ta au ferafereirowa su, le meni ape ne au ferafereirowa. Aiwawe a'i le meni ta marepi tote kairefiyeyei ne irowei su, le meni ape marepi kairefi irorowa.

19Meni ta, fene mase irosiya ape, ane ma'e apou ei toweriyei, “Owane Sitewi lai etiri werese lu taune werese irowei ape au irosiya su, le piyene yo seni luwaru a'i nomo lo au hese ereisiya awere? Eiwerai marepi lo ma'e fara'u ai atu tiyatirowa awere? Owe meni ta lai marepi lo ai aturowata.”

20Ne peri ape owe ape ei towerire. Ne awei lo meni tene! Ne awei lo marepi wou totenamisiya. Lu taune werese Owane Sitewi Pefine a'i ne eiwerou ei towerirowata. Wanure! Owane Sitewi lai nomo werese au ta'aneye. Serai nomo le ma'e apou owe ape ei towerire, “Ne ane apou ape piyene ta'aneye awere?”

21Meni ta pa'are peperi awe ta'aneyei ne toteyei su, le eiwerou ta'aneyei awere? Le awei peperi se wapo a'i aniyewe, pa'are awe erasi a'i fara'u ta'anerowa. Le awei peperi tere'e ta aniyewe, le sa'i aitaiyei pa'are ta peperi se ta'anerowa. Aiwawe a'i le fara'u pa'are awe peperi tere'e mawiyei itu leseyei erasi se ta'ane anirowa. Apou aiwawe a'i Owane Sitewi fara'u marepi topo lo se umasirowawe, lu taune ma'e eiwerou irorowa.

22Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i ironamisiya su, le fara'u marepi topo lo tote umasinamisiya. Sosu Owane Sitewi lai marepi topo lo se ai marepi lu taune ma'e au atuaturowa su, sosu lowe ma'e kairefi erasi a'i lo au atuaturowa su, le lai lu taune werese ne marepi eresene momotei erasi a'i ninaweteye. Lu taune ape mo le ma'e ai marepi heneraiyei ne irowe ape, lowe temeniye po'uteyei ne au ta'uweye.

23Lu taune ape mo, Owane Sitewi lai ai marepi iroteye ape, le nowe pitase a'i onu ninawesiya. Piyene awere? Lu taune ape mo ma'e, Owane Sitewi lowe ma'e au ferafereiye ape le lowe ma'e wisere erasi a'i topo lo au atuatuwei ne totesiya. Tu naifa weriyei le lai lu taune ape mo wisere erasi a'i lo au atuatuwei ne ta'uwe naneiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Owane Sitewi lai nomo ta'i ta'i tamo te'e ariariyeye Le Juda lo lu tewi tamo te'e ariariyeye. Aiwawe a'i le lu tewi tere'e tamo te'e ariariyeye. Nomo lu taune ape mo ne.

25Tu naifa weriyei Owane Sitewi meni Hosea ma'e apou eiye. Sosu le peri lo apou leseye. “Ane fene ma'e apou au te'erowa. Lu tewi tere'e ape mo lowe iyape ano umasi ta'ame ape, ane lowe ei anirowawe, serai lowe lu feni pefine a'i ano henerairowa. Lu tewi ape mo, ane marepi erasi a'i tote wawesiye ta'ame ape, ane lowe ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamitorowa.” *Hos* 2:23

26Sosu lu tewi tere'e ma'e apou te'eye, “Fene lu tewi pefine a'i nomo lo ta'ama. Ahowa, nowe me'iye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e eiye, 'Ane Owane Sitewi Pefine a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa. Fene eimane pefine a'i ano henerirowa.'” *Hos* 1:10

27Sosu meni Aisaia lai Israel lo lu tewi ape ne apou uteye, “Fene lu taune tomu ne'ese irosiya. Fene sa'i eneri aiwawe a'i ne. Ahowa, ane fene lu taune tewi oso po'o a'i yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari pamowerowa, marepi hepene he'i a'i aurowa.

28Ei, Owane Sitewi Pefine a'i le a'i lai lu taune omo werese ma'e iroteye ape mo, le witane a'i lowe werese au hese ereirowawe, lowe ma'e fofowei erasi pefine a'i aurowa.” *Ais* 10:22-23

29Meni Aisaia peri tere'e apou te'eye, “Owane Sitewi lai ai lu tomu ne'ese lo hi awei ma'e eimawe arosairowa. Lowe ya'ariyei lu tewi tomu ne'ese nomo lo aine tera'e ererowa. Ahowa, le ya'ariyei tewi oso po'o a'i ma'e au ferafereirowa. Serai lu tewi ta'i ta'i a'i norohuwe iroteye. Owane Sitewi lo ai lu tomu ne'ese a'i ya'ariyei werese werese nomo lo aine tera'ereme su, sosu lu tewi nomo lo po'utereme, nomo omo Sodom, omo Gomora lo lu taune aiwawe a'i ne. Owane Sitewi lai tu naifa weriyei omo weniyei hesi ape ma'e yehe eimawe arosaiyewe, lu taune werese ti sero'o po'uteye.” *Ais* 1:9

Israel lo lu taune Owane Sitewi ne arisinamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30Peri eti lo ape piye te'esiya awere? Peri lo eti ape apou te'esiya. Lu tewi tere'e ape mo Moses lo yo peri umasi ta'ame ape, lowe Owane Sitewi lo nihe se lu taune aseyaro a'i heneraiyei ne toteteye. Ahowa, lowe Krais ne tote tawesinamiteye su, Owane Sitewi lai lowe aseyaro wara'i a'i au ta'aneye.

31Ahowa, Israel lo lu tewi ape lowe Moses lo yo peri werese umasiyei ne toteteye. Lowe apou toteye, “Nomo Moses lo yo peri werese umasinamiyei su, sosu nomo Owane Sitewi lo nihe se aseyaro wara'i a'i henerairowa.” Ahowa, lowe aseyaro wara'i a'i henerairowata. Marepi lowe lo meremereye a'i ne.

32Lowe Moses lo yo peri werese umasiyei ne toteteye su, lowe apou toteye, Owane Sitewi lo nihe se nomo wara'i a'i henerai. Ahowa, serai lowe Owane Sitewi ne tote tawesi te ta'ame. Sosu Owane Sitewi lo nihe se lowe yo seni luwaru a'i ironamiteye. Owane Sitewi lai tapiye pefine a'i, yo mai lowe lo uweisiya ape, ma'e fuwe. Tapiye pefine ape Jisas wou a'i ne. Lowe Jisas ne tote tawesi ta'ame su, lu tewi ape mo lowe tapiye ape lowe lowe lo tapiye ape sahe atu tipateriteyewe, winetai ereteye.

33Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Ane tapiye ta omo Saion sahe au fuwe. Lu taune tomu ne'ese tapiye ape sahe lowe lowe lo tewiyeyewe, winetai erenamisiya. Tapiye ape lai lu taune ape mo atu tipaterisiyawe, winetai eresiya. Sosu aiwawe a'i lu taune tamo tapiye ape ne tote tawesi umasinamitorowa su, lowe marepi neritaseyerowata.” *Ais* 28:16

Rom 10

Israel lo lu tewi Krais ne me'iyeni ma'e atati arunati.

1Kaiyemo, etiri tutawe marepi ano totenamisiya ape apou a'i ne. Juda lo lu taune werese Owane Sitewi ma'e si fa aiye ne. Serai lowe Owane Sitewi lo nihe se yo seni lowe lo aseyaro wara'i a'i fa henerai ne. Ane Owane Sitewi ma'e etiri ape ne au te'e ei towerinamisiya.

2Ane lowe ne peri ta apou au te'esiya, “Lowe Owane Sitewi Pefine a'i lo wiyawi werese au ta'ane tohoteye. Ahowa, marepi lowe lo Owane Sitewi ne tote ha'atinatiteye.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Owane Sitewi lai yo ta'i a'i ariariyeye. Serai lu taune werese nihe lo se lu taune aseyaro wara'i a'i henerairowa. Juda lo lu tewi ape yo ape mo so'oru ta'ama. Serai lowe Owane Sitewi lo nihe se lu taune aseyaro wara'i a'i heneraiyei ne toteye su, lowe marepi towafi lowe lo umasinamiteye. Lowe Owane Sitewi lo yo seni pefine a'i me'iyeni ma'e atati aruwewe, Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i awera'iyenati. Sosu lowe werese Owane Sitewi lo nihe se yo seni luwaru a'i ironamiteye.

4Meni ape, Owane Sitewi lai hi awei ma'e eimawe arosai ape, le Moses lo yo peri po'utenamiye. Serai lu taune werese meni ape ne tote tawesiyei su, lowe Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i ironamitorowa.

5Tu naifa weriyei Moses yo seni aseyaro a'i ne, apou leseye, “Fene Owane Sitewi lo yo peri tote umasiyei su, fene yo seni aseyaro heneraiyei. Serai le apou leseye, 'Owane Sitewi lo yo peri ane fene ma'e auwe ape, fene yo peri ape umasiyei su, fene marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei ironamitorowa. Owane Sitewi lo yo peri ape fene ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.’”

6Ahowa, Owane Sitewi lai one towe sahe peri ta apou lesesiya, “Fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lo nihe se fene lu taune aseyaro wara'i ironamitorowa. Serai fene marepi fene lo sahe apou owe ape totere, ‘Eiwerai Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiyei awere?’”

7Sosu aiwawe a'i fene apou owe ape te'ere. “Eiwerai fisiye yo papu hi itorirowa awere?” Peri eti lo ape apou a'i ne. “Eiwerai fisiye yo papu itorirowa awere? Eiwerai meni Krais si ta'ane norohuwe sinerowawe, hene wirairowa awere?”

8Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Owane Sitewi lo peri pefine a'i fene ma'e atahe a'i ironamisiya. Peri pefine ape ahi fene lo papu irosiya. Aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri pefine a'i marepi fene lo papu ironamisiya.” *Lo* 30:14 Owane Sitewi lo peri pefine a'i ape ne nomo fene ma'e au te'e areiyenamisiya. Owane Sitewi lo peri pefine ape apou ape lu taune werese Krais ne tote tawesinamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Nomo peri pefine a'i apou au te'esiya, “Fene peri ahi fene lo se apou te'esiya su, 'Meni Jisas, le meni owane pefine ano ne.’” Sosu aiwawe a'i fene marepi fene lo papu apou tote tawesinamisiya su, “Owane Sitewi lai meni Jisas, temeniyeye ape, si tame ta'ane norohuwe sineye.” Serai fene marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei ironamitorowa.

10Nomo le ne marepi papu tote tawesisiya. Serai Owane Sitewi lo nihe se nomo lu taune aseyaro wara'i a'i ironamitorowa. Sosu nomo peri ahi nomo lo se apou te'eyei su, “Nomo meni owane Jisas ne tote tawesinamisiya.” Serai Owane Sitewi lo ferafereiyei nomo ma'e ironamirowawe, nomo marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei ironamitorowa.

11Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye. “Lu taune werese meni ape ne tote tawesi umasinamirowa su, lowe marepi orese a'i teriterowata.” *Ais* 28:16

12Peri ape Owane Sitewi nomo ma'e au te'eye ape apou te'esiya, “Lu taune werese.” Peri ape wiyeme a'i tene! Le Juda lo lu taune ma'e au te'e areiyeye. Sosu aiwawe a'i le lu tewi tere'e tere'e ma'e au te'esiya. Meni Owane Pefine a'i ape, le lu taune werese lo Meni Owane Pefine a'i tene! Lu taune werese le ne tote tawesi umasinamisiya ape, le lowe ma'e etiri tomu ne'ese wisere a'i aurowa.

13Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Lu taune werese lai Meni Owane Pefine a'i ma'e ferafereiyei lo ne te'e towerirowa su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au ferafereirowawe, sosu marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei aurowa.” *Jol* 2:32

14Meni ta Krais ne marepi tote tawesi ta'ame ape, le piyene Owane Sitewi ma'e ferafereiyei ne ei towerisiya awere? Le Owane Sitewi lo peri wanu ta'ame su, sosu le Krais ne wanu tote tawesirowata. Aiwawe a'i meni ta Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari areiye ta'ame su, sosu lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu umasirowata.

15Meni ta Owane Sitewi lo peri au te'e areiye fiyarirowa su, Owane Sitewi lai meni ape peri pefine a'i lo fa au te'e areiye ne eimawerowa. Wanure! Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Meni ape lai Owane Sitewi lo peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

heneruwe wisere a'i au te'e fiyarisiya ape, meni ape meni wisere a'i tene!" *Ais* 52:7

16Ahowa, Juda lo lu taune tomu ne'ese lowe Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i ape wanu tote tawesi ta'ame. Meni ape Aisaia Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, "Meni Owane Pefine, peri no ape ne, eiwerai wanu tote tawesi umasiteye awere?"

17Serai nomo Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i ape wanurowa su, nomo fara'u Owane Sitewi ne tote tawesi umasirowa. Sosu meni ta Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyarirowa su, lu taune Krais ne peri wanu areiyerowa.

18Ahowa, ane fene ma'e ei towerisiya. Israel lo lu taune werese lowe Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i wanu aniteye awere? Ei. Lowe werese Owane Sitewi lo peri wanu tepa'asiye. Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya. "Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i lu taune werese ma'e au te'e areiye fiyariteye. Lowe Owane Sitewi lo peri werese omo omo werese ma'e au te'e areiye fiyariteye." *Sng* 19:4

19Ane fene ma'e peri tere'e ei towerisiya. Israel lo lu taune werese lowe Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i wanu so'oruwe awere? Ei. Lowe Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i wanu so'oruwe tepa'asiye. Peri tutawe wanure. Moses Owane Sitewi lo peri apou te'eye, "Ane peri ano lu tewi tere'e iyape ta'ame ape mo ma'e aurowa. Serai etiri fene siyerowa ape, fene marepi luwaru a'i teriterowa. Aiwawe a'i ane lu tewi tere'e so'oruwe yahowa'i ta'ame ape mo ma'e, peri ano aurowa. Serai fene lowe siyerowa su, fene ai marepi erasi a'i toterowa." *Lo* 32:21

20Nowe me'iye su, meni Aisaia marepi kairefi a'i se lu tewi tere'e ne apou au te'eye, "Owane Sitewi apou eiye, 'Lu taune ape mo ane siye nehi ta'ame ape, lowe ane siye areiyeye. Lu taune tamo ane te'e ne te'e toweri ta'ame ape, ane lowe ma'e yaru amerame a'i henerai.'" *Ais* 65:1

21Ahowa, meni Aisaia Owane Sitewi lo peri Israel lo lu tewi ape ne apou leseye. "Fene peri ano arisinamiteye. Sosu marepi fene lo luwaru kairefi a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iroteye. Mi mi weriyei, ane fene ne ninawenamiteye. Ahowa, fene werese ane me'iyeni ma'e atati arunatinamiteye." *Ais* 65:2

Rom 11

Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e au ferafereisiya.

1Serai ane fene ma'e peri ta ei towerisiya. Owane Sitewi pefine a'i lai Israel lo lu tewi ape mo lo me'iyeni ma'e atati aruwe awere? Ahowa, ane a'i lai Israel lo lu tewi ma'e fai. Ane ya'ariyei sitewi Abraham lo lu tewi ma'e fai. Niyene ano iyape Benjamin. Ane lu tewi niyene ape ma'e fai. Sosu Owane Sitewi lai ane me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame.

2Tu naifa weriyei Israel lo lu tewi henerai ta'ama su, Owane Sitewi lai lowe werese lu feni lo heneriyei ne ariariyeye. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai lu feni lo arunati ta'ame. Fene Owane Sitewi lo peri wanu so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lo one towe sahe meni Elaija ne te'eye. Le Owane Sitewi ma'e Israel lo lu taune ne apou ei toweriye, "Owane Sitewi, Israel lo lu tewi no lowe lai peri no arisinamisiya. Serai ne yo seni luwaru a'i lowe lo au hese ereire." Israel lo lu tewi werese meni Elaija ma'e ai marepi toteteye. Serai meni Elaija apou eiye,

3"Meni Owane, lowe lu werese peri no au te'e areiyeteye ape aine tera'e ereteye. Lowe tapiye wari yaru fe sipsip ne ma'e au heseteye ape, aine tapeti fiyarisawi. Ane a'i lai peri no au te'e siye meni ta'i a'i norohuwe a'i se irosiya. Wanure! Lowe ane aiwawe a'i aine tera'eyei ne totesiya."

4Ahowa, Owane Sitewi piye peri ta itiya'u eiye awere? Owane Sitewi le ma'e apou eiye, "Ahowa, ne ta'i a'i ta'ame. Ane Israel lo lu taune tomu ne'ese a'i (7,000) awei sahe au ferafereisiya. Lowe god wawero ta iyape Bal ma'e lowe uporo ape'i onu se ta'ame."

5Nowe pereye eite se aiwawe a'i ne. Owane Sitewi lai lu taune tewi ta'i ta'i a'i ape mo ne ariariye ferafereisiya.

6Serai Owane Sitewi lu taune tewi ape mo ariariye ferafereiye su, le lowe ma'e marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei iroteyei ape, neri a'i aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lowe marepi towafi lowe lo apou totesiya su, “Nomo wiyawi tomu ne'ese wisere a'i ta'aneteyei su, serai nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerairowa. Lowe wiyawi tamo ta'aneteyei su, serai marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi lowe ma'e auwei ape, neri a'i aurowata.

7Serai Owane Sitewi lai piye ta irowe awere? Wanure! Israel lo lu taune werese Moses lo yo peri umasiyei ne toteteye. Lowe Owane Sitewi lo nihe se marepi wara'i a'i heneraiyei ne toteteye. Ahowa, lowe yo areareyei a'i umasinamiteye. Lowe Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i henerai ta'ama. Owane Sitewi lai lu taune ta'i ta'i a'i Israel lo lu tewi ma'e fai ape, ariariyeye. Lowe a'i lai Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i iroteye. Israel lo lu taune tere'e werese ne Owane Sitewi ariariye ta'ame ape, Owane Sitewi lai marepi kairefi luwaru a'i lowe lo ma'e au iroteye. Serai lowe Owane Sitewi lo peri werese wanu arisinamiteye.

8Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'e areiyeye, “Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi au ta'ane meremereyeye. Serai lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i lo sitewi siye so'oruwerowata. Owane Sitewi lai nihe lowe lo au ani niso'uwe tawesiye. Serai lowe Owane Sitewi lo etiri wisere a'i siyerowata. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai apaniye lowe lo au ta'ane wiyapuwe tawesiye. Serai lowe Owane Sitewi lo peri wanurowata. Nowe pereye eite se lu tewi ape mo aiwawe a'i irosiya.” *Lo* 29:4; *Ais* 29:10

9Ya'ariyei meni owane Devit apou te'e leseye, “Lu tewi ape mo ta'uwe hereiyei lowe lo au ta'ane irowei su, ta'uwe hereiyei ape fe la'inau wou a'i ne. Ta'uwe hereiyei ape lowe werese ma'e au luwaruwerowa. Ta'uwe hereiyei lowe lo lai lowe ma'e yo seni luwaru a'i irowei ne henetirowa. Serai Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au hese ereirowawe, lowe ma'e fofowei erasi aurowa. *Sng* 69:22

10“Owane Sitewi lai nihe lowe lo au ani niso'uwe tawesirowa. Serai lowe Owane Sitewi lo marepi wisere a'i siyerowata. Le lowe wiyawi lu taune yahowa'i heneraiyei ne irorowa. Serai lowe me'iyeni lowe lo sahe fofowei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

erasi teriterowawe, lowe weriyei weriyei aiwawe a'i ironamitorowa.” *Sng* 69:23

Owane Sitewi lai lu tewi tere'e Jisas ma'e au nate tawesirowa.

[11]Serai ane fene ma'e apou ei towerisiya, “Israel lo lu tewi ape mo Owane Sitewi lo nihe se winetaiye su, Owane Sitewi lai lu tewi ape mo aine tapo po'uteye awere? Piyete! Lowe Owane Sitewi lo nihe se winetaiye su, Owane Sitewi lai lu tewi tere'e werese peri lo au te'eye. Serai lu tewi tere'e ape mo Owane Sitewi lo peri wanuwe su, Owane Sitewi lowe ma'e au ferafereiye. Sosu lowe marepi hepene norohuwe a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Owane Sitewi lai wiyawi ape ta'aneye su, le Israel lo lu tewi werese etiri werese, Owane Sitewi lu tewi tere'e auwe ape, siyeyei ne iroteye.

[12]Serai Israel lo lu tewi werese Owane Sitewi me'iyeni ma'e atati aruwe su, Owane Sitewi lai lu taune omo werese sahe marepi wisere a'i lo auteye. Etiri wisere werese a'i Israel lo lu tewi awera'iyenati ape, Owane Sitewi lai etiri wisere ape mo lo lu tewi tere'e ma'e auwe. Serai Israel lo lu tewi werese Owane Sitewi ma'e si tame tote umasiyei su, le lowe werese ma'e etiri wisere erasi a'i aurowa.

[13]Sosu a'i ape lu taune lu tewi tere'e ma'e fai ape, ane fene ma'e apou te'esiya. Owane Sitewi lai ane lu tewi tere'e ma'e eimawesawiyei ne ariariyeye. Serai Owane Sitewi lo wiyawi ane ma'e auwe ape, wiyawi ape erasi a'i ta'anerowa.

[14]Ane marepi apou totesiya, ane lu tewi tere'e ma'e wiyawi ta'aneyei su, Israel lo lu tewi lai etiri werese, Owane Sitewi lu tewi tere'e ma'e auwe ape, siye wisereyerai. Lowe apou toteyei. Piyene le lu tewi tere'e ma'e wiyawi ape ta'anesiya awere? Le nomo sahe wiyawi ape au ta'anete.” Israel lo lu tewi ape marepi aiwawe a'i toteyei su, lu taune tewi a'i Krais ne tote tawesi umasirowa. Serai Owane Sitewi lowe ma'e ferafereirowawe, marepi hepene he'i a'i aurowa.

[15]Owane Sitewi lai Israel lo lu tewi me'iyeni ma'e atati aruwe. Sosu Owane Sitewi lowe me'iyeni ma'e atati aruwe su, le lu tewi tere'e tere'e kaiyemo pefine a'i heneraiyei ne irowe. Serai Israel lo lu tewi Krais ne tote tawesiyei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

su, Owane Sitewi lowe si tame ta'ane norohuwe sinerowawe, marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei aurowa.

16Fene ene nau tewi a'i Owane Sitewi ma'e au hese ereiyei su, fene nau aseyaro a'i wahu papu aro fuwei. Ene towei su, ene nau werese aiwawe a'i aseyaro a'i henerairowa. Aiwawe a'i me napi aseyaro wara'i a'i iroteye su, me nei werese aiwawe a'i aseyaro wara'i a'i iroteye.

17Sosu Owane Sitewi lai me oliv nei feni tamo ani towesi ani ereye. Sosu ipo me oliv lo nei lapu sahe nate tawesiyei su, ipo me oliv nei me oliv pefine lo fito tore anirowa. Serai me nei he'i ape kairefi a'i ironamirowa. Lu tewi tere'e fene ipo me oliv nei wou a'i ne. Fene Owane Sitewi Pefine sahe nateri su, fene Owane Sitewi lo wisereyeyei erasi aniye.

18Serai me nei ape mo Owane Sitewi lai aine tou ani erateye ape, fene lowe ma'e owe ape te'e narute. Fene lowe ne te'e naruwei su, fene marepi ape totere. Fene hepene norohuwe ape, Owane Sitewi ma'e aurowata. Ahowa, Owane Sitewi lai hepene norohuwe a'i fene ma'e aunamisiya. Serai fene Israel lo lu tewi ape mo ma'e owe ape te'e narute.

19Fene peri ta apou te'eteye, “Owane Sitewi lai Israel lo lu tewi tamo aine tou sasarisawi. Sosu nomo Owane Sitewi sahe nate tawesirai.”

20Ei. Peri ape wiyeme pefine a'i ne. Juda lo lu tewi ape, lowe Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame. Lowe Owane Sitewi me'iyeni ma'e atati aruwe. Serai Owane Sitewi lai lowe aine tou sasarinamiye. Ahowa, fene le ne tote tawesinamisiya. Fene marepi luwaru a'i lowe owe ape totete. Serai fene atoweiye erasi Owane Sitewi ne a'i ma'e atoweiyete.

21Ei. Le lu tewi pefine lo ape aine towesi ereye su, le fene aiwawe a'i fara'u aine tou sasarisawirowa. Fene Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, le fara'u a'i fene ani sasarisawirowa.

22Owane Sitewi ate yo seni hesi a'i irosiya. Yo seni ta marepi wisere a'i lu taune ma'e au ferafereirowa. Yo seni tere'e ta marepi kairefi a'i lu taune ma'e winetai ape henerairowa. Israel lo lu taune winetai su, Owane Sitewi lai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

witane a'i yo seni luwaru a'i lowe lo ape au hese ereiye. Aiwawe a'i lu tewi tere'e, fene le ne tote tawesinamiye su, Owane Sitewi lai fene ma'e au ferafereiye. Ahowa, fene ferafereiyei lo ani ta'ame su, Owane Sitewi lai fene aine tou eraterowa.

23Sosu Juda lo lu taune Owane Sitewi ma'e si tame aiyerowawe, Owane Sitewi ne si tame tote tawesinamiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e si tame au ferafereirowa. Owane Sitewi lai lowe yaru towafi lowe lo tu iroteye ape sahe, si tame nate tawesirairowa.

24Fene so'oruwesiye tene! Fene tu naifa ipo me oliv wou iroteye. Owane Sitewi lai fene aine touwewe, me wisere a'i lo lapu sahe si nate tawesiyei su, yo seni ape lu taune, yo seni ape le irowe ape, tote ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai fene le mase nate tawesiyei su, fene marepi hepene he'i a'i anirowa. Israel lo lu tewi, lowe me wisere a'i lo nei wou a'i tene. Serai Owane Sitewi lai lowe me wisere a'i sahe si tame nate tawesirowa su, lowe kairefi a'i teinamirowa.

Owane Sitewi lai Israel lo lu taune werese au ferafereirowa.

25Kaiyemo mo lu feni ano, Owane Sitewi lo peri pefine a'i fareyareteye ape, ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene wanure! Fene peri pefine a'i ape apou toteyei su, “Nomo peri pefine ape mo so'oruwesiya tene!” Fene apou owe ape totete! Fene Owane Sitewi lo peri werese ape so'oru ta'ama. Owane Sitewi lo peri pefine a'i apou te'esiya, Israel lo lu tewi tamo lowe marepi kairefi luwaru a'i totenamisiya. Serai mo'o Owane Sitewi lai lu tewi tere'e werese, le ariariyeye ape, le mase nate tawesi tepa'asiyei su, sosu Israel lo lu tewi ape mo Owane Sitewi ma'e si tame aiyerowa.

26Serai Israel lo lu tewi werese lai Owane Sitewi ma'e si tame aiyerowawe, le mase nate tawesirowa su, Owane Sitewi lai lowe werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Owane Sitewi lo peri pefine a'i one towe sahe apou leseye, “Meni ape Owane Sitewi lai hi awei ma'e au ferafereiyei ne eimawe arosaiyei ape, le omo Jerusalem ma'e fai. Lu tewi ape mo le ma'e aiyerowa su, le

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ya'ariyei meni Jekop lo lu tewi werese le me'iyeni ma'e atati arunatiyei lowe lo ape au sasari arosawirowa.

27Ane tu naifa weriyei lu tewi ape mo peri ta au te'e naneiye. Serai ane yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasarisawirowa su, te'e naneiyei ape wiyeme a'i henerairowa." *Ais* 59:20-21

28Israel lo lu tewi werese ape mo, lowe Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i me'iyeni ma'e atati arunamiteye. Serai lowe Owane Sitewi lo airame lu ironamiteye. Israel lo lu tewi Owane Sitewi lo airame lu iroteye su, Owane Sitewi lai lu tewi ape mo me'iyeni ma'e atati aruwewe, fene ma'e au ferafereiye. Wanure! Israel lo lu tewi ape mo Owane Sitewi lai ariariyeye ape, le lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Tu naifa weriyei le ya'ariyei ape mo lowe lo ma'e peri ta au te'e naneiye. Serai le peri ta au te'e naneiyei su, le lai peri ape au ta'anerowa.

29Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai Israel lo lu tewi ape mo ariariyeye. Le lowe ma'e etiri tomu ne'ese auteye. Serai le lowe ne marepi topo lo atati toterowata.

30Fene aiwawe a'i. Tu naifa fene Owane Sitewi lo peri me'iyeni ma'e atati arunati. Ahowa, Israel lo lu tewi ape Owane Sitewi lo peri arisinamiteye su, Owane Sitewi fene ma'e au ferafereinamiteye.

31Serai Israel lo lu tewi ape lai Owane Sitewi lo peri arisinamisiya. Nowe me'iye su, lowe Owane Sitewi lo ferafereiyei, le fene ma'e auwe ape, siyerowa su, lowe Owane Sitewi ma'e si tame atati aiyerowa. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e au ferafereirowa.

32Lu taune werese omo pani werese sahe iroteye ape mo, lowe Owane Sitewi lo peri arisinamiteye. Sosu Owane Sitewi lai lowe werese yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, arunamiteye. Serai lowe yo seni luwaru a'i ironamiteye su, Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e fara'u au ferafereirowa.

Fene Owane Sitewi ma'e peri au te'e wisereye nine'ite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Ei, Owane Sitewi lo etiri werese ne, etiri ape mo erasi pefine a'i tene! Owane Sitewi lo marepi wisere a'i po'uterowata. Owane Sitewi lai etiri werese werese siye so'oruwe tepa'asiye. Lu taune werese lai Owane Sitewi lo marepi sitewi siye so'oruwerowata. Lowe werese Owane Sitewi lo yo seni wara'i siye so'oruwerowata. *Ais* 55:8-9

34Owane Sitewi lai one towe sahe apou leseye, “Eiwerai Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwesiya awere? Eiwerai Owane Sitewi ma'e marepi wisere a'i ta au te'e areiyesiya awere? Wanure! Owe lu taune tamo Owane Sitewi ma'e marepi wisere a'i ta au te'erowata. *Ais* 40:13

35Lu taune werese lai etiri ta Owane Sitewi ma'e neri a'i aunami ta'ame. Ahowa, meni ta Owane Sitewi ma'e etiri ta auwei ne toteyei su, Owane Sitewi lai le ma'e etiri ta si itiya'u au ta'ame.” Le lu taune ma'e etiri werese au tepa'asiye. *Jop* 41:11

36Ei. Owane Sitewi lai etiri werese ta'aneye. Etiri werese le ta'aneye ape, lowe werese mi mi pasi pasi ironamitorowa. Etiri werese ape mo Owane Sitewi pefine a'i topo lo ne. Serai nomo werese le ne au te'e nine'i wisereyenamite. Wiyeme pefine a'i tene!

Rom 12

Fene tahe pa'are fene lo Owane Sitewi ma'e au hesere.

1Serai kaiyemo lu feni ano, Owane Sitewi lai fene ma'e erasi pefine a'i au ferafereinamiteye su, ane fene ma'e ei towerisiya. Fene tahe pa'are towafi fene lo Owane Sitewi ta'i pefine a'i ma'e aunamite. Apou wou a'i tahe pa'are hepene se Owane Sitewi ma'e au hesere! Owane Sitewi lai tahe pa'are fene le ma'e au heseye ape, siyeye su, nihe lo se yo seni fene lo wisere a'i tene. Fene tahe pa'are fene lo Owane Sitewi ma'e au heseyei su, fene le ne pefine a'i au nine'i wisereyerowa.

2Fene awei lo yo seni lo marepi owe ape atati tote umasite. Ahowa, fene marepi he'i a'i ape atati tote umasinamite. Fene marepi he'i a'i ape atati tote umasiyei su, fene fara'u Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwerowa. Fene marepi lo wisere a'i siye so'oruwerowa. Sosu fene etiri werese Owane Sitewi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lai nine'isiya ape, siye so'oruwerowa. Fene yo seni wisere pefine a'i siye so'oruwe umasinamite.

[3]Owane Sitewi lai ane ma'e wiyawi erasi pefine a'i neri a'i auwe. Le kairefi ta lu taune werese ma'e au te'e areiyeyei ne auwe. Serai ane fene ma'e eisiya, iyape fene lo a'i owe ape ei ani arowete. Fene yo seni towafi fene lo au hese ereire. Owane Sitewi lai tote tawesiyei erasi a'i lu taune tamo ma'e auwe. Sosu aiwawe a'i le lai tote tawesiyei oso a'i lu taune tamo auwe. Serai fene yo seni fene lo tote tawesiyei. Owane Sitewi fene ma'e auwe ape se, au hese ereite.

[4]Nomo werese ta'i ta'i a'i tahe pa'are irosiya. Tahe pa'are nomo lo tewi aiwawe a'i tere'e tere'e irosiya. Tahe pa'are tewi tere'e lai wiyawi tere'e ta'i ta'i ta'anesiya.

[5]Sosu aiwawe a'i nomo werese lu taune ta'i ta'i a'i irosiya. Serai nomo Krais mase nateye su, nomo tahe pa'are ta'i lo wou a'i henerai. Nomo tahe pa'are lo tewi tere'e tere'e irosiya. Sosu aiwawe a'i nomo tahe pa'are tewi tere'e tere'e irosiya su, etiri tewi tere'e tere'e tahe pa'are nati tawesisiya. Apou wou a'i nomo Krais mase tahe pa'are ta'i a'i lo irosiya. Ahowa, nomo lu taune tere'e se tiyati nate tawesisiya.

[6]Owane Sitewi lai nomo ma'e au ferafereiye. Serai le nomo werese ta'i ta'i ma'e kairefi tere'e tere'e tamo neri a'i auwe. Fene peri pefine lo, lu taune ma'e au te'eyei ape, totere! Owane Sitewi lai fene ma'e wiyawi apou ape auwei su, fene tote tawesiyei towafi fene lo se lu taune ma'e fa au te'e areiyete!

[7]Owane Sitewi lai meni ta ma'e wiyawi ta lu taune au ferafereiyei ne auwei su, meni ape tote tawesiyei lo se wiyawi ape fa au ta'anete! Aiwawe a'i Owane Sitewi lai meni ta peri lo au te'e atuatuwei ne auwei su, meni ape tote tawesiyei topo lo lu taune tiyati ma'e fa au te'e atuatunamite.

[8]Owane Sitewi lai meni ta peri wisere fetane a'i lu taune ma'e au te'eyei ne auwei su, meni ape lu taune marepi orese a'i iroteye ape, fa au te'e wirepuwete. Fene ma'aru lu taune tere'e ma'e auwei ne totere! Owane Sitewi lai meni ta wiyawi apou ape auwei su, meni ape ma'aru tomu ne'ese a'i lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e fa aure! Owane Sitewi lai meni ta ma'e kairefi meni owane heneraiyei ne auwei su, meni ape lu taune werese fa au te'e noweinowei erete. Owane Sitewi lai meni ta lu taune tiyati ma'e marepi ferafereiyei ne auwei su, meni ape lu taune ma'e fa au feraferei nine'inamite.

[9]Fene lai lu taune werese ma'e marepi erasi a'i fu tote wawesiyenamite. Tote wawesiyenamiyei fene lo wiyeme pefine a'i fa ironamite. Yo seni luwaru werese ape ne, fene ai marepi totenamite. Yo seni wisere aseyaro a'i ape ne, fene tote tawesi umasinamite.

[10]Fene lai Owane Sitewi lo lu taune werese ma'e marepi erasi a'i nati wafei wou totenamite. Fene nati wafei fene lo, lo iyape erasi wisere a'i ei ani arowete. Aiwawe a'i fene iyape fene lo hi ani ararote.

[11]Fene onota'ano a'i owe ape ironamite. Ahowa, wiyawi werese fene lo au ta'ane tohotenamite. Wiyawi ape Owane Sitewi lai fene ma'e auwe ape, fene marepi werese fene lo se au ta'anenamite.

[12]Owane Sitewi lai te'e naneiyei lo fene ma'e auwe su, fene mi mi pasi pasi weriyei nine'inamite. Etiri luwaru a'i ta fene ma'e heneraiyei su, fene Owane Sitewi ne ninawenamite. Fene mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamite.

[13]Lu taune ne'ese Owane Sitewi lo marepi tote umasisiya ape, lowe ma'aru tamo ariye a'i. Serai fene ma'aru etiri tamo fene lo lowe ma'e none isafiyenamite. Lu taune tamo omo eyeri ma'e fai ape, fene lowe ma'e isafiye noweinoweite.

[14]Lu taune tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene lowe ma'e au te'e wisereyete. Fene lowe ma'e owe sinarire.

[15]Lu taune tamo marepi wisere a'i tote teritesiya su, fene aiwawe a'i lowe mase marepi tote wisereyete. Lu taune tamo marepi orese a'i teritenamisiya su, fene aiwawe a'i lowe mase marepi wirepuwete.

[16]Fene lai lu taune werese mase marepi fetane momotei a'i ironamite. Fene lowe ne ai marepi owe totenamite. Fene yo seni kuseriyei owe ape ironamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lu taune iyape ta'ame ape ma'e, fene lowe ma'e nati wafei wou tinamite. Aiwawe a'i fene lai marepi fene lo hi ani araronamite.

17Lu taune tamo yo seni luwaru a'i fene ma'e irowei su, fene lowe ma'e etiri luwaru a'i ta itiya'u owe ape au luwaruwere. Fene lu taune werese lo nihe se yo seni aseyaro a'i ironamite.

18Fene nowe eiwerou fara'u irowei su, fene lu taune werese mase marepi wisere fetane a'i tote ironamite.

19Kaiyemo ano, lu taune tamo yo seni luwaru a'i fene ma'e irowei su, fene lowe ma'e etiri luwaru a'i itiya'u owe ape irore. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo siye areiye tepa'asiye. Serai le a'i lai ai marepi erasi etiri luwaru a'i lowe ma'e itiya'u aurowa. Fene Owane Sitewi ne ninawete. Meni ta Meni Owane Pefine a'i lo peri one towe lo sahe apou leseye, “Ane a'i lai etiri luwaru a'i itiya'u aunamisiya. Lu taune tamo fene ma'e yo seni luwaru a'i irowei su, ane a'i lai lowe ma'e itiya'u au luwaruwenamirowa.” *Lo* 32:35

20Ahowa, fene yo seni apou ape ironamite. Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya, “Airame fene lo lau teritesiya su, fene ayei ta lowe ma'e au ene are. Airame fene lo sa'i wawe teritesiya su, fene sa'i wara'i a'i lowe ma'e au are. Fene yo seni apou ape ironamiyei su, yo seni luwaru a'i lowe lo fene ma'e irowe ape, lowe marepi neritase a'i teriterowa.” *Snd* 25:21-22

21Yo seni luwaru a'i ape lai fene owe ape hi ani ararote. Ahowa, fene yo seni aseyaro wara'i a'i ironamiyei su, fene yo seni luwaru werese a'i hi ani araronamirowa.

Rom 13

Fene awei lo lu owane werese unahi tei ironamite.

1Fene werese awei lo lu owane werese lo peri wanu umasinamite. Owane Sitewi lai lu owane werese lu taune ma'e au noweinoweiyei ne ariariyeye. Owane Sitewi lai lowe kairefi erasi auwe. Lu owane werese lai lu taune au noweinoweiyei su, lowe Owane Sitewi lo kairefi se lowe ma'e au noweinoweirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[2]Serai lu taune tamo lu owane lo peri arisinamiteyei su, lowe etiri werese Owane Sitewi awei sahe fuwe ape, ai atu tiyatiteye. Serai Owane Sitewi lai lowe ma'e etiri luwaru a'i itiya'u aurowa.

[3]Lu taune tamo yo seni aseyaro wara'i a'i ironamiyei su, lowe awei lo meni owane ape ne atoweiyerowata. Ahowa, lu taune tamo yo seni luwaru a'i ironamiyei su, lowe awei lo meni owane ape ne atoweiye erasi ironamirowa. Fene marepi fetane a'i awei meni owane mase irotereme su, fene yo seni aseyaro wara'i a'i fa ironamite. Serai awei meni owane lai yo seni aseyaro wara'i a'i siye areiyeyei su, le fene ma'e au nine'i wisereyerowa.

[4]Awei lo meni owane ape, le Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni ne. Owane Sitewi lai le fene ma'e au pati aniyei ne ariariyeye. Ahowa, fene yo seni luwaru a'i ironamiyei su, serai fene le ne atoweiye erasi a'i irotorowa. Awei lo meni owane ape, le fara'u fene ma'e etiri luwaru a'i itiya'u aurowa. Le Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni tene! Lu taune tamo yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai awei lo meni owane ma'e kairefi auwe. Serai le fara'u yo seni luwaru a'i lu taune ape mo ne etiri luwaru a'i ta fene ma'e itiya'u aurowa.

[5]Serai fene werese awei lo meni owane lo yo peri werese fa wanu umasinamite. Fene awei lo meni owane lo yo peri wanu arisiyei su, le etiri luwaru a'i fene ma'e itiya'u aurowa. Serai fene awei lo yo peri werese fa wanu umasinamite. Aiwawe a'i fene awei lo yo peri wanu tote umasiyei su, fene marepi wisere a'i fene lo umasinamiyei.

[6]Ane fene ma'e takis ma'aru ne au te'esiya. Fene takis ma'aru fene lo awei lo meni owane ma'e aure! Piyene awere? Awei lo lu owane werese, lowe Owane Sitewi lo wiyawi ta'anesiya. Lowe nowe towafi lowe lo wiyawi ape ta'aneyei ne aunamisiya.

[7]Serai fene werese takis ma'aru fene lo lowe ma'e aure. Lowe fene ma'e apou te'eyei su, “Fene takis ma'aru tamo ane ma'e ausa!” Serai fene takis ma'aru apou ape lowe ma'e fa aure. Fene lowe ma'e marepi wisere a'i atuatunamite. Sosu iyape lowe lo ei ani arowete.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fene lu taune tere'e ma'e tote wawesiye tiyatinamite.

8Fene ma'aru etiri tamo lu taune ma'e aniyei su, fene lowe ma'e witane a'i itiya'u aure. Fene etiri ta tiyani a'i irowei ne toteyei su, tiyaniyei ape apou a'i ne. Fene lu taune ne marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatite. Fene lu taune tere'e ma'e marepi wisere erasi a'i tote wawesiye tiyatinamite. Meni ape lu taune tere'e ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, lowe Owane Sitewi lo yo peri werese wanu tote umasisiya.

9Owane Sitewi lo yo peri apou te'eye, “Fene tafa'e yo seni owe ape irote. Fene meni ta owe ape aine tera'ere. Fene lu tere'e lo etiri tamo ta'arei owe ape anite. Fene lu taune lo etiri werese owe ape siye wisereyete.” *Kis* 20:13-15,17 Owane Sitewi lo peri werese ape mo lai peri sitewi ta'i a'i irosiya. “Fene lai lu taune tere'e tiyati ma'e marepi wisere erasi a'i au tote wawesiyenamite. Fene lu taune tere'e tiyati ma'e tahe pa'are towafi fene lo noweinoweisiya apou ape a'i lowe ma'e au tote wawesiyenamite.” *Wkp* 19:18

10Fene lu taune tere'e tiyati ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyeteyei su, fene lowe ma'e au luwaruwerowata. Serai fene lu taune tere'e tamo ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, fene Owane Sitewi lo yo peri werese tote umasisiya.

11Serai fene etiri werese ape ironamite. Fene nowe eite, nomo irosiya ape, siye so'oruwesiya. Nowe pefine a'i Owane Sitewi lo ariariyeye ape heneraiwa. Serai fene nihe fene lo petenere. Nihe fene lo owe ape niso'ute! Nowe ape se nomo Jisas Krais ne tote tawesiye su, nomo marepi hepene he'i a'i aniyei ne ataheyeraiwa.

12Peri anowe ta apou te'esiya. Nowe esi pasi heneraiwa. Nowe mitaiyeyei ataheye heneraiwa. Serai yo seni luwaru werese a'i nomo pasi a'i sahe iroteye ape mo, arunatite. Ahowa, nomo yo seni aseyaro a'i ani asi arote, ipari tahe wou ani asisiya.

13Nomo yo seni aseyaro a'i umasinamite. Lu taune tamo etiri mitaiyeyei sahe irosiya ape, yo seni lowe umasisiya ape, nomo aiwawe a'i tote umasinamirowa. Nomo ene a ta'uwe hereiyei luwaru a'i tamo irorowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nomo sa'i meremereyeyei ape ene arowata. Nomo tafa'e yo seni werese apou ape irorowata. Nomo lu taune tere'e tiyati ma'e ai aturowata. Aiwawe a'i nomo lu taune tiyati ma'e ai marepi luwaru a'i toterowata.

14Ahowa, fene meni Owane Jisas Krais lo yo seni wara'i a'i ape fene sahe weriyei fa natenamite. Ipari tahe wou ani asi natenamite. Fene marepi weriyei luwaru a'i ape mo tote i'anenamite. Fene marepi weriyei luwaru a'i owe ape tote umasite.

Rom 14

Fene lu taune tere'e lo yo seni owe ape au hese ereite.

1Lu taune lo tote tawesiyei kairefi uwate ta'ame ape mo, fene lu taune apou ape nomo mase aiwawe irotera. Fene marepi lowe lo owe ape siye hese eti ereite. Fene marepi lowe lo owe ape ai peri te'e tiyatite. Ahowa, fene lai lowe lu tewi fene lo papu heneraire.

2Meni ta tote tawesiyei lo uwate kairefiye ta'ame ape mo, le apou totesiya, “Fe lo'u se lu tamo lai god wawero a'i ma'e au heseteye. Ane fe lo'u ape arowata. Ane nau, one, sawi, haiye a'i fara'u asiya.” Sosu meni tere'e lo tote tawesiyei kairefi a'i irosiya ape, le apou totesiya, “Ane fe lo'u apou ape, sosu etiri werese ape mo fara'u arowa. Amou ta'ama.”

3Meni ape fe lo'u werese a'i asiya ape, le meni tere'e ape ma'e hi owe ape ei ani ararote. Aiwawe a'i meni ape nau, one, sawi, haiye ene asiya ape, le meni ape fe lo'u asiya ape hi owe ape ei ani ararote. Le meni ape ma'e apou eiyei, “Fe lo'u ape lu tamo god wawero a'i ma'e au heseye ape, ne fe lo'u ape owe ape are. Fe lo'u ape amou ne.” Ahowa, Owane Sitewi lai meni ape aiwawe a'i ei hene aniye.

4Fene meni tere'e lo wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni ape owe ape au te'e hese ereite. Ahowa, meni owane topo lo a'i lai yo seni lo ape au hese ereirowa. Serai ane fene ma'e au te'esiya. Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane siye lu taune ne, lowe wiyawi wisere a'i ta'aneteye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au pati noweinoweiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Meni ta lai apou totesiya, “Poweiye eite wisere pefine a'i tene. Poweiye eite poweiye tere'e werese hi ani ararosiya.” Sosu aiwawe a'i meni tere'e ta apou totesiya, “Poweiye werese werese aiwawe a'i tene! Poweiye ta lai poweiye tere'e hi ani arararowata.” Serai lu taune werese marepi towafi lowe lo au te'e hese ereite.

6Meni ape, apou totesiya ape, “Poweiye ta poweiye tere'e werese hi ani ararowe.” Etiri werese poweiye sahe iroteye ape, le lai Owane Sitewi Pefine a'i ne au ta'anesiya. Sosu aiwawe a'i meni ape fe lo'u werese asiya ape, le apou totesiya, “Ane Owane Sitewi lo marepi tote umasisiya.” Ei. Le Owane Sitewi ma'e fe lo'u ne fa au nine'i wisereyete. Sosu meni ape nau, one, sawi, haiye a'i ene asiya ape, le aiwawe a'i apou totesiya, “Ane Owane Sitewi lo marepi tote umasisiya.” Serai le aiwawe a'i Owane Sitewi ma'e fa au te'e nine'i wisereyete.

7Nomo so'oruwesiya tene! Nomo lu taune werese marepi norohuwe irosiya ape, nomo marepi towafi nomo lo a'i tote se ta'ama. Aiwawe a'i nomo temeniyeyei ne toteyei su, nomo apou totere. Nomo temeniyeyei su, nomo marepi erasi a'i nine'i wisereyerowa. Ahowa, fene owe ape totere!

8Apou a'i nomo hepene norohuwe irosiya ape, hepene norohuwe ape meni Owane Sitewi Pefine lo ne. Sosu nomo temeniyeyei su, etiri ape aiwawe a'i Owane Sitewi Pefine lo ne. Serai nomo awei sato norohuwe irosiya ape mo, sosu nomo temeniyeye ape su, nomo werese Meni Owane Pefine a'i lo ne.

9Serai Meni Owane Krais temeniyeyewe, si tame norohuwe sineye su, lu taune temeniyeye ape mo, sosu lu taune marepi norohuwe irosiya ape mo, le a'i lai lowe werese lowe lo Meni Owane Pefine a'i tene!

10Serai fene piyene kaiyemo fene lo lo yo seni au te'e hese ereisiya awere? Fene piyene lowe ne te'e hi ani ararosiya awere? Wanure! Nomo werese Owane Sitewi lo nihe sahe teirirowa. Le a'i lai yo seni werese nomo lo au te'e hese ereirowa.

11Owane Sitewi lo peri one towe sahe aiwawe a'i apou lesesiya, “Ane meni owane pefine a'i tene! Ane fene ma'e au te'esiya. Ane mi mi pasi pasi weriyei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ironamisiya su, lu taune werese werese lowe uporo ma'e ape'i onurowawe, ane ne au nine'i wisereyerowa. Aiwawe a'i lu taune werese peri tere'e tere'e te'erowa ape, lowe ane ma'e peri wisere a'i au te'e nine'irowa. *Ais* 45:23

12Serai yo seni werese nomo iroteye ape, nomo werese werese lai Owane Sitewi ma'e au atuatu areiyerowa."

13Serai nomo lu taune, Krais ne tote tawesisiya ape, nomo yo seni nomo lo owe ape au te'e hese erei tiyatite. Ahowa, nomo marepi apou ape pei totere. Nomo yo ape kaiyemo nomo lo iteyei ape, owe ape einamite.

14Ane lai Owane Jisas Krais mase me paite fi wou nate tawesisiya. Serai ane fara'u ayei werese apou ape arowa. Amou se ta'ama. Ahowa, meni ta apou toteyei su, "Ane fe lo'u ape ayei su, ane yo seni luwaru a'i irowe." Serai meni ape peri ape tote tawesisiya su, le fe lo'u ape arowata. Eite amou tene!

15Fene ayei etiri ta ene ayei su, sosu fene meni ta lo tote tawesiyei au luwaruweyei. Fene Owane Sitewi lo marepi tote umasi se ta'ame. Fene meni ape ma'e marepi wisere erasi a'i au atuatu ta'ame. Fene ayei amou ta ene ayei su, sosu fene meni ape lo tote tawesiyei au luwaruweyei su, fene ayei amou ape owe ene are. Meni Owane Krais lai meni ape ne temeniyeye.

16Fene apou toteyei su, "Ane yo seni aseyaro irorowa." Ahowa, lu taune nairipi tere'e apou toteyei su, "Yo seni ape fene lo irowe ape, luwaru a'i ne." Serai fene yo seni ape owe ape irote.

17Nowe ape se Owane Sitewi lai lu taune werese au noweinoweirowa ape, etiri ape ene arowa ape, etiri ape sa'i arowa ape, etiri werese ape mo yahowa'i ne. Ahowa, etiri ape mo Owane Sitewi lo nihe sahe erasi a'i ironamisiya ape ne. Yo seni aseyaro a'i ne, marepi fetane wisere a'i ne, sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i sahe marepi nine'i wisereyetorowa. Etiri ape mo erasi pefine a'i Owane Sitewi lo nihe se totenamisiya.

18Lu taune tamo yo seni apou ape umasinamiyei su, lowe Owane Krais lo marepi tote umasiyei. Serai Owane Sitewi lowe ne au nine'iyei. Aiwawe a'i lu taune tere'e lowe ne marepi wisere a'i tote nine'iyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Serai nomo werese yo seni farere a'i ironamite. Nomo yo seni farere a'i irowei su, nomo lu taune werese marepi fetane a'i tote tiyatirowawe, nomo lu taune tere'e lo tote tawesiyei au kairefiyerowa.

20Fene lu taune tere'e lo tote tawesiyei au luwaruweyei su, fene Owane Sitewi lo wiyawi aiwawe a'i au luwaruwerowa. Serai fene ayei amou ape owe ape ene are. Owane Sitewi lo nihe sahe ayei etiri werese fara'u ene arowa. Ahowa, fene ayei amou ta ene ayei su, lu tiyati lo tote tawesiyei au luwaruweyei su, fene yo seni luwaru a'i iroteyei.

21Serai fene ayei amou ta, sosu sa'i amou ta, ene a ta'ame su, yo seni fene lo wisere a'i ne. Aiwawe a'i fene yo seni luwaru a'i owe ape irote. Serai lu taune nairipi fene lo, lo yo seni luwaru a'i au wiyeinerowata.

22Marepi fene lo ne, etiri ape mo fene ene ayei ape, sosu etiri ape mo, fene ene ta'ane ape, fene Owane Sitewi a'i ma'e te'ere! “Ane yo seni ape fara'u irowei. Marepi ano wisere a'i teriteyei.” Serai ane marepi ano ani ararorowata. Ane marepi wisere erasi a'i nine'isiya.

23Ahowa, meni tere'e ta apou totesiya, “Ane so'oru ta'ama. Ayei etiri ape unou a'i awere? Piyete awere? Ane so'oru ta'ama. Serai ane fara'u etiri ape arowa.” Meni ape etiri ape ayei su, le yo seni luwaru a'i irowei. Piyene awere? Le apou toteyei. “Ane so'oru ta'ama. Ayei ape unou a'i awere?” Serai etiri werese a'i tote tawesiyei pefine a'i ma'e henerai ta'ame ape, etiri ape luwaru a'i tene.

Rom 16

Pol lo lu feni ma'e au te'e nine'isawisiya.

1Sosu a'i pe ane one towe eite fene ma'e ausawiyei. Menitani ta iyape Fibi one towe eite fene ma'e ereti topo lo se aitirowa. Menitani ape Owane Sitewi lo wesi omo Senkria irosiya ape, le wiyawi erasi a'i ta'aneteye. Le Owane Sitewi lo yo seni umasinamisiya.

2Menitani ape fene ma'e heneraiyei su, fene Meni Owane Pefine lo iyape se le ma'e eritere. Fene le ne eriteyei su, fene le ne apou aiwawe a'i fene lu taune tere'e Krais lo peri umasisiya ape, eritesiya. Menitani ape lai lu taune tomu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne'ese ane aiwawe a'i, le wiyawi erasi a'i au pati ta'aneteye. Serai etiri tamo le ne ariye iroteye su, fene le ma'e neri a'i aure.

3Ane nohuwe hesi iyape Prisila sosu Akwila ma'e au te'e nine'i wisereyesawisiya. Lowesi ane mase Owane Jisas Krais lo wiyawi aiwawe ta'anesiya.

4Lu tamo ane ma'e aine tera'eyei ne toteye su, nohuwe hesi ape lai ane ne au ferafereiye. Serai ane lowesi ma'e peri wisere a'i au te'e nine'isawisiya. Lu taune tewi tere'e tomu ne'ese a'i Owane Sitewi lo wesi papu irosiya ape, lowesi ne au te'e nine'i wisereyesiya.

5Ane lu taune werese ma'e wesi lowesi lo sahe ta'uweraisiya ape, au te'e nine'i wisereyesiya. Sosu ane meni Epainetus ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Meni ape nati wafei wiyeme ano ne. Le omo pani Esia saro iroteye su, le meni tutawe Owane Krais lo yo umasiteye.

6Ane menitani Maria ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Menitani ape fene ma'e wiyawi ta'ane tohotenamiteye.

7Ane meni Andronikus ma'e sosu menitani Junias au te'e nine'i wisereyesiya. Lowesi kalabus wesi sahe ane mase iroteye ape, lowesi lu tewi ano ne. Lu Aposel ape Jisas ariariyeye ape, lowe lai lowesi iyape erasi se totesiya. Tu naifa lowesi Meni Owane Krais lo peri wanu tote tawesi umasiteye. Sosu ane mo'o tote tawesiye.

8Ane meni Ampliatus ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Ane le Meni Owane Pefine a'i se tote wawesiyenamisiya.

9Ane meni Urbanus ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Le ane mase Meni Owane Krais lo wiyawi ta'aneteye. Ane meni Stakis ma'e aiwawe a'i au te'e nine'i wisereyesiya. Le nati wafei pefine a'i ano ne.

10Ane meni Apeles ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Tu naifa lu tamo le ma'e au luwaruweye su, le Meni Owane Krais sahe tei kairefiyeteye. Meni Owane Krais lai le marepi erasi a'i totenamisiya. Ane meni Aristobulus lo lu tewi werese ma'e au te'e nine'i wisereyesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Ane meni Herodion ma'e lu tewi ano ne, au te'e nine'i wisereyesiya. Narsisus lo lu tewi lai Meni Owane Pefine a'i umasisiya ape, ane lowe ma'e au te'e nine'i wisereyesiya.

12Taune hesi iyape Trifina sosu Trifosa, lowesi Meni Owane Pefine lo wiyawi ta'ane tohotesiya. Serai ane lowesi ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Ane menitani Persis ma'e, nati wafei pefine a'i ano ape, au te'e nine'i wisereyesiya. Menitani ape Owane Pefine ne wiyawi ta'ane tohotesiya.

13Ane meni Rufus ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Le meni wara'i a'i ne. Le Owane pefine a'i umasinamisiya. Rufus lo mai aiwawe a'i ane le ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Le mai ano pefine wou a'i ne.

14Ane lu tomu ne'ese ma'e au te'e nine'i wisereyesiya. Meni Asinkritus, meni Flegon, meni Hermes, meni Patrobas, meni Hermas. Sosu lu tewi lowe lo lowe mase irosiya ape, ane lowe werese ma'e au te'e nine'i wisereyesiya.

15Ane meni Filologus, menitani Julia, meni Nereus aiwawe a'i einei lo, sosu menitani Olimpas, ane lowe werese sosu lu feni tere'e lowe mase irosiya ape, ane lowe werese ma'e au te'e nine'i wisereyesiya.

16Fene lu taune tiyati ma'e marepi aseyaro a'i se erite nine'ire. Lu taune werese Meni Owane Krais umasinamisiya ape, lowe fene ma'e au te'e nine'i wisereyesiya.

17Kaiyemo mo ano, ane fene ma'e peri kairefi ta au te'esawisiya. Lu taune tamo lai, lowe Owane Sitewi lo lu feni ne a'i atu tiyatiyei ne totesiya. Lowe lu taune Meni Owane Krais umasisiya ape, lowe tote tawesiyei lowe lo hi ani ararowei ne totesiya. Fene werese lu tewi ape ne, weiyai! Owane Sitewi lo peri pefine a'i, fene wanu tote tawesi umasisiya ape, lowe peri ape au te'e narunamisiya. Serai fene lowe werese me'iyeni ma'e atati arunatire.

18Lu taune ape mo, lowe Meni Owane Krais lo wiyawi ta'ane se ta'ama. Marepi luwaru a'i towafi lowe lo ape mo tote umasinamisiya. Lowe peri ta au te'esiya su, lowe kuseriyei peri wawero a'i, sosu peri yahowa'i te'e arearesiya. Lowe lu taune aiheiye a'i lo marepi au luwaruweyei ne totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Lu taune werese Meni Owane Krais lo yo umasisiya ape, lowe fene ne apou wanuteye, “Fene Krais lo yo peri wanu tote tawesi umasisiya.” Marepi ano fene ne nine'i wisereyesiya. Ahowa, wanure! Marepi ano apou totesiya, “Yo seni werese wisere a'i ne, fene marepi wisere a'i se totenamite. Aiwawe a'i fene mi mi weriyei yo seni luwaru a'i owe ape ironamite.”

20Sosu a'i pe Owane Sitewi Pefine a'i marepi momotei fetane a'i ausiya ape, le a'i lai nowe i'ero a'i sepei luwaru a'i Satan hi ani fu ararorowa. Le a'i lai fene ma'e kairefi erasi a'i aurowa. Serai fene aiwawe a'i sepei Satan hi ani ararorowa. Ane fene ne Owane Sitewi ma'e au ei towerisiya, Meni Owane Krais lo ferafereiyei fene ma'e ironamitorowa.

21Meni Timoti, ane mase Krais lo wiyawi au ta'anesiya ape, le fene ma'e au te'e nine'i wisereyesawisiya. Meni Lusius, meni Jeson, meni Sosipater, lowe lu tewi ano ne. Lowe fene ma'e aiwawe a'i au te'e nine'i wisereyesawisiya.

22Iyape ano Tertius, Pol one towe eite au te'eteye su, ane a'i lai one towe sahe leseteye. Ane aiwawe a'i fene ma'e meni owane pefine a'i se au te'e nine'i wisereyesawisiya.

23Nomo werese meni Gaius lo wesi saro irosiya. Lu taune tomu ne'ese a'i wesi lo sahe Owane Sitewi ma'e au nine'i wisereyenamiyei ne ta'uweraiteye. Gaius lai aiwawe a'i fene ma'e au te'e nine'i wisereyesawisiya. Meni Erastus, omo weniyei lo ma'aru au noweinoweisiya ape, sosu meni Kwartus kaiyemo nomo lo, lowesi fene ma'e au te'e nine'i wisereyesawisiya.

24{Meni Owane Jisas Krais lo ferafereiyei fene werese mase ironamitorowa.}

25Fene Owane Sitewi lo iyape pefine a'i te'e ani arowete. Fene Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i, ane lu taune ma'e au te'e areiye fiyarisiya ape, Owane Sitewi lai tote tawesiyei fene lo au kairefiyesiya. Peri heneruwe ape Jisas Krais ne te'esiya. Iyu menei tomu ne'ese a'i Owane Sitewi lai Krais lo peri heneruwe wiyeme a'i farearetеye. Ahowa, nowe eite se Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e amerame a'i au atuatu areiyesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[26]Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese, lowe Meni Owane Krais lo peri heneruwe ape ne au te'e areiyeteye. Serai Owane Sitewi Owane Pefine a'i weriyei weriyei ironamitorowa ape, le lowe ma'e peri kairefi a'i se au te'eye. Serai lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i lu taune werese ma'e omo omo werese sahe au te'e areiyeteye. Serai lu taune ape mo Owane Sitewi lo peri pefine a'i wanuwe su, lowe peri ape wanu tote tawesi umasinamirowa.

[27]Serai Owane Sitewi, marepi wisere a'i totenamisiya ape, nomo werese iyape erasi lo Meni Owane Jisas Krais se te'e ani arowenamitorowa. Peri werese ape mo wiyeme pefine a'i tene! One towe eite papera.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Korin

1 Korin 1

[1]Iyape ano Pol. Owane Sitewi, marepi lo se, le lai ane Jisas Krais lo wiyawi meni heneraiyei ne ei ariariyeye. Kaiyemo nomo lo, iyape Sostenes, ane one towe eite lese ausawisiya.

[2]Ane one towe eite lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri wanu umasinamiteye ape, omo Korin sahe irosiya ape, ausawiyei. Fene Krais Jisas ne tote tawesiteye su, fene Owane Sitewi lo nihe se lu taune aseyaro wara'i a'i henerai. Le fene marepi hepene wara'i a'i heneraiyei ne ei aniye. Lu taune werese, omo werese a'i irosiya ape, Owane Sitewi lowe Owane Jisas Krais lo iyape se ei aniye su, lowe aiwawe a'i Owane Sitewi lo nihe se, lu taune aseyaro wara'i a'i henerai. Le Owane pefine a'i nomo lo henerai.

[3]Owane Sitewi lo ferafereiyei fene mase fa ironamite. Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo lo, sosu Owane Jisas Krais aiwawe a'i, lowesi marepi fetane a'i fene ma'e ausawiyei.

Ane Owane Sitewi fene ne au te'e wisereyenamisiya.

[4]Ane mi mi weriyei Owane Sitewi ano ma'e fene ne au te'e wisereyenamisiya. Owane Sitewi lo ferafereiyei, Krais Jisas ma'e fai ape, le fene ma'e auwe.

[5]Fene Krais mase nate tawesiteye su, etiri werese fene irowe ape, le fene ma'e au pati ta'aneye. Peri werese fene au te'eye ape, le lai au pati ta'aneye. Sosu aiwawe a'i, etiri werese fene wanu so'oruwe ape, le lai fene ma'e au atuatu areiyeteye.

[6]Nomo Krais ne fene ma'e au te'e fiyariteye su, fene lai yo seni farere a'i fene lo lu taune ma'e au te'e atuatu areiyenamiteye. Serai lowe yo seni farere a'i fene lo siyeye su, lowe Krais lo peri pefine a'i siye so'oruwerowa.

[7]Serai etiri werese ape mo, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i neri a'i, fene ma'e auwe ape, fene etiri ape mo po'ute te ta'ame. Serai etiri ape mo, lowe wiyawi lo irowei ne pati ta'anerowa. Owane Sitewi lai fene Owane Jisas Krais au atuatu areiyerowa. Serai fene le ne marepi erasi nine'i ninawenamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Jisas Krais marepi hepene fene lo au ani ti kairefiye tawesinamitorowa. Serai nowe ye'ewi henerairowa su, le si tame itorairowa su, fene marepi hepene fene lo, Owane Sitewi lo nihe se, wara'i a'i ironamirowa.

9Owane Sitewi lai nomo ma'e te'e naneiyei tamo auwe. Serai te'e naneiyei ape mo wiyeme a'i henerairowa. Le lai fene ei aniye. Serai fene ta'i ta'i a'i le ma'e aiyeteye su, fene meni eime lo nati wafei pefine a'i henerai. Meni eime lo ape le Jisas Krais, Meni Owane Pefine a'i nomo lo ne.

Ane peri ta wanuwe. Fene ai peri te'e tiyatinamisiya.

10Sosu a'i pe kaiyemo mo, ane peri kairefi a'i fene ma'e au te'esiya. Owane Jisas Krais nomo lo, lo iyape se, ane fene ma'e au te'esiya. Fene werese marepi ta'i a'i totenamite. Fene marepi ta'i a'i totenamiyei su, fene marepi hesi hesi ai marepi tote tiyatirowata. Fene marepi ta'i a'i tote tiyatiteyei su, marepi hepene fene lo pefine a'i henerairowa. Sosu marepi werese fene lo marepi pefine a'i au atuatu areiyerowa.

11Kaiyemo mo ano, lu tamo, menitani Kloe lo lu tewi ma'e fai ape, lowe yo seni fene lo ne ane ma'e au te'esai. Lowe ane ma'e apou au te'esai, “Fene ai marepi tote te'e tiyatinamisiya.”

12Peri ape, ane fene ne wanuteye ape, lu tamo apou a'i te'esiya. “Nomo lai Pol lo marepi umasisiya.” Lu tere'e tamo apou te'esiya, “Ahowa, nomo lai Apolos lo marepi umasisiya.” Lu tere'e tamo apou te'esiya, “Nomo Sifas lo marepi umasinamisiya.” Lu tere'e tamo apou te'esiya, “Nomo Krais lo marepi umasinamisiya.”

13Ane peri ta fene ma'e ei towerisiya. Krais lo marepi, nomo fara'u tewi a'i tewi a'i au ani erauweyei awere? Ane fene ne me tape'i sahe au temeniyeye awere? Ahowa, meni ta fene sa'i se au huwe su, le Pol lo iyape se fene ma'e au huwe awere? Opiyete!

14Ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Ane lu hesi sa'i au huwe. Ane meni Krispas, sosu meni Kaias aiwawe a'i, sa'i au huwe. Lu taune tere'e werese ane sa'i au hu ta'ame. Serai lu taune tomu ne'ese ane ne peri te'erowata, “Nomo Pol lo lu feni henerai.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Serai owe meni ta apou eisiya. “Ane Pol lo iyape se sa'i ani huwe.”

16Ahowa, weiya! Ane Stefanas lo lu tewi tamo sa'i au huwe. Lu taune tere'e tamo ane lai sa'i au hu ta'ame. Ane lu taune tamo tere'e sa'i au huwe su, ane so'oru ta'ama.

17Krais ane lu taune ma'e au huwei ne eimawesawi ta'ame. Ahowa, le ane Krais lo peri heneruwe wisere a'i lu taune ma'e au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Le awei lo marepi wisere a'i ane ma'e au ta'ame. Ahowa, ane peri ta au te'eyei su, ane Krais lo me tape'i lo peri a'i ne au te'e fiyariyei. Serai Krais lo me tape'i yahowa'i a'i henerairowata.

Krais lo peri heneruwe wisere a'i ne, awei lo marepi wou ta'ama.

18Peri ano pefine a'i ne. Lu taune werese, Jisas lo peri umasi ta'ame ape, lowe apou totesiya, “Jisas lo me tape'i lo peri, meremereye a'i ne.” Lowe mi mi pasi pasi weriyei temeniye po'uterowa. Ahowa, nomo werese Jisas lo peri wanu tote umasinamisiya ape, Jisas lo me tape'i lo peri nomo ma'e Owane Sitewi lo kairefi a'i heneraisiya.

19Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, Owane Sitewi lai apou eisiya, “Ani so'oruwe siye lu werese lo marepi wisere a'i, ane marepi wisere a'i lowe lo au luwaruwe po'uterowa. Sosu lu taune werese marepi towafi lowe lo erasi a'i totesiya ape, ane lai marepi lowe lo hi ani ararorowa.” *Ais* 29:14

20Ane fene ma'e ei towerisiya, Eiwerou ma'e lu werese, etiri so'oruwesiya ape irosiya awere? Eiwerou ma'e leseyei siye lu werese irosiya awere? Eiwerou ma'e peri te'e te'e siye lu werese irosiya awere? Lu werese ape mo ariye tene! Owane Sitewi lai marepi wisere werese a'i lowe lo au meremereyeyei ne henerainamiteye.

21Owane Sitewi lai marepi pefine a'i se toteteye su, lu taune werese, marepi towafi lowe lo se, Owane Sitewi ma'e aiyerowata. Lu taune tamo, marepi towafi lowe lo se, Owane Sitewi ma'e aiyeyei su, lowe Owane Sitewi so'oru ta'ama. Lu taune tamo apou totesiya, “Krais lo me tape'i lo peri meremereye aiwawe a'i ne.” Ahowa, Owane Sitewi lo marepi sitewi apou totesiya, “Krais

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo me tape'i lu taune werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai Owane Sitewi lai marepi tote wisere nine'inamisiya.”

22Peri eite pefine a'i ne. Juda lo lu taune werese, lowe Owane Sitewi lo wiyawi erasi pefine a'i siyeyei ne ani nehireme. Sosu aiwawe a'i Grik lo lu taune werese, lowe marepi wisere pefine a'i siye so'oruweyei ne ani nehireme.

23Ahowa, nomo lai Jisas, me tape'i sahe temeniyeye ape, au te'e fiyari areiyesiya. Nomo Juda lo lu taune werese ma'e au te'esiya su, lowe marepi towafi lowe lo ti tawesinamisiya. Sosu aiwawe nomo Grik lo lu taune ma'e au te'esiya su, lowe marepi nomo lo ne meremereye a'i totesiya.

24Ahowa, lu taune werese Owane Sitewi lai ei ani ariariyeye ape, Juda lo lu taune tamo, sosu Grik lo lu taune tamo, Krais Owane Sitewi lo kairefi se lowe ma'e heneraiyei. Krais aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi wisere pefine a'i ne.

25Owane Sitewi lo marepi meremereye a'i iroteyei su, Owane Sitewi lo marepi meremereye a'i ape awei lo lu lo marepi wisere a'i hi ani araroteyei. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi pere'e pere'e a'i iroteyei su, Owane Sitewi lo marepi pere'e a'i lu taune lo marepi kairefi a'i hi ani araroteyei.

26Kaiyemo mo, nowe tu naifa, Owane Sitewi lai fene ei ani ta'ame su, fene nowe ape se totere. Fene werese awei lo marepi so'oru ta'ama. Fene werese lu owane pefine se ta'ame. Fene werese lu tewi fene lo kairefi a'i henerai ta'ama.

27Lu taune tomu ne'ese lai lu taune meremereye a'i ne tote luwaruwesiya. Ahowa, Owane Sitewi lai awei lo etiri meremereye a'i ariariyeye. Lu taune werese ma'e marepi wisere pefine a'i irosiya ape, sosu iyape towafi lowe lo ei ani arowesiya ape, le lowe ma'e au neritaseyeyei. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lai lu taune iyape se ta'ame ariariyeye. Lu taune, kairefi pefine a'i irosiya ape, le lowe ma'e au neritaseyeyei.

28Lu taune ape mo ne, awei lo lu taune lai marepi luwaru a'i totesiya ape, Owane Sitewi lai ariariyeye. Sosu le lu taune werese iyape se ta'ame aiwawe a'i ariariyeye. Sosu lu taune werese yahowa'i ape mo Owane Sitewi lai lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e ei ani aroweye. Serai lu taune iyape towafi lowe lo ei ani arowesiya ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e yahowa'i au irowei.

29Serai lu taune werese, iyape erasi a'i se, lowe iyape towafi lowe lo Owane Sitewi ma'e ei ani arowerowata.

30Fene, Krais lo peri wanu umasinamiteye ape, Owane Sitewi lai fene Krais Jisas papu hene ani funamiteye. Krais Jisas, marepi wisere pefine a'i, Owane Sitewi ma'e fai ape, henerai. Serai le marepi wisere pefine a'i nomo lo, lo sitewi ne. Le yo seni wara'i a'i nomo lo, lo sitewi ne. Owane Sitewi lai fene siyesiya su, le Krais Jisas lo yo seni wara'i a'i, fene papu irosiya ape, siyesiya. Sosu le lai fene ma'e Krais Jisas se marepi hepene he'i a'i auwe. Serai fene mi mi pasi pasi lu taune wara'i a'i ironamirowa.

31Tu naifa meni ta apou leseye, “Meni ta iyape lo ei ani aroweteyei ne totesiya su, etiri werese Owane Pefine a'i iroteye ape, lowe iyape lo ei ani arowete.” *Jer* 9:24

1 Korin 2

Jisas me tape'i sahe temeniyeye ne lo peri au te'eteye.

1Sosu a'i pe kaiyemo mo, ane fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne fai su, ane fene ma'e peri kuseriyei a'i au te'e ta'ame. Ane fene ma'e awei lo marepi wisere pefine a'i se au te'e ta'ame.

2Ane marepi tutawe a'i totesiya, “Ane fene ma'e Jisas Krais me tape'i sahe temeniyeye ape, au te'e fiyarinamite. Peri tere'e tere'e ane au te'erowata.”

3Ane fene ma'e au te'eteye su, tahe ano pere'e a'i iroteye. Ane marepi atoweiye a'i ne. Sosu aiwawe tahe pa'are ano erasi a'i auseriyenamiteye.

4Ane peri ano fene ma'e au te'e fiyariye su, peri pisa'i a'i ano se, marepi fene lo tore ani ta'ame. Ahowa, peri ano se Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo kairefiyeyei lai fene ma'e au te'e atuatu areiyeteye.

5Fene Owane Sitewi lo peri wanu umasinamiteye su, fene awei lo marepi wisere a'i se tei ta'ame. Ahowa, fene Owane Sitewi lo kairefi se teinamiteye.

Hepene Wara'i a'i marepi wisere a'i nomo ma'e ausiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[6]Nomo Owane Sitewi lo peri au te'esiya su, nomo marepi wisere a'i se lu taune ma'e Owane Sitewi sahe tei kairefiyenamisiya ape, au te'e fiyarisiya. Marepi wisere a'i ape pereye nowe eite se ta'ama. Marepi wisere a'i ape awei lo lu owane pereye irosiya ape, ma'e fai ta'ama. Awei lo lu owane werese po'uterowa.

[7]Ahowa, nomo Owane Sitewi lo marepi wisere a'i fareyareye ape, au te'e fiyarisiya. Owane Sitewi lo marepi wisere a'i fareyare a'i ape, Owane Sitewi lai tu naifa weriyei weriyei nomo ma'e au atuatuwei ne au te'e naneiteye. Serai nomo le ne tote tawesiye su, le marepi pefine a'i lo, nomo ne auwe. Serai nomo marepi werese lo siye so'oruwerowa.

[8]Awei lu owane werese, pereye nowe eite se irosiya ape, Owane Sitewi lo marepi wisere fareyareye a'i, lowe werese so'oru ta'ama. Lowe Owane Sitewi lo marepi wisere a'i, fareyareye a'i ape, ani so'oruweye su, lowe Meni Owane Pefine nomo lo, mitaiyeyei erasi se hire ma'e itorai ape, lowe le me tape'i sahe aine tera'e ta'ame.

[9]Ahowa, tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo peri apou leseye, “Etiri werese nihe nomo lo se siye ta'ame ape, etiri werese apaniye nomo lo se wanu ta'ame ape, etiri werese marepi nomo lo papu wi ta'ame ape, etiri werese ape mo Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e le ne marepi tote wawesiyenamisiya ape, au ta'uwe naneirowa.”*Ais* 64:4

[10]Nomo ma'e, Owane Sitewi lo marepi umasinamisiya ape, Owane Sitewi lai etiri ape mo Hepene Wara'i a'i lo se nomo ma'e au te'e atuatuwe. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i etiri werese ape mo nehi siye etinamisiya. Ei, le Owane Sitewi lo marepi werese aiwawe a'i nomo ma'e au te'e atuatunamisiya.

[11]Meni ta marepi topo lo siye so'oruwesiya awere? Hepene topo lo ape, marepi hepene lo papu irosiya ape, le marepi topo lo a'i siye so'oruwesiya. Sosu aiwawe a'i lu taune werese Owane Sitewi lo marepi so'oru ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai Owane Sitewi lo marepi werese so'oruwe tepa'asiye tene!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Nowe pereye eite se Owane Sitewi lai nomo ma'e Hepene Wara'i a'i lo, Owane Sitewi ma'e fai ape, eimawesai. Nomo awei lo sepei ani ta'ame. Etiri werese a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i, nomo ma'e auwe ape, le nomo ma'e au te'e atuatu areiyenamisiya. Serai nomo Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwerowa.

13Etiri ape mo, nomo lai au te'e fiyarisiya ape, awei lu tamo marepi wisere a'i lo se nomo ma'e au te'e atuatu ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo ma'e peri ape ne au atuatusiya. Le Owane Sitewi lo marepi pefine a'i sosu peri pefine werese a'i omo hire ma'e itorai ape, nomo lu taune ma'e Hepene Wara'i a'i lo irosiya ape, au te'e atuatu areiyesiya.

14Awei lo lu werese, lowe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo etiri werese siye so'oru ta'ama. Ahowa, le apou totesiya, “Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo etiri werese meremereye a'i ne.” Lowe etiri werese ape mo so'oruwerowata. Lu taune Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene lo papu iro ta'ame ape, lowe Owane Sitewi lo etiri werese siye so'oruwerowata. Etiri ape mo omo hire ma'e fai.

15Nomo werese Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i, marepi hepene lowe lo papu ironamisiya ape, Nomo fara'u etiri werese au hese siye etisiya. Ahowa, owe awei lo meni ta lai yo seni nomo lo au hese ereirowata.

16Owane Sitewi lo one towe sahe apou eiye, “Lu taune werese Meni Owane Pefine a'i lo marepi so'oru ta'ama. Serai nomo etiri werese le ma'e au atuaturowata.” *Ais* 40:13 Ahowa, nomo le ne tote tawesi umasiyei su, nomo Krais lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye.

1 Korin 3

Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i siye lu taune.

1Sosu kaiyemo mo, tu naifa ane fene ma'e au te'eye su, fene Owane Sitewi lo etiri ape mo siye so'oruwerowata. Ahowa, ane fene ma'e au te'eye su, ane fene ma'e awei lo meni wou a'i au te'eteye. Ane fene ma'e eimane osu wou a'i au te'eteye. Fene nowe he'i a'i Krais lo yo umasiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[2]Ane fene ma'e peri kairefi a'i au te'e ta'ame. Ahowa, ane fene ma'e au te'eteye su, Ane, apou wou a'i mai ta eimane osu lo ma'e mo'u au ayei ape, au te'eye. Ane fene ma'e peri ta mo'u wou a'i au te'eteye. Fene peri kairefi a'i eite wanu so'oru ta'ama. Aiwawe a'i nowe pereye eite se fene lai peri kairefi a'i eite wanu so'oruwerowata. Piyene awere?

[3]Fene lai awei lo yo seni umasinamisiya. Fene ai marepi lu taune tamo se tote tiyatinamisiya. Aiwawe a'i fene ai peri fene tiyati ma'e au te'enamisiya. Fene yo seni apou ape mo umasisiya su, fene awei lo yo seni umasisiya awere? Ei. Yo seni fene lo awei lo lu wou a'i ne.

[4]Lu tamo apou te'esiya, “Nomo Pol lo marepi umasisiya.” Sosu lu tere'e tamo apou te'esiya, “Nomo meni Apolos lo marepi umasisiya.” Fene peri apou ape te'eyei su, fene awei lo lu wou a'i ne.

[5]Ane peri ta fene ma'e ei towerisiya, Ane, Pol, eiwerai awere? Meni ape, Apolos, eiwerai awere? Notosi a'i lai Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i siye lu. Notosi Owane Sitewi lo peri fene ma'e au te'e fiyariteye. Owane Sitewi lai fene ta'i ta'i a'i ei aniye. Fene Owane Sitewi lo peri wanuwe su, fene le ne tote tawesi umasinamiye.

[6]Ane fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eteye su, apou wou a'i, ane me so ta yehe sameye. Sosu meni Apolos fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e atuatunamiteye su, apou wou a'i le me so ape, ane awei sahe yehe sameye ape, sa'i au ani terosowe. Ahowa, Owane Sitewi a'i lai fene kairefi a'i au tei ironamisiya.

[7]Serai notosi lu yahowa'i ne. Ane Owane Sitewi lo peri fene papu yehe sameye. Apolos Owane Sitewi lo peri sa'i ani terosowe. Notosi lu yahowa'i ne. Owane Sitewi lai fene kairefi a'i au tei ironamisiya.

[8]Sosu meni ta Owane Sitewi lo peri yehe sameye. Meni tere'e ta Owane Sitewi lo peri sa'i ani terosowe. Lowesi marepi ta'i a'i ne. Lowesi ta'i ta'i a'i Owane Sitewi lo neri a'i anirowa. Meni ta Owane Sitewi lo wiyawi erasi ta'aneyei su, Owane Sitewi lai etiri erasi ta le ma'e neri a'i aurowa. Aiwawe a'i meni ta

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lo wiyawi oso a'i ta'aneyei su, Owane Sitewi lai le ma'e etiri oso a'i neri a'i aurowa.

9Serai notosi Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i a'i siye lu ne. Fene Owane Sitewi lo ta'aneyei awei wou a'i ne. Fene Owane Sitewi lo wesi, le ta'anesiya ape, wou a'i ne.

10Owane Sitewi ane wiyawi lo irowei ne ariariyeyewe, ferafereiyei lo ane ma'e auwe. Ane wesi ta'ane siye meni owane wou a'i ne. Ane wesi lo ta'aneyei ne marepi wisere a'i se totenamisiya. Ane lu taune Krais ma'e hene aniyei su, wesi ta ta'aneyei wou a'i ne. Ane wesi me tou au opotiyei. Meni tere'e wesi me tou hire ma'e ta'aneyei. Weiyai! Lu werese ta'i ta'i a'i lowe wesi ape fa au ta'ane etiyei.

11Jisas Krais a'i lai wesi me tou tutawe aiwawe a'i ne. Lu taune tere'e werese me tou tere'e tere'e au opotirowata.

12Sosu lu taune tamo wesi me tou hire ma'e ta'aneyei su, lowe etiri tamo se ta'aneyei. Lowe tapiye gol, tapiye silva, tapiye wisere tere'e tere'e a'i, me tere'e tamo, senarepe foro'o a'i, otowe, lowe etiri apou ape mo wesi me tou hire ma'e ta'aneyei.

13Meni ta me tou hire ma'e etiri ape mo se ta'aneyei su, Owane Sitewi lai etiri lowe lo ape mo siye eti ereiyei. Nowe ta se etiri werese lowe lo amerame a'i heneraiyei. Owane Sitewi lai etiri werese lowe lo yehe arineyei. Etiri wisere ape mo kairefi a'i teinamiyei. Yehe ape etiri ape mo ti siyeyei. Meni ta lo wiyawi wisere a'i awere? Luwaru a'i awere?

14Meni ta Owane Sitewi lo wiyawi kairefi a'i ta'anenamiyei su, Owane Sitewi lai le ma'e etiri wisere neri a'i aurowa.

15Meni ta lo wiyawi yehe ti po'uteyei su, le etiri ape mo lo arunatiyei. Ahowa, le marepi hepene lo arunatirowata. Owane Sitewi lai le yehe sahe ani tepa'asi aniyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Wanure! Fene lai Owane Sitewi lo wesi ta wou a'i ne. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i marepi hepene fene lo papu ironamisiya. Fene so'oruwesiya awere?

17Meni ta Owane Sitewi lo wesi tapeti ani ereyei su, Owane Sitewi lai le aine tera'eyei. Owane Sitewi lo wesi aseyaro wara'i a'i ne. Fene aiwawe a'i aseyaro wara'i a'i ne.

Owane Sitewi lai wiyawi werese nomo lo au hese ereirowa.

18Fene marepi towafi fene lo owe ape arearere. Meni ta nowe eite se apou a'i toteyei su, “Ane marepi wisere ai totenamisiya.” Meni ape lo marepi afofo a'i tene! Meni ape marepi wisere pefine a'i heneraiyei ne totesiya su, awei lo lu taune le ne meremereye a'i toterowa.

19Awei lo marepi wisere a'i ne, Owane Sitewi lai meremereye a'i totenamisiya. Tu naifa weriyei meni ta apou leseye, “Owane Sitewi topo lai meni ta, awei lo marepi wisere a'i, totesiya ape, amerame a'i te'e atuatu areiyeteye.” Serai Owane Sitewi lo nihe se awei lo marepi werese a'i lo meremereye a'i ne. Le meni ape ma'e au neritaseyerowa. *Jop* 5:13

20Tu naifa weriyei meni tere'e ta Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Meni Owane Pefine a'i awei lo marepi werese a'i so'oruwesiya tene! Awei lo marepi werese yahowa'i a'i ne.” *Sng* 94:11

21Serai lu taune werese lu lo marepi ne peri karere a'i yahowa'i a'i owe ape au te'ere. Etiri werese ape mo fene ne au pati aninamisiya.

22Etiri werese ape mo fene ne au pati anisiya. Ane Pol, meni Apolos, meni Sifas, awei lo etiri werese ape mo, etiri werese ape mo, marepi hepene norohuwe ape, etiri ape mo temeniyeye ape, etiri werese nowe pereye eite se irosiya ape, etiri werese henerairowa ape, etiri werese ape mo fene ne au pati aninamisiya.

23Fene aiwawe a'i lai fene Krais lo ne. Sosu Krais lai Owane Sitewi lo ne.

1 Korin 4

Lu taune, Owane Sitewi lai au te'e fiyariyei ne eimawesawi ape ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Fene nomo ne apou a'i totere. Nomo Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu ne. Nomo Owane Sitewi lo peri fareyareye a'i au noweinoweisiya.

[2]Nomo Owane Sitewi lo peri fareyareye a'i au noweinoweisiya su, nomo mi mi weriyei yo seni wara'i a'i lo fa ironamite.

[3]Fene yo seni ano siye eti ereiyei su, etiri oso a'i ne. Aiwawe a'i meni tere'e awei lo marepi se yo seni ano siye eti ereiyei su, marepi ano apou totesiya, etiri oso a'i ne. Topo ane a'i lai yo seni ano siye eti ereirowata.

[4]Marepi ano apou a'i totesiya, yo seni werese ano wara'i a'i ne. Ahowa, ane yo seni luwaru a'i ironamisiya awere? Ei, Meni Owane Pefine a'i lai yo seni ano siye eti ereirowa.

[5]Serai fene yo seni werese owe ape siye eti ereire. Nowe ye'ewi henerai ta'ame. Ahowa, Meni Owane Pefine a'i si tame itorairowa su, le yo seni werese au atuatu areiyerowa. Etiri werese pasi ironamiyei su, le mi a'i sahe amerame a'i au te'e atuatu areiyerowa. Le lu taune lo marepi sitewi amerame a'i atuatu areiyerowa. Owane Sitewi yo seni lowe lo siye eti ereirowa su, le lowe tamo ma'e au te'e wisereyeyei. Sosu lu taune tere'e ma'e, le lai lowe tamo au te'e luwaruweyei.

Lu taune omo Korin sahe irosiya ape, lowe iyape towafi lowe lo ei ani aroweteye.

[6]Kaiyemo mo, etiri ape mo ane fene ma'e au lesesiya ape, ane peri anowe wou ane ne meni Apolos aiwawe apou a'i totesiya. Peri anowe ape fene ne au pati aniyei. Peri anowe ape ane fene ma'e au atuatuwei ape, fene Owane Sitewi lo peri werese wanu umasite. Fene meni ta iyape lo ei ani arowesiya. Sosu fene meni tere'e ta ma'e ai marepi totenamisiya. Fene yo seni ape owe ape umasite.

[7]Fene lu taune werese ne au ani ararosiya awere? Etiri werese omo hire sahe fene ma'e itorai ape, Owane Sitewi lai fene ma'e au tepa'asiye. Fene etiri ape Owane Sitewi ma'e aniye su, fene piyene iyape towafi fene lo ei ani arowesiya awere? Fene piyene apou te'esiya awere? “Nomo a'i lai etiri ape mo aniye.” Ahowa, etiri ape mo Owane Sitewi fene ma'e auwe ape, le neri a'i auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Fene apou a'i toteye, “Nomo etiri werese ani tepa'asiye. Nomo teme'eriyeye. Nomo ma'aru tomu ne'ese aniye. Nomo a'i lai lu owane tutawe wou henerai. Pol, Apolos aiwawe a'i lowesi nomo ma'e lu owane tutawe au iro ta'ame.” Wawero a'i tene! Wanure! Marepi ano apou a'i totesiya. Fene werese lu owane pefine a'i henerai awere? Fene lu owane pefine a'i henerai su, notosi fene mase lu taune werese, au noweinoweiteyei. Ahowa, fene lu yahowa'i a'i ne.

9Serai marepi ano apou a'i totesiya, Owane Sitewi lai nomo sosu Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese yaru ye'ewi sahe iroteye. Le nomo lu tamo wou temeniyeyei ne ariariyeye. Ai lu tamo meni ta amerame a'i aine tera'eyei ne henetiyei su, lu taune tomu ne'ese le ne siye nine'iyei ne ta'uweraiyei. Meni ape ne, lowe aine tera'eyei ne totesiya ape, nomo meni ape wou a'i ne. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i, omo hire ma'e irosiya ape, sosu lu taune werese hi awei sahe irosiya ape, lowe werese nomo siye nine'iyei ne ta'uwerai.

10Fene apou a'i totesiya. Notosi Krais ne umasisiya su, notosi marepi meremereye a'i ironamisiya. Ahowa, fene Krais se marepi wisere erasi a'i henerai. Nomo tahe pere'e a'i ne. Fene tahe kairefi a'i ne. Fene iyape erasi se, nomo iyape yahowa'i a'i ne.

11Nowe eite se, nomo lau mase, sa'i wawe aiwawe a'i. Ipari tahe nomo lo luwaru a'i ne. Lu taune tamo nomo au luwaruweye. Nomo wesi ariye.

12Nomo ereti nomo lo se wiyawi erasi a'i aninamisiya, lu tamo peri te'e naruwei su, nomo Owane Sitewi lo marepi wisere a'i ei ani aroweyei. Lu tamo nomo ma'e au luwaruweyei su, nomo kairefi teinamiyei.

13Lu tamo iyape nomo lo te'e luwaruweyei su, nomo peri fetane a'i se itiya'u te'eyei. Nomo awei lo lu luwaru a'i henerai. Nomo awei lo oro'oru wou a'i ne. Mi mi werese lowe nomo ne apou wou a'i totenamisiya.

14Ane fene ma'e etiri eite au lesesiya su, ane marepi fene lo ma'e au neritaseyerowata. Ahowa, ane marepi fene lo au fareraiyeyei ne totesiya. Apou wou a'i mai eimane lo au fareraiyeyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Lu tomu ne'ese fene ma'e Krais lo peri ne au atuatuwei su, fene aite tomu ne'ese ta'ame. Ane Owane Sitewi lo peri fene ma'e au te'e fiyariye su, ane a'i lai tai fene lo henerai.

16Serai ane tai fene lo henerai su, ane fene ma'e kairefi a'i se au te'esiya. Fene yo seni wara'i a'i ano aiwawe a'i fa umasite.

17Ane meni Timoti fene ma'e eimawesawiyei. Le mi mi weriyei Jisas ne tote umasinamisiya. Le fene ma'e aiyeyei su, le fene ma'e apou au te'eyei, “Fene Pol lo yo seni wara'i a'i fa umasite.” Ane Timoti Jisas ma'e heneti. Serai le meni eime ano wou a'i ne. Ane le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Le fene ma'e marepi hepene he'i a'i Krais sahe, ane umasinamisiya ape, au te'e atuatuwei. Apou wou a'i, ane lu taune werese, Jisas ne umasisiya ape, ma'e omo werese sahe Krais lo yo seni werese ne au te'e atuatuteye.

18Lu taune tamo apou a'i totesiya, “Pol nomo ma'e sewiyeyei ne aiye ta'ame.” Serai lowe kuseriyei lu henerai.

19Meni Owane Pefine a'i marepi lo ane ma'e au te'e atuatu areiyerowa su, ane i'ero a'i fene ma'e sewiyeyei ne aiyerowa. Ane aiyeyei su, ane kuseriyei lu ape mo wanu so'oruwerowa. Ane peri lowe lo wanuwei ta'ama. Ahowa, ane kairefi lowe lo siye so'oruwerowa.

20Sosu Owane Sitewi lo marepi werese peri yahowa'i ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lo marepi apou wou kairefi pefine a'i ne.

21Ane fene ma'e sewiyeyei ne aiyeyei su, ane peri kairefi a'i se aiyeyei awere? Apou a'i, ane me au se aitairowa. Ane fene ma'e aiyeyei su, ane marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei awere? Ane peri momotei a'i fene ma'e aiyeyei awere? Fene lai marepi towafi fene lo fa au hese ereire. Ane fene ma'e ai marepi se aiyerowa awere? Ane fene ma'e marepi momotei eresene a'i aiyerowa awere?

1 Korin 5

Meni ta Jisas lo yo umasiteye ape, tani lo omo lo ma'e eimawesawi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Lu taune tamo nomo ma'e yo seni fene lo ne au te'eye. Lowe apou au te'eye. “Lu taune tamo, fene mase irosiya ape, tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya.” Yo seni fene lo ape luwaru a'i tene. Lu taune tere'e Jisas lo yo umasi ta'ame ape, lowe yo seni ape apou ape iro ta'ame. Lowe ane ma'e apou te'eye. “Meni ta aite lo tani tafa'e yo seni luwaru a'i iro howeiteye.”

[2]Fene yo seni apou ape siyeteye su, fene kuseriyei a'i totenamiteye. Meni ape yo seni luwaru ape ironamiteye su, fene werese le ne marepi orese a'i tote ta'ame. Ahowa, meni ape yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, fene meni ape Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e fu arosawire.

[3]Ane fene mase iro ta'ame. Ahowa, marepi ano fene mase ironamisiya. Ane peri ape wanuwe su, meni ape yo seni luwaru a'i ironamiteye ape ne, ane Owane pefine lo iyape se le ne au hese erei tepa'asiye. Apou a'i ane fene mase iroteye.

[4]Fene werese ta'uweraiyei su, Meni Owane Jisas fene mase iroteyei. Aiwawe a'i marepi ano fene mase ironamiteyei. Fene ta'uweraiyei su, Owane Jisas Krais lo iyape se meni ape ma'e apou au te'ere,

[5]“Ne sepei Satan lo yo seni umasinamiteye su, ne le ma'e ire.” Le tahe pa'are no aine tera'e po'uteyei. Sepei Satan le ma'e fofowei erasi au irowei su, le yo seni luwaru a'i lo me'iyeni ma'e atati aruwei. Serai nowe ye'ewi se, Jisas Krais si tame itorairowa su, le marepi hepene he'i a'i meni ape ma'e aurowa.

Korin lo lu taune towafi a'i lai te'e aroweteye.

[6]Fene apou te'eye, “Nomo Owane Sitewi lo peri wanu umasinamisiya.” Fene peri ape au te'eye su, fene iyape towafi fene lo ei ani aroweye. Yo seni eite luwaru a'i tene. Fene peri anowe ano wanure! “Meni ape fe wawe sa'i aiwawe a'i ne. Fene fe lire tou erauwiyei su, fene wawe sa'i seni ani peratiyei. Wawe sa'i fe lo'u werese papu fiyariyei. Serai fe lo'u werese uwase luwaruwerowa. Meni ape fe wawe sa'i aiwawe a'i ne. Meni ape fene mase ironamiteyei su, le lai marepi werese fene lo au ani luwaruweyei.”

[7]Serai fene fe wawe sa'i ape ani fusawire. Fene wawe sa'i ani fusawiyei su, fene marepi wisere a'i heneraiyei. Fene Krais lo marepi wanu tawesi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

umasinamiteye su, fene lirewawe amerame a'i henerai. Fene meni ape nowe ma'e ani fusawiyei su, fene marepi hepene amerame a'i aiwawe a'i heneraiyei. Krais, fe sipsip lo pasova nomo lo ape ne, me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo au sasari pamowe tepa'asiye.

8Serai nomo werese ta'uwe hereiyei irowei. Nomo Krais ne totenamisiya. Israel tu naifa wou a'i ne. Lowe nau ta'ase weriyei ani fusawi. Nau he'i a'i ateye. Nomo aiwawe a'i ne. Nomo peri ya'ariyei, yo seni ya'ariyei, me'iyeni ma'e atati arunati. Nomo peri aseyaro au te'enamiyei, yo seni aseyaro a'i ironamiyei.

9Ane nowe tu naifa fene ma'e one towe sahe apou au leseye. Fene lu taune tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, lowe mase owe ape ta'uwete.

10Ahowa weiya! Ane awei lo lu taune werese a'i tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, au te'eyei ne tote ta'ame. Awei lo lu taune, etiri siye wisereyesiya ape, awei lo lu taune peri arearesiya ape, lu taune werese god tere'e areareye a'i umasisiya ape, ane lowe werese ne au te'eyei ne tote ta'ame. Fene lu taune yo seni luwaru a'i irosiya ape, apou ape awera'iyenatiyei su, Owane Sitewi fene awei nowe ma'e hene ani wirowa.

11Ahowa, ane fene ma'e one towe lese ausawi su, ane marepi ano apou a'i toteye. Lu taune tamo Jisas lo marepi umasiteye ape, yo seni luwaru a'i ironamisiya su, fene lu taune ape mo aiwawe a'i owe ape ta'uwere. Lu taune tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, lu taune tamo, lu taune tere'e siye wisereyenamisiya ape, lu taune god wawero umasisiya ape, lu taune ma'e te'e narunamisiya ape, lu taune sa'i luwaru a'i a meremereyesiya ape, lu taune arearesiya ape, fene lowe werese mase owe ape ene ayei ne ta'uwete.

12Wanure! Lu taune Jisas lo yo seni umasi ta'ame ape, ane lai yo seni lowe lo au hese ereirowata. Lu taune werese Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, fene yo seni lowe lo siye eti hese ereite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Lu taune werese Jisas lo yo seni umasi ta'ame ape, Owane Sitewi lai yo seni werese lowe lo au hese ereirowa. Ane fene ma'e au te'esiya. Fene meni ape, ane tu au te'eye ape, Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e na'arisawire.

1 Korin 6

Krais lo lu taune tiyati owe ape etire.

1Fene, Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, fene ai marepi luwaru a'i meni te'ere ma'e ai tiyati ironamisiya su, fene meni ape awei lo lu owane ma'e etiyei ne owe ape henetire. Fene meni ta etiyei su, fene Owane Sitewi lo lu owane aseyaro ma'e etiyei ne henetire.

2Wanure! Nowe ye'ewi su, lu taune Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, lowe awei lo yo seni werese au hese ereirowa. Fene awei lo yo seni werese au hese ereirowa su, fene lai fara'u pereye nowe eite se ai marepi oso oso a'i au hese ereirowa.

3Wanure! Fene, nomo aiwawe a'i lai Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lo yo seni werese au hese ereirowa. Fene Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lo yo seni au hese ereirowa su, pereye nowe eite se nomo ai marepi werese nomo lo au hese ereiyei. Ai marepi nomo lo oso oso a'i tene!

4Serai fene lu tamo ai marepi nomo lo etiyei ne ei ta'uweraiyei su, fene Owane Sitewi lo lu owane aseyaro tamo te'e ariariyere. Serai lowe ai marepi nomo lo fara'u wanu au hese ereiyei.

5Etiri ape mo, ane fene ma'e lesesiya ape, ane fene ma'e au neritaseyeyei ne totesiya. Fene marepi apou totesiya. “Nomo lu owane werese ariye. Serai nomo ai marepi nomo lo awei lo lu owane ma'e au etiyei ne henetiyei.” Wawero tene!

6Kaiyemo ta fene ma'e au luwaruweyei su, fene meni ape awei lo lu owane ma'e au etiyei ne heneti. Wanure! Yo seni ape luwaru a'i ne.

7Kaiyemo ta fene ma'e au luwaruweyei su, fene le ne awei lo meni owane ma'e etiyei ne owe ape henetire. Le fene ma'e au luwaruweyei su, fene etiri ta itiya'u owe ape irore. Fene yo seni apou ape irowei, fene Owane Sitewi ani

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ararowei. Yo seni ape wisere a'i tene! Kaiyemo ta ma'aru fene lo ta'arei areareyei su, fene marepi luwaru a'i le ma'e owe ape totere. Yo seni ape wisere a'i tene!

8Ahowa! Fene kaiyemo ta awei lo lu owane ma'e etiyei ne henetiyei su, fene lai kaiyemo ape aiwawe a'i ne. Fene kaiyemo ape ma'e au luwaruweteyei. Sosu fene lai kaiyemo lo ma'aru ta'arei areare aniyei.

9Lu taune werese Owane Sitewi lo yo umasi ta'ame ape, lowe Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata. Fene marepi towafi fene lo owe ape arearete. Lu taune yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, lowe Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata. Lu taune tafa'e yo seni ironamisiya ape, lu taune god tere'e ape'i onu umasisiya ape, lu taune naituwei towafi lowe lo au luwaruwesiya ape, taune tamo tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya. Lu tamo lu tere'e tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, lowe werese Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata.

10Lu taune etiri ma'aru ta'arei anisiya ape, lu taune etiri siye wisereyenamisiya ape, lu taune sa'i luwaru a'i a meremereyenamisiya ape, lu taune ma'e au te'e narunamisiya ape, lu taune marepi areareyei totesiya ape, lu taune tere'e ma'e ironamisiya ape, lowe werese ape mo Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata.

11Fene tamo, yo seni luwaru apou ape ironamiteye. Ahowa, Meni Owane Jisas Krais lo peri wanu umasinamiteye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo ani sasari pamoweye. Le marepi hepene fene lo wara'i a'i au ironamiteye. Sosu le fene ma'e eiye, “Ane nihe ano se marepi hepene fene lo wara'i a'i siyenamisiya.” Le Hepene Wara'i lo fene papu eimawesawi. Le Meni Owane Jisas Krais aiwawe a'i, lowesi fene ma'e au pati anisiya. Serai Owane Sitewi lai yo seni werese fene lo au hese ereiteye. Fene ma'e eiye, “Ane yo seni luwaru werese a'i fene lo au sasariye. Serai fene lu taune aseyaro a'i henerai.”

Pol tafa'e yo seni luwaru a'i ape ne au te'esiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Fene apou te'esiya, “Meni Owane Krais yo seni luwaru a'i ano au sasari pamoweye su, ane fara'u yo seni werese werese a'i irowei.” Ahowa, ane fene ma'e itiya'u eiye, “Yo seni werese apou ape marepi hepene fene lo au pati anirowata. Ei, ane yo seni werese werese fara'u irowe. Ahowa, ane yo seni luwaru a'i lo kairefi a'i unahi sahe irorowata.”

13Fene apou eiye, “Owane Sitewi topo lai lire nomo lo au ta'aneye. Serai nomo ayei ta ene ayei su, ayei ape tahe pa'are nomo lo au pati aniyei.” Nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai lire sosu ayei werese au luwaruwe po'uterowa. Fene peri tere'e apou eiye, “Tafa'e yo seni luwaru a'i tahe pa'are nomo lo ne au pati aniyei.” Wawero tene! Owane Sitewi lai tahe pa'are nomo lo au ta'aneye. Serai tahe pa'are nomo lo topo lo ne. Serai nomo tafa'e yo seni luwaru a'i irowei su, nomo Owane Sitewi lo tahe pa'are au luwaruweyei.

14Sosu Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame hene aniye. Sosu nomo aiwawe a'i. Nomo temeniyeyei su, Owane Sitewi lai kairefi lo se nomo si tame hene aniyei.

15Fene Jisas lo peri wanu tote tawesi umasinamiteye su, fene lai Krais lo tahe pa'are tewi a'i henerai. Serai fene tafa'e yo seni luwaru a'i irowei su, fene tafa'e yo seni luwaru a'i Krais lo tahe pa'are sahe irowei. Fene yo seni luwaru a'i ape owe ape irote!

16Meni ta tafa'e yo seni luwaru a'i, tafa'e menitani ma'e irowei su, le tahe ta'i a'i menitani ape aiwawe a'i heneraiyei. Owane Sitewi lai tu naifa weriyei apou eiye, “Lowesi tahe ta'i a'i heneraiyei.” *Stt* 2:24

17Serai meni ta Meni Owane Pefine a'i ma'e tote tawesiyei su, meni ape hepene ta'i a'i le aiwawe heneraiyei.

18Fene tafa'e yo seni luwaru a'i ape me'iyeni ma'e atati tei arunatite! Yo seni luwaru a'i werese tere'e tahe pa'are fene lo nowe ma'e ironamisiya. Ahowa, meni ta tafa'e yo seni luwaru a'i irosiya ape, le tahe pa'are topo lo ma'e au luwaruwesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19-20Fene Jisas lo peri wanu umasinamiteye su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo marepi hepene fene lo papu eimawesai. Serai tahe pa'are fene lo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lo wesi henerai. Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, le yo seni luwaru werese a'i fene lo ani ete sasari pamoweye. Serai tahe pa'are fene lo, towafi fene lo ta'ama. Owane Sitewi topo lai tahe pa'are fene lo ani tepa'asiye. Peri eite wiyeme a'i tene. Fene peri eite fa wanu umasite. Serai fene tahe pa'are fene lo se yo seni aseyaro wara'i irote. Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Tahe pa'are fene lo se, fene Owane Sitewi lo iyape ei ani arowete.

1 Korin 7

Pol naituwei lo peri au te'esiya.

1Sosu a'i pe fene etiri tamo ne ane ma'e te'e toweriteye. Ane one towe fene lo itiya'u eisiya. Meni ta tani naitu ta'ame su, le yo'orei ki a'i ironamisiya. Seni ape wisere a'i ne.

2Ahowa, meni ta tani ta'i a'i naituwei. Sosu aiwawe a'i menitani ta meni ta'i a'i naituwei. Serai tafa'e yo seni luwaru a'i lowesi anite tawesinamirowata.

3-4Meni ta menitani ta naituwei su, tani lo tahe pa'are meni topo lo ne. Meni ape tani lo ma'e apou eiyei, “Ane ne aiwawe howeiyei.” Tani ape meni lo peri ape owe ape arisite. Sosu aiwawe a'i meni lo tahe pa'are tani lo ne. Serai menitani ape meni lo ma'e apou eiyei su, “Ne ane aiwawe a'i howeire.” Meni ape tani lo peri owe ape arisite. Menitani tahe pa'are lo topo lo ta'ama. Ahowa, meni ape tani lo tahe pa'are au noweinoweiyei. Aiwawe a'i meni lo tahe pa'are topo lo ta'ama. Ahowa, menitani ape meni lo tahe pa'are au noweinoweiyei.

5Menitani, ne tahe pa'are no meni no ma'e owe ape amouwete. Meni, ne aiwawe a'i, tahe pa'are no tani no ma'e owe ape amouwete. Fenesi Owane Sitewi ma'e au te'eteyei su, fenesi marepi ta'i a'i totenamiyei. Serai fenesi tahe pa'are fenesi lo fara'u amouweyei. Marepi fenesi lo kairefi iro ta'ame su, fenesi aiwawe a'i howeire. Marepi fenesi lo kairefi iro ta'ame su, sepei Satan

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene yo seni luwaru a'i se irowei ne tatairowa. Serene fenesi aiwawe a'i howeinamite.

6Peri eite ane fene ma'e eisiya ape, marepi ano a'i ne. Ane fene ma'e peri kairefi a'i se au te'e ta'ame.

7Marepi ano apou a'i totesiya. Lu werese yo'orei ki ane wou a'i ironamisiya. Ahowa, Owane Sitewi lai lu ta'i ta'i a'i marepi tere'e tere'e auwe. Owane Sitewi lai meni ta ma'e marepi naituwe wou a'i auwe. Sosu le meni tere'e marepi yo'orei ki a'i auwe.

8Ahowa, ane yo'orei ki, wati'are ki, taune weiname werese ma'e apou eisiya. Fene yo'orei, wati'are, weiname iroteye su, fene seni wisere a'i irowei. Ane wou a'i ne.

9Ahowa, ane lu ma'e apou eisiya. Fene mi mi weriyei menitani ta naituwe ne totenamisiya su, fene menitani ape se naiture. Sosu aiwawe a'i taune werese fene mi mi weriyei meni ta naituwei ne totenamisiya su, fene meni ape se naiture. Fene naituwei su, yo seni fene lo wisere a'i ne. Ahowa, fene marepi totenamisiya. Sosu naitu ta'ame su, fene marepi tafa'e luwaru erasi a'i tote heneraiyei. Serai fene fara'u naiture. Yo seni wisere a'i ne.

10Topo ane a'i lai lu taune naituwei ape ma'e peri ta au te'e atuatuwei. Ahowa, ane peri ta au te'e atuaturowata. Meni Owane Pefine a'i lo peri ane fara'u fene ma'e au te'e atuatuwei. Meni Owane Pefine a'i lo peri apou a'i te'esiya, “Menitani ta meni lo owe ape arunatire.”

11Ahowa, menitani ta meni lo arunatiyei su, le taune wati'are mi mi weriyei ironamiteyei. Menitani ta meni lo arunati ta'ame su, le meni lo ne marepi orese a'i fareraiyere. Serai lowesi si tame ta'uweraiyei. Sosu aiwawe lu werese, lowe tani lowe lo owe ape eimawesawire.

12Sosu ane fene tere'e ma'e eisiya. Peri ape, ane eisiya ape, topo ano ne. Meni Owane Pefine a'i lo peri ta'ame. Meni ta Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, menitani ta'i Jisas lo yo seni umasi ta'ame ape, lowesi naituwei. Menitani lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marepi apou a'i totesiya su, “Ane fara'u meni ano mase ironamiteyei.” Meni ape tani lo owe ape eimawesawire.

13Sosu aiwawe a'i menitani Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, le meni ta Jisas lo yo seni umasi ta'ame ape, naituwe su, meni ape lo marepi apou totesiya, “Ane tani ano mase fara'u ironamiteyei.” Menitani ape meni lo owe ape arunatire.

14Menitani ta Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, sosu meni lo Jisas ne umasi ta'ame ape, Owane Sitewi lo nihe se lowesi marepi hepene lowesi lo ta'i a'i ironamisiya. Aiwawe a'i meni ta Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, sosu tani lo Jisas ne umasi ta'ame ape, Owane Sitewi lo nihe se marepi hepene lowesi lo ta'i a'i ironamisiya. Owane Sitewi lo nihe se marepi hepene lowesi lo hesi a'i ironamisiya su, eimane werese lowesi lo awei lo eimane heneraiyei. Ahowa, lowesi marepi hepene ta'i a'i ironamisiya su, eimane werese lowesi lo aseyaro a'i heneraiyei.

15Meni ta Jisas ne umasi ta'ame ape tani lo arunatiyei ne toteyei su, meni ape fara'u irowa. Menitani ape lai meni lo, arunatiyei ne toteyei ape, owe ape ti tawesire. Aiwawe a'i menitani ta, Jisas ne umasi ta'ame ape, meni lo arunatiyei ne toteyei su, menitani ape fara'u irowa. Owane Sitewi lo marepi apou a'i totesiya. Lowesi marepi fetane a'i ironamite.

16Menitani, ne etiri ta so'oru ta'ama. Ne meni no Jisas ma'e henetirowa awere? Piyete awere? Meni, ne aiwawe a'i etiri ta so'oru ta'ama. Ne tani no Jisas ma'e henetirowa awere? Piyete awere?

Owane Sitewi fene ei ariariyeye su, fene yo seni wara'i a'i ironamite.

17Owane Sitewi lai lu taune werese ta'i ta'i a'i ariariyeye. Le a'i lai lu taune werese lo marepi siye so'oruwesiya. Serai Owane Sitewi meni ta yo'orei ki ironamiyei ne ariariyeyei su, meni ape yo'orei ki fa ironamite. Aiwawe a'i Owane Sitewi meni ta menitani naituwei ne ariariyeyei su, lowesi fa naiture. Aiwawe a'i Owane Sitewi menitani ta ariariyeyei su, le Owane Sitewi lo marepi fa umasire. Ane peri eite lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo wesi omo omo werese sahe au te'e atuatu areiyesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Meni ta Juda lo seni anite tawesisiya ape, le mo'o Jisas lo yo seni umasinamiteyei. Meni ape tahe lo touwe ape, le tahe lo si tame naterairowata. Aiwawe a'i awei lo meni ta Jisas lo yo seni wanu umasinamiteyei su, Juda lo lu tamo tahe lo owe ape toure.

19Meni ta tahe lo au touwei su, seni ape yahowa'i a'i ne. Sosu aiwawe a'i meni ta tahe tou ta'ame su, seni ape yahowa'i a'i ne. Etiri erasi a'i apou a'i totesiya. Lu taune werese Owane Sitewi lo peri werese a'i fa wanu umasinamite.

20Owane Sitewi lai meni ta, tahe lo touwe ape, ariariyeye su, le tahe touwe seni ape se aiwawe a'i ironamite. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai meni ta, tahe lo tou ta'ame ape, ariariyeye su, meni ape tahe lo tourowata.

21Owane Sitewi fene ariariyeye su, fene wiyawi yahowa'i ani siye lu taune awere? Fene marepi erasi a'i owe ape totete. Ahowa, fene wiyawi yahowa'i a'i arunatiyei su, etiri wisere a'i ne.

22Owane Sitewi lai meni ta wiyawi yahowa'i ta'aneteye ape, ariariyeteye. Sosu meni ape Owane Sitewi lo peri wanu umasinamiteyei su, Meni Owane Pefine a'i meni ape lo yo seni luwaru a'i ani sasari pamoweyei. Serai Owane Sitewi lo nihe se, sosu meni ape wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni ta'ame. Sosu aiwawe a'i meni ta wiyawi ma'aru ani siye meni Owane Sitewi lai meni ape peri lo wanu umasiyei ne ariariyeye su, meni ape Owane Sitewi lo nihe se, Meni Owane Krais lo wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni heneraiyei.

23Fene werese Jisas lo yo umasinamisiya ape, Krais lai yo seni luwaru werese fene lo eteye. Serai fene awei lo yo seni luwaru a'i owe ape umasite. Fene awei lo yo seni luwaru lo kairefiyei unahi owe ape ironamite. Apou a'i fene wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu heneraiyei.

24Kaiyemo mo, lu taune werese Owane Sitewi lo yo seni umasinamiteyei ape ne, meni ta wiyawi yahowa'i siye meni, irosiya ape, le apou a'i ironamiyei. Meni ta wiyawi ma'aru ani siye ape, le apou a'i ironamiyei.

Yo'orei ki, taune wati'are ki lo peri.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Sosu a'i pe ane taune wati'are ne au te'esiya. Meni Owane Pefine ane ma'e fene ne au te'e ta'ame. Ahowa, ane marepi ano fene ma'e au te'esiya. Meni Owane Pefine a'i lai ferafereiyei lo se ane ma'e marepi wisere a'i auwe. Serai peri ano wiyeme a'i ne.

26Nowe pereye eite se nomo marepi orese luwaru a'i tamo teritesiya. Serai ane marepi ano fene ma'e au te'esiya. Meni ta yo'orei ki irosiya ape, le yo'orei ki ironamiteyei. Meni ta naituwei irosiya ape, le apou a'i ironamiteyei. Yo seni eite wisere a'i tene!

27Fene menitani ta naitu ene anamisiya awere? Fene tani fene lo si omo lo ma'e owe ape eimawesawire. Fene ta tani lo si tame eimawesawi ape, fene menitani tere'e owe ape naiture.

28Wanure! Yo'orei meni ta menitani ta'i naituwei su, le yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Sosu aiwawe a'i menitani wati'are ta meni ta'i naituwei su, le yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Lowesi naituwei su, etiri luwaru a'i tomu ne'ese lowesi ma'e heneraiyei. Fene naituwei ta'ama su, etiri orese a'i fene ma'e awera'iyenatiyei. Ane peri eite fene ma'e au pati aniyei ne au te'esiya. Serai etiri orese a'i fene sahe awera'iyenatiyei.

29Ahowa, ane peri eti fene ma'e au te'esiya. Kaiyemo mo, nowe ataheye po'utesiya, lu taune naituwei ape, lowe Meni Owane Pefine ne tote tawesi etinamite. Apou wou a'i lowe yo'orei ki, wati'are ki fa ironamite.

30Lu taune ape mo marepi orese a'i se lusiya ape, lowe marepi orese towafi lowe lo owe ape totenamite. Ahowa, lowe Owane Sitewi ne tote tawesi etinamite. Lowe marepi erasi se niyeyeisiya ape, lowe lu taune marepi orese a'i teritesiya ape, fa irote. Lowe etiri tamo etesiya ape, lowe lu taune etiri eterowata ape, fa irote.

31Lu taune awei lo wiyawi ironamisiya ape, lowe lu taune awei lo etiri ape mo tote ta'ame ape, fa irote. Etiri werese awei sahe irosiya ape, nowe me'iye su ataheye po'uterowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32Fene peri ano siye te'eyei su, fene marepi orese a'i owe ape totere. Ahowa, yo'orei ki, wati'are ki lowe marepi erasi a'i Meni Owane Pefine a'i ne totenamiyei. Apou totesiya, nomo Meni Owane Pefine a'i mi mi weriyei au wisereyeyei ne totesiya.

33Meni ta naituwe ape, le awei lo etiri ape mo erasi a'i totenamisiya. Apou a'i te'esiya, “Ane tani ano ma'e au wisereyeyei ne totesiya.” Sosu aiwawe ane Owane Sitewi ne marepi erasi a'i totenamisiya.

34Serai marepi lo se ironamisiya. Sosu aiwawe taune wati'are ne, lowe Meni Owane Pefine a'i erasi a'i totenamisiya. Tahe pa'are lo, hepene lo aiwawe a'i aseyaro wara'i ironamitorowa. Ahowa, menitani ta naitu ene ayei ape, le awei lo etiri ape mo erasi a'i totenamisiya. Le meni lo erasi a'i au te'e wisereyeyei ne totesiya.

35Sosu ane etiri werese eite mo fene ma'e au te'e areiyeyei su, ane fene ma'e au pati aniyei ne totesiya. Ane marepi fene lo einamiyei ne toterowata. Marepi ano apou a'i totesiya. Fene marepi hepene aseyaro a'i fene lo lu taune ma'e au te'e atuatuteyei. Sosu fene werese marepi ta'i a'i Meni Owane Pefine a'i ne totenamite.

36Meni ta menitani wati'are naituwei ne ariariyeye su, le apou toteye, “Ane Pol lo peri umasite. Serai ane menitani ano naiturowata.” Sosu meni ape menitani lo siye wisereyesiya su, marepi lo kairefi se ta'ame. Meni ape apou a'i totesiya su, le fara'u marepi lo umasiyei. Le menitani lo naiture. Yo seni lowesi lo wisere a'i ne.

37Meni ta marepi sahe kairefi erasi a'i se totenamisiya su, le apou eisiya, “Menitani ape ane naituwei ne ei ariariyeye ape, ane le naiturowata. Ane menitani ape arunatiyei. Ane le naiturowata. Mi mi werese ane Meni Owane Pefine a'i ne totenamiyei.” Serai le menitani ape naitu ta'ame. Le Meni Owane Pefine a'i ne totenamiteye. Yo seni lo ape wisere a'i ne.

38Serai meni ape menitani lo naituwei su, le yo seni wisere a'i ironamiyei. Sosu aiwawe a'i meni ta marepi kairefi a'i se Meni Owane Pefine a'i ne

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

totenamiyei su, menitani lo naitu ta'ame. Owane Sitewi lai yo seni lo ape au wisereyeyei.

39Tani ta meni lo naitu ene ari. Meni ape temeniyeyei su, lowesi lo naituwei tepa'asiye. Marepi lo meni tere'e fara'u naituwei ne toteyei. Meni tere'e Jisas lo yo umasinamite.

40Ahowa, marepi ano apou a'i totesiya, tani lo meni temeniyeye su, le taune weiname ironamisiya. Menitani lo marepi wisereye nine'isiya. Ane apou a'i totesiya. Sosu ane Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene ano papu irosiya. Serai peri ano wanure!

1 Korin 8

Fe lo'u god wawero tamo ma'e au heseyei lo peri.

1Sosu a'i pe ane peri tere'e fene ma'e au te'esiya. Lu taune tamo fe tere'e tere'e aine tera'eyewe, god wawero ma'e au heseye. Ane aiwawe a'i totesiya. “Fene werese etiri werese werese so'oruwesiya.” Fene etiri werese so'oruwe tepa'asiyei su, fene lu kuseriyei henerai. Ahowa, fene lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, fene lu taune tere'e au kairefiye tiyatirowa.

2Meni ta apou totesiya, “Ane etiri werese siye so'oruwe tepa'asiye.” Meni ape lo marepi luwaru a'i totesiya. Meni ape lo so'oruweyei po'uteye tene!

3Lu taune tamo Owane Sitewi ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya su, le a'i lai lowe siye so'oruwe tepa'asiye.

4Serai fe lo'u tewi ene ayei ne, lowe god wawero ma'e au heseye ape, ane fene ma'e au te'esiya. Fene fe lo'u tewi ene ayei su, fene yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Nomo etiri ape so'oruwe tene! Omo omo werese sahe god wawero werese a'i yahowa'i a'i ne. Owane Sitewi wiyeme ta'i a'i ne! God wawero tere'e tere'e tamo se ta'ama.

5Lu taune tomu ne'ese apou te'esiya, “God tomu ne'ese hire ma'e irosiya. Sosu hi awei sahe lowe nomo au noweinoweinamisiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Ahowa, nomo Jisas lo yo umasinamisiya ape, Owane Sitewi wiyeme ta'i a'i nomo ne au noweinoweinamisiya. Le Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo lo ne. Le a'i lai etiri werese ta'aneye. Serai le a'i lai nomo ta'aneye su, nomo mi mi weriyei le ne fa totenamite. Meni Owane Pefine ta'i a'i irosiya. Iyape lo Jisas Krais. Owane Sitewi lai meni eime lo ma'e apou eiye, “Ne etiri werese fa ta'anere.” Sosu le etiri werese ta'aneye. Serai nomo Krais lo peri wanu tote tawesi umasinamiyei su, le marepi hepene nomo lo he'i aseyaro a'i ta'aneye. Serai lu tamo god wawero ta'aneye ape, god wawero ape nomo au noweinoweirowata.

7Ahowa, wanure! Lu taune tamo peri eite so'oru ta'ama. God wawero werese a'i yahowa'i a'i ne. Lu taune tamo god wawero me'iyeni ma'e atati arunati su, lowe fe lo'u ne, god wawero auwe ape, marepi erasi a'i totesiya. Lowe apou a'i totesiya, “Fe lo'u tewi ape, god wawero ma'e auwe ape, kairefi a'i irosiya. Serai ane fe lo'u tewi ayei su, ane yo seni luwaru a'i irowei.” Lowe etiri ta so'oru ta'ama. Sosu marepi lowe lo kairefi se ta'ame. God wawero werese ape mo yahowa'i ne.

8Nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerai. Nomo piye etiri irowei awere? Nomo fe lo'u tewi, god wawero auwe ape, ene ayei su, nomo lu taune wara'i a'i heneraiyei awere? Ahowa! Nomo fe lo'u tewi ape ene ayei ta'ama su, nomo lu taune wara'i a'i heneraiyei awere? Ahowa! Nomo fe lo'u tewi ape ene ayei su, etiri yahowa'i a'i ne. Aiwawe a'i nomo fe lo'u tewi ene a ta'ame ape, nomo yo seni ape umasiyei su, etiri yahowa'i a'i ne. Nomo lu taune wara'i a'i henerairowata.

9Wanure! Weiyai! Fene fe lo'u tewi god wawero au heseye ape, ene ayei su, fene yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Ahowa, fene fe lo'u ape ene ayei su, meni ta fene siyeyei. Le apou toteyei, “Meni ape yo seni luwaru a'i irowe.” Fene meni ape marepi orese a'i au irowei su, fene fe lo'u tewi owe ape ene ate!

10Fene, god wawero yahowa'i a'i so'oruwesiya ape, god wawero lo wesi sahe onu ene ayei su, fene apou toteyei, “Ane fara'u fe lo'u tewi ape ayei.” Serai lu taune werese Owane Sitewi ne tote tawesisiya ape fara'u fe lo'u ape ene ayei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fene apou totesiya su, fene meni tere'e ta lo tote tawesiyei au luwaruweyei. Serai meni ta fene fe lo'u tewi ape ayei siyeyei su, fene lai meni ape lo tote tawesiyei au luwaruweyei. Fene lai yo seni luwaru a'i irowei.

11Fene meni ape ma'e apou te'eyei. “Ne fe lo'u ape fara'u are.” Serai meni ape marepi lo kairefi se ta'ama. Le fe lo'u ayei su, fene meni ape lo marepi au luwaruweyei. Meni ape ne Meni Owane Jisas Krais lai me tape'i sahe au temeniyeye.

12Fene meni ape ma'e, Kaiyemo nomo lo, seni luwaru a'i au irowei su, sosu marepi lo, kairefi se ta'ama ape, au luwaruweyei su, fene Krais ma'e yo seni luwaru a'i irowei.

13Serai ane fe lo'u tewi ayei su, meni ta lo marepi au luwaruweyei su, ane fe lo'u tewi werese amouweyei. Ane kaiyemo lo marepi eiwerou au luwaruwerowata.

1 Korin 9

Pol lai Aposel lo wiyawi yahowai ta'aneyei ne nine'i.

1Owane Sitewi lai ane Aposel lo heneraiyei ne ariariyeye. Jisas lai ane ei ariariyeye. Sosu le lu taune werese ma'e Jisas lo peri au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Ane Meni Owane Jisas siyeye. Ane fene ma'e fai su, ane Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeteye. Fene peri ano wanu umasiteye. Serai fene Meni Owane Pefine a'i ne wanu tote tawesi umasiteye. Serai le ane Aposel lo heneraiyei ne ei ariariyeye su, fene peri ano wanu umasite.

2Lu taune tere'e tamo apou te'eye, “Owane Sitewi lai meni Pol nomo ma'e au te'e fiyariyei ne eimawesai ta'ama.” Ahowa, fene werese ma'e Owane Sitewi lai ane peri lo au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Fene peri ano wanu umasinamiteye su, fene apou so'oruwesiya, “Meni Owane Pefine a'i lai Pol au te'e fiyariyei ne ariariyeye.” Fene lai yaru ano ne.

3Lu taune ane ma'e yo seni luwaru a'i fu te'eyei su, ane peri ano lowe ma'e itiya'u au te'erowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Ane, lu tewi ano aiwawe a'i, Meni Owane Jisas lo wiyawi ironamisiya su, Owane Sitewi ane ma'e eiye, “Ne fara'u ayei tamo lu taune ma'e ausaiyei ne ei towerisiya.” Lu taune tamo nomo ma'e ayei itiya'u auwei. Sa'i aiwawe itiya'u auwei.

5Nomo Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne iyei su, nomo fara'u tani nomo lo, Jisas lo yo umasinamisiya ape, aiwawe henetiyei. Jisas lo lu feni werese taune lowe lo aiwawe a'i heneti. Meni Owane Pefine a'i ape lo pa'ise werese lowe Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne fi su, lowe taune lowe lo werese aiwawe a'i heneti. Pita, iyape tere'e Sifas, aiwawe a'i tani lo heneti.

6Piyene Barnabas notosi Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye su, lu taune tamo notosi ma'e ayei nonetai ta'ame awere? Lowe Owane Sitewi lo wiyawi lu tere'e ma'e ayei tamo ene ayei ne nonetisiya. Ahowa, notosi awei lo wiyawi ta'aneye. Sosu ma'aru se ayei ne eteye ne.

7Ai atu siye lu werese, meni owane lowe lo ma'aru lowe ma'e auwei. Serai lowe ayei ta eteyei ne. Lu tamo ta'aneyei awei sahe me so tamo sameyei su, lo'u awei sahe irowei ape, le me so werese fara'u ayei. Aiwawe a'i lu tamo fe au noweinoweiyei ape, fe lo'u tewi lo, le fara'u ayei. Lowe wiyawi lowe lo ta'aneyei su, lowe lo'u tewi ta lowe lo fara'u ene ayei. Sosu sa'i ene ayei.

8Peri eite ane fene ma'e au te'esiya ape, Marepi ano a'i ta'ame ne! Tu naifa Moses lo yo peri, one towe sahe a'i au leseye.

9Meni ape, Moses, apou au leseye. “Fe bulmakau kewi so aine towesiyei su, fene fe bulmakau lo ahi owe ape ti tawesire. Kewi so tewi a'i fara'u ayei.” *Lo* 25:4 Owane Sitewi yo peri ape au te'eye su, le fe bulmakau ape ne a'i au totesiya awere?

10Ahowa, le nomo werese ne totenamisiya. Tu naifa le nomo ne apou au leseye, “Meni ta ta'aneyei awei horuse futirowawe, me so sameyei su, fene lai me so pere'e ninaweteyei. Aiwawe a'i meni tere'e ta kewi so aine towesiyei su, le aiwawe a'i kewi so ninaweteyei. Lowesi tewi a'i tewi a'i aniyei.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[11]Nomo aiwawe a'i ne. Nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eteye su, fene Krais lo peri wanu eti umasinamiteye. Serai nomo wiyawi ta'aneyei ape, fene awei lo etiri nomo ma'e itiya'u fa aure.

[12]Lu tere'e tamo Owane Sitewi lo peri fene ma'e au te'e fiyariye su, fene etiri ma'aru tamo lowe ma'e auwe. Serai nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye, fene piyene etiri ma'aru tamo nomo ma'e au ta'ame awere? Owane Sitewi lai nomo peri lo au te'eyei ne ei ariariyeye. Serai lu taune werese peri lo wanu tote umasisiya su, Owane Sitewi lowe ma'e eiye, “Fene werese wiyawi lu ano etiri ma'aru tamo aure.” Ahowa, nomo fene ma'e fai su, nomo etiri ma'aru fene lo nomo ma'e te'e toweri ta'ame. Ahowa, nomo marepi orese a'i fene ma'e au wou ta'ama. Nomo Krais lo peri heneruwe wisere a'i nepawe amerame a'i sahe fene ma'e au te'ereme. Serai lu taune werese le ne tote tawesi umasite.

[13]Peri eite wiyeme a'i ne. Au heseyei lu owane, lowe fe sipsip Owane Sitewi ma'e au heseyei su, lowe fara'u fe sipsip lo'u tewi ene ayei. Aiwawe a'i lu tamo Owane Sitewi lo wesi tutawe lo wiyawi ta'anesiya ape, lowe fe sipsip lo'u tewi a'i, Owane Sitewi ma'e au heseyei ape, ene ayei.

[14]Serai Meni Owane Pefine a'i nomo ma'e apou au te'eye, “Nomo Krais lo peri au te'e fiyariyei su, lu taune ape mo Krais lo peri wanu tote umasiteye ape, lowe fara'u ma'aru etiri tamo nomo ma'e aurowa.”

[15]Ane fene mase iroteye su, ane fene ma'e apou ei toweri ta'ame. “Fene ayei tamo ausa.” Sosu ane one towe eite fene ma'e lese ausawi su, ane fene ne apou tote ta'ame, “Fene ayei tamo ane ma'e fa aure.” Ahowa, ane ataheye temeniyeyei su, ane fene ma'e ayei tamo ei towerirowata. Serai lu taune peri ano wanuwei su, lowe ane ne toteyei, “Ane Krais lo peri neri a'i au te'erowa.”

[16]Ane Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei su, ane iyape topo ano ei ani arowerowata. Owane Sitewi lai ane ma'e apou eiye, “Ne peri ano au te'e fiyarite.” Serai ane peri lo fu umasiyei. Ane Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari ta'ame su, Owane Sitewi lai ane ma'e etiri luwaru a'i ta irowei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Ane marepi ano apou toteyei su, “Ane Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarite.” Wiyeme ai. Ane fara'u ma'aru aniyei. Ahowa, Owane Sitewi lai wiyawi ape ane ma'e auwe. Serai ane marepi pefine a'i lo umasite. Ane wiyawi ape ma'aru tamo aniyei ne irorowata.

18Ane Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei su, ane piye etiri aniyei awere? Etiri ape ane aniyei ape, apou wou a'i ne. Ane marepi wisere erasi a'i teritenamisiya. Serai ane Owane Sitewi lo peri neri a'i au te'e fiyariyei. Ane Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei su, ane ma'aru tamo anirowata. Serai ane fene ma'e ayei tamo ausaiyei ne ei towerirowata.

19Wiyeme a'i, ane a'i lai wiyawi werese ano au noweinoweisiya. Lu taune werese lowe wiyawi ano au noweinowei ta'ame. Ane lu tamo lo wiyawi yahowa'i iro siye meni ta'ame. Ahowa, ane lu taune werese lo wiyawi yahowa'i iro siye meni wou henerai. Ane wiyawi yahowa'i siye meni heneraiyei su, ane lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e henetiyei.

20Juda lo lu taune werese ne, ane lai Juda lo meni henerai. Serai ane Juda lo lu taune tomu ne'ese Jisas ma'e henetiyei. Lu taune werese Moses lo yo peri umasinamisiya ape ne, ane Moses lo yo peri umasisiya. Ahowa, ane Moses lo yo peri umasisiya su, ane Jisas lo yo seni awera'iyenati ta'ame. Ane Moses lo yo peri umasisiya su, lu taune tomu ne'ese Moses lo yo peri umasinamisiya ape, ane lowe Jisas ma'e henetiyei.

21Lu taune werese awei lo yo seni umasinamisiya su, ane Moses lo yo peri awera'iyenati. Serai ane awei lo lu taune Jisas ma'e henetiyei. Ane Moses lo yo peri awera'iyenatiyei su, ane Krais lo yo seni awera'iyenati ta'ama. Ahowa, ane Krais lo yo seni umasinamisiya.

22Lu taune, Jisas lo peri wanu umasiteye ape, lowe Jisas lo yo seni tei kairefiye ta'ame su, ane yo seni lowe lo wou umasiteye. Ane lowe aiwawe a'i heneraiyei su, ane lowe Jisas ma'e henetiyei. Ane lu taune werese lo yo seni umasiteyei. Lowe yo seni ano siyeyei su, ane fara'u lowe Jisas ma'e henetiyei. Ane wiyawi ape ta'aneyei su, ane lowe Jisas ma'e tohote henetiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Ane Jisas lo peri heneruwe ne marepi erasi a'i totenamisiya. Serai ane etiri werese ta'aneyei. Ane Jisas lo peri au te'e fiyariyei su, lu taune Jisas lo peri wanu umasiyei. Lowe Jisas lo peri wanu umasiyei su, ane lowe ne marepi erasi a'i wisereye nine'irowa.

24Sosu a'i pe pa'eyei iteroti ape, heneraiyei su, lu tomu ne'ese iterotiyei. Meni ta'i a'i tutawe iteroti heneriyei. Le etiri wisere a'i ta aniyei. Fene Owane Sitewi lo wiyawi irowei su, fene wiyawi tohotenamite. Apou aiwawe a'i, meni ta tutawe heneriyei ne iteroti. Serai Owane Sitewi lai etiri wisere a'i ta fene ma'e aurowa.

25Lu werese pa'eyei iterotiyei ape, lowe marepi ta'i a'i toteyei. Le tutawe heneriyei ne iterotiyei. Le tutawe heneraiyei ne iterotiyei su, lowe meni ape lo mato sahe motowe ti lese yose atatiyei. Ahowa, motowe yoseti ape witane a'i uwaseyei. Nomo Owane Sitewi lo wiyawi ta'aneyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e etiri ta, uwase ta'ame ape, aurowa.

26Serai ane pa'eyei iteroti heneriyei su, ane marepi ta'i a'i totenamiyei. Ane ereti se atuwei su, ane ereti se fiyaru ma'e aine fu ta'ame. Apou aiwawe a'i, meni ta hare neiyei ne toteyei. Le towei ereti feni hesi nei ta'ame. Ahowa, le hare neiyei su, le hare siye etiyewe, towei farere a'i neiyei. Ane aiwawe a'i ne. Ane Owane Sitewi lo wiyawi ta'aneyei su, ane marepi ta'i a'i toteyei.

27Meni ta pa'eyei itero heneriyei su, le tahe pa'are lo au kairefiye irowei. Apou aiwawe a'i, meni ta tahe lo sahe me wisu se'iyei. Serai tahe lo kairefi a'i heneraiyei. Tahe kairefi a'i heneraiyei su, le tutawe heneriyei ne pa'eyei iterotiyei. Ane aiwawe a'i. Ane Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e fiyariyei su, ane marepi ano au kairefi ironamiyei. Ane marepi ano kairefi a'i iro ta'ame su, Owane Sitewi ane ma'e apou au eiyei, “Ne peri ano arisiye.” Serai ane marepi ano fu au tote kairefiye irowei.

1 Korin 10

God wawero a'i ne, fene weiya!

1Kaiyemo mo, fene peri ta apou wanuwe. Ane fene ma'e tame te'esiya. Tu naifa weriyei, Owane Sitewi lai ya'ariyei nomo lo ni'arawe tewi a'i se yo lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo ariariyeye. Lowe sa'i erasi a'i iyape, Sa'i Lo'u a'i, henerai su, Owane Sitewi lai Sa'i Lo'u a'i aine tou apuweye. Serai lowe werese awei foro'o a'i sahe Sa'i Lo'u a'i toneri.

[2]Serai Moses lowe aiwawe a'i aitu sapu siye umasiti. Owane Sitewi Sa'i Lo'u a'i aine tou apuweye su, Moses lowe aiwawe a'i sa'i ape toneri. Owane Sitewi lai lowe werese Moses lo ereti sahe auwe. Sosu lowe werese Moses mo'o umasitiye. Apou aiwawe a'i, Owane Sitewi lai lowe werese Moses lo iyape se sa'i au huwe.

[3]Lowe lau erasi teriteye su, Owane Sitewi lai nau ta'ase, omo hire ma'e fai ape, au arosai.

[4]Lowe sa'i wawe toteye su, Owane Sitewi lai Krais hi ma'e eimawe arosai. Le tapiye wou henerai. Serai tapiye ape lowe ma'e sa'i au aye. Tapiye ape, Krais tene! Le lowe werese mo'o umasinamiye. Serai le lowe ma'e au noweinoweinamiye.

[5]Owane Sitewi lowe ma'e etiri tomu ne'ese aunamiteye. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo peri arisinamiteye. Serai Owane Sitewi lowe ma'e ai marepi totenamiye. Le lowe werese ipo ariye a'i ma'e eimawesawi. Lowe werese, peri lo arisiye ape, Owane Sitewi lai lowe werese aine tera'eyei ne toteye.

[6]Owane Sitewi lai lu tewi lo aine tera'e fiyariteye su, le nomo ma'e au atuatuteye. Nomo etiri tamo siye wisereyesiya su, Owane Sitewi lo lu tewi wou irowe ape, le ai marepi nomo ma'e totenamiyei. Le nomo ma'e apou au te'esiya, “Fene etiri tamo owe ape siye wisereyete.”

[7]Tu naifa Owane Sitewi lo lu tewi god wawero ta'ane umasinamiteye. Serai le nomo ma'e au te'esiya, “Fene god wawero werese owe ape ta'ane umasinamite.” Owane Sitewi lo peri tu naifa weriyei apou leseye, “Lu taune ene ayei ne onuwewe sa'i luwaru a'i aye. Ene a tepa'asiye su, lowe god wawero ma'e yakowei ne sine nine'iteye.” *Kis* 32:6

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irore. Tu naifa weriyei, Owane Sitewi lo lu tewi tafa'e yo seni ironamiteye su, Owane Sitewi lu taune tomu ne'ese, 23,000 lu taune, poweiye ta'i se aine tera'e fiyari eresawi.

9Lowe yo seni luwaru a'i ironamiteye su, lowe Owane Sitewi ma'e apou te'eye, “Ne piyene nomo ne au noweinowei ta'ame awere?” Owane Sitewi lai peri eite ne lowe te'eye ape ai peri ironamiye. Serai le haru aimesi tomu ne'ese lowe ma'e eimawesawi. Haru aimesi werese lowe ma'e tomuwe. Haru aimesi lu taune tomu ne'ese tomu tera'eye. Serai fene yo seni luwaru a'i wou, lowe ironamiteye ape, owe ape irote.

10Lowe Owane Sitewi ma'e ai marepi erasi a'i totenamiteye su, lowe le ma'e apou te'eye, “Yo seni no luwaru a'i ne.” Owane Sitewi peri eite wanuwe su, le ipari lo, lu aine tera'esiya ape, ipari hi ma'e eimawe arosai. Ipari ape lu taune tomu ne'ese aine tera'eteye. Serai fene Owane Sitewi ma'e ai marepi owe ape totete.

11Etiri werese ape mo lowe ma'e henerai su, Owane Sitewi lu taune werese ma'e marepi lo au atuatuteye. Tu naifa weriyei, meni ta etiri ape mo leseye. Peri ape nomo ma'e, yo seni wisere a'i nomo ironamiyei ape, au te'e atuatu areiyesiya. Nowe eite se nomo awei sato ironamisiya ape, nowe ape Krais si tame hi ma'e itorairowa ape, atahe a'i ne. Serai nomo peri ape ne marepi erasi a'i fa totenamite.

12Serai meni ta apou totesiya su, “Ane kairefi a'i teinamiteye. Ane yo seni luwaru a'i iro ta'ame.” Weiyai! Le marepi apou wou a'i totesiya su, le yo seni lo winetaiyei. Le yo seni luwaru a'i ironamiyei.

13Yo seni luwaru a'i fene ma'e heneraiyei ne toteyei su, fene hepene se owe ape su'arire. Lu taune werese, lowe yo seni luwaru a'i irowei ne totenamiteyei. Ahowa, Owane Sitewi nomo ma'e apou eiye, “Yo seni luwaru a'i lo marepi fene ma'e heneraiyei su, ane fene au pati aniyei. Ane fene ma'e yo seni luwaru a'i fu arorowata. Yo seni luwaru a'i fene ma'e heneraiyei su, ane fene ma'e yo ta'i atuatuwei. Serai fene yo seni luwaru a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awera'iyenatiyei.” Owane Sitewi marepi tote tawesiyei fene lo au kairefiye teinamisiya.

God wawero lo ta'uwe hereiyei.

14Serai, kaiyemo mo ano, fene god wawero werese me'iyeni ma'e atati arunatiyewe iterotire. Fene lowe ne owe ape au nine'inamite.

15Ane fene ma'e marepi wisere a'i totenamisiya ape, au te'esiya. Peri ano au tote etire.

16Nomo me tape'i, Jisas sahe temeniyeye ape, tote eti tawesinamisiya. Serai nomo siye sa'i, nomo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya ape, tewi ayei su, nomo Jisas lo fisa'i nomo ne ete aniyei ape, ene aye. Nomo Jisas lo fisa'i marepi tote tawesisiya. Aiwawe a'i nomo siye lo'u ani towesi ene ayei su, nomo Jisas lo tahe pa'are nomo ne towesiye ape marepi tote tawesinamisiya.

17Nomo siye lo'u tewi oso oso a'i ani towesi erauwiyei. Siye lo'u ape lai ta'i a'i irosiya. Serai nomo Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, nomo lu taune tomu ne'ese irosiya. Nomo siye lo'u ani ene ayei su, nomo tahe pa'are ta'i a'i, marepi ta'i a'i wou heneraiyei.

18Fene Israel lo lu taune werese ne totere. Lowe fe sipsip lo'u Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Serai lowe fe sipsip lo'u tewi a'i ani ene ayei su, lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'iyei.

19Ane peri eite au te'esiya su, ane piye marepi sitewi ano au te'esiya awere? Fe sipsip lo lo'u tewi a'i lowe god wawero ma'e au heseteye ape, yahowa'i ne. Fene fe sipsip lo'u tewi a'i god wawero ma'e auwe ape, ene ayei su, lo'u ape lai lire fene lo au luwaruwerowata. Aiwawe a'i god wawero werese yahowa'i ne. Lowe kairefi se ta'ame. Lowe fene au luwaruwerowata.

20Ahowa, weiyai! Ane fene ma'e eisiya. Awei lo lu god wawero ma'e fe lo lo'u tewi a'i ta au heseyei su, lowe sepei luwaru a'i ma'e au heseyei. Lowe Owane Sitewi Pefine a'i ma'e au heseyei ta'ama. Fene sepei luwaru werese a'i ma'e owe ape au wisereye nine'ite. Serai fene fe lo lo'u tewi a'i lowe god wawero au heseye ape owe ape ani ene ate.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Fene Meni Owane Pefine a'i ne au te'e nine'iyei ne ta'uweyei su, fene marepi ta'i a'i lo aiwawe toteyei. Serai fene piyene sepei luwaru a'i ne totenamisiya awere? Fene siye lo'u ani towesiye erauwiyei su, fene Jisas lo tahe pa'are ne toteyei. Fene fe piyo'u sepei luwaru ma'e au heseyei su, fene sepei luwaru a'i ne au wisereye nine'iyei. Fene yo seni hesi a'i ape owe ape umasite.

22Nomo god wawero ma'e fe piyo'u au heseyei su, Owane Sitewi lo ai marepi erasi a'i nomo ma'e totenamiyei. Kairefiyeyei nomo lo, Owane Sitewi lo kairefiyeyei ani ararosiya awere? Piyete! Owane Sitewi lo kairefi nomo ani ararowe. Nomo Owane Sitewi lo kairefiyeyei ma'e teirowata.

Nomo Owane Sitewi ne au te'e nine'inamite.

23Nomo Krais ne tote tawesiyei su, nomo etiri werese werese fara'u irowei. Ahowa, yo seni tomu ne'ese nomo ne au pati anirowata. Nomo yo seni werese fara'u umasirowa. Ahowa, yo seni tomu ne'ese ape mo, tote tawesiyei nomo lo au kairefiyerowata.

24Fene marepi towafi fene lo owe ape tote nehi umasite. Ahowa, fene lu taune tere'e ne noweinoweiyei ne totete.

25Lu tamo fe lo'u nepawe amerame a'i ma'e aitaiyei su, fene fara'u fe lo'u ape ete ene are. Fene fe lo'u ne apou owe ape te'e towerire, “Fe lo'u ape fene eiwerou ma'e aitai awere?” Ahowa, fene fe lo'u ne te'e toweriyei ta'ama su, marepi fene lo fetane a'i irowei. Serai fene fara'u fe lo'u ete ene are.

26Tu naifa meni ta'i apou leseye, “Omo omo pani werese a'i Meni Owane Pefine a'i lo ne. Sosu aiwawe a'i etiri werese awei sahe Meni Owane Pefine a'i lo ne.” *Sng* 24:1

27Awei lo meni ta fene wesi lo sahe ene ayei ne ei aniyei su, fene marepi luwaru a'i owe ape totere. Marepi fene lo fetane a'i toteyei su, fene wesi lo ma'e ene ayei ne irowa. Fene wesi lo ma'e iyei su, etiri werese meni ape fene ma'e auwei ape, fene fara'u ene are. Fene etiri ape ne owe ape te'e towerire. Fene etiri werese ne te'e toweri ta'ame su, marepi fene lo fetane a'i irowei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Weiyai! Peri ano wanure! Meni ta fene ma'e apou eiyei su, “Fe lo'u eite lowe sepei luwaru a'i ma'e au hese tepa'asiye.” Le peri ape au te'eyei su, fene fe lo'u owe ape ene are. Fene apou te'eyei su, “Ane fe lo'u eite arowata.” Serai fene meni ape lo marepi au kairefiyeyei. Sosu aiwawe a'i marepi fene lo fetane a'i ironamiyei.

29Ahowa, marepi fene lo ne ane tote ta'ame. Ane meni ape lo marepi ne totesiya. Owane Sitewi lai marepi ano ma'e au fetaneyeye. Sosu meni ta fene ma'e peri ta apou ei toweriyei su, fe lo'u, god wawero ma'e au heseye ape, etiri yahowa'i su, piyene ane fe lo'u ape ayei ne amouweyei awere? Meni tere'e lo marepi, yo seni ano owe ape au hese ereite. Ane meni tere'e ape lo marepi au luwaruwe wou ta'ama.

30Ane fe lo'u tewi ene ayei su, ane fe lo lo'u tewi ne ei toweri ta'ame. Ane fe lo'u ne Owane Sitewi ma'e au wisereyeyei. Serai ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, lu taune werese ane ma'e owe ape te'e ani ararore.

31Serai fene fe lo'u ene ayei su, sa'i ayei su, fene mi mi werese a'i Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyere. Etiri werese fene irowei ape, fene Owane Sitewi lo iyape ei ani arowete.

32Etiri werese fene irowei ape, fene marepi orese a'i Juda lo lu taune ma'e owe ape aure. Sosu aiwawe a'i fene marepi orese a'i Grik lo lu taune ma'e owe ape aure. Lu taune, Owane Sitewi lo yo seni umasinamiteye ape, fene lowe ma'e marepi orese a'i owe ape aure.

33Wiyawi werese ano, ane lu taune werese a'i ma'e marepi wisere a'i auwei ne totesiya. Ane marepi topo ano tote umasi ta'ame. Ane lu taune tere'e lo marepi ne totenamiyei. Lowe yo seni wara'i ano siyeyei su, lowe Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasiyei. Serai Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i, mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape, lowe ma'e auwei.

1 Korin 11

1Ane Krais lo yo seni siyeyewe, umasinamiteye. Sosu ane fene ma'e eisiya. Fene yo seni werese ano siye etite. Sosu yo seni ano umasinamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi ne au te'e nine'iyei su, fene yo farere a'i umasite.

2Sosu aiwawe a'i peri ape ane tu fene ma'e au te'e fiyariye ape, fene peri ano ape wanu tote tawesi umasinamiteye. Etiri werese ano ne, fene Owane Sitewi ma'e au te'e toweriteye. Serai ane fene ne au te'e wisereyesiya.

3-4Sosu ane peri tere'e fene ma'e au te'esiya. Fene peri ano wanu etire. Meni Krais, le a'i lai lu werese lo Meni Owane ne. Menitani lo meni owane apou a'i meni lo ne. Meni owane ape tani lo marepi au noweinoweisiya. Sosu Owane Sitewi, le a'i lai Krais lo Meni Owane Pefine a'i ne. Meni ta Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, le mato lo tuhe ani tahe ani asire. Serai le yo seni wisere a'i irowei. Meni ta Owane Sitewi lo marepi au te'e fiyariyei su, le mato tuhe ani tahe ani asire. Le mato lo napetuwei ape, Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, le Krais ma'e au neritaseyeyei.

5Ane taune ma'e peri ta au te'esiya. Menitani ta Owane Sitewi ma'e au ei toweriyei su, le mato tuhe ani asire. Le Owane Sitewi lo marepi au te'eyei su, le mato tuhe owe ape ani tahe anire. Menitani lo mato tuhe ariye a'i su, le mato topo lo ne au neritaseye teriteyei. Menitani mato tuhe ariye a'i su, le mato towe werese wou howe pamoweye.

6Menitani ta mato tuhe ariye a'i ironamiyei su, le menitani ta mato towe werese wou howe pamoweyei ape ne. Le marepi topo lo ma'e au neritaseyeyei. Ahowa, menitani lo mato towe ariye a'i su, le neritase a'i ne. Serai le mato tuhe ani asire.

7Lu werese Owane Sitewi lo wesi sahe irosiya su, lowe mato tuhe lowe lo ani tahe anire. Tu naifa weriyei, Owane Sitewi lai lu ape mo ta'aneye. Serai lu ape mo Owane Sitewi lo nihari hepene au atuatu areiyenamisiya. Taune werese lu towafi lowe lo, lo nihari hepene au atuatu areiyenamisiya.

8Owane Sitewi lai meni tutawe ta'aneye su, le hepene lo se ta'aneye. Ahowa, le menitani tutawe ta'aneye su, le meni lo miye ta'i ani tahe aniyewe, ta'aneye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Aiwawe a'i, Owane Sitewi lai meni tutawe ape ta'aneye su, le iyape topo lo meni ape ei ani aroweyei ne ta'aneye. Ahowa, le menitani tutawe ape ta'aneye su, le meni lo au pati aniyei ne ta'aneye.

10Serai taune werese Owane Sitewi lo wesi sahe irosiya ape, lowe mato tuhe ani asire. Mato tuhe ape menitani lo ariariyeyei. Menitani ape meni topo lo kairefi unahi ma'e ironamisiya. Taune werese mato tuhe ani asinamiyei su, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lowe ma'e siyenaraiyei. Lowe apou toteyei, “Taune lo yo seni eite wisere a'i ne. Lowe meni lowe lo unahi ironamisiya.”

11Ahowa, peri ano wanure! Meni Owane Pefine a'i lo nihe se taune werese woto a'i teinamirowata. Lowe lai lu lowe lo aiwawe a'i teinamirowa. Lu werese aiwawe a'i woto a'i teinamirowata. Lowe taune lowe lo aiwawe a'i teinamirowa. Taune werese lu lowe lo au pati anire. Sosu lu werese taune lowe lo au pati anire.

12Tu naifa weriyei, Owane Sitewi menitani tutawe meni lo miye pa'are se ani tahe aniyewe, ta'aneye. Mo'o mi mi pasi pasi weriyei su, taune lai eimane werese auteiteye. Nomo werese, sosu etiri werese Owane Sitewi lai ta'aneye.

13Fene werese marepi fene lo ne au hesere. Menitani ta Owane Sitewi ma'e ei toweriyei su, le mato tuhe ariye a'i awere? Mato tuhe ani asiyei awere? Lowe piye seni irowei awere? Nomo so'oruwe tepa'asiye. Lowe Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, lowe mato tuhe ani asinamite.

14Seni ta nomo ma'e au atuatu areiyeyei. Wanure! Meni ta mato towe pite a'i irosiya ape, le neritase a'i ironamisiya.

15Fene menitani ta ne totere! Le mato towe pite a'i irosiya su, yo seni lo ape wisere a'i ne. Owane Sitewi lai taune lo mato towe pite a'i mato towafi lowe lo napetuwei ne ta'aneye.

16Fene tamo apou toteyei su, “Nomo yo seni ape umasiyei ne ta'oreyei a'i ne.” Peri ano wanure! Nomo Owane Sitewi lo yo seni umasinamisiya. Sosu aiwawe a'i lu taune Owane Sitewi lo wesi sahe omo omo werese a'i sahe, lowe yo seni ape umasinamisiya. Serai fene aiwawe yo seni ape umasinamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fene Meni Owane Pefine a'i mase ene ayei ne ta'uwerai.

17Ane peri ano fene ma'e au te'esiya su, ane iyape fene lo ei ani arowerowata. Fene Owane Sitewi lo wesi sahe ta'uweraiyei su, fene ai marepi tiyati ironamisiya. Fene Owane Sitewi ne toterowata. Fene ta'uweraiyei su, fene marepi towafi fene lo au kairefiyete. Fene ai marepi tote tiyatinamisiya su, fene tote tawesiyei fene lo au luwaruwesiya.

18Peri tutawe ano apou a'i te'esiya. Lu tamo ane ma'e au te'erai. Fene Owane Sitewi lo wesi sahe ta'uwerai su, lu taune tomu ne'ese marepi hesi a'i hesi a'i ironamiteye. Serai fene ai peri tiyati te'e atuteye. Peri ape ane wanuwe ape, wiyeme a'i awere? Piyete awere? Ane apou a'i totesiya. Peri tewi a'i wiyeme a'i tene!

19Fene marepi hesi a'i tiyati ironamisiya. Yo seni ape luwaru a'i ne. Lu tamo marepi tere'e totesiya. Fene peri towafi fene lo siye etire. Peri towafi fene lo Owane Sitewi lo marepi aiwawe a'i awere? Lu tamo Owane Sitewi lai ariariyeye ape, lowe Owane Sitewi lo marepi umasinamisiya. Fene peri lowe lo umasite.

20Serai fene Owane Sitewi lo wesi sahe ta'uweraiyei su, fene Meni Owane Pefine a'i ne tote se ta'ame. Ahowa, fene ta'uweraiyei su, fene ayei a'i totenamiyei.

21Fene ene ayei ne ta'uweraiyei su, fene lu taune tere'e ne tote ta'ame. Ahowa, fene lire fene lo a'i totesiya. Fene tu ayei fene lo ani ene aye. Yo seni ape luwaru a'i ne. Lu taune tamo lau erasi irowe. Lowe ene arowata. Aiwawe a'i lu taune tere'e tamo sa'i meremereye erasi a'i areme. Yo seni ape luwaru a'i ne.

22Peri ano wanure! Fene werese wesi fene lo irosiya. Wesi fene lo sahe, fene ayei ene are. Fene sa'i meremereye a'i areme su, fene wesi fene lo sahe sa'i are. Owane Sitewi lo wesi sahe fene marepi towafi fene lo toterowawe, ayei erasi ene ayei su, fene Owane Sitewi lo iyape ma'e au neritaseyeyei. Lu tamo ayei ariye a'i irosiya ape, fene lowe ma'e au neritaseyeyei. Piye peri ane fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e au te'esiya awere? Ane fene ma'e au te'e wisereyesiya awere? Ahowa! Fene yo seni ape irowei su, ane fene ma'e au te'e wisereyerowata.

23Meni Owane Pefine a'i nomo lo peri ta ane ma'e au te'eye. Ane fene mase ironamiteye su, ane peri lo ape fene ma'e au te'eye. Fene peri lo ape tote i'aneye. Serai ane peri lo ape fene ma'e tame te'eyei. Tu naifa pasi a'i meni Judas Owane Jisas ai atu siye lu ma'e heneti su, Jisas siye lo'u tewi a'i ani towesiyewe, noneye.

24Siye lo'u ereti lo se aniye su, le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Le siye lo'u tewi a'i ani towesiyewe, ereti se aniteye. Sosu lowe ma'e eiye, “Siye lo'u tewi eite tahe pa'are towesiye a'i ano ne. Ane fene ma'e auwei. Fene ta'uweraiyei su, fene siye lo'u tewi a'i ani towesiye. Fene tiyati nonetiyei su, fene ane, me tape'i sahe temeniyeye ape, tote tawesinamiyei.”

25Lowe siye lo'u ene a tepa'asiye su, le aiwawe a'i sa'i pa'are ereti lo se aniye. Sosu eiye, “Siye sa'i ape ne, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei he'i a'i fene ma'e au te'e atuatuwei. Lowe watipi sahe ti se tewiye su, fisa'i ano nowe ma'e heneraiyei. Fene fisa'i ano toteyei su, fene Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape siye so'oruweyei. Serai fene ta'uweraiyei su, fene ane ne tote tawesinamite. Fene siye sa'i ayei su, fene fisa'i ano, fene ne auwe ape, tote tawesire.”

26Nowe mi mi su fene siye lo'u, siye sa'i ene ayei su, fene lu taune werese ma'e Meni Owane Pefine a'i nomo lo, me tape'i sahe temeniyeye ape ne, au te'e fiyariyei. Serai fene mi mi weriyei siye lo'u ene anamirowa. Serai Meni Owane Jisas si tame itorairowa su, le nomo hire ma'e henetirowa.

27Serai lu taune tamo marepi areareyei se siye sa'i a'i ene ayei su, Owane Sitewi lo nihe se, lowe Meni Owane Jisas wou aine tera'eye.

28Ahowa, fene taweiru sawa. Fene ta'i ta'i a'i marepi towafi fene lo tote etire. Marepi aseyaro a'i awere? Marepi fene lo aseyaro a'i ironamisiya su, fene fara'u siye lo'u, siye sa'i ene are.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[29]Lu taune tamo marepi towafi lowe lo areareyei se siye lo'u, siye sa'i ene ayei su, lowe Owane Sitewi lo ai marepi lowe ma'e ene ayei wou a'i ne.

[30]Lu taune tomu ne'ese marepi towafi lowe lo areareyei se siye lo'u, siye sa'i ene anamisiya. Serai lu taune tomu ne'ese tahe pere'e a'i, u tahe se ironamisiya. Lu taune tamo marepi areareyei towafi lowe lo se ene ayei su, lowe temeniyeye.

[31]Ahowa, nomo tutawe marepi towafi nomo lo tote etiyei su, Owane Sitewi lai yo seni nomo lo au hese ereirowata. Sosu nomo ma'e fofowei erasi aurowata.

[32]Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i nomo lo au hese ereiyei su, le nomo ma'e fofowei erasi aurowa. Nomo fofowei ape teriteyei su, nomo yo seni luwaru a'i nomo lo atati arunatiyei. Nomo yo seni luwaru a'i nomo lo atati arunatiyei su, Owane Sitewi lai nomo yehe omo ma'e ani fu arosawirowata. Ahowa, nomo yo seni luwaru a'i atati arunati ta'ame su, le nomo lu taune tere'e aiwawe a'i yo seni ironamiteye ape, yehe omo ma'e ani fu arosawirowa.

[33]Serai Kaiyemo mo ano, fene Meni Owane Pefine a'i lo ta'uwe hereiyei ene ayei ne ta'uweraiyei su, fene lu taune werese ninawere. Lu taune werese ta'uwerai tepa'asiyei su, fene fara'u ta'uwe hereiyei ape ene are.

[34]Lu taune tamo lau mase teriteyei su, lowe wesi towafi lowe lo sahe ene are. Sosu lu taune tamo lau mase ta'uweraiyei su, lowe marepi hesi a'i toteyei. Serai lowe siye lo'u, siye sa'i wisere a'i marepi towafi lowe lo areareyei se ene ayei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi aurowa. Sosu ane peri tere'e tamo fene ma'e au te'eyei ne totesiya. Ahowa, ane fene ma'e sewiyeyei ne aiyeyei su, ane peri ape fene ma'e au te'erowa.

1 Korin 12

Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo ma'e kairefiyeyei ta auwei.

[1]Ane peri tere'e fene ma'e au te'eyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo werese ma'e etiri kairefi a'i auwei. Le nomo ma'e etiri kairefi a'i ape auwei su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nomo wiyawi lo ta'aneyei. Fene peri ano wanure. Sosu fene wanu so'oruweyei.

[2]Tu naifa fene Jisas lo peri wanu umasi ta'ame su, sepei luwaru, Satan, marepi fene lo au luwaruweyei ne toteteye. Serai fene god wawero, fene iyape lowe lo ma'e au te'e wisereye nine'iteye. God wawero werese, lowe marepi hepene po'uteye. Lowe peri se ta'ame. God wawero werese ape mo yahowa'i a'i ne.

[3]Serai ane peri ta fene ma'e au te'esiya. Meni ta apou eiyei su, “Jisas meni luwaru a'i ne.” Meni ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi umasi ta'ame. Aiwawe a'i meni tere'e ta apou eiyei su, “Jisas Meni Owane Pefine a'i ne.” Meni ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi tote umasinamisiya.

[4]Owane Sitewi lai etiri kairefi a'i apou ape mo nomo ma'e auwei. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i ta'i a'i lai etiri kairefi a'i ape mo, lo sitewi a'i ne.

[5]Owane Sitewi lo wiyawi tere'e tere'e tomu ne'ese irosiya. Nomo Owane Sitewi lo wiyawi ta'aneyei su, nomo Meni Owane Pefine ta'i a'i ne au ta'aneyei.

[6]Owane Sitewi lo wiyawi tere'e tere'e tomu ne'ese irosiya. Ahowa, Owane Sitewi lai wiyawi werese lo lu taune werese sahe ironamisiya.

[7]Lu taune werese Jisas lo peri wanu umasinamiteye ape, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai nomo ta'i ta'i a'i ma'e kairefiyeyei lo auwe. Nomo kairefiyeyei lo aniyei su, nomo lu feni lo ta'i ta'i a'i au pati aniyei.

[8]Lu tamo ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai marepi wisere a'i awei. Lu tere'e tamo ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lai le ma'e marepi tote so'oruweyei ne auwei.

[9]Lu tere'e tamo ma'e Owane Sitewi lo Hepene Wara'i le ma'e tote tawesiyei erasi a'i auwei. Lu tere'e tamo ma'e, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lai lowe ma'e kairefiyei ape u tahe apou ape mo au ta'ane fara'uweyei ne auwei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lai lu tere'e tamo ma'e kairefiyeyei ta'i auwei. Serai lowe etiri ta'aneye ape ne, lu taune hepene se siye su'ariye. Lu tere'e tamo ma'e, le kairefiyeyei lo lowe ma'e au te'eyei ne auwei. Le kairefiyeyei lo lu tere'e tamo ma'e ipari tere'e tere'e siye etiyei ne auwei. Le kairefiyeyei lo lu tere'e tamo ma'e peri tere'e tere'e au te'eyei ne auwei. Lu ape mo peri tere'e lo sitewi so'oru ta'ama. Ahowa, lowe peri tere'e au te'eyei su, meni tere'e ta peri lo ape wanu so'oruwerowawe, sosu le peri lo sitewi au te'e areiyerowa. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i kairefi lo lu ape mo ma'e auwei.

11Peri ano wanure. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i ta'i a'i ne. Le a'i lai kairefiyeyei tere'e tere'e lo nomo ta'i ta'i a'i ma'e auwei. Le nomo ma'e kairefi lo nonetiyei su, le marepi topo lo umasiteyei.

Nomo Krais lo tahe pa'are ta'i wou henerai.

12Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo ma'e kairefiyeyei tere'e tere'e aunamisiya. Sosu nomo werese Jisas lo marepi ta'i a'i totenamisiya. Nomo lu taune werese Jisas lo peri wanu umasinamisiya ape nomo ta'i a'i irosiya. Meni lo tahe pa'are ne totere! Tahe pa'are tewi a'i tomu ne'ese irosiya. Nihe hesi a'i, ereme ta'i, lowe hesi a'i, ereti hesi a'i. Serai etiri werese ta'i ta'i a'i tahe pa'are ta'i a'i ne. Apou a'i Krais lo lu feni werese nomo tahe pa'are aiwawe a'i ne. Nomo tomu ne'ese irosiya. Serai nomo Krais lo tahe pa'are ta'i a'i henerai.

13Nomo Jisas lo peri wanu umasiye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo Jisas lo tahe pa'are ma'e hene ani fuwe. Serai nomo ta'i ta'i a'i tahe pa'are lo tewi a'i henerai. Nomo Juda lo lu taune, fene lu taune tewi tere'e, nomo werese Jisas lo peri wanu umasisiya ape, nomo Jisas lo tahe pa'are ta'i a'i henerai. Sosu aiwawe a'i lu taune tamo wiyawi yahowa'i ta'anesiya ape, sosu lu taune tere'e wiyawi ma'aru se ta'anesiya ape, lowe werese Jisas lo peri wanu umasinamisiya ape, Jisas lo tahe pa'are tewi a'i henerai. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo werese Jisas lo tahe pa'are sahe hene ani futeye.

14Peri anowe ape wanure. Meni lo tahe pa'are werese nihe a'i ta'ame ne. Ahowa, nihe tahe pa'are tewi a'i ne. Tahe pa'are nomo lo lowe hesi a'i irosiya,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ereti hesi a'i irosiya, ahi ta'i a'i irosiya. Tahe pa'are nomo lo sahe etiri tewi a'i tomu ne'ese irosiya. Ahowa, tahe pa'are nomo lo ta'i a'i irosiya.

15Lowe fene lo apou eiyei su, “Ane ereti se ta'ame. Serai ane tahe pa'are lo tewi a'i ta'ame.” Wawero! Lowe fene lo tahe pa'are lo tewi a'i tene!

16Sosu apaniye fene lo apou eiyei su, “Ane nihe se ta'ame. Serai ane tahe pa'are lo tewi a'i ta'ame.” Wawero! Apaniye fene lo tahe pa'are lo tewi a'i tene!

17Tahe pa'are werese nihe a'i iroteye su, eiwerou wanuwei awere? Tahe pa'are werese apaniye a'i iroteye su, eiwerou etiri heneri somuwei awere?

18Ahowa, Owane Sitewi lai nomo werese Jisas lo peri wanu umasiteye ape, Jisas lo tahe pa'are sahe hene ani funamiteye. Le nomo Krais lo tahe pa'are sahe hene ani fuwe su, le marepi topo lo umasiye.

19Serai nomo werese tewi ta apou aiwawe a'i irosiya su, tahe pa'are ariye po'uteye.

20Wanure! Nomo werese tomu ne'ese a'i ne. Serai nomo Krais lo tahe pa'are ta'i a'i henerai.

21Nihe fene lo ereti ma'e apou ei ta'ame su, “Ne lai yahowa'i ne.” Sosu mato fene lo lowe hesi ma'e apou ei ta'ame su, “Fenesi yahowa'i a'i ne.”

22Ahowa, tahe pa'are tewi a'i ape mo kairefi se ta'ame ape, lowe werese wiyawi ta irosiya. Peri eite wiyeme a'i. Serai fene lu taune tamo owe ape hi ani ararote.

23Tahe pa'are lo tewi a'i tamo, nomo lai yahowa'i toteyei ape, nomo tewi ape mo au leseyei. Tahe pa'are lo tewi tere'e ta, nomo neritase a'i toteyei ape, nomo ipari tahe ani asiyei. Serai nomo tewi ape au napetuwe. Serai lu taune werese tewi a'i ape siyerowata.

24Ahowa, tahe pa'are tewi a'i ape mo wiyawi erasi irosiya ape, nomo tahe pa'are tewi ape napetu ta'ame. Wanure. Owane Sitewi lai tahe pa'are nomo lo ta'aneye su, le tewi yahowa'i ma'e wiyawi erasi a'i auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25Owane Sitewi lai tahe pa'are nomo lo ta'aneye su, le apou toteye. “Tahe pa'are tewi a'i werese, lowe marepi ta'i a'i totenamisiya.” Ane fene ne totesiya, fene werese marepi hesi a'i hesi a'i owe ape totete. Ahowa, fene ta'i ta'i a'i tiyati au noweinoweite.

26Meni ta ma'e etiri luwaru a'i heneraiyei su, fene werese etiri luwaru a'i ape teriteyei. Aiwawe a'i meni ta lo iyape ei ani aroweyei su, fene werese aiwawe a'i le ne au wisereye nine'iyei.

27Wanure! Fene werese, Jisas lo peri wanu umasiye ape, fene Krais lo tahe pa'are a'i henerai. Fene werese ta'i ta'i a'i Krais lo tahe pa'are ironamisiya.

28Serai Owane Sitewi lai meni owane tamo Owane Sitewi lo wesi sahe wiyawi lo irowei ne ariariyeye. Tutawe le eimawesawi siye lu ariariyeye. Lowe Owane Sitewi lo wiyawi omo tere'e tere'e ma'e aitiyei. To'uresi. Le au te'e siye lu ariariyeye. Lowe Owane Sitewi lo wesi sahe Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei. Mo'o le te'e au atuatu siye lu tamo ariariyeye. Sosu le lu tamo wiyawi erasi pefine a'i iro heneraiyei ne ariariyeye. Le lu tamo ma'e wiyawi u tahe ta'ane fara'uweyei ape neri a'i auwe. Sosu le lu tamo ma'e wiyawi lo au pati aniyei ne neri a'i auwe. Le lu taune ma'e wiyawi ta, lu taune ma'e yo farere a'i au atuatunamisiya ape auwe. Lowe ape mo ma'aru au noweinoweiyei, lowe wiyawi tere'e tere'e irowei. Sosu ye'ewi le lu tamo ma'e peri tere'e tere'e au te'eyei ne, neri a'i auwe.

29Fene werese eimawesawi siye lu ta'ame. Aiwawe a'i fene werese au te'e siye lu ta'ame. Fene werese au te'e atuatu siye lu ta'ame. Fene werese wiyawi erasi pefine a'i iro henerai ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai wiyawi lo tewi a'i tewi a'i fene ma'e auwe.

30Fene werese ma'e wiyawi lo u tahe au ta'aneye fara'uweyei ta'ama. Aiwawe a'i fene ma'e werese peri tere'e tere'e au te'e ta'ame. Meni ta peri tere'e se au te'eyei su, fene werese ma'e peri tere'e lo sitewi au te'e ta'ame.

31Owane Sitewi lai nomo ma'e kairefi lo tere'e tere'e neri a'i auwe. Etiri werese ape mo wisere a'i ne. Ahowa, fene etiri tamo wisere pefine a'i ape mo aniyei ne tohotete.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Marepi tote wawesiyesiya.

Wanure! Ane etiri tamo wisere pefine a'i ape mo fene ma'e au te'e atuatuwei.

1 Korin 13

[1]Sosu a'i pe ane yo wisere pefine a'i fene ma'e au te'e atuaturowa. Ane peri tere'e tere'e au te'eyei su, sosu ane peri ape wanu so'oruwerowata. Aiwawe a'i, ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lo peri tere'e au te'eyei su, sosu ane peri ape wanu so'oruwerowata. Ane peri tere'e tere'e ape mo au te'eyei su, Ahowa, ane lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyerowata. Ane metaiyei no'u yahowa'i aiwawe a'i heneraiyei. Sosu ane mene'e mapefuwe lo no'u erasi yahowa'i aiwawe a'i heneraiyei.

[2]Owane Sitewi lai Hepene Wara'i lo kairefi ane ma'e auwei su, serai ane peri lo lu taune ma'e au te'e fiyarirowa. Serai ane etiri werese fareyareye a'i siye so'oruwerowa. Serai ane etiri werese siye so'oruwerowa. Serai ane Owane Sitewi ne tote tawesiyei erasi a'i ya'orenamiyei su, ane omo pite a'i ma'e apou eiyei, “Omo, Ne sinetire!” Serai omo ape sinerowawe, irowa. Ane Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo kairefi werese aniyei su, ahowa, ane lu taune werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyerowata. Ane meni yahowa'i a'i wou heneraiyei.

[3]Ane ma'aru etiri werese ano lu ariye a'i ma'e auwei su, ane lowe ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei su, serai lu tamo, Jisas lo peri umasi ta'ame ape, lowe ane me tape'i sahe aine ti tawesi tera'eyei. Sosu lowe ane yehe ani leiyei. Ane etiri ape mo irowei su, sosu ane lu taune werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamirowata. Serai wiyawi ano ane irowei ape, yahowa'i heneraiyei.

[4]Nomo lu taune marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, nomo lowe ma'e pei au pati aninamite. Nomo lowe ma'e ai peri owe ape te'ete. Nomo lowe lo etiri werese owe ape siye wisereyete. Nomo lu taune ma'e iyape towafi nomo lo owe ape ei ani arowete. Sosu lowe ma'e apou eiyei, “Yo seni werese nomo lo aseyaro pefine a'i ne.” Nomo peri ape owe ape te'ete.

[5]Nomo lu taune marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, nomo lowe ma'e owe ape ani ararote. Nomo marepi towafi nomo lo owe ape umasite. Lu tamo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nomo ma'e au luwaruweyei su, nomo lowe ma'e ai marepi owe ape totete. Lowe nomo ma'e au luwaruweyei su, nomo lowe ma'e itiya'u au luwaruwerowata.

[6]Nomo yo seni luwaru a'i siyeyei su, nomo yo seni luwaru a'i ape ne owe ape au wisereyere. Ahowa, nomo peri wiyeme a'i wanuwei su, nomo Owane Sitewi ma'e au wisereyeyei.

[7]Lu taune tamo nomo ma'e au luwaruweyei su, nomo lowe ne me'iyeni ma'e owe ape atati teire. Etiri luwaru a'i tamo nomo ma'e heneraiyei su, nomo Owane Sitewi ne tote tawesinamisiya. Serai nomo marepi wiyeme pefine a'i lo heneraiyei ne ninawenamisiya. Sosu lowe yo seni luwaru a'i ironamiyei su, nomo yo seni lowe lo ne apou toteyei, lowe yo seni luwaru a'i lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatiyei. Sosu lowe yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, sosu lowe Jisas lo peri wanu umasiyei. Lu tamo nomo ma'e au luwaruweyei su, nomo kairefi a'i teinamiyei.

[8]Nomo lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, tote wawesiyeyei ape lo yo seni mi mi pasi pasi ironamirowa. Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo kairefi nomo ma'e auwei su, serai nomo peri lo lu taune ma'e au te'e fiyarisawirowa. Kairefi ape po'uterowa. Nomo peri tere'e tere'e au te'eyei su, peri tere'e tere'e lo yo seni po'uterowa. So'oruweyei werese ape mo lo yo seni po'uterowa.

[9]Nomo Owane Sitewi lo peri tewi oso a'i wanu so'oruwe tepa'asiye. Aiwawe a'i nomo peri lo tewi oso a'i lu taune ma'e au te'e fiyarisawi.

[10]Nowe ye'ewi su, etiri werese ape mo wisere pefine a'i henerairowa. Nowe ape se etiri wisere pefine a'i henerairowa su, etiri ape mo nomo tewi oso a'i siye so'oruwesiya ape, po'uterowa.

[11]Tu naifa ane meni eime osu wou a'i iroteye su, ane eime osu lo peri wou a'i te'eye. Ane eime osu lo marepi wou a'i toteye. Ane eime osu lo yo seni wou a'i umasiteye. Ahowa, ane meni erasi henerai su, ane eime osu lo yo seni werese me'iyeni ma'e atati arunati.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Sosu nomo eimane osu lo yo seni wou irosiya. Nomo etiri ta irowei su, nomo etiri lo sitewi so'oru ta'ama. Nomo sa'i aseyaro a'i papu siyeyei su, nomo nihari nomo lo siye areiye ta'ame. Aiwawe a'i nomo Owane Sitewi lo yo seni werese a'i siye so'oru ta'ama. Nomo Owane Sitewi lo yo seni tewi a'i siye so'oruwe tepa'asiye. Nowe ye'ewi su, nomo Owane Sitewi lo nihari siyerowa su, nomo Owane Sitewi lo yo seni werese siye so'oruwe tepa'asirowa. Apou a'i ne. Owane Sitewi lai yo seni werese werese a'i nomo lo siye so'oru tepa'asinamiteye.

13Ahowa, etiri hesi heta po'uterowata. Owane Sitewi ne tote tawesiyei eite po'uterowata. Owane Sitewi lo te'e naneiyei werese a'i, nomo ninawenamisiya ape, mi mi pasi pasi ironamitorowa. Nomo lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamitorowa. Etiri hesi heta ape mo, etiri tutawe apou a'i ne. Nomo lu taune werese marepi erasi a'i pei tote wawesiyenamite. Etiri ape mi mi pasi pasi po'uterowata.

1 Korin 14

Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei ne, yo seni wisere a'i ne.

1Fene lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei ne tohotete. Fene lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, fene yo seni wisere a'i irowei. Weiya. Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lo kairefi tere'e tere'e nehi umasitite. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i fene ma'e kairefi lo auwei su, fene Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i lu taune ma'e au te'e fiyariyei. Fene kairefi ape ne tote umasinamite.

2Meni ta peri tere'e tere'e se au te'eyei su, le lu taune ma'e au te'e ta'ame. Ahowa, le Owane Sitewi ma'e au te'eyei. Lu taune werese peri eti lo ape so'oru ta'ama. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lai lowe ma'e peri fareyareye a'i auwe. Serai lowe peri tere'e tere'e se au te'eyei.

3Meni ta Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au te'e fiyariyei su, le lu taune ma'e au te'eyei. Le lowe ma'e au te'eyei su, le marepi lowe lo au kairefiyei ne toteyei. Le yo seni luwaru a'i lowe lo au fareraiyei ne toteyei. Lu taune tamo marepi orese a'i heneraiyei su, le marepi lowe lo au fetaneyeyei ne toteyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[4]Ahowa, meni ta peri tere'e tere'e se au te'eyei su, le marepi topo lo au kairefiyeyei. Meni ta Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au te'e fiyariyei su, le lu taune lo marepi werese au ani kairefiyeyei.

[5]Marepi ano apou a'i totesiya, fene werese peri tere'e tere'e se au te'enamiyei su, yo seni ape wisere a'i ne. Fene werese Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au te'e fiyariyei su, yo seni ape wisere erasi a'i tene! Ane marepi tutawe apou totesiya. Meni ta Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei su, Owane Sitewi lai meni ape ma'e erasi a'i au wisereyeteyei. Meni ta peri tere'e tere'e se au te'eyei su, meni tere'e peri eti lo ape lu taune ma'e pei au te'e areiyere. Serai le lu taune werese lo marepi au ani kairefiyeyei.

[6]Kaiyemo mo peri ano wanure! Ane peri tere'e tere'e apou ape se fene ma'e au te'eraiyei su, fene werese peri eti lo ape so'oruwerowata. Peri ape, ane fene ma'e au te'eyei ape, marepi fene lo au kairefiyerowata. Sosu ane Owane Sitewi lo peri fene ma'e peri nomo lo se au te'eraiyei su, nomo werese peri eti lo wanu so'oruwerowa. Owane Sitewi lai peri ta ane ma'e au te'eyei su, ane peri ape fene ma'e peri nomo lo se au te'eyei. Serai fene peri ape lo eti wanu so'oruwerowa. Etiri werese, Owane Sitewi irorowa ape, ane fene ma'e au te'e atuaturowa. Fene werese Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i wanu so'oruwerowa.

[7]Etiri werese hepene se ta'ame ape, mene'e teifowe, wau aiwawe. Fene mene'e teifowe fateyei su, fene etiri eite no'u wisere a'i wanuwei. Fene wau aineyei su, no'u tere'e wanuwei. Serai etiri hesi ape no'u ta'i a'i irowei su, piye no'u etiri wanuwei awere? Nomo so'oru ta'ama. Serai fene etiri hesi ape lo no'u tere'e tere'e wanuwei.

[8]Lu tamo fe erawe umasiyei ne toteyei. Meni ta fe siyeyei su, le lu feni lo ma'e peri erasi ute areiyeyei. Serai lu feni lo peri ape wanuwei su, lowe fe umasiyei ne fi. Meni ta fe ta'i siyeyei su, le lu feni lo ute ta'ame su, fe ape lowe awera'iyenatiyei.

[9]Ane fene ne totesiya. Fene peri ta peri tere'e tere'e se au te'eyei su, eiwerai peri ape fene lo eti wanu so'oruwerowa awere? Lu taune werese wanurowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fene fiyaru ma'e au te'eyei. Sosu fene peri ta peri nomo lo se au te'eyei su, lu taune werese fara'u wanuwei.

10Lu taune werese omo pani irosiya ape, lowe peri tere'e tere'e se te'enamisiya. Peri tere'e tere'e werese a'i peri lo eti se. Lowe peri tere'e se te'esiya su, lowe peri towafi lowe lo a'i so'oruwesiya.

11Serai nomo Owane Sitewi lo peri wanuwei ne ta'uweraiyei. Meni ta Owane Sitewi lo peri tere'e se au te'eyei su, nomo peri ape lo eti wanu so'oru ta'ama. Apou a'i le omo tere'e ma'e fai. Nomo peri lo so'oru ta'ama. Le aiwawe a'i peri nomo lo wanu so'oru ta'ama.

12Ane fene ma'e au te'esiya. Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i lo kairefi anireme su, fene kairefi ape, lu taune lo marepi au kairefiyeyei ape, aniyei ne totenamite.

13Serai meni ta Owane Sitewi lo peri tere'e tere'e se au te'eyei su, le Owane Sitewi ma'e apou ei toweriyei, “Owane Sitewi, Ne ane ma'e peri ape lo sitewi ano wanu so'oruweyei ne aure. Serai ane peri sitewi no lu taune ma'e au te'e fiyariyei.”

14Ane Owane Sitewi ma'e peri tere'e se au te'eyei su, ane peri ape lo sitewi so'oru ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lai marepi ano siyeyei su, le a'i lai peri ape lo sitewi ano wanu so'oruweyei. Hepene ano Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatisiya.

15Serai nomo piye irowei awere? Ane Owane Sitewi ma'e yo hesi a'i au te'esiya. Sosu ane fara'u Owane Sitewi ma'e peri tere'e se au te'eyei. Ane fara'u peri ano se Owane Sitewi ma'e au te'esiya. Aiwawe a'i ane Owane Sitewi ma'e yakowei ahi ta'i peri tere'e tere'e se irowei. Sosu ane yakowei ahi ta'i peri nomo lo se, Owane Sitewi ma'e irowei.

16Serai fene Owane Sitewi ma'e peri tere'e se au te'e wisereyeyei su, lu taune tere'e peri fene lo wanu so'oruwerowata. Lowe peri apou eirowata. “Peri eite wiyeme a'i ne.” Lowe peri ape lo sitewi fene lo so'oru ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Peri eite wiyeme a'i ne. Ahowa, peri fene lo lu taune lo marepi au ani kairefiyerowata.

18Ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Ane peri tere'e tere'e se tomu ne'ese au te'esiya. Ane fene werese ani ararosiya.

19Peri ano wanure! Ane Owane Sitewi lo wesi sahe fene ma'e au te'eyei su, ane peri tewi oso a'i peri nomo lo se au te'eyei. Serai fene werese peri ape lo sitewi ano wanu so'oruweyei. Ane peri pite a'i fene ma'e peri tere'e se, au te'eyei su, fene peri ape lo sitewi ano so'oru ta'ama. Yo seni ano luwaru a'i ne. Serai ane Owane Sitewi lo peri, peri nomo lo se, fene ma'e pei au te'e areiyete.

20Kaiyemo mo, peri ano wanure! Fene eimane osu lo marepi wou a'i owe ape totete. Ahowa, fene peri tere'e tere'e se au te'eyei su, lu taune tomu ne'ese peri fene lo wanu so'oruwerowata. Serai fene eimane osu lo yo seni owe ape irote. Fene meni owane lo marepi pei totete. Fene peri tere'e tere'e se au te'eyei su, fene meni owane lo marepi wou pei totete. Lu taune tamo peri tere'e eite wanu so'oru ta'ama su, fene peri tere'e ape se owe ape au te'ete. Ahowa, fene yo seni luwaru a'i ne toteyei su, fene eimane osu lo marepi pei totete. Eimane osu yo seni luwaru a'i totenamirowata.

21Tu naifa weriyei meni ta Aisaia, Owane Sitewi lo peri one towe sahe leseye. Le apou leseye, “Ane Meni Owane Pefine a'i ne. Ane lu tewi ano ma'e Juda lo peri se au te'eye su, lowe peri ano arisinamiye. Ane lu taune ano ma'e au te'eyei su, ane lu tere'e lo peri lowe ma'e au te'eyei. Ane lu tere'e lo ahi tahe se au te'eyei. Ane lowe ma'e au te'eyei su, lowe peri ano wanu ta'ame. Lowe peri ano wanu umasiyei ta'ama.” *Ais* 28:11-12 Peri eite Meni Owane Pefine a'i au te'eye.

22Serai nomo peri tere'e tere'e se au te'eyei su, nomo lu taune werese Jisas lo peri umasisiya ape, nomo lowe ma'e Owane Sitewi lo marepi au te'e atuatu ta'ame. Nomo Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e peri lo umasi ta'ame ape, au te'eyei su, lowe peri tere'e se yaru erasi a'i siyerowa. Serai Owane Sitewi nomo ma'e peri lo lu taune ma'e au te'e fiyarisawiyei su, nomo peri fene lo se

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene ma'e au te'e areiyeyei. Owane Sitewi lo peri ape nomo werese ne au pati aniyei. Ahowa, Owane Sitewi lo peri ape lu taune Jisas lo peri umasiye ta'ama ape, peri ape lowe ma'e au pati anirowata.

23Serai lu taune werese Owane Sitewi lo wesi sahe ta'uweraiyei su, lowe Owane Sitewi ma'e peri tere'e tere'e se au te'eyei. Lu tamo, Owane Sitewi lo peri umasi ta'ame ape, Owane Sitewi lo wesi sahe wiyei su, lowe peri tere'e tere'e wanuwei. Lowe piye toteyei awere? Lowe lu taune werese ne apou toteyei, “Lowe werese meremereye a'i ne.”

24Sosu lu taune werese Owane Sitewi lo wesi sahe ta'uweraiyei su, lowe werese Owane Sitewi lo etiri werese, mo'o heneraiyei ape, au te'eyei. Lowe Owane Sitewi lo peri, peri towafi lowe lo se au te'eyei su, lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu so'oruweyei. Serai lu tamo Owane Sitewi lo wesi papu wiyei su, lowe Owane Sitewi lo peri, peri towafi lowe lo se wanuwei. Owane Sitewi lai marepi lowe lo ma'e au te'e areiyeyei. Serai lowe Owane Sitewi lo peri wanuwei su, lowe apou toteyei, “Nomo Owane Sitewi lo yo seni umasi ta'ame. Marepi nomo lo luwaru a'i ne. Nomo marepi hepene nomo lo Owane Sitewi ne pei tote tawesi umasite.”

25Serai lu taune ape mo Owane Sitewi lo peri wanuwei su, etiri werese, marepi sahe fareyareteye ape, Owane Sitewi lai etiri werese ape mo lu taune ma'e au atuatu areiyeyei. Serai etiri werese au atuatu areiyeyei su, lowe, lowe uporo ape'i onuwewe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei. Lowe apou au te'eyei, “Owane Sitewi ne, le wiyeme a'i tene! Le fene mase ironamisiya.”

Owane Sitewi ne au nine'iyei su fene etiri werese au fareraiyete.

26Serai kaiyemo mo. Piye etiri heneraiyei awere? Fene Owane Sitewi lo wesi sahe ta'uweraiyei su, meni ta yakowei ahi werese au te'ete. Meni tere'e ta Owane Sitewi lo peri pei au te'e atuatute. Meni tere'e ta Owane Sitewi lo marepi au te'e atuatute. Meni tere'e ta Owane Sitewi lo peri, peri tere'e tere'e se, au te'eyei. Meni ape peri tere'e tere'e se au te'eyei su, meni tere'e ta peri tere'e lo sitewi lu taune ma'e pei au te'e atuature. Serai fene ta'uweraiyei su, etiri werese eite lu taune ma'e pei au pati anite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27Sosu ane apou totesiya. Lu tamo Owane Sitewi lo wesi sahe, peri tere'e se au te'ereme su, lu hesi lu hesi heta Owane Sitewi lo peri au te'eyei. Lu tomu ne'ese owe ape au te'ere. Meni ta'i a'i peri tere'e se pei au te'ere. Serai meni ape au te'e tepa'asiyei su, meni tere'e ta peri tere'e lo sitewi pei au te'ere. Sosu peri lo sitewi au te'e tepa'asiyei su, meni tere'e ta fara'u Owane Sitewi lo peri, peri tere'e se, au te'eyei. Sosu meni tere'e peri ape lo sitewi pei au te'ere.

28Peri ano wanure! Meni tere'e ta peri lo sitewi au te'e ta'ame su, meni ape Owane Sitewi lo peri, peri tere'e se, au te'eye ape, le Owane Sitewi lo wesi sahe owe ape au te'ere. Le marepi topo lo sahe au totere. Le aiwawe a'i Owane Sitewi ma'e marepi lo se au te'ere.

29Aiwawe a'i, lu hesi, lu hesi heta Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari areiyeyei su, lu taune tere'e werese lowe peri ape pei au hese ereire. Peri ape Owane Sitewi ma'e fai awere? Lu lo marepi ma'e fai awere? Lowe peri ape pei au hese ereire.

30Owane Sitewi lo Hepene Wara'i meni ta ma'e Owane Sitewi lo marepi auwe su, meni ape pei sinere. Sosu le lu taune ma'e Owane Sitewi lo marepi au te'e areiyere. Sosu meni tere'e Owane Sitewi lo marepi he'i a'i aniyei su, meni tutawe, au te'eye ape, le saro onure. Serai meni tere'e ape Owane Sitewi lo marepi he'i aniye ape, le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i pei au te'e areiyere.

31Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri au te'ereme su, fara'u! Lu taune ta'i ta'i a'i Owane Sitewi lo peri pei au te'ere. Meni ta Owane Sitewi lo peri te'e tepa'asiyei su, sosu meni tere'e ta fara'u Owane Sitewi lo peri sine te'e fiyarire. Lu taune ta'i ta'i a'i au te'e fiyariyei su, le lu taune werese lo marepi au pati aniyei.

32-33Serai fene Owane Sitewi lo iyape ei ani aroweyei ne ta'uweraiyei su, Owane Sitewi lai apou totesiya. “Lu taune werese aiwawe a'i owe ape sinere. Ahowa, lowe ta'i ta'i a'i fara'u sinerowawe, peri ano au te'e fiyarire. Lu taune werese sinerowawe, te'eyei su, ane peri lowe lo wanurowata. Ane marepi fetane a'i totereme.” Serai meni ta Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne toteyei su, le apou totere, “Ane pereye Owane Sitewi lo peri au te'esiya awere? Piyete

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awere? Le marepi lo au hese ereiyei su, le fara'u Owane Sitewi lo peri au te'ere.” Serai lu taune werese Owane Sitewi lo wesi werese sahe, lowe Owane Sitewi lo yo seni ape pei umasire.

34Fene Owane Sitewi ne au te'e nine'iyei ne ta'uweraiyei su, taune werese Owane Sitewi lo wesi sahe peri owe ape te'ere. Owane Sitewi lo yo peri, apou a'i te'eye, “Taune werese towafi lowe lo unahi ironamite.”

35Lowe Owane Sitewi lo peri wanu so'oruweyei ne toteyei su, lowe wesi towafi lowe lo sahe meni lowe lo ma'e te'e towerire. Lowe Owane Sitewi lo wesi sahe etiri ta te'e toweriyei su, lowe yo seni luwaru a'i irowei.

36Owane Sitewi lai peri lo tu fene ma'e auwe awere? Ahowa, le peri lo lu taune tere'e ma'e tu auwe. Sosu mo'o le peri lo fene ma'e auwe. Fene tutawe Owane Sitewi lo peri lu taune tere'e ma'e au te'e fiyariteye awere? Ahowa, le lu taune tere'e ma'e tu au te'eteye.

37Meni ta apou a'i totesiya su, “Ane Owane Sitewi lo au te'e siye meni pefine a'i ne. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i marepi hepene ano papu ironamisiya.” Le apou a'i totesiya su, le etiri ape ne, ane fene ma'e au lesesiya ape, pei wanu so'oruwe etire. Etiri werese ape ne ane fene ma'e lese ausawi ape, Owane Sitewi lo etiri ape mo wiyeme a'i ne. Serai fene peri ano pei wanu umasinamite.

38Ahowa, meni ta peri ano Owane Sitewi ma'e fai ape me'iyeni ma'e atati aruwei su, fene meni ape lo peri owe ape wanure.

39Serai kaiyemo mo ano, fene Owane Sitewi lo marepi au te'e fiyariyei ne tote etite. Meni ta Owane Sitewi lo peri, peri tere'e tere'e se au te'eyei su, fene meni ape owe einamire.

40Ahowa, etiri werese Owane Sitewi lo wesi sahe fene pei umasi fareraiyenamite. Fene yo seni marepi fetane a'i pei umasinamite.

1 Korin 15

Krais si tame norohuwe sineyei lo peri.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1Sosu a'i pe kaiyemo mo, ane peri tere'e fene ma'e au te'esiya. Ane tu fene mase iroteye su, ane Owane Sitewi lo peri fene ma'e au te'e fiyariye. Ane fene ma'e au te'eye su, fene Owane Sitewi lo peri wanu tawesi umasinamiye. Pereye nowe eite se fene Owane Sitewi lo peri ape ne tei kairefinamiteye.

2Fene Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesiteye su, Owane Sitewi lai seni luwaru werese a'i fene lo au ani sasari pamowe po'uteye. Serai fene Owane Sitewi lo peri, ane fene ma'e au te'e ape, fene anite tawesinamiyei su, Owane Sitewi lai nowe ye'ewi su fene hene aniyei. Ahowa, fene Owane Sitewi lo peri me'iyeni ma'e atati arunati su, fene Owane Sitewi ne tote tawesi yei fene lo yahowa'i henerai.

3Ane tu fene mase ironamiteye su, ane Owane Sitewi lo peri tutawe fene ma'e au te'e fiyariye. Owane Sitewi lai ane ma'e peri lo tutawe auwe. Owane Sitewi lo peri tutawe apou a'i te'esiya, “Jisas Krais yo seni luwaru a'i nomo lo ne au temeniyeye.” Owane Sitewi lo peri apou a'i te'esiya.

4Krais temeniyeye su, lowe tahe pa'are lo tapiye fisiye yo papu fuwe. Sosu nowe hesi heta i henerai su, Owane Sitewi lai meni eime lo si tame norohuwe hene aniye. Owane Sitewi lo peri apou a'i te'esiya.

5Serai Jisas si tame hene aniye su, le meni Sifas ma'e iyape tere'e Pita, heneri. Sosu mo'o le lu feni pefine lo weniri ma'e heneri.

6Sosu mo'o lu taune tomu ne'ese (500 aiwawe a'i) ta'uwerai su, le lowe werese ma'e nowe ta'i aiwawe a'i heneri. Lu feni ape mo ne, nowe pereye eite se lu taune tomu ne'ese awei sahe irosiya. Lu taune tewi oso a'i tamo temeniyeye.

7Sosu mo'o Jisas meni Jems ma'e siyeri. Sosu lu feni pefine lo werese a'i, le lowe ma'e siyeri.

8Sosu mo'o ye'ewi le ane ma'e henerai. Ane le siyeye. Ane le siyeye su, ane meni luwaru a'i ne. Ane peri lo wanu umasi ta'ame. Sosu le ane ma'e henerai su, ane peri lo wanu tote tawesi umasinamiteye.

9Serai ane lu feni lo yahowa'i a'i ne. Tu naifa ane lu taune werese ma'e Jisas lo peri umasinamiteye ape au luwaruwenamiteye. Serai lu tamo ane ne apou

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i totenamiye. “Meni ape, Pol, Jisas lo lu feni pefine a'i henerai ta'ama. Le meni luwaru a'i ne.”

10Ahowa, Owane Sitewi lai ane ne au ferafereiye. Serai ane fara'u Jisas lo lu feni pefine a'i henerai. Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i ano ani sasari pamoweye. Serai ane Jisas lo lu feni pefine henerai tepa'asiye. Sosu ane Jisas lo lu feni henerai su, ane wiyawi lo ta'ane tohotenamiteye. Ane lu feni tere'e lo ani ararowe. Ahowa, ane kairefi topo ano se wiyawi lo ta'ane ta'ame. Ane Jisas lo wiyawi Owane Sitewi lo feraferei se ta'anenamisiya.

11Serai ane fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eye su, aiwawe a'i lowe lai Owane Sitewi lo peri fene ma'e au te'e fiyariye su, ane so'oru ta'ama. Owane Sitewi lo peri fene ma'e au te'eteye su, fene Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasinamiteye.

Owane Sitewi lai lu taune werese si tame ta'ane norohuwe hene anirowa.

12Sosu a'i pe ane Krais lo peri au te'e fiyariye su, ane fene ma'e apou au te'eye, “Owane Sitewi lai meni eime lo si tame norohuwe hene aniye.” Lu tamo fene mase irosiya ape, lowe apou te'esiya, “Owane Sitewi lai lu taune werese si tame norohuwe hene anirowata.” Fene piyene apou te'esiya awere?

13Owane Sitewi lai lu taune werese si tame norohuwe hene anirowata su, serai le a'i lai Krais, meni eime lo, aiwawe a'i si tame norohuwe hene ani ta'ame.

14Sosu Owane Sitewi lai Krais si tame norohuwe hene aniye ta'ama su, Owane Sitewi lo peri, nomo fene ma'e au te'eye ape, yahowa'i henerai. Serai Owane Sitewi lo peri fene ma'e yahowa'i henerai. Sosu Owane Sitewi lo peri fene ma'e yahowa'i henerai su, tote tawesiyei fene lo aiwawe yahowa'i henerai.

15Aiwawe Owane Sitewi lo peri wiyeme se ta'ama su, nomo areare siye lu pefine a'i henerai. Nomo Owane Sitewi lo peri wawero a'i au te'enamiyei. Serai nomo apou a'i te'esiya su, “Owane Sitewi lai Krais si tame norohuwe hene aniye.” Sosu lu tamo, fene ma'e irosiya ape, apou te'eye. “Owane Sitewi lai lu taune si tame norohuwe hene anirowata.” Nomo Owane Sitewi ne peri te'e areareye. Serai peri fene lo wiyeme a'i te'eye su, nomo lai Owane Sitewi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo areare siye lu pefine a'i ne. Owane Sitewi lai lu taune werese si tame norohuwe hene anirowata.

16Serai Owane Sitewi lai lu taune werese si tame norohuwe hene anirowata su, le aiwawe Krais si tame norohuwe ani ta'ame.

17Owane Sitewi lai Krais si tame norohuwe hene ani ta'ame su, tote tawesiyei fene lo Owane Sitewi ne yahowa'i henerai. Tote tawesiyei fene lo Owane Sitewi ne yahowa'i henerai su, fene yo seni luwaru a'i marepi hepene papu ironamisiya.

18Serai lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanu tawesi umasiye ape, lowe temeniyeye. Lowe temeniyeye su, lowe mi mi pasi pasi temeniye po'utenamitorowa.

19Serai nomo werese ironamisiya ape, nomo Krais lo te'e naneiyei ninawesiya su, lu taune tere'e werese lai nomo ne erasi a'i au ewiteyei.

20Ahowa! Fene peri ano wanu etire! Krais temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame norohuwe sine tepa'asiye. Wiyeme a'i tene! Tutawe Owane Sitewi lai le si tame norohuwe hene aniye. Sosu mo'o lu taune ape mo temeniyeye ape, Owane Sitewi lai lowe si tame norohuwe hene anirowa.

21Tu naifa weriyei weriyei meni tutawe Owane Sitewi lo peri arisiteye. Serai meni ape lu taune werese aiwawe a'i temeniyeyei ne irowe. Serai lu taune werese temeniyerowa. Aiwawe a'i meni tere'e se Owane Sitewi lai lu taune werese si tame norohuwe hene anirowa.

22Serai meni Adam Owane Sitewi lo peri arisiteye su, lu taune werese werese temeniyerowa. Sosu aiwawe meni Krais se le lu taune werese ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

23Sosu Owane Sitewi lai tu Krais si tame norohuwe hene aniye. Le a'i lai tutawe meni si tame hene aniye. Sosu mo'o Jisas hi awei ma'e si tame itoraiyei su, nomo werese, peri lo umasinamisiya ape, Owane Sitewi lai nomo si tame norohuwe hene anirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24-25Sosu a'i pe nowe ye'ewi se Krais si tame itorairowa su, le lu taune werese pei au noweinoweinamite. Sosu le etiri werese awei sahe au iro po'uterowa. Nowe ape se le awei lo lu owane werese aine tera'erowa. Le awei lo lu owane lo peri einamirowa. Sosu le awei lo kairefi werese ani ararosawirowa. Le hi awei sahe ironamirowa su, le etiri werese au noweinoweirowa. Serai le Satan lo ai lu werese ape mo au ani ararosawirowa su, le lu taune werese au noweinoweiteye ape, le Owane Sitewi, Tai lo, ereti ma'e si itiya'u hene aitirowa.

26Airame ye'ewi lo ape mo, Krais au ani po'uterowa ape, le temeniyeyei lo seni au ani ararorowa.

27Serai Krais si tame itorairowa su, etiri werese le ma'e ai atu ironamiye ape, le au ani ararosawirowa. Owane Sitewi lai tu naifa weriyei one towe lo sahe apou au leseye, “Etiri werese le ma'e au ai atuteye ape, le au ani ararosawirowa.” Le apou te'eye su, etiri werese le ma'e unahi ironamisiya. Owane Sitewi lai etiri werese le ma'e unahi fuwe. Serai Owane Sitewi tutawe etiri hire ma'e ironamisiya. Krais Owane Sitewi ma'e unahi ma'e ironamisiya.” *Sng* 8:6

28Sosu etiri werese Owane Sitewi ma'e unahi irowei su, le meni eime lo ma'e apou eiyei, “Meni eime ano, ne etiri werese au noweinoweite.” Serai Krais etiri werese au noweinowei tepa'asiyei su, le Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo ma'e apou eiyei, “Ane etiri werese, ne ane ma'e au noweinoweiyei ne auwe ape, ane ne ma'e itiya'u auwei. Serai topo ane lai ne unahi ma'e fuwei.” Serai Owane Sitewi lai meni eime Jisas lu taune werese aiwawe a'i au noweinoweinamirowa. Le a'i lai etiri werese au noweinoweinamirowa. Serai Owane Sitewi lai Meni Owane tutawe henerairowa.

29Lu taune tamo Jisas lo peri umasinamisiya ape, sosu mo'o temeniyeye. Lowe sa'i se au ani hu ta'ame. Lu taune tamo apou toteye. “Lu taune ape mo sa'i se au ani hu ta'ame ape temeniyeye. Serai nomo Owane Sitewi lo wesi lu owane ma'e apou te'e toweriyei, 'Ne nomo lowe ne sa'i se tame au ani hure. Serai kaiyemo mo nomo lo temeniyeye ape nomo lowe ne sa'i se au ani

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

huwei.'" Owane Sitewi lu taune werese si tame norohuwe anirowa ta'ama su, fene piyene lowe ne sa'i se au ani huwe awere?

30Nomo omo werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarisiya. Nomo Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarisiya su, lu taune tamo apou te'eyei. "Nomo Pol lu feni lo mase aiwawe a'i lowe aine tera'eyei." Owane Sitewi nowe ye'ewi se nomo si tame norohuwe hene anirowata su, piyene nomo omo werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'esiya awere? Nomo apou so'oruwesiya, Owane Sitewi lai nowe ye'ewi se nomo si tame norohuwe hene anirowa. Serai lu tamo nomo aine tera'eyei su, Owane Sitewi lai nomo si tame norohuwe hene anirowa.

31Wiyeme a'i ne. Kaiyemo mo, ane fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eye su, fene Owane Sitewi lo peri wanu umasinamiteye. Serai nomo Jisas Krais, Meni Owane Pefine a'i nomo lo papu ironamisiya su, ane marepi wisere a'i fene ne au totenamisiya. Ahowa, mi mi werese, lu tamo tomu ne'ese ane aine tera'eyei ne totesiya. Ane apou totesiya, "Lowe ane aine tera'eyei su, fara'u a'i ne. Owane Sitewi lai ane si tame norohuwe hene anirowa."

32Lu taune tamo omo Efesus sahe you erawe wou a'i irosiya. Ane lu lo marepi wou totesiya. Ane omo Efesus sahe lu tamo ma'e ai te'e tiyatiteye su, etiri ape ane ne ani pati ani ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai lu taune si tame norohuwe hene anirowata su, ai te'e tiyateye ape yahowa'i ne. "Serai nomo fara'u ayei erasi are, Nomo yo seni luwaru a'i ironamiyei. Serai nomo etiri ape mo irowei su, nowe me'iye su nomo yahowa'i temeniyeyei." *Ais* 22:13 Ahowa, Owane Sitewi lai lu taune werese si tame norohuwe hene anirowa. Serai nomo yo seni aseyaro a'i ironamite.

33Fene peri ano wanu etire! Weiyai! Lu tamo fene owe ape au te'e arearete. Lu taune tamo yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, fene lowe aiwawe a'i ironamiyei su, lowe yo seni fene lo au luwaruwerowa.

34Fene etiri aseyaro werese totenamite. Yo seni eite wisere a'i ne. Fene yo seni luwaru a'i owe ape irote. Lu tamo, fene ma'e irosiya ape, lowe Owane Sitewi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo marepi so'oru ta'ama. Serai ane peri eite fene ma'e au te'esiya su, fene neritaseye teritesiya.

Owane Sitewi tahe pa'are nomo lo si tame ta'ane norohuwe hene anirowa.

35Ahowa, meni ta apou te'eyei, “Owane Sitewi lu taune si tame norohuwe hene anirowa su, piye ta yo le umasiyei awere? Piye tahe pa'are apou wou a'i awere?”

36Ne meni meremereye a'i ne. Ne etiri ta so'oru ta'ama awere? Ne kewi so yehe sameyei ne toteyei su, kewi so ape foro'oweye temeniyeyei wou a'i ne. Serai ne awei sahe yehe sameyei su, kewi so ape awei sahe perati wiraiyei. Le norohuwe he'i aniyei. Lu taune aiwawe a'i ne. Lu taune temeniyeyei su, Owane Sitewi lai lowe si tame norohuwe hene anirowa. Lowe marepi hepene he'i a'i anirowa.

37Fene kewi ape yehe sameyei ne toteyei su, fene kewi lo'uwe yehe same ta'ame. Ahowa, fene kewi so sameyei ne toteyei su, fene kewi so foro'o a'i yehe sameyei. Etiri tomu ne'ese fene aiwawe a'i so foro'o yehe sameyei. Pameki, momo aiwawe a'i fene so foro'o yehe sameyei.

38Fene kewi so foro'o a'i yehe sameyei su, Owane Sitewi lai marepi lo se kewi ma'e motowe patiye auwei. Owane Sitewi lai me so tere'e tere'e ma'e motowe patiye werese ta'i ta'i auwei.

39Etiri werese, awei sahe irosiya ape, lowe tahe pa'are tere'e tere'e irosiya. Lu werese lowe tahe pa'are aiwawe ta'i a'i irosiya. Fe, you tahe pa'are tere'e tere'e irosiya. Irowe werese aiwawe a'i tahe pa'are tere'e irosiya. Sosu hare werese lowe tahe pa'are tere'e irosiya.

40Fene tahe pa'are werese hire ma'e irosiya ape ne totere. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lowe tahe pa'are tere'e ironamisiya. Lowe lo tahe pa'are lu lo tahe pa'are wou ta'ame. Owane Sitewi lo ipari, tahe pa'are mi ta'i a'i atuatu tewi fiyarisiya. Sosu aiwawe awei lo lu tahe pa'are lo mi tere'e atuatu tewi fiyarisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

41Fene etiri werese hire ma'e irosiya ape ne totere. Poweiye lo nihari ta'i a'i ne. Yame lo nihari tere'e siyesiya. Sosu aiwawe a'i eiwariyemi werese lowe nihari tere'e siyesiya. Eiwariyemi ta'i ta'i a'i nihari tere'e tere'e irosiya.

42Owane Sitewi lai lu taune werese si tame norohuwe hene anirowa su, tahe pa'are nomo lo kewi so aiwawe a'i ne. Tahe pa'are nomo lo temeniye uwaseyei. Kewi so aiwawe a'i. Nomo kewi so yehe sameyei su, kewi so temeniye uwaseyei. Owane Sitewi lai nomo si tame norohuwe hene anirowa su, le nomo ma'e tahe pa'are tere'e aurowa. Tahe pa'are he'i a'i ape temeniyerowata.

43Nomo temeniyeyei su, tahe pa'are nomo lo uwaseyei. Tahe pa'are uwaseyei ape, le nihari luwaru a'i ironamisiya. Ahowa, Owane Sitewi lai nomo si tame norohuwe hene anirowa su, le nomo ma'e tahe pa'are he'i a'i aurowa. Tahe pa'are he'i a'i nihari wisere a'i ironamirowa. Nomo temeniyeyei su, tahe pa'are nomo lo pere'e a'i ne. Owane Sitewi nomo si tame norohuwe hene anirowa su, tahe pa'are he'i a'i nomo lo kairefi pefine a'i henerairowa.

44Nomo awei sato ironamisiya su, tahe pa'are nomo lo awei aiwawe a'i ne. Sosu nomo temeniyeyei su, Owane Sitewi lai nomo si tame norohuwe hene anirowa. Sosu le nomo ma'e tahe pa'are hepene he'i a'i aurowa.

45Owane Sitewi lo one towe sahe meni ta apou leseye, “Meni tutawe Owane Sitewi lai ta'aneye ape iyape Adam. Owane Sitewi lai le ma'e marepi hepene norohuwe a'i auwe.” Tahe pa'are nomo lo Adam he'i a'i wou a'i ne. Le nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Serai nomo mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

46Meni Adam awei sato iroteye su, le awei lo meni pefine a'i ne. Ahowa, meni ye'ewi Krais le marepi hepene he'i a'i aurowa.

47Meni tutawe awei ma'e fai. Le awei lo meni a'i ne. Nowe mo'o se Owane Sitewi lai meni tere'e eimawesai. Meni ape lo iyape Jisas Krais. Le ni'arawe hire ma'e itorai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

48Meni ape Adam ya'ariyei nomo lo ne. Serai nomo werese Adam aiwawe a'i ne. Nomo, Jisas Krais ne tote tawesi umasisiya ape, meni ape ni'arawe hire ma'e itorai ape wou a'i ne. Serai nomo werese marepi hepene pefine lo lu taune henerairowa.

49Nomo werese awei sahe ironamisiya su, tahe pa'are nomo lo Adam lo tahe pa'are aiwawe a'i ne. Sosu nowe ye'ewi se nomo Owane Sitewi lo omo ma'e yaneyei su, nomo lo tahe pa'are Krais wou a'i ne.

50Sosu a'i pe ane fene ma'e au te'esiya. Fene peri ano wanure. Awei lo tahe pa'are fisa'i lowe witane a'i uwaseyei. Lowe Owane Sitewi lo omo ma'e yanerowata. Lu taune Owane Sitewi lo yo umasinamisiya ape, lowe tahe pa'are he'i a'i anirowa. Tahe pa'are he'i a'i lowe lo Krais lo tahe pa'are wou a'i ne. Tahe pa'are he'i a'i ape lowe uwaserowata.

51Wanure. Ane peri fareyare a'i ta fene ma'e au te'e areiyesiya. Lu taune tamo lowe temeniye tepa'asiye. Sosu Jisas Krais si tame itorairowa su, nomo tewi a'i sato ironamirowa. Nomo temeniyerowa su, nomo sato ironamirowa su, nomo so'oru ta'ama. Ahowa, nomo temeniyerowa su, nomo tahe pa'are he'i a'i anirowa. Nomo sato ironamirowa su, nomo aiwawe a'i tahe pa'are he'i a'i anirowa.

52Sosu nowe ye'ewi se Owane Sitewi lo ipari wisere a'i mene'e mapefuwe erasi faterowa. Mene'e mapefuwe faterowa su, Owane Sitewi lai tahe pa'are nomo lo witane mera'o aiwawe a'i tahe pa'are he'i a'i aurowa. Lowe mene'e mapefuwe lo no'u erasi wanurowa su, lu taune werese temeniye tepa'asiye ape, Owane Sitewi lai lowe si tame norohuwe hene anirowa. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei ironamirowa. Sosu nomo werese tahe pa'are he'i a'i anirowa.

53Owane Sitewi lai nomo ma'e tahe pa'are he'i a'i aurowa su, tahe pa'are he'i a'i nomo lo uwaserowata. Awei tahe pa'are nomo lo temeniyerowa. Serai Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i nomo ma'e aurowa su, marepi hepene he'i a'i nomo lo mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

54Serai nomo awei lo tahe pa'are arunatirowa su, nomo marepi hepene he'i a'i, sosu tahe pa'are he'i a'i anirowa. Aiwawe a'i Owane Sitewi nomo si tame norohuwe hene anirowa su, nomo mi mi pasi pasi ironamitorowa. Etiri ape mo henerairowa su, Owane Sitewi lo peri te'e naneiye wiyeme a'i henerairowa. Owane Sitewi lo peri te'e naneiye apou te'esiya, “Ane temeniyeyei ma'e ai aturowa. Ane lai temeniyeyei werese au ani ararosawirowa.” *Ais* 25:8

55Meni tere'e Owane Sitewi lo peri apou leseye, “Temeniyeyei! Ne lai ane au ani ararosawirowata. Temeniyeyei! Ne lu taune werese nowe me'iye su tame aine tera'erowata.” *Hos* 13:14

56Owane Sitewi lo yo peri meni Moses auwe ape, apou te'eye, “Fene yo seni luwaru a'i owe ape irote.” Ahowa, lu taune werese Owane Sitewi lo yo peri arisinamiteye. Owane Sitewi lowe ma'e apou eiye, “Fene yo seni luwaru a'i irowei su, fene werese temeniyerowa. Fene werese fofowei erasi teriterowa.”

57Ahowa, Owane Sitewi lai Meni Owane Jisas Krais hi awei ma'e eimawesai. Le hire ma'e itorai. Le me tape'i sahe yo seni luwaru a'i werese nomo lo ne au temeniyeye. Serai nomo werese Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyete. Le seni luwaru werese a'i nomo lo ani sasari pamoweye. Sosu le marepi hepene he'i a'i nomo ma'e aurowa.

58Serai kaiyemo mo nomo lo, Ane fene werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Fene tote tawesiyei fene lo kairefi a'i teite. Fene owe ape fekeriyetite. Fene Meni Owane Pefine lo wiyawi ani tohotete. Fene owane lo wiyawi ta'aneyei su, Owane Sitewi lo wiyawi werese yahowa'i a'i henerairowata.

1 Korin 16

Owane Sitewi ma'e ma'aru auwei ne totesiya.

1Sosu a'i pe ane fene ma'e peri tere'e au te'e areiyesiya. Fene ma'aru tamo ani ta'uweyewe, Owane Sitewi lo lu feni omo Jerusalem sahe, ma'aru ariye a'i ape, ausawiyei. Tu ane lu taune omo werese Galesia sahe apou ei toweriye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Serai lowe ma'aru tamo Owane Sitewi lo lu feni omo Jerusalem ma'e ausawi. Ane fene ma'e aiwawe a'i ei toweriyei.

[2]Owane Sitewi lai fene ma'e ma'aru tamo auwei su, fene nowe Nowe amou werese se ma'aru tewi a'i fene ani ta'uwe fute. Serai ane fene ma'e aiyeyei su, fene ma'aru erasi a'i fu tepa'asiyei. Serai ane fene ma'e aiyeyei su, ane ma'aru fene lo ei anirowata.

[3]Sosu ane fene ma'e heneraiyei su, fene lu tamo ei ariariyere. Ane one towe tamo lowe mase le se ausawiyei. Sosu ane lu ape mo omo Jerusalem ma'e ma'aru werese fene lo mase eimawesawiyei. Sosu lu ape mo lu taune werese ma'aru, ariye a'i ape, fara'u nonetiyei.

[4]Ane lu ape mo aiwawe a'i iyei awere? Piyete awere? Ane so'oru ta'ama. Owane Sitewi lo marepi piye te'esiya awere? Ane Owane Sitewi lo marepi umasiyei.

Pol piye marepi totesiya awere?

[5]Ane omo pani Masedonia iyei ne totesiya. Ane omo pani Masedonia ma'e sewiye tepa'asiyei su, ane fene ma'e heneraiyei.

[6]Ane omo Korin ma'e heneraiyei su, ane nowe tamo fene mase iroteyei. Yame ta'i yame hesi ane fene mase iroteyei. Ane so'oru ta'ama. Ane nowe naretei a'i fene mase iroteyei awere? Ane so'oru ta'ama. Ane omo tere'e ma'e iyei ne toteyei su, fene ane pati henetire.

[7]Ane nowe oso a'i fene mase iroteyei ne totesiya ta'ama. Ahowa, ane nowe pite a'i fene mase ironamiteyei ne totesiya. Ane Meni Owane Pefine a'i nomo lo lo marepi umasiyei.

[8-9]Ahowa, pereye nowe eite se ane omo Efesus sato irosiya. Lu taune tomu ne'ese Jisas lo peri wanu anireme. Sosu Juda ta'uwe hereiyei iyape Pasova, i tepa'asiyei su, ane lowe arunatirowawe, fene ma'e heneraiyei. Omo Efesus sahe lu tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri einamisiya. Serai ane Owane Sitewi lo lu feni werese tote tawesiyei lowe lo au kairefiyeyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Sosu a'i pe meni ta iyape Timoti fene ma'e iyei su, fene le au noweinoweite. Le Owane Sitewi lo wiyawi aninamisiya. Ane wiyawi aiwawe a'i ta'anesiya. Serai fene marepi fetane a'i le ma'e aute. Serai le atoweiyerowata.

11Meni Timoti fene ma'e iroteyei su, fene apou owe ape totere, “Meni ape yo'orei meni. Marepi lo luwaru a'i ne. Nomo peri lo wanuwei ta'ama.” Ahowa, fene werese luwaru a'i le ne owe ape totete. Le omo tere'e ma'e iyei ne toteyei su, fene le pati hene arosawire. Fene marepi fetane a'i le ma'e aute. Serai le ane ma'e si tame aiyeyei. Ane le lu tamo aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri umasisiya ape, ninawesiya.

12Sosu ane Apolos ne, kaiyemo nomo lo, fene ma'e au te'esiya. Ane le ma'e kairefi a'i se au te'eye, “Ne omo Korin ma'e sewiyeyei ne ire.” Ahowa, marepi lo se apou a'i toteye, “Ahowa, pereye nowe eite se ane lowe ma'e sewiyeyei ne irowata. Sosu nowe mo'o su marepi ano ta'uwe tepa'asiyei su, ane lowe ma'e sewiyeyei ne iyei.”

Pol peri ye'ewi lo lowe ma'e au te'eteye.

13Mi mi werese fene yo seni luwaru werese a'i ape ne tei kairefiye noweinoweite. Tote tawesiyei fene lo kairefi a'i tei ironamite. Lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene owe ape atoweiyere. Lowe fene ma'e au luwaruweyei ne toteyei su, fene kairefi a'i tei irote.

14Fene Owane Sitewi lo wiyawi ta'aneyei su, fene lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Sosu lowe ma'e au pati anite.

15Sosu kaiyemo mo, ane fene ma'e au te'esiya, Peri ano wanure. Fene Stefanas lo peri wanure. Ane omo pani Akaia sahe Owane Sitewi lo peri au te'eye su, le tani lo nohuweripi awaripi aiwawe a'i, lowe tutawe Owane Sitewi lo peri wanu umasinamiye. Pereye nowe eite se, lowe Owane Sitewi lo peri lu taune Jisas lo peri wanu umasinamisiya ape, lowe ma'e tote tawesiyei lowe lo au kairefiyeye.

16Meni ape Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeyei su, fene peri lo wanu umasinamite. Serai fene meni ape unahi onure. Sosu aiwawe a'i lu tamo,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lo wiyawi ta'anesiya ape, meni ape wou a'i fene peri lowe lo wanu umasinamite.

17Ane fene siye ta'ame su, marepi ano orese a'i ne. Sosu fene lu hesi heta ane ma'e eimawesai. Lu ape mo Stefanas, Fortunatus, Akaikus, lowe ane henerai su, ane marepi wisere erasi a'i toteye. Lowe yaru fene lo aniye. Serai lowe marepi ano au kairefiyeye.

18Lowe ane ma'e fai su, lowe peri heneruwe wisere a'i fene ne ane ma'e au te'esai. Lowe marepi wisere a'i ane ma'e auwe. Sosu fene peri ano wanuwei su, marepi fene lo aiwawe a'i au te'e wisereyeyei. Serai fene lu ape mo ne au te'e wisereyere.

Pol lowe ma'e au te'e wisereyesawi.

19Lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu umasinamisiya ape, omo pani Esia sahe lowe fene werese ma'e au te'e wisereyesawi. Nohuweripi Akwila, tani lo Prisila, lowesi fene ma'e erasi a'i au te'e wisereyesawi. Lu taune werese lowesi lo wesi sahe, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei ne ta'uwerai ape, lowe fene ma'e au te'e wisereyesawi. Lu taune werese ape mo Owane Sitewi lo peri wanu umasinamisiya.

20Lu taune werese Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasinamisiya ape, lowe fene ma'e au te'e wisereyesawi. Fene Krais lo lu feni ta'i ta'i a'i tiyati eritere! Sosu eire, “Owane Sitewi lai fene ma'e au wisereyeyei.”

21Ane Pol fene ma'e eriteyei ano lese ausawiyei. Ane Pol ereti topo ano se eriteyei ano fene ma'e lese ausawiyei.

22Lu tamo Meni Owane Jisas Krais ne marepi erasi a'i tote wawesiye ta'ame su, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi a'i au irowei. Sosu Owane Sitewi lowe yehe omo ma'e ani fu arosawirowa. Serai ane apou totesiya, Meni Owane Jisas Krais witane a'i si tame itorairowa.

23Sosu Owane Jisas Krais lo ferafereiyei fene ma'e ironamiteyei.

24Ane fene werese ma'e marepi erasi a'i Jisas lo iyape se tote wawesiyenamisiya. Wiyeme a'i tene! One towe ano tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Korin

2 Korin 1

1Iyape ano, Pol. Owane Sitewi lo marepi se, Jisas Krais lai peri lo ane lu taune ma'e au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Sosu Timoti, kaiyemo nomo lo aiwawe a'i, ane one towe eite lu taune ma'e, omo Korin sahe irosiya ape, Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesisiya ape, ausawiyei. Sosu lu taune ma'e, Owane Sitewi lo peri umasiteye ape, omo pani Akaia sahe, aiwawe a'i ausawiyei.

2Owane Sitewi, Tai Pefine a'i nomo lo, sosu Jisas Krais aiwawe a'i, fene werese ma'e ferafereiyei lowesi lo aurowa. Marepi momotei fetane a'i Owane Sitewi ma'e aiyesiya ape, fene sahe ironamirowa.

Pol Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeteye.

3Owane Sitewi, Meni Owane Jisas lo Tai, nomo lai iyape lo ei ani aroweyei. Le yo seni ferafereiyei pefine a'i lo nomo ma'e au napetunamisiya. Le marepi wisere fetane a'i nomo ma'e aunamisiya.

4Nomo marepi orese a'i teriteyei su, Owane Sitewi lai marepi fetane a'i nomo ma'e au ironamirowa. Marepi fetane a'i Owane Sitewi lai auwe ape, lu taune tamo marepi orese a'i teriteye ape, nomo fara'u marepi fetane a'i lo au ferafereirowa.

5Serai lu tamo lai Krais ma'e au luwaruweye su, Owane Sitewi lai Krais ma'e marepi fetane a'i auwe. Serai aiwawe a'i lowe nomo ma'e au luwaruweye su, Krais lai Owane Sitewi lo marepi fetane erasi a'i nomo ma'e au ferafereiyei.

6Nomo marepi orese a'i tamo teriteyei su, marepi orese a'i ape mo tote tawesiyei nomo lo au kairefiyeyei. Fene Owane Sitewi lo marepi fetane a'i teriteyei su, yo seni luwaru a'i fene sahe henerairowa ape, fene fara'u tei kairefiyerowa. Aiwawe a'i nomo Owane Sitewi lo marepi fetane a'i teriteyei su, fene aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi fetane a'i teriterowa. Owane Sitewi lai fene ma'e marepi fetane a'i lo auwei su, fene werese yo seni luwaru

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

erasi a'i sahe fara'u tei kairefiyeyei. Aiwawe etiri luwaru erasi a'i nomo ma'e henerairowa su, nomo fara'u tei kairefiyeyei.

7Nomo etiri pefine a'i siye so'oruwesiya. Etiri luwaru a'i, nomo teritesiya ape, fene teriteyei su, fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo tei kairefiyenamisiya. Sosu fene etiri luwaru a'i tamo teriteyei su, Owane Sitewi lai fene ma'e marepi fetane a'i lo, nomo ma'e auwe ape, aurowa.

8Kaiyemo mo, nomo fene peri eite wanu so'oruwereme. Omo pani Esia sahe lu tamo nomo ma'e au luwaruwenamiteye. Kairefiyeyei nomo lo po'uteteye. Nomo temeniyeyei ne ataheyeye.

9Pefine a'i, nomo marepi erasi a'i toteteye. Nomo temeniyeyei ne toteteye. Nomo lai marepi nomo lo tote tawesirowata. Ahowa, Owane Sitewi lai lu taune si ta'ane norohuwe hene aniyei ape, nomo le ne tote tawesinamiteye.

10Nomo temeniyeyei ne ataheyeye su, Owane Sitewi lai nomo ma'e au ferafereiye. Sosu aiwawe a'i le lai nomo werese ma'e, Owane Sitewi ne marepi tote tawesinamiteye ape, nowe me'iye su le nomo au ferafereiyei. Serai lu tamo nomo ma'e au luwaruweyei su, nomo peri pefine eite siye so'oruwesiya. Le nomo ma'e tame au ferafereinamirowa.

11Fene aiwawe a'i Owane Sitewi ma'e nomo ne au te'e toweriyei su, fene nomo ne au ferafereiyei. Lu taune tomu ne'ese nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriyei su, Owane Sitewi lai peri lowe lo wanurowawe, nomo ne au wisereyerowa. Sosu lowe le ne au te'e wisereyenamisiya.

Pol Omo Korin ma'e sewiyeyei ne toteye.

12Sosu a'i pe nomo etiri pefine a'i so'oruwesiyawe, marepi wisere a'i nomo lo amerame a'i irosiya. Yo seni werese a'i nomo lo lu taune werese ma'e wisere aseyaro a'i irosiya. Sosu aiwawe a'i nomo fene mase iroteye su, nomo Owane Sitewi lo ferafereiyei umasinamiteye. Serai yo seni nomo lo wisere aseyaro a'i fene ma'e ironamiteye. Nomo awei lo marepi tote umasi ta'ame.

13Serai nomo fene ma'e peri nomo lo lese ausawi su, nomo peri fareyare a'i lese ta'ame. Fene peri nomo lo siye te'eyei su, fene peri sitewi werese wanu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

so'oruwerowa. Marepi ano apou a'i ne. Fene mi mi weriyei peri werese lo sitewi wanu so'oruwete.

14Ahowa, fene peri nomo lo tewi a'i wanu so'oruweye. Nowe mo'o su, nomo peri werese nomo lo fene siye so'oruwereme. Aiwawe a'i nowe ape se, Meni Owane Jisas si tame aiyerowa su, nomo fene ne wisere erasi a'i nine'inamirowa. Sosu aiwawe a'i fene nomo ne wisere erasi a'i nine'inamirowa.

15Serai ane etiri eite so'oruwe tepa'asiye su, fene yo seni wisere aseyaro a'i nomo lo siye so'oruweteye. Ane tu nowe ta se marepi kairefi a'i fene ma'e sewiyeyei ne toteye. Serai nowe to'uresi ane fene ma'e sewiyeyei ne aiyerowa. Sosu fene nowe to'uresi ane siyeyei ne nine'irowa.

16Ane apou toteye, ane omo pani Masedonia ma'e iteyei su, ane tu omo fene lo ma'e sewiyeyei ne heneirowa. Sosu ane omo Korin arunatirowawe, ane omo pani Masedonia ma'e heneirowa. Nowe mo'o su, ane omo pani Masedonia arunatirowawe, omo Korin ma'e si tame henerairowa. Serai ane nowe hesi a'i fene sewiyeyei ne totesiya.

17Serai peri ano wanure. Ane fene ma'e sewiyeyei ne toteye. Ahowa, ane fene sewiyerowata. Ane marepi hesi se ta'ama. Ahowa, ane etiri ta irowei ne toteye su, ane marepi erasi a'i totesiya. Ane lu tere'e tere'e wou ta'ama. Ane peri wiyeme a'i fene ma'e te'eyei su, ane peri topo ano ape umasirowa. Sosu aiwawe a'i ane peri piyete fene ma'e te'eyei su, ane peri topo ano ape umasirowa.

18Ahowa, Owane Sitewi lai mi mi weriyei weriyei wiyeme a'i tene. Nomo fene ma'e peri wiyeme a'i au te'eyei su, nomo peri nomo lo umasirowa. Sosu aiwawe a'i nomo peri piyete fene ma'e te'eyei su, nomo peri ape umasirowa.

19Meni Sailas, sosu Timoti, ane aiwawe a'i nomo fene ma'e Owane Sitewi lo meni eime ne, Jisas Krais, te'e fiyari areiyeteye su, fene apou wanu so'oruwesiya. Krais lai mi mi weriyei peri wiyeme a'i au te'enamisiya. Le peri werese lo ne a'i atati te'e ta'ame. Nomo peri wiyeme, sosu peri piyete aiwawe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i au te'eyei ta'ame. Krais lai Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei werese au iro henerairowa.

[20]Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei tomu ne'ese nomo werese ma'e au te'eteye su, peri te'e naneiyei ape mo, Jisas lo iyape se peri wiyeme a'i au te'e fiyariye. Serai nomo peri wisere a'i Owane Sitewi ma'e Jisas lo iyape se au te'eyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e peri wiyeme a'i itiya'u au te'erowa. Serai nomo Owane Sitewi lo iyape ne ei ani aroweyei.

[21]Sosu Owane Sitewi lai nomo, sosu fene werese aiwawe a'i, Krais lo iyape se tote tawesiyei nomo lo tei kairefiyeyei ne irowe. Le lai nomo werese yo seni aseyaro irowei ne ariariyeye.

[22]Le lai yaru ta nomo ma'e au fuwe. Serai nomo werese lo ne. Yaru ape apou a'i ne, le marepi hepene nomo lo papu Hepene Wara'i a'i lo wiyei ne eimawe arosai. Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e eimawe arosai su, nomo peri te'e naneiyei tewi a'i lo wanu so'oruweye. Serai nomo etiri eite so'oruwe tepa'asiye. Mo'o nowe ye'ewi henerairowa su, nomo peri te'e naneiyei werese werese a'i lo wanu so'oruwerowa.

[23]Nomo marepi orese a'i fene ma'e auwei ne toteyei wou ta'ama. Owane Sitewi lai marepi ano siye so'oruwe areiyeye. Serai ane fene ma'e omo Korin sahe sewiyeyei ne aiye ta'ame.

[24]Nomo fene ma'e tote tawesiyei fene lo ne au te'e kairefiyerowata. Ahowa, marepi nine'iyei fene lo irosiya ape ne, nomo, fene au pati ta'aneyei ne totesiya. Fene Krais ne tote tawesiyei su, marepi hepene fene lo tei kairefiyenamitorowa.

2 Korin 2

[1]Marepi ano apou toteye, ane fene ma'e sewiyeyei ne aiyerowata. Piyene awere? Ane marepi orese tere'e fene ma'e tame auwei wou ta'ama.

[2]Piyene awere? Ane fene ma'e marepi orese a'i ta auwei su, piye meni ta lai marepi nine'iyei ane ma'e aurowa. Ahowa, ane marepi orese a'i fene ma'e irowei su, fene a'i lai ane ma'e au nine'iyei wou ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Serene ane tu fene ma'e one towe sahe leseye su, ane peri kairefi a'i se au te'e areiyeye. Ane fene ma'e marepi orese a'i auwei ne aiye wou ta'ame. Ane fene ma'e marepi orese a'i auwei ne tame aiyerowa su, marepi ano orese erasi a'i teriterowa. Fene werese marepi orese a'i teriterowa su, ane aiwawe a'i marepi orese a'i teriterowa. Fene lai lu taune ane ma'e marepi sahe au nine'iyei ape, ane marepi ano sahe so'oruwesiya. Fene marepi erasi a'i nine'iyei su, ane aiwawe a'i marepi erasi a'i nine'irowa.

4Ane fene ma'e one towe ape leseye su, marepi ano orese erasi a'i teriteteye. Sosu marepi ano orese ewiteyei erasi teriteteye. Sosu ane fene ne luwei erasi irowe. Ane one towe ape leseye su, ane fene ma'e marepi orese a'i auwei wou ta'ama. Ahowa, peri ano wanure! Fene marepi ano wanu so'oruwere. Ane fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

Fene meni ta lo yo seni luwaru a'i ne tote i'anere.

5Sosu a'i pe meni ta lu taune ma'e marepi orese a'i au irowe su, le aiwawe a'i ane ma'e marepi orese tewi oso a'i irowe. Ahowa, le fene werese ma'e marepi orese erasi a'i au irowe. Ane le ne peri kairefi a'i te'e wou ta'ama.

6Meni ape yo seni luwaru a'i irowe su, lu tewi erasi, fene mase irosiya ape mo, meni ape ma'e marepi neritase a'i au irowe. Marepi neritase ape le ne fara'u a'i ne.

7Ahowa, pefine a'i fene meni ape lo yo seni luwaru fara'u tote i'anere. Fene le yo seni luwaru a'i, irowe ape, tote i'aneyei su, fene marepi fetane a'i le ma'e au irowei. Fene yo seni lo tote i'ane ta'ame su, marepi orese erasi a'i mi mi werese irowei.

8Serai ane fene ma'e marepi kairefi a'i se peri te'esiya. Fene werese meni ape ma'e au te'ere, fene le ne marepi erasi a'i tote wawesiyete.

9Sosu ane tu one towe ape fene ma'e leseye su, ane marepi fene lo siye so'oruwereme. Fene etiri werese se peri ano umasisiya awere? Piyete awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Fene meni ape lo yo seni luwaru a'i tote i'aneyei su, ane aiwawe yo seni luwaru lo tote i'aneyei. Wiyeme a'i ane yo seni luwaru a'i tote i'aneyei su, ane fene ne yo seni luwaru a'i fene lo Krais lo nihe se au tote i'aneyei.

11Sepei Satan, meni ape hi ani ararowei su, le nomo aiwawe a'i au luwaruweyei. Ahowa, nomo meni ape lo yo seni luwaru a'i tote i'aneyei su, sepei Satan nomo ne au ani ararorowata. Ahowa, nomo Sepei Satan lo marepi siye so'oruwesiya tene! Le nomo werese ne hi au hi ani ararowei ne totesiya.

Pol lai Taitus siyereme.

12Ane tu omo Troas sahe Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariyei ne fi su, Meni Owane Pefine nomo lo lu taune tomu ne'ese ei ta'uwerai. Serai ane lowe ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye.

13Ahowa, ane lowe ma'e te'e fiyariye su, marepi ano orese a'i teriteye. Meni Taitus, kaiyemo ano, le sato ariye. Serai ane lu taune, Troas sahe iroteye ape, arunatiyewe, sosu pani Masedonia ma'e fi.

Jisas nomo ma'e kairefi lo auwe.

14Ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Le lai nomo Krais ma'e hene arunarai. Serai Krais lai sepei Satan hi au hi ani ararowe su, nomo le mi mi weriyei mo'o nine'iyei se umasinamiteye. Nomo eiwerou ma'e fi su, Owane Sitewi kairefiyeyei lo nomo ma'e auwewe, nomo lu taune werese ma'e Krais ne peri au te'e fiyariteye. Peri ape lu taune werese ne omo werese sahe heneri wisere wou a'i ne.

15Serai nomo werese Krais lo heneri wisere a'i Owane Sitewi hire ma'e wou au heseye. Nomo lai tahe heneri wisere a'i lu taune ma'e, Jisas lo yo umasiteye ape, aiwawe au fiyarisiya. Sosu aiwawe a'i lu taune, Jisas lo peri umasi ta'ame ape, nomo heneri wisere a'i irosiya. Piyene awere? Nomo peri heneruwe wisere a'i lowe ma'e te'e fiyariye.

16Ahowa, lu taune Krais lo peri umasi ta'ame ape, heneri nomo lo luwaru a'i temeniyeyei aiwawe a'i ne. Sosu aiwawe a'i lu taune, Krais lo peri umasisiya ape, heneri nomo lo wisere pefine a'i ne, marepi hepene weriyei weriyei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aiwawe a'i irosiya. Sawi Amou! Wanure! Meni ta Owane Sitewi lo kairefiyeyei se ta'ame su, serai owe meni ta lai fara'u wiyawi ape ta'aneyei.

[17]Owane Sitewi lai nomo lu taune werese ma'e Krais lo kairefi se eimawesawi. Nomo Owane Sitewi lo nihe se marepi wiyeme a'i se Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei. Nomo Krais lo wiyawi ta'ane siye lu aiwawe a'i. Sosu nomo lu tere'e tere'e wou ta'ama. Lu feni tere'e ape mo Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye su, lowe ma'aru a'i aniyei ne totesiya.

2 Korin 3

Lu taune Krais lo yo seni umasisiya.

[1]Nomo iyape towafi nomo lo fene ma'e ei ani aroweye awere? Lu tamo fene ma'e aiyeyei su, lowe one towe tamo fene ma'e aitaiyei. One towe ape mo sahe, lu ape mo iyape towafi lowe lo ei ani aroweyei. Serai lowe fene ma'e one towe lowe lo au atuatuwei su, fene lowe ne apou toteyei, serai fene lowe iyape lowe lo ei ani aroweyei. Nomo lowe wou ta'ama. Fene nomo ne wanu so'oruwe tepa'asiye.

[2]Fene a'i lai one towe nomo lo ne. Meni Owane Krais lai marepi hepene nomo lo sahe au leseye. Lu taune werese fene siyeyei su, lowe Krais lo yo seni siye so'oruweyei tene!

[3]Nomo Krais lo peri fene ma'e au te'eye su, fene le ne tote tawesi umasiteye. Lu taune werese marepi hepene fene lo siyeyei su, lowe Krais lo one towe siye so'oruweyei. Krais one towe ape yehe kere se lese ta'ame. Ahowa, le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se leseye. Le tapiye sahe leseye ta'ama. Ahowa, le lu taune lo marepi sahe au leseye.

[4]Nomo Owane Sitewi ne so'oruwesiya. Le lai Krais lo wiyawi werese wiyeme a'i heneraiyei ne au irorowa.

[5]Nomo a'i lai Owane Sitewi lo wiyawi ta'anerowata. Nomo peri lo au te'erowata. Nomo wiyawi lo kairefi nomo lo se ta'anerowata. Ahowa, Owane Sitewi lai kairefi lo nomo ma'e wiyawi lo ta'aneyei ne auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Owane Sitewi a'i lai kairefiyei lo nomo ma'e wiyawi lo ta'aneyei ne auwe. Serai nomo Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei he'i a'i au te'e fiyariteye. Peri te'e naneiyei ape lu lo yo peri, lu tamo lesesiya ape, wou ta'ama. Peri te'e naneiyei he'i a'i ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ma'e fai. Moses lo yo peri apou te'esiya. “Lu taune werese yo seni luwaru a'i irowei su, lowe temeniyerowa.” Fene Moses lo yo peri umasiyei su, fene mi mi pasi pasi weriyei temeniye po'uterowa. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene he'i a'i aurowa.

Owane Sitewi lo marepi he'i a'i wisere pefine a'i ne.

7Sosu a'i pe Owane Sitewi lai Moses lo yo peri tapiye potu a'i sahe leseye. Yo peri ape Owane Sitewi lo mi erasi aiwawe fai. Serai Israel lo lu tewi werese meni Moses lo nihari siye eti ta'ame. Moses omo hire ma'e itorai su, Owane Sitewi lo mi erasi nihari lo napetuwe. Nowe mo'o oso a'i su, Owane Sitewi lo mi erasi nihari lo sahe po'ute meme'iti. Yo peri ape, Owane Sitewi Moses ma'e auwe ape, mi erasi aiwawe a'i fai su, ahowa, yo peri lowe ma'e marepi hepene he'i a'i au ta'ame. Lu taune werese yo peri ape wanu tote umasiyei ape, lowe werese temeniyeye.

8Ahowa, yo peri he'i a'i, Krais lu taune werese ma'e auwe ape, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i yo peri he'i a'i ape ne mi erasi a'i se iro heneraiyei. Sosu mo'o Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i yo peri weriyei hi ani ararowei.

9Moses lo yo peri ape tu naifa Owane Sitewi lo mi erasi aiwawe fai. Sosu lu taune werese yo peri umasiyei ape, lowe mi erasi ape siye po'uteye. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i yo seni luwaru a'i nomo lo au sasari pamowerowa su, le marepi hepene he'i a'i nomo ma'e aurowa. Serai Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i mi tere'e werese hi ani ararorowa.

10Peri eite wiyeme a'i tene! Wanure! Yo peri ape, Owane Sitewi lai Moses ma'e auwe ape, tu naifa mi erasi mase fai. Ahowa, pereye nowe eite se, mi erasi ape po'uteye. Mi erasi ape marepi hepene he'i a'i mase aiyesiya ape, yo peri weriyei lo mi ani araronamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Sosu mi erasi ape, yo peri ape aiwawe fai ape, po'ute meme'ititeye. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene he'i a'i nomo ma'e auwe su, mi erasi pefine a'i lo mi mi weriyei weriyei po'uterowata.

12Serai Owane Sitewi lai nomo ma'e peri te'e naneiyei lo ape nomo ninawesiya ape, auwe su, nomo peri lo lu taune werese ma'e kairefi a'i se au te'e fiyariyei.

13Nomo meni Moses wou ta'ama. Tu naifa, Moses, omo hire ma'e itorai su, nihari lo mi erasi tewi mitaiye fiyariteye. Serai le nihari lo ipari tahe se napetuwe. Sosu Israel lo lu tewi werese nihari lo mi erasi, po'ute meme'ititeye ape, siye etirowata. Moses lo mi ataheye po'uteye.

14Ahowa, Owane Sitewi lai marepi lowe lo einami ti tawesiteye. Sosu pereye nowe eite se marepi lowe lo aiwawe a'i iroteye. Serai lowe Moses lo yo peri weriyei siye te'eyei su, marepi lowe lo Owane Sitewi lo yo seni siye so'oruwerowata. Ahowa, lowe Krais ne wanu tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai aitu sapu ape, yo peri lo napetuteye ape, ani arau fiyarirowa. Serai lowe fara'u Owane Sitewi lo yo seni siye so'oruwerowa.

15Ei, pereye nowe eite se, lowe Moses lo yo peri weriyei siye te'eyei su, Owane Sitewi lai marepi lowe lo aitu sapu se napeturowa.

16Ahowa, lu taune Meni Owane Pefine ma'e atatirowawe, le ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai aitu sapu marepi lowe lo napetuteye ape, ani arau fiyarisawirowa.

17Serai Meni Owane Pefine a'i ape, le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne. Sosu eiwerou ma'e Hepene Wara'i a'i lo irorowa su, le nomo ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Sosu nomo marepi orese a'i ironamitorowa.

18Sosu nomo werese, Meni Owane Pefine a'i ne tote tawesisiya ape, nomo fara'u mi erasi pefine a'i lo siye etisiya. Le ipari tahe nihari nomo lo napetuteye ape, ani arau fiyarisawi. Serai lu taune tere'e tamo nihari nomo lo siyeyei su, lowe Owane Sitewi lo mi pefine erasi a'i fara'u siyerowa. Le a'i lai nomo nihari lo aiwawe wou iro henerairowa. Nowe mi mi weriyei le nomo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mi erasi a'i ta'anesiya. Meni Owane Pefine a'i lai nomo ma'e wiyawi ape ta'anesiya ape, le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne.

2 Korin 4

Lu aposel werese tahe pere'e a'i se wahu ta wou a'i ne.

1Owane Sitewi lai ferafereiyei se ane ma'e wiyawi lo ta'aneyei ne ei aniye. Serai ane marepi eresene momotei a'i se wiyawi lo ta'anenamirowa.

2Ahowa, ane yo seni neritase fareyare a'i me'iyeni ma'e atati arunati. Ane yo seni areare a'i iro ta'ame. Ahowa, ane Owane Sitewi lo peri au luwaruwe ta'ame. Serai ane peri pefine a'i lu taune werese ma'e amerame a'i au te'e areiyeye. Lu taune werese peri ano wanuwei su, lowe marepi lowe lo sahe peri wiyeme a'i wanu so'oruweyei. Sosu lowe apou toteye, “Owane Sitewi lai etiri werese, nomo iroteye ape, siyesiya.”

3Sosu peri heneruwe wisere a'i, nomo au te'e fiyarisiya ape, lu taune tamo wanu so'oru ta'ama, lu taune werese temeniyeyei lo yo umasiye ape, lowe peri eite wanu so'oruwerowata.

4Lu taune ape mo, Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i wanu so'oruwerowata. Piyene awere? Sepei luwaru pefine a'i, awei lo yo seni luwaru a'i lo sitewi ape ne, le lu taune ape mo lo marepi anite tawesinamiyei su, lowe Krais lo mitaiyeyei erasi a'i siyerowata. Mi erasi a'i lo ape Krais lo peri heneruwe wisere a'i wanu so'oruweyei ma'e fai. Krais a'i lai Owane Sitewi lo nihari pefine wou a'i ne.

5Sosu nomo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariyei su, nomo peri ape nomo ne au te'e ta'ame. Ahowa, nomo peri ape Jisas Krais, Meni Owane Pefine a'i nomo lo ne, fene ma'e au te'e fiyariyei. Serai nomo Krais lo kairefi a'i unahi irosiya su, nomo Jisas lo wiyawi yahowa'i a'i siye lu fene ne henerai.

6Tu naifa Owane Sitewi apou eiye, “Mi erasi pasi sahe tewi mitaiyete.” Owane Sitewi aiwawe a'i ape le marepi nomo lo sahe mi erasi tewi mitaiye fiyarirowa. Serai nomo Owane Sitewi lo mi erasi siyeye su, nomo Owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sitewi lo marepi wanu so'oruweye. Mi erasi ape, nomo siyesiya ape, Jisas lo nihari sahe tewi mitaiyenamisiya.

7Ahowa, nomo Owane Sitewi lo mi erasi a'i ape siye so'oruwesiya ape, nomo wahu ya'ariyei wou a'i ne. Serai lowe Owane Sitewi lo kairefi pefine a'i ape siyesiya. Kairefi pefine ape lai Owane Sitewi ma'e fai. Ahowa, kairefi ape nomo ma'e fai ta'ama.

8Mi mi werese nomo fofowei erasi teritesiya. Ahowa, nomo kairefi a'i teiteye. Marepi nomo lo meremereye a'i iroteye su, nomo marepi fetane a'i iroteye.

9Lu tamo nomo ma'e au luwaruweyei su, Owane Sitewi lai nomo ne tote i'anerowata. Lowe nomo ma'e ereti se aineyei su, lowe nomo aine tera'erowata.

10Serai mi mi werese nomo marepi orese a'i tahe pa'are nomo lo sahe fofowei teritenamisiya marepi orese a'i tahe nomo lo sahe teritesiya ape, Krais aiwawe a'i tu teriteye.

11Nomo Jisas lo wiyawi ta'aneyei su, mi mi werese lu tamo nomo aine tera'eyei ne totesiya. Serai nomo fofowei erasi a'i tahe nomo lo sahe teriteyei su, lu taune werese Jisas lo marepi hepene, tahe pa'are nomo sahe siye so'oruwerowa.

12Nomo Jisas lo peri au te'e fiyariyei su, mi mi werese lu tamo nomo aine tera'eyei ne totesiya. Ahowa, nomo fene ma'e Jisas lo peri au te'esiya su, serai Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i fene ma'e aunamirowa.

13Tu naifa meni ta apou leseye, “Ane Owane Sitewi lo marepi tote tawesiye. Serai ane marepi lo au te'e fiyariye.” *Sng* 116:10 Nomo marepi lo aiwawe a'i tote tawesisiya. Serai nomo marepi apou ape aiwawe a'i tote tawesisiya su, nomo fene ma'e marepi apou ape au te'e fiyariyei.

14Owane Sitewi lai Meni Owane Jisas si tame ta'ane norohuwe hene ani sineye su, nomo aiwawe apou siye so'oruweye. Owane Sitewi lai aiwawe a'i nomo Jisas mase si tame ta'ane norohuwe hene ani sinerowawe, sosu nomo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene aiwawe le ma'e henetirowa. Serai nomo le mase mi mi pasi pasi ironamitorowa.

15Etiri werese eite mo fene ne siye so'oruweyei ne pati anisiya. Lu taune tomu ne'ese Jisas ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e ferafereiyei erasi lo au atuaturowa. Serai lowe werese marepi erasi a'i le ma'e au te'e wisereye nine'irowa. Sosu Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i henerairowa.

Nomo Owane Sitewi ne tote tawesinamite.

16Serai nomo marepi eresene momotei a'i ironamite. Tahe pa'are nomo lo weriyei pere'e a'i henerai su, mi mi weriyei Owane Sitewi lai marepi hepene nomo lo papu au kairefiyesiya.

17Marepi orese fofowei a'i ape mo nomo teritesiya ape, nowe oso oso a'i irorowa. Piyene awere? Nomo Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei siye so'oruwesiya. Owane Sitewi lai nomo ma'e mi erasi a'i lo aurowa. Mi erasi a'i lo ape lai etiri tere'e werese hi ani araronamitorowa.

18Serai etiri werese awei sahe nomo siyesiya ape, nomo owe ape siye etinamite. Ahowa, nomo etiri werese hire ma'e nomo siye ta'ame ape, nomo etiri ape mo siye etinamite. Etiri werese ape mo, awei sahe irosiya ape, witane a'i uwasenamiyei. Sosu etiri werese hire ma'e nomo siye ta'ame ape, etiri ape mo mi mi pasi werese ironamitorowa.

2 Korin 5

Wesi nomo lo ni'arawe hire ma'e ironamisiya.

1Sosu a'i pe tahe pa'are nomo lo ipo wesi wou a'i ne. Nomo awei sahe irosiya su, hepene nomo lo tahe pa'are papu irosiya. Tahe pa'are nomo lo temeniyeyei su, Owane Sitewi lai wesi hire ni'arawe sahe nomo ma'e auwei ne ta'aneye. Wesi ape Owane Sitewi lai nomo ma'e auwei ape, lu tamo ereti lowe lo se ta'ane ta'ame ape, mi mi pasi pasi irorowa. Owane Sitewi lai wesi ape ne nomo ma'e au te'e so'oruwe areiyeye.

2Nomo awei sato irosiya su, nomo wesi ape ne marepi erasi a'i totesiya. Serai nomo marepi sahe heyanete omo'omesiya. Wesi nomo lo hire ma'e irosiya

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, nomo Owane Sitewi ma'e apou te'e towerisiya. “Ne wesi ape se nomo hire ma'e fu tawesire.”

[3]Nomo temeniyeyei su, tahe pa'are weriyei po'uterowa. Ahowa, nomo omo hire ma'e wiyei su, le nomo ma'e tahe pa'are he'i a'i aurowa.

[4]Serai nomo tahe pa'are weriyei sato irosiya su, nomo no'u erasi a'i omo'omesiya. Sosu nomo fofowei orese erasi a'i tamo teritesiya. Ahowa, nomo temeniyeyei su, nomo hepene nomo lo tahe pa'are mase iroteyei wou ta'ama. Ahowa, nomo tahe pa'are he'i a'i, Owane Sitewi lai aurowa ape, aniyei ne totesiya. Sosu tahe pa'are weriyei nomo lo uwaseyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e tahe pa'are he'i a'i aurowa. Serai nomo mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

[5]Sosu a'i pe Owane Sitewi lai tahe pa'are he'i a'i ape nomo ma'e auwei ne ta'aneye. Sosu le lai Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e eimawesai. Serai Hepene Wara'i a'i lo nomo papu itoraiyei su, Owane Sitewi apou eiyei, “Hepene Wara'i a'i ano, ane fene ma'e eimawe arosai ape, le peri te'e nanei tutawe ano ne. Le fene papu wiraiyei su, fene etiri ta siye so'oruwerowa. Nowe me'iye su, ane tahe pa'are he'i a'i fene ma'e ausawirowa.”

[6]Serai nomo mi mi werese marepi wisere a'i teritenamisiya. Nomo tahe pa'are weriyei towafi nomo lo sahe iroteyei su, nomo Meni Owane Pefine a'i lo tahe pa'are he'i a'i anirowata. Serai nomo Meni Owane Pefine a'i mase irorowata. Ahowa, nomo temeniyeyei su, nomo tahe pa'are he'i a'i anirowa. Serai nomo Meni Owane Pefine a'i mase mi mi pasi pasi ironamitorowa.

[7]Etiri werese nomo irosiya ape, nomo Owane Sitewi ne tote tawesisiya. Ahowa, nomo etiri ape mo ne nihe se siye ta'ame.

[8]Marepi nomo lo wisereye nine'inamisiya. Pefine a'i ne! Marepi ano aiwawe a'i totesiya. Ane tahe pa'are weriyei ano arunatireme. Sosu Meni Owane Pefine a'i mase mi mi pasi pasi ironamitorowa.

[9]Etiri tutawe aiwawe a'i ne, etiri werese ape mo, nomo irosiya ape, Owane Sitewi nomo ne au wisereyesiya. Nomo tahe pa'are weriyei nomo lo sahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irosiya su, le nomo ne au wisereyesiya. Sosu nomo Meni Owane Pefine mase iroteyei su, aiwawe a'i le nomo ne au wisereyeyei.

10Nowe ye'ewi heneraiyei su, nomo werese Krais lo etiyei sahe teirowa. Werese ta'i ta'i a'i yo seni werese, nomo werese ta'i ta'i a'i irowe ape, le nomo ma'e etiri tamo auwei. Yo seni wisere a'i, nomo irowe ape, le nomo ma'e etiri ta wisere a'i aurowa. Sosu yo seni luwaru a'i nomo irowe ape, le nomo ma'e etiri luwaru a'i aurowa.

Nomo Owane Sitewi mase kopurame irosiya.

11Sosu a'i pe Meni Owane Pefine ma'e atoweiye a'i ne, nomo lai so'oruwesiye tene! Serai nomo lu taune werese Jisas ma'e henetiyei ne totesiya. Ahowa, Owane Sitewi lai nomo ne siye so'oruwe tepa'asiye. Sosu ane fene ne apou totereme, “Fene marepi towafi fene lo sahe ane ne siye so'oruwerowa.”

12Nomo wiyawi nomo lo ne iyape towafi nomo lo ei ani arowesiya awere? Ahowa, nomo wiyawi nomo lo fene mase ta'aneyei su, nomo fene ma'e nomo ne wisere a'i fa teriteyei ne totesiya. Nomo wiyawi nomo lo ta'aneyei su, Owane Sitewi lo nihe se marepi nomo lo wara'i a'i ne. Serai meni ta iyape topo lo wiyawi lo ne ei ani aroweyei su, fene le ma'e peri wiyeme a'i itiya'u au te'erowa.

13Lu taune tamo nomo ne apou totesiya, “Nomo lu meremereye aiwawe a'i ne.” Peri ape wiyeme a'i su, nomo Owane Sitewi umasiyei ne meremereyesiya. Ahowa, nomo marepi farere a'i irosiya su, nomo fara'u fene ne au pati aniyei.

14Serai Krais nomo werese tote wawesiyenamisiya su, sosu nomo marepi lo kairefi se tote umasinamisiya. Marepi nomo lo kairefi a'i totesiya. Apou a'i meni ta'i nomo werese ne temeniyeye. Serai nomo yo seni luwaru a'i irowei ne tote etisiya.

15Sosu le lu taune werese ne temeniyeye su, lowe, marepi hepene he'i a'i irosiya ape, marepi towafi lowe lo tote umasi ta'ame. Ahowa, lowe, meni ape, lowe ne temeniyeye ape, marepi lo tote umasinamite. Owane Sitewi lai meni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape si tame norohuwe hene ani sineye. Le Meni ape si tame hene norohuwe ani sineye su, le wiyawi ape lowe ne au ta'anesiya.

16Sosu pereye nowe eite se, nomo lu taune siyeyei su, nomo lowe awei lo marepi se au hese ereirowata. Tu naifa ane Krais aiwawe a'i ne awei lo marepi se au hese ereiyei ne toteye. Nomo marepi hepene he'i a'i irosiya su, nomo Krais awei lo marepi se au hese ereirowata.

17Serai lu taune Krais ma'e nate tawesisiya su, lowe marepi hepene he'i a'i ani tepa'asiye. Yo seni weriyei werese lowe lo po'uteye. Sosu etiri werese lowe lo he'i a'i henerai.

18Etiri werese ape mo Owane Sitewi ma'e fai. Tu naifa nomo werese Owane Sitewi ma'e airame ironamiteye. Ahowa, pereye nowe eite se, Owane Sitewi lai nomo werese Jisas lo kairefi se kaiyemo pefine lo au iro henerai. Nomo Owane Sitewi kaiyemo henerai su, le wiyawi lo nomo ma'e ta'aneyei ne auwe. Sosu lu taune Owane Sitewi ma'e airame irosiya ape, nomo fara'u lowe le ma'e henetaiyei. Serai lowe Owane Sitewi lo kaiyemo aiwawe a'i henerairowa.

19Owane Sitewi lo wiyawi apou a'i ne. Le lu taune omo omo werese sahe Krais se le ma'e ta'uwe henetaiyei ne totesiya. Lu taune le ma'e henetaiyei su, le lai yo seni luwaru werese a'i lowe lo au sasari pamoweyei. Owane Sitewi lai peri lo eite nomo ma'e auwe. Serai nomo peri lo ape lu taune werese ma'e au te'e fiyariyei. Sosu lu taune werese Owane Sitewi lo kopurame pefine a'i henerairowa.

20Serai nomo Krais lo peri wanu umasinamiteye. Aiwawe a'i Owane Sitewi lai lu taune werese werese a'i ahi nomo lo se ei aniyei. Serai nomo lu taune werese ma'e Krais lo kairefi a'i se apou au te'esiya. “Fene ai atuwei lo yo seni Owane Sitewi ma'e fa arunatite. Sosu fene werese Owane Sitewi lo kaiyemo fa heneraire.”

21Meni ape, Jisas, yo seni werese wara'i a'i ironamiteye. Owane Sitewi lai meni ape ma'e yo seni luwaru werese a'i nomo lo ani fuwe. Sosu nomo werese Jisas ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i nomo lo au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sasari pamoweyei. Serai nomo nihe lo se nomo lu taune wara'i a'i henerairowa.

2 Korin 6

1Serai Owane Sitewi lai wiyawi lo nomo ma'e ta'aneyei ne auwe su, nomo fene ma'e peri kairefi se au te'e towerisiya. Fene le ne tote tawesi umasiyei su, fene ferafereiyei lo ape ne, marepi fene lo papu irosiya ape, yahowa'i a'i owe ape totete.

2Owane Sitewi lai fene ma'e apou au te'esiya, “Nowe ape se ane peri ano fene wanu umasiyei ne ariariyeye. Nowe ape se fene ane ne wanu tote tawesi umasiyei su, ane fene au pati anirowa.” *Ais* 49:8 Wanure! Pereye nowe eite se Owane Sitewi lai peri lo fene wanuwei ne ariariyeye. Pereye nowe eite se, Owane Sitewi lai le marepi hepene he'i a'i fene ma'e aurowa.

Pol lo etiri orese a'i ne lowe ma'e au te'eye.

3Nomo Owane Sitewi lo wiyawi ta'anesiya su, nomo lu taune peri luwaru a'i wiyawi nomo lo ne au te'e narusiya wou ta'ama. Serai nomo etiri ta yo sahe ani fuwei ne tote ta'ame. Ahowa, yo seni nomo aseyaro wara'i a'i fa heneraite.

4Ahowa, etiri werese nomo irosiya ape, nomo lu taune werese apou au atuatusiya. Nomo Owane Sitewi lo wiyawi siye lu yahowa'i a'i ne. Nomo etiri luwaru a'i teritesiya ape, marepi orese a'i teritesiya ape, sosu yo seni luwaru a'i lu taune nomo ma'e au luwaruwesiya ape, nomo etiri ape mo teritesiya su, lu taune werese nomo ne siyerowa. Nomo Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye lu ne.

5Lu tamo nomo me au se aineye. Sosu lowe nomo kalabus wesi ma'e heneti. Sosu lu taune tomu ne'ese nomo ma'e ai peri erasi irowe. Etiri eite mo se nomo wiyawi erasi ani tohoteteye. Pasi tomu ne'ese nomo nihe howeirowata. Sosu nomo lau erasi se teriteteye.

6Yo seni nomo lo wara'i a'i ne. Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi wisere a'i auwe. Serai nomo Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwesiya. Marepi orese a'i nomo ma'e heneraiyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi fetane a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

auwei. Lu taune tere'e marepi orese a'i teritesiya su, nomo fara'u lowe au pati anisiya. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo papu irosiya su, nomo lu taune tere'e ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.

7Peri nomo lo wiyeme a'i ne. Sosu Owane Sitewi lai nomo ma'e kairefi lo auwe. Nomo yo seni wara'i a'i ironamisiya. Apou a'i nomo yo seni luwaru a'i ereti eyate feni se ai atu tiyatinamisiya. Sosu ereti opi feni se nomo tiye ta ereti anite tawesisiya. Serai yo seni luwaru a'i marepi hepene nomo lo au luwaruwerowata.

8Etiri werese ape mo, nomo irosiya ape, lu taune tamo iyape nomo lo ma'e au te'e wisereyesiya. Sosu lu taune tere'e tamo nomo ma'e te'e naruwe. Lu taune marepi nomo lo ma'e au tote wisereyesiya. Sosu lu taune tere'e tamo marepi nomo lo au luwaruwesiya. Lu taune tere'e tamo peri nomo lo ne wawero a'i te'esiya. Ahowa, nomo Owane Sitewi lo peri au te'esiya su, nomo peri wiyeme a'i au te'esiya.

9Lu taune tamo nomo ne siye so'oruwesiya. Sosu lu taune tere'e nomo ne yahowa'i toteye. Nowe ta se nomo temeniyeyei ne ataheyeye. Ahowa, marepi hepene nomo lo norohuwe a'i irosiya. Lowe nomo ma'e me au se ainesiya. Ahowa, lowe nomo aine tera'e ta'ame.

10Nomo marepi erasi a'i ewitesiya. Ahowa, nomo mi mi weriyei marepi nomo lo sahe tote nine'inamisiya. Nomo etiri ma'aru nomo lo po'utesiya. Ahowa, nomo lu taune tomu ne'ese ma'e Owane Sitewi lo etiri wisere a'i au nonetisiya. Awei lo lu lo nihe se nomo etiri werese po'utesiya. Ahowa, Owane Sitewi lai etiri werese ape mo lo nomo ma'e au te'e naneiyei ape nomo ma'e auwe.

11Fene lu taune omo Korin sahe irosiya ape, peri ano wanure! Nomo etiri werese ne fene ma'e au te'e areiyeye. Nomo peri ta fareyarerowata. Nomo marepi erasi a'i fene ne totenamisiya.

12Nomo fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Ahowa, fene nomo ne marepi fene lo itiya'u tote wawesiye se ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu ane fene ma'e itiya'u au te'esiya. Ane fene ma'e eimane ano wou a'i au te'esiya. Fene marepi erasi a'i se nomo ne au tote wawesiyenamite.

Fene lu taune, Krais ne umasi ta'ame ape, owe ape umasite.

14Fene lu tere'e tamo nati wafei wou a'i tiyei su, lu taune ape mo, Jisas lo yo seni umasi ta'ame ape, fene nati wafei se owe ape tite. Ahowa! Yo seni farere a'i sosu yo seni luwaru a'i lowesi nati wafei tirowata. Aiwawe a'i mitaiyeyei sosu pasi a'i nati wafei tirowata.

15Sosu Krais aiwawe Satan lowe marepi ta'i a'i toterowata. Fene aiwawe a'i. Fene lu tere'e Jisas lo yo umasiye ta'ama ape, fene lowe aiwawe a'i marepi ta'i a'i toterowata.

16Owane Sitewi lo wesi aiwawe. Sosu god tere'e wawero a'i Owane Sitewi lo wesi nati wafei tirowata. Nomo a'i lai Owane Sitewi lo wesi pefine wou a'i ne. Owane Sitewi nomo lo mi mi pasi pasi hepene norohuwe a'i ironamisiya. Tu naifa Owane Sitewi apou eiye, “Ane lu taune tewi ano marepi hepene lowe lo papu onurowa. Ane lowe aiwawe uweirowa. Ane lowe lo Owane Sitewi irorowa. Sosu lowe lu feni pefine a'i ano irorowa.” *Wkp* 26:12

17“Serai fene lu tewi tere'e ape mo atati arunatire. Etiri werese unou a'i ereti se owe ape anitete. Fene yo seni wara'i a'i umasiyei su, fene lu feni pefine a'i lo henerairowa.” *Ais* 52:11; *Ese* 20:34,41

18“Ane tai fene lo henerairowa. Sosu fene werese eimane ano henerairowa.” 2 *Sml* 7:14 Meni Owane Pefine a'i peri ape te'eye.

2 Korin 7

1Kaiyemo mo werese wanure! Nomo Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape mo wanu aniye su, nomo werese yo seni wara'i a'i irote. Etiri werese luwaru a'i tahe pa'are, hepene nomo lo aiwawe a'i au luwaruweyei ape, etiri werese ape mo ne, nomo lai tahe pa'are, marepi hepene au aseyarowe irote. Sosu nomo etiri pefine wara'i a'i Owane Sitewi ne au ironamite.

Pol lo marepi wisereye nine'iyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Fene nomo ne marepi fene lo papu totenamite. Nomo lu taune ma'e au luwaruwe ta'ame. Nomo lu taune werese ma'e peri wawero ta au te'e ta'ame. Ahowa, nomo lu taune lo etiri tamo ta'aneyei ne areare ta'ame.

3Ane peri eite au te'esiya su, ane yo seni fene lo ne au hese erei ta'ame. Ane nowe tu se fene ma'e apou eiye, “Ane fene marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Serai fene temeniyeyei su, ane fene ne aiwawe a'i temeniyereme. Aiwawe a'i fene mi mi pasi pasi iroteyei su, ane fene ne aiwawe a'i irotereme.”

4Ane fene ne marepi kairefi a'i totenamisiya. Ane fene ne marepi wisere a'i totenamisiya. Fene ane marepi fetane a'i auwe. Nomo marepi orese a'i teritesiya su, nomo marepi wisere nine'i se a'i fene ne au teme'eriyesiya.

5Sosu a'i pe nomo omo pani Masedonia ma'e fi su, tahe pa'are nomo lo pere'eyeye. Mi mi werese lu tamo nomo ma'e au luwaruweye. Lowe nomo ne peri te'e naruteye. Serai marepi nomo lo papu atoweiye iroteye.

6Ahowa, Owane Sitewi lai lu taune werese, marepi orese a'i teritesiya ape, le marepi fetane a'i lowe ma'e aurowa. Owane Sitewi lai nomo ne marepi erasi toteye su, serai le meni Taitus nomo ma'e eimawesai.

7Le nomo ma'e henerai su, le marepi nomo lo ma'e au nine'itai. Aiwawe a'i le ane ma'e peri ta fene ne au te'esai. Le ane ma'e apou au te'esai, “Fene, lu taune Omo Korin sahe irosiya ape, le ma'e marepi wisere fetane a'i au irowe. Fene ane siyeyei ne totereme. Sosu marepi orese a'i ane teriteteye ape, fene ane ne marepi erasi a'i ewiteteye. Sosu fene ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.” Serai ane peri ape wanuwe su, marepi ano erasi a'i tote wisereye nine'iteye.

8Fene one towe tutawe ano siye te'eye su, fene marepi orese a'i teriteteye. Ane one towe ape leseye su, marepi ano orese a'i terite ta'ame. Ane marepi orese a'i fene lo siyeye su, marepi ano orese a'i teriteteye. Ahowa, one towe ano nowe oso a'i se fene ne marepi orese a'i au irowe.

9Ahowa, pereye nowe eite se ane marepi erasi a'i tote nine'isiya. Fene one towe ano siye te'eye su, fene marepi orese a'i teriteteye. Ahowa, fene yo seni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

luwaru a'i atati arunati su, marepi ano erasi wisereye nine'iteye. Owane Sitewi lai marepi orese a'i fene lo au irowe. Serai fene yo seni luwaru a'i atati arunati su, one towe ano marepi hepene fene lo ma'e au luwaruwe ta'ame.

10Ahowa, Owane Sitewi lai lu taune tamo marepi orese a'i irowei su, sosu lowe yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunatiyei. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai lu taune werese marepi wisereye nine'iyei. Ahowa, marepi orese a'i, awei lo lu taune teritesiya ape, lowe yo seni luwaru a'i atati arunati ta'ame su, lowe mi mi pasi pasi weriyei temeniyerowa.

11Serai Owane Sitewi lai fene ma'e marepi orese a'i au irowe su, fene marepi hepene fene lo siye etire. Yo seni aseyaro a'i umasiyei ne tohoteteye. Fene lu taune werese ma'e apou au atuatuteye. Lu tamo ane ne yo seni luwaru a'i au fu te'eye su, fene yo seni aseyaro a'i ano ne au te'e areiyeteye. Lowe ane ne au te'e luwaruweteye su, fene lowe ma'e ai marepi toteteye. Fene lowe ne hepene se hemirehemiye. Fene ane ne marepi erasi a'i tote wisereyeteye. Fene ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye. Lowe ane ma'e au luwaruweteye su, fene witane se a'i lowe ma'e itiya'u aineyei ne toteye. Etiri werese ape mo ne fene yo seni aseyaro a'i iroteye.

12Serai ane tu one towe ape fene ma'e leseye su, ane meni ape yo seni luwaru a'i irowe ape, tote ta'ame. Sosu, aiwawe a'i ane meni ape ma'e, etiri au luwaruweye ape tote ta'ame. Ahowa, ane one towe ape fene ma'e leseye su, ane fene ma'e peri ta a'i au lese areiyeye. Fene peri eite wanu umasiyei su, fene etiri ape apou au atuaturowa. Owane Sitewi lo nihe se fene nomo ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye.

13Serai etiri werese ape mo se nomo marepi fetane a'i ironamiteye. Nomo marepi fetane a'i ironamiteye su, nomo meni Taitus ne marepi erasi a'i au wisereye nine'iteye. Le fene mase iroteye su, fene marepi lo au te'e wisereyeteye. Serai yo seni fene lo ne le marepi erasi a'i au te'e nine'iteye.

14Ane iyape fene lo le ma'e ei ani aroweye. Sosu ane yo seni fene lo ne wanuwe su, ane fene ne neritase se ta'ama. Ahowa, nomo mi mi weriyei peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wiyeme a'i fene ma'e au te'eteye. Aiwawe a'i etiri werese ape mo ne, fene iroteye ape, nomo Taitus ma'e au te'eye su, wisere pefine a'i ne.

15Serai le fene werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Le fene mase iroteye su, fene peri lo ape umasiyei ne tohoteyei. Taitus fene ma'e henerai su, fene le ne marepi erasi a'i au tote wisereyeteye. Aiwawe fene le ne marepi fetane a'i au toteteye. Serai fene le ne marepi wisere a'i se eriteye.

16Serai ane fene ne marepi erasi tote wisereye nine'isiya. Ane fene ne marepi erasi a'i toteye su, ane etiri ta apou so'oruwesiya. Mi mi weriyei fene yo seni farere a'i ironamirowa.

2 Korin 8

Krais lo lu feni ma'aru tamo isafiyei ne au ta'uweye.

1Kaiyemo mo, nomo Owane Sitewi lo ferafereiyei ne fene ma'e au te'ereme. Owane Sitewi lai ferafereiyei lo ape lu taune werese ma'e, Owane Sitewi lo yo seni umasiteye ape, omo pani Masedonia sahe auwe.

2Lu tamo lowe ma'e erasi a'i au luwaruweteye su, lowe marepi hepene nine'i teme'eriye irowe. Lu taune tamo ma'aru po'uteye su, lowe lai ma'aru towafi lowe lo lu taune tere'e ma'e auwei ne ani ta'uweye. Lowe werese isafiye a'i ne.

3Wiyeme a'i ane fene ma'e au te'esiya. Lowe ma'aru towafi lowe lo lu taune ape ma'e auwei ne ani ta'uweye. Wiyeme a'i. Lowe ma'aru ariye ataheyeye su, lowe ma'aru ne'ese noneyei ne toteteye. Lowe marepi towafi lowe lo tote umasiteye.

4Lowe nomo ma'e peri kairefi a'i se mi mi weriyei apou te'e toweriye, “Lu taune, Jisas lo yo umasisiya ape, omo pani Judia sahe, lowe etiri ma'aru werese po'utesiya. Serai nomo ma'aru nomo lo lowe ma'e isafiyeyei ne totesiya.”

5Nomo ma'aru ape mo, lowe auwe ape, siyeye su, nomo hepene se su'ariye. Lowe tutawe a'i Meni Owane Pefine a'i ma'e marepi hepene towafi lowe lo auwe. Sosu mo'o lowe Owane Sitewi lo marepi tote umasiteyewe, marepi hepene lowe lo nomo ma'e aiwawe a'i tote wawesiye auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Serai nomo Taitus ma'e peri kairefi a'i se apou te'eye, “Ne omo Korin ma'e tu henerai su, ne lu taune ape mo ma'e eiye, ‘Fene ma'aru tamo lu taune tere'e ma'e auwei ne ani ta'uwere!’ Sosu ne si tame irowa su, ne ma'aru lowe lo, lowe au ferafereiyei ape, ani ta'uwe tepa'asiyei.”

7Fene etiri erasi a'i irosiya. Fene Owane Sitewi lo marepi ne tote tawesi umasinamisiya. Peri werese fene lo wisere erasi a'i se au te'e fiyarinamiteye. Fene etiri werese siye so'oruwesiya. Fene lu taune tere'e ape mo ne au pati aniyei ne totenamisiya. Fene nomo ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai ane fene ma'e peri kairefi a'i se au te'esiya. Fene marepi wawesiyeyei lo wiyawi ironamite. Ma'aru towafi fene lo ne, fene lu taune ma'e marepi erasi a'i se isafiye nonete.

8Ane peri kairefi a'i se fene ma'e au te'esiya wou ta'ama. Ahowa, ane marepi fene lo meme'iyei ne totesiya. Marepi fene lo farere a'i awere? Ane lu taune tere'e lo isafiyeyei ne au te'e atuatusiya. Ane fene ma'e ei towerisiya. Marepi tote wawesiyeyei fene lo wiyeme a'i awere? Arearesiya awere?

9Fene Meni Owane Jisas Krais lo ferafereiyei siye so'oruwe tepa'asiye. Le etiri tomu ne'ese ironamiteye. Ahowa, le etiri werese topo lo fene ne fu arunati. Sosu le hi awei sahe itorai su, le etiri ma'aru werese po'uteye. Serai etiri werese lo po'uteye su, Owane Sitewi lo nihe se, le fene ma'e etiri tomu ne'ese aurowa.

10Serai ma'aru fene lo isafiye noneyei ne, ane marepi ano fene ma'e au te'esiya. Fene marepi ano umasire. Tu naifa iyu menei ta'i i tepa'asiye su, fene ma'aru tamo ta'uwerai. Pereye nowe eite se, fene wiyawi ape ta'ane tepa'asire. Serai fene isafiyeyei lo marepi totenamite.

11Serai fene wiyawi ape iro tepa'asire. Tu naifa fene wiyawi ape irowei ne toteye. Sosu pereye fene wiyawi ape ta'ane tepa'asirowa su, marepi fene lo aiwawe a'i wisereye nine'i toterowa. Fene ma'aru erasi irosiya su, fene ma'aru tewi erasi a'i aure. Ma'aru oso a'i irosiya su, fene tewi oso a'i aure.

12Fene ma'aru tewi a'i lowe ma'e auwei ne totesiya su, Owane Sitewi lai fene ma'e au wisereyeyei. Owane Sitewi lai etiri ma'aru werese meni ta anitesiya

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, siye so'oruwesiya. Ahowa, le lai etiri ma'aru werese meni ta ariye a'i irosiya ape, siye ta'ame.

13-14Marepi ano apou totesiya. Nomo lu taune tere'e ma'e au te'eyei wou ta'ama. “Fene ma'aru tomu ne'ese a'i lu taune ma'e owe ape au isafiyete.” Sosu fene marepi orese a'i teritesiya. Ahowa, fene etiri ma'aru tomu ne'ese a'i irosiya su, fene ma'aru tamo lu taune tere'e ma'e isafiyere. Sosu aiwawe a'i nowe mo'o fene etiri ma'aru po'uteyei su, lu taune tere'e fene ma'e ma'aru tamo isafiyerowa. Serai fene Owane Sitewi lo marepi tote umasirowa.

15Tu naifa Owane Sitewi lai one towe lo sahe apou eiye, “Meni ta ayei tomu ne'ese ta'uwe anisiya ape, wesi lo teme'eriye ta'ame. Sosu meni tere'e ta ayei oso a'i ta'uwe anisiya ape, wesi lo teme'eriyenamisiya.” *Kis* 16:18

Pol meni Taitus omo Korin ma'e eimawesawi.

16Sosu a'i pe meni ta iyape Taitus, le marepi erasi a'i se fene ne au pati aninamiyei ne totesiya. Le nomo aiwawe a'i ne. Serai nomo Owane Sitewi ma'e le ne au te'e wisereyesiya.

17Meni ape peri nomo lo wanu umasiteye ne toteye. Sosu le fene ma'e sewiyeyei ne toteye su, le marepi topo lo umasiteye. Le marepi erasi a'i fene ma'e sewiyereme.

18Serai nomo kaiyemo tere'e nomo lo ta Taitus aiwawe fene ma'e eimawesawiyei. Meni tere'e ape Owane Sitewi lo peri heneruwe au te'eteye su, lu taune werese Owane Sitewi lo yo seni umasisiya ape, lowe le ne au tote wisereyeye.

19Etiri tere'e ta ane fene ma'e te'esiya. Lu taune werese, Owane Sitewi ne tote tawesi umasisiya ape, lowe meni ape nomo aiwawe eimawesawiyei ne ariariyeye. Nomo ma'aru, lu taune tere'e ma'e auwe ape, aiti su, nomo Owane Sitewi lo marepi erasi pefine a'i ne au atuaturowa. Sosu aiwawe nomo lu taune werese ma'e marepi wisere a'i nomo lo au atuatuwei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Nomo ma'aru ape aitiyei su, lu taune peri luwaru a'i nomo ma'e au fu te'erowata. Serai nomo meni ape aiwawe ma'aru ape lu taune ma'e au nonetiyei ne aitirowa.

[21]Marepi sitewi nomo lo apou a'i ne. Owane Sitewi lo nihe se sosu lu taune werese lo nihe se, nomo yo seni farere aseyaro a'i umasiyei.

[22]Nomo kaiyemo tere'e ta lowesi mase fene ma'e eimawesawiyei. Nomo le ma'e wiyawi tomu ne'ese ta'aneyei ne te'e toweriye. Wiyawi werese ape mo ne, le marepi wisere a'i se wiyawi ape mo ta'aneteye. Serai le marepi fene lo ne wanuwe su, le marepi kairefi a'i se, lowesi mase aiwawe a'i ma'aru fene lo au nonetiyei ne totesiya.

[23]Ane Taitus ne totesiya, le kaiyemo ano ne. Sosu le ane mase fene au pati aniyei ne ta'anesiya. Sosu kaiyemo mo nomo lo lowesi ma'e iyei ape ne, lowe lu taune, Krais ne tote tawesisiya ape, iyape lowe lo se iyei. Lowe omo Jerusalem ma'e ma'aru fene lo au nonetiyei ne iyei su, lowe Krais lo marepi ma'e au te'e wisereyerowa.

[24]Serai fene lowe ma'e marepi fene lo au tote wawesiyete. Fene lowe ne marepi tote wawesiyeyei su, lu taune, Krais ne tote tawesisiya ape, lowe tote wawesiyeyei fene lo siyerowa. Sosu lowe apou siye so'oruwerowa. Nomo iyape fene lo ei ani aroweteye su, marepi nomo lo farere a'i ne.

2 Korin 9

Fene lu taune Jisas lo lu feni ani pati ferafereite.

[1]Sosu a'i pe ma'aru ape ne, fene Juda lo lu feni ma'e auwei ne ani ta'uweye ape, lowe Jisas ne tote tawesisiya. Ane peri tere'e tamo fene ma'e leseyei wou ta'ama.

[2]Ane marepi fene lo so'oruwesiya. Mi mi tomu ne'ese ane iyape fene lo lu taune ma'e omo pani Masedonia sahe ei ani aroweye. Ane lowe ma'e apou eiye, “Mi mi werese fene lu taune ma'e au pati ani naneiye. Tu naifa iyu menei i tepa'asiye su, fene omo pani Akaia sahe ma'aru au ta'uwe naneiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lowe marepi wisere a'i fene lo wanuwe su, lowe aiwawe ma'aru tamo au ta'uwe naneiye.”

3Serai ane lu hesi heta fene ma'e eimawesawiyei. Lowe heneraiyei su, lowe peri nomo lo wiyeme a'i siyeyei. Nomo iyape fene lo lu taune ma'e omo pani Masedonia sahe irosiya ape, ei ani aroweteye su, fene peri nomo lo yahowa'i owe ape iro heneraire. Ahowa, ane fene ma'e eisiya, “Fene ma'aru ape mo ani ta'uwe tepa'asiyei.” Serai peri nomo lo lowe ma'e wiyeme a'i heneraiyei.

4Lu tamo omo pani Masedonia ma'e fai ape, lowe ane mase fene ma'e iyei su, sosu fene ma'aru fene lo au ta'uwe nanei ta'ame su, ane fene aiwawe a'i neritase erasi a'i teriterowa. Nomo piyene neritase a'i teriterowa awere? Ane iyape fene lo ne lowe ma'e ei ani aroweye. Sosu fene ma'aru tamo ta'uwe nanei ta'ame.

5Serai ane lu hesi heta ape mo ma'e peri kairefi a'i te'eye. Lowe fene ma'e tu sewiyeyei ne iyei. Lowe heneraiyei su, lowe ma'aru fene auwei ne toteye ape, au ta'uwe nanei tepa'asiyei. Sosu ma'aru fene lo fene au ta'uwe tepa'asiyei ape, sosu marepi fene lo wisere a'i toteyei. Ane marepi fene lo ei tatai aniyei wou ta'ama. Marepi ano apou totesiya. Fene ma'aru ape marepi nine'iyei se aure.

Ma'aru, etiri fene lo lu taune ma'e isafi nonete.

6Peri ano wanu tawesire. Meni ta me so tewi oso a'i tamo yehe sameyei su, le me so oso a'i ta'e aniyei. Sosu meni ta me so tomu ne'ese yehe sameyei su, le me so tomu ne'ese ta'e aniyei.

7Serai peri anowe ape apou te'esiya. Lu taune ta'i ta'i a'i marepi towafi lowe lo ma'aru tamo auwei ne toteyei su, le ma'aru apou a'i auwei. Lu taune ta'i ta'i a'i marepi orese a'i se, lowe ma'aru tamo owe ape aure. Aiwawe a'i ane marepi lowe lo ma'aru tamo auwei ne tatai aniyei wou ta'ama. Lu taune, marepi nine'iyei se ma'aru auwe ape, Owane Sitewi lai lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.

8Piyene awere? Fene ma'aru fene lo marepi nine'iyei se auwei su, Owane Sitewi lai fara'u etiri ma'aru tomu ne'ese fene ma'e itiya'u aurowa. Serai fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

etiri ma'aru fene lo po'uterowata. Le fene ma'e etiri ma'aru tomu ne'ese auwei su, fene fara'u lu taune tere'e etiri ma'aru ariye ape au nonetirowa.

[9]Tu naifa weriyei, Owane Sitewi one towe lo sahe apou eiye, “Meni ta etiri ma'aru tomu ne'ese lu taune ariye ape ma'e, auwei su, yo seni wisere a'i lo mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.” *Sng* 112:9

[10]Serai apou wou a'i ne. Owane Sitewi lai me so same siye meni ma'e au naneiyei. Le aiwawe a'i meni ape ma'e nau ta'ase au ayei ne aunamiyei. Serai Owane Sitewi aiwawe a'i fene ma'e etiri ma'aru tomu ne'ese auwei su, le etiri ma'aru fene lo erasi pefine a'i heneraiyei ne au irorowa. Sosu etiri ma'aru fene lo ape erasi a'i henerairowa su, fene fara'u lu taune tere'e ma'e au nonetirowa.

[11]Serai apou a'i fene etiri ma'aru tomu ne'ese lu taune tere'e ma'e au nonetiyei su, Owane Sitewi lai etiri ma'aru tomu ne'ese fene ma'e itiya'u aurowa. Sosu fene mi mi weriyei lu taune, etiri ma'aru ariye a'i ape ma'e, au nonetiyei. Serai nomo ma'aru fene lo lu taune ma'e au nonetiyei ne aitiyei su, lowe Owane Sitewi ma'e marepi au te'e wisereyerowa. Owane Sitewi lai mi mi werese etiri tomu ne'ese aurowa. Serai fene fara'u a'i nowe tere'e tere'e se lu taune ariye a'i ma'e nonetirowa. Sosu nomo ma'aru ape lowe ma'e wa'aretiyei su, lowe Owane Sitewi ma'e ma'aru fene lo ne au te'e wisereyerowa.

[12]Serai wiyawi fene lo ape fene ta'anesiya ape, fene lu taune tomu ne'ese ma'e, omo Jerusalem sahe, etiri ma'aru ariye ape, au pati aniyei. Lu taune ape mo, Jisas lo yo seni umasisiya ape, ma'aru fene lo aniyei su, lowe yo seni fene lo ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyerowa.

[13]Sosu wiyawi fene lo ape lu taune werese ma'e, fene ta'anesiya ape, apou au atuatu areiyesiya. Lu taune wiyawi fene lo siyeyei su, lowe Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei. Aiwawe a'i lowe apou siye so'oruweyei. Fene Krais lo peri heneruwe mi mi weriyei umasinamisiya. Sosu aiwawe fene ma'aru tomu ne'ese lowe ma'e sosu lu taune tere'e werese ma'e au nonetisiya. Etiri ape mo ne lowe lai Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Serai Owane Sitewi lo seremareyeyei erasi pefine a'i, le fene ma'e auwe ape, lowe siyeyei su, lowe werese fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriyei. Sosu lowe fene ne marepi erasi a'i sewiyeyei ne totesiya.

15Serai Owane Sitewi lai etiri erasi ta nomo ma'e neri a'i auwe su, nomo werese le ma'e au te'e wisereyete. Etiri ape ne, le nomo ma'e neri a'i auwe ape, apou a'i meni eime lo ne.

2 Korin 10

Aposel Pol lai wiyawi topo lo ne itiya'u te'eye.

1Ane, Pol, marepi ano se fene ma'e te'e areiyesiya. Lu taune tamo apou ane se au fu te'eye, “Meni ape Pol nomo mase iroteye su, le marepi lo pere'e a'i ne. Sosu le peri kairefi a'i nomo ma'e au te'e ta'ame. Ahowa, le omo eyeri ma'e iroteye su, marepi lo kairefi a'i sosu ai peri kairefi a'i nomo ma'e au te'esiya.” Serai ane fene ma'e Krais lo marepi momotei a'i sosu marepi wisere a'i se ei toweriyei.

2Ane fene ma'e aiyeyei su, fene weiyai! Fene Krasi lo marepi umasisiya su, ane fene se ai peri kairefi a'i se te'erowata. Ahowa, lu taune tamo ane ne apou te'esiya su, “Pol awei lo yo seni luwaru a'i umasisiya.” Lu taune ape mo ma'e ane lai ai peri kairefi a'i se au te'erowa.

3Peri eite wiyeme a'i tene! Nomo lu aposel aiwawe a'i lu taune werese hi awei sahe wou a'i ne. Ahowa, nomo marepi sitewi lowe lo wou tote ta'ame.

4Ahowa, etiri werese se nomo ai atusiya ape, lowe awei lo lu taune lo etiri wou ta'ame. Ai atuwei lo etiri werese nomo lo, nomo Owane Sitewi lo kairefi se ai atu tiyatisiya. Nomo ai atuwei su, nomo fisahe kairefi werese a'i fara'u aine tapeti towesiyei.

5Nomo fara'u ai peri wawero hi ani ararosawiyei. Sosu lu tamo Owane Sitewi lo yo einamiyei su, sosu lu taune Owane Sitewi ma'e aiyerowata. Nomo fara'u yo seni ape aine fiyari arosawiyei. Sosu nomo marepi luwaru a'i lowe lo werese anite ti tawesirowa su, nomo lowe Krais lo yo seni umasiyei ne au irorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Sosu fene mi mi weriyei Krais lo marepi werese tote umasiyei su, nomo fara'u peri werese lo, fene arisiye ape, nomo fene ma'e fofowei erasi a'i itiya'u auwei ne naneirowa.

7Fene werese nihari tahe a'i siyesiya. Lu taune tamo marepi lowe lo apou a'i te'eye, “Ane Krais lo yo seni umasiye.” Lu taune ape mo lowe marepi towafi lowe lo tame tote etire. Lowe nomo ne au ani ararowei su, lowe peri wawero au te'erowa. Nomo lai lowe aiwawe a'i Jisas lo yo seni umasinamisiya.

8Meni Owane Pefine a'i ane ma'e kairefiyeyei lo auwe. Serai ane iyape topo lo kairefi erasi a'i ne ei ani aroweyei su, ane neritaseyeyei terite ta'ame. Ahowa, kairefiyeyei ape se, Owane Sitewi nomo ma'e auwei ape, nomo tote tawesiyei fene lo au kairefiyerowa. Nomo marepi fene lo au luwaruwerowata.

9Fene one towe ape mo ano siye te'eyei su, ane marepi fene lo au atoweiyei wou ta'ama.

10Meni ta one towe ano siye te'eyei su, apou te'eyei, “Pol lo one towe peri kairefi a'i sosu marepi orese a'i lo au te'esiya. Ahowa, le nomo sato irosiya su, marepi lo pere'e a'i ne. Sosu peri pisa'i a'i ne.”

11Meni ape peri ape te'esiya ape, le peri ano wanu so'oruwere! Nomo eyeri ma'e fene ma'e one towe ta lesesiya su, nomo peri kairefi a'i se fene ma'e leserowa. Sosu aiwawe a'i nomo fene mase irowei su, peri nomo lo nihari fene lo sahe kairefi a'i se aiwawe a'i au te'erowa.

12Lu taune tamo iyape towafi lowe lo ei ani arowesiya. Wiyeme a'i ne. Nomo lowe aiwawe ta'ama. Lowe yo seni towafi lowe lo au hese ereisiya. Lowe lu taune tere'e lo yo seni au te'e hese ereiyei su, lowe yo seni towafi lowe lo se au hese etirowa. Lowe apou totesiya, “Yo seni towafi nomo lo aseyaro farere a'i ne.” Lowe marepi eite totesiya su, marepi lowe lo wisereye ta'ame.

13Lu taune yo seni apou ape irosiya ape, lowe nomo ma'e etiri ta au atuatusiya. Etiri ape apou a'i ne, lowe marepi towafi lowe lo so'oru ta'ama. Ahowa, nomo lowe aiwawe ta'ama. Owane Sitewi lai nomo ma'e kairefiyeyei ta wiyawi lo ta'aneyei ne auwe. Serai nomo wiyawi lo ta'aneyei su, nomo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fara'u iyape nomo lo ei ani aroweyei. Nomo wiyawi tere'e werese ta'aneyei su, nomo iyape towafi nomo lo ei ani arowerowata. Serai nomo wiyawi lo fene ponei sahe ta'aneyei su, nomo fara'u iyape nomo lo ei ani aroweyei.

14Owane Sitewi lai nomo fene ma'e peri lo au te'eyei ne eimawesawi. Sosu nomo fene ma'e tu henerai su, owe meni ta lai fene ma'e Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'e te ta'ame. Serai nomo lu owane fene lo henerai tepa'asiye.

15Serai lu tamo tere'e wiyawi ta'aneyei su, nomo apou eirowata, “Wiyawi ape nomo a'i lai ta'aneye.” Ahowa, marepi nomo lo apou totesiya. Nomo tote tawesiyei fene lo au kairefiyeyei ne totesiya. Sosu wiyawi nomo lo, fene sahe ta'anesiya ape, erasi a'i heneraiyei.

16Serai tote tawesiyei fene lo kairefi a'i irorowa su, nomo fara'u omo pani tere'e eyeri ma'e Krais lo peri heneruwe au te'e fiyariyei ne iyei. Omo pani ape sahe lu tere'e tamo wiyawi ta'ane ta'ame. Sosu lu taune tere'e tamo wiyawi ta'aneyei su, nomo apou eirowata. “Wiyawi ape omo tere'e sahe nomo a'i lai ta'aneye.” Ahowa, nomo iyape towafi nomo lo yahowa'i a'i ei ani arowerowata.

17Tu naifa Owane Sitewi lai one towe lo sahe apou te'eye, “Meni ta iyape ta ei ani aroweyei ne totesiya su, le Meni Owane Pefine a'i lo iyape ei ani arowete.” *Jer* 9:24

18Serai meni ta topo le a'i au te'e wisereyeyei su, Owane Sitewi lai le ne marepi luwaru a'i toteyei. Ahowa, meni ta Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, Owane Sitewi meni ape ne wisere a'i toteyei.

2 Korin 11

Pol lai aposel wawero a'i ne au te'e areiyeye.

1Ane fene ma'e peri pisa'i te'eyei ne totereme. Fene ane ne marepi momotei a'i totere. Fene peri pisa'i ano fa wanure.

2Ane fene ne marepi erasi a'i totenamisiya. Apou aiwawe a'i Owane Sitewi lai fene ne marepi erasi a'i totenamisiya. Fene taune wati'are aseyaro wou a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ane tai ta wou a'i ne. Ane fene meni ta'i ma'e naitu ene ayei ne ariariyeye. Meni ape Krais tene!

[3]Ahowa, marepi ano fene ne atowei a'i totesiya. Tu naifa weriyei weriyei, haru luwaru a'i ape, Satan, le menitani Eve peri wawero se au te'e areareiye. Serai owe meni ta lai fene peri wawero a'i se marepi tatai aniyei ne owe ape au te'e arearete. Sosu fene Krais lo marepi wara'i me'iyeni ma'e atati arunatirowawe, Sepei Satan lo peri wawero tote umasirowa.

[4]Nomo tu fene ma'e Jisas lo peri heneruwe au te'eyei ne fai su, nomo Jisas wiyeme pefine a'i fene ma'e au te'e areiyeteye. Sosu nowe pereye meni ta lai fene ma'e Jisas tere'e wawero au te'e fiyarirai su, fene peri wawero lo marepi nine'iyei se wanu umasirowa. Nomo Hepene Wara'i a'i lo ne fene ma'e au te'eteye. Ahowa, fene sepei wawero a'i tote umasiteye. Nomo fene ma'e peri heneruwe Owane Sitewi ma'e fai ape au te'e areiyeteye. Ahowa, fene peri heneruwe wawero a'i, Satan ma'e fai ape, wanu tote umasisiya.

[5]Wanure! Marepi ano apou totesiya. Lu ape mo fene peri wawero a'i au te'esiya ape, ane lowe unahi ma'e iro ta'ame. Fene apou totesiya, “Lu ape mo, lu wiyeme pefine a'i tene!” Wawero! Lu ape mo lowe lu yahowa'i a'i ne.

[6]Lu tamo ape mo ane ne apou te'esiya, “Pol peri ta au te'esiya su, le peri au te'e noweinowei ta'ame.” Ahowa, peri ape wiyeme a'i su, ane etiri tomu ne'ese siye so'oruwesiya. Nowe mi mi werese ane fene ma'e au te'eteye su, ane marepi wisere a'i ano fene ma'e au te'e atuatu areiyeteye.

[7]Ane fene ma'e Owane Sitewi lo peri heneruwe au te'e fiyariteye su, ane ma'aru fene lo ani ta'ame. Ahowa, ane marepi topo ano hi ani ararowe su, ane iyape fene lo ei ani aroweteye. Yo seni ano ape luwaru a'i awere? Piyete awere?

[8]Ane fene ma'e peri heneruwe au te'eteye su, lu taune omo tere'e tere'e sahe, Owane Sitewi lo yo umasisiya ape, lowe ma'aru ane ma'e auwe. Marepi ape wou a'i ne. Ane ma'aru lowe lo fene ma'e au pati aniyei ne ta'arei aniye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Sosu ane fene mase iroteye su, ane ma'aru po'uteye. Ane ma'aru fene lo ei tore ani ta'ame. Ahowa, kaiyemo mo ano omo pani Masedonia ma'e fai ape, etiri ma'aru ane ma'e aitai. Sosu aiwawe nowe mo'o heta su ane etiri ma'aru werese fene lo ei tore anirowata. Ane mi mi werese fene ma'e marepi orese a'i au ta'ame.

10Krais lo peri wiyeme marepi hepene ano papu irosiya. Serai ane peri wiyeme a'i ape ne ei ani arowenamirowa. Owe meni ta lai omo pani Akaiya sahe peri ape einamirowata. Ane fara'u mi mi weriyei Krais lo peri wiyeme a'i ne ei ani arowerowa.

11Ane piyene apou eisiya awere? Ane fene ne marepi tote wawesiye ta'ame awere? Ei! Owane Sitewi lai marepi ano siye so'oruwe tene! Ane fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

12Serai wiyawi ano ape, ane mi mi werese ta'anesiya ape, lu ape tere'e mo iyape towafi lowe lo ei ani aroweyei su, ane yo seni lowe lo ape einamiyei ne tohoteyei. Lowe apou te'eyei, “Wiyawi ape nomo ta'anesiya ape, Pol lo wiyawi aiwawe a'i ne.” Wawero a'i. Ane peri lowe lo ne te'e naruwei. Ane ma'aru tamo fene ma'e ei towerirowata.

13Lu ape ne, Owane Sitewi lai peri lowe lo au te'eyei ne eimawe ta'ame. Aiwawe a'i lowe Owane Sitewi lo wiyawi siye lu wawero a'i ne. Lowe wiyawi lowe lo ta'anesiya su, lowe lu taune werese ma'e au arearesiya. Lowe atati aweto arearesiyawe, sosu Krais lo wiyawi lu pefine a'i heneraiyei ne totesiya.

14Sawi amou! Wanure! Marepi ano hepene se su'ari ta'ame. Piyene awere? Satan lai sepei luwaru a'i ne. Le a'i lai ipari nihari wisere wou a'i mi erasi tewi mitaiyeyei ne atati arunati.

15Serai Satan lo wiyawi lu ape mo, lowe fara'u wiyawi wisere a'i lu tamo heneraiyei. Lowe wiyawi wisere a'i ta'aneyei su, lowe lu taune tomu ne'ese a'i au te'e arearerowa. Etiri ape ne erasi a'i ta'ama. Lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya su, nowe ye'ewi su, Owane Sitewi lai lowe werese ma'e fofowei erasi aiwawe a'i itiya'u aurowa.

Pol lai fofowei erasi lo ne au te'esiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Ane fene ma'e tame te'esiya. Owe meni ta lai apou totere, “Pol meremereye a'i ne.” Ahowa, meni ape ane ne meremereyeyei toteyei su, ane fara'u fene ma'e meni meremereye a'i wou au te'eyei. Fene peri ano wanuwei su, fene yo seni fene lo ne neritaseyerowa. Sosu le ane meni meremereyeyei se wou a'i wanure. Sosu ane fara'u iyape ano oso a'i ei ani aroweyei.

17Peri ano ape ane fene ma'e au lesesiya ape, marepi topo ano ne. Meni Owane Pefine a'i ane ma'e peri ape au te'e ta'ame. Serai ane peri ape meni meremereyeyei wou a'i au te'esiya.

18Lu taune tomu ne'ese omo pani werese sahe iyape towafi lowe lo a'i ei ani aroweisiya. Serai ane, lowe aiwawe a'i ne, ane iyape ano ei ani aroweyei.

19Fene marepi apou toteye, “Marepi nomo lo wisere a'i tene!” Ahowa, fene marepi wisere a'i totesiya su, fene piyene lu meremereye a'i lo peri wanu umasisiya awere?

20Wiyeme a'i ne. Meni ta fene ma'e peri kairefi a'i se au te'esiya su, fene peri lo wanu umasi nine'isiya. Sosu lowe marepi fene lo tore anisiya su, fene marepi lowe lo umasisiya. Lowe ma'aru fene lo ta'arei aniyei. Sosu lowe fene ne peri te'e naruwei. Lowe yo seni ape irowei su, yo seni lowe lo apou wou nihari fene lo ereti se ainerowa. Sosu nihari fene lo ereti se ainesiya su, fene lowe ne marepi wisere a'i totesiya.

21Ahowa, ane yo seni apou ape fene ma'e au irorowata. Ane yo seni apou ape ne neritaseyeye. Ane yo seni ape apou irorowata. Ahowa, meni ta lai yo seni apou ape mo ne ei ani aroweyei su, ane aiwawe peri tomu ne'ese a'i ei ani arowerowa. Ane peri meni meremereye a'i wou te'esiya.

22Ane lu aposel wawero a'i ne te'esiya. Lowe Hibru lo lu tewi ma'e fai awere? Ane pefine aiwawe a'i ne. Lowe Israel lo lu tewi, Owane Sitewi lai ariariyeye ape, awere? Ane aiwawe tene! Lowe Abraham lo lu tewi awere? Wanure! Ane aiwawe a'i ne.

23Lowe Krais lo wiyawi yahowa'i siye lu awere? Ane peri meni meremereyei wou te'esiya. Ahowa, ane aiwawe Krais lo wiyawi yahowa'i siye meni owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pefine a'i ne. Ane wiyawi lo ta'ane tohotesiya. Nowe tomu ne'ese lu tamo ane kalabus wesi ma'e heneti. Lowe nowe tomu ne'ese tahe ano wafei se aineteye. Nowe tomu ne'ese lowe ane aine tera'eyei ne toteteye.

24Nowe ereti feni werese Juda lo lu owane ane ne'ese wafei se me'iyeni sahe (39) aineteye.

25Nowe hesi heta Rom lo lu owane ane me au se aineteye. Nowe ta'i a'i se lu tamo ane ma'e tapiye se aine tera'eyei ne ani fusawi. Nowe hesi heta ane wai erasi papu iroteye su, wai ape tapiye se aine erauwiye. Mi ta'i pasi ta'i ane sa'i erasi sahe fetaneteye.

26Ane omo omo tere'e ma'e iteye su, nowe tomu ne'ese sa'i ei erasi ane atahe a'i ani aporuwei ne toteye. Ta'arei lu tamo ane aineyei ne toteye, etiri ano ta'arei aniye. Juda lo lu tamo ane au luwaruweyei ne toteye. Sosu lu tewi tere'e aiwawe au luwaruweyei ne toteye. Ane omo omo tere'e sahe marepi luwaru a'i teriteye. Sosu ane ipo erasi sahe marepi luwaru a'i teriteye. Ane sa'i erasi sahe iroteye su, tahe ano luwaru a'i teriteteye. Sosu kaiyemo wawero a'i ane ma'e au luwaruweteye.

27Ane wiyawi erasi ta'aneye su, ane ta'ane tohoteteye. Sosu tahe ano orese nono'oweye teriteye. Pasi tomu ne'ese ane nihe howei te ta'ame. Ane lau erasi teriteteye. Ane sa'i wawe teriteteye. Nowe tomu ne'ese ayei werese po'uteteye. Wesi ariye, sosu ipari tahe ariye.

28Etiri tomu ne'ese ane ma'e henerai. Mi mi werese lu taune, Jisas lo peri umasisiya ape, lowe marepi orese a'i teriteteye su, ane aiwawe a'i lowe ne marepi orese a'i teriteteye.

29Lu taune tamo marepi kairefi a'i po'uteyei su, ane aiwawe a'i marepi kairefi a'i ano po'uteyei teriterowa. Sosu meni ta fene yo seni luwaru a'i irowei ne tatai aniyei su, ane aiwawe a'i le ne ai marepi toterowa.

30Ane iyape ano ei ani aroweyei su, ane fara'u tahe pere'e a'i ano ne ei ani arowerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31Owane Sitewi lai, Meni Owane Jisas lo aite pefine a'i, marepi orese a'i ape mo siye so'oruweye tene! Wiyeme! Ane peri wawero se fene areare ta'ame. Nomo mi mi pasi pasi weriyei iyape lo ei ani arowenamite.

32Ane omo Damaskus saro iroteye su, awei lo meni owane pefine a'i ta lu taune omo ape sahe au noweinoweiteye ape, le awei lo meni owane tutawe iyape Aretas unahi iroteye. Meni owane tutawe lo ai atu siye lu tamo omo lo yo tewiye werese einamiteye. Le ane ereti wafei se ti tawesiyei ne toteteyewe, kalabus wesi ma'e heneti.

33Ahowa, ane omo ape arunatiyei ne toteye su, kaiyemo ano tamo ane ipi papu wiye sosu lowe eresene a'i ipi tope'e yo ani aro itowe. Serai ane meni owane ape atowei a'i arunati iteroti.

2 Korin 12

Pol hamehameyei tamo siyeye.

1Ane iyape topo ano ei ani aroweyei ne totesiya. Ahowa, ane iyape ano ei ani aroweyei su, ane meni meremereye a'i wou te'esiya. Ahowa, ane peri tere'e ne fene ma'e au te'e areiyesiya. Ane hamehameyei ta ne Meni Owane Pefine a'i lai ane ma'e au atuatuwe ape, fene ma'e au te'esiya. Sosu suwou peri tamo aiwawe fene ma'e au te'esiya.

2Tu naifa iyu menei ereti hesi werese lowe hesiyo hesiyo (14) i tepa'asiye su, meni ta Owane Sitewi lai omo lo hire pefine a'i ma'e heneti ape, ane, meni ape siye so'oruwesiya. Meni ape Owane Sitewi lo omo pefine a'i siyeye awere? Piyete awere? Meni ape hamehameyei sahe iroteye awere? Ane so'oru ta'ama. Owane Sitewi a'i lai siye so'oruwesiya!

3Sosu ane fene ma'e te'esiya. Wiyeme a'i meni ape Owane Sitewi lai omo hire pefine a'i lo ma'e hene ani tepa'asi aniye. Tahe pa'are aiwawe siyeye awere? Hepene lo a'i siyeye awere? Ane so'oru ta'ama.

4Ane a'i lai meni ape ne. Owane Sitewi lai meni ape omo lo hire ma'e hene wiye. Ane peri tomu ne'ese wisere a'i ne wanuwe. Etiri werese ane siyeteye ape, ane fene ma'e au te'eyei ne amouwesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Meni ape ne, ane iyape lo ne ei ani arowesiya. Ahowa, ane iyape topo ano ei ani arorowata. Ane tahe pere'e werese ano fara'u ei ani arowerowa.

6Ane iyape ano topo ei ani aroweyei ne toteyei su, ane meni meremereyeyei wou ta'ama. Ahowa, ane peri wiyeme a'i au te'eyei. Ahowa, ane iyape topo ano ei ani arowe ta'ame. Lu taune ta mo iyape ano ei ani aroweyei su, yo seni lowe lo luwaru a'i ne. Ahowa, lu taune tamo etiri tamo, ane iroteye ape, siyeye su, sosu peri ano wanuteye su, lowe fara'u iyape ano Owane Sitewi ma'e ei ani aroweyei. Lowe iyape ano ei ani aroweyei su, yo seni ape wisere a'i ne.

7Owane Sitewi lai hamehame ape ane ma'e au atuatuwe. Ane Owane Sitewi lo etiri erasi a'i siyeye. Marepi lo apou toteye. Ahowa, Ane a'i lai iyape topo ano ei ani arowerowata. Serai Owane Sitewi lai tahe ano sahe wafei ni'ari se au tewiye. Mi mi werese ane wafei ni'ari ape tahe ano sahe fofowei erasi teriteteye. Fofowei ape Satan ane ma'e aineteyewe, ane ma'e au luwaruweteye. Serai hamehameyei ape ne, ane iyape ano ei ani arowerowata.

8Nowe hesi heta ane Meni Owane Pefine ma'e ei toweriteye. “Ne fara'u wafei ni'ari ape ani tahe anire.”

9Sosu le ane ma'e itiya'u eiye, “Ahowa, ferafereiyei ano ne ne fara'u a'i ne. Ne tahe pere'e a'i irosiya su, kairefi ano marepi no pefine a'i heneraiyei.” Sosu marepi ano wisere a'i totesiya. Ane tahe pere'e a'i irosiya su, Krais lo kairefi ane ma'e napetunamisiya.

10Serai ane Krais lo marepi umasiyei su, ane fara'u tahe pere'e a'i teriteyei. Sosu lu tamo ane ne te'e naruwei su, marepi ano nine'irowa. Sosu lowe ane ma'e marepi orese a'i au irowei su, ane marepi wisere a'i toterowa. Sosu lowe ane ma'e au luwaruweyei su, ane marepi fetane a'i teriterowa. Sosu etiri luwaru a'i ane ma'e heneraiyei su, ane marepi momotei a'i teriterowa. Serai ane tahe pere'e a'i irosiya su, ane kairefi a'i henerairowa.

Pol Korin lo lu taune ne marepi erasi toteteye.

11Ane meni meremereyei wou a'i au te'esiya. Ahowa, fene ane ma'e peri apou ape te'eyei ne au irowe. Fene iyape ano Owane Sitewi ma'e ei ani aroweye su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

etiri ape wisere a'i ne. Wiyeme a'i. Ane meni yahowa'i. Ahowa, lu ape mo, meni owane tere'e lo peri wawero au te'eteye ape, ane lowe lo unahi iro se ta'ame. Lu ape mo lu yahowa'i pefine a'i ne.

12Owane Sitewi lai ane peri heneruwe pefine a'i lo au te'e areiyeyei ne ariariyeye. Etiri werese ape mo, Owane Sitewi ma'e fai ape, ane fene ma'e au atuatuteye. Ane etiri werese ape mo ane fene mase ta'ane tohoteye ape, ane marepi momotei eresene a'i se ta'aneteye. Serai Owane Sitewi lo wiyawi erasi pefine a'i, sosu etiri yaru erasi a'i, fene siyeteye ape, ane lai ta'aneye.

13Ane wiyawi ano lu taune werese mase, Jisas lo yo seni umasiye ape, ta'aneteye. Ane fene ma'e wiyawi aiwawe a'i ta'aneteye. Etiri ta'i ane fene ne te'e a'i au irowe. Ane etiri ma'aru werese fene lo ei toweri ta'ame. Ane fene ma'e ma'aru tamo ei toweri ta'ame su, yo seni ano luwaru a'i awere? Ane yo seni luwaru a'i ta fene ne irowe su, fene yo seni luwaru a'i ano tote i'anere.

14Tu naifa ane nowe hesi a'i fene ma'e sewiyeye. Sosu nowe pereye eite se, ane fene tame sewiyeyei ne totesiya. Ane fene werese ma'e marepi orese a'i au iro wou ta'ama. Ahowa, ane etiri ma'aru werese fene lo aniyei ne ei toweri ta'ame. Ahowa, ane marepi fene lo tataiyei ne totesiya. Eimane oso wiyawi erasi a'i ta'ane tohoterowa su, lowe ma'aru lowe lo tai mai ma'e aurowata. Ahowa, tai mai lowe lo fara'u wiyawi erasi ta'ane tohoterowawe, sosu ma'aru lowe lo eimane lowe ma'e aurowa.

15Ane ma'aru werese ano fara'u fene ne au pati aniyei ne ani fusawirowa. Aiwawe a'i ane marepi hepene ano fene ne au pati aniyei ne temeniyerowa. Ane fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Ane fene marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, fene piyene ane ne ai marepi totenamisiya awere?

16Fene marepi ano aiwawe toteye. Ane fene ma'e marepi orese a'i au iro ta'ame. Ahowa, meni ta ane ne apou eiyei, “Pol peri wawero nomo ma'e au te'e areareye. Sosu le marepi nomo lo tatai aniyei ne mariwe wou a'i ta'aneye. Le ma'aru nomo lo ta'arei aniyei ne totesiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Serai ane fene ma'e itiya'u ei towerisiya. Piyene fene apou a'i te'esiya awere? Ane kaiyemo mo ano fene ma'e eimawesawi su, ane ereti lowe lo se ma'aru werese fene lo ei toweri aniye awere? Piyete!

18Ane lai meni Taitus kairefi a'i se ei toweriye, “Ne omo Korin ma'e sewiyenarire.” Ane kaiyemo tere'e ta le mase fene ma'e eimawesawi. Lowesi etiri ma'aru fene lo ei toweri aniye awere? Piyete awere? Meni ape marepi ano aiwawe a'i totesiya. Sosu nomo wiyawi aiwawe a'i ta'anesiya tene! Sosu yo seni nomo lo aiwawe a'i ironamisiya.

19Fene one towe eite ano siye te'eyei su, fene nomo ne marepi erasi apou a'i toteyei. Nomo peri nomo lo nihe fene lo se au fareraiyeyei. Ahowa, nomo fene ma'e Owane Sitewi lo nihe se Krais lo marepi wou au te'eyei. Kaiyemo mo ano, etiri werese, nomo ta'anesiya ape, nomo fene ne au pati aniyei ne ta'anesiya.

20Ane fene ne atoweiyesiya. Ane fene ma'e sewiyeyei su, ane yo seni luwaru a'i tamo fene irowe ape, siyeyei awere? Ane yo seni luwaru a'i fene lo siyeyei su, ane fene ne ai marepi erasi a'i toteyei. Sosu fene marepi ano ne orese a'i teriterowa. Ane fene ne marepi pere'e a'i iro ta'ame. Piye yo seni apou ape ane siyeyei awere? Ai peri tiyati te'e te'eyei, lu taune ma'e au luwaruweyei, lu taune ne peri te'e naruwei, peri wawero a'i au te'eyei, iyape towafi fene lo ei ani aroweyei. Peri luwaru a'i te'eyei. Peri luwaru me'iyeni ma'e tiyati te'eyei, peri arisiyei te'eyei. Ane yo seni luwaru a'i apou ape mo atoweiyesiya.

21Etiri tere'e ta ane fene ne atoweiye a'i totesiya. Ane fene ma'e tame sewiyeyei su, Owane Sitewi lai ane ma'e fene lo nihe se ani ararowei. Sosu ane lu taune tomu ne'ese, yo seni luwaru a'i irowe ape, ane lowe ne luwei erasi a'i irowei. Yo seni luwaru a'i lowe lo mi mi werese ironamisiya. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari ta'ame. Lowe me'iyeni ma'e yo seni eite atati arunati ta'ame. Yo seni unou a'i, tafa'e yo seni luwaru a'i, yo seni siye wisereyeyei. Lowe yo seni apou ape me'iyeni ma'e atati arunati ta'ama.

2 Korin 13

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Peri ye'ewi kairefi a'i au te'eye.

[1]Tu naifa ane nowe hesi a'i fene ma'e sewiyeye. Sosu nowe pereye eite se, ane fene ma'e tame sewiyeyei ne totesiya. Ane aiyeyei su, ane yo seni luwaru werese a'i, lu taune tamo iroteye ape, siye etiyei. Tu naifa Owane Sitewi, one towe lo sahe, peri ta apou leseye. Peri ape wanu etire! “Lu taune tamo yo seni luwaru a'i iroteye su, lu hesi, lu hesi heta marepi ta'i a'i yo seni luwaru a'i ne au te'erowa.” *Lo* 19:15 Lu taune werese marepi ta'i a'i siye so'oruweye. Lowe yo seni luwaru a'i iroteye.

[2]Ane peri ta fene yo seni luwaru a'i tu iroteye ape, sosu fene werese ma'e aiwawe peri kairefi a'i se au te'eye. Tu ane nowe to'uresi fene ma'e sewiyeyei ne fai su, ane peri kairefi a'i se fene ma'e te'eye. Sosu pereye nowe eite se ane, omo eyeri ma'e irosiya ape, peri eite tame te'esiya. Lu taune werese ma'e yo seni luwaru a'i iroteye ape, ane lowe werese awera'iyenati ta'ame. Fene ai marepi ano teriterowa.

[3]Ane aiyeyei su, fene werese etiri ape siye so'oruweyei. Krais lai peri lo fene ma'e ahi ano se au te'esiya. Le yo seni luwaru a'i fene lo siye etiyei su, le tahe lo pere'eye ta'ame. Ahowa, le fene ma'e kairefi erasi a'i lo au te'e atuatuwei.

[4]Wiyeme a'i. Lowe Jisas me tape'i sahe aine ti tawesi heriye su, le tahe pere'e a'i se temeniyeye. Ahowa, Owane Sitewi lai kairefi erasi a'i se le ne si tame ta'ane norohuwe hene aniye. Serai nomo marepi hepene ta'i a'i le mase irosiya su, nomo aiwawe tahe pere'eyesiya. Ahowa, nomo fene mase irowei su, nomo Owane Sitewi lo kairefi a'i se mi mi weriyei marepi hepene lo umasinamirowa.

[5]Serai ane fene ma'e au te'esiya. Fene werese yo seni werese towafi fene lo au hese ereite. Fene Krais lo marepi umasisiya awere? Piyete awere? Krais lo marepi hepene fene papu irosiya awere? Fene Krais lo marepi siye so'oru ta'ame su, Krais marepi hepene fene lo papu iro ta'ame.

[6]Ane lai yo seni werese topo ano au hese ereiye su, serai ane etiri ape so'oruwesiya. Krais marepi hepene ano papu irosiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Ahowa, nomo Owane Sitewi ma'e fene ne apou au te'e towerisiya. “Fene werese yo seni luwaru a'i owe ape irote.” Nomo fene mase wiyawi ta'aneye su, nomo lu taune ma'e iyape nomo lo ei ani arowe wou ta'ama. Ahowa, fene yo seni farere a'i fa irote. Fene wiyawi nomo lo ne apou totesiya su, nomo wiyawi nomo lo sahe winetaiyei. Fene marepi apou a'i totesiya su, fara'u a'i ne. Fene mi mi weriyei farere a'i fa irote.

8Nomo werese peri pefine ma'e ai atu tiyatirowata. Ahowa, nomo mi mi weriyei peri pefine fa au te'e fiyarite.

9Nomo tahe pere'e a'i irosiya su, sosu fene tahe kairefi a'i irosiya su, nomo marepi wisere a'i totesiya. Sosu nomo Owane Sitewi ma'e fene ne au te'e toweriyei. Fene werese Jisas lo marepi pefine a'i ma'e si tame aiyerowawe, le ne tote tawesi umasirowa.

10Serai ane eyeri ma'e one towe eite fene ma'e lese ausawi. Ane fene ma'e sewiyeyei su, ane fene ma'e kairefi se au te'eyei wou ta'ama. Owane Sitewi lai ane ma'e kairefi lo ape auwe. Ane Owane Sitewi lo kairefi se fene ma'e au luwaruweyei wou ta'ama. Ahowa, ane tote tawesiyei fene lo au kairefiyeyei ne toteyei.

Peri ye'ewi eritesiya.

11Peri ye'ewi ane fene ma'e au te'esiya. Fene marepi fene lo sahe tote iro nine'inamite. Fene yo seni wara'i a'i tohote ironamite. Peri werese ano wanu umasite. Fene werese marepi ta'i a'i tiyati totete. Fene werese ai peri owe ape tiyati te'ete. Serai fene peri eite wanu umasiyei su, Owane Sitewi lai, lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyesiya ape, sosu lu taune werese ma'e marepi fetane a'i ausiya ape, le lai fene mase mi mi weriyei ironamitorowa.

12Fene werese ta'i ta'i a'i tote wawesiyeyei lo se, lu taune ma'e, Jisas ne umasisiya ape, tiyati eritete. Lu taune Krais lo marepi umasisiya ape, lowe ane mase irosiya ape, lowe fene ma'e au eritesawisiya.

13Meni Owane Jisas Krais lo ferafereiyei, sosu Owane Sitewi lo marepi erasi tote wawesiyeyei, sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i, fene papu ironamisiya ape, lowe fene werese mase ironamitorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Galesia

Galesia 1

1Ane Pol. Meni Owane Jisas Krais, sosu Owane Sitewi Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo, lowesi lai ane lu taune ma'e peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariyei ne ariariye eimawesawi. Jisas temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame au ta'ane norohuwe sineye. Owe lu tamo ane ariariyeyei ne ei ani ta'ame. Aiwawe lu lo marepi lai ane eimawesawi ta'ame.

2Ane, sosu kaiyemo tamo, ane mase irosiya ape, aiwawe a'i, nomo one towe eite lu taune ma'e, Meni Owane Jisas lo peri umasisiya ape, omo pani Galesia irosiya ape ausawiyei.

3Ane Owane Sitewi, Tai Pefine a'i nomo lo, sosu Meni Owane Jisas Krais aiwawe a'i fene ma'e ferafereiyei lowesi lo, sosu marepi fetane a'i lowesi lo neri a'i auwei ne ei towerisiya.

4Tu naifa nomo yo seni luwaru a'i lo kairefi unahi iroteye. Nomo yo seni pefine a'i irorowata. Ahowa, Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, le lai nomo yo seni luwaru a'i nomo lo ani ta'ane sasariyewe, nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Serai nomo yo seni luwaru a'i lo kairefi unahi iro ta'ame.

5Serai nomo Owane Sitewi Pefine ma'e mi mi pasi pasi weriyei weriyei au wisereyenamite. Peri ape wiyeme a'i tene!

Krais lo peri heneruwe wisere a'i ta'i a'i ne.

6Ane peri ta fene ne wanuwe. Fene witane a'i se Owane Sitewi me'iyeni ma'e atati arunatiyewe, peri heneruwe tere'e a'i ta tote umasiteye. Le fene Krais lo ferafereiyei se ei aniye. Serene ane fene ne hepene se su'ariye.

7Wanure! Krais lo peri heneruwe pefine a'i ne. Peri heneruwe tere'e tere'e werese a'i wawero a'i tene! Lu tamo lai marepi fene lo au areare meremereyeyei ne totesiya. Lowe Krais lo peri heneruwe wara'i a'i au atati luwaruweyei ne totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Nomo fene ma'e fai su, nomo peri heneruwe wara'i pefine a'i fene ma'e au te'e fiyari areiyeteye. Ahowa, nomo lai peri heneruwe wawero a'i fene ma'e au te'e fiyariyei su, sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo ipari wisere a'i tamo peri heneruwe wawero a'i fene ma'e au te'e fiyariyei su, Owane Sitewi lai lowe werese yehe omo ma'e weriyei weriyei itomu ti sero'owei ne ani fu arosawirowa.

9Ane nowe tu naifa peri ta fene ma'e au te'eye. Serai ane peri ape fene ma'e tame te'esiya. Peri heneruwe wisere a'i a'i ape nomo lai fene ma'e au te'e areiyeteye ape, wiyeme pefine a'i tene! Meni ta peri heneruwe wawero a'i fene ma'e au te'eyei su, Owane Sitewi lai le yehe omo ma'e weriyei weriyei itomu ti sero'owei ne ani fu arosawirowa.

10Ane peri eito eite au te'eyei su, ane lu lo marepi nine'iyei wanuwei ne totesiya awere? Opiyai! Ane Owane Sitewi lo marepi nine'iyei wanuwei ne totesiya awere. Ane lu taune ma'e marepi wisere a'i wanuwei ne totesiya awere? Ahowa, ane lu taune lo nine'iyei wanuwei ne toteyei su, ane Krais lo wiyawi yahowa'i siye meni irorowata.

Owane Sitewi lai Pol au te'eyei ne ei ani ariariyeye.

11Kaiyemo mo, Krais lo peri heneruwe ne, ane fene ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Serai fene peri ano wanu etire. Peri heneruwe ape ane au te'e areiyesiya ape, lu lo marepi ma'e fai ta'ama.

12Lu tamo peri heneruwe ape ane ma'e au te'e ta'ame. Aiwawe a'i lowe peri heneruwe ape ane ma'e au atuatu ta'ame. Ahowa, Owane Jisas Krais lai peri heneruwe wisere a'i lo ane ma'e au atuatu areiyeteye.

13Yo seni ano, ane tu naifa iroteye ape, fene wanu so'oruwe tepa'asiye. Tu naifa ane Juda lo meni owane pefine a'i ne. Ane Juda lo yo peri werese umasinamiteye. Ane lai lu taune Krais lo yo seni tote umasiteye ape, au luwaruwe etinamiteye. Ane lowe ma'e au feraferei ta'ame.

14Ane Juda lo yo seni iroteye su, ane Juda lu tewi tere'e werese ane ponei sahe iroteye ape, ani fu arowe. Ane Juda lo meni owane pefine heneraiyei ne toteye. Ane mi mi weriyei Juda lo ya'ariyei lo yo seni iro etinamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15-16Ahowa, Owane Sitewi lai tu naifa weriyei weriyei ane le ne au te'e areiyeyei ne ariariyeye. Tu mai ano ane autei ta'ame su, le ane ferafereiyei lo se ei aniye. Nowe me'iye su, le meni eime lo ane ma'e au atuatuwei ne nine'iye. Le ane lu tewi tere'e ma'e peri lo au te'e areiyeyei ne ei aniye. Le ane ei aniye su, ane lu tere'e tamo ane ma'e Krais lo peri au atuatuwei ne ei toweri ta'ama.

17Ane omo Jerusalem ma'e lu ape Jisas tu ei aniye ape, ei toweriyei ne i ta'ame. Le ane me'iye su ei aniye. Ahowa, ane omo pani Arebia ma'e fi. Nowe me'iye su ane omo Damaskus si tame fi.

18Iyu menei hesi heta i tepa'asiye su, ane omo Jerusalem ma'e Pita siye so'oruweyei ne yaneye. Ane le mase poweiye mi ereti feni hesi lowe feni werese te'e tiyatiteyei ne iroteye.

19Ahowa, ane Meni Owane Jisas lo pa'ise Jems siyeye. Ane lu tere'e, Jisas tu ei aniye ape, siye ta'ame.

20Serai peri eite ane fene ma'e lese ausawisiya ape, Owane Sitewi so'oruwe tepa'asiye. Peri werese ano wiyeme pefine a'i tene! Ane fene ma'e areare se ta'ame.

21Ane omo Jerusalem arunati su, ane omo pani Siria, sosu omo pani Silisia ma'e fi.

22Lu taune Krais lo yo seni umasinamiteye ape, omo pani Judia sahe, lowe nihari ano siye so'oru ta'ama.

23Ahowa, lowe peri ta ane ne wanuwe. “Meni ape, Pol, nomo werese Krais lo yo seni umasisiya ape, au luwaruwenamiteye. Le lu taune ma'e Krais ne tote tawesiyei ne au te'e areiyeteye. Nowe tu naifa le Krais ne tote tawesiyei ape au luwaruweyei ne toteye.”

24Serene, lowe Owane Sitewi Pefine ma'e ane ne au te'e wisereyenamiteye.

Galesia 2

Lu aposel ape mo Pol ne marepi ta'i a'i toteteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Sosu a'i pe iyu menei ereti feni hesi lowe hesiyo hesiyo (14) i tepa'asiye su, ane, Barnabas aiwawe a'i omo Jerusalem ma'e si tame yaneye. Notosi meni Taitus mase aiwawe heneti.

[2]Owane Sitewi lai ane ma'e etiri ta au atuatuwe. Le ane ma'e omo Jerusalem ma'e lu owane ma'e Jisas tu ei aniye ape, au te'eyei ne eimawesawi. Ane lu owane ta'i ta'i eresene a'i ta'uweraiyewe, lowe ma'e eiye, “Peri heneruwe wisere a'i ape ane au te'e areiyesiya ape, ane lu tewi tere'e ma'e au te'e fiyarisiya.” Serai ane omo Jerusalem ma'e fiyewe, lowe se apou te'e tiyatiye. “Ane lu tewi tere'e ma'e Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyarisiya.” Wiyawi werese ano ane tu iroteye ape, sosu ane pereye irosiya ape, lowe ane me'iyeni ma'e atati arurowa awere? Ane lu tewi tere'e ma'e Krais lo peri te'e fiyariyei su, lu owane ape mo ane ne ai marepi toterowa awere? Serene ane atoweiyeyewe, ane lu owane ape mo eresene a'i au te'e tiyatiyei ne fi.

[3]Meni ape Taitus, Pani Grik ma'e fai ape, ane mase iroteye. Ane apou toteye, lowe Taitus lo tahe towei. Ahowa, lowe le ma'e apou te'e ta'ame, “Ne Juda lo lu tewi fa heneraire.” Lowe Juda lo yo seni umasi ta'ame. Ahowa, lowe tahe lo tewi tou ta'ame.

[4]Serene ane peri ape toteye. Ahowa, Lu tamo Krais lo yo seni umasi areareteye ape, lowe nomo mase erese a'i ta'uwerai. Lowe Krais Jisas lo yo seni aseyaro a'i, nomo iroteye ape, siye etiyei ne toteye. Lowe apou totesiya, “Lu taune Krais ne tote tawesisiya ape, lowe werese Juda lo ya'ariyei yo seni fa umasinamite. Serai lowe werese wiyawi yahowa'i siye lu taune fa henerairowa.” Ahowa, nomo Krais ne tote tawesiyei su, nomo Juda lo yo peri lo kairefi unahi iro te ta'ame.

[5]Ahowa, nomo marepi lowe lo mi mi werese se tote umasi ta'ame. Krais lo peri heneruwe wisere a'i pefine a'i fa ironamite. Serene nomo lowe ma'e te'e kairefiyeye. “Nomo marepi fene lo umasirowata.” Serai fene Krais lo peri heneruwe ape wanuwei su, peri wara'i a'i fene mase ironamirowa.

[6]Lu owane werese ne, marepi ano apou a'i totesiya. Lowe iyape erasi totesiya ape, etiri yahowa'i ne. Owane Sitewi lu taune lo yo seni au hese ereirowa su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le nihari tahe siye ta'ame. Ahowa, le marepi papu au hese ereirowa. Lu owane ape mo ane ma'e te'e tiyatiye su, lowe peri he'i a'i au te'e ta'ame.

7Ahowa, lowe marepi tere'e toteye. Lowe etiri ape siye so'oruweye. Owane Sitewi lai ane lu tewi tere'e werese ma'e peri heneruwe wisere a'i lo au te'e fiyariyei ne ei aniye. Apou wou a'i le meni Pita, Juda lo lu tewi werese ma'e au te'e fiyariyei ne ei aniye.

8Serai Owane Sitewi lai kairefi lo se ane lu tewi tere'e ma'e eimawesai. Sosu aiwawe a'i le meni Pita kairefi lo se Juda lo lu tewi ma'e eimawesawi.

9Lu owane ape mo Jems, Pita, Jon, lu taune tamo lowe ne apou toteteye. Lu taune Krais ne tote tawesisiya ape, ta'uweyei su, lu hesi heta lu owane pefine a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo marepi notosi ne siye so'oruweye. Owane Sitewi lai ane wiyawi ape irowei ne auwe. Serene lowe ereti se Barnabas, ane notosi eriteye. Notosi lowe ma'e ereti se eriteye su, nomo Owane Sitewi lo wiyawi lefeifo henerai tepa'asiye. Nomo marepi ta'i a'i toteteye. Barnabas ane, notosi lu tewi tere'e ma'e au te'e fiyarirowa. Sosu lowe Juda lo lu tewi ma'e au te'e fiyarirowa.

10Sosu lowe notosi ma'e peri ta te'e toweriye. “Fenesi lu taune ma'aru etiri ariye ape au pati anire.” Etiri ape ane aiwawe a'i tote ironamisiya.

Pol lai Pita lo marepi luwaru a'i au fareraiyeye.

11Sosu a'i pe Pita omo Antiok ma'e henerai su, le marepi luwaru a'i toteye. Serai ane le ma'e lu taune lo nihe se au te'e fareraiyeye. Le yo seni luwaru a'i irowe.

12Nowe tu naifa Jems Juda lu tewi tamo omo Antiok ma'e eimawesai. Pita lu tewi tere'e tamo mase mi mi werese ene ayei ne onuteye. Serai Juda lu tewi ape mo henerai su, le lowe ne atoweiyeye. Le apou toteye, “Juda lo lu tewi lai lu tewi tere'e werese lo tahe touwei ne toteye.” Serene le lu tewi tere'e ape mo me'iyeni ma'e atati aruteye.

13Sosu aiwawe a'i Juda lo lu tewi tere'e tamo lai Krais ne tote tawesiteye ape, Pita lo marepi luwaru a'i tote umasiteye. Lowe aiwawe a'i marepi hesi a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

toteteye. Lowe lai Barnabas aiwawe a'i marepi luwaru a'i lowe lo tote tatai aniteye.

14Yo seni luwaru a'i ape lowe iroteye ape, lowe Krais lo peri heneruwe wiyeme pefine a'i umasi ta'ame. Serai ane yo seni luwaru a'i lowe lo siyeteye su, ane lu taune lo nihe se Pita ma'e eiye, “Mai no auteiye su, ne Juda lo meni pefine a'i ne. Ahowa, ne Krais ne tote tawesiye su, ne Juda lo yo peri lo kairefi unahi iro ta'ame. Ne lu tewi tere'e lo yo seni wou ironamisiya. Ne Juda lo yo seni pefine iro ta'ame. Serai ne piyene lu tewi werese ma'e apou eisiya awere? ‘Fene Juda lo ya'ariyei yo seni werese fa umasinamite.’

15Peri ape wiyeme a'i ne. Mai nomo lo nomo auteiye su, nomo Juda lo lu tewi pefine a'i henerai. Owane Sitewi lai yo peri lo nomo ma'e auwe. Nomo lu tewi tere'e wou ta'ama. Owane Sitewi lai lowe ma'e yo peri lo au ta'ame.

16Nomo peri eite siye so'oruwe tepa'asiye. Lu taune ta mo Meni Owane Jisas Krais ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari pamowerowawe, nihe lo sahe aseyaro a'i henerairowa. Meni ta Owane Sitewi lo yo peri tote umasinamiteyei su, le Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i henerairowata. Nomo aiwawe a'i Krais Jisas ne tote tawesiye su, Owane Sitewi lo nihe se nomo wara'i a'i henerai. Nomo Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i umasirowata. Owe meni ta Owane Sitewi lo yo peri umasirowata. Serai Owane Sitewi lo nihe se, lowe wara'i a'i henerairowata.

17Sosu nomo Krais mase nate tawesisiya su, nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerai. Serai nomo Juda lo yo peri me'iyeni ma'e atati aruwei su, Krais lai nomo yo seni luwaru a'i au irorowa awere? Opiyai! Owe ape totete.

18Ane Owane Krais Jisas lo ferafereiyei fene ma'e au te'e areiyeye su, ane Owane Sitewi lo yo peri ani fu aro po'uteteye. Sosu ane Owane Sitewi lo yo peri ta'ane kairefiyeyei su, ane meni ta Owane Sitewi lo yo peri arisinamirowa ape, henerairowa.

19-20Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le Moses lo yo peri au ta'ane po'uteye. Serai ane le ne tote tawesiye su, ane me tape'i sahe wou temeniyeye. Serai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Moses lo yo peri lo kairefiyeyei ane ne au noweinowei ta'ame. Ane meni temeniyeyei wou a'i ne. Ane Krais ne tote tawesiye su, le marepi hepene ano papu wiye. Marepi hepene tahe pa'are ano irosiya ape, ane Jisas lo tote tawesiyei se ironamisiya. Le ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteyewe, ane ne me tape'i sahe temeniyeye.

21Serai ane Owane Sitewi lo ferafereiyei me'iyeni ma'e atati arurowata. Ahowa, meni ta Owane Sitewi lo yo peri werese umasinamirowawe, Owane Sitewi lo nihe se aseyaro a'i henerairowa su, sosu Krais lai yahowa'i temeniyeye."

Galesia 3

Tote tawesiyei ape lai yo peri weriyei ape hi ani ararowe.

1Lu taune Krais ne umasisiya ape, omo pani Galesia sahe irosiya ape, marepi fene lo meremereye a'i ne. Lu ape mo lai fene ma'e areareteye. Fene peri nomo lo wanu areiyeteye. Jisas Krais me tape'i sahe temeniyeye. Fene wanu so'oruwe areiye tepa'asiye.

2Ane peri ta'i fene ma'e ei towerisiya. Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i aniye su, fene Moses lo yo peri umasiteye awere? Fene Krais lo peri heneruwe wanu tote tawesi umasinamiteye awere? Fene Krais lo peri heneruwe wanu tote tawesi umasiteye su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo marepi hepene fene lo papu ma'e eimawe arosai.

3Marepi fene lo meremereye a'i ne. Fene tu Krais lo peri heneruwe wanuwe su, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i umasinamiteye. Pereye fene hepene wara'i a'i lo me'iyeni ma'e atati aruwewe, marepi towafi fene lo tote umasisiya.

4Fene Krais ne tote tawesiteye su, lu tamo fene ma'e fofowei erasi auwe. Serai fofowei ape mo fene teriteye ape, yahowa'i henerai awere? Ane marepi sitewi fene lo so'oru ta'ama.

5Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo fene ma'e auwe. Serai ane fene ma'e ei towerisiya. Le wiyawi erasi pefine tomu ne'ese a'i fene ma'e au ta'aneteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fene Moses lo yo peri tote umasiteye awere? Ahowa, fene Krais lo peri heneruwe wanu tote tawesi umasiteye.

Abraham Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiteye.

6Abraham lo yo seni tote etire. Owane Sitewi lo peri apou te'esiya, “Le Owane Sitewi ne wanu tote tawesi umasiteye. Serene Owane Sitewi lai tote tawesiyei lo siyeye su, le Owane Sitewi lo nihe se meni aseyaro a'i henerai.” *Stt* 15:6

7Serai fene peri wiyeme a'i wanu etire. Abraham lo lu tewi pefine werese a'i, lowe Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiteye.

8Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai one towe sahe apou te'e areiyeye. “Lu tewi tere'e werese Ane ne tote tawesiyei su, lowe nihe lo se lu taune aseyaro a'i henerairowa.” Serai Owane Sitewi lai peri heneruwe lo Abraham ma'e apou au te'e areiyeye. “Ane Owane Sitewi lai eime auwe no se lu taune werese ma'e au wisereyenamirowa.” *Stt* 12:3

9Abraham lai Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Serai Owane Sitewi lai le ma'e marepi wisere erasi a'i au totenamiteye. Serene lu taune werese Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e aiwawe a'i marepi wisere erasi a'i totenamitorowa.

10Lu taune werese Moses lo yo peri umasiyei ne toteyei ape, lowe Owane Sitewi lo ai marepi unahi ironamitorowa. Lowe yo peri werese ape mo umasirowata. Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye. “Lu taune werese Moses lo yo peri werese umasi ta'ame su, Owane Sitewi lo ai marepi lowe ma'e ironamitorowa.” *Lo* 27:26

11Owe meni ta Moses lo yo peri umasinamiteye. Serai Owane Sitewi lo nihe se owe meni ta aseyaro wara'i a'i ironamitorowata. Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye. “Meni ta, menitani ta Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, lowe Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerairowa.” *Hab* 2:4

12Meni ta Moses lo yo peri wanu tote umasiyei su, le mi mi weriyei yo peri ape mo umasiyei ne toteye. Ahowa, le Owane Sitewi lo marepi pefine tote

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawesi ta'ame. Moses lo yo peri apou te'esiya. “Fene yo peri werese tote umasiyei su, fene mi mi pasi pasi ironamitorowa.” *Wkp* 18:5

13Serai Moses lo yo peri ape nomo ma'e au luwaruweteye. Ahowa, Krais lai nomo si tame ete hene aniye. Le yaru nomo lo atati aniye. Serai yo seni luwaru werese a'i nomo lo le lai aniye. Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, “Meni ta me tape'i sahe aine tawere tawesiye su, le Owane Sitewi lo ai marepi unahi iroteye.”*Lo* 21:23

14Serene Krais me tape'i sahe temeniyeyewe, nomo si ete hene aniye su, le Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape lu taune ma'e Moses lo yo peri umasi ta'ame ape, aitai. Te'e naneiyei ape Owane Sitewi lai Abraham ma'e au te'eye. Te'e naneiyei ape Krais Jisas se fai. Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e auwei ne te'e naneiye. Nomo Jisas ne tote tawesiyei su, nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i anirowa.

Owane Sitewi lai te'e naneiyei lo Abraham ma'e auwe.

15Kaiyemo mo, ane fene ma'e peri ta au te'e areiyesiya. Lu hesi peri ta one towe sahe peri pefine te'e naneiyei su, lowesi marepi ta'i a'i apou te'erowa. “Notosi peri pefine te'e naneinamiyei ape, wanu umasirowa.” Lowesi peri ape te'e tepa'asiyei su, owe meni ta peri ape einamirowata. Aiwawe a'i owe meni ta peri he'i a'i peri pefine te'e naneinamiyei ape, papu leserowata.

16Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei tamo Abraham sosu eime auwe lo ma'e au te'e areiyeye. Owane Sitewi apou ei ta'ame. “Ane peri te'e naneiyei Abraham sosu eimane auwe werese nowe me'iye ma'e henerairowa ape, au te'e naneiye,” Eimane auwe werese lu taune tomu ne'ese aiwawe a'i ne. Ahowa, le peri te'e naneiyei meni ta'i ne au te'eye. Meni ape Krais tene!

17Peri ano lo eti ane fene ma'e te'eye. Owane Sitewi lai meni Abraham ma'e peri te'e naneiyei ta au te'eye. Sosu Owane Sitewi le ma'e eiye. “Ane peri te'e naneiyei werese ano umasinamirowa.” Moses lo yo peri iyu menei 430 me'iye su henerairowa. Moses lo yo peri ape lai Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei atati arurowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Sosu nomo Moses lo yo peri werese wanu umasinamiyei su, nomo Owane Sitewi lo etiri nomo ma'e au te'e naneiye ape anirowa awere? Opiyai! Nomo yo peri ape umasiyei su, nomo Owane Sitewi lo etiri anirowata. Sosu Owane Sitewi lo peri nomo ne au te'e naneiyei ape, nomo anirowata. Ahowa, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo Abraham ma'e au te'e areiyeye su, le marepi wisere a'i Abraham ma'e erasi a'i auwe.

19Serai Piyene Owane Sitewi nomo ma'e yo peri lo auwe awere? Yo peri ape lu taune werese ma'e nomo mase yo seni luwaru a'i lowe lo au atuatunamiteye. Sosu Abraham lo eime auwe henerairowa su, Moses lo yo peri iro po'uterowa. Owane Sitewi lai yo peri lo ipari wisere a'i tamo Moses ma'e auwei ne eimawe arosai. Sosu Moses lai Owane Sitewi lo yo peri lu taune ma'e auwe.

20Owane Sitewi Juda lo lu taune ma'e yo peri lo auwe su, etiri hesi heta iroteye. Owane Sitewi yo peri ape auwe. Juda lo lu taune yo peri ape fu tote umasite. Sosu Meni ta ponei sahe teiteye. Ahowa, Owane Sitewi peri te'e naneiyei lo au te'eye su, le ta'i a'i etiri ape irowe. Serai meni ta ponei sahe teiteye ape iro ta'ame. Piyene awere? Lu taune le peri te'e naneiyei au te'eye ape, lowe etiri ta ironamirowata.

Moses lo yo peri lo sitewi.

21Sosu a'i pe fene eiwerou totesiya awere? Moses lo yo peri ape lai Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape se ai atu tiyatisiya awere? Opiyai! Yo peri ta nomo ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa ape, irorowa su, sosu nomo yo peri ape umasiyei su, Owane Sitewi lo nihe se nomo lu taune aseyaro a'i ironamitorowa.

22Peri ape wawero a'i ne. Owane Sitewi lo peri one towe sahe nomo ma'e apou atuatu areiyesiya, “Lu taune omo werese sahe yo seni luwaru a'i ti tawesinamitorowa. Serene nomo le ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo nomo ma'e au te'erowa. Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape lu taune werese ma'e Jisas Krais tote tawesisiya ape auwe.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Sosu a'i pe tote tawesiyei lo henerai ta'ame su, Moses lo yo peri ape lai nomo ti tawesinamiteye. Me'iye su Owane Sitewi lai nomo ma'e Krais ne tote tawesiyei lo ape amerame a'i aiyerowa ape, au atuatuwe. Serai nomo le ne tote tawesiyei su, nomo marepi fetane pefine a'i ironamitorowa.

24Serai tu naifa nomo Moses lo yo peri unahi teiteye. Moses lo yo peri ape nomo ma'e nomo Krais au atuatuteye. Serai Krais henerai su, le tote tawesiyei nomo ma'e au atuatu areiyeye. Sosu nomo le ne tote tawesiyei su, nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i ironamitorowa.

25Sosu nomo le ne tote tawesiyei su, nomo Moses lo yo peri ape unahi iro se ta'ame ne.

26Fene Krais Jisas ne tote tawesiye su, fene Owane Sitewi lo eimane henerai.

27Serene Meni ta fene sa'i au huwe su, fene lu taune ma'e apou atuatu areiyeye, “Nomo Owane Sitewi lo eimane pefine a'i ne. Sosu nomo Krais lo yo seni wara'i a'i tote umasinamitorowa.”

28Juda lo lu taune Krais ne tote tawesiyei su, Juda lo yo seni yahowa'i henerairowa. Sosu meni ta omo pani Grik ma'e fai ape Krais ne tote tawesiyei su, Grik lo yo seni yahowa'i henerairowa. Lu taune wiyawi yahowa'i iroteye ape, Krais ne tote tawesiyei su, yo seni lowe lo yahowa'i henerairowa. Lu taune iyape se Krais ne tote tawesiyei su, marepi lowe lo aiwawe yahowa'i henerairowa. Sosu lu werese, sosu taune werese, lowe ta'i ta'i a'i Krais ne tote tawesiyei su, lowe aiwawe a'i henerairowa. Fene werese Krais Jisas ne tote tawesiyei su, fene lu taune tere'e aiwawe wou henerairowa.

29Fene Krais lo lu tewi pefine a'i iroteye su, fene Abraham lo eimane auwe wou a'i ne. Serai etiri Owane Sitewi lai Abraham au te'e naneiye ape, fene Owane Sitewi lo etiri aiwawe a'i anirowa.

Galesia 4

1Sosu a'i pe ane fene ma'e te'esiya. Meni eime ta oso a'i irosiya su, le aite lo etiri iyami anirowata. Le wiyawi yahowa'i siye meni wou a'i ne. Nowe me'iye su meni eime erasi heneraiyei su, le aite lo etiri iyami werese anirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Meni eime ape oso a'i irosiya su, aite pa'ise lo ape lai au noweinoweinamirowa. Etiri iyami werese meni tere'e ta lai au noweinoweirowa. Nowe ta se aite pefine nowe ta ariariyeye ape, henerairowa su, meni eime ape erasi a'i henerai. Serai aite pa'ise lai le ma'e etiri iyami werese ape aurowa.

3Sosu aiwawe a'i nomo eimane osu wou a'i ne. Nomo hepene lo kairefi a'i unahi iroteye. Nomo lowe lo wiyawi yahowa'i lu taune wou a'i ne.

4Nowe ta Owane Sitewi ariariyeye ape, henerai su, le meni eime ta'i a'i lo hi awei sahe eimawe arosai. Menitani ta lai le auteiye. Le Moses lo yo peri unahi iroteye.

5Le Moses lo yo peri unahi iroteye su, le fara'u lu taune tere'e Moses lo yo peri unahi ironamiteye ape, si ete hene aniye. Serai nomo Owane Sitewi lo eimane pefine a'i henerai.

6Serai fene eimane pefine lo henerai tepa'asiye su, Owane Sitewi lai meni eime lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e eimawe arosai. Le marepi hepene fene lo papu fa ironamite. Sosu Hepene Wara'i a'i lo peri apou utesiya. “Owane Sitewi Tai Pefine a'i, ne Tai Pefine a'i nomo lo ne.”

7Tu naifa fene wiyawi yahowa'i lu taune wou a'i iroteye. Ahowa, pereye nowe eite se fene wiyawi yahowa'i lu taune ta'ama. Fene eimane pefine a'i lo wou a'i henerai. Serai fene eimane pefine a'i lo irosiya su, Owane Sitewi lai fene ma'e au ferafereiyewe, fene ma'e etiri werese lo aurowa.

Pol Galesia lo lu taune ne marepi erasi a'i toteteye.

8Sosu a'i pe tu naifa weriyei fene Owane Sitewi pefine so'oru ta'ama su, fene god wawero a'i tomu ne'ese ape mo tote umasinamiteye. Fene god wawero lo wiyawi yahowa'i anisiye siye lu taune. Fene lowe ne arunatirowata.

9Ahowa, pereye nowe eite se fene Owane Sitewi pefine so'oruwe tepa'asiye. Ei, Owane Sitewi lai fene so'oruwe tene! Serai fene peri ano wanure! Fene piyene sepei lo kairefi wawero a'i ape si tame atati umasisiya awere? Fene piyene kairefi wawero yahowa'i lowe lo unahi irotereme awere?

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Serai fene ya'ariyei lo peri tote umasinamisiya. Fene nowe mi lo yo peri, yame lo yo peri, nowe mi mi, sa'i lo yo peri, sosu iyu menei lo yo peri fene lai tote umasinamisiya.

11Ane fene ne atoweiye irosiya. Wiyawi ape ane fene ma'e au ta'aneteye ape, yahowa'i henerairowa.

12Kaiyemo mo, ane fene ma'e peri kairefi a'i ta eisiya. Fene pereye nowe eite se ane wou a'i fa heneraire. Ane fene aiwawe a'i irosiya. Nomo Moses lo yo peri unahi iro ta'ame. Fene ane ma'e au luwaruwe ta'ame.

13Sosu fene peri eite so'oruwe tepa'asiye. Tu naifa ane tutawe fene ma'e henerai su, ane u tahe se iroteye. Serai ane fene ma'e Krais lo peri heneruwe pefine a'i au te'e areiyeyei.

14Ane u tahe se iroteye su, fene ane ne marepi orese a'i tote ewiteteye. Fene ane ne marepi luwaru a'i toteye ta'ama. Aiwawe a'i fene ane me'iyeni ma'e atati arunati ta'ame. Ahowa, fene ane se tote erite wisereyeteye. Fene ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i wou omo hire ma'e eritesai. Sosu fene ane Owane Krais Jisas wou eritesai.

15Serai ane fene ma'e ei towerisiya. Tu naifa fene marepi erasi a'i nine'inamiteye. Ahowa, marepi nine'iyei fene lo po'utesiya awere? Sosu ane peri pefine a'i fene ma'e te'esiya. Tu naifa fene ane ne aiwawe ferafereiyei ne toteye. Serai fene fara'u nihe fene lo ani tahe aniyei ne toteyewe, ane ma'e aurowa.

16Ane peri werese pefine a'i fene ma'e te'esiya su, ane piyene fene se airame wou henerai awere?

17Lu tewi ape mo lai fene ma'e au atuatu ferafereiteye. Lowe marepi fene lo au luwaruweyei ne totesiya. Marepi lowe lo apou totesiya. Fene nomo fu arunatirowawe, marepi lowe lo tote tawesi umasite. Sosu fene lowe mase marepi ta'i a'i totenamite.

18Fene lu taune tamo ma'e ferafereiyei au atuaturowa su, fene yo seni wisere a'i umasirowa. Yo seni apou ape mi mi weriyei wisere pefine a'i tene! Ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene mase irorowa su, peri ape pefine a'i tene! Sosu aiwawe a'i ane fene eyeri ma'e irorowa ape, peri ape pefine a'i tene!

19Serai eimane ano, ane fene ne fofowei erasi marepi ano sahe papu teritesiya. Fofowei ape taune eimane auteiyei lo fofowei teriteyei wou a'i ne. Fofowei ape marepi ano sahe ironamitorowa. Serai Krais lo marepi fene ma'e henerairowa su, fofowei ape marepi ano sahe irosiya ape, po'uterowa.

20Ane pereye nowe eite se fene mase iroreme. Ane nihari fene lo siyeyei su, ane fene ma'e ai peri ta te'erowata. Ane fene eyeri ma'e irosiya su, ane fene ne marepi orese a'i irosiya.

Menitani Hagar sosu Sara lo peri anowe.

21Fene ane ma'e peri si itiya'u au te'ere! Fene Moses lo yo peri unahi irowei ne totesiya ape, fene Moses lo yo peri pefine wanu eti umasisiya awere?

22Owane Sitewi lo one towe sahe peri ta apou leseye, “Ya'ariyei Abraham lo eimane hesi iroteye. Meni eime ta wiyawi yahowa'i siye menitani ape lai auteiye. Meni eime tere'e menitani iyape se lai auteiye.”

23Meni eime ape wiyawi yahowa'i siye menitani lai auteiye ape, le awei lo yo seni umasiyewe, serai meni eime lo auteiye. Meni eime tere'e Owane Sitewi lai Abraham ma'e peri ta au te'e naneiye. “Tani pefine tutawe no meni eime ta auteirowa.” Serai tani pefine lo meni eime ape auteiye.

Nomo tote tawesiyei su, nomo eimane pefine a'i henerai.

24Taune hesi ape ne peri anowe ta nomo ma'e au atuatusiya. Taune hesi ape te'e naneiyei hesi apou ape wou iroteye. Te'e naneiyei ta'i ape omo Sainai ma'e fai. Lu taune werese Moses lo yo peri tote wanu umasinamiteye ape, lowe wiyawi yahowa'i siye lu taune ironamiteye. Menitani ape lo iyape Hagar.

25Sosu menitani Hagar omo Sainai aiwawe wou a'i ne. Omo ape Pani tewi Arebia sahe iroteye. Menitani Hagar omo Jerusalem apou wou a'i ne. Lu taune werese omo ape sahe iroteye ape, lowe werese wiyawi yahowa'i siye lu tewi a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[26]Ahowa, omo Jerusalem ni'arawe hire ma'e ironamisiya ape, le wiyeme pefine a'i ne. Omo ape menitani pefine wou a'i ne. Menitani ape lai mai pefine nomo lo ne.

[27]Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Menitani waiyari ta, ne marepi erasi a'i nine'inamite. Ne menitani waiyari, ne meni eime auteiyei lo fofowei terite ta'ame ape, ne peri erasi ute nine'inamite. Ne eimane tomu ne'ese auteirowa. Taune meni mo se fene eimane werese fene lo ta'i ta'i a'i auteirowa.” *Ais* 54:1

[28]Sosu kaiyemo mo, fene meni Aisak wou a'i ne. Owane Sitewi lai Abraham ma'e te'e naneiye. Serai tani lo meni eime ape auteiye. Fene ma'e Owane Sitewi apou te'e naneiye. Serai fene Owane Sitewi lo eimane pefine a'i henerai.

[29]Nowe ape se tu naifa weriyei meni ape awei lo yo seni se auteiye ape, le meni ape Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se auteiye ape, au luwaruwenamiteye. Sosu pereye nowe eite se lu tewi awei lo yo seni auteiye ape, lowe Owane Sitewi lo eimane aiwawe a'i au luwaruwenamisiya.

[30]Owane Sitewi lo peri piye te'esiya awere? “Fene wiyawi yahowa'i siye menitani naiyari, meni eime lo aiwawe a'i, pani eyeri tewi ma'e eimawesawire! Wiyawi yahowa'i siye menitani lo meni eime, le mi mi weriyei weriyei etiri iyami anirowata. Menitani pefine a'i lo meni eime lai etiri iyami werese anirowa.” *Stt* 21:9-10

[31]Serai kaiyemo mo, nomo menitani yahowa'i lo eimane ta'ama. Ahowa, nomo menitani pefine a'i lo eimane tene!

Galesia 5

Nomo Krais ne tote tawesiyei su, le nomo ma'e au fetaneyerowa.

[1]Tu naifa nomo Moses lo yo peri unahi ironamiteye. Ahowa, Krais lai yo peri lo orese werese a'i nomo lo ani fu ararowe. Serai le nomo ma'e au ta'ane fetaneyeye irowe. Serai nomo fetaneyeyei wiyeme a'i ironamitorowa. Serene fene kairefi a'i teinamite. Fene fetaneyeyei ape Krais fene ma'e auwe ape owe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape atati arunatite. Sosu fene fetaneyeyei ape atati arunatiyei su, fene yo peri orese ape si tame tote tawesirowa.

[2]Wanure! Ane Pol fene ma'e te'esiya. Fene yo peri si tame umasirowawe, sosu tahe fene lo tewi touwei su, Krais fene ne yahowa'i henerairowa.

[3]Sosu ane lu werese ma'e peri kairefi a'i se tame au te'esiya. Fene tahe fene lo touwei su, fene yo peri werese werese fa umasinamite.

[4]Fene apou totesiya su, “Ane yo peri werese umasiyei su, ane Owane Sitewi lo nihe se meni aseyaro a'i heneraiyei.” Opiyai! Fene lai Krais marepi hepene fene lo sahe au ani sasarisawi arunati. Fene Krais lo ferafereiyei nowe ma'e teinamitorowa.

[5]Nomo Krais ne tote tawesiye su, nomo Owane Sitewi lo nihe se nomo wara'i a'i heneraiyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai le yo seni wara'i a'i nomo ma'e tote tawesiyei nomo lo au kairefiyesiya. Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i heneraiyei ne ninawenamisiya.

[6]Nomo Krais Jisas ne tote tawesi umasiyei, sosu le ne nateyei su, tahe touwei lo yo seni yahowa'i irorowa. Sosu aiwawe a'i fene tahe fene lo tou ta'ame su, etiri aiwawe yahowa'i irorowa. Krais ne tote tawesi umasiyei ape, etiri tutawe pefine a'i ne. Tote tawesiyei se, fene lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatitorowa.

[7]Fene Krais ne tote tawesiteye su, marepi hepene fene lo wisere a'i ironamiteye. Nowe pereye eite se fene marepi hepene fene lo luwaru a'i irosiya. Eiwerai fene ma'e peri wawero au te'e areareye awere? Serene fene Owane Sitewi lo peri pefine a'i arisiteye.

[8]Marepi luwaru lowe lo ape Owane Sitewi ma'e fai ta'ama. Ahowa, le a'i lai fene ariariyeyewe, sosu ei aniye.

[9]Fe wawe sa'i horuse a'i ape tou poruneiye su, fe lo'u wisere a'i ape horuse luwaru a'i irorowa.

[10]Ane marepi kairefi a'i se fene ne totesiya. Ane so'oruwesiya tene! Fene peri werese ano wanu umasirowa. Meni Owane Pefine a'i lai fene ma'e au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ferafereirowa. Serai peri wawero, fene ma'e au te'e areiyeteye ape, fene peri lowe lo wanu tote tawesi umasirowata. Ahowa, meni ape marepi fene lo au luwaruweteye ape, ane le so'oru ta'ama. Ahowa, Owane Sitewi lai le ma'e fofowei erasi a'i ta aurowa.

11Kaiyemo mo, ane peri wawero ta fene ma'e au te'e areiyenamiyei su, “Fene tahe fene lo tewi toure.” Ane peri wawero ape au te'eyei su, Owe meni ta lai ane ma'e au luwaruwerowa. Ahowa, lowe ane ma'e erasi a'i au luwaruwenamisiya. Serai ane peri wawero ape au te'eyei su, fene tahe fene lo touwei. Krais me tape'i sahe temeniyeye su, temeniyeyei lo ne, lu taune tomu ne'ese Krais ne ninapune winetai ta'ame.

12Marepi ano apou a'i totesiya. Lu tewi ape mo marepi fene lo au luwaruweteye ape, lowe tahe towafi lowe lo werese toute.

13Sosu a'i pe kaiyemo mo, Owane Sitewi lai fene marepi fetane a'i se ei aniye. Serai marepi hepene fene lo yo peri lo kairefi unahi ironamitorowata. Ahowa, fene apou owe ape totere, “Nomo marepi fetane a'i irosiya su, nomo fara'u yo seni luwaru a'i irorowa.” Ahowa, fene lu taune tere'e ma'e tote tiyati wawesiye ferafereite.

14Moses lo yo peri lo sitewi apou a'i te'esiya. Peri sitewi ape tutawe pefine a'i ne. Fene lu tewi towafi fene lo marepi erasi a'i tote wawesiyeteyei su, fene lu taune tere'e ma'e aiwawe a'i fa tote wawesiyenamite.

15Fene lu tewi fene lo au tiyati luwaruwenamirowawe, sosu lowe ma'e ai marepi totenamiteyei su, fene werese weiyai! Fene yo seni apou ape ironamitorowa su, fene marepi hepene fene lo au tiyati luwaruwe po'uterowa.

Fene Hepene Wara'i a'i lo marepi umasinamite.

16Ahowa, ane fene ma'e te'esiya. Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se Krais lo yo seni tote umasite. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu ironamisiya su, fene lu marepi tote umasirowata.

17Marepi weriyei nomo lo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ma'e ai atunamisiya. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

weriyei nomo lo ma'e ai atunamisiya. Serai lowesi ai atu tiyatinamisiya. Serai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i yo seni luwaru a'i fene iroreme ape, einamisiya.

18Ahowa, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i unahi irosiya su, fene Moses lo yo peri unahi ironamirowata.

19Lu marepi nomo ma'e amerame a'i henerai ape, aiwawe a'i ne. Tafa'e yo seni luwaru a'i, yo seni unou a'i, tafa'e marepi luwaru a'i, etiri ape mo lu taune ironamirowa.

20God wawero au tote wisereye nine'iyei. Sinariyei marepi toteyei. Lu taune ma'e ai marepi totenamiyei. Lu taune ma'e marepi luwaru a'i au tote luwaruweteyei. Etiri ne'ese ape ne siye wisereyeyei. Ai peri erasi lu taune ma'e toteyei. Ai peri au te'e tiyatiyei. Marepi towafi lowe lo tote umasinamiyei. Ai peri morose lu tiyati te'eyei. Peri wawero umasiyei. Lu weneri oso ai marepi toteyei ne ta'uweraiyei.

21Meni tere'e lo etiri siye tote wisereyeyei. Meremereye sa'i ene anamiteyei. Lu taune weneri oso tafa'e yo seni luwaru a'i irowei ne ta'uweraiyei. Yo seni luwaru a'i ironamiteyei. Yo seni luwaru tere'e apou ape ne. Tu naifa ane fene mase iroteye su, ane yo seni luwaru a'i apou ape fene ma'e au te'e amouweteye. Sosu ane fene ma'e tame au te'e areiyerowa. Lu taune ta yo seni luwaru a'i apou ape iroteyei ape, lowe mo etiri Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape, anirowata.

22Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi apou aiwawe a'i ne. Lu taune tiyati tote wawesiyeyei. Marepi nine'iyei. Marepi fetaneye iroteyei, marepi momotei a'i ironamiteyei, marepi ferafereiyei. Marepi tote wisereyeyei. Marepi wisere pefine a'i tote umasinamiteyei.

23Marepi eresene a'i ironamiteyei. Marepi luwaru tote einamiteyei kairefiyenamiteyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi apou ape yo peri ta lai au itawi amouwerowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24Serai lu taune Krais Jisas lo peri wanu tote tawesi umasisiya ape, lowe marepi weriyei lowe lo me tape'i sahe ti tawesi po'uteye. Yo seni luwaru a'i ape lowe lo sosu marepi luwaru a'i aiwawe a'i me tape'i sahe ti tawesi po'uteye.

25Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu ironamisiya su, fene marepi lo tote umasinamite.

26Serai nomo lo iyape yahowa'i owe ape ei ani arowete. Nomo lu taune ma'e Krais ne tote tawesisiya ape, ai marepi owe ape tote oreseye tiyatite. Nomo lu tere'e lo etiri owe ape siye wisereyete.

Galesia 6

Fene lu taune au feraferei tiyatite.

1Sosu a'i pe kaiyemo mo, meni ta, Krais ne tote tawesisiya ape, le yo seni luwaru a'i irowe. Fene le yo seni luwaru a'i irowe ape, siyeye su, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi umasinamisiya ape, fene meni ape yo seni luwaru a'i irowe ape, marepi eresene a'i se Krais lo yo seni si tame hene anire. Ahowa, fene weiyai! Satan lai tote tawesiyei fene lo au luwaruweyei ne totesiya. Serai fene yo seni luwaru a'i apou ape irowei ne toteyei.

2Fene lu taune lo marepi orese a'i au feraferei tiyatite. Fene marepi orese a'i au ferafereiyei su, fene Krais lo marepi umasinamirowa.

3Serai meni ta apou toteyei su, “Ane meni iyape erasi se.” Ahowa, le meni yahowa'i ne, topo a'i lai te'e arearesiya.

4Fene wiyawi towafi fene lo werese ani fu ereite. Le apou ape owe ape toteye, “Ane meni tere'e lo wiyawi ani hese ereirowa. Wiyawi ano ape lai wiyawi tere'e lo fara'u hi ani ararosiya.” Fene wiyawi aseyaro a'i irowei su, fene marepi fene lo papu fara'u nine'inamitorowa.

5Nomo ta'i ta'i a'i yo seni towafi nomo lo aseyaro a'i ironamite.

6Sosu a'i pe meni ta Owane Sitewi lo peri au te'e areiyesiya. Lu taune tere'e peri lo wanuwei su, lowe etiri wisere a'i apou ape atuatu siye meni ma'e isafiye noweinoweite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Fene towafi fene lo peri owe ape tame te'e arearete. Owe meni ta lai Owane Sitewi ma'e au te'e arearerowata. Meni ta yo seni luwaru a'i irowei su, le apou toteyei, “Owe meni ta lai yo seni luwaru a'i ano siyeyei.” Ahowa, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i ape amerame a'i siyerowawe, sosu meni ape ma'e fofowei erasi ape itiya'u aurowa.

8Meni ta menitani ta marepi weriyei topo lo umasinamisiya su, marepi weriyei topo lo lai marepi hepene lo ma'e au luwaruwe po'uterowa. Ahowa, meni ta menitani ta Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo marepi tote umasinamirowa su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai le ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei au ironamitorowa.

9Fene wiyawi wisere a'i iroteyei su, fene marepi orese a'i owe ape teritete. Nowe me'iye su, fene tahe onota'ano a'i terite ta'ame su, Owane Sitewi lai etiri wisere a'i lo fene ma'e aurowa.

10Serai marepi orese a'i heneraiyei su, fene nowe weriyei weriyei nomo lu taune werese yo seni wisere a'i lowe ma'e fa au feraferei tiyatite. Lu taune Krais lo marepi tote tawesi umasisiya ape, nomo lowe ma'e aiwawe a'i fu au ferafereinamite.

Owane Sitewi lai marepi he'i a'i nomo ma'e ta'anerowa.

11Sosu a'i pe fene leseyei ereti ano erasi a'i lesesiya ape, siyere.

12Juda lo lu tewi lai lu taune Krais lo me tape'i sahe umasisiya ape au luwaruweyei ne totesiya. Serai lu tewi tamo, Jisas ne tote tawesi umasisiya ape, lowe fene ma'e peri kairefi a'i se apou te'esiya. “Fene tahe fene lo fa tewi toure!” Lowe Juda lo lu tewi ma'e au nine'iyei ne totesiya. Lowe Juda lo marepi tote umasirowa su, Juda lo lu tewi lowe ma'e au luwaruwerowata.

13Lu tewi ape mo tahe towafi lowe lo tewi touwe ape, lowe Moses lo yo peri werese arisinamisiya. Ahowa, lowe fene ma'e apou te'esiya, “Fene Moses lo yo peri fa tote umasite. Sosu fene tahe fene lo toure!” Serai fene tahe fene lo touwei su, fene peri lowe lo wanu umasirowawe, lowe iyape towafi lowe lo fene ne ei ani arowerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[14]Ahowa, ane lai iyape ano mi mi weriyei weriyei ei ani arowerowata. Ahowa, ane Meni Owane Jisas Krais lo me tape'i ne toteyei su, ane fara'u me tape'i lo ape ei ani arorowa. Jisas Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le marepi weriyei ano Krais mase me tape'i sahe aine tawere tawesinamiye. Serai ane awei lo yo seni luwaru werese a'i irorowata.

[15]Fene tahe fene lo touwei su, etiri ape yahowa'i ne. Aiwawe a'i meni ta tahe lo tou ta'ame su, etiri aiwawe yahowa'i ne. Ahowa, marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi lai nomo ma'e auwe ape wisere pefine a'i ne.

[16]Sosu lu taune Krais lo yo peri ape tote umasisiya ape, ane lowe ne Owane Sitewi ma'e ei towerisiya. Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi fetane pefine a'i sosu ferafereiyei lo mi mi weriyei weriyei au ironamitorowa. Ei, Owane Sitewi lai marepi fetane a'i lo, sosu ferafereiyei lo lu tewi pefine a'i lo ma'e weriyei weriyei au ironamitorowa.

[17]Serai ane peri ye'ewi fene ma'e eisiya. Ane Jisas lo marepi umasisiya su, nowe tase lu tamo me'iyeni ano sahe aine nateye. Enite niyame yaro tahe ano sahe irosiya. Serai fene meni ta ane ma'e owe ape au luwaruwete.

[18]Serai kaiyemo mo, Owane Jisas Krais lo ferafereiye marepi hepene fene lo mase ironamite. Peri wiyeme a'i tene!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Efesus

Efesus 1

Peri Tutawe.

1Ane Pol, Owane Sitewi lo marepi se, le ane peri lo au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Ane lu taune Krais Jisas ne tote tawesisiya su, sosu Krais Jisas lo peri tote umasinamisiya ape, lowe ma'e, omo Efesus sahe irosiya ape, one towe eite fene ma'e lese ausawiyei.

2Marepi ano apou ne, sosu Owane Sitewi Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo lo sosu Meni Owane Jisas Krais lai fene ma'e ferafereiyei, sosu marepi fetane a'i lowesi lo aurowa.

Nomo Owane Sitewi ma'e au te'e nine'i wisereyete.

3Owane Sitewi Pefine a'i, Owane Jisas Krais lo tai, nomo le ma'e au te'e wisereye nine'ite. Krais le nomo ma'e etiri wisere wara'i a'i lo omo hire ma'e irosiya ape, aunamiteye.

4Tu naifa weriyei weriyei etiri awei pani ariye a'i su, le nomo ta'i ta'i a'i Jisas umasiyei ne ariariyeye. Serene nomo Krais lo marepi tote wawesiyeyei se yo seni aseyaro wara'i a'i umasinamirowa.

5Le nomo eimane pefine a'i lo heneraiyei ne ariariyeye. Serai le Jisas Krais hi awei ma'e nomo ne eteyei ne eimawesai. Le nomo Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo ma'e henetirowa. Le Tai Pefine a'i lo marepi wisere a'i lo umasiyei ne toteye.

6Sosu nomo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamite. Owane Sitewi lai meni eime lo marepi tote wawesiyenamisiya ape, nomo ma'e ferafereiyei lo ape aitai. Le ferafereiyei lo ape nomo ma'e neri a'i auwe.

7Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le nomo ne ete hene aniyewe, yo seni luwaru a'i nomo lo au ani sasari pamoweye. Serai le nomo ma'e aseyaro a'i au irowe. Serai Owane Sitewi nomo ma'e ferafereiyei pefine a'i lo auwe su, le yo seni luwaru a'i nomo lo tote i'anenamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8-9Le ferafereiyei lo ape nomo ma'e erasi pefine neri a'i auwe su, le marepi wisere a'i lo se sosu marepi tote so'oruweyei se, le nomo ma'e, marepi fareyareye ape, au atuatu areiyeteye. Tu naifa weriyei le Krais se marepi werese lo nomo ma'e atuatuwei ne toteye. Serai le meni eime lo nomo ne temeniyeyei ne eimawesai.

10Serai marepi sitewi lo apou a'i ne, Nowe pefine a'i henerairowa su, le marepi werese lo lu taune atuatu areiyerowa. Marepi pefine a'i lo apou a'i ne. Etiri werese hire ma'e irosiya ape, sosu etiri werese hi awei sahe irosiya ape, etiri werese werese lefeifo ta'uwerairowa. Serai Owane Sitewi lai Krais etiri werese lo sitewi pefine a'i au iro henerairowawe, etiri werese au noweinoweirowa.

11Sosu a'i pe Krais se Owane Sitewi lai nomo ariariyeyewe, lu tewi pefine lo henerairowa. Marepi lo apou wou a'i totenamiteye. Sosu Owane Sitewi lai etiri werese marepi ta'i a'i lo umasiyei ne au irowe.

12Serai nomo lu tewi tutawe Owane Sitewi nomo ma'e te'e naneiteye ape, Krais ne ninaweteye. Owane Sitewi lai nomo mitaiyeyei erasi lo ma'e au te'e nine'inamiyei ne ariariyeye.

13Fene aiwawe a'i, omo Efesus sahe irosiya ape, fene peri heneruwe wisere a'i ape wanu tote tawesi umasiye su, fene lu tewi pefine lo henerai. Serai Krais fene papu wiye su, Owane Sitewi lai fene ma'e yaru pefine a'i ta au te'e naneiye. Le Hepene Wara'i a'i lo fene ma'e eimawesai.

14Sosu fene, Juda lo lu tewi ta'ama ape, fene lu tewi pefine a'i lo ne. Etiri werese ape mo Owane Sitewi lai lu tewi werese lo ma'e au te'e naneiye ape, Hepene Wara'i a'i lo ape lai nomo ma'e peri te'e naneiyei ape mo pefine wiyeme a'i henerairowa ape, au atuaturowa. Serai Hepene Wara'i a'i lo nomo papu wiyei su, nomo Owane Sitewi lo lu tewi pefine henerai ape, nomo yaru amerame a'i sahe mitaiyeyei pefine a'i lo ma'e au te'e wisereyeyei ne aitairowa.

Pol lowe ne Owane Sitewi ma'e ei toweriteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15-16Fene Owane Sitewi lo lu tewi pefine a'i su, serene ane fene werese ne le ma'e au ei towerinamisiya. Ane le ma'e fene ne au te'e wisereyenamisiya. Fene Meni Owane Jisas ne tote tawesiye su, fene Owane Sitewi lo lu tewi werese tote wawesiyenamiteye. Ane tote tawesiyei fene lo, sosu tote wawesiyeyei fene lo wanuwe su, ane mi mi weriyei fene ne Owane Sitewi ma'e au te'enamiteye.

17Mi mi weriyei ane Owane Jisas Krais lo Owane Sitewi pefine ma'e, sosu mitaiyeyei pefine a'i lo sitewi ma'e au ei towerinamisiya. Ane le fene ma'e Hepene Wara'i a'i lo auwei ne ei towerisiya. Le fene ma'e aiyerowa su, le marepi wisere a'i, Owane Sitewi lo marepi siye so'oruweyei ne aurowa. Le marepi werese lo fene ma'e au atuatu tepa'asiye.

18Ane le ma'e fene lo siye so'oruwenamiyei ape auwei ne ei towerisiya. Sosu fene te'e naneiyei lo ape mo le nomo ma'e auwei ne ariariyeye ape siye so'oruwerowa. Peri te'e naneiyei lo ape mo nomo mi mi weriyei ninawenamisiya. Etiri werese Owane Sitewi lai lu tewi aseyaro lo ma'e aurowa ape, lowe wisere pefine a'i tene. Ane le ma'e apou ei towerinamisiya. Fene etiri ape mo marepi fene lo se siye so'oruwerowa.

19-20Ane le ma'e apou ei towerisiya, Nomo le ne tote tawesisiya ape, le kairefiyei lo nomo ne erasi pefine a'i au atuatunamirowa. Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe sineye su, le kairefiyei erasi pefine a'i se au ta'aneye. Kairefiyeyei lo ape aiwawe a'i nomo ma'e au atuatusiya. Kairefiyeyei lo ape se le Meni Owane Jisas yaru eyate feni lo hire ma'e fu onuri.

21Owane Sitewi lai Krais meni Owane tutawe iro henerai. Awei lu owane, awei lu owane tutawe, ya'ariyei lu owane werese, lu kairefi a'i se le lai lowe werese hi ani araronamisiya. Etiri werese hi awei sahe irosiya ape, etiri werese mo'o henerairowa ape, Krais lai meni tutawe pefine a'i lowe werese ani araronamitorowa.

22Owane Sitewi lai etiri werese werese Krais lo kairefiyei unahi funati. Owane Sitewi aiwawe a'i meni tutawe Krais, etiri werese lo meni tutawe irosiya ape, lu tewi lo ma'e auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Lu tewi lo apou a'i ne. Lu taune werese Owane Sitewi lo marepi wanu tote umasisiya ape, lowe Krais lo tahe pa'are henerai. Serai le meni tutawe lowe lo henerai. Krais lai lu taune werese lo marepi hepene papu wi teme'eriyenamisiya.

Efesus 2

Owane Sitewi lai Krais lo hepene norohu a'i nomo ma'e aurowa.

1Tu fene yo seni luwaru a'i Owane Sitewi ma'e ironamiteye. Aiwawe a'i yo seni luwaru werese, fene Owane Sitewi ma'e iroteye ape, serai marepi hepene fene lo temeniyeteye.

2Ei, tu naifa fene awei lo yo seni umasinamiteye. Fene sepei luwaru a'i tutawe iyape Satan umasinamiteye. Sepei luwaru Satan lai lu taune, Owane Sitewi lo peri arisisiya ape, papu ironamisiya.

3Tu naifa nomo werese marepi arisiyei lowe lo apou ape tote umasiteye. Nomo marepi luwaru a'i nomo lo nine'iyei ne umasinamiteye. Marepi luwaru a'i towafi nomo lo umasiye su, sosu aiwawe a'i tahe pa'are nomo lo yo seni toteye su, nomo yo seni luwaru a'i apou ape umasiteye. Nomo yo seni luwaru a'i apou ape umasiteye su, Owane Sitewi lai nomo ne ai marepi totenamiteye. Nomo lu taune tere'e werese Owane Sitewi lo peri arisiteye ape aiwawe a'i ne!

4Ahowa, Owane Sitewi lo ferafereiyei wisere erasi a'i tene. Le nomo werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

5Nomo yo seni luwaru a'i Owane Sitewi ma'e iroteye su, marepi hepene nomo lo temeniyeye. Ahowa, nomo Krais ne tote tawesi umasiteye su, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i nomo ma'e auwe. Owane Sitewi fene ma'e ferafereiyei lo au atuatuwe su, fene marepi hepene temeniyeteye ape, awera'iyenatiyewe, sosu le fene ma'e marepi hepene he'i a'i aunamiye.

6Owane Sitewi lai Krais si tame au ani ta'ane norohuwe sineye su, le nomo aiwawe si tame au ani ta'ane norohuwe sineyewe, marepi hepene he'i a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nomo ma'e auwe. Nomo Krais Jisas papu ironamisiya ape, le nomo yaru Krais mase omo hire ma'e au fu onuwe.

7Serene mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi lo ferafereiyei lo erasi pefine wisere a'i au atuatunamitorowa. Le nomo ma'e marepi wisere a'i lo au atuaturowawe, ferafereiyei lo atuatu fiyari areiyenamirowa.

8Fene Krais Jisas ne tote tawesi umasisiya su, Owane Sitewi lai fene ma'e ferafereiyei lo ape au atuatuwe. Sosu fene marepi hepene temeniyeteye ape awera'iyenatiyewe, le nomo ma'e marepi hepene he'i a'i aunamiye. Fene marepi hepene he'i aniyei ne ta'anerowata. Ahowa, fene Krais Jisas ne tote tawesi umasisiya su, Owane Sitewi lai fene ma'e neri a'i auwe.

9-10Owane Sitewi lai nomo werese au ta'aneye. Nomo Krais Jisas ne tote tawesi umasiyei su, Owane Sitewi lai nomo lu taune he'i a'i au ironamiteye. Serai nomo yo seni wisere aseyaro a'i fa ironamite. Tu naifa le yo seni wisere aseyaro a'i ape mo nomo irorowa ape, le marepi lo se ariariyeyei ne toteye. Nomo ne marepi lo se le apou toteye. Nomo mi mi werese yo seni wisere a'i ape mo fa ironamite. Fene peri ta apou te'erowata. “Ane yo seni aseyaro a'i ironamiteyei su, ane meni aseyaro a'i ne. Ane marepi hepene he'i a'i aniye.” Serai fene marepi kuseriyei owe ape totete. Serai fene iyape towafi fene lo owe ape ei ani arowete. Fene Krais Jisas ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i fene ma'e neri a'i aurowa.

Krais sahe nomo werese ta'i a'i ne.

11Serai etiri ape tote tawesire, mai fene lo auteiye su, fene lu tewi tere'e ma'e fai. Fene Juda lo lu tewi ta'ama. Lu Juda werese lowe mene'e se tahe lowe lo yaru tewi touwe. Serai lowe fene ma'e apou te'eye, “Fene lu tahe yaru tewi tou ta'ame su, fene Juda lo lu ta'ama. Serai fene Owane Sitewi lo lu tewi pefine a'i ta'ama.”

12Tu naifa fene Krais eyeri ma'e iroteye. Pani Israel lai omo pani sitewi fene lo ta'ama. Owane Sitewi lai fene ma'e peri te'e naneiyei lo au te'e nanei ta'ame. Ahowa, le Juda lo lu tewi ma'e peri te'e naneiyei werese au te'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naneiteye. Tu naifa fene te'e naneiyei lo ninawe te ta'ame. Tu naifa fene hi awei sahe iroteye ape, fene Owane Sitewi pefine so'oru ta'ama.

13Ahowa, pereye nowe eite se fene Krais Jisas ne nate tawesisiya. Krais me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai fene le ma'e atahe a'i henetai.

14Juda lo lu tewi, sosu lu tewi tere'e lowe ai marepi tote tiyatiteye. Krais a'i lai marepi fetaneyeyei nomo lo ne. Le Juda lo lu tewi, sosu lu tewi tere'e marepi ta'i a'i hene ta'uwe aniye. Fisahe ape peri anowe apou wou a'i, ai marepi totenamiteye. Serai fisahe ape lu tewi werese werese ponei sahe erauwiteye ape, le lai ani erau tapeti fiyarisawi.

15Juda lo yo peri sahe, Moses leseye ape, peri amou tomu ne'ese iroteye. Peri tere'e tomu ne'ese, lu werese fa wanu umasite. Ahowa, Krais yo peri werese ape iro po'utesawi. Krais lo marepi sitewi apou a'i ne. “Ane Juda lo lu tewi sosu lu tewi tere'e lowe lu tewi pefine ta'i he'i a'i hene ta'uwe anirowa.” Serai Krais lai lowe werese ma'e marepi fetane a'i aitairowa.

16Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le lu tewi hesi lo ai marepi tote tiyatinamiteye ape, iro po'utenamiteye. Sosu mo'o le lu tewi hesi a'i ape lu tewi he'i pefine ta'i a'i iro henerai. Le lowesi Owane Sitewi ma'e si henetaiyei ne toteye. Serai le me tape'i sahe temeniyeye su, le lu tewi hesi werese Owane Sitewi ma'e si henetai.

17Serene le marepi fetaneyeyei lo peri fene ma'e Owane Sitewi eyeri ma'e iroteye ape, au te'e fiyari areiyeyei ne fai. Sosu aiwawe a'i le marepi fetaneyeyei lo peri Juda lo lu tewi ma'e, Owane Sitewi atahe a'i iroteye ape, au te'e fiyari areiyeyei ne fai.

18Serene nomo Krais ne tote tawesiyei su, nomo, lu tewi hesi a'i Owane Sitewi lo hepene ta'i se a'i fara'u Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e aiyerowa.

19Serai Owane Sitewi lo nihe se fene ipari lu omo eyeri ma'e fai ape ta'ame ne. Ahowa, fene lu tewi ta'i a'i, lu taune Krais ne tote tawesiteye ape, aiwawe a'i henerai. Fene Owane Sitewi lo lu tewi pefine a'i henerai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Fene Owane Sitewi lo wesi tewi a'i wou henerai. Owane Sitewi lo wesi ape sahe Krais Jisas lai me tou sitewi a'i ne. Sosu lu tamo tu Krais lo peri au te'eteye ape, sosu lu feni pefine a'i lo lowe wesi ape lo me tou tere'e tere'e henerai.

[21]Serai nomo werese Owane Sitewi lo wesi ape tewi a'i tewi a'i henerai. Owane Sitewi lai nomo werese wesi lo sahe funati. Nomo werese Krais ne tote tawesi umasisiya ape, ta'uweraiyei su, nomo Owane pefine sahe wesi tutawe aseyaro wara'i a'i henerai tepa'asirowa.

[22]Sosu aiwawe a'i fene, Krais sahe irosiya ape, sosu Juda lo lu tewi Krais sahe irosiya ape, Owane Sitewi lai wesi pefine lo ta'uwe ta'anerowa. Serai le wesi pefine lo ape sahe Hepene Wara'i a'i lo se ironamitorowa.

Efesus 3

Owane Sitewi lai Pol lu tewi tere'e ma'e au te'eyei ne eimawesawi.

[1]Sosu a'i pe ane Pol Krais Jisas lo peri ta te'eteye su, lowe ane kalabus wesi ma'e ti tawesisiya. Serai ane fene ma'e, Juda lo yo seni umasi ta'ame ape, au te'esiya. Ane kalabus wesi sahe fene ne au ferafereiyei ne irosiya.

[2]Fene peri wiyeme a'i eite wanu so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lo ferafereiyei se le lai ane wiyawi ape fene ne au pati aniyei ne auwe.

[3]Owane Sitewi lai marepi fareyareye a'i lo ane ma'e au atuatu areiyeye. Ane tu fene ma'e marepi tewi a'i lo lese tepa'asiye.

[4]Sosu fene peri ape, ane tu leseye ape, siye te'eye su, sosu fene etiri ape siye so'oruweye. Ane Krais lo marepi pefine a'i, fareyareteye ape, siye so'oruwe tepa'asiye. Peri ano ape wiyeme a'i tene.

[5]Lu taune tu naifa awei sahe iroteye ape, Owane Sitewi lowe ma'e marepi fareyare a'i lo atuatu ta'ame. Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo se au te'eye ape, Krais lo lu feni pefine a'i ma'e sosu lu tamo tu Krais lo peri au te'eteye ape, ma'e marepi fareyare a'i lo au atuatu areiyeteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Owane Sitewi lo marepi pefine, fareyareteye ape, apou a'i ne. Lu tewi tere'e Juda lo yo peri umasi ta'ame ape, lowe Krais ne tote tawesirowa su, Owane Sitewi lai lowe ma'e peri te'e naneiyei werese lo aurowawe, lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Tu naifa le peri te'e naneiyei lo Juda lo lu tewi ma'e auwe. Serai Krais Jisas lo peri heneruwe pefine a'i lowe ma'e au te'e areiyeteye su, lowe lu tewi ta'i pefine a'i Juda lo lu tewi mase aiwawe a'i henerairowa.

7Sosu a'i pe Owane Sitewi lai ane ma'e ferafereiyei pefine lo au atuatuwe su, ane wiyawi meni lo peri heneruwe wisere a'i ape au te'eyei ne henerai. Kairefi lo se le ane ma'e ferafereiyei pefine a'i lo ape auwe.

8Owane Sitewi lo lu tewi werese ne, ane wiyawi meni lowe werese unahi sahe irosiya. Ahowa, Le lai ferafereiyei lo ane ma'e auwe. Wiyawi lo ape, ane le ma'e auwe ape, apou wou a'i ne. Ane lu tewi tere'e ma'e Juda lo yo seni umasi ta'ame ape, au te'e areiyerowa. Krais lo peri heneruwe wisere a'i. Etiri erasi pefine a'i ape ne, nomo siye so'oruwerowata.

9Sosu Owane Sitewi lai ane ma'e marepi sitewi fareyare a'i lo lu taune werese ma'e au te'e areiyeyei ne auwe. Nowe tu naifa weriyei weriyei ape se le marepi sitewi pefine a'i lo ape fareyarenamiteye. Owane Sitewi lai awei etiri werese werese a'i ta'aneye.

10Marepi lo apou wou a'i ne. “Ane, Owane Sitewi, lu taune werese Krais ne tote tawesi umasirowa ape ne, wiyawi erasi pefine a'i ta'aneteye.” Serai sepei Owane wisere a'i ape mo, sosu lowe werese kairefiyei se hire ma'e irosiya ape, lowe Owane Sitewi lo marepi wisere pefine a'i ape siye so'oruwerowa.

11Marepi sitewi lo tu naifa weriyei weriyei iroteye ape, marepi lo pereye nowe eite se irosiya ape, apou aiwawe a'i tene. Krais Jisas Meni Owane Pefine a'i nomo lo hi awei ma'e itorai su, le Owane Sitewi lo marepi pefine a'i ta'ane ironamiteye.

12Nomo Krais ne tote tawesi umasiyei su, nomo fara'u Owane Sitewi ma'e aiyerowa. Nomo le ne atoweiyerowata. Sosu nomo so'oruwe tepa'asiye. Le peri werese nomo lo wanu etirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu ane fene ma'e te'esiya. Ane Krais lo wiyawi fene ne au iroteye. Ane kalabus wesi sahe irosiya su, ane fofowei erasi a'i teriteteye. Serai fene marepi orese a'i ane ne owe ape teritete. Ane fofowei erasi fene ne teriteyei su, ane Owane Sitewi lo iyape ei ani arowerowawe, fene le ne au nine'inamirowa.

Pol lu taune ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamisiya.

14Serene, peri ape mo ane tu fene ma'e te'eye ape, ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e lowe uporo ape'i onusiya.

15Lu tewi werese omo hire sahe iroteye ape sosu hi awei sahe iroteye ape, lowe iyape towafi lowe lo tai ma'e aniye.

16Ane Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo lo ma'e mitaiyeyei pefine a'i irosiya ape, ei towerisiya. Le fene ma'e kairefi lo aurowa. Serai fene marepi kairefi a'i teinamirowa. Le marepi hepene fene lo papu ma'e kairefi lo ape Hepene Wara'i a'i se aurowa.

17Aiwawe a'i ane peri tere'e ta le ma'e ei towerisiya. Fene le ne tote tawesi umasisiya su, Krais lai marepi hepene fene lo papu ironamitorowa. Sosu marepi hepene lo sitewi fene lo fa heneraire. Fene lu taune tere'e ne tote wawesiye tiyatinamite.

18Sosu ane le ma'e apou ei towerisiya. Fene sosu lu taune werese Krais ne tote tawesisiya ape, aiwawe a'i, Owane Sitewi lai fene werese ma'e kairefiyeyei lo aurowawe, serai fene lai Krais lo tote wawesiyeyei erasi pefine a'i siye so'oruwe areiyenamitorowa. Tote wawesiyeyei lo lai hire pefine ma'e, hi pefine ma'e, Pite a'i pefine ma'e, sosu feni potu hesi pefine ma'e ironamisiya. Ane le ma'e apou ei towerisiya. Fene tote wawesiyeyei lo ape siye so'oruwerowa.

19Krais lo marepi tote wawesiyeyei ape lai erasi pefine a'i ironamisiya. Owe meni ta lai tote wawesiyeyei apou ape siye so'oruwerowata. Ahowa, ane le ne apou ei towerisiya. Fene marepi tote wawesiyeyei lo ape siye so'oruwenamitorowa. Fene marepi tote wawesiyeyei lo siye so'oruwerowa su, Owane Sitewi lai fene ma'e marepi werese pefine a'i lo au teme'eriyerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20-21Ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'inamitorowa. Owane Sitewi lo kairefiyeyei marepi hepene nomo lo papu ironamisiya. Etiri werese le irosiya ape, erasi pefine a'i tene. Etiri werese ape mo ne nomo toterowata. Sosu aiwawe a'i etiri werese nomo le ma'e te'e toweriyei su, le erasi pefine a'i ta'anerowa. Nomo kairefi erasi a'i lo ape siye so'oruwerowata. Serai lu taune werese tu naifa Krais ne tote tawesiteye ape, sosu nomo werese le ne tote tawesi umasisiya ape, nomo Krais Jisas lo kairefi se Owane Sitewi lo iyape pefine ape mi mi pasi pasi weriyei se te'e ani arowenamitorowa. Serai ane le ne au te'e nine'i wisereyerowa. Peri ape wiyeme a'i tene!

Efesus 4

Nomo Krais lo tahe pa'are ta'i a'i ironamisiya.

1Ane Meni Owane Pefine ne tote tawesi umasiteye su, lu tamo ane kalabus wesi sahe fu arowe. Serai Owane Sitewi lai fene lu tewi pefine a'i lo heneraiyei ne ariariyeye su, ane fene ma'e eisiya, fene Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i pei umasinamite.

2Iyape towafi fene lo owe ape ei ani arowete. Ahowa, fene etiri werese sahe eresene a'i ironamite. Lu taune ma'e marepi momotei a'i iro tiyatinamite. Fene Krais lo wawesiyeyei se lu taune werese ma'e au atuatunamite.

3Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai fene werese marepi ta'i a'i au ironamiteye. Serai fene marepi fetane a'i iro tiyatinamite. Marepi fetane a'i ape lai fene werese nate tawesi tiyatinamisiya.

4Owane Sitewi lo lu tewi pefine lo tahe pa'are ta'i a'i tene. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i ta'i a'i lai tahe pa'are ape papu ironamisiya. Sosu Owane Sitewi lai fene Krais lo si tame itorairowa ape, ninaweteyei ne ei ariariyeye. Ninaweteyei ape ta'i a'i ne.

5Meni Owane Pefine ta'i a'i ne. Nomo werese le ne a'i tote tawesiyei ta'i a'i umasinamiteyei. Sosu aiwawe a'i nomo sa'i se ani huwei su, nomo sa'i se ta'i a'i ani huwei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Owane Sitewi ta'i a'i ne. Le lu taune werese lo Owane Sitewi Tai Pefine a'i ne. Le etiri werese werese lo sitewi ne. Aiwawe a'i le etiri werese au noweinoweinamisiya. Le etiri werese papu ironamisiya. Serai nomo werese werese marepi ta'i a'i totenamite.

7Krais lai nomo ta'i ta'i ma'e ferafereiyei pefine lo neri a'i auwe. Le marepi lo se nomo ta'i ta'i ma'e etiri tewi a'i ape noneyei ne ariariyeye.

8Serai Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya, “Le omo ni'arawe hire ma'e wiye su, le airame tomu ne'ese lo wafei se ereti ti tawesisiya ape, amerame a'i hene aitai. Le lu taune ma'e etiri wisere a'i neri a'i auwe.” *Sng* 68:18

9Peri ape te'esiya su, “Le omo ni'arawe hire ma'e wiye” peri lo eti piye te'esiya awere? Apou a'i te'esiya, Le tu hi awei ma'e itorai.

10Serai Jisas hi awei ma'e itorai. Sosu aiwawe a'i meni ape omo ni'arawe hire ma'e wiye ape, le a'i meni ape ne. Le ni'arawe hire ma'e awera'iyenatiyewe, omo hire pefine ma'e wiye. Le hire pefine ma'e wiye su, le etiri werese werese papu wi teme'eriyenamirowa.

11Sosu Krais lu taune ma'e etiri wisere a'i ape mo neri a'i auwe. Etiri wisere a'i ape mo kairefi a'i apou a'i ne. Le lu tamo Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e fiyariyei ne ariariyeye (Aposel). Le lu tamo, etiri nowe me'iye su henerairowa ape, au te'e areiyeyei ne ariariyeye (Profet). Le lu tamo, lu feni lo au atuatu ferafereirowa ape, ariariyeye (Pasta). Le, lu taune tamo Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au te'e atuaturowa ape, ariariyeye.

12Krais lai kairefi lo ape lu taune ma'e le ne tote tawesisiya ape, auwe. Kairefi lo ape se, lowe lu taune ma'e au pati ani tiyatiteye. Aiwawe a'i lowe kairefi lo ape se lu taune, le ne tote tawesisiya ape, au kairefiyerowa.

13Kairefi lo ape, le nomo ma'e auwe ape, nomo mase ironamirowa. Nowe ape se lu taune werese tote tawesi towafi lowe lo eito aiwawe a'i henerai tepa'asirowa. Lowe werese Owane Sitewi lo meni eime ne eito aiwawe a'i siye so'oruwerowa su, nomo werese ta'i ta'i a'i tote tawesiyei towafi nomo lo erasi pefine a'i henerairowa. Sosu yo seni aseyaro wara'i pefine a'i, Krais papu iro

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teme'eriyesiya ape, nomo siye umasirowa. Serai nomo Krais aiwawe pefine a'i henerairowa.

14Serai nomo Krais aiwawe pefine a'i henerairowa su, nomo eimane osu wou ta'ama. Tote tawesiyei nomo lo wai erasi wou ta'ama. Fiyaru lai wai erasi ape ani awetu awetosiya. Peri heneruwe yahowa'i ta lu tamo lai nomo ma'e au atuatu areiyeyei su, nomo fara'u tei kairefiyerowa. Lu ape mo peri heneruwe yahowa'i tote tawesisiya ape, lowe marepi wawero lowe lo lu taune marepi au te'e tatai anirowa. Apou wou fiyaru lai wai erasi ani aweto awetuteye. Sosu lowe marepi wawero a'i lu taune ma'e au te'e arearerowa.

15Ahowa, nomo peri wiyeme a'i lo lu taune ne tote wawesiyeyei se au te'e fiyarirowa. Nomo Krais aiwawe a'i henerairowa. Meni ape Krais, le a'i lai sitewi pefine nomo lo ne.

16Nomo werese Krais ne tote tawesi umasisiya ape, kairefi lo unahi sahe ironamisiya. Nomo werese ta'i ta'i a'i ta'uwe nate tawesi tiyatisiya. Nomo ta'i ta'i a'i lai lu taune ani pati tiyatisiya. Nomo wiyawi towafi nomo lo irowei su, Owane Sitewi lo lu feni pefine a'i kairefi erasi a'i henerairowa. Sosu nomo werese marepi tote wawesiye tiyatirowa.

Yo seni aseyaro a'i umasinamite.

17Ane fene ma'e Meni Owane Pefine lo iyape se au te'esiya. Fene werese weiyai! Lu taune Jisas ne tote tawesiteye ta'ame ape, lowe yo seni luwaru ironamisiya. Serai fene yo seni luwaru a'i apou ape lowe lo owe ape umasite. Marepi lowe lo yahowa'i totesiya.

18Lowe Krais lo marepi siye so'oru ta'ama. Lowe apaniye towafi lowe lo au anite tawesisiya. Marepi lowe lo au anite tawesisiya. Serene lowe Krais lo peri wiyeme a'i wanurowata. Serai lowe marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi lai ausiya ape, anirowata.

19Lowe marepi atoweiye neritaseye te ta'ame. Sosu lowe marepi lowe lo se tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya. Mi mi weriyei weriyei lowe yo seni luwaru a'i apou ape iroteyei ne totenamisiya. Lowe etiri ma'aru siye wisereyenamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Ahowa, fene yo seni apou ape tote umasiteye.

[21]Fene peri pefine a'i, Jisas sahe ironamisiya ape, wanu umasiye su, lu tamo fene ma'e yo seni wara'i a'i lo au te'e atuatuwe su, fene Krais ne tote tawesinamisiya.

[22]Lowe fene ma'e peri pefine a'i au atuatuwe su, fene marepi hepene weriyei fa arunatire. Fene aiwawe a'i yo seni luwaru a'i, fene tu naifa ironamiteye ape, fa arunatire. Fene yo seni luwaru a'i ironamiyei su, marepi hepene weriyei aiwawe a'i luwaru erasi pefine a'i henerairowa. Yo seni luwaru a'i lu taune werese ironamisiya ape, yo seni ape lai marepi towafi lowe lo arearenamiteye.

[23]Ahowa, lu tamo Krais lo peri heneruwe wisere a'i fene ma'e au atuatuteyei su, fene marepi seni fene lo he'i a'i fa heneraire.

[24]Marepi hepene he'i a'i, Owane Sitewi lai ta'ane ape, fene ma'e fa heneraire. Marepi hepene he'i a'i ape Owane Sitewi pefine aiwawe wou a'i ne. Le a'i lai meni aseyaro wara'i a'i ne. Yo seni lo wisere a'i tene. Serai fene aiwawe a'i yo seni aseyaro wisere a'i fa heneraire.

[25]Serene fene mi mi weriyei peri wawero owe ape au te'ete. Nomo werese ta'i ta'i a'i Krais lo lu tewi ta'i a'i ne. Sosu tahe pa'are tewi a'i lo ne. Serai fene peri wiyeme a'i lu taune tere'e ma'e te'e tiyatite.

[26]“Fene ai marepi toteyei su, yo seni luwaru a'i owe ape irote.” *Sng* 4:4 Poweiye itoweriyei su, ai marepi fene lo tote i'ane arunatire. Ai marepi fene lo mase owe ape tote howeite.

[27]Sepei luwaru a'i, iyape Satan, fene au ani luwaruweyei ne totenamisiya. Serene fene yo ta le ma'e fene au luwaruweyei ne owe ape aure!

[28]Meni ta etiri tamo ta'arei aniyei su, le ta'arei lo yo seni fa arunatite. Sosu le wiyawi farere a'i fu ironamite. Le ereti lo se wiyawi ta'anerowa su, le fara'u etiri tamo lu taune ariye a'i ma'e fara'u au isafiye nonetorowa.

[29]Fene peri te'eyei su, peri luwaru a'i owe ape te'ete. Ahowa, lu taune marepi orese se fene peri wisere a'i lowe ma'e au te'ere. Fene peri wisere a'i au te'eyei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

su, fene tote tawesiyei lowe lo au kairefiyerowa. Sosu lu taune fene lo peri wanuwei su, fene lo peri ape lowe ma'e au pati ferafereirowa.

30Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ape ma'e marepi orese se owe aute. Le fene papu ironamisiya. Fene Krais ne tote tawesiye su, fene Krais mase natenamiteye. Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo fene ma'e auwe. Serai le fene werese mase mi mi weriyei weriyei ironamitorowa. Le lai fene Krais mase wafei wou ti nate tawesinamisiya. Serai nowe ye'ewi se, Jisas si tame itorairowa su, lu taune le fisa'i lo se eteye ape, le omo hire ma'e hene wirowa.

31Fene ai marepi orese a'i owe ape totenamite. Aiwawe fene ai peri erasi owe ape au te'ete. Fene lu taune ma'e ai marepi fene lo owe ape au atuatunamite. Fene peri erasi ai marepi se owe ape hare te'ete. Fene peri luwaru a'i lu taune ma'e au luwaruweyei ne owe ape te'ete. Sosu aiwawe a'i fene yo seni luwaru a'i owe ape ironamite.

32Fene marepi wisere a'i Owane Sitewi lo lu taune ma'e iro tiyatinamite. Lowe ma'e marepi tote wawesiye tiyatinamite. Owane Sitewi lai Krais se yo seni luwaru a'i fene lo tote i'aneyewe, ani sasarisawi. Serene lu taune tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene yo seni luwaru a'i lowe lo fa tote i'anenamite.

Efesus 5

Mi mi werese Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i umasinamite.

1Fene Owane Sitewi lo eimane pefine a'i ne. Le fene marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serene Owane Sitewi lo yo seni werese ne, fene lai yo seni apou aiwawe umasinamite.

2Mi mi weriyei lu taune ma'e marepi wawesiyeyei au atuatunamite. Krais nomo ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyeteye su, fene lu taune tere'e ma'e tote wawesiyenamite. Krais lai nomo ne au temeniyeye. Le me tape'i sahe temeniyeye su, le Owane Sitewi lo au heseyei heneri wisere a'i le ma'e henerai. Serai Owane Sitewi le ne marepi wisereye nine'inamisiya.

3Tafa'e yo seni luwaru a'i fene mase owe ape ironamite. Aiwawe a'i fene yo seni unou a'i apou ape owe ironamite. Fene etiri werese owe ape siye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wisereyenamite. Owane Sitewi lo lu tewi pefine a'i etiri werese apou ape mo, lowe fa owe ape irote. Etiri werese ape mo luwaru a'i tene.

4Aiwawe a'i fene peri luwaru a'i owe ape te'enamite. Fene peri meremereye a'i owe ape te'ete. Peri neritase luwaru a'i owe ape te'ete. Ahowa, fene mi mi weriyei Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamite.

5Peri ano wanu etite. Peri ano wiyeme a'i tene. Owe meni ta tafa'e yo seni luwaru a'i irowei su, le Krais, sosu Owane Sitewi lo omo sahe yaru topo lo wi onurowata. Aiwawe a'i lu taune ta yo seni unou a'i irowei su, etiri ma'aru siye wisereyeyei su, lowe Owane Sitewi lo omo hire ma'e siyerirowata. Meni ta etiri ma'aru siye wisereyeyei su, le god wawero ne au te'e nine'i wisereyerowa.

6Lu tamo peri yahowa'i fene ma'e owe ape te'e arearete. Peri yahowa'i a'i ape mo ne, Owane Sitewi lo ai peri erasi lu taune ma'e, peri lowe lo umasisiya ape, itorai.

7Serai fene peri wawero werese a'i lowe lo owe ape wanu umasinamite.

8Tu naifa fene yo seni luwaru a'i ironamiteye. Serene fene pasi a'i marepi hepene fene lo papu teme'eriyeteye. Ahowa, pereye fene meni owane pefine ne tote tawesi umasisiya su, Owane Sitewi lo mitaiyeyei erasi marepi hepene fene lo papu au teme'eriyenamisiya. Serene fene yo seni aseyaro a'i fa umasinamite. Fene Owane Sitewi lo eimane pefine a'i mitaiyeyei lo umasisiya ape wou heneraire.

9Mitaiyeyei ape papu etiri hesi heta irosiya. Etiri wisere werese a'i ne, sosu yo seni wara'i a'i ne, sosu peri wiyeme a'i ne.

10Etiri werese ape ne fene Meni Owane Pefine marepi au nine'isiya ape, fene siye so'oruwete. Serai fene etiri ape mo ironamite.

11Yo seni luwaru a'i ape mo lu taune pasi a'i se irosiya ape, fene owe ape ironamite. Ahowa, fene yo seni luwaru a'i ape mo amerame a'i au te'e areiyete.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Yo seni luwaru a'i ape mo ne, lu taune eresene a'i fareyare irosiya ape, fene owe ape te'e tiyatite. Peri apou ape neritase a'i tene!

13Ahowa, mitaiyeyei ape henerairowa su, etiri werese amerame a'i henerairowa. Etiri werese fene siyesiya ape, mitaiyeyei ape sahe heneraisiya.

14Serene Owane Sitewi lo peri apou te'esiya, “Fene nihe howeisiya ape, nihe petenere. Fene temeniyesiya ape, si norohuwe sinere! Sosu Krais fene ma'e tei mitaiyerowa.” *Ais* 26:19

15Serai etiri werese fene irowei ape, Weiyai! Etiri ape mo lu taune marepi luwaru a'i se irosiya ape, fene etiri apou ape owe ape ironamite. Ahowa, fene yo seni farere a'i tote umasinamite. Lu taune marepi wisere a'i totesiya ape, lowe yo seni aseyaro wara'i a'i ironamisiya.

16Nowe mi mi werese lu taune yo seni luwaru a'i ironamisiya. Serene fene yo seni luwaru werese a'i fa arunatite. Sosu yo seni aseyaro a'i ironamite.

17Serai fene marepi meremereye a'i owe ape irote. Ahowa, Meni Owane Pefine lo marepi werese a'i fene lai fa siye so'oruwete.

18Sa'i meremereye a'i owe ape a teme'eriyenamite. Fene sa'i meremereye a'i anamiyei su, yo seni fene lo aiwawe a'i meremereye a'i henerairowa. Sa'i meremereye a'i lai marepi hepene fene lo au luwaruwerowa. Ahowa, fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene fene lo papu fa wi teme'eriyenamite.

19Fene yakowei ahi apou ape au te'e nine'i tiyatite. Peri nine'i ape mo meni owane tutawe, Devit, Owane Sitewi ma'e leseye ape, au te'e nine'ite. Yakowei ahi tamo marepi hepene aseyaro a'i papu irosiya ape, te'e tiyatite. Aiwawe a'i yakowei ahi Owane Sitewi lo Hepene fene ma'e auwe ape, au te'e tiyatite. Fene no'u nine'iyei ape marepi fene lo papu Meni Owane Pefine ma'e au te'enamite.

20Meni Owane Jisas Krais lo iyape se, mi mi weriyei Owane Sitewi Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e etiri werese werese au te'e wisereyenamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Fene Krais ne marepi erasi a'i tote wisereyesiya. Serene fene lu taune marepi ta'i a'i totenamite.

Lu taune ma'e naitusiya ape, ane fene ma'e te'esiya.

22Taune, fene Meni Owane Pefine tote umasisiya ape, fene meni towafi fene lo saro unahi ironamite.

23Krais lai lu tewi pefine a'i lo sitewi ironamisiya. Apou aiwawe a'i meni ta tani lo sitewi ironamisiya. Lu tewi pefine a'i lo lai Krais lo tahe pa'are ne. Le lu tewi pefine a'i lo marepi hepene he'i a'i auwe.

24Lu taune Krais ne tote tawesisiya ape lowe kairefi lo unahi ironamisiya. Serene aiwawe a'i taune, fene meni towafi fene lo etiri werese se saro unahi ironamite.

25Ane lu ma'e taune naitusiya ape, au te'esiya. Krais lai lu tewi pefine a'i ne au temeniyeye. Serene le lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Fene taune fene lo ne a'i marepi tote wawesiyenamite.

26Le lu tewi pefine lo ne aseyaro wara'i a'i irowei ne temeniyeye. Serene nomo yo seni luwaru a'i arunatiyewe, yo seni aseyaro a'i ironamisiya. Krais lai Owane Sitewi lo peri pefine a'i se lu tewi pefine lo au ani aseyaroweye. Apou wou a'i meni ta sa'i se ani huwe.

27Krais lu tewi pefine lo ne temeniyeye su, le lu taune le ne tote tawesisiya ape, le ma'e ta'uwe hene anirowa. Lu tewi pefine a'i lo tani naituwei lo wou a'i ne. Tani naituwei lo mitaiyeyei erasi a'i henerairowa. Le yo seni marepi luwaru a'i apou ape irorowata. Ahowa, le yo seni marepi aseyaro wara'i a'i ironamitorowa.

28Serene lu werese taune towafi lowe lo ma'e marepi erasi a'i apou aiwawe a'i tote wawesiyenamite. Lowe taune towafi lowe lo ma'e tahe pa'are towafi lowe lo aiwawe a'i tote wawesiyesiya. Meni ta ape tani lo tote wawesiyesiya ape, le tahe pa'are topo lo aiwawe a'i tote wawesiyesiya.

29Owe meni ta lai tahe pa'are topo lo ai marepi totenamirowata. Ahowa, le tahe pa'are topo lo au noweinoweinamirowa. Le aiwawe a'i ayei ta tahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pa'are au ene arowa. Sosu apou aiwawe a'i Krais lai lu tewi pefine a'i lo ma'e au noweinoweinamirowa.

30Serai nomo werese ta'i ta'i tewi a'i tahe pa'are lo irosiya su, le nomo ne au noweinoweinamisiya.

31Owane Sitewi lo one towe apou te'esiya. “Serai meni ta tai mai topo lo arunatirowawe, tani topo lo ma'e nate tawesi naiturowa. Lowesi tahe pa'are ta'i a'i henerairowa.” *Stt* 2:24

32Peri ape fareyareteye ape erasi pefine a'i henerai. Wanu etire! Peri pefine a'i ape ane fene ma'e au te'esiya ape apou a'i ne. Lu tewi pefine a'i lo, lowe Krais lo tahe pa'are pefine a'i ne.

33Ahowa, fene werese ta'i ta'i tani towafi fene lo ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Le tahe pa'are topo lo ma'e tote wawesiyesiya ape aiwawe a'i ne. Sosu aiwawe a'i tani lo lai meni topo lo ne erasi a'i fa tote wisereyenamite.

Efesus 6

Ane eimane, mai tai aiwawe a'i ma'e te'esiya.

1Ane eimane werese ma'e te'esiya. Fene Meni Owane Pefine tote tawesisiya ape, tai mai fene lo, lo peri wanu umasite. Fene peri lowesi lo wanu umasiyei su, yo seni fene lo farere a'i ne.

2Owane Sitewi lo yo peri wiyeme a'i Moses leseye ape apou te'esiya. “Tai mai fene lo, fene iyape lowe lo ei ani arowete.” *Kis* 20:12 Owane Sitewi lai yo peri lo ape au te'eye su, le peri te'e naneiyei ta aiwawe te'eye. Le yo peri tutawe lo ape, peri te'e naneiyei ta iroteye ape, au te'eye.

3Te'e naneiyei ape apou aiwawe a'i ne. “Fene tai mai lo peri wanu umasiyei su, etiri werese fene irowei ape, wisere a'i henerairowa. Sosu fene iyu menei tomu ne'ese hi awei sato ironamirowa.” *Lo* 5:16

4Ane tai ma'e te'esiya. Yo seni luwaru a'i eimane fene lo ma'e owe ape irote. Serai lowe fene ma'e ai marepi toterowa. Ahowa, fene meni owane pefine lo marepi umasinamite. Fene Meni Owane Pefine lo marepi umasiyei su, fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

eimane fene lo ma'e yo seni aseyaro a'i au atuatu areiyerowa. Fene lowe ma'e yo seni aseyaro a'i atuatuteyei su, lowe yo seni aseyaro a'i fene lo siye tote umasirowa.

Ane wiyawi yahowa'i lu ma'e au te'esiya.

5Ane wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu ma'e te'esiya. Fene hi awei sato irosiya su, fene meni owane fene lo, lo peri wanu umasinamite. Fene peri lowe lo arisiyei su, lowe fene ne ai marepi toterowa. Serai fene lowe ne erasi a'i auseriye atoweiyerowa. Fene wiyawi lowe lo ta'aneyei su, fene wiyawi lowe lo ape marepi pefine a'i se fa ta'anete. Apou aiwawe a'i fene Krais lo wiyawi ta'anerowa.

6Wiyawi werese ape fene meni owane fene lo ne, irowei ape, wiyawi wisere pefine a'i ironamite. Le fene siyeteyei su, fene wiyawi wisere a'i irote. Aiwawe a'i le eyeri ma'e iyei su, ne wiyawi onota'ano a'i owe ape ironamite. Fene Krais lo peri wanu umasisiya su, fene Krais lo wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu henerai. Serai fene Owane Sitewi lo marepi wanu umasite. Marepi kairefi a'i fene lo se, fene Owane Sitewi lo marepi umasinamite.

7Fene wiyawi fene lo ta'aneteyei su, fene marepi nine'i wisereyete. Fene wiyawi ta'aneteyei su, fene apou totete. “Ane Meni Owane Pefine ne wiyawi ape au ta'aneteyei. Ane wiyawi ta'aneteyei su, ane wiyawi ape lu tamo ma'e au nine'iyei ne ta'anerowata.”

8Fene etiri ape apou siye so'oruwesiya. Meni Owane Pefine lai lu taune werese ma'e wiyawi wisere a'i iroteye ape, le etiri wisere a'i ta lowe ma'e itiya'u aurowa. Wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu, sosu lu taune tere'e ma'e le lowe ma'e aiwawe a'i aurowa.

Wiyawi yahowa'i siye lu lo owane ma'e au te'esiya.

9Lu owane, ane peri ta fene ma'e te'esiya. Apou aiwawe a'i fene wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu fene lo ma'e yo seni wisere a'i ironamite. Fene lowe ma'e owe ape au te'e atoweiyete. Fene peri ape so'oruwe tepa'asiye. Meni owane fene lo omo hire ma'e irosiya. Sosu wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Meni Owane Pefine aiwawe a'i omo hire ma'e irosiya. Meni Owane Pefine ape lu taune werese werese a'i ma'e yo seni ta'i aiwawe a'i au atuatunamisiya.

Fene ai atu lo ipari tahe kairefi a'i ani asite.

10Peri ye'ewi ane fene ma'e eisiya. Meni Owane Pefine sahe tei kairefiyete. Kairefi erasi pefine a'i lo se, fene tei kairefiyete.

11Owane Sitewi lo ai atuwei lo ipari tahe werese ani asire. Fene Owane Sitewi lo ai atuwei lo ipari tahe ani asiyei su, fene fara'u sepei Satan lo marepi areareye ape ma'e ai atu tiyatirowa.

12Nomo ai atuwei su, nomo awei lo lu se ai atu tiyati ta'ame. Ahowa, nomo sepei kairefi luwaru werese a'i mo ma'e ai atu tiyatinamisiya. Sosu sepei Satan lo lu feni pasi a'i ironamisiya ape, nomo lowe ma'e ai atu tiyatisiya. Aiwawe a'i nomo sepei kairefi werese a'i ma'e, marepi luwaru a'i ironamisiya ape, ai atu tiyatinamisiya.

13Serene fene Owane Sitewi lo ai atuwei lo ipari tahe kairefi werese a'i fa ani asinamite. Serai nowe luwaru a'i ape henerairowa su, fene fara'u tei kairefiyenamirowa. Sosu fene ai atuwei ape tepa'asiyei su, fene saro a'i tei kairefiyenamirowa.

14Serai fene tei kairefiyenamite. Lire fene lo lire wafei se ti tawesire. Lire wafei ape apou aiwawe a'i peri pefine a'i ne. Metete fene lo sahe uperi ta ani asire. Uperi ape apou aiwawe a'i yo seni aseyaro a'i ne.

15Lowe tahe lowe fene lo sahe ani asire. Lowe tahe ape apou aiwawe a'i ne. Owane Sitewi lo marepi fetane a'i lo peri heneruwe ape lai fene Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne au pati anirowa.

16Ereti fene lo se tiye kairefi a'i anite teite. Tiye ape apou aiwawe a'i ne. Owane Sitewi ne tote tawesiyei ne. Fene tiye ereti fene lo se anite teiyei su, sepei Satan luwaru a'i lai fene ma'e eine yehe werese a'i nei tawesirowata.

17Fene Krais ne tote tawesi umasisiya su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i fene lo au sasari po'utesawi. Marepi hepene he'i a'i fene lo ape, mato sahe ani asire. Mato tuhe kairefi aiwawe a'i ne. Ereti fene lo sahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo ipari mene'e pite a'i anitete. Ipari mene'e ape apou aiwawe a'i, Owane Sitewi lo peri pefine werese a'i ne.

18Mi mi weriyei weriyei Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se, fene Owane Sitewi ma'e te'e tiyatinamite. Fene Owane Sitewi ma'e te'e tiyatirowa su, peri tere'e tere'e se au te'e towerite. Etiri ta fene po'uteyei su, fene Owane Sitewi ma'e te'e towerire. Mi mi weriyei fene sepei Satan, weiyai! Fene mi mi weriyei fene owe ape ta'orete. Mi mi weriyei fene Owane Sitewi lo lu tewi pefine a'i ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamite.

19Sosu a'i pe fene ane ne Owane Sitewi ma'e te'e towerinamite. Ane Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarirowa su, le lai peri wiyeme a'i lo ane ma'e au te'eyei ne aurowa. Serai ane lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri heneruwe Krais ne, au te'e areiyerowa. Peri heneruwe lo ape ane au te'erowa su, ane tote atoweiyerowata.

20Owane Sitewi lai ane ma'e peri heneruwe lo ape au te'e fiyariyei ne ariariyeye. Pereye ane kalabus wesi sahe irosiya. Sosu ane lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'esiya. Serai fene ane ne Owane Sitewi ma'e te'e towerite. Sosu ane Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei su, ane tote atoweiyerowata. Ahowa, ane peri lo au te'e fiyari areiyerowa.

Pol lu taune ma'e au te'e eritesawi.

21Ane fene ma'e meni Tikikus eimawesawirowa. Nomo le ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Le aiwawe a'i Krais lo lu feni pefine a'i ne. Le mi mi weriyei Meni Owane Pefine lo wiyawi ta'anenamisiya. Le fene ma'e heneriyei su, le etiri werese ne, ane ma'e henerai ape, fene ma'e au te'erowa. Sosu etiri werese ane ta'aneteye ape, fene wanu tote so'oruwerowa.

22Serene ane meni ape fene ma'e eimawesawirowa. Serai fene etiri werese ane sosu lu feni ano, sahe henerai ape, wanu so'oruwerowa. Aiwawe a'i le lai marepi fene lo ma'e marepi wisere fetane a'i au te'erowa.

23Sosu a'i pe ane Owane Sitewi ma'e apou ei towerisiya. Tai, sosu Meni Owane Jisas Krais, lowesi fene ma'e le ne tote tawesisiya ape, marepi fetane a'i sosu tote wawesiyeyei lowesi lo fene ma'e aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[24]Owane Sitewi lo ferafereiyei lu taune ma'e Owane Jisas Krais nomo lo ne tote wawesiyenamisiya ape, ironamitorowa. Tote wawesiyeyei ape mi mi pasi pasi weriyei luwaruwe po'uterowata. Ane, Pol, one towe eite fene ma'e lese ausawiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Filipai

Filipai 1

1Ane Pol, Timoti aiwawe a'i, notosi lai Krais Jisas lo wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu ne. Notosi one towe eite lu taune omo Filipai irosiya ape ma'e lese ausawiyei. Notosi fene werese, sosu lu owane ape, sosu lu owane werese Owane Sitewi lo wesi au noweinoweisiya ape, sosu lu tere'e tamo Owane Sitewi lo wesi sahe wiyawi ta'anesiya ape, notosi fene werese ma'e Krais Jisas lo yo umasisiya ape, one towe eite lese ausawisiya.

2Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo lo sosu meni Owane Jisas Krais aiwawe a'i fene ma'e ferafereiyei lowesi lo sosu marepi fetane momotei a'i fene ma'e au ironamitorowa.

Pol Owane Sitewi ma'e Omo Filipai lo lu taune ne ei toweriye.

3Ane fene ne totenamiyei su, ane Owane Sitewi Pefine ma'e fene ne au te'e nine'i wisereyenamisiya.

4Sosu ane fene ne Owane Sitewi ma'e mi mi weriyei ei towerisiya su, ane marepi nine'i wisereyeyei se au tote ei towerinamisiya.

5Tu naifa ane Jisas Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariteye su, fene aiwawe ane mase wiyawi lo au ta'aneteye. Ane nowe tutawe fene ma'e henerai su, fene Meni Owane Krais lo peri tote tawesiteye. Sosu pereye nowe eite se fene aiwawe ane mase wiyawi lo au ta'aneteye. Serai ane fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e nine'i wisereyenamisiya.

6Owane Sitewi lai wiyawi he'i wisere a'i lo ape fene ma'e au ta'ane atuatu areiyeteye. Nowe me'iye su Krais Jisas si tame itorairowa su, le fene ma'e wiyawi wisere a'i ta'ane tepa'asirowa. Etiri ape ane so'oruwesiya tene!

7Mi mi weriyei weriyei ane fene ne totenamisiya. Marepi ano farere a'i ne. Serai ane fara'u fene ne totenamisiya. Piyene awere? Ane marepi ano sahe fene ne weriyei weriyei totenamisiya. Ane kalabus wesi sahe iroteye su, fene lai ane ne Owane Sitewi lo ferafereiyei ape au atuatuteye. Nowe me'iye su, lowe ane kalabus wesi nowe ma'e hene arosai su, ane Krais lo peri heneruwe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wisere a'i au te'e areiyeteye. Fene ane mase wiyawi lo ta'anenamiteye. Owane Sitewi lo ferafereiyei se, le wiyawi ape nomo ma'e auwe. Serai ane Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e kairefiyeteye su, ane peri heneruwe lo wiyeme pefine a'i au atuatu areiyeye. Owane Sitewi lo ferafereiyei ape lai fene ane aiwawe a'i ironamiteye.

8Ane marepi erasi a'i fene ne tote wawesiyenamisiya. Serai Owane Sitewi lai marepi ano siye so'oruwe tepa'asiye. Tote wawesiyeyei ano fene werese ne meni Owane Krais lo marepi erasi pefine aiwawe wou a'i totenamisiya.

9Ane fene ne Owane Sitewi ma'e apou au ei towerinamisiya. Marepi wawesiyeyei fene lo mi mi werese erasi a'i henerairowa. Sosu marepi wawesiyeyei fene lo lu taune ma'e au atuatu tiyatirowa. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lai marepi wisere a'i fene ma'e aurowa. Sosu etiri werese lo si tewi ape mo fene lai siye so'oruwe ereirowa.

10Ane fene ne Owane Sitewi ma'e apou au ei towerisiya. Fene yo seni aseyaro wara'i a'i sosu awei lo yo seni luwaru a'i siye eti areiyerowa. Fene yo seni apou ape siyerowa su, fene yo seni aseyaro wara'i a'i fu umasinamite. Serai nowe me'iye ape su, Krais si tame itorairowa su, fene marepi hepene fene lo aseyaro wara'i a'i ironamitorowa.

11Sosu aiwawe a'i ane Owane Sitewi ma'e fene ne ei towerisiya. Marepi hepene fene lo yo seni aseyaro wara'i a'i teme'eriyeyei. Jisas Krais lai yo seni aseyaro wara'i a'i ape mo fene ma'e au ironamisiya. Fene yo seni apou ape irowei su, fene Owane Sitewi lo iyape pefine a'i ei ani arowerowa. Serai fene lai Owane Sitewi ma'e au te'e nine'i wisereyerowa.

Pol kalabus sahe iroteye su, Krais lo peri erasi a'i henerai.

12Kaiyemo mo ano, etiri luwaru a'i tamo ane ma'e henerai su, ane fene ma'e au te'e areiyesiya. Fene wanu so'oruwere. Etiri werese ape mo ane ma'e henerai ape, Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere erasi a'i henerai. Serai lu taune tomu ne'ese peri lo ape wanu tote tawesiteye.

13Ane Jisas lo peri tote tawesi umasinamisiya. Ane Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeteye su, lu tamo lai ane kalabus wesi papu ma'e henetiyewe ani fu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

arowe. Ai lu werese Rom lo meni owane tutawe iyape Sisar au noweinoweisiya ape, lowe ane kalabus wesi sahe irosiya ape, lo yo sitewi siye so'oruwesiya. Lu taune tere'e tere'e aiwawe a'i lowe ane kalabus wesi sahe irosiya ape, lo yo sitewi wanu so'oruwesiya.

[14]Ane kalabus wesi sahe irosiya. Owane Sitewi lai ane au noweinoweinamisiya. Serai lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri tote tawesi umasisiya ape, Owane Sitewi lo ferafereiye ane ne siyeye su, tote tawesiyei lowe lo kairefi a'i iroteyewe, lowe mi mi weriyei lu taune ma'e Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'e areiyeteyei. Lowe atoweiye te ta'ame.

[15]Wanure! Lu tamo Owane Sitewi lo peri au te'esiya ape, lowe ane ma'e ai marepi totenamisiya. Aiwawe a'i lowe ane ma'e ai peri te'e te'e tiyatiteye. Ahowa, lu tamo tere'e Owane Sitewi lo peri au te'esiya ape, lowe lu taune werese lo tote tawesiyei fa kairefiyeye ne totesiya.

[16]Lowe lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai lowe lu taune ma'e Meni Krais ne au te'e areiyesiya. Owane Sitewi lai wiyawi ape ane ma'e auwe. Sosu lowe ane ne siye so'oruwesiya. Lu taune tamo peri wawero au te'eteye su, ane peri lowe lo au te'e fareraiyeteye.

[17]Lu tere'e tamo lai marepi luwaru a'i se meni Krais lo peri au te'esiya. Lowe iyape towafi lowe lo erasi au te'e nine'i arowesiya. Marepi sitewi lowe lo luwaru a'i ne. Ane kalabus wesi sahe irosiya su, lowe ane ne marepi orese a'i irowei ne totesiya.

[18]Fene wanure! Lowe ane ma'e marepi orese a'i irowei ne toteyei su, wisere a'i ne. Serai etiri tutawe ane marepi sahe irosiya ape, apou ape ne. Lowe Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'esiya. Meni ta Krais lo peri marepi luwaru a'i se au te'esiya su, ane marepi orese se ta'ama. Aiwawe a'i meni ta marepi wisere a'i se Krais lo peri au te'e fiyariyei su, ane marepi wisere a'i tote nine'inamisiya. Ei, ane mi mi weriyei marepi wisere a'i tote terite nine'inamisiya.

[19]Fene Owane Sitewi ma'e ane ne au pati aniyei ne te'e towerinamisiya. Serai Jisas Krais lo Hepene Wara'i a'i ane ma'e au pati ani tei kairefiyesiya. Serai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ane etiri ta so'oruwesiya. Etiri luwaru orese a'i eite ne, kalabus wesi sahe teritesiya ape, Owane Sitewi lai ane kalabus wesi nowe ma'e au toso henerairowa. Ane nowe ma'e heneraiyei su, ane marepi tahe wisere fetane a'i teritetorowa.

20Ane etiri ta marepi erasi pefine a'i totenamisiya. Nowe mi mi weriyei, sosu pereye nowe eite se, etiri werese ane irowei ape, ane Krais lo yo seni ne neritaseyerowata. Ane Owane Sitewi ma'e apou ei towerisiya. Ane hepene se irosiya su, ane temeniyeyei su, ane mi mi weriyei marepi kairefi a'i teinamirowa. Ane awei sahe irosiya su, ane lu taune werese ma'e Krais lo kairefi ane mase ironamisiya ape, au te'e atuatu areiyerowa.

21Mi mi pasi pasi a'i ane hepene se irosiya su, ane meni Krais ne totenamisiya. Serai ane temeniyeyei su, ane marepi wisere a'i tote nine'irowa. Piyene awere? Ane Krais mase mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

22Ei, ane hepene se sato irorowa su, ane Meni Owane Krais lo wiyawi au ta'anenamirowa. Ane eiwerou irorowa awere? Ane so'oru ta'ama.

23Ane piye marepi tote umasirowa awere? Etiri kairefi a'i tene! Ane so'oru ta'ama. Ane awei sahe sato arunatiyei ne totesiya su, sosu mi mi pasi pasi weriyei Krais mase ironamitorowa. Etiri ape wisere pefine a'i tene!

24Ahowa. Serai marepi tutawe ano apou totesiya. Ane awei sahe iroteyei su, ane fara'u fene ma'e au pati ferafereiterowa.

25Ane so'oruwe tepa'asiye. Ane fene mase wiyawi ta pati ta'aneyei ne tote kairefiyesiya. Serai ane awei sato fene mase au pati ferafereiyei ne irotorowa. Ane tote tawesiyei fene lo au nine'i kairefiyerowa.

26Serai ane fene ma'e si tame henerairowa su, fene Krais Jisas ma'e tote nate anite tawesinamiteye. Fene ane ne marepi erasi a'i tote wisereyerowa.

Fene Krais lo yo seni wara'i a'i ape fa umasinamite.

27Serai ane fene ma'e te'esiya. Wanure! Fene yo seni aseyaro wara'i fa ironamite. Serai fene Krais lo peri heneruwe wisere a'i au neritaseyetorowata. Sosu ane fene ma'e heneraiyei su, ane yo seni aseyaro a'i fene lo ne

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wanurowa. Sosu aiwawe a'i ane pani eyeri ma'e irorowa su, ane yo seni aseyaro a'i fene lo wanurowa. Ane fene ne apou wanurowa. Fene Meni Owane Krais ma'e tei kairefiye natenamisiya. Fene marepi ta'i a'i se Krais lo wiyawi au ta'anesiya. Sosu fene werese aiwawe a'i tote tawesiyei lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyari areiyesiya.

[28]Fene tote tawesiyei fene lo tei kairefiyeyei su, fene airame fene lo werese ne atoweiyerowata. Lowe etiri luwaru ape mo fene ma'e au luwaruwerowa. Fene airame fene lo marepi kairefi a'i fene lo siyeyei su, lowe fene ne apou siye so'oruweyei. Owane Sitewi lai fene ma'e au ferafereirowa. Sosu fene lai lu luwaru a'i ape ma'e hi ani ararorowa.

[29]Serai Owane Sitewi lai fene ma'e au ferafereiye. Serai fene lai Krais ne tote tawesiye. Fene Krais ne tote tawesisiya su, fene fofowei erasi a'i teriterowa. Sosu marepi orese a'i fene ma'e henerairowa. Serai fene Krais ne tote tawesiyei su, sosu fene fofowei erasi a'i teriterowa.

[30]Tu naifa ane fene mase iroteye su, fene marepi orese a'i ano siye so'oruwe tepa'asiye. Sosu pereye nowe eite se ane kalabus wesi sahe irosiya su, fene marepi orese tere'e ano eite wanusiya. Nowe ape se fene aiwawe a'i marepi orese a'i apou ape teritesiya.

Filipai 2

[1]Atu fene owane Krais lo yo seni umasiteye su, marepi hepene fene lo kairefi a'i irosiya awere? Krais lai fene ne marepi erasi totenamisiya. Atu fene marepi momotei fetane a'i irosiya awere? Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene nomo mase ironamisiya awere? Fene Owane Sitewi lo ferafereiyei ape lu taune ma'e au atuatu te'e areiye tiyatisiya awere?

[2]Fene marepi apou ape irosiya su, Krais lo marepi erasi pefine a'i fene sahe irosiya su, fene marepi ta'i a'i irosiya su, fene yo seni ta'i a'i umasisiya su, fene marepi ano erasi a'i ane ma'e au tote nine'ite.

[3]Fene yo seni apou ape umasiyei su, marepi towafi fene lo a'i owe ape umasite. Fene ai atu kuseriyei a'i owe ape umasite. Ahowa, fene marepi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

towafi fene lo hi tote ani ararote. Sosu fene lu taune tere'e ma'e iyape erasi a'i te'e ani arowete. Ei, fene iyape towafi fene lo hi tote ani ararote.

4Fene etiri towafi fene lo a'i owe ape noweinowei ariariyete. Ahowa, fene lu taune tere'e lo etiri mase a'i fa au noweinowei ariariyenamite.

Fene Krais lo marepi umasinamite.

5Fene Krais Jisas lo marepi toteyei aiwawe a'i ape fu tote anite tawesinamite.

6Owane Krais lai Owane Sitewi pefine a'i wou ironamiteye. Le Owane Sitewi aiwawe a'i ne. Ahowa, le Owane Sitewi lo etiri sitewi werese anite tawesiyei ne tote ta'ame. Sosu le Owane Sitewi pefine aiwawe wou a'i henerairowa.

7Le Owane Sitewi lo sitewi werese arunatiyewe, meni iyape ta'ame wou a'i henerai. Menitani ta lai auteiye su, le awei meni lo nihari wou a'i henerai. Le wiyawi meni yahowa'i wou iroteye.

8Sosu le hi awei sato iroteye su, le meni lo nihari wou henerai. Le Owane Sitewi lo marepi, sosu peri werese lo tote umasinamiteye. Owane Sitewi lai le ma'e apou eiye su, “Ne temeniyere!” Krais Owane Sitewi lo peri ape wanuwe su, le Owane Sitewi lo peri wanu umasiye. Ei, le me tape'i sahe temeniyeye.

9Serai Owane Sitewi lai owane Krais si tame au ta'ane norohuwe sineye. Owane Sitewi lai le hire ei ani aroweteye. Le le ma'e iyape pefine a'i auwe. Iyape lo ape lai iyape tere'e werese hi ani araroteye.

10Lu taune werese iyape lo wanuwei su, lowe uporo lowe lo le ma'e fa ape'i onure. Lu taune Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape, lu taune hi awei sato irosiya eite mo, sosu lu taune awei unahi papu irosiya ape, lowe le ma'e lowe uporo lowe lo fa ape'i onure.

11Serai lu taune werese le ne apou te'erowa, “Owane Jisas Krais le lai Owane pefine tene!” Lowe werese Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo iyape ei te'e nine'i ani arowenamitorowa.

Yo seni aseyaro a'i nomo lo lu taune ma'e au atuatute.

12Sosu a'i pe kaiyemo mo ano, fene weriyei weriyei peri ano wanu umasinamiteye. Ane fene mase iroteye su, fene Owane Sitewi lo peri wanu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tote umasinamiteye. Ahowa, pereye nowe eite se ane pani eyeri ma'e kalabus wesi sahe irosiya. Ane fene mase sato ariye su, fene Owane Sitewi lo peri werese fa wanu tote umasinamiyei ne tote etite. Owane Sitewi lai fene si hene ani tepa'asiye. Serai fene Owane Sitewi lo marepi werese siye so'oruweyei ne tote etinamite. Marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi lai fene ma'e au te'e naneiye ape, fene mi mi weriyei tei kairefinamite. Fene marepi hepene fene lo ironamiyei su, fene Owane Sitewi ne atoweiye su'arinamite. Le kairefi erasi a'i ne.

13Ei, Owane Sitewi lo marepi fene ne apou a'i ne. Fene werese yo seni aseyaro wara'i a'i fa umasinamite. Serai Owane Sitewi lai mi mi weriyei wiyawi lo fene papu ta'anesiya. Le fene yo seni wara'i a'i au ironamirowa, sosu fene marepi werese lo tote umasinamirowa.

14Etiri werese fene irowei ape, fene ai peri, ai marepi owe ape yeneti yenetete.

15Fene Owane Sitewi lo marepi tote umasinamiyei su, marepi hepene fene lo aseyaro wara'i a'i ironamirowa. Owane Sitewi lo nihe se fene Owane Sitewi lo lu feni pefine a'i henerairowa. Ahowa, fene hi awei sato irosiya. Lu taune tomu ne'ese yo seni luwaru a'i tote ironamisiya. Fene lu taune apou ape ponei sahe irosiya su, fene Owane Sitewi lo peri lowe ma'e au atuatu fiyari areiyerowa. Fene eiwariyemi tamo mitaiyeyei pasi wou henerairowa.

16Fene lu taune ape mo ma'e peri pefine a'i au te'e atuatusiya. Lowe peri ape wanu umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai nowe ye'ewi su Meni Owane Krais si tame aiyerowa su, ane marepi nine'i wisereyerowa. Piyene awere? Wiyawi werese ano yahowa'i henerairowata.

17Tote tawesiyei fene lo Owane Sitewi ma'e au hese ei ani arowesiya wou a'i ne. Serai apou a'i lu tamo ane aine tera'eyei su, fisa'i ano eite wain sa'i wou a'i Owane Sitewi ma'e au hese ereirowa. Sosu fisa'i ano tote tawesiyei fene lo ma'e ani terosorowa su, tote tawesiyei fene lo, sosu fisa'i ano lai Owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sitewi ma'e au hese ei ani arowerowa. Serai ane marepi nine'i wisereyesiyawe, fene ma'e marepi nine'iyei ano aurowa.

18Fene aiwawe a'i marepi wisereyete. Sosu fene marepi nine'iyei fene lo ane mase au ironamite.

Pol meni Timoti omo Filipai ma'e te'e eimawesawiyei ne toteye.

19Sosu a'i pe Meni Owane Jisas lo marepi ane ma'e au te'e atuatuwei su, ane nowe witane se a'i meni Timoti fene ma'e te'e eimawesawiyei ne totesiya. Le fene ma'e heneraiyei su, le tote tawesiyei fene lo siye so'oruwerowa. Sosu le ane ma'e si tame au te'enarairowa. Serai ane tote tawesiyei fene lo ne marepi erasi a'i nine'irowa.

20Owe meni tere'e ta ane mase irosiya ape, Timoti aiwawe wou ta'ama. Le fene werese ne marepi erasi tote wawesiyenamisiyawe, fene ne totenamisiya. Le etiri topo lo ne totenami ta'ame.

21Lu tewi tere'e tamo lowe etiri towafi lowe lo a'i au ani noweinoweiyei ne totesiya. Lowe Jisas Krais lo wiyawi au ta'ane te ta'ame.

22Timoti lo yo seni marepi ape ne fene siye so'oruwe tepa'asiye. Ane lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyari areiyeteye su, le ane mase au pati ta'aneteye. Apou wou eimane tai lo au pati ta'anesiya. Le meni eime pefine ano wou a'i ne.

23Ane kalabus wesi sahe irosiya. Serai ane etiri orese a'i ane sahe teritesiya ape siye so'oruweyei su, etiri orese a'i ano po'uteyei awere? Ane etiri werese siye so'oruweyei su, ane le fene ma'e nowe witane se a'i te'e eimawesawirowa.

24Marepi erasi ano apou totesiya. Nowe oso a'i su ane fene ma'e aiyerowa. Owane Pefine a'i lai yo ta au ta'anerowa. Ane so'oruwe tepa'asiye.

25Sosu a'i pe ane meni Epafroditus, kaiyemo nomo lo ne, apou totesiya. Tu naifa ane marepi orese a'i iroteye su, fene lai le ane ma'e fa au pati aniraiyei ne te'e eimawesai. Le Krais lo meni pefine a'i ne. Le ane mase iroteye su, le Krais lo wiyawi au ta'aneteyewe, ane eyate feni ma'e tei kairefinamiteye. Ei,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

le ane aiwawe a'i lefeifonamiteye. Serai meni eite ane fene ma'e si te'e eimawesawiyei ne tote kairefiyesiya.

26Le fene ne marepi erasi a'i tote ewitesiya. Fene le u se wanuwe ape ne. Serai le marepi toteyei orese a'i teriteye. Serai le fene werese siyeyei ne tote kairefiyesiya.

27Ei, pefine a'i ne. Le tu naifa u tahe erasi se. Le temeniye ataheyeye. Ahowa, Owane Sitewi lai le ma'e au ferafereiye. Sosu le ane ma'e aiwawe a'i au ferafereiye. Piyene awere? Le apou toteye, “Pol marepi orese a'i teritesiya su, Serai ane orese erasi tere'e ape le ma'e aurowata.”

28Serai ane marepi erasi a'i se le fene ma'e eimawesawiyei ne totesiya. Le fene ma'e heneraiyei su, fene marepi nine'i wisereyerowa. Fene le siyeyei su, orese ano po'uterowa.

29Sosu le fene ma'e heneraiyei su, fene meni owane pefine lo iyape se le hene wisereyere. Aiwawe a'i lu taune tere'e yo seni eito eite ironamiteye ape, fene iyape lowe lo ei ani arowere.

30Serai fene meni Epafroditus lo iyape ei ani arowere. Piyene awere? Le Krais lo wiyawi ta'anenamiteye su, le temeniye ataheyeye. Etiri luwaru ne'ese a'i le ma'e henerai. Ahowa, le topo lo tahe ape ne tote ta'ame. Le ane ma'e au pati aniyei ne fai. Fene ane ma'e au pati ani ta'ame su, meni ape yaru fene lo aniyewe, ane ma'e au pati aniteye.

Filipai 3

Meni ta Krais ne tote tawesiyei su, le meni wara'i a'i ne.

1Kaiyemo mo, Peri ano eite apou te'e tepa'asiye. Fene werese Meni Owane Pefine a'i ne nine'i wisereyenamite. Ane tu naifa peri eite fene ma'e apou lese ausawi. Ane peri eite fene ma'e tame lese ausawiyei su, ane marepi orese a'i terite ta'ame. Ahowa, ane peri ano eite tote tawesiyei fene lo au kairefiyeyei ne te'esiya.

2Lu tamo yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, fene lowe ne weiyai! Lowe you erawe wou a'i ne. Lowe fene ma'e apou au te'erowa, “Fene tahe fene lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mene'e se yaru touwei su, fene Owane Sitewi lo marepi tote umasirowa.” Ahowa! Peri lowe lo ape wawero a'i ne.

[3]Nomo Meni Owane Krais lo marepi tote tawesi umasiyei su, Owane Sitewi lai yaru lo ta nomo ma'e au furowa. Nomo Owane Sitewi lo lu taune pefine a'i henerairowa. Nomo Owane Sitewi ma'e Hepene Wara'i a'i lo se au nine'i wisereyerowa. Nomo Meni Owane Krais ma'e nateyei su, marepi hepene nomo lo tote nine'i wisereyerowa. Nomo awei yo seni weriyei tote umasinamitorowata.

[4]Ane apou toteyei su, “Ane fara'u awei yo seni irowei su, yo seni ape mo ane Owane Sitewi lo nihe se meni wara'i a'i awere?” Opiya! Lu taune tamo apou toteyei su, “Nomo lu taune wisere a'i ne. Nomo fara'u awei yo seni wisere a'i ape umasiyei.” Lu taune ape mo peri ano fu wanu etire. Ane lai meni wisere pefine a'i tene!

[5]Mai ano ane auteiye su, nowe ereti feni werese feni hesi heta i tepa'asiye su, lowesi ane Owane Sitewi lo wesi ma'e tahe ano towei ne heneti. Ane Israel lo lu tewi pefine a'i ne. Ane Benjamin lo lu feni ma'e fai. Ane Hibru lo meni pefine a'i henerai. Tai mai ano aiwawe a'i Hibru lo lu feni ma'e fai. Ane Moses lo yo peri werese tote umasinamiteye. Serai ane meni Farisi henerai.

[6]Ane Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane tohoteteye. Ane apou toteye, “Jisas lo lu feni werese Owane Sitewi lo wiyawi au luwaruwesiya.” Serai ane Jisas lo lu feni werese fa au luwaruweyei ne toteye. Ane Moses lo yo peri werese wanu umasi etinamiteye. Moses lo yo peri ape ane ne apou te'esiya, “Ne a'i lai meni wara'i a'i ne.” Serai ane awei lo yo seni wisere a'i apou ape umasiteye su, ane meni wisere pefine a'i tene!

[7]Nowe ape se etiri ape mo, ane iroteye ape, ane marepi erasi a'i tote etiteye. Ahowa, Meni Krais marepi hepene ano papu wirai su, etiri werese ape mo, ane ta'aneteye ape, yahowa'i a'i ne.

[8]Ei, wanure! Etiri werese ane tu iroteye ape, etiri werese ape oro'oru lepapa'e wou a'i ne. Serai Krais Jisas Meni Owane pefine ano marepi hepene ano papu wirai su, le ane ma'e marepi topo lo au atuatu areiyeteye. Ane Meni Owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Krais lo marepi siye so'oruwe tepa'asiye su, ane etiri tere'e werese ano sasari arunati. Etiri tere'e werese ape mo oro'oru lepapa'e wou a'i ne. Serai ane fara'u Krais natenamirowa. Etiri ape erasi pefine a'i tene!

9Serai ane lai Meni Krais lo meni eime pefine henerai. Ane Krais ma'e nate tawesisiya su, ane Owane Sitewi lo nihe se meni aseyaro wara'i a'i ne. Ane Moses lo yo peri werese wanu umasinamiteye su, ane Owane Sitewi lo nihe se meni aseyaro a'i iro ta'ame. Ane meni owane Krais ne tote tawesi umasiyei su, ane Owane Sitewi lo nihe se meni aseyaro wara'i a'i henerairowa. Owane Sitewi lai tote tawesiyei ano siyerowa su, le yo seni ano aseyaro wara'i a'i au iro henerai.

10Marepi ano apou totesiya. Ane Meni Krais siye so'oruwe areiyereme. Le fisiye yo papu si tame norohuwe sineye su, ane kairefi ape siye so'oru areiyereme. Ane Krais lo fofowei erasi teritereme. Meni Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le fofowei erasi a'i teriteye. Fofowei lo teriteye ape ane aiwawe a'i fofowei ape teritereme.

11Ane Krais lo etiri werese ape mo siye so'oruweyei su, ane apou totesiya, “Owane Sitewi lai ane fisiye yo papu si au ta'ane norohuwe sineyei ne arosairowa.”

Pol Krais lo marepi siye so'oruweyei ne inamisiya.

12Weiya! Wanure! Ane Krais lo yo seni werese siye so'oruwe tepa'asi ta'ame. Lu tamo ane ne apou te'esiya. Pol Krais lo yo seni werese siye so'oruwe tepa'asiye. Ahowa, ane Krais lo marepi siye so'oruweyei ne ta'ane tohotesiya. Ane marepi werese lo siye so'oruwe tepa'asiyei su, sosu ane yaru ape heneri tepa'asirowa. Ei, Krais lo marepi ane ne totenamisiya. Serai le ane ma'e marepi hepene he'i a'i au ta'aneteye.

13Kaiyemo mo, ane etiri apou so'oruwe tepa'asiye. Ane yaru ape ma'e henerai ta'ama. Ahowa, ane lai etiri ta ironamisiya. Etiri werese ape mo, ane tu iroteye ape, ane tote i'ane arunatirowa. Sosu ane Krais Jisas lo marepi werese aniyei ne ta'ane tohotenamisiya. Sosu ane yaru ape ma'e heneriyei ne tohotenamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Ei, ane yaru ape heneriyei ne ta'ane tohotenamisiya. Nowe me'iye su, ane yaru ape marepi hepene he'i a'i haruwei aresaiyei wou a'i henerairowa. Owane Sitewi lai ane Krais Jisas ne tote tawesiyei ne ei aniye su, le marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa ape, ane ma'e aurowa.

15Serai fene werese Krais Jisas lo marepi siye so'oruwesiya ape fene peri eite mo ne, marepi ta'i a'i tote tawesinamite. Sosu fene marepi tere'e ta toteyei su, Owane Sitewi lai marepi fene lo au ta'ane ereseye fareraiyeye.

16Ahowa, nomo Krais Jisas lo marepi tewi a'i siye so'oruwe tepa'asiye su, nomo marepi tewi a'i lo ape ne tote umasinamite.

17Kaiyemo mo, fene werese yo seni wara'i a'i ano fu umasinamite. Sosu aiwawe a'i yo seni aseyaro a'i nomo fene ma'e au atuatuteye ape, fene lu taune tere'e lo yo seni aseyaro a'i apou ape fu umasinamite.

18Lu taune tomu ne'ese Krais ne tote umasisiya ape, lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya. Yo seni lowe lo nomo ma'e apou au atuatusiya. Lowe Krais Jisas lo me tape'i lo airame a'i ne. Ane nowe tu naifa lowe apou ape ne fene ma'e au te'e areiyeteye. Lowe lai yo seni eito eite ironamisiya. Serai ane fene ma'e lowe ne tame au te'e areiyesiya. Marepi ano orese erasi a'i tote lusiya.

19Yo seni luwaru a'i, lowe umasinamisiya ape, lowe omo yehe ma'e henetirowa. Ahowa, lowe Owane Sitewi pefine a'i au wisereye nine'i se ta'ame. Lowe tahe pa'are lo marepi towafi lowe lo umasinamisiya. Lowe yo seni neritase a'i umasinamisiya. Lowe apou totesiya. “Nomo yo seni apou ape irowei su, tahe pa'are nomo lo wisere a'i teritesiya.” Lowe ya'ariyei lo yo seni weriyei totenamisiya. Serai fene yo seni luwaru apou ape lowe lo owe ape umasite.

20Ahowa, nomo werese ate Owane Sitewi lo omo hire ma'e lu taune ne. Nomo marepi erasi a'i se Meni Owane Jisas Krais lo si tame itoraiyei ape ninawesiya. Le hi awei sato itorairowa su, le nomo Owane Sitewi lo omo hire ma'e hene wirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[21]Meni Owane Krais si tame itorairowa su, le kairefi pefine a'i itorairowa. Kairefi erasi lo se le lu taune werese, sosu etiri werese au noweinoweinamirowa. Aiwawe a'i kairefi erasi lo se le tahe pa'are pere'e a'i nomo lo, au ta'ane aresaiyerowa. Tahe pa'are hepene nomo lo Meni Owane Krais lo tahe pa'are pefine a'i wou henerairowa.

Filipai 4

Nomo werese yo seni aseyaro wara'i a'i pei ironamite.

[1]Sosu a'i pe kaiyemo mo. Ane fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Ane fene werese siyereme. Fene lai marepi ano au nine'inamisiya. Ane tote tawesiyei fene lo siyeye su, ane Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Serai ane fene ma'e te'esiya. Meni Owane Pefine ne tote tawesiyei ne, ane fene ma'e au atuatu areiyeteye ape, fene tote tawesiyei fene lo le ne tei kairefinamite.

[2]Ane taune hesi Yuodia sosu Sintike ma'e te'esiya. Fenesi ai marepi owe ape tote tiyatite. Fenesi Meni Owane Pefine lo marepi ta'i a'i tote umasinamite.

[3]Aiwawe a'i ane meni ta ane mase lefeifoteye ape ma'e eisiya. Ne tu naifa ane mase Krais lo wiyawi ta'aneteye. Serai ane ne ma'e eisiya. Ne taune hesi lo ai marepi ape au te'e fareraiyere. Lowesi ane mase lu taune tamo ma'e Owane Sitewi lo peri heneruwe ape au te'e areiyeteye. Lowesi meni Klemen aiwawe a'i Krais lo wiyawi ta'aneteye. Lu taune tere'e ane mase ta'aneteye ape, lowesi lowe mase wiyawi ta'aneteye. Ei, Owane Sitewi lai iyape lowe lo sosu taune hesi lo iyape aiwawe a'i one towe sahe lese fu tepa'asiye. One towe ape sahe lu taune werese lo iyape, Owane Sitewi lowe ma'e marepi hepene he'i a'i auwe ape, Owane Sitewi lai iyape lowe lo lese fuwe.

[4]Fene werese nowe mi weriyei weriyei Meni Owane Pefine ne a'i te'e nine'i wisereyenamite. Ane fene ma'e si tame eisiya, fene werese le ne te'e nine'i wisereyenamite.

[5]Meni Owane Pefine witane a'i si tame itoraiyei ne ataheyeraiwa. Serai fene werese yo seni momotei wisere a'i fu umasinamite. Fene yo seni eito eite umasiyei su, lu taune werese lai yo seni aseyaro wara'i a'i fene lo siyerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Fene etiri werese ne owe ape tote ewitete. Ahowa, fene nowe weriyei weriyei marepi tote ewiteyei fene lo, Owane Sitewi pefine ma'e au te'ete. Fene Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei su, fene le ma'e au te'e wisereye nine'i arowenamite.

7Sosu Owane Sitewi lo marepi momotei fetane a'i fene ma'e au napeturowa. Le marepi hepene fene lo Meni Owane Krais Jisas sahe tei kairefiyenamirowa. Marepi momotei fetane a'i Owane Sitewi nomo ma'e aurowa ape, erasi pefine a'i henerairowa. Nomo werese Owane Sitewi lo marepi momotei fetane a'i ape ne so'oruwerowata.

8Kaiyemo mo, ane peri ye'ewi ta fene ma'e au te'esiya. Etiri werese ape mo wisere a'i irosiya ape, etiri werese ape mo pefine a'i irosiya ape, etiri werese wara'i a'i irosiya ape, etiri werese aseyaro a'i irosiya ape, etiri werese wisereye nine'isiya ape, etiri werese farere a'i irosiya ape, etiri werese apou ape mo fene erasi a'i tote tawesinamite.

9Peri werese ape mo ne, ane fene ma'e au te'e areiyeteye ape, etiri werese ane fene ma'e au atuatuteye ape, fene etiri ape mo umasinamite. Etiri ape mo ane fene mase iroteye su, fene umasinamite. Fene etiri eito eite umasiyei su, Owane Sitewi lai marepi momotei fetane a'i fene ma'e ausiya ape, fene mase ironamirowa.

Pol lowe ma'e au te'e wisereyeye.

10Sosu a'i pe fene ane ne tame au ferafereiteye. Serai ane Meni Owane pefine a'i ne au te'e wisereye nine'isiya. Nowe mi mi werese fene ane noweinoweiyei ne totenamiteye. Ahowa, fene yo ta ane ne au ferafereiyei ne iro ta'ame.

11Ahowa, ane etiri ariye iro te ta'ame. Ane fene ma'e etiri ta fa ausaiyei ne te'esai ta'ame. Ei, ane etiri werese ariye a'i su, etiri tomu ne'ese iroteyei su, Owane Sitewi ane ma'e marepi wisere a'i au atuatuwe. Serai ane mi mi weriyei marepi wisere a'i tote nine'inamisiya.

12Ei, ane etiri ariye iroteye su, ane marepi wisere a'i tote nine'inamisiya. Aiwawe a'i ane etiri tomu ne'ese iroteye su, ane marepi wisere a'i tote nine'inamisiya. Mi mi tomu ne'ese ane ayei werese po'uteye. Sosu ane lau

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

erasi iroteye. Sosu aiwawe a'i mi mi tomu ne'ese se Owane Sitewi lai ane ma'e ayei tomu ne'ese auteye. Serai ane etiri ape so'oruwe tene. Mi mi weriyei ane marepi momotei fetane a'i ironamitorowa.

13Sosu ane marepi momotei fetane a'i lo sitewi apou te'esiya, “Krais lo kairefi a'i lai ane au ani tei kairefiyesiya. Kairefi lo ape a'i lai ane fara'u etiri werese ta'anerowa.”

14Ahowa, ane marepi orese a'i teriteye su, fene ane ma'e au ferafereisai. Ei, fene yo seni wisere a'i ane ne au irowe.

15Tu naifa ane omo Filipai lo lu taune ma'e tutawe Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeye su, fene werese sato wanu iroteye. Fene werese ma'aru tamo ane ne au ferafereiteye. Serai ane omo pani Masedonia arunati su, fene a'i lai ane au ferafereisawi.

16Ane Omo Tesalonaika sahe iroteye su, ane etiri ta ariye a'i iroteye. Nowe mi ne'ese fene ma'aru etiri ape ane ma'e ausai.

17Wiyeme a'i ne. Fene apou owe totere. Ane fene ma'e ma'aru etiri ta mo ne fene ma'e ei towerirowawe, ane ma'e fa au ne. Ahowa, fene ma'aru etiri tamo auwei su, Owane Sitewi lai fene ma'e marepi wisere a'i aurowa. Fene marepi wisere a'i teritenamirowa.

18Meni ape Epafroditus, le etiri neri a'i fene lo ane ma'e aitai su, ane ma'aru etiri tamo teme'eriyesiya. Ane ma'aru etiri tamo ariye iro te ta'ame. Etiri neri a'i fene lo ape lai sa'i heneri wisere a'i wou ne. Fene Owane Sitewi ma'e au heseye. Serai Owane Sitewi lai etiri neri a'i fene lo ereti lo se aniteye. Sosu le fene ne wisereye nine'isiya.

19Serai Owane Sitewi Pefine a'i ano etiri werese werese a'i irosiya ape, le lai Krais Jisas lo iyape se etiri tamo fene ma'e au ferafereirowa. Etiri werese fene ariye irosiya ape, le fene ma'e aurowa.

20Nomo Owane Sitewi Tai Pefine a'i lo iyape mi mi weriyei weriyei ei ani arowetorowa. Nomo le ne au te'e wisere nine'inamitorowa. Wiyeme a'i tene.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Ane lu taune werese ma'e Krais Jisas lo yo seni umasisiya ape, au te'e nine'isawisiya. Lu taune Omo Rom sahe ane mase irosiya ape aiwawe a'i fene ma'e au te'e nine'i wisereyesiya.

22Lu taune werese werese Jisas lo yo seni umasisiya ape, lowe fene ma'e au te'e wisereyesawisiya. Lu taune tamo awei meni owane Sisar lo wesi sahe wiyawi ta'anesiya ape, lowe Jisas lo yo seni umasisiya ape, lowe aiwawe a'i fene ma'e au te'e wisereyesawisiya.

23Meni Owane Jisas Krais lo ferafereiyei marepi hepene fene lo mase ironamitorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kolosi

Kolosi 1

[1]Iyape ano Pol. Owane Sitewi lai ane lu taune werese ma'e Jisas Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'eyei ne eimawesawi. Owane Sitewi lo marepi a'i se, le ane au te'eyei ne ariariyeye. Timoti, kaiyemo nomo lo, aiwawe a'i notosi one towe eite fene ma'e lese ausawisiya.

[2]Fene omo Kolosi sahe irosiya ape, fene lu taune aseyaro wara'i a'i, sosu Owane Krais lo yo seni tote umasinamisiya ape, notosi fene ma'e one towe eite lese ausawisiya. Owane Sitewi Tai Pefine a'i fene werese ma'e ferafereiyei lo sosu marepi momotei fetane a'i fa au irote.

Omo Kolosi lo lu taune Jisas ne wanu tote tawesi umasiteye.

[3-4]Tote tawesiyei fene lo Meni Owane Krais Jisas ne, sosu aiwawe a'i fene lu taune aseyaro wara'i a'i ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Notosi Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamisiya. Le Meni Owane Jisas Krais lo Tai Pefine a'i ne. Notosi fene ne mi mi weriyei Owane Sitewi ma'e te'e towerinamisiya.

[5]Piye lo sitewi fene Meni Owane Krais ne tote tawesisiya awere? Sitewi lo ape apou a'i ne. Fene etiri werese Owane Sitewi lo omo hire sahe irosiya ape ninawenamisiya. Aiwawe a'i fene marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi fene ma'e aurowa ape ninawesiya. Fene Krais Jisas lo peri pefine a'i wanuwe su, fene le ne tote tawesi umasiteye. Peri pefine ape apou a'i Krais Jisas lo peri heneruwe wisere a'i ne.

[6]Lu tamo Krais lo peri heneruwe wisere a'i fene ma'e au te'e areiyeteye su, fene peri ape wanu tote tawesi umasiteye. Lu taune tamo omo pani werese werese sahe peri heneruwe ape au te'e fiyari areiyesiya su, lu taune tomu ne'ese a'i peri ape wanu umasisiya. Lowe peri ape wanu umasisiya su, marepi hepene lowe lo aseyaro wara'i a'i aresaiyesiya. Aiwawe a'i fene Krais lo peri heneruwe wisere a'i wanuwe su, sosu Owane Sitewi lo ferafereiyei pefine a'i wanu so'oruwe tepa'asiye su, marepi hepene fene lo aseyaro wara'i a'i aresaiyeteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Meni Epafras lai fene ma'e peri heneruwe wisere a'i au atuatu areiyeteye. Fene peri lo wanuwe su, fene Krais ne tote tawesi umasinamiteye. Meni ape Krais lo wiyawi meni ne. Notosi fene ma'e aiye ta'ame su, le yaru notosi lo Krais lo wiyawi au ta'aneteye. Notosi meni ape marepi wisere erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

8Le notosi ma'e apou eiye, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei lo fene ma'e auwe. Serai fene lu taune werese marepi wisere erasi a'i tote wawesiye tiyatinamisiya.

9Serene meni Epafras marepi erasi a'i tote wawesiyeyei fene lo notosi ma'e au te'esai su, notosi mi mi weriyei Owane Sitewi ma'e fene ne au te'e towerinamiteye. Notosi Owane Sitewi ma'e apou te'e towerisiya, fene Owane Sitewi lo marepi werese pefine a'i siye so'oruwe teme'eriyerowa. Aiwawe a'i notosi le ma'e apou te'e towerisiya, Owane Sitewi lai marepi wisere a'i lo fene ma'e au atuatu areiyerowa.

10Fene Owane Sitewi lo marepi werese siye so'oruweye su, fene fara'u Meni Owane Pefine lo yo seni wara'i a'i umasinamirowa. Etiri werese fene irowei ape, le fene ne marepi wisere a'i tote nine'isiya. Mi mi weriyei lu taune tamo yo seni wara'i a'i fene lo siyeyei su, lowe Krais ma'e aiyerowa. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi werese marepi fene lo sahe erasi pefine a'i henerairowa.

11Sosu Owane Sitewi lai tote tawesiyei fene lo marepi ape ma'e kairefi erasi pefine a'i lo se au kairefiyerowa. Le tote tawesiyei fene lo ape au kairefiyeyei su, fene tei kairefiyerowa. Ei, etiri luwaru a'i fene ma'e henerairowa su, le tote tawesiyei fene lo au ani kairefiyenamitorowa. Fene tote tawesiyei fene lo awera'iyenatirowata. Le fene ma'e marepi momotei fetane a'i aurowa.

12Sosu fene Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e au te'e wisereye nine'irowa. Le etiri tomu ne'ese omo hire sahe ta'uwe naneiteye. Serai fene le ne tote tawesi umasinamisiya su, fene werese Owane Sitewi lo nihe se aseyaro wara'i a'i henerairowa. Serai fene werese etiri werese ape mo omo hire sahe irosiya ape anirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Tu naifa nomo werese yo seni luwaru a'i lo kairefi unahi iroteye. Ahowa, Owane Sitewi lai nomo werese yo seni luwaru a'i apou ape sahe iroteye ape, hene ani arosaiyewe, sosu le nomo meni eime pefine lo, lo omo pani pefine a'i ma'e heneti.

14Meni eime pefine lo lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo si eteyewe, au ani sasarisawi. Serai nomo le ne tote tawesi umasiyei su, le yo seni luwaru werese a'i nomo lo au ani pamowe sasarisawirowa. Le a'i lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo tote i'anenatinamirowa.

Jisas Krais lai Meni Owane Tutawe Pefine a'i tene!

15Sosu a'i pe lu taune werese werese lai Owane Sitewi pefine a'i siyerowata. Ahowa, Jisas lai Owane Sitewi lo nihari hepene aiwawe a'i ne. Etiri werese werese le unahi ironamisiya. Le meni tutawe pefine a'i ironamitorowa.

16Jisas se Owane Sitewi lai etiri werese kairefi lo se au ta'aneteye. Etiri werese Owane Sitewi lo omo hire sahe irosiya ape, etiri werese hi awei sato irosiya ape, etiri werese nomo fara'u siyesiya ape, etiri werese nomo siye ta'ame ape, lu owane werese kairefi apou ape irosiya ape, lu owane werese lu taune au noweinoweisiya ape, Meni Owane Krais lai etiri werese werese ape mo au ta'aneteye. Etiri werese ape mo topo lo a'i ne.

17Tu naifa weriyei weriyei, etiri werese werese henerai ta'ame su, Meni Owane Krais sato iroteye. Le a'i lai etiri werese lo sitewi a'i ne. Le etiri werese werese ereti lo se au noweinoweinamisiya.

18Lu taune werese le ne tote tawesi umasinamisiya ape, le a'i lai meni tutawe a'i ne. Lu taune werese ape mo lowe Krais lo tahe pa'are ne. Meni ape si tame tutawe norohuwe sineye. Serai Meni Owane Krais lai etiri werese werese lo meni tutawe pefine a'i henerairowa.

19Owane Sitewi lo marepi se le lai Krais lo marepi hepene papu teme'eriye ironamiteye.

20Sosu Owane Sitewi apou toteye. “Lu taune sosu etiri werese ane ma'e si tame fa aiyere.” Sosu lowe marepi momotei fetane a'i ano anirowa. Serai ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fara'u meni eime ano se, lowe ane ma'e henetairowa. Etiri werese omo hire ma'e irosiya ape, etiri werese hi awei sahe irosiya ape, lowe werese ane ma'e fa aiyere. Serai Owane Sitewi lai meni Owane Krais me tape'i sahe temeniyeyei ne eimawesai su, le marepi hepene momotei fetane a'i lu taune werese le mase ironamitorowa.

21Tu naifa fene werese Owane Sitewi eyeri ma'e iroteye. Fene yo seni luwaru a'i iroteye su, fene Owane Sitewi ma'e au luwaruweteye. Serai fene marepi fene lo sahe Owane Sitewi ma'e ai marepi totenamiteye.

22Ahowa, Meni Owane Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le fene Owane Sitewi ma'e henetai. Le fene Owane Sitewi ma'e henetaiyei su, fene nati wafei pefine a'i lo henerai. Sosu yo seni werese fene lo Owane Sitewi lo nihe se aseyaro wara'i a'i ironamitorowa.

23Serai fene werese Krais lo peri heneruwe wisere a'i fene wanuwe ape ne, tote tawesi umasinamirowa su, tote tawesiyei fene lo fa tei kairefiyere. Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape mo fene ninawesiya ape, fene me'iyeni ma'e owe ape arunatite. Krais lo peri heneruwe wisere a'i ape fene ma'e marepi hepene he'i wisere a'i auwe. Ei, lowe peri heneruwe ape lu taune werese werese ma'e omo werese hi awei sahe au te'e fiyari areiyeteye. Ane Pol, Owane Sitewi lai ane Krais lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyari areiyeyei ne ariariyeye.

Pol Krais lo lu feni werese ne au ta'aneteye.

24Sosu a'i pe ane fofowei erasi a'i tahe pa'are ano sahe teritesiya su, ane fene ne marepi erasi nine'isiya. Lu taune tomu ne'ese a'i, Krais lo yo umasisiya ape, lowe fofowei erasi a'i teriterowa. Serai lowe tahe pa'are lowe lo sahe fofowei erasi teriterowa su, Meni Krais, sosu lu feni werese lo aiwawe a'i fofowei lowe lo ape teriterowa. Lu tamo ane fofowei erasi aine nayei su, ane lowe ma'e marepi luwaru a'i te'erowata. Ahowa, ane Krais lo tahe pa'are aiwawe a'i fofowei erasi a'i ape au teriterowa. Serai ane fofowei erasi teriteyei su, ane marepi erasi a'i tote nine'irowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[25]Owane Sitewi lai ane ma'e wiyawi erasi ta fene ne au pati aniyei ne auwe. Serai ane lu taune Krais lo yo umasiteye ape, ane lowe ne wiyawi meni ape apou a'i ne. Serai ane Owane Sitewi lo peri werese lu taune ma'e au te'e fiyari areiyesiya.

[26]Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai marepi pefine a'i lo lu taune werese ma'e fareyareyeteye. Lu taune werese werese Owane Sitewi lo marepi pefine a'i so'oru ta'ama. Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai marepi pefine a'i lo lu taune aseyaro wara'i a'i lo ma'e au atuatu areiyesiya.

[27]Serai Owane Sitewi lai apou a'i toteye, “Ane peri pefine wisere a'i ano lu tewi tere'e tomu ne'ese ma'e au atuatu areiyerowa.” Peri pefine lo ape apou a'i ne, Owane Jisas Krais le marepi hepene fene lo papu ironamisiya. Sosu le mitaiyei erasi pefine a'i se si tame itorairowa su, nomo le ne ninawenamisiya.

[28]Serai nomo lu taune tomu ne'ese ma'e Meni Owane Krais lo peri au te'e fiyari areiyesiya. Nomo Krais lo peri au te'e areiyesiya su, nomo lu taune werese ma'e marepi wisere a'i se au te'e areiyerowa. Sosu aiwawe a'i nomo lowe ma'e yo seni aseyaro wara'i a'i au atuaturowa. Lu taune werese a'i Krais ne tote tawesi umasisiya ape mo, nomo lowe Owane Sitewi ma'e lu taune wara'i a'i hene aitairowa.

[29]Sosu ane wiyawi ape ta'anesiya su, ane wiyawi ani tohotesiya. Ane marepi orese a'i teritesiya. Ahowa, Meni Owane Krais ane ma'e au kairefiyesiya. Ei, kairefiyeyei lo ape erasi a'i marepi hepene ano papu au pati ani kairefiyenamisiya.

Kolosi 2

Nomo Krais tote tawesiyei su, nomo peri wawero ape umasirowata.

[1]Sosu a'i pe fene peri ano wanu so'oruwere! Ane fene au pati aniyei ne ta'ane tohotesiya. Sosu ane lu taune omo Laodisia irosiya ape, aiwawe a'i au pati anisiya. Sosu aiwawe a'i lu taune tere'e nihari ano siye ta'ame ape, ane lowe ne ani pati aniyei ne tohotesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[2]Serene ane fene ne apou totesiya, marepi fene lo fa kairefiye uwateyenamite. Lowe lu taune tere'e, Krais ne tote tawesisiya ape, lowe marepi erasi a'i tote wawesiye nate tiyatinamite. Ane apou totesiya, lowe Owane Sitewi lo marepi werese fa siye so'oruwete. Lowe Owane Sitewi lo yo seni umasiyei su, lowe Owane Sitewi lo marepi werese, tu naifa weriyei fareyareteye ape, siye so'oruwerowa. Owane Sitewi lai marepi werese lo fareyareteye ape, lowe ma'e au atuatu areiyeye. Marepi fareyareyei pefine a'i lo apou a'i meni owane Krais.

[3]Marepi wisere erasi a'i sosu Owane Sitewi lo marepi werese a'i Krais papu teme'eriye fareyarenamisiya.

[4]Ane peri ape mo fene ma'e eiye. Serai lu taune tamo fene ma'e peri piyo'u a'i se au te'e areareyei ne totesiya. Fene peri piyo'u a'i lowe lo ape ne weiyai! Fene peri piyo'u a'i lowe lo ape owe ape wanu umasite.

[5]Nowe pereye eite se ane fene mase aiwawe iro se ta'ame su, ane fene ne marepi orese a'i teritesiya. Ahowa, Marepi ano fene mase ironamisiya. Ane yo seni aseyaro wara'i a'i fene lo wanuwe su, marepi ano wisereye nine'isiya. Ei, fene Krais ne tote tawesisiya su, fene tei kairefi uwateyenamisiya. Serai ane marepi wisereye nine'inamisiya.

Fene Meni Owane Krais sahe tei ironamite!

[6]Fene meni Owane Krais ne tote tawesiye su, fene le sahe weriyei weriyei tei nate tawesi umasinamite!

[7]Fene Krais ne tote tawesiye su, le tote tawesiyei fene lo Meni Sitewi wiyeme pefine a'i henerai. Apou wou a'i me napi hi awei papu wisiya. Lu tamo Krais lo marepi fene ma'e au te'e atuatuteye su, lowe tote tawesiyei Krais ne fene ma'e auwe. Serai fene tote tawesiyei fene lo tei kairefiyenamite. Sosu fene Owane Sitewi ma'e erasi a'i au te'e wisereye nine'inamite.

[8]Fene weiyai! Lu taune tomu ne'ese fene ma'e peri fiyaru heneruwe wawero a'i, sosu marepi yahowa'i au te'e areareyei ne totesiya. Lowe ya'ariyei lo marepi tote umasiteye. Sosu aiwawe a'i lowe sepei luwaru a'i, etiri hi awei sato au noweinoweisiya ape, lowe marepi lowe lo tote umasiteye. Peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wawero, sosu marepi yahowa'i, peri sitewi ta'ame ape, lowe Krais lo marepi tote umasi te ta'ame.

9Owane Sitewi lo marepi hepene werese a'i lo Krais papu ironamisiya. Apou wou meni lo hepene ta tahe pa'are lo papu wi teme'eriyesiya.

10Fene lai Krais papu irosiya. Serai marepi hepene fene lo wisereyeyei erasi pefine a'i henerai tepa'asiye. Lu owane werese a'i le ma'e unahi ironamisiya. Sosu le kairefiyeyei werese apou ape ani ararosiya. Serai le meni tutawe pefine a'i henerai.

11Fene Meni Owane Krais mase tei nate tawesi umasisiya su, fene sahe yaru ta tere'e irosiya. Lu tamo tahe fene lo mene'e se tou ta'ame. Ahowa, Meni Krais lai fene ma'e yaru tere'e ta auwe. Yaru ape yo seni aseyaro wara'i a'i ne. Le yo seni luwaru werese a'i fene lo au ani sasari fiyarisawi. Serai fene lu taune aseyaro wara'i a'i Owane Sitewi lo nihe se henerai tepa'asiye. Ei, Meni Krais yaru ape fene ma'e au tepa'asiye.

12Fene Meni Owane Krais ne tote tawesiye. Sosu mo'o meni ta fene sa'i au ani huwe. Sa'i au ani huwei ape lo peri sitewi apou te'esiya. Fene Krais aiwawe wou temeniyeye, fisiye yo papu aiwawe wou fuwe. Sosu Owane Sitewi lai Krais si tame ta'ane norohuwe sineye su, le kairefi lo se fene aiwawe wou a'i si tame norohuwe sineyei. Serai le meni Krais si tame norohuwe sineye su, le nomo werese ma'e kairefi lo au atuatu areiyeye.

13Tu naifa fene yo seni luwaru a'i ironamiteye su, marepi hepene fene lo temeniyeye. Marepi luwaru a'i fene nate tawesinamiteye. Ahowa. Fene meni Krais ne tote tawesi umasiye su, Owane Sitewi lai fene marepi hepene he'i a'i au ta'aneye. Sosu le yo seni luwaru werese a'i fene lo tote i'anenamiye. Fene Krais mase hepene norohu he'i a'i ironamisiya.

14Nomo yo peri, Moses leseye ape, ato towesinati su, yo peri ape nomo ani araronamiteye, sosu nomo ma'e ai atu tiyatinamiteye. Ahowa, lowe Jisas me tape'i sahe aine tawere temeniyeye su, le yo peri ape yo seni luwaru nomo lo ne te'esiya ape, au ani po'utesawi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Meni Owane Krais me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai sepei Satan, sosu sepei luwaru werese a'i lo aine nayewe, hi ani ararowe. Le lu taune werese omo werese sahe apou au atuatuwe. Le lowe werese hi ani ararowe.

Fene ya'ariyei lo yo peri owe ape umasite.

16Serai ane ayei lo yo peri ne fene ma'e au te'esiya. Lu tamo ayei lo yo peri fene ma'e au atuatuwei su, fene yo peri ape owe ape umasite. Lu tamo fene ma'e apou te'eyei su, “Fene Owane Sitewi lo marepi umasiyei ne toteyei su, fene sa'i ayei lo yo peri fa umasite. Aiwawe a'i fene ta'uwe hereiyei lo yo peri fa umasite. Yame he'i heneraiyei su, fene yo peri nomo lo fa umasite. Sosu aiwawe a'i fene nowe amou lo yo peri fa umasite.” Ahowa, fene yo peri werese lowe lo owe ape umasite.

17Tu naifa weriyei etiri eite mo lowe au atuatusiya ape, apou wou aweru awerou yahowa'i ne. Etiri ape mo etiri pefine werese a'i me'iye henerairowa ape, napetu po'utesiya. Etiri he'i a'i eite mo lowe meni Krais sahe ironamisiya.

18Lu taune tamo lai marepi towafi lowe lo hi ani ararowei ne totesiya. Ahowa, lowe fene ma'e arearesiya. Lowe Owane Sitewi lo sepei wisere a'i au wisereyesiya. Lowe suwou peri tomu ne'ese siyeteyewe, lu taune ma'e au te'e areareteye. Lowe fene ma'e apou te'eyei su, “Fene suwou peri nomo lo fa umasite.” Ahowa, fene peri lowe lo owe ape wanu tote umasite. Lowe ya'ariyei lo marepi tote umasinamisiya. Serai lowe iyape towafi lowe lo ei ani arowenamisiya.

19Sosu lu ape mo Krais ne tote nate tawesi se ta'ame. Krais lai Owane tutawe nomo lo ne. Lu taune werese Krais ne tote tawesi umasinamisiya ape, lowe Meni Owane Krais unahi ironamisiya. Lowe meni Krais tei nate tawesisiya su, lowe lu taune tere'e tere'e tiyati au ferafereisiya. Lowe lu taune tere'e au ferafereisiya su, tote tawesiyei lowe lo kairefi a'i ironamisiya. Sosu aiwawe a'i lu taune aseyaro werese a'i ape mo lowe kairefi a'i teisiya. Serai lu taune aseyaro wara'i a'i Owane Sitewi lo marepi umasinamirowa. Sosu lu taune ape mo tomu ne'ese a'i henerairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Yo seni luwaru werese a'i fene lo Krais mase fisiye yo papu temeniye po'uteye. Serai fene ya'ariyei lo yo peri yahowa'i unahi tei se ta'ame. Ane peri ta fene ne apou wanuwe. Fene ya'ariyei lo yo seni tote umasisiya. Sosu fene yo peri apou ape lowe lo tote umasinamisiya. Serai ane marepi orese a'i teritesiya.

[21]Yo peri lowe lo apou te'esiya, “Etiri eite ereti se owe ape aniteye. Etiri eite owe ape peyo'ote. Fene etiri ape ereti se owe ape anite hetesiyere.”

[22]Yo peri eite mo lowe awei lo etiri noweinoweisiya. Etiri ape mo po'uteyei su, ya'ariyei lo yo peri eite aiwawe a'i po'uterowa. Awei lo lu lai yo peri ape mo lese atuatuteye. Ya'ariyei lo yo peri werese ape mo yahowa'i henerairowa.

[23]Awei lo yo peri ne, lowe nihari lowe lo wou marepi wisere a'i ne. Lu taune tamo yo peri apou ape umasiyei su, lowe etiri tere'e tere'e ape ne au wisereye nine'iyei. Lowe marepi towafi lowe lo hi ani araronamisiya. Ahowa, lowe marepi hepene lowe lo ei ani arowesiya. Lowe apou totesiya, nomo tahe pa'are towafi nomo lo au aine luwaruweyei su, Owane Sitewi lai nomo ne tote wisereyeyei. Ahowa, yo peri ape mo, lowe tafa'e yo seni luwaru a'i einamirowata.

Kolosi 3

Nomo Krais mase si tame norohuwe sine tepa'asiye.

[1]Sosu a'i pe fene Krais ne tote tawesi umasisiya su, fene Krais lo temeniyeyei wou a'i irowe. Serai Owane Sitewi lai Krais si tame ta'ane norohuwe sineye su, le fene aiwawe wou si tame ta'ane norohuwe sineye. Serai fene etiri werese Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape, siye eti tote umasite. Meni Krais Owane Sitewi lo omo sahe ereti ai feni lo ma'e onunamisiya.

[2]Fene etiri werese ne Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape tote etire. Etiri ape mo wisere erasi a'i tene! Aiwawe a'i awei lo etiri werese ne fene marepi erasi a'i owe ape totete.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Marepi hepene weriyei fene lo temeniye tepa'asiye. Sosu Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i fene ma'e auwe. Marepi hepene he'i a'i fene lo meni Krais papu weriyei weriyei ironamisiya.

4Meni Krais ape le marepi hepene fene lo, lo sitewi ne. Le hi awei ma'e si tame itorairowa su, fene le mase aiwawe a'i Owane Sitewi lo mitaiyeyei erasi sahe amerame a'i ironamitorowa.

5Serai marepi hepene weriyei fene lo temeniyeye su, fene etiri yo seni luwaru werese a'i me'iyeni ma'e atati tote arunatite. Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Yo seni luwaru a'i owe ape irote. Marepi luwaru a'i owe ape totete. Etiri werese a'i owe ape siye wisereyete. Etiri werese ta'uwe aniyei ne owe ape totete. Lu taune yo etiri tomu ne'ese ta'uwe aniyei su, lowe god wawero a'i ma'e au wisereye nine'irowa.

6Lu taune yo seni luwaru a'i apou ape irowei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e ai marepi erasi a'i toterowa.

7Sosu tu naifa fene Krais ne tote tawesi ta'ame su, fene ta'u yo seni luwaru a'i apou ape aiwawe a'i iroteye.

8Ahowa, pereye nowe eite se fene yo seni apou ape fu ani arosawite. Ai peri owe ape te'ete. Ai marepi owe ape totete. Lu taune tere'e ma'e owe ape au luwaruwete. Sosu lowe ma'e peri luwaru a'i owe ape te'ete. Fene peri te'eyei su, fene peri kairefi luwaru unou a'i owe ape te'ete.

9Fene kaiyemo mo fene lo ma'e peri wawero owe ape au te'e tiyatite. Fene marepi hepene weriyei fene lo fu ani arosawi su, etiri luwaru werese a'i fene tu naifa iroteye ape, apou aiwawe a'i peri wawero, fene owe ape te'ete.

10Fene marepi hepene he'i a'i sahe ironamisiya. Marepi he'i a'i fene lo sahe irosiya ape, etiri werese he'i a'i henerairowa. Owane Sitewi pefine a'i fene ta'aneye ape, fene nihari lo wou a'i aresai heneraisiya. Marepi hepene he'i a'i fene lo lai Owane Sitewi lo marepi pefine a'i fene ma'e au atuatu areiyesiya.

11Marepi hepene he'i a'i sahe Juda lo lu taune, sosu omo pani Grik lo lu taune, lowe Krais ne tote tawesi umasiyei su, lowe werese Owane Sitewi lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nihe se aiwawe ta'i a'i ne. Lu tewi tahe towafi lowe lo touwei yaru ape, sosu lu tewi tere'e tahe towafi lowe lo touwei yaru ta'ame ape, lowe aiwawe ta'i a'i ne. Lu taune werese peri tere'e te'esiya ape, omo eyeri ma'e fai ape, sosu lu taune omo pani Skitia ma'e fai ape. Lowe you erawe wou a'i ne. Lowe Krais ne tote tawesiyei su, lowe Owane Sitewi lo nihe se aiwawe ta'i a'i ne. Lu taune wiyawi yahowa'i ta'anesiya ape, sosu lu taune wiyawi ma'aru se ta'anesiya ape, lowe aiwawe a'i ne. Ahowa, Meni Owane Krais lai lu taune werese Krais lo peri wanu tote tawesi umasisiya ape, le lowe papu ironamisiya. Ei, Meni Krais le Meni Owane tutawe lowe lo ne.

12 Owane Sitewi lai fene au ariariyeye. Le fene werese lu taune aseyaro wara'i a'i au ta'ane iro henerai. Le fene werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai fene yo seni aseyaro a'i pei irote. Lu taune tere'e ma'e au ferafereite. Lowe ma'e marepi momotei a'i au irote. Fene marepi fene lo hi ani ararote. Marepi fetane a'i irote. Lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene ai marepi erasi a'i owe ape totete.

13 Fene kaiyemo mo fene lo ma'e ai marepi owe ape tote tiyatite. Ahowa, fene lu taune lo yo seni luwaru a'i tote i'ane arosawi tiyatite. Lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene yo seni lowe lo tote i'anenamite. Tu naifa fene yo seni luwaru a'i ironamiteye. Meni Owane Pefine a'i lai yo seni luwaru a'i fene lo au ani sasari pamoweye. Serai fene lu taune tere'e lo yo seni luwaru a'i tote i'anenamite.

14 Fene yo seni aseyaro apou ape ironamite. Ahowa, etiri ta tutawe fene irote. Fene kaiyemo mo fene lo marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamite. Fene lu taune tere'e ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, fene werese marepi ta'i pefine a'i ironamirowa.

15 Krais lai nomo marepi fetane a'i ausiya. Serai marepi fetane a'i lo ape lai fara'u marepi fene lo au noweinoweinamite. Owane Sitewi lai fene werese marepi fetane a'i irowei ne ei ta'uwerai. Sosu fene Krais sahe tahe pa'are ta'i a'i henerai. Etiri werese ape ne, fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'inamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Sosu aiwawe a'i Meni Krais lo peri werese fene papu erasi pefine a'i fa henerairowa. Fene lu taune tere'e ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e atuatu tiyatiyei su, fene Owane Sitewi lo marepi wisere a'i se tote tawesiyei lowe lo au ani kairefiyete. Fene Owane Sitewi pefine ma'e au te'e wisereye nine'iyei su, fene Owane Sitewi lo peri Buk Song, Devit leseteye ape, au te'e wisereye nine'ite. Aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri tere'e se yakowei ahi peri wisere a'i se au te'e wisereye nine'ite. Sosu peri tere'e Owane Sitewi lo marepi pefine a'i au te'e wisereye nine'ite. Fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, fene marepi papu au wisereye nine'inamirowa.

17Peri werese fene te'esiya ape, wiyawi werese fene ta'anesiya ape, fene etiri ape mo Meni Owane Krais fene lo ne au ironamite. Sosu etiri werese fene irowei ape, fene Jisas lo iyape se Owane Sitewi Tai Pefine a'i ma'e au te'e wisereyete.

Pol naiyaripi awaripi ne au te'esiya.

18Sosu a'i pe taune meni se ane fene ma'e te'esiya. Fene meni fene lo unahi ironamite. Peri lowe lo fene wanu umasite. Fene Meni Owane Krais ne au nine'iyei ne toteyei su, fene yo seni apou ape irote.

19Ane lu werese taune se ape mo ma'e peri ta au te'esiya. Fene taune fene lo marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Fene ai marepi lowe ma'e owe ape totenamite. Ahowa, fene lowe ma'e marepi momotei fetane a'i ironamite.

20Ane eimane werese ma'e peri ta au te'esiya. Etiri werese sahe fene tai mai fene lo lo peri wanu tote umasinamite. Fene peri lowe lo wanu umasiyei su, Owane Sitewi fene ne marepi erasi a'i au tote wisereye nine'irowa.

21Ane tai werese ma'e peri ta au te'esiya. Fene ai peri yahowa'i eimane fene lo se owe ape te'ete. Fene marepi lowe lo tote luwaruweyei su, lowe mi mi weriyei marepi luwaru orese a'i teritenamitorowa.

Ane wiyawi yahowa'i siye lu Krais ne tote tawesisiya ape ma'e au te'esiya.

22Ane lu taune wiyawi yahowa'i, ta'anesiya ape, peri ta au te'esiya. Etiri werese sahe fene meni owane fene lo, lo peri wanu umasinamite. Fene hi awei sahe irosiya su, lowe fene au noweinoweirowa. Fene apou owe ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

totete. “Meni owane ano ane siyesiya su, serai ane wiyawi lo ta'ane tohoteyei. Le wiyawi ano siyeyei su, le ane ma'e au ei nine'irowa.” Ahowa, fene owe ape totere. Meni owane fene lo eyeri ma'e irosiya su, fene aiwawe a'i wiyawi lo ani tohotenamite. Fene le ma'e owe ape arearete. Piyene awere? Fene Krais lo yo seni umasisiya su, fene Meni Owane Pefine a'i iyape lo te'e ani arowete.

23 Sosu aiwawe a'i fene wiyawi werese ta'anesiya ape, fene wiyawi wisere pefine a'i ta'ane tohotete. Sosu apou totere, “Wiyawi ape ane ta'anesiya ape, ane Meni Owane Pefine lo wiyawi ta'anesiya. Ane awei lo meni owane ne wiyawi ta'aneyei wou ta'ame.”

24 Fene wiyawi werese fene lo ta'aneyei su, fene marepi apou tote anite tawesite. “Meni Owane Pefine lai fene etiri wisere a'i lu taune ma'e au ariariye naneiye ape aurowa. Fene Meni Owane Krais lo wiyawi ta'anesiya.”

25 Sosu aiwawe a'i lu taune tamo yo seni luwaru a'i irowei su, Krais lai lowe ma'e fofowei erasi itiya'u aurowa. Ei, lu taune tere'e werese yo seni luwaru a'i iroteyei su, Owane Krais lai lowe ta'i ta'i a'i fofowei erasi lowe ma'e itiya'u aurowa. Meni Owane Krais lai marepi ta'i a'i lo se lu taune werese ma'e au hese ereirowa. Lu hesi yo seni luwaru a'i irowei su, Krais lowesi ta'i ta'i a'i ma'e ai marepi toterowa. Ahowa, le meni ta fofowei erasi aurowata. Sosu meni tere'e ta fofowei erasi awera'iyenatirowa.

Kolosi 4

Wiyawi lu owane, fene Krais lo yo seni umasite.

1 Wiyawi lu owane werese ane peri ta au te'esiya. Fene wiyawi yahowa'i lu taune fene lo ma'e marepi wisere a'i tamo au hese erei nonete. Aiwawe a'i fene yo seni farere a'i lowe ma'e irote. Fene apou owe ape tote i'anete. Owane Sitewi omo hire ma'e irosiya ape, le wiyawi Meni Owane Pefine fene lo ne.

Fene Krais lo marepi werese umasinamite.

2 Ane fene werese ma'e te'esiya. Fene Owane Sitewi ma'e mi mi weriyei te'e towerinamite. Fene Owane Sitewi ma'e te'e toweriteyei su, Owane Sitewi ne erasi a'i tote etinamite. Fene Owane Sitewi ma'e au te'e toweriteyei su, fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'inamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Sosu aiwawe a'i fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamite. Fene apou au te'e towerire, “Owane Sitewi, ne Pol sosu Timoti ne au pati ferafereire. Serai lowe peri no lu taune ma'e au te'e fiyari areiyerowa. Aiwawe a'i ne lowe ma'e peri fareyareye a'i Krais ne au te'eyei ne au pati anire. Serai lowe peri pefine a'i lu taune ma'e au te'e fiyari areiyerowa.” Ane Owane Sitewi lo peri pefine a'i lu taune ma'e au te'eye su, lu tamo ane kalabus wesi ma'e hene ani fu aroweye.

4Serai fene ane ne Owane Sitewi ma'e apou au te'e towerire. Ane Owane Sitewi lo peri pefine a'i au te'eyei su, ane lu taune ma'e peri pefine ape amerame a'i au te'e areiyerowa.

5Sosu aiwawe a'i fene lu taune tere'e Krais lo yo seni umasi ta'ame ape, ponei sahe iroteyei su, fene marepi wisere a'i se totete. Fene yo seni luwaru a'i lowe lo apou ape owe ape tote umasite. Fene weriyei weriyei Krais lo yo seni wisere a'i lowe ma'e au atuatu areiyete. Lowe yo seni aseyaro fene lo siyeyei su, lowe Krais ne tote tawesi umasirowa.

6Fene lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei su, fene marepi wisere a'i se, sosu marepi momotei fetane a'i se au te'e areiyete. Serai lu taune tamo fene ma'e peri ta te'e toweriyei su, fene fara'u peri pefine farere a'i lowe ma'e itiya'u au te'ere.

Pol lu hesi, Tikikus sosu Onesimus, omo Kolosi ma'e eimawesawi.

7Ane meni Tikikus fene ma'e eimawesawirowa. Le Krais lo kaiyemo pefine a'i nomo lo ne. Le mi mi weriyei Krais lo wiyawi ta'anenamisiya. Sosu le ane aiwawe a'i notosi Meni Owane Pefine lo wiyawi lu ne. Serai le fene ma'e heneraiyei su, le etiri werese ane ma'e henerai ape, fene ma'e au te'e so'oruwerowa.

8Serai ane meni ape fene ma'e eimawesawirowa. Le fene ma'e heneriyei su, le fene ma'e etiri nomo lo ne au te'e so'oruwerowa. Ane le marepi momotei fetane a'i fene ma'e au te'e wisereyeyei ne eimawesawirowa.

9Sosu ane meni tere'e, iyape Onesimus, le mase fene ma'e eimawesawirowa. Meni ape Krais lo yo seni umasinamisiya. Sosu le kaiyemo pefine a'i nomo lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne. Le Kolosi lo weneri fene lo ne. Lowesi fene ma'e heneriyei su, lowesi fene ma'e etiri werese nomo ma'e henerai ape au te'e so'oruwerowa.

Pol Kolosi lo lu taune ma'e au te'e wisereye nine'isawi.

[10]Sosu a'i pe nomo lu taune ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Meni Aristarkus fene ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Le ane mase kalabus wesi sahe irosiya. Sosu meni Mak aiwawe a'i fene ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Tu naifa ane le ne fene ma'e peri ta au te'esawi. Le fene ma'e heneriyei su, fene le ma'e eritere. Meni ape Barnabas lo airu feni ne.

[11]Sosu meni tere'e ta Jisas iyape tere'e Jastus, le fene ma'e au te'e wisereye nine'isawisiya. Lu ape mo Jastus, Mak, sosu Aristarkus, lowe Juda lo lu tewi a'i Krais lo yo seni tote umasinamisiya. Lowe Owane Sitewi lo marepi toteyei werese ane mase au ta'anesiya. Lowe marepi wisere a'i ane ma'e au feraferei kairefiyesiya.

[12]Sosu a'i pe meni tere'e omo Kolosi ma'e fai ape, iyape Epafras, fene ma'e au te'e wisereye nine'isiya. Le Meni Owane Jisas Krais lo wiyawi meni ne. Le mi mi weriyei fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamisiya. Le Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamisiya su, le apou eisiya. “Owane Sitewi lai tote tawesiyei fene lo fa tei kairefiyete.” Sosu fene Owane Sitewi lo marepi werese siye so'oruwerowa.

[13]Meni ape lai fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Le fene ma'e wiyawi erasi a'i tohote feraferei ta'ane tohoteteye. Sosu lu taune Krais ne tote tawesisiya ape, omo Laodisia, sosu Omo Hierapolis irosiya ape, le lowe ma'e wiyawi erasi a'i au feraferei ta'aneteye.

[14]Meni Demas sosu meni Luk, lowesi fene ma'e au te'e wisereye nine'isiya. Luk kaiyemo nomo lo ne. Le lu taune u tahe au ta'ane fara'uweteye. Serai nomo werese le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiteye.

[15]Fene nomo ne lu taune Krais ne tote tawesisiya ape, omo Laodisia irosiya ape, au te'e wisereye nine'ire. Aiwawe a'i fene menitani Nimfa ma'e sosu lu taune wesi lo ma'e Krais ma'e au te'e wisereye nine'iyei ne ta'uweye ape, fene lowe ma'e au te'e wisereye nine'ire.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Sosu fene one towe eite siye te'e tepa'asiyei su, fene lu taune omo Laodisia sahe irosiya ape, one towe eite lowe ma'e ausawire. Sosu aiwawe a'i ane one towe tere'e ta Laodisia lo lu taune ma'e leseye. Lowe one towe ape siye te'e tepa'asiyei su, lowe fene ma'e ausawiyei. Fene one towe eite aniyei su, fene one towe ape siye te'e umasinamite.

17Sosu fene meni Arkipus ma'e apou te'ere, “Wiyawi ape Meni Owane Pefine lai ne ma'e auwe ape, ne au heteta noweinowei tepa'asite.”

18Sosu ane Pol fene ma'e au te'e wisereye nine'isiya. Ane peri ye'ewi eite ereti topo ano se leseye. Ane kalabus wesi sahe irosiya. Serai fene ane ne Owane Sitewi ma'e te'e towerinamite. Owane Sitewi lo marepi wisere fetane a'i fene ma'e mi mi weriyei fa ironamite. Peri papera.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Tesalonaika

1 Tesalonaika 1

1Ane Pol, lu hesi aiwawe Sailas, Timoti, nomo one towe eite lu taune ma'e, omo Tesalonaika sahe irosiya ape, ausawiyei. Nomo fene ma'e, Owane Sitewi tai pefine lo peri tote tawesiteye ape, Jisas lo peri umasiteye ape, one towe eite ausawiyei. Owane Sitewi lai fene werese ne au noweinoweisiya. Sosu ane Owane Sitewi ma'e fene ne apou eisiya, “Ne lu taune werese ma'e ferafereiyei no aure, sosu lowe ma'e marepi fetane a'i aure.”

Pol lu taune omo Tesalonaika iroteye ape au te'e wisereyeteye.

2Mi mi pasi pasi nomo fene werese ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya. Nomo fene werese ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerisiya.

3Nomo mi mi pasi pasi etiri fene lo tote tawesiyei, fene etiri wisere a'i irowe ape, nomo Owane Sitewi, Tai nomo lo hire onusiya ape, au te'eteye. Sosu marepi erasi a'i fene lo totenamisiya. Serai wiyawi fene lo lu taune tere'e tere'e au noweinowei irowe ape, Owane Sitewi ma'e au te'esiya. Sosu fene Meni Owane Jisas Krais hi awei ma'e si tame itorairowa ape, ninawesiya. Nomo etiri eite mo ne Owane Sitewi ma'e au te'esiya.

4Sosu kaiyemo mo nomo lo, Owane Sitewi fene ne totenamisiya. Nomo etiri ta siye so'oruwesiya. Owane Sitewi lai fene werese ani ariariyeye.

5Nomo fene mase iroteye su, nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye. Owane Sitewi lo peri ape peri yahowa'i a'i ta'ama. Owane Sitewi lo peri kairefi wiyeme a'i se au te'eye. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i se aiwawe a'i au te'eye. Owane Sitewi lo peri tote tawesiyei fene lo kairefiyeteye. Nomo fene mase iroteye su, fene yo seni nomo lo werese siyeteye. Yo seni nomo lo wara'i a'i iroteye. Nomo fene werese au noweinoweiteye.

6Fene Owane Sitewi lo peri wanuwe su, lu tamo fene ma'e au luwaruweye. Ahowa, fene Owane Sitewi lo peri wanuwe su, fene werese yo seni nomo lo, umasinamiteye. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e marepi wisere a'i au irowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Fene Owane Sitewi lo marepi umasiteye su, lu taune werese Owane Sitewi lo peri tote tawesiye ape, Pani Masedonia sahe, Pani Grik sahe yo seni fene lo werese wanu umasinamiye.

8Fene Owane Sitewi lo peri lu taune werese werese ma'e au te'e areiyeye. Lu taune werese ma'e omo pani Masedonia, omo pani Akaia, irosiya ape, sosu omo werese werese sahe Owane Sitewi lo peri, fene tote tawesiye ape, au te'e areiyeye. Fene Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye su, serai nomo wiyawi ape ta'aneyei wou ta'ama.

9Lu taune werese fene ne nomo ma'e au te'esai. Peri fene lo ape ne apou aiwawe a'i ne. Nomo fene aiwawe iroteye su, fene lai nomo au isafiyeteye. Sosu fene god wawero lo etiri werese fu arosawi. Sosu Owane Sitewi lo marepi umasiteye. Owane Sitewi lo marepi umasiteye su, fene Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane tohoteteye. Owane Sitewi lai, weriyei weriyei irosiya ape, le pefine a'i ne.

10Peri fene lo ne aiwawe a'i Owane Sitewi lai meni eime lo fisiye yo sahe si tame ta'ane norohuwe hene aniye. Nowe tasu le hi awei ma'e si tame itorairowa. Fene lai meni ape si tame itorairowa ape, ninawesiya. Serai le aiyerowa su, le nomo au noweinoweinamirowa. Sosu nomo werese Owane Sitewi lo ai marepi awera'iyenatirowa.

1 Tesalonaika 2

Pol lo wiyawi Omo Tesalonaika sahe ta'aneteye.

1Kaiyemo mo werese, etiri ape mo fene so'oruwesiya. Nomo fene ma'e sewiyeyei ne fai su, nomo aiyeteyei nomo lo yahowa'i a'i henerai ta'ama.

2Ahowa! Tu nomo Omo Filipai saro iroteye su, nomo fofowei erasi teriteye. Lu owane tamo nomo me au se aineteye. Fene werese peri ape wanu so'oruwe tepa'asiye. Sosu nomo fene mase iroteyei ne fai su, Owane Sitewi lai kairefi lo mase nomo au pati ferafereiteye. Lu taune tomu ne'ese peri nomo lo einamiyei ne toteteye. Ahowa, nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari areiyeteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Nomo fene ma'e peri au te'e fiyariye su, nomo peri wawero ta au te'e ta'ame. Sosu marepi nomo lo unou a'i se, nomo au te'e fiyari ta'ame. Nomo fene ma'e yo seni areareyei se au te'e ta'ame.

4Ahowa, Owane Sitewi lai nomo ma'e wiyawi lo ape auwe. Serai nomo Owane Sitewi lo peri au noweinoweisiya. Serai nomo Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye su, nomo lu taune ma'e peri hawi a'i se te'e se ta'ame. Ahowa, nomo Owane Sitewi lo peri wiyeme au te'esiya. Owane Sitewi lai marepi werese nomo lo siye so'oruweye.

5Ahowa, peri wisere a'i au te'eye su, nomo peri hawi a'i au te'e ta'ame. Fene wanu so'oruwe tepa'asiye. Sosu Owane Sitewi lai marepi nomo lo siye so'oruweteye. Nomo ma'aru fene lo siye wisereyeyei ne tote ta'ame. Nomo marepi kuseriyei tamo mase aiye fareyare ta'ame. Owane Sitewi lai marepi farere a'i nomo lo siye so'oruweteye.

6Ahowa, nomo lu iyape se iro ta'ame. Nomo iyape nomo lo fene ei ani arowei wou ta'ama. Aiwawe a'i nomo iyape nomo lo lu taune tere'e ei ani arowei wou ta'ama. Peri wiyeme a'i ne! Jisas Krais lai ane peri lo au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Ane Jisas mi mi weriyei umasinamiteye. Serai ane fara'u iyape ano se fene ma'e ei ani aroweyei. Ahowa ane iyape ano ei ani aroweyei wou ta'ama. Ane meni yahowa'i a'i ne.

7Nowe ape se nomo fene mase iroteye su, nomo yo seni momotei a'i iroteye. Aiwawe mai ta eimane werese lo au noweinoweiteye.

8Sosu nomo fene werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eye su, nomo marepi wisere a'i teriteteye. Sosu nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye. Nowe ta su nomo fara'u fene ne au pati feraferei ta'anerowa. Etiri luwaru a'i fene ma'e heneraiyei su, nomo marepi erasi a'i fene ne tote wawesiyenamisiya. Hepene nomo lo fene aiwawe a'i ironamisiya. Nomo fene werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

9Kaiyemo mo nomo lo, tu naifa nomo fene mase iroteye su, fene yo seni nomo lo siye so'oruweteye. Nomo mi mi pasi pasi wiyawi tohote

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ta'aneteyewe, ma'aru tamo aniteye. Sosu nomo ayei tamo eteye. Nomo fene ma'e ayei tamo ei tatai ani ta'ame. Ahowa, nomo wiyawi ta'aneye su, nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye.

10Fene lai Owane Sitewi aiwawe a'i etiri eite mo apou siyeye. Nomo wiyawi ta'ane tohoteye. Nomo Owane Sitewi lo marepi umasiteye. Aiwawe a'i nomo yo seni farere a'i umasiteye. Sosu nomo yo seni aseyaro a'i fene ma'e, Jisas lo peri umasiteye ape, au iroteye.

11Fene etiri eite siye so'oruwe tepa'asiye. Nomo fene au noweinoweiteye. Apou aiwawe a'i tai tamo eimane werese lo au noweinoweisiya. Fene yo seni ape siye so'oruwesiya. Fene etiri luwaru a'i tamo heneraiyei su, nomo peri wisere a'i au te'eteye. Sosu yo seni farere a'i au te'e atuatuteye.

12Nomo peri wisere a'i fene ma'e au te'eteye. Fene werese Owane Sitewi lo marepi fu umasinamite. Owane Sitewi lai fene omo lo ma'e ei aniye. Sosu mi kairefi lo se fene ma'e napetuwe.

13Serai nomo Owane Sitewi ma'e mi mi pasi pasi au te'e nine'i wisereyeyei. Fene Owane Sitewi lo peri, nomo au te'eteye ape, wanu tote tawesi umasinamiteye su, fene peri ape wanu tote tawesiteye. Marepi fene lo apou toteye, peri ape Owane Sitewi lai au te'e areiyeteye. Peri ape meni lo marepi ma'e fai ta'ama. Owane Sitewi lai peri lo au te'esai. Owane Sitewi lo peri ape lai fene werese, Jisas lo yo seni umasinamisiya ape, marepi hepene fene lo ani atati aresaiyeteye.

14Sosu kaiyemo mo nomo lo, fene lai Jisas lo lu feni werese, pani Judia irosiya ape, yo seni lowe lo umasiteye. Lu feni ape Owane Sitewi lo marepi tote tawesi umasinamiteye. Juda lo lu tewi tamo lu feni ape ma'e yo seni luwaru a'i au irowe. Fene aiwawe a'i lu tewi fene lo tamo, lowe fene ma'e yo seni luwaru a'i au irowe.

15Juda lo lu tewi ape mo, lowe Jisas me tape'i sahe aine tera'eye. Aiwawe a'i lowe Owane Sitewi lo au te'e siye lu tamo aine tera'eye. Lu tewi ape lai nomo omo pani ape nowe ma'e ani fu arosawi. Serai Owane Sitewi lai lu tewi ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ne ai marepi totenamiteye. Ahowa, lu tewi ape lu taune werese ma'e ai atu tiyatiteye.

16Nomo lu tewi tere'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariye su, Juda lo lu tewi ape lai ahi nomo lo au einamiyei ne toteye. Lowe lu tewi tere'e, Jisas lo peri umasiteye ape, einamiyei ne toteye. Juda lo marepi sahe yo seni luwaru a'i teme'eriyeye. Yo seni luwaru a'i teme'eriyeye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e ai marepi erasi toteye.

Pol lu taune Omo Tesalonaika sahe tame sewiyeyei ne toteye.

17Sosu a'i pe kaiyemo mo werese, nomo fene ma'e sewiyeyei ne totesiya. Ahowa, nomo lai nihari fene lo siyerowata. Juda lo lu tewi lai yo nomo lo einamiye. Serai nomo nihari fene lo siyerowata. Ahowa, marepi nomo lo fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai nomo nihari fene lo siyeyei ne tohotesiya.

18Nomo fene ma'e aiyeyei ne totesiya. Ane, Pol, nowe tomu ne'ese fene ma'e sewiyeyei ne toteye. Ahowa, sepei Satan lai yo ano einamiye.

19Fene a'i lai marepi wara'i a'i, nomo ninawesiya ape, fene a'i lai marepi nine'iyei nomo ma'e ausiya. Sosu fene Jisas ne tote tawesiye su, nomo fene ne marepi erasi a'i totenamiteye. Serai Meni Owane Jisas Krais si tame itorairowa su, le nomo ma'e marepi nine'iyei aitairowa.

20Wiyeme a'i ne. Fene a'i lai marepi wisere a'i nomo lo irosiya. Fene Jisas lo marepi umasiteye su, Owane Sitewi lai nomo ma'e iyape se auwe.

1 Tesalonaika 3

1Nomo nihari fene lo siyerowata su, nomo peri heneruwe fene ne wanuwei ne totesiya. Serai nomo peri heneruwe fene lo ne ninawe no'otiteye. Serai nomo marepi orese a'i fene ne teriteteye. Sosu nomo omo Atens saro iroteye su, nomo peri fene lo ne ninaweteye.

2Sosu notosi meni Timoti kaiyemo nomo lo, meni ape Krais lo peri au te'eteye ape, fene ma'e eimawesawiyei. Fene ma'e aiyeyei su, marepi fene lo au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kairefiyerowa. Sosu aiwawe, etiri luwaru a'i fene ma'e heneraiyei su, le marepi hepene fene lo peri fetane a'i au te'erowa.

[3]Ahowa, lu tewi tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene lai fara'u kairefi a'i teitorowa. Fene etiri eite mo apou siye so'oruwerowa. Wiyeme a'i etiri luwaru tomu ne'ese a'i nomo werese ma'e henerairowa.

[4]Pefine a'i nomo fene mase tu iroteye su, mi mi werese nomo fene ma'e apou au te'eteye, “Lu tewi tamo etiri luwaru a'i nomo werese ma'e au irorowa.” Serai lu tewi tamo fene ma'e au luwaruweye su, fene peri nomo lo tote anite tawesiye. Fene etiri ape so'oruwesiya.

[5]Serai wiyeme a'i ane peri heneruwe fene lo ne ninawe no'otiteye su, ane meni ta fene ma'e eimawesawi. Fene Jisas lo marepi tote tawesisiya awere? Ane meni ape peri heneruwe fene lo ne wanuwei ne eimawesawi. Ane sepei Satan marepi fene lo luwaruweyei ne atoweiyesiya. Satan marepi fene lo au luwaruweyei su, wiyawi nomo lo yahowa'i a'i heneraiyei.

Timoti peri heneruwe Pol ma'e au te'esai.

[6]Sosu a'i pe Timoti fene arunatiyewe, sosu si tame fai su, le peri heneruwe wisere a'i fene lo ne notosi ma'e au te'erai. Marepi fene lo kairefi a'i teisiya. Aiwawe fene lu taune werese au noweinoweisiya. Sosu fene mi mi werese nomo ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Fene nihari nomo lo siyeraiyei ne totesiya. Apou aiwawe a'i nomo nihari fene lo siyeriyei ne totesiya.

[7]Serai wiyeme a'i kaiyemo mo werese, nomo etiri luwaru a'i, sosu fofowei erasi teritenamisiya su, meni ape nomo ma'e marepi tote tawesiyei fene lo au kairefiyeyei te'erai. Serai fene marepi nomo lo wisere a'i au irowe. Marepi tote tawesiyei fene lo ape kairefi a'i teisiya.

[8]Pefine a'i fene werese Jisas lo marepi kairefi a'i umasinamiyei su, nomo weriyei weriyei marepi erasi a'i fene ne au tote nine'inamitorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Nomo fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'inamirowa. Fene lai nomo ma'e marepi wisere a'i au irowe. Sosu aiwawe a'i, nomo Owane Sitewi ma'e marepi wisere erasi a'i itiya'u auwei.

10Sosu mi mi pasi pasi nomo Owane Sitewi ma'e nihari fene lo siyeyei ne te'e toweriteye. Sosu nomo fene ma'e sewiyerowa. Fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo kairefi a'i ne. Ahowa, fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo tewi oso a'i irosiya su, nomo marepi tote tawesiyei fene lo au kairefiyeyei.

11Sosu a'i pe nomo Owane Sitewi Tai nomo lo sosu Meni Owane Jisas aiwawe a'i, lowesi ma'e apou te'e toweriyei, “Fara'u fenesi nomo lu feni fenesi lo ma'e omo Tesalonaika sahe eimawesawirowa awere?”

12Sosu Meni Owane Pefine a'i lai fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei. Le marepi fene lo au kairefiyerowa. Serai fene lai lu taune ta'i ta'i a'i marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamite. Aiwawe fene lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Apou aiwawe nomo fene werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

13Sosu Jisas Meni Owane nomo lo lu feni werese, le ne umasinamiteye ape, hi awei ma'e si tame itorairowa su, Owane Sitewi lai marepi hepene fene lo au ani kairefiyerowa. Nomo Owane Sitewi tai nomo lo sahe teitorowa su, Owane Sitewi lai yo seni pefine a'i lo marepi aseyaro fene lo papu irorowa. Owane Sitewi lo nihe se yo seni werese nomo lo wara'i a'i irotorowa.

1 Tesalonaika 4

Owane Sitewi lai yo seni farere a'i siyereme.

1Peri ye'ewi kaiyemo mo, nomo fene ma'e yo seni werese fene lo au te'e atuatuteye. Fene yo seni aseyaro a'i irowei su, Owane Sitewi fene ne au wisereye nine'iyei. Nomo fene mase iroteye su, fene peri nomo lo wanu umasiteye. Fene yo seni aseyaro a'i ironamiteye. Sosu nomo kairefi a'i se tame te'e towerisiya. Fene werese Owane Sitewi lo marepi fu iro tohote umasinamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Sosu fene Owane Sitewi lo marepi werese, nomo Jisas lo kairefi se au te'eteye ape, wanu so'oruwesiya.

3Owane Sitewi lo marepi fene ne apou toteye. Fene Owane Sitewi lo marepi werese fu umasinamite. Fene Owane Sitewi lo peri wanuteye su, fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote.

4Sosu fene tani naituwei su, fene ta'i ta'i a'i Owane Sitewi lo yo seni aseyaro a'i fu umasite. Fene aiwawe yo seni farere a'i irote.

5Ahowa, lu taune tere'e, Owane Sitewi lo marepi umasi ta'ame ape, lowe taune werese siye wisereyeye. Fene lai yo seni apou ape owe ape umasite.

6Fene werese lu tamo ma'e etiri luwaru a'i owe ape irote. Ahowa, fene kaiyemo mo werese ma'e owe ape arearete. Fene meni tere'e ta lo tani ma'e tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Fene etiri luwaru a'i apou ape irowei su, Owane Sitewi lai fene ma'e etiri orese a'i itiya'u aurowa.

7Ahowa, Owane Sitewi lai nomo werese ei ariariyeye. Serai nomo werese yo seni luwaru a'i apou ape owe ape irote. Nomo Owane Sitewi lo marepi fu umasite.

8Wiyeme a'i. Meni ta yo seni amou me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, le awei lu lo marepi umasinamiyei. Ahowa, le lai Owane Sitewi, fene ma'e Hepene Wara'i a'i lo eimawesai ape, le lai Owane Sitewi ne me'iyeni ma'e atati arunatiyei. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e yo seni aseyaro a'i au te'e atuatuwei ne itorai.

Fene yo seni aseyaro a'i fa iro kairefiyenamite.

9Sosu a'i pe fene Jisas lo lu feni werese marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamisiya. Serai nomo peri ape te'e areiye ta'ame. Fene etiri ape wanu so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lai fene ma'e etiri ape te'e areiyeye.

10Wiyeme a'i! Fene lai lu feni werese ma'e pani Masedonia sahe marepi erasi a'i tote wawesiyenamiye. Sosu kaiyemo mo, nomo peri kairefi a'i se fene ma'e te'esiya. Fene lu taune werese ma'e marepi erasi fu tote wawesiyenamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Sosu etiri werese fene irowei ape, fene mi mi werese marepi momotei a'i ironamite. Fene yo seni luwaru a'i owe ape irote. Aiwawe a'i fene etiri fene lo au iro noweinoweite. Fene wiyawi werese ereti towafi fene lo se ta'anete. Serai fene lu tamo tere'e ma'e marepi orese a'i owe ape au irote. Peri ape mo nomo fene ma'e au te'e areiye tepa'asiye.

12Serai fene etiri towafi fene lo po'ute ta'ame. Wiyeme a'i fene yo seni ape umasiteyei su, lu taune, Jisas lo peri umasi ta'ame ape, fene ne au tote wisereyeyei.

Meni Owane Pefine a'i si tame aiyerowa.

13Kaiyemo peri ano wanure. Fene peri ape fu wanu so'oruwere. Lu taune tamo temeniye tepa'asiye. Fene lowe ne ewiteyei erasi owe ape irote. Fene fara'u marepi orese oso a'i teriteyei. Lu taune tomu ne'ese Jisas lo yo peri umasi ta'ame ape, lowe ewiteyei erasi a'i au irowe. Fene yo seni apou ape owe ape umasite.

14Nomo etiri ta so'oruwe tepa'asiye. Meni Owane Jisas me tape'i sahe temeniyeye. Nowe hesi heta i tepa'asiye su, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye. Owane Sitewi lai nomo ma'e peri te'e naneiteye. Nomo Jisas lo peri wanu tote tawesi umasinamiteyei su, Owane Sitewi lai nomo, temeniyeyei ape, si tame ta'ane norohuwe sinerowa. Apou a'i, le Jisas si tame ta'ane hene ani sineye. Owane Sitewi lai nomo ma'e peri te'e naneiye su, etiri wiyeme a'i henerairowa.

15Owane Sitewi lai ane ma'e peri ape au te'eye. Serai ane peri ape Owane Sitewi ane ma'e au te'eye ape, fene ma'e au te'esiya. Le apou eiye, “Meni Owane Jisas si tame itorairowa su, lu taune werese, tu temeniyeye ape mo, le lowe werese, peri lo ne wanu umasiteye ape, si tame ta'ane norohuwe hene anirowa. Sosu le nomo werese Jisas lo peri wanu umasinamiteye ape, le nomo hepene se nomo mo'o hene anirowa.”

16Sosu a'i pe Owane Sitewi Pefine a'i lai si tame itoraiyei su, le peri kairefi a'i hare uterowa. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo ipari tutawe peri erasi hare uterowa. Sosu aiwawe no'u erasi Owane Sitewi lo mapefuwe faterowa. No'u

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wanuwei su, Krais lo lu taune temeniye tepa'asiye ape, le lowe werese tu si tame ta'ane norohuwe hene ani wirowa.

17Sosu mo'o nomo sato irosiya ape, Jisas lai nomo werese ni'arawe hire ma'e hene ani wirowa. Sosu nomo lu taune werese tu wiye ape, mase ni'arawe ma'e ta'uwerowa. Serai nomo werese weriyei weriyei Jisas mase ironamitorowa.

18Serai fene lu taune ta'i ta'i ma'e peri ape au te'e wisereye fetaneyere.

1 Tesalonaika 5

Krais si tame irorairowa ape ne, fene tei ta'uwe naneite.

1Sosu a'i pe nowe ape se, sosu nowe aiwawe etiri werese henerairowa ape, fene nowe ape mo ne fene wanu so'oruwe tepa'asiye. Serai nomo peri ape mo one towe sahe fene ma'e leserowata.

2Wiyeme a'i fene ta'u nowe eite se, Jisas si tame itorairowa ape, eresene a'i ta'arei meni wou a'i wesi ta sahe eresene a'i toso wiyei su, etiri tamo ta'arei anirowa.

3Lu taune tomu ne'ese apou te'esiya, “Siyete, etiri werese wisere a'i irosiya. Nomo werese marepi fetane a'i irosiya.” Ahowa! Nowe ape se etiri orese luwaru a'i lowe werese ma'e itorairowa. Apou a'i menitani ta meni eime auteiyei ape, le fofowei erasi teriterowa. Nowe eite se lowe werese orese a'i itero awera'iyenatirowata.

4Ahowa, kaiyemo mo, fene werese pasi a'i iro ta'ame. Fene mi mi pasi pasi siye eti ninawesiya. Serai nowe ape se fene ma'e eresene a'i henerairowata, ta'arei meni ta wou a'i ne.

5Fene werese, Owane Sitewi lo eimane umasinamisiya ape, mi erasi sahe irosiya. Nomo werese pasi a'i iro ta'ame. Ahowa, nomo nowe pasiyeyei iro ta'ame.

6Serai nomo werese nihe owe ape howeite. Ahowa, lu taune tomu ne'ese pasi a'i nihe howeisiya. Nomo werese siye ninawe etire. Sosu aiwawe marepi nomo lo aseyaro a'i pei ironamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Wiyeme a'i. Lu taune, nihe howeiyei ape, pasi a'i nihe howeisiya. Lu taune sa'i meremereye a'i ayei su, marepi lowe lo pasi a'i se meremereye irowei.

8Ahowa, nomo poweiye mi sahe irosiya su, nomo marepi amerame a'i ironamire. Nomo uperi ani asiye. Uperi ape apou a'i Jisas ne tote tawesi umasisiya. Sosu nomo lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu nomo tiye ereti se aniteyei. Tiye ape se apou wou a'i Jisas lai nomo werese hene ani wirowa. Serai nomo nowe ape ninawesiya.

9Owane Sitewi lai nomo werese au ariariyeye. Serai nomo Owane Sitewi lo ai marepi awera'iyenatiyei. Ahowa, marepi hepene he'i Meni Owane Jisas Krais auwe ape, fene mi mi weriyei ironamitorowa.

10Meni ape, Jisas, nomo ne temeniyeye. Serai Jisas si tame itoraiyei su, nomo le mase weriyei weriyei ironamitorowa. Lu taune tamo temeniye tepa'asiye. Etiri fara'u a'i ne. Nomo werese hire ma'e Jisas mase ta'uweriyei. Sosu nomo weriyei weriyei le mase ironamirowa.

11Serai fene peri eite se lu taune werese ta'i ta'i a'i au te'e wisereye tiyatite. Sosu aiwawe a'i fene marepi lowe lo au kairefiyete. Pereye a'i fene apou a'i lowe ma'e ironamisiya.

Fene yo seni aseyaro irote.

12Sosu a'i pe Kaiyemo mo werese, nomo peri ta fene ma'e au te'esiya Fene lu tamo wiyawi fene mase ta'anesiya ape, marepi wisere a'i totenamite. Lu tere'e tamo, Owane Sitewi lai fene ne au noweinoweiyei ne ariariyeye ape, fene marepi wisere a'i totenamite. Lu ape mo Owane Sitewi lo yo seni fene ma'e au te'e atuatuwei.

13Lowe fene mase wiyawi ta'anesiya su, fene lowe werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Fene lu taune ta'i ta'i a'i ma'e ai peri owe ape iro tiyatite.

14Sosu kaiyemo mo, nomo peri kairefi a'i se fene ma'e au te'esiya. Lu taune tamo wiyawi towafi lowe lo ta'ane ta'ame su, fene lai marepi lowe lo fu fareraiyere. Lu taune tamo atoweiye se, fene lowe peri wisereye au te'ere. Sosu lu taune tamo tahe hawi a'i irosiya su, fene lowe pati ferafereire. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aiwawe lu taune fene ma'e peri luwaru a'i irowei su, fene lu taune werese ma'e marepi momotei a'i au te'ere.

15Meni ta fene ma'e au luwaruweyei su, fene yo seni luwaru a'i ape itiya'u owe ape irore.

16Fene marepi nine'iye weriyei weriyei au irote.

17Fene Owane Sitewi ma'e weriyei weriyei au te'e te'e tiyatite.

18Etiri werese ne fene Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'ite. Owane Sitewi lo marepi fene ne Meni Owane Jisas se iroteye.

19Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i yehe wou a'i ne. Le marepi hepene fene lo papu irosiya. Fene marepi fene lo wiyawi lo owe ape ani fu arote.

20Owane Sitewi lai meni ta lo ahi se peri au te'eyei su, fene peri ape lo me'iyeni ma'e owe ape atati arure.

21Fene etiri werese siye eti hese ereire. Etiri ta wisere a'i fene anite tawesire. Etiri ta luwaru a'i fene fu arosawire.

22Etiri werese luwaru a'i fene itero awera'iyenatire.

23Sosu a'i pe nomo Owane Sitewi ma'e au te'esiya, “Owane Sitewi, marepi fetane a'i auwe ape, ne marepi aseyaro fene ne au irore.” Sosu Owane Sitewi lai, hepene, tahe pa'are werese fene lo au noweinoweiyei. Owane Sitewi lai fene werese au noweinoweiyei su, fene yo seni werese aseyaro henerairowa. Serai Meni Owane Jisas si tame itoraiyei su, fene werese marepi farere a'i iroteyei.

24Owane Sitewi lai fene werese, ei aniyei ape, marepi lo farere a'i ne. Owane Sitewi lai peri ta au te'eyei. Serai peri lo ape wiyeme a'i henerairowa.

25Kaiyemo mo, fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerite.

26Sosu fene Jisas lo lu feni werese ma'e erite wisereyere.

27Ane peri ta kairefi a'i se au te'eyei. Fene Jisas lo lu feni werese ma'e one towe eite au siye te'ere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[28]Meni Owane Jisas Krais lo ferafereiyei fene mase ironamiteyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Tesalonaika

2 Tesalonaika 1

1Nomo Pol, Sailas, Timoti aiwawe, nomo hesi heta one towe eite apou tame lesesiya. Nomo one towe eite lu taune werese Omo Tesalonaika ma'e ausawiyei. Fene werese Owane Sitewi, Tai nomo lo, Meni Owane Jisas Krais aiwawe a'i sato irosiya ape, nomo one towe eite fene ma'e lese ausawiyei.

2Nomo fene ne Owane Sitewi, Tai nomo lo, Meni Owane Jisas Krais aiwawe a'i te'e towerisiya. Owane Sitewi lai fene werese ma'e marepi fetane a'i auwei. Sosu marepi werese a'i fene lo ma'e au wisereye irowei.

Pol lu taune ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriteye.

3Kaiyemo mo werese, nomo mi mi werese a'i Owane Sitewi ma'e fene ne au te'e wisereyeyei. Wiyeme a'i marepi tote tawesiyei fene lo Owane Sitewi ne kairefi a'i henerai. Sosu aiwawe fene lai lu taune werese a'i marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Yo seni ape fene lo erasi a'i henerai.

4Serai nomo fene ne lu taune werese a'i ma'e au te'e ani aroweye. Piyene awere? Lu taune tamo fene ma'e au luwaruweye su, sosu fene kalabus wesi ma'e heneti su, fene werese kairefi a'i teinamiteye. Fene Owane Sitewi lo marepi awera'iyenati ta'ame.

5Lu tamo fene au luwaruweye su, fene tote tawesiyei fene lo tei kairefiyenamiteye. Serai nomo Owane Sitewi ne tote tawesiyei kairefi a'i fene lo wanuwe su, nomo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye. Serai Owane Sitewi lai nomo ma'e apou au te'e atuatusiya, Owane Sitewi lo yo seni werese wiyeme a'i tene!

6Owane Sitewi lo marepi wiyeme a'i tene. Lu tamo fene ma'e au luwaruwesiya su, Owane Sitewi lai lowe ma'e itiya'u au luwaruweyei. Nowe ye'ewi se, le lai lowe ma'e itiya'u au luwaruweyei.

7Sosu a'i Meni Owane Jisas si tamo itorairowa su, Owane Sitewi lai fene ma'e marepi erasi a'i au fetaneyerowa. Le Owane Sitewi lo omo arunatirowawe,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

itorairowa su, lu taune werese Meni Owane Jisas yehe kairefi erasi a'i ape siyerowa. Le Owane Sitewi lo ipari wisere kairefi a'i aiwawe itorairowa.

8Si tame itorairowa su, Jisas lai lu taune werese Owane Sitewi ne me'iyeni ma'e atati aruwe ape, sosu Jisas lo peri heneruwe umasi ta'ama ape, le lowe werese ma'e itiya'u au luwaruwerowa.

9Lu taune werese ape mo Owane Sitewi lai lowe ma'e mi mi pasi pasi werese itiya'u au luwaruwerowa. Lowe werese mi mi pasi pasi weriyei yehe omo ma'e temeniyerowa. Owane Sitewi lai lowe werese yehe omo ma'e eyeri erasi eimawesawi. Lowe weriyei weriyei fofowei erasi a'i teritenamitorowa. Lowe Owane Sitewi lo nihari, sosu kairefi lo, mi mase siyerowata.

10Nowe ape se Jisas si tame itorairowa su, lu taune werese peri lo umasiye ape, lowe le ma'e au te'e wisereyerowa. Lowe Owane Sitewi lo marepi tote tawesirowa ape, lowe kairefi lo ma'e siye eti wisereyerowa. Fene aiwawe a'i, le siyerowa. Nomo Jisas lo peri te'e areiyeye su, fene peri lo wanu tote tawesi umasinamiteye.

11Nomo fene ne Owane Sitewi ma'e mi mi werese au te'e towerisiya. Nomo Owane Sitewi ma'e fene ne apou te'e towerisiya, “Fene mi mi werese Owane Sitewi lo marepi fu umasinamite. Fene yo seni aseyaro fu irote. Sosu tote tawesiyei fene lo kairefi a'i teite.” Fene etiri ape mo irowei su, Owane Sitewi lai fene ne au te'e wisereyeyei.

12Nomo Owane Sitewi ma'e fene ne apou au te'esiya, “Owane Sitewi ne lu feni no omo Tesalonaika irosiya ape, Meni Owane Jisas lo iyape ei ani aroweyei ne au irore.” Sosu Jisas aiwawe a'i, le iyape fene lo ei ani aroweyei. Wiyeme a'i Owane Sitewi nomo lo Meni Owane Jisas Krais aiwawe ferafereiyei ape fene ma'e neri a'i auwe.

2 Tesalonaika 2

Meni ape, yo peri arisinamiyei ape, henerairowa.

1Sosu a'i pe nomo peri ta au te'eyei. Nowe ta su Meni Owane Jisas Krais si tame itorairowa su, Owane Sitewi lai lu taune werese, Jisas lo yo seni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

umasiye ape, le ma'e si tame hene ta'uwe anirowa. Serai nomo fene ma'e, kaiyemo mo werese, au te'eyei.

[2]Lu tamo fene ma'e apou au te'eye su, “Jisas Krais si tame fai.” Peri wawero! Meni Owane lo nowe ape se henerai se ta'ame. Lu tamo apou te'eyei su, “Nomo Pol lo one towe aniye, le apou eiye, ‘Krais si tame fai.’” Aiwawe a'i lu tamo apou eiye, “Owane Sitewi lo ipari nomo ma'e Jisas si tame itorai tepa'asiye ne, au te'eye.” Peri werese ape mo wawero a'i ne! Fene marepi fetane irote. Krais si tame fai ta'ama.

[3]Lu tamo fene ma'e owe ape arearere. Etiri tamo tutawe henerairowa. Etiri ape mo henerai tepa'asiye su, mo'o Jisas si tame itorairowa. Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e te'e naruwei. Lowe Owane Sitewi me'iyeni ma'e atati aruwe. Sosu aiwawe arisi siye meni wiyeme a'i Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e amerame a'i au atuaturowa. Meni ape Owane Sitewi lai weriyei weriyei yehe omo ma'i ani fu arosawiyei. Etiri ape mo tu henerairowa.

[4]God wawero towafi lowe lo lu taune au wisereyeye ape, meni ape lai Owane Sitewi werese ani fu arosawiyei. Aiwawe a'i le Owane Sitewi towafi lowe lo etiri ani fu arosawiyei. Sosu le apou eiyei, “Ane Owane Sitewi lo wesi wi onurowa. Ane Owane Sitewi lo me to'u sahe onurowa. Ane Owane Sitewi wiyeme a'i henerai tepa'asiyei.” Peri ape wawero a'i tene!

[5]Tu naifa ane fene mase iroteye su, ane etiri ape mo fene ma'e au te'eteye. Fene peri ano tote i'aneye awere?

[6]Etiri ta lai arisi siye meni ape lo yo einamisiya. Fene etiri ape wanu so'oruwe tepa'asiye. Ane tu etiri ape ne fene ma'e au te'e tepa'asiye. Owane Sitewi lai nowe ta ariariyeye. Nowe ape heneraiyei su, Owane Sitewi lai etiri ape nomo ma'e au atuatu areiyerowa. Serai Owane Sitewi lai peri arisi siye meni wiyeme a'i lu taune werese ma'e atuatu areiyerowa. Serai lu taune werese a'i meni ape siyerowa.

[7]Nowe ape se lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri arisinamisiya. Ahowa, meni ta lai arisi siye meni ape einamirowa. Le meni ape kairefi a'i se

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anite tawesirowa. Serai Owane Sitewi lai le henetiyei su, lu taune werese peri arisi siye meni ape siyerowa.

8Lu taune werese werese a'i meni ape siyerowa. Sosu Meni Owane Jisas aiyerowa su, le ahi heneruwe kairefi lo se peri arisi siye meni aine tera'erowa. Sosu aiwawe a'i itorairowa su, le mitaiyeyei pefine a'i lo se meni ape aine tera'e po'uterowa.

9Peri arisi siye meni ape aiyerowa su, le Satan lo kairefi se wiyawi erasi pefine a'i areare irorowa. Le etiri yaru areare a'i ta'anerowa. Lu taune wiyawi lo siyerowa su, lowe marepi hepene se su'arirowa. Le lu taune tomu ne'ese marepi lowe lo tatai anirowa.

10Sosu le etiri tere'e tere'e luwaru a'i tamo au irorowa. Le lu taune tomu ne'ese, Owane Sitewi lo yo umasi ta'ame ape, au areareerowa. Lu feni werese ape mo Owane Sitewi lo marepi tote tawesi ta'ame su, serai lowe weriyei weriyei temeniyerowa. Lowe Owane Sitewi lo marepi umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo marepi umasi ta'ame su, le lowe ma'e marepi hepene he'i a'i au ta'ame.

11Lowe Owane Sitewi lo marepi umasi ta'ame su, Owane Sitewi lai lowe ma'e sepei wawero ausawiyei. Serai lowe peri wawero a'i wanuwei su, lowe peri ape umasiyei.

12Serai lu taune werese Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i umasi ta'ame ape, sosu etiri luwaru a'i ma'e au te'e wisereyeye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au hese ereirowa. Owane Sitewi lai lowe werese yehe omo ma'e ani fu arosawirowa. Lowe mi mi pasi pasi yehe omo sahe ironamirowa.

Fene werese kairefi a'i teinamite.

13Sosu a'i pe nomo fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyete. Kaiyemo mo werese, Owane Sitewi lai fene marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai fene werese ariariyeye. Fene Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i umasiteye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e marepi hepene wara'i aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[14]Fene Owane Sitewi lo peri heneruwe wanuwe su, le lai fene ei aniye. Fene Owane Sitewi lo peri wanu umasinamisiya su, le fene ma'e Meni Owane Jisas Krais lo marepi, sosu mi erasi aiwawe auwei ne totesiya.

[15]Serai kaiyemo mo, fene kairefi a'i teinamite. Fene Owane Sitewi lo peri nomo fene ma'e au te'e areiyeye ape, tote anite tawesire. Nomo fene ma'e Owane Sitewi lo peri ahi nomo lo se au te'e areiyeye. Etiri werese one towe sahe lese ausawi ape, tote anite tawesire.

[16]Meni Owane Jisas Krais topo le a'i, Owane Sitewi Tai nomo lo wiyeme a'i, lowesi nomo werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu le nowe weriyei weriyei nomo ma'e marepi fetane a'i aurowa. Sosu marepi wisere a'i aurowa.

[17]Lowesi fene ma'e au noweinoweisiya. Sosu fene yo seni wisere a'i irowei su, sosu peri au te'e areiyeye su, lowesi marepi fene lo ne ma'e kairefi a'i au irowei.

2 Tesalonaika 3

Fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerite.

[1]Kaiyemo mo, peri ye'ewi fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerite. Nomo lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e areiyeyei su, lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri witane a'i wanu umasiyei. Fene aiwawe a'i wanu umasiteye.

[2]Fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerite. Lu tamo tere'e nomo ma'e au luwaruweye su, Owane Sitewi lai nomo au pati ferafereite. Piyene awere? Lu taune tomu ne'ese ape mo Jisas lo peri umasi ta'ame.

[3]Ahowa, Meni Owane Pefine a'i lai lu feni lo au noweinoweisiya. Sepei luwaru pefine a'i fene aine tera'eyei ne totesiya. Owane Sitewi lai marepi fene lo au kairefiyeyei. Sosu le fene ma'e au noweinoweinamisiya.

[4]Nomo etiri ta so'oruwesiya. Etiri werese nomo fene ma'e au te'e areiyeye ape, Owane Sitewi lai fene ma'e au pati ferafereiyei. Etiri werese ape mo fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irosiya ape, sosu etiri werese fene ironamiyei ape, fene peri nomo lo wanu umasinamite.

5Nomo Owane Sitewi ma'e te'e towerisiya, “Owane Sitewi, ne marepi no lowe ma'e au atuature. Sosu Meni Owane Krais lowe ma'e weriyei weriyei au tei kairefiyete.”

Lu taune owe ape onota'anote.

6Meni Owane Jisas Krais lo iyape se, nomo fene ma'e peri ta kairefi a'i au te'esiya. Kaiyemo mo, lu taune tamo Jisas lo peri umasinamisiya ape, lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya. Lowe Owane Sitewi lo peri arisinamisiya. Nomo fene ma'e au te'e tepa'asiye. Fene lowe mase owe ape ironamite. Fene yo seni lowe lo apou ape owe ape irote.

7Fene werese etiri ape wanu so'oruwesiya. Fene yo seni nomo lo tomu ne'ese siye umasiye. Serai fene yo seni nomo lo aiwawe a'i umasite. Nomo fene mase iroteye su, nomo onota'ano a'i iro ta'ame.

8Sosu nomo lu feni ta mase ene aye su, nomo le ma'e ma'aru ta auwe. Ahowa, nomo mi mi pasi pasi ta wiyawi ta'ane tohoteteye. Serai nomo lai fene werese ma'e ayei tamo ei ani ta'ame. Ahowa, nomo fene ma'e marepi orese a'i au ta'ame.

9Owane Sitewi lai nomo ma'e eiye, “Fene wiyawi ano ta'aneyei su, fene fara'u ayei ta lu feni ano ma'e ei anire!” Ei! Nomo fara'u ayei tamo fene ma'e te'e toweriyei. Ahowa, nomo yo seni nomo lo fene ma'e au atuatureme. Fene yo seni nomo lo siyeyei su, fene aiwawe yo seni nomo lo fu umasirowa.

10Wiyeme a'i. Nomo fene mase iroteye su, nomo fene ma'e peri ta au te'eye, “Lu taune ta wiyawi ta'ane ta'ame su, lowe ene ayei arowata.”

11Wanure! Nomo peri ta apou wanuwe. Lu taune ta fene mase irosiya ape, lowe onota'ano a'i ne. Lowe wiyawi tamo ta'ane ta'ame. Ahowa, lowe lu tere'e tere'e lo marepi tatai aniyei ne totesiya. Lowe lai lu taune tere'e tahe onota'anowei ne marepi tatai aniyei ne totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Serai Meni Owane Jisas Krais lo iyape se, nomo lowe ma'e kairefi a'i apou au te'esiya. Fene yo seni luwaru a'i ape fu arosawire. Fene wiyawi towafi fene lo fu ta'ane tohotete, sosu fene ayei werese etere.

13Sosu kaiyemo mo, fene onota'ano a'i iro ta'ame ape, fene weriyei weriyei wiyawi wisere a'i fu ta'anete.

14Meni ta peri eite one towe sahe arisiyei su, fene meni ape ariariyere. Fene meni ape mase owe ape irote. Fene meni ape mase iro ta'ame su, le marepi neritase a'i teriterowa. Meni ape neritase teriteyei su, le lai Jisas lo peri tote tawesi umasirowa.

15Ahowa, fene lai meni ape awei lo meni wou owe ape totete. Ahowa, fene kaiyemo ta wou kairefi a'i se yo seni lo ape au fareraiyere.

Pol lowe ma'e au te'e wisereye eritesawisiya.

16Sosu a'i pe Owane Sitewi le a'i lai weriyei weriyei fene ma'e marepi fetane a'i etiri werese fene lo aurowa. Owane Sitewi fene mase aiwawe a'i ironamisiya.

17Ane Pol peri ye'ewi eite ereti ano se apou lesesiya. Fene peri eite, ane lesesiya ape, siye te'eyei su, fene etiri apou wanu so'oruweyei. One towe eite, ane leseye ape, ane fene ma'e ausawiyei.

18Meni Owane Jisas Krais fene mase Owane Sitewi lo marepi neri a'i aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Timoti

1 Timoti 1

[1]Ane Pol, Owane Sitewi lai ane ariariyeyewe, lu taune ma'e au te'eyei ne eimawesawi. Jisas Krais lo iyape se ane kairefi a'i au te'e fiyarisawi. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i nomo lo au ani sasari pamoweye ape, sosu Jisas Krais nomo werese si tame aiyerowa ape, nomo lai ninawesiya.

[2]Ane ne, Timoti, ma'e lese ausawiyei. Ne Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasiye su, ne a'i lai meni eime wiyeme ano wou henerai. Owane Sitewi, Tai nomo lo, le a'i lai ne ma'e ferafereiyei lo auwei. Le Meni Owane nomo lo, Jisas Krais, aiwawe a'i, ne ma'e marepi fetane a'i auwei. Lowesi ne ne ferafereiyei erasi teritesiya.

Nomo werese peri wawero hi ani ararote.

[3]Tu naifa ane ne mase omo Efesus iroteye su, ane ne ma'e peri kairefi a'i se apou te'eye, “Ne Omo Efesus saro irote. Ane Pani Masedonia ma'e iyei ne toteye.” Sosu ane ne ma'e tame eisiya, ne omo ape saro irote. Lu tamo omo Efesus sahe peri wawero au te'e fiyarinamisiya. Ne lai lu ape mo peri wawero lowe lo einamire.

[4]Lowe ya'ariyei peri yahowa'i au te'e fiyariyei su, ne peri lowe lo einamire. Lowe ya'ariyei lo iyape ne totenamiye su, peri ape marepi lowe lo au luwaruwesiya. Lu taune tere'e peri wawero lowe lo wanuwei su, lowe marepi lowe lo meremereye a'i irowei. Peri wawero ape Owane Sitewi lo wiyawi einamisiya. Owane Sitewi lo wiyawi ape apou a'i ne, lu taune Owane Sitewi ne tote tawesiyei. Nomo Owane Sitewi lo wiyawi ta'aneyei su, nomo Owane Sitewi lo wiyawi tote tawesiyei se ta'aneyei.

[5]Peri kairefi a'i ano ape lo sitewi apou a'i te'esiya, Lu taune marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, lowe marepi wara'i a'i ironamite. Lowe yo seni aseyaro ironamite. Sosu lowe Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamite.

[6]Lu taune tamo peri wawero ape wanuwe su, lowe etiri werese wara'i a'i awera'iyenati. Sosu lowe peri meremereye a'i umasiteye. Serai lowe Owane Sitewi lo marepi nehi siyerowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Lu ape mo lowe Owane Sitewi lo marepi au te'e atuatu siye lu heneraiyei ne totesiya. Ahowa, lowe peri towafi lowe lo so'oru ta'ama. Lowe peri kairefi a'i au te'e fiyariye su, lowe peri lowe lo sitewi ape so'oru ta'ama.

8Owane Sitewi lo yo peri, Moses ma'e auwe ape, lu taune tamo yo peri ape umasiyei su, yo peri ape wisere a'i tene!

9Sosu a'i pe peri ano wanu etire. Owane Sitewi lo yo werese lu taune werese ma'e au te'e atuatuwei su, Owane Sitewi lo yo peri ape lu taune ma'e, yo seni wara'i a'i irosiya ape, au te'e ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo yo peri werese lu taune ma'e au te'e atuatuwe su, lu taune yo peri werese me'iyeni ma'e atati aruwe ape, lu taune Owane Sitewi lo peri arisisiya ape, lu taune Owane Sitewi lo yo peri umasi ta'ame ape, lu taune yo seni luwaru a'i umasisiya ape, Owane Sitewi lo yo peri lowe ma'e au te'e atuatuwei. Sosu lu taune Owane Sitewi lo marepi tote tawesi ta'ame ape mo, Owane Sitewi lo yo peri werese lowe ma'e au te'e atuatuwei. Lu taune tai mai lowe lo aine tera'eye su, Owane Sitewi lo yo peri ape lowe ma'e au te'e atuatuwei. Sosu aiwawe lu taune, lu tere'e aine tera'eye, yo peri ape lowe ma'e au te'e atuatuwei.

10Sosu lu tamo lai taune tafa'e yo seni luwaru a'i irowe su, Owane Sitewi yo peri lowe ma'e au te'e atuatuwei. Meni ta meni tere'e se tafa'e yo seni irowe su, yo seni lowe lo luwaru a'i ne. Sosu lu tamo lai lu tere'e ma'e au te'e arearesiya ape, sosu lu tamo Owane Sitewi lo peri ma'e au te'e luwaruwsiya ape, serai Owane Sitewi lai yo peri lowe ma'e au te'e atuatusiya. Sosu peri wawero au te'esiya ape, Owane Sitewi lo yo peri lowe ma'e au te'e atuatusiya.

11Lu taune ape mo, yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, lowe Owane Sitewi lo peri heneruwe wiyeme a'i arisinamisiya. Owane Sitewi yo seni aseyaro wara'i a'i ironamisiya ape, le peri werese lo ane ma'e au te'e fiyariyei ne auwe.

Pol Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeye.

12Sosu a'i pe ane Jisas Krais Meni Owane nomo lo ma'e au te'e wisereyesiya. Ane wiyawi lo ta'aneyei su, le a'i lai ane ma'e au kairefiyeyei. Le a'i lai ane wiyawi lo ane ma'e au ta'aneyei ne ariariyeye. Sosu le ane ma'e marepi erasi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a'i toteye. Serai le ane ma'e eiye, “Ne mi mi werese marepi ano umasinamiteye.”

13Wiyeme a'i! Tu naifa ane nowe tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e te'e naruwe. Mi mi tomu ne'ese ane Owane Sitewi lo lu feni aine naye, sosu ane lowe kalabus wesi ma'e heneti. Ane meni ai a'i pefine a'i ne. Ane etiri luwaru a'i ape Owane Sitewi ma'e irowe su, ahowa, le a'i lai marepi erasi a'i ane ne tote wawesiyenamiye. Ane Owane Sitewi lo marepi so'oru ta'ama. Ane marepi wisere a'i umasi ta'ame. Ane Owane Sitewi lo etiri lo sitewi so'oru ta'ama.

14Ahowa, Owane Sitewi ferafereiyei lo ane ma'e erasi pefine a'i auwe. Ferafereiyei lo se, ane Krais Jisas ne tote tawesi umasiteye. Ane Krais Jisas tote tawesiye su, ane lu taune werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

15Serai ane ne ma'e peri wiyeme a'i au te'eyei. Ne peri ape wanuwei su, ne peri ape tote anite tawesire. Peri ape apou a'i te'esiya, Krais Jisas hi awei sato itorai. Awei sato itorai su, le lu taune werese lo yo seni luwaru a'i au ani sasari pamoweyei ne fai. Etiri luwaru a'i werese ane irowe ape, lu taune werese lo yo seni luwaru a'i hi ani ararowe. Ane meni luwaru a'i pefine a'i ne.

16Sosu peri ape lo sitewi apou a'i te'eye. Ane meni luwaru pefine a'i ne. Jisas yo seni luwaru werese a'i ano au ani sasari pamoweye su, le ane marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Sosu le a'i lai ane ne marepi momotei a'i toteye. Ane meni luwaru a'i pefine a'i ne. Lu taune tere'e lai Owane Sitewi lo marepi wisere a'i siyeyei su, lowe fara'u Jisas lo marepi umasiyei. Lowe Jisas lo marepi umasiyei su, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei aunamirowa.

17Sosu ane Owane Sitewi ma'e au te'esiya. Ne a'i lai Meni Owane Pefine a'i ne. Ne mi mi pasi pasi ironamitorowa. Ne a'i lai temeniyerowata. Lu taune werese nihari no siyerowata. Ne woto a'i lai Owane Sitewi pefine a'i ne. Ane iyape no ei ani arowesiya. Ane mi mi werese ne ma'e au te'e wisereyesiya. Wiyeme a'i ne!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Sosu a'i pe Timoti ne peri ano wanure. Ne meni eime ano wou a'i ne. Tu naifa meni ta peri wiyeme a'i ne ne au te'eye. Ne peri wiyeme ape wanu umasire. Ne peri ape umasiyei su, ne fara'u tote tawesiyei no se tei kairefiyeyei.

19Ne Owane Sitewi lo marepi tote tawesinamite. Sosu ne yo seni aseyaro a'i ironamite. Lu taune tamo etiri ape mo awera'iyenati. Lowe etiri ape mo awera'iyenati su, lowe Owane Sitewi ne marepi lowe lo meremereye a'i henerai. Marepi lowe lo apou a'i wai erasi tapiye se aine perati arauwiye. Sosu aine aporuwe. Aiwawe a'i tote tawesiyei lowe lo au luwaruweyei.

20Lu hesi etiri wisere a'i ape awera'iyenati. Lowesi lo iyape Himeneus, sosu aiwawe Aleksander. Ane lowesi sepei Satan lo kairefi ma'e ani arosawi. Serai lowesi etiri siye so'oruweyei su, lowesi Owane Sitewi ma'e te'e narurowata.

1 Timoti 2

Ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'ite.

1Sosu a'i pe ane peri erasi ne ma'e au te'esiya. Tutawe ne Owane Sitewi ma'e te'e tiyatire. Sosu le ma'e ei towerire, sosu ne au te'e wisereye nine'iyei su, ne lu taune werese ne Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei.

2Ne Owane Sitewi ma'e au te'eyei su, ne awei lo lu owane tutawe nomo lo ne, sosu lu owane werese nomo lo ne, Owane Sitewi ma'e au te'ere. Serai nomo werese marepi fetane a'i ironamiteyei. Serai nomo werese Owane Sitewi lo Marepi umasiyei. Sosu marepi hepene nomo lo wara'i a'i ironamiteyei.

3Nomo etiri ape mo umasiyei su, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i, nomo ma'e auwei ape, nihe lo se nomo ne au te'e wisereyesiya. Etiri ape wisere a'i ne.

4Owane Sitewi nomo lo lu taune werese yo seni luwaru a'i lowe lo au sasariyei ne totesiya. Sosu marepi hepene he'i a'i lowe ma'e aureme. Sosu aiwawe le nomo werese ma'e apou au te'eyei, “Ane peri wiyeme a'i ne. Serai fene ane siye so'oruwete.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Meni ta, menitani ta Owane Sitewi ma'e aiyeyei ne totesiya su, le meni ta'i a'i se Owane Sitewi ma'e aiyerowa. Meni ape iyape Krais Jisas.

6Meni ape lai Owane Sitewi ma'e tahe pa'are lo au hese ereiye. Serai le tahe pa'are lo au hese ereiye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo le ma'e fu arosawi. Nowe ape wiyeme a'i henerai. Apou a'i nowe wiyeme ape se Owane Sitewi lai lu taune werese marepi hepene he'i a'i auwei ne totesiya.

7Serene Owane Sitewi lai ane peri heneruwe wisere a'i lo au te'e fiyariyei ne ariariyeye. Le ane meni Aposel ta ariariyeye. Ane ne ma'e peri wiyeme a'i au te'esiya. Ane peri wawero au te'e ta'ame. Lu taune tere'e Juda lo marepi umasi ta'ame ape ne, ane lowe ma'e Meni Owane Jisas ne tote tawesiyei ne au te'e atuatusiya. Lowe Jisas ne tote tawesiyei su, lowe peri pefine a'i wanu so'oruwerowa.

8Sosu ane lu werese omo omo werese sahe Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei ne totesiya. Sosu lu taune ape mo, Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei ape, lowe marepi wara'i umasinamirowa. Lowe ai marepi owe ape totete. Sosu lowe lu taune tere'e ma'e ai peri owe ape te'e tiyatinamite.

Pol taune werese ma'e au te'eteye.

9Ane taune werese ma'e, Owane Sitewi ne tote tawesiye ape, au te'esiya. Fene Owane Sitewi ipari tahe ani asiyei su, fene marepi eresene a'i tote etite. Fene mato towe asiyei su, fene etiri erasi a'i mato towe sahe leserowata. Fene tahe fene lo leseyei su, fene tahe erasi a'i owe ape lesete. Fene Owane Sitewi tahe ma'aru tomu ne'ese se owe ape etete. Fene nihari fene lo owe ape lese wisereyete.

10Taune werese Owane Sitewi lo marepi umasiye ape, lowe taune lo wiyawi wisere a'i au ta'anete. Lowe wiyawi wisere a'i ta'aneyei su, lu taune werese lowe ne au te'e wisereyeyei

11Taune ape mo Owane Sitewi lo peri wanuwei su, lowe peri erasi owe ape te'ete. Lowe marepi towafi fene lo hi ani ararote. Sosu lowe lu owane lowe lo unahi irote.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Taune werese ape mo lu werese owe ape au te'e atuatute. Sosu lowe lu tamo ma'e owe ape au te'e kairefiyete. Ahowa, lu taune ta'uweyei su, taune werese owe ape te'ete.

13Wiyeme a'i. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai meni ta, iyape Adam, tu ta'aneye. Sosu mo'o tani lo, iyape Iv, ta'aneye. Serai taune werese lai lu werese lowe lo unahi ironamite.

14Sosu lowesi Owane Sitewi lo awei pani tewi wisere a'i irowe su, Adam peri wawero ape wanu ta'ame. Ahowa, tani lo Satan lo peri wawero wanu umasiye. Sosu tani lo peri wawero wanuwe su, le yo seni luwaru a'i irowe.

15Serai taune werese Jisas Krais ne tote tawesiyei su, lowe fara'u eimane lowe lo auteirowa. Lowe yo seni werese aseyaro a'i irowei su, lowe lu taune werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyeyei, sosu lowe etiri werese ape ne marepi momotei a'i irowei su, lowe marepi hepene he'i a'i anirowa.

1 Timoti 3

Ne Owane Sitewi lo wesi lu owane tamo ariariyere.

1Sosu a'i pe ane peri wiyeme a'i au te'esiya. Meni ta Owane Sitewi lo wesi meni owane erasi heneraiyei ne totesiya su, etiri wisere a'i ne.

2Sosu Owane Sitewi lo wesi meni owane, le yo seni werese aseyaro a'i irote. Le tani ta'i naiture. Le sa'i meremereye a'i owe ape ate, ai peri werese owe ape te'ete. Lu taune werese meni ape ne erasi a'i toteyei. Lu taune wesi lo sewiyeyei ne aiyeyei su, le lowe ma'e ayei tamo au ene are. Meni ape lu taune werese fara'u au te'e atuatute.

3Meni ape sa'i meremereye a'i owe ape ate. Le a'i lai owe ape ai atu tiyatite. Ahowa, le lu taune werese ne marepi eresene a'i pei irote. Sosu aiwawe a'i lu taune ma'e ai peri owe ape te'e tiyatite. Le ma'aru werese topo lo erasi a'i owe ape totenamite.

4Le nohuweripi awaripi lo wisere a'i au noweinoweite. Eimane werese lo peri lo fa umasinamite. Le tai mai topo lo au wisereyete.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Sosu meni ta nohuweripi awaripi lo luwaruwe noweinoweiyei su, le Owane Sitewi lo wesi etiri aiwawe a'i au luwaruwe noweinoweirowa.

6Meni ape he'i a'i Owane Sitewi lo marepi tote tawesi ta'ame. Tu naifa le Owane Sitewi lo marepi tote tawesiye. Meni ape he'i a'i tote tawesiyei su, le marepi tote kuseriyei henerairowa. Serai Owane Sitewi lai meni ape ani fu arosawiyei, apou aiwawe a'i tu naifa le sepei Satan omo hire ma'e ani fu arosai.

7Sosu lu tewi tere'e, Owane Sitewi ne tote umasi ta'ame ape, lowe meni ape marepi wisere a'i pei totete. Lowe marepi luwaru a'i le ne au toteyei su, le a'i lai Owane Sitewi lo wiyawi au luwaruwe ta'anerowa. Meni ape etiri apou ape irowei su, le Satan lo mino se ti tawesirowa.

8Sosu a'i pe ane Owane Sitewi lo wesi lu owane tere'e ne au te'esiya. Lowe Owane Sitewi lo wesi au noweinoweiyei. Lu ape mo lu tewi tere'e lai, lowe ne marepi wisere a'i totete. Lowe Owane Sitewi lo wesi sahe wiyawi ani tohotete. Lowe sa'i meremereye a'i owe ape ene ate. Sosu lowe lu tere'e lo ma'aru ta'arei aniyei ne owe ape totete.

9Lowe marepi wara'i a'i pei irote. Sosu lowe Owane Sitewi lo marepi wiyeme kairefi a'i se tote anite tawesite.

10Ne lu ape mo yo seni lowe lo siye etite. Yo seni lowe lo aseyaro wisere a'i siyeyei su, marepi lowe lo, lowe fara'u Owane Sitewi lo wesi au noweinoweirowa.

11Sosu aiwawe a'i tani lowe lo ne, lu taune tere'e lowe ne marepi wisere a'i totenamite. Lowe lu taune werese ma'e peri luwaru a'i owe ape te'e narute. Yo seni werese lowe lo, lowe irosiya ape, apou a'i pei ironamite. Lowe etiri werese, lowe irowei ape, lowe marepi momotei a'i au ta'anerowa.

12Owane Sitewi lo wesi au noweinowei siye lu, lowe tani ta'i a'i naiture. Lowe nohuweripi awaripi au wisereye noweinoweite.

13Lu ape mo Owane Sitewi lo wesi au noweinoweiteyei su, lowe Jisas Krais ne tote tawesi umasinamiyei. Lu taune iyape towafi lowe lo au te'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wisereyerowa. Lowe Jisas Krais lo marepi tote tawesiyei su, lowe Owane Sitewi lo peri kairefi a'i se au te'e fiyarirowa.

14-15Sosu a'i pe marepi ano apou a'i totesiya. Nowe ataheyeyei su, Timoti, ane ne ma'e sewiyeyei ne totesiya. Ahowa, ane aiye ta'ame su, ane peri eite ne ma'e lese ausawisiya. Ne peri ano wanu umasiyei su, ne yo seni wara'i a'i lu taune lo nihe se ironamite. Lu taune werese, Owane Sitewi lo marepi umasiye ape, lowe werese apou a'i Owane Sitewi lo wesi tene! Owane Sitewi lai mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Lu taune ape mo lowe apou a'i wesi me tou wou a'i opo teinamirowa. Lowe werese Owane Sitewi lo marepi sitewi wiyeme a'i henerai tepa'asiye.

16Wiyeme a'i! Peri fareyare a'i henerai. Yo seni wara'i a'i lo sitewi nomo ma'e amerame a'i henerai. Owane Sitewi lo marepi Jisas ne apou a'i toteteye ape, meni ape hi awei ma'e tahe pa'are mase itorai. Sosu lu taune werese le siyeye. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i meni ape siyeye. Serai lu taune tamo omo omo werese meni ape lo peri au te'e fiyariye. Lu taune tamo omo omo werese sahe meni ape lo peri wanu umasiye. Sosu wiyawi lo tepa'asiye su, Owane Sitewi lai meni ape kairefi a'i se omo hire ma'e hene ani wiye."

1 Timoti 4

Pol Timoti ma'e peri ta ausawisiya.

1Sosu a'i pe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i apou te'e areiyeye, "Nowe me'iye su lu taune tamo Owane Sitewi lo marepi ne tote arosawirowa. Sosu lowe sepei luwaru a'i tamo peri wawero te'esiya ape, wanurowa. Sosu lowe Satan lo sepei luwaru a'i lo marepi umasinamirowa."

2Peri ape, lu ape mo lu taune ma'e au te'eyei ape, Satan lo marepi wou a'i ne. Lowe peri wawero au te'enamisiya. Lowe marepi hesi a'i au totenamisiya. Lowe yo seni farere a'i siye so'oruwe ta'ame. Yo seni lowe lo luwaruwe po'utesiya.

3Lu ape mo lu taune ma'e apou te'esiya. "Fene tani ta owe ape naiture. Sosu fene ayei tamo au siyenamite." Ahowa, ayei ape mo Owane Sitewi lai ta'aneye. Sosu le a'i lai lu taune werese ma'e apou au eiye, "Wiyeme a'i fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ayei tamo, lowe siyenamisiya ape, fara'u ene arowa.” Ayei tamo ne, lowe siyenamisiya ape, fene, Owane Sitewi lo marepi wiyeme a'i umasiteye ape, Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyete.

4Wanure! Etiri werese, Owane Sitewi lai ta'aneye ape, wisere a'i tene! Fene ayei amou tamo aniyei su, sosu Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, fene fara'u ene arowa.

5Serai fene ayei tamo ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, Owane Sitewi lai peri lo se etiri ape aseyaro au irorowa.

6Sosu a'i pe ne Jisas lo lu feni ma'e etiri ape mo ne au te'eyei su, ne Krais Jisas lo wiyawi ani siye lu wisere a'i henerairowa. Ne a'i lai Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i wanu tote tawesi umasiye. Sosu aiwawe a'i ne a'i lai Owane Sitewi lo marepi wiyeme a'i umasiteye.

7Ne ya'ariyei peri luwaru a'i owe ape wanu umasite. Ya'ariyei peri werese ape ne, ya'ariyei taune wanu umasinamisiya. Ahowa! Ne lai Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i irowei ne tohotete.

8Apou a'i ne tahe pa'are no kairefiyeyei su, etiri yahowa'i a'i ne. Ahowa! Ne yo seni wara'i a'i irowei su, etiri werese ne wisere a'i tene! Ne yo seni wara'i irowei su, etiri werese pereye a'i wisere a'i irorowa. Sosu aiwawe, ne temeniyeyei su, sosu si tame sineyei su, etiri werese mi mi pasi pasi wisere a'i ironamitorowa.

9-10Peri ape, ane ne ma'e au te'esiya ape wiyeme a'i tene. Ne peri werese ape mo wanu umasite. Peri ape wisere a'i ne. Peri ape apou a'i te'esiya, sosu Owane Sitewi lai mi mi pasi pasi ironamitorowa. Serai nomo werese marepi lo tote tawesi umasisiya. Sosu nomo Jisas si tame itorairowa ape, ninawesiya. Owane Sitewi nomo lo lu taune werese lo yo seni luwaru a'i fara'u au sasari pamowerowa. Sosu lu taune marepi lo umasirowa ape, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i lowe ma'e aurowa.

11Serai ane ne ma'e peri ape kairefi a'i se au te'esiya. Sosu ne peri ape lu taune ma'e au te'e atuatute.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Sosu a'i pe Timoti, ne yo'orei meni ne. Lu tamo ne ne yahowa'i meni owe ape te'ete. Ahowa! Ne a'i lai yo seni wara'i a'i ironamite. Sosu ne yo seni wara'i a'i irowei su, Jisas lo lu taune yo seni no siyerowa. Sosu lowe yo seni wara'i a'i no aiwawe a'i umasiyei. Yo seni wara'i a'i no apou a'i peri wara'i a'i au te'esiya, ne lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyete. Ne Owane Sitewi ne tote tawesisiya su, ne lu taune ma'e tote tawesiyei no au te'e atuatute. Aiwawe a'i ne lowe ma'e yo seni wara'i a'i no au atuatute.

13Ne ane ne owe ape ninawete. Ahowa, ne Owane Sitewi lo wiyawi erasi a'i ta'ane tohotete. Ne lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri siye te'ete. Ne Owane Sitewi lo marepi au te'e fiyarite. Sosu ne Owane Sitewi lo marepi he'i a'i lu taune ma'e au te'e atuatute.

14Sosu aiwawe a'i ne Owane Sitewi lo kairefi, le ne ma'e auwe ape, ne me'iyeni ma'e owe ape atati arute. Owane Sitewi lo wesi lu owane tamo lowe ne hire ma'e ereti se au hetesi fuwe su, Owane Sitewi lai kairefi lo ne ma'e auwe. Lowe ereti ne ma'e isawe hetesiyeye su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne ma'e wiyawi no au kairefiyeye.

15Serai ane ne ma'e au te'esiya. Ne wiyawi ape ta'ane tohotete. Mi mi werese ne wiyawi ape au noweinoweite. Serai ne wiyawi ape au noweinoweiyei su, lu taune werese wiyawi no siye wisereyerowa.

16Owane Sitewi lai ne ma'e kairefi wisere a'i lo auwe. Ne Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariyei su, ne Owane Sitewi lo kairefi se au te'e fiyarite. Ne yo seni werese no siye etite. Ne yo seni aseyaro a'i fu irore. Owane Sitewi lo peri, ne au te'e fiyariyei ape, ne peri ape siye etite. Peri no ape Owane Sitewi lo marepi fu umasinamite. Mi mi werese ne wiyawi no ta'ane tohotete. Ne marepi owe ape onota'ano irote. Ne peri ano umasiyei su, Owane Sitewi lai ne ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Aiwawe a'i ne Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e fiyariyei su, lowe peri no wanu umasirowa. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

1 Timoti 5

Taune weiname lo peri te'esiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Ne ya'ariyei lu taune werese ma'e ai peri erasi owe ape te'e tiyatite. Ahowa! Ne yo seni lowe lo au fareraiyeyei ne toteyei su, ne yo seni lowe lo peri eresene a'i se au fareraiyete. Apou wou a'i ne tai no au noweinoweinamiye. Ne yo'orei lu yo seni lowe lo au fareraiyeyei su, ne yo seni lowe lo au fareraiyete. Pa'ise no aiwawe a'i.

[2]Ya'ariyei taune naihe werese marepi wara'i a'i se au te'e erese fareraiyete. Mai no aiwawe a'i. Sosu aiwawe taune wati'are werese ne lai yo seni luwaru werese a'i lowe lo au fareraiyete. Aiwawe a'i eine no yo seni luwaru a'i irowei su, ne einei no au te'e eresiye fareraiyeyei.

[3]Sosu a'i pe taune weiname au noweinoweite. Taune weiname tamo mi mi werese le ta'i a'i irosiya. Taune weiname tamo, eimane tamo irosiya.

[4]Sosu menitani weiname ta, eimane tamo, sosu eimane tape tamo irosiya su, eimane, eimane tape ape mo lowe Owane Sitewi lo marepi tote umasite. Sosu tai no temeniyeyei su, eiwerai mai no au noweinoweiyei awere? Menitani weiname lo eimane, lowe lai mai lowe lo fa au noweinoweite. Lowe mai au noweinoweiyei su, lowe lai tai mai itiya'u au noweinoweiyei. Owane Sitewi lai yo seni lowe lo ne au wisereyeyei.

[5]Sosu menitani weiname ta ta'i a'i irosiya su, menitani ape Owane Sitewi lo ereti ma'e marepi lo au fuwe. Serai mi mi pasi pasi menitani weiname ape Owane Sitewi ma'e au te'esiya. Le Owane Sitewi ma'e pati aniyei ne ei towerisiya. Owane Sitewi lo wesi lu owane lowe lai taune weiname apou ape au noweinoweite.

[6]Sosu a'i pe menitani weiname ta yo seni luwaru a'i irowei su, le marepi hepene lo apou a'i temeniyeye. Le irosiya su, hepene lo apou a'i temeniyeye.

[7]Serai ane ne ma'e te'esiya. Ne peri ano ape lu taune ma'e au te'ere. Serai lu taune werese peri ape wanuwei su, lowe taune weiname ape mo au noweinoweiyei. Sosu lu taune tere'e yo seni lowe lo owe ape te'e luwaruweyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu aiwawe a'i meni ta, menitani ta lu feni lo au noweinowei ta'ame su, sosu nohuweripi awaripi au noweinowei ta'ame su, le a'i lai meni, menitani luwaru a'i tene! Wiyeme! Meni ape Owane Sitewi lo marepi awera'iyenati.

9Sosu a'i pe Owane Sitewi lo wesi lu owane lai taune weiname tamo au noweinoweiyei su, lowe iyape lowe lo one towe sahe lesere. Ahowa! Ne taune weiname lo iyape leseyei su, weiname ape iyu menei, lu hesi heta werese (60) iroteye, iyape lowe lo one towe sahe fara'u lesere. Sosu aiwawe meni tere'e weiname ape naitu ta'ame.

10Menitani weiname ape lu taune werese lai marepi lowe lo wisere a'i toteye. Weiname ape lai eimane lo wisere a'i au noweinoweiye. Le aiwawe lu taune werese sewiyeyei ne fai ape, ayei au ene aye. Lu taune, Owane Sitewi lo marepi tote umasiye ape, le lowe ma'e au noweinoweiteye. Lu taune tamo etiri orese a'i teriteye su, weiname ape marepi wisere a'i lowe ma'e au te'e ferafereiteye. Mi mi werese weiname ape etiri wisere a'i au ironamiteye. Serai weiname apou ape ne fara'u Owane Sitewi lo wesi lo one towe sahe iyape lo lesere. Taune wati'are weiname Owane Sitewi ma'e te'e naneiteye. Lowe apou au te'eyei, “Ane Owane Sitewi lo wiyawi ta'anenamiyei. Ane meni ta si tame naiturowata.” Serai lowe iyape ano Owane Sitewi lo wesi lo one towe sahe au leseyei.

11Sosu aiwawe ane wati'are weiname ma'e au te'esiya. Taune wati'are weiname Owane Sitewi ma'e te'e naneiteye. Lowe apou au te'eyei, ane Owane Sitewi lo wiyawi ta'anenamiyei. Ane meni ta si tame naiturowata. Serai lowe iyape ano Owane Sitewi lo wesi lo one towe sahe au leseyei. Ne Owane Sitewi lo wesi one towe iyape lowe lo owe ape lesete. Sosu lowe naituwei lo marepi erasi a'i toteyei su, lowe Krais lo wiyawi awera'iyenatiyei. Serai lowe meni ta naituwei ne totesiya.

12Apou a'i wati'are weiname lo iyape leseye su, sosu meni ta le naituwe su, Owane Sitewi le ma'e ai marepi toteyei. Piyene awere? Serai le Owane Sitewi ma'e peri te'e naneiyei tutawe lo arisiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu aiwawe lowe onota'ano a'i iroteye. Lowe wesi tere'e tere'e yahowa'i onutiteye. Lowe yo seni onota'ano a'i irowe. Sosu lowe peri luwaru a'i ta taune tere'e ma'e au te'e fiyariye. Lowe yo seni luwaru a'i tote umasititeye. Lowe yo seni luwaru a'i iroteye su, lowe peri luwaru au te'e fiyariye. Peri apou ape amou a'i tene!

14Serai ane menitani wati'are weiname ma'e au te'esiya. Fene werese meni ta lai si tame naiture. Fenesi meni eime auteire. Fene nohuweripi awaripi fene lo au noweinoweite. Fene nohuweripi awaripi wisere a'i au noweinoweiyei su, serai lu taune tere'e fene ne owe au te'e narurowata.

15Wanure! Taune wati'are weiname tamo lowe Owane Sitewi lo marepi arunatiyei su, lowe Satan lo marepi umasinamirowa.

16Serai menitani ta, Owane Sitewi lo marepi umasiteye ape, menitani weiname lu feni lo sahe irosiya su, menitani ape weiname werese au noweinoweite. Sosu menitani weiname ape au noweinoweiyei su, serai lowe marepi orese a'i Owane Sitewi lo wesi lu owane ma'e owe ape auwei. Sosu lu feni ta weiname werese lo au noweinoweiyei su, serai Owane Sitewi lo wesi lu owane weiname ape mo, lu feni lo iro ta'ame ape, fara'u au noweinoweiyei.

17Sosu ane Owane Sitewi lo wesi lu owane ma'e au te'esiya. Sosu meni owane ape Owane Sitewi lo wesi lo etiri au noweinoweiyei su, marepi ano apou a'i totesiya. Ne lu ape mo ma'e ma'aru tomu ne'ese a'i pei luwaru a'i fu aute. Serai lowe mi mi werese Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarisiya, sosu aiwawe lowe lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo marepi au te'e atuatusiya.

18Wanure! Tu naifa Owane Sitewi lo peri apou te'eye, “Ne fe bulmakau lo ahi owe ape tawesite. Fe bulmakau wiyawi no ta'aneyei su, fe bulmakau fara'u kewi so tewi tamo tomu tou ayei.” *Lo* 25:4 Sosu Owane Sitewi lo peri tere'e apou te'eye, “Wiyawi ta'ane meni wiyawi ta ta'aneyei su, meni ape ma'aru wisere a'i pei anite.”

19Sosu meni ta'i a'i Owane Sitewi lo wesi meni owane ne apou eiye, “Meni owane ape yo seni luwaru a'i irowe.” Ne peri lo ape owe ape wanute. Ahowa!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lu hesi, lu hesi heta le ne peri apou ape ahi ta'i a'i se au te'eyei su, ne peri lowe lo ape wanure.

[20]Serai Owane Sitewi lo wesi meni owane yo seni luwaru irowei su, ne a'i lai yo seni ape ne lu taune werese lo nihe se au te'ere. Sosu lu taune werese yo seni luwaru siyeyei su, lowe atoweiye irorowa. Serai lowe werese yo seni wara'i a'i irorowa.

[21]Sosu ane Owane Sitewi lo nihe se sosu aiwawe Krais Jisas lo nihe se, sosu Owane Sitewi ipari wisere a'i tamo, le lai ariariyeye ape, ane nihe lowe lo se ne ma'e peri erasi au te'esiya. Ne a'i lai peri ano umasi noweinoweite. Ne yereme no tewi erasi a'i owe ape nonetire. Ahowa ne lu taune werese tewi a'i tewi a'i au nonetire.

[22]Ne meni ta Owane Sitewi lo wesi meni owane ariariyeyei su, ne yo seni werese lo siye eti areiyere. Ne yo seni werese lo siye eti ereiyei su, ne fara'u meni ape ereti se mato hire ma'e isawe hetesiye. Ereti isawe hetesiye su, ne meni ape ne Owane Sitewi ma'e au te'ere. Sosu ne meni ta ereti hire ma'e isawe hetesiyei su, sosu meni ape yo seni luwaru a'i irowei su, ne lai yo seni luwaru a'i lo tewi aiwawe a'i irowei.

[23]Ne nowe mi mi tomu ne'ese lire no u se. Serai mi mi werese sa'i wara'i a'i owe ape are. Ahowa ne wain sa'i oso a'i fara'u are. Ne wain sa'i ayei su, wain sa'i ape lai lire no au fareraiyeyei.

[24]Lu taune tamo lo yo seni luwaru a'i irowei su, lu taune tomu ne'ese yo seni lowe lo amerame a'i siyeyei. Owane Sitewi lai pereye a'i yo seni luwaru a'i lowe lo au hese ereiyei. Ahowa, lu taune tere'e yo seni luwaru a'i irowei su, lowe yo seni luwaru a'i fareyare a'i ne. Nowe ye'ewi su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au hese ereirowa.

[25]Sosu aiwawe a'i, lu taune yo seni aseyaro a'i irowei su, lu taune werese lai yo seni aseyaro a'i lowe lo amerame a'i siyeyei. Aiwawe a'i yo seni aseyaro a'i irowei su, lowe yo seni aseyaro a'i lowe lo fareyare a'i ne. Serai Owane Sitewi lai yo seni aseyaro a'i lowe lo amerame a'i atuatu areiyeyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Timoti 6

Owane Sitewi lo au te'e siye lu ma'e lo peri.

1Sosu a'i pe ane wiyawi lu yahowa'i a'i ma'e au te'esiya. Lu feni ape lowe meni owane lowe lo ma'e marepi wisere a'i totere. Lowe meni owane lowe lo ma'e marepi wisere a'i au toteyei su, lu taune tamo Owane Sitewi lo iyape te'e narurowata. Sosu aiwawe lu taune tamo Jisas ma'e au te'e narurowata.

2Ne wiyawi yahowa'i siye lu ma'e apou te'ere. “Wiyawi meni owane no Owane Sitewi lo marepi umasinamiteye ape, ne wiyawi lo ta'ane tohotete. Ne peri lo owe ape arisite.” Le Jisas lo peri umasinamisiya. Ne aiwawe a'i. Ne meni owane no lo wiyawi ta'aneyei su, ne meni owane no Owane Sitewi lo marepi umasiye ape, ani pati ta'aneyei. Wanure! Owane Sitewi lai lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai ne, Timoti, ne peri ano lu taune werese ma'e au te'e atuatute.

Ne ma'aru ape ne erasi a'i owe ape totete.

3-4Sosu ane peri tere'e ne ma'e au te'esiya. Meni ta peri wawero au te'e atuatusiya su, le Owane Jisas Krais lo peri wiyeme marepi ta'i a'i tote ta'ame. Sosu aiwawe le Owane Sitewi lo yo seni aseyaro ta'i a'i tote ta'ame su, marepi lo yahowa'i a'i irosiya. Sosu aiwawe le Owane Sitewi lo marepi wanu so'oru ta'ama. Awei meni ape lo marepi apou a'i irosiya. Le mi mi werese ai peri a'i te'e tiyatiyei ne totesiya. Sosu ai marepi erasi tote tiyatisiya. Sosu ai peri te'e tiyatinamisiya su, serai le lu taune lo etiri tamo siye wisereyesiya. Sosu ai peri erasi irosiya. Sosu le lu taune ma'e te'e narusiya, lu taune ma'e peri luwaru a'i te'esiya.

5Sosu lu tamo, marepi luwaru a'i ironamisiya ape, lowe mi mi werese ai peri te'e tiyatinamisiya. Lu feni ape Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i awera'iyenati su, lowe marepi lowe lo apou totesiya, “Owane Sitewi lo marepi wara'i apou a'i te'esiya. Nomo ma'aru tomu ne'ese ta'uwe anisiya.” Owane Sitewi lo marepi ne lowe lai apou a'i totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Wiyeme a'i, ne Owane Sitewi lo marepi wara'i a'i umasiyei su, ne etiri tomu ne'ese anirowa. Ahowa, ne marepi fetane a'i irowei su, marepi no teme'eriyeyei. Marepi fetane a'i, marepi wisere a'i, marepi momotei a'i ne.

7Apou a'i mai no auteiye su, ne etiri werese aiwawe autei ta'ame. Sosu aiwawe, ne temeniyeyei su, hepene no etiri werese aiwawe aitirowata.

8Serai nomo ayei tamo, sosu ipari tahe tamo irosiya su, nomo marepi wisere a'i pei ironamite.

9Wiyeme a'i, lu taune etiri ma'aru aiwawe ta'uwe aniyei ne totesiya su, lowe marepi luwaru a'i toteyei. Fe fisiye yo apou wou ma'e wiyeinerowa. Lowe marepi luwaru a'i toteteye su, lowe yo seni meremereye a'i iroreme, sosu marepi towafi lowe lo au luwaruweyei. Serai lu taune ape mo apou a'i irowei su, lowe tahe pa'are, sosu hepene lowe lo aiwawe a'i au luwaruweyei. Sosu lowe temeniyerowa.

10Sosu wanure! Lu taune ta ma'aru tomu ne'ese ta'uwe aniyei ne totesiya su, yo seni apou ape etiri luwaru a'i werese lo sitewi ne. Lu taune tamo ma'aru tomu ne'ese aniyei ne totesiya su, lowe Owane Sitewi lo marepi awera'iyenati. Sosu lowe Owane Sitewi lo marepi awera'iyenatiye su, lowe etiri luwaru a'i tahe pa'are lowe lo sahe fofowei erasi teriteye.

Pol peri ta Timoti ma'e au te'esiya.

11Sosu a'i pe ane peri ta ne ma'e au te'esiya. Ne Owane Sitewi lo meni eime ne. Yo seni luwaru werese a'i ane tu au te'eye ape, ne etiri werese ape mo me'iyeni ma'e atati arunatire. Sosu yo seni wisere a'i umasi anire. Sosu aiwawe a'i ne Owane Sitewi lo marepi umasire. Ne Owane Sitewi lo yo seni tote anite tawesite. Lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Ne yo seni wisere a'i ani tohotete. Sosu lu taune werese ma'e marepi eresene a'i au irore.

12Owane Sitewi lo yo seni werese ne lai kairefi a'i se anite tawesire. Ne kairefi a'i se tote anite tawesiyei su, ne fara'u marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi ironamirowa. Lu taune tomu ne'ese lo nihe se yo seni aseyaro a'i no au atuatu areiyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Owane Sitewi lai hepene norohu a'i, ayei etiri werese ma'e auwe ape, Owane Sitewi lo nihe se, sosu Krais Jisas lo nihe se, ane ne ma'e peri kairefi a'i au te'esiya. Krais Jisas le meni Pontius Pailat ma'e teiye su, le meni ape ma'e peri farere a'i au te'eye. Peri ape ne apou a'i te'eye, Krais Jisas, Owane Sitewi lo meni eime. Sosu mo'o le lu taune werese ne au temeniyeye.

14Krais Jisas si tame itorairowa su, ne mi mi weriyei Owane Sitewi lo peri werese umasinamirowa. Ne peri ape owe ape afofowere. Sosu ne yo seni wisere a'i lu taune werese ma'e au iro areiyere.

15Owane Sitewi lai, Krais Jisas si tame itorairowa ape, nowe ape au ariariyeye. Owane Sitewi lai wisereyeyei lo sitewi. Le a'i lai kairefi a'i wiyeme ta'i a'i irosiya. Le a'i lai lu owane erasi werese lo Meni Owane. Sosu aiwawe le a'i lai meni owane tutawe werese lo Meni Owane tutawe pefine a'i ne.

16Owane Sitewi, Meni Owane nomo lo le a'i lai mi mi pasi pasi ironamitorowa. Mitaiyeyei erasi pefine a'i sahe le sato ironamisiya. Serai lu taune werese le ma'e aiyerowata. Lu taune werese Owane Sitewi lo nihari siye ta'ame. Ahowa! Lowe werese nihari lo siyerowata. Nomo werese marepi wisere a'i sosu kairefi a'i le ma'e au te'esiya.

17Sosu ne ma'e lu taune ma'aru tomu ne'ese irosiya ape, ne lowe ma'e au te'esiya, “Lu taune werese fene ma'aru fene lo ne marepi erasi a'i owe ape totere. Fene ma'aru fene lo ne marepi erasi a'i toteyei su, fene Owane Sitewi lo peri arisiyei. Ma'aru werese kairefi se ta'ama. Fene ma'aru owe ape anite tawesite.” Ahowa! Fene werese Owane Sitewi lo marepi tote anite tawesite. Owane Sitewi lai etiri werese wisere a'i nomo ma'e ausai. Serai nomo werese fara'u marepi wisere a'i ironamisiya.

18Ne lu feni ape ma'e au te'ere. “Lowe yo seni aseyaro a'i irote. Lowe wiyawi wisere a'i tomu ne'ese ta'anere. Lowe ma'aru lowe lo, lu taune ma'e ariye a'i irosiya ape, nonetire. Sosu aiwawe lowe marepi wisere a'i se etiri lowe lo nonetire.”

19Lowe etiri lowe lo, lu taune werese ariye a'i ape ma'e nonetiyei su, Owane Sitewi lai lowe ne etiri wisere a'i tomu ne'ese ta'uwe ani fuwei. Etiri ape mo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lai, ta'uweyei ape, etiri ape Owane Sitewi lo marepi lo sitewi a'i ne. Nowe ye'ewi etiri werese ape mo henerairowa. Serai lowe etiri lowe lo nonetiyei su, lowe marepi hepene he'i a'i tote anite tawesiyei. Marepi hepene ape wiyeme a'i tene!

[20]Sosu ane ne ma'e te'esiya. Timoti, ne peri wisere a'i, Owane Sitewi lai ne ma'e auwe ape, ne au noweinoweite. Ne peri yahowa'i werese a'i me'iyeni ma'e atati arunatire. Sosu aiwawe ne ai marepi werese owe ape tote tiyatite. Ai peri tiyati ape ne lu tamo areareye a'i apou eiye, peri ape yo seni wanu so'oruwesiya.

[21]Lu feni ape lai apou eiye, “Nomo etiri werese so'oruwe tene!” Lowe peri wawero a'i tene! Lowe peri wawero a'i umasiyei su, lowe Owane Sitewi lo marepi awera'iyenatiyei. Sosu ane Owane Sitewi lo marepi wisere a'i ne ma'e auwei ne totesiya. One towe eite lese tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Timoti

2 Timoti 1

[1]Owane Sitewi lai ane Pol, marepi lo se Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne ariariyeye. Sosu le ane lu taune ma'e eimawesawi. Le a'i lai ane lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne eimawesawi. Lowe Krais Jisas lo peri wanu umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

[2]Ane lai meni Timoti ma'e, meni eime wisere a'i ano, one towe eite ausawiyei. Owane Sitewi lai ne ma'e marepi wisere a'i, sosu ferafereiyei erasi a'i, sosu marepi fetane a'i auwei. Etiri ape mo Owane Sitewi, Tai nomo lo ma'e sosu Krais Jisas Meni Owane nomo lo aiwawe lowesi ma'e fai.

Nomo Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyesiya.

[3]Ane Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiyei su, ane ne ne le ma'e ei towerinamisiya. Mi mi pasi pasi ane ne ne Owane Sitewi ma'e au te'enamisiya. Ane ne ne Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyenamisiya. Ya'ariyei lu feni ano le ma'e au te'e wisereye nine'inamiteye. Ane aiwawe a'i le ma'e wiyawi lo ta'anenamisiya. Ane le ma'e wiyawi lo ta'anesiya su, ane yo seni farere a'i ironamisiya.

[4]Ne lai ane ne luwei erasi irowe su, ane luwei no tote tawesinamiteye. Marepi ano aiwawe a'i luwei erasi irosiya. Ane nihari no siyereme. Ane ne ma'e sewiyeyei ne aiyerowa su, marepi ano erasi a'i tote wisereye nine'irowa.

[5]Ne Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiteye. Tote tawesiyei no wiyeme pefine a'i ne. Tu naifa mai tape no, iyape Lois, tu Owane Sitewi ne tote tawesi umasiteye. Sosu nowe mo'o mai no, iyape Yunis, aiwawe a'i Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Lowesi le ne erasi pefine a'i tote tawesiteye. Sosu ane etiri ta so'oruwesiya. Ne aiwawe tote tawesiyei lowesi lo aiwawe a'i ironamisiya.

[6]Serai ane ne ma'e au te'esiya. Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo ne ma'e neri a'i auwe. Ne lai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi no erasi a'i heneraire. Ane ereti ano ne ma'e isawe hetesiye su, Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo ne ma'e auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Sosu Owane Sitewi lai marepi taweiru a'i au ta'ame. Ahowa, le marepi kairefi a'i auwe. Le a'i lai ne ma'e ferafereiyei ewiteyei lo marepi auwe. Sosu aiwawe le a'i lai ne ma'e marepi wara'i a'i auwe.

8Serai ne lu taune ma'e Meni Owane nomo lo ne au te'e fiyariyei su, ne marepi neritase a'i owe ape teritete. Ane Krais lo peri au te'eteye su, lu taune lai ane kalabus wesi sahe ani fu arosawi. Serai ne ane ne owe ape neritaseyere. Ahowa! Sosu notosi Krais Jisas lo peri heneruwe au te'eyei su, lu tamo notosi ma'e au luwaruwerowa, sosu notosi fofowei erasi teriterowa. Owane Sitewi lo kairefi se notosi kairefi a'i ironamiyei. Serai ne etiri ape ne owe ape neritaseyete.

9Sosu Owane Sitewi nomo lo a'i lai yo seni luwaru a'i towafi nomo lo au sasari ani pamoweyewe, sosu le nomo yo seni aseyaro se irowei ne ariariyeye. Nomo werese lai yo seni luwaru a'i towafi nomo lo au ani sasari pamowerowata. Ahowa! Owane Sitewi lai nomo ne tote ferafereiyewe, sosu marepi lo nomo ma'e yo seni luwaru a'i au ani sasari pamoweye. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo ferafereiyei ape, le a'i lai Krais Jisas lo kairefi se nomo ma'e auwe.

10Serai Krais Jisas yo seni luwaru werese a'i nomo lo au ani sasari pamoweye ape, hi awei ma'e itorai su, le a'i lai Owane Sitewi lo ferafereiyei erasi nomo ma'e au atuatuwe. Le a'i lai temeniyeyei lo kairefi hi ani ararosawi. Le a'i lai marepi hepene he'i a'i peri heneruwe lo se au te'e atuatuwewe, sosu nomo mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

11Peri heneruwe wisere a'i ne Owane Sitewi lai ane au te'e siye meni ariariyeye. Sosu le a'i lai ane Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Aiwawe a'i le lai ane Owane Sitewi lo peri au te'e atuatu siye meni ariariyeye.

12Sosu Owane Sitewi lai ane ariariyeye su, serai lu tamo ane ma'e au luwaruwesiya. Ahowa! Ane neritaseyeyei se ta'ama. Wiyeme, ane le ne so'oruwesiya! Ane marepi lo umasinamisiya. Nowe weriyei weriyei se, Owane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sitewi lai peri farere a'i lo le ane ma'e auwe ape, le etiri ape au noweinoweinamiyei.

[13]Peri ano wanure! Owane Sitewi lo peri farere a'i ape, ane ne ma'e au te'eye ape, ne marepi no papu tote tawesire. Peri wisere a'i apou ape ne peri ape umasite, sosu lu taune ma'e au te'e atuatute. Ne lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei su, Krais Jisas lo kairefi se, lu taune werese ne marepi erasi a'i tote wawesiyete. Sosu aiwawe ne Krais Jisas lo marepi tote tawesire. Sosu lu taune ma'e au te'e fiyarite.

[14]Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i ape, le lai ne ma'e auwe ape, ne etiri ape mo au noweinoweinamite. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i nomo werese lo marepi papu irosiya ape, ne Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au noweinoweinamite.

[15]Ne etiri ape so'oruwesiya awere? Lu taune werese omo pani Esia sahe lowe ane ne me'iyeni ma'e arunatiyewe fi. Meni Figelus, sosu Hermogenes, lowesi aiwawe ane ne me'iyeni ma'e arunatiyewe fi.

[16]Ahowa, meni tere'e ane ne au noweinoweisiya. Meni iyape Onesiforus, ane Owane Sitewi ma'e le ne apou ei towerisiya, “Owane Sitewi, ne meni ape, awaripi lo aiwawe, ferafereiyei erasi no lowe ma'e ironamite.” Ane kalabus wesi sahe irosiya su, le ane ne neritaseye ta'ame. Sosu le marepi ano au kairefiyeteye.

[17]Sosu le omo Rom iroteye su, le ane ne siye nehi tohoteteye. Sosu mo'o le nihari ano siyeye.

[18]Meni ape omo Efesus sahe ane ma'e etiri tomu ne'ese ani pati aniye. Nowe ye'ewi se, Meni Owane nomo lo le ma'e ferafereiyei erasi au irorowa. Ne etiri apou a'i so'oruwesiya.

2 Timoti 2

Timoti, ne kairefi a'i teinamite!

[1]Serai Timoti, meni eime ano, ne Krais Jisas lo ferafereiyei erasi se marepi no kairefiyete. Krais Jisas lo ferafereiyei nomo ma'e ironamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Peri ano ape, ane ne ma'e au te'eye ape, lu taune tomu ne'ese peri ano aiwawe a'i wanuwe. Peri ano ne, ne lu tamo ma'e, Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i umasinamisiya ape, ne lowe ma'e peri ano au te'ere. Sosu lowe fara'u lu taune wara'i a'i tere'e tere'e apou a'i au te'e atuaturowa.

3Lu taune ne ma'e au luwaruweyei su, ne kairefi a'i teinamite. Apou a'i Krais Jisas lo ai lu kairefi aiwawe a'i kairefi a'i teinamisiya.

4Wiyeme a'i. Ai lu tamo ai atu tiyatiyei su, lowe omo sitewi lo etiri tote etirowata. Ahowa! Lowe meni owane lowe lo ne au tote wisereyeyei.

5Lu tamo yaru ma'e iteroti. Meni ta'i tutawe yaru ma'e itero heneriyei ne totesiya su, le iterowei lo yo seni fu umasire. Sosu meni ape iterowei lo yo seni arisiyei su, le etiri tutawe anirowata.

6Sosu aiwawe a'i meni ta ta'aneyei awei lo ta'ane tohoteyei su, le a'i lai tu ta'aneyei awei one, sawi me so ta'uwe ani lototorowa. Meni ape one, sawi, me so, ani tepa'asiyei su, lu taune tere'e tamo fara'u tewi a'i aniyei.

7Sosu ne peri ano ne tote etire. Ne peri ano ne toteyei su, Meni Owane Pefine a'i nomo lo etiri werese ape mo, le ne ma'e au te'e atuatu areiyeyei.

8Sosu a'i pe ne Jisas Krais ne tote tawesire. Le a'i lai meni owane Devit lo eime auwe kaukau weriyei. Sosu Jisas henerai su, lu tamo le me tape'i sahe aine tera'eye. Sosu Owane Sitewi lai Jisas si tame ta'ane norohuwe sineye. Wiyeme a'i. Peri ano ape Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i ne.

9Serai ane lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i au te'e fiyariye su, lu tamo ane ma'e au luwaruweye. Sosu lowe ane kalabus wesi ma'e henetiyewe, sosu lowe ane wafei se ti tawesiye. Meni luwaru wou a'i ti tawesiye. Ahowa! Lu tamo Owane Sitewi lo peri einamirowata.

10Serai lu taune tamo Owane Sitewi lo peri heneruwe wisere a'i wanu umasiyei su, ane fara'u fofowei erasi terite wisereye nine'irowa. Lowe Owane Sitewi lo peri heneruwe wanu umasiyei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Marepi hepene he'i ape Krais Jisas sahe Owane Sitewi lo mitaiyeyei erasi mase mi mi pasi pasi weriyei irotorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Ne peri wiyeme ape wanu etire, “Nomo Jisas aiwawe temeniyeye su, nomo le aiwawe mi mi pasi pasi ironamitorowa.”

12“Nomo etiri orese werese a'i sahe kairefi se ironamiyei su, nowe me'iye su, Owane Sitewi lai nomo lu owane aiwawe a'i au irowei. Serai nomo lu taune tamo au noweinoweiteyei. Sosu nomo le ne me'iyeni ma'e atati aruwei su, le a'i lai nomo ne me'iyeni ma'e atati arurowa.

13Nomo peri lo arisiyei su, le nomo awera'iyenatirowata. Le topo le areareroweta.”

Owane Sitewi lai wiyawi meni ta ariariyeye.

14Ne peri ape lu taune ma'e au te'ete. Lowe peri yahowa'i te'e te'eyei su, ne lowe ma'e Owane Sitewi lo nihe se peri kairefi a'i au te'ete, “Fene peri yahowa'i eite ai peri owe ape te'ete.” Lu taune tamo peri yahowa'i wanuwei su, marepi lowe lo luwaru a'i toteyei.

15Ne Owane Sitewi lo peri umasi tohotete, serai ne tahe pa'are no Owane Sitewi ma'e au heseyei. Ne tahe pa'are no Owane Sitewi ma'e au heseyei su, Owane Sitewi lai ne ne au te'e wisereyeyei. Ne wiyawi meni pefine a'i heneraiyei. Sosu ne Owane Sitewi lo peri neritase a'i owe ape teritete. Sosu ne Owane Sitewi lo peri au te'eyei su, ne peri ape wiyeme a'i lu taune ma'e au te'e atuatu areiyeyei.

16Ahowa! Ne peri luwaru yahowa'i a'i owe ape te'ete. Meni ta peri yahowa'i te'eyei su, nowe i'ero a'i le Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i awera'iyenatiyei. Sosu le meni luwaru a'i heneraiyei.

17Meni ape lu taune ma'e peri apou ape te'e au atuatuwei su, apou a'i wou enite tomu ne'ese tahe lo sahe pere'eye tapowe. Lu hesi peri apou ape apou a'i au te'e atuatuwe. Lowesi lo iyape Himeneus aiwawe Filetus.

18Lowesi Owane Sitewi lo marepi wiyeme a'i ne me'iyeni ma'e atati arunati. Lowesi peri ape wawero apou au te'eye, “Lu taune temeniye tepa'asiye ne, Owane Sitewi lai lowe werese hene ani sine tepa'asiye.” Wawero tene! Lowesi peri ape au te'eye su, lowesi lu taune tamo lo marepi au luwaruweye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[19]Ahowa! Owane Sitewi lo marepi lo sitewi kairefi a'i irosiya. Me tou wou a'i opo teinamiteye. Marepi lo sitewi sahe Owane Sitewi lai peri ta apou leseye, “Meni Owane wiyeme le lai lu taune werese lo siye so'oruwesiya!” *Nam* 16:5 Sosu peri tere'e apou leseye, “Lu taune werese Meni Owane Pefine a'i lo iyape au te'e fiyariyei su, lowe werese yo seni luwaru a'i ne me'iyeni ma'e atati arute.”

[20]Ipari awe tomu ne'ese wesi erasi a'i saro irosiya. Ipari awe tamo ipari tapiye wareme a'i, gol, se ta'aneye. Ipari awe tamo ipari tapiye wapo a'i se, silva, ta'aneye. Sosu ipari awe tamo me se ta'aneye, sosu ipari awe tamo peperi waru se ta'aneye. Etiri ape mo wiyawi wisere a'i se etiri tere'e tamo wiyawi luwaru a'i se. Owane Sitewi lo wesi sahe lu taune tomu ne'ese apou ape irosiya.

[21]Serai aiwawe a'i meni ta yo seni luwaru a'i lo ani pamoweyei su, le fara'u wiyawi wisere a'i ta'aneyei. Sosu Owane Sitewi lai meni ape lo marepi wara'i a'i au irowei. Sosu meni ape ma'e Meni Owane Pefine a'i lai wiyawi lo auwei. Serai meni ape wiyawi wisere a'i apou ape fara'u ta'anerowa.

[22]Wanure! Ne marepi luwaru a'i, yo'orei lu tamo totesiya ape, atati itero arunatite. Sosu ne marepi wara'i a'i totete. Owane Sitewi lo marepi tote tawesite. Lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Sosu Owane Sitewi lo marepi fetane a'i umasite. Etiri werese ape mo ne marepi kairefi a'i se umasi etite. Ne etiri ape mo umasite. Lu taune aiwawe a'i marepi wara'i a'i se Meni Owane nomo lo ma'e ei ani arowesiya.

[23]Sosu aiwawe a'i ne ai peri luwaru yahowa'i a'i atati arunatite. Peri apou ape ai atu tiyatisiya.

[24]Serai Meni Owane Pefine lo wiyawi ani siye meni ne ai peri owe ape te'e tiyatite. Ahowa! Ne lu taune werese ma'e marepi wisere a'i au irote. Ne aiwawe a'i Owane Sitewi lo yo seni werese lu taune ma'e fara'u au te'e atuatute. Ne Owane Sitewi lo yo seni au siye atuatuwei su, ne ai marepi werese fu arosawite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[25]Sosu a'i pe lu taune tamo meni ape ma'e ai peri te'e tiyatiyei su, ne marepi momotei a'i se lowe ma'e au te'e atuatute. Ne marepi eresene a'i se au te'e atuatuwei su, Owane Sitewi fara'u marepi lowe lo atati ani aweto irowei. Serai lowe Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i wanu so'oruweyei.

[26]Sosu aiwawe a'i lowe marepi towafi lowe lo amerame a'i heneraiyei. Lowe marepi amerame a'i heneraiyei su, sepei Satan lowe ma'e la'inau se owe ape aine tawesi anirowata. Sepei Satan lowe aniyei ne totesiya. Sosu le lowe ma'e marepi lowe lo tatai aniyei ne totesiya. Le marepi lowe lo tatai aniyei su, lowe yo seni lo umasiyei.

2 Timoti 3

Nowe ye'ewi su yo seni luwaru henerairowa.

[1]Peri eite wanu etire. Nowe ye'ewi se etiri luwaru wiyeme a'i henerairowa.

[2]Lu taune tomu ne'ese marepi erasi a'i towafi lowe lo, tote wawesiyenamirowa. Lowe ma'aru ne erasi a'i totenamirowa. Iyape towafi lowe lo ei ani arowerowa. Lowe lu taune werese ma'e te'e naruterowa. Lowe ei ani arowerowa. Lowe tai, mai lowe lo peri arisinamirowa. Lowe lu taune ma'e au te'e wisereyerowata. Lowe yo seni towafi lo aseyaro irorowata.

[3]Lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyerowata. Lu taune tamo lowe ma'e au luwaruwerowa su, lowe yo seni luwaru a'i lowe lo anite tawesirowa. Lu taune ma'e lowe te'e narurowa. Lowe peri heneruwe luwaru a'i au te'e fiyarinamirowa. Lowe lu taune ma'e au luwaruwerowa. Lowe etiri wisere a'i ai marepi totenamirowa.

[4]Lowe te'e areare irorowa. Lowe marepi onota'ano a'i ne. Lowe marepi towafi lowe lo erasi a'i tote wawesiyerowa. Lowe awei lo yo seni erasi a'i toterowa. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo marepi toterowata.

[5]Lowe yo seni wara'i areareye irorowa. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo peri arisirowa. Ne lu apou ape mo me'iyeni ma'e atati arute.

[6]Sosu a'i pe wanure! Lu feni ape lowe wesi tamo wiyei su, lowe taune, marepi hawihawi a'i irosiya ape, arearerowa. Marepi lowe lo tatai anirowa. Taune

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape yo seni luwaru a'i tomu ne'ese ironamisiya. Sosu marepi lowe lo yo seni luwaru a'i apou ape ma'e tatai anisiya.

7Taune ape mo etiri werese siye so'oruweyei ne. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i tote tawesi ta'ame.

8Apou a'i tu naifa lu hesi iyape Janes, sosu Jambres yo seni apou ape iroteye. Lowesi Moses lo peri arisiteye. Serai lu tamo apou ape lowesi peri wiyeme a'i arisinamisiya. Marepi lowesi lo luwaruwe po'uteye. Serai Owane Sitewi lai lowesi ne me'iyeni ma'e atati aruwe.

9Marepi apou ape lowesi lo erasi a'i henerairowata. Ahowa, marepi meremereye a'i lowesi lo lu taune werese lai marepi lowesi lo siye etirowa. Lu hesi ape, Moses lo yo peri arisiye ape, marepi lowesi lo aiwawe yahowa'i henerai. Lu taune werese lai marepi meremereye a'i lowe lo siye etiyei.

Pol Timoti ma'e au te'esiya.

10Ahowa, ne lai lu hesi lo yo seni luwaru a'i umasi ta'ame. Ne peri werese ano wanu so'oruwesiya. Aiwawe ne marepi werese ano siye so'oruwesiya. Sosu aiwawe marepi sitewi ano, marepi tote tawesiyei ano, sosu marepi farere a'i ano ne siye so'oruwesiya. Ane lu taune werese marepi erasi tote wawesiyenamiye. Ne so'oruwesiya. Ane etiri luwaru teriteye su, ane kairefi a'i teiteye. Ne so'oruwesiya.

11Sosu lu tamo ane ma'e au luwaruweye su, sosu ane fofowei teriteye su, etiri ape mo ne so'oruwesiya. Ane omo Antiok, Aikoniam, sosu Listra saro iroteye su, ane marepi orese a'i teriteyewe, sosu kairefi a'i teinamiye. Ahowa, Meni Owane ano etiri werese luwaru a'i, ane teriteye ape, le ane kairefiye teiyei ne pati ferafereiye.

12Wiyeme! Lu taune tomu ne'ese Krais Jisas lo marepi umasiyei ne totesiya. Lu tamo lowe werese ma'e au luwaruweyei.

13Lu luwaru a'i, sosu lu areareyei a'i, lowe yo seni luwaru a'i lowe lo erasi a'i heneraiyei su, sosu yo seni luwaru pefine a'i henerairowa. Lowe lu taune tamo areareyei, sosu lu tere'e tamo lowe ma'e areareyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Ahowa! Ne, Timoti, peri ano wanure. Ne etiri werese ne tu wanu so'oruweteye ape, umasite. Ne a'i lai, lu taune apou ape ane mo, ne ma'e au te'e atuatuwe ape, so'oruwesiya. Serai ne etiri werese ape tote anite tawesite.

15Ne eimane osu iroteye su, ne Owane Sitewi lo peri werese ape wanu so'oruweye. Owane Sitewi lo peri ape fara'u ne ma'e marepi wisere a'i auwei. Serai ne Krais Jisas ne tote tawesiyei ape, ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai ne ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

16Owane Sitewi lo peri werese Owane Sitewi lai ahi lo se au te'e areiyeye. Sosu ne fara'u Owane Sitewi lo peri se lu taune ma'e au te'e atuatute. Ne Owane Sitewi lo peri ape se lu taune lo yo seni luwaru a'i au te'e fareraiyete. Ne lu taune ma'e peri lowe lo au fareraiyeyei. Sosu aiwawe ne fara'u lu taune werese ma'e yo seni wara'i a'i au atuatuwei.

17Serai meni ta Owane Sitewi lo peri werese wanu umasinamiyei su, le Owane Sitewi lo meni heneraiyei. Sosu Owane Sitewi lo meni ape fara'u wiyawi wisere werese a'i ta'anerowa.

2 Timoti 4

Ne Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarite.

1Sosu a'i pe Krais Jisas si tame aiyerowa, le lu taune werese a'i au noweinoweirowa su, le a'i lai lu taune werese hepene norohu irosiya ape, au hese ereiyei. Sosu aiwawe a'i le lu taune tu temeniyeye ape, au hese ereirowa. Owane Sitewi, Krais Jisas aiwawe a'i lowesi lo nihe se, ane ne ma'e peri kairefi a'i au te'esiya.

2Ne Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarite. Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri wanu umasiyei ne totesiya su, ne lowe ma'e fara'u au te'ere. Sosu aiwawe lu taune Owane Sitewi lo peri wanu umasi ta'ame su, ne apou a'i lowe ma'e au te'ere. Ne lu taune werese lo peri au te'e fareraiyere. Aiwawe ne lowe lo yo seni luwaru a'i peri morose te'ere. Sosu lu taune werese ma'e marepi wisere a'i totere. Ne lu taune ma'e au te'e fiyariyei su, ne marepi lowe lo farere a'i au irote. Sosu ne Owane Sitewi lo peri lowe ma'e au te'e atuatu noweinoweite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Wanure! Nowe ta su lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i wanu umasi ta'ame. Ahowa, lowe marepi towafi lowe lo umasirowa. Lowe atuatu siye lu tomu ne'ese ei ta'uweraiyewe, sosu lowe lai marepi towafi lowe lo wanu umasirowa.

4Ahowa, lowe Owane Sitewi lo peri me'iyeni ma'e atati aruwei. Sosu lowe ya'ariyei peri yahowa'i umasinamiyei.

5Ahowa ne mi mi werese etiri werese se marepi tote eti peratite. Etiri luwaru a'i ne ma'e heneraiyei su, ne kairefi a'i teite. Ne lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e fiyarite. Owane Sitewi lo wiyawi werese ne ta'aneye ape, ne au noweinoweite.

6Nowe ano henerai. Nowe i'ero a'i lu tamo ane aine tera'eyei ne totesiya. Apou a'i lowe ane aine tera'eyei su, ane lai tahe pa'are ano Owane Sitewi ma'e au heseyei. Ane atahe temeniyeye ne ataheyewa.

7Ane Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane tepa'asiye. Ane neritase a'i terite ta'ame. Apou a'i ane itero awera'iyenatinamiye. Ane Owane Sitewi lo marepi werese tote tawesiye.

8Serai ane temeniyeyei su, Owane Sitewi lai ane ma'e marepi hepene norohu neri a'i aurowa. Marepi hepene norohu he'i a'i apou a'i yo seni wara'i a'i auwei. Meni Owane Pefine a'i au heseyei siye meni nomo lo, le lu taune werese marepi wara'i a'i au hese ereirowa. Serai nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai ane ma'e yo seni wara'i a'i aurowa.

Pol lai Timoti ma'e eiye, “Ne witane a'i fa aiyere.”

9Ne ane ma'e witane a'i aiya.

10Meni ta iyape Demas, le awei lo etiri werese ape mo ne marepi erasi toteteye. Sosu le ane ne me'iyeni ma'e atati arunatiyewe, omo Tesalonaika ma'e fi. Meni tere'e iyape Kresens omo pani Galesia ma'e fi. Sosu Taitus pani Dalmesia ma'e fi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Meni Luk ta'i a'i ane mase irosiya. Ne meni Mak hene aiseri, sosu fenesi ane ma'e aiya. Mak meni wisere a'i tene! Tu le ane Owane Sitewi lo wiyawi ano au pati ta'aneteye.

12Ane meni Tikikus omo Efesus ma'e eimawesawi.

13Fenesi aiyeyei su, ne ipari tahe erasi pite a'i ano aita. Ane ipari tahe ano ape omo Troas arunati. Meni Karpus lo wesi sahe anitesiya. Sosu aiwawe fenesi aiyeyei su, fenesi one towe werese ano ne aita. Ne witu hamau, ane lese tepa'asiye ape, aita.

14Wanure! Meni ta iyape Aleksander, wiyawi lo kapa ta'anesiya. Le ane ma'e erasi a'i au luwaruweteye. Serai Meni Owane Pefine a'i nomo lo le ma'e etiri luwaru a'i itiya'u au irorowa.

15Weiyai! Ne meni ape siye etire! Le Owane Sitewi lo peri, ne nomo au te'e fiyariye ape, ai marepi erasi a'i totesiya.

16Sosu a'i pe lu tamo tu ane ma'e etiye su, lu taune werese ane au pati feraferei ta'ame. Lu taune werese ane arunati iteroti. Ane lowe ma'e marepi luwaru a'i tote ta'ame. Sosu Owane Sitewi aiwawe lowe ma'e marepi luwaru a'i tote ta'ame.

17Ahowa! Meni Owane nomo lo ane mase teiteyewe, sosu marepi ano au kairefiyeye. Owane Sitewi lai ane ma'e au ani pati ferafereiye. Serai ane fara'u Owane Sitewi lo peri lu tewi tere'e ma'e au te'e fiyari areiyeteye.

18Sosu lu taune etiri luwaru a'i ane ma'e au luwaruweyei su, Meni Owane Pefine a'i nomo lo ane ma'e au pati ferafereiyei. Sosu le ane omo wara'i a'i lo ma'e hene ani wirowa. Sosu ane mi mi pasi pasi le mase irotorowa. Serai ane mi mi weriyei iyape lo ei ani arowenamisiya. Wiyeme a'i.

Peri pihatu ane lu taune tamo eritesiya.

19Sosu ane peri ye'ewi au te'esiya. Ne nohuweripi Akwila, tani lo Prisila lowesi ma'e eritere. Sosu lu taune werese Onesiforus lo wesi sahe iroteye ape, ne lowe ma'e eritere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Meni Erastus omo Korin sahe irosiya. Sosu meni Trofimus u erasi se ane omo Miletus arunati.

[21]Ne witane a'i ane ma'e aiya. Nowe naretei a'i ataheyeraiwa. Sosu meni Yubulus, sosu meni Pudens, sosu Linus aiwawe Klodia, lowe ne ma'e eritesawisiya. Sosu aiwawe lu taune werese, Krais Jisas lo marepi umasiye ape, ne ma'e aiwawe eritesawisiya.

[22]Sosu a'i pe Meni Owane Pefine a'i nomo lo hepene no aiwawe a'i iroteyei. Owane Sitewi lo marepi ferafereiye ne mase ironamiteyei. One towe eite tepa'asiye. Papera.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Taitus

Taitus 1

Pol lai Taitus one towe eite lese ausawi.

[1]Ane, Pol, Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane siye meni. Owane Sitewi lai ane ariariyeye. Owane Sitewi ane lu taune werese ma'e Jisas Krais lo wiyawi ta'aneyei ne eimawesai. Owane Sitewi lai lu taune tomu ne'ese ariariyeye. Sosu lowe Jisas lo yo seni umasiyei su, Owane Sitewi lai ane le ne tote tawesiyei lowe lo au kairefiyeyei ne eimawesaiyei. Ane lowe ma'e Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i apou a'i te'esiya, lu taune werese yo seni aseyaro a'i pei ironamite.

[2]Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai nomo ma'e te'e eti naneiteye. Le apou au te'eye, “Ane lai lu taune werese, marepi ano umasinamiyei ape, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai lowe mi mi pasi pasi ironamirowa.” Nomo werese marepi hepene he'i a'i ape ninawesiya. Le lai peri wawero au te'erowata. Serai Owane Sitewi lo te'e eti naneiteye ape wiyeme a'i henerairowa.

[3]Nowe mo'o ta su, Owane Sitewi lai lu tamo ma'e, te'e eti naneiye ape, au te'e fiyariye. Le a'i lai ane te'e naneiye lo ape auwe. Serai Owane Sitewi lai, nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwei ape, le ane ma'e apou au te'eye. “Ne lu taune werese ma'e te'e naneiyei ape ano pei au te'e fiyarite.”

[4]Ane, Pol, one towe eite ne ma'e, Taitus, lese ausawiyei. Ne meni eime ano ne. Ane ne ma'e one towe eite ausawiyei. Ane ne ma'e Jisas lo peri au te'eteye su, ne Jisas lo peri wanu tote tawesi umasinamiteye. Serai ane aite pa'ise no wou a'i henerai. Sosu ne meni eime ano wou a'i henerai. Owane Sitewi lai Tai wiyeme a'i, Jisas Krais aiwawe, lowesi marepi no au feraferei ironamirowa. Lowesi ne ma'e marepi fetane a'i au irorowa.

Taitus, ne kemere Krit saro ahe ta'anere.

[5]Tu naifa ane ne kemere Krit sahe arunati. Ane ne kemere Krit ma'e arunati su, ane ne ma'e apou eiye, “Ne wiyawi notosi lo au fareraiyere. Ane ne arunati su, wiyawi notosi lo ta'ane tepa'asi ta'ame ne. Serai ne wiyawi notosi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo ta'ane tepa'asire. Ne omo werese sahe lu tamo ariariyere.” Lu ape mo Owane Sitewi lo wiyawi werese au noweinoweiyei. Ane ne tu au te'e tepa'asiye.

6Ne lu tamo yo seni apou ape se ariariyere. Meni ta lo yo seni wara'i a'i irosiya. Le tani ta'i a'i naiture. Eimane werese lo Jisas lo peri pei wanu tote tawesi umasinamire. Eimane werese lowe lo yo seni luwaru a'i owe ape irote. Lowe tai mai lo peri owe ape wanu arisite.

7Meni ape, Owane Sitewi lo wiyawi au noweinoweiyei ape, yo seni aseyaro irote. Le marepi topo lo a'i owe ape tote umasite. Le ai marepi witane a'i owe ape au te'e tiyatite. Le meremereye sa'i owe ape are. Le lu taune ma'e ai atuwei lo yo seni owe ape ai atu tiyatite. Le ma'aru lo marepi ne owe ape tote tawesinamite.

8Ahowa, le meni isafi a'i ne. Le yo seni werese wisere a'i marepi erasi a'i fa totete. Le Owane Sitewi lo wiyawi au noweinoweiyei su, le marepi wara'i a'i irote. Owane Sitewi lo nihe se meni ape lo yo seni wara'i a'i ne. Le lu taune lo yo seni marepi wisere a'i se siye eti hesi ereire. Le Owane Sitewi ma'e au te'e wisereyeyei su, le marepi wisere a'i se au te'e wisereyete. Yo seni topo lo kairefi a'i se teite. Le yo seni lo yo hesi a'i ape owe ape umasite. Le Owane Sitewi lo peri werese a'i siye etite. Le Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasinamite.

9Owane Sitewi lo peri, nomo ne ma'e au atuatunamiteye ape, lu ape mo peri ape fu wanu tote tawesi umasite. Le Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i siye etite. Lu tamo Owane Sitewi lo peri wawero a'i au te'e fiyariyei su, le peri lowe lo au te'e fareraiyeyei. Serai le fara'u Owane Sitewi lo peri fu au te'e fareraiyete.

Lu tamo peri wawero a'i au te'e atuatuteye.

10Kemere Krit sahe lu tomu ne'ese lowe Owane Sitewi lo peri arisiteye. Lu tomu ne'ese peri ahi a'i au te'e te'eteye. Lu tomu ne'ese peri ta au te'e areareteye. Juda lo lu tomu ne'ese yo seni ape mo umasinamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Lu werese ape mo peri wawero ape mo au te'eyei su, lowe nohuweripi awaripi werese lo marepi au luwaruweyei. Lowe peri wawero towafi lowe lo au te'e atuatuteyei su, lowe ma'aru aniyei ne toteyei. Ne lu ape mo ahi lowe lo einamite.

12Meni ta lu tewi ape ma'e fai. Le au te'e siye meni towafi lowe lo apou au te'eye, “Fene lu taune, kemere Krit ma'e fai ape, fene werese peri wawero au te'enamisiya. Fene werese yo seni luwaru a'i ironamisiya. Fene werese aiwawe a'i onota'ano a'i ne. Fene ayei ahi a'i ne. Fene sa'i eifariyai wou a'i ne.”

13Peri ape wiyeme a'i tene? Serai ne Jisas lo lu feni yo seni apou ape siyeyei su, ne lowe ma'e apou au te'e fiyarire, “Fene, yo seni luwaru werese a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arute.” Lowe peri no wanu tote tawesi umasiyei su, lowe yo seni aseyaro irowei.

14Lowe yo seni aseyaro umasiyei su, lowe Juda lo ya'ariyei lo peri owe ape totete. Aiwawe a'i lowe lu tamo tere'e lo peri wawero a'i owe ape wanu umasite. Lu tere'e ape mo peri wiyeme a'i me'iyeni ma'e atati aruwei. Lu tamo ape yo seni luwaru a'i ma'e marepi lowe lo tatai aniyei.

15Lu taune Jisas lo yo seni umasinamiteye ape, marepi lowe lo aseyaro a'i henerai. Owane Sitewi lai marepi lowe lo ne apou a'i totesiya, “Etiri werese aseyaro a'i ne.” Ahowa, lu taune werese, Jisas lo peri arisinamiteye ape, marepi lowe lo unou a'i ne. Etiri werese lowe lo unou a'i tene. Owane Sitewi lo nihe se, marepi werese lowe lo unou a'i ne. Marepi Hepene lowe lo aiwawe a'i unou a'i ne. Serai Owane Sitewi lai lowe me'iyeni ma'e atati aruwei.

16Lowe lu taune werese ma'e ahi a'i se apou au te'esiya, “Nomo Owane Sitewi so'oruwenamisiya.” Ahowa, lowe wiyawi lowe lo au ta'anenamisiya su, lowe Owane Sitewi lo marepi umasi ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo peri werese arisinamisiya. Lowe Owane Sitewi ma'e me'iyeni ma'e atati aruwe. Lowe ai marepi Owane Sitewi ma'e lu taune aiwawe a'i totenamisiya. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo peri werese arisinamisiya. Lowe wiyawi wisere a'i tamo irorowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Taitus 2

Ne Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au te'e atuatunamite.

1Ane ne ma'e, Taitus, au te'esiya, ne, nomo aiwawe a'i, Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i tote tawesi umasisiya. Serai ne lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au te'e fiyariyei su, ne lowe ma'e apou au te'eyei, “Fene Owane Sitewi lo peri umasiyei su, fene yo seni aseyaro a'i fa ironamite.”

2Ne lu owane ma'e apou au te'ere, “Fene meremereye sa'i owe ape ate. Fene yo seni aseyaro a'i irote. Fene wiyawi ta'aneyei su, fene marepi wisere a'i se au irowei. Fene Owane Sitewi lo marepi kairefi a'i se umasinamite. Fene lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Marepi orese a'i fene ma'e heneraiyei su, fene kairefi a'i se teinamite. Serai fene marepi orese a'i ape hi ani ararowei.”

3Ne taune naihe owane ma'e au te'ere. Fene aiwawe a'i yo seni werese fene lo aseyaro irote. Fene marepi luwaru a'i peri ahi a'i se owe ape au te'ete. Fene aiwawe a'i meremereye sa'i owe ape ate. Ahowa etiri werese ape mo fene owe ape umasinamite. Fene etiri werese wisere a'i taune tere'e ma'e au te'e atuatunamite.

4Serai lowe menitani ta meni he'i naituwei ape, lowe apou au te'e atuatute, “Ne meni no ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Ne aiwawe a'i eimane werese ma'e marepi erasi a'i au tote wawesiye noweinoweinamite.

5Lowe marepi wisere a'i totenamite. Yo seni lowe lo ne, lowe lai aseyaro a'i ironamite. Lowe wesi towafi lowe lo sahe wiyawi ani tohotere. Lowe lu taune werese ma'e marepi wisere a'i au atuatu irote. Menitani lai meni ape lo peri wanu umasinamite. Menitani yo seni aseyaro umasinamiteyei su, lu taune tere'e Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i au luwaruwerowata.”

6Aiwawe a'i ne yo'orei lu ma'e apou au te'ere, “Fene werese marepi momotei a'i se tote irote.

7Wiyawi werese no sahe, ne yo seni aseyaro a'i no au atuatunamite. Lu taune wiyawi werese no siyeyei su, lowe Owane Sitewi lo yo seni marepi no papu siyenamiyei. Ne wiyawi aseyaro ironamiyei su, ne Owane Sitewi lo peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

farere a'i umasinamiyei. Ne lu taune ma'e au te'e atuatuwei su, ne marepi kairefi a'i se au te'e atuatute.”

8Ane ne ma'e, Taitus, au te'esiya. Ne peri aseyaro a'i lu taune ma'e au te'ere. Ne peri ape au te'eyei su, lu taune peri no ne luwaru a'i au te'erowata. Ne peri aseyaro a'i au te'eyei su, lu werese ai peri ne ma'e itiya'u au te'erowata. Serai lowe peri no ne neritase a'i teriteyei. Lowe nomo ne peri luwaru a'i au te'enamirowata.

9Taitus, ne wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu werese ma'e apou a'i au te'ere. “Wiyawi yahowa'i ta'ane siye lu, Jisas lo peri umasinamisiya ape, fene wiyawi meni owane fene lo etiri werese ne lowe lo umasinamite. Fene wiyawi meni owane fene lo ma'e marepi wisere a'i au totete. Fene ai peri werese lowe ma'e itiya'u owe ape au te'ete tiyatite.”

10Fene wiyawi meni owane fene lo etiri werese lowe lo fene owe ape ta'areite. Ahowa, fene yo seni aseyaro a'i iroteyei su, lu taune werese Owane Sitewi lo peri ne apou eiyei, “Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i tene! Le a'i lai marepi hepene he'i a'i lu taune werese ma'e aurowa.”

11Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e ferafereiyei lo au atuatu hesi erei tepa'asiye. Serai lu taune werese a'i peri lo wanu umasinamiyei su, Owane Sitewi a'i lai lu taune werese a'i ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.

12Nowe ape se le lai nomo ma'e apou au atuatunamisiya, nomo yo seni luwaru werese a'i me'iyeni ma'e pei atati arunatire. Nomo awei lo marepi werese a'i me'iyeni ma'e pei atati arunatite. Nomo yo seni aseyaro pei ironamite. Nomo marepi wisere a'i se yo seni nomo lo pei irote. Nomo Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i au totenamiyei. Serai yo seni nomo lo aseyaro a'i heneraiyei.

13Jisas Krais nomo ma'e, marepi hepene he'i auwe ape, le Owane Sitewi wiyeme erasi a'i nomo lo ne. Tu naifa le nomo ma'e au te'e eti naneiteye. Le apou au te'e eti naneiteye, “Ane mi erasi se si tame itorairowa.” Serai nomo marepi erasi a'i se tote ninawenamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Tu naifa le nomo ne temeniyeye. Le nomo ne temeniyeye su, le yo seni luwaru werese a'i nomo lo si tame ete hene aniyewe, au pamowe sasarisawi. Le marepi hepene nomo lo aseyaro a'i au irorowa. Serai nomo werese a'i marepi hepene a'i aseyaro a'i henerai tepa'asiye ape, nomo Owane Sitewi lo lu taune aseyaro heneraiyei. Serai nomo wiyawi wisere a'i ta'ane tohoteyei.

15Etiri werese ane ne ma'e au leseteye ape, ne lu taune ma'e kairefi a'i se au te'ete. Lowe Owane Sitewi lo marepi pei umasite. Ne lu taune ma'e yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, ne yo seni luwaru a'i lowe lo au fareraiyere. Ne kairefi a'i teite. Lu taune tamo peri no ape arisirowata.

Taitus 3

Ne Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i ironamite.

1Ne, Taitus, lu taune ma'e apou au te'ere, “Fene awei pani lu owane werese lo peri wanu umasinamite. Lu tere'e etiri fene lo, au noweinoweinamiteye ape, fene aiwawe a'i peri lowe lo wanu tote umasinamite. Fene mi mi werese marepi kairefi a'i se wiyawi wisere a'i ne au ta'anenamite.”

2Ne lowe ma'e au te'ere, “Fene lu taune werese ma'e peri luwaru a'i owe ape au te'ere. Fene ai marepi lu taune ma'e owe ape tote tiyatinamite. Lu taune werese ma'e marepi fetane a'i au irote. Lu taune werese ma'e marepi wisere a'i au atuatunamite.”

3Ne awei lu taune werese ne owe ape au te'e luwaruwete! Piyene awere? Tu naifa nomo aiwawe marepi meremereye a'i totenamiteye. Nomo Owane Sitewi lo peri arisinamiteye. Sepei Satan lai marepi nomo lo tatai aniyei ne totesiya. Awei lo yo seni werese ne nomo iro umasinamiteye. Nomo taune tamo siye wisereyenamiteye. Marepi werese nomo lo mi mi apou totenamiteye. Ai peri te'e tiyatinamiteye, etiri tamo siye wisereyenamiteye, lu taune ma'e ai marepi totenamiteye, nomo ai marepi mi mi werese totenamiteye.

4Ahowa, Owane Sitewi Tai Pefine a'i, nomo ma'e, marepi hepene he'i auwei ape, le yo seni luwaru werese a'i nomo lo hi ma'e siyeye. Le marepi erasi a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nomo ma'e tote wawesiyenamiteye. Le marepi wisere a'i lo nomo ma'e au atuatu ironamiteye su,

5le yo seni luwaru a'i nomo lo au sasari ani pamoweye. Nomo yo seni luwaru a'i mi mi werese totenamiteye, nomo yo seni wisere a'i ironamirowata. Nomo Moses lo yo peri umasinamiteye su, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i nomo ma'e aurowata. Ahowa, le marepi ferafereiyei lo yo seni luwaru a'i nomo lo, le yo seni luwaru a'i nomo lo aseyaro a'i au ironamiteyei. Le a'i lai Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e yo seni luwaru a'i au huwei ne eimawesai. Hepene Wara'i a'i lo marepi hepene he'i a'i nomo ma'e aunamiye.

6Owane Sitewi lai, Jisas Krais lo iyape se, nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwe ape, le Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e ani terosowe. Nomo werese ma'e erasi a'i napetuwe.

7Serai Owane Sitewi lai nomo siyeyei su, le yo seni luwaru a'i nomo lo siye ta'ame. Ahowa, le Jisas lo fisa'i siyeyei. Owane Sitewi lo ferafereiyei se marepi hepene nomo lo au fareraiyeyei ne heneraiyei. Serai nomo Jisas Krais lo marepi umasiteyei su, nomo eimane lo heneraiyei. Serai le nomo ma'e Owane Sitewi lo etiri werese au hese ani erei isafiyeyei. Nomo Owane Sitewi lo eimane henerai ape, nomo mi mi pasi pasi ironamitorowa. Serai nomo marepi wisere a'i se ninawenamisiya.

8Peri ano ne ma'e au te'esiya ape, wiyeme a'i tene. Peri werese ape ne, ane ne ma'e au te'esiya su, ne marepi kairefi a'i se au te'e fiyarite. Lu taune Owane Sitewi lo peri werese wanu tote tawesinamiteye ape, lowe marepi erasi a'i se apou toteyei. Lowe wiyawi wisere a'i lu taune ma'e au ta'anenamiyei. Lowe wiyawi wisere a'i ta'aneyei su, wiyawi ape marepi lowe lo au kairefiyenamiyei.

9Lu tamo peri ahi a'i ne ma'e au te'eteyei. Ne peri ahi a'i ape mo me'iyeni ma'e atati arute. Ne ya'ariyei lu tewi lo iyape werese owe ape totete. Lu taune tamo ne ma'e ai peri au te'e te'e tiyatiyei. Ne aiwawe a'i me'iyeni ma'e atati arute. Lowe Owane Sitewi lo yo peri ne, Moses leseteye ape, lowe Owane Sitewi lo yo peri ahi a'i se au te'eteyei. Ne peri lowe lo owe ape wanute. Etiri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

werese ape lu taune lo marepi au luwaruweyei. Serai ne peri lowe lo ne marepi owe ape totete.

10Meni ta lu taune werese ma'e ai marepi erasi a'i au te'e tiyatiyei ne. Ne nowe hesi a'i au te'e fareraiyeteyei. Meni ape peri no wanu umasi ta'ame su, ne fara'u me'iyeni ma'e atati arure.

11Meni ape lo marepi luwaru wiyeme a'i ironamiteye. Marepi lo luwaru a'i ne. Marepi apou ape lo lai, le yehe omo ma'e eimawesawiyei.

Taitus, ne witane a'i ane ma'e aiyere.

12Nowe naretei a'i se ane omo Nikopolis ironamiteyei ne toteye. Ane nowe atahe a'i se meni ta'i ne ma'e eimawesawiyei. Meni Artemas meni Tikikus, ane so'oru ta'ama. Meni ape ne ma'e heneriyei su, fenesi marepi kairefi a'i se omo Nikopolis ma'e fa aiyere.

13Ne fara'u meni Senas, awei meni owane siye so'oruwe siye meni, meni Apolos aiwawe a'i, ne lowesi lo etiri pati ta'uwe anite. Serai lowesi witane a'i au te'eyei ne iyei.

14Fene lu hesi ape au pati ferafereiyei su, fene wiyawi wisere a'i irowei ne atuatuwei. Fene wiyawi wisere a'i ironamiyei su, marepi fene lo fetane a'i totenamiyei.

15Lu taune werese ane mase ironamisiya ape, lowe ne ma'e au te'e eritesawisiya. Nomo lu taune werese, Jisas lo marepi umasisiya ape, lowe ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Nomo lu taune werese, ne mase irosiya ape ma'e au te'e eritesawisiya. Owane Sitewi lo marepi ferafereiyei fene mase ironamisiya. One towe eite tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Filemon

Filemon 1

1Ane Pol kalabus wesi sahe irosiya. Ane Jisas lo peri au te'eteye su, lu tamo lai ane kalabus wesi ma'e hene ani arosai. Sosu ane Timoti aiwawe notosi one towe eite meni Filemon ma'e ausawiyei. Filemon, ne kaiyemo notosi lo, sosu ne Krais lo wiyawi notosi aiwawe a'i ta'anesiya.

2Notosi one towe eite taune Apia ma'e, nati wafei nomo lo aiwawe ausawiyei. Sosu notosi one towe eite meni Arkipus ma'e ausawiyei. Le Krais lo wiyawi ta'ane siye meni. Le notosi mase Owane Sitewi lo wiyawi ta'ane tohotenamisiya. Sosu aiwawe notosi lu taune werese ma'e, Owane Sitewi lo yo seni umasiye ape, wesi no Owane Sitewi lo peri wanuwei ne ta'uweraisiya ape, one towe eite aiwawe a'i ausawiyei.

3Fene werese lu taune yahowa'i a'i ne. Owane Sitewi lai marepi wisere a'i lo fene ma'e aunamiyei. Sosu Owane Sitewi, Tai nomo lo, sosu aiwawe Meni Owane Jisas Krais, lowesi marepi fetane a'i fene ma'e auwei.

Pol Owane Sitewi ma'e Filemon ne au te'e wisereyesiya.

4Mi mi weriyei ane fene ne totesiya su, ane Owane Sitewi ano ma'e au te'e wisereyesiya.

5Wiyeme! Ane lu taune tomu ne'ese lo peri wisere a'i fene ne wanuwe. Peri ape apou a'i te'esiya. Ne a'i lai Meni Owane Jisas lo marepi kairefi a'i se tote anite tawesisiya. Sosu aiwawe ne le ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu aiwawe ne a'i lai lu taune werese Jisas lo marepi umasiteye ape, marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai ane Owane Sitewi ma'e ne ne au te'e wisereyesiya.

6Ane Owane Sitewi ma'e ne ne au ei towerisiya. Ne lai lu taune ma'e Jisas lo peri au te'enamisiya. Lu taune peri no wanuwei su, lowe fara'u Jisas lo marepi umasinamiyei. Ne Owane Sitewi lo marepi lowe ma'e au te'eyei su, marepi no au kairefiyeyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Ne ane ne marepi erasi a'i totenamisiya. Ne, kaiyemo, lu taune werese ma'e Jisas lo peri wanu umasinamisiya ape, ne marepi lowe lo au kairefiyeye. Serai ane Owane Sitewi ma'e ne ne au te'e wisereyesiya.

Filemon, ne meni Onesimus si hene anire.

8Ane ne ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Sosu ne Krais lo marepi umasiye su, ane fara'u Krais lo iyape se, sosu kairefi lo se ne ma'e au te'eyei. Serai ne peri ano fu umasire.

9Ahowa! Weiya! Ane lai ne ma'e peri kairefi a'i se au te'e ta'ane. Ane ne ma'e marepi eresene a'i se au te'esiya. Sosu ane Pol ya'ariyei meni owane. Sosu kalabus wesi sahe ironamisiya ape, ane ne ma'e ei toweriyei.

10Ane ne ma'e meni eime ano Onesimus ne ei towerisiya. Ane kalabus wesi sahe iroteye su, ane Jisas lo peri le ma'e au te'eteye. Le Jisas lo peri wanuwe su, Jisas lo marepi umasinamiteye. Serai meni ape meni eime ano wou a'i henerai.

11Tu, meni ape, Onesimus, le wiyawi yahowa'i a'i ta'ane siye meni no. Le wiyawi ta'aneye su, le ne ma'e au luwaruweye. Ahowa, pereye le ane ma'e marepi wisere a'i au ferafereisiya. Sosu ne ma'e aiwawe a'i le lai ne ma'e etiri wisere a'i irowei.

12Serai ane meni ape ne ma'e si tame eimawesawiyei. Meni ape marepi ano wou a'i ne.

13Tu marepi ano apou a'i toteye. Ane Onesimus ane aiwawe iroteyei ne einamiyei. Meni ape ane mase iroteyei su, le yaru no ane mase au pati ferafereiyei. Ane kalabus wesi sahe irosiya su, le ane ma'e au pati ferafereirowa.

14Ahowa, ane Onesimus einamiyei su, yo seni ano luwaru a'i heneraiyei. Serai ane marepi he'i a'i apou toteye. Tu ane ne ma'e ei toweriyei, ne meni Onesimus fara'u ane ma'e si tame pati ferafereiyei ne eimawesaire. Ane marepi no tatai anirowata. Ahowa, meni ape si tame aiyerowa su, ne marepi wisere a'i no se si tame eimawesaiyei.

Pol lai meni Filemon ma'e Onesimus ne au te'eye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Sosu a'i pe marepi ano tere'e apou totesiya. Onesimus lai ne, Filemon, wesi no nowe oso a'i se arunatiyewe fi. Etiri ape wisere a'i ne. Pereye nowe eite se, Onesimus Jisas lo peri wanu umasisiya. Serai Onesimus, ne, Filemon, si tame ma'e iyei ne totesiya. Le mi mi pasi pasi ne aiwawe si tame iyei ne totesiya.

16Le ne ma'e heneraiyei su, le wiyawi meni yahowa'i no ta'ama. Ahowa, le a'i lai a'i kaiyemo wisere a'i no tene! Ane meni ape ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu aiwawe ne meni ape marepi erasi wiyeme a'i tote wawesiyete. Meni ape ne ma'e iyei su, le kaiyemo wiyeme a'i ne ne heneraiyei. Le etiri werese no ne ma'e au pati ta'aneyei. Ne, Onesimus aiwawe a'i, fenesi Jisas lo marepi umasinamisiya. Serai fenesi Jisas lo lu feni henerai tepa'asiye.

17Serai ane ne etiri ta ei towerisiya. Ne a'i lai yereme ano irosiya su, meni ape aiyeyei su, ne le marepi wisere a'i se au feraferei anire. Apou a'i ane ne ma'e aiyerowa su, ne ane marepi wisere a'i se eriteyei.

18Sosu peri tere'e ane ne ma'e au te'esiya. Meni ape ne ne au luwaruweye su, sosu etiri ta ta'areiye su, ne etiri werese le ta'areiye ape, iyape ano se etere.

19Ane Pol one towe eite ereti ano a'i ne ma'e lese ausawisiya. Ane etiri werese meni ape ta'areiye ape, ne ma'e itiya'u auwei. Ane ne ma'e peri ape au te'ereme ta'ama. Tu naifa ane Jisas lo peri ne ma'e au te'eye. Ne peri ano wanuwe su, ne Jisas lo marepi tote tawesi umasinamiteye. Serai, apou wou a'i ane marepi hepene he'i a'i auwe. Serai ne etiri ta ane ma'e neri a'i itiya'u pei aure.

20Marepi ano apou a'i toteye. Kaiyemo ano, Jisas lo iyape se, ne lai marepi ano au kairefiyere. Serai ne marepi ano Krais lo kairefi se ne lai marepi ano au fetaneyere.

21Ane etiri ape so'oruwesiya. Ne a'i lai peri ano umasiyei. Serai ane ne ma'e one towe eite au lesesiya. Ne one towe siye te'eyei su, ne etiri werese papu irosiya ape, umasiyei. Wiyeme! Apou a'i ne etiri werese au irowei. Sosu etiri tere'e tere'e ne a'i lai meni Onesimus ne au wisereye irowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Sosu a'i pe ane peri tere'e ne ma'e au te'esiya. Ne wesi oweriye ta au ta'uwe naneire. Sosu ne mi mi weriyei Owane Sitewi ma'e ane ne au ei towerisiya. Serai ane kalabus wesi arunatiyei su, ane ne sewiyeyei ne aiyerowa.

23Sosu peri ye'ewi au te'esiya. Meni tere'e iyape Epafras, ane aiwawe kalabus wesi sahe irosiya ape, ne ma'e eritesawiyei. Meni ape Krais Jisas lo peri au te'e fiyariye. Sosu lu tamo meni ape kalabus wesi ma'e hene ani fu arosawi.

24Sosu aiwawe lu tamo tere'e ne ma'e eritesawiyei. Meni Mak, meni Aristarkus, meni Demas, meni Luk. Lowe werese ne ma'e eritesawiyei. Lu werese ape mo ane aiwawe wiyawi ta'anesiya.

25Sosu a'i pe ane Owane Sitewi ma'e apou ei toweriyei, Meni Owane Krais Jisas lo marepi fetaneye a'i hepene no saro aiwawe ironamiteyei. One towe eite papera.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hibru

Hibru 1

Jisas Krais, le Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne.

1Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai peri lo au te'e siye lu lo ma'e au te'eteye. Nowe iyu menei tomu ne'ese se lowe ya'ariyei nomo lo ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eteye. Lowe peri lo ape yo tere'e apou ape se au te'e fiyariteye. Ahowa, lowe, lowe ma'e peri lo tewi a'i tewi a'i au te'e fiyariteye.

2Ahowa, pereye nowe eite henerai su, le meni eime lo nomo ma'e au te'eyei ne eimawe arosai. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai le ma'e awei pani, etiri werese au ta'aneyei ne auwe. Le nowe ye'ewi se le etiri werese werese a'i ape mo aniyei ne ariariyeye.

3Meni eime lo lai Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i au tewi mitaiyenamiteye. Sosu Marepi werese lo ape, sosu yo seni wara'i werese a'i lo, lowe Owane Sitewi ne aiwawe pefine a'i tene! Kairefiyeyei erasi lo se le omo pani, etiri werese ma'e au te'esiyawe, lowe peri lo wanu umasinamiteye. Le nomo au ta'ane fareraiyeye su, nomo lu taune aseyaro farere a'i henerai. Wiyawi ape ta'ane tepa'asiye su, le Owane Sitewi Pefine a'i lo ereti eyate feni sahe onunamiteyei ne wiye.

Krais lai ipari wisere werese a'i hi ani ararosiya.

4Owane Sitewi lai meni eime lo erasi a'i ei ani aroweye. Le meni eime lo ape ma'e iyape erasi pefine a'i auwe. Serai le Owane Sitewi lo ipari werese ape mo hi ani ararowe.

5Owane Sitewi meni eime lo ma'e apou eiye, “Ne meni eime ano ne. Pereye nowe eite se ane lu taune werese ma'e amerame a'i au te'esiya.” *Sng* 2:7 Ahowa, le meni eime lo ma'e apou eiye, “Ane tai pefine a'i no henerai. Sosu ne meni eime pefine a'i ano henerai.” 2 *Sml* 7:14; 1 *Sto* 17:13 Ahowa, le peri ape ipari werese lo ma'e ei ta'ame.

6Sosu aiwawe a'i le meni eime poto hi awei ma'e eimawe arosai su, le ipari werese lo ma'e apou eiye, “Fene werese le ma'e lowe uporo ape'i onurowawe, le ma'e au te'e wisereye nine'inamite.” *Lo* 32:43

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Ahowa Owane Sitewi lai ipari wisere a'i lo ne apou te'eye, “Ane lowe fiyaru wou au iro henerairowa. Ane lowe wiyawi ano ta'aneyei ne eimawe arosawirowa. Lowe wiyawi yahowa'i siye lu ano henerairowa. Lowe yehe mi wou a'i ne.”*Sng* 104:4

8Ahowa le meni eime lo ma'e apou te'eye, “Ne lai Owane Sitewi a'i ne. Ne me tuto'u tutawe ape sahe mi mi pasi pasi weriyei onunamitorowawe, lu taune werese au noweinoweinamitorowa. Ne marepi farere a'i se lu taune werese lo yo seni au hese ereirowa.

9Yo seni wara'i pefine a'i apou ape mo, ne lai tote wawesiyenamisiya. Ahowa, yo seni luwaru werese ape mo, ne lai ai marepi totenamisiya. Serene Owane Sitewi pefine a'i no lai ne ariariyeye. Le iyape no erasi pefine a'i ei ani aroweye. Iyape no lai lu feni no lo iyape hi ani ararowe. Serai le ne ne marepi au tote nine'inamisiya.” *Sng* 45:6-7

10Le peri tere'e aiwawe a'i meni eime lo ne te'eye, “Tu naifa, nowe sitewi weriyei se ne, Meni Owane Pefine a'i, ne lai omo pani, etiri werese ta'aneye. Ereti no se, ne etiri werese, omo ni'arawe hire sahe irosiya ape mo, ta'aneye.

11Etiri werese, ne ta'aneye ape, lowe po'uterowa. Lowe werese uwaserowa. Apou a'i ipari tahe weriyei uwasesiya. Ahowa, ne ta'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa.

12Ne etiri werese au noweriyei apou a'i ipari tahe weriyei au noweri fusawirowa. Meni ta ipari tahe weriyei ani erau fusawirowawe, ipari tahe he'i a'i ani asiyei. Ne aiwawe a'i etiri werese, ne ta'aneye ape, ne ani fusawirowawe, etiri he'i a'i ta'anerowa. Ahowa, ne a'i lai mi mi pasi pasi weriyei aiwawe a'i ironamitorowa. Sosu marepi hepene no temeniye po'uterowata.” *Sng* 102:25-27

13Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lai meni eime lo ma'e apou te'eye, “Ne eyate feni ano sahe onura! Ane airame werese no hi ani arararowa. Lowe no se airame werese a'i no hire sahe ato uwapo'u uweinamirowa.” *Sng* 110:1 Ahowa, Owane Sitewi lai ipari werese lo ma'e peri ape au te'e ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Serai Owane Sitewi lo ipari ne, lowe ape mo ne eiwerai awere? Lowe ipari aiwawe a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo wiyawi au ta'anesiya. Sosu aiwawe a'i le lowe hi awei ma'e lu taune le ne tote tawesirowa ape, au pati ferafereiyei ne eimawe arosairowa.

Hibru 2

Nomo Krais ne me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite.

1Owane Sitewi lo meni eime iyape erasi pefine a'i aniye. Nomo peri ape wanu tepa'asiye. Nomo peri ape wanu tote anite tawesi umasinamite. Nomo peri ape wanu umasiyei ne onota'anorowata. Sosu nomo le ne me'iyeni ma'e atati arunatirowata.

2Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai ipari lo se peri lo ya'ariyei nomo lo ma'e au te'eteye. Peri ape wiyeme pefine a'i henerai. Lu taune peri ape wanu arisiye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi a'i itiya'u auwe. Piyene awere? Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i au hese ereiteyei su, yo seni werese lo farere pefine a'i ne.

3Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo au sasari pamoweyewe, nomo ma'e marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei auwe. Le yo seni luwaru nomo lo au ani sasari pamoweyei ne totesiya. Ferafereiyei lo erasi pefine a'i ne. Sosu nomo Owane Sitewi lo wiyawi ape ne me'iyeni ma'e atati arunatirowa su, le lai nomo ma'e fofowei erasi ape awera'iyenatirowata. Tu naifa Meni Owane Jisas nowe tutawe lu taune ma'e peri lo au te'e areiyeteye. Lu taune ape mo peri lo ape wanuteye ape, lowe nomo ma'e au te'e atuatu areiyeye. “Peri ape Jisas ne wiyeme pefine a'i ne.”

4Sosu Owane Sitewi lai, lu feni lo tere'e aiwawe a'i, peri lo au te'eteye ape, nomo ma'e peri ape, au te'e atuatuwei ne toteteye. Peri ape wiyeme pefine a'i tene! Le wiyawi erasi pefine tere'e tere'e iroteye. Hepene Wara'i a'i lo se le marepi topo lo se umasiteyewe, lu taune ma'e kairefi tere'e tere'e neri a'i auwe.

Jisas lu taune si ete hene aniye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Sosu a'i pe ane omo pani he'i a'i ne, nowe me'iye henerairowa ape, te'esiya. Owane Sitewi lai ipari werese lo ma'e, kairefiyeyei lo, lu taune ape mo, omo pani he'i a'i irorowa ape, au noweinoweiyei ne au ta'ame. Ahowa le meni eime topo lo ma'e wiyawi ape lowe au noweinoweiyei ne auwe.

6Meni ta Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye. Le apou eiye, “Nomo lowe eiwerou mo awere? Ne piyene nomo ne marepi erasi a'i totesiya awere? Nomo werese yahowa'i irosiya. Ne piyene nomo au noweinoweinamisiya awere?

7Ne nomo ta'aneye su, nowe oso a'i lowe ipari werese unahi iroteye. Ne nomo wisere pefine a'i au ta'aneteye. Sosu ne lu taune ne ei ani aroweteye.

8Etiri werese Owane Sitewi lo ta'aneye ape mo, lowe nomo unahi ironamiteye. Ne lowe ma'e kairefiyeyei ta etiri werese ne au noweinoweiyei ne auwe.” *Sng* 8:4-6 Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya, “Owane Sitewi lai etiri werese nomo unahi sato funamiteye.” Le etiri werese ne te'eye su, le etiri werese werese lowe ma'e unahi au ironamiteye. Ahowa, pereye nowe eite se nomo apou siye so'oruwesiya. Lu taune etiri werese au noweinowei se ta'ame.

9Ahowa, nomo Jisas siye so'oruwesiya. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai lu taune werese au ferafereiyei ne toteteye. Le meni eime lo hi awei ma'e eimawe arosai su, le meni eime lo ipari werese lo unahi fuwe. Le nowe oso a'i su lowe unahi sato au iroteye. Le meni pefine a'i henerai. Serene Owane Sitewi lo ferafereiyei se, Jisas lu taune werese ne au temeniyeye. Sosu pereye nowe eite se nomo le Owane Sitewi lo mitaiyeyei erasi pefine a'i mase siyesiya. Piyene awere? Le temeniyeye su, Owane Sitewi lai le ma'e iyape erasi pefine a'i ei ani arowenamitorowa.

10Owane Sitewi lo yo seni farere wisere a'i ne. Owane Sitewi lai, etiri werese ta'aneye ape, sosu etiri werese, le ne au ironamisiya ape, le lu taune werese omo lo hire ni'arawe ma'e hene aniyei ne toteteye. Sosu lowe mi mi pasi pasi le mase ironamitorowa. Serai le Jisas hi awei ma'e lu taune werese ne au temeniyeyei ne eimawe arosai. Le wiyawi ape, Jisas ma'e auwe ape, ta'ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tepa'asiye. Serai le yo pefine a'i nomo ma'e au atuatuteye. Nomo yo pefine a'i ape umasiyei su, Meni Owane Jisas lai nomo omo hire ma'e hene ani wirowa. Sosu nomo Owane Sitewi lo marepi wisere a'i le mase aiwawe ironamitorowa.

[11]Jisas temeniyeye su, le nomo lo yo seni luwaru a'i au sasari pamoweyewe, sosu Owane Sitewi lo nihe se nomo lu taune wara'i a'i ironamitorowa. Nomo eimane pefine a'i lo henerai. Serai nomo sosu Jisas aiwawe a'i Tai ta'i a'i irosiya. Serene Jisas nomo werese ne neritase se ta'ama. Sosu nomo pa'ise ape mo lo wou henerai.

[12]Le Owane Sitewi ma'e apou eiye, “Ane pa'ise werese ano ma'e iyape pefine a'i no ne, au te'e areiyerowa. Lowe ne ma'e au te'e wisereyeyei ne ta'uwerairowa su, ane ne ma'e au te'e wisereye nine'irowa.” *Sng* 22:22

[13]Le apou tame te'eye, “Ane Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamirowa.” *Ais* 8:17 Sosu le tame eiye, “Lu taune werese Owane Sitewi lai ane ma'e auwe ape, ane lowe mase ironamisiya.” *Ais* 8:18

[14]Owane Sitewi lo eimane werese, nomo awei lo lu taune wou ne. Nomo tahe pa'are, fisa'i irosiya. Jisas hi awei ma'e itorai su, le awei lo meni wou henerai. Sepei luwaru a'i, iyape, Satan, le lai lu taune aine tera'eyei ne kairefiyesiya. Serene Jisas awei lo meni wou a'i henerai su, le sepei Satan luwaru pefine a'i lo kairefiyeyei ape, po'uteye.

[15]Sosu lu taune omo pani sahe irosiya ape, lowe mi mi werese temeniyeyei ne atoweiyesiya. Serene atoweiyeyei ape lai lowe werese ti tawesinamiteye. Serai Jisas temeniyeye su, le atoweiyeyei ape au ta'ane sasarisawiyewe, lu taune ma'e temeniyeyei ne atoweiyesiya ape mo, le lowe ma'e marepi fetane a'i auwe.

[16]Sosu pefine a'i le Owane Sitewi lo ipari werese ne au ferafereiyei ne itorai ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo peri one towe lo sahe apou te'esiya. “Meni Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape ne, Owane Sitewi lai Abraham lo lu tewi ne au ferafereiyei ne fai.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17Serai peri ape lo sitewi apou te'esiya, meni ape, Jisas, le kaiyemo mo lo marepi, sosu yo seni werese aiwawe a'i fa heneraire. Serai le Owane Sitewi lo marepi tote umasiteye su, le lai Meni Owane, Owane Sitewi metete nihari sahe teisiya ape, henerairowa. Le fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e nomo ne au au heseye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru werese nomo lo au sasari po'utesawirowa. Serai Owane Sitewi lo nihe se nomo lu taune wara'i a'i irorowa.

18Sosu Jisas hi omo pani awei sahe iroteye su, yo seni luwaru werese a'i apou ape le ma'e henerai. Yo seni luwaru apou ape le ma'e henerai su, sosu le fofowei erasi a'i teritenamiteye su, le nomo ne au pati ferafereirowa. Ahowa, le mi mi werese yo seni luwaru werese a'i awera'iyenatiteye.

Hibru 3

Jisas meni Moses hi ani ararowe.

1Sosu a'i pe fene, lu taune Krais ne tote tawesi umasisiya ape, Owane Sitewi lai fene ei aniye. Serai fene Jisas ne tote etite. Owane Sitewi lai Meni Owane ape, Owane Sitewi lo metete nihari sahe teisiya ape, nomo ne heneraiyei ne eimawe arosai. Le Owane Sitewi ma'e tote tawesiyei nomo lo ne au te'e areiyetorowa.

2Owane Sitewi lai le wiyawi lo au ta'aneyei ne ariariyeye. Mi mi pasi pasi weriyei le Owane Sitewi lo marepi tote umasinamiteye. Le meni Moses aiwawe a'i ne. Moses mi mi werese Israel lo lu taune ne au noweinoweiteye. Wiyawi lo ape Owane Sitewi lai le ma'e ta'aneyei ne ariariyeye.

3-4Meni ya'ariyei aite nomo lo henerai. Serai nomo iyape lo ei ani arowesiya. Ya'ariyei sitewi lo iyape erasi a'i iroteye. Ahowa, lu tewi ape yahowa'i a'i ne. Serai aiwawe a'i lu Jisas ne erasi pefine a'i te'e ani arowerowa. Piyene awere? Le meni Moses lo iyape hi ani araroteye. Ya'ariyei sitewi lai lu tewi lo perati fuwe. Ahowa, Owane Sitewi lai etiri werese werese ta'aneteye.

5-6Mi mi werese Moses Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i siye meni ne. Le Owane Sitewi lo lu tewi ape mo ne au ta'aneteye. Peri ape mo ne, Owane Sitewi nowe me'iye se au te'erowa ape, Moses lowe ma'e au te'e areiyeteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ahowa, Meni Owane Krais lai Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i tene. Le mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi lo lu tewi werese au noweinoweinamitorowa. Nomo tote tawesi nomo lo tei kairefiyenamiteyei su, sosu Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei werese ninawenamiteyei su, sosu nomo Owane Sitewi lo lu feni pefine a'i henerairowa.

Fene Owane Sitewi lo peri owe ape arisinamite.

7-8Sosu serai nomo Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lo peri fa wanu umasite. Le nomo ma'e apou eisiya, “Fene pereye nowe eite se, Owane Sitewi lo peri wanuwei su, fene marepi kairefi a'i owe ape totete. Tu naifa weriyei Israel lo lu tewi, ya'ariyei fene lo, lowe Owane Sitewi lo peri werese arisiteye. Fene yo seni luwaru a'i lowe lo ape owe ape umasite. Lowe omo pani foro'o a'i sahe iroteye su, lowe Owane Sitewi ne apou toteye, ‘Wanure! Owane Sitewi kairefi se ta'ama. Nomo peri lo arisiyei su, le nomo ma'e etiri luwaru a'i ta itiya'u aurowata.’” *Kis* 17:7; *Nam* 20:2-5

9Serai Owane Sitewi lai lowe ne apou te'eye, “Iyu menei lu hesi werese i tepa'asiye su, ane nihe lowe lo se wiyawi erasi pefine a'i ta'aneteye. Sosu lowe ane ne apou toteteye, Owane Sitewi kairefi se ta'ama. Nomo peri werese lo arisinamirowa. Le nomo ma'e itiya'u au luwaruwerowata.”

10Serai Owane Sitewi lu tewi ape mo ma'e ai marepi erasi a'i toteteye. Le apou eiye, “Lowe mi mi weriyei ane me'iyeni ma'e atati arunamisiya. Lowe peri kairefi werese a'i ano arisinamisiya.

11Ane lowe ma'e ai marepi toteyewe, lowe ma'e apou te'e naneiye. Awei pani ano, ane lowe ne au ariariyeye ape ma'e, ane lowe ma'e au itawiye. Lowe omo pani ape wirowata. Lowe omo pani ape sahe onu fetaneyerowata.” *Sng* 95:7-11; *Nam* 14:21-23

12Sosu a'i pe kaiyemo mo ano, fene Krais ne tote tawesisiya ape, fene tamo yo seni luwaru a'i ironamiyei su, fene weiyai! Meni ta, fene mase irosiya ape, yo seni luwaru a'i irowei su, sosu le Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, le lai Owane Sitewi, norohuwe ironamitesiya ape, me'iyeni ma'e atati arunatirowa. Marepi apou ape ne, fene weiyai!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Sosu aiwawe a'i yo seni luwaru a'i lai fene ma'e owe ape arearete. Marepi fene lo owe ape kairefiyete. Ahowa, fene mi mi werese lu taune ma'e tiyati au ferafereite. Owane Sitewi one towe lo sahe peri ape “pereye nowe eite se” au te'esiya su, le nomo ma'e peri au te'esiya.

14Piyene awere? Tu naifa nomo Meni Owane Krais ne tote tawesi umasiteye su, nomo mi mi werese marepi erasi a'i le ne toteteye. Serai nomo mi mi werese marepi apou ape tote tawesite. Yo seni nomo lo lu taune werese ma'e au atuatu areiyete. Sosu nomo marepi ta'i a'i, Krais mase ironamitorowa ape, lowe ma'e au atuatu areiyete. Nomo le ne apou aiwawe a'i tote tawesi umasisiya su, nomo le mase lefeifonamitorowa.

15Owane Sitewi lai peri ta one towe lo sahe apou te'esiya. “Fene pereye nowe eite se Owane Sitewi lo peri wanuwei su, fene le ne marepi kairefi a'i owe ape tote ta'orete. Tu naifa weriyei ya'ariyei fene lo Owane Sitewi ne marepi kairefi a'i toteteyewe, lowe peri werese lo arisinamiteye.” *Sng* 95:7-8 Serai fene yo seni lowe lo owe ape umasite.

16Lu taune ape mo ne eiwerai Owane Sitewi lo peri wanu arisiteyewe, le ne me'iyeni ma'e atati arunatiteye awere? Lu taune ape lai, omo pani Isip sahe iroteye ape, lu taune ape mo Moses lai hene ta'uweti.

17Iyu menei lu hesi werese i tepa'asiye su, lu taune eiwerai Owane Sitewi lai ai marepi totenamiteye awere? Le lu taune werese ma'e, yo seni luwaru a'i iroteye ape, ai marepi toteteye. Lowe Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i iroteye su, Owane Sitewi lai lowe awei pani foro'o a'i sahe aine tera'e po'uteye.

18Owane Sitewi peri te'e naneiyei kairefi a'i apou au te'eye, “Lowe omo pani ano ma'e, ane lowe ne au ariariyeye ape, wirowata. Ane omo pani ano ma'e aiyeyei ape au itawiye. Lowe mi mi weriyei awei pani ape sahe onu fetaneyerowata.” Owane Sitewi lai eiwerai ne te'esiya awere? Le lowe ne peri werese lo arisiteye ape mo, sosu le ne me'iyeni ma'e atati arunatiteye ape, au te'eteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19Serai nomo etiri ta siye so'oruwe tene! Lu tewi ape mo Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, lowe omo pani ape sahe mi mi weriyei wi onu fetaneyerowata.

Hibru 4

Owane Sitewi lo lu tewi pefine onu fetaneyetorowa.

1Sosu a'i pe Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei ape nomo ma'e au te'eye. Peri te'e naneiyei ape apou te'esiya, “Nomo peri werese lo wanu tote umasiyei su, nomo omo hire ape sahe wirowawe, mi mi pasi pasi onu fetaneyerowa.” Serai nomo werese ta'i ta'i a'i weiyai! Nomo peri lo arisiyei su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i nomo lo au hese ereirowa. Serai nomo aiwawe a'i omo ape sahe onu fetaneyeyei ape anirowata.

2Ya'ariyei lu tewi ape mo Owane Sitewi lo peri heneruwe wanuteye. Sosu nomo aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri heneruwe wanuteye. Ahowa, lowe peri ape wanu tote tawesi ta'ame. Serai lowe omo ape Owane Sitewi lowe ma'e au te'e naneiye ape, wi ta'ame.

3Sosu nomo Owane Sitewi ne tote tawesisiya ape, le peri te'e naneiyei ape nomo ma'e au te'eye. Serai nomo tei kairefiyeyei su, nomo fara'u omo lo ma'e wirowawe, onu fetaneyetorowa. Owane Sitewi apou eiye, “Ane lowe ma'e ai marepi erasi a'i totenamiteye. Sosu ane peri te'e naneiyei ta lowe ma'e au te'e kairefiyeyei. Omo pani ape sahe ane lowe au ariariyeye ape sahe, lowe mi mi weriyei wi onu fetaneyerowata.” *Sng* 95:11 Nowe ape se le peri te'e naneiyei ape au te'eye su, nowe sitewi se le awei etiri werese ta'ane tepa'asiye.

4Nomo etiri ape so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lai nowe poweiye to'u ne one towe lo sahe apou te'esiya, “Owane Sitewi etiri werese ta'aneye su, le wiyawi werese lo ta'ane tepa'asiye. Sosu nowe ape se le onu fetaneyeteye.” *Stt* 2:2

5Nomo etiri ape so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lo peri aiwawe a'i ape one towe lo sahe apou tame leseye, “Lowe mi mi weriyei omo pani ape sahe, ane lowe ma'e au ariariyeye ape, wi onu fetaneyerowata.” *Sng* 95:11

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[6]Lu tewi ape, nowe tutawe Owane Sitewi lo peri heneruwe wanuwe ape, lowe peri ape ne wanu tote tawesi ta'ame. Serai lowe omo pani ape sahe wi onu fetaneye ta'ame. Peri te'e naneiyei ape pereye nowe eite se irosiya su, nomo tere'e tere'e fara'u omo pani ape sahe wi onu fetaneyerowa.

[7]Peri ape nomo ma'e au te'e atuatu areiyesiya. Owane Sitewi lai poweiye tere'e ariariyeye. Poweiye ape ne le apou eisiya, “Pereye nowe eite se.” Me'iye su, iyu menei tomu ne'ese i tepa'asiyei su, le meni Devit lo ahi se apou te'eye, nomo tu peri ape siye te'e tepa'asiye. Le apou eiye, “Fene pereye nowe eite se Owane Sitewi lo peri wanuwei su, fene marepi kairefi a'i owe ape totenamite.” *Sng* 95:7-8

[8]Omo pani ape sahe Owane Sitewi lowe ma'e au ariariyeye ape ne, Josua lai lu tewi ape mo omo pani ape sahe hene wi onu fetaneyeye su, Owane Sitewi lai poweiye tere'e ta se, nowe me'iye henerairowa ape, au ariariye ta'ame.

[9]Serai nomo etiri ta so'oruwe tene! Josua lowe omo pani ape sahe hene wi onu fetaneye ta'ame. Serai peri te'e naneiyei lo ape nomo ne wei sato ironamisiya. Owane Sitewi lo lu feni pefine a'i omo pani ape sahe wi onu fetaneyerowa. Lowe onu fetaneyerowa su, apou aiwawe a'i Owane Sitewi poweiye to'u se onu fetaneyeye.

[10]Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei ape au te'eye su, lu taune tamo omo pani ape sahe wi onu fetaneyeyei ape, lowe wiyawi werese towafi lowe lo arunatirowawe, onu fetaneyerowa. Apou a'i Owane Sitewi wiyawi lo ta'ane tepa'asiye su, le onu fetaneyeye.

[11]Ahowa, nomo tamo Owane Sitewi lo peri arisiyei su, nomo Israel lo lu tewi aiwawe a'i henerairowa. Lowe Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame. Serai nomo Owane Sitewi lo omo pani onu fetaneyeriyei ne toteyei su, nomo peri werese lo ape mo wanu tote tawesi umasi etite.

[12]Piyene awere? Owane Sitewi lo peri norohuwe kairefi a'i ironamisiya. Ipari mene'e aiwese hesi wou a'i ne. Meni ta ipari mene'e se meni tere'e ponei sahe aine tewiyei. Le pa'are heteniyei aine tahe fiyariye. Sosu Owane Sitewi lo peri ipari mene'e ape wou a'i ne. Peri ape lai lu taune marepi hepene papu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

winamiyei. Peri ape se Owane Sitewi lai lu lo marepi, sosu yo seni lowe lo au hese ereirowa.

13Nomo etiri werese Owane Sitewi lo nihe sahe fareyarerowata. Etiri werese, Owane Sitewi ta'aneye ape, nihe lo sahe amerame a'i siyenamisiya. Serai nomo werese Owane Sitewi lo nihari sahe teirowa. Marepi werese nomo lo, sosu yo seni werese nomo lo, nomo le ma'e au atuatu areiyerowa. Sosu le nomo werese au hese ereirowa.

Jisas Krais Au heseyei Meni Owane Tutawe nomo lo ne.

14Sosu a'i pe nomo Meni Owane Jisas ne tote tawesi umasisiya ape, nomo tote tawesiyei nomo lo ne, tei kairefiyenamite. Meni Owane tutawe ta Owane Sitewi lo nihari sahe wi teinamisiya ape, le nomo ne Owane Sitewi ma'e te'e tiyatinamisiya. Meni ape lo iyape, Jisas, Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne.

15Meni Owane tutawe nomo lo ape, Owane Sitewi lo nihari sahe teinamisiya ape, le tahe pere'e werese a'i nomo lo, sosu yo seni luwaru a'i nomo lo siye so'oruwe ewitesiya. Ei. Meni Owane tutawe nomo lo Sepei Satan lai yo seni luwaru a'i le ma'e aresearese meme'iteye. Ahowa, Meni Owane nomo lo kairefiye teinamiteye. Le yo seni luwaru a'i iro ta'ame.

16Serene nomo pei tei kairefiyete. Nomo fara'u Owane Sitewi lo me tuto'u tutawe ma'e aiyeye. Le nomo ma'e marepi ferafereiyei neri a'i aurowa. Serai nomo yo seni luwaru a'i irowei su, le nomo ma'e au feraferei atuaturowawe, marepi fetane a'i neri a'i aurowa.

Hibru 5

Jisas Meni Owane Pefine a'i nomo ne henerai.

1Nowe tu naifa Juda lo marepi apou a'i ne. Owane Sitewi lai au heseyei lu owane tutawe tamo wiyawi lo ta'aneyei ne ariariyeye. Lu ape mo lu owane erasi a'i henerai. Lu taune yo seni luwaru a'i irowe su, lowe fe sipsip ta Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i lowe lo ape ne au heseyei ne aitai. Meni owane ape fe sipsip lowe ne Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aiwawe a'i lu taune ape mo etiri tere'e tamo meni owane erasi ape ma'e aitai. Sosu meni owane erasi ape lowe ne Owane Sitewi ma'e au heseye.

[2]Au heseyei meni owane mi mi weriyei yo seni luwaru a'i iroteye. Le lu taune tere'e tere'e werese aiwawe a'i ne. Serai lu taune ape mo le ma'e yo seni luwaru a'i lowe lo au te'esai su, le lowe ne au ferafereiye. Lowe yo seni luwaru a'i irowe su, sosu marepi towafi lowe lo so'oru ta'ama su, le lowe ne au tote ferafereirowa. Au heseyei meni owane ape lowe ne marepi momotei a'i teriterowa.

[3]Sosu au heseyei meni owane ape mi mi weriyei se yo seni luwaru a'i irosiya su, le fe sipsip ta yo seni luwaru a'i topo lo ne tu Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Sosu mo'o le fara'u lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ne fe sipsip ta Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye.

[4]Owe meni ta lai marepi topo lo se au heseyei lo meni owane heneraiyei ne ariariyerowata. Ahowa, Owane Sitewi lai meni ta au heseyei lo meni owane heneraiyei ne ei ariariyerowa. Aiwawe a'i tu naifa weriyei Owane Sitewi lai meni Aron au heseyei lo meni owane ta heneraiyei ne ei ariariyeye.

[5]Sosu aiwawe a'i Krais lai marepi topo lo se au heseyei lo meni owane pefine a'i ape heneraiyei ne ei ariariye ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai le ma'e eiye, “Ane Tai Pefine a'i no henerai. Pereye nowe eite se ne meni eime pefine a'i ano henerai.” *Sng* 2:7

[6]One towe lo ape sahe le peri tere'e apou eiye, “Ne au heseyei lo meni owane pefine a'i ta mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Tu naifa weriyei meni Melkisedek Owane Sitewi lai au heseyei lo meni owane erasi a'i heneraiyei ne ei ariariyeye. Ne meni Melkisedek aiwawe a'i henerairowa.” *Sng* 110:4

[7]Tu naifa Jisas hi awei sato iroteye su, le Owane Sitewi ma'e te'e tiyatiteye. Sosu le etiri tamo ne le ma'e ei toweriteye. Le Owane Sitewi ma'e peri erasi a'i se, sosu marepi orese a'i nihe sa'i se itowe ape, au te'e tiyatiteye. Le Owane Sitewi ma'e apou te'eye, “Tai ano, ane temeniyeyei wou ta'ama. Ne ane ne au ferafereire.” Marepi lo momotei eresene a'i, sosu le mi mi weriyei Owane Sitewi lo marepi tote umasinamiteye su, Owane Sitewi lai peri lo wanuwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Le Owane Sitewi lo meni eime pefine a'i ne. Ahowa, le fofowei erasi a'i teriteteye su, le Owane Sitewi lo marepi pefine a'i siye so'oruweye. Serai le mi mi weriyei tai lo marepi wanu tote umasinamiteye.

9Le fofowei erasi a'i teriteyewe me tape'i sahe temeniyeye su, le marepi hepene he'i a'i lo sitewi nomo ne henerai. Serai lu taune peri lo wanu tote tawesi umasiyei su, le yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowawe, lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Sosu lowe werese mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

10Wiyeme a'i le fofowei werese lo terite tepa'asiye su, Owane Sitewi lai le ne au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i heneraiyei ne ei ariariyeye. Apou a'i le meni Melkisedek lo lu tewi au heseyei lo meni owane erasi ta heneraiyei ne ei ariariyeye.

Fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei owe ape arunatite.

11Meni Krais, au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i nomo lo ne. Ane peri tomu ne'ese a'i ne fene ma'e te'eyei ne totesiya. Ahowa, piye peri tamo ane fene ma'e au te'eyei awere? Marepi fene lo peri ape wanu so'oru ta'ama. Serai peri lo sitewi ape ane fene ma'e eiwerou au te'erowa awere?

12Iyu menei tomu ne'ese se lu tamo fene ma'e Owane Sitewi lo peri au te'e atuatuteye. Serai fene lu taune tere'e ma'e peri wiyeme a'i lo sitewi fa au te'e atuatunamite. Ahowa, fene Owane Sitewi lo peri sitewi fa au te'e atuatunamite. Owane Sitewi lo peri sitewi ta'ama su, fene owe ape wanu so'oruwete. Serai lu tamo fene ma'e Owane Sitewi lo peri sitewi ape tame pei au te'e atuaturowa. Fene eimane osu aiwawe a'i ne. Lowe mo'u a'i asiya. Lowe fe lo'u werese arowata. Fene Owane Sitewi lo peri sitewi so'oru ta'ama su, fene eimane osu wou a'i ne. Fene peri kairefi ape wanu so'oru ta'ama.

13Lu taune tamo mo'u nowe weriyei se ene ateye su, lowe eimane osu aiwawe a'i ne. Lowe yo seni luwaru a'i, sosu yo seni farere a'i siye so'oru ta'ama.

14Ahowa, Owane Sitewi lo peri kairefi a'i apou wou fe lo'u ene ateye. Fe lo'u lu taune ne'ese a'i fara'u ene ayei. Lu taune erasi a'i lowe yo seni luwaru a'i, sosu yo seni farere a'i siye so'oruwesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hibru 6

1-2Sosu a'i pe nomo Owane Sitewi lo peri tutawe Krais lo wiyawi ape ne, arunatirowawe, sosu Owane Sitewi lo peri kairefi a'i wanu so'oruwerowa. Tu naifa fene Krais lo peri tutawe wanuwe su, lowe fene ma'e te'eye, “Fene wiyawi sitewi ta'ama ape mo pei atati arunatite. Aiwawe a'i fene Owane Sitewi ne wanu tote tawesi umasinamite. Fene Krais lo peri sitewi owe ape tote i'anete!” Ahowa, fene peri kairefi he'i a'i wanu so'oruwete. Sa'i se au huwei lo yo seni, sosu ereti lu taune hire ma'e, u tahe se irosiya ape, fuwei lo yo seni, sosu lu taune temeniyeye ape, Owane Sitewi lai lowe si tame sineyei lo peri, sosu peri ape nowe ye'ewi se yo seni luwaru a'i au hese ereirowa ape, fene peri werese ape mo arunatirowawe, sosu Owane Sitewi lo peri kairefi a'i tere'e pei wanu so'oruwe umasinamite.

3Serai nomo aiwawe a'i Krais lo peri sitewi tote i'ane ta'ame. Ahowa, nomo peri kairefi he'i a'i wanu so'oruwerowa. Nomo peri tutawe, fene tu wanuwe ape, arunatirowawe, sosu Owane Sitewi lo marepi apou a'i toteyei su, nomo peri kairefi he'i a'i ape pei wanu tote umasite. Piyene awere?

4Wanure! Lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesiye su, lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i siye so'oruweye. Sosu etiri ape, Owane Sitewi lai lu taune ma'e neri a'i auwe ape, marepi lowe lo papu iroteye ape, sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi hepene lowe lo papu iroteye. Lu taune ape mo tote tawesiyei lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, owe piye meni ta lai lowe Owane Sitewi ma'e si tame henetairowata.

5Mi mi werese lowe Owane Sitewi lo peri wanu tote nine'iteye. Sosu lowe Owane Sitewi lo kairefi se lu taune au noweinoweisiya ape, siye so'oruweye.

6Lu taune ape mo Owane Sitewi ne tote tawesiyei lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, owe piye meni ta lai lowe Owane Sitewi ma'e si tame henetairowata. Lowe yo seni luwaru a'i lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatirowata. Piyene awere? Lowe apou wou a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo meni eime me tape'i sahe tame wou aine tera'erowa. Sosu lowe lu taune tere'e meni Krais ma'e te'e naruwei ne tatai anirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Sosu a'i pe lu taune ape mo ta'aneyei awei wou a'i ne. Owane Sitewi lai ta'aneyei awei ta ne au ferafereisiya. Le sa'i hi awei ma'e eimawe arosai. Etiri werese ta'aneyei awei sahe le lai erasi a'i wiraiyei ne irowe. One, sawi, etiri werese ta'aneyei awei sahe iroteye ape, lu taune ta'aneyei awei sahe sameye ape, lowe fara'u ene arowa.

8Ahowa, ta'aneyei awei ape sahe wafei ni'ari, senarepe luwaru a'i wiraiyei su, ta'aneyei awei ape luwaru a'i henerairowa. Ta'aneyei awei aiwawe a'i iroterowa su, Owane Sitewi lai ta'aneyei awei ape ma'e peri luwaru a'i au te'erowawe, etiri, papu irorowa ape, yehe tisero'o paremi aiyerowa.

9Kaiyemo mo, ane peri kairefi a'i te'esiya. Ane fene ne marepi orese a'i terite ta'ame. Ane fene ne siye so'oruwesiya. Fene tote tawesiyei fene lo tei kairefiyesiya. Serene fene marepi hepene he'i a'i ironamisiya su, Owane Sitewi lai fene ma'e au feraferei nine'irowa.

10Owane Sitewi lo yo seni farere pefine a'i tene! Wiyawi ape fene ta'aneteye ape, sosu marepi tote wawesiyeyei le ne au atuatuteye ape, le fene ne tote i'anerowata. Kaiyemo ape mo, Jisas ne tote tawesisiya ape, fene lowe ma'e mi mi weriyei au ferafereinamiteye. Ei. Pereye nowe eite se, fene lowe ma'e au ferafereisiya.

11Sosu ane fene ne mi mi weriyei tei kairefiyereme. Sosu fene Owane Sitewi ne marepi erasi a'i se totenamite. Nowe ye'ewi se fene tei kairefiyenamiyei su, etiri werese Owane Sitewi fene ma'e au te'e naneiye ape, fene pefine a'i heneraiyei ne ninawerowa.

12Marepi ano apou a'i totesiya. Fene owe ape onota'anote. Lu taune tere'e Meni Owane Krais ne tote tawesisiya ape, sosu mi mi weriyei marepi momotei a'i ironamisiya ape, fene yo seni farere a'i lowe lo umasinamiyei su, fene etiri werese, Owane Sitewi fene ma'e au te'e naneiye ape, anirowa.

Nomo Owane Sitewi lo te'e naneiye ape ne pei tote tawesi etite.

13Sosu tu naifa weriyei Owane Sitewi peri te'e naneiyei lo Abraham ma'e au te'eye su, le apou eiye, “Owe meni ta lai ane hi ani ararorowata. Serai ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

peri te'e naneiyei ta iyape ano se au te'esiya." Serai peri ape le au te'e naneiyei ape wiyeme pefine a'i henerairowa.

14Peri te'e naneiyei lo apou te'esiya, "Ane ne ma'e peri te'e naneisiya. Ane ne au te'e wisereye nine'irowa. Ane eimane auwe tomu ne'ese fene ma'e heneraiyei ne au irorowa." *Stt* 22:16-17

15Sosu Abraham peri te'e naneiyei ape wanuwe su, le Owane Sitewi ne marepi momotei a'i ironamiteye. Serene Owane Sitewi lai le ma'e etiri ape, le te'e naneiyei ape, auwe.

16Fene etiri ape wanu so'oruwesiya. Nomo peri te'e naneiyei au te'eyei su, nomo meni owane lo iyape se au te'e naneiyei. Meni owane ape lai le hi ani ararowe. Serai peri ape, le au te'e naneiyei ape, au areareerowata.

17Serai lu taune tamo Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape, wanu anirowa su, le te'e naneiyei ape au te'e kairefiyeye. Le mi mi pasi pasi weriyei marepi topo lo atati tote i'ane arunatirowata. Serai le peri tere'e ta apou eiye, "Iyape ano se ane fene ma'e peri te'e naneiyei ano wiyeme pefine a'i heneraiyei ne au atuatu areiyesiya."

18Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape, sosu iyape kairefi a'i lo, etiri hesi ape atati tote i'ane arunatirowata. Serai sosu Owane Sitewi lai etiri hesi ape ne peri wawero au te'erowata. Serai nomo yo seni luwaru a'i ape mo arunatiyewe, le ma'e itero nate tawesinamiri. Le marepi wisere erasi a'i nomo ma'e aunamiteye. Serene etiri werese Owane Sitewi au te'eye ape, nomo marepi papu tote tawesi kairefiyesiya.

19-20Serai etiri werese le te'e naneiye ape mo ne, nomo lowe ne nate tawesinamisiya. Nomo le ne nate tawesiteyei su, nomo arunatirowata. Nomo le sahe tei kairefiyenamisiya. Jisas lai etiri werese Owane Sitewi au te'e naneiye ape mo, nomo ma'e aitai. Le Owane Sitewi lo wesi tutawe omo hire ma'e irosiya ape, tewi wesi papu wiye. Le tewi wesi sahe nomo ne au te'eyei ne wiye. Le au heseyei meni owane ta wou tewi wesi sahe wiye. Le wesi tewiye si papu wiyewe, ipari tahe yo sahe heriteye ape ani erauwiyewe, wiye. Owane Sitewi, tewi wesi lo sahe onunamiteye ape, le tu nihari metete lo sahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teirinamiteye. Le nomo ne wesi tewi wesi sahe wiyewe, au heseyei meni owane erasi pefine a'i mi mi pasi pasi weriyei henerai. Apou a'i meni Melkisedek lu tewi lo ne meni owane erasi henerai.

Hibru 7

Melkisedek lai nomo ma'e Krais ne au te'e atuatusiya.

[1]Sosu a'i pe meni Melkisedek ne, tu naifa le awei lo meni owane tutawe ne. Le lu taune omo weniyei, Salem sahe iroteye ape au noweinoweiteye. Owane Sitewi pefine a'i lai le au heseyei meni owane erasi a'i heneraiyei ne au ariariyeye. Le lu taune ape mo ne Owane Sitewi ma'e au te'eteye. Sosu meni Abraham awei lo lu owane tutawe hesiyo hesiyo ape mo ai atu tiyatiteyewe, lowe aine tera'eye. Abraham si tame aiyeteye su, meni Melkisedek le ma'e yo sahe siye naituriyewe, le ma'e au te'e wisereye nine'iteye.

[2]Abraham lu owane hesiyo hesiyo aine tera'e tepa'asiye su, le etiri tomu ne'ese lowe lo ape tesi aniye. Etiri werese lowe lo ape, le tesi aniye ape, le ereti hesi werese tomu ta'i ta'i au witi. Sosu le tomu ta'i ta Melkisedek ma'e auwe. Ane meni Melkisedek ne fene ma'e te'esiya. Tutawe, iyape lo lo eti apou a'i ne. Meni owane tutawe lo yo seni aseyaro a'i ne. Le omo weniyei Salem lo meni owane tutawe ne. Serai iyape eti lo tere'e apou a'i, meni owane tutawe lo marepi fetane a'i ne.

[3]Owe meni ta lai Owane Sitewi lo one towe sahe Melkisedek lo lu tewi ne lese ta'ame. Nomo eimane auwe werese lo ne aiwawe a'i so'oru ta'ama. Eiwerou su mai lo auteiye awere? Eiwerou su le temeniyeye awere? Nomo so'oru ta'ama. Serai le Krais ne nomo ma'e au te'e atuatusiya. Le Owane Sitewi lo meni eime aiwawe a'i ne. Le meni Krais au heseyei meni owane erasi ta mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi sahe teinamitorowa.

[4]Serai fene le ne siye so'oruwesiya. Le meni wisere erasi a'i ne. Abraham ya'ariyei meni wisere weriyei nomo lo ne. Le awei lo lu owane tutawe hesiyo hesiyo tiyati ai atuwe su, etiri werese lo tesi aniye ape mo, le tomu ta'i ta Melkisedek ma'e auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Juda lo lu taune ne, sosu lu werese ya'ariyei Livai lo eimane me'iye henerai ape mo, Owane Sitewi lai lu ape mo au heseyei lu owane heneraiyei ne ariariyeye. Owane Sitewi lo peri lowe ma'e apou te'eye, “Fene Livai lo lu tewi, fene me so werese ta'aneyei awei sahe owe ape samete. Serai Israel lo lu tewi tere'e ayei lowe lo ani ta'uwe lotowei su, lowe ereti hesi werese ani hese futi. Lowe ayei tomu ta'i ta fene ma'e aurowa.” Israel lo lu tewi lowe meni Abraham lo eimane auwe ne. Ahowa, lowe Livai lo lu tewi ma'e ayei tomu ta'i ta lowe ma'e auwe.

6Meni Melkisedek le Abraham lo eimane auwe se ta'ama. Meni Abraham yo sahe aiyeteye su, Melkisedek le yo se saro siye naituri. Melkisedek le ma'e au te'e wisere nine'iye. Sosu Abraham etiri werese ani hese futi su, Melkisedek ne tomu ta'i ta auwe. Tu naifa Owane Sitewi lai Abraham ma'e peri te'e naneiyei lo ape mo au te'eye.

7Serai nomo etiri ape siye so'oruwesiya. Meni ape, Melkisedek, peri wisere a'i au te'e nine'isiya ape, le meni owane erasi pefine a'i ne. Sosu meni ape, Abraham, peri te'e wisere nine'iyei ape anisiya su, le meni owane ape hi unahi sahe irosiya.

8Lu au heseyei lu owane ape mo ne totere. Livai lo weneri sahe henerai ape, lowe werese temeniyerowa. Lowe etiri tomu ta'i ta aniteye. Ahowa, meni Melkisedek ne le aiwawe a'i etiri tomu ta'i ta aniye. Ahowa, Owane Sitewi lai one towe lo sahe apou lese ta'ame, “Melkisedek nowe poweiye ta temeniyeye.” Ahowa, Owane Sitewi lai peri ape one towe lo sahe lese ta'ame. Le apou wou a'i meni ta temeniye ta'ame.

9Sosu lu tamo apou toteye, “Meni Abraham etiri tomu ta'i ta Melkisedek ma'e auwe su, meni Livai aiwawe a'i etiri tomu ta'i ta le ma'e auwe. Livai lo lu tewi, lowe etiri tomu ta'i ta aninamiteye.” Piyene awere?

10Nowe tu, Livai lo mai autei ta'ame su, meni ape Melkisedek Abraham yo se saro siye naituri. Peri anowe apou te'esiya. Serai Livai lo hepene norohuwe Abraham lo tahe pa'are papu iroteye.

Jisas meni Melkisedek aiwawe wou a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Sosu a'i pe Owane Sitewi lai yo peri lo ape Israel lo lu taune ma'e auwe. Nowe ape se le Aron lo lu tewi au heseyei lu owane heneraiyei ne au ariariyeye. Ahowa, Owane Sitewi apou siye so'oruweye. Wiyawi werese Livai lo au heseyei lu owane ta'aneteye ape, fe sipsip lu taune ne au heseyei ne aine tera'eye. Wiyawi ape mo yo seni luwaru a'i au sasarirowata. Serai Owane Sitewi lai au heseyei lo meni owane he'i a'i au ariariyeye. Au heseyei lo meni owane he'i a'i ape apou aiwawe a'i Melkisedek. Le Aron lo au heseyei lu owane ape apou wou ta'ama.

12Serai au heseyei lo meni owane he'i a'i ape henerai su, le Livai lo au heseyei lu owane werese ariye a'i po'uteye. Sosu aiwawe a'i le Owane Sitewi lo yo peri weriyei ariye a'i po'uteye. Sosu yo peri he'i a'i ta fa heneraire.

13-14Sosu Meni Owane Pefine a'i ne, nomo le ne te'esiya. Le lu tewi tere'e ma'e henerai. Owane Sitewi lai mi mi weriyei meni ta, lu tewi lo ma'e henerai ape, au heseyei lo meni owane ta heneraiyei ne au ariariye ta'ame. Meni ape Jisas ne, lu taune werese wanu so'oruwe tepa'asiye. Le Juda lo lu tewi ma'e henerai. Sosu aiwawe a'i Moses lai au heseyei lu owane ne te'eteye su, le lu tewi ape ne te'e ta'ame.

15Sosu a'i pe peri ape amerame pefine a'i henerai. Sosu nomo apou toteyei su, Jisas au heseyei lo meni owane tere'e, Melkisedek aiwawe a'i henerai. Nomo fara'u peri sitewi wanu so'oruwerowa.

16Owe meni ta lai Jisas ma'e apou ei ta'ame, “Ne Juda lo lu tewi ma'e henerai su, ne au heseyei lo meni owane henerairowata.” Ahowa, meni ta apou ei ta'ame. Ahowa, le mi mi pasi pasi norohuwe ironamitorowa su, kairefi topo lo se le au heseyei lo meni owane henerairowa.

17Serai Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye. “Ne au heseyei lo meni owane mi mi pasi pasi ironamitorowa. Ne meni Melkisedek aiwawe a'i henerairowa.” *Sng* 110:4

18-19Sosu yo peri weriyei ape mo kairefi se ta'ama. Serai yo peri ape lu taune ne au ferafereirowata. Serene Owane Sitewi lai yo peri weriyei ape hi ani ararowe. Yo peri weriyei ape, Owane Sitewi lai Moses auwe ape, yo peri ape

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lai lu taune ma'e marepi hepene he'i a'i aurowata. Owane Sitewi lai etiri ta aiwawe a'i siye so'oruweye su, le nomo ma'e etiri he'i wisere a'i ta auwe. Etiri wisere a'i ape, nomo ninawesiya ape, nomo fara'u Owane Sitewi ma'e i ataheyerowa.

[20]Sosu ane peri tere'e ta fene ma'e te'esiya. Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo au kairefiyeye. Le apou eiye, “Iyape kairefi ano se ane fene ma'e peri te'e naneiye.” Au heseyei lu owane tere'e werese henerai su, Owane Sitewi lai iyape kairefi lo se au ariariye ta'ame.

[21]Ahowa, Jisas au heseyei lo meni owane henerai su, Owane Sitewi iyape kairefi lo se le ma'e eiye, “Meni Owane pefine a'i lai ne ma'e peri te'e naneisiya. Ane marepi ano atati tote i'ane arunatirowata. Ne au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.” *Sng* 110:4

[22]Owane Sitewi peri te'e naneiyei lo iyape kairefi lo se au te'eye su, nomo peri werese lo wiyeme pefine a'i wanu so'oruwesiya. Serai Jisas lai peri te'e naneiye ape lo meni sitewi ne. Sosu le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i nomo ma'e aitai.

[23]Sosu ane peri tere'e ta fene ma'e te'esiya. Au heseyei lu owane tomu ne'ese iroteye. Lowe wiyawi lowe lo au ta'aneteye. Sosu lowe werese ta'i ta'i a'i temeniyeye su, meni tere'e ta yaru lowe lo aniye.

[24]Ahowa, Jisas mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Serai Owane Sitewi lai wiyawi werese lo meni tere'e ma'e aurowata.

[25]Serai lu taune werese, Jisas ne wanu tote tawesi umasisiya ape, Owane Sitewi ma'e aiyeyei su, Jisas lai yo seni luwaru a'i lowe lo au sasari tepa'asiyewe, lowe ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Pereye nowe eite se sosu nowe mi mi weriyei le lowe fara'u si tame ta'ane norohuwe hene anirowa. Le mi mi pasi pasi ironamitorowa su, le lowe ne Owane Sitewi ma'e au pati aniyei ne te'e tiyatirowa.

[26]Sosu serai Jisas au heseyei lo meni owane pefine a'i ne. Le mi mi weriyei nomo ne au ferafereinamisiya. Le Owane Sitewi lo nihe se meni wara'i a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yo seni werese lo farere a'i ne. Nomo mi mi weriyei yo seni luwaru a'i ironamisiya. Le nomo aiwawe wou ta'ama. Sosu Owane Sitewi lai le ni'arawe hire pefine ma'e ei ani arowenamisiya.

[27]Le au heseyei lu owane tere'e wou ta'ama. Lowe mi mi werese yo seni luwaru a'i towafi lowe lo ne, fe sipsip Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Sosu mo'o lu taune yo seni luwaru a'i iroteye ape ne, lowe fe sipsip ta Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aine tera'eye. Ahowa, Jisas nowe ta'i ta lu taune werese ne temeniyeyewe, topo le Owane Sitewi ma'e au heseyei ne temeniyeye.

[28]Peri eite mo wiyeme pefine a'i ne. Moses lo yo peri lai lu tamo yo seni farere a'i iro ta'ama ape, au heseyei lu owane erasi a'i heneraiyei ne au ariariyeye. Ahowa, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo iyape lo kairefi a'i se au te'eye. Peri te'e naneiyei lo iroteye. Sosu Moses lo yo peri mo'o henerai. Peri te'e naneiyei lo lai meni eime lo ma'e au heseyei lo meni owane pefine a'i heneraiyei ne ariariyeye. Meni eime lo ape lai Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

Hibru 8

Jisas, au heseyei meni owane pefine a'i nomo lo ne.

[1]Peri sitewi, nomo fene ma'e au te'esiya ape apou au te'esiya. Nomo au heseyei lo meni owane pefine ironamisiya ape, siye so'oruwesiya. Le Owane Sitewi wara'i pefine a'i lo me tuto'u tutawe, omo hire sahe ironamisiya ape, eyate feni ma'e onunamisiya.

[2]Le au heseyei lo meni owane lo wiyawi, Owane Sitewi lo tewi wesi wara'i a'i sahe ta'anenamisiya. Tewi wesi ape wara'i pefine a'i ne. Owe lu tamo lai wesi ape ta'ane ta'ame. Ahowa Owane Sitewi lai wesi ape ta'aneye.

[3]Au heseyei lu owane erasi werese, Owane Sitewi lai lowe etiri tamo, ayei tamo topo le ma'e au heseyei ne ariariyeye. Serai au heseyei lo meni owane pefine a'i nomo lo, le etiri tamo Owane Sitewi ma'e aiwawe a'i pei au hesere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Hi awei sato au heseyei lu owane tomu ne'ese a'i irosiya. Lowe Moses lo yo peri werese tote umasinamisiyawe, etiri neri a'i apou ape tamo Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye. Serai Jisas hi awei sato iroteye su, le au heseyei lo meni owane ta henerai ta'ame. Ahowa, le Owane Sitewi lo omo hire sahe ironamisiya. Serai wiyawi lo ape tere'e ta'anesiya.

5Wiyawi ape hi awei sahe au heseyei lu owane ta'aneteye ape, Owane Sitewi lo omo hire sahe irosiya wou ape hawese ta'aneteye. Apou aiwawe a'i Moses lo wiyawi ta'aneteye. Owane Sitewi le ma'e omo Sainai sahe au te'eteye su, le Moses ma'e apou eiye, “Ne ta'uwe wesi ipari tahe se ta'anere. Marepi ano, ane ne ma'e au te'esiya ape, ne etiri werese se umasite.” *Kis* 25:40

6Ahowa, pereye nowe eite se Owane Sitewi lai Jisas ma'e wiyawi tere'e ta auwe. Wiyawi ape le irosiya ape, le wiyawi lowe lo ape mo hi ani ararowe. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lo marepi he'i a'i ape Jisas lu taune werese ma'e aitai ape, Owane Sitewi lo marepi he'i a'i lai Moses lo marepi weriyei hi ani ararowe. Piyene awere? Marepi he'i a'i lo sitewi apou a'i totesiya. Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape wisere pefine a'i ne.

7Sosu marepi weriyei, Owane Sitewi tu naifa lu taune ma'e auwe ape, wisere pefine a'i su, Owane Sitewi lai marepi he'i a'i lowe ma'e aureme ta'ama. Ahowa, marepi weriyei ape ne, lu taune werese wanu umasirowata. Serai Owane Sitewi lai marepi he'i a'i lowe ma'e auwe.

8Ahowa, Owane Sitewi lai marepi weriyei luwaru a'i siye so'oruweye. Le lu taune werese lo, lo yo seni luwaru a'i amerame a'i siye so'oruweye. Serai le one towe lo sahe apou eiye, “Ane Meni Owane Pefine a'i apou te'esiya. Nowe ta su henerairowa. Ane marepi he'i a'i Israel lo lu taune, sosu Juda lo lu taune ma'e lese aurowa.

9Marepi he'i a'i, ane lowe ma'e lese aurowa ape, marepi weriyei ape, ane ya'ariyei lowe lo ma'e auwe ape, wou ta'ama. Nowe ape se ane ereti ano se omo pani Isip sahe hene ta'uwetai su, marepi weriyei ano, ane lowe ma'e auwe ape, lowe mi mi werese arisinamiteye. Serai ane lowe ne me'iyeni ma'e atati aruteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[10]Meni Owane Pefine a'i aiwawe a'i eiye. Nowe me'iye ta su, ane marepi he'i a'i Israel lo lu taune werese ma'e lese aurowa. Ane yo peri werese ano marepi hepene lowe lo papu furowa. Sosu ane yo peri ano marepi lowe lo ma'e au leserowa. Ane Owane Sitewi lowe lo henerairowawe, lowe lu tewi pefine a'i ano henerairowa.

[11]Serene nowe ape se lowe lu tewi towafi lowe lo, sosu kaiyemo mo tere'e au te'e atuaturowata. Piyene awere? Lowe ane ne siye so'oruwerowa. Lu taune yahowa'i, sosu lu taune iyape se, lowe werese ane ne siye so'oruwerowa. Serai lowe peri eite apou te'e atuaturowata. 'Fene Meni Owane Pefine a'i ne wanu so'oruwete.'

[12]Ane yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamowerowawe, etiri luwaru a'i lowe ironamiteye ape, ane mi mi pasi pasi weriyei etiri werese ape mo tote i'anerowa." *Jer* 31:31-34

[13]Peri eite se Owane Sitewi lai marepi he'i a'i lo ne te'esiya. Le marepi weriyei lo ape au luwaruwe po'uteye. Marepi werese weriyei niye papa'u wou a'i ne. Etiri ape mo witane a'i luwaruwe po'uterowa.

Hibru 9

Au heseyei lu owane weriyei fe fisa'i au heseteye.

[1]Sosu a'i pe Owane Sitewi marepi tutawe lo ape au leseye su, le Israel lo lu taune ma'e apou eiye, "Fene ane ne au te'e wisereye nine'iyei su, fene yo peri ano fa umasite." Sosu au heseyei meni owane ta ane ne au te'e nine'iyei ne ta'aneyei su, fene marepi ano tote umasite.

[2]Serai lowe ta'uweyei wesi ipari tahe se Owane Sitewi ne au te'e nine'iteyei ne ta'aneye. Ta'uweyei wesi ape ponei sahe, lowe ipari tahe erasi a'i ta heriye. Tewi wesi hesi a'i iroteye. Tewi wesi tutawe iyape tewi wesi wara'i a'i ne. Tewi wesi ape sahe yehe erei ereti feni werese feni hesi a'i (7 aiwawe a'i) me teniwe yehe aiwawe wou ti metesiye ape, wari sahe fuwe. Sosu aiwawe a'i lowe metei wari ta wesi tewi ape sahe fuwe. Metei ape hire sahe lowe nau ta'ase Owane Sitewi ma'e au heseteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[3]Sosu wesi tewi to'uresi ape, ipari tahe erasi a'i sahe heriye ape, lo iyape apou eiye, Wesi tewi Wara'i a'i Pefine a'i ne.

[4]Wesi tewi ape papu sahe wari ta irosiya. Lowe wari ape tapiye gol se ani napetu tawesiye. Wari ape sahe au heseyei lu owane tamo etiri heneri wisere a'i Owane Sitewi ma'e au heseyei ne yehe ti meteye. Sosu aiwawe a'i omoto erasi ape iroteye. Omoto ape lai tapiye gol ani napetu tawesiye. Omoto ape papu sahe etiri hesi heta asiteye. Tapiye gol pa'are ta nau ta'ase ape tu naifa weriyei Owane Sitewi omo hire ma'e eimawe arosai. Sosu Aron lo me epi omoto ape papu asiteye. Me epi ape tu naifa weriyei motowe emi he'i peratirai. Sosu Owane Sitewi lo yo peri tapiye potu hesi a'i ape sahe leseye ape Moses ma'e auwe ape, omoto ape papu sahe asiteye.

[5]Omoto ape hire sahe Owane Sitewi lo ipari hesi a'i haipi se, lowe nihari hepene hawowou lowesi lo ta'aneye ape, fuwe. Ipari hesi a'i ape, lu taune ma'e Owane Sitewi sato irosiya ape, au atuatuteye. Ipari hesi a'i lo haipi omoto ape tesi napetu tawesiteye. Me tuto'u ape sahe, Owane Sitewi onuteye ape, le lu taune lo yo seni luwaru a'i au sasariteyewe, lowe si tame ete hene aniye. Ahowa, nowe eite se ane fene ma'e peri lo sitewi au te'erowata.

[6]Sosu etiri werese ape mo ta'uweye wesi tewi hesi papu sato iroteye su, au heseyei lu owane lai mi mi werese wesi tewi tutawe papu wiyawi lowe lo ta'aneyei ne wiye.

[7]Ahowa, au heseyei lo meni owane pefine a'i lai iyu menei ta'i ta se poweiye ta'i wesi tewi wara'i a'i papu wiye. Le wesi tewi wara'i a'i ape papu wiyei su, le fe bulmakau lo fisa'i Owane Sitewi ma'e au heseyei ne aiti. Le fisa'i ape yo seni luwaru a'i topo lo ne Owane Sitewi ma'e au heseyei ne au heserowa. Sosu mo'o le lu taune werese lo yo seni luwaru a'i ape mo ne, lowe aiheiye a'i iroteyei ape, au heserowa.

[8]Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lai nomo ma'e apou au te'e atuatu areiyesiya. Wesi tewi tutawe irosiya su, sosu au heseyei lu owane wesi tewi ape sahe wiyawi towafi lowe lo ta'anesiya su, lu taune werese wesi tewi wara'i pefine a'i papu wirowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Au heseyei lu owane wiyawi lowe lo ta'aneteye su, nomo peri anowe yaru pereye nowe eite se siyesiya. Ahowa, au heseyei lu owane etiri tamo, sosu fe sipsip ape mo Owane Sitewi ma'e au heseteyei ne aine tera'eye su, etiri hesi ape mo lai marepi hepene nomo lo aseyaro a'i au henerairowata.

10Etiri ape mo ne, ayei tamo nomo ene ateye ape, sa'i ene nomo ayei ene ateye ape, sosu tahe pa'are nomo lo, nomo sa'i se au huteye apou ape, etiri ape mo yo peri tamo umasiteye. Ahowa, lowe yo peri ape mo tote umasiteye su, lowe tahe pa'are lowe lo a'i ne iroteye. Serai Owane Sitewi etiri werese he'i a'i aurowa su, etiri weriyei ape mo po'uteyei.

Krais Jisas fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e au heseye.

11Ahowa, Meni Owane Krais au heseyei lo meni Owane pefine a'i henerai. Le nomo ma'e etiri werese wisere a'i hi awei sahe, auwei ne fai. Ta'uweyei wesi ape sahe, le wiyawi lo ta'anesiya ape, ta'uweyei wesi ape wisere pefine a'i tene. Owe lu tamo ta'uweyei wesi ape ta'ane ta'ame. Ta'uweyei wesi ape hi awei sahe iro te ta'ame. Ahowa, ta'uwe wesi ape omo hire sahe ironamisiya.

12Serai Krais ta'uweyei wesi tewi tutawe ape nowe ta'i ta se awera'iyenatiyewe, Wesi Tewi Wara'i Pefine a'i papu wiye su, le fe meme, fe bulmakau lo fisa'i se Wesi Tewi Wara'i a'i Owane Sitewi ma'e au heseyei ne wi ta'ame. Ahowa, le fisa'i topo lo se nomo ne au heseyei ne wiye. Serai le nomo ne si tame ete hene aniyewe, nomo ma'e marepi hepene norohuwe he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape, auwe.

13Sosu lu taune yo seni luwaru a'i ironamiteye su, yo seni lowe lo Owane Sitewi lo nihe se unou a'i ironamiteye. Serai lowe, yo seni unou a'i iroteye ape ne, au heseyei lu owane ma'e fai. Au heseyei lu owane tamo fe bulmakau lo yene aine touwewe, yehe lei sero'owe. Lowe fe yene ape yehe yesi paremi sahe fe meme, fe bulmakau aite lo fisa'i mase ta'uwe ani apariye. Lowe fisa'i sosu yesi paremi ani apariye su, lowe lu taune hire ma'e ani teroso ereye. Serai yesi paremi fisa'i ape lai yo seni luwaru a'i lowe lo, iroteye ape, ani napetu tawesiteye. Ahowa, marepi lowe lo unou a'i ironamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Serene Meni Owane Krais temeniyeye su, fisa'i topo lo ape ani teroso arosai. Krais yo seni luwaru a'i werese iro ta'ame. Serai le fe bulmakau aite ta aine tera'e ta'ame, sosu fisa'i lo Owane Sitewi ma'e au hese ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa ape, le Krais au kairefiyeteye. Serai Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e au heseye. Au heseyei lo ape wisere pefine a'i tene! Tu naifa weriyei nomo fe bulmakau aite tamo Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye. Ahowa, fe bulmakau aite lo fisa'i marepi luwaru a'i nomo lo au sasari pamowerowata. Ahowa, Krais temeniyeye su, fisa'i lo marepi luwaru a'i nomo lo au hu sasari pamowenamiteye. Sosu marepi nomo lo Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i ironamitorowa. Serai Owane Sitewi, mi mi pasi pasi ironamisiya ape ne, nomo marepi werese lo tote umasinamitorowa.

Krais lo fisa'i Owane Sitewi lo marepi he'i a'i au kairefiyeye.

15Sosu nomo yo seni luwaru a'i ironamisiya su, Owane Sitewi lo marepi weriyei yo seni luwaru a'i nomo lo au sasari pamowerowata. Sosu nomo werese Owane Sitewi lo marepi weriyei unahi iroteye ape, nomo marepi unou a'i ironamiteye. Serai Krais lai apou toteye. “Ane lu taune lo yo seni luwaru a'i au sasari po'uteyei ne totesiya.” Serai le me tape'i sahe temeniyeye su, le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i, au iro henerai. Lu taune werese, Owane Sitewi au te'e ariariyeye ape, lowe marepi hepene norohuwe he'i a'i le lowe ma'e au te'e naneiye ape, anirowa. Serai Krais temeniyeye su, le nomo ne ete hene aniyewe, nomo ma'e marepi hepene norohuwe he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape auwe. Sosu lowe lu taune wara'i a'i Owane Sitewi lo nihe se ironamitorowa.

16-17Fene etiri iyami lo one towe ne totere. Meni ta, marepi hepene norohuwe irosiya ape, le etiri werese topo lo ne one towe sahe fa lesere. Sosu meni ape temeniyeyei su, etiri iyami werese lo ape mo lu taune iyape one towe sahe leseye ape, lowe anirowa. Ahowa, meni ape temeniyeye su, lowe one towe ape marepi topo lo fa umasire. Serai lowe etiri iyami aniyei ne toteyei su, lowe meni ape wiyeme a'i temeniyeyei ne au atuaturowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18Serene tu naifa weriyei apou aiwawe a'i. Moses fe sipsip ta aine tera'eteyewe, fisa'i lowe lo se Owane Sitewi ma'e au heseteye. Serai fe sipsip ape mo temeniyeye su, Owane Sitewi lo marepi weriyei wiyeme pefine a'i henerai.

19Tutawe, meni Moses Owane Sitewi lo yo peri werese, one towe sahe leseye ape, lu taune werese ma'e au te'e fiyari areiyeye. Sosu mo'o le fe bulmakau lo yene tamo, fe meme tamo lo fisa'i, sa'i wara'i a'i mase ani awetowe. Sosu le me nei oso ta, iyape hisop, aniyewe, wafei ta farufaru a'i se ti tawesiteye. Sosu le me hisop aniyewe, fisa'i ape sahe ani aporu aniteyewe, lu taune sosu Owane Sitewi lo yo peri one towe ape sahe ani teroso ereteye.

20Sosu le apou eiye, “Fisa'i ape lai Owane Sitewi lo marepi au kairefiyesiya. Serai yo peri werese Owane Sitewi, fene ma'e au te'eteye ape, fene yo peri werese fa umasite.” *Kis* 24:6-8

21Sosu aiwawe a'i meni Moses fisa'i ape aniyewe, ta'uweyei wesi ape hire ani teroso arowe. Sosu etiri siye awe werese, wesi ape sahe iroteye ape, lowe Owane Sitewi ma'e au wisereye nine'iteye ape, le etiri werese ape mo sahe fisa'i ani teroso arowe.

22Wiyeme a'i tene! Sosu Owane Sitewi lo yo peri apou te'eye, “Fisa'i lai etiri werese aseyaroweye. Serai fisa'i ape ani teroso arowe su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i tote i'ane arunati.”

Krais lo au heseyei ape yo seni luwaru a'i ani sasari po'utesiya.

23Wesi ape ipari tahe ta'aneteye ape, sosu etiri werese papu irosiya ape mo, ane tu te'eye ape, lowe etiri pefine ape mo omo ni'arawe hire sahe irosiya ape, hawese iroteye. Etiri werese hi awei sato irosiya ape mo, lowe fisa'i se au hu aseyaroweteye. Ahowa, etiri pefine ape mo omo ni'arawe hire sahe irosiya ape, fe bulmakau lo yene lo fisa'i lai au hu aseyarowerowata. Ahowa, Owane Sitewi lai etiri wisere pefine a'i etiri ape mo fa au hu aseyarowete.

24Sosu hi awei sahe wesi tewi wara'i pefine a'i, ta'uweyei wesi papu irosiya ape, lu tamo lai wesi tewi wara'i pefine a'i ape, omo ni'arawe hire yaro irosiya ape, wou hawese ta'aneye. Meni Krais lai wesi tewi ape wi ta'ame. Ahowa,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wesi tewi wara'i pefine a'i omo ni'arawe hire yaro ironamisiya ape, le lai wiye. Nowe pereye eite se le Owane Sitewi lo metete nihari sahe teinamisiyawe, nomo ne ei towerinamisiya.

25Juda lo au heseyei meni owane pefine a'i lai Wesi Tewi Wara'i Pefine a'i, awei sahe irosiya ape, iyu menei ta lo nowe poweiye ta'i ta se wiye. Le fe lo fisa'i wesi tewi papu ereti se aniteyewe, Owane Sitewi ma'e au heseyei ne wiye. Ahowa, Krais lai fisa'i topo lo ape Owane Sitewi ma'e nowe ta'i a'i se au heseyei ne wiye. Le nowe tomu ne'ese au hese ta'ame.

26Ei, wiyeme a'i ne. Le au heseyei lu owane lo marepi aiwawe a'i umasi ta'ame. Le nowe tomu ne'ese a'i fofowei erasi terite ta'ame. Ei. Le tu naifa weriyei nowe sitewi ape Owane Sitewi awei etiri werese ta'aneye ape, sosu pereye nowe eite se le fofowei erasi a'i terite ta'ame. Ahowa, pereye nowe eite se, sosu nowe ye'ewi ataheyeraiwa su, le hi awei ma'e nowe ta'i a'i se fisa'i topo lo Owane Sitewi ma'e au heseyei ne itoraiyewe, yo seni luwaru werese a'i au sasari pamoweye.

27-28Lu taune werese nowe ta'i ta se temeniyerowa. Sosu mo'o lowe ta'i ta'i a'i temeniyerowa su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo au hese ereirowa. Sosu apou aiwawe a'i Krais lai fisa'i topo lo me tape'i sahe nowe ta'i a'i se Owane Sitewi ma'e au heseyei ne temeniyeye. Le temeniyeye su, le lu taune tomu ne'ese lo yo seni luwaru a'i au ani sasari pamoweye. Sosu me'iye su, le nowe to'uresi se si tame itorairowa. Le lai lu taune, le ne ninawenamirowa ape, hene anirowa. Nowe ape se le yo seni luwaru a'i nomo lo si tame au ani sasariyei ne itorairowata. Ahowa, le nomo omo hire ma'e hene ani wiyei ne itorairowa.

Hibru 10

Au heseyei ape mo lai yo seni luwaru a'i au sasarirowata.

1Juda lo yo peri werese, poweiye sahe siyesiya ape, hawowou apou wou a'i ne. Nomo etiri ape amerame a'i siye areiye ta'ame. Etiri wisere a'i Krais lu taune ma'e auwe ape, etiri werese ape mo wiyeme pefine a'i ne. Lowe hawowou ta iro ta'ame. Ahowa, au heseyei lu owane lai fe apou ape iyu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

menei weriyei Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye. Serai lowe yo peri ape umasinamiteyei su, lu taune lai au heseyei ape Owane Sitewi ma'e aiyeyei ne totesiya ape, Owane Sitewi lo nihe se aseyaro a'i iro henerairowata.

[2]Ahowa, lu taune, Owane Sitewi ma'e au wisere nine'isiya ape mo, Krais lai yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasari pamoweyewe, sosu lowe Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i henerai su, lowe mi mi weriyei yo seni luwaru a'i ne marepi orese a'i terite ta'ame. Serai au heseyei lo marepi ape Owane Sitewi ma'e au heseteye ape tepa'asi po'utenamirowa.

[3]Ahowa, lu taune iyu menei ta'i ta'i a'i fe apou ape Owane Sitewi ma'e au heseyei ne hene aitaisiya. Piyene awere? Lowe apou totesiya, “Iyu menei werese nomo yo seni luwaru a'i ironamisiya.”

[4]Fe bulmakau aite, fe meme lo fisa'i, Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye ape, fisa'i lowe lo ape yo seni luwaru a'i au ani sasari pamowerowata.

[5]Serene meni Krais tu naifa hi awei sahe nowe ataheye itorai su, le Owane Sitewi ma'e apou eiye, “Lu taune tamo fe ape mo aine tera'eye ape, sosu etiri tere'e tere'e au heseye ape, au heseyei lowe lo ape ne, ne lowe ne marepi no tote wisereye wou ta'ama. Ahowa, ne tahe pa'are ta ane ne au ta'uwe ta'ane naneiye. Serai ane tahe pa'are topo ano ne ma'e au heserowa.

[6]Lowe fe werese ape mo, tapiye wari sahe au heseteye ape, yehe tisero'o po'uteye. Sosu etiri tere'e tere'e tamo ne ma'e au heseyei su, lowe apou toteye. Nomo etiri ape mo Owane Sitewi ma'e au heseyei su, le yo seni luwaru a'i nomo lo au ani sasari pamowerowa. Ahowa, ne lai lowe ne marepi wisere nine'i tote ta'ame.

[7]Sosu ane le ma'e eiye, ‘Owane Sitewi ano, ane sato ahe irosiya. Ane marepi werese no umasinamirowa. Peri werese, ane ne, yo peri lo one towe no sahe leseteye ape, ane wanu umasinamirowa.’” *Sng* 40:6-8

[8]Peri tutawe lo ape ne, Krais apou eiye, “Lowe fe ape mo ne ma'e au heseyei su, ne lai siyeyei wou ta'ama. Lowe etiri tere'e tere'e tamo ne ma'e au heseyei su, ne lowe ne nine'i ta'ame. Sosu aiwawe a'i lowe fe werese tamo tapiye wari

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sahe yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasariyei ne yehe ti sero'o po'uteye su, ne lowe ne nine'i ta'ame.” Le peri ape te'eye su, le etiri ape siye so'oruweye. Lowe etiri apou ape mo Owane Sitewi ma'e au heseyei su, lowe yo peri werese tote umasiyei ne totesiya.

9Sosu Krais apou eiye, “Owane Sitewi ano, Ane sato ahe irosiya. Ane marepi werese no tote umasinamirowa.” Serai Owane Sitewi lai fe lo au heseyei werese a'i ani sasari po'uteye. Serai le Jisas lo au heseyei ape yaru ape sahe au fuwe.

10Piyene awere? Owane Sitewi lo marepi werese ne, Jisas Krais lai Owane Sitewi lo marepi werese a'i tote umasinamiteye. Serai Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, le nowe ta'i a'i se tahe pa'are topo lo Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru werese nomo lo ne au heseye. Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerai.

11Juda lo au heseyei lu owane werese ape mo, lowe mi mi werese wiyawi towafi lowe lo tei ta'anenamisiya. Sosu le fe ape mo nowe tomu ne'ese se Owane Sitewi ma'e au hesenamiteye. Ahowa, au heseyei ape mo, Owane Sitewi ma'e au heseteye ape, au heseyei ape lai yo seni luwaru a'i au ani sasarisawirowata.

12Ahowa, Krais lai au heseyei ta'i a'i Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru a'i ne au heseye. Le tahe pa'are topo lo ape Owane Sitewi ma'e au heseye su, au heseyei lo ape mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Sosu mo'o le Owane Sitewi lo ereti eyate feni ma'e onunamiteye.

13Le Owane Sitewi lo eyate feni ma'e onu ninawenamisiya. Owane Sitewi lai airame lu werese lo hi ani ararorowawe, lowe le unahi fu tawesirowa. Apou aiwawe a'i meni ta lowe topo lo me tuto'u oso a'i hire sahe fu tawesiye.

14Serai Jisas lai tahe pa'are topo lo Owane Sitewi ma'e nowe ta'i a'i se au heseye su, lu taune, le ne tote tawesiteye ape, le yo seni luwaru a'i lowe lo au ani sasarisawi pamoweye. Serai lowe mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i pefine a'i henerairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15-17Sosu a'i pe Owane Sitewi lo Hepene wara'i a'i lai nomo ma'e peri wiyeme a'i ape au te'e atuatu areiyeye. Tutawe le Owane Sitewi lo one towe sahe apou eiye, “Meni Owane pefine a'i apou eisiya, nowe me'iye ta su, ane lu taune ma'e peri te'e naneiyei ta au te'e naneiyei. Ane yo peri pefine a'i ano lirewawe lowe lo sahe leserowa. Sosu yo peri ano marepi lowe lo sahe leserowa.” *Jer* 31:33 Sosu le peri tere'e ta apou eiye, “Ane yo seni luwaru a'i lowe lo, sosu marepi luwaru a'i lowe lo mi mi pasi pasi weriyei tote i'anenamirowa.” *Jer* 31:34

18Serai le lu taune werese lo yo seni luwaru a'i tote i'ane arunati po'uteye su, au heseyei tere'e ta yo seni luwaru a'i au ani sasariyei ne tame au heserowata.

Nomo Owane Sitewi ma'e ataheyeriyei.

19Sosu a'i pe, kaiyemo mo ano, Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, le ipari tahe ta'uweyei wesi ponei heriye ape ani erauwiye. Serai nomo wesi tewi wara'i pefine a'i ape, Owane Sitewi onunamisiya ape, papu fara'u winamitorowa. Nowe weriyei weriyei amou ta'ama.

20Wiyeme a'i tene! Le me tape'i sahe temeniyeye su, le ipari tahe wesi tewi ponei sahe heriye ape ani toso erauwiye. Le ipari tahe ape ani toso erauwiye su, le yo he'i ani tosowe. Nomo yo he'i a'i ape umasiyei su, nomo marepi momotei fetane a'i ironamitorowa.

21Au heseyei lo meni owane erasi pefine a'i ape lai Owane Sitewi lo lu taune werese omo ni'arawe hire sahe au noweinoweinamirowa. Le nomo ne au noweinoweinamirowa.

22Piyene awere? Krais lai marepi lo orese luwaru a'i nomo lo au aseyaroweye. Le tote tawesiyei nomo lo au kairefiyeteye. Sosu marepi nomo lo wisere pefine a'i ne. Sosu aiwawe a'i tahe pa'are nomo lo, le lai sa'i wara'i a'i wou au huteye. Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i henerai su, nomo Owane Sitewi ma'e pei ataheyerite.

23Owane Sitewi peri te'e naneiyei ta au te'eye su, peri te'e naneiyei ape wiyeme pefine a'i henerairowa. Serai le nomo ma'e etiri wisere a'i tamo au te'e naneiye su, nomo peri te'e naneiyei lo ape mo tote i'anerowata. Peri te'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naneiyei lo werese ape mo, nomo lu taune tere'e ma'e au te'eteye ape ne, nomo ninawenamisiya.

24Serai nomo lu taune werese ne marepi erasi a'i pei tote eti tiyatinamite. Nomo lowe ma'e au feraferei tiyatite. Nomo lowe ma'e pei tote wawesiyenamite. Sosu lowe ma'e wiyawi wisere a'i ta'anete.

25Lu taune tamo lai lu taune tere'e mase ta'uweyei ne ta'oresiya. Serai nomo yo seni lowe lo owe ape umasite. Ahowa, nomo lu taune tiyati mase ta'uwenamite. Serai fene nowe ape se meni Owane Jisas si tame itoraiyei ne ataheyesiya ape, siye so'oruwesiya su, nomo lu taune marepi erasi a'i au tote wisereye tiyatite.

Nomo Krais ne me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite.

26Wanure! Lu tamo Krais lo peri pefine a'i nomo ma'e au te'e areiyeye su, nomo peri pefine a'i ape wanu ani tepa'asiye. Peri eite wiyeme a'i su, nowe me'iye su, nomo marepi weriyei nomo lo tote umasirowawe, yo seni luwaru a'i ironamiteyei. Owe etiri tere'e ta se yo seni luwaru a'i nomo lo au ani sasarisawirowata.

27Ahowa, nomo Krais lo tote tawesiyei me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, nomo nowe ape se Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i au hese ereirowa ape, atoweiye ninawenamirowa. Sosu aiwawe a'i nomo yehe erasi kairefi pefine a'i, Owane Sitewi lo airame lu taune ape mo itomuwei ape, ninawesiya.

28Fene wanu so'oruwesiya. Meni ta Moses lo yo peri arisiyei su, meni owane ta le etiyei. Lu hesi, lu hesi heta meni ape yo peri arisiye ape siye so'oruweyei su, meni owane ape le ma'e eiyei, “Ne Moses lo yo peri arisiye. Serai ne temeniyerowa.” Meni owane ape lai meni ape au feraferei atuaturowata. Sosu le meni ape fa aine tera'eyei ne eimaweyei.

29Sosu fene piye totesiya awere? Meni ta Owane Sitewi lo meni eime ma'e ai marepi totenamirowawe, le ma'e me'iyeni atati arunatiyei. Le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i hi au ani ararowei. Le Jisas lo fisa'i ne peri luwaru a'i au te'e naruwei. Fene meni apou ape ne piye totesiya awere? Sosu le Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune ma'e au ferafereiyei ape au te'e naruteyei su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene le ne piye totesiya awere? Lu taune ape mo yo seni apou ape irowei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi wiyeme pefine a'i aunamirowa.

30Nomo etiri ape siye so'oruwe tepa'asiye. Owane Sitewi lai apou eiye, “Lu taune ane ma'e yo seni luwaru a'i irowei su, ane etiri luwaru a'i lowe ma'e itiya'u aurowa.” *Lo* 32:35 Le peri tere'e apou eiye, “Owane Sitewi lai lu taune topo lo ma'e au hese ereirowa.” *Lo* 32:36; *Sng* 135:14

31Owane Sitewi norohuwe kairefi a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape, le nomo werese au hese ereirowa su, le nomo ma'e etiri luwaru a'i itiya'u aurowa. Serai nomo le ne a'i pei atoweiye ninawenamite. Etiri ape luwaru a'i tene!

Owane Sitewi ne tote tawesiyei nomo lo tei kairefiyete!

32Nowe tu naifa lu tamo fene ma'e au luwaruweye. Sosu fene Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesi umasiye su, fene marepi orese tomu ne'ese teriteteye. Ahowa, fene marepi orese a'i ape mo hi ani araronamiteye.

33Lu taune tamo fene ma'e nepawe amerame a'i sahe au te'e naruteye. Lowe me'iyeni fene lo ma'e wafei se aine nateye. Nowe tere'e tamo se, lowe lu taune tere'e au luwaruweye su, fene fofowei lowe lo ape aiwawe a'i teriteyei ne naneiteye.

34Lowe lu taune tamo kalabus wesi ma'e hene arunari su, fene orese fofowei lowe lo aiwawe a'i teriteteye. Lowe etiri werese fene lo ta'arei aniye su, fene marepi orese a'i terite ta'ame. Ahowa, marepi fene lo nine'i wisereyeye. Piyene awere? Fene etiri ta so'oruwesiya! Sosu etiri werese ape mo Krais fene ma'e au te'e naneiye ape, awei lo etiri werese hi ani araronamisiya. Lowe mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

35Serai fene tei kairefiyete. Fene mi mi weriyei kairefiyeyei su, Owane Sitewi lai fene ma'e etiri wisere pefine a'i aurowa.

36Fene le ne marepi eresene momotei a'i tei kairefiyenamite. Fene le ne marepi eresene momotei a'i ninawenamiyei su, fene fara'u Owane Sitewi lo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marepi tote umasirowa. Sosu fene etiri werese le fene ma'e au te'e naneiye ape, anirowa.

37Wiyeme a'i ne! Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya, “Nowe oso a'i su le si tame itorairowa. Ahowa, le witane a'i si itorairowa.

38Ahowa, lu taune aseyaro a'i ano ape ne, lowe ane ne tote tawesirowa. Lowe marepi ano mi mi weriyei tote umasinamitorowa. Sosu lowe ta'i ta'i a'i marepi weriyei lowe lo ape si atati tote anirowa su, ane a'i lai lowe ma'e ai marepi totenamirowa.” *Hab* 2:3-4

39Nomo werese lai marepi weriyei towafi nomo lo ape si atati tote umasirowata. Sosu nomo mi mi pasi pasi weriyei temeniyerowata. Ahowa, nomo le ne tote tawesiyewe, nomo etiri ape so'oruwesiya. Le nomo mi mi pasi pasi weriyei marepi hepene he'i a'i aurowa.

Hibru 11

Tote tawesiyei lo sitewi.

1Sosu a'i pe nomo Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, nomo etiri ta so'oruwe tene! Etiri werese ape mo Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'e naneiye ape, nomo etiri ape mo aniyei ne ninawenamisiya. Etiri ape mo nomo siye areiye se ta'ame ape, nomo etiri ape mo anirowa. Nomo etiri ape so'oruwe tene!

2Tu naifa weriyei lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ne tote tawesiteye su, le lowe ne marepi nine'i wisereyeteye.

3Owane Sitewi lai awei etiri werese, sosu etiri werese ni'arawe hire sahe ta'aneye su, le peri topo lo te'eyewe, etiri werese ape mo henerai. Serai nomo le ne tote tawesiyei su, nomo etiri werese ape mo, le ta'aneye ape, siye so'oruwesiya. Sosu etiri tere'e werese, nomo pereye nowe eite se siyesiya ape, le lai ta'aneye.

4Sosu a'i pe meni Abel Owane Sitewi ne tote tawesiyewe, le ma'e au heseyei wisere a'i ape au heseye. Meni Kein lai au heseyei tere'e lo ape Owane Sitewi ma'e au heseye su, Owane Sitewi lai Kein lo au heseyei ape ne nine'i ta'ame. Abel Owane Sitewi ne tote tawesiye su, le Owane Sitewi lo nihe se meni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wara'i a'i iroteye. Piyene awere? Owane Sitewi lai au heseyei lo ape siyeye su, le le ne tote nine'iteye. Nowe me'iye su, le temeniyeye. Nomo Abel lo tote tawesiyei ape siye so'oruwesiya su, tote tawesiyei lo lai nomo ma'e tote tawesiyei lo sitewi pefine a'i au te'e atuatusiya.

5Meni Enok Owane Sitewi ne tote tawesi umasinamiteye Le temeniye ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai le tahe pa'are se omo ni'arawe hire lo ma'e hene wiye. Lu tamo le ne nehiteye su, owe lu tamo le siye ta'ame. Piyene awere? Owane Sitewi lo one towe sahe apou te'esiya. “Meni Enok hi awei sahe iroteye su, Owane Sitewi lai tote tawesiyei lo siyeyewe, le ne marepi erasi a'i tote nine'iteye.”

6Meni ta, menitani ta Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, Owane Sitewi lai lowe ne tote wisereye nine'irowata. Lu taune tamo Owane Sitewi ma'e aiyeyei ne toteyei su, lowe etiri hesi a'i pei tote tawesire. Tutawe, Owane Sitewi mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Sosu to'uresi lowe le ma'e aiyerowa su, le lowe ne au nine'irowa.

7Meni Noa Owane Sitewi lo peri orese a'i ta nowe me'iye henerairowa ape, wanuwe. Le etiri ape, lowe ma'e henerairowa ape, siye ta'ame. Ahowa, le Owane Sitewi lo peri wanu umasiteyewe, wai wesi erasi ta ta'aneye. Nohuweripi awaripi wai wesi ape papu wiye. Le Owane Sitewi ne tote tawesiye su, lowe nohuweripi awaripi wisere a'i wai wesi papu iroteye. Lowe wai wesi ape papu wiye su, Owane Sitewi lai lu taune werese au hese ereiyewe, lu taune etiri werese sa'i se atenise temeniye po'uteye. Serai meni Noa Owane Sitewi ne tote tawesinamiye su, le Owane Sitewi lo nihe se meni farere a'i ironamiteye.

Abraham Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye.

8Owane Sitewi lai meni Abraham ei aniyewe, le ma'e eiye, “Ane ne ma'e omo pani tere'e ta aurowa. Ne sinerowawe, omo pani ape ma'e, ane ne ma'e te'e naneiye ape, ire.” Serai Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiyewe, omo sitewi lo ape arunati. Le omo pani he'i ape, le iteyei ape, so'oru ta'ama. Ahowa, le omo pani ape iteye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Le omo pani ape Owane Sitewi le ma'e au te'e naneiye ape henerai su, le wesi ta ipari tahe se ta'aneye. Wesi ape sahe, le howeinamiteye. Le omo pani sahe iroteye su, le meni ta omo pani tere'e ma'e fai ape, wou a'i ne. Aiwawe a'i Abraham lo meni eime Aisak, sosu eime auwe lo, Jekop, lowesi aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape wanu aniye. Lowesi wesi towafi lowesi lo, ipari tahe se ta'aneye ape, howeiteye.

10Sosu Owane Sitewi lai apou eiye, “Nowe me'iye su ane omo weniyei erasi a'i ta mi mi pasi pasi tei kairefiyenamiteyei ape, ta'aneyei ne toterowa.” Serai Abraham omo weniyei ape sahe, le iroteyei ape, ninawenamiteye.

11Sosu a'i pe Owane Sitewi lai meni Abraham ma'e peri te'e naneiyei ape au te'eye, “Ne lu tewi tomu ne'ese lo ya'ariyei sitewi henerairowa.” Abraham sosu tani lo Sara, nohuwe hesi ape naiheyeye. Sara, menitani waiyari a'i ne. Ahowa, Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiyewe, le meni eime ape lo aite henerai. Owane Sitewi lai le ma'e peri te'e naneiye su, Abraham le ne tote tawesiye. Peri te'e naneiyei lo ape wiyeme a'i henerairowa.

12Meni Abraham naiheyeyewe, temeniye ataheyeye. Ahowa, le lu taune tomu ne'ese lo ya'ariyei sitewi henerai. Eimane werese lo tomu ne'ese erasi a'i henerairowa. Lowe eiwariyemi werese wou nawiterowa. Eneri, sa'i tewiye sahe irosiya ape, wou aiwawe a'i ne.

13Sosu a'i pe lu taune ape mo lowe Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Peri te'e naneiyei werese lo, le lowe ma'e au te'e naneiye ape, le etiri ape mo ne wiyeme pefine a'i au iro henerairowa. Lowe hi awei sato iroteye su, lowe etiri ape mo Owane Sitewi lowe ma'e te'e naneiye ape, ani te ta'ame. Ahowa, lowe etiri werese ape mo eyeri yaro siyeteye su, marepi lowe lo tote wisereye nine'iteye. Sosu mo'o lowe ta'i ta'i a'i temeniyeye. Lowe lu taune werese ma'e apou te'e areiyeye. “Nomo hi awei sato ipari lu taune wou a'i irosiya.” Sosu mo'o lowe ta'i ta'i a'i temeniyeye

14Lu taune ape mo apou au te'esiya su, “Nomo lu taune omo pani eyeri ma'e fai ape, wou tapei irosiya.” Lowe peri ape au te'eye su, lowe apou toteye, “Nomo omo pani towafi nomo lo siye nehinamisiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Lowe omo pani sitewi lowe lo ape ne erasi a'i tote ta'ame. Ahowa, lowe omo pani sitewi ape ne marepi erasi a'i totenamiteye su, lowe omo pani sitewi towafi lowe lo ape ma'e si tame irowa.

16Ahowa, etiri ape pefine a'i ne. Omo pani he'i wisere pefine a'i ape ne, lowe erasi a'i totenamiteye. Omo pani ni'arawe hire sahe irosiya. Serai lowe Owane Sitewi ma'e apou au te'eye su, “Ne a'i lai Owane Sitewi nomo lo ne.” Ahowa, le lowe ne neritaseye ta'ame. Piyene awere? Le lai lowe ne omo weniyei erasi ta au ta'ane naneiye.

17-18Sosu a'i pe Owane Sitewi lai Abraham lo tote tawesiyei siyeyei ne toteye. Sosu le ma'e apou eiye, “Ne meni eime no ane ma'e au heseyei ne aine tera'ere.” Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei ape Abraham ma'e apou au te'e naneiye. “Meni eime no Aisak, le eimane auwe no ne'ese a'i autei ererowa.” *Stt* 21:12 Ahowa, Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Serai le meni eime topo lo ape Owane Sitewi ma'e au heseyei ne toteye.

19Abraham lai Owane Sitewi ma'e meni eime topo lo ape au heseyei ne toteyei su, le apou toteye, “Ane meni eime ano aine tera'eyei su, Owane Sitewi lai fara'u meni eime ano si tame ta'ane norohuwe sinerowa.” Serai etiri ape apou wou Aisak temeniyeyewe, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye.

20Sosu a'i pe meni Aisak eimane hesi Jekop, sosu Iso peri wisere a'i te'e naneiyei ne toteye su, le Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Peri te'e naneiyei lo lowesi ma'e nowe me'iye su wiyeme a'i henerairowa.

21Meni Jekop temeniyeye ne ataheyeye su, le Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Serene le eimane auwe hesi lo ma'e, Josep lo eimane hesi, au te'e wisereyeye. Sosu mo'o le me epi lo se hi a'i epe'e ita'o onuteyewe, Owane Sitewi ma'e au te'e nine'i wisereyeteye.

22Sosu mo'o meni Josep temeniyeyei ne ataheyeye su, le Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Serene le Israel lo lu tewi werese ne au te'e areiyeye. “Nowe me'iye su, Owane Sitewi lai fene omo pani Isip hene arunatiyewe, fene omo pani he'i ma'e henetiteye.” Serai le eimane lo ma'e apou au te'eye. “Fene omo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pani Isip arunatirowa su, fene pa'are werese topo ano fene mase aitire. Sosu omo pani towafi nomo lo sahe fisiye yo papu furowa."

Moses lai Owane Sitewi ne tote tawesiteye.

23Meni Moses lo mai le auteiye su, Isip lo meni owane tutawe ape yo peri ape apou eiye, "Israel lo taune werese eimane auteiyei su, fene lu wenei eimane werese aine tera'ete." Sosu Moses lo mai le auteiye su, nohuwe hesi apou toteye, "Meni eime notosi lo, lo nihari wisere pefine a'i ne. Lowe le owe ape aine tera'ere." Notosi meni owane tutawe lo peri ape ne atoweiye ta'ame. Serene lowesi meni owane tutawe ape lo yo peri tote arisiyewe, lowesi Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Le a'i lai meni eime lowesi lo au noweinoweinamiteye.

24Sosu meni Moses meni erasi a'i henerai su, le Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Le lu taune werese ma'e apou eiye, "Fene ane ne meni owane tutawe lo eime taune lo meni eime owe ape eire."

25Le apou toteye, "Ane yo seni luwaru a'i lowe lo umasirowata. Lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya su, marepi lowe lo oso po'o a'i terite nine'isiya. Serai ane yo seni luwaru a'i lowe lo arunatirowawe, Owane Sitewi lo lu tewi mase ironamirowa. Ahowa! Ane fofowei lowe lo aiwawe a'i teritenamirowa."

26Le apou toteye, "Krais, Owane Sitewi ariariyeye ape, le fofowei erasi a'i teriterowa. Serai ane yaru lo sahe fofowei erasi a'i fara'u teriterowa. Etiri wisere werese a'i, Isip lo meni owane tutawe ane ma'e auwe ape, ane tote i'anerowa. Etiri ape erasi wisere a'i ne, sosu etiri wisere pefine a'i Owane Sitewi ane ma'e aurowa ape, ane siyeyei ne ninawenamisiya."

27Moses omo pani Isip arunati su, le Isip lo meni Owane tutawe lo ai marepi, le ma'e toteyei ape ne, atoweiye ta'ame. Serai Moses Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Owane Sitewi le ma'e au noweinoweinamirowa. Owe meni ta lai Owane Sitewi siye areiye ta'ame. Ahowa, Moses lo tote tawesiyei ape lai Owane Sitewi wou a'i siyeteye. Serai nowe poweiye ape se le omo pani Isip ma'e si i ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28Moses Owane Sitewi ne tote tawesinamiteyewe, peri werese lo umasiteye. Owane Sitewi lai le ma'e apou eiye, “Fene werese iyu menei ta'i ta'i werese ta'uwe hereiyei, Pasova lo seni umasinamite. Fene fe sipsip ta aine tera'ere. Fisa'i lo yo tewiye sahe ani teine teroso eretire. Ane ipari wisere a'i ano, lu aine tera'esiya ape, eimawe arosairowawe, le fisa'i yo tewiye sahe siyeyei su, le wesi ape awera'iyenati. Le fisa'i siye ta'ame su, le lu wenei eimane poto ape mo aine tera'erowa. Le Israel lo lu wenei poto ape mo aine tera'erowata.” Serai Moses Israel lo lu tewi ma'e apou eiye. “Iyu menei werese a'i, fene nowe ape se tote anite tawesinamite.”

Israel lo lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesiteye.

29Israel lo lu taune Owane Sitewi ne tote tawesiteyewe, sosu lowe hare ite farufaru a'i feni ma'e awei foro'o sahe toneri. Sosu Isip lo lu tewi tamo lowe mo'o umasititeye su, sa'i ei lai lowe atenise tera'e ereye.

30Sosu a'i pe Israel lo lu taune Owane Sitewi ne tote tawesinamiteyewe, peri lo ape umasiteye. Lowe Omo Jeriko lo weniyei ape lo tewiye nowe poweiye ereti feni werese feni hesi a'i (7) se yose iteye. Lowe omo ape yose i tepa'asiye su, Owane Sitewi lai tapiye fisahe aine towesi fiyari ereye.

31Menitani Rahap, tu tafa'e yo seni luwaru a'i iroteye ape, le Owane Sitewi ne atati tote tawesinamiteyewe, le lu hesi, eresene a'i napetu fareyareteye ape, siye nine'iteye. Sosu lu hesi ape, le napetu fareyareye ape, arunati su, lowesi le ma'e te'eye, “Owane Sitewi ne au noweinoweirowa.” Serai Israel lo ai lu werese omo weniyei ape ma'e ai atuwe su, lowe lu taune werese, Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame ape, aine tera'eyei ne toteye. Ahowa, lowe menitani ape aine tera'e ta'ame.

32Lu tomu ne'ese Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Ahowa, ane nowe eite se lowe ne fene ma'e au te'erowata. Lu weneri ape apou a'i ne. Meni Gideon, meni Barak, meni Samson, meni Jepta, meni Devit, meni Samuel, sosu lu tere'e ape mo Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese, lowe werese Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33Lowe Owane Sitewi ne tote tawesiteye su, lowe omo pani sahe lu tere'e ma'e ai atu tiyatiteye. Sosu lowe lu ape mo ma'e hi ani araro po'uteye. Lowe yo seni farere a'i iroteye su, lowe etiri ape mo, Owane Sitewi lowe ma'e au te'e naneiye ape, aniye. Serai lowe Owane Sitewi lo peri tote tawesi umasiteye su, Owane Sitewi lai you pusi erawe erasi a'i lo ahi ani tomo'ute tawesiye.

34Sosu airame lowe lo yehe erasi a'i lowe ti sero'owei ne fu meteye su, lowe yehe ape aine noroweye. Lowe ai atu tiyatiyei su, airame lowe lo mene'e se aine tera'eyei ne toteye. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e hene fareyareti. Lowe tahe pere'e a'i teriteye su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au kairefiyeteye. Lowe airame lowe lo ai atu tiyatiteye su, lowe airame lowe lo ne kairefi erasi a'i ai atu tiyatinamiteye. Sosu lowe ipari ai lu tomu ne'ese a'i ani araro po'uteye.

35Taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesinamiteyewe, lu tewi lowe lo tamo, temeniyeteye ape mo, Owane Sitewi lai lowe fisiye sahe si tame au ta'ane norohuwe sineteye. Sosu taune ape mo lai lowe si sine norohuwe siye aniye su, lowe lai lowe ne au siye nine'i aniye. Lu taune tewi tere'e tamo kalabus wesi iroteye ape, apou te'eye. “Nomo tote tawesiyei nomo lo me'iyeni ma'e mi mi weriyei atati arunatirowata. Ahowa nomo kalabus wesi sato a'i ironamirowawe, nomo fofowei erasi teritenamitorowa. Lowe nomo aine tera'eyei su, nomo marepi erasi a'i tote nine'itorowa. Piyene awere? Owane Sitewi lai nomo marepi hepene he'i wisere a'i au ta'ane norohuwe sinerowa. Serai nomo mi mi weriyei Owane Sitewi ne me'iyeni ma'e atati arunatirowata. Ahowa, nomo le ne mi mi weriyei tote tawesi umasinamitorowa.”

36Lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape, ai lu tamo lai lowe ma'e te'e naruteye. Lowe lu taune tere'e lo tahe wafei se aine nateye. Lowe lu taune tere'e lo tahe wafei kairefi a'i se ti tawesinamiteyewe, lowe kalabus wesi ma'e heneti.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37Lowe lu taune ape mo, Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape mo, tapiye se fusawi aine tera'eteye. Lowe ipari mene'e se lowe tewi pa tewi a'i aine topoto ereteye. Lowe lu taune tere'e tamo ipari mene'e tere'e ai feni se feni se ape se tewi tera'e ereteye. Sosu lowe fe sipsip, fe meme lo tahe ani asiyewe, uweiyei a'i iro ereteye. Lowe ma'aru etiri werese po'uteye. Lu tere'e lai lowe kalabus wesi ti tawesinamiteyewe, lowe ma'e au luwaruweteye.

38Lu taune ape mo yo seni wara'i a'i ironamiteye. Serai lu taune tere'e awei pani iroteye ape, lowe ne ai marepi totenamiteye. Lowe omo pani, etiri ta'ame ape, sahe uwei ereteye, omo hire sahe uwei ereteye. Lowe tapiye pa wesi tewi sahe howeiteye. Sosu lowe awei yo papu howei ereteye.

39Nomo lu taune werese eite mo lo tote tawesiyei ape mo lo peri wanuwe su, nomo Owane Sitewi ne hepene se su'ariye. Serai nomo le ma'e au te'e wisereye nine'inamiteye. Ahowa, lu taune ape mo ne, lowe lai Owane Sitewi lo te'e naneiye ape mo me'iye henerairowa ape, lowe etiri ape mo henerairowa ape, siye ta'ame.

40Serene Owane Sitewi lai marepi he'i a'i nomo ne totenamisiya. Marepi he'i lo ape wisere pefine a'i ne. Lu taune ape mo tu naifa awei sato iroteye ape, lowe Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye. Sosu mo'o meni Owane Krais henerai su, nomo le ne tote tawesi umasisiya. Serai Owane Sitewi lo marepi sitewi apou toteteye. Lu taune tu naifa Owane Sitewi ne tote tawesi umasiteye ape mo, lowe nomo mase aiwawe ta'uwerairowa. Sosu nomo werese Owane Sitewi lo nihe se lu taune wara'i a'i ironamitorowa. Nowe ape se nomo etiri werese, le nomo ma'e auwei ne te'e naneiye ape, nomo omo hire sahe etiri ape mo anirowa.

Hibru 12

Owane Sitewi nomo ma'e tote wawesiyeyei lo au atuatusiya.

1Sosu a'i pe fene nomo ne totere. Lu taune tomu ne'ese a'i, Owane Sitewi ne tote tawesinamiteye ape, irosiya. Lowe nomo ma'e tote tawesiyei lowe lo au atuatu areiyesiya. Serai nomo etiri werese, tote tawesiyei nomo lo einamisiya ape, ani sasarisawite. Sosu yo seni luwaru a'i, nomo ti tawesisiya ape, nomo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yo seni luwaru a'i ape mo pei ani sasari po'utesawite. Sosu yo ape, Owane Sitewi nomo ma'e umasiyei ne auwe ape, nomo yo ape witane se a'i pei umasinamite.

[2]Nomo Jisas ma'e mi mi weriyei pei siyenamite. Le a'i lai tote tawesiyei nomo lo, lo sitewi a'i ne. Sosu nowe ye'ewi su, nomo etiri werese, le ma'e auwei ne te'e naneiye ape, nomo omo hire sahe etiri ape mo anrowa. Le me tape'i sahe temeniyeye su, le Owane Sitewi lo marepi tote i'ane ta'ame. Ahowa, le marepi nine'i wisereyeyei ape, Owane Sitewi le ne nowe me'iye henerairowa ape, le ninawenamiteye. Serene le me tape'i sahe temeniyeyei lo neritase a'i tote ta'ame. Sosu pereye nowe eite se le Owane Sitewi lo ereti eyate feni ma'e onunamisiya.

[3]Sosu fene etiri, le ma'e henerai ape, totete. Lu taune, yo seni luwaru a'i iroteye ape, lowe le ne ai marepi erasi a'i totenamiteye. Serai lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene marepi orese a'i owe ape teritete. Sosu fene le ne me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite.

[4]Peri ape wiyeme a'i ne. Lu tamo yo seni luwaru a'i iroteye ape, fene ma'e au luwaruweteye su, tote tawesiyei fene lo tei kairefiyenamiteye. Sosu fene tei kairefiyenamiteye su, lowe fene aine tera'e ta'ame.

[5]Fene peri wisere a'i, Owane Sitewi lai eimane werese lo ape ma'e au te'eye ape, wanure! Fene peri lo ape owe ape tote i'anete. Le apou eiye, “Eimane werese ano, Meni Owane pefine lai fene aine ameriyeyei su, fene peri lo wanu etite. Le yo seni luwaru a'i fene lo au fareraiyei su, fene marepi orese owe ape teritete.

[6]Piyene awere? Lu taune werese ape mo, le lai lowe au aine ameriyeyei ape, le lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu lu taune ape mo, le lowe ma'e aine ameriyeyei ape, lowe eimane topo lo a'i henerai tepa'asiye.” *Jop* 5:17; *Snd* 3:11-12

[7]Serai Owane Sitewi lai fene ma'e aine ameriyeyei su, fene le ne apou totere. Owane Sitewi lai le tai pefine a'i nomo lo ne. Serai le nomo aine ameriyeyei su, nomo fara'u tei kairefiyenamirowa. Fene fofowei lo ape teriteyei su, fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apou totesiya. Nomo eimane pefine lo a'i ne. Apou wou a'i awei lo aite werese lowe eimane towafi lowe lo ma'e fofowei ta aurowa.

8Ahowa, Owane Sitewi lai fene ma'e fofowei ta au ta'ame su, fene eimane pefine a'i lo ta'ama. Fene pei'are eimane wou a'i ne. Le a'i lai fofowei ta eimane werese pefine a'i lo aunamisiya.

9Fene aite nomo lo awei sahe irosiya ape, totere. Lowe nomo ma'e aine ameriyeye su, nomo lowe ne iyape erasi a'i ei ani aroweye. Serai fene Owane Sitewi, tai pefine a'i nomo lo, omo hire sahe ironamisiya ape, totere. Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai nomo aine ameriyerowa. Nomo le ma'e unahi irowei su, nomo le mase mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

10Aite nomo lo, awei sahe irosiya ape, nomo ma'e aine ameriyeye su, lowe nowe te'e oso a'i se nomo ma'e aine ameriyeteye. Nomo eimane nomo lo aine ameriyeteye su, nomo apou toteye, “Yo seni nomo lo wisere farere a'i ne.” Ahowa, Owane Sitewi lai nomo ma'e aine ameriyeyei su, le marepi hepene nomo lo farere a'i fa iro ne aine ameriyerowa. Serai nomo yo seni wara'i a'i lo umasirowa.

11Wiyeme a'i ne. Owane Sitewi nomo ma'e aine ameriyeyei su, nomo nowe ape se marepi orese a'i teriteye. Marepi nomo lo tote nine'i ta'ame. Ahowa, nowe me'iye su, nomo Owane Sitewi lai fofowei apou ape aine ameriyeye ape, apou toteyei, “Le nomo ma'e aine ameriyeye su, le yo seni farere wara'i a'i iroteye.” Serai nomo Owane Sitewi lo nihe se yo seni wara'i a'i ironamirowa. Sosu marepi nomo lo tote fetaneyenamirowa.

Nomo Owane Sitewi lo peri fa wanu umasite.

12Sosu a'i pe ane peri tere'e ta fene ma'e au te'esiya. Etiri werese, fene irowei ape, fene tei kairefiyete. Sosu aiwawe a'i marepi hepene fene lo au kairefiyete.

13Fene yo seni farere a'i ape se irote. “Apou wou yo mai farere a'i ape se inamiteye.” *Snd* 4:26 Fene yo seni luwaru a'i irowei su, marepi hepene fene lo afofo kerikeriye wou a'i henerairowa. Ahowa, fene yo seni wara'i a'i ironamiyei su, marepi hepene fene lo farere wisere a'i henerairowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Sosu aiwawe a'i fene marepi momotei fetane a'i lu taune werese ma'e tiyati irote. Fene yo seni wara'i a'i umasinamite. Fene Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i ape iro umasi ta'ame su, fene Meni Owane Pefine ma'e naterairowata.

15Serai fene weiyai! Fene Owane Sitewi lo ferafereiyei neri a'i me'iyeni ma'e owe ape atati arunatite. Fene haiye mo'ufi wou a'i owe ape heneraire. Meni ta haiye mo'ufi lo wamu horuse a'i ape ayei su, horuse lo ape lai ahi sahe terite tawirawi luwaruwerowa. Fene haiye mo'ufi wou heneraiyei su, fene lu taune ma'e au luwaruwe tawirawirowa.

16Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote. Aiwawe a'i fene meni Iso ne totere. Le Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame. Le lau mase teriteye su, le pa'ise lo ma'e ayei ta fa auwei ne ei toweriye. Serai le etiri iyami werese lo ne me'iyeni ma'e atati arunati.

17Sosu nowe me'iye su, fene so'oruwe tepa'asiye ape, Iso aite lo peri wisere a'i aniyei ne toteyei su, aite lo le me'iyeni ma'e atati aruwewe, etiri iyami werese lo le ma'e au ta'ame. Le aite lo peri ape wanuwe su, le ewite luwei erasi irowe. Ahowa, le aite lo marepi tote ani awetowei lo yo ta siye so'oru ta'ama.

18Sosu a'i pe Owane Sitewi lai fene etiri luwaru werese a'i fene ma'e omo Sainai sahe au atuatu ta'ame. Ahowa, le etiri luwaru ape mo Israel lo lu tewi werese ma'e au atuatuteye. Tu naifa weriyei Israel lo lu taune lai omo Sainai lo to'u ite sahe henerai. Sosu Israel lo lu taune omo ape ataheyerai su, lowe yehe erasi a'i siyeye. Pasi pefine a'i lowe ma'e henerai su lowe marepi orese a'i teriteye. Sosu lowe fiyaru erasi a'i teriteteye.

19Sosu lowe mene'e mapefuwe ape erasi a'i fateye ape, wanuwe. Lowe Owane Sitewi lo peri erasi a'i uteye ape, wanuwe. Lowe peri lo ape wanuwe su, lowe atoweiye erasi irowewe, serai lowe meni Moses se apou te'eye, “Nomo peri tere'e lo ape me'iye wanuwei wou ta'ama.”

20Piyene awere? Lowe peri lo ape wanuwei ne ta'oreye. Owane Sitewi lai lowe ma'e apou eiye, “Meni ta, sosu fe apou ape werese a'i omo ape hire ma'e iyaneyei su, fene tapiye se lowe ma'e aine tera'eyei ne fusawire.” *Kis* 19:12-13

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Wiyeme a'i ne. Lu taune ape mo etiri luwaru werese a'i ape wanu siyeye su, lowe atoweiye erasi irowe. Serai meni Moses lai apou eiye. “Ane ta'u aiwawe a'i atoweiye auseriyesiya.” *Lo 9:19*

22Ahowa, fene etiri apou ape, lowe ma'e henerai ape, siye ta'ame. Fene Omo Saion lo yo henerai. Sosu Owane Sitewi marepi hepene norohuwe a'i lu taune ma'e auwe ape, fene omo weniyei lo ape sahe wiye. Omo weniyei ape ni'arawe hire sahe irosiya. Omo weniyei ape sahe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i tomu ne'ese a'i irosiya.

23Sosu Owane Sitewi lai eimane Poto werese lo ei ta'uwerai. Lu ape mo iyape lowe lo Owane Sitewi lai meni eime ni'arawe hire ma'e one towe sahe au lese fuwe. Sosu le fene, lowe aiwawe, ei ta'uwe aniyewe, fene werese ma'e marepi erasi a'i nine'inamiteye. Fene yo ape sahe Owane Sitewi ma'e aiyeteye. Le lu taune werese lo yo seni au hese ereirowa. Fene lu taune ma'e tu naifa temeniyeye ape, lowe mase ei ta'uwerai. Owane Sitewi lai lowe lu taune wara'i pefine a'i au irowe.

24Sosu fene Jisas lo yo sahe henerai. Le, meni ape ponei sahe teiteye ape, Owane Sitewi lo marepi toteyei he'i a'i ape nomo ma'e ausai. Le me tape'i sahe temeniyeye su, fisa'i lo nomo ne au teroso arowe. Nomo le ne tote tawesiyei su, Owane Sitewi lai etiri wisere pefine a'i nomo ma'e au te'e naneirowa. Fisa'i lo ape meni Abel lo fisa'i wou ta'ama. Meni Kein lai pa'ise lo Abel aine tera'eye su, Owane Sitewi lai fisa'i lo ne apou eiye, “Ane lai meni ape, Abel aine tera'eye ape, itiya'u aine tera'erowa.”

25Serai ane fene ma'e te'esiya. Fene weiyai! Owane Sitewi lai fene ma'e au te'eyei su, fene apaniye fene lo owe ape tewi tawesite. Owane Sitewi, omo ni'arawe hire ma'e ironamitorowa ape, le peri lo hi awei sahe te'e arosai. Lu taune ape mo peri lo wanuwewe, le ma'e me'iyeni atati arunati su, lowe Owane Sitewi lo ai marepi awera'iyenati ta'ame. Serai nomo Owane Sitewi lo peri, omo ni'arawe hire ma'e au te'e arosai ape, wanuwewe, le ne me'iyeni ma'e atati arunati su, nomo Owane Sitewi lo ai marepi awera'iyenatirowata. Peri eite wiyeme pefine tene!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[26]Owane Sitewi omo Sainai sahe itorai su, peri lo ape lai awei pani werese au ani auseriyeye. Ahowa, pereye nowe eite se le peri ta apou au te'e naneiye. “Ane peri ano tame uteyei su, ane aiwawe a'i nowe to'uresi ta se tame awei pani werese au ani auseriyerowa. Sosu ane aiwawe a'i omo ni'arawe hire ma'e aiwawe a'i au ani auseriyerowa.” *Hag* 2:6

[27]Peri ape ne, nowe to'uresi ta se tame utesiya, Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'e areiyesiya. “Etiri werese ane ta'ane fuwe ape mo, ane etiri ape mo au ani auseriyerowawe, ani sasari po'utesawirowa. Ahowa, etiri werese au ani auseriyerowata ape, etiri ape mo mi mi weriyei ironamitorowa.”

[28-29]Serai nomo Owane Sitewi lo omo pani, ni'arawe sahe irosiya ape, wiyei su, owe meni ta lai nomo au ani auseriyerowa. Serai nomo le ma'e pei au te'e wisereyete. “Owane Sitewi nomo lo a'i lai etiri werese yehe se fara'u itomu ti sero'o po'uterowa.” *Lo* 4:24; 9:3 Ahowa, le a'i lai wesi ta, omo ni'arawe hire sahe, nomo ne au ta'ane naneiye. Serai nomo mi mi weriyei le ma'e pei au te'e nine'i wisereyete. Nomo marepi lo, le nomo ma'e au atuatuwe ape, pei tote umasinamite. Nomo le ma'e a'i au te'e wisereye nine'inamite.

Hibru 13

Nomo lu taune ma'e pei tote wawesiye tiyatite.

[1]Sosu a'i pe lu taune werese, Jisas ne tote tawesi umasiteye ape, nomo lowe ma'e pei tote wawesiye tiyatinamite.

[2]Lu taune tamo, fene so'oru ta'ama ape, wesi no sahe henerai su, fene lowe ma'e me'iyeni owe ape atati tei arute. Ahowa, fene lowe ma'e au isafiye nine'ite. Tu nowe ta se lu taune tamo meni ta ma'e au isafiyeteye su, lowe etiri ape so'oru ta'ama. Ahowa, meni ape le Owane Sitewi lo ipari wara'i a'i ne.

[3]Fene Owane Sitewi lo lu taune tamo, kalabus wesi sahe irosiya ape, fene lowe ne owe tote i'anere. Fene aiwawe a'i lowe mase kalabus wesi sahe irowei su, fene piye toterowa awere? “Nomo lowe ne au ferafereire. Lu airame ape mo lai Owane Sitewi lo lu taune ape ma'e au luwaruwerowa su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

fene lowe ne owe ape tote i'anere. Lowe fene ma'e au luwaruwerowa su, fene piye toterowa awere? Nomo lowe ne au ferafereirowa."

[4]Meni ta menitani naituwei lo yo seni ape wisere pefine a'i tene! Serai lu taune naituwe fene. Serai fene lo naituwei ape au noweinoweite. Meni ta tani lo mi mi weriyei naituwei lo yo seni farere a'i fa ironamite. Sosu aiwawe a'i menitani ta meni lo ape mase naituwei ene ayei lo yo seni farere a'i fa ironamite. Lu taune werese, tafa'e yo seni luwaru a'i irowei ape, sosu tafa'e yo seni marepi umasiteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e au hese ereirowa.

[5]Owane Sitewi lai one towe lo sahe apou te'esiya. "Ane lai fene nowe weriyei weriyei tote i'ane arurowata. Sosu ane fene ne me'iyeni ma'e atati tei arunatirowata." *Lo* 31:6,8; *Jos* 1:5 Serai fene ma'aru tomu ne'ese aniyei ne owe ape totenamite. Ma'aru etiri werese fene lo, wesi fene lo sahe irosiya ape, fene marepi tote nine'inamite.

[6]Serai nomo pei tei kairefiyete. Sosu nomo apou te'erowa, "Meni Owane Pefine lai ane ne au ferafereisiya. Serai ane atoweiyerowata. Owe meni ta lai ane au luwaruwerowa." *Sng* 118:6-7

[7]Fene lu owane fene lo, Owane Sitewi lo peri tu fene ma'e au te'e areiyeye ape, owe ape tote i'anete. Fene yo seni lowe lo ne totere. Yo seni wisere a'i lowe lo aiwawe totere. Fene lowe ne toteyei su, fene tote tawesiyei lowe lo ne umasinamite.

[8]Peri lowe lo ape, fene ma'e te'eteye ape, apou te'esiya, "Jisas Krais lo yo seni tu naifa weriyei aiwawe a'i, sosu pereye nowe eite se yo seni lo apou aiwawe a'i ne. Sosu nowe me'iye weriyei weriyei se apou aiwawe a'i ironamitorowa."

[9]Serai peri wawero tere'e tere'e tamo marepi fene lo sahe owe ape tatai anite. Sosu fene Owane Sitewi lo yo wara'i a'i owe ape arunatite. Fene peri wawero lowe lo owe ape umasite. Owane Sitewi lo ferafereiyei lai marepi fene lo au ani kairefiyeyei su, etiri ape wisere pefine a'i ne. Lu taune tamo ayei lo yo peri ape mo ne tote umasiyei su, lu taune ayei lo yo peri ape umasiyei ape, yo peri ape marepi lowe lo au kairefiye ta'ame.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[10]Nomo Jisas ne tote tawesisiya ape, nomo mi mi weriyei weriyei fara'u Owane Sitewi ma'e aiyenamisiya. Au heseyei lu owane, Juda lo ta'uwe wesi sahe au hesesiya ape, lowe ayei ape Owane Sitewi ma'e tapiye wari sahe au heseye ape, lowe ayei tewi ape ene arowata.

[11]Fene etiri ta wanu so'oruwesiya. Sosu aiwawe a'i Juda lo au heseyei lo meni owane pefine a'i yo seni luwaru a'i ne au heseyei su, lowe fe bulmakau yene lo fisa'i aniyewe, wesi tewi wara'i pefine a'i ape sahe au heseye. Ahowa, lowe fe bulmakau yene lo tahe pa'are omo weniyei ape nowe tewiye ma'e yehe lei sero'oteye.

[12]Aiwawe a'i Jisas omo weniyei nowe tewiye ma'e temeniyeye. Le lu taune lo yo seni luwaru a'i fisa'i topo lo se au ani hu aseyaroweyei ne toteye.

[13]Serai apou aiwawe a'i, nomo werese ta'i ta'i a'i Jisas, me tape'i sahe temeniyeye ape, omo weniyei nowe tewiye ma'e pei ite. Sosu nomo le omo weniyei nowe tewiye ma'e mo'o umasiyei su, nomo neritaseyeyei lo aiwawe a'i teritenamirowa.

[14]Nomo Jisas ne tote tawesisiya su, nomo etiri eite siye so'oruwesiya. Omo weniyei erasi a'i ta, hi awei sahe weriyei weriyei ironamirowata. Ahowa, nomo omo weniyei erasi ta nowe me'iye henerairowa ape ne, siye ninawesiya.

[15]Serai nomo ta'i ta'i mi mi weriyei Owane Sitewi ma'e marepi nine'iyei nomo lo, Jisas lo iyape se, pei te'e nine'inamite. Nomo lu taune ma'e apou au te'e areiyeyei su, “Jisas lai Meni Owane Pefine a'i nomo lo ne.” Nomo Owane Sitewi ma'e au hese nine'inamite.

[16]Sosu aiwawe a'i fene lu taune ma'e yo seni wisere a'i irowei ne owe ape tote i'ane tiyatite. Fene lu taune ma'e, Jisas ne tote umasisiya ape, ma'e au feraferei tiyatite. Fene yo seni apou ape irowei su, fene etiri wisere a'i ta Owane Sitewi ma'e wou au heseyei. Sosu le fene ne wisereye nine'inamiteyei.

[17]Sosu a'i pe lu owane fene lo ape mo, lowe hepene fene lo au noweinoweinamisiya. Lowe mi mi weriyei wiyawi lowe lo ironamisiya. Lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

onu fetaneyerowata. Serai lowe fene ma'e au te'eyei su, fene peri werese lowe lo wanu tote umasite. Wiyawi lowe lo ape, lowe iroteye ape, lowe Owane Sitewi lo nihari ma'e teirowawe, le ma'e etiri werese, lowe iroteye ape, au te'e areiyerowa. Fene peri lowe lo umasiyei su, lowe wiyawi lowe lo nine'iyei se irowei. Ahowa, fene peri lowe lo arisiyei su, lowe wiyawi lowe lo marepi orese a'i se teriteyei. Serai lowe fene ma'e au ferafereirowata.

18Sosu a'i pe nomo etiri eite so'oruwesiya. Marepi nomo lo Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i ne. Sosu nomo mi mi weriyei yo seni farere a'i ironamiteyei ne totesiya. Serai fene nomo ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerinamite.

19Sosu ane fene ma'e peri kairefi a'i se apou ei towerirowa. Fene Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei su, fene le ma'e apou te'e towerire, “Owane Sitewi, ne meni ape nomo ma'e i'ero a'i si tame eimawesaire.”

Meni ape lowe ne Owane Sitewi ma'e te'e toweriye.

20-21Meni Owane Jisas, le meni Owane fe sipsip au noweinowei siye meni wou a'i ne. Nomo fe sipsip lo wou a'i ne. Le nomo au noweinoweinamirowa. Serai Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye. Le Owane Sitewi ma'e fisa'i topo lo au heseyei su, le Owane Sitewi lo marepi he'i a'i, nowe weriyei weriyei ironamitorowa ape, au kairefiyeteye. Serai ane fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e towerisiya. Ane le ma'e apou te'e towerirowa, “Owane Sitewi, nomo ma'e marepi fetane a'i, auwe ape, ne fene wiyawi wisere a'i no irowei ne au pati ferafereirowa. Ne a'i lai wiyawi no marepi hepene nomo lo papu irorowa. Ne marepi topo no umasinamisiya. Ne wiyawi no Jisas Krais lo kairefi se ironamisiya.” Nomo le ma'e weriyei weriyei au te'e nine'i wisereyenamite.

Ane peri ye'ewi tamo fene ma'e te'esiya.

22Serai kaiyemo mo ano, ane peri kairefi se fene ma'e au ei towerisiya. Fene peri werese one towe eite sahe marepi momotei a'i wanu etite. One towe eite ane fene ma'e lese ausawisiya ape, pitase ta'ama. Serene ane fene ma'e marepi wisere a'i au te'eyei ne totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Ane fene ma'e peri so'oruwe au te'esawiyei ne totesiya. Kaiyemo nomo lo iyape Timoti, le kalabus wesi sahe arunati. Le ane ma'e i'ero a'i aiyeyei su, notosi aiwawe a'i fene siyeyei ne aiyerowa.

24Fene lu owane fene lo ma'e nomo ne au te'e eritere. Sosu aiwawe fene Owane Sitewi lo lu taune ma'e au te'e eritere. Lu tewi kaiyemo mo, omo pani Itali sahe irosiya ape, lowe fene ma'e au te'e eritesiya.

25Ane Owane Sitewi ma'e apou ei towerisiya, “Owane Sitewi lo feraferei neri a'i fene werese mase ironamitorowa.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jems

Jems 1

[1]Iyape ano Jems. Ane Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i ani siye meni. Ane Owane Jisas Krais lo wiyawi yahowa'i ani siye meni aiwawe a'i ne. Ane one towe eite Juda lo lu tewi niyene ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) ma'e Jisas lo yo umasisiya ape lese ausawiyei. Ane fene werese ma'e omo pani werese howei fiyarisiya ape, lese ausawiyei. Ane fene werese eritesiya.

Etiri orese a'i nomo ma'e heneraiyei.

[2]Lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, fene marepi wisere a'i Owane Sitewi ma'e au te'e nine'inamite.

[3]Etiri ape mo fene wanu so'oruwe tepa'asiye. Lu tamo fene ma'e fofowei erasi a'i au irowei su, fofowei ape lai tote tawesiyei fene lo Owane Sitewi ne au kairefiyeyei. Sosu fene kairefi a'i teinamiteyei. Serai fene marepi momotei a'i ironamiteyei.

[4]Fene mi mi werese kairefi a'i teinamiyei su, Owane Sitewi lai marepi lo fene ma'e erasi a'i aurowa. Owane Sitewi lo marepi fene lo papu heneraiyei su, yo seni werese fene lo aseyaro wara'i a'i henerairowa. Serai marepi fene lo sahe etiri ta po'uterowata.

[5]Ahowa, fene marepi wisere a'i tote po'uteyei su, fene Owane Sitewi ma'e marepi wisere a'i ne te'e towerite. Owane Sitewi lai marepi wisere a'i lu taune werese ma'e erasi a'i aurowa. Fene Owane Sitewi ma'e marepi wisere a'i te'e toweriyei ne aiyeyei su, Owane Sitewi lai marepi fene lo te'e ani fu arorowata. Ei, le lai marepi wisere a'i lo fene ma'e aurowa.

[6]Fene Owane Sitewi ma'e marepi wisere ne te'e toweriyei su, fene kairefi a'i tote tawesiyei su Owane Sitewi ma'e te'e towerite. Fene apou owe totere. Owane Sitewi marepi wisere a'i nomo ma'e auwei awere? Piyete awere? Tote tawesiyei fene lo kairefi se ta'ame. Apou a'i totesiya. Fiyaru erasi lai sa'i ei ani auseriye torutorosiya wou a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Meni ta apou a'i toteyei su, “Owane Sitewi lai ane ma'e marepi wisere a'i auwei ta'ama.” Peri eite wiyeme a'i henerairowa. Owane Sitewi lai meni ape ma'e etiri tamo aurowata.

8Meni ape marepi hesiyei se totesiya su, yo seni werese lo meremereye a'i ne.

9Sosu a'i pe meni Krais ne tote tawesisiya ape, ta ma'aru etiri ariye a'i ape, Owane Sitewi lai meni ape ma'e marepi wisere a'i auwei. Serai meni ape marepi nine'inamite.

10Ahowa, meni ta Krais ne tote tawesisiya ape, ma'aru etiri tomu ne'ese irosiya ape, nowe me'iye se ma'aru werese lo po'uterowa. Sosu le ma'aru etiri ariye a'i temeniyerowa. Meni ape senarepe wou a'i ne. Meni ape aiwawe a'i marepi nine'inamite.

11Esi su, poweiye hire ma'e wiraiyei. Fiyaru umeri se poweiye aiwawe a'i lowesi senarepe werese tewi foro'owe po'uteyei. Senarepe werese temeniye po'utyei. Senarepe su po'uteyei. Sosu aiwawe a'i meni ape ma'aru etiri tomu ne'ese irosiya ape, le aiwawe a'i etiri ariye a'i temeniyerowa.

12Sosu a'i pe lu tamo meni ta ma'e au luwaruweyei su, meni ape kairefi a'i fu teite. Meni ape kairefi a'i teiteyei su, le marepi wisere a'i toteyei. Meni ape kairefi a'i teinamiyei su, Owane Sitewi le ne au nine'iyei. Sosu le meni ape ma'e neri a'i marepi hepene he'i aurowa. Meni Owane Pefine lu taune ma'e le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya ape, sosu teinamisiya ape, peri ta te'e naneiye. “Fene marepi orese a'i teriteyei su, fene kairefi a'i teite. Fene kairefi a'i teinamiyei su, ane marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi ironamitorowa ape, fene ma'e aurowa.”

13Fene werese peri ape apou owe te'ete! “Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lo marepi ano papu au fuwe.” Ahowa, le ma'e peri ape owe te'ete! Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i irorowata. Ahowa, le lai yo seni luwaru a'i lu taune ma'e fu au toterowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Lu taune werese marepi towafi lo sahe yo seni luwaru a'i fu au totesiya. Lowe yo seni luwaru erasi a'i totenamiyei su, lowe yo seni luwaru a'i ironamisiya.

15Meni ta yo seni luwaru a'i ta erasi a'i totenamiyei su, le yo seni luwaru a'i ape ironamiyei. Meni ta yo seni luwaru a'i irowei su, le temeniyerowa. Sosu Owane Sitewi lai lowe yehe omo ma'e mi mi pasi pasi fu ani arosawirowa.

16Kaiyemo mo werese ano, lu tamo peri wawero fene ma'e au te'eyei su, fene peri lowe lo owe wanu umasite.

17Etiri werese wisere a'i hire ma'e fai. Owane Sitewi lai lu taune ma'e etiri werese wisere a'i hi awei ma'e ausai. Owane Sitewi lai etiri werese, hire ma'e irosiya ape, ta'aneye. Eiwariyemi, yame, poweiye, le lai ta'aneye. Le marepi hesiyei se tote ta'ame. Le marepi ta'i a'i mi mi pasi pasi weriyei totenamisiya. Le marepi lo atati awetorowata.

18Tu naifa nomo peri pefine a'i lo wanuwe su, le marepi hepene he'i a'i auwei ne ariariyeye. Etiri werese, fe ape mo, awiye ape mo, you ape mo, lowe nomo unahi ma'e ironamisiya.

Nomo Krais lo peri heneruwe wisere a'i wanu tote umasinamite.

19Fene werese peri ano wanure! Fene peri ape wanu so'oruwe tepa'asiye. Kaiyemo mo werese, fene werese lu taune lo peri wanu etire. Fene peri tutawe owe au te'ete. Aiwawe a'i fene ai peri witane se owe ape au te'ete.

20Meni ai marepi lu taune ma'e tote tiyatinamiyei su, le Owane Sitewi lo marepi wara'i fetane a'i umasi ta'ame.

21Yo seni luwaru tomu ne'ese omo omo pani werese sahe irosiya. Serai fene marepi unou a'i werese fene lo fu ararosawite. Aiwawe a'i fene yo seni luwaru werese a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arute. Fene marepi momotei a'i se Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i lu tamo fene ma'e au te'eye ape, wanu tote umasite. Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i lai marepi hepene fene lo si tame hene anirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22Fene Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i wanuwei su, fene peri lo ape fu wanu umasite. Ei, fene yo seni aseyaro wara'i a'i fu ironamite. Fene Owane Sitewi lo peri yahowa'i wanuwei su, sosu peri lo ape umasiyei ta'ama su, fene lai marepi towafi fene lo arearesiya.

23-24Meni ta Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i yahowa'i wanuwei su, sosu le marepi topo lo umasiyei su, le meni marepi yahowa'i ne. Meni ape nihari lo lutatei se siyesiya wou a'i ne. Sosu le nihari lo siye tepa'asiyei su, le nowe ma'e iyei. Sosu le nihari lo tote i'aneyei. Apou aiwawe a'i le yo seni luwaru a'i lo siyeye su, le yo seni luwaru a'i ape tote i'anerowa.

25Ahowa, meni tere'e Owane Sitewi lo yo peri pefine wiyeme a'i wanu siye eti umasiyei ape, le marepi hepene fetane a'i iroteyei. Le marepi orese a'i tote ta'ame. Owane Sitewi lo yo peri pefine wiyeme a'i hepene lo au fetaneyesiya. Meni ape Owane Sitewi lo yo peri pefine wiyeme a'i wanu umasisiya ape, le yo peri ape i'anerowata. Ahowa, le mi mi weriyei yo peri ape umasinamirowa. Owane Sitewi lai meni ape lo wiyawi werese ne au nine'iyei.

26Meni ta apou eiyei su, “Ane Owane Sitewi ne tote tawesisiya. Sosu ane mi mi weriyei peri pefine a'i te'enamisiya.” Ahowa, le peri wawero au te'eyei su, le marepi topo lo areareyei. Aiwawe a'i le tote tawesiyei lo Owane Sitewi ne yahowa'i a'i irosiya.

27Owane Sitewi tai pefine lo nihe se tote tawesiyei nomo lo wiyeme a'i siye etisiya. Meni ta Owane Sitewi ne tote tawesi umasiyei su, le eimane atauwe tamo au pati aniyei ne sewiyetiye. Taune weiname marepi orese a'i iroteyei su, le lowe ne au pati aniyei. Sosu le awei lo yo seni werese me'iyeni ma'e atati awetonamiyei. Marepi hepene lo aseyaro a'i ironamirowa.

Jems 2

Fene kaiyemo ta'i ta ne a'i owe ape totete.

1Kaiyemo mo ano, fene Owane Jisas Krais lo marepi tote tawesisiya ape, fene lu taune iyape se marepi erasi a'i toteyei su, sosu lu taune yahowa'i me'iyeni ma'e atati tei awetowei su, yo seni apou ape luwaru a'i ne. Fene marepi yo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

seni apou ape owe ape totete. Ahowa, fene lu taune werese ne marepi ta'i a'i apou aiwawe a'i totete.

2-3Lu hesi tamo Owane Sitewi lo wesi papu wiyei su, meni ta'i ipari tahe wisere a'i ani asiyei. Sosu meni tere'e ipari tahe luwaru unou a'i ani asiyei. Fene meni ipari tahe wisere a'i ma'e apou owe ape te'ere, “Ne meni wisere a'i ne. Ne me tuto'u tutawe onura.” Sosu meni tere'e ipari tahe unou a'i ma'e apou owe ape te'e, “Meni, ne me'iye yaro ma'e teite, ne lowe ano ma'e unahi onura.” Fene yo seni apou ape owe ape irote.

4Fene yo seni apou ape irowei su, fene lu hesi lo yo seni au hese ereiyei. Fene apou toteyei su, meni ape ipari tahe wisere a'i ani asisiya ape, yo seni lo aseyaro a'i ne. Sosu meni ape ipari tahe unou a'i ani asisiya ape, yo seni lo luwaru a'i ne. Fene yo seni luwaru a'i apou ape irowei ape, owe ape au hese ereite.

5Kaiyemo mo ane fene marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Peri ano wanure! Owane Sitewi lai lu taune ma'aru etiri ariye ape mo lowe ne ariariyeye. Etiri werese omo hire ma'e irosiya ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e etiri tomu ne'ese aurowa. Lowe Owane Sitewi ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya ape, Owane Sitewi lai tote tawesiyei lowe lo au kairefiyesiya. Le lai peri te'e naneiyei ape lowe ma'e au te'eye.

6Fene meni ape ma'aru etiri ariye ape ma'e yo seni apou ape irowe su, fene meni ape lo marepi au luwaruweye. Wanure! Lu ma'aru etiri tomu ne'ese irosiya ape, lowe lai fene ma'e au luwaruwesiya. Lowe lai yo seni fene lo etiyei ne henetisiya.

7Aiwawe a'i lowe tote tawesiyei fene lo au te'e naruwe. Lowe Jisas lo iyape ne aiwawe a'i te'e naruwe.

8Owane Sitewi meni owane tutawe nomo lo one towe lo sahe peri wisere a'i ta apou te'esiya, “Fene lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Fene tahe pa'are fene lo tote wawesiyeyei wou a'i ne.” *Wkp* 19:18 Fene yo peri wisere a'i lo ape umasinamiyei su, fene yo seni wara'i a'i irowei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[9]Ahowa, fene meni ape ipari tahe wisere a'i marepi erasi a'i toteyei su, sosu meni tere'e ape me'iyeni ma'e atati aruwei su, fene yo seni luwaru a'i irowei. Serai Owane Sitewi lai yo seni fene lo au hese eti ereirowa. Fene Owane Sitewi lo yo peri pefine a'i arisisiya.

[10]Meni ta Owane Sitewi lo yo peri werese a'i umasinamiyei ne toteyei. Ahowa, le yo peri tewi ta arisiyei su, le Owane Sitewi lo yo peri werese a'i arisi tepa'asiyei.

[11]Owane Sitewi lai yo peri lo sahe apou eiye, “Fene tafa'e yo seni luwaru a'i owe ape irote.” *Kis* 20:14; *Lo* 5:18 Le aiwawe a'i yo peri lo sahe apou eiye, “Fene meni tere'e ta owe ape aine tera'ere.” *Kis* 20:13; *Lo* 5:17 Serai ne tafa'e yo seni luwaru a'i iro ta'ame su, ahowa, ne meni ta aine tera'eyei su, ne Owane Sitewi lo yo peri werese arisi tepa'asiyei.

[12]Serai peri werese fene lo, sosu yo seni werese fene lo aseyaro a'i fa ironamite. Fene Krais ne tote tawesi tepa'asiye su, Jisas Krais lai yo seni luwaru werese fene lo au hese eti erei tepa'asiye. Sosu marepi fene lo aseyaro a'i henerai. Serai fene yo seni luwaru a'i owe ape ironamite.

[13]Meni ta fene ma'e au luwaruweyei su, fene meni ape ma'e ferafereiyei fu irote. Fene meni ape ferafereiyei iro ta'ame su, Owane Sitewi lai ferafereiyei lo fene ma'e aurowata. Fene meni ta ma'e au ferafereiyei su, fene yo seni luwaru a'i lo au hese ereirowata. Ferafereiyei werese lai au hese ereiyei ape hi ani ararowe.

[14]Fene peri ano wanu tote etire. Kaiyemo mo ano, meni ta apou eiyei, “Ane Owane Sitewi ne tote tawesisiya.” Ahowa, le yo seni wara'i a'i iro ta'ame. Tote tawesiyei lo a'i lai Owane Sitewi lo omo hire ma'e hene wiyei awere? Ahowa, le Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowata.

[15-16]Meni ta, menitani ta, Jisas lo marepi umasiteye ape, ipari tahe ariye a'i irowei su, aiwawe a'i lowe lau erasi mase iroteyei su, sosu meni ta le ma'e apou eiyei, “Kaiyemo, ane ne ma'e au tote ferafereiyei. Ne marepi fetane a'i mase ire. Ne ayei ta are.” Ahowa, fene ipari tahe ta le ma'e au ta'ame. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ayei ta au ta'ame. Yo seni fene lo luwaru a'i ne! Ipari tahe lo eiwerou ma'e anirowa awere? Ayei lo eiwerou ma'e anirowa awere?

17Serai fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, ahowa, fene yo seni aseyaro a'i iro ta'ame. Tote tawesiyei fene lo yahowa'i a'i heneraiyei. Tote tawesiyei fene lo temeniye po'uteye wou a'i ne. Owane Sitewi ne tote tawesiyei ape lai yo seni wara'i a'i mase fu ironamiyei.

18Meni ta apou eiyei, “Ne Owane Sitewi ne tote tawesiyei irosiya. Ane lai yo seni wara'i a'i ironamisiya.” Ahowa, ane Jems, fene ma'e apou te'esiya. “Ne yo seni aseyaro iro ta'ame su, ne Owane Sitewi ne tote tawesiyei no ane ma'e au atuaturowata. Sosu ane yo seni aseyaro ironamiyei su, ane Owane Sitewi ne tote tawesiyei ano ne ma'e au atuatuwei.” Etiri hesi ape mo marepi hepene nomo lo papu pei ironamite.

19Fene Owane Sitewi ta'i a'i tote tawesiyei awere? Ei, wisere a'i ne. Sepei luwaru werese a'i Owane Sitewi ta'i a'i ape tote tawesisiya. Lowe werese tahe erasi a'i auseriyesiya. Lowe atoweiye erasi ironamisiya. Serai fene Owane Sitewi ne erasi a'i atoweiyete. Sosu peri werese lo wanu umasinamite.

20Peri ano wanu etire! Ne Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, sosu yo seni wara'i a'i iro ta'ame su, ne meremereye a'i meni tote tawesiyei no sitewi se ta'ame.

21Ya'ariyei nomo lo iyape Abraham, le meni eime ta'i a'i lo Aisak Owane Sitewi ma'e tapiye wari sahe aine tera'erowawe, au hese ereiyei ne toteye su, Owane Sitewi lai yo seni lo siye so'oruwe tepa'asiye. Serai le le ma'e apou eiye, “Ne yo seni ape irowe su, serai nihe ano se ne meni wara'i a'i ne.”

22Abraham lai yo seni ape irowe su, le tote tawesiyei lo nomo ma'e au atuatuwe. Le meni eime lo Aisak aine tera'erowawe, Owane Sitewi ma'e au hese ereiyei ne toteye su, tote tawesiyei lo kairefi pefine a'i ironamiteye.

23Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai one towe lo sahe apou eiye, “Abraham Owane Sitewi ne tote tawesiye. Sosu Owane Sitewi lo nihe se Abraham lo yo seni werese aseyaro wara'i a'i siyeye.” *Stt* 15:6 Owane Sitewi lo one towe sahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meni Abraham ne apou eiye, “Meni ape Owane Sitewi lo nati wafei wiyeme a'i ne.” Peri ape wiyeme a'i henerai tepa'asiye.

24Serai pereye fene peri ano wanu so'oruwe tepa'asiye. Meni ta apou eiyei, “Ane Owane Sitewi ne tote tawesisiya.” Sosu le yo seni wara'i a'i iro ta'ame su, Owane Sitewi lai meni ape ne apou toteye, “Meni ape marepi ano umasi ta'ame.” Ahowa, meni ta Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, sosu yo seni aseyaro wara'i a'i irowei su, Owane Sitewi lai meni ape ne apou toteyei, “Meni ape marepi werese ano umasinamisiya. Serai ane yo seni werese lo aseyaro wara'i a'i au iro heneraiyei.” Serai nihe ano se le meni wara'i a'i ne.

25Tu naifa weriyei peri tere'e Owane Sitewi lo one towe sahe irowe. Peri ape apou te'esiya. Menitani ta tafa'e yo seni luwaru a'i tu ironamiteye. Tu naifa weriyei Josua lu hesi omo papu wiyei ne eimawesawi. Sosu menitani ape iyape Rahap le lu hesi ape mo au noweinoweiteye. Lu tamo lai lowesi aine tera'eyei ne toteye su, menitani ape lowesi yo eresene fareyareye a'i ma'e eimawesawi. Menitani ape lu hesi au pati ferafereiye su, le Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Owane Sitewi lai menitani ape yo seni siyeye su, le meni tani ape ne apou toteye, “Ane yo seni werese lo aseyaro a'i siye tepa'asiye.”

26Meni ta temeniyeye su, hepene lo fi. Tote tawesiyei fene lo aiwawe a'i ne. Meni ta Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, sosu yo seni wara'i a'i iro ta'ame su, tote tawesiyei lo aiwawe a'i temeniyeye. Tote tawesiyei lo etiri ta yahowa'i ne.

Jems 3

Fene sorowe fene lo einamite.

1Kaiyemo mo ano, lu taune tomu ne'ese au atuatu siye lu taune heneraireme. Fene peri ape tote etire. Meni ta au atuatu siye meni heneraiyei su, Owane Sitewi lai yo seni lo au hese eti ereirowa.

2Lu taune tere'e tamo Owane Sitewi lo wiyawi ta'anesiya ape, le yo seni lowe lo momotei a'i au hese ereirowa. Nomo werese nowe tomu ne'ese yo seni luwaru a'i ironamisiya. Meni ta Owane Sitewi lo marepi aseyaro lu taune ma'e au atuatuwei su, meni ape peri topo lo umasite. Meni ape Owane Sitewi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo marepi aseyaro a'i, le lu taune ma'e au atuatuwe ape, umasinamiteye su, le meni aseyaro a'i henerairowa. Sosu le tahe pa'are werese topo lo fara'u au noweinoweirowawe, sorowe topo lo einamirowa.

[3]Nomo ain tewi a'i ta fe hos lo ahi papu fuwei. Nomo wafei tewi a'i ain feni se feni se ti tawesiyei su, nomo fara'u fe hos eiwerou ma'e henetiyei. Nomo wafei eyate feni ani tore aniyei su, fe hos ai feni ma'e au uweitiyei. Nomo wafei epi feni ani tore aniyei su, fe hos ape, epi feni ma'e au uweitiyei. Nomo wafei tewi hesi ani tore aniyei su, fe hos ape uweirowata. Nomo fara'u fe hos lo marepi hi ani fu ararowei. Serai fe hos ape marepi nomo lo umasiteyei. Ain oso ape lai fe hos lo yo seni au tore anirowa.

[4]Aiwawe a'i fene wai ta totere. Nomo wai ta sa'i mai erasi sahe fuwei su, sa'i ei erasi wai ape ani awetu awetowei. Ahowa, meni ta wai si sahe teiyei su, le iyahi oso a'i se wai ape au fareraiyetiyei. Meni ape wai topo lo ani fu arowei. Wai ape lai meni ape lo marepi umasiteyei. Iyahi ape lai wai erasi lo yo seni au tore anirowa.

[5]Peri anowe hesi ape lai sorowe nomo lo ne totesiya. Ain ape fe hos lo ahi fuwei ape oso a'i ne. Sosu iyahi aiwawe a'i etiri oso a'i ne. Lowesi fe hos sosu wai erasi ape au ani fareraiyerowa. Sorowe ape tahe pa'are nomo lo sahe etiri tewi oso a'i ne. Sorowe nomo lo yo seni nomo lo au ani tatairowa. Meni ta peri au te'eyei su, peri topo lo ape kairefi a'i ne. Le ai peri au te'eyei. Le peri topo lo se lu taune lo marepi tatai aniyei. Ei, sorowe nomo lo yo seni nomo lo tatai aniyei. Sorowe nomo lo apou a'i ne. Meni ta yehe tewi oso a'i se awei pani erasi a'i fu meteyei su, ipo pani ti sero'o po'uteyei.

[6]Sorowe nomo lo yehe wou a'i ne. Yo seni luwaru a'i eito eite ahi nomo lo se au te'esiya. Yo seni luwaru werese a'i ahi sahe tu au te'esiya. Yo seni luwaru a'i ahi sahe heneyei su, lowe etiri tewi oso a'i ne. Nowe me'iye se yo seni luwaru a'i ape erasi a'i heneraiyei. Yo seni luwaru a'i ape tahe pa'are nomo lo au luwaruweyei. Nomo yo seni luwaru a'i ahi sahe heneyei ape, umasiyei su, marepi hepene werese nomo lo au luwaruwe po'uteyei. Yo seni luwaru werese a'i yehe omo ma'e fai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Etiri werese ipo ma'e irosiya ape, fe, iro woru, awiye, haru, irowe apou ape, etiri werese sa'i erasi sahe irosiya ape, etiri ape mo ta'i ta'i a'i lu lai fara'u omo sahe au noweinoweiteyei. Etiri werese ape mo lu lo marepi unahi iroteyei. Lu ape mo etiri werese lowe wafei fara'u ti tawesiyei.

8Ahowa, lu werese lai sorowe towafi lowe lo wafei mino eiwerou ti tawesirowata. Ahowa, lowe sorowe towafi lowe lo au noweinoweirowata. Sorowe towafi lowe lo luwaru a'i tene! Sorowe towafi lo haru aimesi apou a'i ne. Haru aimesi meni ta tomuwei su, meni ape temeniyeyei. Sorowe aiwawe a'i ne.

9Ahi nomo lo se, nomo fara'u Owane Tai Pefine nomo lo ma'e au te'e wisereyesiya. Aiwawe a'i ahi nomo lo se, nomo fara'u lu tamo ma'e au te'e naruwei. Piyene awere? Owane Sitewi lai lu taune werese au ta'aneteye su, le hawowou lo wou a'i au ta'aneye. Lowe piyene lu taune tiyati ma'e au te'e narusiya awere?

10Peri ano wanure! Ahi ta'i a'i se meni ta Owane Sitewi ma'e au wisereyesiya. Sosu mo'o ahi aiwawe a'i se meni ape lu taune ma'e au te'e narusiya. Yo seni apou ape luwaru a'i ne. Ahi nomo lo se nomo peri hesi a'i apou ape au te'esiya. Serai fene yo seni apou ape owe ape irore.

11Sa'i pitomuwe ape lai sa'i hesi a'i wiraiyei awere? Sa'i wisere a'i wiraiyei awere? Sa'i horuse a'i wiraiyei awere? Ahowa, sa'i pitomowe sa'i ta'i pefine a'i wiraiyei.

12Aiwawe a'i me owarape lai me patiyawe so wou eiwerou ta'erowata. Aiwawe a'i wafei pameki me owarape so wou eiwerou ta'erowata. Owane Sitewi me owarape so ta'i a'i ta'eyei ne au ta'aneye. Serai Piyene ahi nomo peri hesi a'i apou ape au te'esiya awere?

Fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei su, fene marepi wisere a'i totete.

13Ane fene ma'e apou ei towerisiya. Fene marepi wisere a'i totesiya awere? Fene etiri tomu ne'ese so'oruwe tepa'asisiya awere? Fene marepi wisere a'i toteyei su, fene yo seni aseyaro wara'i a'i lu taune ma'e ironamite. Fene marepi momotei a'i se lowe ma'e au atuatute.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Ahowa, fene ai marepi erasi a'i totesiya su, sosu fene marepi towafi fene lo umasiyei ne totesiya su, fene marepi kuseriyei owe ape totete. Ahowa, fene peri wiyeme a'i ma'e owe ape au te'e arearete.

15Marepi fene lo eito eite Owane Sitewi ma'e fai ta'ama. Ahowa, marepi fene lo ape lu awei ma'e fai. Marepi eito eite Owane Sitewi lo omo hire ma'e fai ta'ama. Ahowa, marepi fene lo sepei luwaru a'i ma'e fai.

16Fene ai marepi totenamisiya su, sosu fene marepi towafi fene lo umasiyei ne totesiya su, yo seni fene lo meremereyesiya. Serai fene yo seni luwaru a'i umasinamisiya.

17Ahowa, marepi wisere a'i, Owane Sitewi lo omo hire ma'e fai ape, tutawe marepi aseyaro wara'i a'i ne. Sosu mo'o marepi wisere a'i ape marepi fetane a'i ne. Ai marepi se ta'ama. Lu taune tere'e ne tote wawesiyesiya. Marepi wisere a'i toteyei su, fene yo seni wara'i a'i umasiyei. Aiwawe a'i fene marepi hesiyei se tote ta'ame. Ahowa, fene peri wara'i a'i au te'eyei su, sosu fene yo seni luwaru a'i irowei su, fene yo seni luwaru a'i apou ape owe ape umasinamite.

18Meni ta marepi wisere a'i totesiya su, le fara'u meni tere'e ma'e apou te'eyei, “Ne ai marepi owe ape totere.” Meni ape yo seni apou ape irowei su, le meni wisere a'i ne. Meni tere'e ape peri lo wanu umasiyei su, le yo seni wisere a'i irowei. Etiri wisere a'i ne. Serai meni tere'e ape le lu tere'e tere'e ma'e marepi fetane a'i au irowei.

Jems 4

Fene ai marepi owe te'e te'ete.

1Sosu a'i pe ane peri tere'e fene ma'e au te'esiya. Ane ai peri fene lo wanusiya. Fene piyene ai peri te'e te'e tiyatisiya awere? Ai marepi werese ape lai marepi luwaru a'i, fene iroreme ape, ma'e fai. Marepi luwaru a'i ape lai marepi wisere a'i ai atu tiyatinamisiya.

2Fene menitani ta siye wisereyeyei su, fene menitani lo meni aine tera'eyei. Sosu fene etiri ta siye wisereyesiya su, fene etiri ta anirowata. Serai fene ai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marepi le ma'e totenamisiya. Fene le ma'e ai atunamisiya. Wanure! Yo seni apou ape luwaru a'i ne. Owane Sitewi apou totesiya, fene yo seni aseyaro ironamite. Serai fene Owane Sitewi ma'e apou te'e towerite. Ne marepi luwaru a'i ano ne au fareraiyete. Fene le ma'e peri apou ape te'e toweriyei su, le fene ma'e aurowa.

3Aiwawe fene Owane Sitewi ma'e etiri ta te'e toweriyei su, sosu fene etiri ape ani ta'ame. Piyene awere? Wanure! Fene marepi luwaru a'i se Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei su, Owane Sitewi fene ma'e aurowata. Owane Sitewi lai marepi fene lo siye so'oruwe tepa'asiye. Fene Owane Sitewi ma'e apou te'e toweriyei su, “Owane Sitewi, ne etiri ape ane ma'e aure. Ne ane ma'e auwei su, ane marepi wisere a'i totenamisiya.” Ahowa, Owane Sitewi lai marepi luwaru a'i fene lo siye ereisiya. Serai le etiri ta aurowata.

4Fene, tafa'e yo seni irowei ape, ane fene ma'e au te'esiya. Fene awei lo yo seni umasiyei su, fene Owane Sitewi ma'e ai atu tiyatiyei. Serai fene awei lo yo seni umasiyei ne toteyei su, fene Owane Sitewi ma'e ai atu tiyatinamiyei.

5Peri eite wiyeme a'i tene! Fene Owane Sitewi lo peri one towe lo sahe wanure! “Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i, Owane Sitewi lai nomo ma'e auwe ape, le marepi nomo lo papu ironamisiya. Le a'i lai marepi nomo lo au noweinoweinamisiya. Le marepi tere'e tere'e ma'e ai atunamisiya.” Le apou te'esiya, “Ane marepi hepene fene lo papu ironamisiya su, fene marepi tere'e tere'e owe ape umasite.” Serai fene apou owe ape totere, “Owane Sitewi lo peri sitewi se ta'ama.”

6Ahowa, le a'i lai nomo ma'e ferafereiyei lo erasi a'i aunamisiya. Owane Sitewi lo peri apou te'esiya, “Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e marepi kuseriyei iroteye ape, ai atunamisiya. Ahowa, le a'i lai lu taune ma'e marepi towafi lowe lo hi ani fu ararosiya ape, ferafereiyei lo aunamisiya.” *Snd* 3:34

7Serai ane fene ma'e au te'esiya, fene Owane Sitewi unahi sahe fu ironamite. Fene sepei luwaru a'i Satan ma'e ai atu tei kairefiyenamite. Fene sepei luwaru a'i Satan ma'e tei kairefiyenamiyei su, le fene me'iyeni ma'e atati tei arunatirowawe, atoweiye iterotirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Fene Owane Sitewi ma'e ataheyeraiyei su, le a'i lai fene ma'e ataheyeraiyei. Fene, yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, fene yo seni luwaru werese a'i ape ne me'iyeni ma'e fu atati arute! Fene marepi hesiyei se totenamisiya ape, fene yo seni aseyaro wara'i a'i fu irote.

9Fene yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, fene luwei erasi a'i fu ironamite. Fene marepi orese a'i fu teritenamite. Fene owe ape niyeyeite. Yo seni luwaru werese a'i fene lo ne, fene luwei erasi a'i ironamite. Marepi wisere a'i fene lo ne, fene marepi orese a'i ma'e atati totete. Ei, fene yo seni luwaru werese a'i fene lo hi ani ararote.

10Fene Owane Sitewi ma'e si tame aiyeyei ne toteyei su, fene marepi towafi fene lo hi ani ararote. Fene marepi fene lo hi ani ararowei su, Owane Sitewi lai iyape fene lo ei ani aroweyei.

11Sosu a'i pe kaiyemo mo, fene lu taune tere'e ma'e owe ape te'e naruwei. Meni ta meni tere'e ma'e te'e naruwei su, le Owane Sitewi lo yo peri ma'e ai atu fiyariyei. Meni ta meni tere'e ma'e yo seni lo au hese eti ereiyei su, le Owane Sitewi lo yo peri ma'e au hese eti ereiyei. Fene Owane Sitewi lo yo peri ma'e au hese eti ereiyei su, fene Owane Sitewi lo yo peri ape umasi ta'ame. Ahowa, fene Owane Sitewi lo yo peri au hese eti ereiyei siye meni ne.

12Owane Sitewi ta'i a'i lai yo peri werese lo nomo ma'e auwe. Le ta'i a'i lai yo seni werese nomo lo au hese eti ereisiya. Le a'i lai fene ma'e marepi hepene he'i auwei. Aiwawe a'i le a'i lai fara'u nomo aine tera'eyei. Serai fene lu taune tere'e lo yo seni au hese eti ereirowata. Ahowa, fene yo seni eito eite owe ape te'e narunamite.

Fene marepi kuseriyei fene lo au te'ete.

13Fene ma'aru wiyawi ani siye lu, peri ano wanure. Fene apou eiyei su, “Nowe pereye awere? Nowe aperi awere? Ane omo tere'e ma'e iyei. Ane nowe iyu menei ta'i a'i ironamiyei. Ane etiri tomu ne'ese eteyei ne. Sosu ane ma'aru tomu ne'ese aniyei.”

14Wanure! Fene aperi piye etiri ta iro heneraiyei awere? Eiwerou su, fene temeniyeyei awere? Fene etiri ape mo so'oru ta'ama. Fene aitu sapu omo sahe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

napetu ape, wou a'i ne. Pereye a'i aitu sapu sato irosiya. Nowe me'iye oso a'i su, aitu sapu werese po'utesawiyei.

15Ahowa, fene marepi towafi fene lo owe ape tote umasite. Fene peri ape apou te'ere, “Ane Meni Owane Pefine a'i lo marepi umasisiya. Le ane ne apou toteyei su, “Nowe aperi ne sato iroteyei.” Serai ane fara'u wiyawi ano aniyei. Le ane ma'e apou au te'eyei su, “Ne wiyawi eite pei irore.” Serai ane fara'u wiyawi ape fu irowei.

16Wanure! Pereye fene marepi kuseriyei fene lo au te'e fiyarisiya. Yo seni apou ape luwaru a'i tene.

17Serai ane peri ta fene ma'e au te'esiya. Fene yo seni aseyaro wara'i a'i so'oruwe tepa'asiye. Sosu fene yo seni aseyaro wara'i a'i iro ta'ame su, fene yo seni luwaru a'i irowei.

Jems 5

Lu taune, ma'aru etiri ne'ese irosiya ape, weiyai!

1Sosu a'i pe fene werese, ma'aru etiri tomu ne'ese irosiya ape, ane fene ma'e au te'esiya. Nowe me'iye su fene marepi orese erasi a'i teritenamiyei. Fene luwei erasi irote. Fene etiri luwaru orese a'i teriteyei su, fene fofowei erasi a'i ne hare utete.

2Etiri werese a'i fene lo uwase tepa'asiyei. Ipari tahe werese fene lo aseye mowa'i lai a po'uteyei.

3Ma'aru werese fene lo fene ani fu ta'uwe aniye ape, werese uwase papa'uweyei. Lu taune tomu ne'ese ma'aru werese papa'u a'i fene lo siyeyei su, lowe fene ne apou toteyei, “Sawi amou! Meni ape siyere! Le ma'aru tomu ne'ese ani fu ani ta'uwe aniye. Ma'aru werese lo uwase papa'uwe po'uteye. Le etiri ta eterowata. Le meni luwaru a'i ne.” Ma'aru papa'u a'i fene lo yehe wou a'i ne. Yehe ape lai tahe fene lo tiyei su, fene fofowei erasi a'i teriteyei. Apou aiwawe a'i ma'aru fene lo lai fofowei erasi fene ma'e au irowei. Fene ma'aru etiri tomu ne'ese ani fu ta'uwe ani tepa'asiye. Etiri ape mo nowe ye'ewi se uwase papa'uwe po'uteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4Fene ma'aru etiri tomu ne'ese irosiya ape, lu tamo eteye su, fene lai lowe werese ma'e te'e areareye. Fene lai ereti fene lo sahe ma'aru tewi lowe lo aniteye. Wanure! Lowe fene ma'e ma'aru lowe lo ne ai peri se hareyei erasi uteye. Lu taune awei fene lo lo'u ta'eye ape, lowe fene ma'e ai peri uteye. Hareyei erasi lowe lo uteyei su, Owane Pefine a'i lai peri no'u lowe lo wanu tepa'asiyei. Le a'i lai yo seni luwaru a'i tote tawesinamirowa.

5Fene awei sato ironamiteye su, fene etiri tomu ne'ese ta'uwe aniye. Wesi fene lo erasi wiyeme a'i ne. Fene marepi towafi fene lo umasiteye. Fene apou totesiya, “Ane etiri tomu ne'ese irosiya. Ane marepi wisere a'i totenamisiya. Ane fara'u marepi luwaru a'i tote umasiyei.” Fene fe omowe wou a'i ne. Sosu fe erasi piyo'u a'i heneraiyei su, lu tamo eine se neiyei. Sosu fe lo'u ene ateyei. Fene lai fe omowe wou a'i ne. Nowe me'iye se, Owane Sitewi lai fene aine tera'eyei.

6Fene lai lu wara'i a'i au hese eti ereiye. Fene lowe ne peri areareye. Fene lowe ma'e eiye, “Fene fu temeniyere.” Lowe fene ma'e peri ta itiya'u au te'erowata.

Peri apou ape au te'e wisereyesiya.

7Sosu a'i pe kaiyemo mo, fene peri ano wanure! Nowe me'iye se marepi orese a'i fene ma'e heneraiyei. Fene kairefi a'i teite. Nowe tase Meni Owane Pefine nomo lo lai si tame itorairowa. Nomo le ne fu ninawete. Apou a'i meni ta awei lo sahe one, sawi yehe sameyei. Le mi mi tomu ne'ese ninawe ninaweteye. Nowe me'iye su, one, sawi lo'u ta'eye. Fene aiwawe a'i. Fene Meni Owane Pefine a'i ne ninawete.

8Wanure! Owane Jisas si tame itoraiyei ape, nowe ape ataheyewa. Fene marepi fene lo au kairefiyete. Fene marepi fetane a'i irote. Sosu fene le ne ninawete.

9Meni ta peri luwaru a'i fene ma'e au te'eyei su, fene le ma'e ai peri itiya'u owe ape au te'ere. Fene meni ape lo yo seni owe ape au hese ereire. Fene le ma'e au hese ereiyei su, Meni Owane Pefine lai fene ma'e au hese eti ereiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wanure! Meni Owane Pefine lu taune werese lo yo seni au hese ereiyei ape, ataheyeraiwa.

10Kaiyemo mo, tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese ne, fene yo seni lowe lo totere. Nowe tomu ne'ese lu tamo lowe ma'e au luwaruweteye su, lowe kairefi a'i teiteye. Sosu lowe yo seni aseyaro a'i ironamiteye. Fene yo seni apou ape lowe lo fu umasite.

11Lu ape mo, lowe lai fofowei erasi a'i teriteteye. Sosu lowe Owane Sitewi lo marepi ne kairefi a'i teinamiteye. Serai nomo lowe ne apou te'esiya, “Lu ape mo wisere a'i ne!” Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo one towe sahe meni ta iyape Jop, fene meni ape lo peri heneruwe wanuwe awere? Le marepi orese tomu ne'ese a'i teritenamiteye. Sepei Satan lai nohuweripi awaripi lo au luwaruweye. Le enite kairefi a'i tahe werese lo sahe au fuwe. Etiri werese lo yehe ti sero'o po'uteye. Weiya! Etiri orese tomu ne'ese meni ape au napetu luwaruweye su, le Owane Sitewi lo ne kairefi a'i teinamiteye. Sosu etiri orese a'i po'uteye su, Owane Sitewi lai le ma'e marepi ferafereiyei lo auwe. Le meni ape etiri wisere tomu ne'ese si itiya'u tame auwe.

12Kaiyemo mo, fene peri ano wanu etire! Fene peri ta te'e naneiyei su, fene apou owe au te'ere, “Ane omo hire ma'e lo iyape ane peri te'e naneisiya.” Aiwawe fene owe au te'ere. Awei lo iyape se ane peri te'e naneisiya, sosu iyape tere'e tere'e se ane peri te'e naneisiya. Ahowa, fene peri te'e naneiyei owe ape au te'ere. Fene apou toteyei su, “Ane etiri ape au irowei.” Serai fene apou fu eire, “Ei, ane etiri ape irowei.” Sosu fene apou toteyei su, “Ane etiri ape irowei ta'ama.” Serai fene apou fu eire, “Ahowa, ane etiri ape irowei ta'ama. Fene marepi hesiyei se toteyei su, Owane Sitewi lai marepi fene lo au hese ereiyei.”

Jems apou eisiya, fene Owane Sitewi ma'e au te'enamite.

13Sosu a'i pe lu taune tamo fene mase irosiya ape, marepi orese a'i teritesiya awere? Lowe Owane Sitewi ma'e marepi orese ape ne au te'e towerire. Lu taune tamo marepi nine'isiya awere? Lowe Owane Sitewi ma'e omoyawi ahi wisere a'i fu irote. Owane Sitewi lo iyape ei ani arowere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[14]Lu taune tamo, fene mase irosiya ape, u tahe irosiya awere? Lowe Owane Sitewi lo wesi lu owane fu ei anire. Serai lowe aiyeyei su, lowe meni u tahe se ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriyei. Owane wiyeme lo iyape se, lowe lai tuwai sa'i tahe lo sahe au teineyei.

[15]Sosu lowe Owane Sitewi ne tote tawesisiya ape, lowe meni ape ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriyei su, Owane Sitewi lai peri lowe lo wanuwei. Le meni ape u tahe se irosiya ape, au fara'uweyei. Meni ape yo seni luwaru a'i irowe su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lo au sasari pamoweyei.

[16]Serai ane fene ma'e au te'esiya. Fene yo seni luwaru a'i fene lo lu feni tiyati fene lo ma'e au te'e areiyere. Sosu lowe fene ne Owane Sitewi ma'e au te'e toweriyei. Serai Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo au fara'uweyei. Meni aseyaro wara'i ta Owane Sitewi ma'e au ei toweriyei su, Owane Sitewi lai meni ape lo peri wanuwei. Serai etiri tomu ne'ese henerairowa.

[17]Tu naifa weriyei meni ta iyape, Elaija, le meni nomo aiwawe a'i ne. Nowe tase le Owane Sitewi ma'e apou ei toweriye, “Ane ne ma'e peri ta ei towerisiya. Ne sa'i hi ma'e owe ape eimawe arosawire.” Owane Sitewi lai Elaija lo peri wanuwe. Serai iyu menei hesi heta, yame ereti feni werese feni ta'i a'i sa'i awei pani werese sahe itorai ta'ama.

[18]Sosu Elaija Owane Sitewi ma'e apou ei toweriye. “Owane Sitewi, ne fara'u sa'i hi awei se ito eimawe arosaire.” Owane Sitewi lai ni'arawe ma'e ei perati fiyariyewe, sa'i erasi hi awei pani se itorai. Serai me lo'u tomu ne'ese ta'eteye.

[19]Kaiyemo mo, lu taune tamo, fene irosiya ape, Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i me'iyeni ma'e atati awetowei su, sosu yo seni luwaru a'i irowei. Sosu meni tere'e ta lai meni ape, yo seni luwaru a'i irowei ape, Owane Sitewi ma'e si tame hene aitaiyei.

[20]Fene peri ano wanu etire! Meni ta yo seni luwaru a'i irowei su, sosu meni tere'e ta le Owane Sitewi ma'e si tame hene aitaiyei. Owane Sitewi lai meni ape lo yo seni luwaru a'i au sasari pamoweyei. Meni ape meni yo seni luwaru a'i irowe ape, au pati ferafereiyei. Meni ape lo hepene temeniye ta'ame. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i tomu ne'ese lo au sasarisawirowa. Ane Jems, one towe eite fene ma'e lese ausawisiya. Peri tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Pita

1 Pita 1

Pita lu taune werese eriteye.

[1]Ane Pita Jisas Krais lo wiyawi ta'ane siye meni. Tu naifa le lai ane ariariyeye. Le lai ane peri lo au te'eyei ne eimawesawi. Ane one towe eite Owane Sitewi lo lu taune fene omo sitewi towafi lowe lo arunatiyewe, omo tere'e tere'e sahe faiyewe, irosiya. Fene lu taune omo pani Pontus sahe, sosu pani Galesia sahe, sosu pani Kapadosia sahe, sosu pani Esia sahe, sosu pani Bitinia sahe, ane fene ma'e one towe eite ausawisiya.

[2]Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai fene werese siye so'oruweteye. Le fene te'i lu taune aseyaro wara'i a'i fa heneraiyei ne ariariyeye. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i wiyawi ape ironamisiya. Fene Jisas Krais lo peri wanu tote tawesi umasiteye su, le fene ma'e fisa'i topo lo se sa'i ani tanipase fiyariye. Yo seni luwaru werese a'i fene lo au sasari tepa'asiye su, serai fene Jisas Krais lo marepi fu umasinamite. Owane Sitewi lai fene ma'e marepi ferafereiyei lo, aiwawe a'i fetane a'i lo erasi wiyeme a'i aurowa.

Marepi hepene he'i wiyeme a'i nomo ne hire omo se yaro ninawesiya.

[3]Owane Sitewi lai nomo werese ma'e seremareyeyei lo aunamiteye. Serai nomo marepi hepene norohu he'i a'i henerai. Le Jisas Krais tapiye fisiye sahe si tame ta'ane norohuwe sineye su, le nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwewe, nomo le ne ninawenamisiya. Serai nomo werese Owane Sitewi, nomo lo ne Owane Jisas Krais lo tai nomo lo iyape lo pei ei ani arowete.

[4]Owane Sitewi lai nomo au ariariye tepa'asiye. Sosu le nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwe. Le nomo omo hire ma'e hene anirowa. Nomo omo hire ma'e wirowa su, nomo, etiri werese ape le te'e naneiye ape, nomo ma'e aurowa. Etiri ape mo aseyaro wara'i a'i ne. Lowe uwaserowata. Ahowa, etiri werese ape mo mi mi pasi pasi tei ironamitorowa.

[5]Fene lai Krais ne tote tawesi umasisiya. Serai Owane Sitewi lai fene kairefi lo se au noweinoweisiya. Le lai fene mi mi pasi pasi au noweinoweiteyei. Serai nowe ye'ewi su, Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e amerame a'i au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atuaturowa. Le lu taune, le ne tote tawesiteye ape, omo hire ma'e hene ani wirowa.

6Serai fene werese marepi wisere a'i irore. Fene awei sato irosiya su, fene marepi orese a'i teritesiya. Ahowa, fene nowe oso a'i se, marepi orese a'i teritesiya. Fene marepi orese a'i teritesiya su, fene Owane Sitewi ne totenamite. Serai fene marepi wisere a'i ironamirowa.

7Piyene fene marepi orese a'i teritesiya awere? Owane Sitewi lai tote tawesiyei fene lo siye so'oruwesiya. Tote tawesiyei fene lo kairefi a'i irosiya awere? Marepi orese a'i fene ma'e heneraiyei su, fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo ape awera'iyenatiyei awere? Apou wou a'i gol totere. Meni ta gol yehe sahe leiyei su, le gol wiyeme a'i siye so'oruweyei. Ahowa, lu tamo gol werese fara'u au ani luwaruwe po'uterowa. Tote tawesiyei fene lo gol hi ani fu ararosiya. Tote tawesiyei fene lo mi mi pasi pasi tei uwateyenamitorowa. Nowe ye'ewi se, Owane Sitewi lai Jisas lu taune ma'e amerame a'i au atuaturowa. Nowe ape se le fene ma'e iyape erasi a'i aurowa. Le fene ma'e au eirowa, “Yo seni fene lo aseyaro wara'i a'i ironamiteye.” Le fene ma'e mi erasi a'i aurowa.

8Fene Owane Jisas Krais siye ta'ame. Ahowa, fene le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Fene pereye nowe eite se, fene le siye se ta'ame. Ahowa, fene le ne tote tawesi umasinamisiya. Serai fene nine'iyei erasi a'i le ne totesiya. Nine'iyei erasi a'i fene lo erasi wiyeme a'i irosiya. Fene ahi se eiwerou au te'erowata. Nine'iyei ape Owane Sitewi lo mi erasi a'i teme'eriyesiya.

9Fene le ne tote tawesisiya su, le lai fene omo hire lo ma'e hene wirowa. Serai fene le mase mi mi pasi pasi ironamitorowa.

10Marepi hepene he'i a'i Owane Sitewi lai fene ma'e auwe ape ne, Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese peri ape ne au te'eye. Lowe apou leseye, “Nowe tase Owane Sitewi lai awei sahe itorairowa. Le yo seni luwaru a'i fene lo au ani sasari pamowerowa. Sosu lowe ma'e marepi hepene he'i norohu a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aurowa.” Owane Sitewi lo peri au te'esiye lu ape mo Owane Sitewi ma'e apou te'eye, “Ne peri no ape nomo ma'e au atuatu areiyere.”

11Tu naifa weriyei Krais itorai ta'ame su, Krais lo hepene lu ape mo ma'e peri lo ape au te'e areiyeteye. Le apou au te'eteye, “Meni Krais nowe tase awei sahe itorairowa su, le fofowei erasi teriterowa. Sosu le Krais ma'e iyape erasi a'i ei ani arowerowa.” Lu tewi ape mo lowe apou te'e toweriteye, “Eiwerou su etiri ape henerairowa awere? Meni ape Krais le eiwerai awere?”

12Owane Sitewi lai lowe ma'e au te'eye, “Peri ano ape fene au te'eye ape, fene etiri ape henerai siyerowata. Ahowa, peri ano ape nowe me'iye su henerairowa. Lu taune tamo peri ano ape wanurowa su, lowe Krais ne wanu so'oruwerowa. Peri ano ape lai lowe au pati anirowa.” Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo awei hi ma'e eimawe arosai. Sosu Owane Sitewi lo wiyawi ani siye lu ape fene ma'e peri heneruwe ape au te'e areiyeteye. Peri ape Owane Sitewi lai hi ma'e au te'e arosai ape, Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ape mo, lowe peri ape wanu so'oruwereme. Ahowa, lowe peri ape wanu so'oruwerowata.

Fene lu taune werese yo seni wara'i a'i irote.

13Serai nowe weriyei weriyei marepi fene lo ta'uwe naneite. Fene yo seni fene lo siye etite. Ferafereiyei lo etiri werese Owane Sitewi lai fene ma'e aurowa ape, fene marepi tote eti tawesite. Nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai Jisas lu taune ma'e amerame a'i au atuaturowa su, fene etiri werese ape mo aniyei ne ninawenamite.

14Tu naifa fene awei lo yo seni umasiteye. Fene awei lo yo seni umasiteye su, fene marepi aseyaro a'i ape so'oru ta'ama. Ahowa, pereye nowe eite se fene Jisas Krais lo yo seni umasinamisiya. Fene Owane Sitewi lo eimane ne. Serai fene Owane Sitewi lo peri werese fu wanu umasite. Fene awei lo yo seni werese si owe umasite.

15Owane Sitewi lai fene ariariyeye ape, le meni wara'i a'i wiyeme a'i ne. Serai fene etiri werese irorowa ape, fene yo seni aseyaro irote.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Piyene awere? Wanure! Tu naifa meni ta Owane Sitewi lo one towe sahe apou leseye, “Owane Sitewi apou eiye, Yo seni marepi werese ano wara'i wiyeme a'i ne. Serai fene aiwawe a'i yo seni marepi aseyaro fu ironamite.” *Wkp* 11:44-45; 19:2; 20:7

17Fene Owane Sitewi pefine ne apou au te'esiya, “Ne Tai Pefine nomo lo ne.” Owane Sitewi lai lu taune ta'i ta'i a'i lo yo seni werese aiwawe a'i siye eti ereiyei. Serai fene awei sato irosiya su, fene yo seni fene lo ne marepi erasi a'i tote etire. Fene Tai fene lo ne atoweiye a'i ironamite.

18Fene peri eite so'oruwesiya! Tu naifa ya'ariyei fene lo awei lo yo seni umasinamiteye. Lowe awei lo yo seni umasiteye su, lowe marepi hepene he'i ani ta'ame. Awei lo yo seni yahowa'i a'i lowe lo fene ma'e henerai. Serai Jisas Krais hi awei ma'e itorai su, le yo seni luwaru a'i fene lo ma'aru se ete ta'ame. Ma'aru werese uwase po'uterowa.

19Ahowa, Jisas Krais me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo Jisas lo fisa'i se eteye. Fisa'i lo ma'aru werese ani fu arowei. Owane Sitewi lai Jisas lo fisa'i wisere a'i aniye su, le fisa'i lo se lu taune werese lo yo seni luwaru a'i eteye. Jisas le yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Serai le fe sipsip wara'i a'i wou a'i ne.

20Tu naifa weriyei weriyei Owane Sitewi awei pani werese ta'ane ta'ame su, Owane Sitewi Meni Krais lu taune lo yo seni luwaru a'i ete aniyei ne ariariyeye. Pereye nowe eite se le hi awei ma'e amerame a'i fene au pati ferafereiyei ne itorai.

21Fene peri lo wanu umasinamiteye su, fene Owane Sitewi ne tote anite tawesi umasinamiteye. Owane Sitewi lai Jisas fisiye sahe si tame ta'ane norohuwe hene aniye. Le le ma'e iyape erasi a'i auwe. Serai fene Jisas lo yo seni umasiteye su, fene Owane Sitewi ne tote tawesiteye. Sosu fene le ne ninawesiya. Le fene omo hire lo ma'e hene wirowa.

22Fene Owane Sitewi lo peri wanu umasiye su, marepi hepene fene lo aseyaro a'i henerai. Serai fene ahi yahowa'i se lu taune ma'e apou owe ape te'ere,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.” Ahowa, fene lu taune werese marepi fene lo se marepi erasi a'i tote wawesiyenamite.

23Mai fene lo fene auteiye su, fene temeniyerowa. Ahowa, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i norohu a'i auwe su, hepene he'i a'i ape temeniyerowata. Ahowa, fene mi mi pasi pasi weriyei tei ironamitorowa. Marepi hepene he'i a'i fene lo Owane Sitewi lo peri pefine a'i ma'e fai. Owane Sitewi lo peri pefine a'i ape lai mi mi pasi pasi weriyei tei ironamisiya. Aiwawe a'i peri ape lai marepi hepene fene lo papu ironamisiya.

24Tu naifa Owane Sitewi lai one towe sahe apou te'eye, “Lu taune werese senarepe wou a'i ne. Yo seni wisere a'i lowe lo senarepe su wou a'i ne. Senarepe werese foro'oweyei. Senarepe su aiwawe a'i winetaiyei.

25Ahowa, Meni Owane Pefine a'i lo peri werese mi mi pasi pasi weriyei ironamisiya.” *Ais* 40:6-8 Owane Sitewi lo peri pefine a'i ape lu tamo fene ma'e au te'e areiyeteye ape, peri ape lai Krais lo peri heneruwe wisere a'i ne.

1 Pita 2

1Meni Owane wiyeme lo peri mi mi pasi pasi ironamisiya. Serai nomo yo seni luwaru werese a'i fu arosawire. Fene peri wawero owe ape te'ete. Fene marepi owe ape arearete. Fene marepi hesi a'i owe ape totete. Aiwawe a'i fene apou eiye, “Ane meni wisere a'i ne.” Sosu nowe me'iye su, fene yo seni luwaru a'i irowei. Marepi fene lo tote arearesiya. Fene etiri ta owe ape siye wisereyete. Sosu fene lu taune ma'e owe ape te'e narute.

2Fene meni owane Jisas lo peri wanu umasiye su, fene eimane osu wou a'i henerai. Mai meni eime ta auteiyei su, meni eime ape lai mo'u ayei ne lu tatai eteyei. Fene eimane osu aiwawe a'i ne. Fene Jisas lo peri he'i a'i wanu umasisiya su, fene Owane Sitewi lo peri mai lo mo'u wou a'i ayei ne lu tataisiya. Fene Owane Sitewi lo peri wanuwei su, fene lu taune erasi a'i henerai. Sosu le nowe mo'o su nomo omo hire lo ma'e hene wirowa.

3Peri ape wiyeme a'i ne. Fene meni owane wiyeme lo ferafereiyei teriteye su, fene Owane Sitewi lo peri werese ape mo tote umasinamite.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Krais tapiye norohu aiwawe a'i ne. Sosu lu taune ariariyeye ape.

4Fene Meni Owane Jisas ma'e fa aiyere! Le wesi me tou tutawe wou a'i ne. Le hepene se mi mi pasi pasi weriyei ironamisiya. Lu taune tomu ne'ese le ne apou te'eye, “Meni ape luwaru a'i ne. Nomo le ani fu arosawiyei.” Ahowa, Owane Sitewi lai meni ape ariariyeye. Le Owane Sitewi lo nihe se meni tutawe henerai.

5Fene lai le aiwawe a'i ne. Fene wesi me tou kairefi wou a'i henerai. Owane Sitewi lai fene anirowawe, Owane Sitewi lo wesi wisere a'i ta'anerowa. Fene meni au hese erei siye meni aseyaro henerairowa. Serai fene Jisas lo iyape se marepi hepene fene lo Owane Sitewi ma'e au hese ereirowa. Owane Sitewi lai marepi hepene fene lo, fene au hese ereirowa ape, le marepi wisere a'i se ani nine'irowa.

6Tu naifa weriyei meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe leseye. Wanure! “Ane meni ta ariariyeye. Le wesi me tou tutawe wou a'i ne. Ane omo ano hire sahe wesi ta ta'anerowa. Omo ape iyape eiyei Saion. Wesi me tou ape wisere a'i ne, le wesi me tou tutawe heneraiyei. Lu taune tamo meni ape ne wanu tote tawesiyei su, lowe le ne neritase a'i iro ta'ame. Marepi lowe lo wisere a'i totenamiyei.” *Ais* 28:16

7Le lai meni wisere pefine a'i ne. Fene Owane Sitewi lo peri pefine a'i tote tawesisiya ape, le lai fene ne au pati ferafereiyei ne itorai. Ahowa, lu taune tamo le ne tote tawesi ta'ame ape, le me tou luwaru wou a'i henerai. “Wesi ta'ane siye lu lai, wesi me tou luwaru a'i siyeye su, lowe wesi me tou ape ani fusawi. Ahowa, meni ta me tou kairefi a'i siyeye su, le me tou tutawe henerai.” *Sng* 118:22

8Sosu meni tere'e Owane Sitewi lo peri one towe sahe leseye, “Meni ape Owane Sitewi lai ariariyeye ape le wesi me tou kairefi wou a'i ne. Lu taune tamo me tou kairefi a'i ape se lowe apine ato tewiye awei sahe winetaiyei. Lowe le siyeyei su, lowe le ne neritaseyeye.” *Ais* 8:14-15 Piyene awere? Lowe Owane Sitewi lo peri wanuwe su, lowe Owane Sitewi lo peri arisinamisiya. Winetaiyei lowe lo ape, Owane Sitewi lai lo ne ariariyeye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Ahowa, fene lu tewi ape mo wou ta'ama. Fene werese Owane Sitewi lai lu tewi lo ariariyeye. Fene meni owane tutawe lo wiyawi siye lu taune tewi ne. Owane Sitewi lo au heseyei lu taune ne. Fene lu tewi wara'i a'i ne. Fene Owane Sitewi lo lu tewi henerai tepa'asiye. Fene Owane Sitewi lo lu tewi ironamisiya su, fene lu taune werese ma'e Owane Sitewi lo marepi wisere a'i fu au te'e fiyarire. Tu naifa fene pasi a'i ironamiteye. Fene yo seni luwaru a'i ironamiteye. Ahowa, Owane Sitewi lai fene pasi lo yo seni luwaru a'i nowe ma'e ei aniye. Le lai fene mitaiyeyei lo yo seni aseyaro a'i irowei ne ei aniye.

10Tu naifa fene werese lu tewi yahowa'i ne. Ahowa, pereye nowe eite se fene Owane Sitewi lo lu tewi henerai. Tu naifa Owane Sitewi fene ma'e au seremareye ta'ame. Pereye nowe eite se Owane Sitewi lai fene ma'e au seremareyeye.

11Kaiyemo, ane fene ma'e peri kairefi a'i au te'esiya. Fene lu taune omo eyeri ma'e fai wou a'i ne. Serai lu taune tomu ne'ese yo seni fene lo so'oru ta'ama. Serai ane fene ma'e peri kairefi a'i au te'esiya. Fene tafa'e yo seni owe ape irote. Yo seni ape tahe pa'are marepi fene lo au luwaruweteyei.

12Lu taune tomu ne'ese Jisas lo yo umasi ta'ame. Lowe yo seni fene lo peri luwaru a'i te'e naruwei su, fene yo seni aseyaro a'i fu irote. Sosu lowe yo seni wara'i a'i fene lo siyeyei su, lowe yo seni wara'i a'i fene lo marepi se tote tawesi umasiyei. Jisas hi awei ma'e itorairowa su, lowe Owane Sitewi lo iyape ei ani arowerowa.

13Wanure! Fene awei lo lu owane werese lo peri wanu umasite. Fene awei lo lu owane lo peri wanu umasiyei su, fene meni owane pefine nomo lo iyape ei ani aroweyei. Ei, awei lo meni owane tutawe, fene peri lo fu wanu umasite. Le meni erasi kairefi a'i ne. Le lu taune werese au noweinoweisiya.

14Awei lo lu owane tere'e lowe awei pani tewi a'i tewi a'i au noweinoweisiya. Awei lo meni owane tutawe lu taune ma'e eimawesawi. Lu taune tamo yo seni luwaru a'i irowei su, le meni owane ta yo seni luwaru a'i lowe lo au fareraiyeyei ne eimawesawiyei. Lu taune tamo yo seni aseyaro a'i irowei su, le lowe ma'e peri wisere a'i ausawiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Sosu fene yo seni aseyaro a'i irowei su, fene Owane Sitewi lo marepi umasiyei. Fene yo seni aseyaro a'i irowei su, fene lu meremereye a'i lo peri einamiyei. Serai lowe fene ne te'e narurowata.

16Owane Jisas Krais yo seni luwaru a'i fene lo si ete hene aniye. Serai fene Owane Sitewi lo lu taune tewi henerai. Fene yo seni luwaru a'i unahi owe ape irote. Fene apou owe ape te'ere, “Ane Owane Sitewi lo lu tewi a'i ne. Serai ane fara'u yo seni luwaru a'i irowei.” Ahowa, fene apou owe ape te'ere. Fene Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i siye lu taune ne.

17Fene marepi wisere a'i lu taune werese ma'e totete. Lu taune werese Jisas lo yo umasisiya ape, fene lai lowe ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Aiwawe a'i fene Owane Sitewi ne marepi wisere a'i se atoweiyete. Awei lo meni owane tutawe, fene le ne marepi wisere a'i totete.

18Ane wiyawi yahowa'i siye lu taune ma'e au te'esiya. Fene wiyawi meni owane fene lo lo peri wanu umasite. Fene peri lowe lo wanu umasiyei su, fene marepi wisere a'i lowe ma'e totete. Wiyawi lu owane tamo wisere a'i ne. Lowe tamo fene ma'e marepi fetane a'i au iroteye. Aiwawe a'i wiyawi lu owane tamo marepi orese a'i fene ma'e au irowe. Serai ane fene ma'e tame te'esiya. Fene wiyawi lu owane werese ma'e marepi wisere a'i totete.

19Fene yo seni aseyaro a'i ironamiyei su, sosu meni owane fene lo feni ma'e au luwaruweyei su, fene Owane Sitewi lo marepi tote umasite. Wiyawi meni owane lai fene ma'e au luwaruweyei su, fene kairefi a'i teite. Fene le ma'e etiri luwaru a'i ta itiya'u owe ape irore. Owane Sitewi lai yo seni wisere a'i fene lo siyeye su, le fene ne au ei wisereyeyei.

20Fene yo seni luwaru a'i irowewe, le tahe fene lo sahe wafei se aineyei su, fene le ma'e etiri ta luwaru a'i itiya'u au ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi fene ma'e au wisereyeyei awere? Fene yo seni wisere a'i irowei su, sosu wiyawi meni owane fene ma'e wafei se aineyei su, fene marepi fetane a'i iroteyei. Yo seni luwaru a'i ape, le fene ma'e au irowe ape, Owane Sitewi siyeye. Sosu le fene ma'e au ei wisereyeyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Krais Jisas lo yo seni aseyaro wa'ari a'i ne. Sosu le fofowei erasi a'i fene ne teriteye. Serai fene Krais lo fofowei erasi aiwawe a'i terite umasite. Ei, Owane Sitewi lai fene yo seni apou ape lo umasiyei ne ei aniye.

22"Le yo seni luwaru a'i iro ta'ame. Aiwawe a'i le peri wawero a'i ahi lo se au te'e ta'ame." *Ais* 53:9

23Lu tamo le au te'e naruwe su, le lowe ma'e etiri luwaru a'i itiya'u au te'e naru ta'ame. Le tahe sahe fofowei erasi a'i teriteye su, le ai peri luwaru a'i lowe ma'e au te'e ta'ame. Ahowa, le tahe pa'are hepene topo lo Owane Sitewi ereti se ma'e auwe. Ei, Owane Sitewi lai etiri werese wiyeme a'i se au hese ereirowa. Le yo seni lo wara'i a'i ne.

24Ei, Jisas Krais me tape'i sahe temeniyeye su, le yo seni luwaru werese a'i nomo lo tahe pa'are lo sahe eteye. Piyene awere? Nomo le ne tote tawesi umasinamisiya su, nomo yo seni luwaru werese a'i fa fu arosawinamire. Ei, nomo yo seni aseyaro wara'i a'i fu ironamire. Jisas me tape'i sahe fofowei erasi teriteye su, fene lu taune aseyaro a'i henerai.

25Nowe tomu ne'ese fene Owane Sitewi lo yo ma'e meremereye uweiteye. Fene fe sipsip wou a'i ne. Meni ta fe sipsip au noweinoweiyei su, fe sipsip yo amerame a'i sahe uweiteyei. Ahowa, fe sipsip au noweinowei siye meni ariye su, fe sipsip yo amerame a'i siyerowata. Lowe yo ma'e ta'i ta'i a'i meremereyeti fiyari howeiyei. Tu naifa fene fe sipsip lo yo seni aiwawe a'i iroteye. Pereye nowe eite se fene fe sipsip au noweinowei siye meni pefine a'i ma'e si tame fai. Le marepi hepene fene lo mi mi pasi pasi au noweinoweinamisiya.

1 Pita 3

Lu taune naituwei lo peri.

1Sosu a'i pe ane taune meni se ape ma'e au te'esiya. Fene, meni fene lo, lo peri wanu umasite. Wanure! Meni no Owane Sitewi lo peri umasi ta'ame su, le yo seni wisere a'i no siyeyei su, le yo seni no ne apou a'i toteyei, "Tani ano lo yo seni wisere a'i irosiya. Piyene le yo seni wisere a'i irowe awere? Ane marepi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo siye etiyei. Ane Jisas lo yo aiwawe a'i umasiyei awere?” Serai menitani ape peri eresene a'i su le meni lowe lo Jisas ma'e henetiyei.

[2]Le yo seni wara'i a'i no siyeyei su, le ne ne marepi wisere a'i toteyei. Ne meni fene lo unahi iroteyei su, meni fene lo Jisas ma'e wanu umasirowa.

[3]Taune, fene tahe werese owe ape lesere! Mato towe fene lo fene etiri tomu ne'ese sahe owe ape ti tawesire! Fene ni'aripe, ma'aru tomu ne'ese owe ape ani lesere! Ipari tahe wisere a'i owe ape ani asire!

[4]Ahowa, marepi hepene fene lo wisere a'i papu irosiya ape, fene yo seni aseyaro a'i au lesere. Fene ai marepi owe ape totenamite! Yo seni fene lo momotei a'i irote! Etiri wisere ape mo luwaru po'uterowata. Peri werese fene lo aiwawe a'i momotei a'i irote! Fene etiri werese ape mo irowei su, Owane Sitewi lo nihe se etiri ape mo ne, le tote wisereyeyei.

[5]Tu naifa weriyei taune tamo Owane Sitewi lo te'e naneiyei ape ninawenamiteye, lowe yo seni werese lowe lo aseyaro a'i iroteye. Lowe meni lowe lo peri wanu umasiteye. Lowe meni lowe lo unahi iroteye. Lowe yo seni aseyaro apou ape marepi hepene lowe lo au lesenamiteye. Yo seni werese lowe lo aseyaro a'i ironamiteye.

[6]Menitani ta'i iyape Sara, le meni lo, Abraham lo peri werese wanu umasiteye. Le Abraham ma'e apou eiye, “Ne meni owane ano ne.” Fene yo seni aseyaro apou ape irowei su, sosu etiri tamo atoweiye ta'ame su, fene Sara lo eimane wou heneraiyei.

[7]Sosu a'i pe ane lu taune ma'e au te'esiya. Tani fene lo kairefi se ta'ame. Kairefi no erasi a'i irosiya. Serai fene tani fene lo ma'e peri momotei a'i au te'ete! Tani fene lo Owane Sitewi lo yo umasiteye su, fene iyape lo ei ani arowete! Owane Sitewi lai fenesi marepi hepene he'i a'i auwe. Sosu fenesi mi mi pasi pasi ironamisiya. Fene tani fene lo au wisereye nine'iyei su Owane Sitewi lai etiri ape mo fene te'e toweriyei ape, fene ma'e itiya'u wanurowawe, aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Ane etiri tamo fene werese ma'e au te'esiya. Nomo werese marepi ta'i a'i tote tawesite! Meni ta, menitani ta marepi orese a'i teriteyei su, fene marepi ferafereiyei lowe ma'e au irote. Fene lu werese ne kaiyemo aiwawe a'i au irote! Fene lu taune werese au pati ferafereite! Sosu fene iyape towafi fene lo owe ape ei ani arowete! Fene etiri apou ape irowei su, Owane Sitewi lai fene ne au te'e wisereyeyei.

9Meni ta fene ma'e au luwaruweyei su, fene etiri luwaru a'i itiya'u owe ape irote! Meni ta peri luwaru a'i fene ma'e au te'eyei su, fene peri luwaru a'i itiya'u owe ape te'ete! Ahowa, meni ta peri luwaru a'i fene ma'e au te'eyei su, fene peri wisere a'i le ma'e itiya'u au te'ere! Piyene awere? Owane Sitewi lai fene etiri ape irowei ne ei aniye ape fene ma'e apou eiye, “Ane fene au pati ferafereiyei. Ane etiri wisere tomu ne'ese fene ma'e auwei.” Serai fene lu ape mo ma'e peri wisere a'i itiya'u au te'ete!

10Meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe leseye, “Meni apou toteyei su, ‘Ane marepi hepene he'i a'i fu aniyei. Ane marepi wisere a'i mi mi weriyei ironamirowa.’ Fene marepi apou ape toteyei su, fene peri luwaru a'i owe ape au te'ete! Aiwawe a'i fene peri wawero a'i owe ape au te'ete!

11Le yo seni luwaru werese a'i me'iyeni ma'e atati awetote! Sosu yo seni wisere a'i fu irote! Lowe lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite! Sosu lowe ma'e marepi fetane a'i aure! Lowe yo seni apou ape umasi irote!

12Piyene awere? Owane Sitewi lai lu taune werese yo seni wara'i a'i irosiya ape, le lai lowe siyesiya. Lowe Owane Sitewi ma'e etiri ta ei toweriyei su, le lai ei toweriyei lowe lo wanurowawe, etiri ape lowe ma'e aurowa. Lu taune yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lowe siye eti areiyeyei. Lowe ma'e ai marepi erasi a'i toterowa.” *Sng* 34:12-16

13Fene yo seni wara'i a'i ironamiyei su, eiwerai fene ma'e au luwaruweyei awere? Fene yo seni wara'i a'i ironamiyei su, lu tamo tere'e fene ma'e etiri tamo au luwaruwerowata.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Fene yo seni aseyaro a'i ironamirowa su, sosu lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, Owane Sitewi lai fene ma'e marepi wisere a'i auwei. Lowe fene ma'e au luwaruweyei ne toteyei su, “Fene lowe ne owe ape atoweiyere! Aiwawe a'i fene marepi orese a'i owe ape totere!”

15Meni Owane Krais marepi fene lo papu ironamite. Fene apou totere, “Meni Owane Krais le Owane tutawe nomo lo ne.” Fene mi mi werese Owane Sitewi lo peri totenamite. Serai lu tamo fene ma'e apou ei toweriyei su, “Piyene ne Owane Sitewi ne au pati ferafereiyei ne ninawenamisiya.” Ne fara'u Owane Sitewi lo peri lowe ma'e itiya'u au te'ere! Fene lowe ma'e Owane Sitewi lo marepi au te'eyei su, fene peri momotei a'i se lowe ma'e au te'ere! Fene yo seni wara'i a'i lowe ma'e au atuatute!

16Lu tamo Krais lo yo seni wara'i a'i, fene papu irosiya ape, au te'e naruwei su, fene marepi aseyaro wara'i a'i tote anite tawesinamite! Lu tamo yo seni aseyaro fene lo ne te'e naruwei su, Owane Sitewi lai lowe ma'e au neritaseyeyei.

17Fene yo seni aseyaro wara'i a'i irowei su, Owane Sitewi lo marepi fene ne apou totesiya, fara'u fene fofowei erasi teriteyei. Ape wiyeme a'i ne. Ahowa, fene yo seni luwaru a'i irorowawe, fofowei erasi teriteyei su, Owane Sitewi ate fene ne au wisereyerowata.

18Krais nowe ta'i a'i se yo seni luwaru werese a'i ani sasari pamoweyei ne temeniyeye. Serai nomo mi mi pasi pasi temeniyerowata. Le yo seni aseyaro wara'i a'i ironamiteye. Nomo werese yo seni luwaru a'i ironamiteye. Serai le yo seni luwaru werese nomo lo ani sasari pamowe po'utesawi. Sosu le nomo werese Owane Sitewi ma'e heneti. Lu tamo tahe pa'are me tape'i sahe aine tera'e ti tawesiye. Ahowa, Owane Sitewi lai hepene lo fisiye papu si tame ta'ane norohuwe sineye. Pereye le mi mi pasi pasi hepene se ironamisiya.

19Krais lo hepene lai lu taune lo Hepene werese a'i ma'e kalabus wesi iroteye ape, peri lo au te'e areiyeyei ne fi.

20Lu taune lo Hepene ape mo ne, tu naifa weriyei meni Noa awei sahe iroteye ape, lu taune werese mi mi weriyei Owane Sitewi lo peri arisiteye. Sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lai lowe marepi towafi lo fa irowei ne au arunamiteye. Sosu Noa wai erasi ta'aneye su, lowe Noa ma'e te'e naruteye. Wai erasi ape ta'ane tepa'asiye su, Owane Sitewi lai meni Noa nohuweripi awaripi wai ape papu hene wiye. Lu taune ereti feni werese feni hesi heta (8) wai ape papu hene wiye. Sa'i erasi ni'arawe ma'e itorai su, lu taune werese awei sahe iroteye ape, sa'i lai ani aporuwe. Noa lo lu feni wai ape papu wisere a'i onu ereteye.

[21]Sa'i ape apou wou a'i ne. Meni ta sa'i au huwei su, fene Owane Sitewi ma'e apou eiyei, “Ane yo seni luwaru werese a'i ano atati aresaiyeye. Ne marepi ano wara'i a'i au irote.” Sa'i ape awei peperi tahe nomo lo sahe iroteye ape, au hu ta'ame. Ahowa, marepi wara'i a'i se nomo Owane Sitewi ma'e apou te'e toweriye, “Ne nomo au pati ferafereite.” Owane Sitewi peri ta nomo ma'e au te'e naneiye. Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, Owane Sitewi lai le fisiye papu si tame ta'ane norohuwe sineye. Serai le nomo werese aiwawe a'i fisiye papu si tame ta'ane norohuwe sinerowa.

[22]Jisas si tame sineye su, le Owane Sitewi lo omo hire ma'e wiye. Le Owane Sitewi lo ereti eyate feni ma'e onunamisiya. Owane Sitewi lai etiri werese Jisas unahi ma'e fuwe. Owane Sitewi lo ipari wisere a'i, ipari lo owane werese, sosu etiri werese kairefi a'i hire ma'e irosiya ape, Owane Sitewi lai lowe werese Jisas unahi ma'e funamiteye.

1 Pita 4

Fene Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesite!

[1]Lu tamo owane Krais ma'e fofowei erasi au irowe su, serai fene yo seni lo erasi a'i totere! Fene yo seni lo apou ape umasinamite! Lu taune tamo Krais lo wiyawi ta'anerowawe, tahe pa'are lowe lo ma'e fofowei erasi a'i teriteyei su, lowe yo seni luwaru a'i marepi hepene towafi lowe lo papu iro ta'ame.

[2]Lowe Krais lo yo seni aiwawe a'i umasinamiyei su, lowe mi mi, awei sato iroteyei ape, lowe awei lo yo seni werese a'i owe ape irote. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo marepi fa wanu tawesi umasinamite.

[3]Nowe tu naifa fene owane Krais lo marepi tote tawesi ta'ame su, lu taune tomu ne'ese yo seni luwaru a'i ironamiteye. Fene aiwawe a'i yo seni luwaru a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe lo umasinamiteye. Fene tafa'e yo seni lo marepi toteteye. Fene taune siye wisereyeteye. Sa'i meremereye a'i ateye. Fene sa'i meremereye a'i ateye su, fene yo seni meremereye a'i iroteye. Fene lu taune tomu ne'ese ta'uwe hereiyei ta ei aniye. Lowe ta'uwe hereiyei ape ma'e ta'uwerai su, lowe sa'i meremereye a'i anamiteye. Serai lowe yo seni meremereye a'i ironamiteye. Fene god wawero ne'ese a'i ta'aneteye su, fene iyape lowe lo ei ani aroweteye. Yo seni ape luwaru a'i tene! Tu naifa fene yo seni apou ape umasinamiteye. Pereye nowe eite se fene yo seni luwaru a'i atati aresaiye arunatiyewe, Owane Sitewi lo marepi umasinamisiya.

4Serai fene Owane Sitewi lo marepi ma'e atati aresaiye umasinamiye su, lu taune tomu ne'ese fene ne hepene se su'ariteye. Lowe apou a'i toteye. Fene piyene yo seni luwaru a'i nomo mase iro ta'ame awere? Lowe fene ma'e ai marepi se tote luwaruweteye.

5Nowe ye'ewi se, lu taune ape mo Owane Sitewi lo nihe sahe teirowa su, lowe yo seni luwaru werese a'i le ma'e au te'erowa. Owane Sitewi lu taune etiyei nowe ape ta'uwe tepa'asiye. Lu taune werese temeniyeye ape, lu taune norohu irosiya ape, le yo seni luwaru a'i lowe lo au hese eti ereirowa.

6Lu tamo Jisas lo peri lu taune ma'e tu temeniyeye ape, au te'e areiye fiyariteye. Piyene awere? Aiwawe a'i ne. Tu naifa Owane Sitewi lai yo seni luwaru wou a'i lowe lo au hese ereiteye. Serai lowe temeniyeye. Lu taune werese aiwawe ne. Lowe Jisas lo peri wanuwe su, lowe Jisas ne tote tawesi umasiteye. Serai lowe temeniyeye su, hepene lowe lo Owane Sitewi mase mi mi pasi pasi ironamitorowa.

Nowe ye'ewi ataheyewa! Fene yo seni aseyaro ironamite!

7Nowe ye'ewi ataheyewa. Serai fene marepi wisere a'i tote etire. Fene yo seni wara'i a'i irote! Fene marepi wisere a'i toteyei su, fene fara'u Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatiteyei.

8Etiri tutawe fene tote anite tawesite! Fene lu taune, Jisas lo marepi umasiteye ape, fene lowe ma'e marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamite! Fene lu taune ma'e marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamiyei su, yo seni

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

luwaru a'i lowe fene ma'e au irowe ape, fene lai yo seni luwaru a'i lowe lo ape, tote i'anenamite.

[9]Lu taune tamo fene ma'e sewiyeyei ne aiyeyei su, fene etiri tamo lu taune ape mo ma'e isafiye tiyatire! Fene lowe ma'e marepi luwaru owe ape totere!

[10]Owane Sitewi lai lu taune werese ma'e Jisas lo marepi umasiteye ape, le lowe ma'e kairefi tere'e tere'e tamo lu taune ma'e au pati ferafereiyei ne auwe. Owane Sitewi lai fene ma'e ferafereiyei erasi lo auwe su, fene kairefi ape se lu taune ma'e au pati ferafereite! Fene lu taune au pati ferafereiyei su, fene Owane Sitewi lo marepi umasiyei.

[11]Owane Sitewi lai meni ta ma'e kairefi au te'e areiye fiyariyei ne auwe su, le Owane Sitewi lo peri wou a'i lu taune ma'e fu au te'e areiye fiyarite! Owane Sitewi lai meni tere'e ta ma'e lu taune au pati ferafereiyei lo kairefi auwe su, le lu taune Owane Sitewi lo kairefi se fu au pati ferafereire! Serai fene lu taune ma'e Krais Jisas lo iyape se au pati ferafereiyei su, fene Owane Sitewi lo iyape erasi a'i ei ani aroweyei. Owane Sitewi lo kairefi mi mi pasi pasi weriyei ironamisiya. Nomo Owane Sitewi lo iyape mi mi pasi pasi weriyei te'e ani arowete. Peri ape mo wiyeme a'i tene!

[12]Peri ano wanu etire! Lu taune tamo fene ma'e fofowei erasi a'i au luwaruweteye. Etiri luwaru a'i ape fene ma'e henerai su, Owane Sitewi lai tote tawesiyei fene lo siye areiyeyei ne totesiya. Tote tawesiyei fene lo kairefi teisiya awere? Piyete awere? Fene hepene se su'ariye owe ape totere! Etiri ape mo lu taune werese ma'e aiwawe henerainamisiya ape, fene ma'e henerairowa. Serai fene owe ape hepene se su'arire.

[13]Fene Jisas lo wiyawi ta'aneyei su, fene fofowei ta'i ta'i a'i, fofowei le aiwawe a'i teriteyei. Lu taune tamo fofowei erasi a'i teriteyei. Lu taune tamo fofowei oso a'i teriteyei. Fene fofowei teriteye su, fene marepi wisere a'i totenamire. Serai nowe ye'ewi se Jisas Krais mitaiyeyei erasi mase pani awei amerame a'i ma'e itorairowa su, fene marepi wisere erasi a'i toterowa. Sosu fene Jisas lo iyape te'e ani arowerowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[14]Fene Jisas lo wiyawi ta'ane su, sosu lu tamo fene ma'e au luwaruweyei su, Owane Sitewi lai marepi fene lo au wisereye irowei. Fene Jisas lo peri wanu tote tawesi umasiyei su, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i mitaiyeyei fene ma'e napetuwei.

[15]Wanure! Fene yo seni luwaru a'i irowei su, apou a'i fene meni ta aine tera'eyei, etiri ta ta'arei aniyei, yo seni luwaru a'i ironamiyei, lu taune ma'e au luwaruweyei. Fene yo seni owe ape irowei su, fene fofowei erasi a'i teriteyei. Fofowei ape ne Owane Sitewi lo nihe se luwaru a'i ne. Serai yo seni apou ape owe ape irote.

[16]Ahowa, fene, Krais lo marepi umasisiya ape, fofowei erasi a'i teriteyei su, fene marepi neritase a'i owe ape totere. Fene Krais lo iyape, marepi fene lo papu irosiya ape, fene Owane Sitewi lo iyape au te'e ani arowete.

[17]Nowe ataheyewa. Owane Sitewi lai yo seni werese au hese ereirowa. Nomo Jisas lo peri wanu tote tawesi umasisiya ape, pereye nowe eite se le yo seni nomo lo tu au hese ereisiya. Serai nomo fofowei oso a'i teritesiya. Lu taune tere'e, Owane Sitewi lo peri heneruwe me'iyeni ma'e atati awetowei ape, le yo seni lowe lo mo'o au hese ereirowa. Le lowe au hese erei tepa'asirowa su, le lowe ma'e fofowei erasi a'i au irowei.

[18]Meni ta Owane Sitewi lo peri one towe sahe apou leseye, “Lu taune yo seni wara'i a'i ironamisiya ape, sasarisawirowa. Ei, lowe awei sahe fofowei erasi teritesiya. Sosu mo'o lowe Owane Sitewi lo omo hire ma'e wirowa. Sosu lu taune Owane Sitewi lo peri arisiteye ape, sosu yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, Owane Sitewi lai eiwerou lowe ma'e au irorowa awere? Le lai lowe ma'e fofowei erasi a'i tahe lowe lo sahe aunamitorowa.” *Snd* 11:31

[19]Serai Owane Sitewi lo marepi apou a'i toteyei su, lu taune ta'i ta'i a'i fofowei erasi tahe towafi lowe lo sahe teriteyei. Fene fofowei erasi teriteyei su, fene kairefi teite! Fene yo seni wara'i a'i owe ape arunatire. Ahowa, fene marepi hepene fene lo Owane Sitewi lo ereti ma'e au fure! Le tahe pa'are hepene fene lo au ta'aneye su, serai le fene mi mi pasi pasi au noweinoweinamirowa.

1 Pita 5

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lo wesi lu owane lai lu taune au noweinoweite.

[1]Sosu a'i pe ane Owane Sitewi lo wesi lu owane ma'e au te'esiya. Ane, fene aiwawe a'i, Owane Sitewi lo wesi lu owane ne. Ane, fene aiwawe a'i, lu tamo Meni Owane Krais lo tahe sahe fofowei erasi auwe su, ane lai fofowei werese lo ape siyeteye. Sosu Jisas awei amerame a'i sahe si tame itorairowa su, le ane ma'e kairefi lo mitaiyeyei erasi se au atuaturowa.

[2]Ane fene ma'e au te'esiya. Lu taune werese Owane Sitewi lo marepi tote umasinamiteye ape, fene lowe ma'e au noweinoweite! Ane peri kairefi a'i fene ma'e apou te'e ta'ame, “Fene lu taune werese au noweinoweite.” Ahowa, Owane Sitewi lo marepi fene ne apou toteyei, “Fene lu taune tewi ano au noweinoweite!” Fene lai marepi fene lo umasite! Marepi fene lo apou toteyei su, “Ei, ane fara'u lu taune ma'e au noweinoweiyei.” Eite wisere a'i ne. Fene lu taune au noweinoweiyei su, fene apou owe ape totere, “Ane lu taune au noweinoweiyei su, ane ma'aru tomu ne'ese aniyei.” Ahowa, fene apou owe totere! Fene lu taune au noweinoweiyei su, fene marepi wisere a'i se totere!

[3]Lu taune Owane Sitewi lai fene ma'e au noweinoweiyei ne auwei. Fene lu taune au noweinoweiyei su, fene lu owane kairefi wou owe ape irote! Sosu fene lu taune ape mo owe ape hi ani fu arore! Ahowa, lowe yo seni wara'i a'i fene lo siyeyei su, lowe yo seni fene lo umasirowa.

[4]Fene lu taune au noweinoweite. Meni Owane tutawe lu taune werese au noweinoweisiya ape, si tame itorairowa su, le fene ma'e iyape wisere a'i mitaiyeyei erasi se ta aurowa. Iyape erasi ape le fene ma'e aurowa ape mi mi pasi pasi ironamitorowa.

Nomo marepi wisere a'i lu taune ma'e totere!

[5]Ane yo'orei lu ma'e te'eyei, fene aiwawe a'i lu owane lo peri wanu umasite! Sosu fene werese marepi towafi lo ani fu arore! Fene kuseriye marepi fene lo erasi a'i owe ape totere! “Meni ta kuseriye marepi erasi a'i totenamiteyei su, Owane Sitewi lai meni ape hi ani fu arowei. Ahowa, lu taune tamo marepi towafi lowe lo ani fu arosiya ape, le marepi ferafereiyei lo lowe ma'e auwei.” *Snd* 3:34

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Fene marepi towafi fene lo hi ani fu arote. Sosu fene Owane Sitewi lo kairefi unahi irote. Serai nowe me'iye su Owane Sitewi lai, fene ariariyeye ape, le iyape fene lo ei ani aroweyei.

7Fene marepi orese a'i teriteyei su, fene Owane Sitewi ma'e au te'ere! Le lai fene marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Sosu le fene au noweinoweinamisiya.

8Fene marepi hepene amerame a'i totere. Mi mi werese fene etiri werese siye etite! Meni airame luwaru fene lo ape, sepei Satan, le omo omo werese ma'e itero ani nehi uwei siya. Le yo pusi erauwe no'u erasi wou a'i ne. Yo pusi erauwe erasi ape fe tamo mo'o ani umasisiya. Le fe ape tomu tera'e ayei ne totesiya. Sepei Satan aiwawe a'i ne. Le lu taune lo tote tawesiyei au luwaruweyei ne totesiya.

9Sepei Satan fene ma'e heneraiyei su, fene le ne kairefi a'i se teite! Fene Owane Sitewi ne tote tawesi teinamite! Wanure! Fene etiri ape so'oruwe tepa'asiye. Lu taune omo omo werese sahe Satan lai tote tawesiyei lowe lo au luwaruweyei ne totesiya. Lu taune tomu ne'ese fofowei erasi a'i teritesiya. Fene aiwawe a'i ne.

10Owane Sitewi lai fene ei aniyewe, fene Krais mitaiyeyei erasi mase mi mi pasi pasi ironamiyei ne ariariyeye. Nowe pereye a'i fene fofowei erasi terite. Fofowei ape nowe oso a'i teriterowa. Fofowei fene lo i tepa'asiyei su, Owane Sitewi lai ferafereiyei werese a'i sitewi ape, le lai fene ma'e yo seni aseyaro a'i au irowei. Le marepi fene lo au kairefiyeyei. Tote tawesiyei ape lo lai au kairefiyeyei. Sosu le fene ma'e au tei kairefiyeyei.

11Kairefi erasi a'i lo mi mi pasi pasi ironamitorowa. Wiyeme a'i tene!

12Ane one towe te'i a'i fene ma'e ausawiyei. Meni Sailas peri ano leseye. Meni ape le kaiyemo wiyeme a'i ne. Marepi ano apou a'i totesiya, “Fene one towe eite aniyei su, fene siye eti te'ere! Ane fene ma'e peri kairefi a'i se au te'e areiyeye. Ane Owane Sitewi lo peri fene ma'e apou au te'e areiye fiyariye. Owane Sitewi lo ferafereiyei fene ma'e wiyeme a'i tene! Fene Owane Sitewi lo ferafereiyei sahe tei kairefiyenamite!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Lu taune tomu ne'ese sato ahe irosiya ape, yo seni luwaru a'i ironamisiya. Lowe omo Babilon lo lu taune aiwawe a'i ne. Ahowa, ponei sahe irosiya ape, lu taune tamo fene aiwawe a'i ne. Lowe Owane Sitewi lo marepi umasinamisiya. Lowe ane mase irosiya ape, fene ma'e eriteyei ausawisiya. Meni tere'e iyape Mak, le aiwawe a'i fene ma'e eriteyei ausawisiya. Le meni eime ano wou a'i ne.

14Fene lai lu taune Krais lo yo umasisiya ape, marepi erasi a'i tote wawesiyenamite! Fene lowe ta'i ta'i a'i eritere!” Owane Sitewi lai marepi fetane a'i lo fene ma'e auwei. Serai fene marepi fetane a'i ironamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Pita

2 Pita 1

[1]Ane, Saimon Pita, owane Jisas Krais lo wiyawi yahowa'i ta'ane siye meni. Le lai ane peri lo lu taune ma'e au te'e fiyariyei ne ariariyeye. Ane one towe eite fene ma'e, Jisas ne tote tawesi umasisiya ape, ausawiyei. Tote tawesiyei nomo lo sosu tote tawesi fene lo Owane Sitewi lo nihe se aiwawe a'i ne. Jisas Krais, Owane Sitewi nomo lo sosu meni ape yo seni luwaru a'i au sasari pamoweteye. Marepi hepene he'i a'i auwe ape yo seni wara'i a'i ironamiteye su, fene tote tawesiyei ape aniye.

[2]Fene lai Owane Sitewi, Meni Owane Jisas lowesi aiwawe a'i wanu so'oruwe tepa'asiye su, serai le marepi ferafereiyei lo sosu marepi fetane a'i lo fene ma'e erasi a'i aurowa.

Owane Sitewi lai nomo lu tewi lo ariariyeye.

[3]Owane Sitewi lo kairefi wisere erasi a'i ne. Marepi werese lo wara'i a'i sosu wisere a'i ne. Le lai nomo yo seni aseyaro irowei ne ariariyeye. Serai nomo Owane Sitewi lo marepi tote tawesi umasinamiteye. Nowe mi mi werese nomo le ne wanu so'oruweteye. Sosu lu taune werese le ne tote tawesiyei ape, lowe yo seni lo aiwawe a'i irote. Le lai kairefi wisere erasi a'i lo nomo ma'e auwe. Nomo kairefi lo se aniyei su, nomo fara'u yo seni aseyaro ironamiteyei.

[4]Owane Sitewi marepi wara'i wisere a'i ironamitorowa ape, le marepi wara'i wisere a'i lo se le te'e naneiyei erasi pefine a'i lo nomo ma'e auwe. Nomo te'e naneiyei lo ape mo wanu aniyei su, nomo Owane Sitewi mase lefeifonamisiya. Nomo marepi lo apou a'i totenamisiya. Serai awei lo marepi luwaru a'i fene ma'e au luwaruwe po'uterowata.

[5]Fene Owane Sitewi lo marepi wara'i a'i umasisiya su, fene Owane Sitewi ne tote tawesi kairefiye irote. Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo kairefiye irowei su, fene yo seni wara'i a'i irote. Fene yo seni wara'i a'i irowei su, fene Owane Sitewi lo marepi wanu tote so'oruwete.

[6]Fene Owane Sitewi lo marepi wanu tote so'oruweyei su, fene marepi wisere a'i tote anite tawesite. Sosu fene marepi wisere a'i tote anite tawesirowa su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marepi hepene fene lo kairefi a'i irote. Sosu marepi hepene fene lo kairefi a'i irowei su, fene Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i ironamite.

7Fene Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i umasinamirowa su, fene lu taune werese, Krais ne tote tawesisiya ape, marepi erasi a'i totenamite. Sosu fene lu taune Krais ne tote wawesiyerowa ape, werese marepi erasi a'i totenamirowa su, fene lu taune tere'e werese marepi erasi a'i tote wawesiyenamite.

8Yo seni werese ape mo ane fene ma'e au te'eye ape, marepi hepene fene lo papu irosiya su, Owane Sitewi lai etiri ape mo erasi a'i au iro henerairowa. Yo seni apou ape fene papu irosiya ape, marepi fene yahowa'i irorowata. Ahowa, fene wiyawi lo erasi a'i henerairowa. Fene yo seni ape mo umasiyei su, fene Meni Owane Jisas Krais lo yo seni wanu tote so'oruweyei.

9Ahowa, lu taune tamo yo seni aseyaro ape mo umasi ta'ame su, lowe meni nihe pokoweyei wou a'i ne. Lowe Owane Sitewi yo seni luwaru a'i lowe lo aseyaro a'i irowe ape, tote i'aneye. Lowe awei lo yo seni luwaru a'i umasinamiteye.

10Serai kaiyemo mo ano, fene werese yo seni aseyaro irowei ne irote. Peri ano wanure! Le a'i lai fene ariariyeye. Sosu aiwawe le fene ma'e wiyawi lo aniyei ne ei aniye. Serai fene lu taune ma'e, Owane Sitewi fene ei ariariyeyei ape, au atuatuwei ne tohotete. Fene Owane Sitewi lo marepi wara'i a'i umasiyei su, tote tawesiyei fene lo mi mi werese kairefi a'i ironamirowa.

11Aiwawe a'i fene Owane Sitewi lo marepi tote umasinamiyei su, Owane Sitewi lai fene omo hire ma'e hene wiyei. Owane Jisas Krais lai yo seni luwaru werese a'i nomo lo ani pamowe sasariye. Sosu le marepi hepene he'i a'i nomo ma'e auwe. Le a'i lai omo hire ma'e au noweinoweinamirowa.

12Sosu a'i pe le fene mase mi mi pasi pasi ironamisiya. Peri ape ane fene ma'e au te'eye ape, fene so'oruwe tepa'asiye. Fene peri wiyeme a'i ape wanu tote tawesi umasinamiteye. Fene peri ape se marepi hepene fene lo kairefi ironamisiya. Ahowa, ane mi mi werese se peri wiyeme a'i ape lo tame te'ereme. Piyene awere? Mi mi weriyei fene peri ape ne marepi erasi a'i totenamite! Serai ane fene ma'e tame te'esiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Ane awei sahe hepene se irosiya su, ane mi mi werese fene ma'e peri lo tame au te'eyei. Owane Sitewi lai wiyawi ape ane ma'e auwe. Serai ane marepi lo wanu umasi irote. Ane fene ma'e tame au te'esiya. Serai fene marepi lo tote umasinamite.

14Nowe ta ataheyewa. Ane temeniyeyei. Meni Owane Jisas Krais lai ane ma'e temeniyeyei ano ne au te'e atuatu areiyeye.

15Ane temeniyeyei su, fene peri lo ape tote anite tawesinamite. Serai ane fene ma'e peri lo ape au te'eyei ne ani tohoteyei ne. Fene Jisas lo peri ape fa wanu tote tawesinamite.

Nomo Krais lo mitaiyeyei erasi a'i siyeteye

16Tu naifa nomo fene ma'e Jisas lo kairefi au te'eteye su, nomo fene ma'e peri wawero, lu tamo te'eteye ape, au te'e ta'ame. Ahowa, nomo Owane Jisas lo si tame itorairowa ape, fene ma'e au te'eye su, nomo fene ma'e au te'e areare se ta'ame. Ahowa, nomo nihe nomo lo se Jisas lo kairefi siyeteye. Owane Sitewi lai Jisas ma'e meni owane tutawe au irowe. Sosu nomo meni owane tutawe ape siye tepa'asiye.

17-18Tu naifa Jisas nomo hesi heta omo wara'i a'i ape hire ma'e heneti. Nomo omo hire sahe onuteye su, Owane Sitewi tai Meni Owane wisere pefine lai meni eime lo iyape erasi wisere a'i ei ani arowewe, peri no'u erasi se apou eiye, “Siyere! Meni eime ano ne. Ane lai le ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Ane lai le ne marepi wisere a'i totesiya.” Nomo hesi heta omo sahe onuteye su, Owane Sitewi lai peri ape lo au te'eye. Le peri lo ape au te'eye su, nomo hesi heta wanuwe.

19Nomo etiri ape siyeye su, nomo Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo tu naifa weriyei leseye ape, tote anite tawesiye. Nomo fene ma'e peri lo ape au te'esiya. Fene peri lo ape wanu tote tawesire. Peri lo ape yehe erei lo mi erasi wou a'i ne. Fene nowe pasi se yehe erei ereti aniteyei su, fene yo amerame siye umasiyei. Peri lo ape marepi fene lo papu iroteyei su, peri lo ape Owane Sitewi lo yo seni werese ne fene ma'e au pati ferafereiyei. Serai fene peri lo tote umasite. Nowe me'iye su, le si tame itorairowa su, le nowe mitaiyeyei

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wou a'i ne. Le Owane Sitewi lo marepi fene ma'e au atuatu areiyeyei. Apou wou poweiye wirai su, le pasi a'i fiyari po'uteye. Peri lo ape nomo mi mi werese au pati aniyei. Jisas si tame itorairowa su, nomo le mase mi mi pasi pasi ironamitorowa.

20-21Peri ano wanure! Peri ta Owane Sitewi lo au te'e siye lu leseye ape, lowe marepi towafi lowe lo se lese ta'ame. Ahowa, lowe Owane Sitewi lo marepi ape one towe sahe leseye. Serai lu tamo marepi towafi lowe lo au te'erowata. Lowe Owane Sitewi lo marepi fu au te'e fiyariteye. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lowe ma'e Owane Sitewi lo marepi au te'eteye. Lowe Owane Sitewi lo marepi wanuwe su, lowe one towe sahe leseye.

2 Pita 2

Lu tamo lai Owane Sitewi lo peri au te'e arearesiya.

1Tu naifa Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo peri wiyeme a'i au te'eye su, areareyei lu tamo henerai. Lowe god wawero a'i lo peri Israel lo lu taune ma'e au te'eteye. Aiwawe pereye a'i god wawero lo peri au te'e siye lu fene mase heneraiyei. Lowe peri wawero eresene a'i au te'e fareyare atuatusiya. Peri wawero lowe lo Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo au luwaruweyei. Lowe Meni Owane Pefine a'i me'iyeni ma'e atati tei awetowe. Meni Owane Pefine a'i lai lowe itiya'u au ete tepa'asiye. Ahowa, lowe Meni Owane Pefine a'i me'iyeni ma'e atati awetowe. Lowe yo seni luwaru a'i apou ape iroteye su, nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai witane a'i yehe omo ma'e eimawe arosawirowa.

2Lu taune tomu ne'ese peri wawero lowe lo wanu umasinamiyei. Lowe lu taune ma'e apou au te'e atuatuwei, “Fene tafa'e yo seni fara'u umasi irore.” Lu taune peri lowe lo wanu umasiyei su, marepi lowe lo meremereye a'i heneraiyei. Lu taune tere'e tamo yo seni lowe lo siyeye su, lowe Owane Sitewi lo peri wiyeme hi ani ararorowa.

3Lu areare ape mo apou a'i totesiya, “Nomo ma'aru fene lo aniyei ne totesiya.” Lowe fene ma'e peri wawero, marepi topo lo sahe iroteye ape, au te'eyei su, lowe fene ma'e ma'aru ei aniyei. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marepi apou ape siye so'oruwe tepa'asiye. Le yo seni lowe lo ne apou a'i te'eye. “Lowe yo seni luwaru a'i apou ape irowei su, ane lai yehe omo ma'e eimawe arosawirowa.” Nowe ye'ewi su, le lowe yehe omo ma'e eimawe arosawirowa. Owane Sitewi lai peri te'e nanei au te'e tepa'asiye.

4Tu naifa weriyei weriyei Owane Sitewi lo ipari tamo yo seni luwaru a'i Owane Sitewi ma'e irowe. Lowe yo seni luwaru a'i irowe su, Owane Sitewi lai lowe yehe omo ani fu arosawi ereye. Nowe ye'ewi su Owane Sitewi lai sepei luwaru werese a'i au hese ereirowa.

5Tu naifa weriyei lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye. Meni ta'i iyape Noa, yo seni aseyaro a'i ironamiteye. Le Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i lu taune ma'e au te'e fiyarinamiteye. Lu taune werese Noa lo peri wanu ta'ame su, Owane Sitewi lai lowe werese sa'i sahe atenise tera'e ereye. Owane Sitewi lai Noa ma'e apou eiye, “Ane lu taune werese sa'i sahe ani aporu atenise tera'e ereyei. Ne tani no eimane hesi heta no, eimane lo tani hesi heta ane lai hene ani ferafereirowa.” Owane Sitewi lai sa'i erasi lu taune werese ani aporu atenise temeniyeye su, lu taune ereti feni werese feni hesi heta (8) hene ani ferafereiye.

6-7Aiwawe a'i tu naifa weriyei nowe mo'o tere'e se omo hesi a'i Sodom, sosu Gomora sahe lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye. Lowe yo seni luwaru a'i ironamiteye su, Owane Sitewi lai omo hesi ape ma'e yehe erasi a'i eimawe arosai. Yehe erasi ape lu taune werese werese a'i ti sero'o po'uteye. Meni ta'i a'i Owane Sitewi lai omo ape ma'e ei ani hene arosai. Lu taune, omo tere'e tere'e iroteye ape, siyeye su, lowe Owane Sitewi ne atoweiyeye. Serai lowe yo seni luwaru a'i apou ape iro ta'ame. Lowe apou toteye, “Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai nomo aiwawe a'i yehe se ti sero'o po'uteyei.” Meni Lot yo seni aseyaro iroteye ape, lu taune lo tafa'e yo seni luwaru a'i siyeye su, le marepi orese a'i teriteteye. Serai Owane Sitewi lai meni ape omo Sodom nowe ma'e ei hene ani arosai.

8Owane Sitewi lai meni ta'i ape yo seni aseyaro ironamiteye ape siyeye. Lu werese yo seni luwaru a'i mi mi werese au ironamiteye. Meni ape, yo peri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

arisiyei lowe lo ape siyeye su, le marepi orese erasi a'i teritenamiteye. Serai Owane Sitewi lai meni aseyaro ape omo ma'e sahe ei hene ani arosai.

9Owane Sitewi Noa sosu Lot hene ani pati ferafereiye su, nomo etiri ta siye so'oruweye. Le fara'u lu taune Owane Sitewi lo marepi umasiteye ape, Owane Sitewi lai lowe au pati ferafereiyei. Lu tamo lowe ma'e au luwaruweyei ne toteyei su, Owane Sitewi lai lowe hene ani pati ferafereirowa. Ahowa, lu taune tere'e yo seni luwaru a'i ironamiteyei ape, sosu lowe Owane Sitewi ne me'iyeni ma'e atati tei awetowei su, le lai lowe ma'e pereye nowe eite se marepi orese a'i ausiya. Sosu nowe ye'ewi se, le lowe yehe omo ma'e eimawe arosawirowa.

10Lu taune ape mo tafa'e yo seni mi mi werese ironamisiya su, Owane Sitewi lai ai marepi erasi a'i lowe ne totenamisiya. Aiwawe a'i lowe awei lu owane lo peri arisisiya ape, le lowe ne aiwawe a'i yehe omo ma'e ani fu arosawirowa. Lu taune ape mo apou a'i totesiya, “Owane Sitewi lo peri yahowa'i ne. Ane fara'u peri lo arisiyei.” Lowe marepi towafi lowe lo umasiyei su, lowe tafa'e yo seni mi mi pasi pasi ironamiyei. Lowe kuseriyei marepi totenamiteye. Lowe Owane Sitewi ne atoweiye ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e peri luwaru a'i te'e naruwei su, lowe Owane Sitewi ne atoweiye ta'ame.

11Lowe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e peri luwaru te'e naruwe su, Owane Sitewi lo ipari lai Meni Owane wiyeme ma'e apou te'e ta'ame, “Lu ape mo luwaru a'i ne.” Lowe te'e ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo ipari ape mo kairefi a'i ne. Sosu lowe werese lu taune hi ani ararowe.

12Peri ano wanure! God wawero peri au te'e siye lu, lowe peri luwaru a'i au te'esiya su, lowe peri sitewi so'oru ta'ama. Lowe fe erauwe wou a'i ne. Lowe lu aiheiye a'i ne. Etiri ape Owane Sitewi lai lowe ma'e irorowa ape, apou wou a'i meni ta ipo ma'e iyei su lowe fe erauwe nehirowawe, eine se nei tera'e temeniyerowa. Aiwawe a'i le peri wawero au te'e siye lu werese a'i nehirowawe, lowe aine tera'e ererowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Yo seni luwaru a'i ne, lowe lai lu taune ma'e irowe ape, Owane Sitewi lai etiri fofowei luwaru a'i lowe ma'e itiya'u aurowa. Lu ape mo apou a'i totesiya. “Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, nomo nowe mi sahe aiwawe a'i ironamiyei. Nomo yo seni apou ape ne nine'isiya.” Lowe yo seni luwaru a'i irowei su, lu taune tomu ne'ese siyerowawe, iyape fene lo hi ani ararorowa. Lu werese ape mo luwaru a'i ne. Lowe lu taune ma'e peri wawero au te'eyei su, lowe marepi tote nine'iteyei. Lowe fene mase ene ayei su, lowe tote tawesiyei fene lo tatai aniyei ne toteyei.

14Lu tewi god wawero lo peri au te'e siye lu, lowe taune werese siye wisereyesiya. Lowe yo seni luwaru a'i mi mi pasi pasi ironamisiya. Lu taune tamo marepi afofoweteye ape, lu areareyei a'i lai marepi lowe lo tatai aninamisiya. Ei, lu tewi ape mo ma'aru lo marepi erasi a'i totenamisiya. Wanure! Lu tewi ape mo luwaru a'i tene. Owane Sitewi lai lowe yehe omo ma'e ani fu arosawirowa.

15Lu tewi ape mo Owane Sitewi lo yo wiyeme a'i me'iyeni ma'e atati awetowewe, yo seni luwaru a'i umasinamiteye. Lu tewi ape mo meni Balam apou wou a'i ne. Le Beor lo meni eime ne. Le ma'aru tamo aniteye. Serai tu naifa weriyei meni ape yo seni luwaru a'i ironamiteye su, le luwaru a'i ne nine'iteye. Lu tewi tere'e ape mo yo seni apou ape umasinamiteye.

16Ahowa, meni ape yo seni luwaru a'i ironamiteye su, Owane Sitewi lai fe donki peri te'e ta'ame ape, le ma'e yo seni lo au fareraiyeyei ne eimawesawi. Fe donki ape lai meni lo peri ahi wou a'i le ma'e au te'eye. Fe donki ape apou eiye, “Yo seni no luwaru a'i ne.” Fe donki ape peri lo au te'eye su, meni ape peri lo wanuwe. Le yo seni luwaru a'i arunati.

17Lu tewi ape mo apou a'i sa'i pitomuwe awei sahe heneraisiya. Lowe sa'i pitomuwe, sa'i ariye wou a'i ne. Peri lowe lo lu taune au pati anirowata. Aiwawe a'i lowe sa'i nihari wou a'i ne. Fene sa'i tomu ne'ese hire ma'e siyesiya. Sosu fiyaru erasi heneraiyei su, sa'i nihari fiyari po'uteye. Sa'i itowei ta'ama. Sa'i ape lu taune werese au pati anirowata. Aiwawe a'i peri lowe lo lu taune ma'e au pati anirowata. Owane Sitewi lai lowe ne apou au te'eye,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Nowe ye'ewi su, ane lai lowe yehe omo ma'e ani fu arosawirowa. Sosu lowe omo pasi a'i ma'e mi mi pasi pasi ironamitorowa.” Owane Sitewi omo ape lowe ne au ta'ane naneiye.

18Lowe peri kuseriyei a'i lu taune ma'e peri ahi a'i se au te'esiya. Lowe lu taune lo marepi tafa'e yo seni ma'e tatai anisiya. Lowe lu taune au te'e pere'eye hawihawiyeteye. Lu taune ape mo tote tawesiyei lowe lo kairefi se ta'ame. Lowe he'i a'i se lu taune yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunatiteye ape, ahowa, lu tewi areareyei ape mo marepi lowe lo tatai aniteye.

19Lowe lu taune ma'e apou te'e naneiteye, “Fene peri nomo lo wanu umasiyei su, nomo marepi fetane a'i fene ma'e auwei.” Peri lowe lo wawero a'i ne. Marepi hepene lowe lo uwase po'ute tepa'asiye. Yo seni luwaru a'i ta meni lo marepi ani fu arowei su, meni ape yo seni luwaru a'i ape awera'iyenatirowata.

20Lu taune Meni Owane Jisas Krais lo peri wanu tote tawesiyei su, le lai yo seni luwaru a'i ani sasari pamoweyei. Sosu mo'o lu tewi areareyei ape mo lowe ma'e peri wawero au te'eyei su, lowe yo seni luwaru a'i si tame umasinamiteyei. Lu taune ape mo marepi towafi lowe lo luwaruwe po'uteyei. Pereye marepi lowe lo yo seni luwaru a'i, tu naifa lowe yo seni luwaru a'i umasiteye ape, hi ani ararowe.

21Lu taune tamo Jisas lo yo seni wara'i a'i so'oru ta'ama ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei oso a'i auwei. Ahowa, lu taune tamo Jisas lo peri lu feni lowe lo ma'e au te'eteye ape, wanuwe su, Lowe mi mi werese Jisas lo yo seni wara'i a'i me'iyeni ma'e atati arunati. Owane Sitewi lai lowe ma'e fofowei erasi luwaru a'i auwei.

22Tu naifa meni ta'i peri wiyeme a'i au te'eye. Le lu tewi ape mo ne toteye. “You ta oriyei su, nowe me'iye su, le oriyei ape ma'e si tame ayei ne aiyerowa.” Sosu peri wiyeme a'i tere'e apou te'esiya. “Meni ta fe neiye sa'i se au huwei su, fe neiye ape lai fe wi sa'i si tame howei apareteye.” *Snd* 26:11

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Serai lowe yo seni luwaru a'i towafi lowe lo ne marepi erasi a'i nine'inamisiya.

2 Pita 3

Meni Owane wiyeme si tame itorairowa.

1Sosu a'i pe kaiyemo mo ano, one towe eite ane fene ma'e au lesesiya ape, one towe to'uresi ne. Marepi sitewi ano apou a'i totesiya. Fene marepi erasi a'i yo seni wara'i a'i ape ne tote etinamite. Ane tu fene ma'e apou au te'eye. Sosu ane fene ma'e tame au te'esiya. Fene peri ano wanu tote tawesi umasite.

2Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu aseyaro a'i, lowe Owane Sitewi lo peri lu taune ma'e au te'e fiyariye. Fene Owane Sitewi lo peri ape wanu tepa'asiye. Serai fene peri lowe lo ape tote anite tawesite. Aiwawe a'i lu ape mo, Owane Sitewi ariariyeye ape, le lai lowe Meni Owane Pefine a'i lo peri lu taune ma'e au te'e fiyariyei ne eimawesawi. Fene peri lowe lo wanuwe su, fene Jisas ne tote tawesi umasinamiteye. Serai fene peri lowe lo fu tote anite tawesite.

3Wanure! Fene etiri ape wanu so'oruwete. Nowe ye'ewi se lu tamo Owane Sitewi ne peri te'e naruwei ne henerairowa. Lowe marepi luwaru a'i towafi lowe lo tote umasirowa.

4Lowe apou te'erowa, “Krais lai peri te'e naneiyei ta lu taune ma'e au te'eye. Le apou au te'eye, ‘Nowe me'iye su ane meni ta hi awei ma'e si tame itorairowa.’ Lowe apou ei towerisiya. ‘Eiwerou su meni ape itorairowa awere? Krais lai peri wawero nomo ma'e au te'eye. Meni ape hi awei ma'e itorairowata. Tu naifa weriyei Owane Sitewi awei etiri werese au ta'aneye. Nowe mo'o ape se Owane Sitewi lai wiyawi werese ani ta'ame. Sosu pereye nowe eite se awei aite werese nomo lo temeniyeye ape, le aiwawe a'i wiyawi ta'ane ta'ame.’”

5Peri ape lowe mi mi werese au te'eteye su, lowe etiri tamo marepi tote i'aneye. Tu naifa weriyei weriyei Owane Sitewi lai peri ta au te'eye. Le lai peri te'eye su, sosu etiri werese hire ma'e henerai. Aiwawe a'i le peri ta tame au te'eye su, le awei werese ta'aneye. Le sa'i ei apuweyewe, awei pani wirai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[6]Sosu nowe me'iye ta se, lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye. Serai Owane Sitewi lai sa'i erasi eimawe arosai. Lu taune werese etiri werese ape mo sa'i papu au luwaruwe po'uterowa.

[7]Sa'i werese here foro'oweye su, Owane Sitewi apou eiye, “Ane lu taune werese sa'i se tame ani aporu temeniyerowata. Ahowa, etiri werese, hire ma'e irosiya ape, sosu etiri werese awei sahe irosiya ape, ane lai etiri werese ape mo yehe se taiso fu ti sero'o po'uterowa. Nowe ye'ewi su, ane lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, yehe se etiri werese ape mo taiso fu ti sero'o po'uterowa.”

[8]Kaiyemo fene peri ano wanu tote tawesire! Owane Pefine a'i lo marepi se nowe ta'i a'i ne iyu menei tomu ne'ese, 1,000 aiwawe a'i ne. Sosu iyu menei tomu ne'ese nowe ta'i a'i aiwawe a'i ne. Owane Pefine a'i lo marepi apou a'i totesiya.

[9]Lu taune tamo apou totesiya, “Owane Sitewi lo peri te'e naneiyei ape, ‘Ane meni Jisas hi awei ma'e si tame eimawe arosawirowa.’ Le peri ape au te'eye. Ahowa, Le meni ape witane a'i se si tame eimawe arosai ta'ama. Le ninawe momoteiyesiya.” Ahowa, meni Owane Pefine a'i lai fene ne marepi momotei a'i ne. Le lu taune werese ma'e marepi ferafereiyei a'i se au iro ninawe momoteiyesiya. Lu taune yehe omo ma'e irowa su, etiri luwaru a'i ne. Ane lowe yehe omo ma'e iyei wou ta'ama. Le apou eiye, “Ane lowe ne ninawe ninaweteyei. Lowe yo seni luwaru a'i lowe me'iyeni ma'e atati awetowei su, ane lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa.”

[10]Peri ano wanure! Nowe Meni Owane Pefine a'i lu taune au hese ereirowa ape, witane a'i henerairowa. Apou wou a'i ta'arei meni ta pasi etiri fareyare ta'areiyei. Nowe ape henerairowa su, etiri werese ni'arawe hire ma'e irosiya ape, no'u erasi se perati po'uterowa. Sosu awei pani werese yehe ti sero'o po'uterowa. Awei pani werese, etiri werese awei sahe irosiya ape, ti sero'o po'uterowa.

[11]Owane Sitewi lai etiri werese yehe taiso ti sero'o po'uterowa su, fene piye yo seni, fene lo irosiya ape, totesiya awere? Fene yo seni luwaru a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ironamiyei su, Owane Sitewi lai fene aiwawe yehe taiso ti sero'o po'uterowa. Serai fene yo seni aseyaro wara'i a'i fu ironamite. Sosu Owane Sitewi lo marepi wara'i a'i umasinamite.

12Nowe ape Owane Sitewi ariariyeye ape, Jisas si tame itorairowa ape ne, fene erasi a'i totete. Le witane a'i fu aiyerowa. Fene lai Owane Sitewi lo wiyawi aninamiyei su, Jisas si tame itoraiyei ape, witane a'i aiyerowa. Nowe ape se etiri werese hire ma'e irosiya ape, Owane Sitewi lai yehe taiso ti sero'o po'uterowa. Ni'arawe, yame, eiwariyemi werese lowe taiso fu ti sero'o po'uterowa. Awei etiri werese hi ma'e irorowa ape, yehe taiso fu ti sero'o po'uterowa. Sa'i wou a'i henerairowa.

13Tu naifa weriyei Owane Sitewi peri te'e naneiyei ta au te'eye. Le apou eiye, “Ane omo hire ma'e he'i a'i ta'anerowa. Aiwawe a'i ane awei pani hi ma'e he'i a'i ta'anerowa. Omo he'i a'i, hire ta'anerowa ape, sosu awei pani he'i a'i, hi sahe ta'anerowa ape, lu taune yo seni aseyaro ironamirowa ape, saro ironamitorowa.” Nomo nowe ape ne ninawe ninawesiya.

14Serai kaiyemo mo, fene nowe ape ne ninawesiya su, fene Owane Sitewi ne tote tawesiyei fene lo kairefi a'i teite. Fene yo seni werese fene lo aseyaro wara'i a'i fu ironamite. Fene Krais lo marepi fetane a'i kairefi teite. Meni Owane Pefine a'i si tame itorairowa su, le fene ne marepi wisere a'i totenamirowa.

15Wanure! Meni Owane Wiyeme a'i nomo lo lu taune werese ne eresene momotei a'i se ninawesiya. Le lu taune au luwaruwe po'ute wou ta'ama. Ahowa, le lu taune werese marepi hepene he'i a'i aureme. Serai le lowe ne eresene momotei a'i se ninawesiya. Lowe yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati tei awetowei su, le lowe ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Kaiyemo nomo lo, iyape Pol, one towe tamo fene ma'e aiwawe a'i leseye. Owane Sitewi lai le ma'e marepi wisere a'i auwe.

16Pol fene ma'e apou lese ausawi, “Peri ano ape ane fene ma'e lesesiya. Jisas si tame itorairowa. Fene yo seni luwaru a'i me'iyeni ma'e atati arunatite. Fene Owane Sitewi lo marepi werese tote tawesi umasite.” Pol peri ape mo one

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

towe sahe leseye su, peri lo eti kairefi a'i ne. Peri tamo erasi lo nomo lai wanu so'oruwerowata. Lu taune tamo Pol lo peri, sosu Owane Sitewi lo peri tere'e, atati ani te'e areareteye. Lu taune Owane Sitewi lo marepi siye so'oru ta'ama. Sosu lowe Owane Sitewi ne tote tawesiyei towafi lowe lo kairefi se ta'ama. Serai Owane Sitewi lai lowe werese yehe omo ma'e ani fu arosawirowa.

17 Sosu kaiyemo mo ano, fene werese peri ano wanure! Fene weiyai! Fene etiri ape mo wanu so'oruwe tepa'asiye. Lu taune tamo fene ma'e peri wawero a'i au te'eyei. Fene peri wawero a'i lowe lo owe ape wanute. Fene peri wawero lowe lo wanu umasiyei su, fene marepi fene lo au luwaruweyei. Fene peri wawero lowe lo ape wanu umasiyei su, tote tawesiyei fene lo winetairowa. Lu taune ape mo, Owane Sitewi lo yo peri he'i a'i tote umasi ta'ame.

18 Ahowa, fene Owane Sitewi lo ferafereiyei werese siye etite. Fene Owane Sitewi lo ferafereiye siye te'e etiyei su, fene kairefi a'i teinamirowa. Fene Meni Owane Jisas Krais, nomo ne ani hene anirowa ape, lo yo seni wanu so'oruweyei. Nomo werese le ma'e iyape erasi a'i pei ei ani arowete. Nomo mi mi pasi pasi weriyei iyape lo ei ani arowete. Peri ape wiyeme a'i tene!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Jon

1 Jon 1

Marepi hepene he'i a'i lo peri.

[1]Meni ta tu naifa weriyei ironamiteye. Nomo peri lo wanuteye ape, sosu nomo le ma'e nihe nomo lo se siyeteye. Sosu nomo le ma'e siye etinamiteye ape, sosu nomo le ma'e ereti nomo lo se isawe hetesiyeteye. Meni ape apou wou a'i marepi he'i a'i lo peri ne nomo fene ma'e au te'e areiyesiya.

[2]Marepi he'i a'i tu naifa henerai. Nomo le ma'e siyeteye. Sosu nomo le ne au te'e areiyesiya. Serai nomo marepi he'i a'i mi mi pasi pasi ironamirowa ape, fene ma'e au te'e areiyesiya. Marepi he'i a'i ape Tai wiyeme mase ironamiteye. Sosu le nomo ma'e henerai.

[3]Etiri ape mo, nomo lai siyenamiteye ape, sosu etiri ape mo nomo lai wanunamiteye. Nomo fene ma'e au te'e areiyesiya. Piyene awere? Apou a'i fene nomo mase sewiyenamisiya. Sosu nomo Tai wiyeme, meni eime lo Jisas Krais aiwawe a'i, lowesi mase sewiyenamisiya.

[4]Serai nomo fene ma'e one towe eite se lese ausawisiya. Piyene awere? Apou a'i marepi nomo lo wisere a'i teme'eriye ironamisiya.

Mitaiyeyei sahe uweisiya.

[5]Peri heneruwe wisereye a'i ape, nomo Krais lo ahi ma'e fai ape, wanuwe. Serai nomo fene ma'e au te'e fiyariyei apou a'i Owane Sitewi a'i lai mitaiyeyei pefine a'i ne. Le papu sahe nowe pasi po'uteye.

[6]Nomo fene ma'e au te'esiya su, “Nomo Owane Sitewi mase marepi ta'i a'i irosiya.” Serai nomo nowe pasi a'i uweisiya. Apou a'i nomo yo seni luwaru a'i irosiya. Peri nomo lo wawero a'i ne. Sosu nomo peri pefine a'i iro ta'ame.

[7]Sosu nomo mitaiyeyei pefine a'i se uweisiya su, apou a'i Krais pefine a'i iroteye. Nomo lu taune ta'i ta'i a'i mase marepi ta'i irosiya. Sosu Owane Sitewi lo meni eime lo fisa'i yo seni luwaru a'i nomo lo werese aseyaro a'i au irowei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Nomo peri au te'e fiyariyei su, apou a'i te'esiya, “Nomo yo seni luwaru a'i irorowata.” Nomo ta'u peri wawero a'i au te'esiya. Sosu Owane Sitewi lo peri pefine a'i marepi nomo lo sahe iro ta'ame.

9Serai nomo Owane Sitewi ma'e yo seni luwaru werese a'i au te'eyei su, le a'i lai mi mi pasi pasi weriyei, sosu marepi pefine a'i lo se, le yo seni luwaru a'i nomo lo werese au ani sasari pamoweyei. Sosu le etiri luwaru a'i werese nomo lo aseyaro a'i au irowei.

10Nomo peri ta apou au te'esiya su, “Nomo yo seni luwaru a'i iro ta'ame.” Nomo Owane Sitewi ma'e apou te'esiya, “Ne peri wawero a'i au te'esiya.” Sosu Owane Sitewi lo peri pefine a'i marepi nomo lo sahe iro ta'ame.

1 Jon 2

1Kaiyemo mo pefine a'i ano, one towe eite ane fene ma'e lese ausawisiya. Serene fene yo seni luwaru a'i irorowata. Meni ta yo seni luwaru a'i irowei su, meni Jisas Krais lai nomo ne Tai lo ma'e au te'eye, “Meni eite Jisas Krais, le yo seni wara'i a'i ne. Le nomo ne au pati ferafereirowa.”

2Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, Owane Sitewi lai meni eime lo yo seni luwaru a'i nomo lo au hese ereiye. Pefine a'i yo seni luwaru a'i nomo lo au hese ereiteye, sosu aiwawe lu taune werese, omo werese sahe lo yo seni luwaru a'i ne au hese ereiteye.

3Wiyeme a'i nomo Owane Sitewi lo meni eime lo peri werese wanu umasiyei su, nomo meni ape marepi papu irosiya ape, siye so'oruwesiya!

4Meni ta apou eisiya su, “Ane meni ape so'oruwe tene.” Sosu le peri topo lo ape arisiteye, meni ape peri wawero a'i meni. Sosu peri pefine a'i meni ape marepi papu iro ta'ame.

5Ahowa, meni ta Owane Sitewi lo peri wanu umasisiya su, wiyeme a'i Owane Sitewi lo marepi erasi a'i meni ape ma'e teme'eriyesiya su, serai nomo, le papu irosiya ape, siye so'oruwesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Sosu lu taune tamo peri apou au te'e areiyesiya, “Ane Krais papu irosiya.” Serai lu taune ape mo Jisas lo marepi werese fa umasinamite. Jisas wou a'i umasiteye.

7Kaiyemo mo peri ape ane fene ma'e lese ausawisiya ape, peri ape he'i a'i ta'ama. Ahowa, fene tu naifa weriyei wanuteye. Ya'ariyei peri heneruwe, fene tu wanuteye.

8Serai ane fene ma'e peri he'i a'i fene wanu umasiyei ape, lese ausawisiya. Fene peri wiyeme he'i a'i lo Krais sahe siyeteye. Fene peri wiyeme he'i a'i ape sahe irosiya. Serai ya'ariyei lo yo seni fene lo werese te'i tepa'asiyewe, sosu peri wiyeme a'i mitaiyeyei pefine a'i tewi fiyarisiya.

9Lu taune ta apou te'esiya, “Ane mitaiyeyei wiyeme a'i sato irosiya.” Sosu lu taune tere'e ma'e ai marepi luwaru a'i totesiya. Meni ape ya'ariyei lo yo seni ape sahe umasinamisiya.

10Sosu a'i pe lu taune tamo kaiyemo ta ma'e marepi wisere a'i totesiya. Meni ape marepi he'i a'i sato irosiya. Sosu aiwawe yo seni luwaru a'i ta le papu iro se ta'ame. Serai meni ape marepi aseyaro a'i fara'u umasinamisiya.

11Ahowa, lu taune tamo kaiyemo lowe lo ma'e ai marepi luwaru a'i toteyei su, meni ape ya'ariyei lo yo seni ape sahe irosiya. Le ya'ariyei lo yo seni sahe umasinamisiya. Lowe pasi a'i wou uweisiya. Serai le marepi towafi lowe lo siye eti ta'ame. Sosu le meremereye a'i uweisiya. Le yo seni meremereye a'i uweisiya su, lowe lu nihe pokowe tawesiyei wou a'i ne.

12Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo Krais lo iyape se au ani sasari pamowe tepa'asiye. Serai ane fene, lu taune Jisas lo marepi tote tawesiteye ape, lese ausawisiya.

13Ane lu owane ma'e lese ausawisiya. Fene tai pefine a'i wou a'i ne. Fene meni ape tu naifa nowe sitewi iroteye ape, wanu so'oruwe tepa'asiye. Ane yo'orei lu ape ma'e lese ausawisiya. Fene sepei luwaru pefine a'i hi ani araro tepa'asiye.

14Ane eimane fene ma'e lese ausawisiya. Fene werese Tai hire ma'e irosiya ape, wanu tote so'oruwenamisiya. Ane fene tai werese ma'e lese ausawisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Fene Meni Owane Krais, tu naifa nowe sitewi se iroteye ape, wanu so'oruwe tepa'asiye. Ane fene yo'orei lu ape ma'e lese ausawisiya. Tote tawesiyei fene lo kairefi a'i irosiya. Owane Sitewi lo peri werese ape mo marepi fene lo papu ironamisiya. Sosu fene sepei luwaru pefine a'i hi ani araro tepa'asiye.

Fene marepi erasi a'i ya'ariyei lo etiri ma'e owe totere.

15Fene ya'ariyei lo marepi, sosu ya'ariyei lo etiri werese, awei sahe irosiya ape, fene marepi erasi a'i owe ape totete. Lu taune tamo ya'ariyei lo marepi erasi a'i toteyei su, Tai pefine a'i lo marepi lowe papu irorowata.

16Ya'ariyei lo etiri werese apou aiwawe a'i ne. Nomo etiri luwaru a'i siye wisereyesiya. Nomo etiri luwaru a'i ape mo siyeyei su, ya'ariyei marepi nomo lo marepi erasi a'i nine'inamisiya. Nomo etiri luwaru a'i siyesiya su, nomo etiri luwaru a'i ape mo aniyei ne totesiya. Sosu nomo etiri werese towafi nomo lo erasi a'i totenamisiya. Etiri werese ape mo Meni Owane Tai pefine a'i ma'e aiye ta'ame.

17Omo omo pani werese, sosu ya'ariyei lo marepi aiwawe po'uterowa. Meni ta, Owane Sitewi lo marepi umasiteye ape, le mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

Lu airame Krais ma'e henerairowa.

18Eimane werese ano, nowe ye'ewi ataheyewa. Fene Krais lo airame aiyerowa ape, wanuwe. Sosu pereye nowe eite se Krais lo airame tomu ne'ese sato irosiya. Serai nomo etiri ape so'oruwe tene! Nowe ye'ewi heneraiyei ne ataheyeraiwa.

19Krais lo airame ape mo tu naifa nomo mase aiwawe iroteye. Ahowa, lowe nomo arunatiyewe, fiyariti. Marepi lowe papu, lowe Krais lo marepi umasi ta'ame. Lowe Krais lo marepi umasiyei su, lowe pereye nowe eite se nomo aiwawe a'i iroteyei. Ahowa, lowe Krais lo marepi arunatiyewe, fiyariti. Serai fene marepi lowe lo siye so'oruwe tepa'asiye. Lowe Krais lo marepi tote umasi ta'ame.

20Owane Sitewi lai Hepene Wara'i a'i lo fene werese ma'e hi awei ma'e eimawe arosai. Serai fene peri pefine a'i wanu so'oruwesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21Ane fene ma'e marepi kairefiyeyei ne au lesesiya. Marepi fene lo apou a'i toteye, “Nomo peri pefine a'i so'oru ta'ama.” Ahowa, fene Owane Sitewi lo peri pefine a'i so'oruwesiya. Fene lai etiri ta so'oruwesiya. Peri wawero werese a'i Owane Sitewi lo peri pefine a'i ma'e aiye ta'ame.

22Eiwerai peri wawero meni awere? Peri wawero meni apou a'i te'esiya, “Meni ape Jisas, le Krais ta'ama.” Meni ape lai Tai pefine a'i au te'e naruwe, sosu aiwawe a'i le me'iyeni ma'e atati arunati. Le Owane Sitewi lo meni eime ne me'iyeni ma'e atati arunati.

23Meni ta lai Tai pefine a'i ne me'iyeni ma'e atati arunati su, meni eime lo ne aiwawe a'i me'iyeni ma'e atati arunati. Pefine a'i, meni ta Owane Sitewi lo meni eime ne tote tawesiyei su, le Tai Pefine a'i lo aiwawe tote tawesiyei.

24Peri ano wanure! Peri ape fene tu naifa wanuteye ape, peri ape fene marepi fene lo sahe ironamisiya. Peri ape fene sahe irosiya. Sosu fene Owane Sitewi lo meni eime sahe ironamisiya, sosu aiwawe Tai Pefine a'i lo fene sahe ironamisiya.

25Pefine a'i! Owane Sitewi lai nomo ma'e peri au te'e naneiye. Nomo meni eime lo peri umasiyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

26Lu taune tamo fene ma'e marepi tote tatai aniyei ne totesiya. Serai ane etiri ape mo fene ma'e lese ausawisiya.

27Ane fene ne totesiya. Owane Sitewi lai fene ma'e Hepene Wara'i a'i lo hi awei ma'e eimawe arosai su, Hepene Wara'i a'i lo fene papu ironamisiya. Serai lu tamo etiri ape mo fene ma'e au te'e atuaturowata. Ahowa, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e etiri werese au te'e atuatunamisiya. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i peri wawero au te'e ta'ame. Tu naifa Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene ma'e au te'e atuatuteye apou te'eye, fene le sahe pei ironamite.

Owane Sitewi lo eimane werese irosiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[28]Ei, eimane ano, peri ano wanure. Fene le mase pei ironamite. Nomo le mase mi mi weriyei tei ironamiteyei su, nomo etiri werese ne atoweiye ta'ame. Nowe ape se Krais si tame itorairowa su, marepi nomo lo atoweiyerowata.

[29]Pefine a'i! Krais lo yo seni wara'i a'i ironamisiya. Fene etiri ape so'oruwesiya. Serai lu taune werese yo seni farere a'i irowei su, lowe Owane Sitewi lo eimane pefine a'i heneraiyei.

1 Jon 3

Nomo Owane Sitewi lo eimane pefine a'i ne.

[1]Tai pefine a'i lai nomo ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Serai nomo eimane lo henerai. Pefine a'i, nomo Owane Sitewi lo eimane henerai tepa'asiye. Lu taune omo omo werese sahe, lowe Owane Sitewi lo marepi tote umasi ta'ame. Serai lowe lai etiri ape so'oru ta'ama. Nomo Owane Sitewi lo eimane pefine a'i ne.

[2]Kaiyemo mo ano! Nowe pereye a'i nomo Owane Sitewi lo eimane henerai. Sosu nowe ye'ewi su, nomo piye henerairowa awere? Nomo so'oru ta'ama. Ahowa, sosu etiri ta nomo so'oruwesiya. Krais si tame itoraiyei su, nomo le siyerowa. Serai nowe ape se nomo le wou aiwawe a'i heneraiyei. Sosu marepi hepene nomo lo wara'i a'i henerairowa.

[3]Lu taune werese Krais lo marepi tote umasiyei su, lowe marepi lowe lo wara'i a'i, Krais aiwawe a'i, irosiya. Krais lai yo seni wara'i pefine a'i ne.

[4]Lu taune yo seni luwaru a'i irowei su, le Owane Sitewi lo yo peri arisiyei. Pefine a'i, yo seni luwaru a'i ape Owane Sitewi lo yo peri ma'e ai atu tiyatisiya.

[5]Ahowa, fene etiri ape so'oruwesiya. Krais hi awei ma'e yo seni luwaru a'i au sasari pamoweyei ne itorai. Krais lo marepi hepene papu irosiya ape, yo seni luwaru a'i irorowata.

[6]Lu taune tamo Jisas lo marepi umasisiya su, lowe yo seni luwaru a'i ironamirowata. Lu taune yo seni luwaru a'i ironamiteyei su, lowe Jisas ne tote umasi ta'ame. Sosu le ne wanu so'oru ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Kaiyemo mo ano, Weiyai! Lu taune tamo marepi fene lo owe ape tatai anite. Krais lai yo seni wara'i a'i tene! Serai lu taune tamo yo seni farere a'i irowei su, marepi lowe lo wara'i a'i ne.

8Sepei luwaru a'i pefine a'i, Satan, tu naifa weriyei weriyei yo seni luwaru a'i ironamiteye. Serai lu taune tamo yo seni luwaru a'i ironamiyei su, le Satan ma'e fai. Sosu Owane Sitewi lo meni eime itorai su, le a'i lai sepei Satan lo wiyawi au ani luwaruwe po'uteyei ne itorai.

9Owane Sitewi lo meni eime lai lu taune papu irowei su, lowe Owane Sitewi lo eimane pefine a'i heneraiyei. Marepi hepene he'i a'i lowe lo, Owane Sitewi lowe ma'e auwe ape, marepi hepene weriyei weriyei ironamitorowa. Serai le yo seni luwaru a'i irorowata. Lu taune tamo Owane Sitewi lo eimane henerai su, lowe yo seni luwaru a'i irorowata.

10Lu taune tamo Owane Sitewi lo eimane heneraiyei su, eiwerai lowe so'oruweyei awere? Aiwawe lu taune tamo sepei luwaru pefine a'i, Satan lo eimane henerai su, eiwerai lowe so'oruweyei awere? Peri ano wanure! Lu taune tamo yo seni luwaru a'i ironamisiya su, lowe Owane Sitewi lo eimane ta'ama. Sosu aiwawe a'i, lu taune tamo Owane Sitewi lo lu feni marepi erasi a'i tote wawesiyenami ta'ame su, lowe Owane Sitewi lo eimane ta'ama.

Lu taune ta'i ta'i werese marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatite.

11Tu naifa weriyei peri ta, fene wanuwe ape apou a'i te'esiya, “Nomo lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatite.”

12Fene meni Kein lo yo seni owe ape umasire. Sepei Satan meni ape ya'oreye. Serai le pa'ise topo lo aine tera'eye. Piyene le pa'ise topo lo aine tera'eye awere? Wanure! Meni ape lo pa'ise yo seni farere a'i irowe. Sosu Kein lo marepi le ma'e tote luwaruweye. Serai le pa'ise lo aine tera'eye.

13Kaiyemo mo lu taune werese marepi luwaru a'i fene ne toteyei. Fene owe ape hepene se su'arite.

14Nomo lu taune werese ma'e, Krais lo marepi umasisiya ape, marepi erasi a'i tote wawesiyeteyei su, fene nomo aiwawe etiri ta so'oruwesiya. Hepene nomo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo temeniyerowata. Ahowa, marepi hepene nomo lo norohu mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Lu taune tamo marepi erasi a'i tote wawesiye ta'ame su, lowe hepene lowe lo temeniyerowa.

15Lu taune tamo tiyati ma'e ai marepi totenamiteyei su, lowe aine tera'eyei siye lu wou a'i ne. Sosu fene etiri ape so'oruwesiya. Lu taune tamo meni ta aine tera'eyei su, lowe marepi hepene he'i a'i weriyei weriyei irotorowata.

16Marepi erasi a'i tote wawesiyesiya ape, ape piye awere? Wanure! Ane fene ma'e au te'esiya. Meni ape Jisas Krais le nomo ne au temeniyeye. Serai nomo a'i lai kaiyemo mo nomo lo ne aiwawe a'i temeniyeyei.

17Meni ta etiri ma'aru tomu ne'ese irosiya. Sosu le meni tere'e ta etiri ma'aru ariye a'i se siyesiya. Meni ape lai meni tere'e ape au pati feraferei ta'ame su, meni ape Owane Sitewi lo marepi tote wawesiyeyei topo le papu iro ta'ame.

18Eimane ano, fene lu taune tiyati ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyeyei su, fene peri ta ahi se owe ape toteyei. Ahowa, fene marepi erasi a'i tote wawesiyeyei su, fene lowe ma'e peri pefine a'i, sosu aiwawe a'i yo seni wisere a'i au irowei.

19-20Nomo lu taune tiyati ma'e tote wawesiyenamisiya su, nomo etiri ape so'oruwesiya. Nomo Owane Sitewi lo marepi pefine a'i papu ironamisiya. Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, marepi nomo lo orese a'i teriteyei. Ahowa, Owane Sitewi lai marepi fetaneye a'i nomo ma'e aurowa. Owane Sitewi lai marepi nomo lo ne erasi a'i totenamisiya. Sosu le etiri werese siye so'oruwesiya.

21Kaiyemo mo ano, nomo apou a'i toteyei su, “Nomo yo seni luwaru a'i iro ta'ame.” Nomo fara'u Owane Sitewi ma'e aiyeyei. Nomo le ne marepi atoweiye a'i tote ta'ame.

22Nomo Owane Sitewi lo peri wanu umasiyei su, le etiri werese, nomo le ma'e te'e toweriye ape, nomo ma'e aurowa. Nomo yo seni farere a'i irowei su, Owane Sitewi lai nomo ne au wisereye nine'irowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23Sosu a'i pe peri ano wanure! Owane Sitewi lo peri kairefi a'i apou a'i te'esiya. Fene werese Owane Sitewi lo meni eime ne, Jisas Krais, tote tawesite. Sosu aiwawe fene lu taune werese tiyati ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite. Peri hesi a'i ape Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'eye.

24Lu taune tamo Owane Sitewi lo peri kairefi a'i wanu umasiyei su, lowe le papu ironamiyei. Sosu aiwawe a'i Owane Sitewi lai lowe papu ironamiyei. Nomo apou a'i so'oruwesiya. Owane Sitewi lai Hepene Wara'i lo nomo ma'e ausai. Serai Owane Sitewi nomo papu ironamisiya su, le Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e eimawe arosai. Hepene Wara'i a'i lo nomo ma'e au atuatu areiyerowa.

1 Jon 4

Ipari werese siye etire.

1Kaiyemo mo ano, au te'e siye lu wawero a'i tomu ne'ese, omo omo werese irosiya ape, au te'e fiyariteye. Fene peri lowe lo ape owe ape wanu umasite. Ahowa, fene peri ape fa wanu eti noweinoweire. Peri ape Owane Sitewi ma'e fai awere? Satan ma'e fai awere? Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i au te'e siye lu ma'e au te'eye awere? Piyete awere?

2Fene Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i eiwerou siye so'oruwerowa awere? Pefine a'i ne. Ipari ta apou au te'esiya, “Meni eite Jisas Krais tahe pa'are sahe itorai.” Ipari ape Owane Sitewi ma'e fai.

3Ahowa ipari ta apou au te'esiya, “Nomo Jisas Krais so'oru ta'ama.” Ipari ape Jisas lo ipari airame. Tu naifa fene Krais lo ipari airame aiyeyei ne wanuteye. Pereye nowe eite se Krais lo airame omo omo sato heneraisiya.

4Kaiyemo mo ano, fene a'i lai Owane Sitewi ma'e fai. Fene au te'e siye lu areareyei a'i hi ma'e ani atati fu arowe. Piyene awere? Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i fene papu irosiya ape, erasi pefine a'i ne. Ipari ta, lu taune tere'e papu irosiya ape, hawihawi a'i ne. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i sepei luwaru a'i hi ani araronamiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Au te'e siye lu areareyei a'i lowe hi awei ma'e fai. Serai peri lowe lo aiwawe a'i hi awei ma'e fai. Lu taune omo omo werese sahe peri lo wanusiya.

6Ahowa, nomo Owane Sitewi Pefine a'i ma'e fai. Lu taune Owane Sitewi lo peri wanu tote tawesiyei su, lowe peri nomo lo wanuwei. Ahowa, lu taune tamo Owane Sitewi ma'e aiye ta'ame su, lowe peri nomo lo wanurowata. Serai nomo ipari wiyeme a'i wanu so'oruweyei. Sosu aiwawe a'i, ipari areareyei a'i nomo lai wanu so'oruweyei.

Owane Sitewi lo marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

7Kaiyemo mo ano, nomo lu taune ta'i ta'i a'i tiyati ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyete. Marepi erasi a'i tote wawesiyeyei ape, Owane Sitewi ma'e fai. Lu taune werese marepi erasi a'i tote wawesiyeye ape, lowe Owane Sitewi lo eimane henerai. Sosu lowe Owane Sitewi lo marepi siye so'oruwesiya.

8Owane Sitewi lai marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Lu taune tamo marepi tote wawesiye ta'ame ape, lowe Owane Sitewi lo marepi siye so'oru ta'ama.

9Owane Sitewi lo marepi erasi a'i tote wawesiyeyei ape, nomo ma'e au atuatuwe. Serai le meni eime lo ta'i woto a'i hi awei ma'e eimawe itorai. Serai meni eime itorai su, le lai marepi hepene he'i nomo ma'e auwe.

10Tu naifa nomo Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i tote wawesiye ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lai tu nomo ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiye. Serai le eime topo lo yo seni luwaru a'i nomo lo ne au heseyei ne eimawe arosai. Serai marepi erasi apou a'i tote wawesiyenamiteye.

11Kaiyemo mo ano Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiye su, nomo lu taune tiyati ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamite.

12Lu taune werese werese Owane Sitewi ma'e siye ta'ame. Ahowa, nomo lu taune werese tiyati ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiye su, serai Owane Sitewi lai nomo marepi papu ironamisiya. Sosu Owane Sitewi lo marepi erasi a'i nomo ne teme'eriyenamisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Owane Sitewi lai Hepene Wara'i topo lo nomo ma'e au eimawe arosai. Serai nomo le papu ironamisiya. Sosu aiwawe le marepi nomo lo papu ironamisiya. Nomo lai etiri ape so'oruwesiya.

14Wanure! Owane Sitewi, Tai Pefine nomo lo, meni eime topo lo ta'i a'i awei ma'e au eimawe arosai. Piyene awere? Le meni eime eimawe arosai su, le yo seni luwaru a'i omo omo werese sahe au ani sasari pamowe fusawi. Nomo le ma'e siyeteye. Sosu peri ape lu taune ma'e au te'e fiyarisiya.

15Serai lu taune tamo apou a'i au te'eye, “Jisas lai Owane Sitewi lo meni eime topo lo tene!” Lowe au te'eye su, Owane Sitewi lai marepi lowe lo papu ironamisiya. Sosu aiwawe a'i lowe lai Owane Sitewi papu ironamisiya.

16Sosu nomo Owane Sitewi lo marepi erasi a'i tote wawesiyeyei ape siye so'oruwesiya. Sosu aiwawe a'i nomo le ne tote tawesisiya. Le nomo ne arunatirowata. Owane Sitewi lai marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya. Lu taune tamo, marepi erasi tote wawesiyeyei ape, papu ironamisiya su, lowe Owane Sitewi papu ironamisiya. Sosu aiwawe Owane Sitewi lai marepi lowe lo papu ironamisiya.

17Marepi erasi tote wawesiyeyei ape nomo ne teme'eriyenamisiya. Serai nowe ye'ewi se Owane Sitewi lai lu taune werese lo yo seni siye eteyei su, nomo lai Owane Sitewi lo nihe se wara'i a'i teirowa. Piyene awere? Nomo awei sato ahe, nomo le papu ironamisiya.

18Ane marepi erasi a'i tote wawesiyeyei su, ane etiri werese atoweiyerowata. Pefine a'i, Owane Sitewi lo marepi erasi tote wawesiyeyei ape, atoweiyeyei werese ape mo hi ani ararosawirowa. Piyene awere? Nomo yo seni luwaru a'i irowei su, marepi nomo atoweiye a'i ne. Serai nomo marepi atoweiye a'i teriteyei su, nomo marepi erasi a'i tote wawesiyerowata.

19Nomo lu taune werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Piyene awere? Apou aiwawe a'i Owane Sitewi lai tu nomo ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Meni ta apou a'i te'esiya, “Ane Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.” Sosu le meni ai marepi luwaru a'i au totenamisiya su, le meni ape areareyei a'i ne. Sosu lu taune tamo kaiyemo topo lo ma'e, le siyesiya ape, ai marepi totenamiyei. Sosu le Owane Sitewi ma'e, siyeye ta'ama ape, marepi erasi a'i tote wawesiyerowata.

[21]Sosu a'i pe Owane Sitewi lai peri kairefi a'i nomo ma'e apou a'i te'eye, “Lu taune tamo Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, lowe kaiyemo lowe lo marepi erasi a'i fa tote wawesiyete.

1 Jon 5

Fene Owane Sitewi lo meni eime ne tote tawesite.

[1]Lu taune tamo apou a'i te'esiya, “Meni Jisas lai lu taune werese lo yo seni luwaru a'i au ani sasari pamoweteye.” Lu taune ape mo apou a'i tote tawesinamisiya su, lowe Owane Sitewi lo eimane pefine heneraiyei. Lu taune tamo aite lowe lo ne marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya su, lowe aite lo eimane ma'e aiwawe marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.

[2]Nomo Owane Sitewi ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyenamiyei su, sosu peri kairefi a'i werese lo umasiyei. Serai nomo Owane Sitewi lo eimane werese ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyeye. Nomo etiri ape mo so'oruwe tene!

[3]Piyene nomo Owane Sitewi ma'e marepi erasi tote wawesiyesiya awere? Apou a'i nomo peri kairefi werese a'i lo fa umasite. Sosu peri kairefi werese a'i lo orese se ta'ama.

[4]Sosu lu taune werese Owane Sitewi lo eimane henerai ape, lowe awei lo yo seni werese hi ani ararowe. Nomo Owane Sitewi ma'e tote tawesinamiye su, etiri ape apou a'i awei lo yo seni hi ani ararowe.

[5]Eiwerai awei lo yo seni werese hi ani ararowe awere? Wanure! Lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesisiya. Apou a'i Jisas lai Owane Sitewi lo meni eime topo lo ta'i a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6Meni ape Jisas Krais, lai awei hi ma'e henerai su, le sa'i ani huwe. Sosu le temeniyeye su, fisa'i topo lo au terosowe. Jisas hi awei ma'e itorai su, mai topo lo auteiye. Aiwawe a'i le omo hire ma'e itorai. Serai le sa'i se, sosu fisa'i topo lo se aiwawe a'i itorai. Peri ape wiyeme a'i tene! Owane Sitewi lo Hepene Wara'i apou a'i au te'e areiyesiya. Piyene awere? Apou a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i pefine a'i ne.

7Serai etiri hesi heta lai nomo ma'e Jisas ne te'e atuatu areiyesiya.

8Owane Sitewi lo Hepene Wara'i, sosu sa'i au huwe ape, sosu fisa'i topo lo ani terosowe ape, lowe hesi heta marepi ta'i a'i tote iroteye.

9Meni ta peri wiyeme a'i au te'esiye su, nomo peri ape wanu umasirowa. Ahowa, Owane Sitewi lai peri wiyeme a'i nomo ma'e au te'esiya su, nomo peri lo ape pei wanu eti umasite. Peri lo ape lai awei lo peri werese hi ani ararowe. Le a'i lai peri wiyeme a'i meni eime lo ne nomo ma'e au te'eye.

10Sosu a'i pe lu taune tamo Owane Sitewi lo meni eime ne tote tawesisiya su, le Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i marepi papu irosiya. Lu taune tamo Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame su, le Owane Sitewi ma'e au areare te'esiya. Piyene awere? Apou a'i le Owane Sitewi lo peri tote tawesi ta'ame. Apou a'i Owane Sitewi lai meni eime lo ne au te'e areiyeye.

11Sosu peri ape Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'e areiyeye, apou a'i te'eye. Owane Sitewi lai nomo ma'e marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi au ironamitorowa. Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i meni eime lo se auwe.

12Lu taune tamo Owane Sitewi lo meni eime tote tawesiyei su, le marepi hepene he'i a'i ironamitorowa. Lu taune tamo Owane Sitewi lo meni eime ne me'iyeni ma'e atati arunatiyei su, le mi mi pasi pasi temeniyetorowa.

Nomo marepi hepene he'i a'i mi mi pasi pasi ironamisiya.

13Fene, Owane Sitewi lo meni eime ne tote tawesinamisiya ape, ane fene ma'e etiri werese ape mo lese ausawisiya. Piyene awere? Apou a'i fene marepi hepene he'i a'i fene lo mi mi pasi pasi ironamirowa ape, siye so'oruweyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Serai nomo Owane Sitewi ma'e te'e toweriyei ne iyei su, nomo apou a'i wanu so'oruwesiya. Nomo mi mi pasi pasi ironamitorowa. Sosu nomo etiri werese ape mo, marepi towafi nomo lo se te'e toweriyei su, Owane Sitewi lai nomo ma'e wanusiya.

15Sosu nomo, le nomo wanusiya ape, so'oruwesiya. Serai etiri werese ape mo nomo te'e toweriyei ape, le etiri werese ape mo nomo ma'e auwe. Wiyeme a'i nomo siye so'oruwesiya.

16Meni ta lai meni tere'e, Owane Sitewi ne tote tawesisiya ape, yo seni luwaru a'i irowei su, le meni ape ne Owane Sitewi ma'e au te'e tiyatire. Yo seni luwaru a'i ape, le irowe ape, Owane Sitewi le ma'e yehe omo ma'e ani fu arosawi ta'ama. Meni ape marepi topo lo atati aresaiye su, Owane Sitewi lai marepi hepene he'i a'i aurowa. Yo seni luwaru a'i ta'i a'i irosiya. Owane Sitewi lai meni ape yehe omo ma'e ani fu arosawiyei. Ahowa, meni ta yo seni luwaru ape ne iro ta'ame su, Owane Sitewi le ma'e marepi hepene he'i a'i aurowa. Serai ane peri ta fene ma'e te'esiya. Meni ta yo seni ape, yehe omo ma'e eimawesawirowa ape, fene le ne Owane Sitewi ma'e owe ape au te'ere.

17Etiri luwaru werese a'i meni ta irowei su, yo seni luwaru a'i ne. Ahowa, meni ta yo seni luwaru ta'i a'i irowei su, Owane Sitewi le yehe omo ma'e eimawesawirowa.

18Lu taune werese, Owane Sitewi lo eimane heneraiyei ape, lowe yo seni luwaru werese a'i ironamirowata. Meni Jisas Krais, Owane Sitewi lo meni eime lai le ma'e au noweinoweisiya. Serai sepei luwaru pefine a'i, Satan, le ma'e au luwaruwerowata.

19Wanure! Etiri ape nomo so'oruwesiya. Nomo Owane Sitewi lo eimane werese ne. Sosu lu taune omo omo werese werese sato irosiya ape, sepei luwaru a'i pefine a'i, Satan, marepi lowe lo ya'ore anite tawesinamisiya.

20Sosu aiwawe a'i nomo etiri ape so'oruwesiya. Owane Sitewi lo meni eime, Jisas Krais, le nomo ma'e marepi wisere a'i au so'oruweyei ne fai. Serai nomo Owane Sitewi ne siye so'oruwesiya. Le a'i lai wiyeme pefine a'i ne. Nomo Owane Sitewi pefine a'i papu ironamisiya. Sosu aiwawe a'i nomo meni eime

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo, Jisas Krais papu ironamisiya. Le a'i lai Owane Sitewi pefine a'i ne. Le mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

21Sosu eimane werese ano, Fene god tere'e wawero a'i me'iyeni ma'e atati arute. Peri ano tepa'asiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Jon

2 Jon 1

[1]Ane, Owane Sitewi lo lu feni lo meni owane, menitani ta, Owane Sitewi lai ariariyeye ape, eimane werese lo aiwawe ma'e one towe eite ausawiyei. Owane Sitewi lo peri pefine a'i se ane fene marepi erasi a'i tote wawesiyesiya. Sosu aiwawe lu taune, tamo Owane Sitewi lo peri pefine a'i tote umasisiya ape, lowe fene ma'e marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.

[2]Owane Sitewi lo peri pefine a'i marepi hepene nomo lo papu ironamisiya su, sosu mi mi pasi pasi weriyei nomo papu ironamitorowa. Serai nomo fene ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.

[3]Owane Sitewi lo ferafereiyei, sosu seremareyeyei, sosu Owane Sitewi lo marepi fetane a'i, etiri ape mo Owane Sitewi, Tai Pefine, ma'e fai. Sosu aiwawe Jisas Krais Tai Pefine lo meni eime ma'e fai. Owane Sitewi lo peri pefine a'i sosu tote wawesiyeyei nomo papu irosiya su, etiri hesi a'i ape nomo mase ironamitorowa.

[4]Ane peri ta eimane no tamo ne wanuwe su, lowe Owane Sitewi lo peri pefine a'i umasiteye ape, ane marepi erasi nine'iteye. Apou wou a'i Owane Sitewi Tai Pefine a'i nomo ma'e te'eteye.

[5]Sosu a'i pe einei ano, ane peri ta ne ma'e ei towerisiya. Peri ape ne ane ne ma'e peri he'i a'i ausawi ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi lo peri ape tu naifa weriyei nomo ma'e wanu tote tawesiye. Peri ape apou a'i ne. Serai nomo lu taune werese Owane Sitewi lo peri umasiteye ape, marepi erasi a'i tote wawesiye tiyatinamite.

[6]Wawesiyeyei lo sitewi ape apou a'i te'esiya, “Nomo werese Owane Sitewi lo peri wiyeme a'i wanu tote tawesi umasite.” Fene peri ape tu naifa weriyei wanu tote tawesiteye ape, fene mi mi pasi pasi marepi erasi a'i tote wawesiyenamite.

[7]Fene Owane Sitewi lo tote wawesiyeyei papu ironamirowa su, lu tamo fene areareowata. Lu taune areareyei a'i tamo peri wawero au te'e fiyarisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lowe peri wawero apou a'i te'esiya. “Tu naifa Jisas Krais tahe pa'are se itorai ta'ama.” Lowe omo werese ma'e peri wawero lowe lo ape au te'e fiyarititeye. Marepi apou ape lai sepei luwaru areareyei a'i ma'e fai. Le Krais ma'e airame ai atu tiyatinamisiya.

8Weiyai! Fene peri wawero lowe lo ape wanu tote umasirowa su, wiyawi wisere a'i ape mo, fene ta'aneteye ape, tote i'ane arunatirowa. Ahowa, fene Owane Sitewi lo peri pefine tote tawesi umasiyei su, Owane Sitewi lai ferafereiyei erasi lo fene ma'e aurowa.

9Lu taune tamo Krais lo peri arunatirowawe, peri wawero he'i a'i ape umasirowa su, lowe Owane Sitewi mase irotorowata. Ahowa, lu taune tamo Krais lo peri wanu tote tawesi umasisiya su, lowe Tai Pefine a'i, sosu meni eime lo aiwawe ironamisiya.

10Lu taune tamo fene ma'e heneraiyei su, sosu fene ma'e peri wawero Krais ne au te'e fiyariyei. Fene wesi fene lo owe ape ei hene wire. Sosu aiwawe fene lowe ma'e owe ape eritere.

11Lu taune tamo meni areareyei a'i ma'e eriteyei su, lowe lai meni areareyei a'i lo yo seni luwaru a'i aiwawe irowei.

12Ane etiri tomu ne'ese fene ma'e au te'esiya. Ahowa, ane one towe, sosu kere se leseyei wou ta'ama. Ahowa, ane fene ma'e sewiyeyei ne totesiya. Serai ane nihari fene lo ma'e au te'e tiyatiyei. Serai ane fene ma'e aiyeyei su, nomo werese marepi nine'i erasi a'i au teme'eriyerowa.

13Sosu a'i pe einei ano, Owane Sitewi lai ariariyeye ape, einei lo eimane lai fene ma'e au te'e erite ausawiyei.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Jon

3 Jon 1

[1]Ane, Owane Sitewi lo lu feni lo meni owane, one towe eite Gaius ne ma'e ausawiyei. Owane Sitewi lo peri wiyeme sahe, ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya.

[2]Kaiyemo, Owane Sitewi ne tote tawesiyei no tei kairefiyesiya su, ane Owane Sitewi ma'e ne ne aiwawe a'i ei towerisiya. Wiyawi werese no wisere a'i fa ironamite! Sosu tahe pa'are no wisere a'i tei kairefiyerowa.

[3]Lu tamo, ne ma'e fai ape, ane ma'e sewiyeyei ne fai su, marepi ano wisereye erasi a'i nine'isiya. Lowe ane ma'e fai su, lowe ane ma'e ne ne au te'esai. Ne Owane Sitewi lo peri pefine a'i tote tawesinamisiya. Sosu ne Owane Sitewi lo peri pefine a'i marepi werese mi mi pasi pasi umasinamisiya.

[4]Lu taune werese ane lai au noweinoweisiya ape, lowe eimane ano wou a'i ne. Serai ane lowe ne aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri pefine a'i, umasinamisiya ape, wanunamisiya su, marepi ano nine'iyei erasi wiyeme a'i totenamisiya.

[5]Kaiyemo, ne etiri werese lu ape mo sahe, Owane Sitewi lo peri au te'e areiye fiyarisiya ape, iroteye su, ne Owane Sitewi lo peri pefine tote umasinamisiya. Aiwawe a'i lowe pani eyeri ma'e fai ape, ne lowe marepi wisere a'i au isafiye noweinoweinamiteye.

[6]Lowe ane ma'e si tame fai su, lowe Owane Sitewi lo lu feni ma'e marepi wawesiyeyei no au te'erai. Lowe ne ma'e si tame aiyeyei su, ane ne ma'e ei towerirowa. Ne Owane Sitewi lo marepi wisereye a'i tote umasire. Ne lowe eimawesawiyei su, ne ayei etiri tamo lowe fa isafiye nonere.

[7]Serai lowe Krais lo iyape se omo werese ma'e Owane Sitewi lo peri au te'eyei ne fi. Lowe etiri werese awei lo lu taune ma'e ani ta'ame.

[8]Awei lu taune lowe ma'e isafiye none ta'ame su, nomo lai lowe ma'e fara'u isafiye nonerowa. Serai lu apou ape tamo nomo ma'e heneraiyei su, nomo lowe ma'e fara'u isafiye nonerowa. Nomo lu feni apou ape mo au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

noweinoweiyei su, nomo Owane Sitewi lo peri pefine a'i tote umasirowa. Serai nomo lowe mase Owane Sitewi lo wiyawi pati ferafereirowa.

9Sosu ane one towe tere'e ta Owane Sitewi lo lu feni ma'e lese ausawi. Ahowa, meni Diotrefes, meni owane tutawe heneraiyei ne totesiya ape, le peri nomo lo wanu arisiye.

10Serai ane ne ma'e aiyeyei su, ane meni ape lo yo seni ne, ne ma'e au te'e areiyerowa. Le nomo ma'e peri wawero a'i au te'e areareteye. Sosu aiwawe, lu ape mo Owane Sitewi lo peri au te'esiya ape, me'iyeni ma'e atati tei arunati. Lu taune tamo lowe ma'e au isafiyeyei ne totesiya, le lowe ma'e einamiye. Sosu le lowe Owane Sitewi lo wesi nowe ma'e ei na'ari fiyari hene arosai.

11Kaiyemo, ne yo seni luwaru a'i apou ape owe ape umasite. Ahowa, ne yo seni aseyaro a'i umasinamite. Lu taune tamo yo seni aseyaro a'i umasinamiyei su, lowe Owane Sitewi ma'e fai. Ahowa, lu taune tamo yo seni luwaru a'i ironamiyei su, lowe Owane Sitewi ma'e siye so'oruwerowata. Ne meni Demitrius totere.

12Lu taune tomu ne'ese meni Demitrius ne au te'e wisereyeye. Sosu aiwawe peri pefine a'i lai le ne au te'e wisereyeye. Nomo aiwawe a'i meni ape ne au te'e wisereyeye. Ne peri pefine nomo lo so'oruwesiya. Peri werese nomo lo wiyeme a'i ne.

13Ane peri tomu ne'ese ne ma'e au te'ereme. Ahowa, ane etiri ape mo one towe eite sahe, kere se leseyei wou ta'ama.

14-15Ane nowe witane a'i ne siyenaraiyei ne totesiya. Serai ane notosi nihari no ma'e te'e tiyatirowa. Owane Sitewi lo marepi fetaneye a'i ne ma'e irotorowa. Kaiyemo mo werese, ane mase sato irosiya ape, ne ma'e te'e erite wisereyesawisiya. Sosu ne kaiyemo mo, ne mase irosiya ape, iyape towafi lowe lo se erite wisereyere.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jut

Jut 1

[1]Ane Jut, Jisas Krais lo wiyawi meni ne. Ane Jems lo pa'ise. Lu taune werese ma'e, Owane Sitewi ei ariariyeye ape, ane one towe eite fene ma'e lesesiya. Owane Sitewi Tai Pefine a'i lai fene ne tote wawesiyenamisiya. Sosu aiwawe a'i Jisas Krais lai fene ne au noweinowei wisereyeteye. Serai etiri luwaru werese a'i tote tawesiyei fene lo au luwaruwerowata.

[2]Ane Owane Sitewi ma'e fene ne au ei towerisiya. Serai Owane Sitewi lai fene ma'e seremareyeyei lo, sosu Owane Sitewi lo marepi fetaneye a'i, sosu marepi erasi tote wawesiyeyei lo wiyeme a'i au iro henerairowa.

Lu taune yo seni luwaru a'i irosiya.
(2 Pita 2:1-18)

[3]Kaiyemo mo, ane marepi wisereye a'i fene ma'e marepi hepene he'i a'i Krais nomo ma'e auwe ape ne, au leseyei ne toteye. Ahowa, marepi ano orese a'i teritesiya. Serai ane peri tere'e ta fene ma'e lesesiya. Sosu ane fene ma'e kairefi a'i au te'esiya. Tote tawesiyei fene lo ne Owane Sitewi lai lu taune ma'e peri pefine tote tawesi tepa'asiye ape, fene Owane Sitewi lo peri pefine au noweinowei tote kairefiyenamite.

[4]Lu luwaru a'i tamo fene ponei sahe ta'uwe fareyaresiya. Tu naifa weriyei Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo, lowe ne au leseye. Owane Sitewi lai yo seni lowe lo au hese erei tepa'asiye. Yo seni lowe lo apou a'i ne. Lu ape mo yo seni luwaru a'i ironamisiya. Lowe Owane Sitewi ma'e ai atu tiyatinamisiya. Lowe lai Owane Sitewi lo ferafereiyei atati arowesiya. Serai lowe fara'u taune tamo tafa'e yo seni luwaru a'i ironamirowa. Sosu lowe Jisas Krais, Meni Owane Pefine a'i nomo lo, sosu Meni Owane tutawe nomo lo me'iyeni ma'e atati tei arunatinamisiya.

[5]Etiri ape mo ne fene so'oruwe tepa'asiye. Ahowa, ane fene ma'e etiri ape mo tame te'eyei ne totesiya. Tu naifa weriyei Meni Owane Sitewi Pefine a'i nomo lo lai lu tewi lo pani Isip henetiyewe, sosu pani tere'e ma'e henerai. Pani Isip

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

arunati su, lowe tamo Owane Sitewi ne tote tawesi ta'ame. Serai Owane Sitewi lai lowe werese le ne tote tawesi ta'ame ape, aine tera'eye.

6Sosu aiwawe, Owane Sitewi lo ipari tamo wiyawi lowe lo, Owane Sitewi lowe ma'e irowei ne auwe ape, awera'iyenatiyewe, iyape erasi heneraiyei ne toteye. Serai lowe omo lowe lo, Owane Sitewi lowe ne ariariyeye ape, arunati. Sosu Owane Sitewi lai lowe wafei se ereti, lowe sahe mi mi pasi pasi ti tawesinamiteye. Sosu le lowe yehe omo pasi a'i ma'e ani fu arosawi. Sosu nowe ye'ewi su, lowe Owane Sitewi ma'e teirowa. Sosu Owane Sitewi lai yo seni werese lowe lo au hese ereirowa.

7Sosu tu naifa aiwawe a'i omo hesi a'i Sodom, Gomora, sosu omo tere'e tamo lowe atahe a'i iroteye ape, lowe tafa'e yo seni tere'e tere'e luwaruwenamiteye. Nowe mo'o su Owane Sitewi lai yehe taiso erasi a'i hire ma'e fu arosai. Serai lu taune werese omo hesi ape sahe yehe ti sero'o po'uteye. Owane Sitewi lai nomo ma'e au te'e atuatu areiyesiya. Serai lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, Owane Sitewi lai lowe mi mi pasi pasi yehe taise ti sero'o po'utenamirowa. Lu taune werese apou ape siye so'oruwerowa.

8Sosu aiwawe a'i lu ape mo fene mase fareyare a'i ta'uwerai ape ne, ane tu fene ma'e te'eye. Lowe suwou peri wawero a'i siyesiya. Serai lowe tahe pa'are towafi lowe lo ne tafa'e yo seni lai au luwaruwesiya. Lowe awei lu owane werese lo peri arisinamisiya. Sosu lowe Owane Sitewi lo ipari mitaiyeyei a'i ape ma'e te'e narusiya.

9Ahowa, Owane Sitewi lo ipari tutawe iyape Maikel, le sepei Satan ma'e Moses lo tahe pa'are ne ai peri te'e tiyatiye su, le Satan lo yo seni te'e naruwei se au hese erei ta'ame. Ahowa, le le ma'e apou eiye, “Owane Sitewi, Meni Owane Pefine a'i lai ne ma'e fofowei erasi a'i aurowa.”

10Lu ape mo etiri werese ape mo lowe so'oru ta'ama ape, lowe etiri ape mo ma'e peri luwaru a'i au te'e narusiya. Sosu lu ape mo you tamo fe erawe, tamo aiwawe wou a'i ne. Lowe etiri ape marepi lowe lo ma'e fai ape, lowe so'oruwesiya. Etiri ape mo lowe marepi papu irosiya ape, etiri ape lai marepi hepene lowe lo au luwaruwe po'uterowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11Owane Sitewi lai lowe ma'e au hese ereirowa. Weiyai! Lowe Kein lo yo seni luwaru aiwawe a'i umasisiya. Lowe meni Balam aiwawe a'i ne. Tu naifa meni Balam Owane Sitewi lo lu tewi god wawero ma'e hene tatai aniteye. Sosu ma'aru tomu ne'ese aniye. Serai lu luwaru a'i tamo fene ponei sahe irosiya ape, Owane Sitewi lai lowe werese aine tera'e po'uterowa. Apou wou a'i tu naifa Owane Sitewi lai meni Kora aine tera'e po'uteye. Meni Kora, lu taune tomu ne'ese aiwawe a'i Moses lo peri arisiteye. Serai Owane Sitewi lai lowe werese aine tera'e ereye.

12Sosu a'i pe lu luwaru a'i ape mo ta'uwe hereiyei fene lo ene ayei ne ta'uwerai su, lowe me te'e sa'i papu irosiya ape, wou a'i ne. Lu tamo me te'e siye ta'ame su, lowe wai sahe me te'e aine aporuwei. Lowe marepi towafi lowe lo au noweinoweisiya. Sosu lowe neritase se ta'ama. Yo seni lowe lo iroteye ape, lowe aitu sapu yahowa'i apou wou a'i ne. Lu tiyati siye feraferei se ta'ama. Fiyaru lai aitu sapu faseti fasetai irowe. Sa'i ito ta'ame. Patiyawe so ta'eyei huse henerai su, me ape so werese ta'e ta'ame. Serai me patiyawe ape lu tamo lai tahe sasarirowa. Serai me ape nowe hesi a'i temeniyeye. Lu luwaru a'i ape mo mesi apou wou a'i ne.

13Lowe sa'i ei wou a'i ne. Sa'i ei omo ma'e itorai su, sa'i pisaro erasi henerai. Lu tewi apou a'i ne. Lowe neritaseyeyei lowe lo pisaro aiwawe a'i henerai. Lowe eiwariyemi apou wou a'i ne. Lowe meremereye uweisiya. Owane Sitewi lai omo pasi wiyeme a'i lowe ne ta'aneyewe, nowe ye'ewi se lowe ani fu arosawirowa.

14Meni ta iyape Enok, Adam lo auwe kaukau to'u. Meni ape Enok lowe ne apou a'i au te'e areiyeye, “Siyere! Owane Sitewi, Meni Owane Pefine nomo lo itoraisiya. Ipari wisere wara'i a'i lo tomu ne'ese a'i le mase itoraisiya.

15Owane Sitewi, Meni Owane Pefine a'i itoraiyei su, le lu taune luwaru werese a'i ma'e au hese ereirowa. Lu taune yo seni luwaru a'i iroteye ape, le lowe ma'e fofowei erasi a'i aurowa. Lowe Owane Sitewi ma'e ai atu tiyatinamirowa ape, sosu lowe Owane Sitewi ma'e ai peri luwaru a'i au te'e

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

narunamirowa ape, le lowe werese ani hese ereirowawe, lowe ma'e fofowei erasi a'i aurowa.”

16Lu taune ape mo ai peri erasi te'enamisiya. Lowe lu taune tere'e lo yo seni luwaru a'i au te'e areiyeye. Lowe marepi luwaru a'i towafi lowe lo umasinamisiya. Lowe lai marepi lowe lo ei ani arowesiya. Sosu lowe lu taune tere'e ma'e peri te'e wisereyesiya su, lowe ma'aru tomu ne'ese aniyei ne totesiya.

Fene kairefi a'i teite.

17Ahowa, kaiyemo mo, fene Meni Owane Krais Jisas lo aposel lo peri, nomo ma'e tu au te'eye ape, owe ape tote i'anete.

18Lowe apou a'i au te'e areiyeye, “Nowe mi mi ye'ewi ataheye tepa'asiye su, lu taune tamo Owane Sitewi lo marepi werese ma'e te'e narurowa. Lowe marepi luwaru a'i towafi lowe lo umasinamirowa.”

19Lu taune ape mo Owane Sitewi lo lu feni marepi lowe lo te'e tatai ani erauwi fere'esiya. Lu taune ape mo ya'ariyei lo marepi umasinamisiya. Lowe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i iro se ta'ame.

20Ahowa, fene werese, wanure! Kaiyemo mo, fene tote tawesiyei wara'i a'i Owane Sitewi fene ma'e auwe ape, kairefi a'i irote. Sosu fene Owane Sitewi ma'e te'e tiyatiteyei su, fene Hepene Wara'i a'i lo se au te'ete.

21Sosu a'i pe fene Owane Sitewi lo tote wawesiyeyei ape sahe ironamite. Fene Meni Owane Jisas Krais lo seremareyeyei ninawete. Le si tame itorairowa su, le marepi hepene he'i a'i, mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape, fene ma'e aurowa.

22Lu taune ape mo tote tawesiyei Owane Sitewi ne kairefi se ta'ama. Fene lowe ma'e ferafereiyei a'i au atuatute.

23Lu taune tamo yo seni luwaru a'i yehe omo ma'e eimawesawirowa ape, fene lowe yehe ma'e tohote ani tepa'asi anire. Lu taune tere'e ma'e, fene atoweiyeyei se lowe ma'e au atuatu ferafereite. Serai fene marepi luwaru a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lowe lo umasirowata. Fene ferafereiyei lowe ma'e au atuaturowa su, fene yo seni etiri luwaru werese lowe lo me'iyeni ma'e atati arunatite.

Peri au wisereyeye.

24Owane Sitewi lai fene werese ma'e au pati tei kairefiyesiya. Serai fene yo seni luwaru a'i wiyeinerowata. Le fene yo seni wara'i a'i omo wisere a'i lo ma'e hene ani wirowa. Serai Owane Sitewi lo nihe se fene marepi wara'i a'i le mase ironamitorowa. Le marepi nine'iyei lo fene ma'e aurowa.

25Meni Owane Jisas Krais lo iyape se nomo Owane Sitewi pefine a'i lo iyape ei ani arowete. Le Owane Sitewi Pefine ta'i a'i ne. Le yo seni luwaru a'i nomo lo au sasarisawi tepa'asiyewe, marepi hepene he'i a'i nomo ma'e auwe. Nomo mitaiyeyei pefine a'i le ma'e ei ani arowete. Le kairefi pefine a'i ironamisiya. Le Meni Owane tutawe pefine a'i ne. Le tu naifa weriyei weriyei aiwawe a'i ironamiteye. Sosu aiwawe a'i le nowe mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Wiyeme a'i tene!

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kamapim Tok Hait

Kamapim Tok Hait 1

Peri tutawe.

1Tu naifa peri eite topo sahe iro fareyareteye. Owane Sitewi lai peri lo eite Jisas Krais ma'e amerame a'i wiyawi lu yahowa'i ma'e au te'e areiyeyei ne auwe. Etiri ape mo i'ero a'i fa henerairowa ape ne, Jisas lai Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ane Jon wiyawi yahowa'i ma'e etiri werese ape mo au te'e areiyeyei ne eimawesai.

2Ane Jon Owane Sitewi lo peri pefine a'i ape siye areiyeye. Sosu ane Jisas Krais lo peri wanu areiyeye. Ane etiri werese ape mo siye areiyeye. Serai ane peri werese ape au te'e areiyesiya. Peri werese ape mo pefine a'i tene!

3Etiri werese ape mo i'ero a'i henerairowa. Serai lu taune tamo peri ape siye te'eyei su, lu taune tamo peri ape mo'o henerairowa ape, wanuwei su, sosu lu taune peri ape one towe sahe irosiya ape, tote tawesi umasiyei su, lowe marepi wisere a'i au nine'irowa.

Jon Krais lo lu feni ma'e au te'e eritesawi.

4-5Lu taune Owane Sitewi lo peri wanu umasiteye ape mo ma'e omo ereti feni werese feni hesi a'i pani Esia sahe irosiya ape, ane Jon, one towe eite fene ma'e lese ausawisiya. Owane Sitewi lai nowe sitewi weriyei ironamiteye. Sosu pereye nowe eite se le ironamisiya. Sosu nowe me'iye weriyei ironamitorowa. Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ne, le Hepene Wara'i a'i ereti feni werese feni hesi a'i aiwawe wou a'i ne. Le mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi lo nihari sahe me tuto'u sahe onunamitorowa. Sosu Jisas Krais, lowe marepi ferafereiyei, sosu marepi fetane a'i fene ma'e ausawisiya. Jisas Krais mi mi weriyei Owane Sitewi lo peri pefine a'i au te'e fiyarinamisiya. Le temeniyeye su, Owane Sitewi lai le si tame ta'ane norohuwe sineye. Le meni tutawe Owane Sitewi lai le fisiye papu si ta'ane norohuwe sineye. Le lu owane tutawe, awei sahe iroteye ape mo, au noweinoweinamisiya. Serai nomo le ne marepi erasi a'i au te'e wisereye nine'inamite. Le nomo ne tote

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wawesiyenamisiya. Le temeniyeyewe, fisa'i lo tahe pa'are lo ma'e teroso arosai su, fisa'i lo ape yo seni luwaru werese a'i nomo lo au hese sasariye.

6Serai nomo le ne tote tawesiteye su, le nomo omo pani lo hire ma'e irosiya ape, hene ani wirowa. Sosu nomo le mase etiri werese au noweinoweinamitorowa. Nomo Owane Sitewi lo wesi lu owane pefine a'i henerai. Owane Sitewi lai Jisas lo aite pefine a'i ne. Serai le nomo wiyawi lo fa ta'aneyei ne ariariyeye. Mi erasi pefine a'i lo, sosu kairefi erasi lo le ma'e ironamitorowa. Serai nomo le ma'e marepi erasi a'i au te'e nine'inamite.

7Fene werese siyere! Le aitu sapu ponei mase itorairowa. Le si itorairowa su, lu taune werese pani pani irosiya ape mo, le siye anirowa. Lu ape mo le me tape'i sahe aine tawere tera'eye ape, lowe aiwawe a'i le siye anirowa. Lu taune pani pani werese sahe irosiya ape, le ne lu ewiterowa. Etiri werese ape mo pefine a'i henerairowa. Pefine a'i tene!

8Ane Owane Sitewi, ane Meni Owane Pefine a'i lai apou te'esiya, “Ane nowe sitewi weriyei ironamiteye, Sosu ane pereye nowe eite se ironamisiya, sosu ane nowe me'iye su weriyei weriyei ironamitorowa. Ane meni tutawe, sosu ane meni nowe ye'ewi a'i ne. Ane kairefi werese erasi pefine a'i ne.”

Jon lai Krais suwou se siyeye.
(Kamapim Tok Hait 21:6; 22:13)

9Ane Jon, kaiyemo fene lo, ane fene aiwawe a'i Jisas lo peri tote tawesi umasinamisiya. Nomo werese etiri luwaru orese a'i teriteteye. Aiwawe a'i nowe me'iye su nomo werese Owane Sitewi unahi onurowawe, sosu le nomo werese au noweinoweinamitorowa. Nomo, nowe henerairowa ape, ne ninawenamitorowa. Ane Owane Sitewi lo peri, sosu Jisas lo peri pefine a'i lu taune ma'e au te'e areiyeteye su, ai lu tamo ane omo kemere Patmos sahe kalabus wesi henetai.

10Nowe tutawe ape se, Sande, Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ape marepi hepene ano papu wirai. Ane peri uteyei no'u erasi a'i me'iyeni ma'e wanuwe. Peri no'u erasi ape lai pite'e mene'e mapefuwe no'u erasi wou a'i fateye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[11]Peri uteyei no'u ape apou te'eye, “Etiri werese ape mo, ne siyeyei ape, one towe sahe au lesere. Ne one towe sahe lese tepa'asiyei su, ne lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri tote tawesi umasiye ape mo, omo ereti feni werese feni hesi a'i irosiya ape ausawire. Ne one towe ape omo Efesus, omo Smerna, omo Pergamum, omo Taitaira, omo Sadis, omo Filadelfia, sosu omo Leodisia ma'e irosiya ape, ausawire.”

[12]Sosu a'i pe ane peri uteyei no'u ape wanuwe su, ane peri ape siyeyei ne atati tei awetowe. Ane atati tei awetowe su, ane wari oso oso a'i ereti feni werese feni hesi a'i (7) siyeye. Wari oso oso a'i ape mo tapiye gol ta'aneye ape, yehe erei ereti feni werese feni hesi a'i (7) ponei sahe au teiteye.

[13]Wari oso oso a'i ereti feni werese feni hesi a'i (7) ponei sahe irosiya ape, meni ta teiteye. “Meni ape meni pefine omo hire ma'e itorai ape, wou a'i ne.” *Dan 7:13; 10:5* Le ipari tahe pitase a'i lowe lo sahe napetuteye ape, ani asiteye. Wafei a'i ipari tahe metete sahe ti tawesiteye.

[14]Mato sosu mato towe lo irowe nemaiye towe wapo wou a'i ne. Aitu sapu wapo wou a'i ne. Nihe lo yehe mitaiyeyei erasi wou a'i ne.

[15]Lowe hesi lo ape lo'u a'i henerai, ipari mene'e yehe sahe lei farufaruwe se wou a'i ne. Peri uteyei lo sa'i mesiyu no'u erasi wou a'i ne.

[16]Ereti eyate feni lo sahe, le eiwariyemi ereti feni werese feni hesi a'i (7) aniteye. Peri uteyei lo ape wou ipari mene'e ai feni se feni se aiwawe a'i ahi lo papu henerai. Tu nihari lo poweiye mi erasi wou a'i ne. Ane etiri tomu ne'ese ape mo siyeye.

[17]Sosu ane le siyeye su, ane lowe lo atahe sahe hi awei ma'e winetaiye. Temeniyeyei meni wou winetaiye. Le ereti eyate feni lo ane ma'e isawe aniteyewe, ane ma'e eiye, “Atoweiye sawa! Ane meni tutawe aiwawe a'i. Sosu ane meni nowe ye'ewi henerairowa.

[18]Ane marepi hepene norohuwe irosiya. Tu naifa ane temeniyeye. Sosu ne ane siyere! Ane mi mi weriyei weriyei marepi hepene norohu a'i ironamitorowa. Serai Owane Sitewi lai ane si ta'ane norohuwe sineye su, ane

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

meni kairefi a'i ne. Ane temeniyeyei ape hi ani ararowe. Lu taune werese temeniyeye ape, ane lai fara'u lowe si ta'ane norohuwe sinerowa.

19Serai etiri werese ne siyeye ape, ne one towe sahe lesere! Etiri werese pereye nowe eite se irosiya ape, sosu etiri werese nowe ye'ewi se mo'o henerairowa ape, ne one towe sahe lesere!

20Sosu eiwariyemi ereti feni werese feni hesi a'i (7) ne, ne ereti eyate feni ano sahe siyeye ape, peri anowe ape tu naifa lu taune ma'e fareyareteye. Peri anowe ape lo sitewi ape apou ne. Eiwariyemi ereti feni werese feni hesi a'i, lowe Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ereti feni werese feni hesi a'i ne. Lowe lu taune Owane Sitewi lo peri tote tawesi umasiteye ape, au noweinoweinamisiya. Sosu wari oso oso a'i tapiye gol se ta'aneye ape, lowe lu taune Owane Sitewi lo peri umasisiya ape, omo ereti feni werese feni hesi a'i (7) irosiya ape, apou a'i ne."

Kamapim Tok Hait 2

Lu taune ma'e, omo Efesus irosiya ape, au lesere.

1"Ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e lu taune omo Efesus sahe au noweinoweisiya ape, Owane Sitewi lo peri eite lese ausawire! Meni ape eiwariyemi ereti feni werese feni hesi a'i (7), ereti eyate feni sahe anitesiya ape, meni ape yehe erei lo wari oso oso a'i, tapiye gol se ta'ane ape, wari oso oso a'i ereti feni werese feni hesi a'i (7) ponei sahe uweisiya ape, meni ape apou au te'e areiyesiya.

2Ane wiyawi werese fene lo siye so'oruweye. Fene Krais lo peri umasiteye su, fene fofowei erasi teriteteye. Etiri luwaru a'i fene ma'e heneraiteye su, mi mi werese tote tawesiyei fene lo kairefi a'i teinamiteye. Lu luwaru werese a'i wiyawi luwaru a'i lowe lo iroteye su, fene lowe me'iyeni ma'e atati aruteye. Lu tamo apou au te'eteye su, 'Nomo Owane Sitewi lo au te'e siye lu pefine a'i ne.' Fene wiyawi lowe lo siye etiteye. Ahowa, lu ape mo peri areare te'eteye. Lowe Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i umasi te ta'ame. Lowe lu areareyei a'i ne. Ane fene yo seni ape iroteye ape siye so'oruweye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Fene mi mi weriyei kairefi teinamiteye. Fene peri ano tote tawesi umasinamiteye su, fene fofowei erasi teriteye. Serai fene ane me'iyeni ma'e atati aru ta'ame.

4Ahowa, ane yo seni ta'i a'i fene lo ai marepi tote te'esiya. Tu naifa fene Krais lo peri wanu tote tawesi umasiteye su, fene Krais, sosu lu feni werese lo ne marepi erasi a'i tote wawesiyeteye. Ahowa, pereye nowe eite se fene Krais ne marepi tote wawesiyeyei ape tote i'anesiya.

5Yo seni ape fene lo tote tawesi etite. Fene marepi wawesiyeyei ape Krais fene ma'e au atuatuteye ape, arunatiteye. Serai fene yo seni luwaru a'i ape me'iyeni ma'e atati arute. Yo seni wara'i a'i fene tu naifa iroteye ape, fene yo seni wara'i apou ape a'i tame atati ironamite. Fene yo seni luwaru ape me'iyeni ma'e atati aru ta'ame su, ane fene ma'e aiyerowawe, ane yehe wari fene lo eiro ma'e teiteye ape, sosu ani tare'esawiyei. Sosu fene werese yehe omo ma'e irowa.

6Ahowa fene yo seni ta'i wisere a'i irosiya. Yo seni luwaru a'i lu taune meni Nikolas umasisiya ape, fene ai marepi totenamisiya. Ane aiwawe a'i yo seni luwaru a'i lowe lo ai marepi totenamisiya.

7Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri tote tawesinamisiya ape mo, ma'e au te'e fiyarisiya. Fene werese peri lo ape wanu umasite. Lu taune yo seni luwaru a'i ani araronamirowa su, ane lowe ma'e meso fi wisere a'i, hepene norohuwe iroteyei ape, au arowa. Me ape Owane Sitewi lo ta'aneyei awei hire ma'e irosiya.”

Lu taune ma'e, omo Smerna irosiya ape, au lesere.

8“Ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e lu taune omo Smerna sahe au noweinoweisiya ape apou au lesere. Ane meni tutawe sosu ane meni nowe ye'ewi se ironamitorowa. Tu naifa ane temeniyeye. Sosu ane pereye nowe eite se hepene norohu heneraiyewe, mi mi weriyei weriyei ironamitorowa.

9‘Etiri luwaru a'i fene teritesiya ape, ane siye so'oruwesiya. Fene ma'aru etiri werese ariye a'i ne. Ahowa, fene Owane Sitewi lo etiri tomu ne'ese irosiya. Lu taune tamo lai apou te'esiya, Nomo Juda lo lu tewi a'i ne. Ahowa, lowe fene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e peri luwaru a'i au te'e naruteye. Ahowa, lowe sepei Satan lo lu tewi a'i ne.

10Nowe i'ero a'i fene tamo fofowei erasi a'i teriteyei. Fene atoweiye sawa! Wanure. Sepei Satan fene tamo kalabus wesi ma'e henetiyei. Le lowe ne siye so'oruweyei ne toteye. Tote tawesiyei lowe lo winetairowa awere? Serene fene poweiye ereti feni hesi a'i kalabus wesi ma'e iroteyei. Mi mi weriyei tote tawesiyei fene lo ape tei kairefi uwateyeyei su, nowe ape se fene temeniyeyei ape, ane fene ma'e etiri wisere a'i aurowa. Etiri ape apou a'i ne. Fene mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi lo omo hire sahe ironamitorowa.

11Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri tote tawesinamisiya ape mo au te'e fiyarisiya. Fene werese peri lo ape wanu umasite. Lu taune yo seni luwaru a'i ani araronamirowa su, tahe pa'are weriyei lowe lo temeniyerowa. Sosu nowe ye'ewi se, hepene lowe lo temeniyerowata. Lowe fofowei teriterowata.'"

Lu taune ma'e omo Pergamum sahe au lesere.

12"Ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e lu taune omo Pergamum sahe au noweinoweisiya ape, peri eite lese ausawire. Ane meni ipari mene'e ai se feni se feni se irosiya ape, fene ma'e te'esiya.

13'Omo ape, fene irosiya ape, ane so'oruwe tene! Omo ape sahe sepei Satan me tuto'u tutawe saro onusiya. Sepei Satan lu taune werese au noweinoweiyei ne totesiya. Ahowa, tote tawesiyei fene lo tei kairefi a'i ironamisiya. Fene iyape ano tote i'anenati te ta'ame. Fene ane ne me'iyeni ma'e atati tei ta'ame. Meni ape Antipas, le peri ano au te'e areiye fiyarinamiteye su, le mi mi weriyei kairefi teinamiteye. Lowe meni ape Satan lo omo sahe aine tera'e temeniyeye. Ahowa, nowe ape se tote tawesiyei fene lo kairefi a'i ironamiteye.

14Ahowa, etiri tamo ne, ane fene ma'e ai marepi totesiya. Lu taune tamo fene ponei sahe irosiya ape, meni Balam lo marepi luwaru a'i ape, tote umasiteye. Tu naifa weriyei le meni tere'e iyape, Balak, ma'e marepi topo lo au atuatuteye. Le lai Israel lo lu tewi ma'e Owane Sitewi lo yo seni wara'i a'i ti

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawesinamiteye. Lowe fe lo'u, god wawero ma'e au heseteye ape, sosu lowe ma'e au ene ateye. Sosu tafa'e yo seni luwaru a'i irowei ne au te'eteye.

15Lu taune tamo fene ponei sahe irosiya ape mo aiwawe a'i, lowe yo seni luwaru a'i apou ape tote umasinamisiya. Lowe meni Nikolas lo marepi ape tote tawesi umasiteye.

16Serene fene yo seni luwaru apou ape fene me'iyeni ma'e atati tote i'anete. Fene etiri luwaru ape me'iyeni ma'e atati tote i'ane ta'ame su, ane fene ma'e witane a'i aiyerowa. Sosu ipari mene'e ai feni se feni se, ahi ano sahe hene-raisiya ape, ane fene ma'e ai aturairowa.

17Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune ma'e Owane Sitewi lo peri tote tawesinamisiya ape, au te'e fiyarisiya. Fene werese peri lo ape wanu umasite. Lu taune yo seni luwaru a'i ani araronamirowa su, ane lowe ma'e Owane Sitewi lo ene ayei fareyare tamo aurowa. Iyape mana. Ayei ape mo tote tawesiyei fene lo au kairefiyerowa. Ane lowe ma'e tapiye wapo a'i ta aurowa. Tapiye ape sahe iyape he'i au leserowa. Lu taune werese werese iyape he'i ape so'oru ta'ama. Meni ape tapiye anirowa ape, le a'i iyape topo lo ape so'oruwerowa.'"

Lu taune, omo Taitaira irosiya ape, au lesere.

18"Sosu a'i pe ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e lu taune, omo Taitaira sahe irosiya ape, au noweinoweisiya ape, peri ape ausawire. Ane, Owane Sitewi lo meni eime a'i ne. Nihe ano yehe mi erasi wou a'i ne. Lowe hesi ano ape lo'u a'i ipari mene'e yehe sahe lei farufaruwe wou a'i ne. Ane fene ma'e te'esiya.

19Ane wiyawi fene lo, fene ta'anesiya ape, siye so'oruwe tepa'asiye. Fene lu taune tere'e ma'e marepi tote wawesiyeteye. Tote tawesiyei fene lo mi mi weriyei tei kairefiyeteye. Etiri orese a'i lu taune ma'e henerai su, fene lowe au pati ferafereiteye. Etiri luwaru a'i fene ma'e henerai su, fene mi mi weriyei tei kairefiyeteye. Wiyawi fene lo pereye nowe eite se wiyawi erasi pefine a'i ne. Sosu wiyawi fene lo, tu naifa ta'ane iroteye ape, oso a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Ahowa, ane etiri ta ne fene ma'e ai marepi totesiya. Menitani ta iyape Jesebel, fene yo seni luwaru a'i lo ape tote tawesi umasisiya. Le fene ma'e apou te'esiya. ‘Ane Owane Sitewi lo peri au te'e siye menitani.’ Ahowa, menitani ape peri wawero a'i ne. Piyene fene menitani ape lo peri einami ta'ame awere? Le wiyawi lu taune ano marepi lowe lo tote aniteye. Serene lowe yo seni luwaru a'i ape umasisiya. Lowe tafa'e yo seni luwaru a'i ironamisiya. Sosu lowe god wawero ma'e fe lo'u au hesesiya su, lowe fe lo'u ape ene aye.

[21]Sosu ane menitani ape ne ninawe ninaweteye. Ahowa, menitani ape yo seni luwaru a'i lo me'iyeni ma'e atati arunati ta'ama. Le tafa'e yo seni luwaru a'i arunati wou ta'ama.

[22]Wanure! Ane menitani ape ma'e u tahe erasi pefine a'i aurowa. Le fofowei erasi teritenamirowa. Lu tamo le ma'e tafa'e yo seni luwaru a'i irowei ape, ane lowe ma'e etiri luwaru a'i aurowa. Serai lowe menitani lo yo seni me'iyeni ma'e atati aru ta'ame su, lowe fofowei erasi a'i teritenamirowa.

[23]Sosu lu taune werese menitani ape lo yo seni luwaru ape umasinamiyei su, ane lowe werese ma'e aine tera'e temeniyerowa. Serai lu taune Owane Sitewi lo peri umasisiya ape, lowe ane siye so'oruwerowa. Ane lu taune lo marepi sosu yo seni siye eti areiyesiya. Sosu fene yo seni apou ape irowei su, ane fene ma'e ta'i ta'i a'i etiri orese a'i aurowa.

[24]Ahowa, ane fene ma'e eisiya, lu taune tere'e Omo Taitaira sahe irosiya ape, lowe yo seni marepi apou ape tote umasi ta'ame. Lowe sepei Satan lo marepi fareyare a'i wanu so'oruwe umasi ta'ame. Lu tamo Satan lo marepi ape ne apou a'i te'esiya, Satan lo marepi werese orese a'i ne. Serai ane fene ma'e etiri orese tere'e a'i au ta'ame.

[25]Serai marepi yo seni wara'i a'i fene irosiya ape, ane si tame aiyerowa su, fene etiri ape mo anite tawesinamite.

[26]Lu taune yo seni luwaru a'i hi ani araronamirowa ape, lu taune wiyawi wara'i a'i ano ta'anenamirowa ape, nowe ye'ewi se ane lowe ma'e lu taune

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

omo pani tewi tamo iroterowa ape, kairefi a'i se au noweinoweiyei ne aurowa.

27‘Lowe lu taune ma'e ereti kairefi a'i se au noweinoweinamirowa. Apou wou a'i meni ta sa'i siye awe ape tapiye se aine taperese oso'osurowa. Aiwawe a'i lowe lu taune luwaru a'i aine taperese oso'osurowa. Apou a'i Tai Pefine a'i ano lai kairefi a'i lo ane ma'e auwe.’ *Sng* 2:8-9

28Sosu ane lai eiwariyemi, esi pasi tei mitaiyerai ape, lowe ma'e aurowa.

29Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune, Owane Sitewi lo peri tote tawesinamisiya ape, mo ma'e au te'e fiyarisiya. Fene werese peri lo ape wanu umasite.”

Kamapim Tok Hait 3

Lu taune ma'e, Omo Sadis irosiya ape, au lesere.

1“Sosu a'i pe ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ape ma'e, lu taune, Omo Sadis sahe au noweinoweinamisiya ape, peri eite lese ausawire. Meni ape Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ereti feni werese feni hesi a'i (7) au ironamisiya ape, sosu eiwariyemi ereti feni werese feni hesi a'i (7) ereti lo sahe anitesiya ape, le lowe ma'e au te'esiya. ‘Ane wiyawi, fene ta'anesiya ape, siye so'oruwesiya. Lu taune yo seni fene lo siyesiya su, lowe fene ne apou totesiya. Fene marepi hepene norohuwesiya. Ahowa, fene marepi hepene fene lo temeniyeye. Fene yo seni ano umasi ta'ame.

2Serai fene nihe petanere. Etiri aseyaro a'i, fene irosiya ape, au kairefiyere. Etiri aseyaro werese ape mo temeniyeyei ne ataheyewa. Ane yo seni fene lo siye etiteyewe, fene ma'e eisiya. Owane Sitewi ano lo nihe se, fene yo seni luwaru a'i ironamisiya.

3Serai peri wisere a'i, fene tu naifa wanuwe ape, fene peri werese ape mo tote anite tawesire. Fene yo seni luwaru a'i fene lo me'iyeni ma'e atati arunatire. Fene nihe petane ta'ame su, ane fene ma'e witane se fareyare a'i aiyerowa. Ta'arei meni wou pasi eresene a'i aiyerowa. Ane fene ma'e itorairowa su,

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nowe ape se fene so'oru ta'ama. ane fene ma'e aiyeyei su, ane fene ma'e fofowei erasi aurowa.

4Ahowa, lu taune tamo, peri ano umasisiya ape, Omo Sadis sahe irosiya ape, lowe yo seni luwaru a'i tamo iro ta'ame. Aiwawe a'i ipari tahe lowe unou se ta'ama. Serai yo seni lowe lo wara'i wisere a'i iroteye su, lowe fara'u ipari tahe wapo ani asirowawe, ane mase aiwawe uweinamirowa.

5Lu taune yo seni luwaru a'i hi ani araronamirowa ape, ane lowe ma'e ipari tahe wapo wisere a'i tamo au ani asirowa. Ane iyape lowe lo one towe norohuwe, iroteye ape sahe, irosiya ape, au sasarirowata. Sosu ane iyape lowe lo tai ano ma'e au te'e areiyerowa. Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ape ma'e aiwawe a'i iyape lowe lo au te'e areiyerowa. Ane lowe ma'e apou eirowa. Lu taune ape mo ane ne umasinamiteye.

6Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune, Owane Sitewi lo peri ape mo ma'e, tote tawesinamisiya ape, au te'e fiyarisiya. Fene werese peri lo ape wanu umasite.'

Lu taune ma'e, omo Filadelfia sahe irosiya ape, au lesere.

7"Sosu a'i pe ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ma'e, lu taune Omo Filadelfia sahe au noweinoweisiya ape, peri eite lese ausawire. Iyape ano Jisas. Yo seni werese ano, wara'i pefine a'i ne. Sosu peri werese ano ape pefine a'i ne. Ane lai Devit lo wesi tepaiyei yo sahe teinamisiya. Ane tepaiyei ape metete ma'e ani awetowe su, lu tere'e eiwerou me'iyeni ma'e ani awetorowata. Sosu aiwawe a'i ane tepaiyei ape me'iyeni ma'e ani awetowei su, lu tere'e eiwerou metete ma'e ani awetorowata. Ane peri ape fene ma'e apou te'esiya.

8Ane yo seni fene lo siye so'oruwe areiyesiya. Wanure! Ane fene ne yo tepaiyei ape metete ma'e ani awetowe. Sosu lu tere'e tamo yo tepaiyei ape me'iyeni ma'e ani awetorowata. Fene werese iyape se ta'ama. Fene peri ano weriyei tote umasinamisiya. Fene iyape ano me'iyeni ma'e atati aru ta'ame.

9Wanure! Lu taune sepei Satan lo marepi tote umasisiya ape, lowe apou te'eye, nomo Juda lo lu tewi pefine a'i ne. Ahowa, lowe peri wawero a'i ne. Wanure! Ane lu tewi ape mo fene ma'e lowe uporo ape'i onuwei ne irorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Serai lowe apou siye so'oruwerowa. Ane lai fene marepi erasi a'i tote wawesiyenamisiya.

10Fene peri pefine ano mi mi weriyei tote tawesi umasinamiteye su, ane tote tawesiyei fene lo au kairefiyerowa. Etiri luwaru a'i fene ma'e heneraiyei su, ane fene ne au noweinoweirowa. Etiri luwaru a'i ape mo lu taune werese werese ma'e nowe i'ero ataheyewa. Etiri luwaru orese a'i heneraiyei su, lowe marepi hepene lowe au luwaruweyei. Serai fene etiri luwaru a'i lo au luwaruweyei. Serai fene etiri luwaru a'i ape mo teriterowata.

11Wanure! Ane fene ma'e witane a'i aiyerowa. Serai fene ane ne tote tawesinamite. Fene ane ne tote tawesisiya su, lu tere'e tamo hepene norohu he'i a'i fene lo ta'arei anirowata.

12Lu taune yo seni luwaru a'i hi ani araronamirowa ape, ane lowe Tai ano Owane Sitewi lo wesi tutawe lo wesi me tou wou au teirowa. Serai lowe mi mi weriyei Owane Sitewi lo wesi tutawe teinamirowa. Ane Owane Sitewi ano lo iyape pefine a'i lowe sahe leserowa. Sosu ane Owane Sitewi ano lo omo lo iyape, Jerusalem he'i a'i, Owane Sitewi ma'e itorairowa ape, lowe sahe leserowa. Sosu ane iyape he'i a'i topo ano lowe sahe leserowa.

13Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune, Owane Sitewi lo peri ape mo ma'e, tote tawesinamisiya ape, au te'e fiyarisiya. Fene werese peri lo ape wanu umasite."

Lu taune ma'e omo Laodisia irosiya ape, au lesere.

14"Sosu a'i pe ne Owane Sitewi lo ipari wisere a'i lu taune ma'e omo Leodisia sahe au noweinoweisiya ape mo, peri eite lese ausawire. Ane meni ape apou eisiya. Pefine a'i ne. Ane Owane Sitewi lo peri pefine mi mi weriyei au te'e areiyenamisiya. Etiri werese werese, Owane Sitewi ta'aneye ape, ane lai sitewi a'i ne. Ane fene ma'e te'esiya.

15Yo seni werese fene lo irosiya ape, ane siye so'oruwesiya. Fene tapiye herito ai wou ta'ama. Aiwawe a'i fene tapiye naretei wou ta'ama. Marepi toteyei ano fene ne apou a'i ne. Fene tapiye herito wou a'i fa irote. Fene tapiye naretei wou a'i fa irote. Tote tawesiyei fene lo tewi pa tewi oso a'i totesiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16Fene herito, naretei oso a'i aiwawe irosiya. Fene herito erasi ta'ame su, sosu fene naretei erasi ta'ame su, ane lai fene werese ahi ano ma'e au orisawirowa.

17Fene apou te'esiya. Ane etiri ma'aru erasi se ne. Nomo etiri tamo ariye iro se ta'ame. Ahowa, fene marepi hepene towafi fene lo so'oru ta'ama. Fene lu luwaru a'i ne. Fene lu afofo a'i ne. Fene ma'aru etiri se ta'ama. Fene nihe pokoweyei lu taune ne. Fene liye pa'are ariye a'i ne.

18Ane fene ma'e kairefi se au te'esiya. Tapiye gol yehe sahe leiye su, ape wisere pefine a'i henerairowa. Fene tapiye gol ano ape eteraire. Fene tapiye gol ano eteyei su, fene lu taune ma'aru etiri erasi a'i henerairowa. Fene ipari tahe wapo a'i ano eite eteraire. Fene ipari tahe ano eite eterowawe, sosu ani asirowa su, fene liye pa'are fene lo ani asi fareyarerowa. Serai fene neritase teriterowata. Fene nihe maresin anirowawe, nihe sahe ani teinere. Fene nihe fene lo nihe maresin ani teineyei su, fene etiri werese siye areiyerowa.

19Lu taune werese ane ne marepi erasi a'i tote wawesiyesiya ape, lowe yo seni luwaru a'i irowei su, ane lowe ne ai marepi totesiya. Sosu ane yo seni luwaru a'i lowe lo au ani fareraiyesiya. Serai fene tote tawesiyei fene lo tote uwateyenamite. Fene yo seni luwaru werese a'i ape mo me'iyeni ma'e atati tei arunatite.

20Wanure. Ane marepi hepene lo yo sahe teisiyawe, yo tewiye sahe aine ta'arusiya. Ane lowe ma'e peri utesiya. Lu taune tamo peri ano wanurowawe, marepi hepene lowe lo tosowei su, sosu ane marepi hepene lowe lo papu wirowa. Sosu ane lowe ma'e aiwawe a'i isafiye tiyatinamitorowa.

21Lu taune yo seni luwaru a'i hi ani araronamirowa ape, ane lowe me tuto'u tutawe ano ape sahe ane mase onuwei ne au irorowa. Apou aiwawe a'i tu naifa ane lai etiri werese hi ani araroteye. Sosu ane tai ano me tuto'u sahe le aiwawe a'i onunamisiya. Meni Owane Pefine a'i lai peri eite ane ma'e au te'eye.

22Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i lu taune, Owane Sitewi lo peri tote tawesinamisiya ape, mo ma'e au te'e fiyarisiya. Fene werese peri lo ape wanu umasite.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kamapim Tok Hait 4

Jon lai Owane Sitewi lo omo, hire sahe irosiya ape, siyeteye.

[1]Sosu mo'o a'i pe Owane Sitewi lo omo hire ma'e irosiya ape, ane yo tosowei siyeye. Sosu peri ape tutawe ane wanuteye ape, erasi kairefi a'i ane ma'e mene'e mapefuwe wou uteteye. “Ne ane ma'e sato wira! Ane etiri tomu ne'ese, mo'o henerairowa ape, ne ma'e au atuaturowa.”

[2]Witane a'i Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i marepi ano ma'e wirai. Sosu siyere! Ane Owane Sitewi lo me tuto'u tutawe omo hire sahe saro siyeye. Meni ta me tuto'u ape sahe onuteye.

[3]Sosu meni ape me tuto'u ape sahe onuteye ape, hepene nihari lo mitaiyeyei apou ape wou a'i ne. Mitaiyeyei lo ape tapiye norohuwe wou a'i ne. Sosu tapiye lo'u a'i wou a'i ne. Haru sa'i erasi a'i ape me tuto'u tutawe ape ma'e yosetiteye. Haru sa'i lo mitaiyeyei ape tapiye motowe norohu wou a'i ne.

[4]Me tuto'u oso a'i ape mo meni ta werese ereti sa'onare hesiyo hesiyo (24) me tuto'u tutawe ape onu yose atatiteye. Me tuto'u ape mo sahe ya'ariyei lu owane meni ta werese ereti sa'onare hesiyo hesiyo (24) saro onuteye. Lowe ipari tahe wapo a'i lowe lo ani asiteye. Sosu ane lowe meni tutawe lo mato tuhe tapiye gol se ta'ane ape, mato lowe lo sahe ani asiteye siyeye.

[5]Pesiyei mera'o mi ape tewiye tewiye ma'e me tuto'u tutawe ma'e heneraiteye. No'u erasi ape nowe ma'e fiyari howeiteye. Me tuto'u tutawe lo nihari sahe yehe erei ereti feni werese ereti feni hesi a'i (7) tei mitaiyeteye ape, saro teiteye. Yehe erei ereti feni werese ereti feni hesi a'i ape mo, lowe Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ereti feni werese feni hesi a'i ne.

[6]Sosu aiwawe me tuto'u tutawe lo nihari sahe hare ite erasi saro howeiteye. Hare ite ape apou wou glas ta'aneteye. Sa'i ape aseyaro wara'i a'i ne. Ponei saro iroteye ape, etiri hepene norohu a'i hesiyo hesiyo me tuto'u tutawe lo nihari sahe iroteye ape, lowe nihe tomu ne'ese mato me'iyeni sahe sosu tu nihari sahe iroteye.

[7]Etiri hepene norohu a'i neme you erawe erasi lo nihari wou iroteye. Etiri hepene norohu a'i nemeroru fe bulmakau lo nihari wou iroteye. Etiri

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

norohuwe faforu meni nihari wou iroteye. Etiri hepene norohu a'i ororu ape irowe yaruwapi lo nihari sine fiyariteye.

8Etiri hepene norohuwe a'i werese ape mo irowe haipi ereti feni werese feni ta'i a'i (6) iroteye. Tahe pa'are werese lowe lo nihe tomu ne'ese iroteye. Irowe haipi unahi nihe tamo aiwawe a'i iroteye. Mi mi pasi pasi lowe peri ape apou utenamiteye, “Wara'i! Wara'i! Wara'i a'i ne! Owane Sitewi pefine wara'i a'i tene! Tu naifa nowe sitewi weriyei se le saro ironamiteye. Sosu pereye nowe eite se, le saro ironamisiya. Sosu nowe ye'ewi se le saro ironamitorowa.”

9Etiri hepene norohu a'i ape mo Owane Sitewi ma'e marepi wisere a'i au te'eyei su, lowe iyape lo ei ani aroweyei su, sosu peri wisere a'i au uteyei su,

10Ya'ariyei lu owane ape mo meni ta werese ereti sa'onare hesiyo hesiyo (24) Owane Sitewi ma'e me tuto'u tutawe onuteye ape, lowe uporo ape'i onuteyewe, le ma'e au te'e wisereyenamisiya. Owane Sitewi lai mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Sosu lu ape mo lowe mato tuhe towafi lowe lo ape ani tahe aniyewe, me tuto'u tutawe ape sahe lotowe. Lowe apou te'eye,

11“Ne Meni Owane Tutawe Pefine a'i ne. Ne Meni Owane Pefine a'i, Owane Sitewi nomo lo ne. Lu taune werese ne ma'e fa au nine'inamite. Nomo iyape no ma'e weriyei weriyei ei ani arowete. Kairefi no se lowe ne ma'e au wisereyenamite. Ne a'i lai etiri werese au ta'ane henerai. Marepi no se etiri werese iroteye. Ne a'i lai marepi hepene norohu a'i lowe ma'e auwe.”

Kamapim Tok Hait 5

Jon one towe ta, ti tawesiteye ape, siyeye.

1Sosu a'i pe ane, meni ape me tuto'u tutawe sahe onuteye ape, siyeye. Ereti eyate feni lo sahe one towe ta aniteteye. One towe ape feni se feni se peri tamo leseteyei siyeye. Me unere lo fito ereti fene werese feni hesi a'i (7) one towe ape nate tawesiteye.

2Sosu ane Owane Sitewi lo ipari wisere kairefi a'i ta siyeye. Le peri erasi apou uteye. “Piye meni wisere wara'i a'i lai fara'u me unere lo fito ape ani eraurowa awere? Sosu eiwerai one towe eite siye te'eyei ne tosorowa awere?”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Ahowa, lu werese omo hire ma'e irosiya ape, sosu hi awei saro irosiya ape, sosu hi awei papu irosiya ape, lu werese werese me unere lo fito ani eraurowata. Lowe peri ape mo eiwerou siye te'erowata.

4Sosu lowe meni wisere wara'i a'i ta siye nehiteye su, lowe meni wisere wara'i a'i siye ta'ame. Ahowa, lowe werese one towe ape papu siye te'eyei ne ani toso eraurowata. Serene ane luwei erasi a'i iroteye.

5Ya'ariyei meni owane ta ane ma'e eiye. “Luwei sawa!” Meni kairefi a'i ta niyene lo iyape Laion, Juda lo lu feni ma'e henerai. Le a'i lai meni Owane Devit lo ya'ariyei lu tewi pefine a'i ne. Meni kairefi a'i ape yo seni luwaru a'i ape mo atu ani ararowe. Serai meni ape one towe ape lo me unere lo fito, nateteye ape, fara'u erau tosorowa. Le fara'u me unere lo fito ereti feni werese feni hesi a'i (7) ani toso eraurowa.

6Sosu me tuto'u tutawe sosu etiri norohuwe hesiyo hesiyo, sosu ya'ariyei lu meni ta werese ereti hesiyo hesiyo, ponei sahe iroteye ape, ane fe sipsip lo yene saro teiteyei siyeye. Fe sipsip lo yene ape, iyape Jisas, lu tamo tu naifa le aine tera'eye. Ahowa, Owane Sitewi lai le marepi hepene si tame ta'ane norohuwe sineye. Fe sipsip lo yene mato sahe pa'are ereti feni werese ereti feni hesi a'i henerai. Nihe ereti feni werese feni hesi a'i (7) mato lo sahe iroteye. Nihe ape mo lowe Owane Sitewi lo ipari ereti feni werese feni hesi a'i ne (7). Owane Sitewi lai lowe omo omo werese ma'e eimawe fiyarisawi.

7Sosu fe sipsip lo yene ape, le meni ma'e, me tuto'u tutawe sahe onuteye ape, faiyewe, one towe ape ereti eyate feni lo aniteteye ape, aniye.

8Sosu le one towe ereti se aniteye su, etiri norohu hesiyo hesiyo ape mo, sosu ya'ariyei lu owane meni tawerese ereti feni hesiyo hesiyo (24), lowe fe sipsip lo yene ma'e lowe uporo ape'i onuwe. Lowe werese etiri ta wafei se irapaneteye ape no'u wisere a'i henerai. Lowe etiri ape mo ereti sahe aniteteye. Sosu lowe siye auwe, tapiye gol ta'aneteye ape, aiwawe ereti se aniteteye. Siye auwe ape mo papu me mari towe sahe teme'eriyeyei siyeye. Me mari towe yehe tiyei su itomu heneri wisere a'i hire ma'e aroweteye. Yehe itomu ape apou wou Owane Sitewi lo lu taune ne te'e towerisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Lowe omoyawi he'i a'i sinesiya, apou te'esiya. “Ne meni owane wara'i a'i ne. Ne fara'u one towe ape lo me unere lo fito, nate tawesiye ape, fara'u erau toso fiyarirowa. Tu naifa lu tamo ne aine tera'eye. Sosu lowe ne aine tera'eye su, fisa'i no lu taune werese ne si ete hene aniye. Lu taune ape mo Owane Sitewi lo lu taune pefine henerai. Lu taune omo omo werese ma'e ete hene aniye. Lu taune peri tere'e tere'e se ape mo ete hene aniye. Lu taune tahe tere'e tere'e se ape mo ma'e ete hene aniye. Sosu lu taune niyene werese ape mo ma'e ete hene aniye.

10Owane Sitewi lai lowe werese lu tewi pefine lo heneraiyei ne irowe. Lowe lu taune owane heneraiyei su, lowe Owane Sitewi lo wiyawi ta'anenamiteye. Sosu lowe lu taune omo omo werese au noweinoweinamirowa.”

11Sosu ane siyeteyewe, Owane Sitewi lo ipari wisere tomu ne'ese me tuto'u tutawe yose aperayeteyei siyeye. Lowe etiri norohu ereti feni hesiyo hesiyo, sosu ya'ariyei lu owane, meni ta werese ereti feni hesiyo hesiyo (24) yose aperayeteye. Ane peri no'u erasi a'i lowe lo wanuteye. Sitewi lo ipari wisere ape mo owe meni ta lowe nawiterowata.

12Lowe peri erasi a'i apou uteye, “Fe sipsip lo yene wara'i pefine a'i ne. Lu tamo le aine tera'eye. Ne kairefi sitewi a'i ne. Ne meni iyape erasi a'i ne. Ne etiri werese lo sitewi a'i ne. Sosu ne marepi wisere pefine a'i ne. Nomo iyape no ma'e ei ani arowesiya. Nomo ne ma'e au wisereyenamisiya. Ahi nomo lo ne ma'e au te'e nine'isiya.”

13Sosu ane etiri werese Owane Sitewi lo omo hire ma'e, sosu etiri omo omo pani pani irosiya ape mo, sosu etiri werese awei unahi papu irosiya ape, sosu etiri werese sa'i sa'i sahe irosiya ape mo, ane lowe werese omoyawi ta apou te'eteye ape, wanuwe. “Meni Owane Sitewi me tuto'u tutawe sahe onusiya ape, fe sipsip lo yene aiwawe a'i, nomo lowesi ma'e mi mi pasi pasi weriyei peri wisere a'i au te'e nine'inamisiya. Nomo iyape pefine a'i lowe lo ei ani arowenamisiya. Nomo lowesi ne au te'e wisereye nine'inamisiya. Lowesi kairefi pefine a'i ape weriyei weriyei ironamisiya.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Sosu etiri norohuwe a'i hesiyo hesiyo lowe apou te'eye. “Peri werese ape mo wiyeme pefine a'i ne.” Sosu ya'ariyei lu owane meni ta werese hesiyo hesiyo (24) lowe lowesi ma'e lowe uporo ma'e ape'i onuteyewe, lowesi ma'e peri wisere a'i au te'e nine'iteye.

Kamapim Tok Hait 6

Me unere lo fito ani erau fiyariteye.

1Sosu a'i pe ane fe sipsip lo yene me unere lo fito tutawe, ani erau fiyariye ape, siyeye. Sosu etiri norohu ta'i a'i ape peri erasi a'i pesiyei no'u erasi wou uteye. Ane peri lo apou wanuwe. “Aiya.”

2Sosu ane etiri ta siyeye. Siyere! Fe hos wapo a'i ta siye aniye. Meni ta fe lo ape me'iyeni hire onuteye. Ereti lo sahe inapi ta aniteye. Meni ta le ma'e meni owane tutawe lo mato tuhe ta ani asiyei ne auwe. Sosu lowesi iteye su, ai atuwei ne toteye. Lowesi ai lu werese ape mo aine na araroteye.

3Sosu fe sipsip lo yene me unere lo fito nemeroru ani erau fiyariye su, ane etiri norohu nemeroru peri ta wanuwe. Le apou eiye, “Aiya!”

4Sosu fe hos tere'e ta teirai. Tahe lo farufaru a'i yehe lo'u wou a'i ne. Meni ape fe hos lo me'iyeni hire sahe onuteye ape, le kairefi pefine a'i iroteye. Lowesi iteye su, marepi fetane a'i omo omo pani werese sahe sasari po'utenamiteye. Ereti lo sahe mene'e pite erasi aniteye. Lu werese tiyati ma'e ai atu fiyarititeye su, lowe aine tera'eye.

5Sosu fe sipsip lo yene me unere lo fito faforu ani erau fiyariye. Ane etiri hepene norohu faforu peri ta wanuwe. Le apou eiye, “Aiya!” Ane fe hos iwise a'i siye aniye. Meni ape fe hos me'iyeni hire sahe onuteye ape, ereti lo sahe niye opo hesi a'i aniteye.

6Sosu ane peri no'u ta etiri hepene norohu hesiyo hesiyo ponei sahe iroteye ape, wanuwe. Le apou eiye, “Lau teriteyei nowe henerairowa. Lowe wiyawi esi ere mo sine ta'aneye apou a'i neriwei henerairowa. Sosu lowe ma'aru tewi a'i aniyei. Serai lowe ayei tewi a'i eterowa. Ahowa, ne me oliv, sosu wain sa'i wafei owe ape au luwaruwere. Lowe so wisere fa ta'ere.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Fe sipsip lo yene me unere lo fito ororu ani erau fiyariye su, ane peri no'u, etiri hepene norohu a'i peri erasi uteye ape, wanuwe. Le apou eiye, “Aiya!”

8Ane fe hos wareme a'i ape siye aniye. Meni ape fe hos lo me'iyeni hire sahe onuteye ape, iyape lo aiwawe a'i temeniyeyei meni. Sosu meni tere'e ta iyape, “Awei Fisiye Yo,” le ma'e mo'o umasiteye. Owane Sitewi lai lowesi ma'e kairefiyeyei auwe. Lowesi omo omo pani fiyari iteye su, lowesi lu taune tomu ne'ese ape weneri hesiyo hesiyo apou aiwawe au hese ereiye. Weneri ta'i ta, lowesi lai lu taune werese aine tera'eye. Lu tewi tamo mene'e se aine tou ereye. Lu tewi tamo lau lai temeniye ereye. Lu tewi tamo u tahe se temeniye ereye. Sosu lu tewi tamo you erawe lai lowe tomu tera'e ereye. Serai lu taune weneri ta'i ape mo werese sahe temeniye po'uteye.

9Sosu fe sipsip lo yene me unere lo fito erenawe ani erau fiyariye su, ane lu taune lo hepene wari ape unahi sahe, lowe aine tera'eye ape, lo hepene wari ape unahi sahe iroteyei, siyeye. Lu taune ape mo Owane Sitewi lo peri au te'e fiyariteye su, sosu yo seni wara'i a'i lo au atuatu fiyariteye su, lu tere'e tamo lowe werese aine tera'eteye.

10Lowe werese peri erasi se apou uteye, “Nowe eiwerou su, Meni Owane kairefi a'i, ne ninawe ninawetorowa awere? Ne wara'i pefine a'i ne. Peri werese no wiyeme pefine a'i ne. Eiwerou su ne lu ape mo ma'e, nomo aine tera'eteye ape, itiya'u aine tera'erowa awere?”

11Sosu Owane Sitewi lai lowe werese ma'e ta'i ta'i a'i ipari tahe wapo pitase a'i au ani asiteye. Le lowe ma'e eiye, “Fene nowe oso a'i fa tei ninawete. Lu taune tere'e tamo peri ano tote umasiteye ape, lowe lu tewi ano aine tera'e temeniye ape mo, tepa'asiyei su, ane fara'u fene ne lowe ma'e itiya'u aine tera'e ererowa.”

12Sosu a'i pe fe sipsip lo yene me unere lo fito moruwene ani erau fiyariye. Sosu ane awe erasi a'i awei sahe tei auseriye siyeye. Poweiye ape pasi wou henerai. Ipari tahe papa'u a'i fe meme lo towe ta'aneteye ape, wou a'i ne. Yame ape lo'u farufaru a'i henerai, fisa'i wou a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Eiwariyemi tamo hi awei sahe winetai ereye, me owarape so wou a'i ne. Fiyaru aiyeyei su, me owarape so pere'e ape mo werese lirine winetai ereraisiya.

14Sosu ni'arawe perati fiyari po'uteye apou wou meni ta hawaiye towe ani noweritiye. Sosu omo pani werese sosu omo kemere lowe werese omo sitewi lowe lo ape arunatiyewe, fiyari howeiye.

15Lu owane tutawe werese, ya'ariyei lu owane werese, ai lu lo lu owane werese, lu kairefi a'i werese, lu yahowa'i werese, sosu lu taune tere'e tere'e, lowe werese omo erasi lo tapiye patewi papu onu fareyare ereye. Sosu tapiye erasi ape papu lowe onu fareyare ereye.

16Lowe omo tapiye mo ma'e apou uteye, “Tapiye omo, Fene winetaira! Nomo sahe napetu fareyarera. Nomo Owane Sitewi lo nihari, me to'u tutawe sahe onusiya ape ne, atoweiyesiya. Aiwawe fene fe sipsip lo yene lo ai marepi ape ne, nomo ma'e napetu fareyarete.”

17Nowe ape se ai marepi erasi a'i lowesi lo lu taune werese ma'e henerai tepa'asirowa. Ai marepi lowesi lo ape lu taune ape mo piye sahe tei kairefiye uwateyerowata.

Kamapim Tok Hait 7

Owane Sitewi lu taune ne'ese, 144 tausen, si hene ta'uwe aniye.

1Sosu mo'o a'i pe ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i hesiyo hesiyo siyeye. Ta'i ta poweiye wiraisiya ape ma'e teiteye, ta'i ta poweiye itorisiya ape ma'e, teiteye, sosu heta eyate feni ma'e, heta epi feni ma'e teiteye. Lowe fiyaru hesiyo hesiyo awei sahe henerai ape, anite tawesiteye. Serai owe fiyaru ta, omo pani werese, sa'i sa'i werese, me etiri werese sahe faterowata.

2Sosu ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i poweiye wiraisiya ape ma'e siye aniye. Le Owane Sitewi norohuwe a'i lo yaru ereti lo sahe aniteye. Le peri kairefi erasi a'i Owane Sitewi lo ipari hesiyo hesiyo ape mo ma'e uteye. Owane Sitewi lai lowe ma'e kairefi pani pani werese, sa'i sa'i werese ape mo luwaruweyei ne auwe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3Le lowe ma'e uteye. Fene ninawete! Fene omo pani, sa'i sa'i werese, me etiri werese owe ape au luwaruwete. Tu Owane Sitewi lo wiyawi yahowa'i a'i siye lu taune ape mo, nomo mapine lowe lo sahe Owane Sitewi nomo lo yaru au leserowa. Nomo yaru lo lowe ma'e au lese tepa'asiyei su, sosu fene etiri werese fara'u au luwaruwere!

Owane Sitewi Israel lo lu tewi, 144 Tausen, ariariyeye.

4Lu taune Owane Sitewi lo yaru aniye ape ne, ane apou wanuwe. Lu taune 144 tausen ta'uwe hene aniye. Owane Sitewi lai Israel lo lu tewi werese ma'e ei ta'uwe aniye.

5Juda lo lu tewi, 12 tausen, Owane Sitewi lo yaru aniye. Ruben lo lu tewi, 12 tausen, Gat lo lu tewi, 12 tausen,

6Aser lo lu tewi, 12 tausen, Naptali lo lu tewi, 12 tausen, Manase lo lu tewi, 12 tausen.

7Simeon lo lu tewi, 12 tausen, Levi lo lu tewi, 12 tausen, Isakar lo lu tewi, 12 tausen,

8Sebulun lo lu tewi, 12 tausen, Josep lo lu tewi, 12 tausen, Benjamin lo lu tewi, 12 tausen. Lu taune ape mo Owane Sitewi lo yaru aniye.

Lu taune ne'ese nowe ape se etiri luwaru erasi a'i henerai ape, ma'e fai.

9Sosu mo'o a'i pe ane lu taune ne'ese siyeye. Owe meni ta lowe nawiterowata. Lowe omo omo werese ma'e fai. Niyene niyene werese ma'e fai. Sosu tahe tere'e tere'e ma'e fai. Sosu peri tere'e tere'e aiwawe a'i ta'uwerai. Lowe werese me tuto'u tutawe sahe, sosu fe sipsip lo yene nihari teirai. Lowe ipari tahe pitase wapo a'i ani asiteye. Lowe ereti lowe lo sahe siye towe tamo anite aiwaweyeteye.

10Serai lowe peri erasi a'i apou uteye, “Owane Sitewi nomo lo me tuto'u tutawe sahe onunamisiya ape, sosu fe sipsip lo yene aiwawe lowesi yo seni luwaru a'i ani sasari pamoweyewe, nomo ma'e marepi hepene he'i a'i auwe.”

11Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere werese a'i, sosu ya'ariyei lu meni ta werese hesiyo hesiyo, sosu etiri hepene norohuwe a'i hesiyo hesiyo, me tuto'u

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tutawe tei yose aperayesiya. Lowe werese a'i nihari lowe lo sahe, lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e au te'e wisereye nine'inamiteye.

12Lowe peri erasi apou uteye, “Etiri pefine a'i tene! Nomo ne ma'e au te'e nine'isiya. Iyape no erasi pefine a'i ne. Marepi no wisere erasi a'i ne. Ne kairefi werese lo sitewi. Ne kairefi erasi pefine a'i ne. Ne etiri werese hi ani araronamisiya. Serene nomo ne ma'e mi mi pasi pasi weriyei au te'e wisereye nine'inamitorowa. Peri ape pefine a'i tene!”

13Sosu ya'ariyei ta'i ane ma'e itiya'u ei toweriye. “Lu taune ipari tahe wapo pitase a'i ani asiteye ape, lowe eiwerai awere? Lowe piye omo ma'e fai awere?”

14Sosu ane le ma'e itiya'u apou eiye, “Meni Owane, ne so'oruwe tene! Ne ane ma'e te'ere.” Sosu le ane ma'e eiye, “Lu taune ape mo lowe nowe ape se etiri luwaru erasi a'i henerairowa ape, teriteyei su, lowe tote tawesiyei lowe lo tei kairefiyerowa. Lowe Owane Sitewi lo lu feni a'i ne. Fe sipsip lo yene temeniyeye su, fisa'i lo yo seni luwaru a'i lowe lo au hu sasari pamowe tepa'asiye. Ipari tahe lowe lo wapo aseyaro a'i henerai.

15Serene lowe Owane Sitewi lo me tuto'u tutawe ta'uwerai. Lowe le ma'e mi mi pasi pasi weriyei wiyawi wesi tutawe lo sahe au ta'anenamisiya. Sosu Owane Sitewi lai lowe ma'e au noweinoweinamirowa.

16Lowe lau erasi teriterowata. Sa'i wawe teriterowata. Aiwawe a'i poweiye lai lowe ma'e ti fofowei erasi a'i teriterowata. Poweiye lo ai tahe lowe lo ti fofowei teriterowata. Piyene awere?

17Serene fe sipsip lo yene lai me tuto'u tutawe ponei sahe iroteye ape, le lowe werese au noweinoweinamitorowa. Le lowe ma'e sa'i wara'i a'i hepene norohu a'i aunamisiya ape, henetirowa. Sosu Owane Sitewi lai nihe sa'i werese lowe lo au ani taineterowa.”

Kamapim Tok Hait 8

Me unere lo fito to'u ani erau fiyarisawi.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Sosu a'i pe fe sipsip lo yene me unere lo fito to'u ani erau fiyarisawi. Me unere lo fito ape ani erau tepa'asiye su, no'u ta ni'arawe hire ma'e nowe tewi a'i ape wanu ta'ame.

[2]Sosu ane Owane Sitewi lo ipari wisere a'i ereti feni werese feni hesi a'i (7), Owane Sitewi lo nihari saro teiteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e mene'e mapefuwe ereti feni werese feni hesi a'i ereti lowe lo sahe aniteyei ne auwe.

[3]Sosu Owane Sitewi lo ipari wisere a'i tere'e ta tapiye wari me tuto'u tutawe saro ahe teirai. Ereti lo sahe le siye awe, tapiye gol ta'aneteye ape, aniteye. Owane Sitewi lai me mari towe heneri erasi pefine a'i ape le ma'e auwe. Lu taune Owane Sitewi ma'e te'e toweriteye su, Owane Sitewi lo ipari me mari towe aiwawe a'i tapiye wari ape sahe yehe ti meteye.

[4]Me mari towe lo itomu heneri wisere a'i ape, sosu aiwawe lu taune werese Owane Sitewi ne tote tawesiteye ape, lowe le ma'e au te'e toweriteye. Peri lowe lo ape mo siye awe, papu iroteye ape, Owane Sitewi ma'e itomu siye aroweteye.

[5]Sosu Owane Sitewi lo ipari ape lai siye awe, tapiye gol ta'aneteye ape, ereti lo sahe aniteyewe, yehe harite siye awe papu fuwe. Sosu le yehe harite ape hi awei pani pani sahe ani teroso fiyari arosawi. Yehe harite ani teroso fiyari arosawi su, mo'o pesiyei no'u erasi perati fiyari howeiye. Mera'o mi ape aiwawe pani pani mitaiyeyei howei aruwe. Sosu nowe ape se awe erasi omo pani werese tei auseriyeye.

Owane Sitewi lo ipari wisere a'i mene'e mapefuwe fateye.

[6]Sosu Owane Sitewi lo ipari ereti feni werese feni hesi a'i mene'e mapefuwe ereti feni werese feni hesi a'i ereti se aniteyewe, ahi ma'e fateyei ne fuwe.

[7]Owane Sitewi lo ipari tutawe, le mene'e mapefuwe ape fateye. Siyere! Owane Sitewi lai sa'i naretei tapiye wou ani fu arosai. Sosu yehe erasi meni fisa'i mase aiwawe a'i hi awei sahe ani terososai. Serai omo pani tewi ta'i ape ti sero'o po'uteye. Omo pani werese sahe, tewi hesi wisere a'i iroteye. Me werese omo pani tewi ta'i iroteye ape, ti sero'o po'uteye. Me werese omo pani tewi hesi tere'e wiyeme iroteye. Sosu senarepe, me towe, etiri werese ape mo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

omo pani tewi ta'i sahe iroteye ape, ti sero'o po'uteye. Senarepe, me towe, etiri ape mo, omo pani tewi hesi a'i sahe iroteye ape wiyeme a'i iroteye.

8Owane Sitewi lo ipari nemeroru, le mene'e mapefuwe fateye. Siyere! Owane Sitewi lai yehe omo erasi a'i sa'i sa'i erasi papu ani fu arosawi. Serai sa'i tewi ta'i fisa'i wou henerai. Sa'i tewi hesi tere'e wiyeme a'i iroteye.

9Etiri werese ape mo, hepene norohuwe iroteye ape, sa'i tewi ape sahe iroteye ape, werese temeniyeye. Sosu aiwawe a'i wai erasi, sa'i tewi ape sahe iroteye ape, aine aporuwe.

10Owane Sitewi lo ipari faforu mene'e mapefuwe lo fateye. Siyere! Eiwariyemi erasi ta omo hire ma'e winetairai. Yehe erei mi wou mitaiye itorai. Eiwariyemi ape sa'i mai omo pani tewi ta'i iroteye ape, sosu sa'i paserou oso a'i omo pani ape sahe itoraiteye. Sa'i mai, sosu sa'i paserou omo pani tewi hesi tere'e sahe iroteye ape, wiyeme a'i iroteye.

11Eiwariyemi erasi ape lowe lai iyape apou te'esiya. Etiri luwaru horuse ai a'i ne. Etiri horuse ai a'i ape sa'i tewi ta'i sahe winetaiye. Serai sa'i werese omo pani tewi ta'i ape sahe horuse ai a'i henerai. Lu taune werese sa'i ape ene aye su, lowe temeniyeye.

12Sosu Owane Sitewi lo ipari ororu ape mene'e mapefuwe lo fateye su, sosu siyere! Poweiye, yame, eiwariyemi ape mo nowe tewi ta'i ape sahe tei tamo aine noruweye, pasi wou henerai. Nowe tewi hesi a'i tei noruweye su, poweiye mi tewi mitaiyeye. Sosu aiwawe a'i yame, eiwariyemi nowe tewi ta'i ta tewi mitaiyeteye.

13Sosu ane irowe yaruwapi ni'arawe unahi sine uweiteyei siyeye. Le apou uteye, Wirepu, Wirepu, Wirepu. Lu taune awei pani sahe irosiya ape, fene. Weiyai! Owane Sitewi lo ipari tere'e mo mene'e mapefuwe fateyei su, etiri orese erasi a'i fene sahe henerairowa.

Kamapim Tok Hait 9

Mene'e mapefuwe erenawe fateye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[1]Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari erenawe mene'e mapefuwe lo fateye. Eiwariyemi ta ni'arawe ma'e hi awei ma'e winetairai. Tapiye erasi potu a'i ta awei yo, sitewi ta'ame ape, yo ahi hire sahe ti tawesiteye. Owane Sitewi lai eiwariyemi ape ma'e yo ape lo ahi au noweinoweiyei ne auwe.

[2]Eiwariyemi ape tapiye erasi potu a'i, yo ape lo ahi ti tawesiteye ape, le tapiye erasi potu a'i yo ape lo ahi ani erauwe. Awei yo ape sahe yehe itomu papa'u a'i ape wirai. Yehe itomu papa'u a'i ape yehe erasi wou henerai. Yehe itomu ape awei yo papu wirai ape ni'arawe poweiye ti napetu tawesiteye. Serai ni'arawe, poweiye pasi a'i henerai.

[3]Sosu haute tomu ne'ese yehe itomu ape papu henerai. Lowe omo pani werese napetu fiyari ereye. Owane Sitewi lai haute ape awei heripahari lo ai aiwawe a'i auwe.

[4]Sosu Owane Sitewi haute ape mo ma'e eiye. “Fene senarepe, motowe, me etiri werese awei sahe irosiya ape, owe ape asakereiye erete. Ahowa, fene lu taune werese Owane Sitewi lo yaru mapine sahe lese ta'ame ape mo au luwaruwete.”

[5]Haute ape lu taune ma'e yame ereti feni werese fara'u au luwaruweyei. Lowe lai lu taune ape ma'e owe ape tomu tera'ere. Lowe lu taune ma'e tomuwei su, fofowei erasi heripahari lo tomusiya wou teriterowa.

[6]Nowe ape se lu taune ape mo temeniyeyei ne nehirowa. Ahowa, lowe temeniyerowata. Temeniyeyei lowe sahe henerairowata.

[7]Ane haute ape mo siyeye. Lowe ai atuwei ne naneiye. Lowe ai atuwei lo ipari tahe ani asiteye. Mato lowe lo sahe mato tuhe tapiye gol ta'aneteye ape iroteye. Nihari lowe lo lu nihari wou ne.

[8]Mato towe lowe lo pitase a'i ne. Taune lo mato pitase aiwawe a'i ne. Pi lowe lo you erawe lo pi aiwawe a'i ne.

[9]Lowe ereti epi feni se tiye ta aniteteye. Haipi lowe lo lo no'u fe ai no'u erasi wou irowe.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10Lowe heripahari lo ini aiwawe a'i ne. Heripahari lo ini lai lu taune tomuwei su, lowe fofowei tawirawiyei erasi teriterowa. Yame ereti feni werese heripahari lo ai lu taune tomuwei su, tawirawiyei erasi teriterowa.

11Ipari luwaru tutawe ape meni owane tutawe wou ne. Le awei yo, sitewi ta'ame ape, au noweinoweinamisiya. Le haute ape mo au noweinoweinamisiya. Ipari luwaru a'i lo owane lo iyape peri Hibru apou te'esiya. “Abadon.” Sosu iyape peri Grik aiwawe a'i apou te'esiya. “Aporiyan.” Peri eite lo sitewi aiwawe meni ta etiri werese au luwaruwe po'uteteye siye meni.

12Sosu a'i pe etiri orese tutawe ape mo tepa'asiye. Siyere! Etiri orese erasi hesi a'i tamo henerairowa.

13Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari moruwene mene'e mapefuwe lo fateye. Sosu ane peri no'u erasi wanuwe. Tapiye wari, tapiye gol ta'aneteye ape sahe, fe bulmakau lo pa'are oriye sahe lototeye. Tapiye wari ape Owane Sitewi lo me tuto'u tutawe sahe iroteye.

14Peri no'u ape Owane Sitewi lo ipari moruwene ma'e apou eiye, “Satan lo ipari luwaru hesiyo hesiyo Owane Sitewi lai lowe wafei se ti tawesiteye ape, ne lowe erau arosawire. Lowe sa'i mai erasi Yufretis saro ironamiteye.”

15Owane Sitewi lai nowe ape se lowe erau arosawiyei ne ariariyeye. Lowe erau arosawiyei su, lowe lu taune tewi ta'i a'i ape mo aine tera'erowa. Lu taune tewi hesi tere'e ape mo, lowe wiyeme irorowa. Serai nowe ape se, Owane Sitewi lai ariariyeye ape, henerai su, le ipari lo ape ipari luwaru hesiyo hesiyo erau arosawiyei ne eimawesawi.

16Sosu a'i pe ipari luwaru ape mo ai atu siye lu tomu ne'ese, 200 milion, fe hos lo me'iyeni sahe onuwei ne ta'uwerai. Ane nawiteyei lowe lo, wanuwe.

17Ane etiri ape mo suwou se siyeye. Ane fe hos sosu ai atu siye lu ape mo fe hos lo me'iyeni sahe onuteye ape mo, siyeye. Ai lu ape mo lai lowe ai wafei uperi ape mo ani asi ereye. Ai atu wafei uperi ape mo nihari tere'e tere'e se ta'aneye. Lowe yehe mi lo'u wou, sosu tapiye norohuwe wou, sosu tapiye a'i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wou ta'aneye. Fe hos lowe lo tu pa'are nihari apou a'i ne. You pusi erawe laion lo nihari wou a'i ne. Ahi lowe lo sahe yehe, sorowe itomu a'i, sosu itomu wareme a'i nowe ma'e henerai. Itomu apou irowe hote uwase heneri somusiya wou a'i ne.

18Etiri hesi heta lu taune ma'e henerai su, lowe lu taune tewi ta'i temeniyeye. Yehe itomu sosu itomu a'i, fe hos lo ahi sahe, henerai ape, lowe lu taune weneri tewi ta'i aine tera'eye. Lu taune weneri tewi hesi ape mo wiyeme a'i iroteye.

19Fe hos ape lo kairefi ahi, ini lo sahe irosiya. Ini lowe lo ape haru mato wou ne. Fe hos lo ini haru mato wou irosiya ape, lai lu taune tomu na fofowei luwaruweteye.

20Lu taune tewi hesi tere'e etiri luwaru a'i aine tera'e temeniye ta'ame ape, lowe yo seni luwaru lowe lo me'iyeni ma'e atati aru ta'ame. Yo seni luwaru ereti se iroteye ape, sosu lowe ipari luwaru a'i ma'e au nine'inamiteye ape, sosu god wawero lowe tapiye gol, tapiye silva, tapiye iwise norohu a'i, sosu metei ta'aneteye ape, god wawero werese lowe lo apaniye se wanurowata, sosu lowe uweirowata.

21Sosu lu ape mo lu taune weneri tere'e aine tera'eteye. Lowe lu taune weneri tewi tere'e ape sinari temeniyeteye. Lowe tafa'e yo seni luwaru a'i ironamiteye. Aiwawe lowe etiri tamo tiyati ta'arei aniteye. Lowe yo seni apou ape mo iroteye su, lowe yo seni apou ape me'iyeni ma'e atati aru ta'ame.

Kamapim Tok Hait 10

Owane Sitewi lo ipari one towe oso a'i ta ereti lo sahe aniteye.

1Sosu a'i pe ane Owane Sitewi lo ipari kairefi a'i hire ma'e itoraiyei aute siye aniye. Aitu sapu mase tahe pa'are lo napetu ti tawesiyewe, itorai. Haru sa'i ta mato lo hire iroteye. Nihari lo poweiye mi wou a'i ne. Lowe hesi lo wesi me tou wou a'i ne. Lowe hesi yehe mi wou ti etine wiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2Ereti lo sahe one towe oso a'i ta, tosowe ape, aniteye. Sosu lowe eyate feni lo hare ite erasi hire sahe futeye. Sosu lowe epi feni lo omo pani hire sahe futeye.

3Le peri no'u erasi apou uteye. You erawe apuwei pere'i erasi wou a'i iroteye. Le peri erasi uteye su, ane mera'o mi ereti feni werese feni hesi a'i (7) no'u erasi peratiyei, wanuwe.

4Sosu mera'o ereti feni werese feni hesi a'i (7) ni'arawe sahe peratiye su, ane one towe sahe peri lowe lo leseyei ne toteye. Ahowa, ane peri erasi ta ni'arawe hire ma'e apou uteyei aute wanuwe, “Peri ape mo, mera'o mi ereti feni werese feni hesi a'i (7) uteye ape, ne ti tawesite, one towe sahe owe ape lesere.”

5Sosu ane Owane Sitewi lo ipari ape hare ite sahe omo pani hire sahe teiteyei siyeye ape, le ereti eyate feni lo ni'arawe hire ma'e ei ani aroweye.

6Le peri ta au te'e naneiye. “Ane Owane Sitewi lo iyape ei ani arowesiya. Le mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa ape, le etiri werese ni'arawe hire sahe irosiya ape, etiri werese awei pani irosiya ape, sosu etiri werese sa'i sa'i papu irosiya ape, le etiri werese ape mo ta'aneye. Peri te'e naneiyei lo ape wiyeme pefine a'i i'ero a'i henerairowa. Nowe ape se henerai tepa'asiye. Le lu taune werese le ne me'iyeni ma'e atati arunatiteye ape, lowe ma'e au hese ereirowa. Le lowe ma'e fofowei erasi a'i aurowa.

7Nowe ape se Owane Sitewi lo ipari to'u mene'e mapefuwe lo faterowa su, Owane Sitewi lo marepi tu naifa tote fareyareteye ape mo, wiyeme pefine a'i henerai tepa'asiyei. Apou wou a'i le peri lo au te'e siye lu werese ma'e tu naifa au te'e areiyeteye.”

8Sosu peri ape ni'arawe hire ma'e ane peri uteyei ta wanuwe ape, le ane ma'e apou tame eiye. Owane Sitewi lo ipari ape sa'i sahe omo pani sahe teiteye ape, ne one towe, tosonamiteye ape, ereti lo sahe aiseri.

9Ane peri ape wanuwe su, ane Owane Sitewi lo ipari ape ma'e one towe oso a'i ape ei toweriyei ne fi. Le ane ma'e eiye, “One towe ape anirowawe, are. Ne

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ayei su, ai horuse erasi lire no ma'e tawirawirowa. Ahowa, ahi no sahe neriyawe sa'i wou teriterowa.”

10Sosu ane one towe ereti lo sahe aniyewe, ane aye. Ahi ano sahe neriyawe sa'i piyo'u wou teriteye. Ahowa, lire papu wiye su, lire ano sahe horuse erasi a'i tawirawiye.

11Sosu le ane ma'e eiye, “Lu taune werese ne, Omo pani werese ne, peri tere'e tere'e tamo werese, sosu lu owane tutawe werese ne, ne peri ano lowe werese ma'e au te'e fiyari areiyetite.”

Kamapim Tok Hait 11

Owane Sitewi lai lu hesi au te'e areiyeyei ne eimawesai.

1Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari metei ta ane ma'e wesi ta'aneyei lo me hawese auwe. Le ane ma'e eiye, “Ne sinere! Owane Sitewi lo wesi tutawe ape sahe metei se hawesere. Tapiye wari ape aiwawe metei se hawesere! Tapiye wari ape sahe lowe Owane Sitewi ma'e fe lo'u au hese aroweteye. Sosu lu taune wesi tutawe lo sahe, Owane Sitewi ma'e au nine'isiya ape, au siye eti ninawere.

2Ahowa, ne wesi tutawe lo nepawe tewi sahe owe ape au hawesere. Awei tewi ape arure. Ane lai awei tewi ape lu taune, peri ano umasi ta'ame ape, auwe. Yame lu hesi werese ereti hesi a'i aiwawe, lowe Owane Sitewi lo omo weniyei wara'i a'i au ai atu araronamirowa.

3Sosu ane lu hesi peri pefine ano lowe ma'e au te'e areiyeyei ne eimawesawirowa. Lowe tote ewiteyei lo peperi tahe lowesi lo sahe aniterowa. Lowesi peri pefine ano iyu menei hesi heta, sosu nowe tewi a'i au te'e fiyari areiyerowa. Nowe poweiye ape aiwawe a'i 1,260 nawiterowa.”

4Lu hesi ape lowe me oliv hesi a'i sosu yehe erei lo wari hesi a'i, wou irosiya. Meni Owane Pefine a'i lai lu taune omo omo pani werese sahe, au noweinoweinamisiya. Lowesi nihari lo sahe teisiya.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5Lu taune tamo lowesi au luwaruweyei ne toteyei su, yehe erasi ahi lowesi lo nowe ma'e henerairowawe, lowe ma'e ti sero'o po'uterowa. Serai lu taune tamo lowesi au luwaruweyei ne toteyei su, lowe lowesi aine tera'erowata.

6Ane lowesi ma'e kairefiyeyei ta auwe. Sosu lowesi aitu sapu ti nateyei su, sa'i itorairowata. Serai nowe ape se lowesi peri pefine au te'e fiyari areiyeteye su, sa'i itorairowata. Ane lowesi ma'e kairefiyeyei erasi auwe. Lowesi sa'i sa'i werese meni fisa'i wou ani aweto henerairowa. Lowesi omo omo pani sahe fara'u etiri luwaru orese a'i fa heneraiyei ne toteye.

7Sosu lowesi peri ano au te'e fiyari tepa'asirowa su, ipari luwaru a'i ape awei yo, sitewi ta'ame ape, papu lowesi ma'e ai atuwei ne wirairowa. Le lowesi hi ani ararorowawe, lowesi aine tera'e temeniyerowa.

8Sosu tahe pa'are lowesi lo yo mai omo erasi a'i sahe howei lotorowa. Omo erasi ape sahe lowe Meni Owane Pefine me tape'i sahe aine tera'e temeniyeye. Omo erasi ape lu ape peri anowe iyape omo Sodom, sosu iyape tere'e apou te'esiya omo pani Isip.

9Poweiye hesi heta tahe pa'are lowesi lo yo mai sahe howei lotorowa. Lu taune omo omo pani tere'e tere'e se ape lowesi siyenarairowa, lu taune niyene tere'e tere'e se, lu taune peri tere'e tere'e se lowesi siyenarairowa. Lowe apou te'eye, “Lowesi fisiye yo papu owe ape towasire.”

10Sosu lowesi temeniyerowa su, lu taune omo omo pani werese, lowe temeniyeyei lowesi lo wanurowa su, lowe marepi nine'i wisereye irorowa. Marepi lowe lo fetane a'i teriterowa. Lowe lu hesi temeniyeyei wanurowa su, lowe ta'uwe hereiyei erasi a'i irorowa. Piyene awere? Marepi tote nine'iyei lowe lo apou a'i ne, “Lu hesi ape lu taune omo omo pani werese sahe au luwaruwenamiteye.”

11Poweiye hesi heta tewi oso a'i tepa'asirowa su, Owane Sitewi lai hepene norohuwe lowesi lo si tame ta'ane fate norohuwerowa. Sosu lowesi si tame ta'ane norohuwe sinerowa su, lu taune lowesi siyerowa su, lowe werese hepene se su'arirowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12Sosu lowesi peri erasi ni'arawe ma'e uteyei wanurowa. Peri ape apou eiye, “Fenesi hire eito ma'e yanera.” Serai lu taune lo nihe se, lowesi ni'arawe hire ma'e aitu sapu ponei sahe yaneyei siye arowerowa.

13Nowe ape henerairowa su, awe erasi auseriyerowa. Omo erasi ape sahe wesi tomu ne'ese a'i winetai luwaruwerowa. Awe erasi ape sahe lu taune 7 tausen temeniyerowa. Lu taune tere'e tamo wiyeme iroteye ape, lowe atoweiye irotorowa. Serai lowe Owane Sitewi omo hire sahe ironamitorowa ape, lowe le ma'e au te'e nine'i wisereyeteye.

14Wirepu nemeroru ape i tepa'asiye. Siyere! Wirepu faforu nowe luwaru lowe ma'e i'ero a'i henerairowa.

Owane Sitewi lo ipari wisere a'i to'u mene'e mapefuwe au fateye.

15Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari to'u mene'e mapefuwe lo fateye. Sosu peri erasi tamo ni'arawe ma'e kairefi a'i apou uteye, “Owane Sitewi nomo lo sosu meni ape le hi awei ma'e eimawe arosai ape, lowesi lai yo seni luwaru a'i ape mo hi ani araro sasari pamoweteye. Lowesi meni Owane tutawe heneraiyewe, lu taune omo omo pani werese irosiya ape, au noweinoweinamitorowa.”

16Sosu ya'ariyei lu meni ta werese hesiyo hesiyo me tuto'u lowe lo sahe onuteye ape, lowe Owane Sitewi ma'e nihari lowe lo awei ma'e ape'i onuwewe, le ma'e nine'i wisereyeye.

17Lowe apou te'eteye, “Owane Sitewi, ne kairefi pefine a'i ne. Nomo ne ma'e peri au te'e wisereyesiya. Tu naifa weriyei ne saro ironamiteye. Sosu pereye nowe eite se, ne ironamisiya. Ne kairefi erasi no aniye. Pereye nowe eite se Meni Owane tutawe heneraiyewe, lu taune werese au noweinoweinamisiya. Serai nomo ne ne au te'e wisereyesiya.

18Ahowa, lu taune peri no wanu umasi ta'ame ape, lowe ne ma'e ai marepi erasi a'i totenamirowa. Piyene awere? Nowe eite se ne yo seni luwaru a'i lowe lo au hese ereirowa. Nowe ape se awei lu owane werese lu taune aine tera'eteye ape ne, lowe werese ma'e itiya'u aine tera'e sasarirowa. Ahowa, nowe ape se aiwawe a'i, wiyawi lu taune werese no, lu ape mo, peri no au te'e fiyariteye ape, sosu lu taune ne ma'e au te'e wisereye nine'iteye ape, sosu

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lu taune iyape no ei ani aroweteye ape, sosu lu taune iyape se iroteye ape, sosu lu taune iyape yahowa'i ape se, nowe ape se ne lowe werese ma'e etiri wisere a'i auwei ne i'ero a'i henerairowa.”

19Sosu Owane Sitewi lo wesi tutawe ni'arawe hire sahe ironamisiya ape, yo tosowe. Ane omoto erasi wesi ape papu sahe siyeye. Me wari ape papu sahe ane Moses lo yo peri saro iroteye ape, siyeye. Sosu ane pesiyei mera'o erasi ne'ese me wari ape sahe heneraiyei siyeye. Peri no'u erasi a'i uteye. Awe erasi auseriyeye. Sosu sa'i naretei a'i tapiye orese a'i wou itoraiyei siyeye.

Kamapim Tok Hait 12

Jon lai menitani ta sosu haru luwaru erasi ta siyeye.

1Sosu a'i pe ane yaru erasi ta ni'arawe hire ma'e aute siyeye. Menitani ta ipari tahe lo poweiye mi wou ani asiteye. Le saro onuteyewe, lowe lo yame sahe atoteye. Mato lo sahe mato tuhe ani asiteye. Mato tuhe ape eiwariyemi ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) ta'aneye.

2Menitani ape eimane tahe se iroteye. Sosu nowe ape se eimane auteiyei ne ataheyeyei su, le fofowei erasi a'i teriteye. Le peri erasi a'i uteye.

Haru luwaru erasi lo'u a'i sepei Satan wou ne.

3Sosu ane yaru erasi tere'e ta ni'arawe hire ma'e siyeye. Siyere! Ane haru luwaru erasi lo'u a'i siyeye. Haru ape mato ereti fene werese feni hesi a'i (7) iroteye. Mato werese ta'i ta'i a'i sahe fe bulmakau lo tu keraro pa'are wou ereti feni hesi (10) nowe ma'e henerai. Haru lo mato werese sahe mato tuhe oso a'i hire sahe onuteye.

4Haru ape lai ini lo peipaiyeteye su, le eiwariyemi ni'arawe hire irosiya ape, tewi ta'i hi awei ma'e sasari arosai. Eiwariyemi tewi hesi wiyeme iroteye. Sosu haru luwaru a'i ape menitani ape nihari sahe teiteye. Menitani ape meni eime auteiyei ne ataheyewa. Menitani ape meni eime auteiyei su, haru luwaru a'i ape meni eime lo a po'uteyei ne totesiya.

5Sosu menitani ape meni eime auteiye. Ahowa, Owane Sitewi lai meni eime ape ereti se witane a'i ani tepa'asi aniyewe, omo hire ma'e le mase hene wiye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sosu me tuto'u tutawe lo sahe aiwawe a'i onurowa. Meni eime ape meni Owane tutawe henerairowawe, lu taune omo omo werese irosiya ape, me au kairefi a'i se au noweinoweinamirowa.

6Sosu menitani ape meni eime autei tepa'asiye su, le ipo ma'e iteroti. Owane Sitewi lai wesi ta le ne ta'aneye. Iyu menei hesi heta yame moruwene omo ape sahe Owane Sitewi lai le au noweinoweiteye.

7Sosu a'i pe ai atu lo no'u erasi ni'arawe hire ma'e henerai. Owane Sitewi lo ipari iyape Maikel, sosu ipari wisere tomu ne'ese lo aiwawe a'i lowe mo haru luwaru erasi ape, mase ai atu tiyatiteye. Haru luwaru ape sosu sepei luwaru a'i lo mase lowe ai atu tiyatiteye.

8Ahowa, Owane Sitewi lo ipari ape mo lai haru luwaru a'i ape hi ani ararowe. Serai lowe haru luwaru ape sepei ne'ese lo ape mase hi awei sahe eito ma'e ani fu arosai.

9Serai haru luwaru erasi ape iyape Satan. Le sepei luwaru pefine a'i ne. Owane Sitewi le hi awei ma'e ani fu arosai. Tu naifa weriyei weriyei haru ape ironamiteye. Le lu taune ne'ese erasi au arearenamiteye. Serai Owane Sitewi lai haru ape hi awei se eito ani fu arosai. Sosu sepei luwaru werese a'i lo aiwawe a'i hi awei sahe ani fu arosai.

10Sosu ane peri no'u erasi ta ni'arawe hire ma'e apou uteye ape wanuwe, “Pereye nowe eite se Owane Sitewi lai lu taune werese awei sahe eite mo si ete hene aniye. Owane Sitewi lo kairefi erasi a'i, omo ni'arawe hire ma'e irosiya ape, sosu Krais lo iyape erasi a'i amerame a'i henerai tepa'asiye. Piyene awere? Ipari luwaru a'i ape, Satan, Owane Sitewi lo lu feni werese ma'e mi mi pasi pasi weriyei Owane Sitewi nomo lo ma'e peri wawero apou au fu te'enamisiya ape, Owane Sitewi lai le hi awei sahe eito ani fu arosai.

11Lu taune Owane Sitewi lo peri umasiteye ape, lowe lai sepei luwaru ape ani ararowe. Fe sipsip lo yene, Jisas me tape'i sahe temeniyeye su, fisa'i lo se lowe si ete hene aniye. Lowe peri pefine a'i lo lu taune ma'e au te'e fiyariteye. Serene lowe sepei luwaru a'i ape ani ararowe. Lowe Owane Sitewi ne marepi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

erasi a'i tote wawesiyenamiteye. Serai lowe le ne ai atuteye su, lowe le ne temeniyeyei ne tote ta'ame.

12Lu taune werese sosu etiri werese ni'arawe hire ma'e irosiya ape, fene nine'inamite. Ahowa, fene hi awei sahe irosiya ape, sosu sa'i sahe irosiya ape, Weiyai! Sepei luwaru pefine a'i hi awei ma'e itorai. Le ai marepi erasi a'i tote ironamisiya. Nowe lo le po'uteyei ape oso a'i irosiya. Le so'oruwe a'i ne. Serene le ai marepi erasi a'i totenamisiya."

13Sosu haru luwaru ape, hi awei ma'e ani fu arosai ape, siye so'oruweye su, le menitani ape, meni eime auteiye ape, mo'o umasiti.

14Ahowa, Owane Sitewi lai menitani ape ma'e irowe yaruwapi lo haipi erasi auwe. Irowe yaruwapi lo haipi se le haru luwaru a'i ape arunatiyewe, ipo ma'e sine wiye. Le wesi ape, Owane Sitewi lo ta'aneye ape ma'e, sine wiye. Wesi lo ape sahe Owane Sitewi lai menitani ape nowe iyu menei hesi heta, sosu yame moruwene au noweinoweinamiteye. Haru luwaru ape menitani ape au luwaruwerowata.

15Haru luwaru ape lo ahi sahe pisa'i erasi a'i sa'i mai wou menitani ape me'iye topohosawi. Sa'i he'i erasi howeirai su, le menitani ape sa'i erasi ape hire fa fetaneyetiyei ne toteye.

16Ahowa, awei ape lai menitani au pati anirai. Owane Sitewi lai awei ani tosowewe, sa'i mai ape, haru lo ahi nowe ma'e topohoteye ape, awei yo ape papu here itowe.

17-18Sosu haru luwaru ape menitani ape ma'e ai marepi erasi a'i totenamiteye. Serene le menitani ape lo eimane tape tere'e werese ma'e ai atuwei ne fi. Sosu lu taune werese Owane Sitewi lo yo peri tote umasiteye ape, sosu lu taune werese Jisas lo peri au te'e fiyariteye ape, le aiwawe a'i lowe ma'e ai atuwei ne fi.

Kamapim Tok Hait 13

1Sosu Haru luwaru sa'i sa'i erasi ape tewiye ma'e teiteye.

Sa'i eifariyai luwaru erasi ta sa'i papu wirai.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sosu a'i pe ane sa'i eifariyai erasi ta sa'i papu wiraiyei siyeye. Le mato ereti feni werese feni hesi a'i (7) iroteye. Sosu le fe bulmakau lo pa'are keraro ereti feni hesi (10) mato lo papu wirai. Fe bulmakau lo pa'are keraro ta'i ta'i a'i hire sahe meni owane tutawe lo mato tuhe oso a'i onuteye. Mato werese lo ape sahe iyape ta, Owane Sitewi ma'e au te'e naruteye ape, au leseye.

[2]Sa'i eifariyai ape, ane siyeye ape, apou wou a'i ne. You pusi erawe erasi lo nihari wou ne. Eifariyai lo lowe fe bea lo lowe aiwawe a'i ne. You pusi erawe erasi, fe Laion, lo ahi aiwawe a'i ne. Haru luwaru erasi ape lai eifariyai ape ma'e kairefi topo lo auwe. Le me tuto'u erasi lo ape eifariyai ma'e fa onuwei ne auwe. Iyape erasi a'i lo ape, le eifariyai ape ma'e auwe. Serai eifariyai ape meni owane luwaru pefine a'i henerai.

[3]Tu naifa eifariyai lo mato ta aine towesiyewe, le temeniyeye. Ahowa, enite tomu ne'ese lo ape foro'owe niyemaiyeye. Lu taune, omo omo werese iroteye ape, lowe enite niyame ape siyeye su, lowe hepene se su'ariyewe, lowe le ma'e tote umasiteye.

[4]Haru luwaru erasi ape lai eifariyai ma'e kairefi topo lo auwe su, lu taune werese haru ape au nine'i wisereyeteye. Sosu lowe eifariyai erasi ape ne au nine'i wisereyeteye. Lowe apou te'eye. “Eiwerai eifariyai ape wou aiwawe awere? Eiwerai le ma'e ai atu tiyatirowa awere?”

[5]Sa'i eifariyai lai iyape topo lo ei ani aroweteye. Sosu le peri luwaru a'i Owane Sitewi ma'e au te'e narunamiteye. Yame lu hesi werese ereti hesi a'i (42), eifariyai ape lai lu taune werese ne au noweinoweinamiteye.

[6]Sosu eifariyai luwaru ape, Owane Sitewi ma'e peri luwaru a'i au te'e narunamiteye. Le iyape pefine lo ma'e, sosu omo ni'arawe hire sahe irosiya ape ma'e, sosu lu taune omo hire sahe irosiya ape mo ma'e, le lowe ma'e peri luwaru a'i au te'e narunamiteye.

[7]Sosu sa'i eifariyai ape Owane Sitewi lo lu taune ape mo ma'e ai atu tiyatiyei ne fi. Sosu le lowe hi ani ararowe. Serai le lu taune werese omo omo pani werese sahe, lu taune tahe tere'e tere'e se, lu taune peri tere'e tere'e te'esiya ape, sosu niyene tere'e tere'e, le lowe werese ape ne au noweinoweiteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu lu taune omo omo werese sahe irosiya ape, lowe eifariyai luwaru ape ma'e au nine'i wisereyenamirowa. Lu taune werese ape mo, lowe iyape lowe lo one towe hepene norohuwe irosiya ape sahe, lese ta'ame. Lu taune werese fe sipsip lo yene temeniyeye ape, tote umasiteye su, Owane Sitewi lai nowe sitewi se iyape lowe lo one towe ape sahe leseye.

9Lu taune apaniye irosiya ape lowe peri ape fa wanu etite.

10Owane Sitewi apou toteye, lu taune ane kalabus wesi ma'e henetiyei ne ariariyeye ape, lowe kalabus wesi ma'e henetirowa. Sosu aiwawe a'i lu taune tere'e ane ipari mene'e se aine tera'eyei ne ariariyeye su, ai lu luwaru a'i lowe ipari mene'e se aine tou tera'erowa. Serai fene werese Jisas lo peri umasiteye ape, fene mi mi werese tei kairefiyete. Tote tawesiyei fene lo ape tei kairefi uwateyenamite.

Ane awei lihau luwaru erasi a'i awei papu wirai ape siyeye.

11Sosu a'i pe ane awei lihau luwaru erasi ta awei papu wirai ape siyeye. Awei lihau ape fe sipsip lo pa'are keraro hesi a'i mato papu wirai. Le peri no'u haru luwaru erasi wou uteye.

12Le eifariyai mase iroteye su, le eifariyai lo kairefi erasi werese ape iroteye. Serai le sa'i eifariyai lo wiyawi ta'aneteye. Le lu taune omo omo werese irosiya ape ma'e, apou te'eye, “Fene werese eifariyai tutawe enite mato sahe foro'o niyemaiyeye ape ne, fu nine'i wisereyete.” Le lu taune ma'e au te'eye.

13Sosu awei lihau ape wiyawi erasi pefine a'i au ta'anerowa. Aiwawe a'i lu taune werese a'i lo nihe se le yehe erasi ni'arawe hire ma'e awei sahe ei itorairowa.

14Sa'i eifariyai ape lai awei lihau ape ma'e kairefiyeyei yaru erasi pefine a'i ta'ane auwe. Le etiri yaru erasi ape ta'aneye su, le lu taune ne'ese awei pani iroteye ape areareteye. Awei lihau luwaru a'i ape lowe ma'e apou eiye, “Sa'i eifariyai ape mato sahe ipari mene'e se aine towesi temeniyeye ape, sosu si tame norohuwe sineye ape, fene nihari lo wou metei sahe lesere. Sosu mo'o fene mi mi weriyei lowe uporo ape'i onurowawe, le ma'e nine'i wisereyete.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Awei lihau ape lai sa'i eifariyai lo nihari hawese ma'e metei sahe leseye ape, au eiye. Ne peri tamo au te'ere. Sosu aiwawe a'i sa'i eifariyai lo nihari metei sahe iroteye ape, le peri au te'eteye. Sa'i eifariyai lo nihari metei sahe leseye ape, le lu taune werese wisereye nine'i ta'ame ape, lowe ma'e aine tera'eyei ne au irorowa.

16Awei lihau ape lu taune werese werese ma'e apou eiye, “Fene werese yaru ta ereti eyate feni sahe piye mapine sahe fa au lesetire! Lu taune iyape se, sosu lu taune yahowa'i a'i, lu taune ma'aru etiri se, lu taune wiyawi yahowa'i a'i ape mo, sosu lu taune marepi fetane, lowe werese yaru ape au lesere.”

17Lu taune yaru ape ani ta'ame su lowe etiri werese tamo eterowata. Sosu aiwawe a'i lu tiyati ape mo etiri lowe lo ape eterowata. Yaru ape apou aiwawe a'i eifariyai lo iyape leseye sosu lowe iyape lo apou nawiteye.

18Serai lu taune marepi wisere a'i fa totenamite. Lowe eifariyai lo yaru leseye ape, fa siye so'oruwete. Lowe iyape lo ape nawiteyei su, yaru ape meni ta lo yaru aiwawe a'i ne. Nawiteyei ape wou moruwene, moruwene, moruwene.

Kamapim Tok Hait 14

Fe sipsip lo yene, sosu lu taune 144 Tausen omo Saion sahe iroteye.

1Sosu a'i pe ane Omo Saion siyeye. Fene siyere, fe sipsip lo yene, lu taune 144 tausen lowe le mase omo ape sahe iroteye. Lu taune ape mo Owane Sitewi lai fe sipsip yene lo iyape, sosu tai lo iyape aiwawe a'i mapine lowe lo sahe au leseteye.

2Sosu ane peri erasi a'i sa'i mesiyu erasi no'u wou ma'e uteyei wanuwe. Sosu no'u ape pesiyei no'u erasi wou wanuwe. Peri no'u ape apou wou a'i ne. Lu ne'ese gita lo wafei se aineteye.

3Lu taune 144 tausen, lowe weni oso omoyawi he'i a'i ahi se. Lowe weni oso omoyawi ahi lowe lo ape se Owane Sitewi ma'e me tuto'u onusiya ape, au te'eye. Sosu etiri hepene norohuwe hesiyo hesiyo, sosu ya'ariyei meni ta werese hesiyo hesiyo ma'e weni oso ahi lowe lo se au nine'iteye ape ororu tei ninaweteye. Owe lu tere'e tamo weni oso omoyawi ahi ape se so'oru ta'ama.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lu taune 144 tausen lowe a'i lai weni oso omoyawi ahi ape se so'oruwe au sineteye. Owane Sitewi lai lowe werese awei sahe iroteye su, lowe si ete hene aniye.

4Lu tewi ape mo lai lowe taune tafa'e yo seni luwaru a'i irote ta'ame. Ahowa, lowe werese yo seni aseyaro a'i ne. Lowe fe sipsip yene mo'o umasititeye. Owane Sitewi lai lowe lu taune werese tiyati ponei sahe si ete hene aniye. Serai lu ape mo lowe lu tewi tutawe Owane Sitewi ma'e, sosu fe sipsip yene ma'e aiwawe a'i au hese ereiteye.

5Lowe peri wawero ta ahi lowe lo sahe te'e ta'ame. Ahowa, yo seni lowe lo aseyaro a'i iroteye.

Ipari wisere a'i hesi heta Krais lo peri heneruwe au te'e fiyariteye.

6Sosu a'i pe ane Owane Sitewi lo ipari ta ni'arawe ponei sahe sine uweiteyei siyeye. Le Owane Sitewi lo peri heneruwe nowe weriyei weriyei ironamitorowa ape, au te'e fiyariyei ne fai. Le lu taune ma'e omo omo pani sahe irosiya ape, lu taune niyene tere'e tere'e se, sosu lu taune tahe tere'e tere'e se, sosu lu taune peri tere'e tere'e te'esiya ape, Owane Sitewi lo ipari ape lai lowe werese ma'e au te'e fiyari areiyeyei ne fai.

7Owane Sitewi lo nowe, le lu taune lo yo seni werese au hese ereiyei ape, ataheyeraiwa. Serai le peri erasi a'i apou uteye, “Owane Sitewi ma'e marepi wisere a'i au nine'ite. Iyape erasi lo ei ani arowete.”

8Sosu Owane Sitewi lo ipari tutawe peri lo au te'e tepa'asiye su, Owane Sitewi lo ipari to'uresi mo'o itoraiyewe, apou uteye, “Omo Babilon erasi pefine a'i ape winetai luwaruweye. Lu taune omo ape sahe iroteye ape, lowe yo seni luwaru a'i ironamiteye. Yo seni luwaru erasi lowe lo, iroteye ape lai lu taune omo tere'e tere'e iroteye ape mo, meme'i tatai aniteye. Serene lu taune omo omo werese iroteye ape mo, yo seni luwaru a'i lowe lo apou ape umasinamiteye.”

9Sosu Owane Sitewi ipari faforu mo'o itoraiyewe, peri erasi a'i uteye. “Lu taune tamo eifariyai luwaru a'i sosu nihari lo hawese ape metei sahe ta'aneye ape, lowe lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e au nine'i wisereyerowa su, lowe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Owane Sitewi lo ai marepi erasi a'i siyerowa. Aiwawe a'i lu taune tamo sa'i eifariyai lo yaru mapine sahe piye ereti eyate feni sahe leserowa su, Owane Sitewi lai ai marepi kairefi erasi a'i lo se lowe ma'e aiwawe a'i ani teroso arorowa.

10Owane Sitewi lo ai marepi lowe ma'e heneraiyei su, le marepi feraferei wisere a'i lo aiwawe ta'uwe toterowata. Owane Sitewi lai ipari werese lo, lo nihe se sosu fe sipsip yene lo nihe se lu taune ape mo ma'e yehe tapiye a'i ti metesiya ape, sahe itomurowa. Lowe fofowei erasi teriterowa.

11Lu taune werese sa'i eifariyai sosu tu nihari lo hawese metei sahe leseye ape, lowe lowesi ma'e au nine'i wisereyeteye ape, lowe mi mi pasi pasi weriyei fofowei ti metenamitorowa. Lu taune ape mo sa'i eifariyai lo iyape lo yaru ani leseye su, yehe lowe sahe fofowei ti metenamitorowa. Piye nowe se lowe mi mi pasi pasi fetane teriterowata."

12Serai lu taune werese Owane Sitewi lo yo peri tote tawesi umasiteye ape mo, sosu lu taune Jisas ne tote tawesi umasiteye ape mo, ane fene ma'e eisiya. "Fene mi mi pasi pasi tei kairefi uwateyenamite."

13Sosu ane peri no'u ni'arawe hire ma'e uteyei aute wanuwe. Le ane ma'e apou eiye, "Ne one towe ta sahe lesere. Pereye nowe eite se, sosu nowe me'iye se, lu taune werese Jisas ne tote tawesi umasiyei ape, ai lu tamo lowe aine tera'e temeniyerowa su, lowe marepi wisere a'i nine'inamirowa." Serai Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i eiye, "Peri ape pefine a'i ne. Etiri luwaru orese a'i lowe ma'e henerai ape, tepa'asiye su, lowe mi mi weriyei fetane a'i ironamitorowa. Lowe Owane Sitewi lo yo seni ta'aneteye su, yo seni wisere ape mo lowe lo ta'aneteye ape, lowe ma'e aiwawe mo'o umasitirowa."

Owane Sitewi lai yo seni werese au hese ereirowa.

14Sosu a'i pe ane hire ma'e aute siyeye. Fene siyere! Ane aitu sapu wapo a'i ni'arawe hire ma'e siyeye. Meni ta apou wou meni ape Owane Sitewi hi awei ma'e eimawe arosai ape, le aitu sapu ape sahe onusiya. Ane mato lo sahe mato tuhe tapiye gol ta'aneye ape, ani asiteye ape, siyeye. Ereti lo sahe, le ipari mene'e ai a'i ta aniteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15Sosu Owane Sitewi lo ipari tere'e Owane Sitewi lo wesi tutawe ma'e
henerai. Le peri erasi meni ape aitu sapu onuteye ape, ma'e apou uteye.
“Nowe ape Owane Sitewi lai yo seni werese au hese ereiyei ape, heneraiwa.
Awei lo etiri werese pere'eye tepa'asiye. Serai ne hi awei ma'e itorowawe,
etiri werese ape ipari mene'e se aine tou erere!”

16Serai meni ape aitu sapu sahe onuteye ape, ipari mene'e se omo omo pani
pani aine tou se'iyewe, ayei werese pere'eyeye ape, ani ta'uwe aniteye.

17Sosu Owane Sitewi lo ipari ta Owane Sitewi lo wesi tutawe ni'arawe hire
sahe irosiya ape, ma'e henerai. Le aiwawe a'i ipari mene'e ai a'i ta ereti se
aniteye.

18Sosu Owane Sitewi lo ipari tere'e tapiye wari ma'e fai. Owane Sitewi lo ipari
ape yehe ape noweinowei siye meni topo. Le Owane Sitewi lo ipari tutawe
ma'e apou uteye, “Ne hi awei ma'e itorowawe, wafei wain so werese aine tou
erere! Wafei wain so werese ape mo pere'eyeye.”

19Serai Owane Sitewi lo ipari tutawe ape omo omo pani sahe ipari mene'e se
wafei wain so aine tou ereye. Sosu le wafei wain so werese wesi papu ani
teroso ereteye. Wesi ape wafei wain so ani teroso fiyariteye ape, wou Owane
Sitewi lo ai marepi erasi pefine a'i ne.

20Owane Sitewi lo omo, nowe ma'e iroteye ape, sosu lowe wafei wain so lowe
se ato ausiyewe, fisa'i lowe lo ape meni pite a'i ape lo nihe sahe hawese
ariariyeye. Sosu sa'i mai erasi pite wou a'i howeiye apou wou 300 kilomita.

Kamapim Tok Hait 15

Ipari wisere a'i tamo etiri orese a'i hi awei ma'e ani teroso arosawi.

1Sosu a'i pe ane yaru nihari tere'e ta ni'arawe hire ma'e heneraiyei siyeye.
Yaru nihari ape erasi wisere pefine a'i ne. Owane Sitewi lo ipari ereti feni
werese feni hesi a'i (7) etiri orese erasi a'i ereti feni werese feni hesi a'i (7) ani
teroso itorai. Etiri orese ye'ewi ape hi awei ma'e ani terosowei su, Owane
Sitewi lo ai marepi tote po'uterowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[2]Sosu ane lu taune ape mo, Jisas ne tote tawesi umasiteye ape, siyeye. Lowe sa'i eifariyai lo yaru mapine towafi lowe lo sahe ani ta'ame. Ane lowe hare ite sa'i tewiye sahe teiteyei siyeye. Ane hare ite erasi ta lutatei yehe ti mete wou ta'aneteye ape siyeye. Lu taune ape mo sa'i eifariyai ape, sosu nihari lo hawese metei sahe lese ta'aneye ape, sosu iyape lo nawiteyei ape, lowe ma'e ai atuwewe, hi ani ararowe ape, lu taune ape mo hare ite lutatei wou tewiye sahe teiteye. Owane Sitewi lai lowe werese gita ereti sahe aniteye ape, auwe.

[3]Sosu lowe meni Moses lo weni oso omoyawi ahi wou au sineteye. Meni ape Owane Sitewi lo wiyawi meni pefine a'i ne. Sosu lowe fe sipsip yene lo weni oso omoyawi ahi wou au sineteye. Lowe apou au te'e sineteye. “Owane Sitewi, ne meni kairefi pefine a'i ne. Yo seni werese no erasi wisere wara'i a'i ne. Ne lu taune lo yo seni au hese ereiyei su, ne meni farere pefine a'i ne. Peri werese no wiyeme pefine a'i ne. Ne mi mi pasi pasi weriyei meni owane tutawe ironamitorowa.

[4]Lu taune werese werese iyape no ei ani arowenamite. Owane Sitewi pefine, lowe ne ma'e au ta'ane sine nine'i arowete. Ne a'i lai meni wara'i pefine a'i ne. Yo seni werese farere a'i no ape mo ne, lu taune werese werese siye so'oruwesiya. Serene lu taune omo omo werese sahe irosiya ape, ne ma'e ta'uwerairowawe, ne ma'e au te'e nine'i wisereyenamirowa.”

[5]Sosu lowe weni oso omoyawi ahi au ta'ane sine tepa'asiye su, ane Owane Sitewi lo wesi tutawe ni'arawe hire ma'e siyeye. Tewi wesi wara'i a'i ape papu Owane Sitewi saro onunamisiya.

[6]Sosu Owane Sitewi lo ipari ereti feni werese feni hesi a'i (7) Owane Sitewi lo wesi ape papu nowe ma'e henerai. Lowe Owane Sitewi lo ai marepi ani fu arosaiyei ne naneiteye. Lowe ipari tahe wapo pefine a'i ani asiteye. Lowe wafei gol se ta'aneye ape, metete sahe ti nateteye.

[7]Sosu etiri ta'i ta hepene norohuwe hesiyo hesiyo, le lai Owane Sitewi lo ipari ereti feni werese feni hesi a'i (7) lowe ma'e wahu ereti feni werese feni hesi a'i (7) Owane Sitewi lo ai marepi papu teme'eriyeye ape auwe. Le mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8Sosu Owane Sitewi lo wesi tutawe ape sahe Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i, sosu kairefi erasi lo wesi tutawe lo ape sahe teme'eriyeteye. Serai Owane Sitewi lo wesi tutawe papu yehe itomu teme'eriyeye. Serai owe meni ta wesi tutawe ape sahe wirowata. Owane Sitewi lo ai marepi ereti feni werese feni hesi a'i ani teroso tepa'asiye su, lowe fara'u wesi ape papu si wirowa.

Kamapim Tok Hait 16

Owane Sitewi lo ai marepi wahu sahe teme'eriyeye.

1Sosu a'i pe ane Owane Sitewi lo peri no'u erasi wesi tutawe lo papu uteyei wanuwe. Le ipari ereti feni werese feni hesi a'i lo ma'e eiye, “Fene ire! Fene wahu ereti feni werese feni hesi a'i, ai marepi ano teme'eriyesiya ape, hi awei ma'e ani teroso arosawire.”

2Serai Owane Sitewi lo ipari tutawe wahu lo hi awei ma'e ani teroso arowe. Wahu ani teroso arowe su, enite erasi fofowei a'i lu taune werese sa'i eifariyai lo yaru, mapine sahe leseteye ape, sosu lu taune nihari lo hawese, au nine'i wisereyeteye ape, enite tomu ne'ese tahe lowe lo sahe henerai.

3Sosu Owane Sitewi lo ipari to'uresi wahu lo hare ite erasi werese a'i ma'e ani teroso arosawi. Serai sa'i werese ape mo meni temeniyeyei lo fisa'i wou henerai. Etiri werese werese, sa'i papu iroteye ape, lowe werese temeniye tepa'asiye.

4Sosu Owane Sitewi lo ipari faforu lai wahu lo sa'i mai werese, sosu sa'i pitomuwe ma'e ani teroso arosawi. Sa'i werese ape mo fisa'i wou henerai.

5-6Sosu lu luwaru a'i tamo lu taune yo seni no tote umasinamiteye ape, sosu lu ape peri pefine a'i no au te'e fiyari areiyeteye ape, aine tera'e temeniyeteye. Serai ne lowe ma'e fisa'i ape itiya'u au ayei ne auwe. Lu tewi ape mo ma'e yo seni luwaru lowe lo iroteye ape, pereye nowe eite se ne lai lowe ma'e fofowei erasi a'i itiya'u auwe. Serene ane Owane Sitewi lo ipari ape, wahu sa'i sahe ani teroso arosawi ape, wanuwe. Le Owane Sitewi ma'e apou eiye. “Ne ai marepi no sa'i sahe ani teroso arosawi su, yo seni no wiyeme farere pefine a'i ne. Ne nowe tu naifa weriyei ironamiteye, sosu pereye nowe eite se ne ironamisiya. Ne a'i lai wara'i pefine a'i ne.”

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Sosu ane peri ta tapiye wari sahe apou uteyei wanuwe. Le apou eiye, “Pefine a'i ne. Owane Sitewi pefine a'i ne. Ne meni kairefi pefine a'i ne. Ne yo seni au hese ereiyei su, yo seni no farere pefine a'i ne.”

8Sosu Owane Sitewi lo ipari ororu wahu lo poweiye ma'e ani teroso arosawi. Serai poweiye lo ai erasi a'i heneraiyewe, lu taune ma'e yehe se itomuwe.

9Poweiye lo ai erasi a'i lai lu taune ma'e itomuwe su, lowe Owane Sitewi lo iyape ma'e te'e naruteye. Piyene awere? Owane Sitewi lai lowe ma'e etiri luwaru orese a'i ape mo eimawe arosai. Serai lowe yo seni luwaru a'i lowe lo me'iyeni ma'e atati aru ta'ame. Lowe Owane Sitewi lo iyape ei ani arowe ta'ame.

10Sosu Owane Sitewi lo ipari erenawe lai wahu lo sa'i eifariyai lo me tuto'u tutawe ma'e ani teroso arowe. Serai awei pani werese sa'i eifariyai au noweinoweiteye ape, pasi erasi a'i napetu howeiteye. Serene lu taune marepi luwaru a'i teriteteyewe, sosu lowe sorowe towafi lowe lo ahi tomunamiteye. Sosu pi towafi lowe lo ta'ani tawesinamiteye.

11Sosu tahe lowe lo fofowei erasi a'i henerai. Sosu aiwawe enite tamo tahe lowe lo sahe henerai su, lowe Owane Sitewi ni'arawe hire sahe ironamisiya ape ma'e au te'e naruteye. Ahowa, lowe yo seni luwaru werese lowe lo me'iyeni ma'e atati aru ta'ame.

12Sosu Owane Sitewi lo ipari moruwene wahu lo sa'i mai erasi iyape Yufretis ani teroso arowe. Serai sa'i mai ape here po'uteye. Sosu yo mai ape awei lo lu owane tutawe ape mo omo pani poweiye wirai siye ape ma'e farere a'i ta'uweyei ne fa aiya.

13Sosu ane Sepei luwaru a'i hesi heta sou lo nihari wou siyeye. Ta'i ta haru luwaru erasi lo ahi ma'e henerai. Sosu ta'i ta sa'i eifariyai lo ahi ma'e henerai. Sosu ta'i ta meni ape, peri wawero au te'esiya ape, lo ahi ma'e henerai.

14Sou luwaru a'i ape mo lowe sepei luwaru a'i ne. Lowe wiyawi erasi pefine a'i tamo ta'aneyei ne kairefiyeteye. Lowe awei lo lu owane tutawe ape mo ma'e, omo omo pani werese iroteye ape, au te'e fiyariyei ne fi. Lowe omo pani

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

werese ma'e lu owane ape mo fa ta'uweraire. Nowe ape se lowe werese ta'uweraiyei su, lowe Owane Sitewi Pefine a'i ma'e ai aturairowa.

15Jisas apou eisiya, “Wanure! Ane fene ma'e ta'arei meni wou henerairowa. Lu taune tamo nihe se siye ninaweteyei su, lowe marepi wisere a'i tote nine'irowa. Ipari tahe lowe lo fa ta'uwe naneiteyei. Serai ane si tame itorairowa su, lowe ipari tahe lowe lo ani asi tepa'asirowa. Sosu lowe liye pa'are ariye a'i neritase siyerowata.”

16Sosu sepei luwaru a'i hesi heta ape mo, awei lu owane werese omo pani ape sahe te'e ta'uwerairowa. Omo ape Hibru lo peri iyape apou “Armagedon.”

17Sosu Owane Sitewi lo ipari to'u wahu lo ni'arawe hire sahe ani teroso arosai. Sosu peri erasi ta Owane Sitewi lo wesi tutawe papu nowe ma'e henerai. Peri erasi ape Owane Sitewi lo tuto'u tutawe ma'e apou uteye, “Etiri werese ape mo nanei tepa'asiye.”

18Peri ape te'e tepa'asiye su, mera'o mi erasi a'i mitaiye fiyari howeiye. Pesiyei no'u erasi peratiye. Awe erasi pefine a'i awei pani werese tei auseriyeye. Owe lu tamo tu naifa awe apou ape ta terite ta'ame ne. Awe ape erasi pefine a'i ne.

19Sosu awe erasi ape omo Babilon tewi hesi heta auseriye apuwase fiyariye. Omo omo lo wesi werese aine towesi fiyari po'uteye. Sosu Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lu taune omo Babilon sahe iroteye ape, tote anite tawesiteye. Serai Owane Sitewi lai lowe werese ma'e ai marepi erasi lo au arowa.

20Awe erasi ape omo kemere sa'i sa'i sahe iroteye ape, auseriyeteye. Sosu kemere werese ape mo sa'i papu ito ereye. Omo werese apuwase fiyari howei ereye.

21Sosu sa'i tapiye orese wou (50 kilogram) ni'arawe ma'e itoraiyewe, lu taune hire ma'e winetairai. Lowe werese Owane Sitewi ma'e peri luwaru te'e naruteye. Piyene awere? Owane Sitewi lai sa'i tapiye orese erasi ape eimawe arosai. Serene lowe le ma'e peri luwaru a'i au te'e naruteye. Etiri luwaru orese a'i ape erasi pefine a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kamapim Tok Hait 17

Tafa'e menitani haru erasi luwaru a'i hire sahe onuteye.

1Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari ta'i a'i, Owane Sitewi lo ipari ereti feni werese feni hesi ponei sahe iroteye ape, le ane ma'e itoraiyewe, apou eiye, “Ne aiya! Ane ne ma'e Owane Sitewi lo ai marepi menitani tafa'e yo seni luwaru a'i ironamiteye ape ma'e, au hese ereiyei atuaturowa. Tafa'e yo seni menitani apou a'i omo ta sa'i erasi pefine a'i tewiye ma'e iroteye.”

2Awei lu owane tutawe ape mo, lowe tafa'e yo seni menitani ape mase ironamiteye. Le lowe werese ma'e wain sa'i luwaru a'i au ene aye. Lowe wain sa'i ape ene aye su, lowe marepi meremereye a'i henerai. Wain sa'i ape ne, peri anowe apou wou a'i tafa'e yo seni luwaru a'i lowe lo ne.

3Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ane ma'e etiri ape mo au atuatuwe su, Owane Sitewi lo ipari ta ane ipo eyeri erasi ma'e heneti. Ane menitani ta sa'i eifariyai lo'u a'i hire sahe onuteyei siyeye. Sa'i eifariyai lo tahe werese sahe iyape tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e, peri luwaru te'e narusiya ape, au leseye. Sa'i eifariyai ape mato ereti feni werese feni hesi a'i iroteye. Sosu mato werese lo sahe pa'are keraro ereti feni hesi (10) nowe ma'e henerai.

4Menitani lo ipari tahe ape lo'u a'i, sosu norohuwe a'i ani asiteye. Tahe lo sosu ipari tahe lo, le wafei gol, tapiye wisere tere'e tere'e ape mo se ani asiteye. Ereti lo sahe le siye auwe tapiye gol ta'aneteye ape, aniteye. Siye auwe papu sahe wain sa'i apou a'i ne, etiri luwaru a'i sosu tafa'e yo seni luwaru a'i siye awe ape papu teme'eriyeye.

5Mapine lo sahe lowe iyape fareyare lo ape leseye. Lowe apou leseye, “ETIRI FAREYARE A'I. OMO BABILON, NE OMO ERASI PEFINE A'I NE. NE TAFA'E YO SENI LUWARU A'I LO MAI SITEWI. NE YO SENI LUWARU A'I LO SITEWI NE.”

6Sosu ane menitani ape yo seni meremereye a'i iroteye ape, siyeye. Menitani lo lu feni lu taune Owane Sitewi lo peri umasiteye ape, sosu lu taune Jisas lo iyape se temeniyeteye ape, lowe aine tera'eteye. Serai menitani ape fisa'i lowe lo ene ateyewe, meremereye a'i henerai. Ane le siyeye su, ane hepene se su'ariye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7Ahowa, Owane Sitewi lo ipari ape ane ma'e ei toweriye, “Ne piyene hepene se su'ariye awere? Ane ne ma'e menitani ape ne, sosu sa'i eifariyai ne, mato ereti feni werese feni hesi a'i (7) irosiya ape, ane ne ma'e peri fareyare a'i au te'e areiyerowa.

8Sa'i eifariyai luwaru ape, ne siyeteye ape, le tu naifa hepene norohuwe iroteye. Sosu pereye nowe eite se le temeniyeye. Le awei fisiye yo, sitewi se ta'ame ape, nowe ma'e wirairowa su, le hepene norohuwe irorowa. Owane Sitewi lai le aine tera'e temeniye oso'osuwe po'uterowa. Lu taune werese omo omo pani werese sahe iyape lowe lo hepene norohuwe lo one towe papu sahe, tu naifa nowe sitewi se, lese ta'ame ape, lowe sa'i eifariyai ape ne hepene se su'ariyei siyerowa. Piyene lowe hepene se su'arirowa awere? Sa'i eifariyai tu naifa hepene norohuwe iroteye ape, sosu pereye nowe eite se temeniye po'uteye. Sosu nowe me'iye su hepene norohuwe anirowa.

9Ne etiri ape mo siye so'oruwerowa su, ne marepi wisere a'i tote etite. Eifariyai lo mato ereti feni werese feni hesi a'i apou a'i te'esiya. Lowe omo ereti feni werese feni hesi a'i menitani ape hire onusiya.

10Omo ape mo sahe awei lu owane tutawe ereti feni werese feni hesi a'i (7) iroteye. Lu owane tutawe ereti feni werese temeniye po'uteye. Ta'i ta saro meni owane wou saro irosiya. Sosu ta'i ta nowe me'iye su henerairowa. Serai le henerairowa su, le nowe tewi oso a'i se meni owane wou saro irorowa.

11Sa'i eifariyai ape ne, le tu naifa hepene norohuwe iroteye ape, sosu pereye nowe eite se temeniyeye le norohuwe si tame sineye su, le meni owane to'u henerairowa. Ahowa, le nowe tu naifa meni owane pefine ta iroteye. Owane Sitewi lai le aine tera'e oso'osuwe po'uterowa.

12Sosu pa'are keraro ereti feni hesi (10) mato lo sahe tepi'o tei ereye ape mo, lowe lu Owane tutawe ape mo ne. Nowe me'iye su lowe lu owane henerairowa. Sosu lowe kairefi a'i aniyei su, lowe sa'i eifariyai mase nowe tewi ta'i a'i irorowa.

13Lowe marepi sitewi ta'i a'i totesiya. Lowe kairefi lowe lo sosu iyape towafi lowe lo sa'i eifariyai ma'e lu taune au noweinoweiyei ne aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14Lowe werese sa'i eifariyai mase lai fe sipsip yene ma'e ai atu tiyatirowa. Ahowa, fe sipsip yene lai lowe au ani araro po'uterowa. Fe sipsip yene lai meni owane lo lu owane werese a'i ne. Le Meni Owane tutawe lo lu owane tutawe werese a'i ne. Lu taune ape mo le mase irosiya ape, le tu naifa lowe ei ariariyeye. Lowe werese fe sipsip yene lo marepi tote umasinamisiya."

15Sosu Owane Sitewi lo ipari lai ane ma'e eiye, "Sa'i ape mo menitani tafa'e yo seni luwaru a'i sahe onuteye ape, lowe lu taune ne'ese a'i wou ne. Lu taune omo omo pani werese irosiya ape, lu taune niyene tere'e tere'e se, lu taune peri tere'e tere'e se, sa'i ape, ne siyeye ape, sa'i ape lu taune ape mo wou ne.

16Sosu pa'are keraro ereti feni hesi (10) mato lo sahe tepi'o tei ereye ape mo, ne siyeye ape, lowe sosu sa'i eifariyai aiwawe a'i lowe menitani tafa'e yo seni iroteye ape, ai marepi totenamirowa. Lowe etiri werese lo ta'arei anirowawe, sosu ipari tahe lo ani tahe ani ererowawe, le liye pa'are ariye a'i irorowa. Lowe tahe lo'u lo ene arowa. Sosu lowe le yehe se leirowa.

17Serene Owane Sitewi lai marepi toteyei topo lo awei lu owane ma'e auwe. Serai lowe Owane Sitewi lo marepi ape umasirowa. Sosu lowe iyape kairefi lowe lo sa'i eifariyai ma'e aurowa. Nowe ape se Owane Sitewi lo peri wiyeme henerairowa su, sa'i eifariyai lo kairefiyeyei po'uterowa.

18Sosu menitani ape ne siyeye ape, le lu omo wesi weniyei erasi a'i wou ne. Le awei lu owane tutawe tere'e werese ape mo omo omo pani werese sahe au noweinoweirowa."

Kamapim Tok Hait 18

Owane Sitewi omo Babilon au luwaruweye.

1Sosu a'i pe ane etiri werese ape siye tepa'asiye su, ane Owane Sitewi lo ipari tere'e ni'arawe hire ma'e itoraiyei siyeye. Le Owane Sitewi lo iyape kairefi le mase aiwawe itorai. Owane Sitewi lo ipari lo mi awei pani werese mitaiyeyei howeiye.

2Le peri erasi a'i apou uteye, "Lu omo Babilon sahe weniteye ape, Owane Sitewi lai omo ape au luwaruwe po'uteye. Sepei luwaru a'i tomu ne'ese omo

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape sahe iroteye. Awei lihau unou a'i tere'e tere'e saro ahe aiwawe iroteye. Sosu irowe luwaru unou a'i omo ape sahe iroteye.

[3]Lu taune omo omo pani werese sahe lowe omo ape lo tafa'e yo seni luwaru a'i tote umasinamiteye. Awei lu owane tutawe omo omo pani werese sahe, lowe le mase aiwawe tafa'e yo seni luwaru a'i ironamiteye. Wiyawi lu owane werese lai etiri ma'aru, yo seni luwaru a'i lo se, ani lototeye."

[4]Sosu ane peri no'u tere'e ni'arawe hire ma'e apou ute wanuwe, "Fene yo seni ano umasisiya ape, fene omo ape arunatirowawe, nowe ma'e henera. Fene yo seni luwaru a'i lo aiwawe owe ape irote. Fene yo seni luwaru a'i apou ape irowei su, ane fene ma'e fofowei erasi aiwawe a'i aurowa.

[5]Yo seni luwaru a'i lo ni'arawe hire ma'e ani atero wiye. Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lowe lo tote i'anerowata.

[6]Lu owane omo Babilon sahe iroteye ape, lowe fene ma'e fofowei erasi a'i au luwaruweye. Serai fene lowe ma'e fofowei erasi a'i aiwawe a'i itiya'u aure. Sosu lowe yo seni luwaru a'i, lowe ironamiteye ape, fene lai fofowei erasi a'i lowe ma'e itiya'u aure. Ei, fene lowe ma'e fofowei erasi a'i ape wou me'iye tame wou aure. Lowe lai yo seni luwaru a'i lowe lo ape fene tatai aniteye. Serai fene lowe ma'e fofowei erasi luwaru lohowei wou au ani atorore.

[7]Omo Babilon apou aiwawe a'i menitani ya'ariyei owane ne. Le me tuto'u tutawe onusiyawe topo ne apou totesiya, 'Ane menitani ya'ariyei owane tutawe ne. Ane marepi orese a'i teriterowata. Ane ma'aru etiri tomu ne'ese ta'uwe atorosiya. Ane taune weiname ta'ama. Ane marepi orese a'i mi mi weriyei ewiteyei erasi lurowata.' Serai fene le ma'e fofowei erasi marepi luwaru a'i itiya'u fa aure!

[8]Owane Sitewi, yo seni luwaru werese a'i lo au hese ereirowa ape, le kairefi uwateyeyei erasi a'i ne. Le a'i lai marepi orese a'i menitani ape ma'e aurowa. Poweiye ta'i ta su, marepi orese erasi a'i le ma'e henerairowa. U tahe erasi le ma'e henerairowa. Le luwei erasi a'i lurowa. Sosu lau erasi henerairowa. Yehe lei tirowa."

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9Sosu awei lu owane tutawe ape mo, lowe tafa'e yo seni le mase aiwawe ironamiteye ape, lowe yo seni luwaru le mase ironamiteye ape, lowe le ne lu ewiteyei erasi lunamiteye. Tahe lo yehe tiye su, lowe itomu siyeye su, lowe lu ewiteyei erasi lunamiteye.

10Lowe marepi orese a'i lo atoweiyeye. Serai lowe eyeri ma'e teiteye, apou uteye, “Wirepuwe! Wirepuwe! Omo weniyei erasi ape ne. Tu naifa ne omo weniyei kairefi a'i iroteye. Nowe tewi ta'i a'i su, Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i fene lo iroteye ape, au hese ereiye. Le a'i lai ne aine oso'osuwe fiyari po'uteye.”

11Wiyawi lu owane werese omo omo pani irosiya ape, lowe le ne lu ewiteyei erasi iroteye. Lowe piyene lu ewitesiya awere? Le etiri lowe lo werese eterowata.

12Etiri ape mo tapiye gol, tapiye silva, tapiye tere'e tere'e nihari aiwawe wou ne, pere'i ni'aripe wisere wou ne, ipari tahe wapo wisere a'i ne, ipari tahe ape witu hamau wou ne, ipari tahe lo'u wisere wou ne. Me karu heneri wisere a'i wou ne, me tahe tere'e tere'e heneri wou ne, fe pi ma'aru wapo wou ne. Kapa tere'e tere'e wou ne, tapiye potu erasi wou a'i ne.

13Eiwerai etiri werese nomo lo eterowa awere? Hari sao tahe, ireitepi, me mari towe heneri wou ne, etiri tere'e tere'e heneri wisere a'i wou ne, wain sa'i wisere wou ne, me tuwai sa'i heneri wisere wou ne. Nau ta'ase tere'e tere'e wisere wou ne. Fe bulmakau, fe sipsip, fe hos aiwawe, wai nihari tere'e tere'e wou ne. Lu taune wiyawi yahowa'i lowe eterowata. Owe lu werese etiri werese nomo lo eterowata. Serene lowe le ne lu ewiteyei iroteye.

14Wiyawi lu owane le ne apou te'esiya. “Etiri werese wisere a'i, nihe no siye wisereyeye ape, po'uteye. Etiri, ayei, ipari tahe ma'aru etiri werese Babilon lu taune marepi tote tawesiteye ape mo, ma'aru etiri werese fene lo luwaruwe po'uteye. Mi mi weriyei fene etiri ape mo si tame anirowata.”

15Wiyawi lu owane ape mo ma'aru lo aniteye su, lowe ma'aru tomu ne'ese ta'uwe futeye. Serai lowe eyeri saro teiteye. Lowe fofowei erasi lo ape ne

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atoweiyeye. Luwei erasi ape ne, sosu ewite luwaru erasi lo ape ne, lowe atoweiye ironamiteye.

16Lowe apou utesiya, “Wirepuwe, wirepuwe. Nomo omo weniyei erasi ape ne, wirepuwesiya. Menitani ape ipari tahe wapo wisere a'i ani asiteye. Ipari tahe norohuwe, lo'u a'i ani asiteye. Lowe tahe, mato towe ereti lowe lowe lo sahe au leseteye. Tapiye gol, tapiye nihari tere'e tere'e wisere a'i, sosu pere'i ni'aripe wa'areteye.

17Ahowa, nowe tewi ta'i a'i se, ma'aru etiri werese lo ape po'uteye.” Sosu wai erasi lo lu owane, sosu wiyawi lu lowe lo aiwawe, sosu lu tere'e tere'e etiri ape mo sa'i toneriyei ne eteteye ape, lowe eyeri saro teiteye.

18Lowe yehe itomu ne'ese omo weniyei ape ti meteteye ape, siyeye su, lowe apou uteye, “Omo weniyei erasi ape lai omo tere'e tere'e hi ani ararowe. Piye omo tere'e ta omo weniyei ape henerairowata.”

19Lowe yesi sapu tamo mato lowe lo sahe ani terosowe. Lowe ewite luwei erasi luteye, apou uteye. “Wirepuwe! Wirepuwe! Omo weniyei erasi le etiri werese nomo eteteye. Lowe le sahe etiri tomu tamo eteteye. Serai nomo ma'aru etiri tomu ne'ese ta'uwe futeye. Ahowa, nowe tewi ta'i a'i se, omo weniyei erasi ape aine oso'osuwe po'uteye. Peri ape wiyawi lu owane ape mo te'e tepa'asiye.”

20Owane Sitewi lai yo seni luwaru a'i lu taune omo weniyei iroteye ape, au hese ereiye. Serai fene ni'arawe hire sahe irosiya ape, sosu fene Owane Sitewi lo peri umasiteye ape, sosu Jisas lo lu feni pefine a'i, sosu lu Owane Sitewi lo marepi au te'eteye ape, fene werese marepi erasi a'i tote nine'ite.

21Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari ta tapiye erasi ereti se aniyewe, sa'i erasi ma'e fu arosawi. Le apou uteye, “Babilon omo weniyei erasi ape, Owane Sitewi lai omo ape tapiye wou witane a'i hi ani arararowa. Sosu omo ape ti paremiyaiye po'uterowa.

22Lu taune gita aineteye ape, lu taune tamo weni oso omoyawi ahi iroteye ape mo, lu taune mene'e oso oso aiwawe a'i, mene'e mapefuwe erasi a'i fateye

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape, owe lu tamo no'u ape mo mo'o wanurowata. Owe lu tamo wiyawi werese ta'anerowata. Lowe werese po'uteye. Lu taune nau ote taineteye ape mo, owe lu tamo nau oteyei no'u ape wanurowata.

23Yehe erei lo mi ape mo, mitaiyerowata. Lu taune naituwei te'eteye ape mo, lowe naiturowata. Wiyawi lu owane ape mo, lowe ma'aru etiri tomu ne'ese ani ta'uwe futeye. Lowe omo omo pani tiyati sahe iyape erasi iroteye. Lu taune omo omo pani werese sahe, fene lai lowe ma'e sinariteye. Sinariyei fene lo lowe ma'e au areareteye.

24Menitani ape lai Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu tamo, sosu lu taune Owane Sitewi lo peri umasiteye ape mo, sosu lu taune tere'e tere'e ape mo aiwawe a'i lowe aine tera'e temeniyeteye." Serene Owane Sitewi lai omo ape au hese ereiteye, omo ape aine oso'osuwe po'uteye.

Kamapim Tok Hait 19

Lu taune tomu ne'ese Owane Sitewi ma'e au te'e nine'iteye.

1Sosu a'i pe ane lu taune lo peri no'u erasi ni'arawe hire ma'e wanuwe. Lowe apou uteye, "Nomo Owane Sitewi lo iyape te'e ani arowete. Le lai nomo si ete hene aniye. Mi erasi pefine lo mi mi pasi pasi ironamitorowa. Le kairefi erasi a'i ironamitorowa.

2Le yo seni werese au hese ereiyei su, peri werese lo wiyeme pefine a'i ne. Au hese ereiyei lo ape farere a'i ironamisiya. Le tafa'e menitani lo yo seni luwaru a'i au hese erei tepa'asiye. Tafa'e menitani ape lu taune werese omo omo pani iroteye ape, tafa'e yo seni luwaru a'i lo se au luwaruweteye. Menitani ape lai Owane Sitewi lo wiyawi, lu taune ta'aneteye ape mo, aine tera'eteye. Serai Owane Sitewi lai le ma'e fofowei erasi aiwawe a'i itiya'u auwe."

3Sosu lowe peri no'u erasi apou tame uteye, "Nomo Owane Sitewi lo iyape te'e ani arowete. Yehe ape omo Babilon ti sero'oteye ape, itomu lo ape mi mi pasi pasi weriyei winamitorowa."

4Sosu ya'ariyei lu owane meni ta werese hesiyo hesiyo, sosu etiri hesiyo hesiyo ape marepi hepene norohuwe irosiya ape, lowe werese Owane Sitewi

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

me tuto'u tutawe onusiya ape, lowe le ma'e lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e au te'e wisereye nine'iteye. Lowe apou uteye, “Nomo Owane Sitewi lo iyape te'e ani arowete. Peri ape pefine a'i ne.”

Fe sipsip yene menitani ta naituwe.

5Sosu a'i pe peri no'u ta Owane Sitewi lo me tuto'u atahe sahe uteye. “Fene Owane Sitewi ma'e wiyawi au ta'anesiya ape, fene le ne au te'e wisereye nine'ite, fene le ma'e unahi teinamisiya ape, fene iyape erasi se ape, sosu fene lu taune yahowa'i ape ne. Fene werese iyape pefine a'i lo te'e ani arowete.”

6Sosu ane lu taune ne'ese lo peri no'u erasi a'i wanuwe. Pesiyei, sosu sa'i no'u erasi aiwawe wou wanuwe. Lowe apou uteye, “Nomo Owane Sitewi lo iyape te'e ani arowete. Owane Sitewi nomo lo, le lu taune werese werese kairefi erasi lo se au noweinoweinamisiya.

7Marepi nomo lo tote wisereye nine'inamite. Le erasi pefine a'i tene! Nomo le ma'e au te'e wisereye nine'inamite. Fe sipsip yene menitani ta naituwei ape, nowe ape henerai. Menitani lo ape ta'uwe nanei tepa'asiye.

8Lowe menitani ape ma'e ipari tahe wisere pefine a'i ani asiyei ne auwe. Ipari tahe lo wapo aseyaro a'i ne.” Ipari tahe ape apou a'i ne, yo seni aseyaro wara'i a'i Owane Sitewi lo lu feni ta'aneteye ape ne.

9Sosu Owane Sitewi lo ipari ta ane ma'e eiye, “Ne peri ape apou lesere! Lu taune werese fe sipsip yene lo menitani naituwei lo ape ne, ei ta'uwe aniye ape, lowe marepi nine'inamiteye.” Sosu le ane ma'e tame eiye, “Owane Sitewi lo peri ape pefine a'i ne.”

10Sosu ane Owane Sitewi lo ipari ma'e winetai lowe uporo ape'i onuwewe, le ma'e au te'e wisereye nine'iyei ne toteye. Ahowa, le ane ma'e eiye, “Ane ma'e owe ape au te'e wisereye nine'ite. Ane ne aiwawe a'i Owane Sitewi lo wiyawi meni tene! Sosu kaiyemo mo no aiwawe a'i. Lowe Jisas lo peri pefine a'i au te'e areiyeteye ape, fene werese Owane Sitewi ma'e au te'e wisereye nine'ite. Lu taune Jisas lo yo seni wara'i a'i au te'e areiyeteye ape, peri lo ape wiyeme pefine a'i henerairowa.”

Meni ta fe hos wapo a'i hire sahe onuteye.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[11]Sosu a'i pe ane ni'arawe toso howeiyei siyeye su, ane fe hos wapo a'i siyeye. Meni ape fe hos lo me'iyeni sahe onuteye ape, iyape lo apou aiwawe a'i ne. Meni ape Owane Sitewi lo marepi mi mi weriyei umasinamisiya. Peri werese lo ape pefine a'i ne. Le lu taune lo yo seni au hese ereiyei su, marepi yo seni lo farere pefine a'i ne. Sosu le airame lo ai atuwei su, marepi yo seni lo aiwawe a'i farere a'i ne.

[12]Nihe lo yehe mi wou mitaiyeteye. Mato lo sahe meni owane tutawe lo mato tuhe oso a'i ani asiteye. Tahe lo sahe iyape ta leseye. Iyape lo ape lu taune werese so'oru ta'ama. Le a'i lai iyape topo lo so'oruwe ne.

[13]Ipari tahe pitase a'i fisa'i sahe ani aporuwe ape, ani asiteye. Iyape tere'e lo apou aiwawe a'i Owane Sitewi lo peri pefine a'i ne.

[14]Ai lu tomu ne'ese omo ni'arawe hire ma'e iroteye ape, lowe ipari tahe wisere pefine a'i ani asiteye. Ipari tahe lowe lo wapo aseyaro a'i ape ani asi ereye. Ai lu werese ape mo fe hos wapo a'i me'iyeni hire sahe onu ereyewe, le mo'o umasiteye.

[15]Ahi lo sahe ipari mene'e pipisi a'i nowe ma'e henerai. Ipari mene'e lo se, le lu taune omo omo pani werese ma'e ai atuwei ne fi. "Le lowe werese kairefi a'i se au noweinoweinamiteye." *Sng* 2:9 Lu taune werese Owane Sitewi me'iyeni ma'e tote aruteyei ape, le Owane Sitewi lo ai marepi tote umasiteye.

[16]Ipari tahe pitase a'i lo sahe, le ani asiye ape, sosu lowe po lo sahe iyape ta leseye. "MENI OWANE TUTAWE LO MENI OWANE TUTAWE PEFINE A'I NE. SOSU MENI OWANE LO MENI OWANE PEFINE A'I NE."

[17]Sosu a'i pe ane Owane Sitewi lo ipari ta poweiye sahe teiteyei siyeye. Le peri erasi irowe werese ma'e ni'arawe hire ma'e sine ere uweiteye ape mo, apou uteye, "Fene werese ta'uwera! Fene werese Owane Sitewi lai airame lo ape mo aine tera'eyei ne fa ninawere. Airame werese aine tera'e tepa'asiye su, fene hereiyei erasi a'i eite sahe ta'uwe ene are.

[18]Fene ene ayei ne ta'uweraiyei su, fene meni owane tutawe ape mo lo lo'u, sosu ai lu lo lu owane werese lo lo'u, sosu lu kairefi a'i lo lo'u, ene are. Fene fe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hos lo lo'u, sosu lu ape, fene lo'u lowe lo werese ene are. Sosu lu werese lo lo'u ene are. Lu tamo wiyawi ma'aru ne ta'anesiya ape, sosu lu tamo wiyawi yahowa'i ne ta'anesiya ape, fene lo'u lowe lo werese ene are. Lu tamo iyape se sosu lu tamo iyape ta'ame, fene lo'u lowe lo werese ene are."

19Sosu ane sa'i eifariyai, sosu awei lo lu owane tutawe ape mo, lowe ai atuwei ne ta'uweraiyei siyeye. Lowe ai lu werese lowe lo aiwawe a'i lai, ai lu tewi werese lowe lo aiwawe a'i meni owane ape fe hos hire sahe onusiya ape, sosu ai lu werese lo ape mo ma'e ai atuwei ne ta'uwerai.

20Sosu lowe ai atuwei su, meni Owane Krais lai sa'i eifariyai ereti lowe wafei se ti tawesiteye. Sosu le meni ape, peri wawero au te'eteye ape, aiwawe a'i ereti lowe wafei se ti tawesiteye. Meni wawero ape wiyawi erasi a'i sa'i eifariyai lo nihe se ta'aneteye. Le lu taune werese sa'i eifariyai lo yaru leseye ape, sosu lu taune ape mo sa'i eifariyai lo nihari hawese au nine'iteye ape, le lowe ne au areareteye. Owane Sitewi lai lowesi hepene se hare ite erasi yehe tisiya ape ma'e, ani fu arowe. Hare ite erasi, yehe tisiya ape, tapiye salfa ti metesiya.

21Sosu Krais fe hos hire sahe onuteye ape, le ai lu tere'e werese mene'e se aine tera'e temeniyeye. Ipari mene'e ape ahi lo sahe henerai. Irowe werese ape mo lo'u lowe lo ene ayei teme'eriyeye.

Kamapim Tok Hait 20

Sepei Satan iyu menei tausen ta'i a'i kalabus wesi sahe iroteye.

1Ane Owane Sitewi lo ipari ta Owane Sitewi lo omo hire ma'e itorai siyeye. Le ki ta sosu wafei pite a'i ta etiri hesi ape ereti lo sahe aniteyewe, itorai. Ki ape fisiye yo, sitewi ta'ame ape, lo ne.

2-3Sosu le haru luwaru a'i ape ereti lo se anite tawesiye. Haru luwaru ape iyape tere'e, Sepei Satan tu naifa weriyei weriyei lu taune tomu ne'ese areareteye. Owane Sitewi lo ipari ape Satan lo ereti lowe wafei se ti tawesiteyewe, fisiye yo ape papu fu arosawi. Serai haru luwaru ape iyu menei tausen ta'i saro iroteye. Le fisiye ahi yo ti tawesiyewe, me fito fuwe. Serai sepei Satan lu taune werese areareowata. Iyu menei tomu ne'ese (1,000) i

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tepa'asiyei su, Owane Sitewi lai sepei Satan nowe oso a'i nowe ma'e toso arosairowa.

4Sosu mo'o ane lu tamo lu owane lo me tuto'u saro onuteye ape siyeye. Owane Sitewi lowe ma'e kairefi tamo yo seni au hese ereiyei ne auwe. Sosu aiwawe a'i ane lu taune tamo lo hepene siyeye. Lowe lu taune ma'e Jisas lo yo seni wara'i a'i, sosu Owane Sitewi lo peri au te'e fiyari areiyeye. Lowe Owane Sitewi lo peri au te'eye su, airame lowe lo mato lowe lo aine tou tera'e ereteye. Lowe sa'i eifariyai, sosu nihari hawese lo ape au wisereye nine'i ta'ame. Mapine sahe sosu ereti lo sahe lowe sa'i eifariyai lo yaru lese ta'ame. Serai Owane Sitewi lai lowe si tame ta'ane norohuwe sineteyewe, lowe iyu menei tausen ta'i a'i se Meni Owane Krais mase lu taune werese au noweinoweiteye.

5Lu taune ape mo si tame norohuwe sineteye su, nowe tu ape se Owane Sitewi lowe ape mo si tame norohuwe sineteye. Lu taune tere'e werese ape mo fisiye yo saro iroteye. Iyu menei tomu ne'ese (1,000) i tepa'asiye su, Owane Sitewi lai lowe werese si tame ta'ane norohuwe sinerowa.

6Lu taune ape mo ne Owane Sitewi lai tu si tame ta'ane norohuwe sineteye ape, lowe marepi wisereye nine'inamirowa. Yo seni lowe lo aseyaro wara'i a'i ne. Lowe temeniyeyei to'uresi ape temeniyerowata. Serai lowe Owane Sitewi lo omo hire sahe ironamitorowa. Ahowa, lowe Owane Sitewi, sosu Meni Owane Krais lo ponei lu taune henerairowa. Lowe iyu menei tausen ta'i le mase lu taune au noweinoweinamirowa.

Owane Sitewi lai Sepei Satan au ani araro po'uteye.

7Iyu menei tausen ta'i a'i i tepa'asiyei su, Owane Sitewi lai sepei Satan tame nowe ma'e fisiye yo erau toso hene arosairowa.

8Fisiye yo nowe ma'e hene arosairowa su, le lu taune omo omo pani irorowa ape, peri wawero se arearerowa. Le lu taune omo pani sahe poweiye wirai siye ma'e, poweiye itori siye ma'e, tewiye tewiye hesi ma'e ape mo werese ei ta'uwe anirowa. Omo pani Gok, sosu omo pani Magog, le lu taune ape mo ai

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atuwei ne ta'uwerairowa. Lu taune tomu ne'ese nawiteyei lowe lo eneri wou a'i ne.

9Ai lu tomu ne'ese werese ape omo omo pani ma'e pite a'i tei toreyewe, aiyeteye. Lowe Owane Sitewi lo lu feni omo wesi weniyei ape sahe iroteye ape tei yose ta'uwerai. Ahowa, Owane Sitewi lai yehe erasi hire ma'e fu arosaiyewe, ai lu werese ape mo ti sero'o po'uteye.

10Yehe tapiye salfa sahe tisiye ape, sa'i eifariyai, sosu meni peri wawero a'i saro iroteye ape, Owane Sitewi lai sepei Satan aiwawe a'i hare ite yehe titeye apou ma'e ani fu arosawi. Sepei Satan ai lu werese ape mo au areareteye. Lowe hesi heta yehe harite sahe mi mi pasi pasi ironamitorowa. Lowe fofowei erasi pefine a'i teritenamitorowa.

Owane Sitewi lai yo seni werese au hese ereiteye.

11Sosu a'i pe ane me tuto'u wapo erasi a'i saro iroteyei siyeye. Ane meni ta me tuto'u ape sahe onuteyei siyeye. Etiri werese werese hi awei omo pani sahe ape, sosu ni'arawe hire sahe ape meni ape lo nihe se atoweiye iteroti. Piye omo ma'e atoweiye iterorowata.

12Sosu ane lu taune werese temeniyeteye ape, lu taune iyape se, sosu lu taune yahowa'i tamo ne, lowe me tuto'u erasi wapo a'i sahe teiteyei siyeye. Owane Sitewi lo ipari tamo one towe tamo ani toso fuwe. One towe ape sahe lu taune lo yo seni werese leseteye. Serai meni ape me tuto'u onuteye ape, lu taune temeniyeteye ape, le lai yo seni, lowe iroteye ape, au hese ereiteye. Sosu one towe tere'e ta ani toso fuwe. Lu taune werese Jisas lo peri tote tawesi umasiteye ape, iyape lowe lo hepene norohuwe lo one towe ape sahe lese fuwe.

13Sosu lu taune sa'i erasi sahe temeniyeteye ape, lowe norohuwe sineye, sosu lu taune werese tu temeniyeye ape, temeniyeyei omo sahe iroteye ape, sosu lowe werese si tame ta'ane norohuwe sineteyewe, meni ape me tuto'u sahe teiteye ape, yo seni werese, lowe iroteye ape, le lowe au hese ereiteye.

14-15Sosu temeniyeyei lo seni ape, sosu temeniyeyei lo omo ape, Owane Sitewi lai yehe hare ite ma'e ani fu arosawi. Sosu lu taune tamo lo iyape hepene

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

norohuwe lo one towe sahe lese fu ta'ame su, lowe yehe hare ite ma'e ani fu arosawirowa. Le lu taune ape mo yehe hare ite ma'e ani fu arosawi su, nowe ape se temeniyeyei to'uresi wou ne. Serai temeniyeyei lo seni werese po'utenamiye.

Kamapim Tok Hait 21

Ni'arawe he'i a'i, sosu awei he'i henerai.

1Sosu a'i pe ane ni'arawe he'i, awei he'i a'i siyeye. Ni'arawe weriyei, awei weriyei lowesi po'uteye.

2Sosu ane omo Jerusalem weriyei po'uteyei siyeye. Sosu Owane Sitewi lo omo he'i a'i ni'arawe hire ma'e itorai. Omo Jerusalem he'i a'i nihari lo wisere a'i leseteye. Menitani ta meni lo naitu ene ayei ne naneisiya ape, wou a'i ne. Le ipari tahe wisere pefine a'i ani asiteye.

3Sosu ane peri no'u erasi a'i me tuto'u pefine a'i ma'e apou uteyei wanuwe, “Wanure! Owane Sitewi lai lu taune mase saro ironamitorowa. Le lowe mase mi mi pasi pasi weriyei ironamitorowa. Lowe werese lu feni pefine lo henerairowa. Sosu Owane Sitewi a'i lai lowe aiwawe a'i ironamitorowa. Le a'i lai Owane Sitewi lowe lo henerairowa.

4Sosu le lai marepi luwaru orese a'i lowe lo ani sasari po'uterowa. Etiri weriyei werese a'i po'uterowa. Serai lowe tame lurowata. Temeniyeyei werese po'uterowa. Lowe uruwei irorowata. Luwei werese po'uterowa. Fofowei werese po'uterowa.”

5Sosu meni ape, me tuto'u tutawe sahe onusiya ape, apou eiye, “Wanure! Ane etiri werese he'i a'i ta'anerowa.” Sosu aiwawe a'i le apou eiye, “Ne peri ano ape lesere! Peri werese ano pefine a'i ne. Ane peri ta au te'eyei su, peri ano ape pefine a'i henerairowa.”

6Sosu le ane ma'e apou eiye, “Eite tepa'asiye. Etiri werese ane irowei ne toteteye ape, Ane ta'ane iro tepa'asiye. Ane tu naifa weriyei weriyei ironamiteye. Sosu ane nowe ye'ewi se ironamitorowa. Ane etiri werese lo sitewi. Sosu aiwawe a'i wiyawi werese ano tepa'asiye. Lu taune sa'i wawe

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teriteyei su, ane lai lowe ma'e sa'i pitomuwe wara'i a'i hepene norohuwe weriyei iroteyei ape au arowa. Lowe sa'i ape ne ma'aru tamo itiya'u aurowata.

7Lu taune werese awei lo yo seni luwaru a'i ani araroteyei ape, ane lowe ma'e etiri ta neri a'i aurowa. Ane a'i lai Owane Sitewi pefine lowe lo ne. Sosu lowe eimane pefine a'i ano henerairowa.

8Ahowa, lu taune Krais ne umasiyei ne atoweiye neritaseyeyei ape mo, lu taune ane ne tote tawesi ta'ame ape, lu taune marepi unou a'i totesiya ape, lu taune tiyati aine tera'esiya ape, lu taune tafa'e yo seni luwaru a'i irosiya ape, lu taune sinariyei se ape, lu taune god wawero au nine'isiya ape, lu taune peri wawero a'i te'esiya ape, Owane Sitewi lai lowe werese tapiye salfa yehe hare ite ma'e ani fu arosawirowa. Lowe yehe hare ite sahe ironamitorowa su, temeniyeyei ape to'uresi a'i ne."

Omo weniyei Jerusalem he'i a'i itorai.

9Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari ereti feni werese feni hesi a'i, nowe tu se Owane Sitewi lo ai marepi wahu sahe iroteye ape, hi awei ma'e ani teroso arosai ape, ipari ta'i lai itoraiyewe, le ane se apou te'erai. Ipari ape ane se apou eiye. "Ne aiya. Ane ne ma'e menitani ape fe sipsip yene lo naituwei ape au atuatuwei."

10Sosu Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i ane papu wiyewe, omo pihatu erasi ta hene yaneye. Le Owane Sitewi lo omo weniyei Jerusalem wara'i a'i ane ma'e au atuatu areiyeye. Owane Sitewi lai omo lo ape ni'arawe hire ma'e eimawe arosai.

11Omo ape Owane Sitewi lo mitaiyeyei wou a'i tewi mitaiye fiyarisiya. Mi erasi lo tapiye wara'i wou tewi mitaiyesiya. Tapiye norohuwe lo'u aseyaro a'i wou tewi mitaiye fiyarisiya.

12Omo ape tapiye fisahe erasi pite a'i yose ti tawesiteye. Tapiye fisahe papu yo erasi ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) iroteye. Owane Sitewi lo ipari ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) iroteye. Owane Sitewi lo ipari ereti hesi werese lowe hesi a'i, lowe yo tewiye ta'i ta'i ape mo au noweinoweiteye. Meni Israel

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

lo eimane ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) lo iyape lowe lo yo tewiye ape sahe leseteye.

13Yo tewiye hesi heta, poweiye wiraisiya ape, ma'e iyape ta'i ta'i ta leseye. Sosu yo tewiye hesi heta, poweiye itorisiya ape ma'e, iyape ta'i ta'i ta leseye. Sosu yo tewiye hesi heta, ereti eyate feni irosiya ape ma'e, iyape ta'i ta'i ta leseye. Sosu yo tewiye hesi heta, ereti epi feni irosiya ape ma'e, iyape ta'i ta'i ta leseye.

14Tapiye fisahe omo ape yose ti tawesiteye ape, tapiye fisahe lo sitewi kairefi a'i ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) iroteye. Tapiye sitewi ape sahe fe sipsip yene lo lu feni pefine a'i lo iyape au leseye.

15Owane Sitewi lo ipari ane ma'e te'eteye ape, le haweseyei me ta tapiye gol se ta'aneye ape ereti lo se aniteye. Omo weniyei ape haweseteye. Tapiye fisahe pite a'i haweseteye. Yo tewiye ape haweseteye. Le haweseyei me ta se haweseyei ne totesiya.

16Omo weniyei lo tewiye werese aiwawe a'i au haweseye. Owane Sitewi lo ipari ape lai omo weniyei ape haweseyei me se au haweseye. Omo weniyei lo tewiye werese 2,200 kilomita haweseteye. Omo weniyei pite a'i apou aiwawe a'i 2,200 kilomita.

17Le tapiye fisahe pite a'i haweseye. Haweseyei me ape se, nomo hi awei sahe irosiya ape, wesi towafi nomo lo ta au hawesesiya. Owane Sitewi lo ipari ape tapiye fisahe pite a'i, aiwawe a'i 65 mita haweseyei me ape se au haweseye.

18Tapiye fisahe ape tapiye lo'u norohuwe wara'i a'i se ta'aneye. Omo weniyei ape tapiye gol wara'i a'i se ta'aneye. Sa'i wara'i wou a'i ne.

19Fisahe lo sitewi ape, lowe tapiye wisere wara'i a'i ape sahe au leseteye. Tapiye sitewi neme tapiye lo'u norohuwe wara'i a'i ne. Tapiye lo iyape jaspa. Tapiye sitewi nemeroru apou aiwawe a'i norohuwe wara'i a'i ne. Tapiye ape lo iyape safaia. Tapiye sitewi faforu iyape agate. Nihari tere'e tere'e aiwawe a'i ne. Tapiye sitewi ororu iyape emerald. Nihari ape lo norohuwe pefine a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

[20]Tapiye sitewi erenawe iyape sardoniks. Nihari lo apou wou lo'u a'i ne. Tapiye sitewi moruwene iyape kanelian. Nihari lo lo'u tere'e a'i ne. Tapiye sitewi to'u lo iyape krisolait. Nihari lo ape wareme wara'i a'i ne. Tapiye sitewi orowene lo iyape beril. Nihari lo ape norohuwe tere'e a'i ne. Tapiye sitewi pife lo iyape topas. Nihari lo ape wareme a'i ne. Tapiye sitewi iyo'o lo iyape krisopras. Nihari lo ape motowe he'i a'i wou a'i ne. Tapiye sitewi pere'i lo iyape haiasin. Nihari lo ape apou lo'u wareme a'i ne. Tapiye sitewi apaniye lo iyape ametis. Me yesi so lo nihari aiwawe a'i ne.

[21]Sosu yo tewiye ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) lowe tapiye waseyare se ta'aneteye. Yo tewi ta'i ta'i ape tapiye waseyare ta'i erasi pefine a'i se ta'aneteye. Omo weniyei ape lo yo mai erasi ape tapiye gol wara'i a'i se ta'aneteye.

[22]Sosu ane Owane Sitewi lo wesi tutawe ta siye ta'ame. Ahowa, Owane Sitewi erasi pefine a'i, sosu fe sipsip yene lowesi lai Owane Sitewi lo wesi tutawe a'i ne.

[23]Sosu omo weniyei ape sahe poweiye yame mi se ta'ama. Lowe wiyawi se ta'ama. Piyene awere? Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i omo weniyei ape sahe tewi mitaiye fiyarinamisiya. Fe sipsip yene lo mi aiwawe a'i yehe mi erasi wou tewi mitaiye fiyarinamisiya.

[24]Lu taune werese werese a'i mitaiyeyei lowesi lo ape sahe ironamitorowa. Sosu awei lo lu owane tutawe ape mo lowe ma'aru etiri wisere pefine a'i lowe lo omo weniyei ape sahe ani wirowa.

[25]Sosu lowe omo weniyei ape lo yo werese ti tawesi ta'ame. Piyene awere? Nowe pasi werese a'i po'uteye.

[26]Lu taune omo omo pani werese iroteye ape, lowe etiri wisere a'i towafi lowe lo omo weniyei ape papu aitairowa.

[27]Ahowa, etiri luwaru unou werese a'i omo ape sahe wirowata. Lu taune werese yo seni luwaru a'i ironamiteye ape, sosu lu taune werese peri wawero te'eteye ape, lowe werese omo ape sahe wirowata. Ahowa, lu taune werese

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iyape lowe lo fe sipsip yene lo one towe hepene norohuwe sahe leseye ape mo, lowe fara'u omo weniyei ape wirowa.

Kamapim Tok Hait 22

[1]Sosu Owane Sitewi lo ipari ape ane ma'e hepene norohu lo sa'i mai au atuatuwe. Sa'i mai wara'i a'i ape, Owane Sitewi, sosu fe sipsip yene, lowesi lo me tuto'u ma'e oweirai.

[2]Sa'i mai ape omo weniyei sahe yo mai ponei oweirai. Sa'i ape tewiye hesi sahe hepene norohu lo me saro teiteye. Me so lo'u tomu ne'ese iyu menei ta'i a'i se nowe ereti feni hesi lowe hesi a'i (12) ta'eye. Me ape lai so werese lo yame ta'i ta'i a'i se ta'esiya. Me ape lo towe se lu taune werese werese lai lowe wisere a'i ironamitorowa.

[3]Sosu yo seni luwaru a'i, lu taune iroteye ape, Owane Sitewi lai lowe ma'e apou te'erowa, “Fene yo seni luwaru a'i iroteye ape, ane fene ne marepi luwaru a'i totenamisiya.” Lu taune werese, yo seni luwaru a'i, apou ape iroteye ape, lowe omo weniyei ape wirowata. Ahowa, Owane Sitewi, sosu fe sipsip yene, lowesi lai me tuto'u tutawe sahe onunamitorowa. Wiyawi lu taune werese lowesi lo, omo weniyei ape ironamisiya ape, lowe lowesi ma'e au te'e nine'i wisereyenamitorowa.

[4]Lowe Owane Sitewi lo nihari siyerowa. Sosu Iyape lo mapine lowe lo sahe au leserowa.

[5]Sosu Owane Sitewi lo mi erasi pefine a'i omo weniyei ape ma'e tewi mitaiye fiyarinamirowa. Serai poweiye, yehe erei mi saro irotorowata. Lowe mi mi pasi pasi weriyei au noweinoweinamitorowa.

Jisas si tame itorairowa.

[6]Sosu a'i pe Owane Sitewi lo ipari ape ane ma'e eiye, “Peri werese one towe eite sahe wiyeme pefine a'i ne. Etiri werese, ne siyeteye ape, pefine a'i henerairowa.” Sosu Meni Owane Pefine ape, Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu werese ma'e au te'eteye ape, le lai Hepene Wara'i a'i lo, wiyawi lu taune

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'e eimawe arosai. Le etiri werese ape mo i'ero a'i henerairowa ape, au atuatuwei ne itorai.

7Sosu Wanure! Ane witane a'i aiyerowa! Peri werese, one towe eite sahe leseteye ape, apou te'esiya. “Etiri werese ape mo pefine a'i henerairowa. Serai lu taune werese peri ape wanu tote umasisiya ape, marepi lowe lo nine'inamirowa.”

8Iyape ano, Jon. Ane peri werese ape mo wanuwe. Sosu etiri werese ape mo siye tepa'asiye. Owane Sitewi lo ipari etiri werese ape mo ane ma'e au atuatuteye ape ne, ane etiri ape mo wanuwe ape, siyeye su, ane Owane Sitewi lo ipari ape lowe uporo ape'i onuwewe, au te'e wisere nine'iteye.

9Ahowa, le ane ma'e eiye, “Ne ane ne lowe uporo owe ape ape'i onure. Ane ne aiwawe a'i Owane Sitewi lo wiyawi meni tene! Ane Owane Sitewi lo peri au te'e siye lu, kaiyemo mo no ape, aiwawe a'i ne. Sosu lu taune peri werese ape mo one towe eite sahe wanu tote umasinamisiya ape, ane lowe aiwawe a'i ne. Serai ne ane ne owe ape au te'e wisereye nine'ite. Ne Owane Sitewi ne au te'e wisereye nine'inamite.”

10Sosu le ane ma'e eiye, “Ne peri werese one towe eite sahe i'ero a'i henerairowa ape, owe ape ti tawesire. Nowe ape se witane a'i henerairowa.

11Lu taune yo seni luwaru a'i irosiya ape, lowe yo seni luwaru a'i fa ironamite. Lu taune marepi unou a'i totesiya ape, lowe marepi unou a'i ape fa totenamite. Lu taune yo seni farere wisere a'i irosiya ape mo, lowe yo seni ape a'i fa ironamite. Sosu lu taune yo seni wara'i a'i irosiya ape, lowe yo seni apou ape fa ironamite.”

12“Wanure! Ane i'ero witane a'i aiyerowa. Ane aiyerowa su, ane etiri tamo aitairowa. Lu taune tamo yo seni luwaru a'i ironamisiya ape, ane lowe ma'e fofowei erasi itiya'u aurowa. Lu taune yo seni wisere a'i ironamisiya ape, ane lowe ma'e wisere a'i itiya'u aurowa.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13Piyene awere? Ane a'i lai tu naifa weriyei weriyei ironamiteye. Sosu ane nowe ye'ewi se ironamitorowa. Ane etiri werese ape mo lo sitewi. Sosu ane etiri werese ta'aneye.

14Lu taune peri werese ano wanu tote umasinamisiya su, lowe apou aiwawe a'i lu taune ipari tahe au husiya. Yo seni lowe lo wara'i a'i heneraiyei su, lowe hepene norohu lo me lo so ape fara'u arowa. Lowe fara'u omo weniyei lo yo tewi papu wirowa.

15Omo weniyei nowe ma'e lu taune sinariyei lo yo seni iroteye ape, lu taune, tafa'e yo seni luwaru a'i iroteye ape, lu taune tiyati aine tera'eteye ape, lu taune god wawero au nine'iteye ape, sosu lu taune peri wawero ape mo marepi erasi a'i tote umasinamisiya ape, sosu lu taune werese yo seni luwaru a'i irosiya ape mo, you luwaru wou a'i ne. Lowe werese Owane Sitewi lo omo weniyei nowe ma'e ironamitorowa.

16Ane a'i lai, Jisas. Ane peri pefine a'i ape ipari wisere a'i ano ne ma'e au te'eyei ne eimawe arosai. Ne peri pefine a'i ape lu taune iyape ano ne, ta'uwesiya ape ma'e, au te'ete. Ane a'i lai meni owane Devit lo ya'ariyei sitewi meni ne. Sosu aiwawe a'i ane Devit lo eime auwe. Ane apou aiwawe a'i eiwariyemi erasi, nowe esi pasi henerai ape, siyesiya."

17Owane Sitewi lo Hepene Wara'i a'i, sosu lu feni pefine a'i lo, nomo lowe fe sipsip lo tani apou te'esiya, "Fene aiya!" Fene werese peri ape wanu umasisiya ape, lowe aiwawe a'i apou te'ere. "Fene aiya!" Fene taune sa'i wawe teriteyei su, lowe fa aiya! Ane sa'i ape hepene norohuwe ausiya ape, ane lowe ma'e neri a'i aurowa.

Peri ye'ewi.

18Lu taune werese peri ape one towe eite sahe wanuwei ape, ane, Jon, lowe ma'e peri kairefi a'i au te'esiya. "Fene weiyai!" Lu taune tamo peri he'i tere'e ta one towe sahe leseyei su, Owane Sitewi lai marepi orese a'i one towe eite sahe irosiya ape, lowe ma'e itiya'u aurowa.

19Sosu aiwawe a'i lu taune tamo lai peri ta henerairowa ape one towe eite sahe ani sasariyei su, Owane Sitewi lai peri te'e naneiyei lo lowe ma'e au

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sasariyei. Lowe omo weniyei wara'i a'i ano wirairowata. Lowe me lo so, hepene norohuwe iroteyei ape, arowata. Etiri werese ane one towe eite sahe au te'e tepa'asiye ape, lowe anirowata.

20Meni ape, peri pefine a'i ape au te'esiya ape, le apou eiye. “Pefine wiyeme a'i ne. Ane a'i lai i'ero witane a'i aiyerowa.” Ei, ane aiwawe a'i totesiya. Meni Owane Jisas, ne aiyere!

21Serai Meni Owane Jisas lo seremareyeyei nomo werese ma'e Owane Sitewi lo peri tote umasisiya ape, fa ironamite. Peri werese ape wiyeme a'i ne.

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer "não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR" (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: "e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações" (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira

2023, Vitória/ES - Brasil

Capa: Pôr do sol sobre o mar. Trata-se de imagem disponibilizada na internet, dentre as que não informam haver restrição ao uso.